รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์
(Final Report)

(ภาคผนวก)

โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)

เสนอต่อ
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

มหาวิทยาลัยมหิดล

บริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์
เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด

กันยายน ๒๕๖๕

ภาคผนวก ก
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการทบทวนและประเมินผลการขับเคลื่อน SEA ของไทยและต่างประเทศ

- การทบทวนการจัดทำ SEA ในต่างประเทศ
- แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ/ การนำไปใช้ ที่มีต่อสื่อคู่มือ SEA ฉบับประชาชน
- แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ/ การนำไปใช้ ที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์ชื่อ “SEA ฉบับประชาชน”
- แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ/ การนำไปใช้ ที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์ชื่อ “ตอนที่ ๑ SEA คืออะไร (What is SEA?)”
- แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ/ การนำไปใช้ ที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์ชื่อ “ตอนที่ ๒ กระบวนการจัดทำ SEA (The SEA Processes)”
- แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ/ การนำไปใช้ ที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์ชื่อ “ตอนที่ ๓ การมีส่วนร่วม (Public Participation)”
- แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ/ การนำไปใช้ ที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์ชื่อ “ตอนที่ ๔ กลไกการขับเคลื่อน (SEA Administrative Mechanisms)”
- แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ/ การนำไปใช้ ที่มีต่อสื่อเว็บไซต์ ในส่วนของหมวดคำถามที่พบบ่อย
- ผลการประเมินความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องของสาธารณชนที่เกี่ยวข้องกับ SEA
- บัญชีรายการควบคุมคุณภาพของการจัดทำ SEA ของโครงการ SEA ในประเทศไทย
  - โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พื้นที่ลุ่มน้ำสะแกกรัง

- โครงการศึกษาเพื่อประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์โครงการพัฒนาน้ำต้นทุนลุ่มน้ำ ปราจีนบุรี – บางปะกง
- โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออก
- โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พื้นที่ลุ่มน้ำมูล
- โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์เพื่อการบริหารจัดการแร่โพแทช
- โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำพื้นที่ลุ่มน้ำเพชรบุรี – ประจวบคีรีขันธ์
- โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

- รายงานการสัมภาษณ์ผู้แทนสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (หน่วยงานเจ้าของแผน ที่ได้มีการนำแนวทาง SEA ไปประยุกต์ใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานการจัดทำ SEA)
- ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้เคยผ่านการฝึกอบรมทางวิชาการร่วมกับ สศช. ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๖๒ ถึง ๒๕๖๓

การทบทวนการจัดทำ SEA ในต่างประเทศ

ที่ปรึกษาโครงการฯ ตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินโครงการ SEA อย่างรอบคอบรัดกุม ซึ่งหนึ่งในวิธีการที่สำคัญ คือการศึกษาบทเรียนจากสิ่งที่เคยมีมาแล้ว และเพื่อให้เท่าทันองค์ความรู้ของโลก จึงได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับ SEA ในต่างประเทศ โดยเริ่มจากประเทศเพื่อนบ้านในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ เวียดนาม มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย ซึ่งเป็นตัวแทนประเทศร่วมภูมิภาค เพราะอยู่ในกลุ่มเศรษฐกิจระดับเดียวกัน คือ กลุ่มประเทศเศรษฐกิจเกิดใหม่และกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาในภูมิภาคเอเชีย (Emerging and Developing Asia) นอกจากนี้ ได้เลือกสาธารณรัฐประชาชนจีนเพื่อการศึกษาเพิ่มเติมในทวีปเอเชีย เนื่องจากความคล้ายคลึงกันในบางบริบท เช่น วัฒนธรรม รูปแบบการพัฒนา เป็นต้น (IMF, 2022A) และเลือกประเทศเกาหลีใต้ ประเทศญี่ปุ่น เขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน และสาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) สำหรับประเทศที่มีระดับเศรษฐกิจที่สูงกว่า (กลุ่มประเทศ Advanced Economies) (IMF, 2022B) รวมทั้งสิ้น ๙ ประเทศตัวอย่าง

๑. ภาพรวมเบื้องต้นของการดำเนินการ SEA ในต่างประเทศ

ในการจัดทำ SEA มี ๓ ปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนและความคืบหน้าของการดำเนินโครงการ ได้แก่ ๑) การสนับสนุนทางกฎหมาย ๒) ความเข้าใจองค์ความรู้ด้าน SEA และ ๓) วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยสำหรับประเทศที่ SEA ยังอยู่ในขั้นเริ่มต้นของการนำไปใช้อย่างเป็นทางการ การกำหนดบทบัญญัติทางกฎหมายจะเป็นสิ่งสำคัญอย่างมาก และควรเป็นข้อบังคับในกระบวนการวางแผนด้วย (Retief et al., 2008)

อีกหนึ่งปัจจัยสำคัญของการดำเนินการ SEA คือ การมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้งนี้ มีหลายกรณีที่การมีส่วนร่วมของประชาชนในการทำ SEA ยังน้อยมาก การดำเนินการในบางครั้งมีเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายขั้นพื้นฐานเท่านั้น เช่น ดำเนินการให้มีหลักฐานว่ามีขั้นตอนการมีส่วนร่วม แต่ผลลัพธ์ที่ได้นั้นไม่ตรงกับความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย หรือจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมด้วยการใช้แบบสอบถามเท่านั้น (Wu et al., 2011)

ระบบการเมืองและการบริหารรวมถึงวัฒนธรรมก็มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย อิทธิพลด้านวัฒนธรรมทางการเมืองและการปกครองที่แตกต่างกัน ย่อมนำไปสู่ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนใน SEA ที่แตกต่างกัน (Hildén, 2004) บางกรณีที่ประเทศมีข้อจำกัดด้านการแสดงออกและเสรีภาพอย่างมาก การตรวจสอบรายงาน SEA ก็ทำโดยผู้เชี่ยวชาญเท่านั้น (Zhu and Ru, 2008)

ในประเทศที่รัฐอาจชัดเจนไม่เพียงพอในกระบวนการมีส่วนร่วม การให้ความสนใจและความกระตือรือร้นของประชาชนก็มักน้อยตามไปด้วย ในทางกลับกัน ในประเทศที่กฎหมายให้สิทธิ์ในการมีส่วนร่วมชัดเจน ประชาชนมีความรู้ด้าน SEA และมีความตระหนักในเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างดี เป็นเรื่องปกติที่กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจะนำไปสู่การวางแผนการทำงานร่วมกันและได้รับผลสำเร็จในการทำ SEA ในที่สุด (Wu et al., 2011)

๑.๑ SEA ในประเทศเวียดนาม

สำหรับประเทศเวียดนาม SEA เป็นเครื่องมือการวางแผนการพัฒนาที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้แน่ใจว่าความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ได้รับการพิจารณาอย่างเป็นระบบในนโยบายและแผน การบริหารงานของรัฐบาลเวียดนามนับได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญของการขับเคลื่อน SEA ของประเทศ โดยรัฐบาลเวียดนามเล็งเห็นถึงความสำคัญของผลการประเมินความยั่งยืนที่ได้จากกระบวนการ SEA และบูรณาการผลดังกล่าวกับกระบวนการจัดทำแผนพลังงานของประเทศ ในขั้นตอนการจัดทำ SEA ก็มีการกำหนดขอบเขตของโครงการที่ชัดเจนและมีการจัดเตรียมข้อมูลฐานได้อย่างเหมาะสม การแสดงออกที่เป็นรูปธรรมชัดเจนอย่างหนึ่งคือ ประเทศเวียดนามได้ออกข้อกำหนดของ SEA ให้เป็นกฎหมายระดับประเทศมีรายละเอียดกำกับทั้งในระดับนโยบาย โครงการ และแผน โดยเป็นประเทศแรก ๆ ในทวีปเอเชียที่ผ่านกฎหมายบังคับใช้ SEA ในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ และมีการแก้ไขกฎหมายที่ว่าด้วยการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม มีหน่วยงานที่ถูกกำหนดให้รับผิดชอบดูแลอยู่หลายหน่วยงาน ได้แก่ สถาบันพลังงาน (The Institute of Energy: IE) ภายใต้กำกับของกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า (The Ministry of Industry and Trade: MOIT) และ กรมป่าไม้ (Directorate of Forestry: DOF) ภายใต้กำกับของกระทรวงเกษตรและการพัฒนาชนบท (The Ministry of Agriculture and Rural Development: MARD) ซึ่งได้นำ SEA ไปใช้อย่างหลากหลาย อาทิ (๑) ในการประเมินแผนพัฒนาพลังงานแห่งชาติ (๒) ในพื้นที่ศึกษาของแผนพัฒนาป่าไม้ของ ๓ จังหวัด ประกอบด้วย Bac Kan, Nghe An และ Dak Lak เพื่อเป็นตัวแทนของแนวทางการจัดการป่าไม้ในประเทศเวียดนาม (๓) ในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระดับประเทศ (๔) ในการพัฒนาแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติระหว่างพื้นที่จังหวัดหรือพื้นที่ระหว่างภูมิภาค และ (๕) การวางแผนพัฒนาลุ่มน้ำ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการจัดทำ SEA ส่วนใหญ่จะเป็นการวิเคราะห์แนวโน้ม (Trend Analysis) ร่วมกับการวิเคราะห์ด้วยวิธีอื่น ๆ เช่น GIS Analysis และ Hydraulic Modeling เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ยังมีอุปสรรคบางประการในการขับเคลื่อน SEA ในประเทศเวียดนาม เช่น หน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญด้าน SEA มีเฉพาะหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องโดยตรงเท่านั้น และการเข้าถึงข้อมูลและคุณภาพของข้อมูลมีจำกัด ส่งผลสำคัญต่อประสิทธิภาพของ SEA (Asian Development Bank, 2018; The Ministry of Industry and Trade, 2011; Victor and Agamuthu, 2014; World Bank, 2011)

๑.๒ SEA ในประเทศมาเลเซีย

สำหรับประเทศมาเลเซีย SEA ได้ถูกนิยามไว้ว่าเป็นเครื่องมือที่ใช้ในระดับนโยบาย แผนงาน และโครงการ โดยนำไปใช้ผ่านกระบวนการประเมินที่ต้องครอบคลุมและคำนึงถึงผลกระทบทางสังคม นิเวศวิทยา และสุขอนามัย ซึ่งการพิจารณาด้านสิ่งแวดล้อมจะมุ่งเน้นไปที่แผนการพัฒนาการใช้ที่ดินผ่านฝ่ายผังเมือง โดยมีกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงการเคหะและสภาท้องถิ่น และหน่วยวางแผนเศรษฐกิจกระทรวงการค้าภายในประเทศ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก สำหรับการรวบรวมข้อมูลในการจัดทำ SEA จะใช้การสำรวจผ่านแบบสอบถามและการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัวระหว่างผู้กำหนดนโยบาย/ผู้ปฏิบัติตามนโยบาย SEA ในหน่วยงานของรัฐ และใช้แบบจำลองทั่วไปเชิงเส้น (Generalized Linear Model) เป็นเครื่องมือหลักในการวิเคราะห์ (Briffett et al., 2004)

โครงการ SEA ในประเทศมาเลเซีย ได้มีการทดสอบโครงสร้างตัวขับเคลื่อนที่เรียกว่า “Perception of Enablers Need” ซึ่งช่วยบ่งชี้ปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนโครงการ SEA ได้ และปัจจัยนั้น

คือการนำผลวิจัยที่ทำนายความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติทางด้านสิ่งแวดล้อมและความตระหนักที่สอดคล้องมาประยุกต์ใช้กับการใช้งานจริง ส่งผลให้เกิดประสิทธิผลในการวางแผนนโยบาย แต่ในการขับเคลื่อน SEA ของประเทศมาเลเซียก็พบอุปสรรคในเรื่องของการออกกฎหมายระดับประเทศ ส่งผลให้ SEA ไม่ถูกนำมาใช้ในการวางแผนนโยบายอย่างมากนัก แม้ว่าประเทศมาเลเซียจะมีการระบุเกี่ยวกับหลักการของ SEA ในนโยบายแห่งชาติด้านสิ่งแวดล้อม (พ.ศ. ๒๕๔๕) หรือแม้กระทั่งมีรายละเอียดของ SEA ในแผนระดับชาติระหว่าง พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๕๓ โดยระบุว่าเป็นเครื่องมือการวางแผนด้านสิ่งแวดล้อม โดยในโครงการได้เสนอให้รัฐบาลให้ความสำคัญต่อ ๓ ปัจจัยพื้นฐานที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อน SEA ได้แก่ ๑) การผลักดัน SEA ผ่านกระบวนการทางกฎหมาย ๒) ความเข้าใจองค์ความรู้ด้าน SEA ของผู้ดำเนินนโยบาย และ ๓) สนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้การจัดทำ SEA สามารถนำไปใช้ในเชิงปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสม (Briffett et al., 2004; Dusik and Xie, 2009; Hashim, 1994; Victor and Agamuthu, 2013, 2014)

๑.๓ SEA ในประเทศฟิลิปปินส์

ประเทศฟิลิปปินส์ได้ให้นิยามไว้ว่า SEA เป็นเครื่องมือการจัดการ/การวางแผนประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ ซึ่งอยู่ในขั้นตอนแรกของกระบวนการการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย แผนงานหรือโครงการ โดยมีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบดูแลคือ Inter-Agency SEA Council (IASC) ซึ่งไม่ได้มีเครื่องมือเฉพาะในการจัดทำ SEA แต่จะเลือกใช้ตามความเหมาะสม เช่น กรณีที่งานที่เกี่ยวกับที่ดินจะใช้การทำแผนที่ข้อมูล GIS รวมถึงการใช้รายการตรวจสอบ (Checklist) และ การทบทวนวรรณกรรม เป็นต้น (NCEA, 2018; Souloutzoglou and Tasopoulou, 2020) นอกจากนี้ ยังมีการปรับปรุงคู่มือ EIA ให้มีการดำเนินการใช้ SEA ในการกำหนดนโยบายพื้นฐานของโครงการ โดยได้มีความพยายามในการ “นำร่อง” ใช้ SEA ในการสร้างแผนระดับภูมิภาคและระดับเทศบาล โดยได้รับทุนส่วนใหญ่จากพันธมิตรระดับทวิภาคีและพหุภาคี เช่น องค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมัน (GIZ) และ ธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย (ADB) เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การจัดทำ SEA ยังไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากขาดการกำหนดทางกฎหมาย ซึ่งการระบุให้จัดทำ SEA ปรากฏอยู่ในคำแถลงการณ์ของประธานาธิบดีเท่านั้น และยังขาดการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนอีกด้วย เหล่านี้ล้วนส่งผลต่อความเข้าใจในการนำไปใช้ประโยชน์และระยะเวลาที่เหมาะสมในการตอบสนองต่อการจัดทำ SEA อีกทั้งยังมีส่วนที่จำเป็นต้องส่งเสริมเพิ่มเติม ได้แก่ ความสามารถทางเทคนิคและทรัพยากรของบุคลากรในกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อน SEA ในประเทศฟิลิปปินส์ รวมถึงการรวบรวมข้อมูลแนะนำการใช้เครื่องมือวิเคราะห์ให้มีเพียงพอและเข้าถึงได้ง่าย (Souloutzoglou and Tasopoulou, 2020)

๑.๔ SEA ในประเทศอินโดนีเซีย

ประเทศอินโดนีเซียพิจารณาว่า SEA เป็นเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับการบูรณาการการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (Disaster Risk Reduction: DRR) และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change Adaptation: CCA) โดยมีสำนักงานวางแผนพัฒนา (BAPPEDA Kota Semarang) และสำนักงานสิ่งแวดล้อม (คณะทำงานระหว่างกระทรวงประกอบด้วยกระทรวงกิจการด้านสิ่งแวดล้อม (The Ministry of Environment: MOE) สำนักงานแผนพัฒนาแห่งชาติ (Bappenas)

กระทรวงมหาดไทยและกระทรวงโยธาธิการ เป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อน SEA โดยเครื่องมือส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับการแสดงความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ (Expert Judgement) ตามกรอบแนวคิดของ SEA (Victor and Agamuthu, 2014)

ปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อน SEA ในประเทศอินโดนีเซีย คือ การให้ความร่วมมือของหน่วยงานรัฐและเอกชน ซึ่งถือเป็นจุดเด่นต่อประสิทธิผลของการทำ SEA อีกทั้งยังมีหน่วยงานให้คำปรึกษาแนะนำและมีการเผยแพร่การประยุกต์ใช้ SEA อย่างแพร่หลาย รวมถึงยังมีการออกข้อบังคับการทำ SEA (Government Regulation No. 46/2016 และ Ministerial Decrees No. 69/2017 of MoEF and No. 7/2018 of Ministry of Home Affairs) ก่อนที่จะเริ่มสร้างโครงการต่าง ๆ ส่วนอุปสรรคสำคัญของการขับเคลื่อน SEA ในประเทศอินโดนีเซีย ก็คือเรื่องของข้อมูล ส่งผลต่อความพร้อมใช้งานและความน่าเชื่อถืออาทิ หน่วยงานต่าง ๆ มักจัดทำข้อมูลที่ขัดแย้งกัน ทำให้ไม่สามารถใช้ข้อมูลร่วมกันได้ และไม่มีข้อมูลเป็นรูปเล่มที่พิมพ์ออกมาพร้อมใช้สำหรับรายงานที่เกี่ยวข้อง แสดงให้เห็นว่าการสร้างขีดความสามารถในการดำเนินงาน SEA ในขณะนี้ยังไม่เพียงพอ ทั้งยังขาดหลักสูตรการฝึกอบรมเบื้องต้นเพื่อเสริมสร้างทักษะทาง SEA โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับเจ้าหน้าที่รัฐส่วนกลางและท้องถิ่นภายใต้การดูแลของ MOE อีกทั้งหลายหน่วยงานยังคงเข้าใจว่าหลักการของการจัดทำ SEA จะใช้วิธีการของ EIA ส่งผลให้โครงการ SEA ยังคงมีความคล้ายกับการทำ EIA โดยได้มีการให้ข้อเสนอแนะต่อปัญหาดังกล่าว ดังนี้ ๑) จัดให้มีการฝึกอบรมสำหรับทีม SEA ในพื้นที่และผู้มีส่วนได้เสียที่สำคัญที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มศักยภาพ ซึ่งสามารถช่วยลดปัญหาความผิดพลาดในการสื่อสาร ๒) เพิ่มจำนวนสมาชิกของทีม SEA โดยรวมองค์กรที่ไม่ใช่หน่วยงานของรัฐ เช่น NGOs และมหาวิทยาลัย เพื่อการรวบรวม-วิเคราะห์ข้อมูล และการประเมินผลกระทบ ๓) จัดสรรเงินทุนที่เหมาะสมด้านสิ่งแวดล้อมและมีการขอความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อการวางแผนเชิงพื้นที่ เช่น ความช่วยเหลือจากสำนักงานอุตุนิยมวิทยา เพื่อข้อมูลและการแปลผลเกี่ยวกับสภาพภูมิอากาศ หรือจากมหาวิทยาลัยและชุมชนท้องถิ่น เพื่อเติมเต็มในส่วนของข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ หรือจากองค์กรภาครัฐและผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อการได้เข้าถึงข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่โครงการ SEA เป็นต้น (Dusik and Xie, 2009b; Rizal et al., 2019; Susilowardhani, 2014; Victor and Agamuthu, 2014; Rizal et al., 2019)

๑.๕ SEA ในสาธารณรัฐประชาชนจีน

สาธารณรัฐประชาชนจีนได้ให้นิยามเกี่ยวกับ SEA ไว้ว่าเป็นการประเมินผลกระทบของแผนและโครงการ SEA เป็นกลไกเชิงเหตุผลสำหรับการบูรณาการการพิจารณาด้านสิ่งแวดล้อมเข้ากับการตัดสินใจของรัฐบาล รวมทั้งเป็นกรอบการวางแผนระดับชาติผ่านแนวปฏิบัติด้านการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมระดับภูมิภาค (Regional Environmental Impacted Assessment: R-EIA) สำหรับการพัฒนาลุ่มน้ำเขตเศรษฐกิจและเขตเมือง ตลอดจนการมีกฎหมาย EIA ที่กำหนดให้ใช้ SEA สำหรับการวางแผนเชิงกลยุทธ์ในระดับประเทศ ระดับภาค และระดับจังหวัด โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแล คือ องค์การบริหารปกป้องสิ่งแวดล้อมแห่งรัฐ (The State Environmental Protection Administration: SEPA) กระทรวงการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมของสาธารณรัฐประชาชนจีน (The Ministry of Environmental Protection: MEP) และกระทรวงนิเวศวิทยาและสิ่งแวดล้อม (The Ministry of Ecology and Environment) ทั้งนี้ สาธารณรัฐประชาชนจีนได้กำหนด SEA เป็นกรอบการวางแผนระดับชาติผ่านแนวปฏิบัติด้านการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมระดับภูมิภาค ประกอบด้วย มาตรา ๗ (๑) ของกฎหมาย EIA

คือ แผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน แผนการก่อสร้าง แผนการใช้ประโยชน์พื้นที่ลุ่มแม่น้ำและพื้นที่ทางทะเลในภูมิภาค และมาตรา ๘ ของกฎหมาย EIA คือ “แผนพิเศษ (Special Plan)" สำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรม การเกษตร การเลี้ยงสัตว์ การป่าไม้ พลังงาน การอนุรักษ์น้ำ การคมนาคม การก่อสร้างในเมือง การท่องเที่ยว และทรัพยากรธรรมชาติ อีกทั้ง ยังได้มีการจัดทำแนวทางที่เรียกว่า “Technical Guidelines for Plan Environmental Impact Assessment General Principles” และส่งเสริม SEA ผ่านกฎระเบียบและตราสารอื่น ๆ เช่น การขับเคลื่อน SEA ภายใต้กฎหมาย “Law of People Republic of China on Environmental Impacted Assessment of ๒๐๐๒” เป็นต้น ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการจัดทำ SEA ก็มีความเปิดกว้างตามความเหมาะสม เช่น การวิเคราะห์หลายเกณฑ์ หรือแม้กระทั่งการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ (Expert Assessment) ซึ่งมีการเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้เชี่ยวชาญด้าน SEA ด้วยการจัดตั้งศูนย์วิจัยและพัฒนา SEA โดยเชื่อมโยงความร่วมมือของผู้เชี่ยวชาญด้วยฐานข้อมูลออนไลน์ เพื่อช่วยหน่วยงานทุกภาคส่วนในการดำเนินการของ SEA เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม เป็นที่ทราบกันดีว่าสาธารณรัฐประชาชนจีนปกครองในระบอบคอมมิวนิสต์ ซึ่งทำให้เกิดข้อจำกัดในกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ SEA อันเนื่องมาจากลักษณะของนโยบายและกลยุทธ์ที่เป็นความลับ อีกทั้งระบบราชการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการวางแผนนโยบายในสาธารณรัฐประชาชนจีนก็มีความไม่ต่อเนื่องในการดำเนินงาน ก่อให้เกิดอุปสรรคในกระบวนการตัดสินใจ เช่น การอนุมัติแผนโดยไม่ดำเนินการตามผลของ SEA นอกจากนี้ แนวทางสำหรับผู้ปฏิบัติงานยังมุ่งเน้นไปที่การแก้ปัญหาและการวิเคราะห์ทางเทคนิคเป็นส่วนใหญ่ โดยปราศจากการค้นหาทางเลือกใหม่ที่ช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยข้อเสนอสำคัญสำหรับการพัฒนา SEA ในสาธารณรัฐประชาชนจีน คือ รัฐบาลควรมีการสร้างแพลตฟอร์ม ข้อมูล และแนวทางด้านกฎข้อบังคับของ SEA อย่างละเอียดเพื่อนำไปใช้ในการจัดทำ SEA ได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งยังต้องมีการปฏิรูปกลไกการประสานงาน การติดตาม และการจัดการในหน่วยงานผู้จัดทำ SEA รวมถึงสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ ตลอดจนเสริมสร้างกลไกการจัดหาเงินทุนที่เพียงพอ (Bina et al., 2011; Victor and Agamuthu, 2014)

๑.๖ SEA ในประเทศเกาหลีใต้

ในประเทศเกาหลีใต้ มีการประกาศใช้ระบบการประเมินแบบใหม่ที่เรียกว่า Prior Environmental Review System (PERS) ใน พ.ศ. ๒๕๓๖ เพื่อชดเชยข้อจำกัดของระบบ EIA ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับ SEA โดยมีจุดประสงค์เพื่อสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนาและการอนุรักษ์โดยการระบุผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่อาจจะเกิดขึ้นได้จากแผนการบริหารบางส่วนที่เกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนา โดยมีรัฐบาลเกาหลีใต้เป็นหน่วยงานขับเคลื่อนหลัก และมีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อให้คำปรึกษาที่เชี่ยวชาญในการจัดทำรายงาน PERS เป็นผู้กำหนดเลือกใช้เครื่องมือที่ใช้จัดทำ SEA เช่น การประเมินความสอดคล้อง (Compatibility Assessment) การพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญ (Expert Judgement) และการมีส่วนร่วมสาธารณะ (Public Participation) เป็นต้น (Song and Glasson, 2010)

การขับเคลื่อน SEA ในประเทศเกาหลีใต้ จะมีระบบที่เชื่อมโยงระหว่าง EIA และ PERS เพื่อให้การพิจารณาด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับแผนระดับสูงให้สามารถนำไปใช้กับแผนระดับล่างในโครงการพัฒนาต่าง ๆ ได้ และนำผลของ PERS ไปใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินโครงการพัฒนา ก่อนการจัดทำ EIA

ส่งผลให้การประเมินสิ่งแวดล้อมดำเนินไปได้อย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ อีกทั้งยังมีการบังคับใช้ SEA ภายใต้กรอบ พ.ร.บ. ว่าด้วยนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๔๙ และส่งเสริมให้มีการพัฒนาข้อกำหนดด้านกฎหมายที่มุ่งเน้นในเรื่องของการมีส่วนร่วมของประชาชน อย่างไรก็ตาม ก็ยังพบปัญหาและอุปสรรคของการจัดทำ PERS ที่มีข้อจำกัดในเรื่องของการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งถูกจำกัดไว้ในขั้นตอนที่มีการตัดสินใจครั้งสำคัญไปแล้ว (เช่น แผนการของโครงการถูกเปิดเผยหลังจากมีการกำหนดรายละเอียดแล้ว) เนื่องจากกระบวนการของ PERS ไม่ได้มีการรับรองจากการหารือกับสาธารณชน ประชาชนทั่วไปจึงไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนในระดับสูงได้ เมื่อมีการตัดสินใจฝ่ายเดียวในการพัฒนาหรืออำนวยความสะดวกในระดับยุทธศาสตร์โดยไม่มีการหารือกับสาธารณชน อาจเกิดความขัดแย้งอย่างรุนแรงระหว่างผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่นและนักพัฒนา ความขัดแย้งนี้มักสร้างความเสียเวลาและสูญเสียทรัพยากรเนื่องจากทำให้โครงการล่าช้า โดยข้อเสนอแนะในการจัดทำ PERS ของประเทศเกาหลีใต้ คือ ควรพัฒนาวิธีการประเมินด้านสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติมสำหรับแผนงานและโครงการ เนื่องจากมาตรฐานและวิธีการประเมินด้านสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่ระดับ EIA ของโครงการ การนำ PERS ที่ครอบคลุมไปใช้ในแผนระดับที่สูงขึ้นจึงอาจเป็นไปได้ยาก (Hannoe et al., 2003; Song and Glasson, 2010)

๑.๗ SEA ในประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นได้กำหนดแนวทางของ SEA ว่าเป็นการประยุกต์ใช้ EIA ในมุมที่กว้างกว่าการพิจารณาเป็นรายโครงการ โดยได้เพิ่มกระบวนการกำหนดขอบเขต และการเปรียบเทียบทางเลือกอื่นเพื่อหาทางเลือกที่เหมาะสม รวมทั้งมีการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน (Hashim, 1994) ขณะที่ไม่พบการออกกฎหมายให้มีการประยุกต์ใช้ SEA ในการวางแผนนโยบายในระดับประเทศ แต่มีการนำ SEA มาใช้ในการวางแผนระดับท้องถิ่นในพื้นที่ที่มีการเติบโตของเศรษฐกิจ เช่น เมืองไซตามะ โตเกียว ฮิโรชิมา และเกียวโต เป็นต้น โดยมีกระทรวงสิ่งแวดล้อม (The Ministry of Environment: MOE) เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก ด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเครื่องมือหลักที่ใช้ในการจัดทำ SEA เพื่อให้เกิดการตระหนักถึงประโยชน์ในการนำ SEA มาใช้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และใช้วิธีขับเคลื่อนโครงการแบบค่อยเป็นค่อยไปเพื่อลดกระแสต่อต้าน ร่วมกับการเน้นปรับปรุงระบบ EIA ที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพครอบคลุมมากขึ้น ฯผ่านการประชาสัมพันธ์ทางอ้อมให้เห็นคุณค่าและประโยชน์ในการนำ SEA มาใช้สำหรับการพัฒนาด้วยการส่งเสริมโครงการวิจัยเกี่ยวกับ SEA ซึ่งจะได้ประโยชน์โดยตรงเป็นระบบที่ได้รับการพัฒนามากขึ้นและครอบคลุมกว่าที่เป็นอยู่ สาเหตุที่ยังไม่สามารถกำหนดในกฎหมายให้นำ SEA มาใช้กับแผนระดับชาติได้ เนื่องจากรัฐบาลท้องถิ่นแต่ละแห่งมีมุมมองเกี่ยวกับกระบวนการ SEA ที่แตกต่างกัน บ่งชี้ให้เห็นว่าประเทศญี่ปุ่นยังไม่เล็งเห็นถึงความสำคัญของ SEA โดยอาจพิจารณาว่าระบบสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่อาจถือว่าเพียงพอแล้วสำหรับการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในระดับยุทธศาสตร์ (Hashim, 1994; Imura and Schreurs, 2005; Lobos and Partidario, 2014; Victor and Agamuthu, 2014)

๑.๘ SEA ในเขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน

เขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ให้นิยามไว้ว่า SEA เป็นเครื่องมือที่มีไว้เพื่อประเมินผลกระทบของแผนพัฒนานโยบายและแผนงาน (PPP) ในระยะเริ่มต้นในกระบวนการวางแผนโดยรวม ซึ่ง SEA จะมีการคำนึงถึงผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมสะสมจากการพัฒนาหลาย ๆ ด้านและสามารถประเมินสถานการณ์การพัฒนาทางเลือกได้อย่างเพียงพอ โดยมีกรมคุ้มครองสิ่งแวดล้อม (Environment

Protection Department: EPD) เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก ซึ่งเขตบริหารพิเศษฮ่องกงได้มีการกำหนด SEA เป็นกรอบการวางแผนระดับชาติผ่านคำสั่งของรัฐบาลสำหรับนโยบายกลยุทธ์และแผนงานที่สำคัญ ตลอดจนการออกกฎหมายการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยได้จัดตั้งศูนย์ให้ความรู้เกี่ยวกับ SEA บนเครือข่ายออนไลน์สำหรับการเผยแพร่ข้อมูล SEA และจัดทำคู่มือแนวทางการปฏิบัติ SEA เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำ SEA โดยใช้เครื่องมือในการจัดทำ SEA ที่หลากหลายตามความเหมาะสม เช่น การทบทวนวรรณกรรม (Literature/Case Review) การวิเคราะห์ต้นทุนและประโยชน์ของโครงการ (Cost-Benefit Analysis: CBA) และการประยุกต์ใช้ Territory-wide models เป็นต้น

การจัดทำ SEA ในเขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน จะมีความโดดเด่นในเรื่องของความตระหนักถึงการพัฒนาที่ยั่งยืนของรัฐบาลที่เล็งเห็นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ บนพื้นฐานการพัฒนาที่ไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อม ดังนั้น ในการพิจารณานโยบาย แผน และโครงการการพัฒนาใด ๆ จะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบทั้งสามส่วนควบคู่กัน นอกจากนี้ ยังบูรณาการการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยสมาชิกขององค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) และประชาชนในสภาที่ปรึกษาด้านสิ่งแวดล้อมให้มีอำนาจในการคัดค้านโครงการที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งส่งผลให้โครงการมีความโปร่งใสเพิ่มขึ้น จึงกล่าวได้ว่าการประยุกต์ใช้ SEA ด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างต่อเนื่องเป็นรากฐานของระบบการกำกับดูแลสิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกับสังคมที่มุ่งเน้นความยั่งยืนอย่างแท้จริง และที่สำคัญที่สุดคือการตรากฎหมายการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ที่ให้ EPD มีอำนาจในการดูแลลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม โดยสามารถให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาในระหว่างขั้นตอนการดำเนินการของการพัฒนาตลอดจนการมีอำนาจคัดค้านหรือป้องกัน หากพบว่าโครงการดังกล่าวส่งผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมอย่างร้ายแรงหรือไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเหมาะสม ส่งผลให้มีระดับความรับผิดชอบต่อสาธารณะและความโปร่งใสในกระบวนการตัดสินใจมากขึ้น แต่ส่วนที่ยังขาดอยู่ คือ การประยุกต์ใช้ SEA ร่วมกับนโยบายการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่ครอบคลุมสำหรับสิ่งแวดล้อม และขาดความร่วมมือและการประสานงานอย่างแท้จริงระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาล เนื่องจากการได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ ยังพบว่าการศึกษา SEA ส่วนใหญ่เป็นการแสวงหาพื้นที่พัฒนาใหม่แทนที่จะให้คุณค่าการอนุรักษ์ที่อยู่อาศัยและทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการพัฒนาโครงการ SEA ส่วนใหญ่มักเลี่ยงการให้ทางเลือกในการปกป้องทรัพยากรทางนิเวศวิทยา ซึ่งไม่สอดคล้องกับนิยามและความสำคัญของ SEA ในเรื่องที่จะมีส่วนช่วยในการตัดสินใจของการพัฒนาแผนและแผนงานเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Ng and Obbard, 2005; Susilowardhani, 2014; Victor and Agamuthu, 2014)

๑.๙ SEA ในสาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน)

สาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) ได้ระบุนิยามไว้ว่า SEA เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจที่เป็นระบบและครอบคลุมสำหรับการดำเนินการเชิงกลยุทธ์ของรัฐบาลและทางเลือกอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยคาดการณ์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของนโยบายแผนงานและโครงการ (PPP) เพื่อใช้เป็นแนวทางในขั้นตอนเริ่มต้นในกระบวนการตัดสินใจ โดยมีหน่วยงานพิทักษ์สิ่งแวดล้อมไต้หวัน (Environmental Protection Administration, R.O.C (Taiwan): EPAT) เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก ซึ่ง EPAT ได้ประกาศใช้แนวทาง SEA สำหรับนโยบาย แผน และโครงการของรัฐบาล ในการกำหนดรายการ-เนื้อหาที่จำเป็นต้องรวมไว้ในรายงาน SEA โดยมีการใช้เครื่องมือในการจัดทำ SEA ที่หลากหลาย เช่น การวิเคราะห์วัฏจักรชีวิต (Life Cycle

Assessment) การวิเคราะห์ต้นทุนและประโยชน์ของโครงการ (CBA) รวมถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเฉพาะกิจหลายครั้งสำหรับผู้มีอำนาจที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและตรวจสอบปัญหา จนสามารถระบุกลยุทธ์ที่มีประสิทธิผลเพื่อปรับปรุงและส่งเสริม SEA นอกจากนี้ ยังมีวิธีเมทริกซ์ซึ่งได้ถูกเลือกให้เป็นเครื่องมือกลางของการประเมิน SEA เนื่องด้วยเป็นวิธีที่เข้าใจง่ายและเห็นผลกระทบเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากกรณีต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการมา อย่างไรก็ตาม แนวคิดของ SEA ยังคงเป็นเรื่องใหม่สำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติส่วนใหญ่ และการออกแบบกฎระเบียบของ SEA ถูกจัดให้อยู่ในวาระการพิจารณาทางกฎหมายโดยตรง โดยไม่ผ่านการอภิปรายเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการนำไปใช้กับนโยบายของรัฐบาล ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการบังคับใช้ SEA โดยอาจเกิดจากการต่อต้านของฝ่ายบริหาร ซึ่งยังขาดความเข้าใจในหลักการของ SEA ทั้งนี้ กลไกสำคัญที่จะช่วยให้การดำเนินการ SEA มีประสิทธิภาพได้ดียิ่งขึ้น ก็คือการออกกฎหมาย SEA ซึ่งออกแบบโดยใช้วิธีการที่ครอบคลุม เป็นระบบ และใช้งานได้จริง (Liou et al., 2006; Liou and Yu, 2004; Victor and Agamuthu, 2014)

๒. บทสรุปการทบทวนการจัดทำ SEA ในต่างประเทศ

จากการทบทวนข้อมูลการจัดทำ SEA ในต่างประเทศ พบว่า การจัดทำ SEA ของประเทศในภูมิภาคเอเชีย แบ่งออกเป็น ๒ ส่วนหลัก ตามข้อกำหนดด้านกฎหมาย กล่าวคือ

๒.๑ ประเทศที่มีข้อกำหนดด้านกฎหมายในการดำเนินการ SEA คือ เวียดนาม อินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาชนจีน เกาหลีใต้ เขตบริหารพิเศษฮ่องกง สาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) ซึ่งในประเทศดังกล่าวจะมีการใช้กฎหมายด้าน SEA ในลักษณะการใช้ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการประเมินสิ่งแวดล้อมทำหน้าที่ในการขับเคลื่อน SEA อาทิ

๑) ประเทศเวียดนาม มีการส่งเสริมในเรื่องข้อกำหนดด้านกฎหมายภายใต้ Law on Environmental Protection no 52/2005/QH11 2005, repeal by Law on Environmental Protection no. 55/2014/QH13

๒) ประเทศอินโดนีเซีย มีการใช้ข้อบังคับ Government Regulation No. 46/2016 และ Ministerial Decrees No. 69/2017 of MoEF and No. 7/2018 of Ministry of Home Affairs

๓) สาธารณรัฐประชาชนจีน ใช้ Law of People Republic of China on Environmental Impacted Assessment of 2002 ในการขับเคลื่อน SEA

๔) ประเทศเกาหลีใต้มีการประกาศใช้ผ่านระบบการประเมินแบบใหม่ที่เรียกว่า Prior Environmental Review System (PERS) เพื่อชดเชยข้อจำกัดของระบบ EIA

๕) เขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน มีการจัดทำ SEA ผ่านทางกฎหมาย EIA (EIA Directive ค.ศ. ๑๙๙๙ และ Chief Executive's Policy Address Necessitates Sustainability Assessment Effective (ค.ศ. ๒๐๐๒)

๖) สาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) มีการใช้ พ.ร.บ. EIA ค.ศ. ๑๙๙๔ ในการขับเคลื่อน SEA

โดย สามารถสรุปข้อดี ข้อเสียได้ดังนี้

ข้อดี ทำให้การขับเคลื่อน ผลักดัน และพัฒนาระบบ SEA เป็นไปได้อย่างรวดเร็วและถูกต้องตามหลักการของ SEA เนื่องจากการบังคับใช้กฎหมายจะทำให้มีการกำหนดหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในการจัดทำด้าน SEA ส่งผลทำให้เกิดการจัดทำแนวทาง คู่มือการใช้งาน การพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย การกำหนดขอบเขตในการวางแผน แผนงาน (ที่ต้องการจัดทำ SEA ที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมในเชิงปฏิบัติมากขึ้น) การพัฒนาผู้เชี่ยวชาญด้าน SEA (ส่วนช่วยเหลือหลักในเรื่องของการตัดสินใจ) รวมทั้งมีการส่งเสริมด้านแหล่งเงินทุน ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในทุกภาคส่วนต่อการจัดทำ SEA เพิ่มมากขึ้น

ข้อเสีย หากมีการบังคับใช้ SEA ในด้านกฎหมายเกิดขึ้น การดำเนินการจัดทำ SEA จะเป็นไปในแนวทางที่ “ต้อง” ทำ ซึ่งอาจไม่ได้เกิดจากความต้องการที่จะทำ ส่งผลให้การดำเนินการด้าน SEA เป็นเพียงขั้นตอนของ PPP และเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ เช่น มีการอนุมัติหรือผ่านการจัดทำ SEA อย่างรวดเร็วโดยไม่มีการระดมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ หรือมีบุคคลเพียงกลุ่มเดียวเป็นผู้ทำการตัดสินใจซึ่งอาจส่งผลกระทบในทางลบต่อการดำเนินโครงการต่าง ๆ

๒.๒ ประเทศที่ยังไม่มีข้อกำหนดด้านกฎหมายในการดำเนินการ SEA อย่างชัดเจน เช่น มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และญี่ปุ่น โดยสำหรับประเทศมาเลเซียจะเป็นเพียงการระบุให้ใช้ SEA ไว้ในแผนของประเทศ แต่ไม่ใช่ข้อบังคับตามกฎหมาย ส่วนในประเทศฟิลิปปินส์ ได้มีการประกาศบังคับใช้ SEA ผ่านแถลงการณ์ของประธานาธิบดีเพียงเท่านั้น และในประเทศญี่ปุ่นยังมีเพียงการนำ SEA มาใช้ในการวางแผนระดับท้องถิ่นในพื้นที่ที่มีการเติบโตสูงทางเศรษฐกิจ

โดย สามารถสรุปข้อดี ข้อเสียได้ดังนี้

ข้อดี หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความตระหนักถึงการจัดทำ SEA โดยไม่มีการบังคับ ส่งผลให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ต่อการพัฒนาในการจัดทำ SEA เนื่องจากมีการศึกษาและพัฒนาความรู้ความเข้าใจด้าน SEA แบบค่อยเป็นค่อยไป ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดทำ SEA ได้ด้วยความราบรื่น เนื่องจากทุกฝ่ายต้องการที่จะทำ SEA ด้วยตัวเอง

ข้อเสีย หากไม่มีการบังคับใช้กฎหมายในการจัดทำ SEA ข้อเสียประการแรก คือ การขับเคลื่อน SEA จะเป็นเพียงแค่แนวทางซึ่งจะไม่มีหน่วยงานไหนต้องการทำหรือนำ SEA ไปประยุกต์ใช้จริง ทำให้เกิดข้อจำกัดด้านการพัฒนาสู่ความยั่งยืน เนื่องจากนโยบาย แผน หรือแผนงานของการก่อสร้างโครงการหรือพัฒนา PPP ไม่ได้คำนึงถึงข้อมูลและข้อเท็จจริงอย่างรอบด้าน และประการต่อมาคือการพัฒนาการจัดทำ SEA จะเป็นไปได้ช้าและมีแนวทางที่ไม่ชัดเจน ทำให้หน่วยงานที่ต้องการทำ SEA ไม่เข้าใจต่อการจัดทำ SEA มีการจัดทำ SEA ที่ไม่ตรงตามหลักการ หรือการกำหนดขอบเขตการทำ SEA ที่ไม่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นผลมาจากการขาดหน่วยงานหลักในการพัฒนาและให้คำปรึกษาสำหรับการขับเคลื่อน SEA นอกจากนี้อาจเกิดข้อจำกัดด้านการให้ความร่วมมือในการดำเนินการจัดทำ SEA อาทิ เรื่องของการให้ข้อมูลที่สำคัญในการทำ SEA แก่หน่วยงานอื่น ๆ

๓. ปัจจัยในการขับเคลื่อน SEA ในต่างประเทศ

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น ที่ปรึกษาโครงการฯ ได้สรุปปัจจัยในการขับเคลื่อน SEA ในต่างประเทศ ไว้ทั้งสิ้น ๙ ประเด็น โดยมีรายละเอียดดังนี้

๓.๑ การสนับสนุนให้มีการบังคับใช้กฎหมายในการขับเคลื่อน SEA ในประเทศที่มีกฎหมายในการบังคับใช้ SEA จะสามารถดำเนินการได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากกว่าประเทศที่ยังไม่มีกฎหมายที่ชัดเจน ตัวอย่างเช่น การบังคับใช้กฎหมาย SEA ในประเทศเวียดนาม ในโครงการที่เกี่ยวข้องกับการผลิตไฟฟ้าทำให้แผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้า (Power Development Plan: PDP) สอดคล้องกับนโยบายของประเทศได้ดีขึ้น โดยเฉพาะในภาคพลังงาน ซึ่งสามารถสะท้อนเป้าหมายระดับชาติที่เฉพาะเจาะจงในด้านต่าง ๆ ได้ เช่น การใช้พลังงานหมุนเวียน และการลดก๊าซเรือนกระจก (GHG) ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เป็นต้น

๓.๒ การจัดทำข้อมูลและรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน (Big Data) ในประเทศที่มีข้อมูลพร้อมสำหรับการจัดทำ SEA จะทำให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในการวางแผน แผนงาน หรือการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ ยกตัวอย่างในประเทศเวียดนาม ซึ่งมีการจัดการข้อมูลและรวบรวมข้อมูลฐานสำหรับการจัดทำ SEA ไว้ได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้โครงการการจัดทำ SEA เป็นไปได้อย่างคล่องตัว นอกจากนี้ การจัดหาข้อมูลที่ถูกต้องเหมาะสมในการจัดทำ SEA ของประเทศมาเลเซีย ในขั้นตอนการพัฒนาและประเมินทางเลือก ได้ช่วยส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในการใช้งานจริงและให้เกิดความสำเร็จเชิงนโยบาย ซึ่งข้อมูลดังกล่าว ได้แก่

๑) ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของพื้นที่ศึกษา ได้แก่ เส้นชั้นความสูง ลำน้ำ ลำน้ำสำคัญ ปริมาณน้ำฝน ชุดชั้นหิน พื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติ ข้อมูลผังเมือง และข้อมูลการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำ ทั้งแหล่งน้ำบาดาลและน้ำผิวดิน

๒) ข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ชนิดและความหลากหลายของพืชในพื้นที่ ชนิดและความหลากหลายของสัตว์ป่า สัตว์ทะเล สัตว์น้ำ และสัตว์หายาก

๓) ข้อมูลเชิงพื้นที่ ได้แก่ แผนที่ ภาพถ่ายทางอากาศ ภาพถ่ายดาวเทียม โดยเป็นข้อมูลปีปัจจุบันและย้อนหลัง ๑๐ ปี ซึ่งควรเป็นข้อมูลในรูปแบบสารสนเทศ

๔) ข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ รูปแบบการใช้ที่ดิน สัดส่วนการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่าง ๆ

๕) ข้อมูลด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ข้อมูลคุณภาพดิน ความเสื่อมโทรมของดิน คุณภาพน้ำผิวดิน คุณภาพน้ำบาดาล ปริมาณขยะมูลฝอย มลพิษทางน้ำ ดิน และอากาศ รวมทั้งแหล่งกำเนิดมลพิษที่เกี่ยวข้อง

๖) ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้เฉลี่ย การกระจายรายได้ของประชากร หนี้สินครัวเรือน เศรษฐกิจตามรายสาขา เช่น การท่องเที่ยว ปศุสัตว์ ประมง และนิคมอุตสาหกรรม

๗) ด้านสังคม ได้แก่ จำนวนประชากร จำนวนครัวเรือน อาชีพ ระดับการศึกษา เครือข่ายและรูปแบบการมีส่วนร่วม จำนวนแรงงานต่างด้าวที่อาศัยในพื้นที่

๘) ข้อมูลผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ศึกษา เพื่อพิจารณากำหนดผู้มีส่วนได้เสีย เช่น ข้อมูลผู้ประกอบการ หรือข้อมูลประชาชนที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

๙) ข้อมูลด้านนโยบายและแผนงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นโยบายระดับประเทศ แผนแม่บท แผนยุทธศาสตร์ระดับกลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาท้องถิ่น โครงการขนาดเล็กและใหญ่ที่จะดำเนินการและเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม

๓.๓ การจัดตั้งศูนย์วิจัย SEA การมีศูนย์การวิจัยและพัฒนาสำหรับการขับเคลื่อน SEA ซึ่งจะมีหน้าที่เป็นที่ปรึกษา รวมทั้งให้ความรู้ในการขับเคลื่อน และดำเนินการด้าน SEA ที่ถูกต้อง ยกตัวอย่างเช่นในกรณีของเขตบริหารพิเศษฮ่องกง ที่มีการจัดตั้งศูนย์ให้ความรู้ด้าน SEA และมีเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาและคำแนะนำด้าน SEA โดยสามารถเข้าถึงข้อมูลส่วนหนึ่งได้ผ่านทางเว็บไซต์ของศูนย์ฯ

๓.๔ การจัดทำคู่มือปฏิบัติ สำหรับในประเทศที่มีคู่มือที่ชัดเจนและเป็นสากล จะทำให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับโครงการต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีและมีความถูกต้องตามหลักของ SEA ซึ่งพบว่าในประเทศที่มีการจัดทำคู่มือ SEA จะสามารถขับเคลื่อนการประยุกต์ใช้ SEA เชิงพื้นที่ นำไปสู่การใช้งานเชิงปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ยกตัวอย่างเช่น การจัดทำคู่มือ SEA ของเขตบริหารพิเศษฮ่องกง

๓.๕ การเพิ่มจำนวนผู้เชี่ยวชาญด้าน SEA สำหรับการจัดทำ SEA หนึ่งในปัจจัยสำคัญของการขับเคลื่อนโครงการ คือ การให้คำปรึกษาและแนะนำข้อมูลที่ถูกต้อง ทั้งในขั้นตอนการกำหนดขอบเขตวางแผน กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ หรือแม้กระทั่งการจัดทำคู่มือ กรอบแนวคิด และการจัดทำรายงาน ดังนั้นการเพิ่มจำนวนผู้เชี่ยวชาญด้าน SEA จึงเป็นสิ่งสำคัญอีกประเด็นหนึ่งสำหรับการขับเคลื่อนโครงการ SEA ตัวอย่างของการนำผู้เชี่ยวชาญด้าน SEA มาใช้เป็นเครื่องมือในการจัดทำ SEA มีอยู่หลายประเทศ เช่น ในสาธารณรัฐประชาชนจีนที่มีการนำความเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาเป็นส่วนช่วยในการตัดสินใจของการพัฒนาแผน แผนงาน และนโยบายที่ได้พัฒนาทางเลือกแล้ว ซึ่งจะช่วยให้แผน แผนงานมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น หรือแม้กระทั่งในประเทศเวียดนามที่มีการนำผู้เชี่ยวชาญมาเป็นส่วนช่วยในการออกแบบสอบถามหรือระบุผู้ที่จะทำการสัมภาษณ์สำหรับการจัดทำ SEA ในขั้นตอนต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการตัดสินใจที่แม่นยำและเลือกลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการสัมภาษณ์ได้อย่างเหมาะสม

๓.๖ การมีส่วนร่วมของประชาชน และการให้เวลาในการจัดทำ SEA โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่งในการขับเคลื่อน SEA คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในประเทศที่ไม่จำกัดสิทธิในการออกความคิดเห็น หรือแสดงประเด็นและปัญหาที่พบเจอได้อย่างอิสระ ส่งผลให้ประชาชนเห็นถึงประโยชน์ของการจัดทำ SEA และส่งเสริมให้มีการจัดทำ SEA อย่างต่อเนื่อง และมีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นที่เหมาะสม ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการที่ผู้จัดทำ SEA ได้รับทราบถึงปัญหาและประเด็นต่าง ๆ ที่ต้องแก้ไขได้อย่างแท้จริงจากการจัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของ SEA ทำให้ผู้ขับเคลื่อนโครงการสามารถนำไปวางแผนพัฒนาให้เหมาะสมกับปัญหาที่ประชาชนเสนอแนะได้ ทั้งนี้ การให้เวลาที่เพียงพอหรือให้ความสำคัญในส่วนของการประชุมการมีส่วนร่วมของประชาชน ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญ เนื่องจากเราได้อยู่กับประชาชนได้อย่างเต็มที่และเข้าใจถึงปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน อีกทั้งทางผู้จัดทำ SEA สามารถวางแผนการพัฒนาได้อย่างรัดกุมและไม่เร่งรีบ ส่งผลให้มีการวางแผนได้ครอบคลุมในทุกประเด็น ซึ่งตัวอย่างประเทศที่แสดงถึงการให้ความสำคัญด้านการมีส่วนร่วมนั้นจะเห็นได้จากสาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) ซึ่งส่งเสริมการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ส่งผลให้สามารถระบุ

กลยุทธ์ที่มีประสิทธิผลเพื่อปรับปรุงและส่งเสริมการจัดทำ SEA ได้ และตัวอย่างของการให้เวลาในการจัดทำ SEA ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักการ SEA ที่ดีนั้น พบว่าประเทศญี่ปุ่นเป็นตัวอย่างที่เห็นได้ชัดที่สุดในเรื่องของการให้เวลาในการจัดทำ SEA ทำให้ได้แนวทางการพัฒนาที่ถูกต้องและผู้มีส่วนได้เสียยังเข้าใจถึงกระบวนการทำ SEA ได้อย่างลึกซึ้ง

๓.๗ การขับเคลื่อน SEA ให้ครอบคลุมทั้ง ๓ มิติ ประกอบด้วย เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ในบางประเทศ พบว่า การจัดทำ SEA จะเน้นไปทางด้านใดด้านหนึ่ง เช่น เน้นแต่ด้านเศรษฐกิจ ดังเช่นในประเทศฟิลิปปินส์ที่มีการส่งเสริมให้จัดทำ SEA ในภาคอุตสาหกรรมเพียงเท่านั้น ทำให้การพัฒนาและจัดทำ SEA ไม่ครอบคลุมส่วนอื่น ๆ ได้แก่ ภาคของชุมชนและสังคม ซึ่งในการจัดทำ SEA ควรจะครอบคลุมและทำให้เกิดความยั่งยืนทั้งประเด็นเรื่องของ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

๓.๘ ประเด็นด้านการเมือง ในประเด็นด้านนี้ ผู้จัดทำ SEA ควรหามาตรการในการจัดการหน่วยงานที่มีอิทธิพลในพื้นที่ เช่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ให้มีความเป็นกลาง โดยให้โอกาสทุกภาคส่วนได้แสดงความคิดเห็นในทุกขั้นตอน รวมทั้ง ไม่ข่มขู่หรือควบคุมประชาชนหรือผู้มีส่วนได้เสีย อีกทั้งหากในประเทศใดที่มีการควบคุมประเด็นด้านการเมืองได้ดี หน่วยงานต่าง ๆ ย่อมให้ความร่วมมือ ทั้งเรื่องข้อมูล การประชาสัมพันธ์ หรือการแนะนำประชาชนในชุมชนให้มีความรู้ ความเข้าใจ ก็จะช่วยขับเคลื่อน SEA ได้อีกทางหนึ่ง เช่น เขตบริหารพิเศษฮ่องกง ซึ่งรัฐบาลสนับสนุนให้มีการเผยแพร่ความรู้ด้าน SEA ให้แก่ประชาชนเป็นอย่างดี และสาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) ซึ่งสนับสนุนขั้นตอนการมีส่วนร่วมของการจัดทำ SEA โดยไม่จำกัดสิทธิในการออกความเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย เป็นต้น

๓.๙ การตรวจสอบโดยหน่วยงานภายนอก (NGO) และประชาชน สำหรับในประเทศที่มีการให้หน่วยงานภายนอกและภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการจัดทำ SEA จะส่งผลให้ประชาชนมีความเชื่อใจในการดำเนินโครงการ และช่วยเป็นแรงสนับสนุนให้มีการพัฒนาและวางแผนการจัดทำ SEA ได้เป็นอย่างดี ดังเช่นในเขตปกครองพิเศษฮ่องกงที่มีการบูรณาการการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยสมาชิกขององค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) และประชาชนในสภาที่ปรึกษาด้านสิ่งแวดล้อม ทำให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถคัดค้านโครงการที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียหลายฝ่ายโปร่งใสยิ่งขึ้น

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ/ การนำไปใช้ ที่มีต่อสื่อคู่มือ SEA ฉบับประชาชน

ประเด็นทดสอบความรู้ความเข้าใจ/ การนำไปใช้ที่เกี่ยวข้องกับสื่อคู่มือ SEA ฉบับประชาชน	**ใช่**	**ไม่ใช่**
๑. SEA คือ การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม		ไม่ใช่
๒. SEA ไม่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม		ไม่ใช่
๓. SEA ให้ความสำคัญกับการบูรณาการเฉพาะด้านเศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม		ไม่ใช่
๔. SEA เป็นเครื่องมือประกอบกระบวนการวางแผนหรือแผนงานที่ใช้ในระดับนโยบาย แผน หรือ แผนงาน	ใช่	
๕. ความแตกต่างระหว่าง SEA และ EIA คือ SEA จะมีหลักคิดว่า “เราจะพัฒนาพื้นที่นั้นอย่างไรให้ยั่งยืน” ส่วน EIA คือ “เราจะทำโครงการต่าง ๆ ในพื้นที่นั้นอย่างไรให้กระทบน้อยที่สุด”	ใช่	
๖. การวางแผนที่ได้จากการนำผลของ SEA ไปใช้ จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน	ใช่	
๗. หลักการ SEA ที่ดีและมีประสิทธิภาพ คือ มีความยืดหยุ่น สามารถดำเนินการซ้ำและปรับให้เข้ากับบริบทที่แตกต่างกันได้	ใช่	
๘. หลักการ SEA ที่ดีและมีประสิทธิภาพ คือ มีความอิสระ เป็นกลาง และละเอียดรอบคอบตลอดทั้งกระบวนการ SEA	ใช่	
๙. หลักการ SEA ที่ดีและมีประสิทธิภาพ คือ ไม่จำเป็นต้องมีการควบคุมและประกันคุณภาพอย่างมีประสิทธิผล		ไม่ใช่
๑๐.ในระยะแรก ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. .... กำหนดแผนหรือแผนงานที่ต้องจัดทำ SEA คือ ๑) รายสาขา ๒) เชิงพื้นที่	ใช่	
๑๑. แผนหรือแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแร่ ไม่จำเป็นต้องจัดทำ SEA		ไม่ใช่
๑๒. แผนหรือแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการลุ่มน้ำหรือพัฒนาชายฝั่งทะเล ไม่จำเป็นต้องจัดทำ SEA		ไม่ใช่
๑๓. ขั้นตอนการจัดทำ SEA มีทั้งหมด ๓ ขั้นตอน คือ ๑) การกำหนดขอบเขต ๒) การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน และ ๓) การควบคุมคุณภาพของกระบวนการ SEA		ไม่ใช่
๑๔. SEA ไม่มีความเชื่อมโยงกับการจัดทำแผนหรือแผนงานสำหรับประเทศไทย		ไม่ใช่
๑๕. SEA เป็นกระบวนการที่ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในขั้นตอนของการดำเนินงานได้ตั้งแต่ขั้นตอนแรกจนจบกระบวนการ โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	ใช่	

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ/ การนำไปใช้ ที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์ ชื่อ “SEA ฉบับประชาชน” ที่เผยแพร่ผ่านสื่อเว็บไซต์ YouTube ช่อง SEANESDC (https://www.youtube.com/watch?v=WYuz-UobHH0&t=162s)

ประเด็นทดสอบความรู้ความเข้าใจ/การนำไปใช้ที่เกี่ยวข้องกับสื่อวีดิทัศน์ชื่อ “SEA ฉบับประชาชน”	**ใช่**	**ไม่ใช่**
๑. หน่วยงานภาครัฐ จะใช้ SEA ในการจัดทำแผนพัฒนา โดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้มีส่วนได้เสีย		ไม่ใช่
๒. SEA คือ การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์	ใช่	
๓. SEA เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการวางแผนพัฒนา ที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้มีส่วนได้เสีย	ใช่	
๔. แนวความคิดของ SEA และ EIA มีความแตกต่างกันคือ SEA จะมีแนวคิดที่จะ “ช่วยในการวางแผนภาพรวมของชุมชนและพื้นที่ว่าจะเป็นอย่างไรในอนาคตอย่างที่ประชาชนผู้มีส่วนได้เสียต้องการ” ในขณะที่ EIA จะเป็นเพียง “การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในระดับโครงการ”	ใช่	
๕. SEA เปิดโอกาสให้ประชาชนผู้มีส่วนได้เสียสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ตั้งแต่ขั้นตอนต้น คือ การกำหนดเป้าหมายของการวางแผนพัฒนา จนกระทั่งได้ทางเลือกที่เหมาะสม และแผนพัฒนา	ใช่	
๖. หากมีการจัดทำ SEA แล้ว ไม่มีความจำเป็นต้องจัดทำ EIA ของแต่ละโครงการ		ไม่ใช่
๗. การจัดทำ EIA ไม่จำเป็นต้องทำให้สอดคล้องกับการจัดทำ SEA		ไม่ใช่
๘. การมีส่วนร่วมในขั้นตอนของ SEA จะมีอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง	ใช่	
๙. การมีส่วนร่วมในขั้นตอนของการกำหนดขอบเขต สำหรับการพิจารณาข้อวิตกกังวลและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการพัฒนา จะเป็นเพียงการพิจารณาในด้านบวก เท่านั้น		ไม่ใช่
๑๐. การออกแบบทางเลือกการพัฒนา เป็นการออกแบบและจัดทำจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องและผู้เชี่ยวชาญด้าน SEA		ไม่ใช่
๑๑. การประเมินผลกระทบทางเลือกการพัฒนา เป็นการพิจารณาเพียง ๒ ด้านเท่านั้น คือ ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม		ไม่ใช่
๑๒. ภายหลังการประเมินผลกระทบทางเลือกการพัฒนา จะทำให้ได้ทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสม ที่จะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางวางแผนพัฒนาต่อไป	ใช่	
๑๓. ในปัจจุบันประเทศไทย ได้มีการจัดทำ SEA กับแผนพัฒนาทุกประเภทแล้ว		ไม่ใช่

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ/ การนำไปใช้ ที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์ ชื่อ “ตอนที่ 1 SEA คืออะไร (What is SEA?)” ที่เผยแพร่ผ่านสื่อเว็บไซต์ YouTube ช่อง SEANESDC (https://www.youtube.com/watch?v=3msXWcEkQPE)

ประเด็นทดสอบความรู้ความเข้าใจ/การนำไปใช้ที่เกี่ยวข้องกับสื่อวีดิทัศน์ชื่อ “ตอนที่ ๑ SEA คืออะไร (What is SEA?)”	ใช่	ไม่ใช่
๑. ประเทศไทย ไม่เคยพบความขัดแย้งหรือความไม่เชื่อมั่นจากผู้มีส่วนได้เสียในโครงการและแผน		ไม่ใช่
๒. ในการดำเนินงานโครงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในระดับพื้นที่และสาขาการพัฒนาต่าง ๆ ของภาครัฐนั้น ทำได้อย่างสมบูรณ์ ไม่พบข้อจำกัดในการบริหารเชิงพื้นที่		ไม่ใช่
๓. SEA คือ การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์	ใช่	
๔. SEA เป็นเครื่องมือในการบูรณาการด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของแผนหรือแผนงานพัฒนาต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน	ใช่	
๕. ในปี ๒๕๖๐ นายกรัฐมนตรี ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ภายใต้คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนา SEA ของประเทศไทย	ใช่	
๖. SEA และ EIA เป็นเครื่องมือที่ไม่มีความแตกต่างกันในการนำไปใช้		ไม่ใช่
๗. SEA คือ กระบวนการประเมินอย่างเป็นระบบ เพื่อสนับสนุนกระบวนการตัดสินใจในการวางแผน โดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม แต่เน้นการบูรณาการด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม		ไม่ใช่
๘. SEA ใช้ในการประเมินผลกระทบของนโยบาย แผน หรือ แผนงาน	ใช่	
๙. คุณสมบัติของ SEA คือ มีความยืดหยุ่นในการพัฒนาและประเมินทางเลือกที่เหมาะสมต่อการพัฒนา	ใช่	
๑๐. ประโยชน์ของ SEA คือ ทำให้การจัดทำแผนมีลักษณะเป็นเชิงรุก ที่เน้นการประเมินและการป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการพัฒนา	ใช่	
๑๑. ประโยชน์ของ SEA คือ เสริมสร้างกระบวนการจัดทำแผน แต่ไม่ได้ช่วยให้มีการพิจารณาผลกระทบที่ครอบคลุม ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม		ไม่ใช่
๑๒. หัวใจสำคัญของ SEA คือ การสนับสนุนให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ที่ช่วยเสริมสร้างความโปร่งใส ความเชื่อมั่นสาธารณะ และความไว้ใจในการตัดสินใจการพัฒนา	ใช่	
๑๓. รูปแบบการเชื่อมโยง SEA กับแผนหรือแผนงาน มีเพียง ๑ รูปแบบ คือ รูปแบบ SEA ที่เชื่อมโยงกับกระบวนการจัดทำแผนแบบคู่ขนาน		ไม่ใช่
๑๔. ในรูปแบบการจัดทำ SEA ที่เชื่อมโยงกับกระบวนการจัดแผนแบบคู่ขนาน ผู้จัดทำ SEA และผู้จัดทำแผน จะเริ่มดำเนินการพร้อมกัน แต่จะไม่มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน เพื่อเสริมสร้างผลลัพธ์ในการจัดทำแผนเชิงบวก		ไม่ใช่
๑๕. ในการจัดทำ SEA ที่มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมุ่งให้เกิดการบูรณาการกับการจัดทำแผนหรือแผนงาน	ใช่	

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ/การนำไปใช้ ที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์ชื่อ “ตอนที่ 2 กระบวนการจัดทำ SEA (The SEA Processes)” ที่เผยแพร่ผ่านสื่อเว็บไซต์ YouTube ช่อง SEANESDC (https://www.youtube.com/watch?v=E3we_NxOGa0&t=165s)

ประเด็นทดสอบความรู้ความเข้าใจ/การนำไปใช้ที่เกี่ยวข้องกับสื่อวีดิทัศน์ชื่อ “ตอนที่ ๒ กระบวนการจัดทำ SEA (The SEA Processes)”	**ใช่**	**ไม่ใช่**
๑. กระบวนการ SEA มีทั้งหมด ๖ ขั้นตอน	ใช่	
๒. ขั้นตอนที่ ๑ ของกระบวนการ SEA คือ การกลั่นกรอง	ใช่	
๓. ในขั้นตอนของการกำหนดขอบเขต ทำให้ทราบว่า “ใครเป็นผู้มีส่วนได้เสียที่ต้องเข้ามามีส่วนร่วม”	ใช่	
๔. ในขั้นตอนของการกำหนดขอบเขต ทำให้ทราบว่า “จะประเมินอะไร ที่ไหน ทำไม อย่างไร และเพื่อใคร”	ใช่	
๕. ในขั้นตอนของการกำหนดขอบเขต มีทั้งหมด ๖ ขั้นตอนย่อย		ไม่ใช่
๖. การพัฒนาทางเลือกต่าง ๆ เป็นการเสนอความเป็นไปได้ของการพัฒนา เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและวิสัยทัศน์ที่ได้กำหนดไว้	ใช่	
๗. ทางเลือกที่พัฒนาขึ้น ควรมีจำนวนมาก ๆ (มากกว่า ๓-๔ ทางเลือก) เพื่อให้เกิดความครอบคลุมในทุกความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย		ไม่ใช่
๘. การประเมินทางเลือก ควรพิจารณาผลกระทบทั้ง ๒ ด้าน คือ ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ได้ทางเลือกที่เหมาะสม		ไม่ใช่
๙. ในขั้นตอนของการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน ประกอบด้วย การกำหนดมาตรการส่งเสริม มาตรการหลีกเลี่ยง และมาตรการลดหรือบรรเทาผลกระทบ	ใช่	
๑๐. การรายงานผลการศึกษา เป็นขั้นตอนเพื่อสรุปผลลัพธ์จากกระบวนการ SEA ทุกขั้นตอน	ใช่	
๑๑. การรายงานผลการศึกษา ประกอบด้วย รายงานการประชุมสำหรับภาครัฐ รายงานวิชาการ และรายงานฉบับประชาชน		ไม่ใช่
๑๒. การมีส่วนร่วม เปรียบเสมือนขั้นตอนสนับสนุนให้ขั้นตอนอื่น ๆ ของกระบวนการ SEA มีความโปร่งใสรอบด้าน มีข้อมูลจากผู้มีส่วนได้เสีย และทำให้เกิดการยอมรับของผู้มีส่วนได้เสีย	ใช่	
๑๓. ภายหลังของการจัดทำ SEA ไม่จำเป็นต้องมีการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล เพราะการจัดทำ SEA เป็นกระบวนการที่คิดอย่างรอบด้านและเป็นระบบแล้ว		ไม่ใช่

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ/การนำไปใช้ ที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์ชื่อ “ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วม (Public Participation)” ที่เผยแพร่ผ่านสื่อเว็บไซต์ YouTube ช่อง SEANESDC (https://www.youtube.com/watch?v=qYBC2Mer7h4&t=9s)

ประเด็นทดสอบความรู้ความเข้าใจ/การนำไปใช้ที่เกี่ยวข้องกับสื่อวีดิทัศน์ชื่อ “ตอนที่ ๓ การมีส่วนร่วม (Public Participation)”	**ใช่**	**ไม่ใช่**
๑. การมีส่วนร่วม ไม่ใช่หัวใจสำคัญในการจัดทำ SEA		ไม่ใช่
๒. การมีส่วนร่วม สอดแทรกไว้เพียงในบางขั้นตอนของ SEA		ไม่ใช่
๒. การมีส่วนร่วม ส่งผลให้เกิดความโปร่งใส การมีข้อมูลจากความเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนได้เสีย ความน่าเชื่อถือ และการยอมรับของผู้มีส่วนได้เสีย	ใช่	
๓. การสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการ SEA ประกอบด้วย ๑) การระบุผู้มีส่วนได้เสีย ๒) การกำหนดระดับและจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย	ใช่	
๔. การระบุผู้มีส่วนได้เสีย เป็นการพิจารณาว่าประเด็นของแผนหรือแผนงานนั้น มีใครบ้างที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานแผนหรือแผนงาน	ใช่	
๕. การกำหนดระดับและจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย ไม่ส่งเสริมการจัดทำแผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสารของ SEA		ไม่ใช่
๖. ผู้มีส่วนได้เสียที่มีอิทธิพลสูงและความสนใจสูง ควรมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของ SEA และมีการประสานงานอย่างใกล้ชิด	ใช่	
๗. ผู้มีส่วนได้เสียที่มีอิทธิพลสูงและความสนใจต่ำ ต้องทำให้เกิดความพอใจในระดับที่จะไม่ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายกับข้อมูลมากเกินไป	ใช่	
๘. ผู้มีส่วนได้เสียที่มีอิทธิพลต่ำและความสนใจสูง ไม่จำเป็นต้องให้ข้อมูลและสื่อสารอย่างเพียงพอและสม่ำเสมอ		ไม่ใช่
๙. ผู้มีส่วนได้เสียที่มีอิทธิพลต่ำและความสนใจต่ำ ต้องให้โอกาสในการติดตามและรับทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	ใช่	
๑๐. รูปแบบการมีส่วนร่วมที่สำคัญที่สุด คือ ควรเป็นการปรึกษาหารือสองทาง ซึ่งต้องมีการให้ข้อมูลย้อนกลับ	ใช่	
๑๑. การมีส่วนร่วม ไม่จำเป็นต้องมีความยืดหยุ่น รวมถึงไม่ควรปรับแผนการดำเนินงานหรือปรับแนวคิดและวิธีการ เพราะจะทำให้กระทบกับการจัดทำ SEA		ไม่ใช่
๑๒. ไม่ควรมีการเลือกเทคนิคและวิธีการที่เหมาะสมกับผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องมากจนเกินไป เพราะจะทำให้การจัดทำ SEA มีความยืดหยุ่นและไม่สามารถเกิดการยอมรับได้จากผู้มีส่วนได้เสีย		ไม่ใช่

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ/การนำไปใช้ ที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์ชื่อ “ตอนที่ 4 กลไกการขับเคลื่อน (SEA Administrative Mechanisms)” ที่เผยแพร่ผ่านสื่อเว็บไซต์ YouTube ช่อง SEANESDC (https://www.youtube.com/watch?v=lv0iTTLAe-4)

ประเด็นทดสอบความรู้ความเข้าใจ/การนำไปใช้ที่เกี่ยวข้องกับสื่อวีดิทัศน์ชื่อ “ตอนที่ ๔ กลไกการขับเคลื่อน (SEA Administrative Mechanisms)”	ใช่	ไม่ใช่
๑. ประเทศไทย ไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)		ไม่ใช่
๒. แผนหรือแผนงานที่ต้องจัดทำ SEA ภายใต้ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ๑) รายสาขา ๒) เชิงพื้นที่	ใช่	
๓. แผนหรือแผนงานที่ต้องจัดทำ SEA สำหรับรายสาขา คือ แผนด้านคมนาคมเท่านั้น		ไม่ใช่
๔. แผนหรือแผนงานที่ต้องจัดทำ SEA สำหรับเชิงพื้นที่ คือ แผนพัฒนาชายฝั่งทะเลและแผนพัฒนานิคมอุตสาหกรรม รวมถึงเขตประกอบการอุตสาหกรรม เท่านั้น		ไม่ใช่
๕. สำหรับโครงสร้างกลไกการขับเคลื่อน SEA ไม่จำเป็นต้องมีคณะกรรมการกำกับ SEA ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือ ผู้เชี่ยวชาญด้าน SEA		ไม่ใช่
๖. คณะกรรมการกำกับ SEA มีหน้าที่ให้คำปรึกษาและข้อคิดเห็นในการจัดทำ SEA ให้เป็นไปตามแนวทางที่คณะกรรมการพัฒนาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ กำหนด	ใช่	
๗. สำหรับโครงสร้างกลไกการขับเคลื่อน SEA ไม่จำเป็นต้องขอเสนอความเห็นชอบหรืออนุมัติแผนหรือแผนงาน จากคณะกรรมการระดับนโยบายในรายสาขาหรือเชิงพื้นที่		ไม่ใช่
๘. สำหรับโครงสร้างกลไกการขับเคลื่อน SEA ไม่จำเป็นต้องขอเสนอความเห็นชอบหรืออนุมัติแผนหรือแผนงาน จากคณะรัฐมนตรี		ไม่ใช่
๙. คณะกรรมการพัฒนาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (กสย.) ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย แนวทางการพัฒนาระบบ SEA กลไกการขับเคลื่อน SEA และติดตามประเมินผล SEA ในภาพรวม รวมถึงนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ	ใช่	
๑๐. SEA เป็นการพิจารณาปัญหาเฉพาะจุด โดยเน้นการบูรณาการด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล รวมถึงการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน		ไม่ใช่

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ/การนำไปใช้ ที่มีต่อสื่อเว็บไซต์

ประเด็นทดสอบความรู้ความเข้าใจ/การนำไปใช้ที่เกี่ยวข้องกับสื่อเว็บไซต์	ใช่	ไม่ใช่
๑. SEA คือ การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมระดับโครงการ		ไม่ใช่
๒. SEA มีประโยชน์ คือ สำหรับใช้เป็นเครื่องมือประกอบกระบวนการวางแผนและจัดทำแผน ซึ่งจะช่วยให้เกิดการบูรณาการด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล รวมถึงการมองการพัฒนาในอนาคต	ใช่	
๓. SEA ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทางเลือกและการมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสมและโปร่งใส		ไม่ใช่
๔. SEA เป็นเครื่องมือที่ถูกใช้ในการวางแผนและจัดทำแผนการพัฒนาในระดับนโยบาย แผน หรือ แผนงาน	ใช่	
๕. ถ้ามีการจัดทำ SEA แล้ว ไม่จำเป็นต้องมีการจัดทำ EIA		ไม่ใช่
๖. SEA จะช่วยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนอย่างเหมาะสมและโปร่งใสในทุกขั้นตอน	ใช่	
๗. SEA ไม่ได้ช่วยสร้างความประนีประนอมหรือลดความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นจากการพัฒนา		ไม่ใช่
๘. ในการจัดทำ SEA และ EIA ถึงแม้จะเป็นการจัดทำที่สนับสนุนกันแต่ไม่สามารถใช้ผลลัพธ์แทนกันได้	ใช่	
๙. ผลจากการจัดทำ SEA จะถูกนำมาใช้เป็นกรอบในการกำหนดขอบเขตของรายละเอียดของโครงการ ว่ามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับทางเลือกการพัฒนาอย่างไร ทำให้สามารถกำหนดรายละเอียดของการพัฒนาโครงการได้อย่างชัดเจนมากขึ้น	ใช่	
๑๐. SEA เป็นเครื่องมือที่มีความยืดหยุ่นในการนำไปใช้ จึงมีการพัฒนาขั้นตอนกระบวนการ และวิธีการที่หลากหลายในต่างประเทศ	ใช่	
๑๑. แผนคมนาคมเท่านั้น ที่ต้องมีการจัดทำ SEA		ไม่ใช่
๑๒. แผนการบริการจัดการแร่เท่านั้น ที่ต้องมีการจัดทำ SEA		ไม่ใช่
๑๓. หน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงาน มีหน้าที่โดยตรงในการติดตาม ตรวจสอบและประเมินว่าผลจาก SEA ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานพิจารณาตามแผนหรือแผนงานมากน้อย และมีประสิทธิผลหรือไม่	ใช่	
๑๔. หน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงาน ต้องทบทวนมาตรการเพื่อความยั่งยืนว่าเหมาะสมต่อการนำไปปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร ก่อนเป็นลำดับแรก	ใช่	
๑๕. กระบวนการ SEA เป็นกระบวนการที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการปรับปรุงและการพัฒนาแผนหรือแผนงาน เพราะกระบวนการ SEA เป็นกระบวนการที่คิดรอบด้านแล้ว		ไม่ใช่

ผลการประเมินความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องที่เกี่ยวข้องกับ SEA

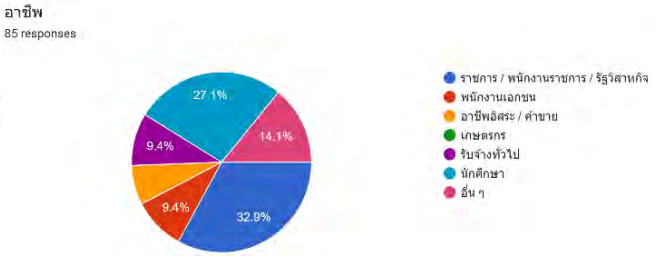
การแบ่งคะแนนของระดับความรู้ความเข้าใจ

คะแนนเชิงสัมพัทธ์ (Relative Score) (ร้อยละ)	ความหมายของระดับคะแนน
๘๐ – ๑๐๐	ดีมาก
๗๐ – ๗๙.๙	ดี
๖๐ – ๖๙.๙	ปานกลาง
๕๐ – ๕๙.๙	น้อย
น้อยกว่า ๕๐	น้อยที่สุด

๑. ผลการประเมิน: ภารกิจที่ ๑ ภาคประชาชน

- จำนวนผู้ตอบแบบประเมิน = ๘๕ คน
- แบ่งออกเป็นจังหวัดกาญจนบุรี ๑๒ คน ชลบุรี ๑๒ คน เชียงราย ๑๖ คน นครปฐม ๑๒ คน สงขลา ๑๙ คน และ อำนาจเจริญ ๑๔ คน
- ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ รับราชการ/ พนักงานราชการ / รัฐวิสาหกิจ ๒๘ คน รองลงมาเป็น นักศึกษา (๒๓ คน) อื่น ๆ (๑๒ คน) พนักงานเอกชน (๘ คน) รับจ้างทั่วไป (๘ คน) และอาชีพอิสระ/ ค้าขาย (๖ คน)

ส่วนที่ ๑ แบบประเมินความรู้ความเข้าใจต่อคู่มือฉบับประชาชน

๑.๑ ช่วงคะแนนของระดับความรู้ความเข้าใจ

คะแนนเชิงสัมพัทธ์ (Relative Score) (%)	ความหมาย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๘๐ – ๑๐๐	ดีมาก	๕๕	๖๕
๗๐ – ๗๙.๙	ดี	๑๑	๑๓
๖๐ – ๖๙.๙	ปานกลาง	๑๒	๑๔
๕๐ – ๕๙.๙	พอใช้	๔	๕
น้อยกว่า ๕๐	ปรับปรุง	๓	๔
รวม		๘๕	๑๐๐

๑.๒ ร้อยละของผู้ที่ตอบถูกในแต่ละคำถาม

คำถาม	ตอบถูกต้อง (ร้อยละ)
๑. SEA คือ การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	***๒๙.๔๑***
๒. SEA ไม่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม	๘๐.๐๐
๓. SEA ให้ความสำคัญกับการบูรณาการเฉพาะด้านเศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม	***๔๙.๔๑***
๔. SEA เป็นเครื่องมือประกอบกระบวนการวางแผนหรือแผนงานที่ใช้ในระดับนโยบาย แผน หรือแผนงาน	๙๕.๒๙
๕. ความแตกต่างระหว่าง SEA และ EIA คือ SEA จะมีหลักคิดว่า “เราจะพัฒนาพื้นที่นั้นอย่างไรให้ยั่งยืน” ส่วน EIA คือ “เราจะทำโครงการต่าง ๆ ในพื้นที่นั้นอย่างไรให้กระทบน้อยที่สุด”	๙๕.๒๙
๖. การวางแผนที่ได้จากการนำผลของ SEA ไปใช้ จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน	๙๖.๔๗
๗. หลักการ SEA ที่ดีและมีประสิทธิภาพ คือ มีความยืดหยุ่น สามารถดำเนินการซ้ำและปรับให้เข้ากับบริบทที่แตกต่างกันได้	๙๖.๔๗
๘. หลักการ SEA ที่ดีและมีประสิทธิภาพ คือ มีความอิสระ เป็นกลาง และละเอียดรอบคอบตลอดทั้งกระบวนการ SEA	๙๕.๒๙
๙. หลักการ SEA ที่ดีและมีประสิทธิภาพ คือ ไม่จำเป็นต้องมีการควบคุมและประกันคุณภาพอย่างมีประสิทธิผล	๗๐.๕๙
๑๐. ในระยะแรก ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. .... กำหนดแผนหรือแผนงานที่ต้องจัดทำ SEA คือ ๑) รายสาขา ๒) เชิงพื้นที่	๙๔.๑๒
๑๑. แผนหรือแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแร่ ไม่จำเป็นต้องจัดทำ SEA	๘๕.๘๘
๑๒. แผนหรือแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการลุ่มน้ำหรือพัฒนาชายฝั่งทะเล ไม่จำเป็นต้องจัดทำ SEA	๘๘.๒๔
๑๓. ขั้นตอนการจัดทำ SEA มีทั้งหมด ๓ ขั้นตอน คือ ๑) การกำหนดขอบเขต ๒) การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน และ ๓) การควบคุมคุณภาพของกระบวนการ SEA	***๔๓.๕๓***
๑๔. SEA ไม่มีความเชื่อมโยงกับการจัดทำแผนหรือแผนงานสำหรับประเทศไทย	๘๘.๒๔
๑๕. SEA เป็นกระบวนการที่ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในขั้นตอนของการดำเนินงานได้ตั้งแต่ขั้นตอนแรกจนจบกระบวนการ โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	๙๖.๔๗

หมายเหตุ: ตัวอักษรที่***หนาและเอียง*** หมายถึงสาธารณชนมีความเข้าใจในระดับน้อยกว่าร้อยละ ๕๐

ส่วนที่ ๒ แบบประเมินความรู้ความเข้าใจต่อวีดิทัศน์ฉบับประชาชน

๒.๑ ช่วงคะแนนของระดับความรู้ความเข้าใจ

คะแนนเชิงสัมพัทธ์ (Relative Score) (%)	ความหมาย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๘๐ – ๑๐๐	ดีมาก	๕๒	๖๑
๗๐ – ๗๙.๙	ดี	๑๒	๑๔
๖๐ – ๖๙.๙	ปานกลาง	๑๑	๑๓
๕๐ – ๕๙.๙	พอใช้	๔	๕
น้อยกว่า ๕๐	ปรับปรุง	๖	๗
รวม		๘๕	๑๐๐

๒.๒ ร้อยละของผู้ที่ตอบถูกในแต่ละคำถาม

คำถาม	ตอบถูกต้อง (ร้อยละ)
๑. หน่วยงานภาครัฐ จะใช้ SEA ในการจัดทำแผนพัฒนา โดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้มีส่วนได้เสีย	๘๓.๕๓
๒. SEA คือ การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์	๙๔.๑๒
๓. SEA เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการวางแผนพัฒนา ที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้มีส่วนได้เสีย	๙๖.๔๗
๔. แนวความคิดของ SEA และ EIA มีความแตกต่างกันคือ SEA จะมีแนวคิดที่จะ “ช่วยในการวางแผนภาพรวมของชุมชนและพื้นที่ว่าจะเป็นอย่างไรในอนาคตอย่างที่ประชาชนผู้มีส่วนได้เสียต้องการ” ในขณะที่ EIA จะเป็นเพียง “การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในระดับโคร	๘๗.๐๖
๕. SEA เปิดโอกาสให้ประชาชนผู้มีส่วนได้เสียสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ตั้งแต่ ขั้นตอนต้น คือ การกำหนดเป้าหมายของการวางแผนพัฒนา จนกระทั่งได้ทางเลือก ที่เหมาะสม และแผนพัฒนา	๙๒.๙๔
๖. หากมีการจัดทำ SEA แล้ว ไม่มีความจำเป็นต้องจัดทำ EIA ของแต่ละโครงการ	๘๘.๒๔
๗. การจัดทำ EIA ไม่จำเป็นต้องทำให้สอดคล้องกับการจัดทำ SEA	๗๖.๔๗
๘. การมีส่วนร่วมในขั้นตอนของ SEA จะมีอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง	๙๑.๗๖
๙. การมีส่วนร่วมในขั้นตอนของการกำหนดขอบเขต สำหรับการพิจารณาข้อวิตกกังวลและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการพัฒนา จะเป็นเพียงการพิจารณาในด้านบวก เท่านั้น	๗๒.๙๔
๑๐. การออกแบบทางเลือกการพัฒนา เป็นการออกแบบและจัดทำจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องและผู้เชี่ยวชาญด้าน SEA	***๓๘.๘๒***
๑๑. การประเมินผลกระทบทางเลือกการพัฒนา เป็นการพิจารณาเพียง ๒ ด้านเท่านั้น คือ ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม	๗๗.๖๕
๑๒. ภายหลังการประเมินผลกระทบทางเลือกการพัฒนา จะทำให้ได้ทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสมที่จะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางวางแผนพัฒนาต่อไป	๙๔.๑๒
๑๓. ในปัจจุบันประเทศไทย ได้มีการจัดทำ SEA กับแผนพัฒนาทุกประเภทแล้ว	๖๑.๑๘

หมายเหตุ: ตัวอักษรที่***หนาและเอียง*** หมายถึงสาธารณชนมีความเข้าใจในระดับน้อยกว่าร้อยละ ๕๐

ส่วนที่ ๓ แบบประเมินความรู้ความเข้าใจต่อเนื้อหาในเว็บไซต์

๓.๑ ช่วงคะแนนของระดับความรู้ความเข้าใจ

คะแนนเชิงสัมพัทธ์ (Relative Score) (%)	ความหมาย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๘๐ – ๑๐๐	ดีมาก	๖๗	๗๘.๘๒
๗๐ – ๗๙.๙	ดี	๓	๓.๕๓
๖๐ – ๖๙.๙	ปานกลาง	๙	๑๐.๕๙
๕๐ – ๕๙.๙	พอใช้	๔	๔.๗๑
น้อยกว่า ๕๐	ปรับปรุง	๒	๒.๓๕
รวม		๘๕	๑๐๐.๐๐

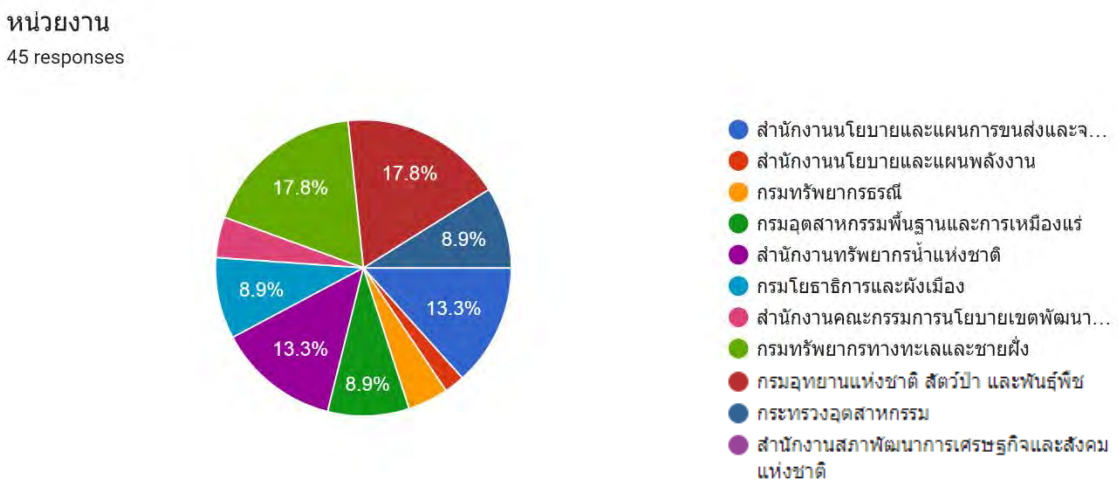
๓.๒ ร้อยละของผู้ที่ตอบถูกในแต่ละคำถาม

คำถาม	ตอบถูกต้อง (ร้อยละ)
๑. SEA คือ การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมระดับโครงการ	๖๘.๒๔
๒. SEA มีประโยชน์ คือ สำหรับใช้เป็นเครื่องมือประกอบกระบวนการวางแผนและจัดทำแผน ซึ่งจะช่วยให้เกิดการบูรณาการด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล รวมถึงการมองการพัฒนาในอนาคต	๑๐๐.๐๐
๓. SEA ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทางเลือกและการมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสมและโปร่งใส	๘๑.๑๘
๔. SEA เป็นเครื่องมือที่ถูกใช้ในการวางแผนและจัดทำแผนการพัฒนาในระดับนโยบาย แผน หรือแผนงาน	๘๕.๘๘
๕. ถ้ามีการจัดทำ SEA แล้ว ไม่จำเป็นต้องมีการจัดทำ EIA	๙๐.๕๙
๖. SEA จะช่วยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนอย่างเหมาะสมและโปร่งใสในทุกขั้นตอน	๙๖.๔๗
๗. SEA ไม่ได้ช่วยลดความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นจากการพัฒนา	๗๗.๖๕
๘. ในการจัดทำ SEA และ EIA ถึงแม้จะเป็นการจัดทำที่สนับสนุนกันแต่ไม่สามารถใช้ผลลัพธ์แทนกันได้	๘๘.๒๔
๙. ผลจากการจัดทำ SEA สามารถใช้ในการกำหนดรายละเอียดของการพัฒนาโครงการได้อย่างชัดเจนมากขึ้น	๙๒.๙๔
๑๐. SEA เป็นเครื่องมือที่มีความยืดหยุ่นในการนำไปใช้	๙๕.๒๙
๑๑. แผนคมนาคมเท่านั้น ที่ต้องมีการจัดทำ SEA	๘๐.๐๐
๑๒. แผนการบริการจัดการแร่เท่านั้น ที่ต้องมีการจัดทำ SEA	๘๐.๐๐
๑๓. หน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงาน มีหน้าที่โดยตรงในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินว่าผลจาก SEA ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานพิจารณาตามแผนหรือแผนงานมากน้อยและมีประสิทธิผลหรือไม่	๘๓.๕๓
๑๔. หน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงาน ต้องทบทวนมาตรการเพื่อความยั่งยืนว่าเหมาะสมต่อการนำไปปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร ก่อนเป็นลำดับแรก	๙๒.๙๔
๑๕. กระบวนการ SEA เป็นกระบวนการที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการปรับปรุงและการพัฒนาแผนหรือแผนงาน เพราะกระบวนการ SEA เป็นกระบวนการที่คิดรอบด้านแล้ว	๖๑.๑๘

๒. ผลการประเมิน: ภารกิจที่ ๑ ภาครัฐ หน่วยงานเจ้าของแผนที่เกี่ยวข้อง

จำนวนผู้ตอบแบบประเมิน = ๔๕ คน

หน่วยงาน	จำนวน
กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	๘
กรมทรัพยากรธรณี	๒
กรมโยธาธิการและผังเมือง	๔
กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่	๔
กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	๘
กระทรวงอุตสาหกรรม	๔
สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก	๒
สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	๖
สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร	๖
สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน	๑
รวม	**๔๕**

ส่วนที่ ๑ แบบประเมินความรู้ความเข้าใจต่อวีดิทัศน์ตอนที่ ๑: SEA คืออะไร

๑.๑ ช่วงคะแนนของระดับความรู้ความเข้าใจ

คะแนนเชิงสัมพัทธ์ (Relative Score) (%)	ความหมาย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๘๐ – ๑๐๐	ดีมาก	๓๘	๘๔
๗๐ – ๗๙.๙	ดี	๒	๔
๖๐ – ๖๙.๙	ปานกลาง	๓	๗
๕๐ – ๕๙.๙	พอใช้	๑	๒
น้อยกว่า ๕๐	ปรับปรุง	๑	๒
รวม		๔๕	๑๐๐

๑.๒ ร้อยละของผู้ที่ตอบถูกในแต่ละคำถาม

คำถาม	ตอบถูกต้อง (ร้อยละ)
๑. ประเทศไทย ไม่เคยพบความขัดแย้งหรือความไม่เชื่อมั่นจากผู้มีส่วนได้เสีย ในโครงการและแผน	๘๔.๔๔
๒. ในการดำเนินงานโครงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในระดับพื้นที่และสาขาการพัฒนาต่าง ๆ ของภาครัฐนั้น ทำได้อย่างสมบูรณ์ ไม่พบข้อจำกัดในการบริหารเชิงพื้นที่	๙๑.๑๑
๓. SEA คือ การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์	๙๓.๓๓
๔. SEA เป็นเครื่องมือในการบูรณาการด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของแผนหรือแผนงานพัฒนาต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน	๙๗.๗๘
๕. ในปี ๒๕๖๐ นายกรัฐมนตรี ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ภายใต้คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนา SEA ของประเทศไทย	๙๓.๓๓
๖. SEA และ EIA เป็นเครื่องมือที่ไม่มีความแตกต่างกันในการนำไปใช้	๙๑.๑๑
๗. SEA คือ กระบวนการประเมินอย่างเป็นระบบ เพื่อสนับสนุนกระบวนการตัดสินใจในการวางแผน โดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม แต่เน้นการบูรณาการด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม	๖๔.๔๔
๘. SEA ใช้ในการประเมินผลกระทบของนโยบาย แผน หรือ แผนงาน	๘๘.๘๙
๙. คุณสมบัติของ SEA คือ มีความยืดหยุ่นในการพัฒนาและประเมินทางเลือกที่เหมาะสมต่อการพัฒนา	๑๐๐.๐๐
๑๐. ประโยชน์ของ SEA คือ ทำให้การจัดทำแผนมีลักษณะเป็นเชิงรุก ที่เน้นการประเมินและการป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการพัฒนา	๙๗.๗๘
๑๑. ประโยชน์ของ SEA คือ เสริมสร้างกระบวนการจัดทำแผน แต่ไม่ได้ช่วยให้มีการพิจารณาผลกระทบที่ครอบคลุม ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม	๘๘.๘๙
๑๒. หัวใจสำคัญของ SEA คือ การสนับสนุนให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ที่ช่วยเสริมสร้างความโปร่งใส ความเชื่อมั่นสาธารณะ และความไว้ใจในการตัดสินใจการพัฒนา	๙๗.๗๘
๑๓. รูปแบบการเชื่อมโยง SEA กับแผนหรือแผนงาน มีเพียง ๑ รูปแบบ คือ รูปแบบ SEA ที่เชื่อมโยงกับกระบวนการจัดทำแผนแบบคู่ขนาน	๗๗.๗๘
๑๔. ในรูปแบบการจัดทำ SEA ที่เชื่อมโยงกับกระบวนการจัดแผนแบบคู่ขนาน ผู้จัดทำ SEA และผู้จัดทำแผน จะเริ่มดำเนินการพร้อมกัน แต่จะไม่มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน เพื่อเสริมสร้างผลลัพธ์ในการจัดทำแผนเชิงบวก	๘๖.๖๗
๑๕. ในการจัดทำ SEA ที่มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมุ่งให้เกิดการบูรณาการกับการจัดทำแผนหรือแผนงาน	๙๓.๓๓

ส่วนที่ ๒ แบบประเมินความรู้ความเข้าใจต่อวีดิทัศน์ตอนที่ ๒: กระบวนการจัดทำ SEA

๒.๑ ช่วงคะแนนของระดับความรู้ความเข้าใจ

คะแนนเชิงสัมพัทธ์ (Relative Score) (%)	ความหมาย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๘๐ – ๑๐๐	ดีมาก	๒๖	๕๘
๗๐ – ๗๙.๙	ดี	๕	๑๑
๖๐ – ๖๙.๙	ปานกลาง	๑๒	๒๗
๕๐ – ๕๙.๙	พอใช้	๑	๒
น้อยกว่า ๕๐	ปรับปรุง	๑	๒
รวม		๔๕	๑๐๐

๒.๒ ร้อยละของผู้ที่ตอบถูกในแต่ละคำถาม

คำถาม	ตอบถูกต้อง (ร้อยละ)
๑. กระบวนการ SEA มีทั้งหมด ๖ ขั้นตอน	๘๐.๐๐
๒. ขั้นตอนที่ ๑ ของกระบวนการ SEA คือ การกลั่นกรอง	๘๔.๔๔
๓. ในขั้นตอนของการกำหนดขอบเขต ทำให้ทราบว่า “ใครเป็นผู้มีส่วนได้เสียที่ต้องเข้ามามีส่วนร่วม”	๙๕.๕๖
๔. ในขั้นตอนของการกำหนดขอบเขต ทำให้ทราบว่า “จะประเมินอะไร ที่ไหน ทำไม อย่างไร และเพื่อใคร”	๙๗.๗๘
๕. ในขั้นตอนของการกำหนดขอบเขต มีทั้งหมด ๖ ขั้นตอนย่อย	๗๗.๗๘
๖. การพัฒนาทางเลือกต่าง ๆ เป็นการเสนอความเป็นไปได้ของการพัฒนา เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและวิสัยทัศน์ที่ได้กำหนดไว้	๙๕.๕๖
๗. ทางเลือกที่พัฒนาขึ้น ควรมีจำนวนมาก ๆ (มากกว่า ๓-๔ ทางเลือก) เพื่อให้เกิดความครอบคลุมในทุกความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย	๕๗.๗๘
๘. การประเมินทางเลือก ควรพิจารณาผลกระทบทั้ง ๒ ด้าน คือ ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ได้ทางเลือกที่เหมาะสม	๕๕.๕๖
๙. ในขั้นตอนของการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน ประกอบด้วย การกำหนดมาตรการส่งเสริม มาตรการหลีกเลี่ยง และมาตรการลดหรือบรรเทาผลกระทบ	๙๕.๕๖
๑๐. การรายงานผลการศึกษา เป็นขั้นตอนเพื่อสรุปผลลัพธ์จากกระบวนการ SEA ทุกขั้นตอน	๙๑.๑๑
๑๑. การรายงานผลการศึกษา ประกอบด้วย รายงานการประชุมสำหรับภาครัฐ รายงานวิชาการ และรายงานฉบับประชาชน	๕๓.๓๓
๑๒. การมีส่วนร่วม เปรียบเสมือนขั้นตอนสนับสนุนให้ขั้นตอนอื่น ๆ ของกระบวนการ SEA มีความโปร่งใสรอบด้าน มีข้อมูลจากผู้มีส่วนได้เสีย และทำให้เกิดการยอมรับของผู้มีส่วนได้เสีย	๙๗.๗๘
๑๓. ภายหลังของการจัดทำ SEA ไม่จำเป็นต้องมีการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล เพราะการจัดทำ SEA เป็นกระบวนการที่คิดอย่างรอบด้านและเป็นระบบแล้ว	๘๐.๐๐

ส่วนที่ ๓ แบบประเมินความรู้ความเข้าใจต่อวีดิทัศน์ตอนที่ ๓: การมีส่วนร่วม

๓.๑ ช่วงคะแนนของระดับความรู้ความเข้าใจ

คะแนนเชิงสัมพัทธ์ (Relative Score) (%)	ความหมาย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๘๐ – ๑๐๐	ดีมาก	๓๓	๗๓
๗๐ – ๗๙.๙	ดี	๖	๑๓
๖๐ – ๖๙.๙	ปานกลาง	๒	๔
๕๐ – ๕๙.๙	พอใช้	๓	๗
น้อยกว่า ๕๐	ปรับปรุง	๑	๒
รวม		๔๕	๑๐๐

๓.๒ ร้อยละของผู้ที่ตอบถูกในแต่ละคำถาม

คำถาม	ตอบถูกต้อง (ร้อยละ)
๑. การมีส่วนร่วม ไม่ใช่หัวใจสำคัญในการจัดทำ SEA	๘๘.๘๙
๒. การมีส่วนร่วม สอดแทรกไว้เพียงในบางขั้นตอนของ SEA	๗๗.๗๘
๓. การมีส่วนร่วม ส่งผลให้เกิดความโปร่งใส การมีข้อมูลจากความเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนได้เสีย ความน่าเชื่อถือ และการยอมรับของผู้มีส่วนได้เสีย	๑๐๐.๐๐
๔. การสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการ SEA ประกอบด้วย ๑) การระบุผู้มีส่วนได้เสีย ๒) การกำหนดระดับและจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย	๘๘.๘๙
๕. การระบุผู้มีส่วนได้เสีย เป็นการพิจารณาว่าประเด็นของแผนหรือแผนงานนั้น มีใครบ้างที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานแผนหรือแผนงาน	๙๓.๓๓
๖. การกำหนดระดับและจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย ไม่ส่งเสริมการจัดทำแผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสารของ SEA	๘๖.๖๗
๗. ผู้มีส่วนได้เสียที่มีอิทธิพลสูงและความสนใจสูง ควรมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของ SEA และมีการประสานงานอย่างใกล้ชิด	๘๖.๖๗
๘. ผู้มีส่วนได้เสียที่มีอิทธิพลสูงและความสนใจต่ำ ต้องทำให้เกิดความพอใจในระดับที่จะไม่ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายกับข้อมูลมากเกินไป	๘๘.๘๙
๙. ผู้มีส่วนได้เสียที่มีอิทธิพลต่ำและความสนใจสูง ไม่จำเป็นต้องให้ข้อมูลและสื่อสารอย่างเพียงพอและสม่ำเสมอ	๗๗.๗๘
๑๐. ผู้มีส่วนได้เสียที่มีอิทธิพลต่ำและความสนใจต่ำ ต้องให้โอกาสในการติดตามและรับทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	๘๘.๘๙
๑๑. รูปแบบการมีส่วนร่วมที่สำคัญที่สุด คือ ควรเป็นการปรึกษาหารือสองทาง ซึ่งต้องมีการให้ข้อมูลย้อนกลับ	๙๕.๕๖
๑๒. การมีส่วนร่วม ไม่จำเป็นต้องมีความยืดหยุ่น รวมถึงไม่ควรปรับแผนการดำเนินงานหรือปรับแนวคิดและวิธีการ เพราะจะทำให้กระทบกับการจัดทำ SEA	๘๔.๔๔
๑๓. ไม่ควรมีการเลือกเทคนิคและวิธีการที่เหมาะสมกับผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องมากจนเกินไป เพราะจะทำให้การจัดทำ SEA มีความยืดหยุ่นและไม่สามารถเกิดการยอมรับได้จากผู้มีส่วนได้เสีย	๗๗.๗๘

ส่วนที่ ๔ แบบประเมินความรู้ความเข้าใจต่อวีดิทัศน์ตอนที่ ๔: กลไกการขับเคลื่อน

๔.๑ ช่วงคะแนนของระดับความรู้ความเข้าใจ

คะแนนเชิงสัมพัทธ์ (Relative Score) (%)	ความหมาย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๘๐ – ๑๐๐	ดีมาก	๓๔	๗๕.๕๖
๗๐ – ๗๙.๙	ดี	๘	๑๗.๗๘
๖๐ – ๖๙.๙	ปานกลาง	๑	๒.๒๒
๕๐ – ๕๙.๙	พอใช้	๒	๔.๔๔
น้อยกว่า ๕๐	ปรับปรุง	๓๔	๗๕.๕๖
รวม		๔๕	๑๐๐.๐๐

๔.๒ ร้อยละของผู้ที่ตอบถูกในแต่ละคำถาม

คำถาม	ตอบถูกต้อง (ร้อยละ)
๑. ประเทศไทย ไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)	๘๘.๘๙
๒. แผนหรือแผนงานที่ต้องจัดทำ SEA ภายใต้ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ๑) รายสาขา ๒) เชิงพื้นที่	๘๘.๘๙
๓. แผนหรือแผนงานที่ต้องจัดทำ SEA สำหรับรายสาขา คือ แผนด้านคมนาคม เท่านั้น	๙๑.๑๑
๔. แผนหรือแผนงานที่ต้องจัดทำ SEA สำหรับเชิงพื้นที่ คือ แผนพัฒนาชายฝั่งทะเล และแผนพัฒนานิคมอุตสาหกรรม รวมถึงเขตประกอบการอุตสาหกรรม เท่านั้น	๘๖.๖๗
๕. สำหรับโครงสร้างกลไกการขับเคลื่อน SEA ไม่จำเป็นต้องมีคณะกรรมการกำกับ SEA ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือ ผู้เชี่ยวชาญด้าน SEA	๙๓.๓๓
๖. คณะกรรมการกำกับ SEA มีหน้าที่ให้คำปรึกษาและข้อคิดเห็นในการจัดทำ SEA ให้เป็นไปตามแนวทางที่คณะกรรมการพัฒนาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ กำหนด	๙๗.๗๘
๗. สำหรับโครงสร้างกลไกการขับเคลื่อน SEA ไม่จำเป็นต้องขอเสนอความเห็นชอบ หรืออนุมัติแผนหรือแผนงาน จากคณะกรรมการระดับนโยบายในรายสาขาหรือเชิงพื้นที่	๘๖.๖๗
๘. สำหรับโครงสร้างกลไกการขับเคลื่อน SEA ไม่จำเป็นต้องขอเสนอความเห็นชอบ หรืออนุมัติแผนหรือแผนงาน จากคณะรัฐมนตรี	๗๕.๕๖
๙. คณะกรรมการพัฒนาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (กสย.) ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย แนวทางการพัฒนาระบบ SEA กลไกการขับเคลื่อน SEA และติดตามประเมินผล SEA ในภาพรวม รวมถึงนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ	๙๑.๑๑
๑๐. SEA เป็นการพิจารณาปัญหาเฉพาะจุด โดยเน้นการบูรณาการด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล รวมถึงการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน	๕๑.๑๑

ตารางที่ ๑ บัญชีรายการควบคุมคุณภาพของการจัดทำ SEA กรณีศึกษาโครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พื้นที่ลุ่มน้ำสะแกกรัง

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
การกำหนดขอบเขต			
๑) ได้ดำเนินการทบทวนแผนหรือแผนงาน และข้อมูลที่เกี่ยวข้องครบถ้วนหรือไม่	√		ระบุทิศทางการพัฒนาลุ่มน้ำตามนโยบายรัฐ เริ่มจากยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ แผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดนครสวรรค์ และยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัดอุทัยธานี
๒) ได้วิเคราะห์ความเชื่อมโยงและช่องว่างการพัฒนาของนโยบาย แผน และแผนงานในระดับต่าง ๆ หรือไม่	√		มีการวิเคราะห์ทิศทางการเชื่อมโยงพัฒนาลุ่มน้ำตามนโยบายของรัฐ ๖ แผน
๓) ได้ระบุขอบเขตพื้นที่และระยะเวลาที่มีความชัดเจนและเหมาะสมหรือไม่	√		มีการระบุขอบเขตเชิงพื้นที่ (๖๘ ตำบล ๑๔ อำเภอ ของจังหวัดอุทัยธานี จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดกำแพงเพชร แต่กระนั้นขอบเขตเชิงพื้นที่ ขึ้นกับประเด็นที่พิจารณาระหว่างการศึกษา เช่น ปัญหา Transboundary เป็นต้น) และขอบเขตด้านเวลา (ระยะเวลา ๒๐ ปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๖๓ ถึง ปีงบประมาณ ๒๕๘๓)
๔) ได้วิเคราะห์แรงขับเคลื่อนของการพัฒนา ให้เชื่อมโยงของสาเหตุและผลกระทบของการพัฒนา และเห็นช่องว่างและโอกาสในการพัฒนาหรือไม่	√		วิเคราะห์แนวโน้มการพัฒนาในพื้นที่ จากสถานการณ์ภายนอก และภายใน รวมทั้งวิเคราะห์ปัญหา ศักยภาพ และข้อจำกัดของพื้นที่ รวมทั้ง มีการวิเคราะห์ SWOT Analysis and TOWS Matrix
๕) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ของแผนหรือแผนงานสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนหรือไม่	√		เชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี “ทุกหมู่บ้านมีน้ำสะอาดอุปโภคบริโภค น้ำเพื่อการผลิตมั่นคง ความเสียหายจากอุทกภัยลดลง คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน บริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน ภายใต้การพัฒนาอย่างสมดุล โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน”
๖) ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และมีจุดเน้นหรือไม่	√		เชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี ครอบคลุม ๖ ด้าน ได้แก่ การจัดการน้ำอุปโภค บริโภค การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย การจัดการคุณภาพน้ำ การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรม และป้องกันการพังทลายของดิน และการบริหารจัดการ
๗) ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ให้ครอบคลุมปัญหาที่หลากหลายหรือไม่		√	ครอบคลุมเพียงวิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี ซึ่งเน้นเฉพาะเรื่องน้ำเป็นหลัก

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
๘) ประเด็นยุทธศาสตร์ทั้งหมดที่กำหนด ครอบคลุมประเด็นด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมหรือไม่		√	ขาดความชัดเจนว่าประเด็นยุทธศาสตร์ครอบคลุมด้านใดบ้าง ถึงแม้ว่าวิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี ระบุ “บริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน ภายใต้การพัฒนาอย่างสมดุล โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน” ประเด็นยุทธศาสตร์ยังกว้างและไม่สามารถระบุด้านได้
๙) ได้กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์หรือไม่		√	ในการศึกษานี้ ไม่พบการระบุวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์
๑๐) วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนมีความสอดคล้องกับเป้าหมายของนโยบาย แผน และแผนงานในระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และ/ หรือเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) หรือไม่	√		มีการกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืนในภาพรวมของโครงการ “ตอบสนองต่อความต้องการการพัฒนาในประเด็นของการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และการผลิต การบรรเทาอุทกภัยในลุ่มน้ำ การป้องกันแก้ไขและอนุรักษ์คุณภาพแหล่งน้ำ การอนุรักษ์ฟื้นฟูดิน และส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ตามนโยบายรัฐและความต้องการของประชาชน” สำหรับการกำหนดทางเลือกต่าง ๆ
๑๑) ตัวชี้วัดมีความสอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนหรือไม่		√	ตัวชี้วัดยึดตามเป้าประสงค์ของแต่ละด้าน (เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม) ซึ่งไม่ได้สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน แต่มาจากการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากภาคประชาชน
๑๒) ตัวชี้วัด มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และสามารถติดตามตรวจสอบได้อย่างต่อเนื่องหรือไม่	√		ตัวชี้วัดมีความง่าย สามารถรวบรวม หรือวิเคราะห์จากข้อมูลของหน่วยงานรับผิดชอบได้ เนื่องจากมีการระบุวิธีการประเมินตัวชี้วัดที่ชัดเจน
๑๓) มีการประเมินข้อมูลฐานโดยการทบทวนข้อมูลของตัวชี้วัดในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ครบถ้วน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน หรือไม่		√	ไม่พบการทบทวนข้อมูลตัวชี้วัดจากอดีตถึงปัจจุบัน
๑๔) มีการประเมินข้อมูลฐานที่มีอนุกรมเวลาที่เหมาะสมหรือไม่		√	ไม่พบการทบทวนข้อมูลตัวชี้วัดจากอดีตถึงปัจจุบัน
๑๕) มีการประเมินข้อมูลฐานที่ถูกต้อง เป็นไปตามหลักวิชาการ และมีแหล่งข้อมูลอ้างอิงที่เหมาะสม		√	ไม่พบการทบทวนข้อมูลตัวชี้วัดจากอดีตถึงปัจจุบัน
๑๖) ได้กำหนดทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น เพื่อนำไปใช้เป็นกรอบในการระดมความคิดเห็นหรือไม่	√		มีการกำหนดทางเลือกการพัฒนาพื้นที่ จำนวน ๔ ทางเลือก ได้แก่ ๑) ไม่ดำเนินการ ๒) พัฒนาตามความต้องการของประชาชนโดยมุ่งสู่การพัฒนาพื้นที่เกษตรพื้นถิ่นร่วมกับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวตามนโยบายรัฐ ๓) พัฒนาเพื่อการเกษตรอุตสาหกรรม และ ๔) การปรับสัดส่วนพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจ ร่วมกับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แล้วนำไปประเมินทางเลือกการพัฒนาผ่านการประชุมกลุ่มย่อย

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
๑๗) ได้มีการจัดทำแผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสารโดยการวิเคราะห์และระบุผู้มีส่วนได้เสียหรือไม่	√		มีการวิเคราะห์กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย และจัดทำแผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร โดยผู้มีส่วนได้เสีย ได้แก่ ผู้ที่ใช้ประโยชน์ - ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากทรัพยากรในพื้นที่ ผู้มีอำนาจในการจัดการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในพื้นที่ ผู้มีอิทธิพลหรืออาจส่งผลต่อแผนหรือแผนการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ สำหรับการจัดทำแผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร ประกอบด้วยการประชุมปฐมนิเทศโครงการ ๑ ครั้ง การประชุมกลุ่มย่อย ๓ ครั้ง ๔ แห่ง และการประชุมปัจฉิมนิเทศโครงการ ๑ ครั้ง พร้อมกับการจัดกิจกรรมสื่อสารมวลชนสัญจร ๒ ครั้ง
๑๘) แผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร สอดคล้องกับขั้นตอนและระยะเวลาของกระบวนการ SEA หรือไม่	√		สอดคล้องดังที่ได้กล่าวในข้อ ๑๗
๑๙) ได้สรุปผลของการกำหนดขอบเขตและจัดทำเป็นรายงาน การกำหนดขอบเขตหรือไม่		√	ไม่ได้มีการสรุปผลการกำหนดขอบเขต เป็นเพียงการแยกบท (บทที่ ๒ การกำหนดขอบเขต)
การพัฒนาและการประเมินทางเลือก			
๑) ได้มีการวิเคราะห์หาสภาพตามปกติ เพื่อใช้เป็นฐานเปรียบเทียบแล้วหรือไม่	√		มีทางเลือกที่ ๑ ไม่ดำเนินการ หมายถึง ทางเลือกที่ดำเนินการตามนโยบายแผน หรือ แผนงานเดิมที่ถูกกำหนดไว้ ไม่มีการดำเนินการที่เปลี่ยนแปลงจากทิศทางหรือแนวทางเดิมที่กำหนดไว้
๒) ได้มีการพัฒนาทางเลือกไม่ดำเนินงาน เปรียบเทียบกับทางเลือกใหม่ต่าง ๆ หรือไม่	√		มีทางเลือกที่ ๑ ไม่ดำเนินการ เปรียบเทียบกับ ๓ ทางเลือกใหม่ ได้แก่ ๑) พัฒนาตามความต้องการของประชาชนโดยมุ่งสู่การพัฒนาพื้นที่เกษตรพื้นถิ่นร่วมกับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวตามนโยบายรัฐ ๒) พัฒนาเพื่อการเกษตรอุตสาหกรรม และ ๓) การปรับสัดส่วนพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจ ร่วมกับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
๓) ทางเลือกที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องและครอบคลุมประเด็นยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่าง ๆ หรือไม่	√		ทางเลือกสอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ และวัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืน
๔) มีการประเมินผลที่เกิดจากการดำเนินงานตามทางเลือก ตามตัวชี้วัดในด้านต่าง ๆ ที่กำหนดหรือไม่	√		มีการคาดการณ์ผลกระทบที่เกิดขึ้นแต่ละตัวชี้วัด ด้วยวิธีการ Impact Analysis โดยให้คะแนน +๓ ถึง -๓ และการจัดลำดับความสำคัญของทางเลือก (Multi - Criteria Analysis) คะแนนในช่วง ๑ ถึง ๓ เป็นการเปรียบเทียบตารางความสำคัญระหว่างแนวนอน กับแนวตั้ง ในส่วนของด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ตัวชี้วัดและทางเลือก ๑ ถึง ทางเลือก ๔

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
๕) มีการให้คะแนนและเรียงลำดับคะแนนของแต่ละทางเลือก เปรียบเทียบกับทางเลือกไม่ดำเนินงาน เพื่อให้ได้ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดหรือไม่	√		มีการเปรียบเทียบคะแนนและเรียงลำดับ ระหว่างทางเลือก ๑ ไม่ดำเนินการ และอีก ๓ ทางเลือกใหม่ จากนั้นสรุปได้ว่าทางเลือก ๒ พัฒนาตามความต้องการของประชาชนโดยมุ่งสู่การพัฒนาพื้นที่เกษตรพื้นถิ่นร่วมกับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวตามนโยบายรัฐ ได้รับคะแนนสูงสุด
๖) มีการให้คะแนนทางเลือกต่าง ๆ จากทั้งระดับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียหรือไม่	√		มีการให้คะแนนในการประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ ๒ นำเสนอและเปรียบเทียบทางเลือกยุทธศาสตร์ ให้ผู้เข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นต่อแนวทางเลือกต่าง ๆ และร่วมคัดเลือกทางเลือกเบื้องต้น เพื่อสะท้อนทางเลือกที่เหมาะสมของพื้นที่ โดยการมีส่วนร่วมในการเสนอทางเลือกจะนำมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินทางเลือกยุทธศาสตร์
๗) มีการระบุปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัด ทางด้านวิชาการและการปฏิบัติ รวมถึงสมมติฐานและความไม่แน่นอนของทางเลือกที่พัฒนาหรือไม่	√		ในข้อเสนอแนะระบุความไม่แน่นอนจากรูปแบบการเกษตรในอนาคต ขนาดของพื้นที่ของลุ่มน้ำที่อาจเปลี่ยนแปลงในอนาคต รวมถึงหลายๆ แผนงานขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐ ซึ่งนอกเหนืออำนาจการตัดสินใจของหน่วยงานระดับปฏิบัติการ ดังนั้น ความสำเร็จของแผนบริหารจัดการด้านการพัฒนาศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตร จึงจำเป็นต้องอาศัยกลไกการขับเคลื่อนในเชิงของรัฐบาลเป็นหลัก
๘) ประเมินทางเลือกโดยใช้เป้าหมายกับวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนหรือไม่		√	ในวิธีการประเมิน ไม่พบการประเมินทางเลือกโดยใช้เป้าหมายกับวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
๙) มีการประเมินทางเลือกที่เปลี่ยนแปลงไปจากสภาพปกติหรือทางเลือกไม่ดำเนินงาน เพื่อใช้เป็นฐานเปรียบเทียบหรือไม่	√		มีการประเมินทางเลือกที่ ๑ ไม่ดำเนินการ หมายถึง ทางเลือกที่ดำเนินการตามนโยบายแผน หรือ แผนงานเดิมที่ถูกกำหนดไว้ ไม่มีการดำเนินการที่เปลี่ยนแปลงจากทิศทางหรือแนวทางเดิมที่กำหนดไว้
๑๐) มีการระบุข้อจำกัด ความยุ่งยาก ปัญหาอุปสรรค ทั้งด้านวิชาการและขั้นตอนปฏิบัติ รวมถึงสมมติฐานและความไม่แน่นอนของทางเลือกที่พัฒนาหรือไม่	√		ในข้อเสนอแนะมีการระบุความไม่แน่นอนจากรูปแบบการเกษตรในอนาคต ขนาดของพื้นที่ของลุ่มน้ำที่อาจเปลี่ยนแปลงในอนาคต รวมถึงแผนงานต่าง ๆ ที่ขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐ ซึ่งนอกเหนืออำนาจการตัดสินใจของหน่วยงานระดับปฏิบัติการ ดังนั้น ความสำเร็จของแผนบริหารจัดการด้านการพัฒนาศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตร จึงจำเป็นต้องอาศัยกลไกการขับเคลื่อนในเชิงของรัฐบาลเป็นหลัก
๑๑) ประเด็นข้อห่วงกังวลที่ไม่ได้นำมาพัฒนาทางเลือก มีการระบุเหตุผลไว้หรือไม่		√	ไม่พบการระบุประเด็นข้อห่วงกังวลที่ไม่ได้นำมาพัฒนาทางเลือก
มาตรการเพื่อความยั่งยืน			

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
๑) มาตรการเพื่อความยั่งยืนที่เสนอตอบสนองต่อประเด็นยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนหรือไม่	√		มีตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นยุทธศาสตร์ มาตรการเพื่อความยั่งยืน และหน่วยงานรับผิดชอบ โดยประเด็นยุทธศาสตร์มีความเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนดังที่กล่าวก่อนหน้านี้
๒) มาตรการเพื่อความยั่งยืนสอดคล้องกับช่วงเวลาของการดำเนินงานตามแผนหรือแผนงานหรือไม่	√		มีความสอดคล้องกับช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี แบ่งเป็นระยะสั้น (ปีงบประมาณ ๒๕๖๔ ถึง ๒๕๖๕) ระยะกลาง (ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ ถึง ๒๕๗๐) และระยะยาว (ปีงบประมาณ ๒๕๗๑ ถึง ๒๕๘๐)
๓) มาตรการเพื่อความยั่งยืนมีการระบุกรอบระยะเวลาและหน่วยงานผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนหรือไม่	√		มีการระบุกรอบระยะเวลา และหน่วยงานผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน ดังแสดงในตาราง ๓.๕.๓-๓ ถึง ๓.๕.๓-๘
การมีส่วนร่วม			
๑) มีการระบุผู้มีส่วนได้เสียอย่างครบถ้วนหรือไม่	√		มีการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ๓ กลุ่มหลัก ได้แก่ผู้ที่ใช้ประโยชน์ - ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากทรัพยากรในพื้นที่ ผู้มีอำนาจในการจัดการการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในพื้นที่ และผู้มีอิทธิพลหรืออาจส่งผลต่อแผน
๒) มีการวิเคราะห์และกำหนดระดับของผู้มีส่วนได้เสียหรือไม่		√	ไม่ได้มีการวิเคราะห์
๓) มีการจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียหรือไม่		√	ไม่ได้มีการจัดลำดับความสำคัญ
๔) ได้ดำเนินงานการมีส่วนร่วมในขั้นตอนที่สำคัญและจำเป็น ครบถ้วนหรือไม่ (การกำหนดขอบเขตการพัฒนาและ การประเมินทางเลือก การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน เป็นต้น)	√		การประชุมกลุ่มย่อย ๓ ครั้ง ๔ แห่ง โดยครั้งที่ ๑ นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ระดมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อสะท้อนให้เห็นสภาพปัญหา ข้อจำกัดของพื้นที่ ความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาลุ่มน้ำ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณากำหนด Option การพัฒนาด้านต่าง ๆ เบื้องต้นที่จะใช้ในทางเลือก (Alternative) ในการบริหารจัดการน้ำ ครั้งที่ ๒ นำเสนอเปรียบเทียบทางเลือกเชิงยุทธศาสตร์ของการพัฒนาพื้นที่ ให้ผู้เข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นต่อแนวทางเลือกต่าง ๆ และร่วมคัดเลือกทางเลือกเบื้องต้น โดยการมีส่วนร่วมในการเสนอทางเลือก ซึ่งจะนำมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินทางเลือกยุทธศาสตร์ และครั้งที่ ๓ นำเสนอผลการประเมินทางเลือกยุทธศาสตร์ในการพัฒนาพื้นที่ และร่างแผนงานตามแนวทางพัฒนาลุ่มน้ำแบบบูรณาการระดับยุทธศาสตร์ (SIDP) เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้แสดงความคิดเห็น และเสนอแนะ จนนำไปสู่บทสรุปที่พอใจแก่ทุกฝ่าย
๕) มีการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียแสดงความเห็นก่อนการจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์หรือไม่		√	ในการประชุมปัจฉิมนิเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอผลการศึกษาโครงการในภาพรวม พร้อมทั้งนำเสนอแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ (SEA) และแผนงานตามแนวทางการพัฒนาลุ่มน้ำแบบบูรณาการระดับยุทธศาสตร์ (SIDP) เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้รับทราบและพิจารณาผลการศึกษา

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
๖) มีการนำรายงานฉบับประชาชน ไปสื่อสารให้ผู้มีส่วนได้เสีย หรือไม่		√	ไม่พบรายงานฉบับประชาชนในไฟล์ที่ดาวน์โหลด
การจัดทำรายงาน SEA			
๑) องค์ประกอบของรายงาน มีสาระครบถ้วนทุกขั้นตอนของกระบวนการหรือไม่	√		ครบทุกกระบวนการหลักของ SEA ได้แก่ การกำหนดขอบเขต การพัฒนาทางเลือก มาตรการเพื่อความยั่งยืน และอื่น ๆ ตามแนวทางของ สศช.
๒) รายงานมีการบูรณาการทุกบทเป็นองค์รวม เพื่อความเข้าใจและความเชื่อมโยงต่อเนื่องหรือไม่	√		มีการบูรณาการทุกบทเป็นองค์รวม โดยข้อมูลนำเข้าในแต่ละบทได้ผลลัพธ์เป็นข้อมูลออกให้บทต่อ ๆ ไป ได้แก่ บทที่ ๑ บทนำ บทที่ ๒ การกำหนดขอบเขต บทที่ ๓ การกำหนดและประเมินทางเลือกของการพัฒนาพื้นที่ บทที่ ๔ การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน บทที่ ๕ การประชาสัมพันธ์ มวลสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน บทที่ ๖ มาตรการบรรเทาผลกระทบ และมาตรการติดตามตรวจสอบ บทที่ ๗ การขับเคลื่อนและการติดตามประเมินผลยุทธศาสตร์ การพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำสะแกกรัง และบทที่ ๘ บทสรุปและข้อเสนอแนะ
๓) รายงานมีความชัดเจน นำเสนออย่างกระชับ ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายหรือไม่	√		มีความชัดเจน นำเสนออย่างกระชับ เข้าใจง่าย
๔) รายงานด้วยความเป็นกลางและเปิดกว้างหรือไม่	√		เปิดกว้างให้ประชาชนมีส่วนร่วม โดยในแต่ละการประชุมมีอัตราส่วน ร้อยละ ๗๐ (ภาคประชาชน) ต่อ ๓๐ (ภาครัฐ)
๕) อธิบายและให้นิยามศัพท์ทางวิชาการหรือไม่		√	ไม่พบการอธิบายนิยามศัพท์ทางวิชาการ
๖) ระบุหน่วยงานหรือผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจหรือไม่	√		มีการระบุหน่วยงานรับผิดชอบ ได้แก่ สำนักทรัพยากรน้ำแห่งชาติ คณะกรรมการกำกับด้านวิชาการและเทคนิค และกลุ่มบริษัทที่ปรึกษาซึ่งรับผิดชอบในโครงการ รวมทั้ง ส่วนราชการระดับท้องถิ่นที่กำกับดูแลในพื้นที่ คณะกรรมการลุ่มน้ำสะแกกรัง สื่อมวลชน และประชาชนทั่วไป
๗) นำเสนอด้วยแผนที่ คำอธิบาย และตารางสรุปอย่างเหมาะสมหรือไม่	√		มีการแสดงแผนที่ในบางข้อมูลฐาน และมีการสรุปตารางที่ชัดเจนและเข้าใจได้ง่าย
๘) ระบุแหล่งที่มาของข้อมูล รวมถึงแหล่งที่มาจากความเห็นและการประเมินของผู้เชี่ยวชาญหรือไม่		√	ไม่ได้ระบุแหล่งที่มาของตัวชี้วัด ดังแสดงในตารางที่ ๓.๒-๑ และไม่มีการระบุชัดเจนในส่วนของความเห็นและการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ โดยจะเป็นการนำผลการประเมินของประชาชนผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อยเข้ามาแสดง
๙) มีรายงานฉบับประชาชน เพื่อสื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสียหรือไม่		√	ไม่พบรายงานฉบับประชาชนในไฟล์ที่ดาวน์โหลด

ตารางที่ ๒ บัญชีรายการควบคุมคุณภาพของการจัดทำ SEA กรณีศึกษาโครงการศึกษาเพื่อประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ โครงการพัฒนาน้ำต้นทุนลุ่มน้ำปราจีนบุรี - บางปะกง

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
การกำหนดขอบเขต			
๑) ได้ดำเนินการทบทวนแผนหรือแผนงาน และข้อมูลที่เกี่ยวข้องครบถ้วนหรือไม่	√		มีการทบทวนแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี แผนการปฏิรูปประเทศ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑ แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ทิศทางการพัฒนาภาคตะวันออกและการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Eastern Economic Corridor) และแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัดในภาคตะวันออกและพื้นที่ข้างเคียง
๒) ได้วิเคราะห์ความเชื่อมโยงและช่องว่างการพัฒนาของนโยบาย แผน และแผนงานในระดับต่าง ๆ หรือไม่	√		มีการวิเคราะห์ประเด็นความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) และแผนงานอื่น ๆ กับแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ดังรูปที่ ๓.๓-๑ จะเห็นได้ว่าการพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกประเทศเพื่อกำหนดทิศทางประเด็นเชิงยุทธศาสตร์และการพัฒนาเชิงพื้นที่ และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาเชิงพื้นที่จะมีความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนแม่บทบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี และแผนงานอื่น ๆ ในด้านการเปลี่ยนแปลงด้านระบบเศรษฐกิจสังคม สถานการณ์และกระแสโลกที่มีผลกระทบต่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับพื้นที่ และการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ของประเทศไทยที่มีผลกระทบต่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของพื้นที่
๓) ได้ระบุขอบเขตพื้นที่และระยะเวลาที่มีความชัดเจนและเหมาะสมหรือไม่	√		มีการกำหนดขอบเขตพื้นที่ศึกษาครอบคลุมพื้นที่ลุ่มน้ำปราจีนบุรี – บางปะกง ทั้งหมด ๑๒ จังหวัด ๕๙ อำเภอ ๓๗๓ ตำบล รวมถึงลุ่มน้ำอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และพื้นที่อิทธิพลที่เกี่ยวเนื่อง สำหรับระยะเวลา อ้างอิงกรอบระยะเวลา ๒๐ ปี ตามแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)
๔) ได้วิเคราะห์แรงขับเคลื่อนของการพัฒนา ให้เชื่อมโยงของสาเหตุและผลกระทบของการพัฒนา และเห็นช่องว่างและโอกาสในการพัฒนาหรือไม่	√		ในการจัดประชุมปฐมนิเทศโครงการ มีการสอบถามผู้เข้าร่วมประชุม ๒๓๒ คน เพื่อสอบถามสภาพปัญหา/ข้อคิดเห็น และความต้องการและทิศทางการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ แบ่งออกเป็นพื้นที่ลุ่มน้ำตอนบน (ต้นน้ำ) พื้นที่ลุ่มน้ำตอนกลาง (กลางน้ำ) และพื้นที่ลุ่มน้ำตอนปลาย (ปลายน้ำ) รวมทั้ง มีการวิเคราะห์ SWOT Analysis และ SOAR Analysis

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
๕) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ของแผนหรือแผนงานสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนหรือไม่	√		สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ โดยกำหนดวิสัยทัศน์ของพื้นที่ “ทรัพยากรน้ำมั่นคง ทุกภาคส่วนเข้าถึงการใช้อย่างสมดุล เสริมสร้างรายได้และรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน”
๖) ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และมีจุดเน้นหรือไม่	√		ไม่มีการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน แต่เป็นในรูปแบบความต้องการและทิศทางการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ ได้แก่ การจัดการน้ำอุปโภค - บริโภค การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย การจัดการคุณภาพน้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมและป้องกันการพังทลายของดิน และการบริหารจัดการ อันเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี
๗) ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ให้ครอบคลุมปัญหาที่หลากหลายหรือไม่		√	ครอบคลุมเพียงวิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี ซึ่งเน้นเฉพาะเรื่องน้ำเป็นหลัก
๘) ประเด็นยุทธศาสตร์ทั้งหมดที่กำหนด ครอบคลุมประเด็นด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมหรือไม่		√	ขาดความชัดเจนว่าประเด็นยุทธศาสตร์ครอบคลุมด้านใดบ้าง ถึงแม้ว่าวิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ระบุ “ทรัพยากรน้ำมั่นคง ทุกภาคส่วนเข้าถึงการใช้อย่างสมดุล เสริมสร้างรายได้และรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน” ประเด็นยุทธศาสตร์ยังกว้างและไม่สามารถระบุด้านได้
๙) ได้กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์หรือไม่		√	มีเพียงการระบุความต้องการและทิศทางการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ ในแต่ละประเด็น โดยแบ่งพื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ
๑๐) วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนมีความสอดคล้องกับเป้าหมายของนโยบาย แผน และแผนงานในระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และ/ หรือเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) หรือไม่	√		กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปราจีนบุรี - บางปะกงสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และยุทธศาสตร์อื่น ๆ ภายใต้วิสัยทัศน์ของการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปราจีนบุรี - บางปะกง “ทรัพยากรน้ำมั่นคง ทุกภาคส่วนเข้าถึงการใช้อย่างสมดุล เสริมสร้างรายได้และรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน”
๑๑) ตัวชี้วัดมีความสอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนหรือไม่		√	ตัวชี้วัดสอดคล้องเพียงในแต่ละด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ๘ เป้าประสงค์ ได้แก่ การเพิ่มขึ้นของสินค้าและบริการ การขดปัญหาความยากจน การกระจายรายได้ที่เป็นธรรม การตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐาน มีความยุติธรรม มีความเท่าเทียม การใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๒) ตัวชี้วัด มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และสามารถติดตามตรวจสอบได้อย่างต่อเนื่องหรือไม่		√	ไม่ได้มีการระบุวิธีการประเมินตัวชี้วัด

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
๑๓) มีการประเมินข้อมูลฐานโดยการทบทวนข้อมูลของตัวชี้วัดในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ครบถ้วน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน หรือไม่		√	ไม่พบการทบทวนข้อมูลตัวชี้วัดจากอดีตถึงปัจจุบัน
๑๔) มีการประเมินข้อมูลฐานที่มีอนุกรมเวลาที่เหมาะสมหรือไม่		√	ไม่พบการทบทวนข้อมูลตัวชี้วัดจากอดีตถึงปัจจุบัน
๑๕) มีการประเมินข้อมูลฐานที่ถูกต้อง เป็นไปตามหลักวิชาการ และมีแหล่งข้อมูลอ้างอิงที่เหมาะสม		√	ไม่พบการทบทวนข้อมูลตัวชี้วัดจากอดีตถึงปัจจุบัน
๑๖) ได้กำหนดทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น เพื่อนำไปใช้เป็นกรอบในการระดมความคิดเห็นหรือไม่	√		กำหนดทางเลือกในการพัฒนา ได้แก่ พื้นที่ลุ่มน้ำตอนบนมี ๔ ทางเลือก พื้นที่ลุ่มน้ำตอนกลางมี ๓ ทางเลือก และพื้นที่ลุ่มน้ำตอนปลายมี ๓ ทางเลือก แล้วนำเข้ารับฟังความคิดเห็นการประชุมสัมมนา และการประชุมกลุ่มย่อยของแต่ละพื้นที่
๑๗) ได้มีการจัดทำแผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร โดยการวิเคราะห์และระบุผู้มีส่วนได้เสียหรือไม่	√		มีแผนการมีส่วนร่วมของประชาชนและการประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วยการประชุมปฐมนิเทศ (๑๕๔ คน) เพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่ชุมชนในการศึกษาและดำเนินโครงการ พร้อมทั้ง ชี้แจงความเป็นมาของโครงการ วัตถุประสงค์ และแนวทางการศึกษาโครงการ การประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๑ (๔๓๐ คน) เพื่อระบุศักยภาพ ปัญหาความต้องการในพื้นที่ และแนวทางการแก้ปัญหาเบื้องต้น การประชุมสัมมนาโครงการครั้งที่ ๑ (๔๓๕ คน) เพื่อชี้แจงรายละเอียดโครงการ การประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๒ (๓๔๒ คน) เพื่อนำเสนอรายละเอียดทางเลือกในการพัฒนาพื้นที่ และให้ผู้เข้าร่วมจัดลำดับความสำคัญของแต่ละทางเลือก การประชุมสัมมนาโครงการครั้งที่ ๒ (๕๑๖ คน) และการประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๓ (๔๓๐ คน) รวมกันเพื่อทบทวนผลการศึกษา เสนอผลการคัดเลือกทางเลือกที่เหมาะสม นำเสนอร่างแผนงานตามแนวทางพัฒนาลุ่มน้ำแบบบูรณาการระดับยุทธศาสตร์ พร้อมทั้ง กิจกรรมสร้างการรับรู้ผ่านสื่อ ๒ ครั้ง โดยเปิดกว้างให้หน่วยงานราชการส่วนกลาง/จังหวัด/อำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้นำชุมชน สถาบันการศึกษา และกลุ่มผู้ใช้น้ำและภาคประชาชนทั่วไป เข้าร่วมการสัมมนาและประชุมทุกครั้ง
๑๘) แผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร สอดคล้องกับขั้นตอนและระยะเวลาของกระบวนการ SEA หรือไม่	√		สอดคล้องกับขั้นตอนและระยะเวลาของกระบวนการ SEA ดังที่กล่าวในข้อ ๑๗)
๑๙) ได้สรุปผลของการกำหนดขอบเขตและจัดทำเป็นรายงาน การกำหนดขอบเขตหรือไม่		√	ไม่มีการจัดทำรายงาน

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
การพัฒนาและการประเมินทางเลือก			
๑) ได้มีการวิเคราะห์หาสภาพตามปกติ เพื่อใช้เป็นฐานเปรียบเทียบแล้วหรือไม่	√		มีการเปรียบเทียบระหว่างทางเลือกที่ ๑ ไม่ดำเนินงานหรือปล่อยไปตามปกติ (Business as Usual or Zero Alternatives/No Action) กับทางเลือกอื่น ๆ ขึ้นอยู่กับพื้นที่ (ตอนบน ตอนกลาง และตอนปลาย)
๒) ได้มีการพัฒนาทางเลือกไม่ดำเนินงาน เปรียบเทียบกับทางเลือกใหม่ต่าง ๆ หรือไม่	√		มีการเปรียบเทียบระหว่างทางเลือกที่ ๑ ไม่ดำเนินงานหรือปล่อยไปตามปกติ (Business as Usual or Zero Alternatives/No Action) กับทางเลือกอื่น ๆ ขึ้นอยู่กับพื้นที่ (ตอนบน ตอนกลาง และตอนปลาย)
๓) ทางเลือกที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องและครอบคลุมประเด็นยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่าง ๆ หรือไม่	√		สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ รวมทั้ง ได้กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ อันนำมาสู่ทางเลือกที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของพื้นที่ศึกษา “ทรัพยากรน้ำมั่นคง ทุกภาคส่วนเข้าถึงการใช้อย่างสมดุล เสริมสร้างรายได้และรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน”
๔) มีการประเมินผลที่เกิดจากการดำเนินงานตามทางเลือกตามตัวชี้วัดในด้านต่าง ๆ ที่กำหนดหรือไม่	√		มีการจำแนกระดับคะแนนการประเมินผลกระทบในแต่ละทางเลือก โดยคาดการณ์ผลกระทบที่เกิดขึ้นของแต่ละตัวชี้วัด ด้วยวิธีการ Impact Analysis โดยให้คะแนน +๓ ถึง -๓
๕) มีการให้คะแนนและเรียงลำดับคะแนนของแต่ละทางเลือก เปรียบเทียบกับทางเลือกไม่ดำเนินงาน เพื่อให้ได้ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดหรือไม่	√		มีการเปรียบเทียบทางเลือกต่าง ๆ ในแต่ละพื้นที่ (ตอนบน ตอนกลาง และตอนปลาย) และพบว่าทางเลือกการพัฒนาน้ำต้นทุนเพื่อรองรับการเติบโตของชุมชนเมืองและเขตเศรษฐกิจ เป็นทางเลือกที่มีความสำคัญสูงสุด ทั้งนี้ ทางเลือกที่ได้คะแนนน้อยที่สุด คือ ทางเลือกที่ไม่ดำเนินงานหรือปล่อยให้เป็นไปตามปกติ
๖) มีการให้คะแนนทางเลือกต่าง ๆ จากทั้งระดับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียหรือไม่	√		ในการประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๒ (๓๔๒ คน) มีการนำเสนอรายละเอียดทางเลือกการพัฒนาพื้นที่ และให้ผู้เข้าร่วมจัดลำดับความสำคัญของแต่ละทางเลือก
๗) มีการระบุปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัด ทางด้านวิชาการและการปฏิบัติ รวมถึงสมมติฐานและความไม่แน่นอนของทางเลือกที่พัฒนาหรือไม่		√	ไม่มีการระบุข้อมูลดังกล่าว
๘) ประเมินทางเลือกโดยใช้เป้าหมายกับวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนหรือไม่		√	ในวิธีการประเมิน ไม่พบการประเมินทางเลือกโดยใช้เป้าหมายกับวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
๙) มีการประเมินทางเลือกที่เปลี่ยนแปลงไปจากสภาพปกติหรือทางเลือกไม่ดำเนินงาน เพื่อใช้เป็นฐานเปรียบเทียบหรือไม่	√		มีการเปรียบเทียบทางเลือกที่ ๑ ไม่ดำเนินงานหรือปล่อยไปตามปกติ กับทางเลือกอื่น ๆ ขึ้นอยู่กับพื้นที่ (ตอนบน ตอนกลาง และตอนปลาย) และพบว่าทางเลือกการพัฒนาน้ำต้นทุนเพื่อรองรับการเติบโตของชุมชนเมืองและเขตเศรษฐกิจ เป็นทางเลือกที่มีความสำคัญสูงสุด ทั้งนี้ ทางเลือกที่ได้คะแนนน้อยที่สุด คือ ทางเลือกที่ไม่ดำเนินงานหรือปล่อยให้เป็นไปตามปกติ

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
๑๐) มีการระบุข้อจำกัด ความยุ่งยาก ปัญหาอุปสรรค ทั้งด้านวิชาการและขั้นตอนปฏิบัติ รวมถึงสมมติฐานและความไม่แน่นอนของทางเลือกที่พัฒนาหรือไม่		√	ไม่มีการระบุข้อมูลดังกล่าว
๑๑) ประเด็นข้อห่วงกังวลที่ไม่ได้นำมาพัฒนาทางเลือก มีการระบุเหตุผลไว้หรือไม่		√	ไม่พบการระบุประเด็นข้อห่วงกังวลที่ไม่ได้นำมาพัฒนาทางเลือก
มาตรการเพื่อความยั่งยืน			
๑) มาตรการเพื่อความยั่งยืนที่เสนอตอบสนองต่อประเด็นยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนหรือไม่	√		มาตรการเพื่อความยั่งยืนตอบสนองต่อประเด็นยุทธศาสตร์ และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ผ่านเป้าหมายการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ภายใต้วิสัยทัศน์ “ทรัพยากรน้ำมั่นคง ทุกภาคส่วนเข้าถึงการใช้อย่างสมดุล เสริมสร้างรายได้และรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน”
๒) มาตรการเพื่อความยั่งยืนสอดคล้องกับช่วงเวลาของการดำเนินงานตามแผนหรือแผนงานหรือไม่	√		สอดคล้องกับช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี
๓) มาตรการเพื่อความยั่งยืนมีการระบุกรอบระยะเวลาและหน่วยงานผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนหรือไม่		√	ไม่ได้มีการระบุช่วงเวลาการดำเนินงานในแต่ละมาตรการเพื่อความยั่งยืน แต่มีการระบุหน่วยงานรับผิดชอบดังแสดงในตารางที่ ๖.๒-๑
การมีส่วนร่วม			
๑) มีการระบุผู้มีส่วนได้เสียอย่างครบถ้วนหรือไม่		√	ไม่ได้ระบุอย่างชัดเจน และไม่เรียงลำดับตามความสำคัญ
๒) มีการวิเคราะห์และกำหนดระดับของผู้มีส่วนได้เสียหรือไม่		√	ไม่ได้ระบุอย่างชัดเจน และไม่เรียงลำดับตามความสำคัญ
๓) มีการจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียหรือไม่		√	ไม่ได้ระบุอย่างชัดเจน และไม่เรียงลำดับตามความสำคัญ
๔) ได้ดำเนินงานการมีส่วนร่วมในขั้นตอนที่สำคัญและจำเป็น ครบถ้วนหรือไม่ (การกำหนดขอบเขตการพัฒนาและ การประเมินทางเลือก การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน เป็นต้น)	√		มีแผนการมีส่วนร่วมของประชาชนและการประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วยการประชุมปฐมนิเทศ (๑๕๔ คน) เพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่ชุมชนในการศึกษาและดำเนินโครงการ พร้อมทั้ง ชี้แจงความเป็นมาของโครงการ วัตถุประสงค์ และแนวทางการศึกษาโครงการ การประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๑ (๔๓๐ คน) เพื่อระบุศักยภาพ ปัญหา ความต้องการในพื้นที่ และแนวทางการแก้ปัญหาเบื้องต้น การประชุมสัมมนาโครงการครั้งที่ ๑ (๔๓๕ คน) เพื่อชี้แจงรายละเอียดโครงการ การประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๒ (๓๔๒ คน) เพื่อนำเสนอรายละเอียดทางเลือกการพัฒนาพื้นที่ และให้ผู้เข้าร่วมจัดลำดับความสำคัญของแต่ละทางเลือก การประชุมสัมมนาโครงการครั้งที่ ๒ (๕๑๖ คน) และการประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๓ (๔๓๐ คน) รวมกันเพื่อทบทวนผลการศึกษา เสนอผลการคัดเลือก

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
			ทางเลือกที่เหมาะสม นำเสนอร่างแผนงานตามแนวทางพัฒนาลุ่มน้ำแบบบูรณาการระดับยุทธศาสตร์ มีการเปิดกว้างให้หน่วยงานราชการส่วนกลาง/จังหวัด/อำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้นำชุมชน สถาบันการศึกษา และกลุ่มผู้ใช้น้ำและภาคประชาชนทั่วไป เข้าร่วมการสัมมนาและประชุมทุกครั้ง
๕) มีการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียแสดงความเห็นก่อนการจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์หรือไม่	√		มีการประชุมสัมมนาโครงการครั้งที่ ๒ (๕๑๖ คน) และการประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๓ (๔๓๐ คน) รวมกันเพื่อทบทวนผลการศึกษา เสนอผลการคัดเลือกทางเลือกที่เหมาะสม นำเสนอร่างแผนงานตามแนวทางพัฒนาลุ่มน้ำแบบบูรณาการระดับยุทธศาสตร์
๖) มีการนำรายงานฉบับประชาชน ไปสื่อสารให้ผู้มีส่วนได้เสีย หรือไม่		√	ไม่พบรายงานฉบับประชาชนในไฟล์ที่ดาวน์โหลด
การจัดทำรายงาน SEA			
๑) องค์ประกอบของรายงาน มีสาระครบถ้วนทุกขั้นตอนของกระบวนการหรือไม่		√	ไม่มีเนื้อหาแสดงถึงขั้นตอนการกำหนดขอบเขต (Scoping Report)
๒) รายงานมีการบูรณาการทุกบทเป็นองค์รวม เพื่อความเข้าใจและความเชื่อมโยงต่อเนื่องหรือไม่		√	รายงานไม่มีความต่อเนื่องโดยเฉพาะอย่างยิ่งมีบทที่ ๕ แผนการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปราจีนบุรี - บางปะกงอย่างยั่งยืน ก่อนหน้าบทที่ ๖ การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน มาตรการบรรเทผลกระทบและติดตามตรวจสอบ ซึ่งในทางทฤษฎีควรเป็นบทที่ ๖ และอยู่ก่อนบทที่ ๕
๓) รายงานมีความชัดเจน นำเสนออย่างกระชับ ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายหรือไม่		√	รายงานมีเนื้อหาค่อนข้างมาก (ประมาณ ๒๘๑ หน้า) และไม่กระชับ
๔) รายงานด้วยความเป็นกลางและเปิดกว้างหรือไม่	√		มีการเปิดกว้างให้หน่วยงานราชการส่วนกลาง/จังหวัด/อำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้นำชุมชน สถาบันการศึกษา และกลุ่มผู้ใช้น้ำและภาคประชาชนทั่วไป เข้าร่วมการสัมมนาและประชุมทุกครั้ง
๕) อธิบายและให้นิยามศัพท์ทางวิชาการหรือไม่		√	ไม่พบการอธิบายนิยามศัพท์ทางวิชาการ
๖) ระบุหน่วยงานหรือผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจหรือไม่		√	ไม่ได้มีการระบุหน่วยงานผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจ
๗) นำเสนอด้วยแผนที่ คำอธิบาย และตารางสรุปอย่างเหมาะสมหรือไม่	√		มีความโดดเด่นที่ความชัดเจนด้านการนำเสนอผลด้วยแผนที่ GIS และตารางสรุปที่เข้าใจง่าย
๘) ระบุแหล่งที่มาของข้อมูล รวมถึงแหล่งที่มาจากความเห็นและการประเมินของผู้เชี่ยวชาญหรือไม่		√	ไม่ได้ระบุแหล่งที่มาของตัวชี้วัด ดังแสดงในตารางที่ ๔.๔-๑ และไม่มีการระบุชัดเจนในส่วนของความเห็นและการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ โดยจะเป็นการนำผลการประเมินของผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อยเข้ามาแสดง

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
๙) มีรายงานฉบับประชาชน เพื่อสื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสียหรือไม่		√	ไม่พบรายงานฉบับประชาชนในไฟล์ที่ดาวน์โหลด

ตารางที่ ๓ บัญชีรายการควบคุมคุณภาพของการจัดทำ SEA กรณีศึกษาโครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออก

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
การกำหนดขอบเขต			
๑) ได้ดำเนินการทบทวนแผนหรือแผนงาน และข้อมูลที่เกี่ยวข้องครบถ้วนหรือไม่	√		มีการทบทวนนโยบาย และแผนงานที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนแม่บทการบริหารจัดการน้ำ ๒๐ ปี แผนปฏิรูปประเทศด้านที่ ๖ (ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals) เป้าหมายที่ ๖ การจัดการน้ำและสุขาภิบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ แผนเขตพัฒนาพิเศษระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้ (SEC) ภายใต้กรอบการพัฒนาที่ ๑ ถึง ๓ แผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ ฉบับทบทวน แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔ แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๕ และแผนพัฒนาจังหวัดพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออก
๒) ได้วิเคราะห์ความเชื่อมโยงและช่องว่างการพัฒนาของนโยบาย แผน และแผนงานในระดับต่าง ๆ หรือไม่	√		มีการสรุปความเชื่อมโยงของนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกกับแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี ดังแสดงในรูปที่ ๒.๒.๑-๑ รวมทั้งมีการวิเคราะห์การพัฒนาของพื้นที่ จำนวน ๔ แผน ได้แก่ แผนพัฒนาภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ ฉบับทบทวน แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔ แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ และแผนพัฒนาจังหวัดพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออก โดยจัดเรียงแยกออกเป็นแต่ละภาคส่วน ได้แก่ เกษตรและปศุสัตว์ อุตสาหกรรมการผลิตและการค้า ท่องเที่ยวและบริการ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต ดังแสดงในตารางที่ ๒.๒.๒-๑
๓) ได้ระบุขอบเขตพื้นที่และระยะเวลาที่มีความชัดเจนและเหมาะสมหรือไม่	√		ระบุขอบเขตพื้นที่ครอบคลุมลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกทั้งหมด และลุ่มน้ำอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออก ตอนบน ตอนกลาง ตอนล่าง และกลุ่มพื้นที่เกาะ สำหรับระยะเวลา อ้างอิงกรอบระยะเวลา ๒๐ ปี ตามแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)
๔) ได้วิเคราะห์แรงขับเคลื่อนของการพัฒนา ให้เชื่อมโยงของสาเหตุและผลกระทบของการพัฒนา และเห็นช่องว่างและโอกาสในการพัฒนาหรือไม่	√		มีการวิเคราะห์ SOAR Analysis เป็นกระบวนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม เงื่อนไข และบริบทของพื้นที่ (Context Analysis) ที่มีผลต่อการกำหนดทิศทางการพัฒนาพื้นที่ (ตอนบน ตอนกลาง ตอนล่าง) พร้อมทั้ง ทำ SWOT Analysis แบะ TOWS Matrix

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
๕) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ของแผนหรือแผนงานสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนหรือไม่	√		วิสัยทัศน์ของการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออก “การบริหารจัดการน้ำเพื่อคุณภาพชีวิต ขับเคลื่อนเศรษฐกิจ อย่างสมดุลและยั่งยืน” โดยวิเคราะห์ด้วย SOAR Analysis เป็นกระบวนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม เงื่อนไข และบริบทของพื้นที่ (Context Analysis)
๖) ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และมีจุดเน้นหรือไม่	√		จากวิสัยทัศน์ “การบริหารจัดการน้ำเพื่อคุณภาพชีวิต ขับเคลื่อนเศรษฐกิจ อย่างสมดุลและยั่งยืน” ประกอบด้วย ๓ ประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๗) ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ให้ครอบคลุมปัญหาที่หลากหลายหรือไม่	√		จากวิสัยทัศน์ “การบริหารจัดการน้ำเพื่อคุณภาพชีวิต ขับเคลื่อนเศรษฐกิจ อย่างสมดุลและยั่งยืน” ประกอบด้วย ๓ ประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๘) ประเด็นยุทธศาสตร์ทั้งหมดที่กำหนด ครอบคลุมประเด็นด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมหรือไม่	√		ทั้ง ๓ ประเด็นยุทธศาสตร์ ครอบคลุม ๓ ด้าน ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน (สังคม) การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ (เศรษฐกิจ) และการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สิ่งแวดล้อม)
๙) ได้กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์หรือไม่	√		มีการกำหนดเป้าประสงค์ในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้ ๑) การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน มีเป้าประสงค์เพื่อให้ประชาชนได้รับการดูแลสาธารณูโภคพื้นฐานที่จำเป็นอย่างเพียงพอให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม รวมถึง การจัดการปัญหาด้านทรัพยากรน้ำที่กระทบต่อคุณภาพชีวิต (น้ำท่วม) ๒) การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ มีเป้าประสงค์เพื่อให้การเพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัด การเติบโตของภาคเศรษฐกิจที่เป็นโครงสร้างหลักของพื้นที่ เศรษฐกิจระดับฐานราก ได้แก่ ภาคเกษตรกรรม และภาคบริการ (การท่องเที่ยว) มีการหมุนเวียนและกระจายรายได้ในระดับท้องถิ่น ประชาชนมีระดับรายได้ที่สูงขึ้น และ ๓) การอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีเป้าประสงค์เพื่อให้พื้นที่ป่าไม้และพื้นที่อนุรักษ์เพิ่มขึ้น พื้นที่เสื่อมสภาพและพื้นที่ที่มีการบุกรุกได้รับการบริหารจัดการโดยประชาชนมีส่วนร่วม การจัดการแหล่งกำเนิดที่ก่อให้เกิดปัญหาคุณภาพน้ำ
๑๐) วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนมีความสอดคล้องกับเป้าหมายของนโยบาย แผน และแผนงานในระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และ/ หรือเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) หรือไม่	√		กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์ สอดคล้องกับแนวคิดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เป้าหมายที่ ๖ การจัดการน้ำและสุขาภิบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน โดยมีแนวคิดว่าน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค เป็นสิ่งพื้นฐานที่ประชาชนต้องสามารถเข้าถึงได้อย่างเท่าเทียมเป็นธรรม และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓) การอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม SDGs เป้าหมายที่ ๑๕ ปกป้อง ฟื้นฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบก

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
			อย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้กับการกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและฟื้นสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ
๑๑) ตัวชี้วัดมีความสอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนหรือไม่		√	ตัวชี้วัดสอดคล้องเพียงในแต่ละด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ๘ เป้าประสงค์ ได้แก่ การเพิ่มขึ้นของสินค้าและบริการ การลดปัญหาความยากจน การกระจายรายได้ที่เป็นธรรม การตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐาน มีความยุติธรรม มีความเท่าเทียม การใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๒) ตัวชี้วัด มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และสามารถติดตามตรวจสอบได้อย่างต่อเนื่องหรือไม่	√		มีการอธิบายวิธีการประเมินในแต่ละตัวชี้วัด
๑๓) มีการประเมินข้อมูลฐานโดยการทบทวนข้อมูลของตัวชี้วัดในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ครบถ้วน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน หรือไม่		√	ไม่พบการทบทวนข้อมูลตัวชี้วัดจากอดีตถึงปัจจุบัน
๑๔) มีการประเมินข้อมูลฐานที่มีอนุกรมเวลาที่เหมาะสมหรือไม่		√	ไม่พบการทบทวนข้อมูลตัวชี้วัดจากอดีตถึงปัจจุบัน
๑๕) มีการประเมินข้อมูลฐานที่ถูกต้อง เป็นไปตามหลักวิชาการ และมีแหล่งข้อมูลอ้างอิงที่เหมาะสม		√	ไม่พบการทบทวนข้อมูลตัวชี้วัดจากอดีตถึงปัจจุบัน
๑๖) ได้กำหนดทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น เพื่อนำไปใช้เป็นกรอบในการระดมความคิดเห็นหรือไม่	√		มีการพัฒนา ๔ ทางเลือก ได้แก่ ทางเลือกที่ ๑ ไม่มีการพัฒนาใด ๆ (Business as Usual) ทางเลือกที่ ๒ การพัฒนาพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาเร่งด่วนและคุณภาพชีวิตขั้นพื้นฐาน ทางเลือกที่ ๓ การพัฒนาพื้นที่เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการเติบโตของเศรษฐกิจสาขาท่องเที่ยว และทางเลือกที่ ๔ การพัฒนาพื้นที่เต็มศักยภาพและยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคใต้และภาคใต้ชายแดน แล้วนำเข้าการประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๒ เพื่อช่วยระบุทางเลือกที่มีศักยภาพ และแนวทางที่ใช้ในการประเมินผลกระทบ
๑๗) ได้มีการจัดทำแผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร โดยการวิเคราะห์และระบุผู้มีส่วนได้เสียหรือไม่	√		มีการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Analysis) โดยทบทวนวรรณกรรมกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียจากแหล่งต่าง ๆ และสรุปออกมาเป็น ๖ กลุ่ม ได้แก่ ๑) หน่วยงานผู้จัดทำแผน ๒) หน่วยงานให้ความเห็นและส่วนกลางระดับนโยบายที่เกี่ยวข้องในด้านทรัพยากรน้ำซึ่งต้องเชื่อมโยงและบูรณาการแผนกับหน่วยงานที่สังกัด ๓) หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับแผนในระดับปฏิบัติและระดับพื้นที่ จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งของแผน/แผนงาน เป็นผู้ใช้ผลผลิตของโครงการ ๔) ผู้ได้รับผลกระทบ จากแผนในพื้นที่ลุ่มน้ำ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ๕) ผู้ตรวจสอบ กลุ่มที่มีความเชี่ยวชาญหรือให้ความสนใจในด้านนโยบายสาธารณะ ผู้ที่ติดตามความเป็นไปของ

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
			เรื่องนั้นมาอย่างต่อเนื่อง การจัดการทรัพยากรน้ำ สิ่งแวดล้อมและการขับเคลื่อนทางสังคม และ ๖) ผู้รับผิดชอบจัดทำแผนและศึกษา SEA ทั้งนี้ มีแผนการจัด ๔ ประชุม ได้แก่ ประชุมปฐมนิเทศ ประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๑ ประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๒ และประชุมปัจฉิมนิเทศ
๑๘) แผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร สอดคล้องกับขั้นตอนและระยะเวลาของกระบวนการ SEA หรือไม่	√		มีการประชุม ๔ ครั้ง ดังนี้ ๑) การประชุมปฐมนิเทศ (๘๘๓ คน) เพื่อกำหนดประเด็นสำคัญของพื้นที่ และเกิดความมั่นใจว่าความคิดเห็นและความกังวลห่วงใยที่สำคัญต่างๆ ของผู้มีส่วนได้เสียจะได้รับการพิจารณา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการกำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของการพัฒนา ๒) การประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๑ (๕๑๑ คน) ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการกำหนดขอบเขตการศึกษา (Scoping) จัดลำดับความสำคัญของปัญหา ๓) การประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๒ (๙๕๓ คน) เพื่อนำเสนอทางเลือกในการพัฒนาบริหารจัดการลุ่มน้ำ เป็นเวทีร่วมกันพิจารณาทางเลือกและบริหารจัดการลุ่มน้ำที่เหมาะสมที่สุด รวมถึง รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะปรับปรุงทางเลือกให้สมบูรณ์ และ ๔) การประชุมปัจฉิมนิเทศ (๘๐๐ คน) เพื่อนำเสนอผลการศึกษา และแผนงานตามแนวทางพัฒนาลุ่มน้ำแบบบูรณาการระดับยุทธศาสตร์ พร้อมทั้ง รวบรวมข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงผลการศึกษาและแนวทางการพัฒนาโครงการ
๑๙) ได้สรุปผลของการกำหนดขอบเขตและจัดทำเป็นรายงาน การกำหนดขอบเขตหรือไม่		√	ไม่มีการจัดทำรายงาน
การพัฒนาและการประเมินทางเลือก			
๑) ได้มีการวิเคราะห์หาสภาพตามปกติ เพื่อใช้เป็นฐานเปรียบเทียบแล้วหรือไม่	√		มีทางเลือกที่ ๑ ไม่มีการพัฒนาใด ๆ (Business as Usual) เป็นทางเลือกพื้นฐานสำหรับเปรียบเทียบกับทางเลือกอื่น ๆ โดยการเปลี่ยนแปลงพัฒนาใด ๆ ในพื้นที่เป็นไปโดยปกติตามแนวโน้มที่เกิดขึ้นจากอดีตถึงปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๖๑) และแผนงานที่มีอยู่แล้วใน พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยไม่มีการเสนอแนวทางการพัฒนาพื้นที่และการจัดการทรัพยากรน้ำ
๒) ได้มีการพัฒนาทางเลือกไม่ดำเนินงาน เปรียบเทียบกับทางเลือกใหม่ต่าง ๆ หรือไม่	√		มีทางเลือกที่ ๑ ไม่มีการพัฒนาใด ๆ (Business as Usual) เป็นทางเลือกพื้นฐานสำหรับเปรียบเทียบกับทางเลือกอื่น ๆ โดยการเปลี่ยนแปลงพัฒนาใด ๆ ในพื้นที่เป็นไปโดยปกติตามแนวโน้มที่เกิดขึ้นจากอดีตถึงปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๖๑) และแผนงานที่มีอยู่แล้วใน พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยไม่มีการเสนอแนวทางการพัฒนาพื้นที่และการจัดการทรัพยากรน้ำ

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
๓) ทางเลือกที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องและครอบคลุมประเด็นยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่าง ๆ หรือไม่	√		ทางเลือกครอบคลุมประเด็นยุทธศาสตร์ ซึ่งมาจากวิสัยทัศน์ กล่าวคือ ทางเลือกที่ ๒ การพัฒนาพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาเร่งด่วนและคุณภาพชีวิตขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ทางเลือกที่ ๓ การพัฒนาพื้นที่เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการเติบโตของเศรษฐกิจสาขาท่องเที่ยวและเกษตรกรรม สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ
๔) มีการประเมินผลที่เกิดจากการดำเนินงานตามทางเลือกตามตัวชี้วัดในด้านต่าง ๆ ที่กำหนดหรือไม่	√		กำหนดตัวชี้วัด และคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงตัวชี้วัดในอนาคตของแต่ละทางเลือก ซึ่งเป็นเกณฑ์การพิจารณาจัดลำดับทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสมของพื้นที่ ดังแสดงในตารางที่ ๔.๕.๑-๒
๕) มีการให้คะแนนและเรียงลำดับคะแนนของแต่ละทางเลือก เปรียบเทียบกับทางเลือกไม่ดำเนินงานเพื่อให้ได้ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดหรือไม่	√		มีการเปรียบเทียบเรียงลำดับคะแนนของแต่ละทางเลือก เปรียบเทียบกับทางเลือกที่ ๑ ไม่มีการพัฒนาใด ๆ (Business as Usual) ซึ่งพบว่าตอนบน ตอนกลาง และตอนล่าง ทางเลือกที่ ๓ การพัฒนาพื้นที่เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการเติบโตของเศรษฐกิจสาขาท่องเที่ยวและเกษตรกรรมมีคะแนนสูงสุด
๖) มีการให้คะแนนทางเลือกต่าง ๆ จากทั้งระดับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียหรือไม่	√		ในการประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๒ มีการร่วมให้คะแนนประเมินทางเลือกโดย ๖ กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย ได้แก่ ๑) หน่วยงานผู้จัดทำแผน ๒) หน่วยงานให้ความเห็นและส่วนกลางระดับนโยบายที่เกี่ยวข้องในด้านทรัพยากรน้ำ ซึ่งต้องเชื่อมโยงและบูรณาการแผนกับหน่วยงานที่สังกัด ๓) หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับแผนในระดับปฏิบัติและระดับพื้นที่ จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งของแผน/แผนงาน เป็นผู้ใช้ผลผลิตของโครงการ ๔) ผู้ได้รับผลกระทบ จากแผนในพื้นที่ลุ่มน้ำ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ๕) ผู้ตรวจสอบ กลุ่มที่มีความเชี่ยวชาญหรือให้ความสนใจในด้านนโยบายสาธารณะ ผู้ที่ติดตามความเป็นไปของเรื่องนั้นมาอย่างต่อเนื่อง การจัดการทรัพยากรน้ำ สิ่งแวดล้อมและการขับเคลื่อนทางสังคม และ ๖) ผู้รับผิดชอบจัดทำแผนและศึกษา SEA
๗) มีการระบุปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัด ทางด้านวิชาการและการปฏิบัติ รวมถึงสมมติฐานและความไม่แน่นอนของทางเลือกที่พัฒนาหรือไม่		√	ไม่มีการระบุข้อมูลดังกล่าว
๘) ประเมินทางเลือกโดยใช้เป้าหมายกับวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนหรือไม่		√	ในวิธีการประเมิน ไม่พบการประเมินทางเลือกโดยใช้เป้าหมายกับวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
๙) มีการประเมินทางเลือกที่เปลี่ยนแปลงไปจากสภาพปกติหรือทางเลือกไม่ดำเนินงาน เพื่อใช้เป็นฐานเปรียบเทียบหรือไม่	√		มีการเปรียบเทียบเรียงลำดับคะแนนของแต่ละทางเลือก เปรียบเทียบกับทางเลือกที่ ๑ ไม่มีการพัฒนาใด ๆ (Business as Usual) ซึ่งพบว่าตอนบน ตอนกลาง และตอนล่าง ทางเลือกที่ ๓ การพัฒนาพื้นที่เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการเติบโตของเศรษฐกิจสาขาท่องเที่ยวและเกษตรกรรมมีคะแนนสูงสุด

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
๑๐) มีการระบุข้อจำกัด ความยุ่งยาก ปัญหาอุปสรรค ทั้งด้านวิชาการและขั้นตอนปฏิบัติ รวมถึงสมมติฐานและความไม่แน่นอนของทางเลือกที่พัฒนาหรือไม่		√	ไม่มีการระบุข้อมูลดังกล่าว
๑๑) ประเด็นข้อห่วงกังวลที่ไม่ได้นำมาพัฒนาทางเลือก มีการระบุเหตุผลไว้หรือไม่		√	ไม่พบการระบุประเด็นข้อห่วงกังวลที่ไม่ได้นำมาพัฒนาทางเลือก
มาตรการเพื่อความยั่งยืน			
๑) มาตรการเพื่อความยั่งยืนที่เสนอตอบสนองต่อประเด็นยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนหรือไม่		√	ไม่พบความชัดเจนในส่วนของความเชื่อมโยงมาตรการเพื่อความยั่งยืนต่อประเด็นยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน แต่เป็นความสัมพันธ์ระหว่างมาตรการเพื่อความยั่งยืน เป้าประสงค์ และแนวทางการดำเนินงาน ในตารางที่ ๕.๕-๑
๒) มาตรการเพื่อความยั่งยืนสอดคล้องกับช่วงเวลาของการดำเนินงานตามแผนหรือแผนงานหรือไม่	√		สอดคล้องช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี
๓) มาตรการเพื่อความยั่งยืนมีการระบุกรอบระยะเวลาและหน่วยงานผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนหรือไม่	√		ในตารางที่ ๕.๕-๑ แสดงระยะเวลาดำเนินการ (สั้น กลาง ยาว) และหน่วยงานรับผิดชอบของแต่ละมาตรการเพื่อความยั่งยืน
การมีส่วนร่วม			
๑) มีการระบุผู้มีส่วนได้เสียอย่างครบถ้วนหรือไม่	√		มีการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Analysis) โดยทบทวนวรรณกรรมกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียจากแหล่งต่าง ๆ และสรุปออกมาเป็น ๖ กลุ่ม ได้แก่ ๑) หน่วยงานผู้จัดทำแผน ๒) หน่วยงานให้ความเห็นและส่วนกลางระดับนโยบายที่เกี่ยวข้องในด้านทรัพยากรน้ำซึ่งต้องเชื่อมโยงและบูรณาการแผนกับหน่วยงานที่สังกัด ๓) หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับแผนในระดับปฏิบัติและระดับพื้นที่ จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งของแผน/แผนงาน เป็นผู้ใช้ผลผลิตของโครงการ ๔) ผู้ได้รับผลกระทบ จากแผนในพื้นที่ลุ่มน้ำ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ๕) ผู้ตรวจสอบ กลุ่มที่มีความเชี่ยวชาญหรือให้ความสนใจในด้านนโยบายสาธารณะ ผู้ที่ติดตามความเป็นไปของเรื่องนั้นมาอย่างต่อเนื่อง การจัดการทรัพยากรน้ำ สิ่งแวดล้อมและการขับเคลื่อนทางสังคม และ ๖) ผู้รับผิดชอบจัดทำแผนและศึกษา SEA
๒) มีการวิเคราะห์และกำหนดระดับของผู้มีส่วนได้เสียหรือไม่		√	ไม่ได้ระบุอย่างชัดเจน และไม่เรียงลำดับตามความสำคัญ
๓) มีการจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียหรือไม่		√	ไม่ได้ระบุอย่างชัดเจน และไม่เรียงลำดับตามความสำคัญ

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
๔) ได้ดำเนินงานการมีส่วนร่วมในขั้นตอนที่สำคัญและจำเป็น ครบถ้วนหรือไม่ (การกำหนดขอบเขตการพัฒนาและ การประเมินทางเลือก การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน เป็นต้น)	√		มีการประชุม ๔ ครั้ง ดังนี้ ๑) การประชุมปฐมนิเทศ (๘๘๓ คน) เพื่อกำหนดประเด็นสำคัญของพื้นที่ และเกิดความมั่นใจว่าความคิดเห็นและความกังวลห่วงใยที่สำคัญต่าง ๆ ของผู้มีส่วนได้เสียจะได้รับการพิจารณา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการกำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของการพัฒนา ๒) การประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๑ (๕๑๑ คน) ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการกำหนดขอบเขตการศึกษา (Scoping) จัดลำดับความสำคัญของปัญหา ๓) การประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๒ (๙๕๓ คน) เพื่อนำเสนอทางเลือกในการพัฒนาบริหารจัดการลุ่มน้ำ เป็นเวทีร่วมกันพิจารณาทางเลือกและบริหารจัดการลุ่มน้ำที่เหมาะสมที่สุด รวมถึง รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอนะปรับปรุงทางเลือกให้สมบูรณ์ และ ๔) การประชุมปัจฉิมนิเทศ (๘๐๐ คน) เพื่อนำเสนอผลการศึกษา และแผนงานตามแนวทางพัฒนาลุ่มน้ำแบบบูรณาการระดับยุทธศาสตร์ พร้อมทั้ง รวบรวมข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงผลการศึกษาและแนวทางการพัฒนาโครงการ
๕) มีการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียแสดงความเห็นก่อนการจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์หรือไม่	√		มีประชุมปัจฉิมนิเทศ (๘๐๐ คน) เพื่อนำเสนอผลการศึกษา และแผนงานตามแนวทางพัฒนาลุ่มน้ำแบบบูรณาการระดับยุทธศาสตร์ พร้อมทั้ง รวบรวมข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงผลการศึกษาและแนวทางการพัฒนาโครงการ
๖) มีการนำรายงานฉบับประชาชน ไปสื่อสารให้ผู้มีส่วนได้เสีย หรือไม่		√	ไม่มีการระบุรายงานฉบับประชาชน ในรายงานจำนวนทั้งหมด ๙ เล่ม
การจัดทำรายงาน SEA			
๑) องค์ประกอบของรายงาน มีสาระครบถ้วนทุกขั้นตอนของกระบวนการหรือไม่	√		มีครบถ้วนครอบคลุม อาทิ บทที่ ๒ การทบทวนข้อมูล เพื่อกำหนดประเด็นเชิงยุทธศาสตร์ของพื้นที่และขอบเขตการศึกษา บทที่ ๓ การกำหนดประเด็นเชิงยุทธศาสตร์และกรอบการพัฒนาของพื้นที่ บทที่ ๔ การศึกษาและเปรียบเทียบทางเลือกการพัฒนาของพื้นที่ บทที่ ๕ การประเมินผลกระทบของทางเลือกยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมและกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน และบทที่ ๖ กระบวนการมีส่วนร่วม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการประชาสัมพันธ์
๒) รายงานมีการบูรณาการทุกบทเป็นองค์รวม เพื่อความเข้าใจและความเชื่อมโยงต่อเนื่องหรือไม่	√		มีการบูรณาการดังที่ได้กล่าวในข้อ ๑)
๓) รายงานมีความชัดเจน นำเสนออย่างกระชับ ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายหรือไม่	√		รายงานมีความชัดเจน แต่มีหน้ารายงานค่อนข้างหนา (ประมาณ ๓๒๐ หน้า) จึงไม่กระชับ แต่ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย
๔) รายงานด้วยความเป็นกลางและเปิดกว้างหรือไม่	√		รายงานเปิดกว้างให้ผู้มีส่วนได้เสียทั้ง ๖ กลุ่มมีส่วนร่วมตลอดกระบวนการ SEA
๕) อธิบายและให้นิยามศัพท์ทางวิชาการหรือไม่		√	ไม่พบการอธิบายนิยามศัพท์ทางวิชาการ

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
๖) ระบุหน่วยงานหรือผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจหรือไม่	√		มีการระบุหน่วยงานผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจ ได้แก่ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำบาดาล กรมทรัพยากรน้ำ การทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมโยธาธิการและผังเมือง กรมควบคุมมลพิษ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และผู้ทรงคุณวุฒิ
๗) นำเสนอด้วยแผนที่ คำอธิบาย และตารางสรุปอย่างเหมาะสมหรือไม่	√		มีการเน้นข้อมูลในรูปแบบแผนที่ และมีการสรุปตารางและกราฟที่ชัดเจนและเข้าใจได้ง่าย
๘) ระบุแหล่งที่มาของข้อมูล รวมถึงแหล่งที่มาจากความเห็นและการประเมินของผู้เชี่ยวชาญหรือไม่		√	ไม่ได้ระบุแหล่งที่มาของตัวชี้วัด ดังแสดงในตารางที่ ๒.๔-๑ และไม่มีการระบุชัดเจนในส่วนของความเห็นและการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ โดยจะเป็นการนำผลการประเมินของประชาชนผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อยเข้ามาแสดง
๙) มีรายงานฉบับประชาชน เพื่อสื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสียหรือไม่		√	ไม่พบรายงานฉบับประชาชนในไฟล์ที่ดาวน์โหลด

ตารางที่ ๔ บัญชีรายการควบคุมคุณภาพของการจัดทำ SEA กรณีศึกษาโครงการศึกษาเพื่อประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์เพื่อการบริหารจัดการแร่โพแทช

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
การกำหนดขอบเขต			
๑) ได้ดำเนินการทบทวนแผนหรือแผนงาน และข้อมูลที่เกี่ยวข้องครบถ้วนหรือไม่	√		มีการทบทวนยุทธศาสตร์ นโยบาย ระเบียบ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแร่ และแร่โพแทช ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (ประเด็นที่ ๖ พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ ประเด็นที่ ๗ โครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล ประเด็นที่ ๙ เขตเศรษฐกิจพิเศษ ประเด็นที่ ๑๘ การเติบโตอย่างยั่งยืน ประเด็นที่ ๒๓ การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ แผนการปฏิรูปประเทศ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแร่ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ แผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง
๒) ได้วิเคราะห์ความเชื่อมโยงและช่องว่างการพัฒนาของนโยบาย แผน และแผนงานในระดับต่าง ๆ หรือไม่	√		มีหัวข้อ ๓.๑.๑.๑๑ ความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ นโยบาย ระเบียบ และมติคณะรัฐมนตรี ซึ่งแสดงให้เห็นแนวโน้มและทิศทางเป้าหมายที่สำคัญที่มุ่งเน้นให้เกิดการบริหารจัดการทรัพยากรที่ยั่งยืน มีการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า ในปริมาณที่พอเหมาะ พิจารณาถึงการใช้ประโยชน์ในระยะยาว ก่อให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุด เสริมสร้างและส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรร่วมกันระหว่างผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน
๓) ได้ระบุขอบเขตพื้นที่และระยะเวลาที่มีความชัดเจนและเหมาะสมหรือไม่	√		กำหนดกรอบดำเนินเชิงระยะเวลาในการจัดทำการประเมิน SEA ให้สอดคล้องกับกรอบของแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ (แผนระยะ ๕ ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๙) สำหรับเชิงพื้นที่ ดำเนินการครอบคลุมพื้นที่ศักยภาพแหล่งโพแทช ที่อยู่บริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ แอ่งสกลนคร แอ่งโคราช และพื้นที่ใกล้เคียงแอ่งซึ่งอาจได้รับผลการเปลี่ยนแปลงจากการดำเนินงานตามแผน
๔) ได้วิเคราะห์แรงขับเคลื่อนของการพัฒนา ให้เชื่อมโยงของสาเหตุและผลกระทบของการพัฒนา และเห็นช่องว่างและโอกาสในการพัฒนาหรือไม่	√		ระบุการวิเคราะห์แรงขับเคลื่อน เพื่อหาช่องว่างและโอกาสในการพัฒนา โดยผ่านการจัดกิจกรรม “ประชุมระดมความคิดเห็นแผนการบริหารจัดการแร่โพแทชเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” (๑๐๙ คน) และจากการสัมภาษณ์รายบุคคลโดยใช้แบบสอบถามจำนวน ๔๐๕ คน พร้อมทั้งข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๒๕ หน่อยงาน ในกิจกรรม “การมีส่วนร่วม ครั้งที่ ๑” (แรงขับเคลื่อนของการพัฒนาดังแสดงในตารางที่ ๔-๔)

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
			ทั้งนี้ สามารถจัดหมวดหมู่แรงขับเคลื่อนจากความคิดเห็นที่ได้รับเป็นประเด็นการพัฒนาด้านต่าง ๆ ได้แก่ ประเด็นด้านการเกษตร การท่องเที่ยว การพัฒนาชุมชน การค้าและบริการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การคมนาคม การพัฒนาเมือง และทรัพยากรแร่
๕) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ของแผนหรือแผนงานสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนหรือไม่		√	จากการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงและความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาและสาเหตุของปัญหา พบว่าสาเหตุหลักสำคัญของปัญหา คือ การจากความรู้ความเข้าใจ ขาดการมีส่วนร่วม และขาดการบริหารจัดการที่เหมาะสม อันนำมาสู่วิสัยทัศน์ “การบริหารจัดการด้วยความเชื่อมั่นและองค์ความรู้ที่เหมาะสม เพื่อก้าวสู่ความมั่นคงของแร่โพแทชของประเทศไทย” ซึ่งไม่พบคำว่ายั่งยืน/การพัฒนาอย่างสมดุล ในวิสัยทัศน์ดังกล่าว
๖) ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และมีจุดเน้นหรือไม่	√		ระบุการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์เป็นการวิเคราะห์หาประเด็นการพัฒนาที่สำคัญ โดยพิจารณาสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ “การบริหารจัดการด้วยความเชื่อมั่นและองค์ความรู้ที่เหมาะสม เพื่อก้าวสู่ความมั่นคงของแร่โพแทชของประเทศไทย” ที่ได้กำหนดไว้ และพิจารณาตามประเด็นแรงขับเคลื่อนในพื้นที่ เมื่อพิจารณาและวิเคราะห์วิสัยทัศน์ รวมถึงช่องว่างและโอกาส ได้ประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้ ๑) การสร้างความเชื่อมั่นในการบริหารจัดการแร่โพแทช ๒) การประยุกต์ใช้องค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการบริหารจัดการแร่โพแทช และ ๓) การบริหารจัดการแร่โพแทชให้เกิดความมั่นคง
๗) ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ให้ครอบคลุมปัญหาที่หลากหลายหรือไม่		√	มุ่งเน้นการสร้างความเชื่อมั่น ความเหมาะสม และความมั่นคง (หัวข้อยุทธศาสตร์) ของทรัพยากร ได้ประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้ ๑) การสร้างความเชื่อมั่นในการบริหารจัดการแร่โพแทช ๒) การประยุกต์ใช้องค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการบริหารจัดการแร่โพแทช และ ๓) การบริหารจัดการแร่โพแทชให้เกิดความมั่นคง โดยอาจขาดประเด็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในด้านอื่น ๆ เช่น การขยายตัวของอุตสาหกรรม เกษตรกรรม ชุมชน คุณภาพชีวิต วัฒนธรรมท้องถิ่น ทรัพยายกรธรรมชาติ เพื่อรองรับการใช้ทรัพยากรแร่ในอนาคต เป็นต้น
๘) ประเด็นยุทธศาสตร์ทั้งหมดที่กำหนด ครอบคลุมประเด็นด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมหรือไม่		√	ไม่ได้มีการระบุเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นยุทธศาสตร์ กับด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
๙) ได้กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์หรือไม่	√		มีการกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้ ๑) การสร้างความเชื่อมั่นในการบริหารจัดการแร่โพแทช - เพื่อให้เกิดความโปร่งใส และเป็นธรรมในการให้อนุญาตและผลประโยชน์การบริหารแร่โพแทช - เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียร่วมรับผิดชอบต่อสังคมตลอดห่วงโซ่คุณค่าแร่โพแทช - เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมตลอดทุกขั้นตอนในการบริหารจัดการแร่โพแทช

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
			- เพื่อสื่อสารข้อมูลและสร้างความเข้าใจร่วมกันในการบริหารจัดการแร่โพแทช - เพื่อให้มีการเข้าถึงข้อมูลที่ถูกต้องในการบริหารจัดการแร่โพแทช ๒) การประยุกต์ใช้องค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการบริหารจัดการแร่โพแทช - เพื่อส่งเสริมการใช้องค์ความรู้และเทคโนโลยีที่สะอาด ปลอดภัย ในการบริหารจัดการแร่โพแทชตลอดห่วงโซ่คุณค่าแร่โพแทช - เพื่อส่งเสริมการใช้องค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการรักษาสิ่งแวดล้อม สังคม และสุขภาพต่อการจัดการแร่โพแทช ๓) การบริหารจัดการแร่โพแทชให้เกิดความมั่นคง - เพื่อให้การใช้แร่โพแทชสอดคล้องกับการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสม - เพื่อให้การใช้แร่โพแทชสอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการ - เพื่อให้การใชประโยชน์สอดคล้องกับศักยภาพแร่โพแทชของประเทศ - เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรแร่โพแทชอย่างคุ้มค่าและมีเสถียรภาพ
๑๐) วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนมีความสอดคล้องกับเป้าหมายของนโยบาย แผน และแผนงานในระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และ/ หรือเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) หรือไม่		√	ไม่ได้ระบุความสอดคล้องกับเป้าหมายของนโยบาย แผน และแผนงานในระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และ/ หรือเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)
๑๑) ตัวชี้วัดมีความสอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนหรือไม่	√		ในแต่ละตัวชี้วัดมีความสอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ ประเด็นยุทธศาสตร์ย่อย วัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืน และเกณฑ์การประเมิน ดังแสดงในตารางที่ ๔-๘
๑๒) ตัวชี้วัด มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และสามารถติดตามตรวจสอบได้อย่างต่อเนื่องหรือไม่	√		มีการกำหนดแหล่งที่มาของข้อมูลอย่างชัดเจนใต้ตาราง กราฟ ซึ่งผู้อ่านสามารถติดตามและตรวจสอบได้
๑๓) มีการประเมินข้อมูลฐานโดยการทบทวนข้อมูลของตัวชี้วัดในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ครบถ้วน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน หรือไม่		√	มีการประเมินสถานภาพและแนวโน้มของบางตัวชี้วัด (ข้อจำกัดด้านข้อมูล) เช่น สัดส่วนการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่แอ่งสกลนครและแป่งโคราช พ.ศ. ๒๕๕๐ และ ๒๕๖๐ สัดส่วนปริมาณการใช้แร่โพแทชต่อปริมาณที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๒ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๑ สัดส่วนปริมาณการนำเข้าแร่โพแทชรายปี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๐ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นต้น

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
๑๔) มีการประเมินข้อมูลฐานที่มีอนุกรมเวลาที่เหมาะสมหรือไม่	√		มีการประเมินสถานภาพและแนวโน้มของบางตัวชี้วัด เช่น สัดส่วนการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่แอ่งสกลนครและแป่งโคราช พ.ศ. ๒๕๕๐ และ ๒๕๖๐ สัดส่วนปริมาณการใช้แร่โพแทชต่อปริมาณที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๒ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๑ สัดส่วนปริมาณการนำเข้าแร่โพแทชรายปี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๐ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นต้น โดยแต่ละข้อมูลมีระยะเวลายาวนานมากกว่า ๑๐ ปี ขึ้นไป
๑๕) มีการประเมินข้อมูลฐานที่ถูกต้อง เป็นไปตามหลักวิชาการ และมีแหล่งข้อมูลอ้างอิงที่เหมาะสม	√		มีการกำหนดแหล่งที่มาของข้อมูลอย่างชัดเจนใต้ตาราง กราฟ ซึ่งผู้อ่านสามารถติดตามและตรวจสอบได้
๑๖) ได้กำหนดทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น เพื่อนำไปใช้เป็นกรอบในการระดมความคิดเห็นหรือไม่	√		พิจารณาครอบคลุมระหว่างทางเลือกเบื้องต้นและหังข้อยุทธศาสตร์ (ความเชื่อมั่น ความเหมาะสม และความมั่นคง) โดยแบ่งออกเป็น สภาพปกติ (Business as Usual) การทำเหมืองโพแทชนำร่องเพื่อการเรียนรู้เฉพาะที่ได้รับประทานบัตรแล้วและไม่ขยายและอนุญาตเพิ่มเติม ทางเลือกที่ ๑ การทำเหมืองแร่โพแทชนำร่องในพื้นที่ซึ่งสร้างธรรมมาภิบาลและการมีส่วนร่วมของประชาชน ทางเลือกที่ ๒ การทำเหมืองแร่โพแทชที่ใช้ความรู้และเทคโนโลยีสะอาดและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และทางเลือกที่ ๓ การทำเหมืองแร่โพแทชในอนาคตเพื่อรองรับสนองความจำเป็นความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งนี้ การวิเคราะห์ทางเลือก ได้นำความคิดเห็นและการวิเคราะห์จากผู้มีส่วนได้เสียที่ได้เสนอในกิจกรรม “การมีส่วนร่วม ครั้งที่ ๒” โดย ร่วมวิเคราะห์ข้อดี/ข้อได้เปรียบ แบะข้อเสีย/ข้อพึงระวัง ของแต่ละทางเลือก
๑๗) ได้มีการจัดทำแผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร โดยการวิเคราะห์และระบุผู้มีส่วนได้เสียหรือไม่	√		แบ่งกลุ่มกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียออกเป็น ๔ กลุ่ม ได้แก่ ๑) กลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงทั้งบวกและลบต่อรายได้ อาชีพ สุขภาพ วิถีชีวิตความเป็นอยู่และสิ่งแวดล้อมจากการ สำรวจ ทำเหมือง แร่โพแทช ๒) กลุ่มที่มีความอ่อนไหวและเปราะบางต่อการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบทั้งทางบวกและลบที่อาจเกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคตของการใช้ทรัพยากรแร่ ๓) กลุ่มที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการพัฒนาจัดการและดำเนินงานการใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์แร่โพแทชของหน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจ หรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในพื้นที่แอ่งโคราชและสกลนคร และ ๔) กลุ่มที่มีบทบาทอิสระที่เกี่ยวข้องการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีนัยสำคัญต่อการชี้นำความคิดและให้ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่ศักยภาพแร่โพแทช อีกทั้ง มีแผนการจัดประชุมระดมความคิดเห็นแผนการบริหารการจัดการแร่โพแทชเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน การมีส่วนร่วมครั้งที่ ๑ ๒ และ ๓ และการประชุมนำเสนอผลการศึกษา
๑๘) แผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร สอดคล้องกับขั้นตอนและระยะเวลาของกระบวนการ SEA หรือไม่	√		มีการจัดประชุม ๕ ครั้ง ได้แก่ แผนการจัดประชุมระดมความคิดเห็นแผนการบริหารการจัดการแร่โพแทชเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียร่วมในการกำหนดขอบเขตพื้นที่ ระยะเวลา แรงขับเคลื่อนของการพัฒนา

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
			การมีส่วนร่วมครั้งที่ ๑ เพื่อให้มั่นใจว่าความคิดเห็นและข้อห่วงกังวลที่สำคัญของผู้มีส่วนได้เสียจะได้รับการพิจารณา และนำไปประกอบการพิจารณาในประเด็นสำคัญ เพื่อให้พันธกิจของหน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงานที่มีต่อผู้มีส่วนได้เสียมีความชัดเจน และได้รับการยอมรับ เพื่อระบุผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง และเพื่อช่วยค้นหารวบรวมความรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น และ/หรือ สารสนเทศเฉพาะเรื่อง มีแหล่งที่มาของข้อมูลฐาน การมีส่วนร่วมครั้งที่ ๒ เพื่อช่วยระบุทางเลือกที่มีศักยภาพที่ยังไม่ได้รับการพิจารณาโดยหน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงาน เพื่อให้ได้ความคิดเห็นต่อทางเลือกการพัฒนาที่หน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงานนำเสนอ และเพื่อให้ได้ข้อมูลและความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามทางเลือก การมีส่วนร่วมครั้งที่ ๓ เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียได้ร่วมพิจารณาความเป็นไปได้และความเหมาะสมของมาตรการเพื่อความยั่งยืนต่าง ๆ และมีส่วนในการเสนอมาตรการที่ตรงกับความต้องการ และการประชุมนำเสนอผลการศึกษา เพื่อให้มั่นใจว่ารายงาน SEA ตอบสนองต่อประเด็นสำคัญอย่างครบถ้วน ชัดเจน และถูกต้องเหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้แผนหรือแผนงาน และ SEA ได้รับการยอมรับจากผู้มีส่วนได้เสีย และสังคม และเพื่อให้มั่นใจว่าการตัดสินใจให้ความเห็นชอบแผนหรือแผนงาน และ SEA อยู่บนพื้นฐานของการมีข้อมูล/สารสนเทศประกอบการพิจารณาที่ครบถ้วนและสมบูรณ์
๑๙) ได้สรุปผลของการกำหนดขอบเขตและจัดทำเป็นรายงาน การกำหนดขอบเขตหรือไม่		√	ไม่มีการจัดทำรายงาน
การพัฒนาและการประเมินทางเลือก			
๑) ได้มีการวิเคราะห์หาสภาพตามปกติ เพื่อใช้เป็นฐานเปรียบเทียบแล้วหรือไม่	√		มีสภาพปกติ (Business as Usual) เป็นการทำเหมืองแร่โพแทชนำร่องเพื่อการเรียนรู้เฉพาะที่ได้รับประทานบัตรแล้วและไม่ขยายและอนุญาตเพิ่มเติม เปรียบเทียบกับ ๓ ทางเลือก ได้แก่ ทางเลือกที่ ๑ การทำเหมืองแร่โพแทชนำร่องในพื้นที่ซึ่งสร้างธรรมมาภิบาลและการมีส่วนร่วมของประชาชน ทางเลือกที่ ๒ การทำเหมืองแร่โพแทชที่ใช้ความรู้และเทคโนโลยีสะอาดและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และทางเลือกที่ ๓ การทำเหมืองแร่โพแทชในอนาคตเพื่อรองรับสนองความจำเป็นความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งทางเลือกที่ ๑ และ ๓ มีความเหมาะสม
๒) ได้มีการพัฒนาทางเลือกไม่ดำเนินงาน เปรียบเทียบกับทางเลือกใหม่ต่าง ๆ หรือไม่	√		มีสภาพปกติ (Business as Usual) เป็นการทำเหมืองแร่โพแทชนำร่องเพื่อการเรียนรู้เฉพาะที่ได้รับประทานบัตรแล้วและไม่ขยายและอนุญาตเพิ่มเติม เปรียบเทียบกับ ๓ ทางเลือก ได้แก่ ทางเลือกที่ ๑ การทำเหมืองแร่โพแทชนำร่องในพื้นที่ซึ่งสร้างธรรมมาภิบาลและการมีส่วนร่วมของประชาชน ทางเลือกที่ ๒ การทำเหมืองแร่โพแทชที่ใช้

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
			ความรู้และเทคโนโลยีสะอาดและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และทางเลือกที่ ๓ การทำเหมืองแร่โพแทชในอนาคตเพื่อรองรับสนองความจำเป็นความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งทางเลือกที่ ๑ และ ๓ มีความเหมาะสม
๓) ทางเลือกที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องและครอบคลุมประเด็นยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่าง ๆ หรือไม่	√		ระบุว่าจากการพิจารณางทางเลือกเบื้องต้นครอบคลุมและตอบหัวข้อยุทธศาสตร์ ประเด็นยุทธศาสตร์ และวิสัยทัศน์เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการแร่โพแทชอย่างยั่งยืนได้
๔) มีการประเมินผลที่เกิดจากการดำเนินงานตามทางเลือกตามตัวชี้วัดในด้านต่าง ๆ ที่กำหนดหรือไม่	√		ในการประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๒ (ไม่น้อยกว่า ๔๐๐ คน) จัดขึ้นเพื่อเสนอการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเด็นยุทธศาสตร์ และการประเมินทางเลือก และเพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อทางเลือก และร่วมกันประเมินทางเลือกที่เหมาะสม เพื่อนำไปสู่การกำหนดมาตรการ โดยใช้การประเมินเทคนิคอย่างง่าย เช่น การให้คะแนนอย่างง่าย (Rating) เป็นต้น เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนสามารถมีส่วนร่วมในการประเมินทางเลือกนี้ได้อย่างเหมาะสม
๕) มีการให้คะแนนและเรียงลำดับคะแนนของแต่ละทางเลือก เปรียบเทียบกับทางเลือกไม่ดำเนินงานเพื่อให้ได้ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดหรือไม่	√		มีสภาพปกติ (Business as Usual) เป็นการทำเหมืองแร่โพแทชนำร่องเพื่อการเรียนรู้เฉพาะที่ได้รับประทานบัตรแล้วและไม่ขยายและอนุญาตเพิ่มเติม เปรียบเทียบกับ ๓ ทางเลือก ได้แก่ ทางเลือกที่ ๑ การทำเหมืองแร่โพแทชนำร่องในพื้นที่ซึ่งสร้างธรรมมาภิบาลและการมีส่วนร่วมของประชาชน ทางเลือกที่ ๒ การทำเหมืองแร่โพแทชที่ใช้ความรู้และเทคโนโลยีสะอาดและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และทางเลือกที่ ๓ การทำเหมืองแร่โพแทชในอนาคตเพื่อรองรับสนองความจำเป็นความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งทางเลือกที่ ๑ และ ๓ มีความเหมาะสม
๖) มีการให้คะแนนทางเลือกต่าง ๆ จากทั้งระดับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียหรือไม่	√		ในการประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๒ (ไม่น้อยกว่า ๔๐๐ คน) จัดขึ้นเพื่อเสนอการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเด็นยุทธศาสตร์ และการประเมินทางเลือก และเพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อทางเลือก และร่วมกันประเมินทางเลือกที่เหมาะสม เพื่อนำไปสู่การกำหนดมาตรการ โดยใช้การประเมินเทคนิคอย่างง่าย เช่น การให้คะแนนอย่างง่าย (Rating) เป็นต้น เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนสามารถมีส่วนร่วมในการประเมินทางเลือกนี้ได้อย่างเหมาะสม
๗) มีการระบุปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัด ทางด้านวิชาการและการปฏิบัติ รวมถึงสมมติฐานและความไม่แน่นอนของทางเลือกที่พัฒนาหรือไม่		√	ไม่มีการระบุข้อมูลดังกล่าว

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
๘) ประเมินทางเลือกโดยใช้เป้าหมายกับวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนหรือไม่		√	ในวิธีการประเมิน ไม่พบการประเมินทางเลือกโดยใช้เป้าหมายกับวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
๙) มีการประเมินทางเลือกที่เปลี่ยนแปลงไปจากสภาพปกติหรือทางเลือกไม่ดำเนินงาน เพื่อใช้เป็นฐานเปรียบเทียบหรือไม่	√		มีการเปรียบเทียบคะแนนระหว่างสภาพปกติ (Business as Usual) ได้คะแนน ๒๒.๑ กับ ๓ ทางเลือก ได้แก่ ทางเลือกที่ ๑ การทำเหมืองแร่โพแทชนำร่องในพื้นที่ซึ่งสร้างธรรมมาภิบาลและการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้ ๒๖.๘ คะแนน ทางเลือกที่ ๒ การทำเหมืองแร่โพแทชที่ใช้ความรู้และเทคโนโลยีสะอาดและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ได้๑๔.๑ คะแนน และทางเลือกที่ ๓ การทำเหมืองแร่โพแทชในอนาคตเพื่อรองรับสนองความจำเป็นความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ได้ ๒๗.๐ คะแนน
๑๐) มีการระบุข้อจำกัด ความยุ่งยาก ปัญหาอุปสรรค ทั้งด้านวิชาการและขั้นตอนปฏิบัติ รวมถึงสมมติฐานและความไม่แน่นอนของทางเลือกที่พัฒนาหรือไม่		√	ไม่มีการระบุข้อมูลดังกล่าว
๑๑) ประเด็นข้อห่วงกังวลที่ไม่ได้นำมาพัฒนาทางเลือกมีการระบุเหตุผลไว้หรือไม่		√	ไม่พบการระบุประเด็นข้อห่วงกังวลที่ไม่ได้นำมาพัฒนาทางเลือก
มาตรการเพื่อความยั่งยืน			
๑) มาตรการเพื่อความยั่งยืนที่เสนอตอบสนองต่อประเด็นยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนหรือไม่	√		ระบุมาตรการสนับสนุนให้ทางเลือกการบริหารจัดการแร่โพแทชสามารถบรรลุตามวิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืน
๒) มาตรการเพื่อความยั่งยืนสอดคล้องกับช่วงเวลาของการดำเนินงานตามแผนหรือแผนงานหรือไม่	√		เป็นมาตรการสำหรับแผนบริหารจัดการทรัพยากรแร่โพแทช (พ.ศ. ๒๕๖๕- ๒๕๖๙)
๓) มาตรการเพื่อความยั่งยืนมีการระบุกรอบระยะเวลาและหน่วยงานผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนหรือไม่		√	ไม่ได้ระบุกรอบเวลาและหน่วยงานสัมพันธ์กับมาตรการเพื่อความยั่งยืน แต่มีการระบุข้อมูลดังกล่าวในแผนปฏิบัติการภายใต้การบริหารจัดการแร่โพแทชอย่างยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๙
การมีส่วนร่วม			
๑) มีการระบุผู้มีส่วนได้เสียอย่างครบถ้วนหรือไม่	√		แบ่งกลุ่มกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียออกเป็น ๔ กลุ่ม ได้แก่ ๑) กลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงทั้งบวกและลบต่อรายได้ อาชีพ สุขภาพ วิถีชีวิตความเป็นอยู่และสิ่งแวดล้อมจากการ สำรวจ ทำเหมืองแร่โพแทช ๒) กลุ่มที่มีความอ่อนไหวและเปราะบางต่อการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบทั้งทางบวกและลบที่อาจเกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคตของการใช้ทรัพยากรแร่ ๓) กลุ่มที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการพัฒนาจัดการและดำเนินงานการใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
			แร่โพแทชของหน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจ หรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในพื้นที่แอ่งโคราชและสกลนคร และ ๔) กลุ่มที่มีบทบาทอิสระที่เกี่ยวข้องการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีนัยสำคัญต่อการชี้นำความคิดและให้ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่ศักยภาพแร่โพแทช
๒) มีการวิเคราะห์และกำหนดระดับของผู้มีส่วนได้เสียหรือไม่	√		ระบุว่ามีการวิเคราะห์นำมาสู่กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย ๔ กลุ่ม ดังที่กล่าวในข้อ ๑)
๓) มีการจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียหรือไม่	√		ระบุว่ามีการวิเคราะห์นำมาสู่กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย ๔ กลุ่ม ดังที่กล่าวในข้อ ๑)
๔) ได้ดำเนินงานการมีส่วนร่วมในขั้นตอนที่สำคัญและจำเป็น ครบถ้วนหรือไม่ (การกำหนดขอบเขตการพัฒนาและ การประเมินทางเลือก การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน เป็นต้น)	√		มีการจัดประชุม ๕ ครั้ง ได้แก่ แผนการจัดประชุมระดมความคิดเห็นแผนการบริหารการจัดการแร่โพแทชเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียร่วมในการกำหนดขอบเขตพื้นที่ ระยะเวลา แรงขับเคลื่อนของการพัฒนา การมีส่วนร่วมครั้งที่ ๑ เพื่อให้มั่นใจว่าความคิดเห็นและข้อห่วงกังวลที่สำคัญของผู้มีส่วนได้เสียจะได้รับการพิจารณา และนำไปประกอบการพิจารณาในประเด็นสำคัญ เพื่อให้พันธกิจของหน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงานที่มีต่อผู้มีส่วนได้เสียมีความชัดเจน และได้รับการยอมรับ เพื่อระบุผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง และเพื่อช่วยค้นหารวบรวมความรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น และ/หรือ สารสนเทศเฉพาะเรื่อง มีแหล่งที่มาของข้อมูลฐาน การมีส่วนร่วมครั้งที่ ๒ เพื่อช่วยระบุทางเลือกที่มีศักยภาพที่ยังไม่ได้รับการพิจารณาโดยหน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงาน เพื่อให้ได้ความคิดเห็นต่อทางเลือกการพัฒนาที่หน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงานนำเสนอ และเพื่อให้ได้ข้อมูลและความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามทางเลือก การมีส่วนร่วมครั้งที่ ๓ เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียได้ร่วมพิจารณาความเป็นไปได้และความเหมาะสมของมาตรการเพื่อความยั่งยืนต่าง ๆ และมีส่วนในการเสนอมาตรการที่ตรงกับความต้องการ และการประชุมนำเสนอผลการศึกษา เพื่อให้มั่นใจว่ารายงาน SEA ตอบสนองต่อประเด็นสำคัญอย่างครบถ้วน ชัดเจน และถูกต้อง เหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้แผนหรือ แผนงาน และ SEA ได้รับการยอมรับจากผู้มีส่วนได้เสีย และสังคม และเพื่อให้มั่นใจว่าการตัดสินใจให้ความเห็นชอบแผนหรือแผนงาน และ SEA อยู่บนพื้นฐานของการมีข้อมูล/สารสนเทศประกอบการพิจารณาที่ครบถ้วนและสมบูรณ์
๕) มีการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียแสดงความเห็นก่อนการจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์หรือไม่	√		มีการจัดประชุมนำเสนอ (ร่าง) รายงาน SEA เพื่อการบริหารจัดการแร่โพแทช (Technical Report) และรายงานสำหรับประชาชน (Non - Technical Report) ในรูปแบบออนไลน์
๖) มีการนำรายงานฉบับประชาชน ไปสื่อสารให้ผู้มีส่วนได้เสีย หรือไม่	√		มีการจัดประชุมนำเสนอ (ร่าง) รายงาน SEA เพื่อการบริหารจัดการแร่โพแทช (Technical Report) และรายงานสำหรับประชาชน (Non - Technical Report) ในรูปแบบออนไลน์
การจัดทำรายงาน SEA			

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
๑) องค์ประกอบของรายงาน มีสาระครบถ้วนทุกขั้นตอนของกระบวนการหรือไม่	√		มีบทที่ ๔ การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ แสดงขั้นตอนการกำหนดขอบเขต การพัฒนาประเมินทางเลือก มาตรการสำหรับแผนบริหารจัดการทรัพยากรแร่โพแทช พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๙ และบทที่ ๕ กระบวนการมีส่วนร่วม
๒) รายงานมีการบูรณาการทุกบทเป็นองค์รวม เพื่อความเข้าใจและความเชื่อมโยงต่อเนื่องหรือไม่	√		มีบทที่ ๒ ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่โครงการ บทที่ ๓ การรวบรวมวิเคราะห์ ข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้อง บทที่ ๔ การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ และบทที่ ๕ กระบวนการมีส่วนร่วม
๓) รายงานมีความชัดเจน นำเสนออย่างกระชับ ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายหรือไม่		√	รายงานมีความชัดเจน แต่ไม่ได้เสนออย่างกระชับ (ประมาณ ๔๕๑ หน้า) ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย
๔) รายงานด้วยความเป็นกลางและเปิดกว้างหรือไม่	√		รายงานเปิดกว้างให้ผู้มีส่วนได้เสียทั้ง ๔ กลุ่มมีส่วนร่วมตลอดกระบวนการมีส่วนร่วมของ SEA
๕) อธิบายและให้นิยามศัพท์ทางวิชาการหรือไม่		√	ไม่พบการอธิบายนิยามศัพท์ทางวิชาการ
๖) ระบุหน่วยงานหรือผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจหรือไม่		√	ไม่ได้มีการระบุหน่วยงานผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจ
๗) นำเสนอด้วยแผนที่ คำอธิบาย และตารางสรุปอย่างเหมาะสมหรือไม่	√		นำเสนอแผนที่ ตารางสรุปที่เข้าใจง่าย
๘) ระบุแหล่งที่มาของข้อมูล รวมถึงแหล่งที่มาจากความเห็นและการประเมินของผู้เชี่ยวชาญหรือไม่		√	ระบุแหล่งที่มาของตัวชี้วัดบางตัว ดังแสดงในตารางที่ ๔-๑๗ และใน หัวข้อ ๔.๒.๖.๑ การประเมินข้อมูลฐานตามร่างตัวชี้วัด ทั้งนี้ ไม่มีการระบุชัดเจนในส่วนของความเห็นและการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ โดยจะเป็นการนำผลการประเมินของผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อยเข้ามาแสดง
๙) มีรายงานฉบับประชาชน เพื่อสื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสียหรือไม่		√	ไม่พบรายงานฉบับประชาชนในไฟล์ที่ดาวน์โหลด

ตารางที่ ๕ บัญชีรายการควบคุมคุณภาพของการจัดทำ SEA กรณีศึกษาโครงการศึกษาการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พื้นที่ลุ่มน้ำมูล

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
การกำหนดขอบเขต			
๑) ได้ดำเนินการทบทวนแผนหรือแผนงาน และข้อมูลที่เกี่ยวข้องครบถ้วนหรือไม่	√		ทบทวนแผนพัฒนาระดับชาติ - ยุทธศาสตร์และนโยบายด้านการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนการปฏิรูปประเทศ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ แผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด/ภาค แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑ และนโยบายสาธารณะที่เกี่ยวข้อง
๒) ได้วิเคราะห์ความเชื่อมโยงและช่องว่างการพัฒนาของนโยบาย แผน และแผนงานในระดับต่าง ๆ หรือไม่		√	มีหัวข้อ ๒.๔ ความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และการศึกษา SEA อย่างไรก็ตาม ยังขาดการกล่าวถึงช่องว่างการพัฒนาของนโยบาย แผนและแผนงานในระดับต่าง ๆ
๓) ได้ระบุขอบเขตพื้นที่และระยะเวลาที่มีความชัดเจนและเหมาะสมหรือไม่	√		ระบุขอบเขตพื้นที่ คือ ลุ่มน้ำมูลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งเป็นลุ่มน้ำมูลตอนบน ตอนกลางและตอนล่าง สำหรับกรอบระยะเวลาระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว ในช่วงระยะเวลาอนาคต ๒๐ ปี
๔) ได้วิเคราะห์แรงขับเคลื่อนของการพัฒนา ให้เชื่อมโยงของสาเหตุและผลกระทบของการพัฒนา และเห็นช่องว่างและโอกาสในการพัฒนาหรือไม่	√		มีการวิเคราะห์แรงขับเคลื่อนของการพัฒนา เป็นการศึกษาปัจจัยที่เป็นสาเหตุการเปลี่ยนแปลงของประเด็นยุทธศาสตร์ เชื่อมโยงกับสาเหตุและผลกระทบของการพัฒนา โดยการวิเคราะห์แรงขับเคลื่อนทำให้เห็นช่องว่างและโอกาสในการพัฒนา อันวิเคราะห์ตามแผนพัฒนาด้านต่าง ๆ ได้แก่ การจัดการน้ำอุปโภค - บริโภค การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย การจัดการคุณภาพน้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำและป้องกันการพังทลายของดิน และการบริหารจัดการ พร้อมทั้งวิเคราะห์ SWOT/SOAR Analysis
๕) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ของแผนหรือแผนงานสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนหรือไม่	√		กำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาลุ่มน้ำมูล “การพัฒนาลุ่มน้ำมูลอย่างยั่งยืนบนฐานความสมดุลทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม สร้างความมั่นคงด้านน้ำในทุกภาคส่วน บรรเทาอุทกภัยและน้ำท่วม รักษาคุณภาพน้ำ รักษาระบบนิเวศบนบก รวมทั้งการบริหารจัดการ ด้วยการบูรณาการและการมีส่วนร่วม”
๖) ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และมีจุดเน้นหรือไม่	√		ประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แก่ บริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการให้เพียงพอต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แปลงใหญ่ แบบอัจฉริยะ (Smart Organic Farm) การพัฒนาการท่องเที่ยวที่เป็นวิถีเชิงนิเวศ และการค้าชายแดนแบบครบวงจร
๗) ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ให้ครอบคลุมปัญหาที่หลากหลายหรือไม่	√		ประเด็นยุทธศาตร์ครอบคลุมความหลากหลายทางด้านอุตสาหกรรม เขตเศรษฐกิจพิเศษ คุณภาพชีวิต เกษตรกรรม การท่องเที่ยว และการค้าชายแดน

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
๘) ประเด็นยุทธศาสตร์ทั้งหมดที่กำหนด ครอบคลุมประเด็นด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมหรือไม่	√		ประเด็นยุทธศาตร์ครอบคลุมภาคเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวล้อม ดังระบุในข้อ ๖)
๙) ได้กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์หรือไม่	√		ประเด็นยุทธศาสตร์บริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการให้เพียงพอต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน มีวัตถุประสงค์การพัฒนาที่ยั่งยืน คือ เพื่อการจัดหาน้ำให้มีแหล่งน้ำใช้เพียงพอสำหรับการดำรงชีวิตและการพัฒนาด้านต่าง ๆ รวมทั้งรักษาระบบนิเวศประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แปลงใหญ่แบบอัจฉริยะ (Smart Organic Farm) คือ เพื่อการพัฒนา แปรรูปผลผลิตเกษตรอินทรีย์โดยนวัตกรรม พร้อมการตลาดแบบครบวงจร การพัฒนาการท่องเที่ยวที่เป็นวิถีเชิงนิเวศ คือ เพื่อการท่องเที่ยวที่เป็นนวัตวิถีที่ยั่งยืนโดยหลักการเชิงนิเวศ และการค้าชายแดนแบบครบวงจร คือ เพื่อการค้าชายแดนที่มีบริการแบบครบวงจรด้วยระบบ AI&IT
๑๐) วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนมีความสอดคล้องกับเป้าหมายของนโยบาย แผน และแผนงานในระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และ/ หรือเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) หรือไม่	√		เชื่อมโยงไปยังประเด็นยุทธศาสตร์/แผนพัฒนา ๖ ด้านของแผนแม่บทการบริหารจัดการน้ำ ๒๐ ปี และมีผลต่อเนื่องไปยังประเด็นหลักด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนอื่น ๆ ทั้งการเกษตร การท่องเที่ยว และการค้าชายแดน รวมทั้งการพัฒนาอุตสาหกรรมและเขตเศรษฐกิจพิเศษ
๑๑) ตัวชี้วัดมีความสอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนหรือไม่		√	ตัวชี้วัดสอดคล้องเพียงในแต่ละด้าน ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และเป้าประสงค์ ได้แก่ เพิ่มขึ้นของสินค้าและบริการ การลดปัญหาความยากจน การกระจายรายได้ที่เป็นธรรม การตอบสนองความจำเป็นพื้นฐาน มีความยุติธรรม มีความเท่าเทียม การใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๒) ตัวชี้วัด มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และสามารถติดตามตรวจสอบได้อย่างต่อเนื่องหรือไม่		√	ไม่มีการกำหนดแหล่งที่มาของข้อมูลอย่างชัดเจน ต้องอ่านในเนื้อหา
๑๓) มีการประเมินข้อมูลฐานโดยการทบทวนข้อมูลของตัวชี้วัดในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ครบถ้วน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน หรือไม่		√	ไม่พบการทบทวนข้อมูลตัวชี้วัดจากอดีตถึงปัจจุบัน
๑๔) มีการประเมินข้อมูลฐานที่มีอนุกรมเวลาที่เหมาะสมหรือไม่		√	ไม่พบการทบทวนข้อมูลตัวชี้วัดจากอดีตถึงปัจจุบัน

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
๑๕) มีการประเมินข้อมูลฐานที่ถูกต้อง เป็นไปตามหลักวิชาการ และมีแหล่งข้อมูลอ้างอิงที่เหมาะสม		√	ไม่พบการทบทวนข้อมูลตัวชี้วัดจากอดีตถึงปัจจุบัน
๑๖) ได้กำหนดทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น เพื่อนำไปใช้เป็นกรอบในการระดมความคิดเห็นหรือไม่	√		มี ๔ ทางเลือกในการพัฒนา ได้แก่ ๑) ไม่มีการพัฒนาเพิ่มเติมนอกจากการซ่อมบำรุงรักษา ๒) พัฒนาตามภารกิจของแต่ละหน่วยงานตามปกติ ๓) พัฒนาแบบบูรณาการภารกิจของหน่วยงานเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบและมุ่งผลสัมฤทธิ์ Area Base และ ๔) พัฒนาแบบบูรณาการโดยใช้แนวทางการพัฒนาจากองค์ความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมรูปแบบใหม่ ๆ โดยแบ่งแต่ละทางเลือกในแผนพัฒนา ๕ ด้าน ได้แก่ ได้แก่ การจัดการน้ำอุปโภค - บริโภคการสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย การจัดการคุณภาพน้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำและป้องกันการพังทลายของดิน หลังจากนั้น นำข้อมูลทางเลือกในแต่ละแผนพัฒนาประเมินโดยนักวิชาการของกลุ่มที่ปรึกษา ผู้มีส่วนได้เสียทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน (ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร)
๑๗) ได้มีการจัดทำแผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร โดยการวิเคราะห์และระบุผู้มีส่วนได้เสียหรือไม่		√	ไม่มีการวิเคราะห์ระบุผู้มีส่วนได้เสีย มีเพียงการระบุกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ผู้มีส่วนได้เสียทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน
๑๘) แผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร สอดคล้องกับขั้นตอนและระยะเวลาของกระบวนการ SEA หรือไม่	√		มีการประชุมปฐมนิเทศโครงการ (๓๕๔ คน) เพื่อรับฟังปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหา การประชุมเชิงปฏิบัติการเวทีย่อย ๑ ระดับกลุ่มย่อย พื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ (๘๗๐ คน) เพื่อรวบรวมข้อมูลปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไข การประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ ๑ ระดับแผนงานในส่วนกลาง (๓๘ คน) เพื่อให้หน่วยงานระดับนโยบายของการพัฒนาประเทศ ได้ทราบถึงแนวทางการศึกษา SEA พื้นที่ลุ่มน้ำมูล เพื่อนำเสนอผลการศึกษาเบื้องต้นถึงสาเหตุ เป้าหมาย (ด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม) และปัจจัยที่นำไปสู่แนวทางแก้ไขในพื้นที่ลุ่มน้ำมูล และสะท้อนปัญหาต่างๆ ที่ได้จากพื้นที่ลุ่มน้ำมูล เพื่อให้ทุกหน่วยงานระดับนโยบายได้รับทราบ รวมถึงหาแนวทางแก้ปัญหาเชิงบูรณาการ หรือ แนวทางด้านกฎหมาย และเพื่อรับฟังแนวคิด และ ข้อเสนอแนะในเชิงบูรณาการที่เหมาะสมกับการบรรจุไว้ในทางเลือกที่เหมาะสมของการศึกษา SEA พื้นที่ลุ่มน้ำมูล การประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ ๒ ระดับพื้นที่ (๑,๐๗๔ คน) เพื่อนำเสนอทางเลือก และการประชุมปัจฉิมนิเทศโครงการ (๔๐๔ คน) เพื่อนำเสนอทางเลือกการพัฒนาที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ และเวทีการมีส่วนร่วมจากการประชุมย่อยครั้งที่ ๒ มาแล้ว
๑๙) ได้สรุปผลของการกำหนดขอบเขตและจัดทำเป็นรายงาน การกำหนดขอบเขตหรือไม่		√	มีเพียงระบุในบทที่ ๕ การกำหนดขอบเขต

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
การพัฒนาและการประเมินทางเลือก			
๑) ได้มีการวิเคราะห์หาสภาพตามปกติ เพื่อใช้เป็นฐานเปรียบเทียบแล้วหรือไม่	√		มีทางเลือก “ไม่มีการพัฒนาเพิ่มเติมนอกจากการบำรุงรักษา”
๒) ได้มีการพัฒนาทางเลือกไม่ดำเนินงาน เปรียบเทียบกับทางเลือกใหม่ต่าง ๆ หรือไม่	√		มีทางเลือก ๑) “ไม่มีการพัฒนาเพิ่มเติมนอกจากการบำรุงรักษา” เปรียบเทียบกับทางเลือกอื่น ๆ ได้แก่ ๒) พัฒนาตามภารกิจของแต่ละหน่วยงานตามปกติ ๓) พัฒนาแบบบูรณาการภารกิจของหน่วยงานเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบและมุ่งผลสัมฤทธิ์ Area Base และ ๔) พัฒนาแบบบูรณาการโดยใช้แนวทางการพัฒนาจากองค์ความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมรูปแบบใหม่ ๆ
๓) ทางเลือกที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องและครอบคลุมประเด็นยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่าง ๆ หรือไม่		√	ทางเลือกที่พัฒนาสอดคล้องกับแผนพัฒนา ๕ ด้าน ได้แก่ การจัดการน้ำอุปโภค-บริโภค การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย การจัดการคุณภาพน้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ และการอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำและป้องกันการพังทลายของดิน
๔) มีการประเมินผลที่เกิดจากการดำเนินงานตามทางเลือกตามตัวชี้วัดในด้านต่าง ๆ ที่กำหนดหรือไม่	√		ประเมินผลการดำเนินงานตามทางเลือกตามแต่ละตัวชี้วัด ด้วยวิธีการวิเคราะห์แนวโน้มจากอดีต ไปถึง อนาคต ๒๐ ปี
๕) มีการให้คะแนนและเรียงลำดับคะแนนของแต่ละทางเลือก เปรียบเทียบกับทางเลือกไม่ดำเนินงานเพื่อให้ได้ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดหรือไม่	√		มีการคัดเลือกทางเลือกที่เหมาะสมจากการให้คะแนนโดยนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และประชาชนในพื้นที่ ทั้งนี้แนวคิดทางเลือก ๔ ทางเลือกที่กล่าวข้างต้นจะให้ผลลัพธ์เชิงบวกแบบเพิ่มขึ้นจากน้อยไปหามากจนถึงมากที่สุด แต่หลักการที่ผู้เข้าร่วมประชุมซึ่งส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรใช้สิ่งที่คุ้นเคยและพึ่งตนเองได้คืองบประมาณไม่สูง สามารถดำเนินการโดยตนเองหรือร่วมกันดำเนินการ เช่น การขุดลอก คลองหนองบึง เป็นต้น ในขณะที่ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาทางเลือกที่ให้ผลลัพธ์มากที่สุดโดยอิงเป้าหมายหรือความต้องการของแผนแต่ละด้านเป็นตัวตั้ง ส่วนใหญ่จะใช้ทางเลือก ๓ หรือ ๔ เช่น การพัฒนาระบบส่งน้ำทางท่อจากพื้นที่มีศักยภาพน้ำผิวดิน หรือน้ำใต้ดิน หรือที่เรียกว่าระบบส่งน้ำทางไกล จึงเหมาะที่จะเป็นการจัดทำในแผนระยะกลาง ถึงระยะยาว เป็นต้น อย่างไรก็ตามทางเลือกใด ๆ จะมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจึงจำเป็นต้องเสนอมาตรการเพื่อความยั่งยืนรวมด้วย
๖) มีการให้คะแนนทางเลือกต่าง ๆ จากทั้งระดับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียหรือไม่	√		มีการคัดเลือกทางเลือกที่เหมาะสมจากการให้คะแนนโดยนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และประชาชนในพื้นที่
๗) มีการระบุปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัด ทางด้านวิชาการและการปฏิบัติ รวมถึงสมมติฐานและความไม่แน่นอนของทางเลือกที่พัฒนาหรือไม่		√	ไม่มีการระบุข้อมูลดังกล่าว

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
๘) ประเมินทางเลือกโดยใช้เป้าหมายกับวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนหรือไม่		√	ในวิธีการประเมิน ไม่พบการประเมินทางเลือกโดยใช้เป้าหมายกับวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
๙) มีการประเมินทางเลือกที่เปลี่ยนแปลงไปจากสภาพปกติหรือทางเลือกไม่ดำเนินงาน เพื่อใช้เป็นฐานเปรียบเทียบหรือไม่	√		มีทางเลือก ๑) “ไม่มีการพัฒนาเพิ่มเติมนอกจากการบำรุงรักษา” เปรียบเทียบกับทางเลือกอื่น ๆ ได้แก่ ๒) พัฒนาตามภารกิจของแต่ละหน่วยงานตามปกติ ๓) พัฒนาแบบบูรณาการภารกิจของหน่วยงานเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบและมุ่งผลสัมฤทธิ์ Area Base และ ๔) พัฒนาแบบบูรณาการโดยใช้แนวทางการพัฒนาจากองค์ความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมรูปแบบใหม่ ๆ
๑๐) มีการระบุข้อจำกัด ความยุ่งยาก ปัญหาอุปสรรค ทั้งด้านวิชาการและขั้นตอนปฏิบัติ รวมถึงสมมติฐานและความไม่แน่นอนของทางเลือกที่พัฒนาหรือไม่		√	ไม่ได้มีการระบุข้อมูลดังกล่าว
๑๑) ประเด็นข้อห่วงกังวลที่ไม่ได้นำมาพัฒนาทางเลือกมีการระบุเหตุผลไว้หรือไม่		√	ไม่ได้มีการระบุข้อมูลดังกล่าว
มาตรการเพื่อความยั่งยืน			
๑) มาตรการเพื่อความยั่งยืนที่เสนอตอบสนองต่อประเด็นยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนหรือไม่		√	มาตรการเพื่อความยั่งยืนกำหนดตามแผนพัฒนา ๕ ด้าน ได้แก่ การจัดการน้ำอุปโภค - บริโภค การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย การจัดการคุณภาพน้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ และการอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำและป้องกันการพังทลายของดิน
๒) มาตรการเพื่อความยั่งยืนสอดคล้องกับช่วงเวลาของการดำเนินงานตามแผนหรือแผนงานหรือไม่	√		มีการแบ่งกรอบเวลาเป็นระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว ในอนาคต ๒๐ ปี ข้างหน้า
๓) มาตรการเพื่อความยั่งยืนมีการระบุกรอบระยะเวลาและหน่วยงานผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนหรือไม่		√	ไม่ได้มีการระบุหน่วยงานรับผิดชอบ
การมีส่วนร่วม			
๑) มีการระบุผู้มีส่วนได้เสียอย่างครบถ้วนหรือไม่		√	มีการระบุเพียงนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และประชาชนในพื้นที่ เป็นกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย
๒) มีการวิเคราะห์และกำหนดระดับของผู้มีส่วนได้เสียหรือไม่		√	ไม่มีการกำหนดระดับผู้มีส่วนได้เสีย
๓) มีการจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียหรือไม่		√	ไม่มีการจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
๔) ได้ดำเนินงานการมีส่วนร่วมในขั้นตอนที่สำคัญและจำเป็น ครบถ้วนหรือไม่ (การกำหนดขอบเขตการพัฒนาและ การประเมินทางเลือก การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน เป็นต้น)	√		มีการประชุมปฐมนิเทศโครงการ (๓๕๔ คน) เพื่อรับฟังปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหา การประชุมเชิงปฏิบัติการเวทีย่อย ๑ ระดับกลุ่มย่อย พื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ (๘๗๐ คน) เพื่อรวบรวมข้อมูลปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไข การประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ ๑ ระดับแผนงานในส่วนกลาง (๓๘ คน) เพื่อให้หน่วยงานระดับนโยบายของการพัฒนาประเทศ ได้ทราบถึงแนวทางการศึกษา SEA พื้นที่ลุ่มน้ำมูล เพื่อนำเสนอผลการศึกษาเบื้องต้นถึงสาเหตุ เป้าหมาย (ด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม) และปัจจัยที่นำไปสู่แนวทางแก้ไขในพื้นที่ลุ่มน้ำมูล และสะท้อนปัญหาต่างๆ ที่ได้จากพื้นที่ลุ่มน้ำมูล เพื่อให้ทุกหน่วยงานระดับนโยบายได้รับทราบ รวมถึงหาแนวทางแก้ปัญหาเชิงการบูรณาการ หรือ แนวทางด้านกฎหมาย และเพื่อรับฟังแนวคิด และ ข้อเสนอแนะในเชิงบูรณาการที่เหมาะสมกับการบรรจุไว้ในทางเลือกที่เหมาะสมของการศึกษา SEA พื้นที่ลุ่มน้ำมูล การประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ ๒ ระดับพื้นที่ (๑,๐๗๔ คน) เพื่อนำเสนอทางเลือก และการประชุมปัจฉิมนิเทศโครงการ (๔๐๔ คน) เพื่อนำเสนอทางเลือกการพัฒนาที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ และเวทีการมีส่วนร่วมจากการประชุมย่อย ครั้งที่ ๒ มาแล้ว
๕) มีการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียแสดงความเห็นก่อนการจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์หรือไม่	√		มีเพียงการประชุมปัจฉิมนิเทศโครงการ (๔๐๔ คน) เพื่อนำเสนอทางเลือกการพัฒนาที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ และเวทีการมีส่วนร่วมจากการประชุมย่อยครั้งที่ ๒ มาแล้ว
๖) มีการนำรายงานฉบับประชาชน ไปสื่อสารให้ผู้มีส่วนได้เสีย หรือไม่		√	ไม่พบรายงานดังกล่าว
การจัดทำรายงาน SEA			
๑) องค์ประกอบของรายงาน มีสาระครบถ้วนทุกขั้นตอนของกระบวนการหรือไม่	√		มีครบถ้วนทั้งกระบวนการความเชื่อมโยงของแผน การกำหนดขอบเขต การพัฒนาและประเมินทางเลือกมาตรการเพื่อความยั่งยืน และการประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน
๒) รายงานมีการบูรณาการทุกบทเป็นองค์รวม เพื่อความเข้าใจและความเชื่อมโยงต่อเนื่องหรือไม่	√		ทุกบทมีความเชื่อมโยงต่อเนื่องกันดังที่ได้กล่าวในข้อ ๑)
๓) รายงานมีความชัดเจน นำเสนออย่างกระชับ ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายหรือไม่	√		รายงานมีความกระชับ ชัดเจน ใช้ภาษาที่เข้าใจได้ง่าย
๔) รายงานด้วยความเป็นกลางและเปิดกว้างหรือไม่	√		เปิดกว้างให้แก่นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และประชาชนในพื้นที่
๕) อธิบายและให้นิยามศัพท์ทางวิชาการหรือไม่	√		มีการอธิบายศัพท์ทางวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับ SEA โดยแสดงเป็นรูปภาพกระบวนการ
๖) ระบุหน่วยงานหรือผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจหรือไม่		√	ไม่มีการระบุข้อมูลดังกล่าว

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
๗) นำเสนอด้วยแผนที่ คำอธิบาย และตารางสรุปอย่างเหมาะสมหรือไม่	√		มีความโดดเด่นการนำเสนอแผนที่ GIS ทำให้เห็นภาพพื้นที่ได้ชัดเจน ระบุจุดไหนมีปัญหาอะไรบ้าง
๘) ระบุแหล่งที่มาของข้อมูล รวมถึงแหล่งที่มาจากความเห็นและการประเมินของผู้เชี่ยวชาญหรือไม่		√	ไม่มีการกำหนดแหล่งที่มาของข้อมูลอย่างชัดเจน ต้องอ่านในเนื้อหา
๙) มีรายงานฉบับประชาชน เพื่อสื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสียหรือไม่		√	ไม่พบรายงานดังกล่าว

ตารางที่ ๖ บัญชีรายการควบคุมคุณภาพของการจัดทำ SEA กรณีศึกษาโครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำพื้นที่ลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
การกำหนดขอบเขต			
๑) ได้ดำเนินการทบทวนแผนหรือแผนงาน และข้อมูลที่เกี่ยวข้องครบถ้วนหรือไม่	√		มีการทบทวนรายละเอียดจองนโยบาย และแผนระดับต่าง ๆ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนการปฏิรูปประเทศ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ แนวคิดของกรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี ยุทธศาสตร์พัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลางที่ ๑ (ราชบุรี) กลุ่มภาคกลางตอนล่าง ๒ (สมุทรสงคราม เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์) และกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย (ชุมพร) ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่โครงการต่าง ๆ
๒) ได้วิเคราะห์ความเชื่อมโยงและช่องว่างการพัฒนาของนโยบาย แผน และแผนงานในระดับต่าง ๆ หรือไม่	√		มีการศึกษาความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์พัฒนากลุ่มจังหวัด และยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด
๓) ได้ระบุขอบเขตพื้นที่และระยะเวลาที่มีความชัดเจนและเหมาะสมหรือไม่	√		มีการระบุขอบเขตเชิงพื้นที่และระยะเวลา โดยขอบเขตในเชิงพื้นที่ คือ พื้นที่ลุ่มน้ำเพชรบุรี -ประจวบคีรีขันธ์ (๕ จังหวัด) อย่างไรก็ตาม ในการพิจารณาบางมิติอาจมีลักษณะเป็น Transboundary เช่น สภาพเศรษฐกิจการค้าชายแดน หรือนโยบายการพัฒนากลุ่มจังหวัด เป็นต้น ขึ้นกับประเด็นที่ศึกษา สำหรับขอบเขตด้านเวลา พิจารณาข้อมูลย้อนหลังอย่างน้อย ๕ ปี กำหนดปีฐาน คือ ปีงบประมาณ ๒๕๖๓ และศึกษาคาดการณ์สภาพอนาคตในระยะเวลา ๒๐ ปี ถึง พ.ศ. ๒๕๘๓
๔) ได้วิเคราะห์แรงขับเคลื่อนของการพัฒนา ให้เชื่อมโยงของสาเหตุและผลกระทบของการพัฒนา และเห็นช่องว่างและโอกาสในการพัฒนาหรือไม่	√		มีการวิเคราะห์แรงขับเคลื่อนของการพัฒนา ทั้งจากนโยบายรัฐ และสภาพของพื้นที่ลุ่มน้ำ (ศักยภาพ สภาพปัญหาและข้อจำกัดที่ส่งผลต่อการพัฒนา) ซึ่งครอบคลุมประเด็นสำคัญ/สาเหตุ แนวทางหลักการแก้ไข และความต้องการ
๕) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ของแผนหรือแผนงานสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนหรือไม่	√		พัฒนาวิสัยทัศน์ “ฐานการผลิตสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูป เมืองจุดหมายการท่องเที่ยว เชื่อมโยงการค้าและบริการ มีการอนุรักษ์ธรรมชาติ ทุนทางวัฒนธรรม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน โดยมีทรัพยากรน้ำเป็นปัจจัยสนับสนุน”
๖) ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และมีจุดเน้นหรือไม่	√		ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ได้แก่

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
			๑) ฐานการผลิตสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูป มีประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาคุณภาพการผลิตสินค้าเกษตร และอุตสาหกรรมเกษตร สินค้าชุมชน และภาคแรงงานให้ได้มาตรฐาน และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันสินค้าเกษตรและประมง ๒) เมืองจุดหมายทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงการค้าและบริการ มีประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยว เสริมสร้างความโดดเด่นด้านการท่องเที่ยวรูปแบบหลากหลายตามเอกลักษณ์ของแต่ละบริเวณในพื้นที่ลุ่มน้ำ มุ่งเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาและส่งเสริมการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดน ให้มีศักยภาพ กระตุ้นให้เกิดการค้า การลงทุน เชื่อมโยงการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน ๓) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน มีประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ การจัดการ รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
๗) ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ให้ครอบคลุมปัญหาที่หลากหลายหรือไม่	√		มีประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาคุณภาพการผลิตสินค้าเกษตร และอุตสาหกรรมเกษตร สินค้าชุมชน และภาคแรงงานให้ได้มาตรฐาน ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันสินค้าเกษตรและประมง ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยว เสริมสร้างความโดดเด่นด้านการท่องเที่ยวรูปแบบหลากหลายตามเอกลักษณ์ของแต่ละบริเวณในพื้นที่ลุ่มน้ำ มุ่งเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาและส่งเสริมการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดน ให้มีศักยภาพ กระตุ้นให้เกิดการค้า การลงทุน เชื่อมโยงการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ การจัดการ รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
๘) ประเด็นยุทธศาสตร์ทั้งหมดที่กำหนด ครอบคลุมประเด็นด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมหรือไม่	√		มีประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาคุณภาพการผลิตสินค้าเกษตร และอุตสาหกรรมเกษตร สินค้าชุมชน และภาคแรงงานให้ได้มาตรฐาน (สังคม) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันสินค้าเกษตรและประมง (เศรษฐกิจ) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยว เสริมสร้างความโดดเด่นด้านการท่องเที่ยวรูปแบบหลากหลายตามเอกลักษณ์ของแต่ละบริเวณในพื้นที่ลุ่มน้ำ มุ่งเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (สังคม) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาและส่งเสริมการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดน ให้มีศักยภาพ กระตุ้นให้เกิดการค้า การลงทุน เชื่อมโยงการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
			(เศรษฐกิจ) และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ การจัดการ รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน (สิ่งแวดล้อม)
๙) ได้กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์หรือไม่		√	มีการกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืน ดังแสดงในหน้า ๓-๖๔ ถึง ๓-๖๕ ในรายงานการศึกษาของโครงการ แต่ไม่ได้มีการระบุความเชื่อมโยงกับแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ สรุปได้ดังนี้ ๑) การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการ ๒) การเป็นฐานรากการผลิตเกษตร และอุตสาหกรรมแปรรูป ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๓) การเป็นเมืองจุดหมายการท่องเที่ยว ส่งเสริมและรองรับการค้าการลงทุนอุตสาหกรรม ๔) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ แบะรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
๑๐) วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนมีความสอดคล้องกับเป้าหมายของนโยบาย แผน และแผนงานในระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และ/ หรือเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) หรือไม่	√		มีการระบุความสอดคล้องของวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนกับแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่โครงการต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาระบบโครงข่ายคมนาคมในอนาคต เช่น รถไฟทางคู่ รถไฟความเร็วสูง ทางหลวงพิเศษ ท่าเทียบเรือ เป็นต้น
๑๑) ตัวชี้วัดมีความสอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนหรือไม่		√	กำหนดตัวชี้วัดเพียงสอดคล้องกับเป้าประสงค์จัดทำโดยสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
๑๒) ตัวชี้วัด มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และสามารถติดตามตรวจสอบได้อย่างต่อเนื่องหรือไม่	√		มีการระบุวิธีการประเมินของแต่ละตัวชี้วัดอย่างชัดเจน
๑๓) มีการประเมินข้อมูลฐานโดยการทบทวนข้อมูลของตัวชี้วัดในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ครบถ้วน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน หรือไม่		√	ไม่พบการทบทวนข้อมูลตัวชี้วัดจากอดีตถึงปัจจุบัน (พบเพียงค่า WQI ของลำน้ำ พ.ศ. ๒๕๕๙ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๒)
๑๔) มีการประเมินข้อมูลฐานที่มีอนุกรมเวลาที่เหมาะสมหรือไม่		√	ไม่พบการทบทวนข้อมูลตัวชี้วัดจากอดีตถึงปัจจุบัน (พบเพียงค่า WQI ของลำน้ำ พ.ศ. ๒๕๕๙ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๒)
๑๕) มีการประเมินข้อมูลฐานที่ถูกต้อง เป็นไปตามหลักวิชาการ และมีแหล่งข้อมูลอ้างอิงที่เหมาะสม		√	ไม่พบการทบทวนข้อมูลตัวชี้วัดจากอดีตถึงปัจจุบัน (พบเพียงค่า WQI ของลำน้ำ พ.ศ. ๒๕๕๙ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๒)
๑๖) ได้กำหนดทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น เพื่อนำไปใช้เป็นกรอบในการระดมความคิดเห็นหรือไม่	√		กำหนดทางเลือกพัฒนาเบื้องต้น ได้แก่ ทางเลือกที่ ๑: ทางเลือกไม่ดำเนินงาน ทางเลือกที่ ๒: การพัฒนาพื้นที่เกษตรพื้นถิ่นร่วมกับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวตามนโยบายรัฐ ทางเลือกที่ ๓: การพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำเพชรบุรี -

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
			ประจวบคีรีขันธ์เพื่อการเกษตรกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และทางเลือกที่ ๔: การพัฒนาตามความต้องการของประชาชน ภายใต้ข้อจำกัดของทรัพยากรดินและน้ำ ร่วมกับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
๑๗) ได้มีการจัดทำแผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร โดยการวิเคราะห์และระบุผู้มีส่วนได้เสียหรือไม่	√		ระบุผู้มีส่วนได้ส่วยเสีย ๓ กลุ่มหลัก ได้แก่ ผู้ที่ใช้ประโยชน์ - ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากทรัพยากรในพื้นที่ ผู้มีอำนาจในการจัดการการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในพื้นที่ และผู้มีอิทธิพลหรืออาจส่งผลต่อแผนหรือแผนการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ พร้อมทั้งมีการจัดทำแผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร ประกอบด้วย การประชุมปฐมนิเทศโครงการ การประชุมกลุ่มย่อย การประชุมปัจฉิมนิเทศโครงการ และการจัดกิจกรรมสื่อมวลชนสัญจร
๑๘) แผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร สอดคล้องกับขั้นตอนและระยะเวลาของกระบวนการ SEA หรือไม่	√		สอดคล้องดังระบุในข้อ ๑๗)
๑๙) ได้สรุปผลของการกำหนดขอบเขตและจัดทำเป็นรายงาน การกำหนดขอบเขตหรือไม่	√		มีการระบุว่าเสนอรายงานกำหนดขอบเขตต่อผู้มีส่วนได้เสีย และหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการพิจารณาอนุมัติก่อนดำเนินงานในการพัฒนาและประเมินทางเลือก
การพัฒนาและการประเมินทางเลือก			
๑) ได้มีการวิเคราะห์หาสภาพตามปกติ เพื่อใช้เป็นฐานเปรียบเทียบแล้วหรือไม่	√		มีทางเลือกที่ ๑: ทางเลือกไม่ดำเนินงาน กล่าวคือ ไม่มีแผนงาน/โครงการพัฒนาใหม่เพิ่มเติมจากสภาพปกติ โดยพิจารณาแผนงาน/โครงการพัฒนาทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบันที่ดำเนินการแล้วจนถึงปีงบประมาณ ๒๕๖๓
๒) ได้มีการพัฒนาทางเลือกไม่ดำเนินงาน เปรียบเทียบกับทางเลือกใหม่ต่าง ๆ หรือไม่	√		มีการเปรียบเทียบทิศทางการพัฒนาพื้นที่ ประกอบด้วย ๔ ทางเลือก ด้วยวิธีการประเมินผลกระทบ และการพิจารณาเปรียบเทียบทางเลือก
๓) ทางเลือกที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องและครอบคลุมประเด็นยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่าง ๆ หรือไม่	√		มีการกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาพื้นที่สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ และวิสัยทัศน์ โดยนำกลยุทธ์ดังกล่าวไปพัฒนาทางเลือกต่อไป
๔) มีการประเมินผลที่เกิดจากการดำเนินงานตามทางเลือกตามตัวชี้วัดในด้านต่าง ๆ ที่กำหนดหรือไม่	√		ใช้วิธีการประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นจากแต่ละทางเลือกจากตัวชี้วัดทั้ง ๓ ด้าน
๕) มีการให้คะแนนและเรียงลำดับคะแนนของแต่ละทางเลือก เปรียบเทียบกับทางเลือกไม่ดำเนินงาน เพื่อให้ได้ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดหรือไม่	√		ใช้การพิจารณาเปรียบเทียบทางเลือกการพัฒนาตามลุ่มน้ำสาขา ๙ ลุ่มน้ำ โดยทิศทางการพัฒนาของพื้นที่ในทางเลือกที่ ๒: การพัฒนาพื้นที่เกษตรพื้นถิ่นร่วมกับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวตามนโยบายรัฐ มี ๖ ลุ่มน้ำ

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
			ได้เลือกไว้ ส่วนทางเลือกที่ ๔: การพัฒนาตามความต้องการของประชาชน ภายใต้ข้อจำกัดของทรัพยากรดินและน้ำ ร่วมกับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มี ๓ ลุ่มน้ำ เลือกเป็นทิศทางการพัฒนาของพื้นที่
๖) มีการให้คะแนนทางเลือกต่าง ๆ จากทั้งระดับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียหรือไม่	√		ในการประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๑ รวมทั้งความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ร่วมพิจารณาน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรในแต่ละด้าน
๗) มีการระบุปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัด ทางด้านวิชาการและการปฏิบัติ รวมถึงสมมติฐานและความไม่แน่นอนของทางเลือกที่พัฒนาหรือไม่		√	ไม่มีการระบุข้อมูลดังกล่าว
๘) ประเมินทางเลือกโดยใช้เป้าหมายกับวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนหรือไม่		√	ในวิธีการประเมิน ไม่พบการประเมินทางเลือกโดยใช้เป้าหมายกับวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
๙) มีการประเมินทางเลือกที่เปลี่ยนแปลงไปจากสภาพปกติหรือทางเลือกไม่ดำเนินงาน เพื่อใช้เป็นฐานเปรียบเทียบหรือไม่	√		เปรียบเทียบทางเลือกการพัฒนา ได้แก่ ทางเลือกที่ ๑: ทางเลือกไม่ดำเนินงาน ทางเลือกที่ ๒: การพัฒนาพื้นที่เกษตรพื้นถิ่นร่วมกับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวตามนโยบายรัฐ ทางเลือกที่ ๓: การพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำเพชรบุรี – ประจวบคีรีขันธ์ เพื่อการเกษตรกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และทางเลือกที่ ๔: การพัฒนาตามความต้องการของประชาชน ภายใต้ข้อจำกัดของทรัพยากรดินและน้ำ ร่วมกับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยพบว่าทิศทางการพัฒนาของพื้นที่ในทางเลือกที่ ๒: การพัฒนาพื้นที่เกษตรพื้นถิ่นร่วมกับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวตามนโยบายรัฐ มี ๖ ลุ่มน้ำ จาก ๙ ลุ่มน้ำได้เลือกไว้ ส่วนทางเลือกที่ ๔: การพัฒนาตามความต้องการของประชาชน ภายใต้ข้อจำกัดของทรัพยากรดินและน้ำ ร่วมกับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มี ๓ ลุ่มน้ำเลือกเป็นทิศทางการพัฒนาของพื้นที่
๑๐) มีการระบุข้อจำกัด ความยุ่งยาก ปัญหาอุปสรรค ทั้งด้านวิชาการและขั้นตอนปฏิบัติ รวมถึงสมมติฐานและความไม่แน่นอนของทางเลือกที่พัฒนาหรือไม่		√	ไม่ได้มีการระบุข้อมูลดังกล่าว
๑๑) ประเด็นข้อห่วงกังวลที่ไม่ได้นำมาพัฒนาทางเลือก มีการระบุเหตุผลไว้หรือไม่		√	ไม่ได้มีการระบุข้อมูลดังกล่าว
มาตรการเพื่อความยั่งยืน			

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
๑) มาตรการเพื่อความยั่งยืนที่เสนอตอบสนองต่อประเด็นยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนหรือไม่	√		มีการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนสอดคล้องกับแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ ตัวอย่างเช่น ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาคุณภาพผลิตสินค้าเกษตร และอุตสาหกรรมเกษตร สินค้าชุมชน และภาคแรงงาน ให้ได้มาตรฐาน กำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน คือ การพัฒนาศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตร เพื่อเพิ่มคุณภาพและผลผลิตต่อหน่วย โดยพัฒนาการเกษตรแบบครบวงจร เชื่อมโยงอุตสาหกรรมการเกษตร จัดโซนนิ่งพื้นที่พืชเศรษฐกิจ ส่งเสริมความรู้ด้านการเกษตร การใช้เทคโนโลยีช่วยในการผลิต การสลับหมุนเวียนปลูกพืชผลตอบแทนสูง การพัฒนาศักยภาพอุตสาหกรรมเกษตรและแรงงาน พัฒนาด้านการผลิต และการแปรรูปสับปะรด มะพร้าว ว่านหางจระเข้ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยว เสริมสร้างความโดดเด่นด้านการท่องเที่ยวรูปแบบหลากหลายตามเอกลักษณ์ของแต่ละบริเวณในพื้นที่ลุ่มน้ำ มุ่งเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน คือ เพิ่มรายได้จากการบริการและการท่องเที่ยวให้กับชุมชน โดยการสร้างการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยววิถีชีวิตและวัฒนธรรม เพื่อบูรณาการการท่องเที่ยวกับภาคส่วนอื่นๆ และใช้ประโยชน์พื้นที่ท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับศักยภาพการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และอนุรักษ์พื้นที่ท่องเที่ยวและทรัพยากร ธรรมชาติ เป็นต้น
๒) มาตรการเพื่อความยั่งยืนสอดคล้องกับช่วงเวลาของการดำเนินงานตามแผนหรือแผนงานหรือไม่	√		กำหนดกรอบระยะเวลาดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดแผนยุทธศาสตร์ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๖๔ ถึง พ.ศ. ๒๕๘๐
๓) มาตรการเพื่อความยั่งยืนมีการระบุกรอบระยะเวลาและหน่วยงานผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนหรือไม่	√		มีการระบุปีดำเนินงาน และหน่วยงานที่รับผิดชอบในตาราง ๕.๒-๑ ของรายงานของโครงการ
การมีส่วนร่วม			
๑) มีการระบุผู้มีส่วนได้เสียอย่างครบถ้วนหรือไม่	√		ระบุผู้มีส่วนได้ส่วยเสีย ๓ กลุ่มหลัก ได้แก่ ผู้ที่ใช้ประโยชน์ - ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากทรัพยากรในพื้นที่ ผู้มีอำนาจในการจัดการการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในพื้นที่ และผู้มีอิทธิพลหรืออาจส่งผลต่อแผนหรือแผนการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ
๒) มีการวิเคราะห์และกำหนดระดับของผู้มีส่วนได้เสียหรือไม่		√	ไม่มีการกำหนดระดับผู้มีส่วนได้เสีย
๓) มีการจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียหรือไม่		√	ไม่มีการจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย
๔) ได้ดำเนินงานการมีส่วนร่วมในขั้นตอนที่สำคัญและจำเป็น ครบถ้วนหรือไม่ (การกำหนดขอบเขต	√		มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน (ปฐมนิเทศ) ๒ เวที รวมผู้เข้าร่วม ๒๒๘ คน มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของโครงการ ความเป็นมา วัตถุประสงค์ แนวทางและวิธีการศึกษาโครงการ พร้อมทั้งรับฟัง

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
การพัฒนาและ การประเมินทางเลือก การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน เป็นต้น)			ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ การประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน (กลุ่มย่อย ครั้งที่ ๑) จำนวน ๖ เวที รวม ๓๓๗ คน มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้แจงความเป็นมาของโครงการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการศึกษาโครงการ พร้อมนำเสนอศักยภาพ สภาพปัญหาในแต่ละพื้นที่ วิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ รวมทั้ง นำเสนอแนวทางการเลือกทางเลือกในการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ การกำหนดตัวชี้วัดเพื่อเป้าหมายการพัฒนา การประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน (กลุ่มย่อย ครั้งที่ ๒) จำนวน ๑๒ เวที รวม ๖๐๗ คน เพื่อนำเสนอผลการประเมินทางเลือกยุทธศาสตร์ในการพัฒนาพื้นที่ และหลักการจัดทำแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ และจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน/โครงการ และการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน (ปัจฉิมนิเทศ) จำนวน ๒ เวที มีผู้เข้าร่วมรวม ๒๐๗ คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอผลการศึกษารวมของโครงการ รวมถึงแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี และแผนปฏิบัติการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๕ ปี พร้อมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
๕) มีการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียแสดงความเห็นก่อนการจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์หรือไม่	√		การประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน (ปัจฉิมนิเทศ) จำนวน ๒ เวที มีผู้เข้าร่วมรวม ๒๐๗ คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอผลการศึกษารวมของโครงการ รวมถึงแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี และแผนปฏิบัติการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๕ ปี พร้อมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
๖) มีการนำรายงานฉบับประชาชน ไปสื่อสารให้ผู้มีส่วนได้เสีย หรือไม่		√	ไม่พบรายงานดังกล่าว
การจัดทำรายงาน SEA			
๑) องค์ประกอบของรายงาน มีสาระครบถ้วนทุกขั้นตอนของกระบวนการหรือไม่	√		ประกอบด้วยบทที่ ๒ การกลั่นกรอง บทที่ ๓ การกำหนดขอบเขต บทที่ ๔ การพัฒนาและการประเมินทางเลือก บทที่ ๕ การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน และบทที่ ๖ การประชาสัมพันธ์ มวลชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน
๒) รายงานมีการบูรณาการทุกบทเป็นองค์รวม เพื่อความเข้าใจและความเชื่อมโยงต่อเนื่องหรือไม่	√		ทุกบทมีความเชื่อมโยงต่อเนื่องกันดังที่ได้กล่าวในข้อ ๑)
๓) รายงานมีความชัดเจน นำเสนออย่างกระชับ ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายหรือไม่	√		รายงานมีความกระชับ ชัดเจน ใช้ภาษาที่เข้าใจได้ง่าย

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
๔) รายงานด้วยความเป็นกลางและเปิดกว้างหรือไม่	√		ในการประชุมปัจฉิมนิเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอผลการศึกษารวมของโครงการ รวมถึงแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี และแผนปฏิบัติการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๕ ปี พร้อมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เปิดกว้างให้ภาครัฐ เอกชน ประชาชนในพื้นที่ และผู้ที่สนใจโครงการ เข้าร่วมรับฟัง
๕) อธิบายและให้นิยามศัพท์ทางวิชาการหรือไม่		√	ไม่พบการอธิบายนิยามศัพท์ทางวิชาการ
๖) ระบุหน่วยงานหรือผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจหรือไม่	√		ระบุผู้มีอำนาจในการจัดการการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในพื้นที่ ได้แก่ หน่วยงานรับผิดชอบโครงการ (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ คณะกรรมการกำกับด้านวิชาการและเทคนิค และกลุ่มบริษัทที่ปรึกษา) ส่วนราชการระดับท้องถิ่นที่ทำงานกำกับดูแลในพื้นที่ และคณะกรรมการลุ่มน้ำ
๗) นำเสนอด้วยแผนที่ คำอธิบาย และตารางสรุปอย่างเหมาะสมหรือไม่	√		มีการนำเสนอ GIS ที่โดดเด่น และหลากหลาย รวมถึง ตารางที่สรุปเข้าใจง่าย
๘) ระบุแหล่งที่มาของข้อมูล รวมถึงแหล่งที่มาจากความเห็นและการประเมินของผู้เชี่ยวชาญหรือไม่	√		ระบุแหล่งที่มาของข้อมูลอย่างชัดเจน รวมทั้งแหล่งที่มาจากความเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ ๑
๙) มีรายงานฉบับประชาชน เพื่อสื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสียหรือไม่		√	ไม่พบรายงานดังกล่าว

ตารางที่ ๗ บัญชีรายการควบคุมคุณภาพของการจัดทำ SEA กรณีศึกษาโครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
การกำหนดขอบเขต			
๑) ได้ดำเนินการทบทวนแผนหรือแผนงาน และข้อมูลที่เกี่ยวข้องครบถ้วนหรือไม่	√		มีการทบทวนยุทธศาสตร์และนโยบายด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) แผนพัฒนาภาคใต้ แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน และแผนพัฒนาจังหวัด
๒) ได้วิเคราะห์ความเชื่อมโยงและช่องว่างการพัฒนาของนโยบาย แผน และแผนงานในระดับต่าง ๆ หรือไม่		√	ไม่พบการนำแผนต่าง ๆ มาเชื่อมโยง เพื่อหาความสอดคล้องของแผน
๓) ได้ระบุขอบเขตพื้นที่และระยะเวลาที่มีความชัดเจนและเหมาะสมหรือไม่		√	ไม่พบหัวข้อที่ระบุถึงขอบเขตพื้นที่ และระยะเวลาของพื้นที่ศึกษา
๔) ได้วิเคราะห์แรงขับเคลื่อนของการพัฒนา ให้เชื่อมโยงของสาเหตุและผลกระทบของการพัฒนา และเห็นช่องว่างและโอกาสในการพัฒนาหรือไม่	√		มีการวิเคราะห์ PESTEL และประเด็นปัญหาทรัพยากรน้ำในพื้นที่ ก่อนพัฒนาแรงขับเคลื่อนในการพัฒนาประกอบด้วย ๑) นโยบายและแผน ๒) ความต้องการพัฒนาและการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม ๓) การแก้ไขปัญหาด้านการบริหารน้ำตามโครงสร้างทางกายภาพและสิ่งแวดล้อม ๔) การใช้ประโยชน์แห่งอนาคตจากนโยบายและวิสัยทัศน์ต่าง ๆ ๕) การพัฒนาและการเจริญเติบโตในพื้นที่และการบูรณาการ
๕) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ของแผนหรือแผนงานสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนหรือไม่	√		กำหนดวิสัยทัศน์ “สร้างความมั่นคงด้านการท่องเที่ยว การเกษตร อุตสาหกรรมต่อเนื่อง และความยั่งยืนของชุมชน ภายใต้ทรัพยากรลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตกอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง โดยเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม” ซึ่งประโยคนี้ครอบคลุมการพัฒนาความยั่งยืนทั้ง ๓ ด้าน ผ่านการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
๖) ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และมีจุดเน้นหรือไม่	√		มีความสอดคล้อง โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์แบ่งตามพื้นที่ของลุ่มน้ำ ดังนี้ ๑) พื้นที่ต้นน้ำ: ประเด็นยุทธศาสตร์การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และป้องกันพื้นที่ป่าต้นน้ำจากการบุกรุกทำลายการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการลดการชะล้างพังทลายของดิน และประเด็นยุทธศาสตร์พัฒนาศักยภาพการเก็บกักน้ำในพื้นที่ต้นน้ำ

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
			๒) พื้นที่กลางน้ำ: ประเด็นยุทธศาสตร์การเพิ่มศักยภาพการผลิตน้ำอุปโภค/บริโภคให้เพียงพอกับความต้องการ ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบชลประทานให้ครอบคลุมพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ และประเด็นยุทธศาสตร์การป้องกันน้ำท่วมและบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ชุมชนเมืองและชุมชนติดลำน้ำ ๓) พื้นที่ปลายน้ำ: ประเด็นยุทธศาสตร์การป้องกันและลดระดับความรุนแรงด้านมลพิษที่เกิดจากน้ำเสียในพื้นที่เมือง/ชุมชนจากแหล่งกำเนิด และประเด็นยุทธศาสตร์การป้องกันน้ำท่วม และการรุกตัวของน้ำเค็มบริเวณชายฝั่งทะเล ๔) การบริหารจัดการ: ประเด็นยุทธศาสตร์การเร่งรัดการดำเนินงานขององค์กรด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ให้เป็นรูปธรรม และประเด็นยุทธศาสตร์การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วม และสร้างความตระหนักรู้ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่
๗) ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ให้ครอบคลุมปัญหาที่หลากหลายหรือไม่	√		ครอบคลุมประเด็นยุทธศาสตร์ที่หลากหลายตามพื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ รวมถึงการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ดังที่ได้กล่าวในหัวข้อ ๖)
๘) ประเด็นยุทธศาสตร์ทั้งหมดที่กำหนด ครอบคลุมประเด็นด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมหรือไม่	√		ประเด็นยุทธศาสตร์แบ่งตามพื้นที่ของลุ่มน้ำ ดังนี้ ๑) พื้นที่ต้นน้ำ: ประเด็นยุทธศาสตร์การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และป้องกันพื้นที่ป่าต้นน้ำจากการบุกรุกทำลายการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการลดการชะล้างพังทลายของดิน (สิ่งแวดล้อม) และประเด็นยุทธศาสตร์พัฒนาศักยภาพการเก็บกักน้ำในพื้นที่ต้นน้ำ (เศรษฐกิจ/สังคม) ๒) พื้นที่กลางน้ำ: ประเด็นยุทธศาสตร์การเพิ่มศักยภาพการผลิตน้ำอุปโภค/บริโภคให้เพียงพอกับความต้องการ (เศรษฐกิจ/สังคม) ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบชลประทานให้ครอบคลุมพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ (เศรษฐกิจ/สังคม) และประเด็นยุทธศาสตร์การป้องกันน้ำท่วมและบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ชุมชนเมืองและชุมชนติดลำน้ำ (สังคม) ๓) พื้นที่ปลายน้ำ: ประเด็นยุทธศาสตร์การป้องกันและลดระดับความรุนแรงด้านมลพิษที่เกิดจากน้ำเสียในพื้นที่เมือง/ชุมชนจากแหล่งกำเนิด (เศรษฐกิจ/สิ่งแวดล้อม) และประเด็นยุทธศาสตร์การป้องกันน้ำท่วม และการรุกตัวของน้ำเค็มบริเวณชายฝั่งทะเล (เศรษฐกิจ/สิ่งแวดล้อม) ๔) การบริหารจัดการ: ประเด็นยุทธศาสตร์การเร่งรัดการดำเนินงานขององค์กรด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ให้เป็นรูปธรรม (สังคม) และประเด็นยุทธศาสตร์การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วม และสร้างความตระหนักรู้ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ (สังคม)

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
๙) ได้กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์หรือไม่	√		มีการกำหนดวัตตุประสงค์เพื่อความยั่งยืนสำหรับแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ ดังแสดงในตาราง ๔.๙-๑ ในรายงานโครงการ ตัวอย่างเช่น พื้นที่กลางน้ำ ประเด็นยุทธศาสตร์การเพิ่มศักยภาพการผลิตน้ำอุปโภค/บริโภคให้เพียงพอกับความต้องการ มีวัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืน คือ ๑) จัดหาน้ำอุปโภคบริโภคในพื้นที่อย่างเพียงพอและทั่วถึง ๒) พัฒนา ขยายเขต และเพิ่มประสิทธิภาพระบบประปาเดิม และ ๓) พัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำ/ระบบส่งน้ำภายใต้บริบทการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น
๑๐) วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนมีความสอดคล้องกับเป้าหมายของนโยบาย แผน และแผนงานในระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และ/ หรือเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) หรือไม่		√	ไม่ได้พิจารณาแผนงาน แต่ประยุกต์ใช้ TOWS Matrix มาใช้ในกำหนดเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืนและตัวชี้วัด
๑๑) ตัวชี้วัดมีความสอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนหรือไม่	√		มีความสอดคล้องดังแสดงในตารางที่ ๔.๙-๑ ในรายงานโครงการ
๑๒) ตัวชี้วัด มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และสามารถติดตามตรวจสอบได้อย่างต่อเนื่องหรือไม่		√	ไม่มีการระบุวิธีการประเมินของแต่ละตัวชี้วัด
๑๓) มีการประเมินข้อมูลฐานโดยการทบทวนข้อมูลของตัวชี้วัดในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ครบถ้วน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน หรือไม่		√	ไม่พบการทบทวนข้อมูลตัวชี้วัดจากอดีตถึงปัจจุบัน
๑๔) มีการประเมินข้อมูลฐานที่มีอนุกรมเวลาที่เหมาะสมหรือไม่		√	ไม่พบการทบทวนข้อมูลตัวชี้วัดจากอดีตถึงปัจจุบัน
๑๕) มีการประเมินข้อมูลฐานที่ถูกต้อง เป็นไปตามหลักวิชาการ และมีแหล่งข้อมูลอ้างอิงที่เหมาะสม		√	ไม่พบการทบทวนข้อมูลตัวชี้วัดจากอดีตถึงปัจจุบัน
๑๖) ได้กำหนดทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น เพื่อนำไปใช้เป็นกรอบในการระดมความคิดเห็นหรือไม่	√		กำหนดทางเลือก ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจากการประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๑ และการประชุมสัมมนาในกระบวนการ SEA ประกอบด้วย ๕ ทางเลือก ได้แก่ ทางเลือกที่ ๑ ทางเลือกไม่ดำเนินการใด ๆ หรือการหาสภาพปกติ (Business as Usual) โดยการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ ต้องดำเนินงานภายใต้งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรใน พ.ศ. ๒๕๖๕ ให้ดำเนินการต่อจนแล้วเสร็จ

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
			ทางเลือกที่ ๒ การพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ เพื่อแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ ตามความจำเป็นเร่งด่วน และเป็นประเด็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตขั้นพื้นฐานของประชาชน ตามนโยบายของรัฐ และต้องสนับสนุนและส่งเสริมการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ การเกษตรกรรม การท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ทางเลือกที่ ๓ การพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ ต้องพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ซึ่งยังคงเอกลักษณ์เดิมของชุมชนเพื่อเป็นการสร้างเสริมรายได้ให้แก่ประชาชน ทางเลือกที่ ๔ การพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ ต้องดำเนินการอย่างเต็มศักยภาพ ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก ซึ่งจะต้องผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลทางวิชาการ ร่วมกับผลการรับฟังความคิดเห็นหรือการเรียนรู้ร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียผ่านเวทีการประชุมทั้งในระดับลุ่มน้ำ และระดับลุ่มน้ำสาขา ทางเลือกที่ ๕ การพัฒนาลุ่มน้ำ จะดำเนินการตามยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างเต็มศักยภาพที่มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจการเกษตรกรรมท่องเที่ยว อุตสาหกรรมต่อเนื่อง และการแก้ไขปัญหาความจำเป็นเร่งด่วนในพื้นที่ ในการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน โดยจะต้องผ่านความเห็นชอบจากผู้มีส่วนได้เสีย และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในองค์รวม
๑๗) ได้มีการจัดทำแผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร โดยการวิเคราะห์และระบุผู้มีส่วนได้เสียหรือไม่		√	ไม่พบการวิเคราะห์และระบุผู้มีส่วนได้เสีย
๑๘) แผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร สอดคล้องกับขั้นตอนและระยะเวลาของกระบวนการ SEA หรือไม่	√		กำหนดแนวคิดการมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้มีส่วนได้เสียในแต่ละกลุ่ม โดยแบ่งเป็นการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนครั้งที่ ๑ (ปฐมนิเทศ) จำนวน ๔๐๒ คน มีวัตถุประสงค์เพื่อรับทราบสภาพปัญหาในพื้นที่ รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากกลุ่มเป้าหมายในด้านความต้องการ รวมทั้งข้อจำกัด อุปสรรคในการดำเนินการ การประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๑ จำนวน ๔ เวที รวม ๕๘๘ คน เพื่อชี้แจงข้อมูลข่าวสารของโครงการ ความก้าวหน้าของผลการศึกษาและแนวทางเลือกในการพัฒนาโครงการ และรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ การประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ ๒ จำนวน ๔ เวที รวม ๓๙๖ คน เพื่อนำเสนอผลการคัดเลือกทางเลือกการพัฒนาจากผลการศึกษา ร่างมาตรการลดผลกระทบและมาตรการติดตามตรวจสอบ เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดลำดับความสำคัญ และนำเสนอเกณฑ์คัดเลือกแผน/จัดลำดับความสำคัญของแผนงาน/โครงการ รวมทั้ง รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ การประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ครั้งที่ ๒ (ปัจฉิมนิเทศ) ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จำนวน ๓ เวที มีผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น ๕๐๔ คน เพื่อนำเสนอสรุปผลการศึกษาของโครงการ และเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อสรุปผลการศึกษาของโครงการ และแผนหลักการบริหารทรัพยากรน้ำ

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
			การประชุมสัมมนาในกระบวนการ SEA จำนวน ๑๕ ครั้ง จำนวน ๓๘๙ คน เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการสรุปประเด็นยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์ ทางเลือกการพัฒนา ตัวชี้วัด และมาตรการลดผลกระทบต่าง ๆ และการจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) จำนวน ๓๐ ครั้ง รวม ๖๓๗ คน เพื่อชี้แจงรายละเอียดโครงการ รับฟังสภาพปัญหา ความต้องการ และอุปสรรคในการแก้ไขปัญหา
๑๙) ได้สรุปผลของการกำหนดขอบเขตและจัดทำเป็นรายงาน การกำหนดขอบเขตหรือไม่		√	มีเพียงบทที่ ๔ การกำหนดขอบเขตและการประเมินทางเลือกของการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก
การพัฒนาและการประเมินทางเลือก			
๑) ได้มีการวิเคราะห์หาสภาพตามปกติ เพื่อใช้เป็นฐานเปรียบเทียบแล้วหรือไม่	√		กำหนดทางเลือกที่ ๑ ทางเลือกไม่ดำเนินการใด ๆ หรือการหาสภาพปกติ (Business as Usual) โดยการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ ต้องดำเนินงานภายใต้งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรใน พ.ศ. ๒๕๖๕ ให้ดำเนินการต่อจนแล้วเสร็จ
๒) ได้มีการพัฒนาทางเลือกไม่ดำเนินงาน เปรียบเทียบกับทางเลือกใหม่ต่าง ๆ หรือไม่	√		กำหนดทางเลือกในการเปรียบเทียบ ประกอบด้วย ๕ ทางเลือก ได้แก่ ทางเลือกที่ ๑ ทางเลือกไม่ดำเนินการใด ๆ หรือการหาสภาพปกติ (Business as Usual) โดยการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ ต้องดำเนินงานภายใต้งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรใน พ.ศ. ๒๕๖๕ ให้ดำเนินการต่อจนแล้วเสร็จ ทางเลือกที่ ๒ การพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ เพื่อแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ ตามความจำเป็นเร่งด่วน และเป็นประเด็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตขั้นพื้นฐานของประชาชน ตามนโยบายของรัฐ และต้องสนับสนุนและส่งเสริมการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ การเกษตรกรรม การท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ทางเลือกที่ ๓ การพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ ต้องพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ซึ่งยังคงเอกลักษณ์เดิมของชุมชนเพื่อเป็นการสร้างเสริมรายได้ให้แก่ประชาชน ทางเลือกที่ ๔ การพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ ต้องดำเนินการอย่างเต็มศักยภาพ ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก ซึ่งจะต้องผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลทางวิชาการ ร่วมกับผลการรับฟังความคิดเห็นหรือการเรียนรู้ร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียผ่านเวทีการประชุมทั้งในระดับลุ่มน้ำ และระดับลุ่มน้ำสาขา ทางเลือกที่ ๕ การพัฒนาลุ่มน้ำ จะดำเนินการตามยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างเต็มศักยภาพที่มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจการเกษตรกรรมท่องเที่ยว อุตสาหกรรมต่อเนื่อง และการแก้ไขปัญหาความจำเป็นเร่งด่วนในพื้นที่ ในการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน โดยจะต้องผ่านความเห็นชอบจากผู้มีส่วนได้เสีย และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในองค์รวม

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
๓) ทางเลือกที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องและครอบคลุมประเด็นยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่าง ๆ หรือไม่		√	ไม่ได้ระบุความสอดคล้องของแต่ละทางเลือกกับประเด็นยุทธศาสตร์ และวัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืน
๔) มีการประเมินผลที่เกิดจากการดำเนินงานตามทางเลือกตามตัวชี้วัดในด้านต่าง ๆ ที่กำหนดหรือไม่	√		ใช้วิธีเกณฑ์การวิเคราะห์ตัวแปรในหลายด้าน (Multi Criteria Analysis: MCA) สำหรับตัวแปรหลัก (ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม) และตัวแปรรอง (ตัวชี้วัด)
๕) มีการให้คะแนนและเรียงลำดับคะแนนของแต่ละทางเลือก เปรียบเทียบกับทางเลือกไม่ดำเนินงาน เพื่อให้ได้ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดหรือไม่	√		มีการเรียงลำดับทางเลือกด้วยวิธี MCA เปรียบเทียบทางเลือกไม่ดำเนินงาน กับทางเลือกอื่น ๆ ดังระบุในข้อ ๒) ซึ่งพบว่าทางเลือกที่ ๕ การพัฒนาลุ่มน้ำ จะดำเนินการตามยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างเต็มศักยภาพที่มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจการเกษตรกรรมท่องเที่ยว อุตสาหกรรมต่อเนื่อง และการแก้ไขปัญหาความจำเป็นเร่งด่วนในพื้นที่ ในการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน โดยจะต้องผ่านความเห็นชอบจากผู้มีส่วนได้เสีย และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในองค์รวม ได้คะแนนสูงสุด
๖) มีการให้คะแนนทางเลือกต่าง ๆ จากทั้งระดับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียหรือไม่	√		มีการให้ผู้มีส่วนได้เสียในการประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๑ ได้แก่ ผู้ได้รับผลกระทบทั้งทางบวก และทางลบ หน่วยงานเจ้าของโครงการและหน่วยงานรับผิดชอบจัดทำรายงาน หน่วยงานที่ให้ความคิดเห็นรายงาน SEA หน่วยงานราชการในระดับพื้นที่/ท้องถิ่น องค์การพัฒนาเอกชน/สถาบันการศึกษาและนักวิชาการอิสระ สื่อมวลชน และคณะกรรมการลุ่มน้ำ ให้คะแนนทางเลือกต่าง ๆ
๗) มีการระบุปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัด ทางด้านวิชาการและการปฏิบัติ รวมถึงสมมติฐานและความไม่แน่นอนของทางเลือกที่พัฒนาหรือไม่		√	ไม่ได้มีการระบุข้อมูลดังกล่าว
๘) ประเมินทางเลือกโดยใช้เป้าหมายกับวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนหรือไม่		√	ไม่ได้มีการประเมินทางเลือกโดยใช้เป้าหมายกับวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นเพียงการประเมินโดยใช้ตัวแปรหลัก (ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม) และตัวแปรรอง (ตัวชี้วัด)
๙) มีการประเมินทางเลือกที่เปลี่ยนแปลงไปจากสภาพปกติหรือทางเลือกไม่ดำเนินงาน เพื่อใช้เป็นฐานเปรียบเทียบหรือไม่	√		มีทางเลือกที่ ๑ ทางเลือกไม่ดำเนินการใด ๆ หรือการหาสภาพปกติ (Business as Usual) โดยการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ ต้องดำเนินงานภายใต้งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรใน พ.ศ. ๒๕๖๕ ให้ดำเนินการต่อจนแล้วเสร็จ เป็นฐานเปรียบเทียบกับ ๔ ทางเลือกใหม่ ดังระบุในข้อ ๒)
๑๐) มีการระบุข้อจำกัด ความยุ่งยาก ปัญหาอุปสรรค ทั้งด้านวิชาการและขั้นตอนปฏิบัติ รวมถึงสมมติฐานและความไม่แน่นอนของทางเลือกที่พัฒนาหรือไม่		√	ไม่ได้มีการระบุข้อมูลดังกล่าว

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
๑๑) ประเด็นข้อห่วงกังวลที่ไม่ได้นำมาพัฒนาทางเลือก มีการระบุเหตุผลไว้หรือไม่		√	ไม่ได้มีการระบุข้อมูลดังกล่าว
มาตรการเพื่อความยั่งยืน			
๑) มาตรการเพื่อความยั่งยืนที่เสนอตอบสนองต่อประเด็นยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนหรือไม่	√		มีการเชื่อมโยงมาตรการเพื่อความยั่งยืนกับประเด็นยุทธศาสตร์ ตัวอย่างเช่น ประเด็นยุทธศาสตร์แผนการจัดการด้านการจัดการน้ำอุปโภคบริโภค มีมาตรการเพื่อความยั่งยืน คือ การพัฒนาน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคพิจารณาจากแหล่งน้ำผิวดินเป็นหลัก รองลงมาคือ ศักยภาพน้ำบาดาลขุมเหมือง แต่ต้องมีการปรับปรุงคุณภาพน้ำให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดตามกฎหมายเพื่อการอุปโภคบริโภคสำหรับการปรับปรุงคุณภาพน้ำบาดาลที่ประสบปัญหาเรื่องสนิมเหล็กและความกระด้าง เช่น การเติมสารเคมี การกรองแบบช้า เป็นต้น โดยมีหน่วยงานรับผิดชอบ ได้แก่ กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำ กรมพัฒนาที่ดิน กรมทรัพยากรน้ำบาดาล การประปาส่วนภูมิภาค และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๒) มาตรการเพื่อความยั่งยืนสอดคล้องกับช่วงเวลาของการดำเนินงานตามแผนหรือแผนงานหรือไม่	√		แบ่งแผนพัฒนาออกเป็นแผนระยะเร่งด่วน (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๗) แผนระยะกลาง (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐) และแผนระยะยาว (พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๘๐) สอดคล้องกับแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐)
๓) มาตรการเพื่อความยั่งยืนมีการระบุกรอบระยะเวลาและหน่วยงานผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนหรือไม่	√		มีหน่วยงานรับผิดชอบในแต่ละมาตรการเพื่อความยั่งยืน ดังระบุในข้อ ๑)
การมีส่วนร่วม			
๑) มีการระบุผู้มีส่วนได้เสียอย่างครบถ้วนหรือไม่	√		มีการระบุผู้มีส่วนได้เสีย ได้แก่ ผู้ได้รับผลกระทบทั้งทางบวก และทางลบ หน่วยงานเจ้าของโครงการและหน่วยงานรับผิดชอบจัดทำรายงาน หน่วยงานที่ให้ความคิดเห็นรายงาน SEA หน่วยงานราชการในระดับพื้นที่/ท้องถิ่น องค์การพัฒนาเอกชน/สถาบันการศึกษาและนักวิชาการอิสระ สื่อมวลชน คณะกรรมการลุ่มน้ำ และประชาชนที่สนใจ
๒) มีการวิเคราะห์และกำหนดระดับของผู้มีส่วนได้เสียหรือไม่		√	ไม่มีการกำหนดระดับผู้มีส่วนได้เสีย
๓) มีการจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียหรือไม่		√	ไม่มีการจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
๔) ได้ดำเนินงานการมีส่วนร่วมในขั้นตอนที่สำคัญและจำเป็น ครบถ้วนหรือไม่ (การกำหนดขอบเขตการพัฒนาและ การประเมินทางเลือก การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน เป็นต้น)	√		กำหนดแนวคิดการมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้มีส่วนได้เสียในแต่ละกลุ่ม โดยแบ่งเป็นการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนครั้งที่ ๑ (ปฐมนิเทศ) จำนวน ๔๐๒ คน มีวัตถุประสงค์เพื่อรับทราบสภาพปัญหาในพื้นที่ รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากกลุ่มเป้าหมายในด้านความต้องการ รวมทั้งข้อจำกัด อุปสรรคในการดำเนินการ การประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๑ จำนวน ๔ เวที รวม ๕๘๘ คน เพื่อชี้แจงข้อมูลข่าวสารของโครงการ ความก้าวหน้าของผลการศึกษาและแนวทางเลือกในการพัฒนาโครงการ และรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ การประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ ๒ จำนวน ๔ เวที รวม ๓๙๖ คน เพื่อนำเสนอผลการคัดเลือกทางเลือกการพัฒนาจากผลการศึกษา ร่างมาตรการลดผลกระทบและมาตรการติดตามตรวจสอบ เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดลำดับความสำคัญ และนำเสนอเกณฑ์คัดเลือกแผน/จัดลำดับความสำคัญของแผนงาน/โครงการ รวมทั้ง รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ การประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ครั้งที่ ๒ (ปัจฉิมนิเทศ) ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จำนวน ๓ เวที มีผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น ๕๐๔ คน เพื่อนำเสนอสรุปผลการศึกษาของโครงการ และเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อสรุปผลการศึกษาของโครงการ และแผนหลักการบริหารทรัพยากรน้ำ การประชุมสัมมนาในกระบวนการ SEA จำนวน ๑๕ ครั้ง จำนวน ๓๘๙ คน เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการสรุปประเด็นยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์ ทางเลือกการพัฒนา ตัวชี้วัด และมาตรการลดผลกระทบต่าง ๆ และการจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) จำนวน ๓๐ ครั้ง รวม ๖๓๗ คน เพื่อชี้แจงรายละเอียดโครงการ รับฟังสภาพปัญหา ความต้องการ และอุปสรรคในการแก้ไขปัญหา
๕) มีการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียแสดงความเห็นก่อนการจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์หรือไม่	√		จัดการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ครั้งที่ ๒ (ปัจฉิมนิเทศ) ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จำนวน ๓ เวที มีผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น ๕๐๔ คน เพื่อนำเสนอสรุปผลการศึกษาของโครงการ และเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อสรุปผลการศึกษาของโครงการ และแผนหลักการบริหารทรัพยากรน้ำ
๖) มีการนำรายงานฉบับประชาชน ไปสื่อสารให้ผู้มีส่วนได้เสีย หรือไม่		√	ไม่พบรายงานดังกล่าว
การจัดทำรายงาน SEA			
๑) องค์ประกอบของรายงาน มีสาระครบถ้วนทุกขั้นตอนของกระบวนการหรือไม่	√		มีโครงสร้างรายงานครบถ้วนเริ่มจาก บทที่ ๒ ยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก บทที่ ๓ ข้อมูลพื้นฐานและสถานการณ์ของพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก บทที่ ๔ การกำหนดขอบเขตและประเมินทางเลือกของการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก บทที่ ๕ แผนการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่ง

ประเด็นในการควบคุม	ใช่/มี	ไม่ใช่/ไม่มี	หมายเหตุ
			ตะวันตก บทที่ ๖ การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน มาตรการบรรเทาผลกระทบ และติดตามตรวจสอบ และบทที่ ๗ การประชาสัมพันธ์ มวลชนสัมพันธ์ และมีการมีส่วนร่วม
๒) รายงานมีการบูรณาการทุกบทเป็นองค์รวม เพื่อความเข้าใจและความเชื่อมโยงต่อเนื่องหรือไม่	√		มีการบูรณาการทุกบทเป็นองค์รวม ดังแสดงในข้อ ๑)
๓) รายงานมีความชัดเจน นำเสนออย่างกระชับ ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายหรือไม่	√		รายงานมีความกระชับ ชัดเจน ใช้ภาษาที่เข้าใจได้ง่าย
๔) รายงานด้วยความเป็นกลางและเปิดกว้างหรือไม่	√		ในการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ครั้งที่ ๒ (ปัจฉิมนิเทศ) ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จำนวน ๓ เวที มีผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น ๕๐๔ คน เพื่อนำเสนอสรุปผลการศึกษาของโครงการ และเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อสรุปผลการศึกษาของโครงการ และแผนหลักการบริหารทรัพยากรน้ำ
๕) อธิบายและให้นิยามศัพท์ทางวิชาการหรือไม่		√	ไม่พบการอธิบายนิยามศัพท์ทางวิชาการ
๖) ระบุหน่วยงานหรือผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจหรือไม่	√		ระบุหน่วยงาน ๒ กลุ่ม ที่ส่งผลต่อผลลัพธ์ของโครงการ ได้แก่ ๑) หน่วยงานเจ้าของโครงการและหน่วยที่รับผิดชอบจัดทำรายงาน และ ๒) หน่วยงานที่ให่ความคิดเห็นต่อรายงาน SEA
๗) นำเสนอด้วยแผนที่ คำอธิบาย และตารางสรุปอย่างเหมาะสมหรือไม่	√		มีความโดดเด่นเรื่องการนำเสนอภาพ GIS โดยมีบทที่ ๘ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) อธิบายวิธีการใช้ข้อมูล พร้อมทั้ง มีตารางที่เข้าใจง่าย
๘) ระบุแหล่งที่มาของข้อมูล รวมถึงแหล่งที่มาจากความเห็นและการประเมินของผู้เชี่ยวชาญหรือไม่	√		มีการระบุแหล่งที่มาของหร่วยงานเจ้าของข้อมูลอย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบทที่ ๘ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS)
๙) มีรายงานฉบับประชาชน เพื่อสื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสียหรือไม่		√	ไม่พบรายงานดังกล่าว

รายงานการสัมภาษณ์ผู้แทนสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
เรื่อง การดำเนินงานของแผนโดยใช้ผล SEA ในช่วงที่ผ่านมา
และข้อคิดเห็นเกี่ยวกับ SEA Guideline ของ สศช.
วันพุธที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ เวลา ๑๔.๓๐ - ๑๖.๑๕ น.
ในรูปแบบออนไลน์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting)

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. ที่ปรึกษาโครงการฯ

๑.	ดร.อรันย์ ศรีรัตนา ทาบูกานอน	ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
๒.	ดร.ภัทรา เสมอวงษ์	นักวิจัย
๓.	นายจตุรนต์ คูพัฒนานนท์	บุคลากรสนับสนุน
๔.	นายปฐมพต ฉินสวัสดิ์พันธุ์	บุคลากรสนับสนุน

๒. สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

๑.	นายสราวุธ ชีวะประเสริฐ	รองเลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

๑. การนำผล SEA ที่ผ่านมาไปใช้

สนทช. รับผิดชอบในการจัดทำแผนแม่บท ๒ ประเภท ได้แก่ แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศไทย และ แผนแม่บทลุ่มน้ำ โดยเป็นการนำความต้องการของพื้นที่เข้ามาใช้ในการจัดทำแผนแม่บทลุ่มน้ำ และใช้กรอบแนวคิด SEA ในการวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งกรอบ แนวทาง หรือมาตรการต่าง ๆ โดยความหมายของ Environment นั้นคือ สภาวะแวดล้อม

๑.๑ ความเข้าใจของหน่วยงานถึงความหมายของ SEA จากประสบการณ์

๑) ในระยะแรกของการดำเนินงานหน่วยงานอื่น ๆ ยังขาดความเข้าใจว่า SEA คืออะไร

๒) SEA ไม่สามารถนำไปสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการได้อย่างชัดเจน แต่สามารถทำได้แค่กรอบและนโยบาย ทิศทางของการบริหารจัดการในภาพใหญ่ ยกเว้นกรณีเฉพาะประเด็น เช่น โครงการโรงแยกก๊าซธรรมชาติ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ซึ่งอาจจะสามารถจัดทำแผนปฏิบัติการภายใต้ทางเลือกที่เกิดขึ้นได้ เป็นต้น

๓) ควรอธิบายให้ชัดเจนว่าหลักการของ SEA คือข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อนำไปสู่การจัดทำกรอบแผน แผนปฏิบัติการในลำดับต่อไป และเกี่ยวข้องกับสภาวะแวดล้อม (เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม) นอกจากนี้ บางหัวข้อเป็นเพียงการอธิบายเชิงทฤษฎีแต่ปฏิบัติไม่ได้

๑.๒ การนำผล SEA ไปผนวกใช้ในแผน

๑) ในระยะแรกของการจัดทำ SEA สทนช. มีความคาดหวังว่าการศึกษาเรื่องน้ำ จะนำไปเป็นบทเรียนแก่ด้านอื่น ๆ และมีความคาดหวังว่า SEA จะช่วยตอบปัญหาในหลาย ๆ ประเด็น แต่เมื่อจัดทำ SEA แล้ว ผลที่ได้นั้นไม่เป็นดังที่คาดหวังในบางประเด็น แต่ SEA ช่วยเปิดประเด็นในการให้คิดพัฒนาต่อ

๒) SEA อาจไม่สามารถอธิบายบริบทของการพัฒนาได้ครบทุกมุมมอง ในบางพื้นที่ประชาชนห่วงใยเรื่องปากท้อง ความเป็นอยู่ มากกว่าการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม แต่ SEA ช่วยในการนำไปชี้ หรือตอบทิศทางการพัฒนาได้ในระดับหนึ่ง พร้อมทั้งความเป็นไปได้ และการเสียโอกาส ทั้งนี้ ควรมีการตั้งทิศทางหรือนโยบายตั้งต้นด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อน ซึ่ง สทนช. ต้องการจัดทำแผนแม่บทลุ่มน้ำโดยตรง ซึ่งการจัดทำ SEA ช่วยในการมองภาพรวม ยกตัวอย่างการจัดทำตัวชี้วัดในแผนแม่บทลุ่มน้ำส่วนมากแล้วจะได้ตัวชี้วัดแค่ระดับ Output ไม่ใช่ Outcome เช่น การสร้างอ่างเก็บน้ำเพื่อได้น้ำ เป็นต้น แต่การจะถึงระดับของผลสัมฤทธิ์ (Outcome) ของโครงการ จำเป็นที่จะต้องนำผลการจัดทำ SEA มาใช้ ซึ่งจะทำให้มีการพิจารณาประเด็นเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมเป็นตัวตั้งแทนการมองแค่ประเด็นน้ำท่วม น้ำแล้ง น้ำเสีย ซึ่งเป้าหมายภาพรวมด้านเศรษฐกิจ สังคมนั้น ต้องกำหนดโดย สศช. ด้านสิ่งแวดล้อมโดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) เพื่อให้หน่วยงานอื่น ๆ นำไปดำเนินการต่อไป และควรมีการแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้าง เช่น การปรับใช้ที่ดินในการชะลอน้ำ อุ้มน้ำได้เพิ่มขึ้น เป็นต้น

๓) แต่เมื่อมีการตั้งเป้าหมาย ทิศทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม จาก Input ภายนอกทำให้บางประเด็นนั้นไม่สอดคล้อง หรือไม่เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงในพื้นที่ ไม่สามารถปฏิบัติได้ ทั้งนี้ ประเด็นยุทธศาสตร์ต่าง ๆ สามารถตั้งในเชิงท้าทายได้ แต่ควรมองสภาวะแวดล้อมรอบข้างของพื้นที่ประกอบ

๔) โดย SEA มีประโยชน์ ช่วยให้ประเมินได้ว่าสิ่งที่พบเจอในพื้นที่คืออะไร ประชาชนจะได้รับประโยชน์อะไร สื่อให้เห็นว่าพื้นที่มีศักยภาพในการพัฒนาอย่างไร มีปัญหาอะไร ความต้องการของประชาชนในพื้นที่คืออะไร เพื่อการพัฒนาทางเลือกในการจัดการน้ำให้สอดคล้องกับศักยภาพ ความต้องการ และความเป็นไปได้ อย่างไรก็ตามผู้ที่จะนำผลการศึกษาไปใช้ต้องมีความรู้ความเข้าใจว่าหน่วยงานจะนำไปปฏิบัติอย่างไรต่อไปเพื่อนำผลของ SEA ไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับพื้นที่ตามศักยภาพ ซึ่งปัญหาที่พบคือหน่วยงานระดับพื้นที่ระดับปฏิบัติยังไม่เข้าใจว่า SEA คืออะไร และหน่วยงานต่าง ๆ ยังมีการแบ่งหน้าที่ในการทำงาน ต้องมีการบูรณาการ ซึ่งโครงการขนาดเล็ก หรือขนาดกลาง ผู้ขับเคลื่อนหลักควรเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดในการเชื่อมโยงการทำงานร่วมกัน ขณะที่ สทนช. สามารถทำหน้าที่หลักในการประสานงานโครงการขนาดใหญ่

๕) ในการจัดทำ SEA สทนช. มีความตั้งใจที่จะสื่อให้เห็นว่าประเด็นเรื่องน้ำนั้นมีศักยภาพหรือไม่ในการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ประเด็นเรื่องน้ำสามารถสนับสนุนการพัฒนาใดได้ ตัวอย่างเช่น ถ้าไม่มีแหล่งเก็บน้ำขนาดใหญ่ มีเพียงแหล่งเก็บน้ำขนาดเล็กก็อาจจะไม่สามารถเพิ่มรายได้ที่เป็นรูปธรรมได้ในภาพรวม เป็นต้น ทั้งนี้ ไม่สามารถนำประเด็นเรื่องน้ำมาเป็นตัวกำหนดตั้งต้น ไม่เช่นนั้นจะเป็นเพียงแผนพัฒนาแหล่งน้ำไม่ใช่แผนพัฒนาลุ่มน้ำ ซึ่งในการจัดทำแผนแม่บทลุ่มน้ำต้องพิจารณาทางเลือกการพัฒนาที่ครอบคลุมเหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ ความต้องการของประชาชน พร้อมทั้งนโยบายในระดับประเทศ

๖) หน่วยงานไม่ได้พิจารณางบประมาณดำเนินโครงการ หรือกิจกรรมที่มาจากมาตรการ SEA เป็นกรณีพิเศษ เนื่องจากผลของการจัดทำ SEA คือข้อเสนอเชิงโนยบาย ซึ่งผู้ขับเคลื่อนต้องนำไปจัดทำแผนแม่บท แผนปฏิบัติการต่อไปโดยการนำผล SEA มาใช้

๗) การนำแผนที่เป็นผลจากการจัดทำ SEA ไปใช้ในพื้นที่ ไม่ได้มีการนำเสนอแก่คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยตรง แต่ใช้ผลการศึกษา SEA เป็นข้อมูลตั้งต้นในการจัดทำแผนลุ่มน้ำ โดยการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูล ข้อเสนอแก่หน่วยงาน

๘) ข้อจำกัดของการนำแผนที่เป็นผล SEA ไปใช้ในพื้นที่ คือ หน่วยงานไม่เข้าใจ SEA ทั้งนี้ ข้อจำกัดเรื่องงบประมาณนั้นไม่เกี่ยวข้องกับ SEA โดย SEA สามารถช่วยในการกำหนดทิศทางการพัฒนาพื้นที่ ในการนำไปจัดทำแผนปฏิบัติการต่อไป อย่างไรก็ตาม SEA เป็นเพียงข้อเสนอเชินโยบายไม่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรงบประมาณโดยตรง

๙) ในพื้นที่ซึ่งมีการกำหนดทิศทางการพัฒนาเชิงนโยบายที่ชัดเจนอยู่แล้ว ไม่มีทางเลือกการพัฒนาอื่น ไม่จำเป็นต้องมีการจัดทำ SEA เช่น พื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา ลุ่มน้ำท่าจีน EEC และลุ่มน้ำบางปะกง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของลุ่มน้ำภาคตะวันออก เป็นต้น โดยสามารถดำเนินการจัดทำแผนแม่บทลุ่มน้ำได้เลย

๑๐) ขาดความชัดเจนว่า สศช. หรือหน่วยงานอื่น ๆ นำผลการจัดทำ SEA ไปดำเนินการอย่างไรต่อ ทั้งนี้ ควรให้ความสำคัญต่อความเป็นไปได้ของพื้นที่ในการพัฒนา

๒. ความคิดเห็นต่อแนวทาง SEA ของ สศช.

๒.๑ ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอน กระบวนการ SEA

๑) มีความเห็นว่าการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมคือขั้นตอนในกระบวนการ SEA ที่สำคัญที่สุดต่อการจัดทำแผน เนื่องจากเป็นการอธิบายว่าทางเลือกการพัฒนาใดเหมาะสมที่จะเป็นไปได้ เคยมีการกำหนดทางเลือกการพัฒนาแบบ Top Up ซึ่งคนส่วนมากจะเลือกทางเลือกการพัฒนาแบบสุดท้ายที่ครอบคลุมทุกอย่าง แม้ในบางพื้นที่อาจเป็นไปไม่ได้

๒) การจัดทำ SEA เน้นกระบวนการมีส่วนร่วม แต่ความเข้าใจของหน่วยงาน และประชาชนยังไม่เข้าใจว่าเป้าหมาย เป้าประสงค์ และตัวชี้วัดคืออะไร ยังเป็นการมองในระดับโครงการ แม้มีการตั้งเป้าหมายว่าการมีส่วนร่วมคือกระบวนการสำคัญ พร้อมความคาดหวังว่าประชาชนจะสามารถเลือกได้ว่าตัวชี้วัดต่าง ๆ ส่งผลกระทบอย่างไรต่อประชาชน แต่ในทางปฏิบัติไม่สามารถสื่อถึงสิ่งที่ประชาชนต้องการให้เกิดในเชิงโครงสร้าง ในการแก้ไขปัญหา เช่น เกษตรกรต้องการสระน้ำ ระบบชลประทาน เป็นต้น ทำให้ผู้มีส่วนได้เสียไม่สามารถเลือกได้ว่าตัวชี้วัดใดสะท้อนทิศทางของผลกระทบ ดังนั้น ในการสอบถามผู้มีส่วนได้เสียประชาชน ที่ปรึกษาโครงการฯ อาจต้องมีการชี้นำ อธิบายอ้อม ๆ ว่าทางเลือกการพัฒนาจะดำเนินการอย่างไรเพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียตัดสินใจว่าควรจะเลือกทางเลือกการพัฒนาใด ทั้งนี้ มีข้อจำกัด คือในบางครั้งทางเลือกการพัฒนาสื่อถึงสิ่งที่ไกลตัว ยกตัวอย่าง กรณีโครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พื้นที่ลุ่มน้ำชี ที่ผู้มีส่วนได้เสียในจังหวัดเดียวกันแต่อาศัยอยู่ในเขตชุมชนเมืองและเขตเทศบาลอาจจะมีมุมมองคนละแนวคิด หรือผู้มีส่วนได้เสียในจังหวัดมหาสารคามและจังหวัดขอนแก่นเลือกคนละทางเลือกการพัฒนาเนื่องจากสภาวะแวดล้อมรอบตัวแตกต่างกัน ไม่ทราบว่าผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอีกจังหวัดคืออะไร รวมถึงความคาดหวังจากผลที่แตกต่างกัน

๓) การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Analysis) ในกระบวนการมีส่วนร่วมควรเน้นไปที่ระดับกลุ่มผู้นำขององค์กรหรือกลุ่ม ที่มีศักยภาพ ความรู้เชิงเทคนิค สามารถสะท้อนหรือมีแนวคิดเชิงนโยบายจะทำให้สะท้อนในสิ่งที่คนในพื้นที่ ประเด็นลึก ๆ สำคัญ ความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียได้ชัดเจนมากกว่าโดยไม่ต้องเน้นจำนวนผู้มีส่วนได้เสียให้มีจำนวนมาก แต่ควรเน้นว่าใครคือผู้นำในเรื่องต่าง ๆ และให้สะท้อนผ่านผู้แทนว่าผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนต้องการอะไร ถ้าลงลึกในระดับพื้นที่จะดำเนินการได้ยาก นอกจากนี้ควรมีการทำ Focus Group ย่อย ๆ อย่างไรก็ตามการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มใหญ่ยังมีความสำคัญเพื่อให้เกิดการยอมรับ แต่ที่ปรึกษาโครงการฯ ต้องการกำหนดกรอบคำถามที่ชัดเจน เพื่อเป็นการคัดกรองข้อมูลที่ไม่จำเป็นออก

๔) การกำหนดทางเลือกการพัฒนา ควรพิจารณาถึงความเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และมองว่าหน่วยงานควรสนับสนุนในด้านใด เช่น บางจังหวัดมีอุตสาหกรรมเป็นอีกหนึ่งทางเลือกในการเพิ่มรายได้นอกเหนือจากภาคการเกษตร การพัฒนาครัวเรือนไม่ควรพัฒนาแต่ภาคการเกษตร เพราะมีข้อจำกัดเรื่องรายได้ การทำ SEA ทำให้ สทนช. ได้ทราบถึงประเด็นนี้

๒.๒ ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการนำแนวทาง SEA ไปปฏิบัติ

๑) ความท้ายในการนำแนวทาง SEA ไปใช้ คือ การจัดทำ SEA ในแต่ละเรื่อง แต่ละสาขานั้นมีความแตกต่างกัน ไม่สามารถจัดทำตำราที่เรียงลำดับขั้นตอนต่าง ๆ ได้ แล้วใช้ได้กับทุกเรื่อง ต้องมีการอธิบายถึงความต้องการ กรอบแนวคิดในการจัดทำ SEA ของแต่ละเรื่องที่ชัดเจน และมีการพัฒนารายละเอียดต่อไป

๒) อาจจะต้องมีการจัดทำแนวทาง SEA เฉพาะเรื่อง เฉพาะสาขา เพื่อให้สามารถอธิบายขั้นตอนที่ละเอียดได้

๓) แนวทาง SEA ควรมีความยืดหยุ่น มีคำอธิบายว่าชื่อบทคืออะไร เป้าหมายว่าบทนั้นต้องการสื่อถึงอะไร ควรมี Input อะไรในการนำมาวิเคราะห์ สิ่งที่ต้องการจากหัวข้อนี้คืออะไร ไม่ควรระบุแค่ว่าต้องการข้อมูลค่าเฉลี่ยของปัจจุบัน แต่ควรอธิบายถึงทิศทาง แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้วย เพื่อให้ผู้นำไปใช้ที่ไม่ใช่นักวิชาการมีความเข้าใจด้วย โดยไม่ควรบังคับว่าหากชื่อบทหรือหัวข้อไม่ตรงกับแนวทางจะไม่สามารถดำเนินการต่อได้ ทั้งนี้ ควรเป็นการเขียนในเชิงการทำความเข้าใจ โดยไม่ลงรายละเอียดในแต่ละบทมากนัก

๔) ไม่ควรพัฒนาทางเลือกการพัฒนาแบบระดับการพัฒนา หรือเปลี่ยนแนวจากการพัฒนาเกษตรกรรมเป็นอุตสาหกรรมในกรณีเรื่องน้ำ เนื่องจากไม่มีกรอบการพัฒนาเชิงพื้นที่กำกับไว้ อีกทั้ง เรื่องน้ำมีข้อจำกัดในเรื่องของปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อความต้องการในการนำไปใช้ด้านต่าง ๆ

๕) แนวทาง SEA หากเน้นทฤษฎีมากเกินไป อาจจะไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้ จากกรณี SEA เรื่องน้ำ มีการกำหนดแนวทางที่ละเอียด แต่ก่อให้เกิดปัญหาในการพัฒนาทางเลือกการพัฒนาที่จำกัดเกินไป อีกทั้ง การจัดทำตัวชี้วัดต้องจัดทำโดยผู้เชี่ยวชาญกำหนดภายใต้กรอบทิศทางการพัฒนา ไม่ใช่ให้ผู้มีส่วนได้เสียหรือประชาชนเป็นผู้กำหนด เพราะสุดท้ายเขาเลือกไม่ได้

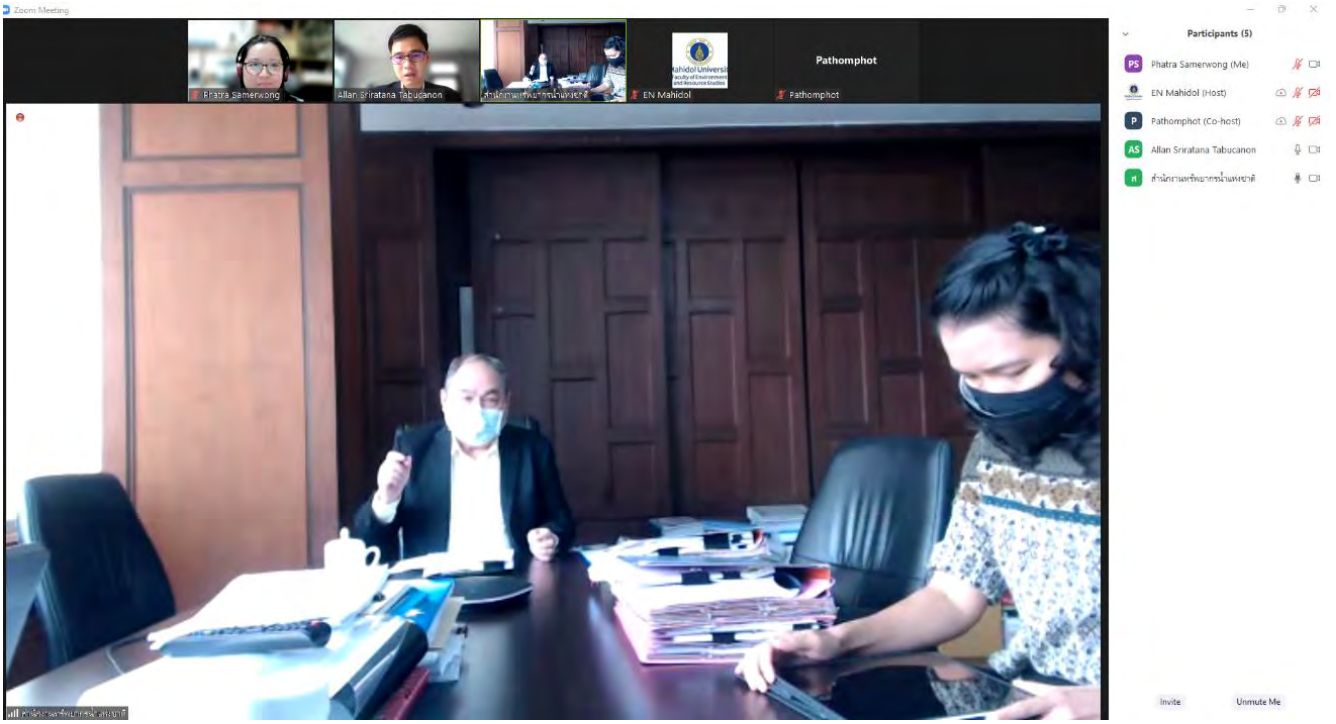
๖) แนวทาง SEA ยิ่งละเอียด อาจจะเป็นการยากแก่หน่วยงานผู้นำไปใช้ในการทำความเข้าใจ แต่หากไม่มีความละเอียดในระดับที่เพียงพอ ก็อาจจะทำให้เกิดความไม่เข้าใจว่า SEA นั้นทำไปปเพื่ออะไร ดังนั้น สศช. ต้องตัดสินใจว่าแนวทาง SEA ควรเน้นที่การลงรายละเอียด หรืออธิบายในภาพกว้าง ให้เหมาะสมกับความตั้งใจของผู้นำไปใช้

๓. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

๓.๑ มีคำถามว่า SEA คือแผนพัฒนาพื้นที่ หรือแผนพัฒนาว่าทิศทางของพื้นที่ว่าควรพัฒนาอย่างไรต้องระบุเป้าหมาย SEA ให้ชัดเจน

๓.๒ หากมีการจัดทำตัวอย่าง Template สำหรับ TOR ควรมีตัวอย่างที่หลากหลายตามเรื่องสาขาต่าง ๆ โดยผู้นำไปใช้ต้องเข้าใจ และมีการปรับรายละเอียดให้เหมาะสมกับบริบทในการนำไปใช้ ดังนั้น ตัวอย่างควรเป็นแบบยืดหยุ่นสามารถปรับรายละเอียดได้

ภาพการสัมภาษณ์ผู้แทนสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
เรื่อง การดำเนินงานของแผนโดยใช้ผล SEA ในช่วงที่ผ่านมา
และข้อคิดเห็นเกี่ยวกับ SEA Guideline ของ สศช.
วันพุธที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ เวลา ๑๔.๓๐ - ๑๖.๑๕ น.
ในรูปแบบออนไลน์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting)

ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้เคยผ่านการฝึกอบรมทางวิชาการร่วมกับ สศช. ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๖๒ ถึง ๒๕๖๓

๑. การสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมทางวิชาการ ปีงบประมาณ ๒๕๖๒

๑.๑ ท่านได้นำความรู้จากกการอบรมในปีงบประมาณ ๒๕๖๒ ไปประยุกต์ใช้ในการจัดทำแผนหรือไม่ หากใช่ อยู่ในบทบาทใด

จากการอบรมปีงบประมาณ ๒๕๖๒ จำนวน ๖ ครั้ง พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมหลายท่านมีการนำความรู้ที่ได้จากการอบรมมาประยุกต์ใช้ในการสื่อสารภายในหน่วยงานของตนเอง โดยเฉพาะในฝ่ายที่รับผิดชอบด้านนโยบายและแผนงาน และ ยังสามารถเป็นวิทยากรบรรยายถ่ายทอดความรู้ให้คนในท้องถิ่นให้เข้าใจถึง SEA อีกทั้ง ผู้เข้ารับการอบรมบางส่วน นำความรู้ด้าน SEA ไปใช้ในการจัดทำแผนต่าง ๆ เช่น ร่างแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) แผนงานด้านพลังงานในจังหวัด (เพื่อให้ทราบความต้องการในพื้นที่ ศักยภาพ และส่งเสริมองค์ประกอบด้านกฎหมาย ทำให้การบูรณาการระหว่างภาครัฐและเอกชนมีประสิทธิภาพมากขึ้น) แผนสิ่งแวดล้อมของจังหวัด และแผนงานพัฒนาในกลุ่มจังหวัด เป็นต้น ทั้งนี้ ผู้แทนจากกรมโยธาธิการและผังเมืองมีความเห็นว่า ขั้นตอนในกระบวนการทำ SEA มีหลายขั้นตอนที่สอดคล้องกับแนวทางการจัดทำผังเมืองโดยเฉพาะการใช้กระบวนการสร้างทางเลือกมาเป็นเกณฑ์

๑.๒ ท่านคิดว่าการจัดอบรมที่ผ่านมา สามารถส่งเสริมศักยภาพในการจัดทำ SEA ได้หรือไม่ ในกรณีที่ท่านจะต้องจัดทำ SEA

ในภาพรวมพบว่า การอบรมช่วยเพิ่มศักยภาพให้กับผู้รับการอบรมได้ระดับหนึ่ง กล่าวคือ ผู้เข้ารับการอบรมพอที่จะนำความรู้ไปสื่อสารต่อในขั้นเบื้องต้นได้ ผู้เข้ารับการอบรมบางท่านที่เข้าร่วมเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๒ เห็นว่าควรต้องมีการจัดอบรมเป็นระยะ เนื่องจากเมื่อเวลาผ่านไปนั้นหากไม่ได้มีการใช้หรือทบทวน SEA อาจทำให้ผู้เข้ารับการอบรมลืมเนื้อหาได้ ทั้งนี้ ผู้เข้ารับการอบรมเห็นว่า การอบรมปีงบประมาณ ๒๕๖๒ สามารถสร้างศักยภาพในการจัดทำ SEA ได้ แต่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วน และจำเป็นที่จะต้องมีพี่เลี้ยงช่วยกำกับดูแลในกระบวนการ SEA

๑.๓ กระบวนการใดใน SEA ควรมีการจัดอบรมเพิ่มเติม เพื่อให้ท่านดำเนินการ SEA ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

ผู้เข้ารับการอบรมเสนอแนะว่าควรมีกระบวรการในการลองปฏิบัติและวิเคราะห์กับโครงการที่เกิดขึ้นจริง และมีเนื้อหาที่มีความหลากหลายมากขึ้น และระยะเวลาการอบรมเพียง ๕ วันนั้นยังไม่เพียงพอที่จะทำให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจข้อมูลอย่างถ่องแท้ โดยมากแล้วจะเข้าใจเพียงข้อมูลพื้นฐานเท่านั้น ยังไม่สามารถเข้าใจข้อมูลเชิงลึกได้ทั้งหมด หากต้องการเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านนี้จะต้องขออบรมเพิ่มเติมให้มากขึ้น ในส่วนหัวข้อของการวิเคราะห์ข้อมูลฐาน การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม การประเมินทางเลือก การคัดเลือกผู้มีส่วนได้เสีย และกระบวนการมีส่วนร่วม ควรเพิ่มการอบรมเนื้อหาในด้านนี้ให้มากขึ้น ดังนั้น จึงเสนอแนะให้ สศช. จัดทำหลักสูตรในลักษณะของE-learning เพื่อให้ผู้รับการอบรมเข้าถึงได้ง่ายขึ้น สามารถเรียนได้ตลอดเวลา ทั้งนี้

รูปแบบการอบรมควรจะมีกระบวนการฝึกปฏิบัติแบบลงพื้นที่จริง ร่วมทำงานกับประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง

๑.๔ ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ต่อการฝึกอบรม หรือการขับเคลื่อน SEA

ผู้ให้สัมภาษณ์เสนอแนะให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อทบทวนความรู้ ไม่ให้เกิดการลืมเนื้อหาที่ได้รับการอบรม รวมทั้งเป็นโอกาสสำหรับเจ้าหน้าที่รุ่นใหม่จะได้เรียนรู้กระบวนการ SEA อีกทั้งมีข้อควรระวังจากผู้เข้าร่วมอบรมว่า ในบางครั้งระยะเวลาในการจัดอบรมจำนวนหลายวันเกินไป (อ้างถึงกรณี ๕ วัน) เนื่องจากบางท่านมีภารกิจต้องดำเนินการในหน่วยงาน จึงเสนอการสอนในรูปแบบ E-learning ผู้เข้าอบรมหลายท่านเห็นว่าการจัดอบรมที่ผ่านมาถือว่าทำได้ดี สามารถให้ความรู้และความเข้าใจทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อม และเสนอแนะว่าการจัดการจัดอบรมควรแบ่งเป็น ๓ ระดับได้แก่ ๑. ระดับผู้บริหาร ๒.ระดับพนักงานภาครัฐและเอกชน ๓. ระดับประชาชน ซึ่งจะสามารถส่งเสริมศักยภาพในการจัดทำ SEA ได้ดียิ่งขึ้น

๒. การสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมทางวิชาการ ปีงบประมาณ ๒๕๖๓

๒.๑ ท่านได้นำความรู้จากกการอบรมในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ ไปประยุกต์ใช้ในการจัดทำแผนหรือไม่ หากใช่ อยู่ในบทบาทใด

ผู้เข้ารับการอบรมมีส่วนร่วมในกระบวนการจ้างการจัดทำ SEA โดยนำผลมาใช้ในการวางแผน และในกระบวนการจ้างที่ปรึกษา รวมทั้ง ได้มีการจ้างที่ปรึกษาจัดทำ SEA เพื่อการบริหารจัดการแร่โพแทช ซึ่งดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว และนำมาใช้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวางผังเมือง อย่างไรก็ตาม ผู้เข้าอบรมบางท่านมีการเปลี่ยนตำแหน่งงานจากเดิมที่รับผิดชอบในการทำแผน แต่ปัจจุบันไม่เกี่ยวข้อง จึงไม่ได้นำความรู้มาใช้ในการจัดทำแผน

๒.๒ ท่านคิดว่าการจัดอบรมที่ผ่านมา สามารถส่งเสริมศักยภาพในการจัดทำ SEA ได้หรือไม่ ในกรณีที่ท่านจะต้องจัดทำ SEA

การอบรมส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการอบรม มองประเด็นต่าง ๆ กว้างขึ้น ต้องเข้าใจในรายละเอียดมากขึ้น ครอบคลุมหลายมิติมากขึ้น และที่สำคัญ หนึ่งในผู้เข้ารับการอบรมได้นำความรู้มาใช้ และเข้าใจในกระบวนการ เนื่องจากเป็นหนึ่งในคณะกรรมการตรวจรับงานของที่ปรึกษาในการจัดทำ SEA เพื่อการบริหารจัดการแร่โพแทช อีกแง่หนึ่ง ในด้านการจัดทำผังเมืองกระบวนการมีส่วนร่วมของกฎหมายผังเมืองนั้น มีความซ้ำซ้อนกับ SEA ดังนั้น ควรพิจารณาดำเนินการกระบวนการมีส่วนร่วมพร้อมกัน

๒.๓ กระบวนการใดใน SEA ควรมีการจัดอบรมเพิ่มเติม เพื่อให้ท่านดำเนินการ SEA ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

ผู้ให้สัมภาษณ์ลงความเห็นว่ากระบวนการพิจารณาหารากของปัญหาเป็นสิ่งที่ยาก ว่าอะไรคือสาเหตุของปัญหา การประนีประนอมกับผู้มีส่วนได้เสีย และการนำผล SEA มาจัดทำแผนปฏิบัติการ ทั้งนี้ การอบรมในห้องร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ ยังขาดการเข้าร่วมอบรมจากภาคเอกชน และภาคประชาชน ทำให้ข้อมูลที่ได้รับจากการประชุมเป็นข้อมูลด้านเดียว ความเข้าใจเป็นมุมมองเฉพาะของหน่วยงานราชการ

๒.๔ ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ต่อการฝึกอบรม หรือการขับเคลื่อน SEA

การอบรมควรเน้นการอธิบายแต่ละขั้นตอนของการจัดทำ SEA ในเชิงลึก ซึ่งอาจจะทำเป็นหนึ่งขั้นตอนต่อหนึ่งหลักสูตรการฝึกอบรม โดยเฉพาะขั้นตอนการกำหนดขอบเขตที่ต้องใช้เวลามาก ควรแยกเป็นหนึ่งหลักสูตร อีกทั้ง การจัดทำ SEA นั้นทำเพื่อเตรียมการจัดทำแผนระดับมหภาค (Macro) ไม่ใช่จุลภาค (Micro) ดังนั้น การอบรม SEA อาจจะยังไม่ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน เนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้เข้าอบรมทำงานอยู่ในกองที่รับผิดชอบระดับจุลภาค ในการทำหนังสือเชิญ เมื่อได้รับเรื่องและมีคำว่า “สิ่งแวดล้อม” จึงมีการมอบหมายให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเฉพาะด้านสิ่งแวดล้อมเข้าร่วมประชุม ทำให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการทำงานเรื่องแผนที่เกี่ยวข้องกับ SEA โดยตรงไม่ได้เข้าร่วมอบรม แต่เป็นหน่วยงานเฉพาะที่ดูแลระดับจุลภาคเข้าอบรม จึงไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ในการจัดทำแผนระดับมหภาคได้

ทั้งนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นว่าระยะเวลาการอบรม ๕ วัน นั้น เหมาะสม แต่ติดอุปสรรคของความสามารถในการเข้าร่วมอบรมได้อย่างต่อเนื่อง อันเนื่องมาจากภารกิจอื่น ๆ จึงเห็นสมควรเพิ่มช่องทางให้ผู้สนใจ แต่ไม่สามาถเข้าร่วมอบรมได้ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง หรือผู้ที่เคยผ่านการอบรมสามารถทบทวนเนื้อหาได้

ผู้ให้สัมภาษณ์ยังเห็นว่าควรมีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน SEA ประจำสำนัก หน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงหน่วยงานภายนอก (Third Party) ในการผลักดัน SEA ควรมีระบบการขึ้นทะเบียนผู้เชี่ยวชาญ SEA เพื่อการเดินหน้าอย่างเต็มรูปแบบ แผนมหภาค เมื่อเวลาผ่านไป ๑-๓ ปี เมื่อมีประสบการณ์ จึงให้เจ้าหน้าที่ลงไปปฏิบัติงานจริงในภาคสนาม เพื่อให้มีประสบการณ์

ภาคผนวก ข
การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ในพื้นที่นำร่อง

- รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการฯ ครั้งที่ ๒
- การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้งที่ ๑ เรื่อง การพัฒนาทางเลือก
- รายงานประชุมปรึกษาหารือแนวทางการพัฒนา SEZ สระแก้วเป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนากิจกรรมเศรษฐกิจที่มีมูลค่าบนฐานทรัพยากรอย่างมั่งคั่งและยั่งยืน
- การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้งที่ ๒ เรื่อง การพัฒนาและประเมินทางเลือกการพัฒนา
- การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้งที่ ๓ เรื่อง การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน และการผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว
- รายงานการประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ เรื่อง สรุปผลการจัดทำ SEA การผนวกผลการจัดทำ SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) และแผนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ
- รายงานการประชุมหารือร่วมกับผู้แทนภาคประชาชนและประชาสังคม เรื่อง การนำเสนอผลการจัดทำ SEA ในพื้นที่ SEZ สระแก้ว

รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการติดตามและประเมินผล
เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ ๒ ครั้งที่ ๒
ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)
ณ ห้องประชุมเทพนมแมนเมือง คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๕
ในรูปแบบออนไลน์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting)

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. ที่ปรึกษาโครงการ ฯ

๑.	รศ. ดร.วันเพ็ญ	วิโรจนกูฏ	ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
๒.	นางสินี	ช่วงฉ่ำ	ที่ปรึกษาด้านการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาเชิงพื้นที่
๓.	ดร.วิเทศ	ศรีเนตร	ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
๔.	ดร.ชญาทัต	เนียมแสวง	ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
๕.	ดร.อรันย์	ศรีรัตนา ทาบูกานอน	ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
๖.	ดร.ภัทรา	เสมอวงษ์	ผู้เชี่ยวชาญด้านมนุษย์และสังคม
๗.	นายกิจภาณุวัฒร์	ธนธาราคีรี	บุคลากรสนับสนุน
๘.	นางสาวศิรินภา	มิ่งส่วน	บุคลากรสนับสนุน
๙.	นายปิยะวุฒิ	สมวงศ์	บุคลากรสนับสนุน

๒. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๑.	ผศ. ดร.เรวดี	โรจนกนันท์	กรรมการ
๒.	นายนฤเบศ	สิงห์คะนัน	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ดร.อรันย์ ศรีรัตนา ทาบูกานอน: กล่าวเปิดการประชุมและดำเนินการประชุม

๑. การนำเสนอผลการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ ๒ ครั้งที่ ๑

นายกิจภาณุวัฒร์ ธนธาราคีรี: กล่าวรายงานเกี่ยวกับ ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ ๒ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม พ.ศ.๒๕๖๕ และการนำผลการประชุมฯ ไปดำเนินการต่อ โดยได้พัฒนาประเด็นยุทธศาสตร์ใหม่ ประกอบด้วย

๑) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนา SEZ สระแก้ว เพื่อความเชื่อมโยงสู่ความมั่งคั่งอย่างยั่งยืน

๒) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงบนฐานทรัพยากร

๓) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาองค์ความรู้และศักยภาพของประชาชนให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน

๒. การอธิบายความก้าวหน้าของงานภายใต้โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ ๒

ดร.ชญาทัต เนียมแสวง: กล่าวรายงานความก้าวหน้าของงาน ดังนี้

๑) การเตรียมการจัดอบรมกระบวนการมีส่วนร่วม ดำเนินการแล้วเสร็จประมาณร้อยละ ๘๐ โดยได้ดำเนินการหารือร่วมกับบริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด (UAE) และได้จัดทำเอกสารประกอบการอบรมฯ เรียบร้อยแล้ว ซึ่งจะจัดกิจกรรมในรูปแบบ Role Play และอยู่ระหว่างการขั้นตอนจัดทำกรณีศึกษา SEZ สระแก้วเพื่อใช้ประกอบการอบรมฯ โดยจะสามารถจัดการอบรมฯ ได้ประมาณต้นเดือนมีนาคม พ.ศ.๒๕๖๕

๒) การจัดทำคู่มือ SEA โดยการทบทวนคู่มือในต่างประเทศแล้วเสร็จประมาณร้อยละ ๙๐ และการจัดทำคู่มือ SEA ได้ดำเนินการจัดทำสารบัญ (หัวข้อหลัก และหัวข้อย่อย) เรียบร้อยแล้ว และได้ดำเนินการจัดทำเนื้อหาแล้วเสร็จประมาณร้อยละ ๕๐ โดยจะเพิ่มเติมประสบการณ์การจัดทำ SEA เป็นตัวอย่างประกอบในคู่มือ SEA ด้วย

นายนฤเบศ สิงห์คะนัน: กล่าวสอบถามเกี่ยวกับการสอบถามความคิดเห็นของหน่วยงานในพื้นที่ที่จะนำคู่มือ SEA ไปปฏิบัติ โดยจะดำเนินการตรวจสอบขอบเขตของงาน (TOR) อีกครั้งหนึ่ง

นายกิจภาณุวัฒร์ ธนธาราคีรี: กล่าวรายงานความก้าวหน้าของงานต่อจาก ดร.ชญาทัต เนียมแสวง ดังนี้

๑) การจัดการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นการจัดทำ SEA ในพื้นที่นำร่องดำเนินการแล้วเสร็จประมาณร้อยละ ๕๐ - ๖๐ โดยได้ดำเนินการแก้ไขเนื้อหาจากรายงานการกำหนดขอบเขตและอยู่ในระหว่างการพัฒนา CDFs, ตัวชี้วัด และตัวเลือก ซึ่งได้ดำเนินการหารือร่วมกันในการประชุมฯ ครั้งนี้

๒) วีดิทัศน์เกี่ยวกับการขับเคลื่อน SEA ของประเทศไทย ดำเนินการแล้วเสร็จประมาณร้อยละ ๘๐ โดยได้ผ่านการรับฟังความคิดเห็นจากฝ่ายเลขานุการของโครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมณ ๒๕๖๔ และอยู่ระหว่างการดำเนินการแก้ไขตามคำแนะนำดังกล่าว

๓) แผนงาน/ปฏิทินการทำงาน ได้ดำเนินการจัดทำแผนงานทั้งหมดเรียบร้อยแล้ว โดยเหลือในส่วนของการลงวันที่ในแต่ละกิจกรรมต่อไป

นายนฤเบศ สิงห์คะนัน: กล่าวให้คำแนะนำเกี่ยวกับแผนการดำเนินงานว่า ทาง สศช. ต้องการให้ทีมที่ปรึกษาโครงการฯ ระบุวันที่จะจัดส่งเอกสารหรือวันที่จะจัดการประชุมที่แน่นอน

๓. การพิจารณาปัจจัยตัดสินใจสำคัญ (Critical Decision Factors: CDFs)

รศ. ดร.วันเพ็ญ วิโรจนกูฏ: กล่าวอธิบายถึงวิธีการกำหนดปัจจัยตัดสินใจสำคัญ (Critical Decision Factors: CDFs) โดยกล่าวว่า CDFs เป็นปัจจัยที่นำมาใช้ในการตัดสินใจในการวางแผนเพื่อมุ่งสู่อนาคต และอ้างถึงคู่มือการจัดทำ SEA ของ Maria do Rosário Partidário ว่า การกำหนด CDFs ต้องพิจารณาจากความสัมพันธ์ของประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic development Issues: SI) กรอบอ้างอิงเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Reference Framework: SRF) และประเด็นสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน (Environment and Sustainable strategic Issue: ESI) โดยต้องมีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และกรอบปัญหา (Problem Framework) อีกทั้งพิจารณาข้อกฎหมาย หลักธรรมาภิบาล และการจัดลำดับความสำคัญร่วมด้วย ซึ่งได้ดำเนินการไปแล้วในโครงการฯ ระยะที่ ๑ ทำให้สามารถนำข้อมูลมาใช้ในการกำหนด CDFs ได้ จากนั้นนำเสนอเกี่ยวกับ CDFs ที่ได้จัดทำร่วมกันภายในหลังจากการประชุมฯ ครั้งที่ ๑ ดังนี้

๑) CDF ๑ การพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปและอุตสาหกรรมเป้าหมายเดิม SEZ สระแก้วเป็นพื้นที่เศรษฐกิจที่ไม่ดึงดูดการลงทุน อีกทั้งมีการนำพืชเศรษฐกิจไปพัฒนาต่อยอดในอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปขั้นต้นภายนอกพื้นที่ SEZ แต่ยังไม่มีการนำไปต่อยอดในอุตสาหกรรมเป้าหมายหรืออุตสาหกรรมมูลค่าสูง ดังนั้น จึงต้องการพัฒนา SEZ สระแก้วให้มั่งคั่งยั่งยืน โดยการพัฒนาพื้นที่ SEZ สระแก้วให้มีอุตสาหกรรมการแปรรูปมูลค่าสูงและเพิ่มแรงจูงใจนักลงทุนให้มาอยู่ในพื้นที่ ซึ่งโรงงานอุตสาหกรรมเดิมภายนอกพื้นที่ SEZ สระแก้วที่ไม่มีพื้นที่ในการสร้างส่วนขยาย อาจดำเนินการสร้างส่วนขยายในพื้นที่ SEZ สระแก้วโดยเป็นอุตสาหกรรมเป้าหมายหรืออุตสาหกรรมมูลค่าสูง เพื่อนำผลผลิตทางการเกษตรหรือสินค้าเกษตรแปรรูปขั้นต้นจากนอกพื้นที่ SEZ สระแก้ว มาเป็นวัตถุดิบต่อยอดในอุตสาหกรรมได้ โดยพิจารณาการเพิ่มมูลค่าอุตสาหกรรมดังกล่าว และการขยายเครือข่ายอุตสาหกรรมเป็นเกณฑ์การประเมิน

๒) CDF ๒ ผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเป็นวัตถุดิบสำหรับโรงงานอุตสาหกรรม เนื่องจากผลผลิตทางการเกษตรที่ถูกผลิตในพื้นที่จังหวัดสระแก้วไม่ถูกนำไปพัฒนาต่อยอดในอุตสาหกรรมเป้าหมายและอุตสาหกรรมมูลค่าสูง ดังนั้นจึงต้องการพัฒนาผลผลิตในพื้นที่ให้ได้มาตรฐานและตรงตามความต้องการของอุตสาหกรรมดังกล่าวในอนาคต โดยจะขึ้นอยู่กับ CDF ๑ คือ หากสามารถเพิ่มจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมเป้าหมายและอุตสาหกรรมมูลค่าสูงได้ จะสามารถเพิ่มกำลังการผลิตวัตถุดิบให้สูงขึ้นได้

นางสินี ช่วงฉ่ำ: กล่าวนำเสนอเกี่ยวกับ CDFs ต่อจากรองศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ วิโรจนกูฏ ดังนี้

๑) CDF ๓ ศักยภาพแรงงาน เนื่องจากการจะพัฒนาพื้นที่ SEZ สระแก้วไปสู่เป้าหมายตาม CDF ๑ และ CDF ๒ ต้องพึ่งพาแรงงานทั้งในภาคเกษตรกรรมและภาคอุตสาหกรรม ทั้งแรงงานไทยและแรงงานต่างชาติ ดังนั้นจึงควรมีการพัฒนาแรงงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการพัฒนา SEZ สระแก้ว รวมถึงแรงงานในธุรกิจบริการที่จะเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการระบบโลจิสติกส์ในอนาคตด้วย โดยเกณฑ์การประเมิน คือ

๑.๑) **ศักยภาพแรงงานที่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน** ซึ่งการพัฒนา SEZ สระแก้วอาจมีการขยายผลไปถึงพื้นที่จังหวัดสระแก้ว ดังนั้นนอกจากแรงงานไทยและแรงงานต่างชาติในพื้นที่ SEZ สระแก้วแล้วจึงนำแรงงานไทยและแรงงานต่างชาติในพื้นที่จังหวัดสระแก้วมาพิจารณาร่วมด้วย อีกทั้งควรมีการสร้างความร่วมมือกับสถานศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของการพัฒนาพื้นที่ SEZ สระแก้ว รวมถึงหลักสูตรอบรมระยะสั้นที่มีใบรับรองให้แก่ผู้ผ่านการอบรม เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเชี่ยวชาญให้แก่แรงงาน โดยได้พิจารณาไปถึงการส่งออกแรงงานหรือลดการนำเข้าแรงงานต่างชาติเพื่อให้คนในจังหวัดสระแก้วมีตำแหน่งงานที่ดีขึ้น

๑.๒) **แรงงานต่างชาติเข้ามาทำงานอย่างถูกกฎหมาย** เนื่องจากปัญหาการแย่งงานหรือทรัพยากรจากแรงงานต่างชาติที่ผิดกฎหมาย จึงควรมีการจัดระบบการเข้ามาทำงานของแรงงานต่างชาติให้ดีขึ้น

๑.๓) **ความครอบคลุมของความคุ้มครองทางสังคม** โดยพิจารณาเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของแรงงานทั้งแรงงานไทยและแรงงานต่างชาติ

รศ. ดร.วันเพ็ญ วิโรจนกูฏ: กล่าวนำเสนอเกี่ยวกับ CDFs ต่อจากนางสินี ช่วงฉ่ำ

๑) CDF ๔ การสร้างธรรมาภิบาล เนื่องจากเดิมผู้มีส่วนได้เสียบางกลุ่มรู้สึกไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนา SEZ สระแก้ว และพบว่าไม่มีแหล่งข้อมูลให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวก ทำให้เกิดความเข้าใจผิด เช่น พื้นที่ SEZ สระแก้วไม่มีสิทธิ์ประโยชน์ด้านการลงทุน เป็นต้น ดังนั้นจึงได้ยกประเด็นการสร้างธรรมาภิบาลขึ้นมาเพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึงข้อมูลและมีส่วนร่วมในการพัฒนาได้มากที่สุด อีกทั้งควรปรับข้อกฎหมายให้เอื้อต่อการลงทุนและการมีส่วนร่วม

๒) CDF ๕ การจัดการมลพิษ เนื่องจากประเด็นขยะเป็นปัญหาหลักที่ผู้มีส่วนได้เสียมักกล่าวถึง ซึ่งสถานที่กำจัดขยะส่วนใหญ่ทั้งในและนอกพื้นที่ SEZ สระแก้วดำเนินการอย่างไม่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล โดยจะเน้นที่ขยะชุมชนในปัจจุบันและอาจเพิ่มขึ้นจากการสร้างชุมชนใหม่ในอนาคต รวมถึงปัญหาน้ำเสีย และมลพิษทางอากาศที่อาจเกิดขึ้นจากการพัฒนาพื้นที่ในอนาคตด้วย ดังนั้น จึงเล็งเห็นว่าควรให้ความสำคัญกับการจัดการมลพิษ

๓) CDF ๖ ระบบโลจิสติกส์ โดยจะพัฒนาพื้นที่ SEZ สระแก้วเป็นศูนย์เชื่อมโยงทั้งภายในประเทศในระดับภูมิภาค พื้นที่เศรษฐกิจอื่น ๆ และประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงให้มีการจัดตั้งศูนย์บริการโลจิสติกส์ที่ครบวงจรในพื้นที่ SEZ สระแก้ว เพื่อให้มีการใช้บริการในพื้นที่ ไม่เป็นเพียงทางผ่านของสินค้า ซึ่งถือเป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจในพื้นที่อีกด้วย

๔) CDF ๗ การบริการสาธารณสุข เน้นด้านคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ โดยพิจารณาความพอเพียงของการให้บริการด้านสาธารณสุขที่รองรับการพัฒนา SEZ สระแก้วในอนาคต

ดร.วิเทศ ศรีเนตร: กล่าวให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับ CDFs ว่า CDFs ที่แท้จริงต้องเกิดจากความสัมพันธ์กันระหว่างประเด็นยุทธศาสตร์ (SI) กรอบอ้างอิงเชิงยุทธศาสตร์ (SRF) และประเด็นสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน (ESI) ซึ่ง CDFs ที่ได้มาจะต้องสามารถตอบโจทย์ความเชื่อมโยงของ ๓ ห่วงดังกล่าวได้ และได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ CDFs ที่ได้นำเสนอว่า บางปัจจัยสามารถนำมาพิจารณาร่วมกันได้ เพื่อคัดกรองให้ได้ CDFs ที่แท้จริง และเป็นการลดจำนวนตัวชี้วัดบางตัวที่ซ้ำซ้อนกันออกไป อีกทั้งให้คำแนะนำเกี่ยวกับการนำ CDFs ไปสื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสียว่าควรแสดงถึงความเป็นมาของ CDFs และแสดงถึงความสัมพันธ์ทั้ง ๓ ห่วงเพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้าใจง่ายยิ่งขึ้น นอกจากนั้นได้เสนอการจัดกลุ่ม CDFs ใหม่ เป็น ๓ กลุ่ม ดังนี้

๑) การสร้างประตูความเชื่อมโยงสู่ความมั่งคั่ง

๒) การพัฒนาอุตสาหกรรมการเกษตรแปรรูปจากฐานทรัพยากรธรรมชาติและการใช้ทรัพยากรมนุษย์ในพื้นที่

๓) การพัฒนาคุณภาพแรงงาน ทรัพยากรมนุษย์ การศึกษา การพัฒนาสังคมความเป็นอยู่ที่ดีของคนในพื้นที่

และได้เสนอประเด็นภายในที่ขยายความแต่ละ CDFs ซึ่งได้พิจารณาร่วมกันกับผู้เข้าร่วมประชุมท่านอื่น ๆ

ดร.ชญาทัต เนียมแสวง: กล่าวให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับ CDFs ที่ ดร.วิเทศ ศรีเนตรเสนอว่าบาง CDFs มีความทับซ้อนกันอยู่ ซึ่งสามารถแยกจากกันได้ และได้เสนอเพิ่มบางประเด็นใน CDFs ที่ได้เสนอมาดังกล่าว

ดร.วิเทศ ศรีเนตร: กล่าวให้เพิ่ม CDFs อีกปัจจัยหนึ่ง โดยแยกมาจาก CDFs ข้อ ๒ ที่ได้เสนอ โดย CDFs ข้อ ๔ เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์และรักษาฐานทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งรวมถึงการจัดการมลพิษด้วย

๔. ผู้เข้าร่วมการประชุมร่วมกันพิจารณา CDFs และได้ข้อสรุป ดังนี้

๔.๑ การสร้างประตูความเชื่อมโยงสู่ความมั่งคั่ง เชื่อมโยงกับ CDFs เดิม ได้แก่ CDF ๖ มีประเด็นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑) ประตูสินค้านำเข้าและส่งออกชายแดน

๒) ประตูผลผลิตการเกษตร

๓) ประตูเชื่อมกับการพัฒนา EEC และประเทศเพื่อนบ้าน

๔) ประตูสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป

๕) ประตูเชื่อมโยงการคมนาคมขนส่งกับภูมิภาคและประเทศเพื่อนบ้าน

๔.๒ การพัฒนาอุตสาหกรรมการเกษตรแปรรูปจากฐานทรัพยากรธรรมชาติและใช้ทรัพยากรมนุษย์ในพื้นที่ เชื่อมโยงกับ CDFs เดิม ได้แก่ CDF ๑ และ ๒ มีประเด็นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑) เอื้อโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูง เช่น สิทธิประโยชน์การลงทุน

๒) การส่งเสริมการใช้วัตถุดิบในอุตสาหกรรมการผลิตที่สะอาด เช่น การทำให้ห่วงโซ่อุปทานสะอาด การผ่านมาตรฐานการผลิต เป็นต้น)

๔.๓ การพัฒนาศักยภาพของแรงงานและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เชื่อมโยงกับ CDFs เดิม ได้แก่ CDF ๓, ๔ และ ๗ มีประเด็นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑) การจัดการแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว

๒) การพัฒนา คุ้มครองสังคม ความเป็นอยู่ การสร้างการมีส่วนร่วม

๓) ศักยภาพแรงงาน

๔) ปรับปรุงสาธารณะสุขและความเป็นอยู่ที่ดี

๔.๔ การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เชื่อมโยงกับ CDFs เดิม ได้แก่ CDF ๕ มีประเด็นที่เกี่ยวข้อง คือ การลดมลพิษที่มีนัยสำคัญกับห่วงโซ่สินค้าเกษตร (ขยะทั่วไป/ขยะสินค้าเกษตร)

๔.๕ การพิจารณาทางเลือกและตัวเลือก ของโครงการฯ ระยะที่ ๒

ดร.ภัทรา เสมอวงษ์: กล่าวนำเสนอทางเลือก และตัวเลือก เพื่อนำไปขอความคิดเห็นร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียในการประชุมกลุ่มย่อยการจัดทำ SEA ในพื้นที่ SEZ สระแก้ว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๔.๕.๑ ทางเลือกที่ตอบสนองต่อประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ คือ

๑) การเชื่อมโยงโลจิสติกส์ และการกระจายวัตถุดิบและสินค้า (นำเข้าและส่งออก)

- ทางเลือกที่ ๑ - การพัฒนา SEZ สระแก้ว เป็นศูนย์กลางการ-เชื่อมโยงวัตถุดิบระหว่างภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และประเทศเพื่อนบ้าน ผ่านระบบถนน
- ทางเลือกที่ ๒ – คล้ายทางเลือกที่๑ แต่เพิ่มการยกระดับ SEZ สระแก้วเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์
- ทางเลือกที่ ๓ – คล้ายทางเลือกที่ ๑ แต่เปลี่ยนจากระบบถนน เป็น ระบบราง
- ทางเลือกที่ ๔ - คล้ายทางเลือกที่ ๓ แต่เพิ่มการยกระดับ SEZ สระแก้วเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์

<u>โดยมีตัวเลือก ได้แก่</u>

- ตัวเลือกที่ ๑ - วัตถุดิบทางการเกษตร สินค้ามือสอง และชิ้นส่วน-ยานยนต์ที่มีอยู่แล้วในพื้นที่ SEZ สระแก้ว
- ตัวเลือกที่ ๒ - วัตถุดิบทางการเกษตร สินค้ามือสอง ชิ้นส่วน - ยานยนต์ และสินค้าเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง

๒) การเคลื่อนย้ายแรงงาน

- ทางเลือกที่ ๑ – พัฒนา SEZ สระแก้วเพื่อการเคลื่อนย้ายแรงงาน

<u>โดยมีตัวเลือก ได้แก่</u>

- ตัวเลือกที่ ๑ – การนำเข้าแรงงานจากในประเทศและนอกประเทศ
- ตัวเลือกที่ ๒ – การพัฒนาศักยภาพของบุคคลในพื้นที่ SEZ สระแก้ว เพื่อส่งออกแรงงานที่มีศักยภาพไปทำงานที่อื่น

๔.๕.๒ ทางเลือกที่ตอบสนองต่อประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒

- ทางเลือกที่ ๑ – การแปรรูปโดยใช้วัตถุดิบภาคการเกษตรทั้งจากในพื้นที่ ในภูมิภาค และประเทศเพื่อนบ้าน

- ทางเลือกที่ ๒ – การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในภาคการเกษตร

<u>โดยมีตัวเลือก ได้แก่</u>

- ตัวเลือกที่ ๑ - วัตถุดิบพืชเศรษฐกิจ
- ตัวเลือกที่ ๒ - วัตถุดิบที่ผ่านการแปรรูปมาแล้ว เพื่อนำไปต่อยอดเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูง/อุตสาหกรรมต่อเนื่อง
- ตัวเลือกที่ ๓ - วัตถุดิบพืชสมุนไพร

๔.๕.๓ ทางเลือกที่ตอบสนองต่อประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓

- ทางเลือกที่ ๑ - พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตลอดห่วงโซ่อุปทาน ทั้งในและนอกพื้นที่ SEZ สระแก้ว
- ทางเลือกที่ ๒ – พัฒนาทรัพยากรมนุษย์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของ SEZ สระแก้วเท่านั้น

<u>โดยมีตัวเลือก ได้แก่</u>

- ตัวเลือกที่ ๑ - พัฒนาบุคคลเฉพาะในพื้นที่ SEZ สระแก้ว
- ตัวเลือกที่ ๒ - พัฒนาบุคคลในจังหวัดสระแก้ว
- ตัวเลือกที่ ๓ – พัฒนาแรงงานข้ามชาติ

รศ. ดร.วันเพ็ญ วิโรจนกูฏ: กล่าวเสนอเพิ่มเติมว่าทางเลือกของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ เรื่องการเชื่อมโยงโลจิสติกส์ฯ ในทางเลือกที่ ๓ และ ๔ ไม่ได้เป็นเพียงการคมนาคมผ่านระบบรางเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการคมนาคมผ่านระบบถนนและระบบราง

ดร.วิเทศ ศรีเนตร: กล่าวเสนอให้จัดกลุ่มทางเลือก และตัวเลือกใหม่ โดยอ้างอิงตาม CDFs ที่ได้พิจารณาจัดกลุ่มใหม่ตามระเบียบวาระที่ ๒.๑

ดร.ชญาทัต เนียมแสวง: กล่าวอธิบายเกี่ยวกับความเกี่ยวข้องกันระหว่าง CDFs กับทางเลือกและตัวเลือกว่า CDFs เป็นประเด็นหลักที่จะใช้ในการตัดสินใจคัดเลือกทางเลือก โดยในแต่ละ CDFs จะต้องกำหนดเกณฑ์การประเมิน ตัวชี้วัดและปัจจัยตรวจสอบให้ครอบคลุมและชัดเจน ขณะที่ทางเลือกเป็นการอธิบายถึงทิศทางการพัฒนาที่เป็นไปได้ทั้งหมดของแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ โดยจะต้องสร้างฉากทัศน์ของแต่ละทางเลือก เพื่อพิจารณาผลลัพธ์ว่าตอบเกณฑ์การประเมินภายใต้ CDFs หรือไม่ (หากต้องการพิจารณาถึงผลกระทบในแต่ละประเด็นและมีข้อมูลเพียงพอ สามารถนำข้อมูลตัวชี้วัดมาพิจารณาได้) ซึ่งในการติดตามและประเมินผลจะต้องเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดและปัจจัยตรวจสอบ

ดร.วิเทศ ศรีเนตร: กล่าวให้ข้อมูลเพิ่มเติมจาก ดร.ชญาทัต เนียมแสวง โดยยกตัวอย่างเช่น ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างประตูเชื่อมโยงสู่ความมั่งคั่ง อาจมีได้หลายทางเลือก ซึ่งจะสำเร็จได้ต้องพิจารณาจากเกณฑ์การประเมิน เช่น มีจำนวนโรงงานที่ส่งสินค้าข้ามพื้นที่ได้ โดยมีข้อมูลจากตัวชี้วัด เช่น มูลค่านำเข้า-ส่งออก/ปริมาณสินค้านำเข้า-ส่งออก เป็นข้อมูลประกอบ (ตัวชี้วัดใช้เป็นการประเมินระดับโครงการ) เป็นต้น

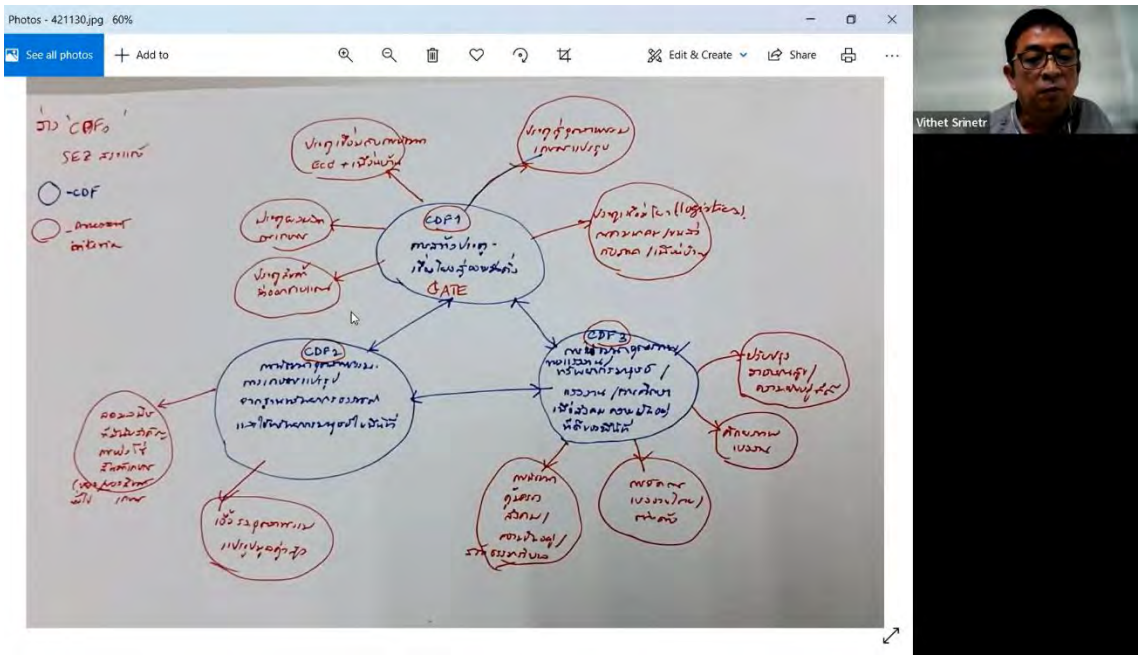
ดร.ชญาทัต เนียมแสวง: กล่าวอธิบายการนำทางเลือกไปใช้ในการประชุมกลุ่มย่อยฯ ว่าจะดำเนินการจับคู่ทางเลือก และตัวเลือก เข้าด้วยกัน เพื่อนำไปเสนอในการประชุมกลุ่มย่อยฯ ร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียต่อไป

ภาพประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการติดตามและประเมินผล
เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ ๒ ครั้งที่ ๒
ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)
ณ ห้องประชุมเทพนมแมนเมือง คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๕
ในรูปแบบออนไลน์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting)

ภาพประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการติดตามและประเมินผล
เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ ๒ ครั้งที่ ๒
ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)
ณ ห้องประชุมเทพนมแมนเมือง คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕
ในรูปแบบออนไลน์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting) (ต่อ)

ภาพประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการติดตามและประเมินผล
เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ ๒ ครั้งที่ ๒
ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)
ณ ห้องประชุมเทพนมแมนเมือง คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕
ในรูปแบบออนไลน์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting) (ต่อ)

การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้งที่ ๑ เรื่อง การพัฒนาทางเลือก
ภายใต้โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ ๒
วันศุกร์ที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๕.๐๐ น.
ในรูปแบบออนไลน์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting)

๑. หลักการและเหตุผล

การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment: SEA) เป็นกระบวนการที่เป็นระบบ เพื่อใช้สนับสนุนกระบวนการตัดสินใจในการวางแผน โดยคำนึงถึงปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล รวมทั้งให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๔)

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ดำเนินการขับเคลื่อน SEA ของประเทศมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๖๒ โดยให้ความสำคัญกับการสร้างองค์ความรู้และการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผน การจัดทำแนวทาง SEA รวมถึงการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและผลักดันกลไกการขับเคลื่อน SEA ซึ่ง สศช. ได้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำโครงการนำร่อง SEA ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว (Special Economic Zone: SEZ สระแก้ว) ซึ่งประกอบด้วยโครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ๒ ระยะ คือ ระยะที่ ๑ (มิถุนายน ๒๕๖๓ - สิงหาคม ๒๕๖๔) ในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ เพื่อจัดทำรายงานการกำหนดขอบเขต สำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ซึ่งเป็นขั้นตอนในการกำหนดกรอบและประเด็นสำคัญในการดำเนินการตามขั้นตอนของ SEA ทั้งนี้ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว

ในปีงบประมาณ ๒๕๖๔ สศช. มีการจัดทำโครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ระยะที่ ๒ (มกราคม ๒๕๖๕ - มิถุนายน ๒๕๖๕) เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ จนเสร็จสิ้นกระบวนการ SEA และจัดทำรายงาน SEA รวมถึงการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและการจัดทำแผน เพื่อนำผลที่ได้จากการจัดทำ SEA ไปใช้บูรณาการผนวกร่วมกับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว อีกทั้งนำบทเรียนจากการจัดทำ SEA ไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงแนวทาง SEA และนำไปต่อยอดในการจัดทำคู่มือ SEA เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

๒. วัตถุประสงค์ของการจัดทำ SEA ในโครงการติดตามฯ ระยะที่ ๒

๑) เพื่อพัฒนาทางเลือกและประเมินทางเลือกการพัฒนาของพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

๒) เพื่อกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน สำหรับทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสม

๓) เพื่อจัดทำรายงาน SEA และผนวกผลการจัดทำกับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว

๓. วิธีการดำเนินงาน

โครงการติดตามฯ ระยะที่ ๒ ดำเนินงานต่อเนื่องจากโครงการติดตามฯ ระยะที่ ๑ ที่ได้มีการจัดทำ SEA จนถึงขั้นตอนการจัดทำรายงานการกำหนดขอบเขต และเพื่อเตรียมข้อมูลประกอบการดำเนินกิจกรรมและกำหนดแผนการดำเนินงานในรายละเอียด โดยระหว่างเดือนสิงหาคม ๒๕๖๔ - มกราคม ๒๕๖๕ ที่ปรึกษาโครงการฯ ได้ทำการทบทวนรายงานการกำหนดขอบเขต ซึ่งมีการปรับเป้าหมายการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ประเด็นยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ตัวชี้วัด การประเมินข้อมูลฐาน และทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น ให้มีความชัดเจนเหมาะสมสอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่และความต้องการของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมากขึ้น ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่ใช้ในการดำเนินงานโครงการติดตามฯ ระยะที่ ๒ เพื่อให้ได้มา ซึ่งการพัฒนาและประเมินทางเลือกการพัฒนา มาตรการเพื่อความยั่งยืน และการจัดทำรายงาน SEA รวมถึงมีกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในรูปแบบการประชุมกลุ่มย่อยฯ จากผู้มีส่วนได้เสียในขั้นตอนต่าง ๆ รวม ๓ ครั้ง โดยมีวัตถุประสงค์และความเชื่อมโยงต่อเนื่องกันของประเด็นสาระการประชุม จำแนกตามขั้นตอนการดำเนินงาน ดังแสดงในรูปที่ ๑ ดังนี้

๓.๑ การพัฒนาทางเลือกการพัฒนา

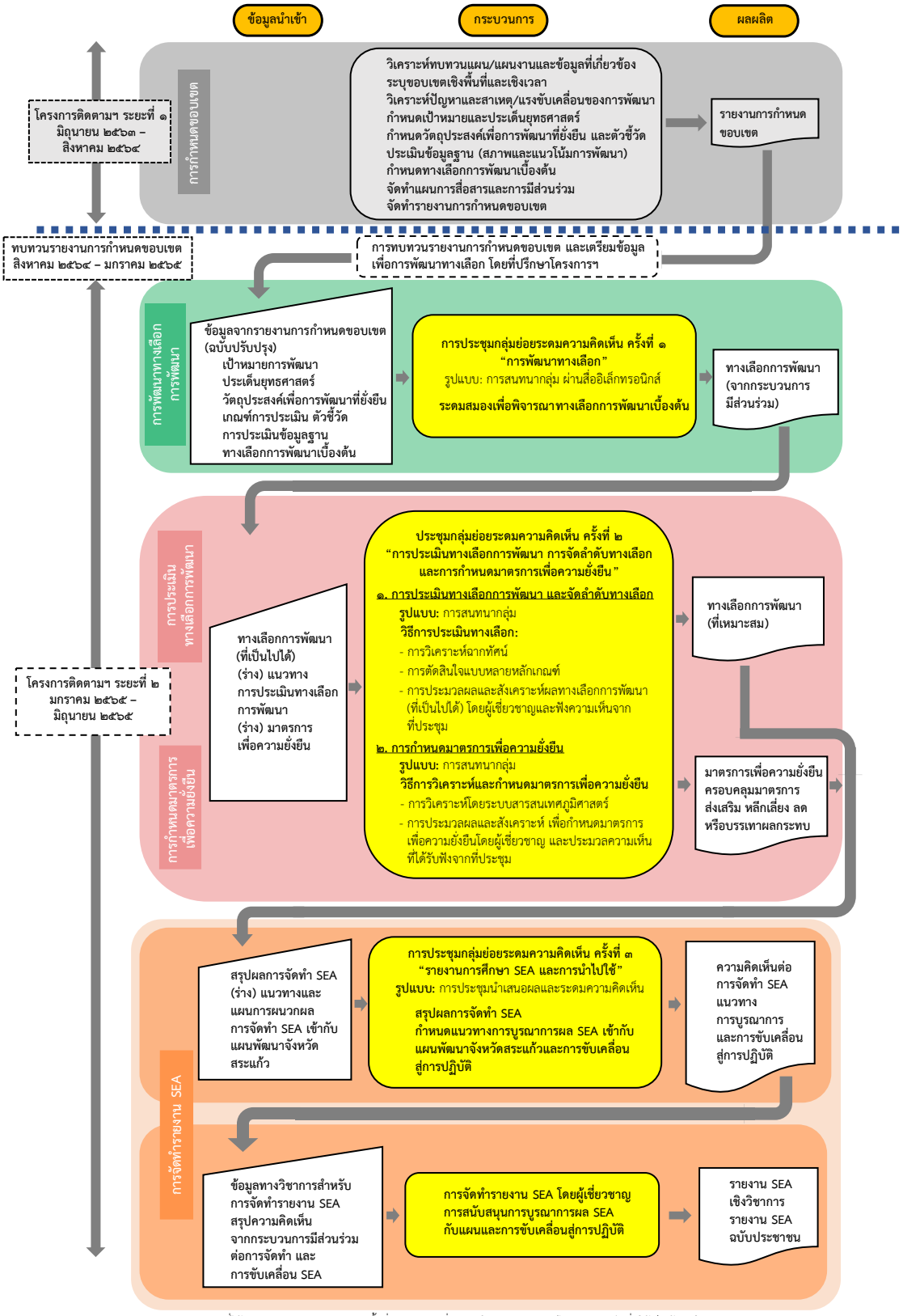
การพัฒนาทางเลือกการพัฒนา เป็นการกำหนดทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ ที่มีความเป็นไปได้ในการดำเนินงานตามแผนหรือแผนงาน ที่จะส่งผลให้การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเกิดการเปลี่ยนแปลง และบรรลุวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

โดยวิธีการดำเนินงาน คือ การนำผลการทบทวนรายงานการกำหนดขอบเขต (โครงการติดตามฯ ระยะที่ ๑) ประกอบด้วย เป้าหมายการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ประเด็นยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัด และทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น เป็นข้อมูลสำหรับ**การประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ ๑ หัวข้อ “การพัฒนาทางเลือก”** ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) และรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย ผลที่ได้จากการประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งนี้ คือ ทางเลือกการพัฒนาที่มาจากกระบวนการมีส่วนร่วม

จากนั้น ที่ปรึกษาโครงการฯ จะนำผลการประชุมกลุ่มย่อยฯ ประกอบด้วย ความคิดเห็นและทางเลือกการพัฒนามาวิเคราะห์ทางวิชาการโดยการวิเคราะห์ฉากทัศน์ และการตัดสินใจแบบหลายหลักเกณฑ์ รวมทั้งการหารือกับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้มาซึ่ง (ร่าง) แนวทางการประเมินทางเลือกการพัฒนาที่มีความรอบคอบชัดเจน ครอบคลุมด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อนึ่ง เพื่อความต่อเนื่องของการทำงาน ที่ปรึกษาโครงการฯ จึงได้ทำการวิเคราะห์แนวทางการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนไปพร้อมกัน สำหรับเป็นข้อมูลประกอบการดำเนินงานในขั้นตอนต่อไปของการจัดทำ SEA

๓.๒ การประเมินทางเลือกการพัฒนา

การประเมินทางเลือกการพัฒนา เป็นการประเมินผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ รวมทั้งการวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกการพัฒนา เพื่อให้ได้ทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสมที่สุด

*ผลที่ได้จากการประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ ๑ และ ๒ ที่ปรึกษาโครงการฯ จะนำไปสังเคราะห์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรึกษาหารือสำหรับการประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งต่อไป

รูปที่ ๑ กรอบการดำเนินงานภาพรวมของโครงการติดตามและประเมินผล
เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ ๑ และ ระยะที่ ๒

วิธีการดำเนินงานในขั้นตอนนี้ คือ การเตรียมข้อมูลโดยที่ปรึกษาโครงการฯ ดังกล่าวในข้อ ๓.๑ หลังจากนั้นจึงนำ (ร่าง) แนวทางการประเมินผลกระทบทางเลือกการพัฒนามาเป็นข้อมูลนำเข้าในการหารือร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียในการประชุมกลุ่มย่อยฯ ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม และเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียร่วมจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกการพัฒนา ผ่านการวิเคราะห์ฉากทัศน์และการตัดสินใจแบบหลายหลักเกณฑ์ ผลที่ได้จากการประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งนี้ คือ ผลการประเมินและการจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกการพัฒนาจากกระบวนการมีส่วนร่วม

๓.๓ การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน

การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน เป็นแนวทางหรือวิธีการดำเนินงานที่ช่วยให้ประเด็นยุทธศาสตร์บรรลุตามวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และนำไปสู่ความสมดุลในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ครอบคลุม ๑) มาตรการส่งเสริม ๒) มาตรการหลีกเลี่ยง และ ๓) มาตรการลดหรือบรรเทา โดยหน่วยงานผู้รับผิดชอบมาตรการเพื่อความยั่งยืน มีหน่วยงานกำกับ คือ สำนักงานจังหวัดสระแก้ว และมีหน่วยงานดำเนินการ เช่น สำนักงานแรงงานจังหวัดสระแก้ว สำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้ว สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสระแก้ว เป็นต้น และนำมาตรการเพื่อความยั่งยืนไปบูรณาการผนวกเข้ากับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๕ ปี (๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ฉบับทบทวน

วิธีการดำเนินงานของขั้นตอนกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนจะดำเนินการด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม ทั้งนี้ ที่ปรึกษาโครงการฯ ได้จัดทำ (ร่าง) มาตรการเพื่อความยั่งยืนดังกล่าวแล้วในข้อ ๓.๑ เพื่อเป็นข้อมูลนำเข้าในการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย ผลที่ได้จากการประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งนี้ คือ ความคิดเห็นต่อ (ร่าง) มาตรการเพื่อความยั่งยืน จากนั้น ที่ปรึกษาโครงการฯ จะนำผลลัพธ์ที่ได้มาวิเคราะห์และกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนให้ครบถ้วนต่อไป

ที่ปรึกษาโครงการฯ ได้พิจารณาปรับกระบวนการวิธีการการประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ ๒ เพื่อการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย ให้ครอบคลุมขั้นตอนสำคัญของการจัดทำ SEA ในครั้งเดียว คือ **การประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ ๒ หัวข้อ “การประเมินทางเลือกการพัฒนา การจัดลำดับทางเลือกและมาตรการเพื่อความยั่งยืน”**

๓.๔ การจัดทำรายงาน SEA

การจัดทำรายงาน SEA เป็นการสรุปผลการดำเนินงาน SEA ทุกขั้นตอน เพื่อใช้ในการดำเนินงานติดตาม ประเมินผล และสื่อสารกับประชาชน ประกอบด้วย รายงานเชิงวิชาการ และรายงานฉบับประชาชน ซึ่งควรนำรายงาน SEA ไปรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียก่อนนำเสนอหน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงานต่อไป เพื่อให้ได้รายงานที่สมบูรณ์ มีความน่าเชื่อถือ และเป็นที่ยอมรับ

โดยวิธีการดำเนินงาน คือ การนำข้อมูลสรุปผลการจัดทำ SEA และ (ร่าง) แนวทางและแผนการผนวกผลการจัดทำ SEA เข้ากับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้วที่จัดเตรียมโดยที่ปรึกษาโครงการฯ ไปรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียใน**การประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ ๓ หัวข้อ “รายงานการศึกษา SEA และการนำไปใช้”** โดยผลลัพธ์ที่ได้จากการประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งนี้ คือ แนวทางและแผนการผนวกผลการจัดทำ SEA เข้ากับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว รวมถึงข้อเสนอแนะต่อการขับเคลื่อนการจัดทำ SEA ให้มีประสิทธิผล

มากยิ่งขึ้น จากนั้น ที่ปรึกษาโครงการฯ นำผลการศึกษาที่ได้ไปจัดทำรายงาน SEA เชิงวิชาการ และรายงาน SEA ฉบับประชาชน

๓.๕ การผนวกเข้ากับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว

ที่ปรึกษาโครงการฯ นำรายงาน SEA ไปหารือร่วมกับสำนักงานจังหวัดสระแก้ว พร้อมเสนอแนวทางการบูรณาการผลการจัดทำ SEA สำหรับการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วอย่างยั่งยืน เพื่อการผนวกเข้ากับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๕ ปี (๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ฉบับทบทวน

๔. วัตถุประสงค์ของการจัดการประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ ๑ เรื่อง การพัฒนาทางเลือก

๑) นำเสนอผลการดำเนินโครงการติดตามฯ ระยะที่ ๑ และการทบทวนเป้าหมายการพัฒนา ประเด็นยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ตัวชี้วัด และทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น

๒) เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดทำ SEA ในประเด็นเป้าหมายการพัฒนา ประเด็นยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ตัวชี้วัด ตลอดจนทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น (ฉบับทบทวน)

๓) เพื่อพัฒนาทางเลือกการพัฒนาที่ตอบสนองประเด็นยุทธศาสตร์ที่กำหนด

๕. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่เชิญเข้าร่วมการประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ ๑ กำหนดให้มีจำนวนทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า ๖๐ คน อ้างอิงผลจากขั้นตอนการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วมของรายงานการกำหนดขอบเขตในโครงการติดตามฯ ระยะที่ ๑ ซึ่งประกอบด้วย ผู้มีส่วนได้เสียที่เป็นผู้แทนภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว โดยพิจารณาจากความเป็นตัวแทน ๓ ลักษณะ ดังนี้

๑) ความเป็นตัวแทนของภาคส่วนการพัฒนา จำแนกตามภารกิจ ความเชี่ยวชาญ และผลกระทบหรือประโยชน์ที่จะได้รับจากการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ที่ครอบคลุมทั้งผู้นำภาคประชาสังคมและชุมชน หน่วยงานภาครัฐ ภาคธุรกิจ องค์กรเอกชนด้านการพัฒนาและการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้แทนสถาบันการศึกษาหรือนักวิชาการที่มีบทบาทเกี่ยวข้องและเป็นที่ยอมรับ

๒) ความเป็นตัวแทนที่ครอบคลุมประเด็นยุทธศาสตร์และทางเลือกการพัฒนา ได้แก่ การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ การพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายและอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง การพัฒนาเกษตรแนวใหม่ การพัฒนาแรงงานและทรัพยากรมนุษย์ให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน การใช้ทรัพยากรและจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

๓) ผู้แทนที่เคยเข้าร่วมกระบวนการมีส่วนร่วมในโครงการติดตามฯ ระยะที่ ๑ ในหัวข้อการกำหนดขอบเขต ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและเชื่อมโยงต่อโครงการติดตามฯ ระยะที่ ๒ ได้แก่ ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ผู้แทนภาคประชาชน ผู้แทนภาคเอกชน อุตสาหกรรม และหน่วยงานเกี่ยวข้อง

๖. รูปแบบการจัดประชุม

๖.๑ การแบ่งกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น

การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้งที่ ๑ เป็นการจัดในรูปแบบออนไลน์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting) ในวันศุกร์ที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ.๒๕๖๕ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๐๐ น. ใช้เทคนิควิธีการสนทนากลุ่ม โดยการแบ่งกลุ่ม ๔ กลุ่ม (กลุ่มละประมาณ ๒๐ คน รวมทั้งสิ้น จำนวน ๗๖ คน) แต่ละกลุ่มประกอบด้วยผู้แทนผู้มีส่วนได้เสียจากหน่วยงานหรือภาคส่วนเดียวกัน ซึ่งทุกกลุ่มจะได้รับประเด็นคำถามชุดเดียวกัน ทั้งนี้ เพื่อให้มีจำนวนสมาชิกกลุ่มย่อยไม่มากจนเกินไป สามารถอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมการประชุมได้ทั่วถึงและครอบคลุมทุกประเด็นยุทธศาสตร์และทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น โดยจะมีผู้ดำเนินการสนทนาและผู้ประสานงาน อย่างน้อย ๓ คนต่อกลุ่ม สำหรับองค์ประกอบสมาชิก ๔ กลุ่มย่อย มีดังนี้

กลุ่มที่ ๑ ประกอบด้วย **ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ (ระดับจังหวัด)** จำนวน ๒๖ คน ได้แก่ สำนักงานจังหวัดสระแก้ว องค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดสระแก้ว ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดสระแก้ว สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสระแก้ว สำนักงานที่ดินจังหวัดสระแก้ว สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระแก้ว สำนักงานแรงงานจังหวัดสระแก้ว สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสระแก้ว สำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดสระแก้ว สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสระแก้ว สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสระแก้ว สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสระแก้ว สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสระแก้ว สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสระแก้ว สำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้ว โครงการชลประทานสระแก้ว สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดสระแก้ว สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสระแก้ว สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้ว สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานสระแก้ว สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดสระแก้ว สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสระแก้ว ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จังหวัดสระแก้ว การประปาส่วนภูมิภาค สาขาสระแก้ว

กลุ่มที่ ๒ ประกอบด้วย **ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ (ระดับท้องถิ่น)** จำนวน ๑๔ คน ได้แก่ สำนักงานเกษตรอำเภออรัญประเทศ สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสระแก้ว สำนักงานเกษตรอำเภอวัฒนานคร โรงพยาบาลวังน้ำเย็น องค์การบริหารส่วนตำบลผักขะ สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านใหม่หนองไทร สำนักงานเทศบาลเมืองอรัญญประเทศ ด่านศุลกากรอรัญประเทศ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านด่าน ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนสระแก้ว อุทยานประวัติศาสตร์สด๊กก๊อกธม เทศบาลตำบลฟากห้วย สำนักงานเทศบาลตำบลป่าไร่

กลุ่มที่ ๓ ประกอบด้วย **ผู้แทนภาคประชาชน** จำนวน ๒๐ คน ได้แก่ สมาพันธ์เกษตรกรรมยั่งยืนสระแก้ว วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์และเพาะเห็ดบ้านหนองหญ้าปล้อง วิสาหกิจชุมชนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกพืชตำบลฟากห้วย สมาคมเกษตรกรชายแดนบูรพา วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรในน้ำมีปลาในนามีข้าวบ้านสวนอุดม วิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกเมล่อนและเกษตรปลอดสารบ้านฟากห้วย วิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์พืชไร่ป่าไร่ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสมุนไพรทับทิมสยาม๐๕ วิสาหกิจชุมชนการท่องเที่ยวและศึกษาดูงานตำบลฟากห้วย กำนันตำบลผักขะ กำนันตำบลป่าไร่ กำนันตำบลท่าข้าม กำนันตำบลบ้านด่าน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๒ ตำบลป่าไร่ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเห็ดกระด้างและเห็ดขอนขาว ต.ป่าไร่ เครือข่ายป่าชุมชนจังหวัดสระแก้ว เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร จังหวัดสระแก้ว เครือข่ายเกษตรกร

รุ่นใหม่ จังหวัดสระแก้ว (YSF SAKAEO) เครือข่ายแปลงใหญ่ระดับจังหวัดสระแก้ว วิสาหกิจชุมชนผลิตและพัฒนามันสำปะหลังตำบลหนองหว้า

กลุ่มที่ ๔ ประกอบด้วย **ผู้แทนภาคธุรกิจเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และสถาบันวิชาการ** จำนวน ๑๖ คน ได้แก่ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สำนักงานนิคมอุตสาหกรรมสระแก้ว สภาอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้ว หอการค้าจังหวัดสระแก้ว บริษัท น้ำตาลและอ้อยตะวันออก จำกัด (มหาชน) สมาคมชาวไร่อ้อยวังน้ำเย็น บริษัท ยูแอล อินเตอร์เนชั่นแนล อิมพอร์ต เอ็กซ์พอร์ต จำกัด บริษัท ศูนย์การค้าอินโดจีน (อรัญประเทศ) จำกัด บริษัท โกลเด้น เกต พลาซ่า สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวและบริการจังหวัดสระแก้ว สมาคมรักษ์ปางสีดา สมาพันธ์เอสเอ็มอีไทย มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสระแก้ว วิทยาลัยเทคนิคสระแก้ว มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สระแก้ว มูลนิธิสระแก้วสีเขียว

๖.๒ กำหนดการ

กำหนดการภาคเช้า ประกอบด้วย

- ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ ๑
- สรุปผลการดำเนินงานโครงการติดตามฯ ระยะที่ ๑ และแผนการดำเนินงานโครงการติดตามฯ ระยะที่ ๒
- นำเสนอเป้าหมายการพัฒนา ประเด็นยุทธศาสตร์ และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่ได้มีการปรับปรุงจากผลการดำเนินงานโครงการติดตามฯ ระยะที่ ๑ รวมถึงอภิปรายเกณฑ์การประเมิน และตัวชี้วัด

กำหนดการภาคบ่าย ประกอบด้วย

- อภิปรายทางเลือกการพัฒนาที่ตอบสนองต่อประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว
- สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ ๑

๗. ผลที่คาดว่าจะได้รับของการจัดประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ ๑

๑) ทางเลือกการพัฒนาที่ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ เพื่อนำไปใช้ในการประเมินทางเลือกการพัฒนาในการจัดการประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ ๒

๒) กระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจต่อกระบวนการ SEA ในเรื่องการพัฒนาทางเลือก รวมถึงโอกาสในการระดมความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม อันนำไปสู่การยอมรับต่อแผนหรือแผนงานที่จะเกิดขึ้นจากกระบวนการจัดทำ SEA

๘. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กำหนดการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้งที่ ๑
เรื่อง การพัฒนาทางเลือก
ภายใต้โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ ๒
วันศุกร์ที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๕.๐๐ น.
ในรูปแบบออนไลน์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting)

๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ น. **ลงทะเบียนเข้าร่วมการประชุมฯ**

๐๙.๐๐ - ๐๙.๑๐ น. **กล่าวเปิดการประชุมฯ**
โดย **นางสาวนุชจรี วงษ์สันต์**
ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๐๙.๑๐ - ๐๙.๑๕ น. **กล่าวแสดงข้อคิดเห็นที่มีต่อการจัดทำ SEA และบทบาทของจังหวัดสระแก้วต่อพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว**
โดย **นายภูมิวัชร์ อุดมทรัพย์**
หัวหน้าสำนักงานจังหวัดสระแก้ว

๐๙.๑๕ - ๐๙.๒๐ น. **ชี้แจง วัตถุประสงค์ของการจัดประชุมกลุ่มย่อยฯ (ครั้งที่ ๑)**
โดย **ศาสตราจารย์ ดร.สุวลักษณ์ สาธุมนัสพันธุ์**
รองคณบดีคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

๐๙.๒๐ - ๐๙.๔๐ น. **นำเสนอ ผลการดำเนินงานโครงการติดตามฯ ระยะที่ ๑ และแผนการดำเนินงานโครงการติดตามฯ ระยะที่ ๒**
โดย **ดร.อรันย์ ศรีรัตนา ทาบูกานอน**
ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

๐๙.๔๐ - ๑๐.๑๐ น. **นำเสนอ วิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ และวัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืน (ฉบับทบทวน)**
โดย **รองศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ วิโรจนกูฏ**
ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

๑๐.๑๐ - ๑๐.๒๐ น. ----------พัก----------

๑๐.๒๐ - ๑๒.๐๐ น. **ระดมความคิดเห็นกลุ่มย่อย ๔ กลุ่ม**
หัวข้อ เกณฑ์การประเมิน และตัวชี้วัด ของประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น. ----------พักรับประทานอาหารกลางวัน----------

๑๓.๐๐ - ๑๔.๓๐ น. **ระดมความคิดเห็นกลุ่มย่อย ๔ กลุ่ม (ต่อ)**

หัวข้อ ทางเลือกการพัฒนาที่ตอบสนองต่อประเด็นยุทธศาสตร์
การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

๑๔.๓๐ - ๑๔.๔๕ น. ----------พัก----------

๑๔.๔๕ - ๑๕.๐๐ น. **สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ ๑ และปิดการประชุมฯ**

หมายเหตุ ในการระดมความคิดเห็นกลุ่มย่อย ประกอบด้วย ๔ กลุ่มย่อย คือ

กลุ่มที่ ๑ **กลุ่มผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ (ระดับจังหวัด)**
ดำเนินการโดย **ดร.อรันย์ ศรีรัตนา ทาบูกานอน**
ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

กลุ่มที่ ๒ **กลุ่มผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ (ระดับท้องถิ่น)**
ดำเนินการโดย **รองศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ วิโรจนกูฏ**
ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

กลุ่มที่ ๓ **กลุ่มผู้แทนภาคประชาชน**
ดำเนินการโดย **นางสินี ช่วงฉ่ำ**
ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และ
สิ่งแวดล้อม และเชิงพื้นที่

กลุ่มที่ ๔ **กลุ่มผู้แทนภาคธุรกิจเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และสถาบันวิชาการ**
ดำเนินการโดย **ดร.ภัทรา เสมอวงษ์**
ผู้เชี่ยวชาญด้านมนุษย์และสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 1

ช่วงที่ 1 เวลา 10.20 – 12.00 น.

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อความเหมาะสมชัดเจนของประเด็น:
เป้าหมายการพัฒนา ประเด็นยุทธศาสตร์
วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เกณฑ์การประเมิน และตัวชี้วัด
ของประเด็นยุทธศาสตร์ การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

เป้าหมายการพัฒนา

“เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาอุตสาหกรรมมูลค่าสูงบนฐานทรัพยากรอย่างมั่งคั่งและยั่งยืน”

เป้าหมายการพัฒนา

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

“เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเป็นประตูเชื่อมโยง
การพัฒนาอุตสาหกรรมมูลค่าสูง
บนฐานทรัพยากรอย่าง
มั่งคั่งและยั่งยืน”

สวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน: ตรวจค่าแรงลูกจ้าง SEZ สระแก้ว เกิดขึ้นนานแล้ว แต่ว่าคิดว่าการเจริญคาดว่าจะเป็นไปได้ยาก อุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมโกดัง ติดต่อนักธุรกิจในการลงทุนมาลงทุน เพื่อส่งออกไปเวียดนาม ไปจีน

สำนักงานจังหวัดสระแก้ว: เห็นด้วยกับวิสัยทัศน์ (เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน) เพราะค่อนข้างสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดเดิม รองรับกับการค้าชายแดน จังหวัดนำเรียนไปที่ กระทรวงมหาดไทย อยากทบทวนพื้นที่เพิ่มเติม อยากกำหนดผังเมืองให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ผังเมืองสีม่วงสำหรับพื้นที่อุตสาหกรรม พื้นที่ที่มีคนเกิดการลงทุนเพียง 30 เปอร์เซ็นต์เท่านั้นเอง น้อยอยู่ ไม่เยอะ อยากให้ผลักดัน BOI อยากให้ผู้ประกอบการส่งเสริมการลงทุนพื้นที่

สำนักงานเกษตรกรจังหวัดสระแก้ว เห็นด้วย แต่อยากให้เพิ่มประเด็นในส่วนของ เขต ***“เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาอุตสาหกรรมมูลค่าสูง บนฐานทรัพยากร ตามอัตลักษณ์ของพื้นที่อย่างมั่งคั่งและยั่งยืน”***

ประเด็นยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของโครงการติดตามฯ ระยะที่ 2

ประเด็นยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
1. การพัฒนา SEZ สระแก้ว เพื่อความเชื่อมโยงสู่ความมั่งคั่งอย่างยั่งยืน	1. เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเพิ่มมูลค่าการลงทุนในพื้นที่ SEZ สระแก้ว 2. เพื่อส่งเสริมความร่วมมือ และโอกาสกับพื้นที่อุตสาหกรรมใกล้เคียงและเขตเศรษฐกิจพิเศษอื่นๆ 3. เพื่อสร้างความเชื่อมโยงของระบบโลจิสติกส์ ในส่วนของโครงสร้างพื้นฐานด้านกายภาพ 4. เพื่อสร้างมูลค่าห่วงโซ่อุปทาน แบบครบวงจร
2. การส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงบนฐานทรัพยากร	1. เพื่อยกระดับการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรมูลค่าสูงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 2. เพื่อส่งเสริมการทำการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 3. เพื่อส่งเสริมและผลักดันการทำการเกษตรให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และความต้องการของอุตสาหกรรมเป้าหมายและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง
3. การพัฒนาองค์ความรู้และศักยภาพของประชาชนให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน	1. เพื่อพัฒนาทักษะ องค์ความรู้ ความชำนาญและเชี่ยวชาญที่สอดคล้อง และเหมาะสมกับความต้องการของตลาดแรงงานในพื้นที่ SEZ สระแก้ว 2. เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสิทธิประโยชน์ของแรงงานและประชาชนในพื้นที่ SEZ สระแก้ว ตลอดจนการสร้างการมีส่วนร่วม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
1. การพัฒนา SEZ สระแก้ว เพื่อความเชื่อมโยงสู่ความมั่งคั่งอย่างยั่งยืน	1. เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเพิ่มมูลค่าการลงทุนในพื้นที่ SEZ สระแก้ว 2. เพื่อส่งเสริมความร่วมมือ และโอกาสกับพื้นที่อุตสาหกรรมใกล้เคียงและเขตเศรษฐกิจพิเศษอื่นๆ 3. เพื่อสร้างความเชื่อมโยงของระบบโลจิสติกส์ ในส่วนของโครงสร้างพื้นฐานด้านกายภาพ 4. เพื่อสร้างมูลค่าห่วงโซ่อุปทาน แบบครบวงจร

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

สำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้ว ท่านจงสวัสดิ์ เห็นด้วย เห้นว่าการให้เพิ่มประเด็นที่เป็นอัตลักษณ์ อาจจะทำให้วิสัยทัศน์แคบลงหรือเปล่า อยากให้ผู้ประกอบการมองว่าสระแก้วมีประสิทธิภาพขนาดไหน
วัตถุดิบ มันสัมปะหลัง ข้าวโพด เรานำเข้ามาจากกัมพูชา ถ้าเรานำเข้าจากกัมพูชาเราก็สามารถส่งออกได้ มีตัวเลขนำเข้า ส่วนใหญ่เรานำเข้ามันสำปะหลังอยู่แล้วเป็นหลัก
สำนักงานจังหวัดสระแก้ว: 1-3 ค่อยข้างสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด
อยากให้ปรับเปลี่ยน 4 วัตถุประสงค์ ไม่เข้าใจได้ง่าย
สำนักงานที่ดินจังหวัดสระแก้ว
สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาสระแก้ว ฐิตารีย์: ยังไม่มีประเด็น

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
2. การส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงบนฐานทรัพยากร	1. เพื่อยกระดับการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรมูลค่าสูงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 2. เพื่อส่งเสริมการทำการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 3. เพื่อส่งเสริมและผลักดันการทำการเกษตรให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และความต้องการของอุตสาหกรรมเป้าหมายและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง

สำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้ว: เห็นด้วยทั้ง 3 ประเด็น และปกติก็สนับสนุนการเกษตรที่เขียวอยู่แล้ว มีการรับรองจาก EEE PPF... มีการส่งขายให้โรงพยาบาลในสระแก้ว ทำให้มันมีราคาเพิ่มขึ้นในตัวของมันเอง จังหวัดสระแก้วพยายามผลักดันแปรรูปพืชสมุนไพร
เชียงใหม่ ห้วยอัน ถ้ามีการตั้งโรงงานแปรรูปในพื้นที่ น่าจะดีกว่าไหม? จะได้เป็นการรองรับผลผลิตของเกษตรกรในส่วนของพืชสมุนไพรด้วย

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ท่านวรเชษ สำนักงานสภาเกษตร: อ่านเอกสารประกอบ ควรจะเพิ่มคำว่าอัตลักษณ์ของพื้นที่ จะได้เป็นการ promise กับคนในพื้นที่ เพราะอยากให้เกษตรกรในพื้นที่จริงๆ จะได้ประโยชน์
อยากให้เกิดผลเชิงประจักษ์ พืชสมุนไพร สามารถทำให้เป็นจุดขายได้ กลุ่มขับเคลื่อนคนน้อย
ถ้าอยากให้ได้ประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้เสียวงกว้าง ควรส่งเสริมเกษตรกรพืชไร่มากกว่า
วิทยากร เสนอว่าควรเสนอทั้งสองพืช

สำนักงานจังหวัดสระแก้ว
การส่งเสริมและพัฒนา พืช 1 ข้าว 2อ้อย 3มันสัมปะหลัง 4ข้าวโพด
ข้าวกับอ้อยน่าจะมีประเด็นส่งเสริมที่น่าสนใจ ประเด็นและวัตถุประสงค์
ของแผนพัฒนา 5 ปี 66-70 มีเป้าประสงค์ 2 ประการ 1.....2.เป็นแหล่งผลิตเกษตรปลอดภัยที่มีคุณภาพเป็นที่ต้องการทั้งในไทยและต่างประเทศ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
3. การพัฒนาองค์ความรู้และศักยภาพของประชาชนให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน	1. เพื่อพัฒนาทักษะ องค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านให้กับประชาชนที่สอดคล้อง และเหมาะสมกับความต้องการของตลาดแรงงานในพื้นที่ SEZ สระแก้ว 2. เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและศักยภาพของแรงงานในพื้นที่ SEZ สระแก้ว ตลอดจนสร้างการมีส่วนร่วม

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสระแก้ว เห็นด้วยค่ะ
มีการยกร่างพัฒนาระบบการศึกษา ถ้าเกิดเราละทิ้งคำนี้ การยกระดับการศึกษาที่สูงขึ้นจะส่งผลต่อรายได้ และระดับคุณภาพชีวิต
วิธีการจะเป็นอย่างไร – อยากให้เชื่อมโยง ลงทุนด้านบุคลากรและเทคโนโลยี มีอะไรที่มีคุณภาพ
2.เราจะพัฒนาคนให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน
เราชาวสระแก้วจะไปแข่งขันกับเขาได้ยังไง
จุดไหนไม่โอเค???? ในระบบการศึกษาของจังหวัดสระแ
อยากให้วางจากฐานสำคัญของระบบการศึกษา
โปรดนำคำว่า พัฒนาระบบการศึกษา เข้าไปร่วมกับประเด็นยุทธศาสตร์ด้วย

สำนักงานแรงงานจังหวัดสระแก้ว: คุณบุษยมาศ ปัจจุบันเข้าสู่ระบบสังคมผู้สูงอายุ ปกติแรงงานก็จะไปอยู่ในจังหวัดใกล้เคียง อยากให้ดึงแรงงานกลับมาทำในจังหวัดสระแก้ว คิดว่าเราควรจะมีโรงงาน หรือ มีห้างสรรพสินค้าที่จะดึงแรงงานหนุ่มสาวกลับมา
ยกตัวอย่าง ตอนนี้มี รพ. เกษมราฎร์ ก็ทำให้ประชาชนในพื้นที่มีงานทำ ไปอยู่ ระยอง ชลบุรี
มีเดินทางไปกลับที่ กะบินทร์
ที่ใหญ่ที่สุด คือ บิ๊กซี และโลตัสกระจายอยู่ย่อยๆ
ศูนย์การค้า คือ ที่ที่รวม

สำนักงานพัฒนาที่มือแรงงานจังหวัดสระแก้ว
มีการกิจที่จะส่งเสริมทักษะอาชีพให้เกษตรกร ให้ใช้เทคนิคในการเกษตรมาเพิ่มในกระบวนการผลิตให้กับเขารู้สึกว่าเป็นการทำงานต่างคนต่างทำไม่มีการบูรณาการร่วมกัน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนา SEZ สระแก้ว เพื่อความเชื่อมโยงสู่ความมั่งคั่งยั่งยืน

ปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจ
- ประตูเชื่อมกับการพัฒนา EEC ภูมิภาคต่าง ๆ และประเทศเพื่อนบ้าน (โลจิสติกส์และระบบการขนส่ง)
- ประตูสินค้านำเข้า-ส่งออกชายแดน (สินค้าเกษตร ผลผลิตจากอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปและสินค้าอื่น ๆ)

วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
1) เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเพิ่มมูลค่าการลงทุนในพื้นที่ SEZ สระแก้ว
2) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือและโอกาสกับพื้นที่อุตสาหกรรมหรือพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษอื่น ๆ ใกล้เคียง
3) เพื่อสร้างความเชื่อมโยงของระบบโลจิสติกส์ ในส่วนของโครงสร้างพื้นฐานด้านกายภาพ (Infrastructure)
4) เพื่อสร้างมูลค่าห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) แบบครบวงจร

เกณฑ์การประเมิน
1) ระบบโลจิสติกส์ที่เชื่อมโยงภายในประเทศระดับภูมิภาค รวมทั้งพื้นที่เศรษฐกิจอื่น และประเทศเพื่อนบ้าน
2) มูลค่าสินค้านำเข้า - ส่งออกบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว

ตัวชี้วัด
1) ระบบโครงข่ายเส้นทางคมนาคมระบบถนน ระบบราง และระบบโลจิสติกส์ ที่เชื่อมต่อภายในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน ได้มาตรฐานและยั่งยืน
2) มูลค่าสินค้านำเข้า – ส่งออกผ่านบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว

เกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัด ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงบนฐานทรัพยากร

ปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจ

- การส่งเสริมอุตสาหกรรมสีเขียว
- การพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง
- การส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมาย
- การส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

1) เพื่อยกระดับการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรมูลค่าสูงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
2) เพื่อส่งเสริมการทำการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
3) เพื่อส่งเสริมและผลักดันการทำการเกษตรให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และความต้องการของอุตสาหกรรมเป้าหมายและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง

เกณฑ์การประเมิน	ตัวชี้วัด
1) การส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมายและเกษตรแปรรูป	1) สัดส่วนมูลค่าการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายและเกษตรแปรรูปที่เพิ่มขึ้น
2) การพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงและอุตสาหกรรมเป้าหมายที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	2) สัดส่วนโรงงานอุตสาหกรรมที่ผ่านเกณฑ์อุตสาหกรรมสีเขียว (ระดับ 1/2/3/4/5)
3) การส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ได้มาตรฐานและยั่งยืน สำหรับอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงและอุตสาหกรรมเป้าหมาย	3) ปริมาณผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพร
	4) สัดส่วนผลิตภาพภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น

เกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัด ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาองค์ความรู้และศักยภาพของประชาชนให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน

ปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจ

- การจัดการแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว
- การพัฒนาศักยภาพแรงงาน
- ความครอบคลุมของระบบการคุ้มครองทางสังคม
- การสร้างเสริมการมีส่วนร่วม
- การปรับปรุงคุณภาพและการเข้าถึงบริการสาธารณสุข

วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

1) เพื่อพัฒนาทักษะ องค์ความรู้ ความชำนาญและเชี่ยวชาญที่สอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการของตลาดแรงงานในพื้นที่ SEZ สระแก้ว
2) เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสิทธิประโยชน์ของแรงงานและประชาชนในพื้นที่ SEZ สระแก้ว ตลอดจนการสร้างการมีส่วนร่วม

เกณฑ์การประเมิน	ตัวชี้วัด
1) การพัฒนาศักยภาพแรงงานที่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน (ภาคอุตสาหกรรม และการเกษตร)	1) สัดส่วนแรงงานไทยและต่างด้าว ในพื้นที่สระแก้ว และ SEZ สระแก้ว ที่ผ่านการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาฝีมือทักษะที่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน
2) การจัดการแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานอย่างถูกกฎหมาย	2) สัดส่วนแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานอย่างถูกกฎหมาย
3) การสร้างเสริมการมีส่วนร่วม	3) ระบบข้อมูล การสื่อสาร และการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน
4) ความพอเพียงของการให้บริการด้านสาธารณสุขที่มีคุณภาพรองรับการพัฒนา SEZ	4) สัดส่วนของบุคลากรด้านสาธารณสุขที่เพียงพอและมีความเชี่ยวชาญเหมาะสม

เกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัด ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 1

ช่วงที่ 2 เวลา 13.00 – 14.30 น.

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อความเหมาะสมชัดเจนของประเด็น:
ทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้นสำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

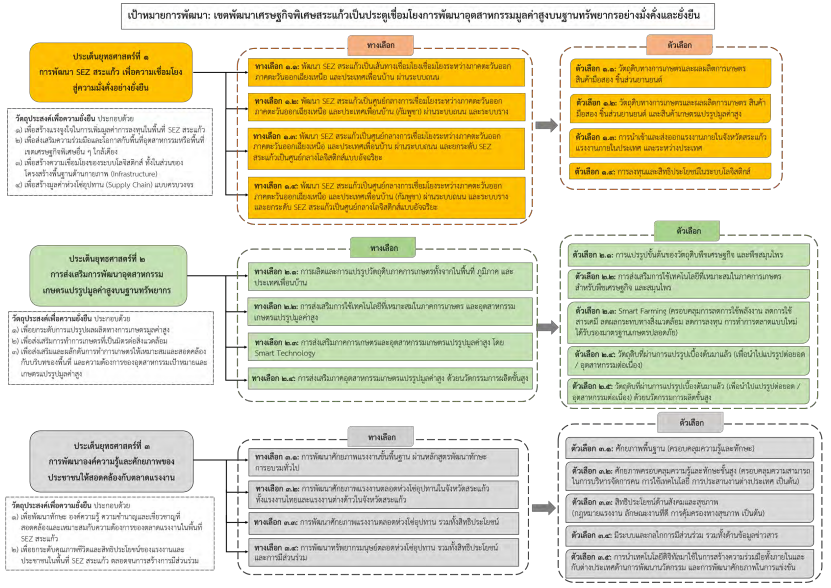
ทางเลือกต่างๆ ในการพัฒนา

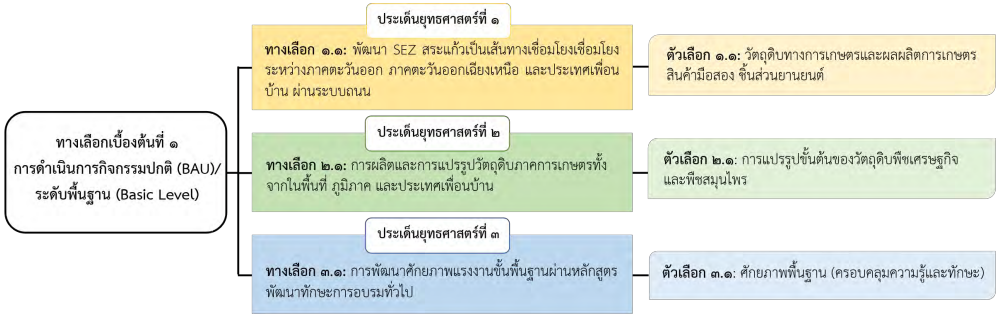

1. ดำเนินการกิจกรรม **ปกติ** — พัฒนา SEZ สระแก้วเป็นเส้นทางเชื่อมโยงระหว่างภูมิภาค และประเทศเพื่อนบ้าน ผ่านระบบถนนในการขนส่งสินค้า อุปกรณ์ และแรงงาน
2. พัฒนาระดับปรับปรุง **(ดีขึ้น)** — พัฒนา SEZ สระแก้วเป็นประตูเชื่อมโยงสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืนจากการผลิตบนฐานทรัพยากรผ่านระบบถนน และระบบราง
3. พัฒนาแบบยกระดับ **(ดีมาก)** — พัฒนา SEZ สระแก้วเป็นประตูเชื่อมโยงสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืนจากการผลิตบนฐานทรัพยากรผ่านระบบถนน ระบบราง พร้อมด้วยระบบจัดการแรงงานและระบบโลจิสติกส์
4. พัฒนาครบวงจรบนพื้นฐานนวัตกรรมใหม่ **(ดีเลิศ)** — พัฒนา SEZ เป็นประตูเชื่อมโยงสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืนจากการผลิตบนฐานทรัพยากรผ่านระบบถนน ระบบราง พร้อมด้วยระบบจัดการแรงงาน และระบบโลจิสติกส์แบบอัจฉริยะ

ประเมินทางเลือก

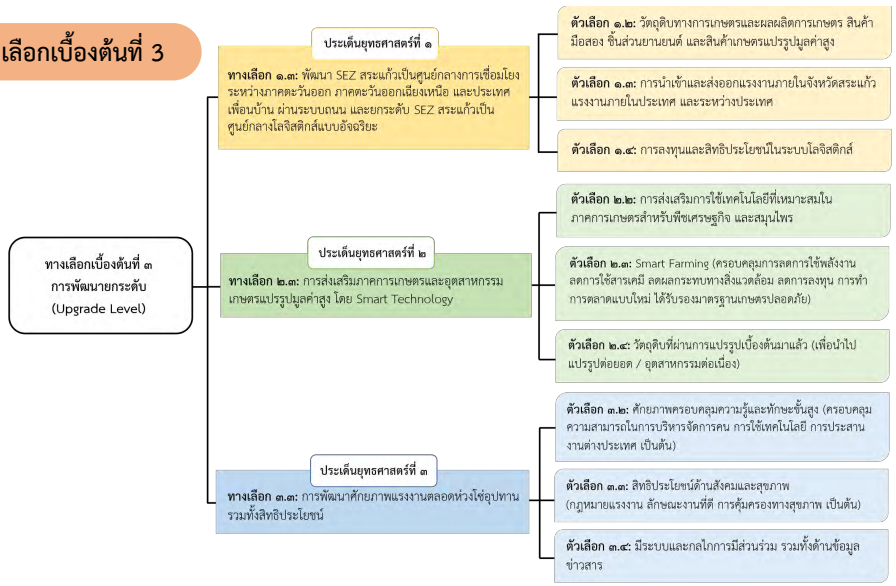
ทางเลือกเบื้องต้นที่ 1

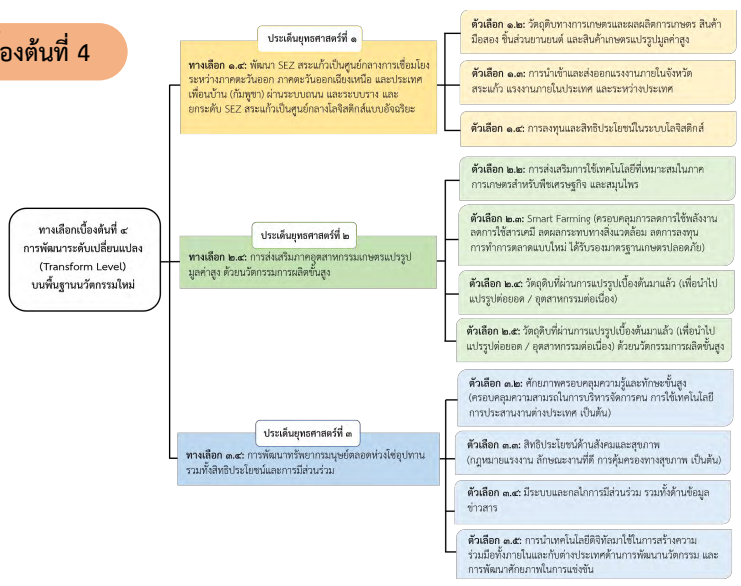
ทางเลือกเบื้องต้นที่ 2

ทางเลือกเบื้องต้นที่ 3

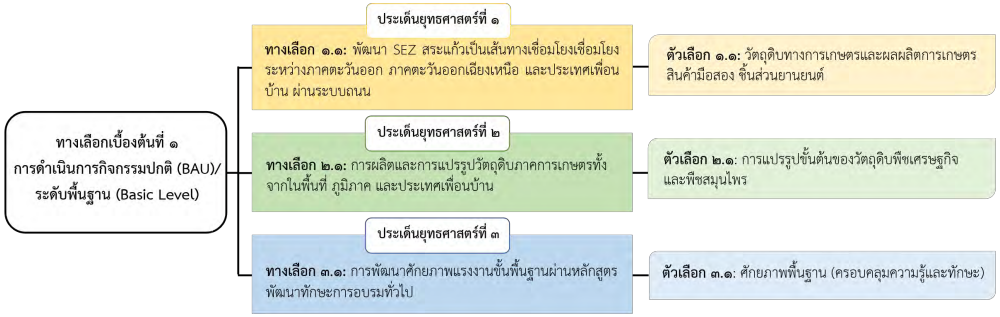
ทางเลือกเบื้องต้นที่ 4

ทางเลือกเบื้องต้นที่ 1

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ทางเลือกเบื้องต้นที่ 1

ทางเลือกเบื้องต้นที่ 2

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ขอเสนอแนะจากท่านวุฒิชัย มีโชค สพจ. สระแก้ว: ในส่วนของอาหารทะเลยังไม่เห็น เพราะจังหวัดสระแก้วเป็นดั่งทะเลที่เชื่อมไปยังอีสานตอนล่าง
สระแก้วรับอาหารทะเลมาจากภาคตะวันออก
ยกตัวอย่างตลาดไทย สามารถที่จะเชื่อมโยงไปถึงพื้นที่อื่นๆได้ ที่ใกล้กับทะเลได้
สระแก้วเป็นเส้นทางผ่านการขนส่งสินค้าทางทะเลสู่ภาคอิสานตอนล่าง (เห็นข้อความที่ปรากฏอยู่ยังไม่ตรงครับ)

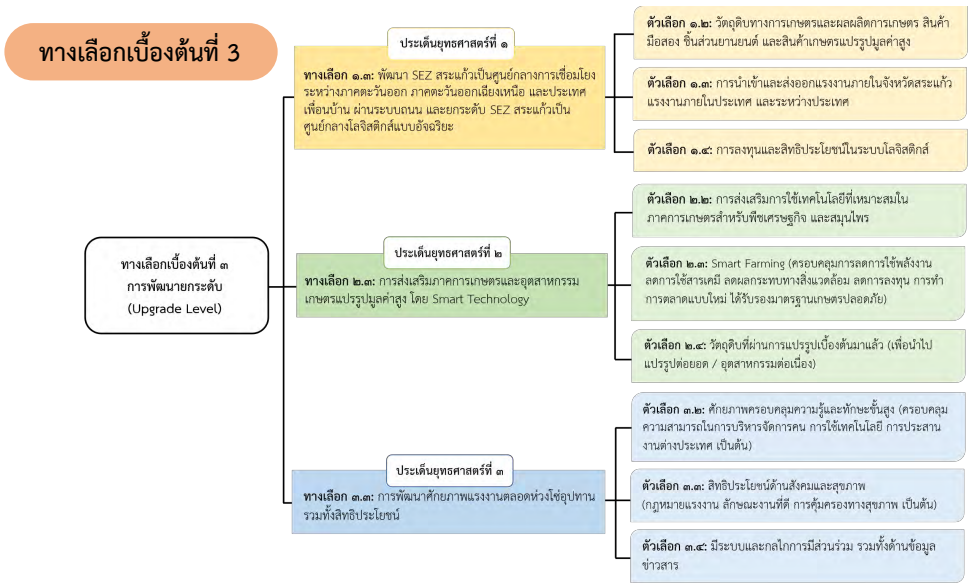
สสค สระแก้ว รัฐศาสตร์ แสนคำเห็นด้วยว่าเอาอาหารทะเลจากตะวันออกมา ขายที่สระแก้ว
ผมได้ไปที่ตลาดโรงเกลือได้ไปสำรวจอาหารแปรรูป ลูกค้าจากกัมพูชามาสั่งลูกชิ้นไปวันละ 800000-1000000

ทางเลือกเบื้องต้นที่ 2

ทางเลือกเบื้องต้นที่ 3

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ทางเลือกเบื้องต้นที่ 4

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

าศ เสนอว่า ถ้ามีการนำเทคโนโลยีดิจิตัลมาใช้ในพื้นที่ ข้อตัวเลือก 3.5 อาจจะเกิดประโยชน์จริงแต่อาจจะทำให้การจ้างแรงงานของคนในพื้นที่ลดลง

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสระแก้ว ธีรวัฒน์ เห็นด้วยกับการใช้ดิจิตัลในการพัฒนาส่งเสริมศักยภาพคน และมันเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้

ท่านพลตำรวจโท ตม สระแก้ว พื้นที่ชายแดนสระแก้ว เราเป็นพทการเกษตรเป็นส่วนใหญ่และเราต้องการแรงงานเข้ามาทำงาน

ถ้างานหนักๆยากๆ คนไทยไม่ค่อยอยากจะทำ ทำไม? ส่วนใหญ่เป็นแรงงานต่างด้าว

ปัญหาคือ ปัญหาในการเข้ามาทำงาน? คือ

ประสานงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ฝั่งกัมพูชา? แรงงานประเภท MOU เริ่มมีการรับเข้ามา ต้องมีคุณสมบัติอย่างไร?

เป็นห่วงเรื่องโควิด จัดการยังไง? มีรถ Mobile มาคัดกรอง

มีปัญหาการหลบหนีเข้าเมือง 1.พม่า 2. กัมพูชา

มีการลักลอบเพราะมันมีอุปสงค์ อุปทาน

เราจะทำยังไงดีให้เดินทางสายกลาง

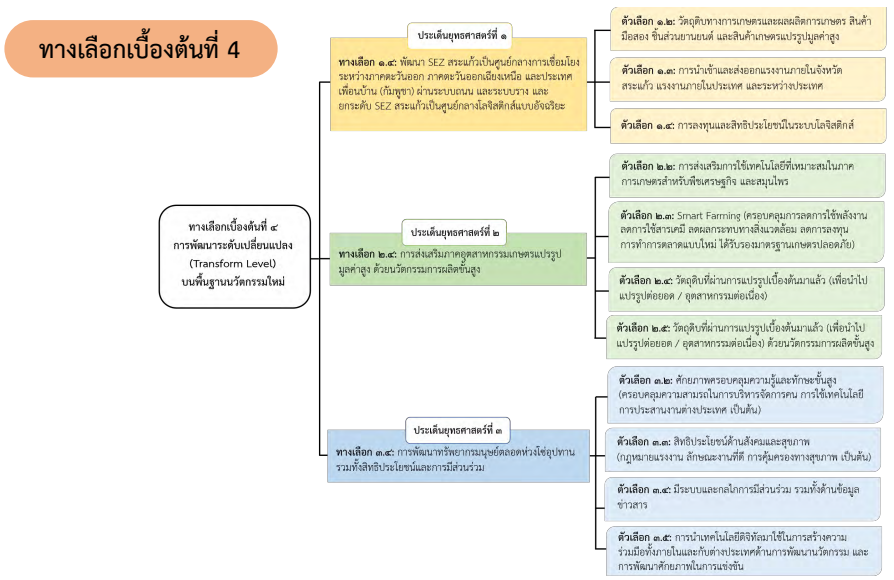
ทำไมไม่ทำงานที่กัมพูชา เขาเชื่อว่าเศรษฐกิจชีวิตเขาจะดีกว่า

ค่าทำ Boarding Pass เขาสูง และแพงมากกกกกกกกกกกกกก

เราได้ประชุมกับผู้ว่าฝั่งกัมพูชาด้วย

คนที่ลักลอบหลบหนีเข้ามาใช้ชีวิตอยู่ยังไง?

ตั้งแต่วันที่ 23 มี.ค 63 ด่านปิด

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่วไป

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ท่านสัญญา ตั้งประเด็นเรื่อง**คุณภาพอากาศ ในช่วงหน้าหนาว เพราะปัจจุบันเป็นการเผาในพื้นที่โล่งแจ้ง** แต่ปัจจุบันอยู่ในเกณฑ์
แนะนำว่าควรมีระบบกักเก็บฝุ่น ไฟฟ้า สถิต
การจัดการขยะ ไม่น่าจะเป็นประเด็นใหญ่ เพราะมีการจัดการขยะแบบ กลุ่ม cluster มีระบบรวบรวมในอำเภอวัฒนานคร มีระบบขนถ่ายขยะ ตอนนี้ยังเป็นการกำจัดขยะในลักษณะ ฝังกลบอยู่ แต่มีมาตรฐาน มีการดูดน้ำเสียจากบ่อไปบำบัด
ขยะวันนึงเกิด 100 เปอร์เซ็นต์ (ระบบการเก็บขนยังไม่ได้ 100)
รถขยะไม่เพียงพอ ในเทศบาลตำบลป่าไร่ งบประมาณใน
อยากให้จ้างเอกชนเข้ามาจัดการเก็บขนให้
โรงฝังกลบวัฒนานคร สามารถเก็บขยะได้กี่ปี (เขาเป็นโรงงานไฟฟ้าขยะ?) ซึ่งตอนนี้มีการดำเนินการแล้วแต่ไม่ได้อยู่ในนิคม
โควตาในการใช้ไฟ ในการพัฒนาเป็นโรงไฟฟ้าขยะ ข
มีการเผาที่มาจากประเทศเพื่อนบ้านด้วย มันเกิดจากจุด hot spot

แบบประเมินหลังการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 1

Link: https://forms.gle/htkki6TwNZoRe1wT7

รายงานการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้งที่ ๑ เรื่อง การพัฒนาทางเลือก
ภายใต้โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ ๒
วันที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕
ในรูปแบบออนไลน์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting)

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. มหาวิทยาลัยมหิดล

๑.	ศ. ดร.สุวลักษณ์	สาธุมนัสพันธุ์	(แทน) หัวหน้าโครงการ
๒.	นางสินี	ช่วงฉ่ำ	ที่ปรึกษาด้านการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาเชิงพื้นที่
๓.	รศ. ดร.วันเพ็ญ	วิโรจนกูฏ	ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
๔.	ดร.ชญาทัต	เนียมแสวง	ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
๕.	ดร.อรันย์	ศรีรัตนา ทาบูกานอน	ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
๖.	ดร.ภัทรา	เสมอวงษ์	ผู้เชี่ยวชาญด้านมนุษย์และสังคม
๗.	ผศ. ดร.กฤตณะ	พฤกษากร	นักวิจัย
๘.	นายศิรสิทธิ์	วงศ์วาสนา	บุคลากรสนับสนุน
๙.	นายวีระวัชร์	ธงเกียรติเจริญ	บุคลากรสนับสนุน
๑๐.	นางสาวสุรภา	แก้วมณี	บุคลากรสนับสนุน
๑๑.	นายกิจภาณุวัฒร์	ธนธาราศีรี	บุคลากรสนับสนุน
๑๒.	นางสาวศิรินภา	มิ่งส่วน	บุคลากรสนับสนุน

๒. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๑.	นางสาวนุชจรี	วงษ์สันต์	รองประธานกรรมการ
๒.	ผศ. ดร.เรวดี	โรจนกนันท์	กรรมการ
๓.	นางสาวบุญชนิต	ว่องประพิณกุล	กรรมการ
๔.	นางสาวสรัญญา	ตั้งยงตระกูล	กรรมการ
๕.	นางสาวชมพูนุช	รามัญวงศ์	กรรมการ
๖.	นายอภิวัฒน์	วัฒนพงษ์	กรรมการ

๗.	นายสมบัติ	กิจจารุวงษ์	กรรมการ
๘.	นางสาวสุภัทรา	เชิดชูไชย	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๙.	นายชาญชัย	รุกขวัฒนกุล	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๐.	นายนฤเบศ	สิงห์คะนัน	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๑.	นางสาวจารุภา	พรหมมงคล	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๒.	นายนภดล	เลิศวิลัย	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๓.	นางสาวอารียา	อุตขาว	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๔.	นางสาววิสาขา	โภชจะโป๊ะ	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๕.	นางสาวณัฐริกา	กงจันทร์	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๖.	นางสาวจรีย์วิชญา	เทิดธรรมธร	กองยุทธศาสตร์และประสานการพัฒนาภาค

กลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วมประชุม

๑. ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ (ระดับจังหวัด)

๑.	นายภูมิวัชร์	อุดมทรัพย์	สำนักงานจังหวัดสระแก้ว
๒.	นายพงศ์จิตต์	รวีกิจสัมฤทธิ์	สำนักงานจังหวัดสระแก้ว
๓.	นางสาวประทุมทิพย์	ตันเจริญ	องค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว
๔.	นายวรเชษฐ์	สุริยะหน่อคำชัย	สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดสระแก้ว
๕.	พ.ต.ท.จิรเดช	พุฒินาทพัฒน์	ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดสระแก้ว
๖.	นางสาวณัฐชิตา	ยะปะนันท์	สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสระแก้ว
๗.	นางสาวนิภาพงษ์	ปัญญาวีราภรณ์	สำนักงานที่ดินจังหวัดสระแก้ว
๘.	นางสาวฐิตารีย์	พิมพรัตน์	สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระแก้ว
๙.	นายธวัชชัย	แพงอานนท์	สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระแก้ว

๑๐.	นางสาวบุษยมาศ	กองม่วง	สำนักงานแรงงานจังหวัดสระแก้ว
๑๑.	นายกษิดิส	อุดมสุวรรณ์	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสระแก้ว
๑๒.	นางสาวธนภรณ์	วิรุฬราช	สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสระแก้ว
๑๓.	นางทิพวรรณ	เที่ยงวงศ์	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสระแก้ว
๑๔.	นายเฉลิมเกียรติ	แผนกิจเจริญ	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสระแก้ว
๑๕.	พ.อ.อ.วุฒิทิชัย	มีโชค	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสระแก้ว
๑๖.	นายธีรวัฒน์	ฆะราช	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสระแก้ว
๑๗.	นายภักดี	ภักดีจันทร์	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสระแก้ว
๑๘.	นายจงสวัสดิ์	มณีจอม	สำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้ว
๑๙.	นายฉัตรชัย	หอยสังข์	โครงการชลประทานสระแก้ว
๒๐.	นางสาวกัญญา	รงค์จันทิมานนท์	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดสระแก้ว
๒๑.	นางสาวสราลี	กิจเจริญศักดิ์กุล	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดสระแก้ว
๒๒.	นายพูนศักดิ์	รอดไทสง	สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานสระแก้ว
๒๓.	นายสัญญา	ว่องไวอมรเวช	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสระแก้ว
๒๔.	นายวุฒิชัย	สมสอางค์	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสระแก้ว
๒๕.	นายรัฐศาสตร์	แสนคำ	สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสระแก้ว
๒๖.	นางสาววรานิษฐ์	คร่องยุทธ	การประปาส่วนภูมิภาค สาขาสระแก้ว
๒๗.	ผู้แทนจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค		การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จังหวัดสระแก้ว

๒. ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ (ระดับท้องถิ่น)

๑.	นายสังข์	ทองแท่งใหญ่	สำนักงานเกษตรอำเภออรัญประเทศ
๒.	นางรุจิรา	สุขสุทธิ์	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสระแก้ว
๓.	นางสาวทิพย์สุดา	จิตจงนาย	สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านใหม่หนองไทร
๔.	นายปราชญา	ไม้เหลือง	สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านใหม่หนองไทร
๕.	นางปราณี	อาจรักษา	สำนักงานเทศบาลเมืองอรัญญประเทศ

๖.	นายชนิตว์	ศิริทรัพย์	ด่านศุลกากรอรัญประเทศ
๗.	นายวิสุทธิศักดิ์	จันที	สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านด่าน
๘.	นางสาวกุลวิดา	เพียกุลเพ็ง	สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านด่าน
๙.	นางสาวอัญชลี	มียิ่ง	ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทย บริเวณ ชายแดนสระแก้ว
๑๐.	นางเบญจา	บุญครุฑ	เทศบาลตำบลฟากห้วย
๑๑.	ผู้แทนสำนักงานตำบลป่าไร่		สำนักงานเทศบาลตำบลป่าไร่

๓. ผู้แทนภาคประชาชน

๑.	นายสุพจน์	แมดพิมาย	สมาพันธ์เกษตรกรรมยั่งยืนสระแก้ว
๒.	นายมนตรี	คำพล	สมาคมเกษตรกรชายแดนบูรพา
๓.	นายเอกราช	ตัณฑิกุล	สมาคมเกษตรกรชายแดนบูรพา
๔.	นางสาวเรณู	อรัญวัฒนานนท์	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรในน้ำมีปลา ในนามีข้าว บ้านสวนอุดม
๕.	นายณรงค์ชัย	ทันบุตรภา	กำนันตำบลท่าข้าม
๖.	นางคำปอง	อินทร์ถึก	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเห็ดกระด้างและ เห็ดขอนขาว ต.ป่าไร่
๗.	นายนิด	สมบูรณ์	เครือข่ายป่าชุมชนจังหวัดสระแก้ว
๘.	นายสมบูรณ์	ดวงแสนโย	วิสาหกิจชุมชนผลิตและพัฒนามันสำปะหลัง ตำบลหนองหว้า
๙.	นางสาวสุชาดา	ข้าวรพรรณ	นักศึกษาตัวแทนเยาวชนสระแก้ว
๑๐.	ผู้แทนเครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร จังหวัดสระแก้ว		เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสินค้าเกษตร จังหวัดสระแก้ว

๔. ผู้แทนภาคธุรกิจเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และสถาบันวิชาการ

๑.	นายสุโชติ	ศิริยานนท์	การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
๒.	นางสาวอาภรณ์	ธิบดี	สำนักงานนิคมอุตสาหกรรมสระแก้ว
๓.	นางสาววราภรณ์	กันหา	บริษัท น้ำตาลและอ้อยตะวันออก จำกัด (มหาชน)
๔.	นางสาวพัชรี	อินทรสม	บริษัท ยูแอล อินเตอร์เนชั่นแนล อิมพอร์ต เอ็กซ์พอร์ต จำกัด

๕.	นางสาวรุ่งนภา	ไท้เชียง	สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวและบริการ จังหวัดสระแก้ว
๖.	นายสราวุฒิ	พิทักษ์มวยไทย	สมาพันธ์เอสเอ็มอีไทย จังหวัดสระแก้ว
๗.	นางสาวทิพรัตน์	ใจทำ	สมาพันธ์เอสเอ็มอีไทย จังหวัดสระแก้ว
๘.	นางสาวนันท์นภัส	อินทร์นอก	สมาพันธ์เอสเอ็มอีไทย จังหวัดสระแก้ว
๙.	ดร.จักรพันธ์	นาน่วม	มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสระแก้ว
๑๐.	นางสาวยวนใจ	ดวงพรม	วิทยาลัยเทคนิคสระแก้ว
๑๑.	นางสาวอุนิสา	ปานสิงห์	วิทยาลัยเทคนิคสระแก้ว
๑๒.	นายสมิทธิ์	เย็นสบาย	มูลนิธิสระแก้วสีเขียว
๑๓.	นางสินมณี	มากสาคร	มูลนิธิสระแก้วสีเขียว

นางสาวนุชจรี วงษ์สันต์: กล่าวเปิดการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้งที่ ๑ เรื่อง การพัฒนาทางเลือก โดยกล่าวแสดงความสำคัญของการจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ในพื้นที่นำร่อง สำหรับแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ ซึ่งได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จากนั้นกล่าวถึงการดำเนินการในโครงการติดตามฯ และประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ระยะที่ ๑ ที่ผ่านมาใน พ.ศ. ๒๕๖๓ และแสดงความต่อเนื่องของโครงการติดตามฯ ระยะที่ ๒ โดยกล่าววัตถุประสงค์และการดำเนินการของโครงการติดตามฯ ระยะที่ ๒ ซึ่งกำหนดให้มีการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น จำนวน ๓ ครั้ง เพื่อให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียอย่างแท้จริง

นายพงศ์จิตต์ รวีกิจสัมฤทธิ์: กล่าวอธิบายความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ) สระแก้ว เพื่อกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค จัดระเบียบความมั่นคงชายแดน และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ จากนั้นกล่าวรายงาน ความก้าวหน้าการพัฒนาพื้นที่ SEZ สระแก้ว เช่น การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมสระแก้ว การปรับปรุงอาคารด่านพรมแดนคลองลึก การก่อสร้างด่านศุลกากรอรัญประเทศ ต.ป่าไร่ เป็นต้น จากนั้นอธิบายความเชื่อมโยงของการพัฒนา SEZ สระแก้วกับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว โดยได้กำหนดนโยบายการพัฒนาไว้ในแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) รวมถึงสนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อรองรับการเติบโตของ SEZ สระแก้ว และปัจจุบันอยู่ในช่วงการเปลี่ยนแผน เป็นแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ซึ่งการพัฒนา SEZ สระแก้ว ยังคงถูกบรรจุอยู่ในแผนพัฒนาจังหวัดเช่นเดิม ดังนั้น การจัดทำ SEA ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) จะเป็นส่วนสำคัญให้การพัฒนา SEZ สระแก้ว มีความเจริญอย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป ทั้งนี้ การบูรณาการจากหลายภาคส่วน ทั้งในระดับส่วนกลาง และระดับพื้นที่ รวมถึงการสนับสนุนด้านงบประมาณเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้พื้นที่ SEZ สระแก้ว สามารถพัฒนาไปได้อย่างมั่งคั่งยั่งยืนเช่นกัน

ศ. ดร.สุวลักษณ์ สาธุมนัสพันธุ์: กล่าวชี้แจงวัตถุประสงค์โครงการติดตามฯ ระยะที่ ๒ เพื่อดำเนินการต่อเนื่องจากโครงการติดตามฯ ระยะที่ ๑ ให้แล้วเสร็จตามขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการ SEA และนำผลที่ได้จากการจัดทำ SEA ไปบูรณาการผนวกร่วมกับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว อีกทั้งนำไปปรับปรุงแนวทาง SEA และต่อยอดในการจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์สำหรับแผนพัฒนาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต่อไป จากนั้นชี้แจงกิจกรรมที่จะตอบวัตถุประสงค์ของการประชุมกลุ่มยย่อยฯ ครั้งที่ ๑ กลุ่มเป้าหมาย และรูปแบบการประชุมในครั้งนี้

ดร.อรันย์ ศรีรัตนา ทาบูกานอน: นำเสนอผลการดำเนินงานโครงการติดตามฯ ระยะที่ ๑ ที่ได้ดำเนินการในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ ซึ่งได้ดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ เช่น การปรึกษาหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นต้น เพื่อรวบรวมประเด็นปัญหาและความต้องการจากผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ แล้วจึงนำมากำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ และทางเลือกเบื้องต้นต่อไป จากนั้นนำเสนอแผนการดำเนินงานโครงการติดตามฯ ระยะที่ ๒ ในปีงบประมาณ ๒๕๖๔

รศ. ดร.วันเพ็ญ วิโรจนกูฏ: นำเสนอผลการทบทวนรายงานการกำหนดขอบเขต โดยอยู่บนฐานข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนการกำหนดขอบเขตในโครงการติดตามฯ ระยะที่ ๑ ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๑) เป้าหมายการพัฒนา ปรับเปลี่ยนเพื่อให้เป้าหมายการพัฒนาชัดเจนมากขึ้น โดยเปลี่ยนจาก พัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วตามศักยภาพพื้นที่ มุ่งสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปขั้นสูง โดยมีระบบขนส่งคมนาคมแบบอัจฉริยะ และโครงสร้างพื้นฐาน พร้อมด้วยศักยภาพแรงงาน เพื่อรองรับการพัฒนาภายใต้หลักการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็น เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาอุตสาหกรรมมูลค่าสูงบนฐานทรัพยากรอย่างมั่งคั่งและยั่งยืน

๒) ประเด็นยุทธศาสตร์ ปรับเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ปรับเปลี่ยนใหม่ โดยอยู่บนพื้นฐานข้อมูลเดิม ซึ่งบางประเด็นถูกเปลี่ยนไปเป็นมาตรการ เพื่อความยั่งยืน และบางประเด็นถูกนำมาจัดทำเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ เพื่อให้การพัฒนามีทิศทางที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งอธิบายความเป็นมาของการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์

๓) วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ปรับเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์และให้สอดคล้องกับแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด แผนยุทธศาสตร์จังหวัด เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นต้น

๔) ปัจจัยการตัดสินใจ เกณฑ์การประเมิน และตัวชี้วัด ซึ่งตัวชี้วัดที่จะใช้ในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการพัฒนา จำเป็นต้องกำหนดปัจจัยการตัดสินใจ (ปัจจัยที่ต้องการพัฒนาให้ถึงเป้าหมายสูงสุด) และเกณฑ์การประเมิน (ผลลัพธ์ของการพัฒนาที่สามารถประเมินได้ด้วยตัวชี้วัด) ก่อน จากนั้นนำเสนอปัจจัยการตัดสินใจ เกณฑ์การประเมิน และตัวชี้วัดของแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์

๕) ข้อมูลฐาน นำเสนอตัวอย่างข้อมูลฐานตามตัวชี้วัดที่จำเป็นต้องใช้ในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการพัฒนาของแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์

๖) ทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น นำเสนอทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น ๔ ทางเลือกที่ได้มาจากการรวบรวมทางเลือกและตัวเลือกบนฐานข้อมูลเดิม โดยมีการปรับเปลี่ยนจากโครงการติดตามฯ ระยะที่ ๑ เพื่อให้ทิศทางการพัฒนาชัดเจนมากยิ่งขึ้น

นางสินี ช่วงฉ่ำ: กล่าวชี้แจงการแบ่งกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น รวมถึงแนะนำวิทยากรและผู้ช่วยวิทยากรประจำกลุ่มย่อย ประกอบด้วย ๔ กลุ่มย่อย ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ กลุ่มผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ (ระดับจังหวัด) ดำเนินการโดย ดร.อรันย์ ศรีรัตนา ทาบูกานอน และผู้ช่วยวิทยากร นายกิจภาณุวัฒร์ ธนธาราศีรี

กลุ่มที่ ๒ กลุ่มผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ (ระดับท้องถิ่น) ดำเนินการโดย รศ. ดร.วันเพ็ญ วิโรจนกูฏ และผู้ช่วยวิทยากร นางสาวสุรภา แก้วมณี

กลุ่มที่ ๓ กลุ่มผู้แทนภาคประชาชน ดำเนินการโดย นางสินี ช่วงฉ่ำ และผู้ช่วยวิทยากร นายวีระวัชร์ ธงเกียรติเจริญ

กลุ่มที่ ๔ กลุ่มผู้แทนภาคธุรกิจเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และสถาบันวิชาการ ดำเนินการโดย ดร.ภัทรา เสมอวงษ์ ผู้ช่วยวิทยากร ดร.ชญาทัต เนียมแสวง และนางสาวศิรินภา มิ่งส่วน

สรุปประเด็นอภิปรายรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ:

ช่วง ๑๑.๐๐ - ๑๓.๐๐ น.: ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อความเหมาะสมชัดเจน ของเป้าหมายการพัฒนาประเด็นยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เกณฑ์การประเมิน และตัวชี้วัดของประเด็นยุทธศาสตร์

ช่วง ๑๓.๓๐ - ๑๕.๐๐ น.: ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อความเหมาะสมชัดเจนของผู้แทนภาคประชาชนร่วมการประชุมกลุ่มย่อย

การอภิปรายของผู้ร่วมการประชุมกลุ่มย่อยทั้งช่วงเช้า และช่วงบ่ายมุ่งเน้นการระดมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อความครอบคลุมครบถ้วน และความชัดเจนของร่างเนื้อหาแต่ละประเด็นหารือ โดยผู้เข้าร่วมประชุมได้มีการนำเสนอข้อมูลจากสถานการณ์ และตัวอย่างการปฏิบัติจริงในพื้นที่ ประกอบการอภิปราย ทำให้การพิจารณาแต่ละประเด็นมีความชัดเจน เห็นถึงความสำคัญ และความเชื่อมโยงกับสถานการณ์การพัฒนาของจังหวัดสระแก้ว และเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อยจะจำแนกเป็น ๒ ส่วน ส่วนที่ ๑ คือ สรุปความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมที่เกี่ยวเนื่องโดยตรงต่อความหมาย ความชัดเจนครบถ้วนของแต่ละประเด็นหารือ ส่วนที่ ๒ คือ ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับข้อกังวล และข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อให้การพัฒนา SEZ สระแก้วเกิดประโยชน์มากขึ้น ลดผลกระทบด้านลบ มีการกระจายผลประโยชน์ให้กับคนในพื้นที่มากขึ้น และมีความยั่งยืน

๑.๑ สรุปประเด็นการรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะกลุ่มที่ ๑ ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐระดับจังหวัด

๑) สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อยที่ ๑

ตารางแสดง สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อยฯ กลุ่มที่ ๑

ประเด็นพิจารณา	ความชัดเจนครบถ้วนและเหตุผล	ข้อกังวลและข้อเสนอแนะอื่นๆ
เป้าหมายการพัฒนา	**ผู้เข้าร่วมประชุมเห็นว่าเป้าหมายการพัฒนาที่เสนอชัดเจนเหมาะสมแล้ว** โดยมีการอภิปรายเหตุผลสนับสนุนและขยายความครอบคลุมดังนี้ - เป้าหมายการพัฒนานี้สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้วที่เกี่ยวกับประเด็นการพัฒนาการเพิ่มประสิทธิภาพโครงสร้างพื้นฐานการส่งเสริมการค้าการลงทุน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการบริหารจัดการด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมเพื่อรองรับธุรกิจการค้าชายแดน และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว	- เสนอให้ควรเสนอกระทรวงมหาดไทยและ สศช. ทำการทบทวนการกำหนดขอบเขตพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพิ่มเติม รวมถึงดำเนินการผังเมืองให้มีความชัดเจนกับประเภทที่ดินอุตสาหกรรม (เขตสีม่วง) และแก้ไขข้อจำกัดในด้านการค้าการลงทุนการเช่าพื้นที่ในนิคมอุตสาหกรรมเพื่อดึงดูดการลงทุนเพิ่มมากขึ้นจากนักลงทุน และผู้ประกอบการ - ให้ข้อมูลเรื่อง การลงทุนในนิคมอุตสาหกรรมที่เกิดลงทุนเช่าพื้นที่เพียงเพียงร้อยละ ๓๐ เท่านั้น - เสนอให้ควรเพิ่มเติมนโยบายที่ส่งเสริมและดึงดูดผู้ประกอบการให้เข้ามาลงทุน - เสนอให้ควรเพิ่มเติมประเด็นเพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่ได้รับประโยชน์อย่างแท้จริงจาก

ประเด็นพิจารณา	ความชัดเจนครบถ้วนและเหตุผล	ข้อกังวลและข้อเสนอแนะอื่นๆ
		การพัฒนาพื้นที่ SEZ สระแก้วนี้ โดยเสนอคำว่า “ตามอัตลักษณ์ของพื้นที่” ให้เพิ่มเติมในเป้าหมายการพัฒนา ดังนี้ “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาอุตสาหกรรมมูลค่าสูงบนฐานทรัพยากรตามอัตลักษณ์ของพื้นที่อย่างมั่งคั่งและยั่งยืน”
ประเด็นยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน		
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	**ผู้ร่วมประชุมเห็นว่าประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเหมาะสมดีแล้ว** โดยมีการอภิปรายเหตุผลสนับสนุนและขยายความครอบคลุมดังนี้ - ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว - มีการเปิดกว้างให้กับประเทศเพื่อนบ้านอย่างกัมพูชา รวมถึงฝั่งภาคตะวันออก และฝั่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้วย เพื่อที่พื้นที่ SEZ สระแก้ว จะได้เป็นจุดเชื่อมโยงทั้งในเชิงลักษณะจุดแข็งของพื้นที่ และทางโลจิสติกส์อื่น ๆ	- เสนอให้ทำการปรับคำหรือเขียนเพิ่มเติมให้ชัดเจนและเข้าใจง่าย ในส่วนของวัตถุประสงค์ที่ ๔ “เพื่อสร้างมูลค่าห่วงโซ่อุปทาน แบบครบวงจร” ว่าหมายถึง มูลค่าสินค้า หรือ มูลค่าการจำหน่ายสินค้านำเข้า - ส่งออก - ไม่เห็นด้วยกับการเสนอคำว่า “ตามอัตลักษณ์ของพื้นที่” เนื่องจากมองว่าจะเป็นการทำให้แคบลง และทำให้ผู้ประกอบการมองไม่เห็นถึงศักยภาพของเขต SEZ สระแก้ว - ให้ข้อเสนอแนะในเรื่องของวัตถุดิบอย่างมันสำปะหลัง ที่สามารถนำเข้ามาจากกัมพูชาบริเวณชายแดน และนำมาแปรรูปได้เพื่อเพิ่มมูลค่า และส่งกลับไปขายยังประเทศต้นทางได้ ซึ่งจะเป็นผลดีกับผู้ประกอบการที่จะเข้ามาตั้งโรงงานทำธุรกิจในเขต SEZ สระแก้ว (นำเข้าได้ถูกต้องตามกฎหมาย)
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	**ผู้ร่วมประชุมเห็นว่าประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเหมาะสมดีแล้ว** โดยมีการอภิปรายเหตุผลสนับสนุนและขยายความครอบคลุมดังนี้ - ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ และวัตถุประสงค์ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว และแนวทางการดำเนินงานของสำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้วเดิมอยู่แล้ว เช่น การส่งเสริมการทำเกษตร และการแปรรูปที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น	- เสนอให้ปรับการเขียนประเด็นยุทธศาสตร์เพิ่มเติมในส่วนของคำว่า “และ” จากเดิม “การส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงบนฐานทรัพยากร” เป็นดังนี้ “การส่งเสริมและการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงบนฐานทรัพยากร” - เสนอให้มุ่งเน้นการแปรรูปเกษตรมูลค่าสูงในส่วนของผลผลิตทางการเกษตรจากข้าวและอ้อยโรงงานก่อนวัตถุดิบอื่น (ข้าวโพด มันสำปะหลัง) - เสนอให้ควรเกิดโรงงานที่เกี่ยวข้องกับการแปรรูปพืชสมุนไพร มาตั้งในพื้นที่ SEZ สระแก้ว เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับเกษตรกรในพื้นที่ว่าจะมีการรองรับผลผลิตวัตถุดิบทางการเกษตร

ประเด็นพิจารณา	ความชัดเจนครบถ้วนและเหตุผล	ข้อกังวลและข้อเสนอแนะอื่นๆ
	- แผนพัฒนาจังหวัด ๕ ปี (ปี ๖๖ - ๗๐) มีการกำหนดเป้าประสงค์ดังนี้ ๑. เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยที่ได้มาตรฐานสากล ๒. เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยที่มีคุณภาพเป็นที่ต้องการทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งใกล้เคียงกับวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนที่เสนอไว้	- เสนอให้ควรเพิ่มคำว่า “ตามอัตลักษณ์ของพื้นที่” เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่ได้รับประโยชน์และมั่นใจในการดำเนินงาน ด้านการเกษตร - ให้ข้อมูลเรื่องเกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพที่เป็นพืชไร่ ดังนั้น ถ้าต้องการส่งเสริมและพัฒนาการดำเนินงานด้านการเกษตรให้ครอบคุลมผู้มีส่วนได้เสียส่วนมาก ควรมุ่งเน้นที่อาชีพที่เป็นพืชไร่ แต่หากต้องการอยากให้เกิดเป็นผลเชิงประจักษ์ได้ง่าย (แต่ครอบคลุมผู้มีส่วนได้เสียน้อย) เนื่องจากพืชสมุนไพรในพื้นที่ SEZ มีสารสำคัญสูงกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่อื่น ๆ
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	**ผู้ร่วมประชุมเห็นว่าประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเหมาะสมดีแล้ว** โดยมีการอภิปรายเหตุผลสนับสนุนและขยายความครอบคลุมดังนี้ - ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว	- ให้ข้อกังวลที่เกิดจากการละทิ้งคำว่า “การพัฒนาระบบการศึกษา” ออกจากประเด็นยุทธศาสตร์ (ฉบับทบทวน) ๒ ประเด็น ดังนี้ ๑. จากผลงานวิจัยพบว่า การมีระดับการศึกษาที่สูงขึ้นจะส่งผลต่อระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมถึงเศรษฐกิจมวลรวมของประเทศหรือพื้นที่นั้น ๆ ได้ ดังนั้นหากต้องการผลักดันให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน จึงควรวางรากฐานสำคัญเริ่มตั้งแต่การมีระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพในจังหวัดสระแก้ว โดยเฉพาะในพื้นที่ SEZ สระแก้ว ส่งเสริมให้เกิดการเข้าถึงการศึกษาสำหรับวัยเรียน ลงทุนเพิ่มเติมในด้านอุปกรณ์เครื่องมือที่จะใช้ในการเรียนการสอน สื่อ และเทคโนโลยี ๒. การเข้าถึงสถาบันการศึกษาสำหรับประชาชนในพื้นที่ SEZ สระแก้วนั้น ทำได้ยาก เนื่องจากมีสถาบันการศึกษาที่น้อยและขาดความพร้อมในด้านเทคโนโลยีเป็นส่วนใหญ่ ส่งผลถึงระดับการศึกษาภาพรวมของประชาชนในพื้นที่ที่ต่ำกว่าเกณฑ์ และไม่มีความสามารถในการแข่งขันทัดเทียมกับจังหวัดอื่น ๆ ใกล้เคียง - ให้ข้อกังวลเกี่ยวกับประเด็นยุทธศาสตร์ที่ดูมุ่งเน้นในเชิงตอบสนองต่อตลาดแรงงานเท่านั้น - ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความพร้อมในภาพรวมของสถาบันการศึกษาในจังหวัดสระแก้ว ที่ไม่ถึง

ประเด็นพิจารณา	ความชัดเจนครบถ้วนและเหตุผล	ข้อกังวลและข้อเสนอแนะอื่นๆ
		เกณฑ์มาตรฐานและมีอยู่น้อย ยกตัวอย่าง เช่น การไม่มีมหาวิทยาลัยประจำจังหวัด ทำให้ขาดความสามารถในการแข่งขันกับจังหวัดอื่น ๆ ใกล้เคียง เมื่อต้องเข้าสู่ตลาดแรงงานทำให้ไม่เป็นที่ต้องการของผู้ว่าจ้างในระดับงานที่ต้องการฝีมือ - ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานะทางสังคมของประชาชนจังหวัดสระแก้วที่กำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ - ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแรงงานที่เป็นคนของจังหวัดสระแก้ว ที่มักจะไปทำงานอยู่ในจังหวัดใกล้เคียง เช่น ระยอง ซึ่งหากต้องการดึงแรงงานท้องถิ่นให้กลับเข้ามาทำงานในพื้นที่เดิมของจังหวัดสระแก้ว ควรส่งเสริมให้มีห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้า นอกเหนือจากโรงงานอุตสาหกรรม เนื่องจากจะสามารถส่งเสริมการจ้างงานได้มาก และจากการสำรวจก็พบว่าประชาชนวับแรงงานเดิมในพื้นที่ก็ต้องการทำงานในจังหวัดสระแก้ว แต่เนื่องจากไม่มีตลาดแรงงานรองรับ ยกตัวอย่างความสำเร็จในพื้นที่ เช่น ในปัจจุบันมีโรงพยาบาลเกษมราษฎร์ที่เกิดขึ้นและมีความพร้อมในการให้บริการ ทำให้เกิดการจ้างงานและประชาชนวัยแรงงานมีงานทำ เป็นต้น (ห้างสรรพสินค้าที่ใหญ่ที่สุดของจังหวัดสระแก้ว คือ บิ๊กซี และโลตัส ซึ่งหลัก ๆ ในพื้นที่มีเพียง ๒ ที่ คือ สระแก้ว และอรัญประเทศ) - ให้ข้อกังวลเกี่ยวกับลักษณะการทำงานร่วมกันของภาครัฐในปัจจุบันที่ถึงแม้ว่าจะมีหลายหน่วยงานเข้ามาช่วยกันส่งเสริมทักษะอาชีพให้กับเกษตรกรและการใช้เทคโนโลยีในการเกษตรมาเพิ่มผลผลิตของเกษตรกร แต่ขาดความเชื่อมโยงกันของแต่ละหน่วยงาน เป็นการทำงานที่เป็นไปในลักษณะต่างคนต่างทำ - ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาสำคัญของการพัฒนาในด้านดิจิทัล คือ เกษตรกรไม่มีความรู้พื้นฐานและไม่มีความพร้อมที่จะรับเทคโนโลยีสมัยใหม่ เมื่อเข้าถึงการอบรมในระดับเข้มข้น มักจะพบผู้ถอนตัวก่อนเสมอ (กลุ่มคนที่มีความพร้อมในการเข้าอบรมจะเป็นวัยรุ่น)

ประเด็นพิจารณา	ความชัดเจนครบถ้วนและเหตุผล	ข้อกังวลและข้อเสนอแนะอื่นๆ
		- ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจุบันมีการส่งเสริมการทำ Smart Farm การใช้โดรนเพื่อการเกษตร การบำรุงรักษาเครื่องจักรกลที่ใช้ในการเกษตร การแปรรูปการเกษตรให้มูลค่าสูง การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การสร้างเรื่องราว การขายสินค้าออนไลน์ เทคนิคการขาย
เกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัดของแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์		
เกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัดประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑	**ผู้ร่วมประชุมเห็นว่าเกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัดของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ เหมาะสมดีแล้ว**	-
เกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัด ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒	**ผู้ร่วมประชุมเห็นว่าเกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัดของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ เหมาะสมดีแล้ว**	-
เกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัด ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓	**ผู้ร่วมประชุมเห็นว่าเกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัดของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ เหมาะสมดีแล้ว**	-

ตารางแสดง ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อความเหมาะสมชัดเจนของทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น ในการประชุมกลุ่มย่อยฯ กลุ่มที่ ๑

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อความเหมาะสมชัดเจนของทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น	
ในภาพรวมผู้เข้าร่วมเข้าใจดีว่าการระดมความเห็นครั้งนี้ไม่ใช่การประเมินเพื่อคัดเลือกทางเลือก แต่เป็นการให้ความเห็นว่าองค์ประกอบของแต่ละชุดทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น มีความเหมาะสมชัดเจนหรือไม่ รวมทั้งการอภิปรายให้ข้อมูลเพิ่มเติมถึงขอบเขตความครอบคลุมที่ควรคำนึงถึงของทางเลือกและตัวเลือกในแต่ละชุดทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น อนึ่ง ข้อคิดเห็นที่ได้จากการระดมความคิดเห็น นอกจากจะช่วยให้คณะทำงานสามารถปรับปรุงการระบุความครอบคลุมของทางเลือกและตัวเลือกให้ชัดเจนมากขึ้นแล้ว ข้อเสนอแนะบางประการยังเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำมาตรการส่งเสริม และป้องกันในขั้นตอนต่อไป	
ทางเลือกเบื้องต้นที่ ๑ การดำเนินกิจกรรมตามปกติ (BAU) ระดับ-พื้นฐาน	**ผู้ร่วมประชุมมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมการกิจกรรมปกติ ดังนี้** - ทางเลือกเบื้องต้นที่ ๑ เป็นทางเลือกที่มีตัวเลือกครอบคลุมในแผนพัฒนาเดิมของจังหวัดสระแก้ว
ทางเลือกเบื้องต้นที่ ๒ การพัฒนาระดับปรับปรุง	**ผู้ร่วมประชุมมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาระดับปรับปรุงทางเลือกเบื้องต้นที่ ๒ ดังนี้** - เสนอให้ควรพิจารณาอาหารทะเลเป็นหนึ่งในกิจกรรมในตัวเลือกด้วย เนื่องจากสระแก้วมีความสามารถเป็นทางผ่านที่สามารถนำอาหารทะเลมาจากฝั่งภาคตะวันออกไปยังภาคอีสานได้ และให้ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ที่เกิดจากการค้าขายอาหารทะเลที่ไม่ต่ำกว่าวันละ ๘๐๐,๐๐๐ – ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อความเหมาะสมชัดเจนของทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น	
ทางเลือกเบื้องต้นที่ ๓ การพัฒนายกระดับ	**ผู้ร่วมประชุมมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมการพัฒนายกระดับทางเลือกเบื้องต้นที่ ๓ ดังนี้** - ทางเลือกเบื้องต้นที่ ๓ โดยเฉพาะในส่วนของทางเลือก ๒.๔ ว่าครอบคลุมและสามารถเป็นไปได้ ในเชิงปฏิบัติ และตัวเลือก ๓.๕ ที่จะมีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนาความสามารถของคนในพื้นที่ - ให้ข้อกังวลเกี่ยวกับตัวเลือก ๓.๕ ว่าหากมีใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามากเกินไป อาจทำให้เกิดผลกระทบต่อการจ้างงานแรงงานจริงในอนาคตที่ลดน้อยลง คนตกงานเพิ่มมากขึ้น เพราะกำลังแรงงานเป็นเครื่องจักร
ทางเลือกเบื้องต้นที่ ๔ การพัฒนาระดับเปลี่ยน-แปลง (Transform Level) บนพื้นฐานนวัตกรรมใหม่	ผู้ร่วมประชุมมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาระดับเปลี่ยนแปลงทางเลือกเบื้องต้นที่ ๔ ดังนี้ - ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสระแก้วที่เป็นพื้นที่ภาคการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งความต้องการแรงงานในภาคนี้มีสูงมากและไม่สามารถใช้คนในพื้นที่ที่เป็นคนไทยได้ ทำให้ต้องเกิดการจ้างแรงงานต่างด้าวเข้ามา (ส่วนใหญ่จากกัมพูชา) และการค้าชายแดนที่มีมูลค่าประมาณ ๗๐,๐๐๐ ล้านบาท - ให้กังวลเกี่ยวกับหากมีการพัฒนาอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้นในจังหวัดสระแก้ว อยากให้มีการพัฒนาในส่วนของระบบการตรวจสอบและบำบัดคุณภาพอากาศด้วย - ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นการจัดการขยะว่าไม่ใช่ประเด็นใหญ่ในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว และปัจจุบันมีการจัดการขยะแบบ Cluster ที่อำเภอวัฒนานคร ซึ่งในอนาคตจะมีการจัดตั้งโรงงานไฟฟ้ากำจัดขยะ แต่ตอนนี้ยังติดประเด็นของ Quota การขายไฟที่ยังไม่ลงตัว รวมถึงสถานการณ์การจัดการขยะในปัจจุบันที่รถขยะไม่เพียงพอ รวมถึงบุคลากรที่ดำเนินการจัดการขยะ จึงเสนอให้ควรมีการจัดจ้างหน่วยงานเอกชนเข้ามาจัดการขยะในพื้นที่

๑.๒ สรุปประเด็นการรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะกลุ่มที่ ๒ ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐระดับท้องถิ่น

๑) สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อยที่ ๒

ตารางแสดง สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อยฯ กลุ่มที่ ๒

ประเด็นพิจารณา	ความชัดเจนครบถ้วนและเหตุผล	ข้อกังวลและข้อเสนอแนะอื่นๆ
เป้าหมายการพัฒนา	**ผู้เข้าร่วมประชุมเห็นว่าเป้าหมายการพัฒนาที่เสนอชัดเจนเหมาะสมแล้ว** โดยมีการอภิปรายเหตุผลสนับสนุน และขยายความครอบคลุมดังนี้	- เสนอให้มีการส่งเสริมเกษตรกรในรูปแบบเกษตรแปลงใหญ่ เพื่อสร้างโอกาสในการต่อรองทางการตลาด - ให้ข้อมูลว่าในพื้นที่มีการส่งเสริมการเกษตรภายใต้เกษตรปลอดภัย และ GAP

ประเด็นพิจารณา	ความชัดเจนครบถ้วนและเหตุผล	ข้อกังวลและข้อเสนอแนะอื่นๆ
	- เป้าหมายการพัฒนาครอบคลุมแล้ว - การพัฒนาดังกล่าวจะต้องอาศัยทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน ในการสนับสนุนและส่งเสริมสินค้าแปรรูป และผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เช่น ข้าว อ้อย - ในพื้นที่ยังมีพืชเศรษฐกิจอื่นที่สามารถสร้างมูลค่าได้ เช่น ลำไย มะม่วง - ในพื้นที่มีพืชสมุนไพรที่สร้างรายได้ให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไพรจำนวนมาก (ฟ้าทะลายโจร) โดยจะแปรรูปสมุนไพรด้วยการอบแห้งและจัดจำหน่ายใน ๒ รูปแบบ ได้แก่ ๑) จำหน่ายผ่านตัวแทนให้โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศ ๒) จำหน่ายโดยตรงในพื้นที่ (สินค้าได้มาตรฐานตามกำหนด)	
ประเด็นยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน		
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	**ผู้ร่วมประชุมเห็นว่าประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเหมาะสมดีแล้ว** โดยมีการอภิปรายเหตุผลสนับสนุนและขยายความครอบคลุม ดังนี้ - มีความเหมาะสมและครอบคลุมแล้ว เนื่องจากหากระบบโลจิสติกส์และโครงสร้างพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพแล้ว จะส่งเสริมและสนับสนุนให้มูลค่าสินค้าเกษตรดีขึ้น	-
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	**ผู้ร่วมประชุมเห็นว่าประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเหมาะสมดีแล้ว** โดยมีการอภิปรายเหตุผลสนับสนุนและขยายความครอบคลุม ดังนี้	- เสนอให้ควรสลับตำแหน่งวัตถุประสงค์ฯ ข้อ ๓ สลับขึ้นไปเป็นลำดับ ๑ เนื่องจากเป็นประเด็นที่ครอบคลุมทั้งข้อ ๑ และ ๒

ประเด็นพิจารณา	ความชัดเจนครบถ้วนและเหตุผล	ข้อกังวลและข้อเสนอแนะอื่นๆ
	- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มีความเหมาะสมและครอบคลุม ทั้งนี้ ขอให้ความสำคัญในการการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าการเกษตรในพื้นที่ - ประเด็นยุทธศาสตร์นี้ เป็นเป้าหมายเดียวกันกับกรมส่งเสริมการเกษตร โดยเฉพาะข้อ ๓	
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	**ผู้ร่วมประชุมเห็นว่าประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเหมาะสมดีแล้ว** โดยมีการอภิปรายเหตุผลสนับสนุนและขยายความครอบคลุมดังนี้ - ควรเพิ่มทักษะฝีมือแรงงาน เนื่องจากแรงงานมีความจำมากในภาคการเกษตรกรรม หากแรงงานมีทักษะจะส่งผลให้ผลผลิตมีคุณภาพดีขึ้น เช่น การตัดแต่งกิ่งลำไย ถ้าไม่มีทักษะจะทำให้ลำต้นช้ำผลผลิตที่ออกมาไม่ได้คุณภาพ - แรงงานต้องมีฝีทักษะ มีคุณภาพจะทำให้สินค้าการเกษตรมีคุณภาพดีขึ้น - แรงงานที่อยู่ในภาคการเกษตรแปลงใหญ่จะได้รับการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน (แรงงานไทย) ในส่วนของแรงงานต่างด้าวยังไม่มีการส่งเสริมและพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน	-
เกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัดของแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์		
เกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัดประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑	**ผู้ร่วมประชุมเห็นว่าเกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัดของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ เหมาะสมดีแล้ว**	-

ประเด็นพิจารณา	ความชัดเจนครบถ้วนและเหตุผล	ข้อกังวลและข้อเสนอแนะอื่นๆ
เกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัด ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒	**ผู้ร่วมประชุมเห็นว่าเกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัดของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ เหมาะสมดีแล้ว**	-
เกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัด ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓	**ผู้ร่วมประชุมเห็นว่าเกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัดของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ เหมาะสมดีแล้ว** โดยมีการอภิปรายเหตุผลสนับสนุนและขยายความครอบคลุม ดังนี้ - ครอบคลุมแล้วเนื่องต้องพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานทั้งแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว	-

ตารางแสดง ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อความเหมาะสมชัดเจนของทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น ในการประชุมกลุ่มย่อยฯ กลุ่มที่ ๒

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อความเหมาะสมชัดเจนของทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น	
ในภาพรวมผู้เข้าร่วมเข้าใจดีว่าการระดมความเห็นครั้งนี้ไม่ใช่การประเมินเพื่อคัดเลือกทางเลือก แต่เป็นการให้ความเห็นว่าองค์ประกอบของแต่ละชุดทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้นมีความเหมาะสมชัดเจนหรือไม่ รวมทั้งการอภิปรายให้ข้อมูลเพิ่มเติมถึงขอบเขตความครอบคลุมที่ควรคำนึงถึงของทางเลือกและตัวเลือกในแต่ละชุดทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น อนึ่ง ข้อคิดเห็นที่ได้จากการระดมความคิดเห็น นอกจากจะช่วยให้คณะทำงานสามารถปรับปรุงการระบุความครอบคลุมของทางเลือกและตัวเลือกให้ชัดเจนมากขึ้นแล้ว ข้อเสนอแนะบางประการยังเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำมาตรการส่งเสริมและป้องกันในขั้นตอนต่อไป	
ทางเลือกเบื้องต้นที่ ๑ การดำเนินกิจกรรมตามปกติ (BAU) ระดับพื้นฐาน	**ผู้ร่วมประชุมมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมการกิจกรรมปกติ ดังนี้** - ประเด็น ๑.๑ ครอบคลุมแล้ว - ประเด็น ๒.๑ / ๓.๑ ครอบคลุม แต่ต้องมีการพัฒนาภาคการเกษตร และทักษะฝีมือแรงงาน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นมากและยังไม่ได้รับการพัฒนาด้านจำนวนตามเป้าหมาย
ทางเลือกเบื้องต้นที่ ๒ การพัฒนาระดับปรับปรุง	**ผู้ร่วมประชุมไม่มีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาระดับปรับปรุงทางเลือกเบื้องต้นที่ ๒**
ทางเลือกเบื้องต้นที่ ๓ การพัฒนายกระดับ	**ผู้ร่วมประชุมไม่มีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมการพัฒนายกระดับทางเลือกเบื้องต้นที่ ๓**
ทางเลือกเบื้องต้นที่ ๔ การพัฒนาระดับ	**ผู้ร่วมประชุมมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาระดับเปลี่ยนแปลง ทางเลือกเบื้องต้นที่ ๔ ดังนี้**

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อความเหมาะสมชัดเจนของทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น	
เปลี่ยนแปลง บนพื้นฐานนวัตกรรมใหม่	- ทางเลือกเบื้องต้นที่ ๔ มีความเหมาะสมและครอบคลุมแล้ว แต่ในการวางเป้าหมายการพัฒนาทางเลือกจะต้องวางแผนพัฒนาให้มีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

๑.๓ สรุปประเด็นการรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะกลุ่มที่ ๓ ผู้แทนภาคประชาชน

๑) สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อยที่ ๓

ตารางแสดง สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อยฯ กลุ่มที่ ๓

ประเด็นพิจารณา	ความชัดเจนครบถ้วนและเหตุผล	ข้อกังวลและข้อเสนอแนะอื่นๆ
เป้าหมายการพัฒนา	**ผู้เข้าร่วมประชุมเห็นว่าเป้าหมายการพัฒนาที่เสนอชัดเจนเหมาะสมแล้ว** โดยมีเหตุผลสนับสนุน ดังนี้ - จะทำให้เกิดการพัฒนาในพื้นที่ สร้างโอกาสงาน และการดำรงชีวิตของประชาชนที่ดีขึ้น - จังหวัดสระแก้วอยู่ติดชายแดน มีศักยภาพทั้งด้านการเกษตร รวมทั้งด้านแรงงาน ดังนั้น การพัฒนาอุตสาหกรรมต้องเชื่อมโยง และเน้นส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตจากการเกษตร และใช้แรงงานทั้งชาวไทยและชาวต่างด้าว รวมทั้งควรปรับโครงสร้างพื้นฐานและเพิ่มศักยภาพให้แก่เกษตรกร เพื่อเพิ่มผลผลิตรายได้ และลดหนี้สินเกษตรกรด้วย	- สระแก้วยังไม่ได้ประโยชน์จากการลงทุนและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ผ่านมาเท่าที่ควรกล่าว คือ การลงทุนจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ ยังมีไม่มาก ส่วนโครงการก่อสร้างด่านศุลกากรอรัญประเทศพร้อมสิ่งปลูกสร้างประกอบ (บ้านป่าไร่) มีการใช้ประโยชน์น้อย ส่วนโครงการพัฒนาด่านศุลกากรอรัญประเทศ (บ้านหนองเอี่ยน - สตึงบท) ที่ยังอยู่ระหว่างการพัฒนา มีข้อสังเกตว่าหากขาดการจัดการที่ดีก็จะไม่เกิดประโยชน์เท่าที่ควร - ราคาที่ดินในตำบลท่าข้ามปัจจุบันมีราคาแพง ประกอบกับการกำหนดเขตสีจำแนกพื้นที่ของผังเมืองที่ยังถือเป็นหนึ่งในข้อจำกัดสำคัญต่อการลงทุน
ประเด็นยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน		
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	**ผู้ร่วมประชุมเห็นว่าประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเหมาะสมดีแล้ว** โดยมีการอภิปรายเหตุผลสนับสนุนและขยายความครอบคลุม ดังนี้ - ควรเร่งพัฒนาระบบรางเชื่อมโยงจากท่าเรือแหลมฉบังและการขนส่งออกต่างประเทศ รวมทั้งให้แก้ไขปัญหาการจราจรแบบครบวงจร คือ นอกจากพัฒนาโครงข่ายถนนและระบบรางแล้ว	- โครงสร้างพื้นฐานด้านอื่นที่ต้องเร่งพัฒนาให้มีความพร้อมด้วย ได้แก่ ไฟฟ้า ระบบประปา และระบบบำบัดน้ำเสีย - ควรปรับปรุงกฎระเบียบให้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา โดยเฉพาะเรื่องผังเมืองกับที่ดิน - การพัฒนาต้องเกิดผลกระทบต่อประชาชนน้อยที่สุด

ประเด็นพิจารณา	ความชัดเจนครบถ้วนและเหตุผล	ข้อกังวลและข้อเสนอแนะอื่นๆ
	- ควรแก้ไขปัญหาการจัดการจราจรให้คล่องตัวด้วย (ไฟแดงมีจำนวนมากเกินไป) เพื่อลดเวลา ลดความแออัด ลดค่าใช้จ่ายในการขนส่ง ลดอุบัติเหตุ รวมทั้งเพิ่มศักยภาพการพัฒนาอุตสาหกรรมอื่น ๆ ได้มากขึ้น	
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ และ วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	**ผู้ร่วมประชุมเห็นว่าประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเหมาะสมดีแล้ว** โดยมีการอภิปรายเหตุผลสนับสนุนและขยายความครอบคลุม ดังนี้ - เห็นด้วยกับการพัฒนาบนฐานทรัพยากรแบบครบวงจร และการยกระดับการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพราะจังหวัดสระแก้วมีพื้นที่ปลูกข้าว อ้อย มันสำปะหลัง ปาล์ม ลำไยมาก แต่มีโรงงานรับซื้อผลผลิตน้อย ที่ผ่านมาต้องส่งผลผลิตบางส่วนไปแปรรูปที่อื่น นอกจากนี้ ควรพิจารณาส่งเสริมการแปรรูปเพื่อผลิตอาหารฮาลาล (ข้าว น้ำตาลฯลฯ) เพื่อเพิ่มมูลค่า และเพิ่มช่องทางตลาดส่งออกด้วย - ควรเร่งเพิ่มผลิตภาพการทำเกษตรเพื่อรายได้และคุณภาพชีวิตเกษตรกร	- ในการส่งเสริมการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมนอกจากมีนโยบายที่ชัดเจน เช่น นโยบายและมาตรการลดมลพิษทางอากาศ $PM_{2.5}$ ด้วยการใช้นโยบายเชิงบังคับ เช่น การเสียค่าปรับเพื่อให้เกษตรกรตัดอ้อยสด/ลดการเผาในการเก็บเกี่ยวอ้อย ที่เป็นการแก้ปัญหาปลายเหตุ รัฐควรเน้นการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุในระดับพื้นที่อย่างจริงจัง ด้วยการส่งเสริม สนับสนุนการปรับพื้นฐานทางการเกษตรให้กับเกษตรกร โดยเฉพาะเกษตรกรขนาดเล็กที่ขาดความพร้อมให้สามารถปรับตัวได้ เช่น สนับสนุนการปรับพื้นที่สำหรับการใช้เครื่องจักรตัดอ้อย ความรู้การทำเกษตร เทคโนโลยีที่เหมาะสม การจัดหาเครื่องจักร/อุปกรณ์การเกษตรขนาดใหญ่สำหรับตัดอ้อย รวมทั้งการจัดหาแหล่งน้ำฯ โดยอาจเป็นความร่วมมือระหว่างชาวไร่ โรงงาน และภาครัฐฯ - เสนอให้ใช้กลไกเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาการเกษตรแบบครบวงจร
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ และ วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	**ผู้ร่วมประชุมเห็นว่าประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเหมาะสมดีแล้ว** โดยมีการอภิปรายเหตุผลสนับสนุนและขยายความครอบคลุม ดังนี้ - นอกจากเร่งพัฒนาความรู้และทักษะฝีมือกำลังแรงงานไทยในจังหวัดสระแก้วให้พร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงานในประเด็นสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เสนอให้พิจารณาประเด็นค่าตอบแทนหรือค่าแรงขั้นต่ำให้เพียงพอต่อค่าครองชีพด้วย - นอกจากความร่วมมือกับสถาบันวิจัย มหาวิทยาลัย และศูนย์การศึกษาต่างๆ	- ที่ผ่านมามีการปรับปรุงให้แรงงานต่างด้าวเข้าสู่ระบบและมีประกันสุขภาพอย่างถูกกฎหมาย แต่มีข้อสังเกตว่า การให้บริการตามสิทธิแก่แรงงานต่างด้าวยังไม่ดีนัก จึงเสนอให้มีความเท่าเทียมด้านคุณภาพการให้บริการดูแลรักษาพยาบาลแก่แรงงานทุกคน - นโยบายภาครัฐด้านสาธารณสุขที่มุ่งเน้นป้องกันโควิด- ๑๙ ได้ส่งผลกระทบต่อตลาดแรงงานในภาคอุตสาหกรรมและการเกษตรมาก ปัจจุบันเพิ่งเปิดให้มีการจัดทำ MoU เพื่อนำแรงงานเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม แต่ยังไม่มีมาตรการสำหรับการนำเข้าแรงงาน เพื่อภาคการเกษตร จึงเสนอให้เร่งปรับปรุง ระเบียบ มาตรการควบคุมแรงงานนำเข้าสู่ภาคการเกษตรให้เสร็จโดยเร็ว

ประเด็นพิจารณา	ความชัดเจนครบถ้วนและเหตุผล	ข้อกังวลและข้อเสนอแนะอื่นๆ
	แล้ว เสนอพิจารณาสนับสนุนการจัดตั้งสถาบันการศึกษารองรับประชาชนในพื้นที่จังหวัดสระแก้วให้มากขึ้น เพื่อเร่งสร้างบุคลากรที่มีศักยภาพรองรับตลาดงาน โดยมีทั้งการเรียนในระบบ รวมทั้งการทำหน้าที่เป็นแหล่งความรู้ที่เกษตรกรและประชาชนสามารถขอคำปรึกษาได้	เพราะเกษตรกรรมเป็นพื้นฐานของการผลิตต่อเนื่องของหลายภาคส่วน - ควรเร่งสร้างแรงจูงใจในการทำการเกษตรให้กับเยาวชน และส่งเสริมการประกอบอาชีพเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่รองรับการทำการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นการสืบทอดอาชีพและกรรมสิทธิ์ที่ดินเพื่อการเกษตรเอาไว้
เกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัดของแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์		
เกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัดประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑	**ผู้ร่วมประชุมเห็นว่าเกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัดของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ เหมาะสมดีแล้ว** โดยมีการอภิปรายเหตุผลสนับสนุนและขยายความครอบคลุม ดังนี้ - ระบบโครงข่ายคมนาคมที่จะพัฒนาต้องมีมาตรฐานและคุณภาพ - ควรเน้นการพัฒนาระบบรางที่เชื่อมโยงสู่การคมนาคมทางน้ำและทางอากาศด้วย เพื่อสามารถขนส่งสินค้าได้ปริมาณมากขึ้น สะดวก เชื่อมต่อ และลดต้นทุน	- ปัจจุบันมีรถสินค้าจำนวนมากจอดรอข้ามแดนโดยเฉพาะที่ด่านตำบลท่าข้าม โดยยังไม่ได้รับการแก้ไขให้สะดวกรวดเร็วกว่านี้ ทำให้สูญเสียทรัพยากรโดยสูญเปล่า
เกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัด ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒	**ผู้ร่วมประชุมเห็นว่าเกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัดของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ เหมาะสมดีแล้ว** โดยมีการอภิปรายเหตุผลสนับสนุนและขยายความครอบคลุม ดังนี้ - ควรมุ่งส่งเสริมให้อุตสาหกรรมที่จะจัดตั้งใหม่ใน SEZ สระแก้วสอดคล้องกับการเกษตรในพื้นที่ รวมทั้งมีการปรับปรุงเทคโนโลยีและกระบวนการผลิตที่มีมาตรฐานและปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อมตลอดกระบวนการทั้งการเกษตรและอุตสาหกรรม มีตลาดและราคาที่คุ้มทุน - ควรสนับสนุนการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ที่จะส่งผลให้มีผลิตผลที่ดีขึ้นและช่วยเพิ่มผลิตภาพการเกษตรได้ด้วย	- เสนอให้มีการจัดตั้งโรงงานแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรในเขตตำบลป่าไร่ และตำบลท่าข้าม เพื่อทำการแปรรูปวัตถุดิบที่มีการขนส่งข้ามแดนในพื้นที่แล้วส่งออก แทนการขนส่งวัตถุดิบไปแปรรูปที่อื่น (เช่น ชลบุรี และแปดริ้ว) - ควรสนับสนุนการพัฒนาตลาดผลผลิตทางการเกษตรที่เป็นระบบ เช่น ตลาดเกษตรอินทรีย์ - ควรสนับสนุนการรวมกลุ่มเกษตรกรแปรรูปต่างๆ โดยอาจแบ่งเป็นกลุ่มขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ โดยมีภาครัฐทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมในระยะเริ่มต้นและส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือช่วยเหลือกันระหว่างกลุ่มสมาชิก ในการทำตลาดทั้งในประเทศและการส่งออกสินค้าไปต่างประเทศ ทั้งนี้ การรวมตัวเป็นเครือข่ายจะช่วยให้สามารถรองรับคำสั่งซื้อใหญ่ ๆ ได้มากขึ้นด้วย - ควรสนับสนุนการจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มผู้ผลิตและแปรรูปที่สะดวกต่อการใช้ และเข้าถึง

ประเด็นพิจารณา	ความชัดเจนครบถ้วนและเหตุผล	ข้อกังวลและข้อเสนอแนะอื่นๆ
		ได้ง่าย เช่น ฐานข้อมูลการเกษตรในจังหวัดสระแก้ว โดยอาจแยกประเภทเกษตรกรตามผลิตผล (เช่น เกษตรกรผู้ปลูก และแปรรูปพืชสมุนไพร เป็นต้น) ซึ่งจะช่วยให้สามารถบริหารจัดการด้านผลผลิต-สินค้าทางการเกษตรได้อย่างเป็นระบบ ช่วยเชื่อมระหว่างผู้ซื้อกับผู้ผลิตและกับผู้ซื้อผลผลิตไปแปรรูปต่อ รวมทั้งการพัฒนาช่องทางออนไลน์สำหรับกลุ่มผู้ประกอบการต่าง ๆ ไว้ให้ลูกค้าติดต่อใช้บริการ เช่น เพจรวมช่าง เพจเรารักพนมเปญ ตลอดจนการสนับสนุนด้านข้อมูลอื่นๆ ที่จำเป็นสำหรับผู้ประกอบการ เช่น ข้อมูลสถานการณ์ตลาดและความต้องการของตลาดทั้งชนิดและปริมาณผลิตภัณฑ์ เพื่อลดปัญหาผลิตแล้วขายไม่ได้
เกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัด ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓	**ผู้ร่วมประชุมเห็นว่าเกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัดของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ เหมาะสมดีแล้ว** โดยมีการอภิปรายเหตุผลสนับสนุนและขยายความครอบคลุม ดังนี้ - จำเป็นต้องมีการพัฒนาทักษะแรงงานอยู่เสมอ เพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรม รวมทั้งการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ใหม่ ๆ - การจัดการแรงงานต่างด้าวในพื้นที่ชายแดน เสนอให้ปรับปรุงระบบการควบคุมตรวจสอบแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานแบบรายวัน หรือข้ามมาเช้า-เย็นกลับ ให้สะดวกรวดเร็ว (อาจใช้ Key Card) เพื่อลดจำนวนแรงงานต่างด้าวพักอาศัยในประเทศไทย และลดภาระการรองรับด้านระบบสาธารณูปโภค - ควรเพิ่มโอกาสการเรียนรู้และส่งเสริมอาชีพในภาคการเกษตรและภาคอุตสาหกรรมการแปรรูปผลผลิตการเกษตรในสถาบันการศึกษาในพื้นที่ โดยการประยุกต์ใช้ข้อมูลของจังหวัดสระแก้วและ SEZ สระแก้วมาใช้พัฒนาเนื้อหาการเรียนการสอน	- ควรดูแลระบบบริการสาธารณสุขสำหรับแรงงานต่างด้าวให้มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม - เสนอให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลแรงงานภาคการเกษตรและภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดสระแก้ว แล้วทำการประชาสัมพันธ์ และพัฒนาเป็นตลาดแรงงานออนไลน์ที่ผู้ประกอบการสามารถเข้าสืบค้นได้ โดยอาจพัฒนาเป็นแอปพลิเคชันในมือถือ เช่น แอปพลิเคชันรวมช่าง ของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ที่มีข้อมูลจำแนกประเภทช่าง พร้อมชื่อและรูปถ่าย ที่อยู่และเบอร์โทรติดต่อ โดยสามารถตรวจสอบระยะทางห่างไกลจากจุดเรียกบริการ รวมทั้งตรวจดูคำบรรยายหลังการใช้บริการของแต่ละคนได้ด้วย เป็นต้น ซึ่งนอกจากช่วยให้สามารถเข้าถึงข้อมูลตลาดงาน และเชื่อมนักลงทุนที่ต้องการแรงงานแล้ว ยังเป็นการสร้างรายได้เข้าไทยผ่านแอปพลิเคชันไทย แทนที่จะเสียค่าบริการให้แอปพลิเคชันต่างชาติ ในขณะที่ตลาดออนไลน์เติบโตขึ้นเรื่อย ๆ จึงควรหนุนเสริมให้เกิดการจัดทำระบบข้อมูลระดับพื้นที่มากขึ้น

ประเด็นพิจารณา	ความชัดเจนครบถ้วนและเหตุผล	ข้อกังวลและข้อเสนอแนะอื่นๆ
	เพื่อเตรียมเยาวชนให้มีความรู้และกลับไปทำงานในพื้นที่ได้ดีขึ้น	

ตารางแสดง ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อความเหมาะสมชัดเจนของทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น ในการประชุมกลุ่มย่อยฯ กลุ่มที่ ๓

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อความเหมาะสมชัดเจนของทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น	
ในภาพรวมผู้เข้าร่วมเข้าใจดีว่าการระดมความเห็นครั้งนี้ไม่ใช่การประเมินเพื่อคัดเลือกทางเลือก แต่เป็นการให้ความเห็นว่าองค์ประกอบของแต่ละชุดทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้นมีความเหมาะสมชัดเจนหรือไม่ รวมทั้งการอภิปรายให้ข้อมูลเพิ่มเติมถึงขอบเขตความครอบคลุมที่ควรคำนึงถึงของทางเลือกและตัวเลือกในแต่ละชุดทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น อนึ่ง ข้อคิดเห็นที่ได้จากการระดมความคิดเห็น นอกจากจะช่วยให้คณะทำงานสามารถปรับปรุงการระบุความครอบคลุมของทางเลือกและตัวเลือกให้ชัดเจนมากขึ้นแล้ว ข้อเสนอแนะบางประการยังเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำมาตรการส่งเสริมและป้องกันในขั้นตอนต่อไป	
ทางเลือกเบื้องต้นที่ ๑ การดำเนินกิจกรรมตามปกติ (BAU) ระดับพื้นฐาน	**ผู้ร่วมประชุมมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาตามปกติ ดังนี้** - จังหวัดสระแก้วมีการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งมาอย่างต่อเนื่องตามแผน โดยเฉพาะระบบถนน มีการขยายเส้นทางต่างๆ รวมทั้งการก่อสร้างเส้นทางเลี่ยงเมืองสระแก้วสำหรับรถขนส่งขนาดใหญ่เพื่อลดปัญหาการจราจรคับคั่งและลดอุบัติเหตุ แต่ยังไม่ชัดเจนเรื่องการพัฒนาระบบราง และความเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายศูนย์โลจิสติกส์ - ที่ผ่านมามีการนำเข้า – ส่งออกสินค้าผ่านชายแดนจังหวัดสระแก้วในปริมาณ และมูลค่าลำดับต้นๆ ของประเทศ แต่พบว่ายังมีข้อจำกัดเนื่องด้วยกฎระเบียบในการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศที่ซับซ้อน ยุ่งยาก หลายประการ ประกอบกับระบบขนส่ง และระบบสาธารณูปโภครองรับยังไม่พร้อม ผู้ได้รับประโยชน์จากการค้าขายผ่านแดน และชายแดนส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการนอกพื้นที่ - ปัจจุบันมีการริเริ่มใช้เทคโนโลยีทางการผลิตอยู่บ้างแล้วโดยรัฐให้การสนับสนุน เช่น การให้เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ แก่กลุ่มผู้ปลูกอ้อยสำหรับซื้อเครื่องตัดอ้อยที่มีมูลค่ากว่า ๑๐ ล้านบาท แต่ก็ทำได้เฉพาะเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกรรายใหญ่ นอกจากนี้ มีตัวอย่างกลุ่มผู้ปลูกผลไม้ที่ได้รับการส่งเสริมภายใต้โครงการเซลส์แมนจังหวัด โดยสำนักงานพาณิชย์จังหวัดสระแก้ว ทำการจับคู่กับตลาดต่างประเทศมีผลดำเนินการว่าได้รับคำสั่งซื้อส่งออกได้จริง รวมทั้งกรณีผู้ประกอบการที่ตำบลทับพริก อำเภออรัญประเทศ สามารถผลิตเครื่องคัดผลไม้ (มะม่วง มังคุด ลำไย) เป็นระบบสายพานจนถึงขั้นตอนบรรจุกล่อง ที่ใช้การได้ดีไม่ต้องนำเข้า แต่การดำเนินการดังกล่าวที่ถือเป็นตัวอย่างที่ดี ยังจำกัดเป็นรายกรณี ยังขาดการขยายผลหรือส่งเสริมให้ดำเนินการทั่วไป
ทางเลือกเบื้องต้นที่ ๒ การพัฒนาระดับปรับปรุง	- ควรเร่งพัฒนาระบบรางในไทยเชื่อมโยงกับระบบรางต่างประเทศให้เร็วที่สุด รวมทั้งเร่งพัฒนาโครงข่ายระบบรางกับระบบถนนให้พร้อม ทั้งนี้ ผู้เข้าประชุมได้เน้นย้ำว่า จังหวัดสระแก้วและ SEZ สระแก้วต้องเร่งรัดการพัฒนาความพร้อมของผู้ผลิตและผู้ค้าไทยไปพร้อมกัน เพื่อสู้กับ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อความเหมาะสมชัดเจนของทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น	
	การนำเข้าสินค้าจากจีน และเพื่อนบ้านได้อย่างเท่าทัน หากระบบขนส่งพร้อมแต่คนไม่พร้อม เราจะสู้ผู้ค้าต่างชาติไม่ได้ ระบบที่สร้างขึ้นก็จะเป็นการนำเข้าสินค้าจากต่างชาติเข้าไทย และผู้บริโภคไทยจะหันไปซื้อและพึ่งพาสินค้านำเข้าแทน - ควรปรับปรุงกฎระเบียบที่เป็นข้อจำกัด การนำเข้าพืชผลทางการเกษตร และสินค้าจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาแปรรูปในประเทศเพื่อส่งออกได้มากขึ้น รวมทั้งการส่งออกสินค้าและผลิตต่างๆ ได้สะดวกรวดเร็ว - กลุ่มเกษตรแปรรูป กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตเครื่องสำอางและยาที่ผ่านมาต้องปิดตัวลงจำนวนมาก เนื่องจากสถานที่และกระบวนการผลิตไม่ได้มาตรฐาน ดังนั้น จึงเสนอให้ผู้ประกอบการรวมตัวกันเพื่อเรียนรู้ ช่วยเหลือ และหารือแนวทางการพัฒนาสถานที่ผลิต และการพัฒนามาตรฐานกระบวนการผลิต โดยอาจพัฒนาเป็นสถานที่ผลิตรวมที่เกิดจากการร่วมทุนของภาครัฐ เอกชน และชุมชน กลุ่มผู้ผลิตใดที่ต้องการความช่วยเหลือสามารถเข้าหาได้ (ตัวอย่างเช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏในจังหวัดจันทบุรี มีบริการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการผลิตหรือแปรรูปแบบครบวงจรจนถึงขั้นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป มีเลขจดแจ้งผลิตภัณฑ์ที่สามารถส่งจำหน่ายได้) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การส่งเสริมเรื่องการวิเคราะห์ และการทำการตลาดให้กับกลุ่มและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ซึ่งแนวทางนี้ผู้เข้าร่วมประชุมคิดเห็นว่าดีกว่าการส่งเสริมเป็นรายบุคคล เนื่องจากแต่ละคนมีความพร้อมแตกต่างกัน - มีข้อสังเกตว่า นวัตกรรมอาจไม่ต้องเป็นเทคโนโลยีขั้นสูงมาก แต่เป็นการริเริ่มให้เกิดการปรับปรุงในบางขั้นตอนการผลิตเพื่อลดต้นทุน หรือการสร้างความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ เช่น การเปลี่ยนรูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลผลิตข้าวเป็นขนาดเล็กลง หรือบรรจุแบบของชำร่วยสำหรับงานแต่งงาน หรืองานบุญต่างๆ เป็นการสร้างตลาดแบบใหม่ เป็นต้น
ทางเลือกเบื้องต้นที่ ๓ การพัฒนายกระดับ	- เนื่องจากการพัฒนาในระดับนี้จะมีการพัฒนาเทคโนโลยีอัจฉริยะในหลายลักษณะ ดังนั้น จึงต้องพิจารณาให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบการพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อม รวมทั้งการสนับสนุนความรู้ด้านเทคโนโลยีให้กับคนในพื้นที่ เพื่อรองรับการพัฒนาอย่างเท่าทันด้วย - การทำหน้าที่เป็นศูนย์โลจิสติกส์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีข้อเสนอแนะว่า ควรพิจารณาการจัดตั้งศูนย์ประสานงาน หรือศูนย์ข้อมูลขนถ่ายสินค้าอัจฉริยะ ที่มีความพร้อมให้บริการด้านข้อมูล และคำแนะนำในการนำเข้า - ส่งออกสินค้าระหว่างประเทศ ไปกัมพูชา เวียดนาม จากด่านในจังหวัดสระแก้วด้วย ว่าการส่งออกมีขั้นตอนและวิธีใดบ้าง พร้อมค่าใช้จ่ายสำหรับการส่งออกผ่านช่องทางต่างๆ รวมทั้งผ่านไปรษณีย์ไทย ที่ชัดเจนและถูกต้อง เพื่อให้ผู้ค้าประเมินทางเลือกที่เหมาะสมกับตนเองได้ สำหรับบริการข้อมูลข่าวสารต้องสะดวกต่อการเข้าถึง และง่ายต่อการทำความเข้าใจ เพื่อผู้ประกอบการทั้งในจังหวัดและจากพื้นที่อื่นๆ สามารถเข้าถึงข้อมูลหรือสอบถามได้ ซึ่งจะช่วยให้การทำการค้าระหว่างประเทศคล่องตัวและไม่ผิดพลาด หากจัดตั้งศูนย์ดังกล่าวได้จะช่วยลดการพึ่งพาบริษัทขนส่งสินค้าของต่างประเทศที่มาจัดตั้ง และให้บริการอยู่ที่จังหวัดสระแก้วจำนวนมากด้วย

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อความเหมาะสมชัดเจนของทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น	
	- เนื่องจากมีการพัฒนาเทคโนโลยีอัจฉริยะ จึงควรมีบุคลากรหรือหน่วยงานที่จะเข้ามาสนับสนุนความรู้ความสามารถในด้านเทคโนโลยีให้กับคนในพื้นที่ รองรับการพัฒนาอย่างเท่าทันด้วย
ทางเลือกเบื้องต้นที่ ๔ การพัฒนาระดับเปลี่ยนแปลงบนพื้นฐานนวัตกรรมใหม่	- ผู้เข้าร่วมประชุมคิดเห็นว่าควรเร่งรัดดำเนินการให้บรรลุตามแนวทางการพัฒนาที่ระบุในทางเลือกที่ ๔ นี้ เพราะหากล่าช้าจะเสียโอกาสและไม่ทันประเทศเพื่อนบ้าน - ระบบอัจฉริยะ จะเป็นการเปิดโอกาสและช่องทางการตลาดแบบใหม่ (จะเห็นว่าช่วงโควิด - ๑๙ การค้าขายช่องทางออนไลน์ เช่น Lazada Shopee Panda ฯ เป็นต้น มีการขายของและขายบริการต่าง ๆ ได้มาก แต่สินค้าที่ขายส่วนใหญ่ไม่ใช่ของไทย โกดังสินค้าที่ให้เช่าอยู่ตามหัวเมืองถูกคนจีนเช่าเก็บสินค้านำเข้าที่ไม่ใช่สินค้าไทย ทำให้เงินรั่วไหลออกนอกประเทศมาก) ดังนั้น จึงคิดเห็นว่าระบบโลจิสติกส์แบบอัจฉริยะ ต้องเติบโตไปพร้อมกับการพัฒนาตลาดแบบใหม่ กล่าวคือ ระบบอัจฉริยะต้องหนุนช่วยการขาย และกระจายสินค้าด้วย เพื่อรองรับผลิตภัณฑ์ของไทยที่มีมาตรฐาน และหลากหลายมากขึ้น แนวทางการสนับสนุนส่งเสริมการขายให้ผู้ประกอบการไทย ได้แก่ การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินค้าของผู้ประกอบการไทย เป็นระบบฐานข้อมูลออนไลน์เพื่อประชาสัมพันธ์ทั้งในไทยและต่างประเทศ สร้างช่องทางการเข้าถึงที่สะดวกและรวดเร็ว ครบถ้วนทุกกิจการ (เช่น ปัจจุบันมีเว็บไซต์ SME Eastern ที่เป็นการรวมตัวของ SME ใน ๘ จังหวัดภาคตะวันออก มีการแสดงทำเนียบสมาชิกแยกตามจังหวัด สามารถกดดูข้อมูลรายสมาชิกที่จะแสดงรูปผู้ประกอบการ ข้อมูลกิจการ ผลผลิตต่าง ๆ ที่มีทั้งโรงแรม ร้านอาหาร เกษตรแปรรูป สมุนไพร ธุรกิจบริการ ฯลฯ) นอกจากนี้ เสนอว่าควรพัฒนาช่องทางการสื่อสารเพื่อการค้าอัจฉริยะที่เอื้อผู้ประกอบการขนาดเล็ก หรือผู้ประกอบการที่ไม่ถนัดเทคโนโลยีด้วย (เช่น การใช้แอปพลิเคชัน Line รับคำสั่งซื้อ สแกนซื้อขาย ติดต่อสื่อสารและจัดส่งอย่างรวดเร็ว เป็นต้น) - นอกจากนี้ เสนอให้สร้างจุดพักคอยสำหรับรถบรรทุกขนส่งสินค้าระหว่างคอยคิวข้ามชายแดน เพื่อให้เกิดการจับจ่ายในพื้นที่สระแก้วมากขึ้น ซึ่งที่ผ่านมาจังหวัดสระแก้วเสียโอกาสมีรายได้จากรถบรรทุกเหล่านี้ที่ขับผ่านโดยไม่มีจุดให้รถแวะพักบริเวณด่านชายแดน ทั้งที่ต้องใช้เวลาคอยนานหลายชั่วโมง

๑.๔ สรุปประเด็นการรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะกลุ่มที่ ๔ ผู้แทนภาคประชาชน

๑) สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อยที่ ๔

ตารางแสดง สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อยฯ กลุ่มที่ ๔

ประเด็นพิจารณา	ความชัดเจนครบถ้วนและเหตุผล	ข้อกังวลและข้อเสนอแนะอื่นๆ
เป้าหมายการพัฒนา	**ผู้เข้าร่วมประชุมเห็นว่าเป้าหมายการพัฒนาที่เสนอยังไม่ครอบคลุม** โดยมีเหตุผลสนับสนุน ดังนี้ - ขาดการระดมความคิดเห็นร่วมกันในการกำหนดวิสัยทัศน์ ซึ่งการกำหนดวิสัยทัศน์เดิมเป็นการกำหนดมาจากนโยบายของ สศช. ดังนั้น สศช. ควรจะ	- เศรษฐกิจชุมชนชายแดนถูกมองข้าม และไม่ได้รับการส่งเสริม

ประเด็นพิจารณา	ความชัดเจนครบถ้วนและเหตุผล	ข้อกังวลและข้อเสนอแนะอื่นๆ
	ร่วมทำงานกับคนในพื้นที่ทั้งหมดใหม่ เพื่อมองปัญหาและการพัฒนาเป็นภาพเดียวกัน	
ประเด็นยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน		
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	**ผู้ร่วมประชุมเห็นว่าประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ยังไม่ครอบคลุม** โดยมีการอภิปรายเหตุผลสนับสนุนและขยายความครอบคลุมดังนี้ - มีข้อจำกัดของการเพิ่มสิทธิประโยชน์ด้านการลงทุนในพื้นที่ SEZ อีกทั้งเห็นว่าเขตเศรษฐกิจใกล้เคียง เช่น EEC ได้รับสิทธิประโยชน์มากกว่า ทำให้อุตสาหกรรมเป้าหมายไม่เข้ามาลงทุน - หากจะให้อุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และคุณภาพสูงเข้ามาลงทุน ต้องอำนวยประโยชน์ให้มากกว่านี้ - โครงข่ายถนน เส้นทางคมนาคม มีความพร้อมสู่การพัฒนา แต่ว่าระบบโลจิสติกส์ในจังหวัดสระแก้ว เหมือนทางตันไม่สามารถเชื่อมโยงไปยังประเทศเพื่อนบ้านได้	- ภาครัฐควรส่งเสริมแรงจูงใจและความน่าสนใจในการลงทุนใน SEZ สระแก้ว นอกเหนือไปจากสิทธิประโยชน์จาก BOI เช่น เงื่อนไขทดแทนกรรมสิทธิ์ที่ดิน การเป็นเจ้าของที่ดินของนักลงทุนรายย่อยซึ่งต้องการถือกรรมสิทธิ์ที่ดินประมาณ ๕ - ๑๐ ไร่ เพื่อทำธุรกรรมทางด้านการเงิน - ให้รัฐบาลออกนโยบายให้ธนาคารของรัฐสนับสนุนการกู้ยืมเพื่อการลงทุน หรือให้ธนาคารค้ำประกัน (Bank Guarantee) ซึ่งจะก่อให้เกิดความเชื่อมั่นมากขึ้น เนื่องจากพื้นที่ SEZ สระแก้วส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เช่าของกรมธนารักษ์ ซึ่งไม่สามารถให้ธนาคารค้ำประกันให้ได้ - สิทธิประโยชน์และประเภทอุตสาหกรรมไม่ตรงตามความต้องการของนักลงทุน (ส่วนใหญ่ที่ต้องการเข้ามาลงทุนในพื้นที่ SEZ ไม่ใช่อุตสาหกรรมสีเขียว แต่เป็นอุตสาหกรรมที่มีปล่อง) จึงอาจต้องมีการปรับเปลี่ยนรายละเอียดประเภทอุตสาหกรรมในรายงาน EIA เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของการลงทุน
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	**ผู้ร่วมประชุมเห็นว่าประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ยังไม่ครอบคลุม** โดยมีการอภิปรายเหตุผลสนับสนุนและขยายความครอบคลุมดังนี้ - เกษตรกรในพื้นที่เพาะปลูกตามความถนัดและความคุ้นเคย ซึ่งอาจไม่เหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ และไม่ได้มองถึงตลาดรับซื้อ - ควรมีกลไกการสนับสนุนเกษตรกรที่สร้างความร่วมมือตั้งแต่เกษตรกร ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และบริษัทเอกชนที่แปรรูปแล้วมากำหนดประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืนใหม่	- ควรเน้นการพัฒนาคุณภาพผลผลิตทางการเกษตรให้มีคุณภาพสูงและสม่ำเสมอทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณก่อน ยกตัวอย่างอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทรายในจังหวัดสระแก้ว ซึ่งมีศักยภาพในการยกระดับเป็นอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง แต่พบว่ายังคงมีสารตกค้างจำนวนมากในหม้อต้มน้ำตาล ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรเหล่านี้นำไปแปรรูปเป็นอาหารและยา (เกษตรแปรรูปมูลค่าสูง) ได้ยากมาก - อุตสาหกรรมที่พัฒนาต่อได้ คือ อุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบน้อยลง แต่ผลผลิตต้องมีประสิทธิภาพมากขึ้น - หากมีการส่งเสริมการ Zoning อย่างเป็นรูปธรรม อาจทำให้มีการเพาะปลูกตรงตาม

ประเด็นพิจารณา	ความชัดเจนครบถ้วนและเหตุผล	ข้อกังวลและข้อเสนอแนะอื่นๆ
	- โดยสภาพปัจจุบัน หากเกิดปัญหาภายในภาคส่วน/โรงงาน จะใช้กลไกการแก้ไขปัญหาภายในภาคส่วนเป็นหลัก จึงไม่เกิดการบูรณาการร่วมกัน	ศักยภาพของพื้นที่ได้ เนื่องจากปัจจุบันมองว่าเกษตรกรในพื้นที่พร้อมที่จะปรับเปลี่ยน เพื่อให้เกิดความยั่งยืนทางการเกษตร แต่ยังคงมีข้อจำกัดหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้านเงินทุน ตลาดรองรับ และกลไกการสนับสนุนต่าง ๆภาครัฐจึงควรมีกลไกการสนับสนุนเกษตรกร - ควรมีตลาดรองรับผลผลิตทางการเกษตร (เช่น สมาคมผู้ซื้อ หรือเวทีผู้ซื้อ - ผู้ขาย สำหรับเจรจาซื้อขายผลผลิตทางการเกษตรตามความต้องการของทั้งสองฝ่าย รวมถึงมีหน่วยงานภาครัฐ สถาบันวิชาการต่าง ๆ มาเป็นที่ปรึกษาเพื่อให้เกิดการซื้อขาย) - อุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทรายมีศักยภาพที่จะพัฒนาต่อยอดได้ แต่อยู่นอกพื้นที่ SEZ สามารถส่งเสริมเป็นอุตสาหกรรมตัวอย่าง/นำร่องได้ แก่อุตสาหกรรมอื่น ๆ
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	**ผู้ร่วมประชุมเห็นว่าประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม** โดยมีการอภิปรายเหตุผลสนับสนุนและขยายความครอบคลุมดังนี้ - โรงงานในนิคมอุตสาหกรรมมีการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงมากขึ้น จึงไม่จำเป็นต้องใช้แรงงานที่มีทักษะสูงมาก แต่ขาดแคลนแรงงานที่ไม่ใช้ทักษะจำนวนมาก ทั้งไทยและแรงงานต่างด้าว - ความต้องการแรงงานที่มีทักษะขั้นสูงมีแค่บางกลุ่ม คือ กลุ่มวิศวกรโยธา เครื่องกล (ในพื้นที่มีจำนวนน้อยและหายาก เนื่องจากค่าแรงในพื้นที่ต่ำ จึงมีการเคลื่อนย้ายไปทำงานต่างถิ่น) แต่อัตรารับเข้าทำงานจำนวนน้อยเช่นกัน - หนึ่งในสาเหตุของการขาดแคลนแรงงาน คือ แรงงานไทยข้ามแดนไปเป็นแรงงานในภาคอุตสาหกรรมในประเทศกัมพูชา หรือ เปลี่ยนเป็นแรงงานภาคการเกษตร อาจมีสาเหตุมาจากความแตกต่างของรายได้แรงงาน อีกทั้งค่าแรงใน	- สถานการณ์โรคระบาดในปัจจุบัน (Covid - 19) มีโอกาสทำให้แรงงานกลับมาทำงานในพื้นที่มากขึ้น แต่ไม่มีนโยบายรองรับ ทำให้แรงงานกลับมาทำเกษตรกรรมอิสระกันเอง ไม่สามารถส่งผลผลิตทางการเกษตรให้แก่โรงงานอุตสาหกรรมได้ - การศึกษาของคนในพื้นที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการแรงงานของภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่ เนื่องจากคนในพื้นที่ให้ความสนใจสมัครเข้าเรียนมากในด้านรัฐประศาสนศาสตร์ และบริหาร ซึ่งอาจไม่ตอบโจทย์ความต้องการในพื้นที่ ในขณะที่แรงงานที่จบตรงสายตามความต้องการของภาคอุตสาหกรรม ยังไม่มีตำแหน่งงานเกิดขึ้นมากพอที่จะดึงดูดคนเข้ามาทำงานในพื้นที่

ประเด็นพิจารณา	ความชัดเจนครบถ้วนและเหตุผล	ข้อกังวลและข้อเสนอแนะอื่นๆ
	ภาคอุตสาหกรรมต่ำ จึงทำให้แรงงานมีทางเลือกในการตัดสินใจ	
เกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัดของแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์		
เกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัดประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑	**ผู้ร่วมประชุมเห็นว่าเกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัดของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ เหมาะสมดีแล้ว**	-
เกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัด ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒	**ผู้ร่วมประชุมเห็นว่าเกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัดของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ เหมาะสมดีแล้ว**	- สินค้ามือสองไม่ส่งผลต่อปัญหาขยะในนิคมอุตสาหกรรม เนื่องจากสินค้ามือสองจะเข้าสู่กระบวนการบรรจุและส่งออก กากอุตสาหกรรมอื่น ๆ จะมีบริษัทที่ขึ้นทะเบียนกับกรมโรงงานอุตสาหกรรมมารับไปกำจัด เพื่อนำไปเป็นเชื้อเพลิงผลิตพลังงานที่นิคมอุตสาหกรรมแก่งคอย ดังนั้น นิคมอุตสาหกรรมสระแก้วจึงไม่มีปัญหาเรื่องขยะ
เกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัด ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓	**ผู้ร่วมประชุมเห็นว่าเกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัดของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ เหมาะสมดีแล้ว**	**-**

ตารางแสดง ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อความเหมาะสมชัดเจนของทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น ในการประชุมกลุ่มย่อยฯ กลุ่มที่ ๔

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อความเหมาะสมชัดเจนของทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น	
ในภาพรวมผู้เข้าร่วมประชุม เข้าใจดีว่าการระดมความเห็นครั้งนี้ไม่ใช่การประเมินเพื่อคัดเลือกทางเลือก แต่เป็นการให้ความเห็นว่าองค์ประกอบของแต่ละชุดทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้นมีความเหมาะสมชัดเจนหรือไม่ โดยการอภิปรายให้ข้อมูลเพิ่มเติมถึงขอบเขตความครอบคลุมที่ควรคำนึงถึงของทางเลือกและตัวเลือกต่าง ๆ ในการพัฒนาทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้นที่สอดคล้องกับข้อมูลของพื้นที่ อนึ่ง ข้อคิดเห็นที่ได้จากการระดมความคิดเห็น นอกจากจะช่วยให้คณะทำงานสามารถปรับปรุงการระบุความครอบคลุมของทางเลือกและตัวเลือกให้ชัดเจนมากขึ้นแล้ว ข้อเสนอแนะบางประการยังเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำมาตรการส่งเสริมและป้องกันในขั้นตอนต่อไป	
ทางเลือกเบื้องต้นที่ ๑ การดำเนินกิจกรรมตามปกติ (BAU) ระดับพื้นฐาน	- ผู้ร่วมประชุมมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาตามปกติ ดังนี้ - ไม่มั่นใจว่าสินค้ามือสองและชิ้นส่วนยานยนต์ที่ระบุในตัวเลือก ๑.๑ มีศักยภาพมากพอที่จะเน้นเป็นจุดเด่นหรือไม่ - สินค้าที่จะนำมาเป็นจุดเด่นในการนำเข้า-ส่งออก ควรศึกษาถึงความต้องการของประเทศเพื่อนบ้าน (กัมพูชา) ร่วมด้วย - ตัวเลือก ๒.๑ ในจังหวัดสระแก้วมีผู้ผลิตสมุนไพรที่มีคุณภาพเพียงพอสำหรับส่งไปเป็นวัตถุดิบนำเข้าในการผลิตเป็นยาได้ในจำนวนน้อย เนื่องจากความเหมาะสมของพื้นที่ปลูก

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อความเหมาะสมชัดเจนของทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น	
	สภาพอากาศที่ส่งผลต่อสาระสำคัญในสมุนไพร ดังนั้น ควรระบุชนิดพืชให้เหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ - ทางเลือก ๓.๑ ต้องมีข้อมูลความต้องการแรงงานของผู้ประกอบการ จากนั้นต้องพิจารณาว่าควรพัฒนาทักษะของแรงงานที่มีอยู่แล้วในปัจจุบัน หรือพัฒนาทักษะของแรงงานที่มีศักยภาพในอนาคต - ความไม่แน่นอนของการนำเข้าแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งไม่สามารถนำเข้าแรงงานได้ตลอดทั้งปี ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ กฎหมาย - การแพร่กระจายของโรคติดต่อทั้งจากแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว - สินค้านำเข้า - ส่งออกที่ประเทศกัมพูชาให้ความสนใจ เช่น พลาสติก - สินค้ามือสองส่วนใหญ่จะเน้นส่งออกต่างประเทศมากกว่า โดยทางกัมพูชามาใช้พื้นที่ในตลาดโรงเกลือ
ทางเลือกเบื้องต้นที่ ๒ การพัฒนาระดับปรับปรุง	- โรงงานบริษัท น้ำตาลและอ้อยตะวันออก จำกัด (มหาชน) ได้ให้การสนับสนุนเกษตรกรเพื่อให้สามารถผลิตอ้อยได้ตามความต้องการของโรงงาน ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ ได้แก่ การพัฒนาพันธุ์อ้อย ให้ความรู้เรื่อง Smart Farming สนับสนุนเทคโนโลยีเพื่อลดมลพิษในการปลูกอ้อย รวมถึงรับซื้อใบอ้อยเพื่อนำมาผลิตกระแสไฟฟ้า เพื่อลดการเผาใบอ้อยของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย ซึ่งมีเกษตรกรให้ความสนใจมากขึ้น เนื่องจากเห็นผลสำเร็จของเกษตรกรที่ทำแล้วมีผลผลิตที่ดีขึ้น และช่วยลดต้นทุนการผลิตได้ รวมถึงเกษตรกรหันมาให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีสะอาดมากขึ้น - การแปรรูปมูลค่าสูงของน้ำตาลยังคงเป็นระดับโครงการอยู่ ยังไม่มีการผลิตเป็นผลิตภัณฑ์อย่างเป็นรูปธรรม แต่จะเน้นการใช้ผลพลอยได้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดใช้ภายในองค์กรเป็นส่วนใหญ่ เช่น กากน้ำตาล (Molasses) นำมาผลิตเป็นเอทานอล เพื่อใช้ทดแทนน้ำมันในบางส่วน รวมถึงการผลิตก๊าซชีวภาพจากน้ำเสียจากโรงงานผลิตเอทานอล จากนั้นนำน้ำเสียไปผลิตเป็นวัสดุปรับปรุงดินชนิดน้ำ และฟิลเตอร์เค้ก (Filter Cake) นำมาผลิตเป็นวัสดุปรับปรุงดินชนิดผงให้เกษตรกรนำไปใช้ในไร่อ้อย หรือนำฟิลเตอร์เค้กมายกระดับผลิตเป็นสารปรับปรุงดินและสารอินทรีย์ปั้นเม็ด เป็นต้น - มีข้อจำกัด และไม่มีแรงจูงใจในการลงทุน ทำให้อุตสาหกรรมที่จะใช้วัตถุดิบในพื้นที่เข้ามาลงทุนไม่ได้ ปัจจุบันนิคมอุตสาหกรรมจึงเด่นแต่เรื่องสินค้ามือสอง ซึ่งไม่ตอบโจทย์ประเด็นยุทธศาสตร์ - ต้องการทั้งแรงงานที่มีทักษะและแรงงานที่ไม่ใช้ทักษะ โดยบริษัท น้ำตาลและอ้อยตะวันออก จำกัด (มหาชน) ได้ให้ค่าแรงที่สูงกว่ากฎหมายกำหนด รวมถึงสวัสดิการต่างๆ แต่แรงงานก็ยังไม่เพียงพอ เนื่องจากปัญหาการเข้าออกงานบ่อย - แรงงานระดับหัวหน้ามีจำนวนค่อนข้างน้อย ต้องรับสมัครจากนอกพื้นที่ ทำให้ทำงานอยู่ในพื้นที่ไม่นาน

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อความเหมาะสมชัดเจนของทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น	
	- ควรมุ่งเน้นผลประโยชน์ของคนในพื้นที่มากกว่า (นอกเหนือไปจากเน้นผลประโยชน์ของแรงงาน)
ทางเลือกเบื้องต้นที่ ๓ การพัฒนายกระดับ (Upgrade Level)	- ขาดปัจจัยหรือแรงจูงใจส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับเทคโนโลยีของภาคเอกชน เช่น เมื่อโรงงานอุตสาหกรรมลงทุนทางด้านเทคโนโลยีแล้วไม่เกิดการคืนทุน ทำให้ขาดแรงจูงใจในการพัฒนา - ปัจจุบันมีโครงสร้างพื้นฐาน แต่ขาดความเชื่อมโยง เช่น การก่อสร้างถนน นิคมอุตสาหกรรมด่านชายแดนแล้วเสร็จ แต่ฝั่งประเทศกัมพูชาไม่เปิดรับ จึงไม่เกิดการพัฒนาตามแผนที่กำหนดไว้ (ภาคส่วนระดับประเทศจึงควรสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านก่อน โดยพิจารณาความต้องการวัตถุดิบ และระบบคมนาคมขนส่งข้ามประเทศ) - ระบบโลจิสติกส์ในจังหวัดสระแก้วเหมือนทางตัน ไม่สามารถเชื่อมโยงไปยังประเทศเพื่อนบ้าน จึงทำให้ไม่มีแรงจูงใจในการเข้ามาลงทุน - การวางแผนการพัฒนาที่ไม่ชัดเจน ทำให้นักลงทุนไม่กล้าเข้ามาลงทุน ซึ่งอาจเกิดภาระด้านการลงทุน และการเสียโอกาสหลาย ๆ ด้าน ควรมีการวางแผนการพัฒนา เช่น อุตสาหกรรมที่จะเข้ามาลงทุน มีระบบโลจิสติกส์ประเภทใดรองรับ ต้นทาง - ปลายทางการขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานที่จะใช้สนับสนุน - สินค้าแต่ละชนิดมีเส้นทางโลจิสติกส์แตกต่างกัน เช่น สินค้ามือสอง (รองเท้า เสื้อผ้า ของใช้ในร่างกาย) จะส่งออกทางเครื่องบินหรือทางเรือเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่สินค้าทางการเกษตร พลาสติก ชิ้นส่วนยานยนต์ จะส่งออกผ่านด่านศุลกากรไปยังประเทศกัมพูชา แต่สินค้าที่จะผ่านไปยังประเทศเวียดนามมีน้อย - จุดเด่นของ อ.อรัญประเทศ เป็นแหล่งธุรกิจสินค้ามือสองระดับโลก เนื่องจากมีตลาดกว้างขวาง เช่น สหรัฐอเมริกา แคนาดา แอฟริกา ยุโรป ญี่ปุ่น เกาหลี เป็นต้น แต่ไม่ได้ใช้เส้นทางโลจิสติกส์ผ่านประเทศกัมพูชา โดยจะนำเข้าสินค้ามือสองผ่านภาคตะวันออกมายังจังหวัดสระแก้วและกลับไปภาคตะวันออกเพื่อส่งออกแทน - จากข้อจำกัดของประเภทอุตสาหกรรม จึงยังไม่สามารถรับนักลงทุนเข้ามาลงทุนในนิคมอุตสาหกรรมได้ ควรมีกระบวนการมีส่วนร่วมกับชุมชนในกรณีที่จะปรับเปลี่ยนประเภทอุตสาหกรรมให้คลายความเข้มงวดลง เพื่อให้เกิดการลงทุนขึ้น เช่น สอบถามประชาชนในพื้นที่สามารถยอมรับประเภทอุตสาหกรรมใดบ้าง
ข้อคิดเห็นต่อภาพรวมของทางเลือกเบื้องต้นระดับต่าง ๆ	- จากนี้เป็นการอภิปรายในภาพรวมต่อความครอบคลุม ข้อกังวล และข้อเสนอของทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้นในภาพรวมบทฐานข้อมูลในปัจจุบันและความเป็นไปได้ในการพัฒนาในอนาคต มากกว่าเป็นการอภิปรายที่ลงรายละเอียดเฉพาะต่อทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้นที่ ๒, ๓ และ ๔ - ทางเลือกมองไกลเกินไป ทั้งที่ในปัจจุบันยังคงมีปัญหาอยู่ ดังนั้น ทางเลือกที่เสนอในวันนี้อาจไม่เป็นจริง มีข้อจำกัดและไม่มีแรงจูงใจในการลงทุน ทำให้อุตสาหกรรมที่จะใช้วัตถุดิบในพื้นที่

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อความเหมาะสมชัดเจนของทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น	
	เข้ามาลงทุนไม่ได้ ปัจจุบันนิคมอุตสาหกรรมจึงเด่นแต่เรื่องสินค้ามือสอง ซึ่งไม่ตอบโจทย์ประเด็นยุทธศาสตร์ - SEZ สระแก้ว ไม่สามารถกำหนดประเด็นการพัฒนาด้วยตัวเองได้ แต่เป็นการระบุมาจากหน่วยงานส่วนกลาง เพื่อขอความร่วมมือกับพื้นที่ใกล้เคียง และความสอดคล้องในเชิงนโยบาย โดยนโยบายจะต้องเข้มแข็ง และวางเป้าหมายในระยะยาว - ทางเลือกมุ่งเน้น SEZ สระแก้ว มากเกินไป ควรมองถึงภาพรวมของจังหวัดสระแก้ว และพื้นที่เกี่ยวข้องทั้งหมด - ทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้นควรเป็นไปตามทิศทางการพัฒนาในอนาคตจริง ๆ โดยอาจยึดโยงแค่บางประเด็นก่อน แต่หากจำเป็นต้องระบุทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้นที่เสนอมาอาจไม่สามารถดำเนินการได้ถึงทางเลือกพัฒนาเบื้องต้นที่ ๔ (มีความเป็นไปได้ประมาณทางเลือกเบื้องต้นที่ ๒ - ๓) - ควรพิจารณาทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้นที่หลากหลายกว่านี้ พร้อมการวิเคราะห์ศักยภาพของจังหวัดสระแก้ว โดยมองว่าปัจจุบันพื้นที่ในจังหวัดสระแก้วถูกใช้ในด้านการเกษตรอย่างโดดเด่น แต่จะพัฒนาเป็นการเกษตรในรูปแบบใดหรือขั้นใด ต้องทำการวิเคราะห์ศักยภาพในขณะที่โครงสร้างพื้นฐานอื่น ๆ และการพัฒนาด้านอื่น ๆ - พิจารณาว่าสินค้าข้ามแดนที่ด่านศุลกากรของจังหวัดสระแก้ว นอกเหนือไปจากตลาดโรงเกลือ จะพัฒนาอย่างไร - ปัจจัยต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงไปพอสมควรจากอดีต ดังนั้น ต้องมีการมาวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ใหม่ - นิคมอุตสาหกรรมสระแก้วถูกสร้างขึ้นมาแล้ว ดังนั้นจะต้องบริหารจัดการนิคมอุตสาหกรรมต่อด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม โดยนำโอกาสมาพัฒนาเพื่อเดินหน้าต่อ พร้อมตระหนักถึงปัญหา แต่ไม่ควรนำทุกปัญหามาปรับปรุง โดยเน้นให้เกิดความต่อเนื่อง เพื่อการเดินหน้าต่อไปของการพัฒนา

๒) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของการประชุมกลุ่มย่อยที่ ๔

(๑) ควรมีการกำหนดแผนพัฒนาระยะยาวในอนาคต (๕ - ๑๐ ปี) และให้ความเชื่อมั่นกับคนในพื้นที่ว่าการดำเนินการจะต้องเป็นไปตามแผนที่กำหนดและไม่เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสสังคมทั้งหมด เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน

(๒) ควรมีหน่วยงานเข้ามาสนับสนุนอย่างหลากหลายบูรณาการร่วมกันเพื่อให้เห็นภาพเป้าหมายในอนาคตเดียวกัน (หน่วยงานภาครัฐอย่างเดียวอาจไม่ตอบโจทย์การพัฒนา)

(๓) ทางเลือกที่นำเสนอยังไม่เห็นการส่งเสริมและพัฒนากลไกความร่วมมือในการกำหนดทิศทางการพัฒนาในระดับพื้นที่

ภาพการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้งที่ ๑ เรื่อง การพัฒนาทางเลือก
ภายใต้โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ ๒
วันที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕
ในรูปแบบออนไลน์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting)

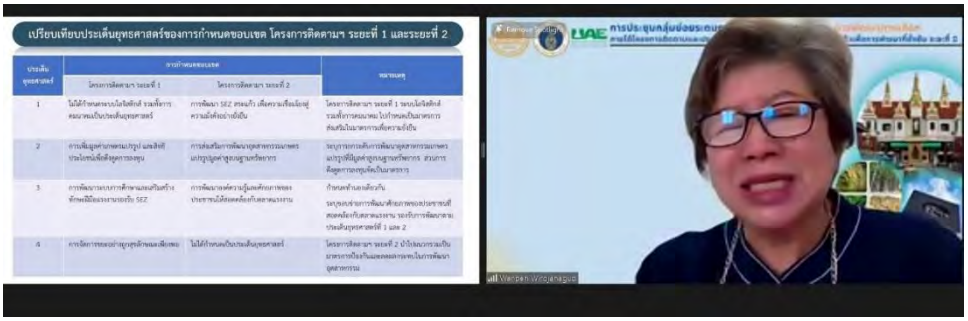

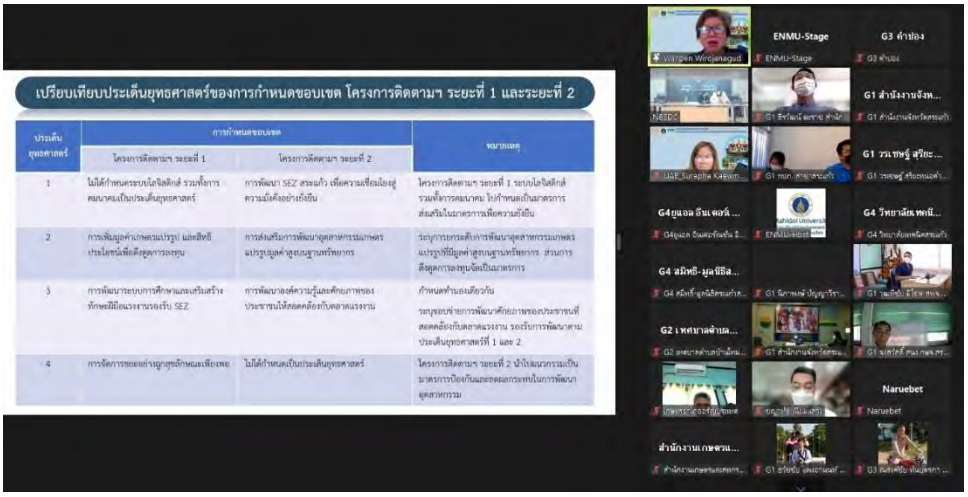
ภาพการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้งที่ ๑ เรื่อง การพัฒนาทางเลือก
ภายใต้โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ ๒
วันที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕
ในรูปแบบออนไลน์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting) (ต่อ)

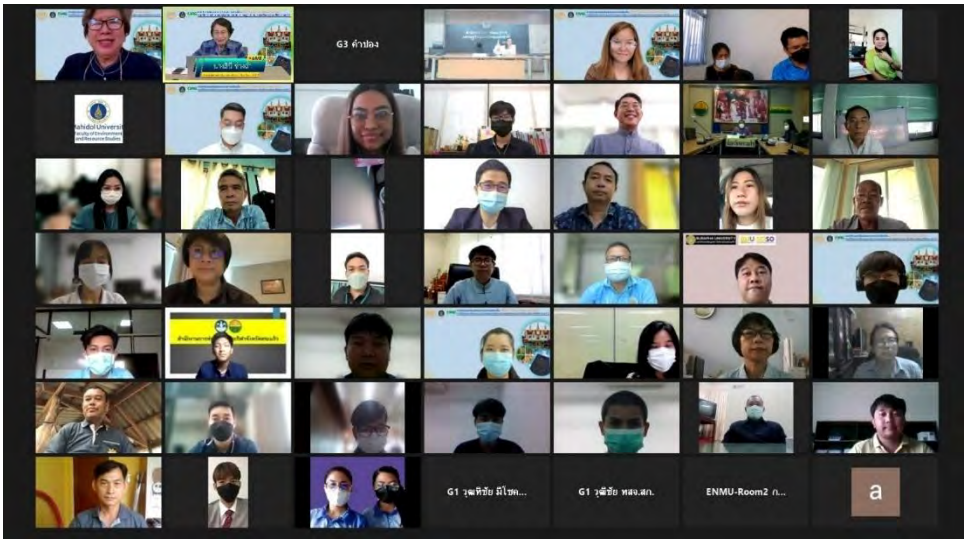

ภาพการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้งที่ ๑ เรื่อง การพัฒนาทางเลือก
ภายใต้โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ ๒
วันที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ.๒๕๖๕
ในรูปแบบออนไลน์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting) (ต่อ)

การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 1
เรื่อง การพัฒนาทางเลือก

ภายใต้โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ 2

วัตถุประสงค์การประชุม

เพื่อนำเสนอผลการดำเนินงานโครงการติดตามฯ ระยะที่ 1 ตลอดจนการทบทวนเนื้อหา และรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดทำ SEA ในประเด็นเป้าหมายการพัฒนาประเด็นยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ตัวชี้วัด และทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น เพื่อพัฒนาทางเลือกการพัฒนาที่ตอบประเด็นยุทธศาสตร์ที่กำหนด

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ ครอบคลุมความเป็นตัวแทนของภาคส่วนการพัฒนา ความเกี่ยวข้องกับประเด็นยุทธศาสตร์และทางเลือกการพัฒนา ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐระดับจังหวัดและระดับท้องถิ่น ภาคประชาชน รวมถึงภาคธุรกิจเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และสถาบันวิชาการ

ช่วงเวลาดำเนินการ

วันที่ 18 มีนาคม พ.ศ.2565 เวลา 08.30 - 15.00 น.

รูปแบบกิจกรรม

การดำเนินกิจกรรมแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ

ช่วงที่ 1 : การนำเสนอผลการดำเนินงานในโครงการติดตามฯ ระยะที่ 1 ผลการทบทวนเป้าหมายการพัฒนา ประเด็นยุทธศาสตร์ และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และแผนการดำเนินงานโครงการติดตามฯ ระยะที่ 2

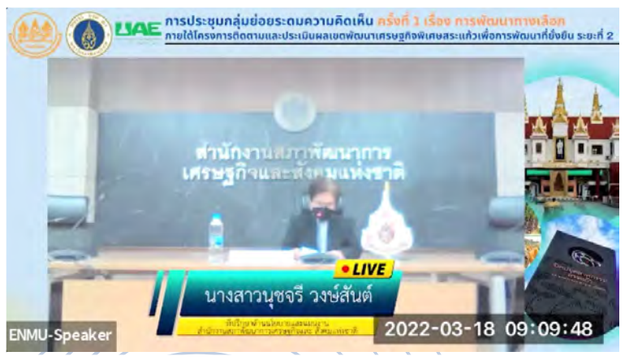
ช่วงที่ 2 : การแบ่งกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น 4 กลุ่ม เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียได้แสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะได้อย่างทั่วถึง ซึ่งทุกกลุ่มจะได้รับประเด็นคำถามชุดเดียวกัน

กลุ่มที่ 1 ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ (ระดับจังหวัด)
กลุ่มที่ 2 ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ (ระดับท้องถิ่น)
กลุ่มที่ 3 ผู้แทนภาคประชาชน
กลุ่มที่ 4 ผู้แทนภาคธุรกิจเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และสถาบันวิชาการ

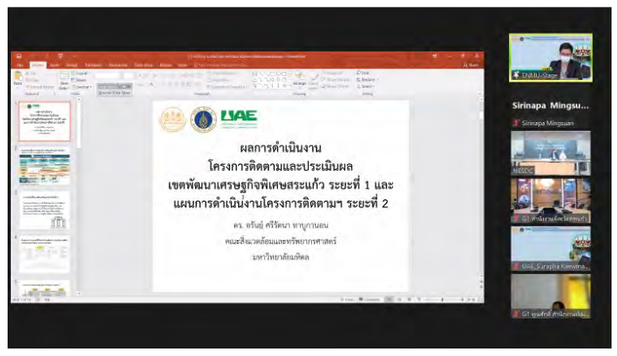

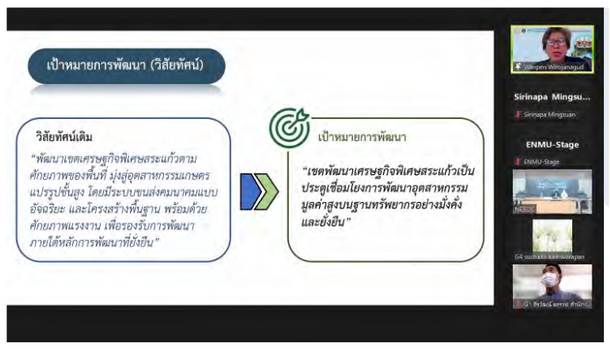
การนำไปใช้

ผลการประชุมกลุ่มย่อยฯ ที่ปรึกษาโครงการฯ จะนำไปวิเคราะห์ทางวิชาการโดยการวิเคราะห์ฉากทัศน์ และการตัดสินใจแบบหลายหลักเกณฑ์ รวมทั้งหารือกับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้มาซึ่งทางเลือกการพัฒนา (ที่เป็นไปได้) และ (ร่าง) แนวทางการประเมินทางเลือกการพัฒนาที่มีความรอบคอบชัดเจน ครอบคลุมด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปใช้ในกระบวนการมีส่วนร่วมในการประเมินทางเลือกการพัฒนาซึ่งเป็นขั้นตอนต่อไป

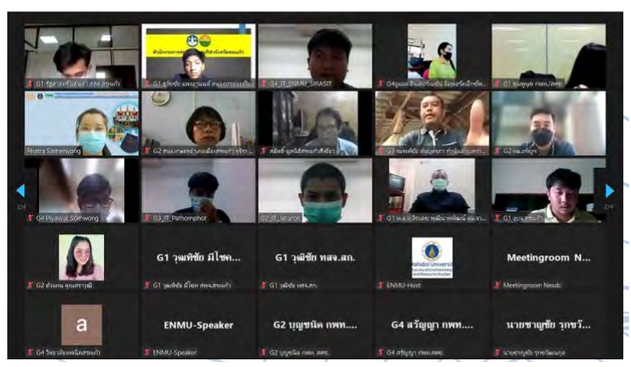

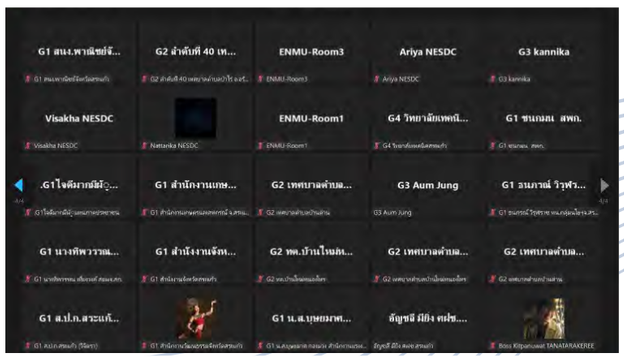

ติดตามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

: การขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ - SEA

: sea@nesdc.go.th : SEANESDC : @sea_nesdc

ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อการพิจารณาทางเลือกภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ ของกองยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ (กพท.)

ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อการพิจารณาทางเลือกภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ 2564

1. ภาพรวม

1.1 ข้อมูล/ข้อเท็จจริงในเอกสารมีประเด็นการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ) สระแก้วซึ่งที่ปรึกษาอาจยังมีความเข้าใจที่ไม่ชัดเจน โดยเฉพาะ 1) การพัฒนา SEZ สนับสนุนการพัฒนาและการลงทุนในกิจการทั้งในภาคอุตสาหกรรม การขนส่งและโลจิสติกส์ และภาคการท่องเที่ยวและบริการ ซึ่งเป็นกลุ่มกิจการเป้าหมายที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สกท.) ในระดับสูงสุด (ในเอกสารเน้นการพัฒนาอุตสาหกรรม และระบุว่า สกท. ควรให้สิทธิประโยชน์ในกิจการโลจิสติกส์) และ 2) การพัฒนานิคมอุตสาหกรรมเป็นโครงการหนึ่งในโครงการพัฒนาที่ดำเนินการในพื้นที่ SEZ (ในเอกสาร โดยเฉพาะในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเฉพาะในนิคมฯ)

1.2 ในการศึกษาและวิเคราะห์ ตลอดจนการกำหนดตัวชี้วัดในบางประเด็น ยังมีความคาบเกี่ยวระหว่างจังหวัดและเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ) สระแก้ว อาทิ ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์บางส่วนเป็นข้อมูลในระดับจังหวัด ซึ่งอาจทำให้การวิเคราะห์และการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ไม่สอดคล้องกับบริบทการพัฒนาของ SEZ สระแก้ว ซึ่งครอบคลุมเพียง 4 ตำบลใน 2 อำเภอ

1.3 ควรทบทวนวิสัยทัศน์และเป้าหมายของนโยบายการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และการดำเนินโครงการ/กิจกรรมของหน่วยงานต่างๆ ที่ดำเนินการหรือมีแผนจะดำเนินการในพื้นที่ เพื่อให้การศึกษาวิเคราะห์และกำหนดทางเลือกมีความชัดเจนมากขึ้น

2. การกำหนดวิสัยทัศน์ "เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาอุตสาหกรรมมูลค่าสูงบนฐานทรัพยากรอย่างมั่งคั่งและยั่งยืน"

มีความเห็นว่าเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วมีศักยภาพทั้งในด้านการค้า การท่องเที่ยวและบริการและการผลิต ซึ่งการใช้คำว่าอุตสาหกรรมมูลค่าสูงอาจเป็นการสะท้อนถึงศักยภาพของพื้นที่เพียงด้านเดียว โดยอาจพิจารณาใช้คำที่กว้างมากขึ้น เช่น กิจกรรมทางเศรษฐกิจมูลค่าสูง เป็นต้น

3. การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์

ประเด็นยุทธศาสตร์ทั้ง 3 ประเด็น ได้แก่ 1) การพัฒนา SEZ สระแก้ว เพื่อความเชื่อมโยงสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน 2) การส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงบนฐานทรัพยากร และ 3) การพัฒนาองค์ความรู้และศักยภาพของประชาชนให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน มีความสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (กพศ.) กำหนด อย่างไรก็ดี มีความเห็นเพิ่มเติมในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

3.1 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 : การพัฒนา SEZ สระแก้วเพื่อความเชื่อมโยงสู่ความมั่งคั่งอย่างยั่งยืน

1) ถ้อยคำของประเด็นยุทธศาสตร์ยังไม่สามารถสื่อความได้ชัดเจนว่าจะเน้นดำเนินการในเรื่องใด จึงอาจปรับถ้อยคำให้ชัดเจนมากขึ้น เช่น "การพัฒนา SEZ สระแก้ว เพื่อเชื่อมโยงระบบโลจิสติกส์และห่วงโซ่อุปทานสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน"

2) ในการวิเคราะห์เพื่อนำมาสู่การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ มีการวิเคราะห์เฉพาะในเรื่องศักยภาพด้านที่ตั้งของ SEZ สระแก้วเพียงประเด็นเดียว ดังนั้น จึงควร (1) ทบทวนข้อมูลการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่และเชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจหลักอื่นๆ ซึ่งปัจจุบันมีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง โดยโครงการสำคัญทยอยแล้วเสร็จตั้งแต่ปี 2561 และการวิเคราะห์สถานการณ์และห่วงโซ่อุปทานของสินค้า/บริการหลัก

ในพื้นที่ SEZ สระแก้ว และ (2) วิเคราะห์บทบาทของพื้นที่ในการเป็นทางผ่านของวัตถุดิบ เพื่อกำหนดทางเลือกว่าจะพัฒนาไม่ให้เป็นทางผ่านได้อย่างไร

3) ควรทบทวนตัวชี้วัดและตัวเลือกการพัฒนาบางส่วนที่ไม่สะท้อนประเด็นยุทธศาสตร์และขาดความครบถ้วน อาทิ ยังไม่มีตัวชี้วัดที่สะท้อนวัตถุประสงค์ในการสร้างมูลค่าห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) แบบครบวงจร ตัวเลือกการพัฒนา เช่น ตัวเลือก 1 วัตถุดิบทางการเกษตรและผลผลิตการเกษตร สินค้ามือสอง ชิ้นส่วนยานยนต์ ตัวเลือก 2 วัตถุดิบทางการเกษตรและผลผลิตการเกษตร สินค้ามือสอง ชิ้นส่วนยานยนต์ และสินค้าเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง ยังไม่สะท้อนประเด็นยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นด้านการเชื่อมโยง

3.2 **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 : การส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงบนฐานทรัพยากร**

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการลงทุนในอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงของ SEZ สระแก้ว ในเอกสาร เป็นการวิเคราะห์เฉพาะในนิคมอุตสาหกรรมสระแก้ว ซึ่งควรต้องพิจารณาสถานการณ์การลงทุนในพื้นที่ SEZ สระแก้วในภาพรวม ที่มีการลงทุนที่ขอรับการส่งเสริมจาก สกท. และธุรกิจจัดตั้งใหม่ 2,211.78 ล้านบาท โดยเป็นกิจการด้านเกษตรกรรมและผลผลิตจากการเกษตรรวม 600 ล้านบาท

2) ควรมีการวิเคราะห์เพิ่มเติมในส่วนของสถานการณ์ปัจจุบันของอุตสาหกรรมในพื้นที่ SEZ สระแก้วและความสนใจลงทุนของภาคเอกชน เพื่อใช้ประกอบการนำมาสู่การเลือกประเด็นอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงเป็นประเด็นยุทธศาสตร์

3) ในการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง ควรพิจารณาปัจจัยสนับสนุนที่จะส่งผลให้การพัฒนาเกิดความยั่งยืน เช่น โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอ เทคโนโลยีที่จำเป็นต่อการแปรรูปมูลค่าสูง และการมีตลาดรองรับผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูป

3.3 **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 : การพัฒนาองค์ความรู้และศักยภาพของประชาชนให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน**

1) ควรระบุกลุ่มเป้าหมายของประเด็นยุทธศาสตร์ให้ชัดเจนว่าเป็นประชาชนหรือแรงงาน เพื่อนำไปสู่การกำหนดตัวชี้วัดให้มีความสอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ (ในเอกสารประเด็นยุทธศาสตร์เน้นประชาชน แต่ในตัวชี้วัดเน้นแรงงาน)

2) ควรพิจารณาให้ครอบคลุมประเด็นสำคัญอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น การพัฒนาผู้ประกอบการ และควรศึกษาอุปสงค์และอุปทานของแรงงานในพื้นที่ทั้งในปัจจุบันและในอนาคตเพื่อให้สามารถพัฒนาองค์ความรู้ได้อย่างมีประสิทธิผลและตรงตามความต้องการของตลาด (ตามข้อเท็จจริงในปัจจุบันพื้นที่ขาดแคลนแรงงานไร้ทักษะ)

4. ทางเลือกการพัฒนา

4.1 การกำหนดทางเลือกแบบ 4 ระดับ (ต่ำสุด-สูงสุด) อาจจะทำให้การพิจารณาทางเลือกไม่สะท้อนถึงการพัฒนาบนพื้นฐานของบริบทและข้อจำกัดของพื้นที่ เนื่องจากทางเลือกที่มีระดับสูงกว่า เช่น การพัฒนาดีเยี่ยม (ทางเลือกที่ 4) อาจจะเป็นทางเลือกที่ต้องการ แต่ไม่สามารถทำได้จริง นอกจากนี้ไม่มีการแสดงข้อมูลการวิเคราะห์และภาพอนาคตที่จะเกิดจากแต่ละทางเลือก ซึ่งจะช่วยให้ผู้เลือกเข้าใจและสามารถพิจารณา/ตัดสินใจได้อย่างประสิทธิภาพมากขึ้น

4.2 ในการกำหนดทางเลือกจึงควรพิจารณา (1) การพัฒนาในกิจกรรมที่ SEZ สระแก้วมีศักยภาพมีความเป็นไปได้ และเป็นเป้าหมายตามนโยบายเขต SEZ ที่คำนึงถึงความสมดุลและยั่งยืน โดยพิจารณาปัจจัยแวดล้อมของพื้นที่ประกอบด้วย เช่น ศักยภาพ ทรัพยากร เทคโนโลยี ความสามารถในการผลิตและแรงงานที่มีอยู่ในพื้นที่ (2) ข้อเท็จจริงของการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เนื่องจากบางเรื่องที่ระบุในทางเลือกเป็นสิ่งที่ดำเนินการอยู่แล้วในปัจจุบัน (หมายถึงมีการดำเนินการแล้วจึงอาจไม่จำเป็นต้องระบุอยู่ในทางเลือก) และ (3) ควรนำเสนอผลที่คาดว่าจะได้รับ/ผลลัพธ์หรือการคาดการณ์อนาคตของแต่ละทางเลือก

รายงานประชุมปรึกษาหารือแนวทางการพัฒนา SEZ สระแก้ว
เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนากิจกรรมเศรษฐกิจที่มีมูลค่าบนฐานทรัพยากรอย่างมั่งคั่งและยั่งยืน
ภายใต้โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ ๒
วันอังคารที่ ๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๕
ในรูปแบบออนไลน์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting)

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. ที่ปรึกษาโครงการ ฯ

๑.	รศ.ดร.วันเพ็ญ	วิโรจนกูฎ	ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
๒.	นางสินี	ช่วงฉ่ำ	ที่ปรึกษาด้านการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาเชิงพื้นที่
๓.	ดร.อรันย์	ศรีรัตนา ทาบูกานอน	ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
๔.	ดร.ภัทรา	เสมอวงษ์	ผู้เชี่ยวชาญด้านมนุษย์และสังคม
๕.	นางสาวกมลวรรณ	ศรีราช	บุคลากรสนับสนุน

กลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วมประชุม

๒. กลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วมประชุม

๑.	นายพงศ์จิตต์	รวีกิจสัมฤทธิ์	สำนักงานจังหวัดสระแก้ว
๒.	นางสาวสุณิษา	สติมั่น	สำนักงานจังหวัดสระแก้ว
๓.	นายพงศกร	กัลยานุกูล	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสระแก้ว
๔.	นายประจักร์	ประสงค์สุข	สำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้ว
๕.	นางสาวธนัดดา	ปัทมเกตุ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้ว
๖.	นายสุมิตร	มงคลยงค์	สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสระแก้ว
๗.	นายธัญพิสิษฐ์	รองทอง	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด
๘.	นายสุเทพ	ตั้งเทียนทอง	หอการค้าจังหวัดสระแก้ว
๙.	ผศ. ดร.วิชุดา	จันทร์ข้างแรม	หอการค้าจังหวัดสระแก้ว

เริ่มประชุม ๐๙.๐๐ น.

ดร.อรันย์ ศรีรัตนา ทาบูกานอน: กล่าวเปิดการประชุมและแนะนำทีมงาน ชี้แจ้งวัตถุประสงค์ของการประชุมในครั้งนี้ เพื่อขอความอนุเคราะห์จากทุกหน่วยงานในการให้ข้อมูลเพื่อนำมาประกอบการเขียนโครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ ๒ หลังจากนั้นกล่าวการดำเนินการโครงการฯ และสอบถามประเด็นหารือกับหน่วยงานที่เข้าประชุมดังนี้

๑. ประเด็นที่ ๑ แผนงาน ความก้าวหน้า และแนวทางการส่งเสริมการลงทุนของประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน ในการพัฒนาระบบโครงข่ายคมนาคมขนส่งระบบถนน ระบบราง (เดี่ยว/คู่) ระบบโลจิสติกส์และการเชื่อมต่อกับเขตเศรษฐกิจอื่น ๆ ในภาคตะวันออก ภาคอีสาน และระบบการขนส่งข้ามแดนสู่ประเทศเพื่อนบ้านบนเส้นทาง Southern Economic Corridor (SEC) ให้เกิดการพัฒนาได้จริง

ผศ.ดร.วิชุดา จันทร์ข้างแรม: หอการค้าจังหวัดสระแก้วได้ทำหนังสือปกขาวยื่นต่อรัฐมนตรี ซึ่งประกอบด้วยมาตรการต่างๆ ที่ทางหอการค้าเสนอให้กับคณะรัฐมนตรีในการส่งเสริมการค้าในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว หอการค้าจังหวัดขอขบวนรถไฟด่วนพิเศษ รางรถไฟสามารถรับน้ำหนักได้แต่ยังไม่เป็นรางคู่ เพื่อให้พ่อค้า แม่ค้า และนักท่องเที่ยวเดินทางมาได้สะดวก ซึ่งรถทัวร์ใช้ระยะเวลาเดินทาง ๔ - ๕ ชั่วโมง รถตู้อาจจะใช้ระยะเวลาที่สั้นกว่าแต่ไม่ค่อยปลอดภัยและเดินทางได้จำนวนน้อยคน

นายสุเทพ ตั้งเทียนทอง: เมื่อปี ๒๕๖๑ หอการค้าจังหวัดได้ทำโครงการเกี่ยวกับเรื่องการขอรถไฟด่วนพิเศษ ที่เป็นตู้แอร์เพื่อวิ่งผ่าน ๕ จังหวัด แต่จำกัดเวลา ไม่จอดทุกสถานี เพื่อให้ความสะดวกกับพ่อค้า แม่ค้า ทั้งรายใหญ่และรายย่อย รวมถึงคนที่ทำงานข้ามจังหวัด เพื่อนำเรื่องนี้เข้า ครม. ท่านนายกรัฐมนตรีได้อนุมัติและได้รับคำสั่งการให้กระทรวงคมนาคมประสานการรถไฟให้ช่วยผลักดันประสานงานมาตลอดแต่ตอนนี้ยังไม่ได้ขบวนจึงอยากให้ทุกหน่วยงานในจังหวัด ช่วยกันผลักดันและติดตามประเด็นตรงส่วนนี้

๑) ปี ๒๕๖๖ อาจจะมีการเปิดด่านหนองเอี่ยน (เป็นด่านถาวร) แยกระหว่างด่านที่คลองลึกเพื่อให้นักท่องเที่ยวไปเที่ยวที่ประเทศกัมพูชาทางด่านคลองลึก ส่วนด่านหนองเอี่ยนจะเป็นเฉพาะเรื่องการขนส่งสินค้า

๒) ในปี ๒๕๗๕ จะมีโครงการรถไฟรางคู่ ซึ่งเป็นแผนพัฒนาพร้อมกันกับมอเตอร์เวย์/รถไฟที่วิ่งไปแต่ละภาค ไม่ได้ข้ามไปประเทศกัมพูชา แนวทางการวางผัง มีการเอาระบบการขนส่งคมนาคมมาใส่ ซึ่งแนวทางที่วางกรอบไว้พอเข้าเขตจังหวัดสระแก้ว จะยาวจนถึงด่านพรหมแดนคลองลึก และสถานีรถไฟคลองลึกเป็นสถานีสุดท้าย ความชัดเจนของการดำเนินการต้องสอบถามกับทางต้นเรื่องอีกที

นายพงศ์จิตต์ รวีกิจสัมฤทธิ์: ปัจจุบันจังหวัดสระแก้วมีการพัฒนาเส้นทางที่จะเชื่อมโยงระหว่างบ้านหนองเอี่ยน-สตึงบท ซึ่งตอนนี้สำนักงานสภาความมั่นคง (สมช.) กำลังเก็บข้อมูลภาพรวมทั้ง ๒ ประเทศ และจะนำเสนอเข้าสู่คณะอนุกรรมการพิจารณาเปิดจุดผ่านแดน สามารถสอบถามทาง สมช. เรื่องความคืบหน้าของการพัฒนาถนน ทางเชื่อมประเทศไทย-กัมพูชา

นางสินี ช่วงฉ่ำ: กล่าวสรุปในประเด็นที่ ๑

๑) ระบบที่พอจะมีความก้าวหน้า คือ ระบบถนนแต่ถึงแค่จังหวัดสระแก้ว ยังต้องการการพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้เชื่อมต่อเข้ากับประเทศกัมพูชา

๒) ระบบราง ยังไม่มีความก้าวหน้าตามความคาดหวัง ทั้งที่รถไฟระบบรางคู่นั้นเป็นปัจจัยชักจูงนักลงทุนมาร่วมลงทุนที่สำคัญ มีการขอให้มีรถไฟแยกสำหรับผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยวออกจากรถไฟธรรมดาที่เป็นรถขนส่งสินค้า แต่ยังไม่ประสบผลสำเร็จ ดังนั้น ในส่วนของการพัฒนารถไฟระบบรางคู่จึงยังขาดความชัดเจนอยู่ว่าจะพัฒนาได้อย่างไร จะแล้วเสร็จเมื่อไหร่

๓) จังหวัดสระแก้ว ยังไม่สามารถเป็นศูนย์กลาง เนื่องจากยังไม่สามารถใช้กลไกทางระบบโลจิสติกส์ในการ ชักจูงการส่งเสริมการลงทุน การค้า และการท่องเที่ยวได้อย่างเต็มที่ ยังเป็นปัจจัยที่ต้องตามและต้องผลักดัน เพราะ SEZ สระแก้ว ยังต้องมีการพัฒนาต่อเนื่องและยกระดับต่อไป

๒. ประเด็นที่ ๒ การส่งเสริมและสถานการณ์การค้าชายแดนและข้ามแดนผ่านทางจุดผ่านแดนถาวรบ้านคลองลึก จุดผ่านแดนถาวรบ้านเขาดิน จุดผ่อนปรนบ้านหนองปรือ จุดผ่อนปรนตาพระยา (ความแตกต่างระหว่างจุดผ่านแดนต่าง ๆ ในด้านการค้าผลผลิตการเกษตร สินค้าแปรรูป และสินค้าอื่นๆ) ข้อจำกัด และแนวโน้มในระยะต่อไป

นายพงศกร กัลยานุกูล: ได้อธิบายจุดผ่านแดนถาวรบ้านเขาดินและจุดผ่อนปรนบ้านหนองปรือมีแนวแหล่งน้ำธรรมชาติเป็นตัวขวางค่อนข้างชัดเจน จุดผ่อนปรนตาพระยา มีแนวคูน้ำตามธรรมชาติ ทำให้ไม่มีความชัดเจนทางด้านการแบ่งเขตแนว ฉะนั้นความแตกต่างกันระหว่างจุดผ่านแดนต่าง ๆ จะต่างกันที่วัตถุดิบและความต้องการของประเทศกัมพูชา ซึ่งวัตถุดิบที่ประเทศไทยนำเข้ามาก็ไม่มั่นใจว่าปลายทางของวัตถุดิบไปทางไหน เช่น จุดผ่อนปรนตาพระยา อาจจะเข้ามาเพื่อส่งวัตถุดิบไปทางภาคอีสาน แต่จุดผ่านแดนถาวรบ้านเขาดินมีความชัดเจนของปลายทางไปทางจันทบุรี แหลมกระบังหรือในพื้นที่ของจังหวัดสระแก้วเป็นหลัก

นายสุมิตร มงคลยงค์: อธิบายเสริมเกี่ยวกับสินค้าวัถุดิบทางการเกษตรจุดผ่อนปรนตาพระยาและจุดผ่านแดนถาวรบ้านเขาดิน คือ มันสำปะหลัง นำเข้ามาแล้วส่งไปยังชลบุรี อยุธยา โคราช ข้าวโพด และสามารถขอข้อมูลการนำเข้าผลผลิตการเกษตรจากกัมพูชา ข้อมูลส่งออกจากสระแก้วไปทางจังหวัดอื่น ๆ ในประเทศไทยกับทางสำนักงานพาณิชย์จังหวัดสระแก้วหรือด่านศุลกากร

นายพงศ์จิตต์ รวีกิจสัมฤทธิ์: ชี้แจ้งว่าจะมีการเปิดจุดผ่านแดนบ้านหนองเอี่ยน - สตึงบท ซึ่งเป็นชายแดนระหว่างจังหวัดสระแก้วและจังหวัดบันเตียเมียนเจย ประเทศกัมพูชา เพื่อลดการแออัดของจุดผ่านแดนถาวรบ้านคลองลึก ไปใช้ช่องทางจุดผ่านแดนบ้านหนองเอี่ยน - สตึงบท ในการขนส่งสินค้ามากขึ้นแต่ยังอยู่ในกระบวนการพิจารณาว่าจะเปิดเป็นชั่วคราวได้หรือไม่

๓. ประเด็นที่ ๓ การส่งเสริมอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป (มูลค่าสูง) ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว และการแปรรูปชายแดนเพื่อการส่งออกโดยการนำเข้าวัตถุดิบจากประเทศเพื่อนบ้านและพื้นที่อื่นๆในประเทศเพื่อการแปรรูปในพื้นที่ แทนการส่งต่อวัตถุดิบไปแปรรูปที่อื่น

นายสุเทพ ตั้งเทียนทอง: กล่าวถึงข้อจำกัด ดังนี้

๑) หลังจากประกาศเป็นพื้นที่เศรษฐกิจ ราคาที่ดินสูงขึ้น จากไรละ ๕๐,๐๐๐ บาท กลายเป็นไร่ละ ๕๐๐,๐๐๐ บาท

๒) ผังเมืองกำลังแก้ไขว่าจุดไหนทำประชาพิจารณ์ รับฟังข้อคิดเห็นบ้าง

๓) ภาครัฐกีดกันและควบคุมการนำเข้าพืชเกษตรจากประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้อาหารสัตว์แพงขึ้น เนื่องจากประเทศกัมพูชา ประเทศเมียนม่า ผลิตอาหารสัตว์ ขายถูกกว่าประเทศไทยเยอะมาก แต่ในการซื้อต้องขนส่งเข้ามาผ่านส่วนกลาง เช่น ข้าวโพด นำเข้ามาจากประเทศกัมพูชาผ่านด่านต่าง ๆ เข้ามาถึงศรีราชา โคราช สระบุรี ส่งเข้า CP หรือส่งเข้ากรุงไทยอาหารสัตว์ เพื่อนำไปแปรรูป หลังจากแปรรูปแล้วต้องส่งไปจังหวัดต่าง ๆ ซึ่งเป็นการย้อนไป - มา

ได้เสนอว่าถ้าโรงงานไหนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงประเทศเพื่อนบ้านสามารถนำผลผลิตเข้ามาได้เหมือน Free Zone คือ การนำเข้าแบบมีตัวเลข รับผลิต ส่งออกที่ชัดเจน จะได้ไม่เป็นการส่งย้อนไป - มา จังหวัดสระแก้วเก่งเรื่องการแปรรูปการเกษตรอยู่แล้ว บางโรงงานมีการนำเข้ามาโดยไม่มีตัวเลขที่ชัดเจน จึงอยากแนะนำว่าควรทำให้ถูกต้อง โดยภาครัฐควรลงมาสอบถามและรับฟังความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น อยากให้คนในท้องถิ่นได้ลงทุนก่อน เป็นการสร้างแรงงานในท้องถิ่น คนในท้องถิ่นอาจจะมีอุปกรณ์แปรรูปเพียงพออยู่แล้ว ทำให้จังหวัดสระแก้วไม่เป็นแค่ทางผ่านและสร้างรายได้ให้กับจังหวัดสระแก้ว โดยปกติแล้วดุลการค้าของประเทศไทยมากกว่าประเทศกัมพูชาทุกปี ถ้าเรามีการแปรรูปในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว ทำให้ประเทศเพื่อนบ้านรองรับเรา อยากให้จังหวัดสระแก้วเป็น Model แรก ให้กับจังหวัดที่ติดกับชายแดนอื่น ๆ

ปัจจุบันข้าวสาร ข้าวเปลือก ข้าวโพด หัวมันสำปะหลัง ที่เข้าตามฤดู สามารถนำเข้าได้เฉพาะด่านถาวรที่ทางภาครัฐกำหนด กฎเกณฑ์ต่างๆเข้มงวดมาก เช่น จะต้องทำ Certificate of Landing มันสำปะหลังสามารถนำเข้าได้ตลอดปีไม่กำหนดฤดูกาล แต่ข้าวโพดกำหนดฤดูกาล ซึ่งข้าวโพดเป็นอาหารสัตว์โดยตรง และที่ผ่านมากระทรวงพาณิชย์ให้เข้าได้เฉพาะวันที่ ๑ ก.พ. - ๓๐ ส.ค. ในโควตา ๖ แสนตัน ซึ่งเป็นช่วงที่ทางประเทศกัมพูชาไม่ได้มีการเพาะปลูก

นายพงศกร กัลยานุกูล: กล่าวถึงข้อกำหนดพื้นที่หรือการใช้พื้นที่ ดังนี้

๑) บริเวณพื้นที่ที่ใช้สอยในลักษณะอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ของรัฐบาล เช่น ส.ป.ก. หรือ พื้นที่ป่าไม้ ไม่สามารถทำเรื่องของโรงงานอุตสาหกรรมได้

๒) มูลค่าที่ดินสูง ทำให้การดำเนินการเป็นโรงงานอุตสาหกรรมเป็นไปได้ยาก

๓) เรื่องของนโยบายกรอบความมั่นคงของประเทศ ระยะห่างจากแนวพรหมแดน ความสูงของอาคาร

๔) SEZ สระแก้วมี ๔ ตำบล ประกอบด้วย ตำบลท่าข้าม ตำบลบ้านด่าน ตำบลป่าไร่ ตำบลผักขะ ซึ่งตำบาลป่าไร่และตำบลท่าข้าม เป็นบริเวณที่ติดกับชายแดน จะมีการเปิดด่านและมีทางเข้า -

ออก และเมื่อมีการเปิดทุกด่านอุตสาหกรรมบางอย่างที่ไม่เกี่ยวกับการแปรรูปอาจจะมีมาอยู่ในพื้นที่สามารถแปรรูปได้ แต่พื้นที่ที่จับต้องได้มีจำนวนจำกัดและส่วนหนึ่งเป็นพื้นที่ของรัฐบาล ทำให้เกิดนิคมอุตสาหกรรมขึ้นในพื้นที่ของรัฐบาล จึงอยากให้ไปเน้นในส่วนของพื้นที่ที่ไม่ใช่ที่ของรัฐบาลก่อน เพื่อลดข้อจำกัดการแปรรูปที่เหมาะสม ต้องดูปริมาณการนำเข้า ปริมาณความพร้อมของพื้นที่

นางสาวธนัดดา ปัทมเกตุ: ชี้แจงว่าทางจังหวัดสระแก้วมีการส่งเสริมให้คนในพื้นที่ปลูกพืชที่สามารถเป็นการแปรรูปที่มีมูลค่าสูง เช่น สมุนไพร โดยสมุนไพรที่มีโอกาสแปรรูปเป็นสินค้าที่มีมูลค่าสูง ได้แก่ ไพล ขมิ้นชัน ฟ้าทะลายโจร ส่วนใหญ่ทำตามออเดอร์โรงงานผลิตยา โดยทางเกษตรจังหวัดจะจัดหาพื้นที่ในการปลูกอีกที ถ้ามีโอกาสที่จะผลักดันให้ ข้าวโพด มันสำปะหลัง ให้เป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าสูงจะดีและอยากจะได้รับการสนับสนุนให้สมุนไพรในจังหวัดเป็นสินค้าที่เพิ่มมูลค่ามากยิ่งขึ้น

นายสุมิตร มงคลยงค์: ได้อธิบายว่าข้าว ข้าวเปลือก ข้าวโพดไม่มีการแปรรูปในจังหวัดสระแก้ว ยกเว้นการแปรรูปในโรงสีชุมชน มันสำปะหลังมีการแปรรูปในโรงงานจังหวัดสระแก้ว เช่น โรงงานทำแป้ง โรงงานทำเอทานอล ข้าวที่นำเข้ามาจากประเทศกัมพูชาและข้าวที่ผลิตในจังหวัดสระแก้วส่งออกไปแปรรูปที่ภาคอีสาน ในขณะนี้มีสมาคมนวดสปาของประเทศเยอรมันสนใจสมุนไพรแปรรูป ชาสำหรับนวดสปา แต่การจะส่งออกสินค้าไปต่างประเทศต้องมีเอกสารรับรองสารสำคัญในสมุนไพร

๔. ประเด็นที่ ๔ การส่งเสริมเกษตรปลอดภัยและการตลาดทั้งในและต่างประเทศ ของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพร โดยเฉพาะความร่วมมือกับอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป และ SMEs ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

นายพงศ์จิตต์ รวีกิจสัมฤทธิ์: แจ้งว่ามีกาจัดตั้งศูนย์พืชสมุนไพรที่โครงการทับทิมสยาม ๐๕

นายประจักร์ ประสงค์สุข: ชี้แจ้งว่าพืชเศรษฐกิจหลัก ๆ ของจังหวัดสระแก้ว คือ มะม่วง ชมพู่ เมล่อน ส้มโอ มะปราง ยางพารา ลำไย ข้าว มันสำปะหลัง พื้นที่ที่มีการเพาะปลูกแบบเกษตรปลอดภัยจะมีการรับรอง GAP และมีการรับรองเกษตรอินทรีย์จากกรมวิชาการ บางพื้นที่มีการเชื่อมั่นว่ามีการเตรียมความพร้อมเป็นเกษตรปลอดภัยจะมีหน่วยสำนักงานเกษตรจังหวัดไปให้การรับรอง PGS ว่าปฏิบัติตามหลักที่ถูกต้องของเกษตรอินทรีย์ ปลอดภัย ต้องใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและไม่เกินค่ามาตรฐาน สามารถสืบค้นจำนวนพื้นที่หรือจำนวนรายชื่อที่ได้รับการรับรองว่าเป็นเกษตรปลอดภัยได้ที่ กรมวิชาการเกษตร ถ้ามีการพัฒนาเกษตรปลอดภัยเข้าสู่ SMEs ได้จะเป็นเรื่องที่ดี ซึ่งสามารถรองรับกับเกษตรกรที่มีการผลิตเกษตรปลอดภัย และร่วมกันพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ส่งออกในประเทศและต่างประเทศคาดว่าจะเกิดประโยชน์เชื่อมโยงกับ SEZ สระแก้วเป็นอย่างมาก และทางจังหวัดสระแก้วมีสินค้าหลายชนิดที่พร้อมเข้าสู่กระบวนการ SMEs เช่น ขมิ้นชัน ฟ้าทะลายโจร ไพล กระชาย เป็นต้น ซึ่งถ้าเข้าสู่กระบวนการแปรรูปที่ชัดเจนอาจจะผลักดันเข้าสู่ SMEs ได้ สามารถดูทะเบียน จำแนกประเภทกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้จากสำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้ว

๕. ประเด็นที่ ๕ การจัดการแรงงานทั้งการจัดหาและการพัฒนาทักษะฝีมือให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว และแนวโน้มความต้องการแรงงานทั้งที่เป็นแรงงานไร้ฝีมือ และแรงงานที่มีความรู้และทักษะ (สถานการณ์ปัจจุบันและคาดการความต้องการทั้งด้านจำนวนและตำแหน่งหรือระดับทักษะฝีมือ)

นายพงศ์จิต รวีกิจสัมฤทธิ์: ชี้แจ้งว่าทางสำนักงานจังหวัดได้ทำข้อเสนอยื่นกับสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่องของแรงงานต่างด้าวที่อยู่ในประเทศไทยได้ไม่เกิน ๓๐ วัน

๖. ประเด็นที่ ๖ นโยบายด้านการค้า การส่งเสริมการลงทุน และการพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่ SEZ ของประเทศเพื่อนบ้านและของประเทศไทย (ผลกระทบทั้งบวกและลบต่อประเทศไทยจากการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษปอยเปต-โอเนียง แซนโก้-ปอยเปต และการพัฒนาเส้นทางเมืองศรีโสภณ-ปอยเปต/อรัญประเทศ รวมทั้งการพัฒนาเมืองสีหนุวิลล์ ตลอดจนข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าที่ประเทศเพื่อนบ้านต้องการจากประเทศไทย)

นายสุเทพ ตั้งเทียนทอง: อธิบายว่าทางหอการค้ามองว่าตอนนี้กฎเกณฑ์ BOI มีแรงจูงใจยังไม่เพียงพอที่จะดึงนักลงทุนเข้ามาลงทุนในประเทศไทย จึงเสนอว่าเราควรที่จะสอบถามความต้องการของผู้ที่จะเข้ามาลงทุนว่าต้องการอะไร ติดขัดตรงส่วนไหนบ้าง อยากได้รับการแก้ไขตรงไหน และหอการค้าเคยเสนอกับนิคมจังหวัดสระแก้วว่า ๑๒ มาตรการที่จะสามารถเปิดในนิคมได้ บางมาตรการไม่ได้เหมาะกับจังหวัดสระแก้วโดยตรง ซึ่งถ้านอกเหนือจาก๑๒ มาตรการนี้ไม่สามารถทำได้ต้องไปแก้ผ่านมติคณะรัฐมนตรีก่อน ซึ่งเท่ากับนิคมอุตสาหกรรม ๓๐๔ (นิคมกบิณทร์บุรี)

ในแง่ของผู้ลงทุน ความพร้อมของพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมที่กบิณทร์บุรี หรือ EEC มีความพร้อมมากกว่านิคมสระแก้ว ทำให้มีผู้ลงทุนในจังหวัดสระแก้วน้อย จึงเสนอว่าถ้าเราอยู่ติดกับประเทศกัมพูชา ก็ให้แรงงานจากประเทศกัมพูชาอยู่ที่ในนิคมอุตสาหกรรมมาทำงาน ให้สิทธิพิเศษกว่าแรงงานนำเข้าจากจุดอื่น ๆ อย่าให้อยู่ในกรอบของการนำเข้าแรงงานทั่วไป

ถ้าหากมีการจัดตั้งโรงงานในนิคมจังหวัดสระแก้วแล้ว สิ่งที่จะเกิดขึ้น มีดังนี้

๑) เราจะได้แรงงานจากประเทศไทย (จังหวัดสระแก้ว) ที่จบใหม่เข้ามาทำงาน

๒) การขนส่งง่ายขึ้น ไม่ต้องผ่านหลายจังหวัด ทำให้ดึงนักลงทุนได้ ถ้านักลงทุนมาตั้งสินค้าที่นิสคมจังหวัดสระแก้ว สินค้าที่เกิดความต้องการในประเทศกัมพูชาสามารถขาย แน่นอนเพราะผู้ที่มาลงทุนด้วยเป็นผู้สั่งสินค้าอยู่แล้ว

๓) แรงงานระดับล่างจากประเทศกัมพูชา

๔) สามารถลดต้นทุนเครื่องจักรในการทำการเกษตร เช่น รถเกี่ยวข้าว เครื่องเกี่ยวข้าว

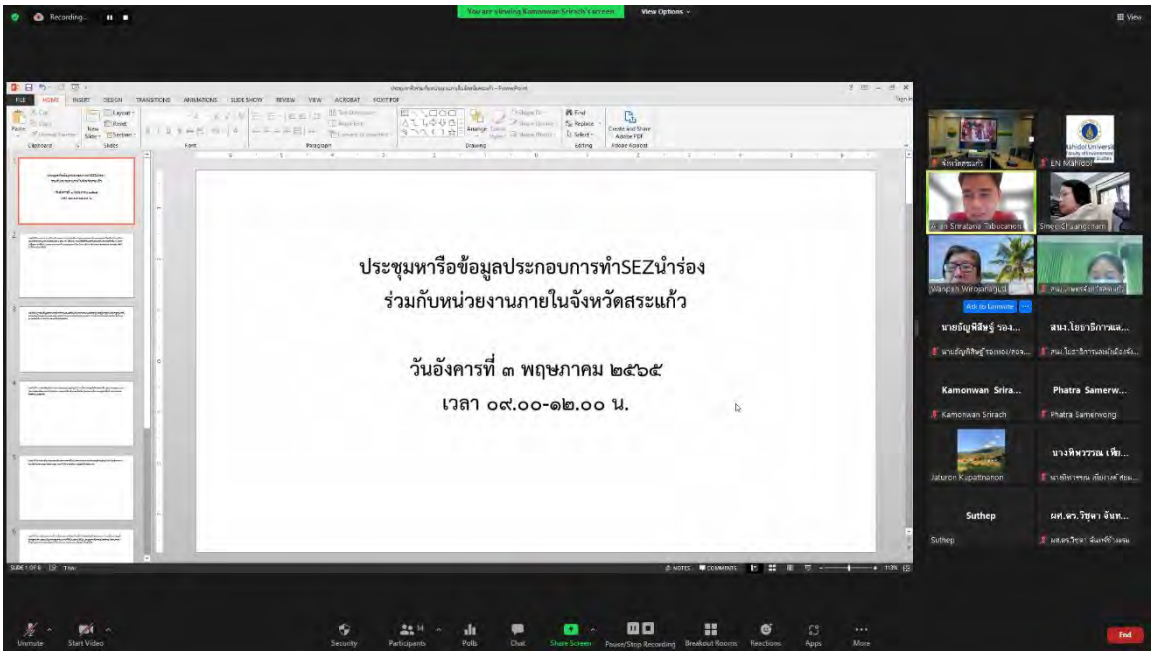
ทางหอการค้าจังหวัดสระแก้ว ได้มีการจัดทำ MOU ร่วมกับจังหวัดบันเตียเมียนเจย ประเทศกัมพูชา ซึ่งปีที่ผ่านที่ไม่มีการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ จะมีการประชุมปีละ ๑ - ๒ ครั้ง จะมีการประชุมทุกระดับ เช่น ทางทหารเกี่ยวกับความมั่นคง ทางจังหวัดมีการประชุมกับท่านผู้ว่า ทางหอการค้าก็มีการประชุมกับทางหอการค้าประเทศกัมพูชาเช่นกัน ในทุกครั้งที่มีการประชุม ส่วนใหญ่จะมาประชุมที่จังหวัดสระแก้ว อ.อรัญประเทศ เราจะเชิญเขามาดูงานด้วย เช่น โรงงานน้ำตาล มหาวิทยาลัยบูรพาวิทยาเขตสระแก้ว วิทยาลัยเทคนิคสระแก้ว เพื่อให้ทางประเทศกัมพูชาเห็นถึงการพัฒนาของจังหวัดสระแก้ว และเราจะได้เห็นถึงความต้องการของเขา ซึ่งพ่อค้าแม่ค้ารายใหญ่ของทางประเทศกัมพูชามีเงินทุนพร้อมที่จะ

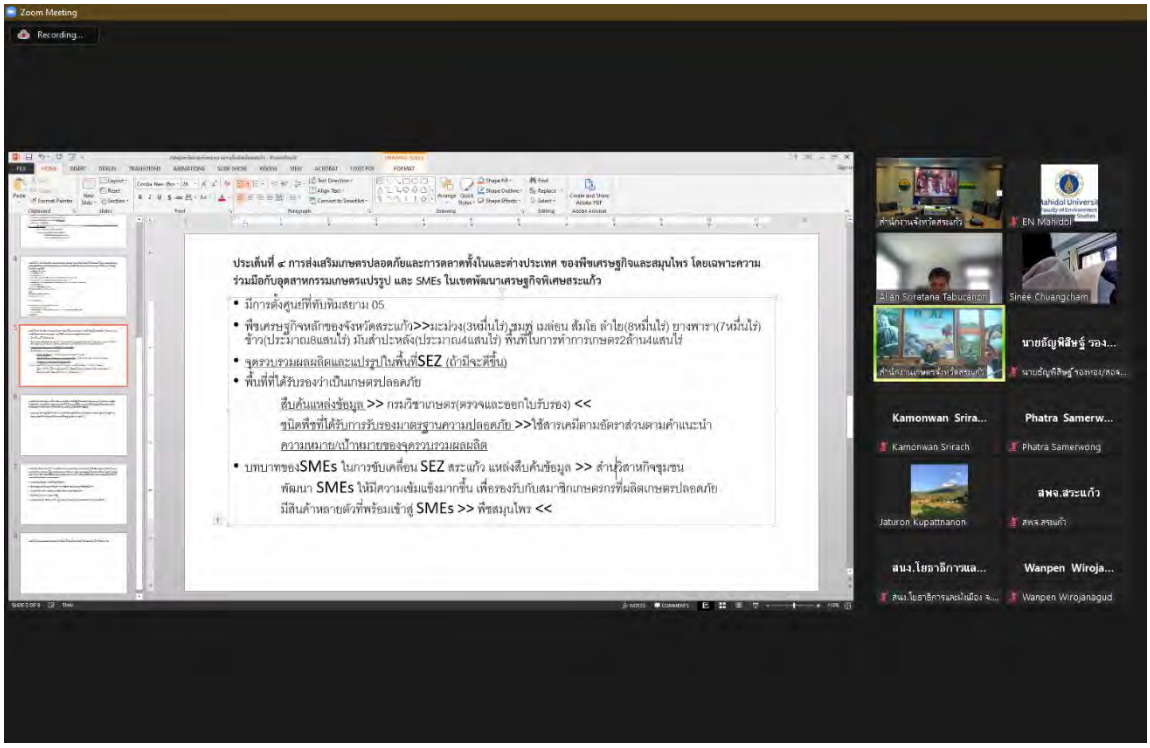
ลงทุน ทุกครั้งที่มีการประชุมหรือทำ MOU ในจังหวัดสระแก้ว ทางหอการค้าจังหวัดสระแก้วจะหยิบยกประเด็นความต้องการของทางประเทศกัมพูชา ทุกครั้งที่มีการพูดุย ทุกฝ่ายในที่ประชุมเห็นด้วย แต่ไม่มีการเดินเรื่องต่อ ซึ่งเคยทำหนังสือเสนอกับทางนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้วว่าควรมีการจัดประชุมระหว่างประเทศกัมพูชาทางแถบชายแดน เช่น จังหวัดพระตะบอง จังหวัดบันเตียเมียนเจีย เข้ามาพูดคุยว่าทางประเทศกัมพูชาต้องการอะไรบ้าง สิ่งที่ติดขัดมีอะไรบ้าง และภาคเอกชนของประเทศไทยติดขัดอะไรบ้าง และนำไปดูกฎหมายว่าสามารแก้ไขกฎหมายตรงส่วนที่ติดขัดได้หรือไม่ ซึ่งทางหอการค้าจังหวัดสระแก้วได้มีการพูดคุยกับหอการค้าจังหวัดมุกดาหาร หอการค้าจังหวัดตากที่เกี่ยวข้องกับนิคมอุตสาหกรรมเหมือนกันซึ่งทางจังหวัดมุกดาหารและจังหวัดตากก็เจอปัญหาเช่นเดียวกันกับหอการค้าจังหวัดสระแก้วว่าทางภาครัฐไม่สอบถามความต้องการของผู้ลงทุน หรือรับฟังแต่ไม่มีการแก้ปัญหาต่อ จึงอยากเสนอให้มีการแก้ไข ซึ่งภาคเอกชนยินดีที่จะเข้ามารับฟัง

๗. ประเด็นที่ ๗ ข้อเสนอแนะต่อการยกระดับการพัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ให้เท่าทันสถานการณ์

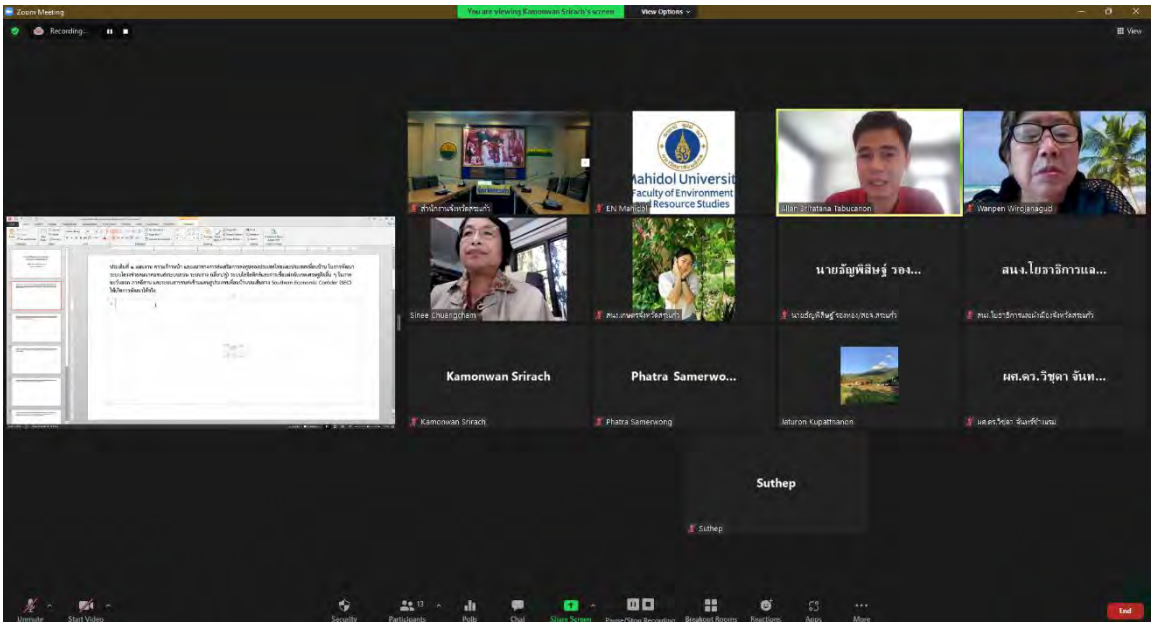
ไม่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากหน่วยงานที่เข้าร่วมประชุม

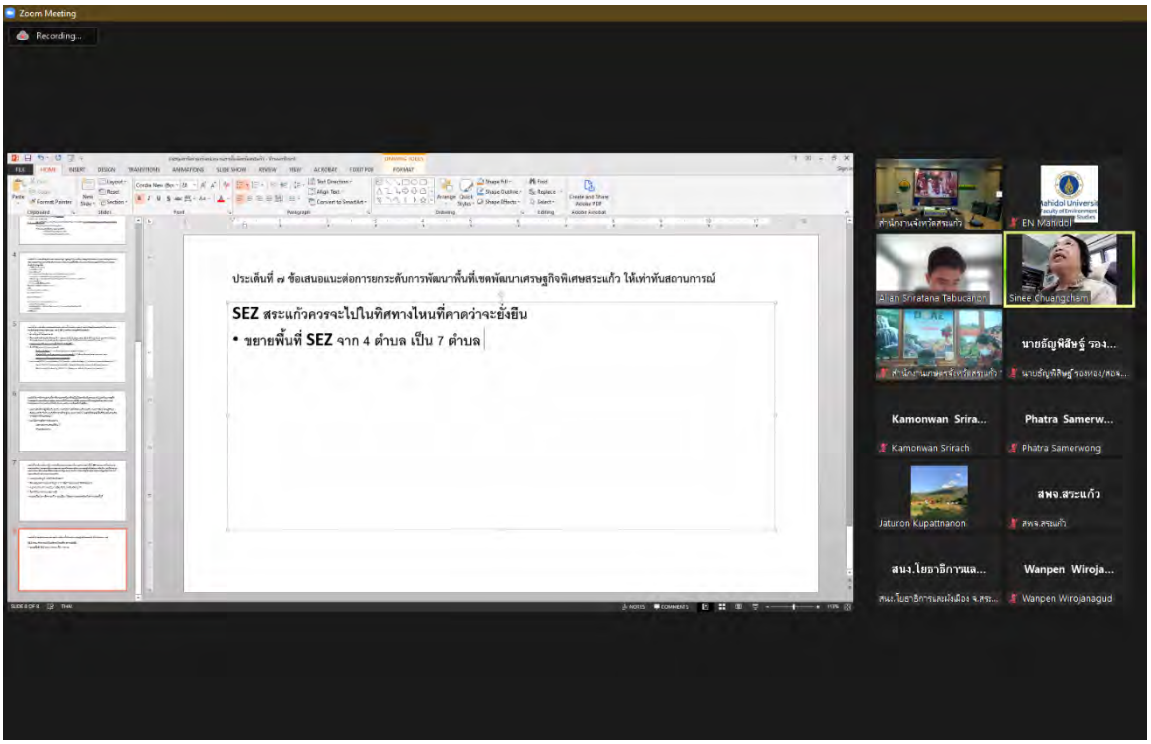
ภาพประกอบรายงานประชุมปรึกษาหารือแนวทางการพัฒนา SEZ สระแก้ว
เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนากิจกรรมเศรษฐกิจที่มีมูลค่าบนฐานทรัพยากรอย่างมั่งคั่งและยั่งยืน
ภายใต้โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ ๒
วันอังคารที่ ๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๕
ในรูปแบบออนไลน์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting)

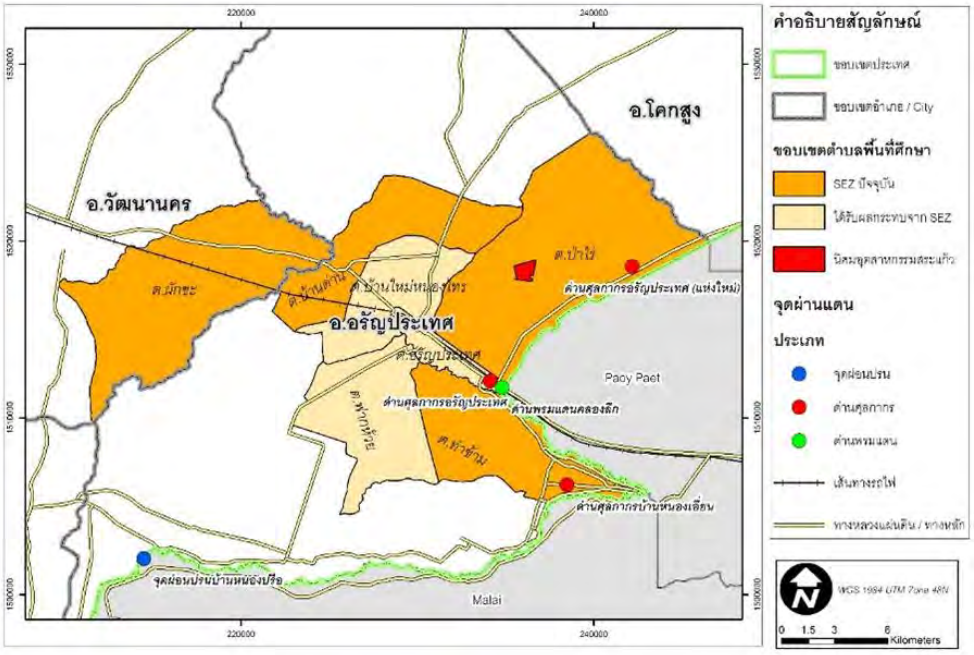
ภาพประกอบรายงานประชุมปรึกษาหารือแนวทางการพัฒนา SEZ สระแก้ว
เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนากิจกรรมเศรษฐกิจที่มีมูลค่าบนฐานทรัพยากรอย่างมั่งคั่งและยั่งยืน
ภายใต้โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ ๒
วันอังคารที่ ๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๕
ในรูปแบบออนไลน์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting) (ต่อ)

เอกสารประกอบการฝึกอบรมทางวิชาการด้านการนำคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ไปปฏิบัติ
หัวข้อ กรณีศึกษา
ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
วันศุกร์ที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๕ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๕.๓๐ น.
ณ ห้องประชุมราชา ๒ อาคาร ๒ ชั้น ๑๑ โรงแรมปรินซ์พาเลซ กรุงเทพมหานคร

การฝึกอบรมทางวิชาการด้านการนำคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ ไปปฏิบัติ นี้ จัดทำขึ้นภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจด้านการจัดทำ SEA เชิงพื้นที่ ให้แก่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ ที่มีภารกิจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนและแผนงานการพัฒนารายสาขาและเชิงพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง โดยมีการถอดบทเรียนและความรู้จากการศึกษา SEA ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ครอบคลุมพื้นที่ ๔ ตำบล ซึ่งเป็นพื้นที่ SEZ สระแก้ว ประกอบด้วย ตำบลผักขะ อำเภอวัฒนานคร ตำบลป่าไร่ ตำบลบ้านด่าน และตำบลท่าข้าม อำเภออรัญประเทศ และ อีก ๓ ตำบล ซึ่งเป็นพื้นที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนา SEZ สระแก้ว ประกอบด้วยตำบลฟากห้วย ตำบลอรัญประเทศ และตำบลบ้านใหม่หนองไทร อำเภออรัญประเทศ แสดงดัง**รูปที่ ๑-๑**

รูปที่ ๑-๑ ขอบเขตพื้นที่ศึกษา

เนื้อหาของการฝึกอบรมทางวิชาการด้านการนำคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ ไปปฏิบัติ แบ่งออกเป็น ๘ บทเรียน ประกอบด้วย

บทเรียนที่ ๑: การกลั่นกรอง การประยุกต์ใช้ SEA ในการวางแผนเชิงพื้นที่

บทเรียนที่ ๒: การกำหนดขอบเขต

บทเรียนที่ ๓: การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System: GIS) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่

บทเรียนที่ ๔: การพัฒนาและประเมินทางเลือก

บทเรียนที่ ๕: การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน

บทเรียนที่ ๖: การรายงานผล SEA

บทเรียนที่ ๗: การบูรณาการผล SEA กับการวางแผนเชิงพื้นที่

บทเรียนที่ ๘: การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล

๑: การกลั่นกรอง การประยุกต์ใช้ SEA ในการวางแผนเชิงพื้นที่

(ร่าง) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. .... กำหนดให้มีการจัดทำ SEA ในการพัฒนาเชิงพื้นที่ ซึ่งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone: SEZ) นั้นจัดเป็นพื้นที่พิเศษดังระบุไว้ในแผนพื้นที่พัฒนาพิเศษ ซึ่งเป็นหนึ่งในประเภทของแผนที่ถูกกำหนดไว้ว่าควรทำ SEA

๒. การกำหนดขอบเขต

๒.๑ การวิเคราะห์ความสอดคล้อง

- ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ในยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ประเด็นยุทธศาสตร์หลักที่ ๔ โครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมไทย เชื่อมโลก
- แผนแม่บท ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (๙) ประเด็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๘) แผนย่อยที่ ๓ การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๕) ในยุทธศาสตร์ที่ ๙
  การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ แนวทางการพัฒนาที่ ๓ ประเด็นที่ ๒ พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษชายแดน
- แผนพัฒนาภาคตะวันออก (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๕) ฉบับทบทวน
- แผนยุทธศาสตร์การค้ากลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนกลาง (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) (ฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี สมุทรปราการ และสระแก้ว)
- แผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕)

๒.๒ การกำหนดขอบเขตเชิงพื้นที่และเชิงเวลา

ขอบเขตเชิงพื้นที่ คือ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว (SEZ) ครอบคลุมตำบลผักขะ อำเภอวัฒนานคร ตำบลป่าไร่ ตำบลบ้านด่าน และตำบลท่าข้าม อำเภออรัญประเทศ และ อีก ๓ ตำบล ซึ่งเป็นพื้นที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนา SEZ ได้แก่ ตำบลฟากห้วย ตำบลอรัญประเทศ และตำบลบ้านใหม่หนองไทร อำเภออรัญประเทศสระแก้ว สำหรับขอบเขตเชิงเวลา ครอบคลุมแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕ (ข้อมูลปีฐาน) และเป้าหมายการประยุกต์ใช้ SEA คือ แผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐ ภายใต้ส่วนที่เกี่ยวข้องกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

๒.๓ การวิเคราะห์ข้อมูลฐาน

ตารางที่ ๒-๑ การวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค (SWOT Analysis)

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
- พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษมีนิคมอุตสาหกรรมอำนวยความสะดวกให้นักลงทุน ด้วยสิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน/การเงินของอุตสาหกรรมเป้าหมาย - จังหวัดกำหนดยุทธศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๔ ในการเพิ่มประสิทธิภาพระบบโครงสร้างพื้นฐาน การส่งเสริมการค้าการลงทุนพัฒนาเศรษฐกิจ การบริหารจัดการสังคมและสิ่งแวดล้อมเพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพอเศษสระแก้ว ตามแผนของจังหวัดซึ่งมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ ระบบคมนาคมและขนส่งทั้งในพื้นที่ พื้นที่ใกล้เคียง และประเทศกัมพูชา (ได้แก่ ถนนจำนวน ๒ เส้นทาง และรางรถไฟสร้างแล้วเสร็จในปี ๒๕๖๒ ถนน๑ เส้นทางที่อยู่ระหว่างดำเนินการจัดกรรมสิทธิ์ที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๔ และ ถนน๑ เส้นทาง จะแล้วเสร็จในปี๒๕๖๕ และอีก ๑ เส้นทาง จะก่อสร้างในปี ๒๕๖๕-๒๕๖๗) นอกจากนี้พัฒนาระบบน้ำ/ไฟฟ้าอีกด้วย - จังหวัดมีจุดเด่นด้านเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๕๙ ของพื้นที่จังหวัด มีวัตถุดิบเพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าวนาปี อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง ยางพารา และปาล์มน้ำมัน - จังหวัดมีจุดเด่นด้านพืชสมุนไพร โดยเฉพาะไพล และจังหวัดมีการขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองสมุนไพร ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดสระแก้ว	- ปริมาณน้ำต้นทุนมีน้อยกว่าปริมาณการใช้น้ำของพื้นที่ประมาณ ๓ เท่า โดยน้ำส่วนใหญ่น้ำใช้ด้านเกษตรกรรม - ข้อจำกัดด้านกรรมสิทธิ์ที่ดินเนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ร้อยละ ๔๗.๙๒ ของพื้นที่จังหวัด) ส่งผลถึงความเชื่อมั่นของนักลงทุนเนื่องจากไม่สามารถถือกรรมสิทธิ์ถาวรในพื้นที่ดังกล่าวได้ หรือถือสิทธิการเช่าได้เพียง ๓๐ ปี - ระดับการศึกษาที่สำเร็จของผู้มีงานทำโดยส่วนใหญ่จบการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษาและไม่มีการศึกษา บ่งชี้ถึงทักษะแรงงานที่ไม่เพียงพอที่จะทำงานในอุตสาหกรรมเป้าหมายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว - จังหวัดสระแก้ว มีศักยภาพในการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องเพียง ร้อยละ ๓.๕๒ โดยมีระบบกำจัดถูกต้องเพียง ๑ แห่ง ปัญหาที่น่ากังวล คือ การจัดการขยะมือสองที่ไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ในตลาดโรงเกลือ ซึ่งมีต้นทางมาจากทั้งกัมพูชา และแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี - ปัญหาน้ำเสียของคลองพรมโหดมีแนวโน้มเสื่อมโทรมหลังผ่านลานเทกองขยะเทศบาลเมืองอรัญประเทศ - การท่องเที่ยวไม่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ มีนักท่องเที่ยวเฉพาะมาซื้อสินค้าที่ตลาดโรงเกลือ - ยังไม่มีการต่อยอดอุตสาหกรรมแปรรูปเกษตรขั้นสูง

โอกาส (Opportunity)	ภัยคุกคาม (Threat)
- รัฐบาลส่งเสริมการลงทุนเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ผ่านการใช้สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน/การเงินของอุตสาหกรรมเป้าหมายซึ่งจะต้องเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม - อุตสาหกรรมเป้าหมายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อุตสาหกรรมแปรรูปทางการเกษตรขั้นสูง ประเภท BOI B๒ B๑ A๑ A๒ A๓ หรือ A๔ (B๑/ B๒ กิจการอบพืชและไซโล, กิจการผลิตอาหารสัตว์หรือส่วนผสมอาหารสัตว์ A๑ กิจการปลูกไม้เศรษฐกิจ A๒ กิจการคัดคุณภาพ บรรจุ และเก็บรักษา พืช ผัก ผลไม้ หรือดอกไม้ กรณีใช้เทคโนโลยีขั้นสูง, กิจการผลิตผลิตภัณฑ์จากยางธรรมชาติ, กิจการผลิตเชื้อเพลิงจากผลผลิต , กิจการผลิตเชื้อเพลิงจากผลผลิตทางการเกษตร, กิจการผลิตเชื้อเพลิงจากเศษ วัสดุ หรือขยะ หรือของเสียที่ได้จากผลผลิตทางการเกษตร A๓ กิจการคัดคุณภาพ บรรจุ และเก็บรักษา พืช ผัก ผลไม้ หรือดอกไม้ กรณีใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย, กิจการผลิตแป้งแปรรูป หรือ A๔ กิจการผลิตสารสกัดจากวัตถุดิบทาง ธรรมชาติ หรือผลิตภัณฑ์จากสารสกัด จากวัตถุดิบทางธรรมชาติ ยกเว้นยา สบู่ ยาสระผม ยาสีฟัน และเครื่องสำอาง) กิจการผลิตผลิตภัณฑ์จากผลพลอยได้ หรือเศษวัสดุทางการเกษตร เป็นต้น - ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ ๒๕/๒๕๖๔ (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, ๒๕๖๔) เรื่อง มาตรการส่งเสริมการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว กำหนดประเภทกิจการเป้าหมายและเงื่อนไขของกิจการที่ให้การส่งเสริมการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว ได้แก่ หมวด ๑ เกษตรกรรมและผลิตผลจากการเกษตร หมวด ๒ แร่ เซรามิกส์ และโลหะขั้นมูลฐาน หมวด ๓ อุตสาหกรรมเบา หมวด ๔ ผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องจักร และอุปกรณ์ขนส่ง หมวด ๕ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ หมวด ๖ เคมีภัณฑ์ และพลาสติก หมวด ๗ กิจการบริการและสาธารณูปโภค - จังหวัดมีที่ตั้งติดกับประเทศกัมพูชา โดยแรงงานสัญชาติกัมพูชาส่วนใหญ่เข้ามาในลักษณะไป-กลับ และส่วนใหญ่อยู่ในกิจการเกษตรและปศุสัตว์ ซึ่งสามารถทดแทนแรงงานไทยในพื้นที่ได้ เนื่องจากแรงงานไทยส่วนใหญ่นิยมประกอบกิจการนอกภาคเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๙ อีกทั้งยังสามารถนำเข้าผลิตภัณฑ์การเกษตรจากประเทศกัมพูชา แล้วนำมาแปรรูปในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วได้ - จังหวัดสระแก้วเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างภาคตะวันออกกับภาคอีสาน เปิดโอกาสในการส่งเสริมการท่องเที่ยว สำหรับผู้มาเยี่ยมเยือน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตลาดโรงเกลือ ปราสาทสด๊กก๊อกธม เป็นต้น	- ระบบด้านกายภาพ เป็นปัจจัยต่อการตัดสินใจลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษต่าง ๆ เมื่อพิจารณาระยะทางของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วที่ห่างจากพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และเขตเศรษฐกิจพิเศษตราด เพียง ๒๓๐ กม. ดังนั้นการแข่งขันในเชิงระยะทางและความสะดวกของระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการจึงเป็นแรงดึงดูดนักลงทุนมากกว่า และระบบสนับสนุนด้านอื่น ๆ เช่น ระบบน้ำใช้ ระบบไฟฟ้า ระบบสาธารณสุข ที่เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม และอื่น ๆ เพราะสิทธิประโยชน์ไม่แตกต่างกัน - แนวโน้มผลตอบแทนสุทธิของพืชเศรษฐกิจมีต่ำมาก สำหรับ ข้าวนาปี และอ้อยโรงงาน ค่อนข้างมีความผกผันสำหรับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง และปาล์มน้ำมัน และขาดทุนอย่างมากสำหรับยางพารา สาเหตุมาจากจำนวนโรงงานเกษตรที่ค่อนข้างจำกัด ทำให้ราคาผลิตผลการเกษตรต่ำ - การเข้ามาของแรงงานต่างชาติที่ผิดกฎหมาย จึงไม่มีเอกสารอนุญาต ไม่มีการตรวจสุขภาพและไม่มีการซื้อประกันสังคม ส่งผลกระทบต่อการใช้บริการสาธารณะ และความเพียงพอด้านสาธารณสุข โดยในปี ๒๕๖๒ มีเพียงร้อยละ ๓๑.๒๕ ของค่าใช้จ่ายรักษาพยาบาลที่มีหลักประกันสุขภาพ - สถานการณ์การระบาดของโรค COVID - ๑๙ ส่งผลต่อการเข้ามาทำงานของชาวกัมพูชา และธุรกิจค้าขายในตลาดโรงเกลือ - กฎหมายที่ไม่สนับสนุนต่อการลงทุน เช่น ประกาศผังเมืองรวมจังหวัดสระแก้ว (พ.ศ.๒๕๕๘) ข้อจำกัดด้านการสร้างอาคารสูง เนื่องจากเป็นพื้นที่อ่อนไหวทางความมั่นคง กำหนดโดยกรมผังเมืองและโยธาธิการ เป็นต้น

ตารางที่ ๒-๒ ผลการวิเคราะห์ อุปสรรค โอกาส จุดอ่อน จุดแข็ง (TOWS Analysis)

	จุดแข็ง (Strength)	**จุดอ่อน (Weakness)**
โอกาส (Opportunity)	SO - กลยุทธ์เชิงรุก (Proactive Strategy) - เสริมสร้างความรู้พร้อมเผยแพร่และสนับสนุนเกี่ยวกับการพัฒนาการแปรรูปเกษตรขั้นสูง และหรืออุตสาหกรรมชีวภาพ รวมทั้งสิทธิประโยชน์ที่ได้รับ - ปรับระบบขนส่งคมนาคมแบบอัจฉริยะโดยเฉพาะเส้นทางที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน และภาคอีสาน และ EEC - ปรับปรุงระบบของ OSS ด้านแรงงานต่างด้าวเพื่อการเข้าเมืองแบบถูกกฎหมาย พร้อมด้านสาธารณสุขเพื่อสนับสนุนแรงงานต่างด้าวภาคเกษตรขั้นต้น	WO - กลยุทธ์เชิงแก้ไข (Corrective Strategy) - พัฒนาทักษะแรงงานไทยให้รองรับการพัฒนาของ SEZ - พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนให้รองรับกับการพัฒนาของ SEZ และภาคการเกษตรกรรม - การบริหารการจัดการขยะแบบครบวงจร (ลดปริมาณการเกิดขยะโดยหลักการ ๓R สำหรับขยะชุมชน และ Circular Economy สำหรับอุตสาหกรรม และเพิ่มพื้นที่การจัดการขยะให้ถูกสุขลักษณะให้เพียงพอต่อการพัฒนาพื้นที่ SEZ) - ส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวผสมผสานเชิงนิเวศ (ตลาดโรงเกลือ ปราสาทสด๊กก๊อกธม)
ภัยคุกคาม (Threat)	ST - กลยุทธ์เชิงป้องกัน (Defensive Strategy) - เพิ่มสิทธิประโยชน์และแรงจูงใจให้เข้ามาลงทุนในพื้นที่ - ส่งเสริมให้เป็นเมืองศูนย์กลางกระจายสินค้าประเทศเพื่อนบ้าน และเป็นประตูสู่ภาคอีสานและ EEC - ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนเพื่อขยายตลาดและเพิ่มอำนาจการต่อรองราคาสินค้าและพืชการเกษตร - เพิ่มตลาดรองรับสินค้าภาคการเกษตรกรรมให้มากขึ้น เพื่อลดความผันผวนของราคาสินค้า และการขาดทุนของเกษตรในพื้นที่ - ส่งเสริมและสนับสนุนการปลูกพืชที่ใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป - ปรับปรุงข้อตกลงระหว่างประเทศเพื่อป้องกันแรงงานผิดกฎหมาย	WT - กลยุทธ์เชิงรับ (Reactive Strategy) - ปรับปรุงกฎหมายอาคารสูงระหว่างชายแดนเพื่อสอดรับกับการพัฒนาพื้นที่ - เสนอปรับผังเมืองให้สอดคล้องกับสภาพการใช้ประโยชน์จริงในพื้นที่ - ส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อรองรับตลาดแรงงาน

๒.๔ การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย

ขั้นตอนนี้เป็นการทำความรู้จักและเข้าใจผู้มีส่วนได้เสียในด้านตำแหน่ง หน้าที่ องค์กร และทรัพยากรภายใต้การกำกับ ความสัมพันธ์และอิทธิพลที่มีต่อกลุ่มคนต่าง ๆ รวมทั้งความสนใจที่มีต่อแผน/ แผนงาน ความคิดเห็นและข้อห่วงกังวลเกี่ยวกับผลกระทบจากแผน/ แผนงานนั้น รวมถึงโอกาสและศักยภาพที่กลุ่มต่าง ๆ จะสนับสนุนหรือคัดค้านต่อต้านแผน/ แผนงาน เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดระดับของผู้มีส่วนได้เสีย

ตารางที่ ๒-๓ การจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ศึกษา

ระดับของผู้มีส่วนได้เสีย/ความมีอิทธิพล							
สนใจ - มีอิทธิพลบ้าง (B)**	**สนใจมาก - มีอิทธิพลบ้าง (B**)**	**สนใจบ้าง - มีอิทธิพล (B**)**	**สนใจบ้าง - มีอิทธิพลมาก (B**)**	**สนใจ - มีอิทธิพล (A*)**	**สนใจ - มีอิทธิพลมาก (A*)**	**สนใจมาก - มีอิทธิพล (A*)**	**สนใจมาก - มีอิทธิพลมาก (A*)**
-เครือข่ายศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร จังหวัดสระแก้ว - วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเห็ดกระด้างและเห็ดขอนขาว - วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์และเพาะเห็ดบ้านหนองหญ้าปล้อง - วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรในน้ำมีปลาในนามีข้าวบ้านสวนอุดม - วิสาหกิจชุมชนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกพืชตำบลฟากห้วย - วิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกเมล่อนและ	- สมาคมรักษ์ปางสีดา - ประธานวิสาหกิจชุมชนการท่องเที่ยวและศึกษาดูงานตำบลฟากห้วย - สมาคมเกษตรกรชายแดนบูรพา - เครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่จังหวัดสระแก้ว YSF SAKAEO	- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระแก้ว - โรงพยาบาลวังน้ำเย็น - หัวหน้าอุทยานประวัติศาสตร์สด๊กก๊อกธมจังหวัดสระแก้ว - วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสมุนไพรบ้านคลองหว้าใหม่ - สมาคมชาวไร่อ้อยวังน้ำเย็น - กลุ่มวิสาหกิจทับทิมสยาม	- สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวและบริการจังหวัดสระแก้ว - อุปนายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวและบริการจังหวัดสระแก้ว - สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระแก้ว - บริษัท โกลเด้นเกต พลาซ่า - บริษัท ยูแอลอินเตอร์เนชั่นแนลอิมพอร์ต เอ็กซ์พอร์ต จำกัด - บริษัทศูนย์การค้าอินโดจีน (อรัญประเทศ) จำกัด	- สำนักงานที่ดินจังหวัดสระแก้ว - สำนักงานเกษตรอำเภอวัฒนานคร - สำนักงานเกษตรอำเภออรัญประเทศ -โครงการชลประทานสระแก้ว - สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสระแก้ว - สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสระแก้ว - สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสระแก้ว	- ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดสระแก้ว - ด่านศุลกากรอรัญประเทศ - หอการค้าจังหวัดสระแก้ว - สภาอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้ว - สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม - องค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว - สำนักงานแรงงานจังหวัดสระแก้ว - สมาพันธ์เกษตรกรรมยั่งยืนสระแก้ว - องค์การบริหารส่วนตำบลผักขะ - องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม - สำนักงานเทศบาลตำบลฟากห้วย	- สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสระแก้ว - สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสระแก้ว - สำนักงานสภาเกษตรกร จังหวัดสระแก้ว - ศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดสระแก้ว - มหาวิทยาลัยบูรพาวิทยาเขตสระแก้ว - มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์สระแก้ว - ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนสระแก้ว	- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ - การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (นิคมสระแก้ว) - สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้ว - สำนักงานทรัพยากร-ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสระแก้ว - สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระแก้ว - สำนักงานส่งเสริมเกษตรและสหกรณ์สระแก้ว - สำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้ว

ระดับของผู้มีส่วนได้เสีย/ความมีอิทธิพล							
สนใจ - มีอิทธิพลบ้าง (B)**	**สนใจมาก - มีอิทธิพลบ้าง (B**)**	**สนใจบ้าง - มีอิทธิพล (B**)**	**สนใจบ้าง - มีอิทธิพลมาก (B**)**	**สนใจ - มีอิทธิพล (A*)**	**สนใจ - มีอิทธิพลมาก (A*)**	**สนใจมาก - มีอิทธิพล (A*)**	**สนใจมาก - มีอิทธิพลมาก (A*)**
เกษตรปลอดสารบ้านฟากห้วย - เครือข่ายแปลงใหญ่ระดับจังหวัดสระแก้ว - วิสาหกิจชุมชนผลิตและพัฒนามันสำปะหลังตำบลหนองหว้า - วิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์พืชไร่ป่าไร่ - เครือข่ายป่าชุมชนจังหวัดสระแก้ว			- บริษัท น้ำตาลและอ้อยตะวันออก จำกัด (มหาชน)	- สวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสระแก้ว - สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานสระแก้ว - สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงจังหวัดสระแก้ว - สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสระแก้ว - สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสระแก้ว - สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสระแก้ว	- สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านใหม่หนองไทร - สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านด่าน - สำนักงานเทศบาลตำบลป่าไร่ - สำนักงานเทศบาลเมืองอรัญประเทศ - กำนันตำบลผักขะ - กำนันตำบลป่าไร่ - ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๒ ตำบลป่าไร่ - กำนันตำบลบ้านด่าน - กำนันตำบลท่าข้าม - กำนันตำบลผักขะ - กำนันตำบลป่าไร่ - กำนันตำบลบ้านด่าน - กำนันตำบลท่าข้าม		- สำนักงานจังหวัดสระแก้ว - สำนักงานนิคมอุตสาหกรรมสระแก้ว - การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย - สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน - สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสระแก้ว

ระดับของผู้มีส่วนได้เสีย/ความมีอิทธิพล							
สนใจ - มีอิทธิพลบ้าง (B)**	**สนใจมาก - มีอิทธิพลบ้าง (B**)**	**สนใจบ้าง - มีอิทธิพล (B**)**	**สนใจบ้าง - มีอิทธิพลมาก (B**)**	**สนใจ - มีอิทธิพล (A*)**	**สนใจ - มีอิทธิพลมาก (A*)**	**สนใจมาก - มีอิทธิพล (A*)**	**สนใจมาก - มีอิทธิพลมาก (A*)**
หมายเหตุ: ระดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียจำแนกดังนี้ A* สำคัญมากที่สุด B** สำคัญ เพื่อนำไปจัดทำแผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสารในระดับการให้ข้อมูลอย่างต่อเนื่อง (Information and Engagement) และระดับการปรึกษาหารือ (Consultation) ในส่วนของระดับความสำคัญน้อย (C) และระดับความสำคัญน้อยที่สุด (D) จะไม่ลงรายละเอียดกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย แต่จะสื่อสารและการประชาสัมพันธ์กิจกรรมโครงการอย่างต่อเนื่องผ่านช่องทางเว็บไซต์: การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ <http://๕๘.๘๒.๑๕๕.๒๑๘/sea-nesdc/Index/> และ เพจเฟสบุ๊ค: @SEANESDC หรือการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ – SEA							

๒.๕ การวางเป้าหมายการพัฒนา

“เป้าหมายการพัฒนา” เป็นผลจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ ประกอบด้วย จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค การอ้างอิงข้อมูลจากกระบวนการมีส่วนร่วม และการรวบรวมข้อมูลทั้งปฐมภูมิและทุติยภูมิ ทำให้ได้มาซึ่งเป้าหมายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว คือ

“SEZ สระแก้วเป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจในประเทศและประเทศในอนุภูมิภาค ขับเคลื่อนโดยเศรษฐกิจมูลค่าสูง เพื่อเชื่อมโยงกับการพัฒนาในพื้นที่บนฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีความยั่งยืน”

เนื่องจากการพัฒนา SEZ สระแก้ว เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนา จึงไม่จำกัดเฉพาะการพัฒนาอุตสาหกรรมมูลค่าสูง แต่จะก่อให้เกิดการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หลากหลาย ทั้งการนำปัจจัยการผลิตมาแปรรูปเพื่อให้ได้ผลผลิตหรือสินค้า ซึ่งเป็นการช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับปัจจัยการผลิต เช่น กระบวนการอุตสาหกรรมต่าง ๆ รวมถึงธุรกิจบริการ การซื้อขายแลกเปลี่ยนและการขนส่ง เป็นต้น ผลจากการทบทวนเอกสารและการรับฟังข้อคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียที่ผ่านมา สรุปได้ว่า กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีศักยภาพสอดคล้องกับบริบทและศักยภาพของ SEZ สระแก้ว ได้แก่ การค้าชายแดน อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป การท่องเที่ยวและกิจการที่เกี่ยวข้อง คลังสินค้าในประเทศและระหว่างประเทศ ธุรกิจบริการ โลจิสติกส์และการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ (รถยนต์ รถไฟ)

๒.๖ การกำหนดประเด็นการพัฒนา

ประเด็นการพัฒนา/ประเด็นยุทธศาสตร์ หมายถึง ประเด็นที่สำคัญต่าง ๆ ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ปัญหาและโอกาสของการพัฒนา โดยพิจารณาจากเป้าหมายการพัฒนาที่กำหนดขึ้น (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๔ก) ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวสำหรับเป้าหมายการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว มี ๓ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ ความเชื่อมโยงระบบโลจิสติกส์และห่วงโซ่อุปทานสู่ความมั่งคั่งอย่างยั่งยืน

เพื่อให้เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว บรรลุเป้าหมายเป็นประตูเชื่อมโยงกิจกรรมเศรษฐกิจ จึงต้องสร้างความเชื่อมโยงของกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ด้วยโลจิสติกส์และการคมนาคมขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบที่รวดเร็วเป็นเครือข่ายตลอดห่วงโซ่อุปทาน ในลักษณะและวิธีการที่ยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงบนฐานทรัพยากร

เพื่อให้เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว บรรลุเป้าหมายการพัฒนากิจกรรมเศรษฐกิจบนฐานทรัพยากรด้านการเกษตรที่มีศักยภาพ และอุตสาหกรรมเกษตรที่มีมูลค่าสูง จึงใช้จุดแข็งของพื้นที่จังหวัดสระแก้ว และ SEZ สระแก้วด้านการเกษตร ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว และความต้องการของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ในการประชุมกลุ่มย่อยฯ ของโครงการติดตามฯ ระยะที่ ๑ และ ๒) ด้วยการต่อยอดและยกระดับผลผลิตทางการเกษตรที่เป็นทรัพยากรของพื้นที่ไปสู่การแปรรูปให้ได้ผลผลิตทางการเกษตรมูลค่าสูงและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมทั้งวงจรการผลิตเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาการศึกษา องค์ความรู้ และศักยภาพของประชาชนให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน

เพื่อให้เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว บรรลุเป้าหมายให้เกิดความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน สังคมมีคุณภาพและมีความสุข ประเด็นที่สำคัญ คือ การพัฒนาด้านการศึกษา โดยพัฒนาศักยภาพประชาชนอย่างครอบคลุมรอบด้าน ทั้งการศึกษาเพื่อคุณวุฒิและการฝึกอบรมต่าง ๆ จากข้อมูลที่ศึกษาและรวบรวมของโครงการติดตามฯ ระยะที่ ๑ พบว่า แรงงานในภาพรวมของจังหวัดสระแก้ว ไม่มีความขาดแคลนในเชิงปริมาณ แต่ยังขาดความรู้และทักษะที่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน เนื่องจากการศึกษาของประชากรส่วนใหญ่อยู่ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการฝึกอบรมที่ดำเนินการอยู่เป็นการพัฒนาทักษะฝีมือระดับต้น จึงจำเป็นต้องพัฒนา ทั้งด้านการศึกษา องค์ความรู้ และทักษะ เพื่อสร้างแรงงานให้มีศักยภาพสอดคล้องกับตลาดแรงงาน เพื่อเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนา SEZ ให้เป็นตามเป้าหมายการพัฒนาที่กำหนด

๒.๗ การกำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนาที่ยั่งยืน

แต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ ได้มีการระบุวัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืน ซึ่งหมายถึง วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้สำหรับประเด็นยุทธศาสตร์ และทางเลือกการพัฒนาที่ต้องการ เพื่อช่วยในการวิเคราะห์กำหนดมาตรการและวิธีการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของประเด็นยุทธศาสตร์นั้น (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๔ก) โดยวัตถุประสงค์ของประเด็นยุทธศาสตร์และตัวชี้วัดที่สอดคล้องตามมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (ซึ่งตัวชี้วัดสามารถรองรับได้มากกว่าหนึ่งประเด็นยุทธศาสตร์) แสดงดัง**ตารางที่ ๒-๔**

ตารางที่ ๒-๔ ประเด็นยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืน และตัวชี้วัด

ประเด็นยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	ตัวชี้วัด
๑. ความเชื่อมโยงระบบโลจิสติกส์และห่วงโซ่อุปทานสู่ความมั่งคั่งอย่างยั่งยืน	๑) เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเพิ่มมูลค่าการลงทุนในพื้นที่ SEZ สระแก้ว ๒) เพื่อส่งเสริมโอกาสความร่วมมือกับพื้นที่อุตสาหกรรมหรือพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษอื่น ๆ ๓) เพื่อสร้างความเชื่อมโยงของระบบโลจิสติกส์ในส่วนของโครงสร้างพื้นฐานด้านกายภาพ(Infrastructure) ๔) เพื่อสร้างมูลค่าจากห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) แบบครบวงจร	๑) มูลค่าส่งออกผ่านชายแดน จังหวัดสระแก้ว (ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ)
		๒) เงินลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ โดย สกท. และเงินลงทุนธุรกิจตั้งใหม่ (ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ)
		๓) จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่ผ่านเกณฑ์อุตสาหกรรมสีเขียว (ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม)
		๔) จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอุตสาหกรรมเอส (มอก.เอส) (ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม)
		๕) จำนวนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) (ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม)
		๖) ปริมาณขยะชุมชนที่กำจัดถูกต้อง (ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม)
๒. การส่งเสริมการ-พัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงบนฐานทรัพยากร	๑) เพื่อยกระดับการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรมูลค่าสูงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๒) เพื่อส่งเสริมการทำการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ๓) เพื่อส่งเสริมและผลักดันการทำการเกษตรให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และความต้องการของอุตสาหกรรมเป้าหมาย	๑) มูลค่าผลผลิตของพืชเศรษฐกิจ และสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว (ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ)
		๒) จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่ผ่านเกณฑ์อุตสาหกรรมสีเขียว (ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม)
		๓) จำนวนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) (ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม)

ประเด็นยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	ตัวชี้วัด
๓. การพัฒนาการศึกษา องค์ความรู้ และศักยภาพของประชาชนให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน	๑) เพื่อพัฒนาทักษะ องค์ความรู้ ความชำนาญและเชี่ยวชาญที่สอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการของตลาดแรงงานในพื้นที่ SEZ สระแก้ว ๒) เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสิทธิประโยชน์ของแรงงานและประชาชนในพื้นที่ SEZ สระแก้ว ตลอดจนการสร้างการมีส่วนร่วม	๑) รายได้เฉลี่ยต่อเดือนจำแนกตามแหล่งรายได้ของลูกจ้าง (ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ)
		๒) จำนวนแรงงานผ่านการฝึกอบรมเพิ่มศักยภาพแรงงาน (ตัวชี้วัดด้านสังคม)
		๓) จำนวนผู้จบการศึกษาตามระดับการศึกษาและอาชีพ (ตัวชี้วัดด้านสังคม)
		๔) ร้อยละของจำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. (ตัวชี้วัดด้านสังคม)
		๕) ปริมาณขยะชุมชนที่กำจัดถูกต้อง (ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม)

๒.๘ การกำหนดตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด คือ ตัวแปรที่สามารถใช้อธิบายสถานการณ์ ทิศทางการเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของสิ่งที่ต้องการวัดกับสิ่งอื่นที่เกี่ยวข้อง ณ เวลาใด เวลาหนึ่ง ตัวชี้วัดที่ใช้ในการศึกษานี้ ใช้เป็นเครื่องมือบอกทิศทางการพัฒนาของประเด็นยุทธศาสตร์ ว่ามีความก้าวหน้าไปถึงจุดใดของเป้าหมายการพัฒนาของประเด็นนั้น ตัวชี้วัดจึงช่วยในการติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ของแนวทางการพัฒนาของประเด็นยุทธศาสตร์ เนื่องจากเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนมุ่งเน้นการบรรลุสมดุลของการพัฒนาในมิติเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ของการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ดังนั้น การคัดเลือกตัวชี้วัดต้องพิจารณาให้ครอบคลุมและสามารถสะท้อนความก้าวหน้าของการดำเนินงานตามทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ ตามความเหมาะสมในการนำไปใช้ปฏิบัติ มีข้อมูลเพียงพอเพื่อติดตามประเมินผลในระยะยาว และให้ความสำคัญกับบริบทจริงของพื้นที่ โดยแบ่งเป็นตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม สำหรับประเด็นยุทธศาสตร์และทางเลือกการพัฒนา ดัง**ตารางที่ ๒-๕**

ตารางที่ ๒-๕ การกำหนดตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ	ตัวชี้วัดด้านสังคม	ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม
๑. มูลค่าส่งออกผ่านชายแดนจังหวัดสระแก้ว ๒. เงินลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ โดย สกท. และเงินลงทุนธุรกิจตั้งใหม่ ๓. มูลค่าผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว ๔. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนจำแนกตามแหล่งรายได้ของลูกจ้าง	๑. จำนวนแรงงานผ่านการฝึกอบรมเพิ่มศักยภาพแรงงาน ๒. จำนวนผู้จบการศึกษาตามระดับการศึกษาและอาชีพ ๓. ร้อยละของจำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.	๑. จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่ผ่านเกณฑ์อุตสาหกรรมสีเขียว ๒. จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอุตสาหกรรม เอส. (มอก.เอส) ๓. จำนวนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ๔. ปริมาณขยะชุมชนที่กำจัดถูกต้อง

๒.๙ การประเมินข้อมูลฐาน

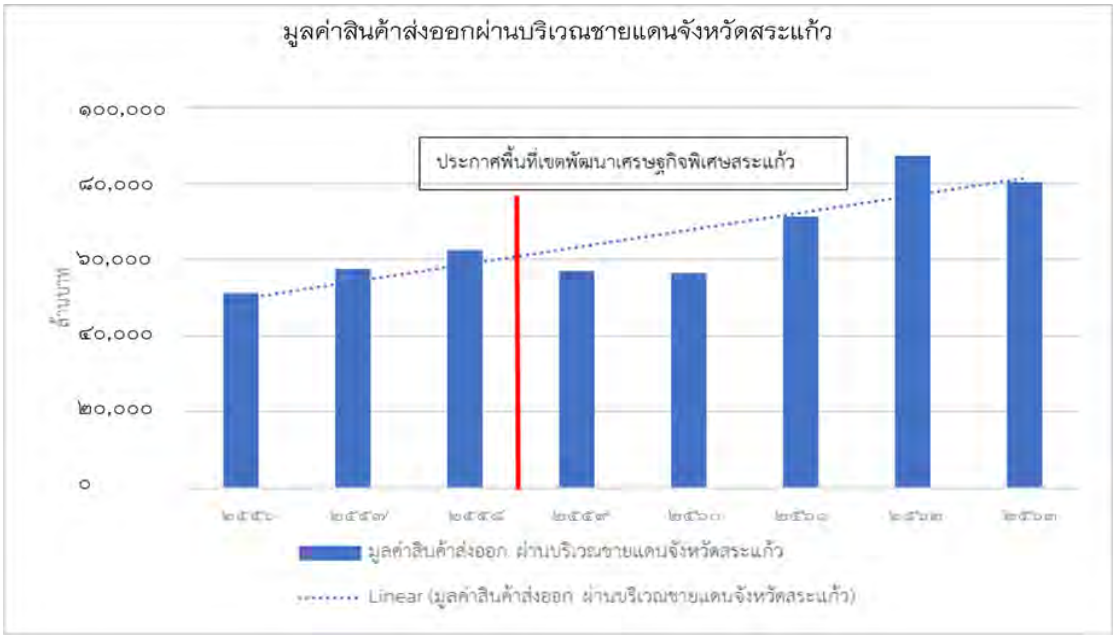
ข้อมูลฐานของตัวชี้วัด (Baseline Information) เป็นข้อมูลที่แสดงการเปลี่ยนแปลงของตัวชี้วัดที่ผ่านมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ต่อการพัฒนาด้านต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ที่เลือกขึ้นมาใช้ในการติดตามและประเมินความก้าวหน้าของประเด็นยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาที่มีผลต่อการคาดการณ์ทิศทางในอนาคต การวิเคราะห์ข้อมูลฐานมีความสำคัญต่อความเข้าใจตัวแปรต่าง ๆ ว่ามีระดับทิศทางการเปลี่ยนแปลงอย่างไร ก่อนจะสามารถออกแบบทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ตัวอย่างข้อมูลฐานของตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจสำหรับการศึกษามีรายละเอียดดังนี้

(๑) ด้านเศรษฐกิจ

(๑.๑) มูลค่าส่งออกผ่านชายแดน จังหวัดสระแก้ว

อัตราการเพิ่มขึ้นของมูลค่าสินค้าส่งออกผ่านบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้วในระยะที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) เท่ากับร้อยละ ๗.๔ ต่อปี ดังแสดงใน**รูปที่ ๒-๑** ทั้งนี้ จากการพิจารณาข้อมูลสินค้าส่งออก รวมทั้งข้อมูลจากการประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๑ พบว่าสินค้าส่งออกส่วนใหญ่มาจากพื้นที่อื่น โดยด่านชายแดนจังหวัดสระแก้วเป็นเพียงทางผ่านของสินค้า และยังมีข้อจำกัดด้านข้อมูลส่วนแบ่งการตลาด (Market Share) จึงไม่ทราบปริมาณหรือมูลค่าสินค้าส่งออกจากผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ของจังหวัดสระแก้วที่แน่ชัด ด้วยเหตุนี้ จึงจำเป็นต้องใช้ข้อมูลระดับจังหวัดก่อน อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลศูนย์วิจัยกสิกรไทยรายงานว่า กิจกรรมการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชาผ่านทางจังหวัดสระแก้วยังเป็นช่องทางการค้าที่สำคัญของไทยและมีแนวโน้มการเติบโตที่ดี จึงเป็นโอกาสในการจัดตั้ง SEZ สระแก้ว และนิคมอุตสาหกรรม เพื่อดึงดูดให้ผู้ประกอบการเข้าไปลงทุนและส่งเสริมการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชาให้ขยายตัวยิ่งขึ้น โดยธุรกิจที่เหมาะจะเข้าไปลงทุน ได้แก่ อุตสาหกรรมเครื่องดื่ม อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป และธุรกิจคลังสินค้า/ ศูนย์กระจายสินค้า (จุรีรัตน์ ทิมากูร, ม.ป.ป.)

ดังนั้น จึงคาดการณ์ว่าในอนาคต ๕ ปี เมื่อมีการพัฒนาระบบโลจิสติกส์และการคมนาคมขนส่งให้เอื้อต่อการทำธุรกิจการค้า โดยเฉพาะการลดต้นทุนในการขนส่ง และการขนส่งที่รวดเร็วขึ้น มีการแยกการขนส่งสินค้าและการขนส่งคนอย่างเป็นระบบ โดยรูปแบบของธุรกิจคลังสินค้า/ ศูนย์กระจายสินค้าที่จะเข้าไปลงทุนใน SEZ สระแก้ว อาจแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ กลุ่มที่ทำหน้าที่เก็บรวบรวมสินค้าและกระจายสินค้าไปยังจุดหมายต่าง ๆ ตามความต้องการของกลุ่มลูกค้าหรือผู้ผลิต และกลุ่มที่ทำหน้าที่เก็บรวบรวมสินค้าและกระจายสินค้า พร้อมทั้งหาช่องทางจำหน่ายในตลาดประเทศกัมพูชาและประเทศเวียดนามให้แก่กลุ่มลูกค้าหรือผู้ผลิต ซึ่งลักษณะธุรกิจเช่นนี้จะเหมาะกับผู้ผลิตในไทยที่เพิ่งรุกเข้าไปเจาะตลาดใหม่ในสองประเทศดังกล่าว (จุรีรัตน์ ทิมากูร, ม.ป.ป.) ดังนั้น ถ้ามีการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงและธุรกิจต่อเนื่องใน SEZ สระแก้ว โดยพิจาณาธุรกิจที่เหมาะจะลงทุนดังกล่าวข้างต้น ได้แก่ อุตสาหกรรมเครื่องดื่ม อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป และธุรกิจคลังสินค้า/ ศูนย์กระจายสินค้าให้ตรงความต้องการของตลาดสินค้าชายแดนมากขึ้น จะช่วยทำให้อัตราการเพิ่มขึ้นของมูลค่าสินค้าส่งออกชายแดนจังหวัดสระแก้วเพิ่มมากกว่าสภาพปกติ ซึ่งในช่วงต้น ๑ – ๓ ปีแรกของระยะเวลาที่กำหนด (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) เป็นการเริ่มพัฒนา จึงทำให้อัตราการเพิ่มส่วนแบ่งการตลาดไม่สูงในช่วงนี้ แต่จะมีอัตราการเพิ่มส่วนแบ่งการตลาดที่เร่งสูงขึ้นในช่วงต่อไป

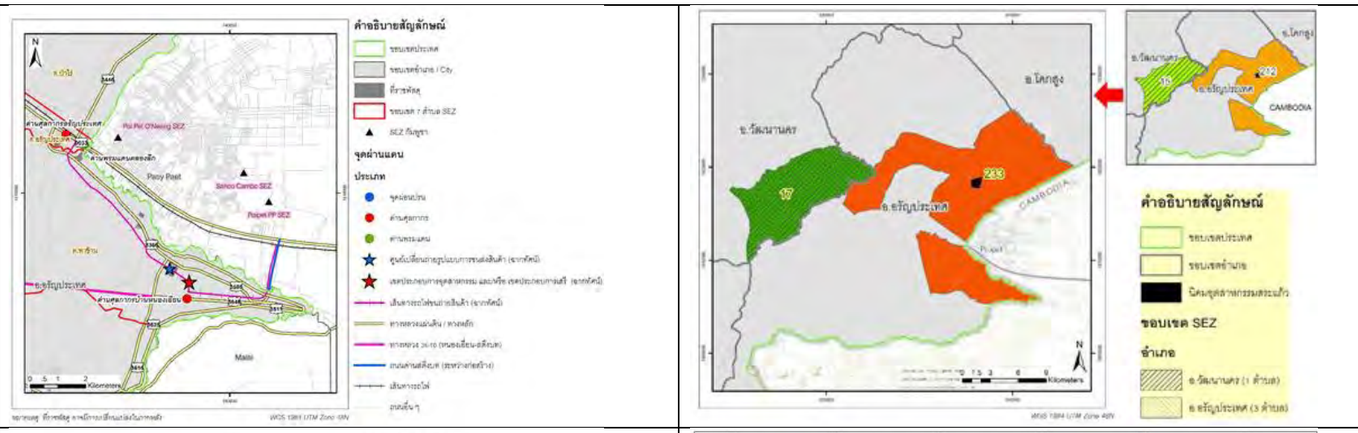
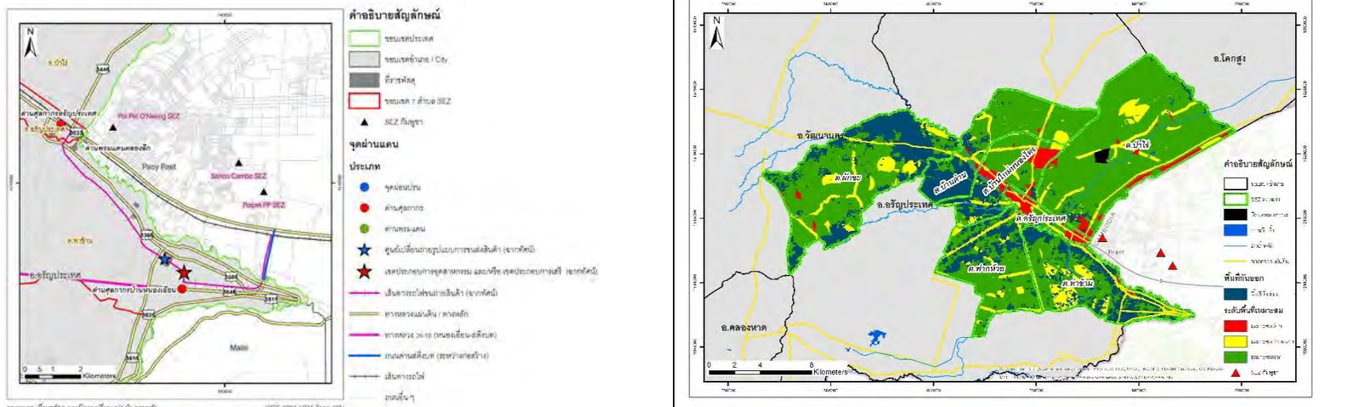
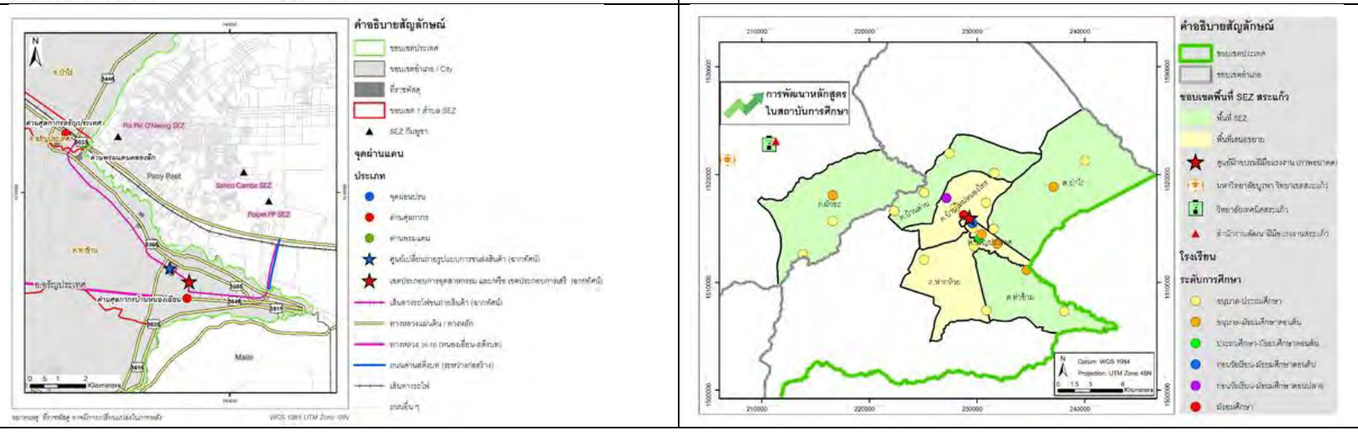

รูปที่ ๒-๑ สินค้าส่งออกผ่านบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว (อัตราเพิ่มสินค้าส่งออก ร้อยละ ๗.๔)

(ที่มา: สำนักงานจังหวัดสระแก้ว, ๒๕๖๕)

๔. การพัฒนาและประเมินทางเลือกในการวางแผนเชิงพื้นที่

ตารางที่ ๔-๑ ตัวอย่างกิจกรรมเชิงยุทธศาสตร์การวางแผนเชิงพื้นที่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

ทางเลือก	กิจกรรมเชิงพื้นที่	ตำแหน่งที่ตั้ง/พื้นที่/แนวเส้นทาง
ทางเลือกการพัฒนาที่ ๑ เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและประเทศในอนุภูมิภาค ขับเคลื่อนโดยการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ เกษตรแปรรูป และเศรษฐกิจชุมชนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความเชื่อมโยงกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่	- การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ ขนส่งและกระจายสินค้า ประกอบด้วย การก่อสร้างศูนย์เปลี่ยนถ่ายรูปแบบการขนส่งสินค้า เขตประกอบการอุตสาหกรรม และ/หรือ เขตประกอบการเสรี และการเพิ่มเส้นทางรถไฟขนถ่ายสินค้า - การเพิ่มจำนวนนิติบุคคลในธุรกิจ SME รายตำบล	
ทางเลือกการพัฒนาที่ ๒ เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและประเทศในอนุภูมิภาค ขับเคลื่อนโดยการพัฒนาระบบโลจิสติกส์และอุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ-หมุนเวียน-สีเขียว เพื่อสร้างความเชื่อมโยงกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่	- การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ ขนส่งและกระจายสินค้า ประกอบด้วย การก่อสร้างศูนย์เปลี่ยนถ่ายรูปแบบการขนส่งสินค้า เขตประกอบการอุตสาหกรรม และ/หรือ เขตประกอบการเสรี และการเพิ่มเส้นทางรถไฟขนถ่ายสินค้า - การตั้งโรงงานเกษตรแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อรองรับอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง	
ทางเลือกการพัฒนาที่ ๓ เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและประเทศในอนุภูมิภาค ขับเคลื่อนโดยการพัฒนาระบบโลจิสติกส์และกิจกรรมเศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความเชื่อมโยงกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ผ่านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	- การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ ขนส่งและกระจายสินค้า ประกอบด้วย การก่อสร้างศูนย์เปลี่ยนถ่ายรูปแบบการขนส่งสินค้า เขตประกอบการอุตสาหกรรม และ/หรือ เขตประกอบการเสรี และการเพิ่มเส้นทางรถไฟขนถ่ายสินค้า - การพัฒนาศักยภาพแรงงานในพื้นที่โดยการพัฒนาหลักสูตรในสถาบันการศึกษาและการตั้งศูนย์ฝึกอบรมเพิ่มเติมในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว	

๔.๑ การพัฒนาทางเลือกเชิงพื้นที่

ทางเลือกการพัฒนา เป็นแนวทางหรือวิถีทางต่าง ๆ ที่เป็นไปได้ที่ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายการพัฒนาที่วางไว้ และไปสู่ภาพอนาคตการพัฒนาที่ยั่งยืนของพื้นที่ การพัฒนาทางเลือกเกิดจากการนำผลจากการวิเคราะห์ประเมินข้อมูลฐานมาร่วมกันพิจารณาออกแบบและทดลองกำหนดแนวทางหรือวิถีต่าง ๆ ร่วมกับการนำข้อเสนอแนะจากผลการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียและผลการปรึกษาหารือกับผู้เชี่ยวชาญ มาใช้ในการออกแบบและเสนอทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้นก่อน และต่อมาเป็นทางเลือกการพัฒนาหรือการจัดการต่าง ๆ ที่เป็นไปได้ โดยการวิเคราะห์ค้นหาและออกแบบทางเลือกที่ยึดหลักการการกำหนดให้แต่ละทางเลือกมีลักษณะที่แตกต่างกัน แต่มุ่งสู่ภาพอนาคตของการพัฒนาหรือการจัดการเชิงพื้นที่ให้บรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืนเหมือนกันหรือใกล้เคียงกันและนำสู่เป้าหมายการพัฒนาที่วางไว้หรือภาพอนาคตที่ต้องการ

๔.๒ การคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงและผลกระทบทางเลือก

การกำหนดน้ำหนักปัจจัยหลักด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม แสดงดัง**ตารางที่ ๔-๒**

ตารางที่ ๔-๒ น้ำหนักด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม

ด้าน	เศรษฐกิจ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	รวม
เศรษฐกิจ	๐	๑.๘	๑.๘	
สังคม	๒.๒	๐	๒.๐	
สิ่งแวดล้อม	๒.๒	๒.๐	๐	
รวม	๔.๔	๓.๘	๓.๘	๑๒
เทียบเป็น ๑๐๐	(๔.๔/๑๒) x ๑๐๐ = ๓๖.๖๗	(๓.๘/๑๒) x ๑๐๐ = ๓๑.๖๗	(๓.๘/๑๒) x ๑๐๐ = ๓๑.๖๗	

ตัวอย่างการกำหนดน้ำหนักตัวชี้วัดของแต่ละปัจจัยรองภายใต้ด้านเศรษฐกิจ ดัง**ตารางที่ ๔-๓**

ตารางที่ ๔-๓ น้ำหนักตัวชี้วัดภายใต้ด้านเศรษฐกิจ

ตัวชี้วัด	๑. มูลค่าส่งออกผ่านชายแดนจังหวัดสระแก้ว	๒. เงินลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ โดย สกท. และเงินลงทุนธุรกิจตั้งใหม่	๓. มูลค่าผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว	๔. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนจำแนกตามแหล่งรายได้ของลูกจ้าง	รวม
๑. มูลค่าส่งออกผ่านชายแดนจังหวัดสระแก้ว	๐	๓	๓	๒	
๒. เงินลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ โดย สกท. และเงินลงทุนธุรกิจตั้งใหม่	๑	๐	๑	๑	
๓. มูลค่าผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว	๑	๓	๐	๓	
๔. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนจำแนกตามแหล่งรายได้ของลูกจ้าง	๒	๓	๑	๐	
น้ำหนักรวมแต่ละตัวชี้วัดและน้ำหนักรวมทั้งหมด	๔	๙	๕	๖	๒๔
น้ำหนักแต่ละตัวชี้วัด	(๔/๒๔)*๓๖.๖๗ = ๖.๑๑	(๙/๒๔)*๓๖.๖๗ = ๑๓.๗๕	(๕/๒๔)*๓๖.๖๗ = ๗.๖๔	(๖/๒๔)*๓๖.๖๗ = ๙.๑๗	

โดยผลการวิเคราะห์น้ำหนักตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมแสดงในตารางที่ ๔-๔

ตารางที่ ๔-๔ ค่าน้ำหนักปัจจัยหลักและตัวชี้วัด จากการระดมความคิดเห็นนักวิชาการที่ปรึกษาโครงการฯ

ปัจจัยหลัก	ตัวชี้วัด (ปัจจัยรอง)	ค่าน้ำหนัก	
		ปัจจัยหลัก	ตัวชี้วัด
เศรษฐกิจ	๑. มูลค่าส่งออกผ่านชายแดนจังหวัดสระแก้ว	๓๖.๖๗	๖.๑๑
	๒. เงินลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติโดย สกท. และเงินลงทุนธุรกิจตั้งใหม่		๑๓.๗๕
	๓. มูลค่าผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว		๗.๖๔
	๔. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนจำแนกตามแหล่งรายได้ของลูกจ้าง		๔.๑๗
สังคม	๑. จำนวนแรงงานผ่านการฝึกอบรมเพิ่มศักยภาพแรงงาน	๓๑.๖๗	๗.๙๒
	๒. จำนวนผู้จบการศึกษาตามระดับการศึกษาและอาชีพ		๑๐.๕๖
	๓. ร้อยละของจำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.		๑๓.๒๐
สิ่งแวดล้อม	๑. จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่ผ่านเกณฑ์อุตสาหกรรมสีเขียว	๓๑.๖๗	๗.๙๒
	๒. จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอุตสาหกรรมเอส (มอก.เอส)		๖.๖๐
	๓. จำนวนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)		๕.๒๘
	๔. ปริมาณขยะที่จัดการถูกต้อง		๑๑.๘๘

เกณฑ์การประเมินผลกระทบทางเลือกต่อตัวชี้วัดภายใต้ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ของแต่ละทางเลือก โดยมีเกณฑ์คะแนนผลกระทบทางเลือกต่อตัวชี้วัด ดังนี้

คะแนนผลกระทบ	๐.๑ – ๑.๐	ผลกระทบเชิงบวกน้อยที่สุด (ผลกระทบเชิงลบมากที่สุด)
	๑.๑ – ๒.๐	ผลกระทบเชิงบวกน้อย (ผลกระทบเชิงลบมมาก)
	๒.๑ – ๓.๐	ผลกระทบเชิงบวกปานกลาง (ผลกระทบเชิงลบปานกลาง)
	๓.๑ – ๔..๐	ผลกระทบเชิงบวกมาก (ผลกระทบเชิงลบน้อย)
	๔.๑ – ๕.๐	ผลกระทบเชิงบวกมากที่สุด (ผลกระทบเชิงลบน้อยที่สุด)

อนึ่ง การกำหนดตัวเลขมีหลายรูปแบบ นักวิชาการบางท่านจะใช้เครื่องหมาย + หรือ – ขึ้นอยู่กับลักษณะของงานหรือโครงการ สำหรับการประเมินทางเลือกของงานศึกษานี้ เลือกใช้วิธีการให้ตัวเลขแบบที่ใช้ในการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ (Feasibility Study) ด้วยเหตุผลว่า หน่วยงานที่จัดทำแผนส่วนใหญ่จะคุ้นเคยกับการให้คะแนนในตัวเลขแบบไม่มีประจุแต่ประการที่สำคัญ คือ ความเข้าใจของภาคประชาชนเรื่องค่าตัวเลขที่เป็น + หรือ – ที่ต้องพิจารณาร่วมกับ “ผลกระทบเชิงบวก” “ผลกระทบเชิงลบ” “มากที่สุด” “น้อยที่สุด” ซึ่งอาจก่อให้เกิดความสับสนหากต้องพิจารณาในเวลาจำกัด

ตัวอย่างการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนผลกระทบต่อตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจได้แสดงใน**ตารางที่ ๔-๕**

ตารางที่ ๔-๕ เกณฑ์การประเมินตัวชี้วัด ด้านเศรษฐกิจ

ตัวชี้วัด (เศรษฐกิจ)	เกณฑ์การประเมิน	ค่าคะแนน
๑. มูลค่าส่งออกผ่านชายแดนจังหวัดสระแก้ว - มูลค่าสินค้าส่งออกผ่านชายแดน เพิ่มร้อยละ ๗.๔ (ข้อมูลฐาน) - มูลค่าสินค้าส่งออกผ่านชายแดน เพิ่มร้อยละ ๓ ต่อปี (แผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)	น้อยกว่า ร้อยละ ๘	๐.๑ – ๑.๐
	ร้อยละ ๘.๑ – ๘.๔	๑.๑ – ๒.๐
	ร้อยละ ๘.๕ - ๘.๘	๒.๑ – ๓.๐
	ร้อยละ ๘.๘ – ๙.๑	๓.๑ – ๔.๐
	มากกว่า ร้อยละ ๙.๑	๔.๑ – ๕.๐
๒. เงินลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ โดย สกท. (อนุมัติเงินลงทุนโดย สกท.) และเงินลงทุนธุรกิจตั้งใหม่ - อนุมัติเงินลงทุนโดย สกท. เพิ่มร้อยละ ๑๑ ต่อปี (ข้อมูลฐาน) - อนุมัติเงินลงทุนโดย สกท. เพิ่มร้อยละ ๒ ต่อปี	น้อยกว่า ร้อยละ ๑๐	๐.๑ – ๑.๐
	ร้อยละ ๑๐.๑ – ๑๒	๑.๑ – ๒.๐
	ร้อยละ ๑๒.๑ - ๑๔	๒.๑ – ๓.๐
	ร้อยละ ๑๔.๑ - ๑๖	๓.๑ – ๔.๐
	มากกว่า ร้อยละ ๑๖	๔.๑ – ๕.๐
๓. มูลค่าผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว - ผลผลิตพืชเศรษฐกิจ ๓ อันดับสูงสุด: อ้อย มันสำปะหลัง ข้าว มีรายได้เพิ่มขึ้น ประมาณร้อยละ ๒.๑ ต่อปี - อัตราการเพิ่มร้อยละ ๐.๕ ต่อระดับ เพราะราคาที่สูงเกินไปจะยากต่อการขาย	น้อยกว่า ร้อยละ ๒.๑	๐.๑ – ๑.๐
	ร้อยละ ๒.๑ - ๒.๖	๑.๑ – ๒.๐
	ร้อยละ ๒.๖๑ - ๓.๑	๒.๑ – ๓.๐
	ร้อยละ ๓.๑๑ - ๓.๖	๓.๑ – ๔.๐
	มากกว่า ร้อยละ ๓.๖	๔.๑ – ๕.๐
๔. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนจำแนกตามแหล่งรายได้ของลูกจ้าง - อัตราค่าแรงขั้นต่ำ ๓๒๐ บาท/วัน - อัตราค่าแรงเพิ่มขึ้นตามระดับฝีมือแรงงาน	ต่ำกว่า ๓๒๐ บาท/วัน	๐.๑ – ๑.๐
	๓๒๑ – ๓๕๐ บาท/วัน	๑.๑ – ๒.๐
	๓๕๑ – ๓๗๕ บาท/วัน	๒.๑ – ๓.๐
	๓๗๖ - ๔๐๐ บาท/วัน	๓.๑ – ๔.๐
	มากกว่า ๔๐๐ บาท/วัน	๔.๑ – ๕.๐

๔.๓ การประเมินผลกระทบทางเลือก

ตารางที่ ๔-๖ ผลประเมินทางเลือกการพัฒนาที่เป็นไปได้ด้านเศรษฐกิจ

ปัจจัยประเมิน	ค่าน้ำหนัก	สภาพตามปกติ		ทางเลือก การพัฒนาที่ ๑		ทางเลือก การพัฒนาที่ ๒		ทางเลือก การพัฒนาที่ ๓	
		คะแนน ผลกระทบ	คะแนน ประเมิน	คะแนน ผลกระทบ	คะแนน ประเมิน	คะแนน ผลกระทบ	คะแนน ประเมิน	คะแนน ผลกระทบ	คะแนน ประเมิน
๑.มูลค่าส่งออกผ่านชายแดนจังหวัดสระแก้ว	๖.๑๑	๑	๖.๑๑	๑.๒๐	๗.๓๓	๑.๘๐	๑๑.๐๐	๑.๒๐	๗.๓๓
๒.เงินลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ โดย สกท. และเงินลงทุนธุรกิจตั้งใหม่	๑๓.๗๕	๑.๘	๒๔.๗๕	๒.๐๐	๒๗.๕๐	๒.๕๐	๓๔.๓๘	๒.๐๐	๒๗.๕๐
๓ มูลค่าผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว	๗.๖๔	๒	๑๕.๒๘	๓.๐๐	๒๒.๙๒	๓.๕๐	๒๖.๗๔	๒.๐๐	๑๕.๒๘
๔. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนจำแนกตามแหล่งรายได้ของลูกจ้าง	๙.๑๗	๑	๙.๑๗	๒.๐๐	๑๘.๓๔	๓.๕๐	๓๒.๑๐	๔.๐๐	๓๖.๖๘
รวม	๓๖.๖๗		๕๕.๓๑		๗๖.๐๙		๑๐๔.๒๑		๘๖.๗๙

๔.๔ การเปรียบเทียบและระบุทางเลือกที่เหมาะสม

ผลการประเมินทางเลือกการพัฒนาแบบรวมด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ดังแสดงใน

ตารางที่ ๔-๗ การประเมินผลรวมของมิติทั้ง ๓ ด้าน (เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม)

ด้าน	น้ำหนัก	สภาพตามปกติ	ทางเลือก การพัฒนาที่ ๑	ทางเลือก การพัฒนาที่ ๒	ทางเลือก การพัฒนาที่ ๓
เศรษฐกิจ	๓๖.๖๗	๕๕.๓๑	๗๖.๐๙	๑๐๔.๒๑	๘๖.๗๙
สังคม	๓๑.๖๗	๗๖.๐๙	๘๘.๔๔	๑๑๒.๒	๑๑๗.๔๘
สิ่งแวดล้อม	๓๑.๖๗	๓๕.๖๔	๖๙.๓	๙๗.๖๘	๘๗.๗๘
รวม	๑๐๐	๑๖๗.๐๔	๒๓๓.๘๓	๓๑๔.๐๙	๒๙๒.๐๕

ตารางที่ ๔-๘ ผลการประเมินทางเลือกการพัฒนาจากการประชุมผู้มีส่วนได้เสียและนักวิชาการที่ปรึกษาโครงการฯ

ผลการประเมินทางเลือกการพัฒนา (ร้อยละ)	สภาพตามปกติ	ทางเลือก การพัฒนาที่ ๑	ทางเลือก การพัฒนาที่ ๒	ทางเลือก การพัฒนาที่ ๓
การประชุมกลุ่มย่อย (กระบวนการมีส่วนร่วม)	๑๖.๓๘	๒๕.๗๙	๒๘.๓๔	๒๙.๔๘
นักวิชาการที่ปรึกษาโครงการฯ	๑๖.๐๒	๒๒.๔๒	๓๐.๑๒	๓๑.๔๕

๕. การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน

การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน เป็นแนวทางหรือวิธีการดำเนินงานที่ช่วยให้ประเด็นยุทธศาสตร์บรรลุตามวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยครอบคลุมทั้งการส่งเสริม การหลีกเลี่ยง และการลดหรือบรรเทา (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๔ก) และนำไปสู่ความสมดุลในมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยมาตรการเพื่อความยั่งยืนมี ๓ ลักษณะ ได้แก่ มาตรการส่งเสริม มาตรการหลีกเลี่ยงผลกระทบ และมาตรการลดผลกระทบที่เกิดขึ้น

๖. การกำหนดมาตรการส่งเสริมผลกระทบเชิงบวก มาตรการหลีกเลี่ยงและบรรเทาผลกระทบเชิงลบ

ตารางที่ ๖-๑ มาตรการเพื่อความยั่งยืนที่ได้จากการประชุมกลุ่มย่อยฯ

มาตรการเพื่อความยั่งยืน	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ด้านสังคม	
มาตรการส่งเสริมผลกระทบเชิงบวก	
๑) กลุ่มมาตรการพัฒนาหน่วยงานจัดการศึกษา (๑) การจัดหาผู้เชี่ยวชาญการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ รวมทั้งการนำเข้าแรงงานที่มีทักษะฝีมือ เพื่อถ่ายทอดความรู้ให้แรงงานในจังหวัดสระแก้ว (๒) การอบรมบุคลากรเพื่อเพิ่มทักษะความรู้	กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม ภาคเอกชน สถาบันการศึกษาในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม
๒) กลุ่มมาตรการส่งเสริมความร่วมมือพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องตลาดแรงงาน (๑) การสำรวจความต้องการแรงงานและสิ่งที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน (๒) การบูรณาการระหว่างหน่วยงานกับผู้ประกอบการ ในการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นการปฏิบัติเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ (การฝึกงานในสถานประกอบการ การพัฒนาทักษะเฉพาะด้าน) และการฝึกอบรมระยะสั้นตามความต้องการตลาด (เช่น ภาษาต่างประเทศ เทคโนโลยีและนวัตกรรมในกระบวนการผลิต การพัฒนาสินค้า การขายสินค้าออนไลน์ พร้อมเรียนรู้วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น คุณธรรม จริยธรรม เป็นต้น)	กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สถาบันการศึกษาในพื้นที่ กระทรวงสาธารณสุข ภาคเอกชน นิคมอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
๓) การพัฒนาศักยภาพแรงงาน (สำหรับอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปและอุตสาหกรรมเป้าหมาย การค้า อุตสาหกรรมโลจิสติกส์ การเกษตร และธุรกิจต่อเนื่อง)	กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สถาบันการศึกษาในพื้นที่ กระทรวงสาธารณสุข ภาคเอกชน นิคมอุตสาหกรรมกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
๔) การศึกษาใกล้ถิ่นอาศัยและความเท่าเทียมของคุณภาพการศึกษา (ลดปัญหาเด็กออกจากระบบการศึกษาจากปัญหาการพนัน/ บ่อนคาสิโนในพื้นที่ใกล้เคียง)	กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย

มาตรการเพื่อความยั่งยืน	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๕) กลุ่มมาตรการขับเคลื่อน SEZ สระแก้ว (๑) การถอดบทเรียนSEZอื่นเพื่อพัฒนา SEZ สระแก้ว (๒) การพัฒนาระบบข้อมูลเชิงพื้นที่ที่เป็นปัจจุบัน แม่นยำ ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย โดยหน่วยงานกลาง (OSS) (๓) การศึกษาแนวทางการขยายขอบเขตพื้นที่ SEZ สระแก้วเพิ่มอีก ๓ ตำบล (๔) การศึกษาแนวทางปรับปรุงกลไกการบริการจัดการและขับเคลื่อน SEZ สระแก้วให้มีประสิทธิภาพ ๖) การพัฒนากลไกรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการขับเคลื่อน SEZ สระแก้วอย่างรอบด้าน	สำนักงานจังหวัดสระแก้ว ศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ (OSS) นิคมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงพาณิชย์ ภาคเอกชน (เช่น สภาอุตสาหกรรม หอการค้า เป็นต้น) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงแรงงาน สำนักโยธาธิการและผังเมือง สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดสระแก้ว กระทรวงคมนาคม กระทรวงการต่างประเทศ
๗) การพัฒนาศักยภาพแรงงาน (สำหรับอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปและอุตสาหกรรมเป้าหมาย การค้า อุตสาหกรรมโลจิสติกส์ การเกษตร และธุรกิจต่อเนื่อง)	กระทรวงแรงงาน สถาบันการศึกษาในพื้นที่ ภาคเอกชน กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ นิคมอุตสาหกรรม กระทรวงคมนาคม สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กรมการพัฒนาชุมชน สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
มาตรการหลีกเลี่ยงผลกระทบเชิงลบ	
๑) การป้องกันแรงงานลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย	กระทรวงแรงงาน สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ภาคเอกชน ศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ (OSS) ด้านแรงงานต่างด้าวเพื่อสนับสนุน SEZ สระแก้ว
๒) การบูรณาการระหว่างหน่วยงานเพื่อแก้ไขปัญหาการใช้ที่ดินเขต SEZ สระแก้ว	สำนักโยธาธิการและผังเมือง สำนักงานจังหวัดสระแก้ว สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมป่าไม้ กรมธนารักษ์ อำเภออรัญประเทศ อำเภอวัฒนานคร กระทรวงคมนาคม การนิคมอุตสาหกรรม กรมที่ดิน สภาอุตสาหกรรม หอการค้า สศช.
มาตรการลดผลกระทบเชิงลบ	

มาตรการเพื่อความยั่งยืน	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๑) ปรับปรุงกฎ ระเบียบ มาตรการและดูแลการบังคับใช้กฎหมายเพื่อลดการลักลอบนำเข้าแรงงาน รวมทั้งการคุ้มครองสิทธิแรงงานไทยและต่างด้าว	สำนักงานจังหวัดสระแก้ว กระทรวงแรงงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๒) พัฒนาศักยภาพของ OSS ด้านแรงงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีการทำงานแบบบูรณาการและมีประสิทธิภาพ	ศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ (OSS) ด้านแรงงานต่างด้าวเพื่อสนับสนุน SEZ สระแก้ว กระทรวงแรงงาน สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สถานีตำรวจภูธร ภาคเอกชน
ด้านเศรษฐกิจ	
มาตรการส่งเสริมผลกระทบเชิงบวก	
๑) มาตรการส่งเสริมเกษตรปลอดภัย ๑.๑) ส่งเสริมการเข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรขั้นปฐม (สมุนไพรและพืชเศรษฐกิจ) เป็นสินค้าเกษตรปลอดภัย มีมาตรฐานคุณภาพ มีประสิทธิภาพการผลิต และเพิ่มมูลค่า ๑.๒) การพัฒนาและบ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรปลอดภัย พร้อมมาตรการจูงใจ และสิทธิประโยชน์ ๑.๓) การส่งเสริมการผลิตพืชที่มีโอกาส (เช่น กะเพรา โดยศึกษาข้อมูลคู่ค้าเพื่อกำหนดวิธีเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน และส่งเสริมความร่วมมือกับภาคเอกชน)	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สถาบันวิชาการในพื้นที่ ภาคเอกชน สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงศึกษาธิการ สถาบันการจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตร กระทรวงพาณิชย์
๒) ยกระดับศักยภาพสถาบันเกษตรกร (ด้านการบริหารจัดการทุน การวิเคราะห์และพัฒนาช่องทางการตลาดในไทยและต่างประเทศ การสร้างความร่วมมือกับธุรกิจที่เกี่ยวเนื่องในห่วงโซ่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง โดยเฉพาะสมุนไพรและพืชเศรษฐกิจสำคัญ รวมทั้งผู้ประกอบการขนส่งและโลจิสติกส์)	กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดสระแก้ว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงอุตสาหกรรม สถาบันการจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตร ภาคเอกชน สถาบันวิชาการในพื้นที่
๓) การพัฒนาเครือข่ายผู้บริโภคสินค้าเกษตรปลอดภัย	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข ศูนย์คุ้มครองสิทธิผู้บริโภคจังหวัดสระแก้ว กระทรวงพาณิชย์
๔) การพัฒนาและปรับปรุงระบบขนส่งสาธารณะจังหวัดสระแก้วให้ครอบคลุมและสมบูรณ์ (ถนน รถโดยสารสาธารณะ และระบบราง)	กระทรวงคมนาคม องค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว อำเภออรัญประเทศ อำเภอวัฒนานคร

มาตรการเพื่อความยั่งยืน	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๒) มาตรการส่งเสริม SMEs ๒.๑) ส่งเสริมการรวมกลุ่มและการจดทะเบียน SMEs ใน SEZ สระแก้ว (เพื่อเข้าถึงสิทธิประโยชน์ มาตรการทางการเงิน มาตรการทางภาษี และการรับรองมาตรฐาน) ๒.๒) ยกระดับศักยภาพผู้ประกอบการ (รายเก่าและรายใหม่) อย่างเป็นระบบตามลักษณะเฉพาะของกลุ่มกิจกรรมตอบสนองต่อแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป และการพัฒนาเป็นศูนย์โลจิสติกส์ในพื้นที่ SEZ สระแก้ว (Upskill, Reskill และ New Skill) ๒.๓) จัดทำข้อมูล SMEs ใน SEZ สระแก้วและจังหวัดสระแก้ว เพื่อการบริหารจัดการการพัฒนาผลิตภาพและนวัตกรรม รวมทั้งพัฒนาแพลตฟอร์ม เพื่อส่งเสริมการตลาดทั้งในไทยและต่างประเทศ ๓) ติดตามประเมินผลการดำเนินงาน SMEs เป็นระยะ เพื่อปรับปรุงแนวทางและ มาตรการส่งเสริม SMEs ให้เหมาะสมและทันการณ์	สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กระทรวงอุตสาหกรรม กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สถาบันวิชาการในพื้นที่ ภาคเอกชน กระทรวงแรงงาน กระทรวงพาณิชย์ สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ สภาอุตสาหกรรม หอการค้า
มาตรการหลีกเลี่ยงผลกระทบเชิงลบ	
๑) การลักลอบการนำเข้าวัตถุดิบ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ แบบผิดกฎหมาย	ด่านศุลกากรอรัญประเทศ สถานีตำรวจภูธร
ด้านสิ่งแวดล้อม	
มาตรการหลีกเลี่ยงผลกระทบเชิงลบ	
๑) การบุกรุกพื้นที่ป่าไม้และการใช้ที่ดินผิดประเภท	กรมป่าไม้ สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสระแก้ว สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม อำเภออรัญประเทศ อำเภอวัฒนานคร สำนักงานที่ดินจังหวัดสระแก้ว

มาตรการเพื่อความยั่งยืน	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๒) การลักลอบทิ้งขยะ ๓) การจัดการขยะที่ต้นทางและหยุดการนำเข้าขยะจากนอกพื้นที่ (สินค้ามือสอง ขยะจากกระบวนการผลิต และขยะชุมชนโดยคัดแยกจากครัวเรือน ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจัดการขยะฯ)	เทศบาลตำบล สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสระแก้ว การนิคมอุตสาหกรรมภาคเอกชน กระทรวงอุตสาหกรรม
๔) การใช้สารเคมีอันตรายในพื้นที่เกษตร	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข
๕) การฟื้นฟูสภาพคลองพรมโหด (คลองตื้นเขินจากการทิ้งขยะมือสองและขยะครัวเรือน ประกอบกับไม่ได้ขุดลอก ทำให้ตื้นเขินเก็บกักน้ำไม่ได้ น้ำเน่าเสีย และเกิดปัญหาน้ำท่วมเวลาฝนตกหนัก)	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดก้ว กรมเจ้าท่า สำนักงานจังหวัดสระแก้ว สำนักงานและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสระแก้ว
มาตรการลดผลกระทบเชิงลบ	
๑) การจัดการมลภาวะจากกระบวนการผลิต	กระทรวงอุตสาหกรรม การนิคมอุตสาหกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสระแก้ว สำนักงานจังหวัดสระแก้ว

การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้งที่ ๒ และครั้งที่ ๓
ของกิจกรรมการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ ๒
ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
วันที่ ๒๑ และ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๕ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.
ณ โรงแรมเดอะ เวโล โฮเทล แอนด์ บีเอ็มเอ็กซ์ ปั๊ม แทร็ค จังหวัดสระแก้ว

๑. หลักการและเหตุผล

การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment: SEA) เป็นกระบวนการที่เป็นระบบ เพื่อใช้สนับสนุนกระบวนการตัดสินใจในการวางแผน โดยคำนึงถึงปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล รวมทั้งให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๔)

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ดำเนินการขับเคลื่อน SEA ของประเทศมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๖๒ โดยให้ความสำคัญกับการสร้างองค์ความรู้และการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผน การจัดทำแนวทาง SEA รวมถึงการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและผลักดันกลไกการขับเคลื่อน SEA ซึ่ง สศช. ได้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำโครงการนำร่อง SEA ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว (Special Economic Zone: SEZ สระแก้ว) ซึ่งประกอบด้วยโครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ๒ ระยะ คือ ระยะที่ ๑ (มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๓ - สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔) ในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ เพื่อจัดทำรายงานการกำหนดขอบเขตสำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ซึ่งเป็นขั้นตอนในการกำหนดกรอบและประเด็นสำคัญในการดำเนินการตามขั้นตอนของ SEA ทั้งนี้ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว

ในปีงบประมาณ ๒๕๖๔ สศช. มีการจัดทำโครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ระยะที่ ๒ (มกราคม - มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕) เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ จนเสร็จสิ้นกระบวนการ SEA และจัดทำรายงาน SEA รวมถึงการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและการจัดทำแผน เพื่อนำผลที่ได้จากการจัดทำ SEA ไปใช้บูรณาการผนวกร่วมกับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว อีกทั้งนำบทเรียนจากการจัดทำ SEA ไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงแนวทาง SEA และนำไปต่อยอดในการจัดทำคู่มือ SEA เขตเศรษฐกิจพิเศษ

๒. วัตถุประสงค์ของการจัดทำ SEA โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วฯ ระยะที่ ๒

๑) เพื่อพัฒนาทางเลือกการพัฒนาของพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

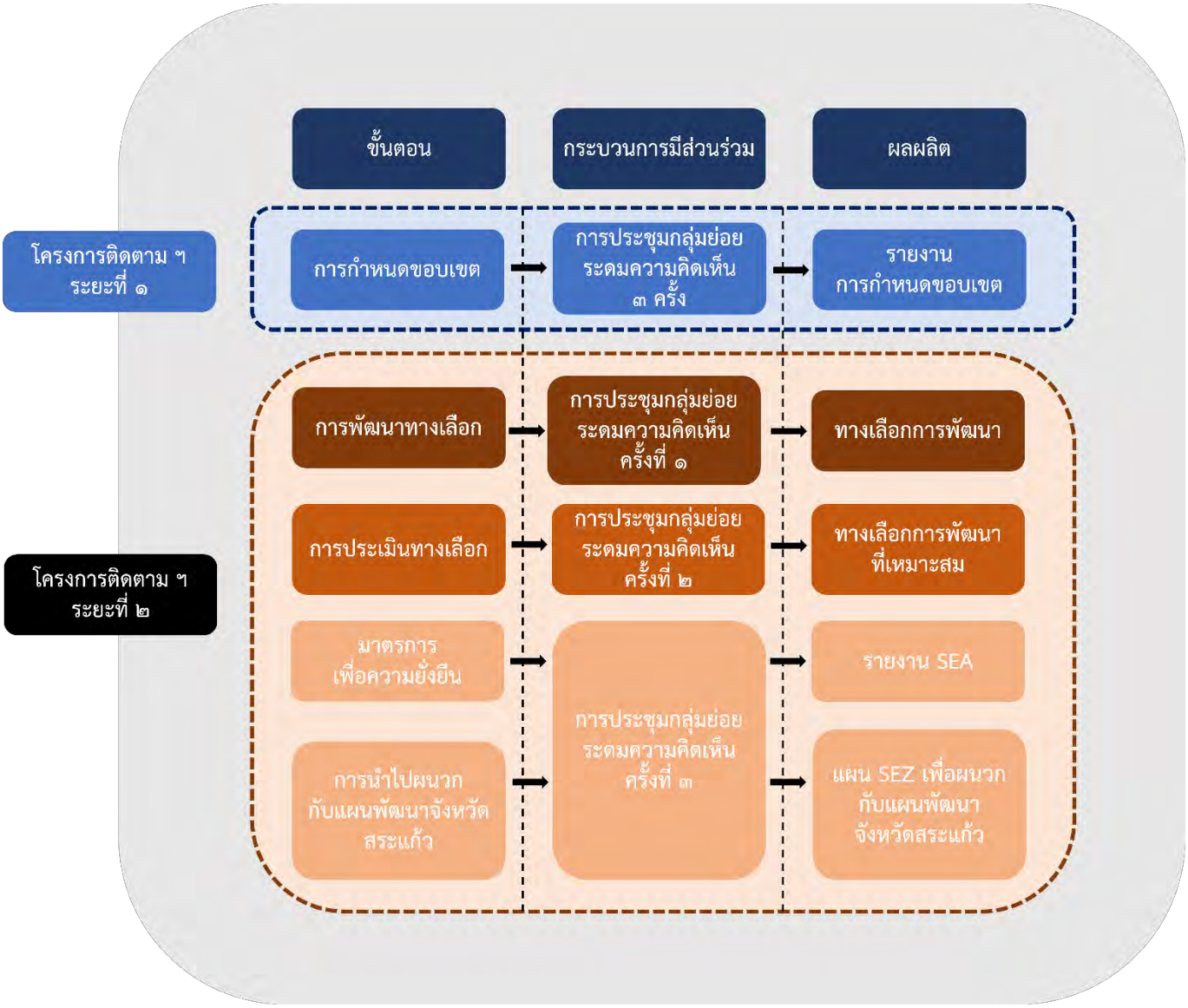
๒) เพื่อประเมินทางเลือกการพัฒนา และการจัดลำดับทางเลือกการพัฒนาของพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

๓) เพื่อกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน และจัดทำรายงาน SEA เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว และผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว

๓. วิธีการดำเนินงาน

โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วฯ ระยะที่ ๒ ดำเนินงานต่อเนื่องจากโครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วฯ ระยะที่ ๑ ที่ได้มีการจัดทำ SEA จนถึงขั้นตอนการจัดทำรายงานการกำหนดขอบเขต ทั้งนี้ ระหว่างเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ - มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่ปรึกษาโครงการฯ ได้ทำการทบทวนรายงานการกำหนดขอบเขต ซึ่งมีการปรับเป้าหมายการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ประเด็นยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืน ตัวชี้วัด การประเมินข้อมูลฐาน และทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น ให้มีความชัดเจนสอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่และความต้องการของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมากขึ้น เพื่อนำมาเป็นข้อมูลสำหรับการดำเนินงานในโครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วฯ ระยะที่ ๒ ในขั้นตอนการพัฒนาและประเมินทางเลือกการพัฒนา มาตรการเพื่อความยั่งยืน และการจัดทำรายงาน SEA โดยจะจัดให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ในรูปแบบการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นฯ จากผู้มีส่วนได้เสียในขั้นตอนต่าง ๆ รวม ๓ ครั้ง

ทั้งนี้ โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วฯ ระยะที่ ๒ ได้จัดประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นฯ ครั้งที่ ๑ เรื่อง การพัฒนาทางเลือก เมื่อวันศุกร์ ที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting) เพื่อพิจารณาทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้นร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียเรียบร้อยแล้ว โดยที่ปรึกษาโครงการฯ ได้นำผลจากการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นฯ ครั้งที่ ๑ ซึ่งประกอบด้วย ความเห็นต่อเป้าหมายการพัฒนา ประเด็นยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น มาใช้ในการจัดทำกระบวนการ SEA ในขั้นตอนที่เหลือที่มีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกันเป็นกระบวนการ กล่าวคือ การจัดทำร่างทางเลือกการพัฒนาที่เป็นไปได้ และร่างแนวทางการประเมินทางเลือกการพัฒนา และสำหรับนำเสนอเพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียในการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นฯ ครั้งที่ ๒ ในวันอังคารที่ ๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕ สำหรับกระบวนการท้ายสุด คือ การนำเสนอทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสม แนวทางการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน การสรุปผลการจัดทำ SEA ในภาพรวม และร่างแนวทางการบูรณาการผลการจัดทำ SEA เข้ากับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว กับการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ สำหรับนำเสนอเพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียในการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นฯ ครั้งที่ ๓ ทั้งนี้ ประเด็นสาระการประชุม ตลอดจนรูปแบบและวิธีการประชุมฯ จำแนกตามขั้นตอนการดำเนินงาน ได้แสดงใน**รูปที่ ๑** ส่วนรายละเอียดวิธีการดำเนินงานในการพัฒนาทางเลือก การประเมินทางเลือกการพัฒนา และการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน และการจัดทำรายงาน SEA มีดังนี้

รูปที่ ๑ กรอบการดำเนินงานภาพรวมของโครงการติดตามและประเมินผล เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ ๑ และระยะที่ ๒

๓.๑ การพัฒนาทางเลือกการพัฒนา เป็นการกำหนดทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ ที่มีความเป็นไปได้ในการดำเนินงานตามแผนหรือแผนงาน ที่จะส่งผลให้การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเกิดการเปลี่ยนแปลง และบรรลุวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

วิธีการดำเนินงานในขั้นตอนนี้ คือ การนำผลการทบทวนรายงานการกำหนดขอบเขต (โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วฯ ระยะที่ ๑) ประกอบด้วย เป้าหมายการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ประเด็นยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัด และทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น เป็นข้อมูลสำหรับการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย **ในการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ฯ ครั้งที่ ๑ หัวข้อ “การพัฒนาทางเลือก”** ซึ่งได้ดำเนินการแล้ว โดยผลที่ได้จากการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นฯ ครั้งที่ ๑ คือ ทางเลือกการพัฒนาที่มาจากกระบวนการมีส่วนร่วม จากนั้นที่ปรึกษาโครงการฯ จึงนำทางเลือกการพัฒนาดังกล่าว มาพิจารณาประกอบการหารือรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้แทนภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง แล้วทำการปรับทางเลือกการพัฒนา SEZ สระแก้วให้มีความชัดเจน มีความเชื่อมโยงกับศักยภาพพื้นที่และแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้อง มุ่งสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนา และคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ โดยที่ปรึกษาโครงการฯ จะนำแนวทางการพัฒนามาวิเคราะห์ทางวิชาการ โดยการนำเสนอภาพอนาคต การวิเคราะห์แนวโน้ม การวิเคราะห์แบบหลายเกณฑ์ รวมทั้งการหารือกับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้มาซึ่ง (ร่าง) แนวทางการประเมินทางเลือกการพัฒนาที่มีความรอบคอบชัดเจน ครอบคลุมด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

๓.๒ การประเมินทางเลือกการพัฒนา เป็นการประเมินผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ รวมทั้งการวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกการพัฒนา เพื่อให้ได้ทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสมที่สุด

วิธีการดำเนินงานในขั้นตอนนี้ คือ การเตรียมข้อมูลโดยที่ปรึกษาโครงการฯ ดังกล่าวในข้อ ๓.๑ หลังจากนั้นจึงนำ (ร่าง) แนวทางการประเมินผลกระทบทางเลือกการพัฒนามาเป็นข้อมูลนำเข้าในการหารือร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียใน**การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นฯ ครั้งที่ ๒ หัวข้อ “การพัฒนาและประเมินทางเลือกการพัฒนา”** ด้วยเทคนิควิธีการประชุมเชิงปฏิบัติการ และเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียร่วมจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกการพัฒนา ผ่านการนำเสนอภาพอนาคต การวิเคราะห์แนวโน้ม การวิเคราะห์แบบหลายเกณฑ์และการประเมินแบบตารางผลกระทบ ผลที่ได้จากการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นฯ ครั้งนี้ คือ ผลการพัฒนาและการประเมินทางเลือกการพัฒนา ผ่านการให้ค่าน้ำหนักตัวชี้วัด และการคาดการณ์ผลกระทบของทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ จากกระบวนการมีส่วนร่วม

๓.๓ การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน เป็นแนวทางหรือวิธีการดำเนินงานที่ช่วยให้ประเด็นยุทธศาสตร์บรรลุตามวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และนำไปสู่ความสมดุลในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ครอบคลุม ๑) มาตรการส่งเสริม ๒) มาตรการหลีกเลี่ยง และ ๓) มาตรการลดหรือบรรเทา โดยหน่วยงานผู้รับผิดชอบมาตรการเพื่อความยั่งยืน มีหน่วยงานกำกับ คือ สำนักงานจังหวัดสระแก้ว และมีหน่วยงานดำเนินการ เช่น สำนักงานแรงงานจังหวัดสระแก้ว สำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้ว สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสระแก้ว เป็นต้น และนำมาตรการเพื่อความยั่งยืนไปบูรณาการผนวกเข้ากับ (ร่าง) แผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

วิธีการดำเนินงานในขั้นตอนนี้ ที่ปรึกษาโครงการฯ ได้จัดทำ (ร่าง) มาตรการเพื่อความยั่งยืน เพื่อเป็นข้อมูลนำเข้าในการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย ใน**การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นฯ ครั้งที่ ๓ หัวข้อ "การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน และการผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว"** โดยผลลัพธ์ที่ได้จากการประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งนี้ คือ ความคิดเห็นต่อ (ร่าง) มาตรการเพื่อความยั่งยืน จากนั้น ที่ปรึกษาโครงการฯ จะนำผลลัพธ์ที่ได้มาวิเคราะห์และกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนให้ครบถ้วนต่อไป

๓.๔ การจัดทำรายงาน SEA เป็นการสรุปผลการดำเนินงาน SEA ทุกขั้นตอน เพื่อใช้ในการดำเนินงาน ติดตาม ประเมินผล และสื่อสารกับประชาชน ประกอบด้วย รายงานเชิงวิชาการ และรายงานฉบับประชาชน ซึ่งจะได้นำรายงาน SEA ไปรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียก่อนนำเสนอหน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงานต่อไป เพื่อให้ได้รายงานที่สมบูรณ์ มีความน่าเชื่อถือ และเป็นที่ยอมรับ

วิธีการดำเนินงานในขั้นตอนนี้ คือ การนำข้อมูลสรุปผลการจัดทำ SEA และ (ร่าง) แนวทางและแผนการผนวกผลการจัดทำ SEA เข้ากับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ที่จัดเตรียมโดยที่ปรึกษาโครงการฯ ไปรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย ใน**การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นฯ ครั้งที่ ๓ หัวข้อ "การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน และการผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว"** โดยผลลัพธ์ที่ได้จากการประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งนี้ คือ แนวทางและแผนการผนวกผลการจัดทำ SEA เข้ากับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว รวมถึงข้อเสนอแนะต่อการขับเคลื่อนการจัดทำ SEA ให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น จากนั้น ที่ปรึกษาโครงการฯ นำผลการศึกษาที่ได้ไปจัดทำรายงาน SEA เชิงวิชาการ และรายงาน SEA ฉบับประชาชน

๓.๕ การผนวกเข้ากับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว โดยรับฟังข้อมูลเกี่ยวกับสาระสำคัญของแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้วที่เกี่ยวข้องกับ SEZ สระแก้ว ข้อคิดเห็นเรื่องการผนวกผล SEA เข้ากับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานจังหวัดสระแก้ว หอการค้าจังหวัดสระแก้ว สำนักงานสภาเกษตรกร จังหวัดสระแก้ว สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นต้น ร่วมกับผู้มีส่วนได้เสีย พร้อมเสนอแนวทางการบูรณาการผลการจัดทำ SEA สำหรับการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วอย่างยั่งยืน เพื่อการผนวกเข้ากับ (ร่าง) แผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

๔. วัตถุประสงค์ของการจัดการประชุมกลุ่มย่อยฯ

๔.๑ การจัดประชุมกลุ่มย่อมระดมความคิดเห็น ครั้งที่ ๒ เรื่อง การพัฒนาและประเมินทางเลือกการพัฒนา (วันอังคารที่ ๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕)

๑) วัตถุประสงค์

เพื่อร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียในการพัฒนาทางเลือกการพัฒนา และการประเมินทางเลือกการพัฒนา ผ่านการให้ค่าน้ำหนักตัวชี้วัด และการคาดการณ์ผลกระทบของทางเลือกการพัฒนาต่างๆ

๒) รูปแบบการจัดประชุม เป็นการจัดประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น โดยในช่วงเช้าจะนำเสนอกระบวนการดำเนินงาน SEA ของกิจกรรมภายใต้โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน จากนั้นมีการเสวนา เรื่อง การขับเคลื่อน (ร่าง) แผนพัฒนาจังหวัด

สระแก้ว ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) โดยการสนับสนุนของผลการศึกษา SEA ของพื้นที่ SEZ สระแก้ว จากผู้แทน ๕ หน่วยงาน ประกอบด้วย สำนักงานจังหวัดสระแก้ว แขวงทางหลวงจังหวัดสระแก้ว สำนักงานสภาเกษตรกร จังหวัดสระแก้ว หอการค้าจังหวัดสระแก้ว และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำหรับในช่วงบ่าย จะเป็นการนำเสนอและระดมความคิดเห็น เรื่อง การพัฒนาทางเลือกการพัฒนา การนำเสนอเรื่อง การประเมินทางเลือกการพัฒนา และมีการประชุมกลุ่มย่อย เรื่อง การให้ค่าน้ำหนักตัวชี้วัดและการคาดการณ์ผลกระทบของทางเลือกการพัฒนา จำนวน ๓ กลุ่ม กลุ่มละประมาณ ๒๕ คน โดยแต่ละกลุ่มประกอบด้วยผู้แทนผู้มีส่วนได้เสียจากหน่วยงานและภาคส่วนที่มีภารกิจและความเชี่ยวชาญใกล้เคียงกัน หรือเป็นผู้แทนกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องประสานงานหรือมีความร่วมมือในการทำงานกัน

๓) ผลที่คาดว่าจะได้รับ

(๑) ผลการพัฒนาและการประเมินทางเลือกการพัฒนา ผ่านการให้ค่าน้ำหนักตัวชี้วัดและการคาดการณ์ผลกระทบของทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ ของโครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ ๒ จากกระบวนการมีส่วนร่วม

(๒) กระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจต่อกระบวนการ SEA ในเรื่องการพัฒนาและการประเมินทางเลือกการพัฒนา รวมถึงโอกาสในการระดมความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม

(๓) ข้อมูลเกี่ยวกับสาระสำคัญของแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้วที่เกี่ยวข้องกับ SEZ สระแก้ว ข้อคิดเห็นเรื่องการผนวกผล SEA เข้ากับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ความสำคัญของผล SEA ในพื้นที่ SEZ สระแก้ว กับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และการร่วมปฏิบัติการในลักษณะต่างๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔.๒ การจัดประชุมกลุ่มย่อมระดมความคิดเห็น ครั้งที่ ๓ เรื่อง การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน และการผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว (วันพุธที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕)

๑) วัตถุประสงค์

(๑) เพื่อร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียในการประเมินทางเลือกการพัฒนา เพื่อให้ได้ทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสม และการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน ตลอดจนแนวทางการผนวกผล SEA เข้ากับ (ร่าง) แผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) และการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ

(๒) เพื่อนำเสนอและรับฟังข้อเสนอแนะต่อผลการศึกษาของโครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ ๒ อันจะทำให้ผลการจัดทำ SEA นี้ เป็นที่ยอมรับจากผู้มีส่วนได้เสีย

๒) รูปแบบการจัดประชุม

เป็นการจัดประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น โดยในช่วงเช้าจะนำเสนอเรื่อง ทางเลือกการพัฒนา ที่ปรับปรุงจากการมีส่วนร่วม และต่อเนื่องด้วยการประชุมกลุ่มย่อยฯ เรื่อง การประเมินทางเลือกการพัฒนา สำหรับในช่วงบ่ายจะเป็นการนำเสนอเรื่อง ทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสม และแนวทางการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน รวมทั้งการผนวกผลการศึกษา SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว และการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ จากนั้นจะดำเนินการรับฟังความคิดเห็นเรื่อง การผนวกผล SEA เข้ากับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว จากผู้มีส่วนได้เสีย

๓) ผลที่คาดว่าจะได้รับ

(๑) ได้ทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสม และมาตรการเพื่อความยั่งยืน ของโครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ ๒ จากกระบวนการมีส่วนร่วม

(๒) กระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจต่อกระบวนการ SEA รวมถึงโอกาสในการระดมความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม อันนำไปสู่การยอมรับต่อแผนหรือแผนงานที่จะเกิดขึ้นจากกระบวนการจัดทำ SEA

(๓) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อแนวทางการผนวกผล SEA เข้ากับ (ร่าง) แผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) และการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ

๕. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นฯ ครั้งที่ ๒ และครั้งที่ ๓ จำนวนรวมทั้งสิ้น ๑๕๐ คน ประกอบด้วย ผู้มีส่วนได้เสียที่เป็นผู้แทนภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว โดยพิจารณาจากความเป็นตัวแทน ๓ ลักษณะ คือ

๕.๑ ความเป็นตัวแทนของภาคส่วนการพัฒนา จำแนกตามภารกิจ ความเชี่ยวชาญ และผลกระทบหรือประโยชน์ที่จะได้รับจากการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ที่ครอบคลุมทั้งผู้นำภาคประชาสังคมและชุมชน หน่วยงานภาครัฐ ภาคธุรกิจ องค์กรเอกชนด้านการพัฒนาและการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้แทนสถาบันการศึกษาหรือนักวิชาการที่มีบทบาทเกี่ยวข้องและเป็นที่ยอมรับ

๕.๒ ความเป็นตัวแทนที่ครอบคลุมประเด็นยุทธศาสตร์และทางเลือกการพัฒนา ได้แก่ การพัฒนา ระบบโลจิสติกส์ การพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายและอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง การพัฒนาเกษตรแนวใหม่ การพัฒนาแรงงานและทรัพยากรมนุษย์ให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน การใช้ทรัพยากรและจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

๕.๓ ผู้แทนที่เคยเข้าร่วมกระบวนการมีส่วนร่วมในโครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วฯ ระยะที่ ๑ ในหัวข้อการกำหนดขอบเขต หรือ**ผู้ที่เคยเข้าร่วมกระบวนการมีส่วนร่วมในการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นฯ ครั้งที่ ๑** ในโครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วฯ ระยะที่ ๒ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง ได้แก่ ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ผู้แทนภาคประชาชนผู้แทนภาคเอกชน อุตสาหกรรม และหน่วยงานเกี่ยวข้อง

๖. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กำหนดการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้งที่ ๒
เรื่อง การพัฒนาและประเมินทางเลือกการพัฒนา
ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
วันอังคารที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๕ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.
ณ โรงแรมเดอะเวโล โฮเต็ล แอนด์ บีเอ็มเอ็กซ์ ปั๊มพ์ แทร็ค จังหวัดสระแก้ว

๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ น. **ลงทะเบียนเข้าร่วมการประชุมฯ และตรวจคัดกรอง COVID-19**

๐๙.๐๐ - ๐๙.๑๕ น. **กล่าวเปิดการประชุม**

โดย **ดร.วิชญายุทธ บุญชิต**
รองเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๐๙.๑๕ - ๐๙.๓๐ น. **กล่าวต้อนรับ**

โดย นายธีระชัย ลิ้มประสิทธิศักดิ์
รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระแก้ว

๐๙.๓๐ - ๐๙.๔๕ น. **ชี้แจง วัตถุประสงค์ของโครงการฯ และการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นฯ ครั้งที่ ๒**

โดย **รองศาสตราจารย์ ดร.สุระ พัฒนเกียรติ**
คณบดีคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
หัวหน้าโครงการฯ

๐๙.๔๕ - ๑๐.๐๐ น. **นำเสนอ เรื่อง กระบวนการดำเนินงาน SEA ของโครงการติดตามฯ**

โดย **ดร.วิเทศ ศรีเนตร**
ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
ที่ปรึกษาโครงการฯ

๑๐.๐๐ - ๑๐.๑๕ น. ----------พักรับประทานอาหารว่าง----------

๑๐.๑๕ - ๑๒.๐๐ น. **เสวนา เรื่อง การขับเคลื่อนแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)**

โดย **นายพงศ์จิตต์ รวีกิจสัมฤทธิ์**
ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนา
สำนักงานจังหวัดสระแก้ว
นายพรพิชิต กลิ่นมาลี
ผู้อำนวยการแขวงทางหลวงจังหวัดสระแก้ว (วัฒนานคร)
นายวรเชษฐ์ สุริยะหน่อคำชัย
หัวหน้าสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดสระแก้ว

ดร.วิชุดา จันทร์ข้างแรม
รองประธานและเลขาธิการหอการค้าจังหวัดสระแก้ว

ดำเนินการเสวนาโดย **นางสินี ช่วงฉ่ำ**
ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่ปรึกษาโครงการฯ

๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น. ----------พักรับประทานอาหารกลางวัน----------

๑๓.๐๐ - ๑๔.๐๐ น. **นำเสนอและระดมความคิดเห็น เรื่อง การพัฒนาทางเลือกการพัฒนา**

โดย **รองศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ วิโรจนกูฏ**
ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
ที่ปรึกษาโครงการฯ

๑๔.๐๐ – ๑๕.๐๐ น. **นำเสนอ เรื่อง การประเมินทางเลือกการพัฒนา**

โดย **รองศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ วิโรจนกูฏ**

๑๕.๐๐ - ๑๕.๑๕ น. ----------พักรับประทานอาหารว่าง----------

๑๕.๑๕ - ๑๖.๑๕ น. **ประชุมกลุ่มย่อย เรื่อง การให้ค่าน้ำหนักตัวชี้วัด และการคาดการณ์ผลกระทบของทางเลือกการพัฒนา**

ดำเนินการประชุมกลุ่มย่อย โดย

- **รองศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ วิโรจนกูฏ**
- **ดร.วิเทศ ศรีเนตร**
- **นางสินี ช่วงฉ่ำ**

๑๖.๑๕ - ๑๖.๓๐ น. **สรุปและปิดการประชุม**

โดย **ดร.วิเทศ ศรีเนตร**

กำหนดการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้งที่ ๓
เรื่อง การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน และการผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว
ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
วันพุธที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๕ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.
ณ โรงแรมเดอะเวโล โฮเต็ล แอนด์ บีเอ็มเอ็กซ์ ปั๊มพ์ แทร็ค จังหวัดสระแก้ว

๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ น. **ลงทะเบียนเข้าร่วมการประชุมฯ และตรวจคัดกรอง COVID-19**

๐๙.๐๐ - ๐๙.๓๐ น. **ชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการ และการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นฯ ครั้งที่ ๓**

โดย **ดร.วิเทศ ศรีเนตร**
ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
ที่ปรึกษาโครงการฯ

๐๙.๓๐ - ๑๐.๑๐ น. **นำเสนอ เรื่อง ทางเลือกการพัฒนา ที่ปรับปรุงจากการมีส่วนร่วม**

โดย **รองศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ วิโรจนกูฏ**
ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
ที่ปรึกษาโครงการฯ

๑๐.๑๐ - ๑๒.๐๐ น. **ประชุมกลุ่มย่อย เรื่อง การประเมินทางเลือกการพัฒนา**

ดำเนินการประชุมกลุ่มย่อย โดย

- **รองศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ วิโรจนกูฏ**
- **ดร.วิเทศ ศรีเนตร**
- **นางสินี ช่วงฉ่ำ**

๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น. ----------พักรับประทานอาหารกลางวัน----------

๑๓.๐๐ - ๑๔.๐๐ น. **นำเสนอ เรื่อง ทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสม และแนวทางการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน**

โดย **รองศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ วิโรจนกูฏ**

๑๔.๐๐ - ๑๕.๐๐ น. **นำเสนอ เรื่อง การผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว และการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ**

โดย **นางสินี ช่วงฉ่ำ**

๑๕.๐๐ - ๑๕.๑๕ น. ----------พักรับประทานอาหารว่าง----------

๑๕.๑๕ – ๑๖.๐๐ น. **รับฟังความคิดเห็น เรื่อง การผนวกผล กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว และการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ (ต่อ)**

ดำเนินการโดย **นางสินี ช่วงฉ่ำ**

๑๖.๐๐ - ๑๖.๓๐ น. **สรุปและปิดการประชุม**

โดย **ดร.วิเทศ ศรีเนตร**

เอกสารประกอบ ชุดที่ ๑
การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้งที่ ๒ และครั้งที่ ๓
ของกิจกรรมการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ ๒
วันที่ ๒๑ และ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.
ณ โรงแรมเดอะ เวโล โฮเทล แอนด์ บีเอ็มเอ็กซ์ ปั๊ม แทร็ค จังหวัดสระแก้ว

---

๑. ความเป็นมาของโครงการ

การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment: SEA) เป็นกระบวนการที่เป็นระบบ เพื่อใช้สนับสนุนกระบวนการตัดสินใจในการวางแผน โดยคำนึงถึงปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล รวมทั้งให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๔)

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ดำเนินการขับเคลื่อน SEA ของประเทศมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๖๒ โดยให้ความสำคัญกับการสร้างองค์ความรู้และการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผน การจัดทำแนวทาง SEA รวมถึงการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและผลักดันกลไกการขับเคลื่อน SEA นอกจากนี้ สศช. ได้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำโครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (โครงการติดตามฯ) โดยแบ่งออกเป็น ๒ ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ ๑ (มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๓ - สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔) ในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ เพื่อจัดทำรายงานการกำหนดขอบเขต สำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว (Special Economic Zone: SEZ สระแก้ว) ซึ่งเป็นขั้นตอนการกำหนดกรอบและประเด็นสำคัญในการดำเนินการ ทั้งนี้ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว และระยะที่ ๒ (มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๕ - มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕) ในปีงบประมาณ ๒๕๖๔ เพื่อดำเนินการต่อเนื่องตามขั้นตอนต่าง ๆ จนเสร็จสิ้นกระบวนการ SEA และจัดทำรายงาน SEA รวมถึงการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและการจัดทำแผน เพื่อนำผลที่ได้จากการจัดทำ SEA ไปบูรณาการผนวกร่วมกับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว อีกทั้ง นำบทเรียนจากการจัดทำ SEA ไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงแนวทาง SEA และนำไปต่อยอดในการจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

๒. วัตถุประสงค์ของการจัดทำ SEA ในโครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วฯ ระยะที่ ๒

๒.๑ เพื่อพัฒนาทางเลือกและประเมินทางเลือกการพัฒนาของพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

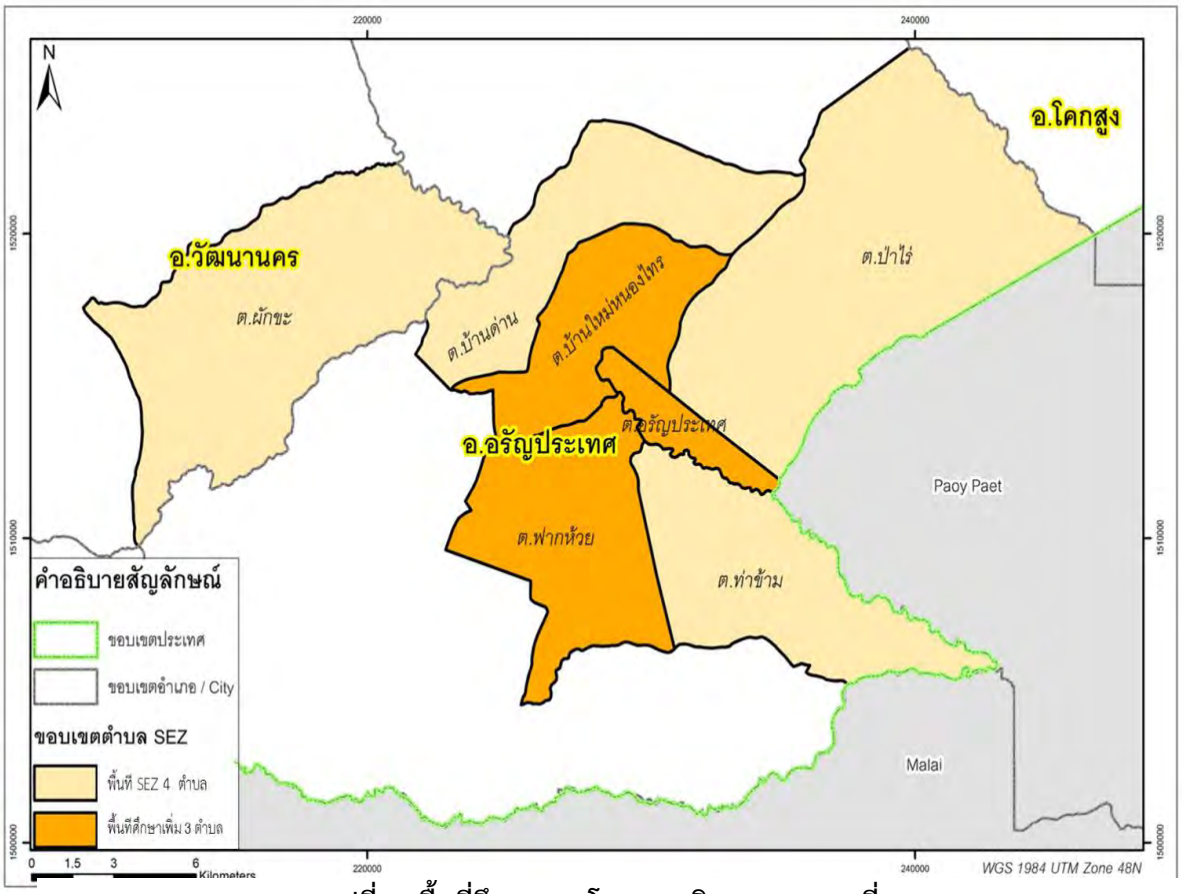
๒.๒ เพื่อกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน สำหรับทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสม

๒.๓ เพื่อจัดทำรายงาน SEA เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว และผนวกผลการการจัดทำ SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว

๓. ขอบเขตการศึกษา

๓.๑ พื้นที่ศึกษา

พื้นที่ศึกษาของโครงการติดตามฯ ระยะที่ ๒ เช่นเดียวกับระยะที่ ๑ ครอบคลุมทั้งสิ้น ๗ ตำบล ของจังหวัดสระแก้ว โดยแบ่งเป็น ๔ ตำบล ซึ่งเป็นพื้นที่ SEZ สระแก้ว ประกอบด้วย ตำบลผักขะ อำเภอวัฒนานคร ตำบลป่าไร่ ตำบลบ้านด่าน และตำบลท่าข้าม อำเภออรัญประเทศ และ อีก ๓ ตำบล ซึ่งเป็นพื้นที่ได้รับผลกระทบจากการเติบโตของ SEZ สระแก้ว ประกอบด้วย ตำบลฟากห้วย ตำบลอรัญประเทศ และตำบลบ้านใหม่หนองไทร อำเภออรัญประเทศ ดังแสดงใน**รูปที่ ๑**

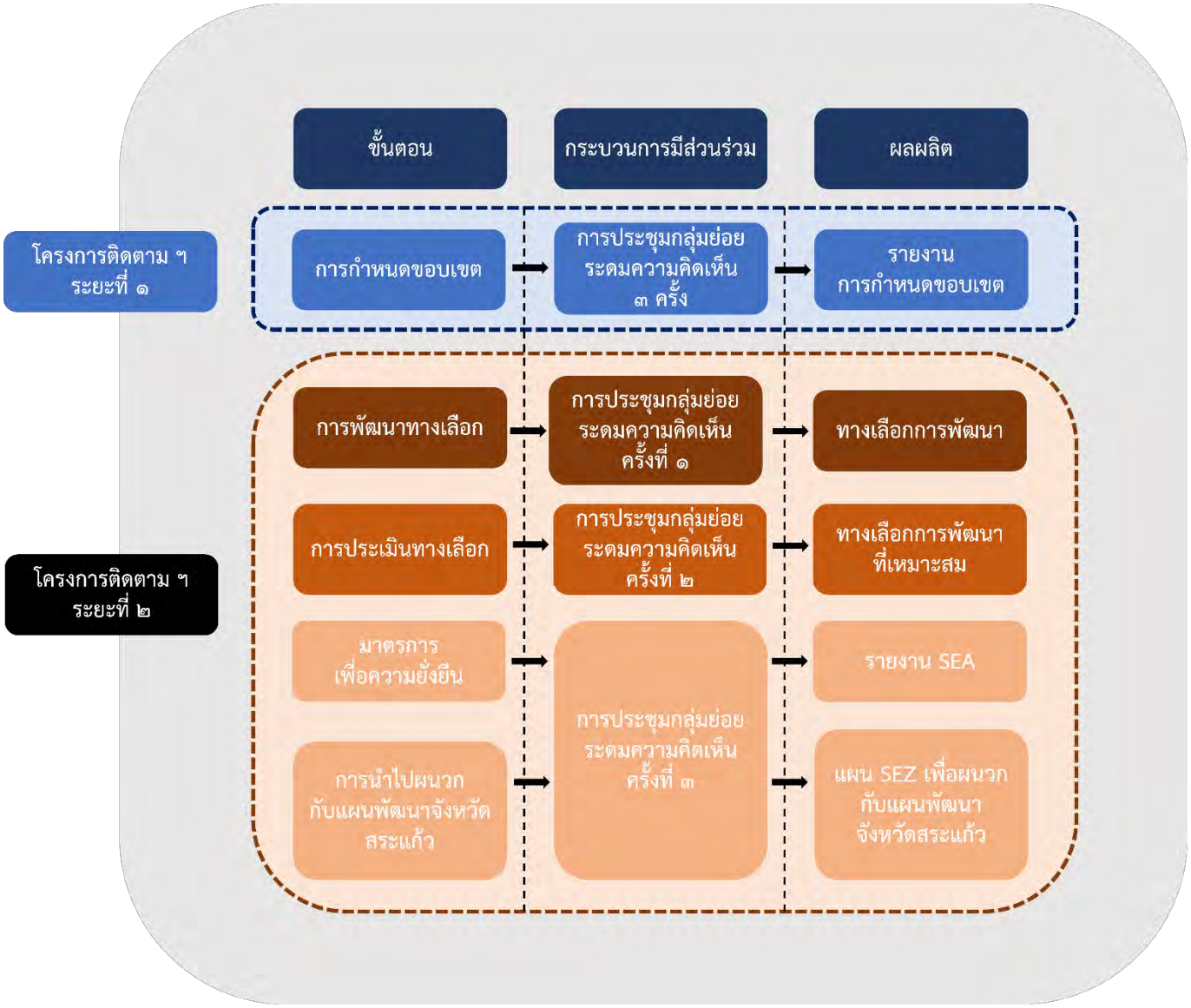
รูปที่ ๑ พื้นที่ศึกษาของโครงการติดตามฯ ระยะที่ ๒

๓.๒ ช่วงเวลาศึกษา

โครงการติดตามฯ ระยะที่ ๒ เดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๖๕ - มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕

๔. วิธีการดำเนินงานของโครงการติดตามฯ ระยะที่ ๒

โครงการติดตามฯ ระยะที่ ๒ มีกรอบการดำเนินงานตาม ดังแสดงใน**รูปที่ ๒** สรุปขั้นตอนการศึกษาดังนี้

รูปที่ ๒ กรอบการดำเนินงานภาพรวมของโครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว การพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ ๑ และ ระยะที่ ๒

๔.๑ การพัฒนาทางเลือกการพัฒนา เป็นการกำหนดทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ ที่มีความเป็นไปได้ในการดำเนินงานตามแผนหรือแผนงาน ที่จะส่งผลให้การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว มุ่งไปยังเป้าหมายการพัฒนา ไปสู่ภาพอนาคตการพัฒนาที่ต้องการร่วมกัน และบรรลุวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

วิธีการดำเนินงานในขั้นตอนนี้ คือ การนำผลจากการศึกษาในขั้นตอนการกำหนดขอบเขต (จากโครงการติดตามฯ ระยะที่ ๑) ประกอบด้วย เป้าหมายการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ประเด็นยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัดของประเด็นยุทธศาสตร์ และทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น โดยนำข้อมูลดังกล่าว

มาทบทวนและสังเคราะห์ ผ่านเป็นกระบวนการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนได้เสีย (**จากการประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ ๑ หัวข้อ “การพัฒนาทางเลือก”)**

ผลที่ได้จากการประชุมกลุ่มย่อยฯ ดังกล่าว นำไปสู่การพัฒนาทางเลือกต่าง ๆ จากนั้นที่ปรึกษาโครงการฯ จึงนำทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ ดังกล่าว มาตรวจสอบความเหมาะสมตามหลักการการพัฒนาทางเลือกที่อ้างอิงไว้ในแนวทาง SEA (สศช., ๒๕๖๔) และทวนสอบความครบถ้วน สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์และเป้าหมายการพัฒนา ให้มั่นใจรอบคอบว่าได้นำประเด็นต่าง ๆ จากผู้มีส่วนได้เสียเข้าไปประกอบการออกแบบทางเลือกการพัฒนา อีกทั้งสร้างทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ ที่มีลักษณะของทางเลือกที่ชัดเจน แตกต่างกัน และมีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนร่วมกัน นำไปสู่ผลการออกแบบการพัฒนาทางเลือกการพัฒนา SEZ สระแก้วให้มีลักษณะต่าง ๆ มีผลกระทบให้เกิดการพัฒนาต่าง ๆ ที่ยั่งยืน มีความเชื่อมโยงกับศักยภาพพื้นที่และแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้อง มุ่งสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนา และคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ

๔.๒ การประเมินทางเลือกการพัฒนา เป็นการวิเคราะห์ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ ที่ได้พัฒนาออกแบบไว้ ทั้งทางบวกและทางลบ ให้เกิดความเข้าใจเปรียบเทียบผลกระทบต่าง ๆ และพิจารณาประเมินร่วมกันของผู้มีส่วนได้เสีย ผ่านการวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกการพัฒนา เพื่อร่วมกันตัดสินใจทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสม

เพื่อสนับสนุนให้ผู้มีส่วนได้เสียได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสมร่วมกัน ที่ปรึกษาโครงการฯ จะนำทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ ดังกล่าวจากขั้นตอนการพัฒนาทางเลือก มานำเสนอต่อผู้มีส่วนได้เสีย หารือทำความเข้าใจลักษณะและผลกระทบของทางเลือกต่าง ๆ และนำ (ร่าง) แนวทางการประเมินผลกระทบทางเลือกการพัฒนามาหารือร่วมกับผู้มีส่วนได้เสีย (ใน**การประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ ๒ หัวข้อ “การพัฒนาและประเมินทางเลือกการพัฒนา”** ด้วยเทคนิควิธีการประชุมเชิงปฏิบัติการ และเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียร่วมจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกการพัฒนา ผ่านกิจกรรมการร่วมกันพิจารณาและทำความเข้าใจลักษณะ ผลกระทบ รวมทั้ง ร่วมกันประเมินหาทางเลือกที่เหมาะสม ประกอบด้วย การนำเสนอภาพอนาคต การวิเคราะห์แนวโน้ม การวิเคราะห์แบบหลายเกณฑ์และการประเมินแบบตารางผลกระทบ ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ ๒ คือ ทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสมสำหรับแผนการพัฒนา SEZ สระแก้ว จากการร่วมกันพิจารณาทางเลือกต่าง ๆ และร่วมตัดสินใจของผู้มีส่วนได้เสียผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม

๔.๓ การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน เป็นขั้นตอนการกำหนดมาตรการ แนวทางหรือวิธีการดำเนินงานที่จะสนับสนุนทางเลือกที่เหมาะสม ให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ทำให้ทางเลือกที่เหมาะสมไปสู่การปฏิบัติและสัมฤทธิ์ผล ช่วยให้ประเด็นยุทธศาสตร์บรรลุตามวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและนำไปสู่ความสมดุลในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยทั่วไปการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนจะครอบคลุม ๑) มาตรการการส่งเสริมผลกระทบของการพัฒนา ๒) มาตรการหลีกเลี่ยงผลกระทบ และ ๓) มาตรการลดหรือบรรเทาผลกระทบ ผู้มีส่วนได้เสียจะมีโอกาสให้ข้อเสนอแนะและความเห็นต่อมาตรการเพื่อความยั่งยืน เพื่อมีส่วนร่วมในการผลักดันในการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนในแผนการพัฒนา ร่วมกับหน่วยงานผู้รับผิดชอบต่อการดำเนินงานของแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว เช่น สำนักงานแรงงานจังหวัดสระแก้ว สำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้ว สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด

สระแก้ว เป็นต้น และนำมาตรการเพื่อความยั่งยืนไปบูรณาการผนวกเข้ากับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

เพื่อสนับสนุนให้ผู้มีส่วนได้เสียได้มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนและการบูรณาการผลของ SEA กับแผนการพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ที่ปรึกษาโครงการฯ จะนำเสนอ (ร่าง) แนวทางการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนแก่ผู้มีส่วนได้เสีย และร่วมกันพิจารณาการผนวกผลการศึกษา SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ผ่านการเสวนาแลกเปลี่ยนและการประชุมกลุ่มย่อย (ใน**การประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ ๓ หัวข้อ "การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน และการผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว**") ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับจากการประชุมกลุ่มย่อยฯ ดังกล่าว จะนำไปสู่การสรุปผลการศึกษา SEA ในขั้นตอนสุดท้ายที่ไปช่วยสนับสนุนการดำเนินงานของแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว จากทางเลือกการพัฒนา SEZ สระแก้ว เพื่อความยั่งยืนต่อไป

การผนวกผลของ SEA เข้ากับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ซึ่งจะใช้การเสวนา เพื่อรับฟังข้อมูลเกี่ยวกับสาระสำคัญของแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้วที่เกี่ยวข้องกับ SEZ สระแก้ว ข้อคิดเห็นเรื่องการผนวกผล SEA เข้ากับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานจังหวัดสระแก้ว หอการค้าจังหวัดสระแก้ว สำนักงานสภาเกษตรกร จังหวัดสระแก้ว สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นต้น ร่วมกับผู้มีส่วนได้เสีย พร้อมเสนอแนวทางการบูรณาการผลการจัดทำ SEA สำหรับการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วอย่างยั่งยืน เพื่อการผนวกเข้ากับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

๔.๔ การจัดทำรายงาน SEA เป็นการสรุปผลการดำเนินงาน SEA ทุกขั้นตอน เพื่อใช้ในการดำเนินงานติดตาม ประเมินผล และสื่อสารกับประชาชน ประกอบด้วย รายงานเชิงวิชาการและรายงานฉบับประชาชน ซึ่งจะได้นำรายงาน SEA ไปรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียก่อนนำเสนอหน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงานต่อไป เพื่อให้ได้รายงานที่สมบูรณ์ มีความน่าเชื่อถือ และเป็นที่ยอมรับ

เพื่อสนับสนุนให้ผู้มีส่วนได้เสียได้เข้าใจและได้รับประโยชน์การศึกษา SEA ที่ผนวกกับแผนการพัฒนาจังหวัดสระแก้ว จากการพัฒนา SEZ สระแก้ว ที่ปรึกษาโครงการฯ จะอธิบายข้อมูลสรุปผลการจัดทำ SEA และ (ร่าง) แนวทางและแผนการผนวกผลการจัดทำ SEA เข้ากับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ที่จัดเตรียมโดยที่ปรึกษาโครงการฯ ไปรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย (ใน**การประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ ๓ หัวข้อ "การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน และการผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว"**) ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ คือความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อแนวทางและแผนการผนวกผลการจัดทำ SEA เข้ากับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว รวมถึงข้อเสนอแนะต่อการขับเคลื่อนการจัดทำ SEA ให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น จากนั้น ที่ปรึกษาโครงการฯ นำผลการศึกษาที่ได้ไปจัดทำรายงาน SEA เชิงวิชาการ และรายงาน SEA ฉบับประชาชน หลังการประชุมกลุ่มย่อยฯ ต่อไป

๕. ผลลัพธ์ของการศึกษากระบวนการ SEA ของพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

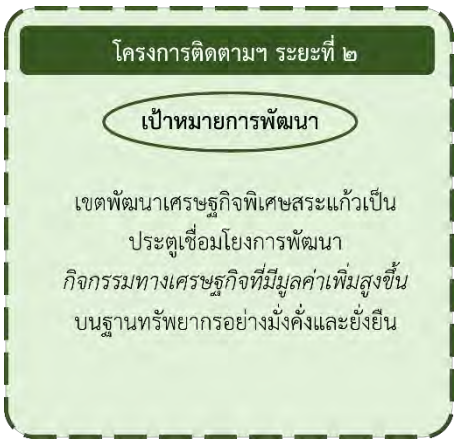
กระบวนการมีส่วนร่วมที่โครงการติดตามฯ ระยะที่ ๑ และระยะที่ ๒ ได้รับผลลัพธ์สำคัญจากกระบวนการ SEA ประกอบด้วย เป้าหมายการพัฒนา ประเด็นยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ ทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสม และมาตรการเพื่อความยั่งยืน สรุปได้ ดังต่อไปนี้

๕.๑ เป้าหมายการพัฒนา

เป้าหมายการพัฒนา คือ ภาพที่คาดหวังให้เกิดขึ้นในอนาคตโดยมีพื้นฐานอยู่บนความเป็นจริงในปัจจุบัน (สศช., ๒๕๖๔)

เป้าหมายการพัฒนาของการพัฒนา SEZ สระแก้ว คือ **“เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น บนฐานทรัพยากรอย่างมั่งคั่งและยั่งยืน”**

ผลจากการทบทวนและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องของพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว โดยเฉพาะประเด็นยุทธศาสตร์ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนา และตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ที่เป็นพื้นที่ชายแดนระหว่างประเทศ ส่งผลให้เป้าหมายการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาจะคาดหวังให้เกิด ซึ่งไม่จำกัดเฉพาะการพัฒนาอุตสาหกรรมมูลค่าสูง แต่จะก่อให้เกิดการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หลากหลาย บนฐานของทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรมนุษย์ให้มั่งคั่งและยั่งยืน ทั้งการผลิตที่เป็นการนำปัจจัยการผลิตมาแปรรูปเพื่อให้ได้ผลผลิตหรือสินค้าเพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับปัจจัยการผลิต ดังเช่น กระบวนการอุตสาหกรรมต่าง ๆ รวมทั้งกิจกรรมธุรกิจบริการ การซื้อขายแลกเปลี่ยนและการขนส่ง เป็นต้น ผลจากการทบทวนเอกสารและการรับฟังข้อคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียที่ผ่านมา สรุปได้ว่า กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีศักยภาพสอดคล้องกับบริบทและศักยภาพของ SEZ สระแก้ว ได้แก่ กิจกรรมการค้าชายแดน กิจการโลจิสติกส์และการขนส่งต่อเนื่อง อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป กิจกรรมสนับสนุนการท่องเที่ยว คลังสินค้าในประเทศและระหว่างประเทศ ธุรกิจบริการ และการจัดการคมนาคมขนส่งหลายรูปแบบ (รถยนต์ รถไฟ)

รูปที่ ๓ เป้าหมายการพัฒนาของการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

๕.๒ ประเด็นยุทธศาสตร์ และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ หมายถึง ประเด็นการพัฒนาที่สำคัญต่าง ๆ ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ปัญหาและโอกาสของการพัฒนา โดยพิจารณาจากเป้าหมายการพัฒนาที่กำหนดขึ้น (สศช., ๒๕๖๔) ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวสำหรับเป้าหมายการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว มี ๓ ประเด็น ดังต่อไปนี้

๕.๒.๑ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑

ความเชื่อมโยงระบบโลจิสติกส์และห่วงโซ่อุปทานสู่ความมั่งคั่งอย่างยั่งยืน

เพื่อให้เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว บรรลุเป้าหมายเป็นประตูเชื่อมโยงกิจกรรมเศรษฐกิจ ความเชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ด้วยการคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ที่รวดเร็วและเครือข่าย ตลอดห่วงโซ่อุปทาน ในลักษณะ รูปแบบ วิธีการที่สร้างความยั่งยืนด้วย

๕.๒.๒ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒

การส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงบนฐานทรัพยากร

เพื่อให้เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว บรรลุเป้าหมายการพัฒนากิจกรรมเศรษฐกิจบนฐานทรัพยากรที่มีศักยภาพด้านการเกษตร และอุตสาหกรรมเกษตรที่มีมูลค่าสูงขึ้น ใช้จุดแข็งของพื้นที่จังหวัดสระแก้ว และ SEZ สระแก้วด้านการเกษตร และสอดคล้องกับพื้นที่จังหวัดสระแก้ว และ SEZ สระแก้วซึ่งมีจุดแข็งเรื่องเกษตร สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว และความต้องการของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ในการประชุมกลุ่มย่อยฯ ของโครงการติดตามฯ ระยะที่ ๑ และ ๒) ในการต่อยอดผลผลิตทางการเกษตรที่เป็นทรัพยากรของพื้นที่เป็นการยกระดับการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรมูลค่าสูงและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมร่วมด้วยกับการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

๕.๒.๓ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓

การพัฒนาการศึกษา องค์ความรู้ และศักยภาพของประชาชนให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน

เพื่อให้เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว บรรลุเป้าหมายให้เกิดความมั่งคั่ง เศรษฐกิจและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน สังคมมีคุณภาพและมีความสุข ประเด็นสำคัญคือ ประเด็นการพัฒนาด้านการศึกษา การพัฒนาศักยภาพประชาชนมีความครอบคลุมครบถ้วน ทั้งด้วยการพัฒนาการศึกษาและการฝึกอบรมต่าง ๆ อ้างอิงข้อมูลที่รวบรวมและศึกษาของโครงการติดตามฯ ระยะที่ ๑ กล่าวว่า แรงงานในภาพรวมของจังหวัดสระแก้ว ไม่ขาดแคลนในเชิงปริมาณแต่ยังขาดความรู้และทักษะที่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน เนื่องจากการศึกษาของประชากรส่วนใหญ่อยู่ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการฝึกอบรมที่ดำเนินการอยู่เป็นการพัฒนาทักษะฝีมือระดับต้น จึงมีความจำเป็นที่ต้องพัฒนาทั้งด้านการศึกษา องค์ความรู้และทักษะ เพื่อสร้างศักยภาพแรงงานให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานที่จะพัฒนาขึ้นอย่างมากเพื่อเป็นกำลังขับเคลื่อนการพัฒนา SEZ ตามเป้าหมายการพัฒนาที่กำหนด

แต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ ได้มีการระบุวัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืน ซึ่งหมายถึงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ สำหรับประเด็นยุทธศาสตร์และทางเลือกการพัฒนาที่ต้องการ เพื่อช่วย

ในการวิเคราะห์และกำหนดมาตรการและวิธีการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของประเด็นยุทธศาสตร์นั้น (สศช., ๒๕๖๔) วัตถุประสงค์ของประเด็นยุทธศาสตร์ ปรากฏใน**รูปที่ ๔**

รูปที่ ๔ ประเด็นยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

๕.๓ ภาพอนาคตการพัฒนา (Development Scenario)

ภาพอนาคตการพัฒนา เป็นสถานการณ์ที่คาดหวังให้เกิดขึ้นเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนา ทำให้ผู้มีส่วนได้เสียได้มีส่วนร่วมกันในการมองอนาคตร่วมกัน และหาเส้นทางและวิธีการไปถึงสถานการณ์นั้นจากสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้การตัดสินใจเพื่อดำเนินการพัฒนาใด ๆ มีการวางแผนอย่างรอบคอบ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นใน “อนาคต” ภาพอนาคตการพัฒนา ที่คาดการณ์ไว้สำหรับพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ สระแก้ว คือ

ใน ๕ ปีข้างหน้า (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นของประเทศไทย และประเทศชายแดน

โดยนิยามของคำสำคัญ มีดังนี้

๕.๓.๑ ประตูเชื่อมโยง หมายถึง โครงข่ายระบบคมนาคมและขนส่ง และระบบโลจิสติกส์

๕.๓.๒ กิจกรรมทางเศรษฐกิจ หมายถึง อุตสาหกรรมเป้าหมายและกิจการเป้าหมาย[๑] อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง เกษตรปลอดภัย การค้า ธุรกิจทางการเงิน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและธุรกิจบริการ

๕.๔ ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด คือ ตัวแปรที่สามารถใช้อธิบายสถานการณ์ในเรื่องต่าง ๆ ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง ทิศทางการเปลี่ยนแปลง และความสัมพันธ์ของสิ่งที่ต้องการวัดกับสิ่งอื่นที่เกี่ยวข้อง ตัวชี้วัดที่ใช้ในการศึกษานี้ ใช้เป็นเครื่องมือบอกทิศทางการพัฒนาของประเด็นยุทธศาสตร์ ว่ามีความก้าวหน้าไปถึงจุดใดไปสู่เป้าหมายการพัฒนาของประเด็นนั้น ตัวชี้วัดจึงช่วยในการติดตามและประเมินสัมฤทธิ์ผลของแนวทางการพัฒนาของประเด็นยุทธศาสตร์ เนื่องจากเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนมุ่งเพื่อบรรลุสมดุลของการพัฒนาในมิติเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ของการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ดังนั้น ได้พิจารณาคัดเลือกตัวชี้วัด ที่ครอบคลุมและสามารถสะท้อนความก้าวหน้าของการดำเนินงานตามทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ **อีกทั้งได้พิจารณาจากความเหมาะสมในการนำไปใช้ในทางปฏิบัติ มีข้อมูลเพียงพอที่ใช้ในการติดตามประเมินผลได้ในระยะยาว และให้ความสำคัญกับบริบทของข้อมูลจริงในพื้นที่ด้วย ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม สำหรับประเด็นยุทธศาสตร์และทางเลือกการพัฒนา แสดงดังตารางที่ ๑**

ตารางที่ ๑ การกำหนดตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ	ตัวชี้วัดด้านสังคม	ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม
๑. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นต่อปีของมูลค่าการค้าชายแดน ๒. เงินลงทุนรวมในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายและกิจการเป้าหมายที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ ๓. ปริมาณผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้วที่เพิ่มขึ้น ๔. รายได้แรงงานที่สูงขึ้นตามโอกาสการจ้างงานและตำแหน่งงานที่สูงขึ้น	๑. จำนวนแรงงานไทย และแรงงานต่างด้าวในพื้นที่จังหวัดสระแก้วและ SEZ สระแก้ว ที่ผ่านการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะฝีมือที่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน ๒. จำนวนหลักสูตรในสถาบันการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานที่เพิ่มขึ้น ๓. ร้อยละที่ลดลงของจำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.	๑. จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่ผ่านเกณฑ์อุตสาหกรรมสีเขียว ๒. จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอุตสาหกรรมเอส (มอก. เอส) ๓. จำนวนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ๔. ปริมาณขยะที่ลดลง

[๑] ๑๒ กลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ให้การส่งเสริม หมายถึง อุตสาหกรรมการเกษตร ประมง และกิจการที่เกี่ยวข้อง อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องหนัง อุตสาหกรรมผลิตเครื่องเรือน อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องมือแพทย์ อุตสาหกรรมยานยนต์ เครื่องจักร และชิ้นส่วน อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมการผลิตพลาสติก อุตสาหกรรมการผลิตยา อุตสาหกรรมโลจิสติกส์ นิคมหรือเขตอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมสนับสนุนการท่องเที่ยว และ ๙ กิจการเป้าหมาย ได้แก่ กิจการอบพืชและไซโล กิจการผลิตผลิตภัณฑ์จากผลพลอยได้หรือเศษวัสดุทางการเกษตร กิจการผลิตโครงสร้างโลหะสำหรับงานก่อสร้างหรืองานอุตสาหกรรม กิจการผลิตสิ่งพิมพ์ทั่วไป กิจการผลิตอาหารสัตว์หรือส่วนผสมอาหารสัตว์ กิจการผลิตวัสดุก่อสร้างและกิจการผลิตผลิตภัณฑ์คอนกรีตอัดแรงสำหรับงานสาธารณูปโภค กิจการผลิตสิ่งปรุงแต่งสำหรับประทินร่างการ เช่น สบู่ ยาสีฟัน ยาสระผม เครื่องสำอาง กิจการผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกสำหรับสินค้าอุปโภค เช่น บรรจุภัณฑ์พลาสติก กิจการผลิตสิ่งของจากเยื่อหรือกระดาษ เช่น กล่องกระดาษ กิจการพัฒนาอาคารสำหรับโรงงานอุตสาหกรรมและ/หรือคลังสินค้า (คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ๒๕๕๗, ๒๕๕๘ก, ข, ค, จ และ ง)

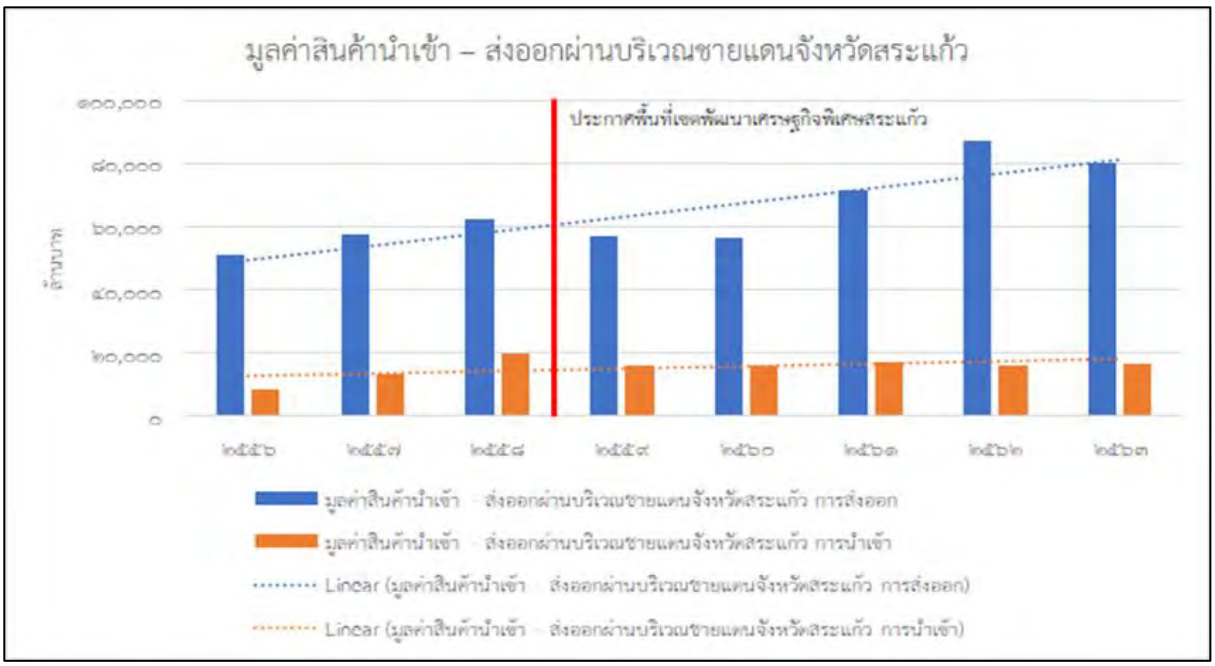
๕.๔.๑ ข้อมูลฐานตัวชี้วัด

ข้อมูลฐาน (Baseline information) เป็นข้อมูลที่แสดงการเปลี่ยนแปลงของตัวชี้วัดของประเด็นสำคัญ ประเด็นยุทธศาสตร์ ที่ผ่านมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน บอกแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงตัวแปรต่อการพัฒนาด้านต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมที่เลือกขึ้นมาใช้ในการติดตามและประเมินความก้าวหน้าของประเด็นยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา ที่มีผลต่อการคาดการณ์ทิศทางในอนาคต การวิเคราะห์ข้อมูลฐานมีความสำคัญต่อความเข้าใจตัวแปรต่าง ๆ มีระดับทิศทางการเปลี่ยนแปลงอย่างไร ก่อนจะสามารถออกแบบทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ข้อมูลฐานตัวชี้วัดของพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว และจังหวัดสระแก้ว ประกอบด้วย

๑) ด้านเศรษฐกิจ

๑.๑) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นต่อปีของมูลค่าการค้าชายแดน

อัตราการเพิ่มขึ้นของมูลค่าการค้าชายแดนในระยะที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) เท่ากับร้อยละ ๗.๔ ต่อปี ดังแสดงในรูปที่ ๕ โดยคาดการณ์ว่าในอนาคต ๑๐ ปี เมื่อมีการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งและศูนย์โลจิสติกส์ครบถ้วนเอื้อต่อการทำธุรกิจการค้าโดยเฉพาะการลดต้นทุนในการขนส่ง และการขนส่งที่รวดเร็วขึ้น เนื่องจากมีการแยกการขนส่งสินค้าและการขนส่งคน ประกอบกับมีการลงทุนการผลิตที่หลากหลาย รวมทั้งยกระดับอุตสาหกรรมเป็นอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงและธุรกิจต่อเนื่องใน SEZ สระแก้ว และจังหวัดสระแก้ว ที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดมากขึ้น จะช่วยทำให้ให้อัตราการเพิ่มขึ้นของมูลค่าสินค้านำเข้า - ส่งออกชายแดนจังหวัดสระแก้วเพิ่มมากขึ้นในอัตราเฉลี่ยอย่างน้อยร้อยละ ๔๐ ต่อปี (โดยอ้างอิงการประมาณจากเงินลงทุนที่เพิ่มขึ้นร้อยละ ๔๐ ต่อปี)

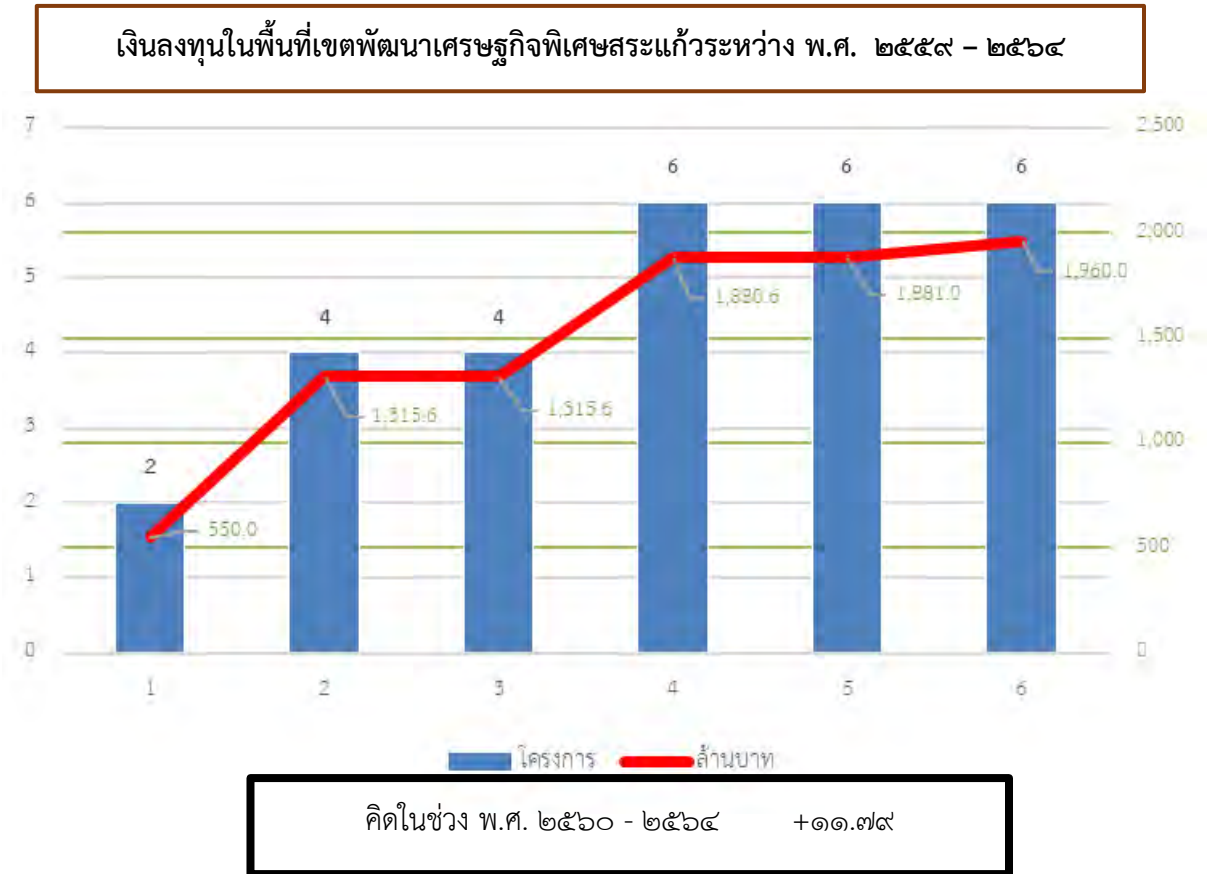

มูลค่าสินค้านำเข้า - ส่งออกผ่านบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว (อัตราเพิ่มสินค้าส่งออก ๗.๔ %)

รูปที่ ๕ ร้อยละที่เพิ่มขึ้นต่อปีของมูลค่าการค้าชายแดน

๑.๒) เงินลงทุนรวมในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายและกิจการเป้าหมายที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ

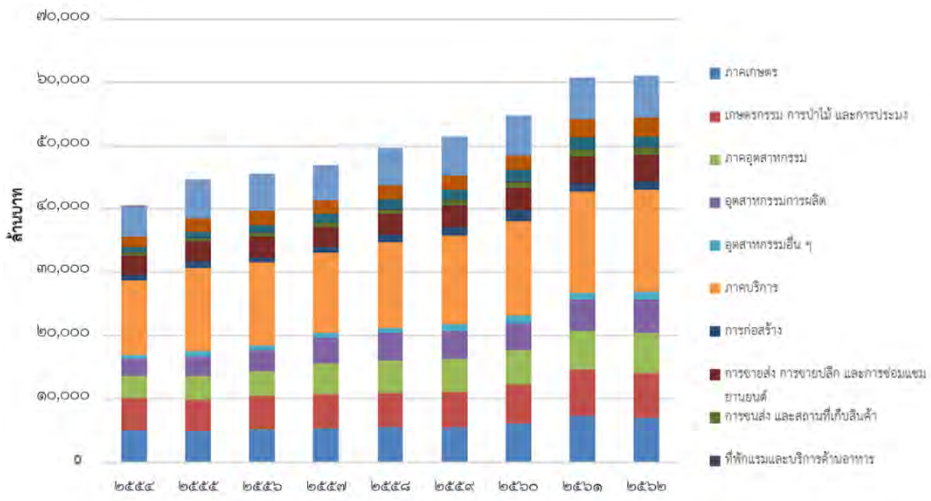
เงินลงทุนที่ได้รับการอนุมัติในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔ พบว่ามีอัตราการลงทุนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๑ ต่อปี ดังแสดงใน**รูปที่ ๖** ซึ่งใกล้เคียงกับเป้าหมายการพัฒนาของ ๑๐ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่ได้ประมาณการไว้ว่าจะมีมูลค่าการลงทุนรวมเพิ่มขึ้น อย่างน้อย ๑๐,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี หรือคิดเป็นค่าเฉลี่ยการลงทุนในแต่ละเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ๑,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี ทั้งนี้ เงินลงทุนที่ได้รับการอนุมัติในพื้นที่ SEZ สระแก้วนั้นเกิน ๑,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี ในช่วง พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เงินลงทุนได้รับการอนุมัติอยู่ในช่วง ๑,๓๑๕ - ๑,๙๖๐ ล้านบาทต่อปี ซึ่งคาดว่าใน ๑๐ ปีข้างหน้า เมื่อมีความพร้อมของระบบคมนาคมขนส่งและศูนย์โลจิสติกส์มากขึ้น ประกอบกับมาตรการส่งเสริมการลงทุนสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมายและอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงโดยเฉพาะการส่งเสริมการแปรรูปชายแดนในเขตประกอบการอุตสาหกรรมและเขตประกอบการเสรี คาดว่าเงินลงทุนที่ได้รับการอนุมัติในอุตสาหกรรมเป้าหมายและอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปใน SEZ สระแก้วจะเพิ่มขึ้น ในอัตราอย่างน้อยร้อยละ ๔๐ ต่อปี (อัตราเพิ่ม ๑,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี ใน ๑๐ ปี คือ ๑๐,๐๐๐ ล้านบาท นับจาก พ.ศ. ๒๕๖๔ เงินลงทุนได้รับการอนุมัติ ๑,๙๖๐ ล้านบาท อัตราเพิ่มขึ้น (๑๐,๐๐๐ - ๑,๙๖๐ /๑,๙๖๐x๑๐) ๑๐๐ เท่ากับ ร้อยละ ๔๐ ต่อปี)

รูปที่ ๖ เงินลงทุนรวมในกลุ่มอุตสาห-กรรมเป้าหมายและกิจการเป้าหมายที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๔

๑.๓) ปริมาณผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้วที่เพิ่มขึ้น

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสระแก้ว (Gross Provincial Products: GPP) พ.ศ. ๒๕๖๒ มีมูลค่า ๒๙,๕๙๑ ล้านบาท และผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว เท่ากับ ๗๖,๑๙๙ บาท ซึ่งเศรษฐกิจจังหวัดสระแก้วขึ้นอยู่กับภาคบริการเป็นหลัก รองลงมาคือภาคเกษตร และภาคอุตสาหกรรม โดยมีผลิตภัณฑ์มวลรวมรายสาขาของภาคบริการ ภาคเกษตร และภาคอุตสาหกรรมเท่ากับ ๑๖,๑๑๗ ล้านบาท ๗,๐๔๖ ล้านบาท และ ๖,๓๙๔ ล้านบาท ตามลำดับ ดังแสดงใน**รูปที่ ๗** ในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วต้องการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงขึ้น ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องมีการส่งเสริมการเกษตรเพื่อผลิตวัตถุดิบที่ใช้ในอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงขึ้น โดยเฉพาะพืชพลังงาน เช่น อ้อย มันสำปะหลัง และพืชสมุนไพร เป็นต้น นอกจากนี้ การส่งเสริมการเกษตรพืชเศรษฐกิจ พืชพลังงาน และสมุนไพร ควรส่งเสริมทำการเกษตรแบบปลอดภัยซึ่งจะเพิ่มมูลค่าให้กับวัตถุดิบและยังมีความปลอดภัยต่อเกษตรกรและผู้บริโภคด้วย

รูปที่ ๗ สัดส่วนสาขาผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสระแก้ว ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๖๒

๑.๔) รายได้แรงงานที่สูงขึ้นตามโอกาสการจ้างงานและตำแหน่งงานที่สูงขึ้น

อัตราเงินเดือนตามสายอาชีพ ดังแสดงในตารางที่ ๒ พบว่าใตแต่ละอาชีพมีอัตรารายได้ที่แตกต่างกัน เป็นที่สังเกตในสายอาชีพนักวิทยาศาสตร์ข้อมูล งานสาย IT นักออกแบบเว็บไซต์ สถาปนิก/มัณฑนาการ และวิศวกร มีอัตรารายได้สำหรับนักศึกษาใหม่จบสูงกว่าสายงานอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม สำหรับตำแหน่งระดับอาวุโสหรือผู้จัดการ อัตรารายได้มีความไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับสายอาชีพนั้น ๆ ดังนั้น การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อุตสาหกรรมขนาดเล็ก-กลาง-ใหญ่ จะส่งเสริมรายได้ของประชากรในพื้นที่ให้สูงขึ้น

ตารางที่ ๒ อัตราเงินเดือนตามสายอาชีพ

สายอาชีพ	นักศึกษาจบใหม่: บาท/เดือน	ตำแหน่งระดับอาวุโสหรือผู้จัดการ: บาทเดือน
งานธุรการ	๑๕,๐๐๐ – ๒๒,๐๐๐	๔๐,๐๐๐ -๑๐๐,๐๐๐
เลขานุการ	๑๘,๐๐๐ - ๒๕,๐๐๐	๖๐,๐๐๐ - ๑๐๐,๐๐๐
งานบริการลูกค้า / Call Center	๑๕,๐๐๐ – ๑๗,๐๐๐	๔๐,๐๐๐ - ๒๐๐,๐๐๐
สายงานบัญชี	๑๘,๐๐๐ – -๓๕,๐๐๐	๘๐,๐๐๐ - ๒๕๐,๐๐๐
งานด้านการเงินการลงทุน	๑๘,๐๐๐ – -๒๕,๐๐๐	๖๐,๐๐๐ - ๑๕๐,๐๐๐
งานทรัพยากรบุคคล	๑๕,๐๐๐ – ๒๕,๐๐๐	๕๐,๐๐๐ - ๑๐๐,๐๐๐
งานด้านกฎหมาย/ทนายความ	๑๘,๐๐๐ – ๒๕,๐๐๐	๗๐,๐๐๐ - ๒๕๐,๐๐๐
งานนำเข้าส่งออกสินค้า/ โลจิสติกส์	๑๕,๐๐๐ – ๒๐,๐๐๐	๔๐,๐๐๐ - ๑๐๐,๐๐๐
งานด้านการจัดซื้อจัดจ้าง	๑๕,๐๐๐ – ๑๘,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐ - ๔๐๐,๐๐๐
งานผู้กำกับศิลป์	มีประสบการณ์ ๑-๕ ปี: ๒๕,๐๐๐ – ๓๕,๐๐๐	๕๐,๐๐๐ - ๘๐,๐๐๐
นักออกแบบกราฟฟิก	๒๐,๐๐๐ – ๔๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐ - ๕๐,๐๐๐
งานสายการตลาด	๑๖,๐๐๐ – ๒๕,๐๐๐	๘๐,๐๐๐ - ๑๒๐,๐๐๐
งานประชาสัมพันธ์	๒๐,๐๐๐ – ๔๐,๐๐๐	๔๐,๐๐๐ - ๖๐,๐๐๐
งาน Digital Content Editor/Social media Content	มีประสบการณ์ ๑-๕ ปี: ๓๐,๐๐๐ – ๔๐,๐๐๐	๔๐,๐๐๐ - ๑๐๐,๐๐๐
งานขาย Sales /AE	๑๒,๐๐๐ – ๒๕,๐๐๐	๔๐,๐๐๐ - ๑๐๐,๐๐๐
นักวิทยาศาสตร์ข้อมูล Data Scientist / Data Engineer	๓๐,๐๐๐ – ๕๐,๐๐๐	
งานสาย IT / Programmer / Software Developer	๒๕,๐๐๐ – ๔๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐ - ๑๘๐,๐๐๐
นักออกแบบเว็บไซต์/ UX/UI Designer	๒๐,๐๐๐ – ๓๕,๐๐๐	๕๐,๐๐๐ - ๑๐๐,๐๐๐
สถาปนิก/มัณฑนากร	ประสบการณ์ ๑-๕ ปี: ๔๐,๐๐๐ – ๖๐,๐๐๐	๗๐,๐๐๐ - ๙๐,๐๐๐
วิศวกร	ประสบการณ์ ๑-๕ ปี: ๒๐,๐๐๐ – ๓๐,๐๐๐	๔๐,๐๐๐ - ๑๕๐,๐๐๐

หมายเหตุ : อ้างอิงจาก บริษัท อเด็คโก้ ประเทศไทย ซึ่งได้จัดทำ ฐานเงินเดือนประจำปี หรือ Salary Guide เผยข้อมูลอัตราเงินเดือนในสายอาชีพต่าง ๆ

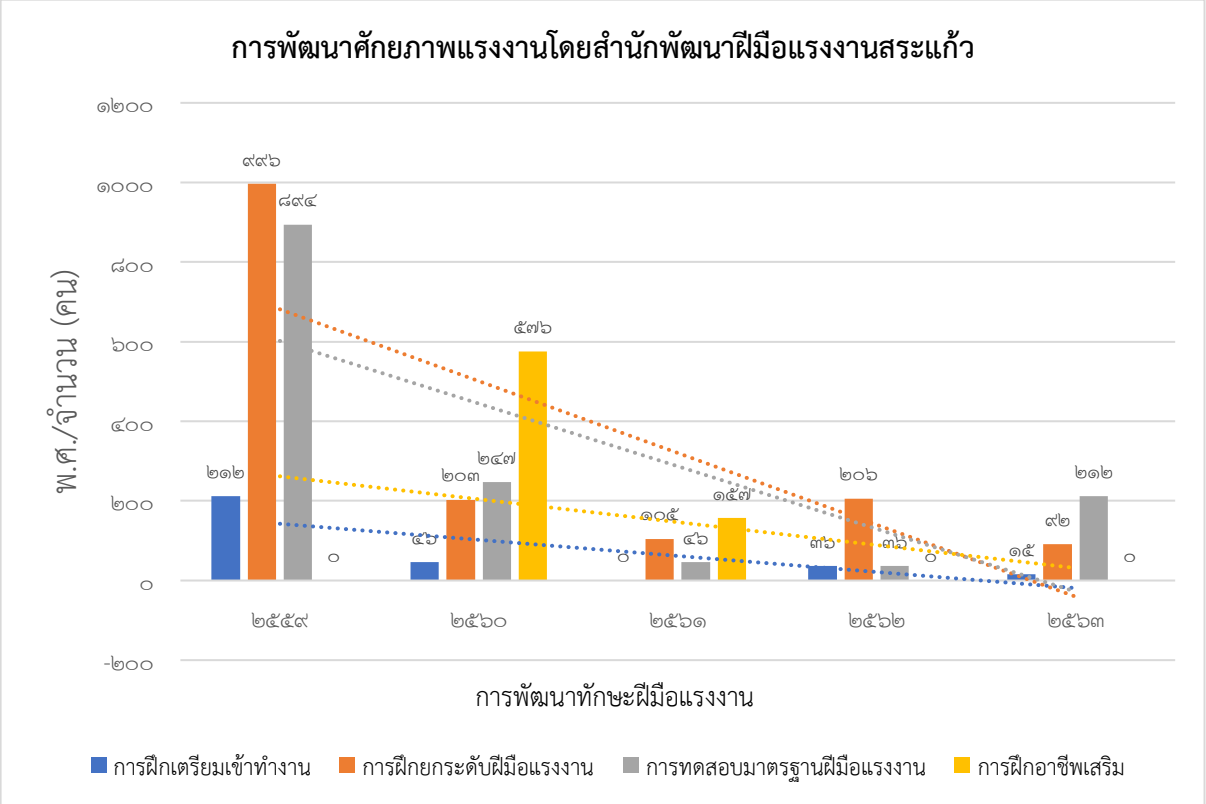
สืบค้นจาก : https://www.trueplookpanya.com/blog/content/๘๙๑๙๕

๒) ด้านสังคม

๒.๑) จำนวนแรงงานไทย และแรงงานต่างด้าวในพื้นที่จังหวัดสระแก้วและ SEZ สระแก้ว ที่ผ่านการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะฝีมือที่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน

ข้อมูลการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานโดยสำนักพัฒนาฝีมือแรงงานสระแก้ว ในช่วง พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๓ ที่ผ่านมา ดังแสดงใน**รูปที่ ๘** เป็นการพัฒนาศักยภาพแรงงานไทยเป็นหลัก ซึ่งแยกเป็น ๒ กลุ่มงาน กล่าวคือ ๑) การฝึกอบรมฝีมือแรงงาน ประกอบด้วยหลักสูตร (๑) ฝึกเตรียมเข้าทำงาน (๒) ฝึกยกระดับฝีมือแรงงาน (๓) ฝึกอาชีพเสริม และ ๒) การทดสอบฝีมือแรงงาน ซึ่งเป็นการทดสอบมาตรฐาน

ฝีมือแรงงานแห่งชาติ สำหรับจำนวนแรงงานที่เข้ารับบริการจำนวนสูงสุดคือ เพื่ออบรมในหลักสูตรยกระดับฝีมือแรงงาน รวมทั้งการเข้ารับการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานตามสาขาอาชีพ ซึ่งแบ่งเกณฑ์การทดสอบเป็น ๓ ระดับ คือ ขั้น ๓ คือ ขั้นต้น ขั้น ๒ คือ ขั้นกลาง และ ขั้น ๑ คือ ขั้นสูงสุด สำหรับสาขาอาชีพที่เข้ารับการฝึกอบรมและทดสอบมาตรฐานฝีมือที่ผ่านมา คือ ช่างกล ช่างก่อสร้าง ช่างอุตสาหการ และช่างไฟฟ้า ส่วนสาขาที่เข้ารับทดสอบมาตรฐานฝีมือมากที่สุด คือ ช่างไฟฟ้า ทั้งระดับสูงสุด และระดับกลาง ทั้งนี้ มีข้อสังเกตว่า ทั้งจำนวนและความหลากหลายของสาขาอาชีพ รวมทั้งตำแหน่งงานที่มีในปัจจุบันยังไม่หลากหลาย ระดับฝีมือของแรงงานส่วนใหญ่ในจังหวัดสระแก้วก็ยังเป็นแรงงานระดับฝีมือขั้นต้นตามลักษณะงานที่มีอยู่ ทั้งนี้ ใน ๑๐ ปี ข้างหน้าที่จะมีการยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป การพัฒนาอุตสาหกรรมโลจิสติกส์และธุรกิจต่อเนื่องมากขึ้น คาดว่าความต้องการแรงงานที่มีทักษะฝีมือจะมีความหลากหลายมากขึ้น รวมทั้งความต้องการแรงงานที่มีมาตรฐานทักษะฝีมือในระดับสูงขึ้นจะมากขึ้นด้วย ซึ่งประมาณไว้อย่างน้อย ๑,๒๐๐ คนต่อปี (โครงการติดตามฯ ระยะที่ ๑)

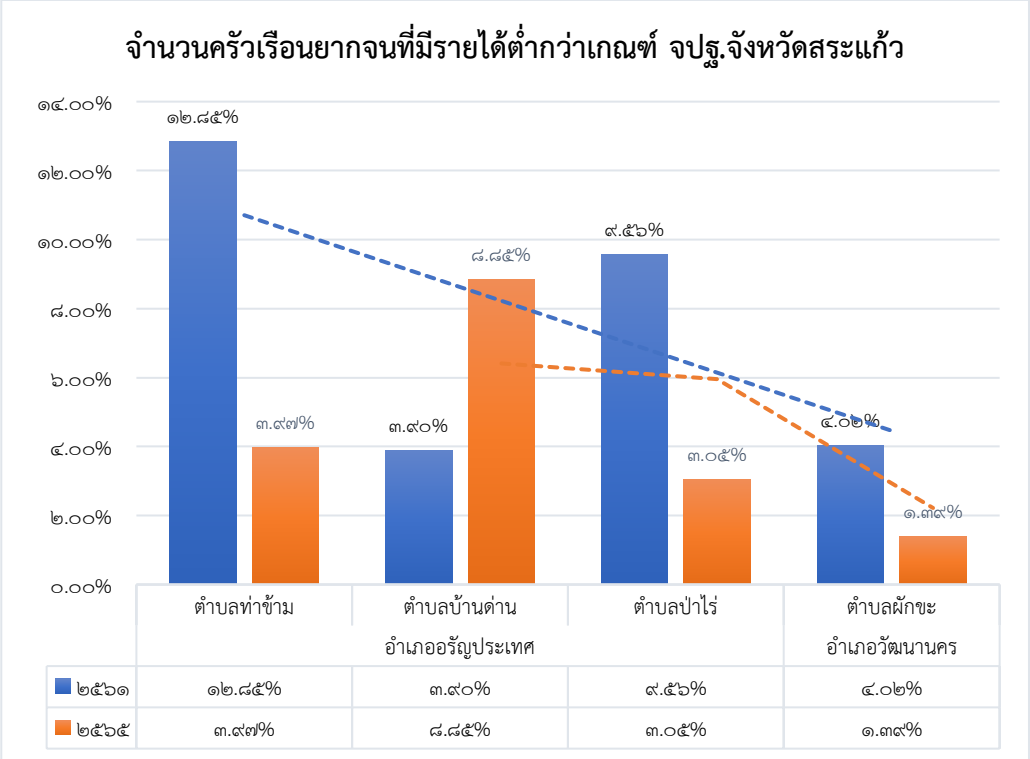

รูปที่ ๘ การพัฒนาศักยภาพแรงงานโดยสำนักพัฒนาฝีมือแรงงานสระแก้ว

๒.๒) ร้อยละที่ลดลงของจำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.

ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) เป็นข้อมูลที่แสดงถึงลักษณะของสังคมไทยที่พึงประสงค์ตามเกณฑ์ มาตรฐานขั้นต่ำของเครื่องชี้วัดว่า อย่างน้อยคนไทยควรจะมีระดับความ

เป็นอยู่ไม่ต่ำกว่าระดับไหนในช่วงระยะเวลาหนึ่งๆ ผลการสำรวจครัวเรือนในพื้นที่ SEZ สระแก้ว ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อปีต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. เปรียบเทียบ พ.ศ. ๒๕๖๑ และ พ.ศ. ๒๕๖๕ ดังแสดงใน**รูปที่ ๙** พบว่า ทุกตำบลมีแนวโน้มลดลงยกเว้นตำบลบ้านด่าน อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป ซึ่งจะมีการใช้ผลผลิตการเกษตรทั้งพืชเศรษฐกิจ พืชสมุนไพรต่าง ๆ เป็นวัตถุดิบ มีการพัฒนาศักยภาพด้านแรงงานที่จะทำให้ประชาชนในพื้นที่เข้าถึงโอกาสการจ้างงาน รวมทั้งการพัฒนายกระดับการทำงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เป็นกลไกสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน คาดว่า จะทำให้จำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. ลดลง

รูปที่ ๙ จำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.จังหวัดสระแก้ว

๓) ด้านสิ่งแวดล้อม

๓.๑) จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่ผ่านเกณฑ์อุตสาหกรรมสีเขียว

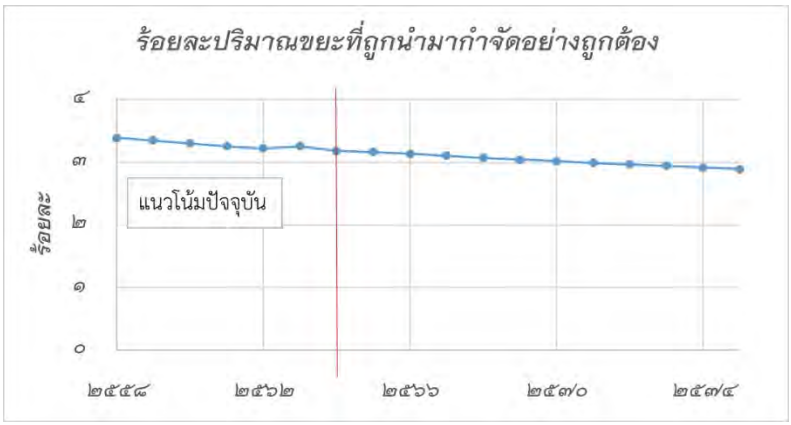
อ้างอิงจากฐานข้อมูลอุตสาหกรรมสีเขียวของกรมโรงงาน ในจังหวัดสระแก้ว พบว่ามีโรงงานที่ได้รับรองเกณฑ์อุตสาหกรรมสีเขียว ที่ยังไม่หมดอายุ จำนวน ๒ โรงงาน ซึ่งมีจำนวนน้อย ได้แก่ ๑) บริษัท อีเอส เพาเวอร์ จำกัด เลขทะเบียนโรงงาน ๓-๑๗-๓/๕๑สก ระดับ ๓ วันหมดอายุ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ เลขที่ใบรับรองอุตสาหกรรมสีเขียว: ๓-๘๒๘๗/๒๕๖๒ ที่อยู่ ๔๗๐ หมู่ที่ ๑ ตำบลห้วยโจด อำเภอวัฒนานคร และ ๒) บริษัท น้ำตาลและอ้อยตะวันออก จำกัด (มหาชน) เลขทะเบียนโรงงาน: ๓-๑๑(๓)-๑/๓๗สก. ระดับ ๓ วันหมดอายุ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๕ เลขที่ใบรับรองอุตสาหกรรมสีเขียว: ๓-๗๕๐๘/๒๕๖๒ ที่อยู่ เลขที่ ๒๗๓ หมู่ที่ ๑ ตำบลห้วยโจด อำเภอวัฒนานคร ซึ่งไม่ได้ตั้งอยู่ในพื้นที่ศึกษา

ใน ๑๐ ปีข้างหน้า ภายใต้มาตรการส่งเสริมอุตสาหกรรมสีเขียว ทั้งโดยการสนับสนุนการลงทุนใหม่ให้เป็นโรงงานอุตสาหกรรมสีเขียว รวมทั้งสนับสนุนการยกระดับโรงงานที่มีอยู่แล้วให้มีมาตรฐานที่สูงขึ้นอย่างจริงจัง จึงคาดว่าจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่ผ่านเกณฑ์อุตสาหกรรมสีเขียวจะเพิ่มขึ้นประมาณ อย่างน้อย ๒๐๐ โรงงาน อ้างอิงจำนวนโรงงานขนาด SME (ข้อมูลธุรกิจเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วกรมธุรกิจการค้าข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕) ด้วยความต้องการส่งเสริมธุรกิจ SMEs ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว รองรับอุตสาหกรรมเป้าหมายและอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป

๓.๒) ปริมาณขยะที่ลดลง

จังหวัดสระแก้วมีปริมาณขยะชุมชนเพิ่มขึ้นเนื่องจากจำนวนประชากร รวมทั้งประชากรแฝงที่เพิ่มขึ้น จากการประเมินปริมาณขยะใน ๗ ตำบลที่อยู่ในพื้นที่ SEZ สระแก้ว ใน พ.ศ. ๒๕๕๘ มีประมาณ ๒๐,๙๐๐ ตัน/ปี เพิ่มขึ้นเป็น ๒๑,๘๐๐ ตัน/ปี ใน พ.ศ. ๒๕๖๓ และปัจจุบัน ค่าความสามารถในการกำจัดขยะอย่างถูกต้องของจังหวัดสระแก้ว คือ ๑๙ ตัน/วัน หรือประมาณ ๖,๙๓๕ ตัน/ปี หรือคิดเป็นร้อยละ ๓.๕๒ กล่าวได้ว่าจังหวัดสระแก้วมีศักยภาพในการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องเพียง ร้อยละ ๓.๕๒ ดังแสดงใน**รูปที่ ๑๐** สำหรับพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วมีสถานกำจัดขยะมูลฝอย ๒ แห่ง แต่มีการปรับปรุงใหม่ ๑ แห่งโดยทำเป็นกลุ่มจัดการขยะแบบรวมศูนย์ (Cluster) เจ้าภาพหลัก คือ เทศบาลตำบลวัฒนานคร โดยมี อปท. เข้าร่วม ๓๕ แห่ง ครอบคลุมพื้นที่ ตำบลบ้านด่าน ตำบลป่าไร่ ตำบลท่าข้าม ซึ่งสถานกำจัดขยะมูลฝอยตั้งอยู่ หมู่ที่ ๗ ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร เป็นการฝังกลบถูกหลักสุขาภิบาล พื้นที่ ๒๙๕ ไร่ และปัจจุบันอยู่ระหว่างกระบวนการจัดตั้งโรงไฟฟ้า โดยใช้ขยะเชื้อเพลิง (RDF) ส่วนสถานกำจัดขยะมูลฝอยอีก ๑ แห่ง คือ เทศบาลเมืองอรัญประเทศตั้งอยู่ที่ กิโลเมตรที่ ๕ บ้านคลองลึก ตำบลอรัญประเทศ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว พื้นที่ ๑๐ ไร่ และการกำจัดโดยวิธีการเทกองกลางแจ้ง นอกจากนี้ยังมีปัญหาที่น่ากังวล คือ การจัดการขยะสินค้ามือสองที่ยังไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ในตลาดโรงเกลือ ซึ่งมีต้นทางมาจากทั้งกัมพูชา และท่าเรือแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี

สำหรับพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วที่มีขยะจากการผลิตอุตสาหกรรมทั้งจากพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม และพื้นที่อุตสาหกรรมอื่น ๆ ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว มีทั้งขยะอุตสาหกรรมและขยะชุมชน โดยขยะอุตสาหกรรมจะจัดการโดยผู้ประกอบการอุตสาหกรรม

รูปที่ ๑๐ ร้อยละปริมาณขยะที่ถูกนำมากำจัดอย่างถูกต้อง

ส่วนขยะชุมชนจากสำนักงานและที่พักอาศัยในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว จะอาศัยใช้บริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งปัจจุบันยังมีขีดความสามารถไม่เพียงพอดังกล่าวข้างต้น ดังนั้น การจัดการขยะชุมชนยังเป็นปัญหาอยู่ และต้องการลดปริมาณขยะชุมชนด้วยใช้หลักการเศรษฐกิจหมุนเวียน

๕.๕ ทางเลือกการพัฒนา

ทางเลือก (การพัฒนา) เป็นแนวทางหรือวิถีทางต่าง ๆ ที่เป็นไปได้ที่ถูกพัฒนาขึ้นจากแรงขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุตามเป้าประสงค์ในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ที่ปรึกษาโครงการฯ ได้นำข้อแนะนำจากผลการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียและผลการปรึกษาหารือกับผู้เชี่ยวชาญ มาใช้ในการปรับปรุงทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น (จากผลการศึกษาในขั้นตอนการกำหนดขอบเขต) และนำมาวิเคราะห์หาและออกแบบทางเลือกต่าง ๆ โดยกำหนดให้แต่ละทางเลือกมีลักษณะแตกต่างกัน แต่มุ่งสู่ภาพอนาคตเหมือนกัน การประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ ๒ และ ๓ นี้ ผู้มีส่วนได้เสียจะได้ร่วมพิจารณาข้อเสนอทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ และร่วมให้ความเห็น ทำความเข้าใจลักษณะ และผลกระทบทั้งข้อดี และความท้าทาย ร่วมกัน เพื่อเป็นทางเลือกที่ได้ปรับปรุงจากการมีส่วนร่วม

ในการกำหนดและออกแบบทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ จำเป็นต้องกำหนด **สภาพตามปกติ (Business-As-Usual: BAU)** เพื่อใช้ในการประเมินเปรียบเทียบกับทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ ด้วย

สภาพตามปกติ (Business-As-Usual: BAU)[๒] การประเมินข้อมูลฐานด้านต่าง ๆ ได้อธิบายการพัฒนา SEZ สระแก้ว สภาพตามปกติ ดังนี้

เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศและชายแดน ขับเคลื่อนหลักโดยการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ เพื่อนำทางการเกษตร อุตสาหกรรมการผลิตและบริการ

ลักษณะของสภาพตามปกติ

๑) การดำเนินกิจกรรมการพัฒนา SEZ สระแก้ว ตามแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นแผนการปฏิบัติที่เป็นอยู่ ภายใต้ขอบเขตพื้นที่ SEZ ๔ ตำบล ได้แก่ ตำบลผักขะ อำเภอวัฒนานคร ตำบลป่าไร่ ตำบลบ้านด่าน และตำบลท่าข้าม อำเภออรัญประเทศ

๒) การผลิตและการแปรรูปวัตถุดิบภาคการเกษตรทั้งจากในพื้นที่ ภูมิภาคและประเทศเพื่อนบ้านด้วยการแปรรูปขั้นต้นของวัตถุดิบพืชเศรษฐกิจ และพืชสมุนไพร

๓) การพัฒนาศักยภาพแรงงานขั้นพื้นฐาน ผ่านหลักสูตรพัฒนาทักษะ ศักยภาพพื้นฐาน (ครอบคลุมความรู้และทักษะ)

---

[๒] **สภาพตามปกติ (Business-As-Usual: BAU)** หมายถึง สภาพพื้นฐานของตัวชี้วัดต่าง ๆ ตามประเด็นยุทธศาสตร์ที่เปลี่ยนแปลงตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงที่ต่อเนื่องไปยังอนาคต ซึ่งไม่มีการดาเนินงานตามแผนการพัฒนาเพื่อใช้เปรียบเทียบกับทางเลือกอื่น ๆ ทั้งนี้ สภาพปกติถือเป็นทางเลือกหนึ่ง (สศช., ๒๕๖๔)

๔) การขนส่งสินค้าข้ามแดนยังอาศัยระบบโครงข่ายถนนเป็นหลัก ทั้งนี้ มีการพัฒนาเพื่อแยกการขนส่งคนและสินค้าโดยแยกการขนส่งสินค้าจากด่านพรมแดนคลองลึกไปยังด่านพรมแดนบ้านหนองเอี่ยน

๕) โลจิสติกส์ยังมีขนาดเล็ก มีธุรกิจการขนส่งและขนถ่ายสินค้ารวมถึงคนโดยสารในพื้นที่ SEZ สระแก้วเพียง ๑๓ ราย (ข้อมูลธุรกิจเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว กรมธุรกิจการค้าข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕)

๖) โรงงานอุตสาหกรรมใน SEZ สระแก้วส่วนใหญ่ร้อยละ ๙๐ เป็นเพียงขนาดเล็ก ทั้งหมดเพียง ๒๒๒ โรงงาน ประกอบด้วยโรงงานขนาดเล็ก ๑๐๘ โรงงาน (ร้อยละ ๙๑) โรงงานขนาดกลาง ๑๒ โรงงาน (ร้อยละ ๐.๐๕) โรงงานขนาดใหญ่ ๒ โรงงาน (ร้อยละ ๐.๐๑) (ข้อมูลธุรกิจเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว กรมธุรกิจการค้าข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕) และทั้งนี้มีธุรกิจการผลิต ๒๔ ราย การขายส่ง/ขายปลีก ๙๒ ราย และ การบริการ ๙๒ ราย ส่วนประเภทธุรกิจ ๓ อันดับแรก คือ การก่อสร้างทั่วไป การขนส่งขนถ่ายสินค้า รวมทั้งขนส่งคนโดยสารและการขนส่งสินค้าทั่วไป ธุรกิจ SMEs โดยเฉพาะธุรกิจการผลิตจะเป็นฐานการผลิตขั้นต้นให้อุตสาหกรรม ขั้นสูงขึ้นไป

ประเด็นท้าทายของสภาพตามปกติ

๑) มูลค่าสินค้านำเข้า - ส่งออกชายแดนมีแนวโน้มสูงขึ้น (พ.ศ.๒๕๕๙ - ๒๕๖๓) ร้อยละ ๗.๔ ต่อปี แต่สินค้าส่งออกส่วนใหญ่มาจากแหล่งอื่น ๆ ไม่ใช่สินค้ามาจาก SEZ สระแก้วและจังหวัดสระแก้วโดยตรง และวัตถุดิบนำเข้าก็มีการส่งต่อไปแปรรูปที่อื่น SEZ สระแก้วและจังหวัดสระแก้วจึงเปรียบเสมือนเป็นทางผ่านสินค้าเท่านั้น

๒) เงินลงทุนที่ได้รับการอนุมัติในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วระหว่าง ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๔ พบว่ามีอัตราการลงทุนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๑ ต่อปี ถึงแม้จะมีเงินลงทุนที่ได้รับการอนุมัติเพิ่มขึ้น แต่ประเภทอุตสาหกรรมที่ได้รับการอนุมัติไม่ตรงกับอุตสาหกรรมเป้าหมาย และอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่มีมูลค่าสูงตามเป้าหมายการพัฒนาที่กำหนดไว้

๓) แรงงาน พบว่าทั้งจังหวัดสระแก้วและ SEZ สระแก้วยังไม่ขาดแคลนแรงงานเชิงปริมาณ แต่ขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะฝีมือ ดังนั้น การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทั้งในระบบการศึกษา รวมทั้งการจัดหาการคุ้มครอง และการพัฒนาศักยภาพแรงงาน ทั้งด้านองค์ความรู้ผ่านการศึกษาและด้านทักษะฝีมือผ่านการฝึกอบรมต่าง ๆ เพื่อผลิตแรงงานที่มีความรู้ความสามารถสนองตอบต่อตลาดแรงงานที่เกิดจากการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมาย อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง ระบบและอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ ทั้งนี้ การฝึกอบรมที่ผ่านมายังมีน้อย เนื่องจากยังไม่มีการพัฒนาอุตสาหกรรมและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะพัฒนาใน SEZ สระแก้วยังมีไม่มาก

๔) ขยะชุมชน จากการประเมินปริมาณขยะใน ๗ ตำบลที่อยู่ในพื้นที่ศึกษาของพื้นที่ SEZ สระแก้ว ใน พ.ศ. ๒๕๕๘ มีประมาณ ๒๐,๙๐๐ ตัน/ปี เพิ่มขึ้นเป็น ๒๑,๘๐๐ ตัน/ปี ใน พ.ศ. ๒๕๖๓ และปัจจุบัน ค่าความสามารถในการกำจัดขยะอย่างถูกต้องของจังหวัดสระแก้ว คือ ๑๙ ตัน/วัน หรือประมาณ ๖,๙๓๕ ตัน/ปี หรือคิดเป็นร้อยละ ๓.๕๒ สำหรับพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วมีสถานกำจัดขยะมูลฝอย ๒ แห่ง แต่มีการปรับปรุงใหม่ ๑ แห่ง

เมื่อกำหนดสภาพตามปกติดังกล่าวแล้วเพื่อใช้ในการเปรียบเทียบว่า ภาพอนาคตของการพัฒนาที่คาดหวังไว้ จะทำให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาได้อย่างไร จากสภาพปัจจุบัน ที่ปรึกษาฯ ได้พิจารณาแนวทางและวิถีต่าง ๆ เป็นทางเลือกการพัฒนา ซึ่งล้วนมีเป้าหมายเพื่อบรรลุภาพอนาคตและเป้าหมายการพัฒนา แต่มีลักษณะ ข้อดี ข้อท้าทายแตกต่างกัน เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียได้ร่วมกันพิจารณาในการประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ ๒ รวม ๓ ทางเลือก ดังนี้

๒.๑ ทางเลือกการพัฒนาที่ ๑

เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและชายแดน ขับเคลื่อนหลักโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและเศรษฐกิจท้องถิ่น เกษตรแปรรูปชายแดน เพื่อสนับสนุนภาคเกษตร และบริการ

“สร้างเศรษฐกิจไปพร้อมกับสังคมที่ดี บนศักยภาพของสิ่งแวดล้อมในพื้นที่”

ลักษณะของทางเลือกการพัฒนาที่ ๑

๑) พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นหรือเศรษฐกิจชุมชน ที่ใช้กระบวนการมีส่วนร่วม โดยให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการคิด การทำ การรับผลประโยชน์ เป็นการผลิตสินค้าที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชน เช่น ผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่มีชื่อเสียงของพื้นที่ เช่น ไพล ขมิ้นชัน ฟ้าทะลายโจร เป็นต้น และสามารถส่งขายในประเทศและประเทศเพื่อนบ้านได้ และอาจเป็นผลผลิตที่นำไปต่อยอดในอุตสาหกรรมมูลค่าสูงต่อไป

๒) สนับสนุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม - ขนาดกลางเป็นส่วนสำคัญของเศรษฐกิจท้องถิ่นเป็นฐานการผลิตวัตถุดิบ การแปรรูปขั้นต้น ธุรกิจการค้า ซึ่งผลผลิตสามารถนำไปต่อยอดแปรรูปเป็นสินค้ามูลค่าสูง เกิดการเชื่อมต่อฐานทรัพยากรในท้องถิ่นสู่การแปรรูปมูลค่าสูงโดยภาคอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมความร่วมมือตลอดห่วงโซ่อุปทานที่ชัดเจนมากขึ้น สร้างการกระจายรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึงมากขึ้น แม้อาจต้องใช้เวลาสนับสนุนให้เศรษฐกิจชุมชนเติบโตอย่างเข้มแข็ง ไม่ได้สร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจได้อย่างรวดเร็วเท่ากับแนวทางการส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่

ข้อดีของทางเลือกการพัฒนาที่ ๑

๑) การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับผลประโยชน์ทำให้เกิดการรวมกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชน เครือข่ายชุมชน ที่สามารถส่งผลต่อการการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตผลทางด้านเกษตร ที่เป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่น ซึ่งมูลค่าอาจจะไม่ได้สูงเท่ากับอุตสาหกรรมมูลค่าสูงอื่น ๆ แต่สามารถสร้างและกระจายรายได้ให้คนในชุมชนอย่างครอบคลุมมากขึ้น

๒) ผลดีของการสร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน เครือข่ายชุมชนและอุตสาหกรรมขนาดย่อม-ขนาดกลาง ทำให้ขยายฐานการผลิตและการขายสินค้าที่กว้างขึ้น ตลอดจนการเป็นวัตถุดิบป้อนสู่โรงงานเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง ทำให้เกิดเศรษฐกิจเติบโตทั้งชุมชนและอุตสาหกรรมขนาดย่อม – ขนาดกลาง

๓) สร้างเศรษฐกิจจากฐานของท้องถิ่นมากขึ้น ทำให้เกิดเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีการกระจายรายได้ให้ประชาชนในพื้นที่ได้กว้างขวาง และก่อให้เกิดความยั่งยืนและการพึ่งพาทรัพยากรของพื้นที่เป็นหลัก ลดการพึ่งพอทรัพยากร เงินทุนและบุคคลนอกพื้นที่ โดยใช้ฐานจากภาคส่วนหลักในพื้นที่ การเกษตรและการบริการ

ประเด็นท้าทายของทางเลือกการพัฒนาที่ ๑

๑) เศรษฐกิจท้องถิ่นอาจเติบโตค่อนข้างช้ากว่าการสร้างกิจกรรมเศรษฐกิจจากการลงทุนขนาดใหญ่ และใช้ระยะเวลาในการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดยาวนานกว่า มีความเสี่ยงหากท้องถิ่นไม่เข้มแข็งและขาดการมีส่วนร่วม

๒) อาจยังมีไม่เพียงพอหรือขาดการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะฝีมือในการสร้างเศรษฐกิจท้องถิ่น ทั้งด้านมาตรฐานการผลิต การค้า การตลาด ธุรกรรมทางการค้า และการใช้เทคโนโลยี เป็นต้น

๓) ต้องอาศัยและอาจมีความเสี่ยงต่อปัจจัยภายนอก ได้แก่ การสร้างพันธมิตรทางการค้าเพื่อขยายการค้าไปพื้นที่ใกล้เคียงรวมทั้งประเทศเพื่อนบ้าน

๒.๒ ทางเลือกการพัฒนาที่ ๒

เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศและชายแดนขับเคลื่อนโดยพัฒนาระบบโลจิสติกส์และเศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจชีวภาพ-หมุนเวียน-สีเขียว

“เร่งเติบโตเศรษฐกิจมูลค่าสูง ตามด้วยความใส่ใจสิ่งแวดล้อม เพื่อสังคมที่ดีตามมา”

ลักษณะทางเลือกการพัฒนาที่ ๒

๑) เป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรม โดยเฉพาะการผลิตอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่มีมูลค่าสูง และอุตสาหกรรมเป้าหมายในรูปแบบเศรษฐกิจชีวภาพ – หมุนเวียน - สีเขียว (Bio - Circular - Green Economy: BCG) ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของประเทศ

๒) การพัฒนาเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) นอกจากอุตสาหกรรมการผลิตที่ใช้หลักการผลิตแบบสะอาด มลพิษน้อย ยังสามารถนำของเสียหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ได้ และสามารถใช้ได้ตลอดห่วงโซ่อุปทาน ตั้งแต่การเกษตร การขนส่งสู่โรงงานอุตสาหกรรม กระบวนการผลิต และการขายรวมทั้งการตลาด เน้นการส่งออกผ่านการเชื่อมโยงระบบการคมนาคมขนส่งภายในประเทศ และชายแดน ระบบและอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๓) จัดทำสิทธิประโยชน์และมาตรการด้านภาษีผ่านเขตประกอบการเสรี ตลอดจนการบริหารจัดการแรงงาน ทั้งการจัดหา การคุ้มครองด้านรายได้ สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์แรงงาน และการพัฒนาศักยภาพแรงงาน เพื่อรองรับตลาดแรงงาน

๔) ระบบคมนาคมขนส่ง ประกอบด้วยระบบถนน ระบบรางทางคู่จากกรุงเทพฯถึงสถานีคลองลึกต่อด้วยรถไฟทางเดี่ยวไปสู่ปอยเปต การแยกขนส่งคนและขนส่งสินค้าโดยแยกขนส่งสินค้าจากด่านพรมแดนคลองลึกไปยังด่านบ้านหนองเอี่ยน ซึ่งทำให้ขนส่งสินค้าได้มากขึ้นและรวดเร็ว ช่วยลดเวลาและลดต้นทุนการขนส่ง ตลอดจนลดมลพิษเนื่องจากจะลดปริมาณจราจรหน้าด่านพรมแดนคลองลึก

๕) ขับเคลื่อนด้วยอุตสาหกรรมเป้าหมาย ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่ขอส่งเสริมการลงทุนได้ นอกจากนี้อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง เป็นหนึ่งประเภทในอุตสาหกรรมเป้าหมายที่สามารถขอส่งเสริมการลงทุนได้เช่นเดียวกัน ซึ่งสิทธิประโยชน์และระบบคมนาคมขนส่งรวมทั้งระบบโลจิสติกส์ที่สะดวกทำให้ลดต้นทุนในการขนส่ง จะเป็นแรงจูงใจดึงดูดนักลงทุนเข้ามาลงทุนใน SEZ สระแก้วได้

ข้อดีของทางเลือกการพัฒนาที่ ๒

๑) เศรษฐกิจจากการลงทุนขนาดกลางและใหญ่ ทำให้การเติบโตรวดเร็วและได้รับการสนับสนุนจากนักลงทุนในและนอกพื้นที่ มุ่งสู่อุตสาหกรรมสร้างมูลค่าเพิ่มได้รวดเร็วกว่า

๒) ต่อยอดเป้าหมายการขับเคลื่อนด้วยการพัฒนาปัจจัยสำคัญด้วยระบบโลจิสติกส์ที่จะเป็นการนำทางเศรษฐกิจในพื้นที่ได้กว้างขวางและเกิดเครือข่ายกับการพัฒนาในพื้นที่ใกล้เคียง ทั้ง EEC และประเทศเพื่อนบ้าน

๓) การใช้รูปแบบ BCG สำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมายและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงเป็นการสร้างมูลค่าให้กับพืชผลทางเกษตร (พืชเศรษฐกิจของ SEZ สระแก้ว) คือเศรษฐกิจชีวภาพ ซึ่งเหมาะสมกับฐานการผลิตหลักของพื้นที่และประชาชนส่วนใหญ่ คือ ภาคการเกษตร

๔) เมื่อเข้าสู่กระบวนการผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมจะใช้หลักการเศรษฐกิจหมุนเวียน เป็นการลดของเสียจากกระบวนการผลิต โดยการ ใช้ซ้ำ (Reuse) เวียนใช้ใหม่ (Recycle) ลดการใช้ (Reduce) เท่ากับการเปลี่ยนของเสีย เป็นวัตถุดิบได้ ทำให้ลดต้นทุนในการผลิต ซึ่งเศรษฐกิจหมุนเวียน เป็นกลไกหนึ่งในการทำเศรษฐกิจสีเขียวซึ่งนำไปสู่การรักษาและปรับปรุงสภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่ที่ดี

๕) มีโอกาสให้ SEZ สระแก้วเป็นพื้นที่ทางเลือกสำหรับนักลงทุน ถ้า EEC มีข้อจำกัดในหลายประเด็น โดยเฉพาะการลงทุนที่แพง หาก SEZ สระแก้วสามารถทำให้เกิดการผลิตและขนส่งสินค้าด้วยราคาที่ถูกกว่า อาจจะเป็นปัจจัยดึงดูดนักลงทุนได้

ประเด็นท้าทายของทางเลือกการพัฒนาที่ ๒

๑) มีความเสี่ยงต่อการขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นเอง การลงทุนจากปัจจัยภายนอก นักลงทุนอาจไม่สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น ศักยภาพของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

๒) การกระจายรายได้และความเท่าเทียมกัน อาจไม่สำเร็จหรือเป็นไปได้แต่ไม่รวดเร็ว เนื่องจากประชาชนในพื้นที่มีศักยภาพและความสามารถในการส่งเสริมสนับสนุนเศรษฐกิจนอกฐานหลักด้านการเกษตรและบริการขั้นพื้นฐานซึ่งยังไม่ได้ใช้เทคโนโลยีและวิชาการ

๓) การเพิ่มมูลค่าสินค้าส่งออกชายแดนและการสร้างความเชื่อมโยงการขนส่งคมนาคมและการค้า จะต้องอาศัยการจัดทำข้อตกลง กฎ ระเบียบข้ามแดน รวมทั้งความเร่งด่วนในการพัฒนาระบบถนน ระบบราง และโลจิสติกส์ ของประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคจากปัจจัยภายนอกประเทศ

๔) การผลิตอุตสาหกรรมเป้าหมายและอุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูงเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมด้วย BCG เป็นสิ่งท้าทายสำหรับนักลงทุน เนื่องจากต้นทุนสูงกว่าและต้องการใช้เทคโนโลยีและองค์ความรู้มากกว่า

๕) การพัฒนาอุตสาหกรรมต้องการแรงงานที่มีทักษะและมีศักยภาพ ในการทำงานในระดับต่าง ๆ ของกระบวนการผลิตอุตสาหกรรมเป้าหมายและอุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูงเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมด้วย BCG ซึ่งแรงงานในพื้นที่อาจยังไม่สามารถรองรับ ทำให้เกิดการนำเข้าแรงงาน กระจายรายได้น้อยและประโยชน์ให้ท้องถิ่นไม่มาก

๒.๓ ทางเลือกการพัฒนาที่ ๓

เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและชายแดน ขับเคลื่อนโดยการพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมเศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

“มุ่งสังคมและคนให้มั่นคงก่อน นำทางเศรษฐกิจรายได้ที่ต้องรักษาสิ่งแวดล้อมในที่สุด”

ลักษณะของทางเลือกการพัฒนาที่ ๓

๑) ใช้ทรัพยากรมนุษย์เป็นทุนสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและการพัฒนา SEZ สระแก้ว ทั้งด้านอุตสาหกรรม การเกษตรและการบริการ ยังรวมทั้งระบบและอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ เนื่องจากจังหวัดสระแก้วและ SEZ สระแก้วยังไม่ขาดแคลนแรงงานเชิงปริมาณ

๒) เน้นส่งเสริมเศรษฐกิจโดยใช้ศักยภาพและฐานทรัพยากรมนุษย์ เป็นหัวใจ เพื่อการจัดหา การคุ้มครอง และการพัฒนาศักยภาพแรงงาน ทั้งด้านองค์ความรู้ผ่านการศึกษา และด้านทักษะฝีมือผ่านการฝึกอบรมต่าง ๆ เพื่อผลิตแรงงานที่มีความรู้ความสามารถ

๓) สนองตอบต่อตลาดแรงงานไม่ใช่เฉพาะในพื้นที่ SEZ สระแก้ว และจังหวัดสระแก้ว แต่ยังสามารถตอบสนองพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจใกล้เคียง ได้แก่ EEC SEZ อื่น ๆ และพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจประเภทต่าง ๆ ทั้งในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน

ข้อดีของทางเลือกที่ ๓

๑) ตอบสนองบริบทของสังคมและประชาชนในพื้นที่ซึ่งเป็นส่วนใหญ่ของผู้มีส่วนได้เสีย ในการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ไม่ละเลยความสำคัญของฐานรากความมั่นคงทางสังคม วิถีและบริบทของท้องถิ่น

๒) มีโอกาสสูงที่ก่อให้เกิดการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน ได้สมดุลกับมิติอื่น ๆ ไม่ทำให้เศรษฐกิจถูกขับเคลื่อนโดยปัจจัยภายนอกมากจนเกินไป เนื่องจากเกิดจากการสร้างทรัพยากรมนุษย์ ที่สามารถสนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจทั้งขั้นพื้นฐานและที่ใช้องค์ความรู้และเทคโนโลยี ตลอดจนความชำนาญ

๓) เป็นศูนย์กลางพัฒนาทุนมนุษย์ที่มีศักยภาพทั้งความรู้ความสามารถเพื่อรองรับตลาดแรงงานทั้งในและนอกในพื้นที่ SEZ สระแก้ว ทั้งในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน

๔) เพิ่มรายได้ให้กับแรงงานด้วยศักยภาพตามตำแหน่งงานที่ยกระดับขึ้น และเป็นการสร้างงานให้กับผู้ที่ต้องการได้รับการพัฒนา

๕) สร้างเครือข่ายการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะกับสถาบันการศึกษาและศูนย์ฝึกอบรมต่าง ๆ รวมทั้งผู้ประกอบการ

ประเด็นท้าทายของทางเลือกการพัฒนาที่ ๓

๑) มีความเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาและภาพอนาคตในระยะเวลาของแผนพัฒนาพื้นที่ SEZ และจังหวัด หากการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ใช้ทรัพยากรและเวลามากและยาวกว่าที่คาดไว้

๒) เศรษฐกิจอาจไม่เติบโตเร็วไปจนถึงการสร้างมูลค่าสูง หากมีข้อจำกัดในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการขาดการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง และการให้ความสำคัญของการศึกษาและสร้างคนไม่ต่อเนื่อง

๓) เป็นความรับผิดชอบต่อสังคมที่ไม่สามารถสร้างเป็นมูลค่าเชิงเศรษฐกิจโดยตรงมากนัก ต้องมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เป็นกลุ่มกิจกรรมที่ยังขาดการสนับสนุนที่ชัดเจน แต่จะเป็นผลต่อการสร้างฐานทุนมนุษย์ที่มีศักยภาพ และส่งผลทางเศรษฐกิจกับแรงงานที่ได้รับการพัฒนา

๔) ความยากในการต่อยอดไปถึงระดับที่สามารถส่งเสริมและสนับสนุนสร้างโรงเรียนหรือสถาบันพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อพัฒนาทุนมนุษย์สนองตอบตลาดแรงงานในพื้นที่ SEZ สระแก้ว ทั้งในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน

๖. การประเมินทางเลือกการพัฒนา

ในการประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ ๒ และ ๓ ผู้มีส่วนได้เสียจะมีส่วนร่วมในการประเมินทางเลือกการพัฒนา เป็นการประเมินผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ รวมทั้งการวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกการพัฒนา เพื่อให้ได้ทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสม (Preferred alternative) ซึ่งคือ ทางเลือกที่ได้รับการคัดเลือกจากผู้มีส่วนได้เสียว่าเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ เมื่อเปรียบเทียบกับทุกทางเลือก (สศช.,๒๕๖๔) ในการประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ ๓ นี้ ที่ปรึกษาฯ จะอำนวยการประชุมให้เกิดการร่วมกันคัดเลือกของผู้มีส่วนได้เสีย ให้ได้ทางเลือกที่เหมาะสม กระบวนการมีส่วนร่วมในการประเมินทางเลือกประกอบด้วย การร่วมกันพิจารณาให้ความสำคัญหรือน้ำหนัก สัดส่วนของมิติการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสัดส่วนน้ำหนักของตัวชี้วัดของประเด็นยุทธศาสตร์และทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ โดยใช้วิธีการประเมินที่ต้องนำปัจจัยหลายเรื่องในการตัดสินใจมาใช้ ได้แก่ การวิเคราะห์แบบหลายเกณฑ์ (Multi Criteria Analysis: MCA) และวิธีการที่ง่ายในการสื่อสารทำให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้าใจได้ง่าย และทำให้สามารถพิจารณาเปรียบเทียบทางเลือกได้อย่างรอบคอบและตรงความต้องการ

วิธีการประเมินทางเลือก มีหลายแบบ ตัวอย่าง เช่น

๖.๑ การกำหนดน้ำหนักตัวชี้วัดโดย การวิเคราะห์หลายเกณฑ์ (Multiple Criteria Analysis: MCA)

ตัวชี้วัดจัดอยู่ในปัจจัยหลัก และปัจจัยรอง โดยปัจจัยหลักประกอบด้วย ตัวชี้วัดด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ส่วนปัจจัยรองได้แก่ตัวชี้วัดของแต่ละด้าน มาจากการวิเคราะห์ประเด็นยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัดเหล่านี้จะมีค่าน้ำหนักต่างกัน จึงต้องมาทำการเปรียบเทียบแต่ละตัวชี้วัดโดยจับคู่เปรียบเทียบกัน เมื่อได้นำหนักตัวชี้วัดทั้งปัจจัยหลักและปัจจัยรองจึงนำไปประเมินด้วยเมตริกซ์ผลกระทบต่อไป

๖.๒ การวิเคราะห์ผลกระทบทางเลือกโดย เมตริกซ์ผลกระทบ (Impact Matrix Analysis)

เมตริกซ์ (Matrices) ของผลกระทบ สามารถระบุและนำเสนอผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นของเป้าหมาย หรือกิจกรรมที่ส่งผลแตกต่างกันไปในแต่ละองค์ประกอบของสิ่งแวดล้อม มีลักษณะคล้ายกับการตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบสองมิติ โดยสามารถใช้สัญลักษณ์ ในรูปของค่าคะแนน ระดับที่แตกต่างกัน หรือสีที่แสดงให้เห็นถึงธรรมชาติของผลกระทบ หรือคาดประมาณระดับ หรือขนาดของผลกระทบนั้น เมตริกซ์สามารถแสดงให้เห็นถึงผลกระทบสะสม และผลกระทบทางอ้อม ตลอดจนปฏิสัมพันธ์ที่มีต่อกันของผลกระทบได้ ซึ่งทำได้โดยการรวมเอาผลรวมของผลกระทบทั้งหมดทั้งในแนวตั้ง และแนวนอนของกิจกรรมที่เกิดขึ้น

ผลลัพธ์ของการประเมินทางเลือก คือ ทางเลือกที่เหมาะสม สำหรับนำไปพิจารณาในการกำหนดยุทธศาสตร์ของแผนการพัฒนา ในกรณีการศึกษานี้ จะเป็นกรอบแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว และแผนพัฒนา SEZ สระแก้ว

๗. การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน

การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน เป็นแนวทางหรือวิธีการดำเนินงานที่ช่วยให้ประเด็นยุทธศาสตร์บรรลุตามวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยครอบคลุมทั้งการส่งเสริม การหลีกเลี่ยงและการลดหรือบรรเทา (สศช., ๒๕๖๔) และมาตรการฯ นำไปสู่ความสมดุลในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

วิธีการดำเนินงานในขั้นตอนนี้ คือ ที่ปรึกษาโครงการฯ ได้จัดทำ (ร่าง) มาตรการเพื่อความยั่งยืน เพื่อเป็นข้อมูลนำเข้าในการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียใน**การประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ ๓ หัวข้อ “การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน และการผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว”** ซึ่งดำเนินการด้วยวิธีการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยการวิเคราะห์มาตรการเพื่อความยั่งยืน ผลที่ได้จากการประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งนี้ คือ ความคิดเห็นต่อ (ร่าง) มาตรการเพื่อความยั่งยืนจากนั้น ที่ปรึกษาโครงการฯ จะนำผลลัพธ์ที่ได้มาประมวลผลและสังเคราะห์ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนครอบคลุมมาตรการส่งเสริม มาตรการหลีกเลี่ยง และมาตรการลดหรือบรรเทาผลกระทบ พร้อมนำมาตรการเพื่อความยั่งยืนไปบูรณาการผนวกเข้ากับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

มาตรการเพื่อความยั่งยืนมี ๓ ลักษณะ ได้แก่ มาตรการส่งเสริม มาตรการหลีกเลี่ยงผลกระทบ และมาตรการลดผลกระทบที่เกิดขึ้น

๘. การจัดทำรายงาน SEA

การจัดทำรายงาน SEA เป็นการสรุปผลการดำเนินงาน SEA ทุกขั้นตอน เพื่อใช้ในการดำเนินงาน ติดตามประเมินผล และสื่อสารกับประชาชน ซึ่งควรนำรายงาน SEA ไปรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย

โดยวิธีการดำเนินงาน คือ การนำข้อมูลสรุปผลการจัดทำ SEA และแนวทางและแผนการผนวกผลการจัดทำ SEA เข้ากับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้วที่จัดเตรียมโดยที่ปรึกษาโครงการฯ เพื่อนำเสนอผลการศึกษา และระดมความคิดเห็นกับผู้มีส่วนได้เสียใน**การประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ ๓ หัวข้อ “การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน และการผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว”** โดยผลลัพธ์ที่ได้จากการประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งนี้ คือ ความคิดเห็นต่อการจัดทำ SEA แนวทางการบูณาการผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว รวมถึงข้อเสนอแนะต่อการขับเคลื่อนการจัดทำ SEA สู่การปฏิบัติให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น จากนั้น ที่ปรึกษาโครงการฯ นำผลการศึกษาที่ได้ไปผนวกกับข้อมูลทางวิชาการพร้อมข้อเสนอแนวทางการบูณาการและการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ เพื่อจัดทำรายงาน SEA เชิงวิชาการ และรายงาน SEA ฉบับประชาชนที่สมบูรณ์ที่มีความน่าเชื่อถือ และเป็นที่ยอมรับเพื่อนำเสนอหน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงานต่อไป

๙. การผนวกผลการจัดทำ SEA เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เข้ากับแผนยุทธศาสตร์หรือแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว

ที่ปรึกษาโครงการฯ ได้วิเคราะห์ (ร่าง) แนวทางการผนวกผลของ SEA กับแผนการพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ก่อนการประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๒ และ ๓ นี้ เพื่อเป็นข้อเสนอสำหรับผู้มีส่วนได้เสียในการพิจารณา ให้ความคิดเห็นและเสนอแนะต่อความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความคาดหวังผลของการศึกษา SEA ของพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว จะช่วยขับเคลื่อนและส่งเสริมการดำเนินงานตามแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ได้อย่างไร และโดยแนวทางการพัฒนาอะไร และได้รับการสนับสนุนจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในประเด็นการพัฒนาของจังหวัดเรื่องใด ผู้มีส่วนได้เสียจะมีส่วนร่วมในการสร้างแผนการพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ร่วมกันผ่านเครื่องมือในการสนับสนุนการจัดทำแผน SEA นี้ได้อย่างไร และเป็นไปได้มากน้อย และทำให้แผนพัฒนาจังหวัดได้รับการยอมรับผ่านการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และตอบสนองความต้องการและคาดหวังได้อย่างรอบด้าน และสร้างความโปร่งใส ในการสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนของจังหวัด

การจัดทำโครงการติดตามฯ ระยะที่ ๒ มีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ ๑) เพื่อพัฒนาทางเลือกและประเมินทางเลือกการพัฒนาของพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว (Special Economic Zone: SEZ สระแก้ว) ๒) เพื่อกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน สำหรับทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสม และ ๓) เพื่อจัดทำรายงาน SEA และผนวกผลการการจัดทำ SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว โดยเฉพาะวัตถุประสงค์ที่ ๓) แสดงถึงความมุ่งหมายให้ผลการศึกษา SEA ในพื้นที่นำร่องครั้งนี้ เกิดประโยชน์ที่ชัดเจนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและการจัดทำแผน กล่าวคือ เกิดการนำผลที่ได้จากการจัดทำ SEA ไปบูรณาการกับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว รวมทั้งเป็นข้อมูลสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาใช้เป็นแนวทางปรับการกำหนดกรอบและประเด็นสำคัญ ในการจัดทำแผนงานและโครงการพัฒนาตามภารกิจของแต่ละหน่วยงานแบบบูรณาการ ให้มีความครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล อ้างอิงการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนร่วมกัน

นอกจากนี้ ตัวอย่างรูปแบบและบทเรียนการจัดทำ SEA SEZ สระแก้ว เพื่อสนับสนุนการวางแผนการพัฒนาเชิงพื้นที่แบบบูรณาการของโครงการติดตามฯ ในความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จะเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงแนวทาง SEA รวมทั้งนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

๙.๑ ขั้นตอนการผนวกผลของการจัดทำ SEA เข้ากับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว

ที่ปรึกษาโครงการฯ เสนอ (ร่าง) การผนวกผลของการจัดทำ SEA เข้ากับแผนที่เกี่ยวข้อง ให้ผู้มีส่วนได้เสียได้พิจารณาให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๓ มี ๒ ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ ๑: การนำเสนอผลลัพธ์จากการจัดทำ SEA เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อหารือกับสำนักงานจังหวัดสระแก้ว เกี่ยวกับการผนวกเข้ากับแผนพัฒนาจังหวัด โดยเฉพาะ**แผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)** ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ดังแสดงความสอดคล้องใน แสดงดัง**ตารางที่ ๓**

ขั้นตอนที่ ๒: การนำเสนอผลลัพธ์จากการจัดทำ SEA เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ต่อคณะกรรมการนโยบายพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อใช้ในการวางแผนการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนต่อไป

ตารางที่ ๓ ประเด็นการนำผลการศึกษา SEA ผนวกกับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว

แผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)	**ผลการศึกษา SEA ในพื้นที่ SEZ สระแก้ว**	**ความสอดคล้องของผล SEA กับ แผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว และ ประเด็นเสริมเพื่อเพิ่มความครอบคลุมของ แผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว**
ไม่ได้กำหนดวิสัยทัศน์เฉพาะสำหรับ SEZ สระแก้ว แต่อ้างอิงความสอดคล้องการพัฒนา SEZ สระแก้วกับ **วิสัยทัศน์จังหวัดสระแก้ว** คือ เมืองชายแดนแห่งความสุข ถิ่นเกษตรและสมุนไพรคุณภาพ แหล่งท่องเที่ยวชุมชนและอารยธรรมโบราณ ศูนย์กลางโลจิสติกส์เชื่อมโยงอินโดจีน มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน	เป้าหมายการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว “เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น บนฐานทรัพยากรอย่างมั่งคั่งและยั่งยืน”	มีการกำหนด เป้าหมายการพัฒนาเฉพาะสำหรับ SEZ สระแก้ว ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์จังหวัดสระแก้ว แต่แสดงหมุดหมายการยกระดับการพัฒนาให้ SEZ มีบทบาทชัดเจน โดยอาศัยจุดที่ตั้งชายแดนทำหน้าที่เป็นกลไกเชื่อมโยง ให้เกิดการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น บนฐานทรัพยากรที่หมายรวมถึงการเกษตรปลอดภัยและสมุนไพรคุณภาพ อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปและอุตสาหกรรมเป้าหมาย ที่จะมีการยกระดับเป็นการแปรรูปที่มีมูลค่าสูงขึ้น รวมทั้งการทำธุรกิจต่อเนื่องต่าง ๆ ที่คำนึงถึงการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างสมดุลและยั่งยืน
ประเด็นการพัฒนาที่ ๑: เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และสภาพแวดล้อมของประชาชนให้สามารถปรับตัวประกอบอาชีพและมีสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดี **ประเด็นการพัฒนาที่ ๒:** พัฒนาทักษะของเกษตรกร ปัจจัยการผลิต ศูนย์รวบรวม และการจัดจำหน่ายสินค้าเกษตรที่ได้มาตรฐานและเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัด เพื่อการยกระดับสินค้าเกษตรของจังหวัด **ประเด็นการพัฒนาที่ ๓:** พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศและการบริหารจัดการเพื่อให้จังหวัดสระแก้วเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ เชื่อมโยงภาคตะวันออกเฉียงเหนือ – ภาค	ทางเลือกที่เสนอครอบคลุม ๓ ประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้: **สภาพตามปกติ (BAU):** เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศและชายแดน ขับเคลื่อนหลักโดยการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ เพื่อนำทางผลผลิตเกษตรอุตสาหกรรมการผลิตและบริการ **ทางเลือกการพัฒนาที่ ๑:**เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและชายแดน ขับเคลื่อนหลักโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและเศรษฐกิจท้องถิ่น เกษตรแปรรูปชายแดน เพื่อสนับสนุนภาคเกษตร และบริการ	- ๓ ประเด็นยุทธศาสตร์ของ SEA มีความสอดคล้องกับประเด็นการพัฒนาของแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ประเด็นยุทธศาสตร์ของ SEA เป็นประเด็นที่มีการระบุลักษณะจำเพาะของการพัฒนา เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงที่หนุนเสริมกัน จากระดับฐานรากเชื่อมโยงสู่การพัฒนาต่อยอดยกระดับการพัฒนา กล่าวคือ (๑) ระบบคมนาคมขนส่งทางถนน ทางรถไฟ ระบบโลจิสติกส์ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (๒) พัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงขึ้น อุตสาหกรรมเป้าหมาย โดยรูปแบบ BCG ซึ่งครอบคลุมอุตสาหกรรมสีเขียว ในเขตประกอบการอุตสาหกรรมสีเขียว และเขตประกอบการเสรี (๓) พัฒนาองค์ความรู้ทั้งด้านการศึกษาและการพัฒนาทักษะฝีมือเพื่อเสริมสร้างศักยภาพทั้งแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าวตอบสนองตลาดแรงงาน

แผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)	**ผลการศึกษา SEA ในพื้นที่ SEZ สระแก้ว**	**ความสอดคล้องของผล SEA กับ แผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว และ ประเด็นเสริมเพื่อเพิ่มความครอบคลุมของ แผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว**
ตะวันออก และประเทศไทย - ประเทศกัมพูชา - ประเทศเวียดนาม		
ประเด็นการพัฒนาที่ ๔: เพิ่มประสิทธิภาพ ระบบโครงสร้างพื้นฐาน การส่งเสริมการค้า การลงทุน พัฒนาเศรษฐกิจ การบริหารจัดการด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว	**ทางเลือกการพัฒนาที่ ๒:** เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศและชายแดน ขับเคลื่อนโดยพัฒนาระบบโลจิสติกส์และเศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจชีวภาพ-หมุนเวียน-สีเขียว **ทางเลือกการพัฒนาที่ ๓:** เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและชายแดน ขับเคลื่อนโดยการพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์เพื่อสนับสนุนกิจกรรมเศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑:** การพัฒนา SEZ สระแก้ว เพื่อความเชื่อมโยงระบบโลจิสติกส์และห่วงโซ่อุปทานสู่ความมั่งคั่งอย่างยั่งยืน **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒:** การส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงบนฐานทรัพยากร **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓:** การพัฒนาการศึกษา องค์ความรู้ และศักยภาพของประชาชนให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน	- พร้อมด้วยมาตรการเพื่อความยั่งยืนทั้งด้านการส่งเสริมการทำเกษตรปลอดภัย การสนับสนุนเกษตรกรรุ่นใหม่และวิสาหกิจชุมชน (SMEs) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ในการผลิตและพัฒนารูปแบบสินค้าการเกษตรและสมุนไพรให้ได้มาตรฐาน การคุ้มครองแรงงาน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน การพิจารณาปรับกฎ ระเบียบ ข้อตกลง และการเสริมสร้างกลไกการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องการ SEZ ให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมหลีกเลี่ยง ป้องกัน แก้ไข และลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนา SEZ สระแก้วอย่างยั่งยืน - ผลการจัดทำของ SEA จึงสามารถนำไปผนวกกับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ในส่วนแนวทางการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วได้โดยตรง

ในเบื้องต้น ที่ปรึกษาโครงการฯ ได้เสนอ (ร่าง) ผลการศึกษาของการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ที่สามารถนำไปผนวกรวมกับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้วได้ในหลายประเด็นการพัฒนา เพื่อให้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเป็นประตูเชื่อมโยงให้เกิดการพัฒนาทั้งในเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว และจังหวัดสระแก้วให้เป็นไปในทิศทางการพัฒนาที่สามารถสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงความสมดุลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ ผลการรับฟังข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากการประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๓ นี้ จะนำไปพิจารณาประกอบการสรุปผลการผนวกผลของ SEA กับแผนการพัฒนาจังหวัด ในขั้นตอนสุดท้ายของการศึกษาต่อไป

๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการติดตามฯ ระยะที่ ๒

๑๐.๑ จังหวัดสระแก้ว หน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามพัฒนาจังหวัดและพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ จะพิจารณานำผลการศึกษา SEA ไปใช้ประโยชน์โดยการผนวกเข้ากับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ไม่ว่าจะใช้ในการระยะการทบทวนและติดตามประเมินผล หรือ ในระยะการจัดทำแผนใหม่ หรือนำ

สาระสำคัญไปใช้สนับสนุนประเด็นการพัฒนาของแผนฯ ซึ่งจะได้แผนการพัฒนาจังหวัดที่มาจากกระบวนการมีส่วนร่วม และพิจารณาครบทั้ง ๓ มิติ ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และส่งผลทำให้แผนฯ ได้รับการยอมรับ สอดคล้องกับความต้องการของคนในพื้นที่ และมีการบริหารการดำเนินงานและใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

๑๐.๒ ประชาชน ผู้มีส่วนได้เสีย ผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่มีความเข้าใจในกระบวนการ SEA และแผนพัฒนาจังหวัดที่ผนวกการจัดทำ SEA มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของกระบวนการโดยเฉพาะในการพัฒนาทางเลือก การประเมินทางเลือก การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน และการผนวกผลของ SEA เข้ากับแผนพัฒนาจังหวัด ทั้งนี้ต่อเนื่องจากความเข้าใจในขั้นตอนการกำหนดเป้าหมายการพัฒนา การกำหนดภาพอนาคต การกำหนดตัวชี้วัด การประเมินข้อมูลฐาน (จากโครงการติดตามฯ ระยะที่ ๑)

๑๐.๓ บทเรียนและองค์ความรู้ ตลอดจนปัญหาอุปสรรค ความท้าทาย และโอกาส จากโครงการนำร่องการศึกษา SEA ในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ตลอดกระบวนการทุกขั้นตอน จะนำไปไปต่อยอดในการจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และการวางแผนการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับพื้นที่อื่น ๆ และเผยแพร่การประยุกต์ใช้ SEA เชิงพื้นที่ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ๒๕๖๔. **แนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง) โดย สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.** กรุงเทพฯ.

คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. ๒๕๕๗. **นโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ**. ประกาศสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ ๔/๒๕๕๗. ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. ๒๕๕๘ก. **นโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตราด**. ประกาศสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ ๑/๒๕๕๘. ๒๓ เมษายน ๒๕๕๘.

คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. ๒๕๕๘ข. **นโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตาก**. ประกาศสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ ๒/๒๕๕๘. ๒๓ เมษายน ๒๕๕๘.

คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. ๒๕๕๘ค. **นโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร**. ประกาศสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ ๓/๒๕๕๘. ๒๓ เมษายน ๒๕๕๘.

คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. ๒๕๕๘ง. **นโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสงขลา** ประกาศสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ ๔/๒๕๕๘. ๒๓ เมษายน ๒๕๕๘.

คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. ๒๕๕๘จ. **นโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว**. ประกาศสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ ๕/๒๕๕๘. ๒๓ เมษายน ๒๕๕๘.

เอกสารประกอบ ชุดที่ ๒
การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้งที่ ๒ และครั้งที่ ๓
ของกิจกรรมการติดตามและประเมินผล เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ ๒
วันที่ ๒๑ และ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.
ณ โรงแรมเดอะ เวโล โฮเทล แอนด์ บีเอ็มเอ็กซ์ ปั๊ม แทร็ค จังหวัดสระแก้ว

แบบแสดงความคิดเห็นต่อความครบถ้วนชัดเจนของ (ร่าง) มาตรการเพื่อความยั่งยืน

มาตรการเพื่อความยั่งยืน หมายถึง แนวทางหรือวิธีการดำเนินงานที่จะช่วยให้ประเด็นยุทธศาสตร์ บรรลุตามวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และนำไปสู่ความสมดุลของการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของ SEZ สระแก้ว และจังหวัดสระแก้ว

(ร่าง) มาตรการเพื่อความยั่งยืน (ตัวอย่าง)	**เห็นด้วย (✓)**	**ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อความครบถ้วนชัดเจน**
มาตรการส่งเสริม		
๑. มาตรการส่งเสริมเกษตรปลอดภัย ๑.๑ ส่งเสริมการเข้าถึงเพื่อประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสนับสนุนการปรับเปลี่ยนจากการผลิตสินค้าเกษตรขั้นปฐม เป็นสินค้าเกษตรปลอดภัย (สมุนไพร และพืชเศรษฐกิจสำคัญ) มีมาตรฐานคุณภาพ มีประสิทธิภาพการผลิตและเพิ่มมูลค่า บนฐานภูมิปัญญาและทรัพยากรในพื้นที่ ๑.๒ สนับสนุนการพัฒนาและบ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรปลอดภัย พร้อมมาตรการจูงใจ และสิทธิประโยชน์ ๑.๓ ยกระดับศักยภาพเกษตรกร และสถาบันเกษตรกรด้านการบริหารจัดการทุนการวิเคราะห์และพัฒนาช่องทางการตลาดในไทยและต่างประเทศ และการสร้างความร่วมมืออย่างเป็นระบบ กับธุรกิจที่เกี่ยวเนื่องในห่วงโซ่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง (โดยเฉพาะ สมุนไพร และพืชเศรษฐกิจสำคัญ รวมทั้งผู้ประกอบการขนส่งและโลจิสติกส์) ๑.๔ สร้างความรู้ความเข้าใจและพัฒนาเครือข่ายผู้บริโภคสินค้าเกษตรปลอดภัย		

(ร่าง) มาตรการเพื่อความยั่งยืน (ตัวอย่าง)	**เห็นด้วย (✓)**	**ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อความครบถ้วนชัดเจน**
๒. มาตรการส่งเสริม SMEs ๒.๑ ส่งเสริมการรวมกลุ่มและสนับสนุนให้ SMEs ใน SEZ สระแก้ว จดทะเบียนเพื่อเข้าถึงสิทธิประโยชน์ มาตรการทางการเงิน และมาตรการทางภาษี รวมทั้งการรับรองมาตรฐาน ๒.๒ ยกระดับศักยภาพผู้ประกอบการ (รายเก่าและรายใหม่) อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับความต้องการตามลักษณะเฉพาะของกลุ่มกิจกรรม และตอบสนองต่อแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป และการพัฒนาเป็นศูนย์โลจิสติกส์ ในพื้นที่ SEZ สระแก้ว (Upskill, Reskill และ New Skill) ๒.๓ จัดทำข้อมูล SMEs ใน SEZ สระแก้ว และจังหวัดสระแก้ว เพื่อการบริหารจัดการการพัฒนาผลิตภาพและนวัตกรรม รวมทั้งพัฒนาแพลตฟอร์ม เพื่อส่งเสริมการตลาดทั้งในไทยและต่างประเทศ ๒.๔ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน SMEs เป็นระยะเพื่อปรับปรุงแนวทางและมาตรการส่งเสริม SMEs ให้เหมาะสมและทันการณ์		
๓. การพัฒนาศักยภาพแรงงานสำหรับสำหรับอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปและอุตสาหกรรมเป้าหมายที่เป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก และขนาดกลางใช้แรงงานเข้มข้น การค้าการขนส่งชายแดน - ข้ามแดน อุตสาหกรรมโลจิสติกส์ การเกษตรที่ส่วนใหญ่ใช้แรงงานเข้มข้น และธุรกิจต่อเนื่อง		
๔. ส่งเสริมระบบและกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชน (ด้านข้อมูลข่าวสาร การกำหนดนโยบายการวางแผนและติดตามตรวจสอบ)		
มาตรการหลีกเลี่ยงผลกระทบที่เกิดขึ้น		
๑. การลักลอบการนำเข้าวัตถุดิบ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ แบบผิดกฎหมาย		
๒. การลักลอบการนำเข้าแรงงานแบบผิดกฎหมาย		

(ร่าง) มาตรการเพื่อความยั่งยืน (ตัวอย่าง)	**เห็นด้วย (✓)**	**ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อความครบถ้วนชัดเจน**
๓. การบุกรุกพื้นที่ป่าไม้และการใช้ที่ดินผิดประเภท		
๔. หลีกเลี่ยงการลักลอบทิ้งขยะ		
๕. หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีอันตรายในพื้นที่เกษตร		
มาตรการลดผลกระทบที่เกิดขึ้น		
๑. ปรับปรุงกฎ ระเบียบ มาตรการที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสม รวมทั้งดูแลการบังคับใช้อย่างจริงจัง (การลักลอบนำเข้าแรงงาน การคุ้มครองสิทธิแรงงานไทยและต่างด้าว) **๒.** สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของ OSS ด้านแรงงาน รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องให้มีการทำงานแบบบูรณาการและมีประสิทธิภาพ **๓.** จัดการมลพิษที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมที่พัฒนาขึ้น เช่น ขยะที่เกิดขึ้นจากการผลิต ขยะที่เกิดจากบ้านเรือน เป็นต้น		

ข้อเสนอมาตรการเพื่อความยั่งยืนเพิ่มเติม:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

จัดทำโดย: โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔

กระบวนการ SEA กับแผนการพัฒนา

โครงการติดตามและประเมินผล
เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ ๒

ดร.วิเทศ ศรีเนตร
ที่ปรึกษาโครงการ

เริ่มต้นด้วย
ความเข้าใจเกี่ยวกับ SEA

SEA คืออะไร?

นิยามประเทศไทย

การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ คือการใช้กรอบแนวคิดและกระบวนการในการวิเคราะห์ประเมินศักยภาพและข้อจำกัดของสิ่งแวดล้อมตั้งแต่การพัฒนานโยบาย แผน แผนงานและโครงการขนาดใหญ่ในรายสาขา (Sectoral based) หรือในเชิงพื้นที่ (Area based) ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยบูรณาการมิติเศรษฐกิจ มิติสังคม มิติสิ่งแวดล้อม และมิติเทคโนโลยี และเปรียบเทียบทางเลือกในการตัดสินใจเพื่อให้การตัดสินใจนั้นมีคุณภาพรอบคอบโปร่งใสและมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.), ๒๕๕๔)

กระบวนการที่เป็นระบบ เพื่อใช้สนับสนุนกระบวนการตัดสินใจในการวางแผน โดยคำนึงถึงปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล รวมทั้งให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (สศช., ๒๕๖๔)

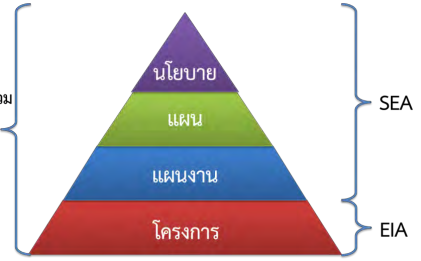
SEA กับการพัฒนาที่ยั่งยืน

กระบวนการที่เป็นระบบเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย แผน หรือแผนงาน โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม และการบูรณาการด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล ซึ่งต้องนำผลไปใช้ในการวางแผนเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

การพัฒนาที่ยั่งยืน
(Sustainable Development)

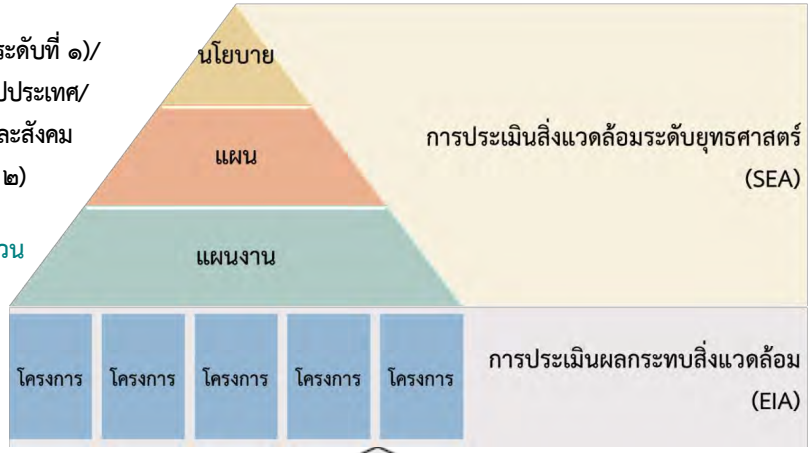
ความคาดหวังของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย
ในการมีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนา

การมีส่วนร่วม
ของ
ประชาชน

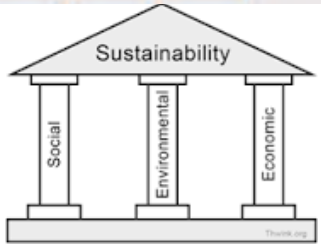

SEA ใช้อย่างไร?

- ยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับที่ ๑)/ แผนแม่บท/ แผนปฏิรูปประเทศ/ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (แผนระดับที่ ๒)
- แผนพัฒนารายภาคส่วน (แผนระดับที่ ๓)

SEA ↓ แผนที่ดี

(ร่าง) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. .... เรื่อง SEA ระบุแผนพัฒนาที่ต้องศึกษา SEA

ประเภทของแผน/แผนงานใน SEA

รายสาขา
๑) แผนด้านคมนาคม
๒) แผนพัฒนาพลังงานและแผนสำรวจและพัฒนาปิโตรเลียม
๓) แผนการบริหารจัดการแร่

เชิงพื้นที่
๑) ผังเมือง ตามที่คณะกรรมการนโยบายการผังเมืองแห่งชาติกำหนด
๒) แผนบริหารจัดการลุ่มน้ำ
๓) แผนพัฒนาชายฝั่งทะเล
๔) แผนพัฒนาพื้นที่เฉพาะหรือพื้นที่พิเศษ
๕) แผนพัฒนานคมอุตสาหกรรม เขตประกอบการอุตสาหกรรม หรือการพัฒนาพื้นที่คล้ายคลึงกัน

แผน SEZ สระแก้ว

PP อื่น
แผน/แผนงาน รายสาขาหรือเชิงพื้นที่อื่นๆ ตามที่ กสย. กำหนด โดยความเห็นชอบของ ครม.

* รายละเอียดของประเภท PP ซึ่งต้องมีการจัดทำ SEA ตามที่ กสย. กำหนด

SEA กับ EIA แตกต่างกันอย่างไร?

SEA : เรามีความคิดว่าเราต้องการอะไร มีวิสัยทัศน์และความตั้งใจ แต่เราไม่ต้องทราบชัดเจนว่าเราจะทำอะไร

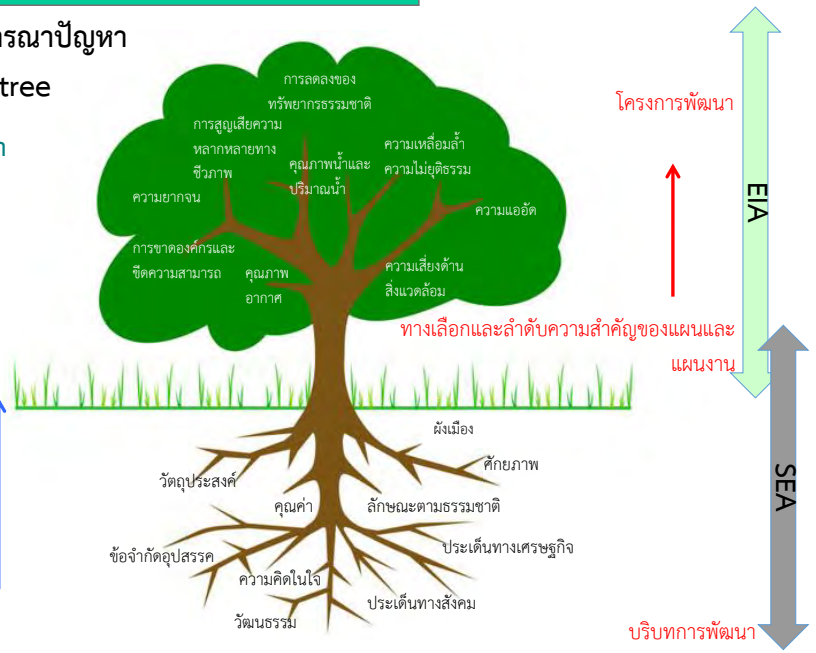
EIA : เราทราบว่าเราต้องการประเมินอะไรอย่างละเอียด มีสิ่งที่ต้องประเมินชัดเจน

SEA กับ EIA แตกต่างกันอย่างไร?

ต้นไม้แห่งการพิจารณาปัญหา

Problem tree

อาการของปัญหา

สาเหตุ

SEA มุ่งเน้นไปที่สาเหตุต้นตอของผลกระทบเป็นหลักมากกว่าตัวผลกระทบ (อาการ)

สาเหตุต้นตอ

โครงการพัฒนา

ทางเลือกและลำดับความสำคัญของแผนและแผนงาน

EIA

SEA

บริบทการพัฒนา

(Partidário, 2012)

SEA กับ EIA แตกต่างกันอย่างไร? (ต่อ)

หน้า ๒๙
เล่ม ๓๓๕ ตอนที่ ๒๗ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๙ เมษายน ๒๕๖๑

พระราชบัญญัติ
ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๖๑

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๑
เป็นปีที่ ๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

มาตรา ๔๗ ในกรณีที่มีการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ตามระเบียบหรือกฎหมายอื่นใดไว้แล้ว การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้คำนึงถึงผลการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ดังกล่าวด้วย

สิ่งสำคัญที่ควรรู้

SEA ไม่ใช่ EIA ไม่สามารถใช้แทนกันได้
แต่ EIA จะมีประโยชน์/ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
หากได้ดำเนินการ SEA ไปแล้ว

ทำ SEA แล้ว ต้องทำ EIA หรือไม่?

SEA มีประโยชน์อย่างไร?

- ช่วยบูรณาการการวางแผนพัฒนาครอบคลุมทั้ง ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
- ช่วยให้การวางแผนมีความเชื่อมโยงและพิจารณาไปถึงอนาคตข้างหน้า (Looking forward) มีผลให้แผนที่มีอยู่เดิมและที่จะจัดทำในอนาคตไปสู่วิสัยทัศน์การพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาวร่วมกัน
- ช่วยประสานประโยชน์ระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา โดยเปิดโอกาสให้สาธารณชนมีส่วนร่วมในแผนหรือแผนงานอย่างเหมาะสมและโปร่งใส

- หน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงาน ใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนให้แผนของหน่วยงานได้รับการยอมรับ ลดความขัดแย้ง ใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
- ประชาชนผู้มีส่วนได้เสีย มีโอกาสและช่องทางเสนอความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการพัฒนาตามแผน เกิดกลไกการดำเนินงานร่วมกัน โปร่งใสในการตัดสินใจ สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่
- ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และสถาบันการศึกษาต่างๆ ใช้เสริมสร้างขีดความสามารถ ความรู้ความเข้าใจ และสร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน
- รัฐบาล ใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการตัดสินใจในเชิงนโยบาย และดำเนินการตามแผนที่เหมาะสม

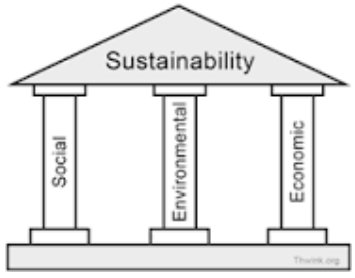
หลักการ SEA ที่ดีคืออะไร?

- มีเป้าหมายในการพัฒนาที่ชัดเจน
- บูรณาการ SEA เข้ากับกระบวนการวางแผนหรือแผนงานพัฒนา
- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียที่สำคัญ
- มีการวิเคราะห์และเปรียบเทียบผลกระทบ ผลกระทบสะสม ความเสี่ยงของแต่ละทางเลือกพัฒนา
- มีความยืดหยุ่น
- มีความเป็นอิสระ เป็นกลาง
- ดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ของ SEA โดยใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
- มีการควบคุมและประกันคุณภาพอย่างมีประสิทธิผล
- ส่งเสริมการเรียนรู้และความเข้าใจของผู้จัดทำ SEA และผู้มีส่วนได้เสีย

SEA ที่ดีต้องมีลักษณะอย่างไร?

เกณฑ์พิจารณาการดำเนินงาน ของ SEA ที่ดี Performance criteria (IAIA, 2011)

- การบูรณาการ (Integrated)
- นำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable-led)
- มีจุดเน้น (Focused)
- สร้างความเจ้าของของผู้ที่เกี่ยวข้อง (Accountable)
- การมีส่วนร่วม (Participative)
- การดำเนินการซ้ำเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น (Iterative)

SEA มีกี่ประเภท?

รายสาขา

1.คมนาคม

2.พลังงานและปิโตรเลียม

3.การบริหารจัดการแร่

เชิงพื้นที่

1.ผังเมือง

2.การบริหารจัดการลุ่มน้ำหรือพัฒนาชายฝั่งทะเล

3.พื้นที่เฉพาะหรือพื้นที่พิเศษ

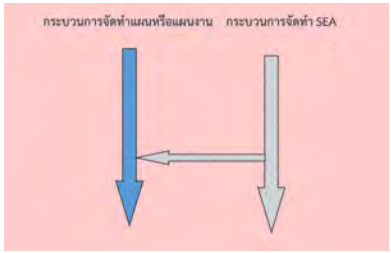
4.นิคมอุตสาหกรรม เขตประกอบการอุตสาหกรรม หรือการพัฒนาพื้นที่ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

เชิงประเด็น

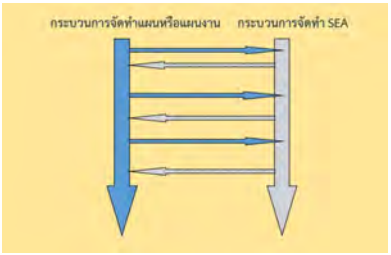
เช่น แผนการจัดการขยะ แผนการจัดการมลพิษ
แผนการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ผลของ SEA ผนวกกับกับแผนการพัฒนาได้อย่างไร?

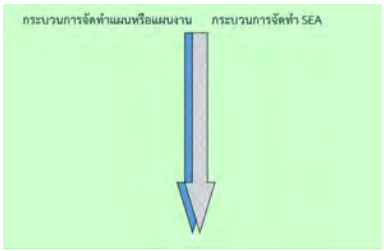
SEA ที่เชื่อมโยงกับกระบวนการจัดทำแผนแบบแยกส่วน (One opportunity model)

SEA ที่เชื่อมโยงกับกระบวนการจัดทำแผนแบบคู่ขนาน (Parallel model)

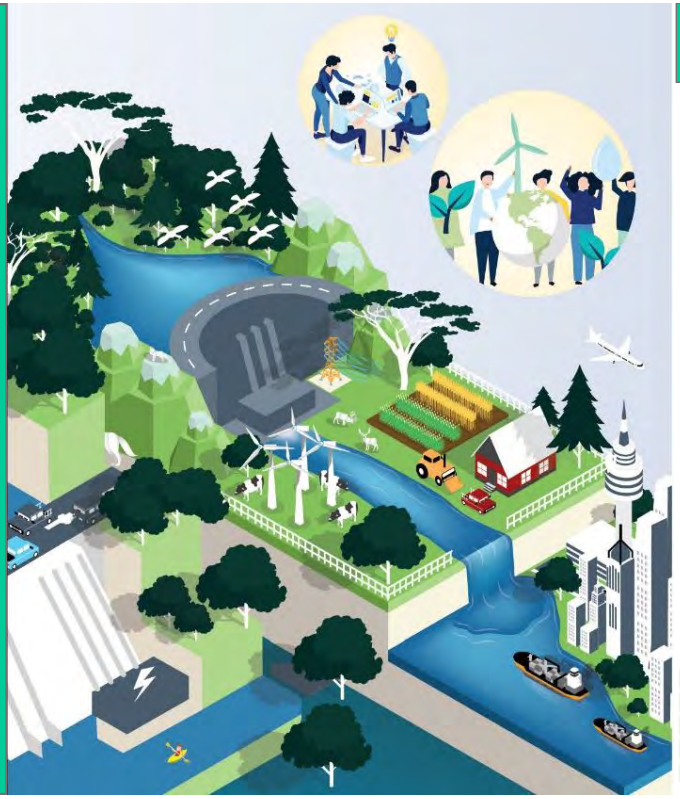
SEA ที่เชื่อมโยงกับกระบวนการจัดทำแผนแบบบูรณาการ (Integrated model)

SEA ที่เชื่อมโยงกับกระบวนการจัดทำแผนแบบยึดกระบวนการตัดสินใจเป็นศูนย์กลาง (Decision-centered model)

กระบวนการและขั้นตอน SEA กับการจัดทำแผนและความเชื่อมโยงสู่แผน (สศช., ๒๕๖๔)

SEA มีขั้นตอนอะไรบ้าง?

๑) การกลั่นกรอง (Screening)
- จำเป็นต้องทำ SEA หรือไม่

โครงการระยะที่ ๑

๒) การกำหนดขอบเขต (Scoping)
- ประเด็นอะไรที่ต้องได้รับการพัฒนาหรือจัดการ
- อยากให้การพัฒนาเป็นอย่างไร

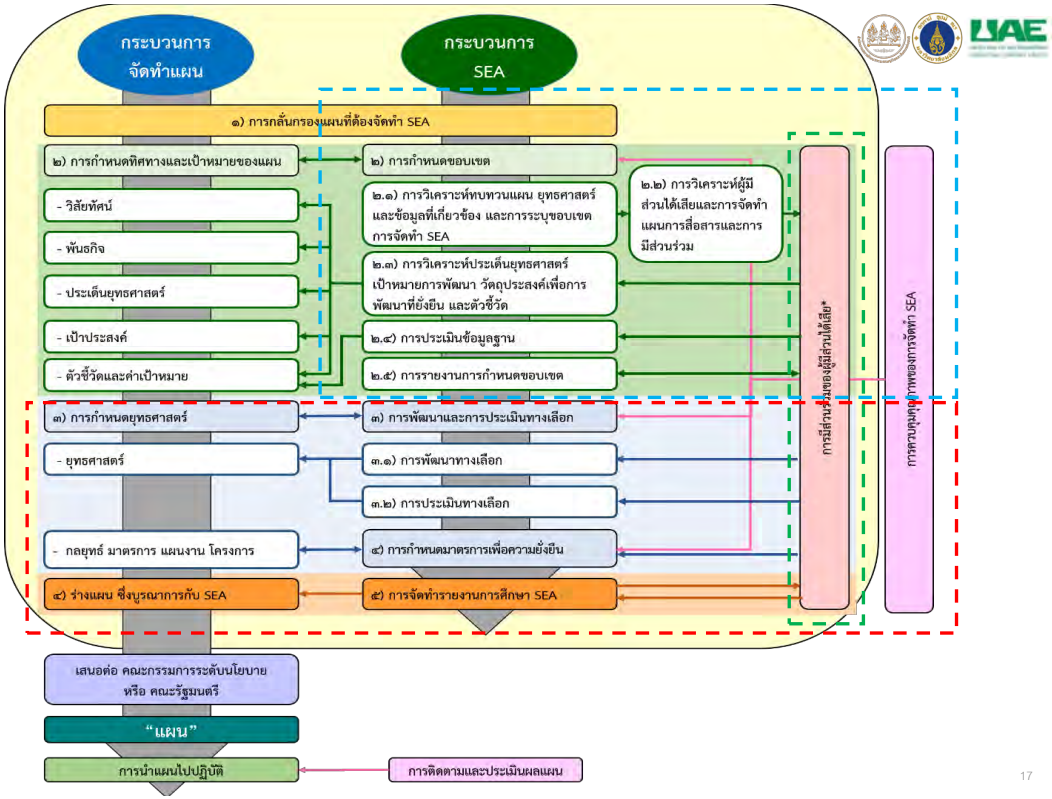
๓) การพัฒนาและการประเมินทางเลือก (Alternative development and assessment)
- จะมีแนวทางวิธีการพัฒนาอย่างไร
- แนวทางการพัฒนาใดจะเหมาะสมที่สุด

โครงการระยะที่ ๒

๔) การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน (Measures for sustainability)
- จะมีวิธีปฏิบัติอย่างไรให้แนวทางนั้นสำเร็จ

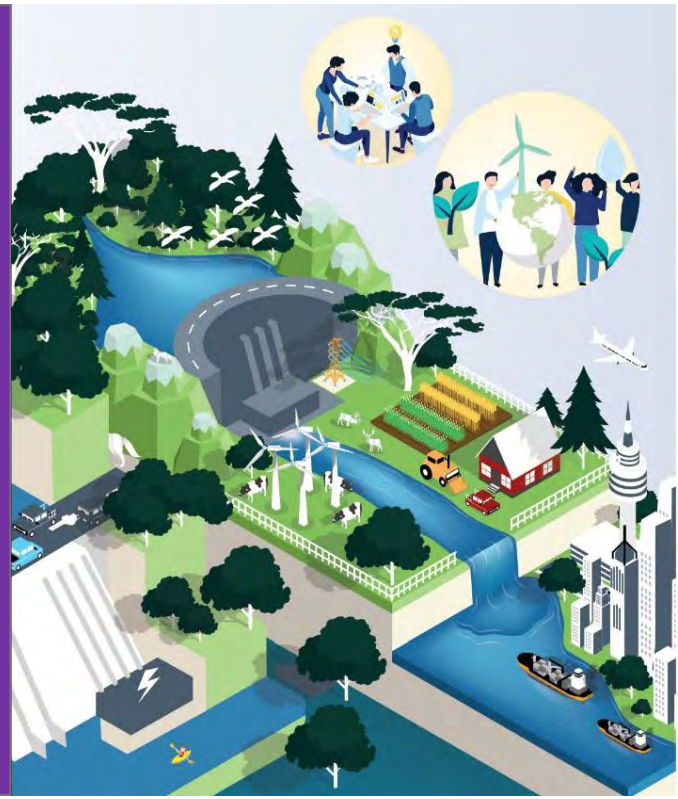
๕) การจัดทำรายงาน SEA (SEA report preparation)
- จะนำเสนอผลลัพธ์อย่างไรให้เข้าใจง่ายและครบถ้วน

การมีส่วนร่วม (Participation)
- ใครที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องบ้าง ผู้มีส่วนได้เสีย
- จะให้เข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างไรวิธีการใดที่เหมาะสม
- จะสร้างให้เกิดกระบวนการร่วมกันได้อย่างไร

17

กระบวนการดำเนินงาน SEA ของโครงการ

วัตถุประสงค์ของโครงการฯ ระยะที่ ๒

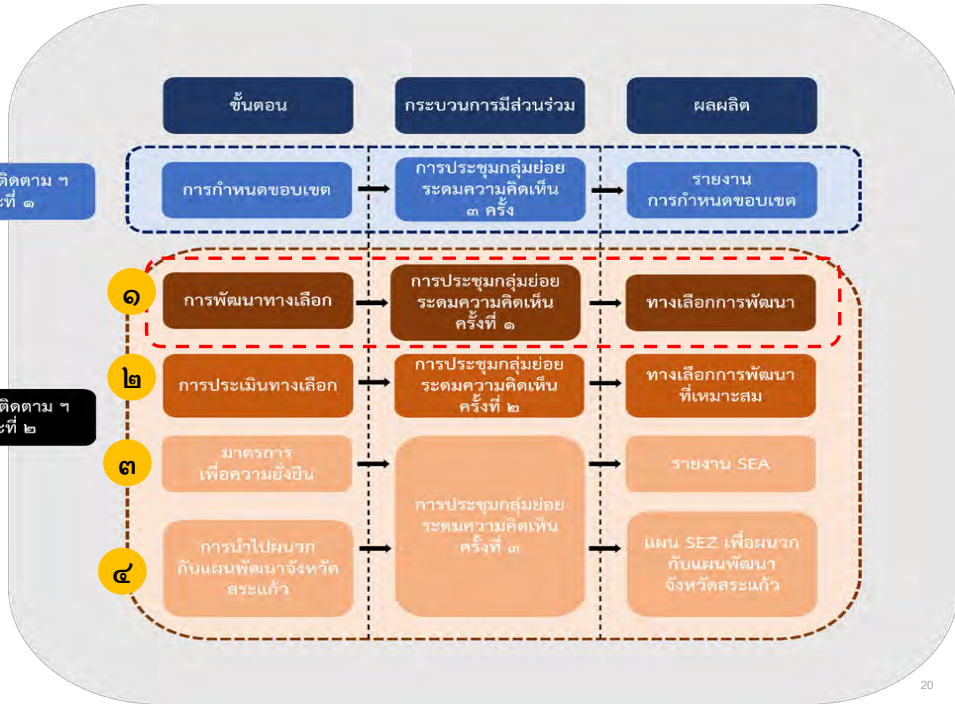

- เพื่อพัฒนาทางเลือกและประเมินทางเลือกการพัฒนาของพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว
- เพื่อกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน สำหรับทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสม
- เพื่อจัดทำรายงาน SEA เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว และ**ผนวกผลการการจัดทำ SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว**

19

กรอบการดำเนินงานของโครงการติดตามฯ ระยะที่ ๒

20

๑. การพัฒนาทางเลือก

การประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ ๑ หัวข้อ “การพัฒนาทางเลือก”

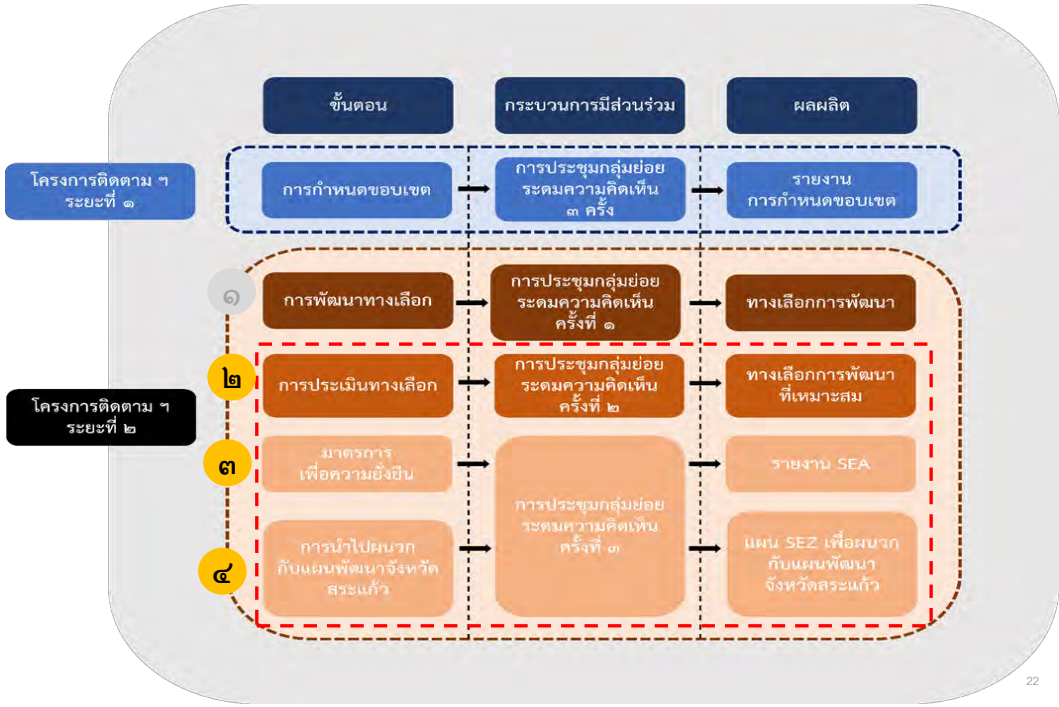
ทบทวนผลจากการศึกษาในขั้นตอนการกำหนดขอบเขต (จากโครงการติดตามฯ ระยะที่ ๑)	• เป้าหมายการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว • ประเด็นยุทธศาสตร์ • ตัวชี้วัดของประเด็นยุทธศาสตร์ • ทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น

- ตรวจสอบความเหมาะสมตามหลักการการพัฒนาทางเลือกที่อ้างอิงไว้ในแนวทาง SEA (สศช., ๒๕๖๔)
- ทวนสอบความครบถ้วน สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์และเป้าหมายการพัฒนา
- สร้างทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ ที่มีลักษณะของทางเลือกที่ชัดเจน แตกต่างกัน และมีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนร่วมกัน

ทางเลือกการพัฒนา SEZ สระแก้ว

กรอบการดำเนินงานของโครงการติดตามฯ ระยะที่ ๒

๒. การประเมินทางเลือก

การประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ ๒ หัวข้อ “การพัฒนาและประเมินทางเลือกการพัฒนา”

วัตถุประสงค์

- เพื่อ**วิเคราะห์ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากทางเลือกการพัฒนา**ต่าง ๆ ที่ได้พัฒนาออกแบบไว้ ทั้งทางบวกและทางลบ
- เพื่อสนับสนุนให้ผู้มีส่วนได้เสียได้**มีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางเลือกการพัฒนา**ที่เหมาะสมร่วมกัน
- เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสีย**ร่วมจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกการพัฒนา** ผ่านกิจกรรมการร่วมกันพิจารณาและทำความเข้าใจลักษณะ ผลกระทบ
- เพื่อ**ร่วมกันประเมินหาทางเลือกที่เหมาะสม** ประกอบด้วย การนำเสนอภาพอนาคต การวิเคราะห์แนวโน้ม การวิเคราะห์แบบหลายเกณฑ์และการประเมินแบบตารางผลกระทบ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ ๒

ทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสมสำหรับแผนการพัฒนา SEZ สระแก้ว จากการ**ร่วมกันพิจารณาทางเลือกต่าง ๆ และร่วมตัดสินใจของผู้มีส่วนได้เสีย ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม**

๓. การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน

การประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ ๓ หัวข้อ “การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน และการผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว”

เป็นขั้นตอน**การกำหนดมาตรการ แนวทางหรือวิธีการดำเนินงาน**ที่จะ**สนับสนุนทางเลือกที่เหมาะสม**ให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ทำให้ทางเลือกที่เหมาะสม**ไปสู่การปฏิบัติและสัมฤทธิ์ผล** ช่วยให้ประเด็นยุทธศาสตร์**บรรลุตามวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน** และ**นำไปสู่ความสมดุลในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม**

มาตรการเพื่อความยั่งยืน

๑) มาตรการการส่งเสริมผลกระทบของการพัฒนา
๒) มาตรการหลีกเลี่ยงผลกระทบ
๓) มาตรการลดหรือบรรเทาผลกระทบ

- เสนอ (ร่าง) แนวทางการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนแก่ผู้มีส่วนได้เสีย
- ร่วมกันพิจารณาการผนวกผลการศึกษา SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว

ผลที่คาดว่าจะได้รับการประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ ๓

นำไปสู่การสรุปผลการศึกษา SEA ในขั้นตอนสุดท้าย ที่ไปช่วยสนับสนุนการดำเนินงานของแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้วจากทางเลือกการพัฒนา SEZ สระแก้ว เพื่อความยั่งยืนต่อไป

๔. การจัดทำรายงาน SEA

การประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ ๓ หัวข้อ “การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน และการผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว” (ต่อ)

สรุปผลการดำเนินงาน SEA ทุกขั้นตอน เพื่อใช้ในการดำเนินงานติดตามประเมินผล และสื่อสารกับประชาชน ประกอบด้วย

- รายงานเชิงวิชาการ
- รายงานฉบับประชาชน

นำรายงาน SEA ไปรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียก่อนนำเสนอหน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงานต่อไป เพื่อให้ได้รายงานที่สมบูรณ์ มีความน่าเชื่อถือ และเป็นที่ยอมรับ

- เสนอข้อมูลสรุปผลการจัดทำ SEA
- (ร่าง) แนวทางและแผนการผนวกผลการจัดทำ SEA เข้ากับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว

ผลที่คาดว่าจะได้รับการประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ ๓

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อแนวทาง และแผนการผนวกผลการจัดทำ SEA เข้ากับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว รวมถึงข้อเสนอแนะต่อการขับเคลื่อนการจัดทำ SEA ให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ซึ่งที่ปรึกษาโครงการฯ จะนำผลการศึกษาที่ได้ไปจัดทำรายงาน SEA เชิงวิชาการ และรายงาน SEA ฉบับประชาชน หลังการประชุมกลุ่มย่อยฯ ต่อไป

ขอบคุณครับ

ทางเลือกการพัฒนา

รศ.ดร. วันเพ็ญ วิโรจนกูฏ
นักวิชาการด้านการประเมินสิ่งแวดล้อม
ระดับยุทธศาสตร์
ที่ปรึกษาโครงการ

ที่มาของทางเลือกการพัฒนา

ทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น (จาก โครงการติดตามฯระยะที่ 1)

ปรึกษาหารือโดยผู้เชียวชาญ/
นักวิชาการ

การประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1

ทางเลือกการพัฒนา

ข้อมูลที่พิจารณาประกอบทางเลือกการพัฒนา

โครงการติดตามฯ ระยะที่ ๒

เป้าหมายการพัฒนา

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเป็น
ประตูเชื่อมโยงการพัฒนา
กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น
บนฐานทรัพยากรอย่างมั่งคั่งและยั่งยืน

โครงการติดตามฯ ระยะที่ ๒

ประเด็นยุทธศาสตร์

๑. การพัฒนา SEZ สระแก้ว เพื่อความเชื่อมโยงระบบโลจิสติกส์และห่วงโซ่อุปทานสู่ความมั่งคั่งอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
๑. เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเพิ่มมูลค่าการลงทุนในพื้นที่ SEZ สระแก้ว
๒. เพื่อส่งเสริมความร่วมมือ และโอกาสกับพื้นที่อุตสาหกรรมหรือพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษอื่น ๆ ใกล้เคียง
๓. เพื่อสร้างความเชื่อมโยงของระบบคมนาคมขนส่ง และโลจิสติกส์ แบบเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการระบบขนส่ง

๒. การส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงบนฐานทรัพยากร

วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
๑. เพื่อยกระดับการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรมูลค่าสูงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
๒. เพื่อส่งเสริมการทำการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
๓. เพื่อส่งเสริมและผลักดันการทำการเกษตรให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และความต้องการของอุตสาหกรรมเป้าหมายและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง

๓. การพัฒนาการศึกษา องค์ความรู้ และศักยภาพของประชาชนให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน

วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
๑. เพื่อพัฒนาการศึกษา ทักษะ องค์ความรู้ ความชำนาญและเชี่ยวชาญที่สอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการของตลาดแรงงานในพื้นที่ SEZ สระแก้ว
๒. เพื่อสร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับการพัฒนาศักยภาพที่รองรับตลาดแรงงาน

ภาพอนาคต

สระแก้ว
เมืองชายแดนแห่งความสุข

ใน ๕ ปีข้างหน้า (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) พัฒนา SEZ สระแก้ว เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นภายในประเทศ และประเทศชายแดน

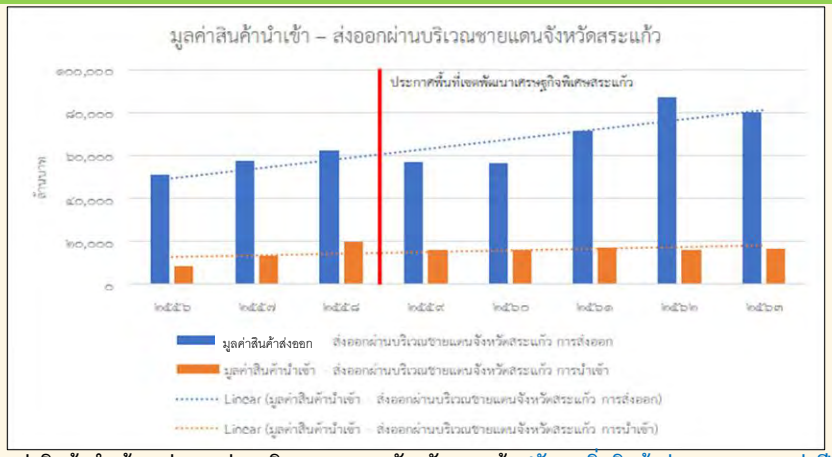

ตัวชี้วัด

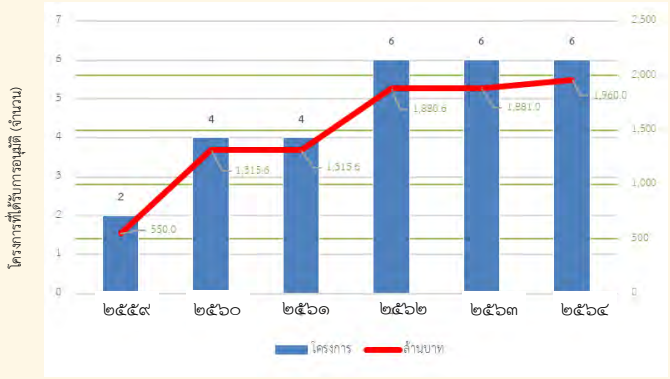
ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ	ตัวชี้วัดด้านสังคม	ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม
1. ร้อยละของมูลค่าการค้าชายแดนต่อปี 2. เงินลงทุนต่อปีในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายและกิจการเป้าหมายที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ 3. ปริมาณผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้วที่เพิ่มขึ้น 4. รายได้แรงงานที่สูงขึ้นตามโอกาสการจ้างงานและตำแหน่งงานที่สูงขึ้น	1. จำนวนแรงงานไทย และแรงงานต่างด้าวในพื้นที่จังหวัดสระแก้วและ SEZ สระแก้ว ที่ผ่านการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะฝีมือที่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน 2. จำนวนหลักสูตรในสถาบันการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน 3. ร้อยละที่ลดลงของจำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.	1. จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่ผ่านเกณฑ์อุตสาหกรรมสีเขียว 2. จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอุตสาหกรรม เอส (มอก.เอส) 3. จำนวนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) 4. ปริมาณขยะ

ตัวชี้วัด 1. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นต่อปีของมูลค่าการค้าชายแดน

มูลค่าสินค้านำเข้า - ส่งออกผ่านบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว (อัตราเพิ่มสินค้าส่งออก 7.4 % ต่อปี)

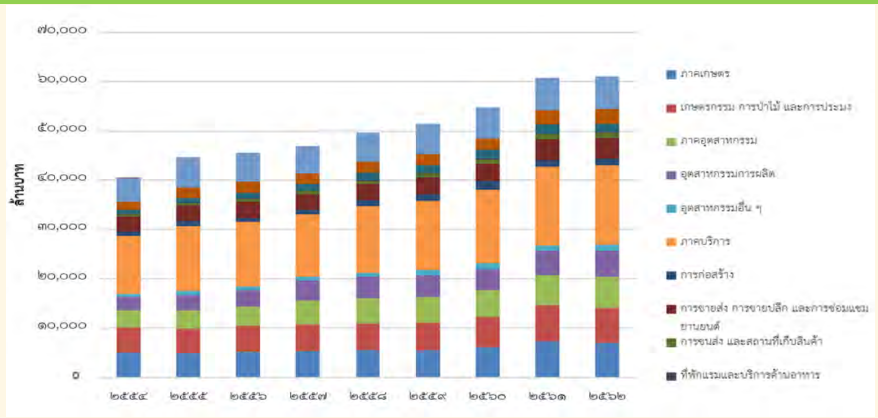
เศรษฐกิจ: ตัวชี้วัด 2. เงินลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วระหว่าง พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๔

ที่มา: สศช., ๒๕๖๔

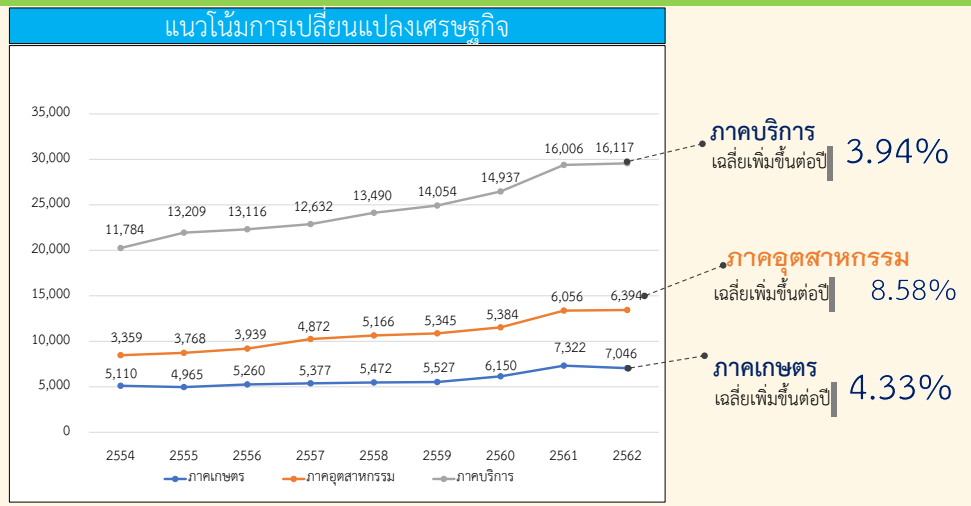
คิดในช่วง พ.ศ. 2560 - 2564	11.79 %ต่อปี

เศรษฐกิจ: ตัวชัวัด 3. ปริมาณผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้วที่เพิ่มขึ้น

สัดส่วนสาขาผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสระแก้ว ระหว่าง พ.ศ. 2554 - 2562

เศรษฐกิจ: ตัวชัวัด 3. ปริมาณผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้วที่เพิ่มขึ้น

เศรษฐกิจ: ตัวชี้วัด 4. รายได้แรงงานที่สูงขึ้นตามโอกาสการจ้างงานและตำแหน่งงานที่สูงขึ้น

สายอาชีพ	นักศึกษาจบใหม่: บาท/เดือน	ตำแหน่งระดับอาวุโสหรือผู้จัดการบาท/เดือน
งานธุรการ	15,000 – 22,000	40,000 -100,000
เลขานุการ	18,000 - 25,000	60,000 - 100,000
งานบริการลูกค้า / Call Center	15,000 – 17,000	40,000 - 200,000
สายงานบัญชี	18,000 – -35,000	80,000 - 250,000
งานด้านการเงินการลงทุน	18,000 – -25,000	60,000 - 150,000
งานทรัพยากรบุคคล	15,000 – 25,000	50,000 - 100,000
งานด้านกฎหมาย/ทนายความ	18,000 – 25,000	70,000 - 250,000
งานนำเข้าส่งออกสินค้า/ โลจิสติกส์	15,000 – 20,000	40,000 - 100,000
งานด้านการจัดซื้อจัดจ้าง	15,000 – 18,000	200,000 - 400,000
งานผู้กำกับศิลป์ Art Director	มีประสบการณ์ 1-5 ปี: 25,000 – 35,000	50,000 - 80,000
Graphic Designer	20,000 – 40,000	30,000 - 50,000

เศรษฐกิจ: ตัวชี้วัด 4. รายได้แรงงานที่สูงขึ้นตามโอกาสการจ้างงานและตำแหน่งงานที่สูงขึ้น

สายอาชีพ	นักศึกษาจบใหม่: บาท/เดือน	ตำแหน่งระดับอาวุโสหรือผู้จัดการบาท/เดือน
งานสายการตลาด	16,000 – 25,000	80,000 - 120,000
งานประชาสัมพันธ์	20,000 – 40,000	40,000 - 60,000
งาน Digital Content Editor/Social media Content	มีประสบการณ์ 1-5 ปี: 30,000 – 40,000	40,000 - 100,000
งานขาย Sales /AE	12,000 – 25,000	40,000 - 100,000
นักวิทยาศาสตร์ข้อมูล Data Scientist / Data Engineer	30,000 – 50,000	-
งานสาย IT / Programmer / Software Developer	25,000 – 40,000	100,000 - 180,000
นักออกแบบเว็บไซต์/ UX/UI Designer	20,000 – 35,000	50,000 - 100,000
สถาปนิก/มัณฑนากร	ประสบการณ์ 1-5 ปี: 40,000 – 60,000	70,000 - 90,000
วิศวกร	ประสบการณ์ 1-5 ปี: 20,000 – 30,000	40,000 - 150,000

หมายเหตุ : อ้างอิงจาก บริษัท อเด็คโก้ ประเทศไทย ซึ่งได้จัดทำ ฐานเงินเดือนประจำปี หรือ Salary Guide เผยข้อมูลอัตราเงินเดือนในสายอาชีพต่าง ๆ
สืบค้นจาก : https://www.trueplookpanya.com/blog/content/89195

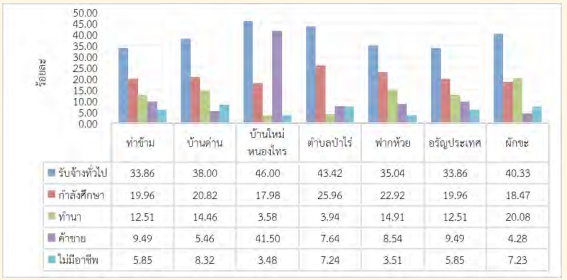
ประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง
เรื่อง อัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือ (ฉบับที่ 8)
ประกาศ ณ วันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2561

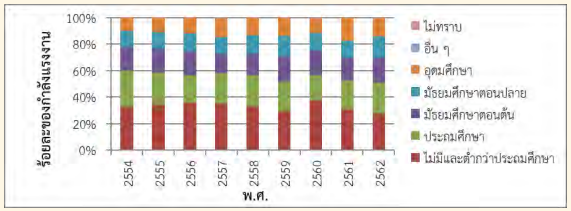
กลุ่มสาขาอาชีพ	ประเภทอาชีพ	บาท/วัน
1. กลุ่มสาขาอาชีพช่างเครื่องกล	1.1 สาขาอาชีพช่างสีรถยนต์	450, 515, 585
	1.2 สาขาอาชีพช่างเคาะตัวถังรถยนต์	465, 560, 650
	1.3 สาขาอาชีพช่างซ่อมรถยนต์	400, 490, 585
	1.4 สาขาอาชีพช่างบำรุงรักษารถยนต์	375, 440
	1.5 สาขาอาชีพช่างซ่อมเครื่องยนต์ดีเซล	400, 490, 585
	1.6 สาขาอาชีพช่างเครื่องปรับอากาศรถยนต์ขนาดเล็ก	400,490, 585
2. กลุ่มสาขาอาชีพช่างอุตสาหกรรมศิลป์	2.1 สาขาอาชีพช่างเย็บ	345, 410, 450
	2.2 สาขาอาชีพช่างเครื่องประดับ (ประดับอัญมณี)	440, 605, 826
	2.3 สาขาอาชีพช่างเครื่องเรือนไม้	370, 425, 480
	2.4 สาขาอาชีพช่างบุครุภัณฑ์	355, 410, 465

ประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง
เรื่อง อัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือ (ฉบับที่ 8)
ประกาศ ณ วันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2561

กลุ่มสาขาอาชีพ	ประเภทอาชีพ	บาท/วัน
3. กลุ่มอุตสาหกรรมโลจิสติกส์	3.1 สาขาอาชีพนักบริหารการขนส่งสินค้าทางถนน	460, 550
	3.2 สาขาอาชีพผู้ควบคุมรถยกสินค้าขนาดไม่เกิน 10 ตัน	385, 475
	3.3 สาขาอาชีพผู้ควบคุมสินค้าคงคลัง	385, 465
	3.4 สาขาอาชีพผู้ปฏิบัติการคลังสินค้า	375, 455
4. กลุ่มอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ ได้แก่	4.1 สาขาอาชีพพนักงานเตรียมวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ไม้จริง	350, 380
	4.2 สาขาอาชีพพนักงานผลิตชิ้นส่วนเฟอร์นิเจอร์ไม้จริงด้วยเครื่องจักรอัตโนมัติ	395, 455
	4.3 สาขาอาชีพพนักงานประกอบเฟอร์นิเจอร์ไม้จริง	365, 415
	4.4 สาขาอาชีพช่างทำสีเฟอร์นิเจอร์ไม้จริง	375, 415

สังคม: ตัวชี้วัด 1. จำนวนแรงงาน

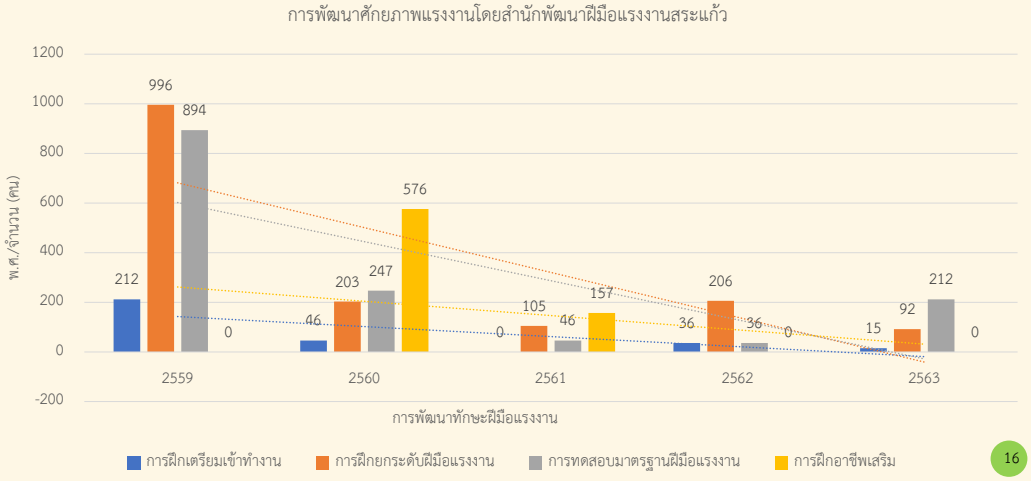

สังคม: ตัวชี้วัด 1. จำนวนแรงงาน

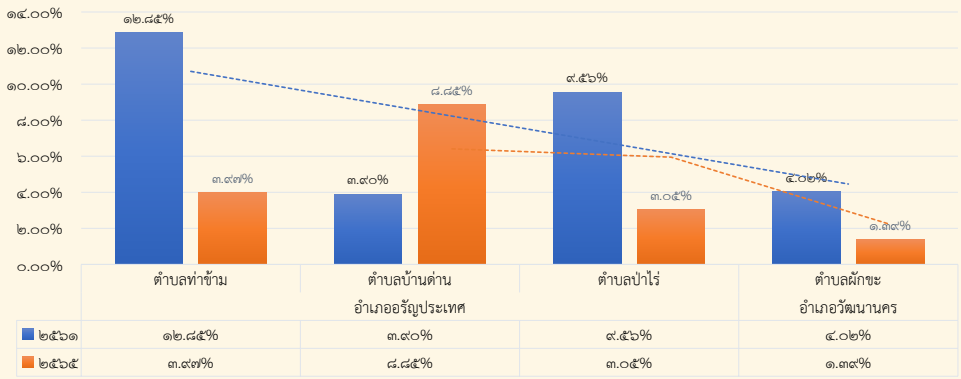

สังคม: ตัวชี้วัด 2. การฝึกอบรมแรงงาน

สังคม: ตัวชี้วัด 3. จำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.

จำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.จังหวัดสระแก้ว

จำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.จังหวัดสระแก้ว

สิ่งแวดล้อม: ตัวชี้วัด 1. จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมสีเขียว

01 โรงงานที่ได้รับรองเกณฑ์อุตสาหกรรมสีเขียว ที่ยังไม่หมดอายุ จำนวน ๒ โรงงาน ซึ่งมีจำนวนน้อย

บริษัท อีเอส เพาเวอร์ จำกัด เลขทะเบียนโรงงาน 3-17-3/51 สก

ระดับ 3 วันหมดอายุ 18 สิงหาคม พ.ศ. 2565 เลขที่ใบรับรองอุตสาหกรรมสีเขียว: 3-8287/2562
ที่อยู่ 470 หมู่ที่ 1 ตำบลห้วยโจด อำเภอวัฒนานครซึ่งไม่ได้ตั้งอยู่ในพื้นที่ศึกษา

02 บริษัท น้ำตาลและอ้อยตะวันออก จำกัด (มหาชน) เลขทะเบียนโรงงาน: ๓-๑๑(๓)-๑/๓๗สก.

ระดับ 3 วันหมดอายุ 20 มกราคม พ.ศ. 2565 เลขที่ใบรับรองอุตสาหกรรมสีเขียว: 3-7508/2562
ที่อยู่ เลขที่ 273 หมู่ที่ 1 ตำบลห้วยโจด อำเภอวัฒนานคร ซึ่งไม่ได้ตั้งอยู่ในพื้นที่ศึกษา

สิ่งแวดล้อม: ตัวชี้วัด 2. จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอุตสาหกรรม (มอก.เอส)

2) ขนาดธุรกิจ

ในเขตพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ธุรกิจส่วนใหญ่เป็นธุรกิจ SMEs คิดเป็น **99.05%** และประกอบธุรกิจ**ขายปลีก/ขายส่ง** เป็นส่วนใหญ่

ธุรกิจ	S	M	L	รวม (ราย)	สัดส่วน (%)
การผลิต	24	1	0	25	11.90
ขายปลีก/ขายส่ง	86	10	2	98	46.67
บริการ	87	0	0	87	41.43
รวม	**197**	**11**	**2**	**210**	
สัดส่วน (%)	**93.81**	**5.24**	**0.95**		

S M L

ธุรกิจคงอยู่สูงสุด 3 อันดับ *กรณีที่จำนวนนิติบุคคลเท่ากันจะเรียงลำดับตามทุนจดทะเบียน

		จำนวน (ราย)		ทุนจดทะเบียน (ลบ.)	
1	ก่อสร้างทั่วไป	23	(10.95%)	146.80	(9.85%)
2	การขนส่งและขนถ่ายสินค้า รวมถึงคนโดยสาร	12	(5.71%)	16.35	(1.10%)
3	อสังหาริมทรัพย์	10	(4.76%)	376.00	(25.22%)

สิ่งแวดล้อม: ตัวชี้วัด 2. จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอุตสาหกรรม (มอก.เอส)

ผลิตภัณฑ์ชุมชน

01

ตลาดมีความต้องการสมุนไพรจากจังหวัดสระแก้วจำนวนมาก โดยจำหน่ายเป็นวัตถุดิบสมุนไพร พิจารณาจากในปี ๒๕๖๔ ความต้องการวัตถุดิบสมุนไพรจากองค์กรภายนอก (ที่มีการทำสัญญาซื้อขาย) มูลค่า พืชสมุนไพรที่เป็นที่ต้องการของตลาดภายนอกจังหวัดสระแก้วมากที่สุด ๓ อันดับแรก

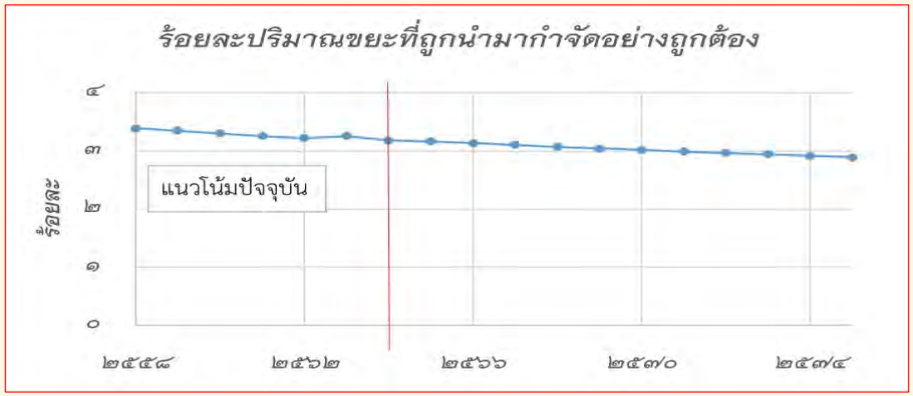
- ขมิ้นชันแดงสยาม มีมูลค่า 5,700,00 บาท ตามมาด้วย
- มะระขี้นก มีมูลค่า 3,600,000 บาท และ
- ฟ้าทะลายโจร มีมูลค่า 2,870,000 บาท ตามลำดับ

02

จังหวัดสระแก้วสามารถสร้างมูลค่าเพิ่ม ด้วยการแปรรูปเป็นอาหารเสริม เวชสำอาง สร้างเป็นอุตสาหกรรมทางการแพทย์เพิ่มมากขึ้น และยกระดับเป็นเมืองสมุนไพร (Herbal City) จะสามารถสร้างการเติบโตของรายได้ให้กับจังหวัดอย่างต่อเนื่อง

(แผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว 2560-2565)

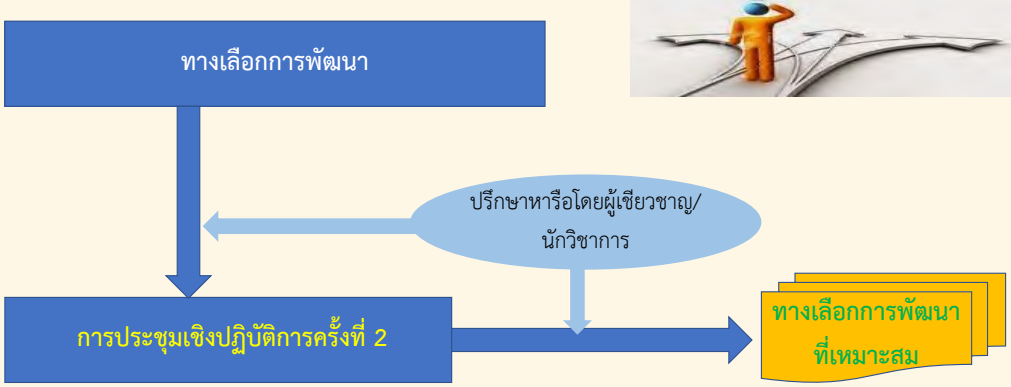
สิ่งแวดล้อม: ตัวชี้วัด 3. ปริมาณขยะที่กำจัดอย่างถูกต้อง

ร้อยละปริมาณขยะที่ถูกนำมากำจัดอย่างถูกต้อง

ที่มาของทางเลือกการพัฒนา

ลักษณะทางเลือกการพัฒนา

หลักการพิจารณา

- แต่ละทางเลือกควรมีความแตกต่างกัน ภายใต้หลักการพัฒนาที่ยั่งยืน: เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม
- ทุกทางเลือกการพัฒนาต้องมุ่งไปสู่การบรรลุภาพอนาคตที่วางไว้ร่วมกัน ภายในกำหนดระยะเวลาเดียวกัน
- ครอบคลุมประเด็นยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้

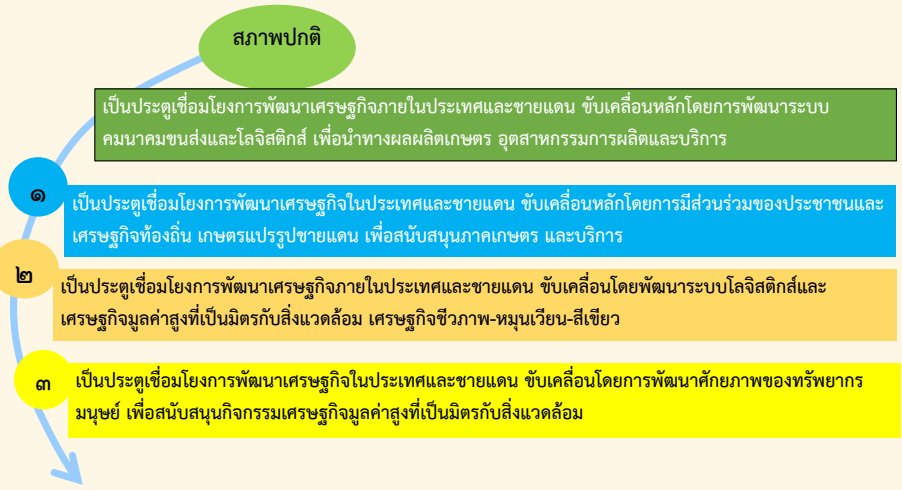
ประเด็นยุทธศาสตร์

ประเด็นยุทธศาสตร์ 1
การพัฒนา SEZ สระแก้ว เพื่อความเชื่อมโยงสู่ความมั่งคั่งอย่างยั่งยืน **01**

ประเด็นยุทธศาสตร์ 2
การส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงบนฐานทรัพยากร **02**

ประเด็นยุทธศาสตร์ 3
การพัฒนาองค์ความรู้และศักยภาพของประชาชนให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน **03**

ทางเลือกการพัฒนา

BAU

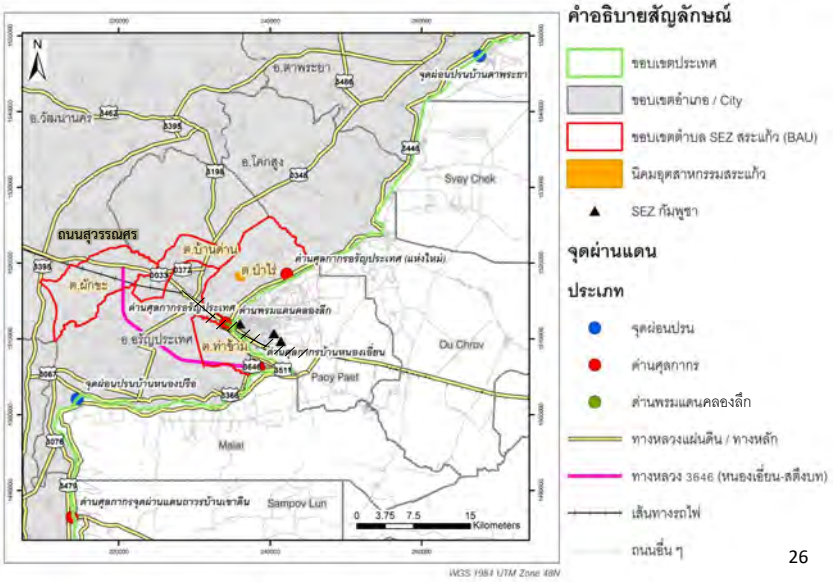
พื้นที่ SEZ สระแก้ว

- 4 ตำบล ใน 2 อำเภอ
  - อ.วัฒนานคร
    - ต.ผักขะ
  - อ. อรัญประเทศ
    - ต.บ้านด่าน
    - ต.ป่าไร่
    - ต.ท่าข้าม
- พื้นที่ 207,500 ไร่

BAU

จุดผ่านแดน
จุดผ่านแดนถาวรบ้านคลองลึก/ด่านศุลกากรอรัญประเทศ
จุดผ่านแดนถาวรบ้านเขาดิน/ด่านศุลกากรจุดผ่านแดนถาวรบ้านเขาดิน
ด่านศุลกากรอรัญประเทศแห่งใหม่ (บ้านป่าไร่)
จุดผ่านแดนถาวรบ้านหนองเอี่ยน / ด่านศุลกากรจุดผ่านแดนถาวรบ้านหนองเอี่ยน
จุดผ่อนปรน
จุดผ่อนปรนตาพระยา
จุดผ่อนปรนหนองปรือ

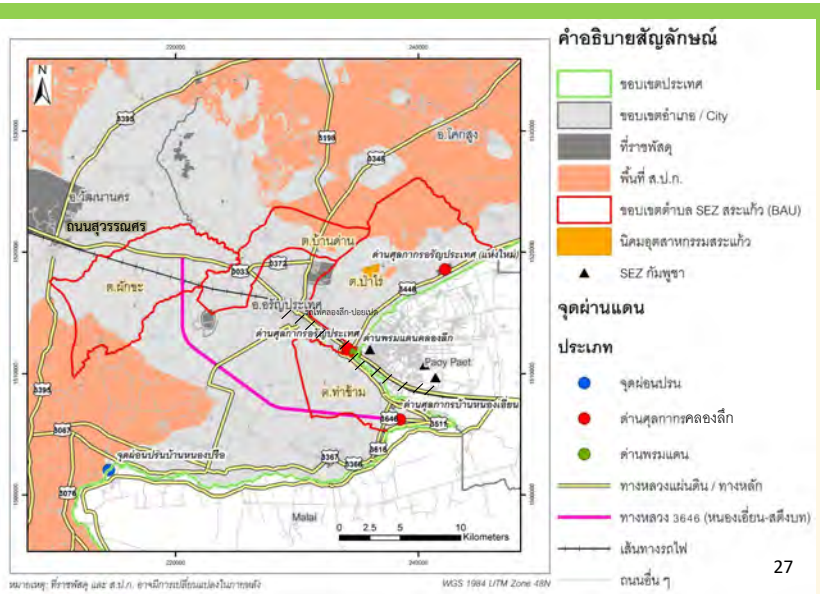
BAU

ทางต่างระดับและถนนเลี่ยงเมือง (ทล.33-ด่านคลองลึก)

เส้นทางรถไฟแก่งคอย-คลองสิบเก้า-สุดสะพานคลองลึก

ทางหลวงแนวใหม่ 4 ช่องจราจร รวมสะพานข้ามทางรถไฟจากแยก ทล.๓๓ (กม.๒๘๓) -ทล. ๓๓๖๖

สถานีรถไฟคลองลึก-ปอยเปต

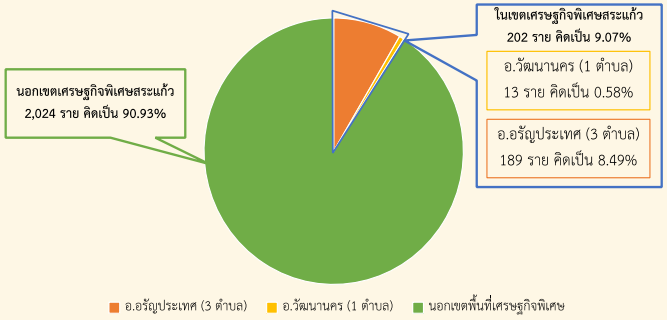

29

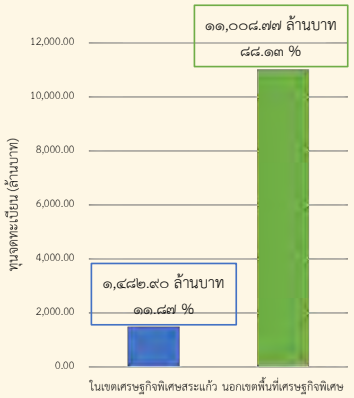

30

โรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในและนอกเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

จำนวนโรงงาน

ทุนจดทะเบียน

31

สิ่งแวดล้อม: ตัวชี้วัด๒ จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอุตสาหกรรมเอส (มอก.เอส)

2) ขนาดธุรกิจ

ในเขตพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ธุรกิจส่วนใหญ่เป็นธุรกิจ SMEs คิดเป็น **99.05%** และประกอบธุรกิจ**ขายปลีก/ขายส่ง** เป็นส่วนใหญ่

ธุรกิจ	S	M	L	รวม	สัดส่วน (%)
การผลิต	24	1	0	25	**11.90**
ขายปลีก/ขายส่ง	86	10	2	98	**46.67**
บริการ	87	0	0	87	**41.43**
รวม	**197**	**11**	**2**	**210**	
สัดส่วน (%)	**93.81**	**5.24**	**0.95**		

ธุรกิจคงอยู่สูงสุด 3 อันดับ

*กรณีที่จำนวนนิติบุคคลเท่ากันจะเรียงลำดับตามทุนจดทะเบียน

		จำนวน (ราย)		ทุนจดทะเบียน (ลบ.)	
1	ก่อสร้างทั่วไป	23	(10.95%)	146.80	(9.85%)
2	การขนส่งและขนถ่ายสินค้า รวมถึงคนโดยสาร	12	(5.71%)	16.35	(1.10%)
3	อสังหาริมทรัพย์	10	(4.76%)	376.00	(25.22%)

32

จำนวนนิติบุคคล และมูลค่าทุนจดทะเบียนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

	ม.ค. - ธ.ค. 64	ม.ค. - ธ.ค. 63	เปลี่ยนแปลง	%
จำนวนนิติบุคคล (ราย)	26	25	1	4.00%
ทุนจดทะเบียน (ลบ.)	39.25	53.96	-14.71	-27.26%

ธุรกิจจัดตั้งสูงสุด 3 อันดับ *กรณีที่จำนวนนิติบุคคลเท่ากันจะเรียงลำดับตามทุนจดทะเบียน

		จำนวน (ราย)		ทุนจดทะเบียน (ลบ.)	
1	ร้านขายปลีกเสื้อผ้า	4	(15.38%)	4.00	(10.19%)
2	การขายส่งสินค้าทั่วไป	2	(7.69%)	4.00	(10.19%)
3	การขนส่งและขนถ่ายสินค้า รวมถึงคนโดยสาร	2	(7.69%)	2.00	(5.10%)

ร้อยละสินค้า เกษตรที่ ได้รับการ รับรอง GAP

จำนวนแปลงของสินค้า เกษตรที่ได้รับรองมาตรฐาน GAP (หน่วย: แปลง)

ปี ๒๕๖๑

ปี ๒๕๖๑ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๗๖.๕๔

ปี ๒๕๖๒

ปี ๒๕๖๒ เพิ่มขึ้นร้อย ละ ๑๗๘.๑๖

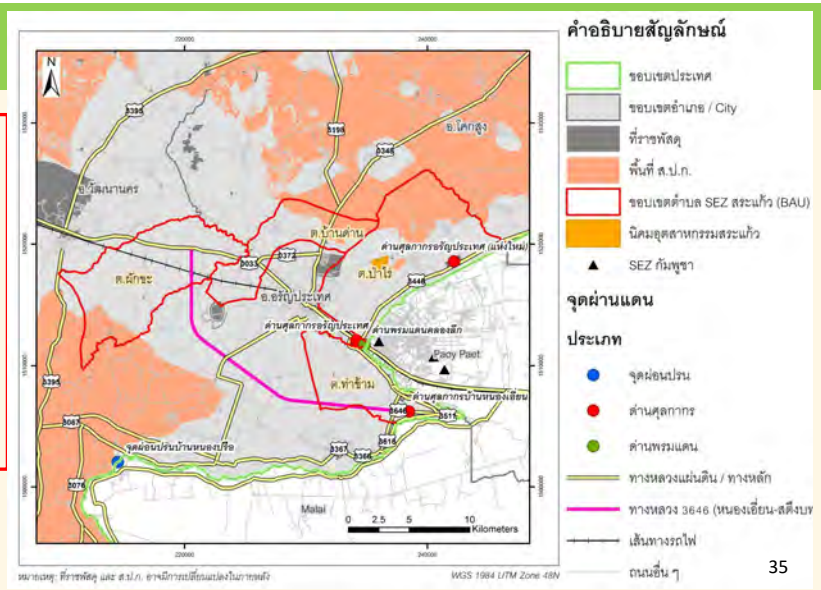
ทางเลือกการพัฒนาที่ ๑,๒,๓

พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

ทางเลือกการพัฒนาที่ ๑,๒,๓

สภาพปกติ

- โครงข่ายถนนถึงด่านพรหมแดน
- รถไฟทางเดียวจากกทม-อรัญประเทศ - ปอยเปต
- แยกขนส่งคนและขนส่งสินค้า ขนส่งสินค้า จากคลองลึกไปด่านบ้านหนองเอี่ยน
- ถนนจากด่านบ้านหนองเอี่ยนไปด่าน สตึงบท
- สถานีขนถ่าย กระจายสินค้า
- ศูนย์กลางโลจิสติกส์

โครงการสะพานมิตรภาพไทย – กัมพูชา (หนองเอี่ยน – สตึงบท)

บันทึกภาพ: ๒๐ มิ.ย. ๖๔

โครงการสะพานมิตรภาพไทย – กัมพูชา (หนองเอี่ยน – สตึงบท)

ที่มา: เดลินิวส์ (๖ พ.ค. ๖๕)

ทางเลือกการพัฒนาที่ 1

เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและชายแดน ขับเคลื่อนหลักโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและเศรษฐกิจท้องถิ่น เกษตรแปรรูปชายแดน เพื่อสนับสนุนภาคเกษตรและบริการ

- สภาพปกติ +มูลค่าเพิ่มจาก
  + เศรษฐกิจท้องถิ่น
  + SMEs
  + เขตเกษตรแปรรูปชายแดน
  + เขตประกอบการเสรี
- กลไกการขับเคลื่อนหลัก การมีส่วนร่วม : ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยน์
- กระจายรายได้
- การสร้างเครือข่าย
- สร้างอัตลักษณ์สินค้า และผลิตภัณฑ์ของสระแก้ว
- ส่งเสริมการท่องเที่ยว

ชาวบ้านมั่นคงสหกรณ์นิคมผ่านศึก อ.อรัญประเทศ พลิกฟื้นที่ดินรกร้างสร้างเศรษฐกิจชุมชน

โอกาสการพัฒนาสมุนไพร

- รัฐบาลมีนโยบายขับเคลื่อนและพัฒนาศักยภาพสมุนไพรไทยให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ประเทศ โครงการพัฒนาเมืองสมุนไพร (Herbal City) เป็นการถ่ายทอดมาตรการและแผนงานจากแผนแม่บทแห่งชาติ ว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพรฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ลงไปสู่การพัฒนาในระดับภูมิภาค
- มุ่งเน้นให้ เกิดการพัฒนาสมุนไพรอย่างครบวงจรตั้งแต่ ต้นทาง กลางทาง ปลายทาง ให้สามารถนำสมุนไพรไปใช้ประโยชน์ได้อย่างหลากหลาย สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและสร้างการเติบโตของชุมชนอย่างยั่งยืน
- ขับเคลื่อนเมืองสมุนไพร ๓ ด้าน

๑.เกษตรกรวัตถุดิบสมุนไพร

๒. อุตสาหกรรมสมุนไพร

๓. ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพความงามและการแพทย์แผนไทย

- นำสมุนไพรไปสู่การสร้างเศรษฐกิจแก่ประเทศและสร้างรายได้แก่เกษตรกรต่อไป

ลักษณะของทางเลือกการพัฒนาที่ ๑

สร้างเศรษฐกิจไปพร้อมกับสังคมที่ดี บนศักยภาพของสิ่งแวดล้อมในพื้นที่"

๑) พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นหรือเศรษฐกิจชุมชน ที่ใช้กระบวนการมีส่วนร่วม โดยให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการคิด การทำ การรับผลประโยชน์ เป็นการผลิตสินค้าที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชน เช่น ผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่มีชื่อเสียงของพื้นที่ เช่น ไพล ขมิ้นชัน ฟ้าทะลายโจร เป็นต้น และสามารถส่งขายในประเทศและประเทศเพื่อนบ้านได้ และอาจเป็นผลผลิตที่นำไปต่อยอดในอุตสาหกรรมมูลค่าสูงต่อไป

๒) สนับสนุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม – ขนาดกลางเป็นส่วนสำคัญของเศรษฐกิจท้องถิ่นเป็นฐานการผลิตวัตถุดิบ การแปรรูปขั้นต้น ธุรกิจการค้า ซึ่งผลผลิตสามารถนำไปต่อยอดแปรรูปเป็นสินค้ามูลค่าสูง เกิดการเชื่อมต่อฐานทรัพยากรในท้องถิ่นสู่การแปรรูปมูลค่าสูงโดยภาคอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมความร่วมมือตลอดห่วงโซ่อุปทานที่ชัดเจนมากขึ้น สร้างการกระจายรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึงมากขึ้น แม้อาจต้องใช้เวลาสนับสนุนให้เศรษฐกิจชุมชนเติบโตอย่างเข้มแข็ง ไม่ได้สร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจได้อย่างรวดเร็วเท่ากับแนวทางการส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่

ข้อดีของทางเลือกการพัฒนาที่ ๑

๑) การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับผลประโยชน์ทำให้เกิดการรวมกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชน เครือข่ายชุมชน ที่สามารถส่งผลต่อการการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตผลทางด้านเกษตร ที่เป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่น ซึ่งมูลค่าอาจจะไม่ได้สูงเท่ากับอุตสาหกรรมมูลค่าสูงอื่น ๆ แต่สามารถสร้างและกระจายรายได้ให้คนในชุมชนอย่างครอบคลุมมากขึ้น

๒) ผลดีของการสร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน เครือข่ายชุมชนและอุตสาหกรรมขนาดย่อม–ขนาดกลาง ทำให้ขยายฐานการผลิตและการขายสินค้าที่กว้างขึ้น ตลอดจนการเป็นวัตถุดิบป้อนสู่โรงงานเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง ทำให้เกิดเศรษฐกิจเติบโตทั้งชุมชนและอุตสาหกรรมขนาดย่อม – ขนาดกลาง

๓) สร้างเศรษฐกิจจากฐานของท้องถิ่นมากขึ้น ทำให้เกิดเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีการกระจายรายได้ให้ประชาชนในพื้นที่ได้กว้างขวาง และก่อให้เกิดความยั่งยืนและการพึ่งพาทรัพยากรของพื้นที่เป็นหลัก ลดการพึ่งพอทรัพยากร เงินทุนและบุคคลนอกพื้นที่ โดยใช้ฐานจากภาคส่วนหลักในพื้นที่ การเกษตรและการบริการ

ประเด็นท้าทายของทางเลือกการพัฒนาที่ ๑

๑) เศรษฐกิจท้องถิ่นอาจเติบโตค่อนข้างช้ากว่าการสร้างกิจกรรมเศรษฐกิจจากการลงทุนขนาดใหญ่ และใช้ระยะเวลาในการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดยาวนานกว่า มีความเสี่ยงหากท้องถิ่นไม่เข้มแข็งและขาดการมีส่วนร่วม

๒) อาจยังมีไม่เพียงพอหรือขาดการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะฝีมือในการสร้างเศรษฐกิจท้องถิ่น ทั้งด้านมาตรฐานการผลิต การค้า การตลาด ธุรกรรมทางการค้า และการใช้เทคโนโลยี เป็นต้น

๓) ต้องอาศัยและอาจมีความเสี่ยงต่อปัจจัยภายนอก ได้แก่ การสร้างพันธมิตรทางการค้าเพื่อขยายการค้าไปพื้นที่ใกล้เคียงรวมทั้งประเทศเพื่อนบ้าน

ทางเลือกการพัฒนาที่ ๒ เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศและชายแดน ขับเคลื่อนโดยพัฒนาระบบโลจิสติกส์และเศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจชีวภาพ-หมุนเวียน-สีเขียว

BCG คือการบูรณาการการพัฒนาเศรษฐกิจทั้ง 3 ด้าน เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว ไปพร้อมกัน เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยให้เติบโตควบคู่กับการพัฒนาสังคมและการรักษาสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลและยั่งยืน

สภาพปกติ

+ รถไฟทางคู่ ระบบโลจิสติกส์ ศูนย์ขนถ่าย กระจายสินค้า

+การแยกขนส่งคนและสินค้า/ถนนบ้านหนองเอี่ยน-สตึงบท

ขับเคลื่อน

- **การลงทุนด้วยอุตสาหกรรมเป้าหมาย และเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง**
- **การพัฒนาอุตสาหกรรมด้วย เศรษกิจชีวภาพ-หมุนเวียน-สีเขียว (Bio-Circular-Green Economy, BCG)**
- **พัฒนาตั้งแต่ต้นทาง –การผลิต-การส่งออก ด้วยหลักการลดมลพิษสิ่งแวดล้อมรวมทั้งการจัดการขยะ**
- **การใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นต่อยอดการผลิต การรักษาสิ่งแวดล้อม**
- **การสร้างเครือข่ายทั้งเศรษฐกิจชุมชนและ SMEs**

BCG

B Bio Economy

ต่อยอดจากฐานความเข้มแข็งด้านทรัพยากรชีวภาพ/ผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า เช่น พัฒนาพันธุ์ข้าวที่มีธาตุอาหารสูง หรือนำสารสกัดจากพืชมาเป็นผลิตภัณฑ์บำรุงผิว

C Circular Economy

นำทรัพยากรมาใช้ให้คุ้มค่าที่สุด มุ่งลดปริมาณของเสียให้น้อยที่สุด ด้วยการปรับกระบวนการผลิต เช่น ออกแบบเพื่อลดการใช้ทรัพยากร เปลี่ยนของเสียจากการผลิต หรือผลิตภัณฑ์ที่ใช้ประโยชน์แล้ว มาแปรรูปเพื่อนำกลับมาใช้ในการผลิต หรือผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่

G Green Economy

ใช้เทคโนโลยีการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ใช้เอนไซม์จากจุลินทรีย์ฟอกกระดาษ การใช้สารชีวภัณฑ์กำจัดแมลงศัตรูพืชทดแทนสารเคมี

BCG Economy Model ทำได้ดีเราก็มีความสุขกันไปยาวๆ

BCG Economy Modal มุ่งเน้นการใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมเป็นกลไกสำคัญในการเพิ่มมูลค่าความหลากหลายทรัพยากรชีวภาพและวัฒนธรรมอันเป็นจุดแข็งของประเทศ ซึ่งช่วยให้เกิดการกระจายรายได้ พัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

ยกระดับคุณภาพชีวิตคนไทยให้อยู่ดี มีสุข ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่สมบูรณ์อย่างยั่งยืน

ลักษณะทางเลือกการพัฒนาที่ ๒

เร่งเติบโตเศรษฐกิจมูลค่าสูง ตามด้วยความใส่ใจสิ่งแวดล้อม เพื่อสังคมที่ดีตามมา”

๑) *เป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรม โดยเฉพาะการผลิตอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่มีมูลค่าสูงและอุตสาหกรรมเป้าหมายในรูปแบบเศรษฐกิจชีวภาพ – หมุนเวียน - สีเขียว (Bio - Circular - Green Economy: BCG) ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของประเทศ*

๒) *การพัฒนาเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) นอกจากอุตสาหกรรมการผลิตที่ใช้หลักการผลิตแบบสะอาด มลพิษน้อย ยังสามารถนำของเสียหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ได้ และสามารถใช้ได้ตลอดห่วงโซ่อุปทาน ตั้งแต่การเกษตร การขนส่งสู่โรงงานอุตสาหกรรม กระบวนการผลิต และการขายรวมทั้งการตลาด เน้นการส่งออกผ่านการเชื่อมโยงระบบการคมนาคมขนส่งภายในประเทศ และชายแดน ระบบและอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม*

๓) *จัดทำสิทธิประโยชน์และมาตรการด้านภาษีผ่านเขตประกอบการเสรี ตลอดจนการบริหารจัดการแรงงาน ทั้งการจัดหา การคุ้มครองด้านรายได้ สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์แรงงาน และการพัฒนาศักยภาพแรงงาน เพื่อรองรับตลาดแรงงาน*

๔) *ระบบคมนาคมขนส่ง ประกอบด้วยระบบถนน ระบบรางทางคู่จากกรุงเทพฯถึงสถานีคลองลึกต่อด้วยรถไฟทางเดี่ยวไปสู่ปอยเปต การแยกขนส่งคนและขนส่งสินค้าโดยแยกขนส่งสินค้าจากด่านพรมแดนคลองลึกไปยังด่านบ้านหนองเอี่ยน ซึ่งทำให้ขนส่งสินค้าได้มากขึ้นและรวดเร็ว ช่วยลดเวลาและลดต้นทุนการขนส่ง ตลอดจนลดมลพิษเนื่องจากจะลดปริมาณจราจรหน้าด่านพรมแดนคลองลึก*

๕) *ขับเคลื่อนด้วยอุตสาหกรรมเป้าหมาย ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่ขอส่งเสริมการลงทุนได้ นอกจากนี้อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงเป็นหนึ่งประเภทในอุตสาหกรรมเป้าหมายที่สามารถขอส่งเสริมการลงทุนได้เช่นเดียวกัน ซึ่งสิทธิประโยชน์และระบบคมนาคมขนส่งรวมทั้งระบบโลจิสติกส์ที่สะดวกทำให้ลดต้นทุนในการขนส่ง จะเป็นแรงจูงใจดึงดูดนักลงทุนเข้ามาลงทุนใน SEZ สระแก้วได้*

ข้อดีของทางเลือกการพัฒนาที่ ๒

ข้อดีของทางเลือกการพัฒนาที่ ๒

๑) *เศรษฐกิจจากการลงทุนขนาดกลางและใหญ่ ทำให้การเติบโตรวดเร็วและได้รับการสนับสนุนจากนักลงทุนในและนอกพื้นที่ มุ่งสู่อุตสาหกรรมสร้างมูลค่าเพิ่มได้รวดเร็วกว่า*

๒) *ต่อยอดเป้าหมายการขับเคลื่อนด้วยการพัฒนาปัจจัยสำคัญด้วยระบบโลจิสติกส์ที่จะเป็นการนำทางเศรษฐกิจในพื้นที่ได้กว้างขวางและเกิดเครือข่ายกับการพัฒนาในพื้นที่ใกล้เคียง ทั้ง EEC และประเทศเพื่อนบ้าน*

๓) *การใช้รูปแบบ BCG สำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมายและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงเป็นการสร้างมูลค่าให้กับพืชผลทางเกษตร (พืชเศรษฐกิจของ SEZ สระแก้ว) คือเศรษฐกิจชีวภาพ ซึ่งเหมาะสมกับฐานการผลิตหลักของพื้นที่และประชาชนส่วนใหญ่ คือ ภาคการเกษตร*

๔) *เมื่อเข้าสู่กระบวนการผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมจะใช้หลักการเศรษฐกิจหมุนเวียน เป็นการลดของเสียจากกระบวนการผลิต โดยการ ใช้ซ้ำ (Reuse) เวียนใช้ใหม่ (Recycle) ลดการใช้ (Reduce) เท่ากับการเปลี่ยนของเสีย เป็นวัตถุดิบได้ ทำให้ลดต้นทุนในการผลิต ซึ่งเศรษฐกิจหมุนเวียน เป็นกลไกหนึ่งในการทำเศรษฐกิจสีเขียวซึ่งนำไปสู่การรักษาและปรับปรุงสภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่ที่ดี*

๕) *มีโอกาสให้ SEZ สระแก้วเป็นพื้นที่ทางเลือกสำหรับนักลงทุน ถ้า EEC มีข้อจำกัดในหลายประเด็น โดยเฉพาะการลงทุนที่แพง หาก SEZ สระแก้ว สามารถทำให้เกิดการผลิตและขนส่งสินค้าด้วยราคาที่ถูกกว่า อาจจะเป็นปัจจัยดึงดูดนักลงทุนได้*

ประเด็นท้าทายของทางเลือกการพัฒนาที่ ๒

๑) *มีความเสี่ยงต่อการขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นเอง การลงทุนจากปัจจัยภายนอก นักลงทุนอาจไม่สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น ศักยภาพของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม*

๒) *การกระจายรายได้และความเท่าเทียมกัน อาจไม่สำเร็จหรือเป็นไปได้แต่ไม่รวดเร็ว เนื่องจากประชาชนในพื้นที่มีศักยภาพและความสามารถในการส่งเสริมสนับสนุนเศรษฐกิจนอกฐานหลักด้านการเกษตรและบริการขั้นพื้นฐานซึ่งยังไม่ได้ใช้เทคโนโลยีและวิชาการ*

๓) *การเพิ่มมูลค่าสินค้าส่งออกชายแดนและการสร้างความเชื่อมโยงการขนส่งคมนาคมและการค้า จะต้องอาศัยการจัดทำข้อตกลง กฎ ระเบียบข้ามแดน รวมทั้งความเร่งด่วนในการพัฒนาระบบถนน ระบบราง และโลจิสติกส์ ของประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคจากปัจจัยภายนอกประเทศ*

๔) *การผลิตอุตสาหกรรมเป้าหมายและอุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูงเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมด้วย BCG เป็นสิ่งท้าทายสำหรับนักลงทุน เนื่องจากต้นทุนสูงกว่าและต้องการใช้เทคโนโลยีและองค์ความรู้มากกว่าแต่จะสามารถนำทุนกลับมาได้ด้วยการจัดการของเสียแบบฉลาดมีกิจหมุนเวียน*

๕) *การพัฒนาอุตสาหกรรมต้องการแรงงานที่มีทักษะและมีศักยภาพ ในการทำงานในระดับต่าง ๆ ของกระบวนการผลิตอุตสาหกรรมเป้าหมายและอุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูงเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมด้วย BCG ซึ่งแรงงานในพื้นที่อาจยังไม่สามารถรองรับ ทำให้เกิดการนำเข้าแรงงาน กระจายรายได้น้อยและประโยชน์ให้ท้องถิ่นไม่มาก*

ทางเลือกการพัฒนาที่ ๓ เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและชายแดน ขับเคลื่อนโดยการพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมเศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

สภาพปกติ

+ รถไฟทางคู่ ระบบโลจิสติกส์ ศูนย์ขนถ่าย กระจายสินค้า

+การแยกขนส่งคนและสินค้า/ถนนบ้านหนองเอี่ยน-สตึงบท

ขับเคลื่อน

- การลงทุนด้วยการพัฒนาทุนมนุษย์ให้มีศักยภาพทั้งองค์ความรู้และทักษะในการรองรับตลาดแรงงานในทุกระดับทั้งทำงานในพื้นที่ ส่งออกต่างพื้นที่ และต่างประเทศ
- การพัฒนหลักสูตรร่วมกับสถาบันการศึกษา ศูนย์ฝึกอบรมต่างๆ
- การฝึกอบรมทั้งแรงงานไทย และต่างด้าว เพื่อเพิ่มความรู้ความสามารถ ทำงานได้นะดับต่างๆทั้งด้านเทคโนโลยี ด้านอาชัวอนามัยความปลอดภัย ด้านสังคม สิทธิประโยชน์ ความคุ้มครอง สวัสดิการ และด้านสิ่งแวดล้อม
- การเพิ่มรายได้สำหรับผู้มีคุณวุฒิและทักษะตามตำแหน่งงาน

ลักษณะของทางเลือกการพัฒนาที่ ๓

มุ่งสังคมและคนให้มั่นคงก่อน นำทางเศรษฐกิจรายได้ที่ต้องรักษาสิ่งแวดล้อมในที่สุด”

๑) *ใช้ทรัพยากรมนุษย์เป็นทุนสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและการพัฒนา SEZ สระแก้ว ทั้งด้านอุตสาหกรรม การเกษตรและการบริการ ยังรวมทั้งระบบและอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ เนื่องจากจังหวัดสระแก้วและ SEZ สระแก้วยังไม่ขาดแคลนแรงงานเชิงปริมาณ*

๒) *เน้นส่งเสริมเศรษฐกิจโดยใช้ศักยภาพและฐานทรัพยากรมนุษย์ เป็นหัวใจ เพื่อการจัดหา การดูแลครองและการพัฒนาศักยภาพแรงงาน ทั้งด้านองค์ความรู้ผ่านการศึกษา และด้านทักษะฝีมือผ่านการฝึกอบรมต่าง ๆ เพื่อผลิตแรงงานที่มีความรู้ความสามารถ*

๓) *สนองตอบต่อตลาดแรงงานไม่ใช่เฉพาะในพื้นที่ SEZ สระแก้ว และจังหวัดสระแก้ว แต่ยังสามารถตอบสนองพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจใกล้เคียง ได้แก่ EEC SEZ อื่น ๆ และพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจประเภทต่าง ๆ ทั้งในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน*

ข้อดีของทางเลือกที่ ๓

๑) *ตอบสนองบริบทของสังคมและประชาชนในพื้นที่ซึ่งเป็นส่วนใหญ่ของผู้มีส่วนได้เสีย ในการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ไม่ละเลยความสำคัญของฐานรากความมั่นคงทางสังคม วิถีและบริบทของท้องถิ่น*

๒) *มีโอกาสสูงที่ก่อให้เกิดการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน ได้สมดุลกับมิติอื่น ๆ ไม่ทำให้เศรษฐกิจถูกขับเคลื่อนโดยปัจจัยภายนอกมากจนเกินไป เนื่องจากเกิดจากการสร้างทรัพยากรมนุษย์ ที่สามารถสนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจทั้งขั้นพื้นฐานและที่ใช้องค์ความรู้และเทคโนโลยี ตลอดจนความชำนาญ*

๓) *เป็นศูนย์กลางพัฒนาทุนมนุษย์ที่มีศักยภาพทั้งความรู้ความสามารถเพื่อรองรับตลาดแรงงานทั้งในและนอกในพื้นที่ SEZ สระแก้ว ทั้งในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน*

๔) *เพิ่มรายได้ให้กับแรงงานด้วยศักยภาพตามตำแหน่งงานที่ยกระดับขึ้น และเป็นการสร้างงานให้กับผู้ที่ต้องการได้รับการพัฒนา*

๕) *สร้างเครือข่ายการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะกับสถาบันการศึกษาและศูนย์ฝึกอบรมต่าง ๆ รวมทั้งผู้ประกอบการ*

ประเด็นท้าทายของทางเลือกการพัฒนาที่ ๓

๑) *มีความเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาและภาพอนาคตในระยะเวลาของแผนพัฒนาพื้นที่ SEZ และจังหวัด หากการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ใช้ทรัพยากรและเวลามากและยาวกว่าที่คาดไว้*

๒) *เศรษฐกิจอาจไม่เติบโตเร็วไปจนถึงการสร้างมูลค่าสูง หากมีข้อจำกัดในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการขาดการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง และการให้ความสำคัญของการศึกษาและสร้างคนไม่ต่อเนื่อง*

๓) *เป็นความรับผิดชอบต่อสังคมที่ไม่สามารถสร้างเป็นมูลค่าเชิงเศรษฐกิจโดยตรงมากนัก ต้องมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เป็นกลุ่มกิจกรรมที่ยังขาดการสนับสนุนที่ชัดเจน แต่จะเป็นผลต่อการสร้างฐานทุนมนุษย์ที่มีศักยภาพ และส่งผลทางเศรษฐกิจกับแรงงานที่ได้รับการพัฒนา*

๔) *ความยากในการต่อยอดไปถึงระดับที่สามารถส่งเสริมและสนับสนุนสร้างโรงเรียนหรือสถาบันพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อพัฒนาทุนมนุษย์สนองตอบตลาดแรงงานในพื้นที่ SEZ สระแก้ว ทั้งในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน*

การวิเคราะห์และประเมินทางเลือก

ปัจจัยหลัก : เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม

ปัจจัยรอง: ตัวชี้วัด ภายใต้ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ	ตัวชี้วัดด้านสังคม	ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม
๑. ร้อยละของมูลค่าการค้าชายแดนต่อปี ๒. เงินลงทุนต่อปีในกลุ่มอุตสาห-กรรมเป้าหมายและกิจการเป้าหมายที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ ๓. ปริมาณผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว ๔. รายได้แรงงานที่สูงขึ้นตามโอกาการจ้างงานและตำแหน่งงานที่สูงขึ้น	๑. จำนวนแรงงานไทย และแรงงานต่างด้าวในพื้นที่จังหวัดสระแก้วและ SEZ สระแก้ว ที่ผ่านการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะฝีมือทักษะที่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน ๒. จำนวนหลักสูตรในสถาบันการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ๓. ร้อยละที่ลดลงของจำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.	๑. จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่ผ่านเกณฑ์อุตสาหกรรมสีเขียว ๒. จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอุตสาหกรรมเอส (มอก.เอส) ๓. จำนวนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ๔. ปริมาณขยะ

การกำหนดน้ำหนักตัวชี้วัด ใช้การเปรียบเทียบคู่ (pairwise)

โปรดให้คะแนนเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยหลักว่า หากเปรียบเทียบปัจจัยหลักแต่ละคู่ ปัจจัยหลักใดมีความสำคัญมากกว่ากัน และในระดับใด โปรดทำเครื่องหมายถูก (√) ในช่องคะแนนแต่ละด้าน

ปัจจัยหลักด้านเศรษฐกิจ
ปัจจัยหลักด้านสังคม
ปัจจัยหลักด้านสิ่งแวดล้อม

ปัจจัยหลัก	ด้านนี้สำคัญมากกว่า				ด้านนี้สำคัญมากกว่า			ปัจจัยหลัก
	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	เท่ากัน (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	
เศรษฐกิจ								สังคม
								สิ่งแวดล้อม
สังคม								สิ่งแวดล้อม

การกำหนดน้ำหนักตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ

โปรดให้คะแนนเปรียบเทียบระหว่างตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจว่า หากเปรียบเทียบตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจแต่ละคู่ ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจใดมีความสำคัญมากกว่ากัน และในระดับใด โปรดทำเครื่องหมายถูก (√) ในช่องคะแนนแต่ละด้าน

ตัวชี้วัดที่ 1 ร้อยละของมูลค่าการค้าชายแดนต่อปี
ตัวชี้วัดที่ 2 เงินลงทุนต่อปีในกลุ่มอุตสาห-กรรมเป้าหมายและกิจการเป้าหมายที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ
ตัวชี้วัดที่ 3 ปริมาณผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้วที่เพิ่มขึ้น
ตัวชี้วัดที่ 4 รายได้แรงงานที่สูงขึ้นตามโอกาสการจ้างงานและตำแหน่งงานที่สูงขึ้น

ตัวชี้วัด	ด้านนี้สำคัญมากกว่า				ด้านนี้สำคัญมากกว่า			ตัวชี้วัด
	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	เท่ากัน (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	
ตัวชี้วัดที่ 1								ตัวชี้วัดที่ 2
								ตัวชี้วัดที่ 3
								ตัวชี้วัดที่ 4
ตัวชี้วัดที่ 2								ตัวชี้วัดที่ 3
								ตัวชี้วัดที่ 4
ตัวชี้วัดที่ 3								ตัวชี้วัดที่ 4

การกำหนดน้ำหนักตัวชี้วัดด้านสังคม

โปรดให้คะแนนเปรียบเทียบระหว่างตัวชี้วัดด้านสังคมว่า หากเปรียบเทียบตัวชี้วัดด้านสังคมแต่ละคู่ ตัวชี้วัดด้านสังคมใดมีความสำคัญมากกว่ากัน และในระดับใด โปรดทำเครื่องหมายถูก (√) ในช่องคะแนนแต่ละด้าน

ตัวชี้วัดที่ 1 จำนวนแรงงานไทย และแรงงานต่างด้าวในพื้นที่จังหวัดสระแก้วและ SEZ สระแก้ว ที่ผ่านการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะฝีมือที่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน
ตัวชี้วัดที่ 2 จำนวนหลักสูตรในสถาบันการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน
ตัวชี้วัดที่ 3 ร้อยละของจำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.

ตัวชี้วัด	ด้านนี้สำคัญมากกว่า				ด้านนี้สำคัญมากกว่า			ตัวชี้วัด
	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	เท่ากัน (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	
ตัวชี้วัดที่ 1								ตัวชี้วัดที่ 2
								ตัวชี้วัดที่ 3
ตัวชี้วัดที่ 2								ตัวชี้วัดที่ 3

การกำหนดน้ำหนักตัวชี้วัดด้านสังคม

โปรดให้คะแนนเปรียบเทียบระหว่างตัวชี้วัดด้านสังคมว่า หากเปรียบเทียบตัวชี้วัดด้านสังคมแต่ละคู่ ตัวชี้วัดด้านสังคมใดมีความสำคัญมากกว่ากัน และในระดับใด โปรดทำเครื่องหมายถูก (√) ในช่องคะแนนแต่ละด้าน

ตัวชี้วัดที่ 1 จำนวนแรงงานไทย และแรงงานต่างด้าวในพื้นที่จังหวัดสระแก้วและ SEZ สระแก้ว ที่ผ่านการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะฝีมือที่สอดคล้องกับตลาดแรงงน
ตัวชี้วัดที่ 2 จำนวนหลักสูตรในสถาบันการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน
ตัวชี้วัดที่ 3 ร้อยละของจำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.

ตัวชี้วัด	ด้านนี้สำคัญมากกว่า				ด้านนี้สำคัญมากกว่า →			ตัวชี้วัด
	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	เท่ากัน (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	
ตัวชี้วัดที่ 1								ตัวชี้วัดที่ 2
								ตัวชี้วัดที่ 3
ตัวชี้วัดที่ 2								ตัวชี้วัดที่ 3

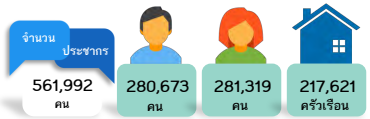
คำขวัญจังหวัดสระแก้ว

ชายแดนเบื้องบูรพา ป่างามน้ำตกสวย
มากด้วยรอยอารยธรรมโบราณ
ย่านการค้าไทย-กัมพูชา

ข้อมูลทั่วไปจังหวัดสระแก้ว

จังหวัดสระแก้ว มีพื้นที่ประมาณ 4.49 ล้านไร่ แบ่งเขตการปกครองเป็น 9 อำเภอ 59 ตำบล 731 หมู่บ้าน มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) 66 แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลเมือง 3 แห่ง เทศบาลตำบล 13 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 49 แห่ง

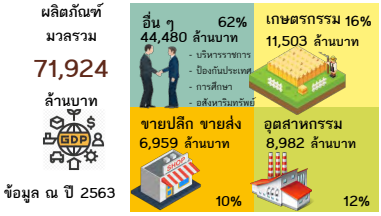

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดสระแก้ว
ข้อมูลประชากร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2564

พืชเศรษฐกิจ ที่สำคัญ ได้แก่ ข้าวนาปี ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง และอ้อย

พืชเศรษฐกิจจังหวัดสระแก้ว

ข้าวนาปี พื้นที่ ๗๑๖,๐๐๐ ไร่ ผลผลิต ๒๒๗,๐๐๐ ตัน

ข้าวโพด พื้นที่ ๑๑๔,๐๐๐ ไร่ ผลผลิต ๘๘,๐๐๐ ตัน

มันสำปะหลัง พื้นที่ ๓๘๕,๐๐๐ ไร่ ผลผลิต ๑,๓๕๙,๐๐๐ ตัน

อ้อย พื้นที่ ๔๕๑,๐๐๐ ไร่ ผลผลิต ๓,๕๓๕,๐๐๐ ตัน

การค้าชายแดน

การค้าชายแดนของไทยด้านกัมพูชา การนำเข้าและส่งออกสินค้าจะต้องผ่านพิธีการศุลกากร โดยมีจุดผ่านแดนที่สำคัญ 4 จุด คือ จุดผ่านแดนถาวร 2 จุด ได้แก่ จุดผ่านแดนถาวรบ้านคลองลึก อำเภออรัญประเทศ จุดผ่านแดนถาวรบ้านเขาดิน อำเภอคลองหาด และจุดผ่อนปรนการค้าชั่วคราว 2 จุด ได้แก่ จุดผ่อนปรนการค้าบ้านหนองปรือ อำเภออรัญประเทศ และจุดผ่อนปรนการค้าบ้านตาพระยา อำเภอตาพระยา

มูลค่าการค้าชายแดน

มูลค่าการค้าชายแดน ไทย-กัมพูชา จังหวัดสระแก้ว
เดือน ตุลาคม 2564 - เมษายน 2565

หน่วย : ล้านบาท

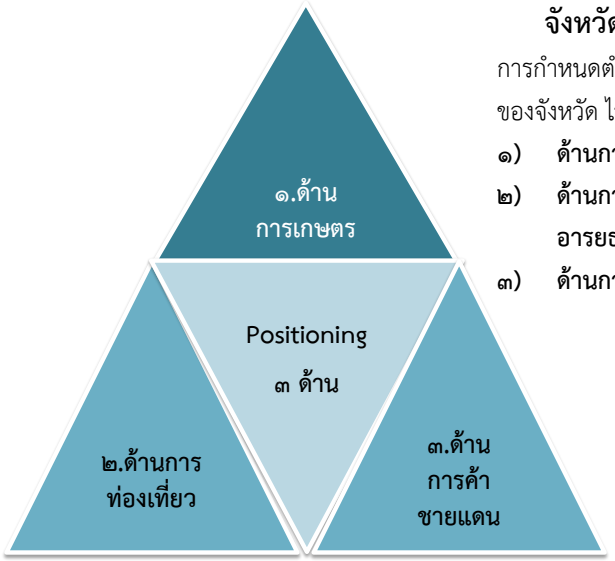
ที่	จุดผ่านแดน	ส่งออก	นำเข้า	มูลค่าการค้ารวม	ดุลการค้า
1	จุดผ่านแดนถาวรบ้านคลองลึก	52,213.32	11,244.28	63,457.60	40,969.04
2	จุดผ่านแดนถาวรบ้านเขาดิน	1,466.73	4,682.75	6,149.48	- 3,216.03
3	จุดผ่อนปรนบ้านหนองปรือ	2,785.20	501.65	3,286.85	2,283.55
4	จุดผ่อนปรนบ้านตาพระยา	578.88	379.20	958.08	199.68
รวม		**57,044.13**	**16.807.88**	**73.852.01**	**40.236.25**

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสระแก้ว, เมษายน 2565

จุดยืนในการพัฒนา (Positioning)

จังหวัดสระแก้วได้จัดลำดับความสำคัญในการกำหนดตำแหน่งทางการพัฒนา (Positioning) ของจังหวัด ไว้ดังนี้

๑) **ด้านการพัฒนาเกษตรปลอดภัย**
๒) **ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเชื่อมโยงอารยธรรมโบราณ**
๓) **ด้านการค้าชายแดน เสริมเขตเศรษฐกิจพิเศษ**

วิสัยทัศน์ (Vision)
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

“เมืองชายแดนแห่งความสุข
ถิ่นเกษตรและสมุนไพรคุณภาพ
แหล่งท่องเที่ยวชุมชน เชิงนิเวศ และอารยธรรมโบราณ
ศูนย์กลางโลจิสติกส์เชื่อมโยงอินโดจีน
มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : เสริมสร้างศักยภาพในการพัฒนาตนเอง เพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพชีวิตสำหรับคนทุกช่วงวัยในทุกด้านความต้องการของชีวิตเพื่อสุขภาวะที่ดีรวมทั้งรายได้ สังคม และสิ่งแวดล้อม

จุดมุ่งหมายการพัฒนา

๑. เป็นเมืองแห่งความสุข ประชาชนเป็นคนดี มีความรู้ มีสุขภาพดี รายได้ดี และสิ่งแวดล้อมดี

๒. ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีทุกช่วงวัย ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จนเป็นวิถีชีวิตปกติ Way of Life

๓. ประชาชนได้รับการบริการที่ได้มาตรฐาน มีคุณภาพ และเกิดความพึงพอใจในการรับบริการ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ : พัฒนาทักษะของเกษตรกร ปัจจัยการผลิต ศูนย์รวบรวม และการจัดจำหน่ายสินค้าเกษตรที่ได้มาตรฐานและเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัด เพื่อการยกระดับสินค้าเกษตรของจังหวัด

จุดมุ่งหมายการพัฒนา

๑. เพิ่มคุณภาพและผลผลิตทางการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่

๒. บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างเหมาะสมและยั่งยืน

๓. มีสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์แปรรูปจากสมุนไพรที่มีคุณภาพและมาตรฐาน

๔. มีการจัดจำหน่ายและกระจายสินค้าทางการเกษตรอย่างเป็นระบบ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ : ยกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยว พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเชื่อมโยงอารยธรรมโบราณ เพิ่มขีดความสามารถสู่การท่องเที่ยวโดยชุมชนสุขชาติวิถี

จุดมุ่งหมายการพัฒนา

๑. เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตามรอยประวัติศาสตร์ที่เชื่อมโยงอารยธรรมโบราณ สืบสานวัฒนธรรมชุมชน

๒. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความปลอดภัย สร้างความมั่นใจและประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ดี

๓. เป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย อาทิ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เชิงเกษตร เชิงกีฬาและวิถีชุมชน

๔. มีการจัดกิจกรรมพิเศษหรืองานมหกรรม เพื่อส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวตลอดปี

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ : พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการบริหารจัดการด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อรองรับการเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์เชื่อมโยงอินโดจีน

จุดมุ่งหมายการพัฒนา

๑. การประกอบกิจการ การค้า การค้าชายแดน และการลงทุนในจังหวัดสระแก้วมีบรรยากาศที่ดี และเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์เชื่อมโยงอินโดจีน

๒. ภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดสระแก้วเป็นอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ : เสริมสร้างความมั่นคงเพื่อการพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดน

จุดมุ่งหมายการพัฒนา

๑. มีความมั่นคงปลอดภัยและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามให้กับประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดน

๒. มีระบบฐานข้อมูลด้านความมั่นคง

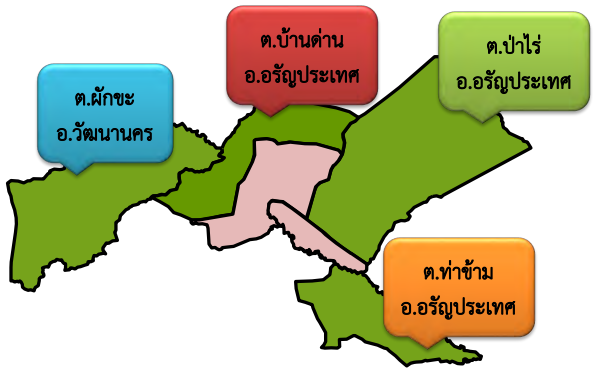
๓. มีความสัมพันธ์และความร่วมมือที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

๔. คนและชุมชนมีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคง

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

- จัดตั้งตามประกาศ กนพ. ที่ 1/2558 ลงวันที่ 19 มกราคม 2558
- ครอบคลุม 4 ตำบล 2 อำเภอ รวมพื้นที่ 207,500 ไร่
  - ตำบลผักขะ ตำบลบ้านด่าน ตำบลป่าไร่ และตำบลท่าข้าม
  - อำเภอวัฒนานคร และอำเภออรัญประเทศ
- การลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ 9 บริษัท 7,792 ล้านบาท
- มติ ครม. เมื่อวันที่ 21 มี.ค. 60 เห็นชอบการลงทุนเพื่อการจัดตั้งนิคมอุสาหกรรมสระแก้ว งบประมาณ 700 ล้านบาท และงบประมาณ กนจ. จำนวน 100 ล้านบาท

ข้อเสนอแนะ/แนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

- ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 7/2564 ลงวันที่ 19 มี.ค. 64
- การทบทวนขอบเขตพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
- การดำเนินการด้านผังเมือง
- การแก้ไขข้อจำกัดของการดำเนินการของนิคมอุตสาหกรรมสระแก้ว
- การพัฒนาช่องทางการค้าชายแดน
- การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานบริเวณสะพานบ้านหนองเอี่ยน
- ข้อเสนอแนะเพื่อการลงทุน การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว
- ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 15/2564 ลงวันที่ 19 มี.ค. 64

ความเชื่อมโยงของแผนพัฒนาจังหวัด กับ การจัดทำ SEA

1. เป้าหมายการพัฒนา SEA

เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจ ที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นบนฐานทรัพยากรอย่างมั่งคั่งและยั่งยืน

2. ประเด็นยุทธศาสตร์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนา SEZ สระแก้ว เพื่อความเชื่อมโยงระบบโลจิสติกส์และห่วงโซ่อุปทาน สู่ความมั่งคั่งอย่างยั่งยืน

- **ยุทธศาสตร์จังหวัด “ประเด็นการพัฒนาที่ 4”**

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงบนฐานทรัพยากร

- **ยุทธศาสตร์จังหวัด “ประเด็นการพัฒนาที่ 2”**

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาการศึกษา องค์ความรู้ และศักยภาพของประชาชนให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน

- **ยุทธศาสตร์จังหวัด “ประเด็นการพัฒนาที่ 1,4”**

กระบวนการทบทวนและจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ...

วัน เดือน ปี	ขั้นตอนและกิจกรรม
เดือน ก.ค. - ก.ย.	- จังหวัดเตรียมการทบทวนแผนปฏิบัติราชการประจำปี - เชิญส่วนราชการ/ หน่วยงาน/ อำเภอ/ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/ ภาคเอกชน/ ภาคประชาสังคม ประชุมหารือแนวทาง
เดือน ต.ค. - ธ.ค.	- ครม. ให้ความเห็นชอบแนวทางการจัดทำงบประมาณและปฏิทินงบประมาณรายจ่ายประจำปี - จังหวัด/กลุ่มจังหวัด จัดทำงบประมาณให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนพัฒนาพื้นที่ และ Area (สำคัญ)
เดือน ธ.ค.	- นายกรัฐมนตรี มอบนโยบายการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี - ครม. ให้ความเห็นชอบนโยบาย กรอบวงเงินงบประมาณ
เดือน ธ.ค. - ม.ค.	- หน่วยรับงบประมาณ (จังหวัด/กลุ่มจังหวัด) จัดทำรายละเอียดคำของบประมาณรายจ่ายประจำปี

กระบวนการทบทวนและจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ...

วัน เดือน ปี	ขั้นตอนและกิจกรรม (ต่อ)
เดือน ม.ค. - มี.ค.	- สำนักงบประมาณ พิจารณารายละเอียดงบประมาณเสนอ ครม. ให้ความเห็นชอบ
เดือน มี.ค. - เม.ย.	- สำนักงบประมาณ ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี
เดือน พ.ค.	- จัดทำร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ...
เดือน มิ.ย. - ส.ค.	- สภาผู้แทนราษฎร พิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ... วาระที่ 1,2,3 - วุฒิสภา พิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ...
เดือน ก.ย.	- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี นำร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ... ทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อประกาศบังคับใช้เป็นกฎหมายต่อไป

จังหวัดสระแก้ว

ขอขอบคุณ

สำนักงานจังหวัดสระแก้ว

BHMM
BUREAU OF HIGHWAYS MAINTENANCE MANAGEMENT
สำนักบริหารบำรุงทาง

แผนที่ระยะทางควบคุม
สำนักงานทางหลวงที่ 10 แขวงทางหลวงสระแก้ว(วัฒนานคร)

101.75329 | 102.02309 | 102.29288 | 102.56268 | 102.83248 | 103.10227

14.17433 | 13.99447 | 13.81461 | 13.63474 | 13.45488 | 13.27501

จังหวัดนครราชสีมา
จังหวัดบุรีรัมย์
จังหวัดปราจีนบุรี
จังหวัดสระแก้ว
จังหวัดฉะเชิงเทรา
จังหวัดจันทบุรี
จังหวัดจันทบุรี

อำเภอเสิงสาง
อำเภอโนนดินแดง
อำเภอละหานทราย
อำเภอครบุรี
อำเภอนาดี
อำเภอตาพระยา
อำเภอเมืองสระแก้ว
อำเภอวัฒนานคร
อำเภอกบินทร์บุรี
อำเภอโคกสูง
อำเภอเขาฉกรรจ์
อำเภอรัญประเทศ
อำเภอสนามชัยเขต
อำเภอวังน้ำเย็น
อำเภอคลองหาด
อำเภอท่าตะเกียบ
อำเภอวังสมบูรณ์
อำเภอแก่งหางแมว
อำเภออรัญประเทศ

หมวดทางหลวงกบินทร์บุรี
หมวดทางหลวงหนองน้ำใส
หมวดทางหลวงทับพริก
หมวดทางหลวงตาพระยา
หมวดทางหลวงเขาฉกรรจ์
หมวดทางหลวงอากาศอำนวย

N
W
E
S

รายละเอียดสัญลักษณ์

- สำนักงานทางหลวง
- แขวงทางหลวง
- หมวดทางหลวง
- ขอบเขตจังหวัด
- ถนนสายอื่นๆ

รายละเอียดหมายเลขทางหลวง

0033, 0317, 0348, 0359, 0372, 3067, 3076, 3198, 3308, 3366, 3367, 3384, 3395, 3446, 3462, 3479, 3486, 3511, 3586, 3616, 3618, 3625, 3646

0 5 10 20 30 40 กิโลเมตร

โครงการก่อสร้างอาคารสำนักงานหน่วยบริหารและบำรุงรักษา สะพานมิตรภาพไทย-กัมพูชา (หนองเอี่ยน-สตึงบท) พร้อมด่านชั่งน้ำหนักรถบรรทุกและองค์ประกอบอื่น จ.สระแก้ว 1 แห่ง

สำนักบริหารโครงการทางหลวงระหว่างประเทศ กรมทางหลวง

ความเป็นมาของโครงการ

- 5 ก.ย. 2558 รวค. สั่งการให้กรมทางหลวงเป็นหน่วยงานหลักในการจัดเตรียมพื้นที่ก่อสร้าง
- 15 ธ.ค. 2558 ครม.อนุมัติโครงการก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย - กัมพูชา
- 22 เม.ย. 2562 รัฐบาลทั้งสองประเทศ ได้จัดพิธีฉลองความสำเร็จในการก่อสร้างสะพาน
- กรมศุลกากร อยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้างด่านศุลกากรฝั่งไทย ระยะเวลาดำเนินการ 730 วัน
- ฝ่ายกัมพูชา อยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้างด่านศุลกากรและถนนเชื่อมต่อในฝั่งกัมพูชา (24 เดือน)
- กรมทางหลวง เริ่มดำเนินการก่อสร้าง อาคารสำนักงานหน่วยบริหารและบำรุงรักษาสะพานมิตรภาพไทย-กัมพูชา (หนองเอี่ยน-สตึงบท) พร้อมด่านชั่งน้ำหนักรถบรรทุกและองค์ประกอบอื่น 1 แห่ง (20 เม.ย.2565 – 9 ม.ค. 2567)

รายละเอียดโครงการ

มาตรฐานชั้นทาง	:	ชั้นพิเศษ 4 ช่องจราจร
งบประมาณก่อสร้าง	:	139,192,790.00 บาท
ระยะเวลาดำเนินการ	:	630 วัน
เริ่มต้นสัญญา	:	20 เม.ย. 2565
สิ้นสุดสัญญา	:	9 ม.ค. 2567
ผู้ว่าจ้าง	:	สำนักบริหารโครงการทางหลวงระหว่างประเทศ กรมทางหลวง
ผู้รับจ้าง	:	บริษัท พี.ที.เอ.คอนสตรัคชั่น จำกัด
ปีงบประมาณ	:	พ.ศ. 2565 – พ.ศ. 2567

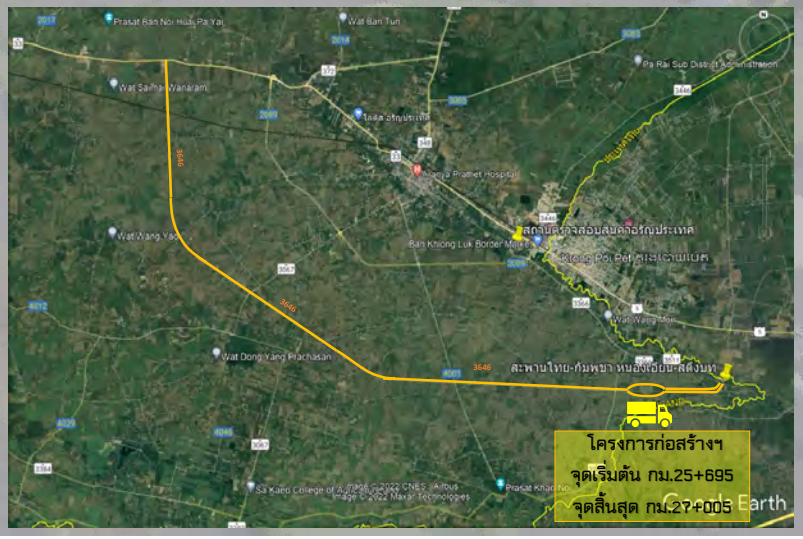
รายละเอียดโครงการ

แผนที่สังเขป

รูปแบบการดำเนินการของโครงการ

องค์ประกอบของโครงการ

ทางหลวงหมายเลข 3646	ด่านศุลกากร	สะพานมิตรภาพไทย – กัมพูชา (สตึงบท – หนองเอี่ยน)
ถนนทางเลี่ยงเมืองตัดใหม่ 4 ช่องจราจร เริ่มจากแยกทางหลวง 33 (ระยะทาง 25.211 กม.)	อาคารตรวจผู้โดยสาร พื้นที่ประมาณ 132 ไร่	ความยาวสะพานรวม 620 เมตร เชื่อมต่อฝั่งไทย บ้านหนองเอี่ยน ไปยังฝั่งกัมพูชา บ้านสตึงบท
งบประมาณ 2,070 ล้านบาท	งบประมาณ 280 ล้านบาท	งบประมาณ 670 ล้านบาท
ส่งงานงวดสุดท้ายแล้ว เปิดให้ใช้บริการ	สถานะ เม.ย. 65 = 37.87%	ก่อสร้างสำเร็จแล้ว เมื่อ ม.ค. 2562

ที่มาของโครงการ

"แยกคน แยกสินค้า"

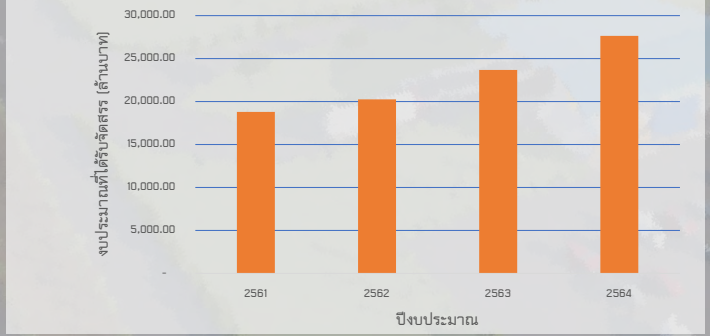

การขนส่ง "ประชาชน" และ "สินค้า" ข้ามพรมแดนเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ที่มาซื้อสินค้าดังกล่าวมีความหนาแน่น ไม่คล่องตัว การเดินทางใช้ระยะเวลานานขึ้น

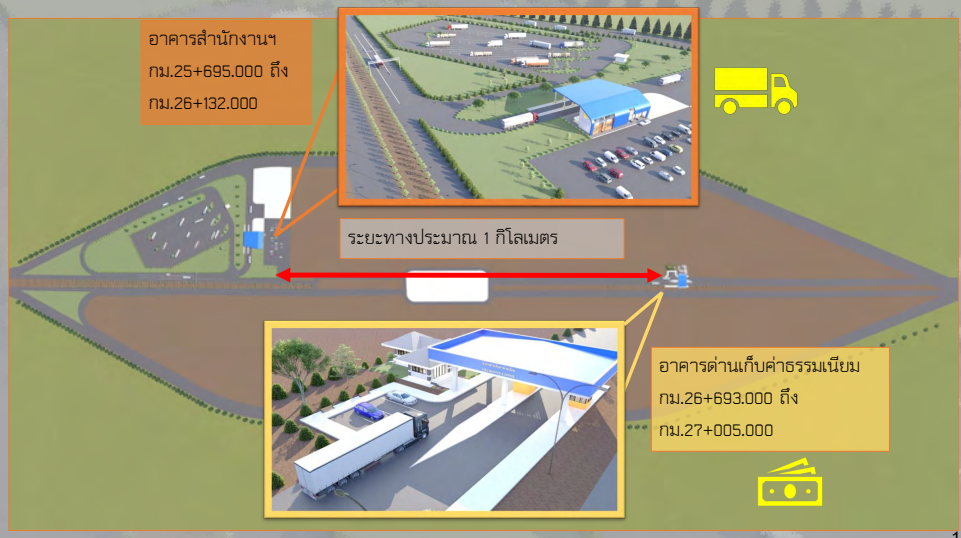
งบประมาณในการบำรุงรักษาทางหลวงแผ่นดิน ประจำปี 2561 - 2564

(ระยะทางควบคุม 51,841.304 กิโลเมตร)

9

10

อาคารสำนักงานหน่วยบริหารและบำรุงรักษาสะพานมิตรภาพไทย-กัมพูชา (หนองเอี่ยน-สตึงบท) พร้อมด่านชั่งน้ำหนักรถบรรทุกและองค์ประกอบอื่น

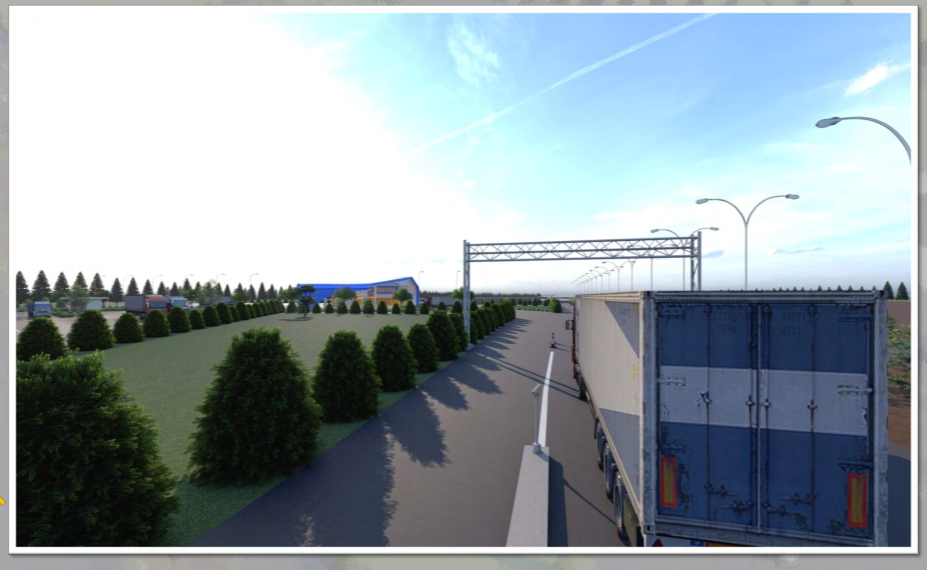

11

สถานีตรวจสอบน้ำหนักรถบรรทุก (Low Speed WIM)

12

13

อาคารหน่วยบริหารและบำรุงรักษา ฯ

14

15

ลานพักรถบรรทุก และห้องน้ำสาธารณะ

16

17

18

อาคารด่านเก็บค่าธรรมเนียมผ่านสะพาน

19

ผลกระทบ/มาตรการป้องกัน

ผลกระทบ	มาตรการลดผลกระทบ
ขณะก่อสร้าง -เกิดความไม่สะดวกในการเดินทาง -เกิดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ฝุ่น เสียง และการสั่นสะเทือนจากการก่อสร้าง	ขณะก่อสร้าง -จัดให้มีมาตรการจัดการการจราจรและอำนวยความสะดวกระหว่างก่อสร้าง -จัดให้มีมาตรการป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่อาจจะเกิดขึ้น
เมื่อโครงการแล้วเสร็จ -มีปริมาณการจราจรเกิดขึ้นในการใช้สะพานมิตรภาพฯ	เมื่อโครงการแล้วเสร็จ -จัดให้มีระบบตรวจสอบน้ำหนักที่รวดเร็วเพื่อเพิ่มการคล่องตัวของการจราจร

20

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- เชื่อมโยงโครงข่ายทางหลวงระหว่างประเทศให้รองรับการจราจรที่มีแนวโน้มการขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นในอนาคต
- เพิ่มประสิทธิภาพในการคมนาคมขนส่งทั้งกับรถยนต์ส่วนบุคคลและรถบรรทุกให้มีความสะดวก รวดเร็ว และความปลอดภัย
- เพิ่มศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจ และการพัฒนาความเจริญทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ
- สามารถรองรับการขนส่งสินค้าข้ามพรมแดน แทนที่บริเวณบ้านคลองลึก เน้นการพัฒนาเพื่อรองรับการเดินทางและการติดต่อค้าขายระหว่างกันของประชาชน รวมถึงนักท่องเที่ยว
- รักษาระดับและประสิทธิภาพของการให้บริการของสะพานและถนน ของโครงการ
- ลดค่าใช้จ่ายจากการใช้งบประมาณของประเทศ

ข้อคิดเห็น/เสนอแนะ

Q&A

สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดสระแก้ว

ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร

ข้อมูล ณ วันที่ 25 สิงหาคม 2564

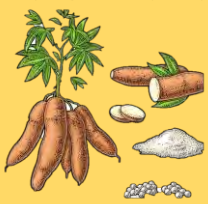
แผนปฏิบัติการ 5 ปี (พ.ศ.2566 – 2570) สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ

- การยกระดับการมีส่วนร่วมในการสะท้อนปัญหาและการพัฒนาภาคเกษตรกรรม
- สร้างความเข้มแข็งเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร
- การบริหารจัดการองค์ความรู้และระบบสารสนเทศภาคเกษตรกรรม
- พัฒนาศักยภาพองค์กรสภาเกษตรกร
- พัฒนาการสื่อสารสาธารณะเชิงรุกทุกรูปแบบ

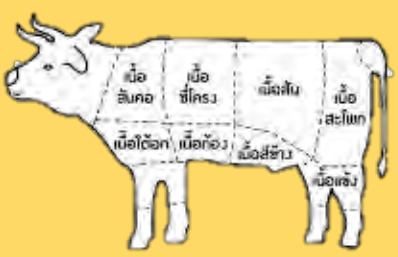
ประเด็นความต้องการพัฒนา

- การพัฒนาทางเลือกและประเมินทางเลือกการพัฒนาของพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

- การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน สำหรับทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสม

สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดสระแก้ว ศาลากลางจังหวัดสระแก้ว ชั้น 2 ถนนสุวรรณศร ตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โทร 0 3742 5408 อีเมล์ saraban_skw@nfc.mail.go.th

ความเป็นมาของโครงการ

โครงข่ายเชื่อมโยงทางหลวงหมายเลข 3076 – จุดผ่านแดนบ้านเขาดิน เป็นโครงการหนึ่งที่สำคัญ ในการเชื่อมโยงประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ซึ่งจะเป็นประตูสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและการค้า บริเวณชายแดนกับประเทศกัมพูชา อีกแห่งหนึ่ง

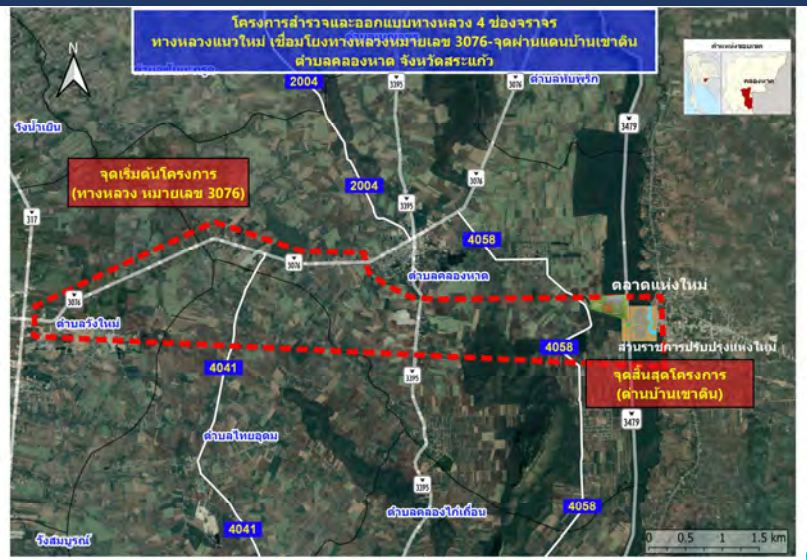
ดังนั้น การศึกษาและออกแบบโครงการดังกล่าว จะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยอำนวยความสะดวกในการเดินทาง และยังเป็นการสนับสนุนยุทธศาสตร์ของประเทศ รวมถึงเป็นการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดน และเพื่อให้การพัฒนาโครงการก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งประชาชนที่อยู่บริเวณพื้นที่โครงการน้อยที่สุด

กรมทางหลวงจึงได้จัดจ้างที่ปรึกษา มาดำเนินงานการศึกษาและออกแบบโครงการดังกล่าวร่วมกับกรมทางหลวง

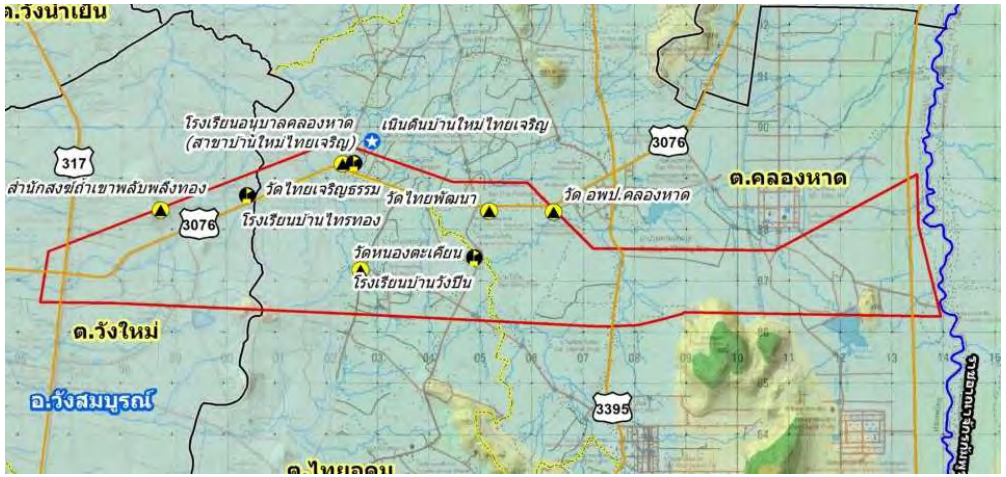
วัตถุประสงค์ของโครงการ

เพื่อดำเนินการสำรวจและออกแบบรายละเอียด ตลอดจนจัดเตรียมเอกสารข้อมูลประกอบการประกวดราคาและประเมินราคา สำหรับโครงการสำรวจและออกแบบทางหลวง 4 ช่องจราจร ทางหลวงแนวใหม่เชื่อมโยงทางหลวงหมายเลข 3076 - จุดผ่านแดนบ้านเขาดิน

พื้นที่ศึกษาโครงการ

พื้นที่ศึกษาโครงการ

สภาพพื้นที่ปัจจุบันบริเวณโครงการ

ทล.3076 บริเวณกม. 186+000

ทล.3076 บริเวณกม. 186+170

ทล.3076 บริเวณกม. 189+570

ทล. 3395 บริเวณกม. 25+130

ทล. 3395 บริเวณกม. 26+200

ถนนเดิมตามแนวโครงการ

สภาพพื้นที่ปัจจุบันบริเวณโครงการ

บริเวณทางเข้าสำนักสงฆ์ ติดภูเขา

บริเวณอาคารรับน้ำ แห่งที่ 2

บริเวณอาคารรับน้ำ แห่งที่ 1

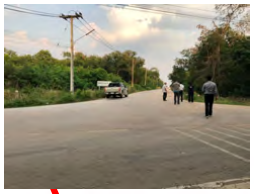
บริเวณพื้นที่รับน้ำ (ท่อส่งจากอ่างของกรมชลฯ)

บริเวณทางแยกสก.4058

บริเวณด่านบ้านเขาดิน

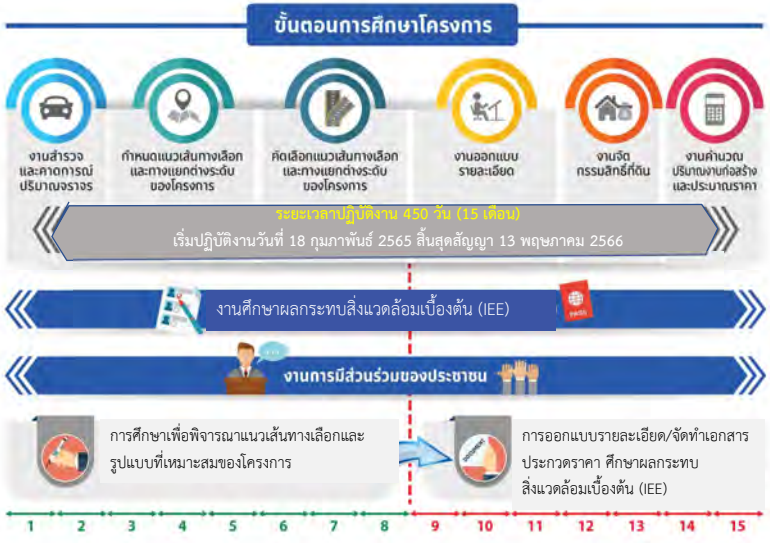
ตลาดแห่งใหม่

ศูนย์ราชการแห่งใหม่

ขั้นตอนการศึกษาโครงการ

ขอบเขตการศึกษาด้านวิศวกรรม

ENGINEERING

1.งานสำรวจพื้นที่โครงการ
- งานศึกษาด้านการจราจรและขนส่ง
- งานสำรวจแนวทางและระดับ
- งานสำรวจตรวจสอบดินและวัสดุ

2.งานคัดเลือกแนวเส้นทางโครงการ
- งานคัดเลือกแนวเส้นทางโครงการ
- งานคัดเลือกรูปแบบทางแยกต่างระดับ
- งานคัดเลือกรูปแบบโครงสร้าง

3.งานออกแบบรายละเอียด
- งานออกแบบรายละเอียดงานทาง
- งานออกแบบรายละเอียดโครงสร้าง
- งานออกแบบไฟฟ้า
- งานออกแบบสถาปัตยกรรม

งานสำรวจพื้นที่โครงการ

- งานสำรวจและคาดการณ์ปริมาณจราจรและวิเคราะห์ระดับการให้บริการ
- งานสำรวจแนวเส้นทางและระดับ
- งานสำรวจตรวจสอบดินและวัสดุ

งานสำรวจและคาดการณ์ปริมาณจราจรและวิเคราะห์ระดับการให้บริการ

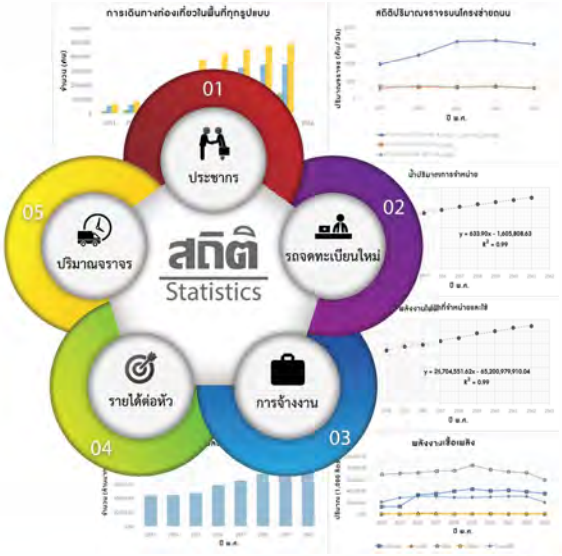

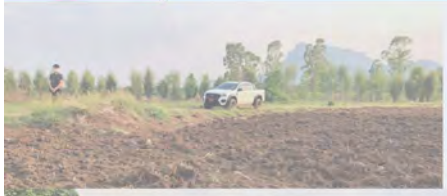

ขั้นตอนการดำเนินงานด้านการจราจร

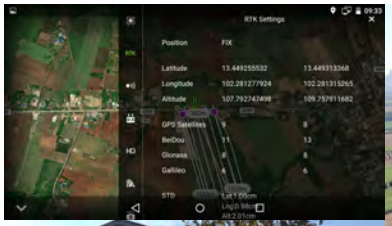

งานสำรวจแนวทางและระดับ

งานสำรวจแนวทางและระดับ

1. การจัดทำภาพถ่ายทางอากาศ

งานสำรวจแนวทางและระดับ

ตัวอย่างหมุดหลักฐาน

2. งานวางหมุดควบคุมทางราบ/ทางดิ่ง

- งานสำรวจหมุดหลักฐานควบคุมทางราบ (GPS)
- งานสำรวจหมุดหลักฐานควบคุมทางดิ่ง (Bench Mark)

3. งานสำรวจวงรอบ/ระดับ

- งานสำรวจวงรอบ (Traverse)
- งานสำรวจวงรอบระดับ (Leveling)

4. งานสำรวจรายละเอียดภูมิประเทศและระดับ/ร่องน้ำ

- งานสำรวจเก็บรายละเอียด (Topographic Map)
- งานสำรวจรายละเอียดช่องน้ำ
- งานสำรวจเก็บ Spot Elevation

5. การสำรวจเพื่อกำหนดหมุดแนวทาง (Setting Out)

สำรวจกำหนดจุดเริ่มต้นและสิ้นสุดโครงการ จุด P.I, P.T, T.S, S.C, C.S, S.T และในช่วงที่เป็นเส้นตรงจะกำหนดจุด P.O.T พร้อมทั้งทำหมุดพยาน

งานสำรวจด้านภูมิประเทศ

งานสำรวจตรวจสอบดินและวัสดุ

งานสำรวจทดสอบวัสดุคันทางสำหรับถนนใหม่/คันทางใหม่

ตัวอย่างการขุดหลุม Test Pit บริเวณถนนใหม่ เพื่อเก็บตัวอย่างดินมาดำเนินการทดสอบ เพื่อหาคุณสมบัติด้านต่างๆในห้องปฏิบัติการ

งานสำรวจทดสอบวัสดุและความแข็งแรงของโครงสร้างชั้นทางเดิม

ตัวอย่างงานสำรวจทดสอบวัสดุและความแข็งแรงของโครงสร้างชั้นทางเดิม ด้วยวิธีการขุดบ่อ Test Pit และเก็บตัวอย่างวัสดุโครงสร้างชั้นทางเดิมไปทดสอบหาคุณสมบัติในห้องปฏิบัติการ

งานสำรวจสภาพผิวทางเดิม (Condition Survey)

วิธีการสำรวจ: การตรวจสอบและประเมินสภาพความเสียหายของผิวทาง ด้วยวิธีประเมินด้วยสายตา (Visual Inspection)

โดยอ้างอิงจาก คู่มือตรวจสอบและประเมินสภาพความเสียหายของสายทาง (Pavement Distress Identification Manual), กรมทางหลวง (2550) ตามข้อจำกัดความเสียหายแต่ละชนิด ซึ่งจะอธิบายลักษณะ และสาเหตุความเสียหาย โดยใช้เครื่องมือประกอบเช่น เทปวัดระยะทาง ไม้บรรทัดยาว 2 เมตร (Straight Edge) ลิ่มวัดความลึก (Wedge) เป็นต้น

งานสำรวจตรวจสอบดินและวัสดุด้วยวิธีการทำ Boring Log/Rock Coring

การเจาะสำรวจตรวจสอบคุณสมบัติวัสดุใต้ผิวดิน จะพิจารณาการดำเนินการตาม TOR สำหรับการนำไปดำเนินการออกแบบด้านต่างๆ ดังรายละเอียดนี้

- กรณีโครงการก่อสร้างบนพื้นที่ดินอ่อน
- กรณีเส้นทางผ่านบริเวณที่ลาดชัน
- เจาะสำรวจดินสำหรับการออกแบบฐานรากสะพาน
- เจาะสำรวจดินสำหรับการออกแบบทางลอด ทางยกระดับ และทางต่างระดับ
- เจาะสำรวจดินสำหรับการออกแบบงานอุโมงค์

ตัวอย่างงานเจาะสำรวจชั้นดินและตัวอย่างหิน

งานสำรวจแหล่งวัสดุและการทดสอบ

การสำรวจแหล่งวัสดุ จะดำเนินการสำรวจวัสดุอย่างน้อย 3 แหล่ง โดยการสำรวจจะมีรายละเอียดดังนี้

- ชื่อแหล่งวัสดุ ที่ตั้ง และระยะทางจากโครงการ
- ชนิดวัสดุ ปริมาณสำรอง/อัตราการผลิต และราคา

เมื่อดำเนินการสำรวจ และเก็บตัวอย่างวัสดุจากแหล่งวัสดุ ที่ปรึกษาจะดำเนินการทดสอบคุณสมบัติของวัสดุชนิดต่างๆ จากทุกแหล่งที่ดำเนินการสำรวจ โดยการทดสอบหาคุณสมบัติจะอ้างอิงของมาตรฐานของกรมทางหลวง

งานสำรวจ ตรวจสอบดินและวัสดุ

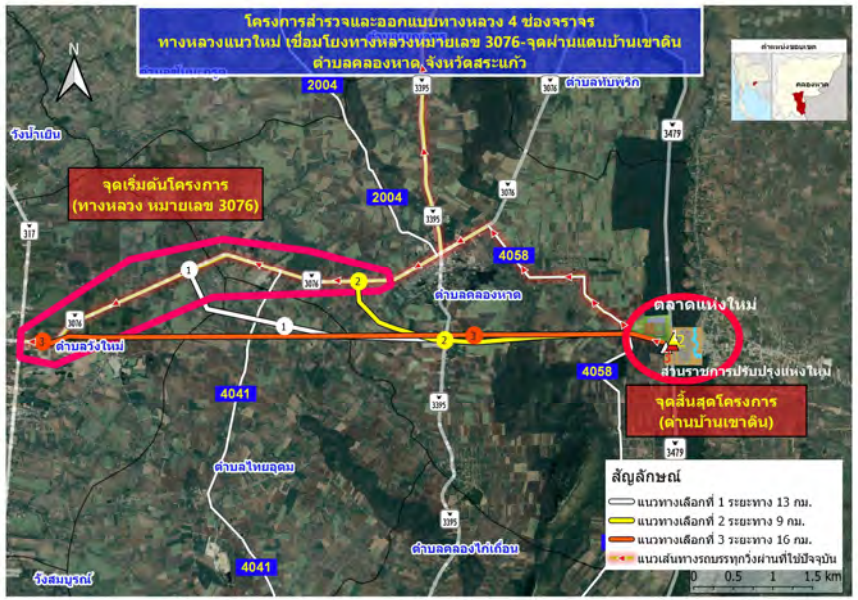

งานศึกษาคัดเลือกแนวเส้นทางโครงการและรูปแบบการพัฒนา

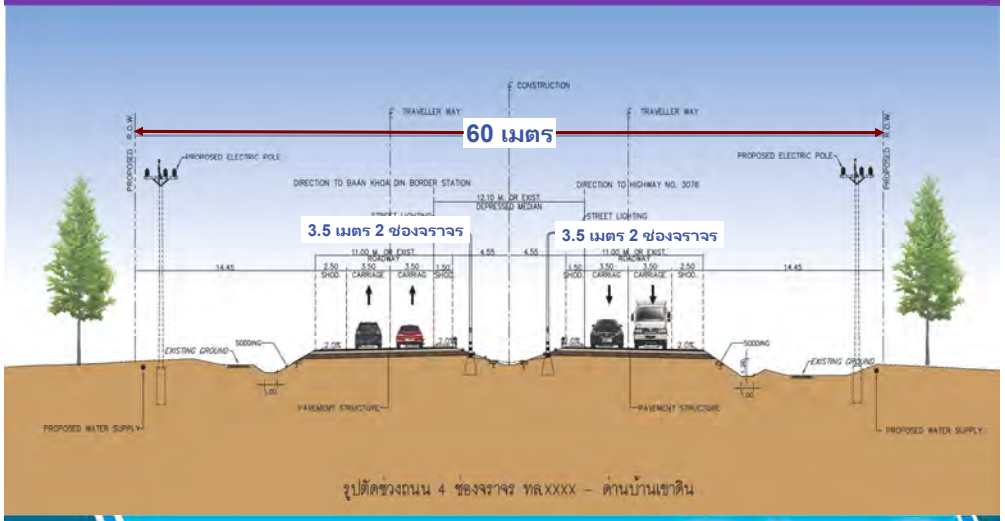
งานกำหนดแนวเส้นทางเลือกและคัดเลือกแนวที่เหมาะสม

สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจเป้าหมาย	พัฒนาการขนส่งสินค้าเชื่อมโยง AEC
การเชื่อมโยงกับโครงข่ายในการขนส่ง	เชื่อมโยงการคมนาคมขนส่งระหว่างพื้นที่ด่านบ้านเขาดิน – ทางหลวงหมายเลข 3076
การรองรับปริมาณจราจร	รถบรรทุก รถพ่วง ที่ขนส่งสินค้าข้ามแดน และการจราจรที่มาค้าขายที่ด่านชายแดน
ผลประโยชน์ที่มีต่อพื้นที่โครงการและพื้นที่ใกล้เคียง	ส่งเสริมการค้าขายข้ามแดนและที่ด่านชายแดน เพิ่มการเชื่อมโยงการคมนาคมขนส่งในพื้นที่และโครงข่ายหลัก ลดอุบัติเหตุทางรถยนต์และเพิ่มความปลอดภัยต่อประชาชน
ผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม	ผลกระทบต่อที่ดิน อสังหาริมทรัพย์ ที่แนวเส้นทางพาดผ่าน ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอื่นๆรอบข้างแนวเส้นทาง
ความคุ้มค่าต่อการลงทุน	ค่าก่อสร้างในการพัฒนาดครงการไม่สูงมากและผลประโยชน์ต่อเศรษฐกิจโดยรวมมีมาก ทำให้คุ้มค่าในการลงทุน

รูปตัดช่วงถนน 4 ช่องจราจร

แนวเส้นทางทั่วไป 4 ช่องจราจร

แนวทางเลือกที่ 1 ระยะทาง 12 กม.

แนวทางเลือกที่ 2
ระยะทาง 9 กม.

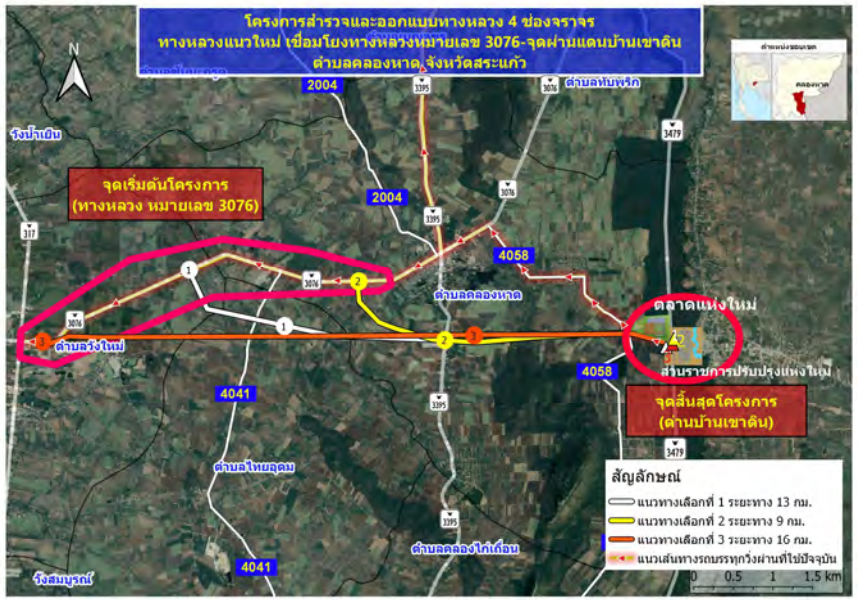

แนวทางเลือกที่ 3 ระยะทาง 16 กม.

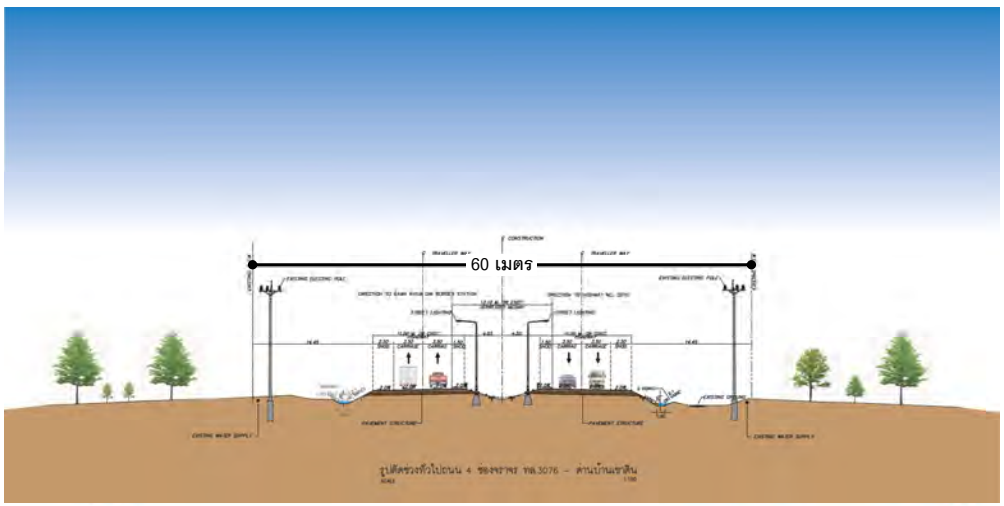

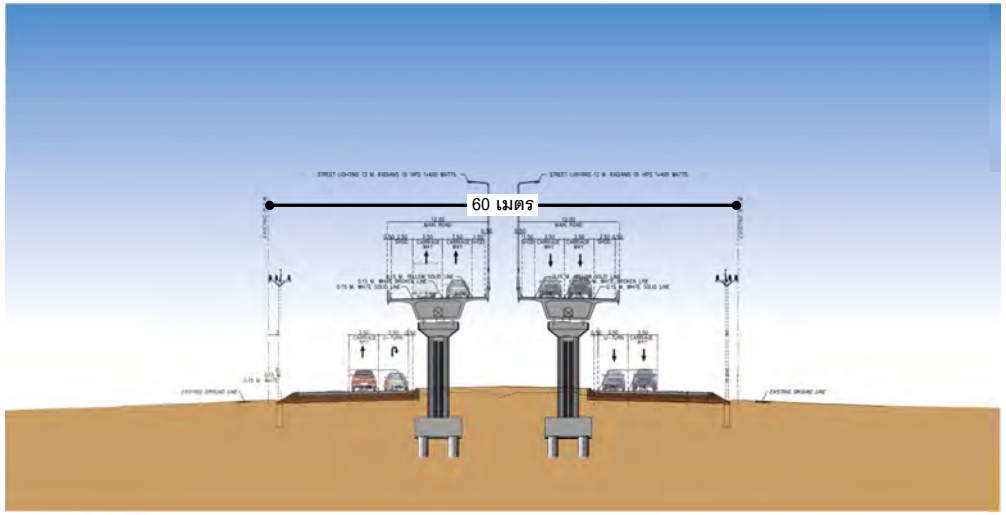

รูปหน้าตัดทางหลวง 4 ช่องจราจร

รูปหน้าตัดทางยกระดับข้ามถนน

ที่ปรึกษาจะพิจารณาข้อดีข้อเสียของแต่ละแนวเส้นทาง โดยใช้วิธีการให้คะแนนกับผลกระทบด้านต่างๆ มากน้อยตามความสำคัญ ซึ่งสาระสำคัญที่พิจารณาดังนี้

1. ด้านวิศวกรรม 40 คะแนน

- รูปแบบทางด้านเรขาคณิต
- ความสอดคล้องกับปริมาณจราจร
- ความปลอดภัยต่อการขับขี่
- ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหา
- ขั้นตอนการก่อสร้าง
- การจัดการจราจรระหว่างก่อสร้าง

2. ด้านเศรษฐศาสตร์ 30 คะแนน

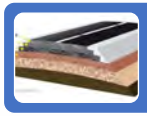
- ค่าก่อสร้าง
- ค่าบำรุงรักษา
- ค่าจัดกรรมสิทธิ์ที่ดินและรื้อถอนอาคาร

3. ด้านผลกระทบสิ่งแวดล้อม 30 คะแนน

- ผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจ-สังคม
- ผลกระทบต่อระบบอุทกวิทยา และนิเวศวิทยา
- ผลกระทบต่อระบบคมนาคมในท้องถิ่น
- ผลกระทบด้านเสียง อากาศ และการสั่นสะเทือน
- ผลกระทบต่อสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

งานออกแบบรายละเอียด

1.งานออกแบบงานทาง

2.งานออกแบบโครงสร้างชั้นทาง

3.งานออกแบบโครงสร้างสะพาน

4.งานออกแบบระบบระบายน้ำ

งานออกแบบรายละเอียด (ต่อ)

5.งานออกแบบระบบไฟฟ้า

6.งานออกแบบสถาปัตยกรรมและภูมิสถาปัตยกรรม

7.งานดำเนินการด้านสาธารณูปโภค

8.งานคำนวณปริมาณงานก่อสร้างและประมาณราคา

9.งานจัดกรรมสิทธิ์ที่ดิน

งานออกแบบรายละเอียดงานทาง

งานออกแบบรายละเอียดงานทาง

หลักเกณฑ์ในการออกแบบ

American Association of State Highway and Transportation Officials (AASHTO)

ข้อกำหนดในการออกแบบต่างๆ ของสำนักสำรวจและออกแบบ และสำนักวิเคราะห์และตรวจสอบ กรมทางหลวง

โครงการสำรวจและออกแบบทางหลวง 4 ช่องจราจร ทางหลวงแนวใหม่
เชื่อมโยงทางหลวงหมายเลข 3076-จุดผ่านแดนบ้านเขาดิน

งานออกแบบรายละเอียดงานทาง

ชั้นทาง	พิเศษ	1	2	3	4	5	เขตเมือง	ทางขนาน	หมายเหตุ
ปริมาณการจราจรเฉลี่ยต่อวัน (ADT)	มากกว่า 8,000	4,000-8,000	2,000-4,000	1,000-2,000	300-1,000	น้อยกว่า 300			1. ความกว้างไหล่ทางที่ปรากฏเป็นไหล่ทาง โดยทั่วไปสำหรับบางช่วง หากมีความจำเป็นอาจขยายความกว้างได้ตามความจำเป็นของทางในช่วงนั้นๆ 2. การแบ่งผิวจราจรและไหล่ทางแบ่งด้วยเส้นของทาง 3. สะพานที่มีทางเท้า ความกว้างทางเท้าอย่างน้อยข้างละ 1.50 ม. 4. ความกว้างสะพานในทางชั้น 4,5 ในสายทางที่คาดว่าจะไม่เพิ่มมาตรฐานชั้นทางในระยะเวลาอันสั้น ความกว้างสะพานอาจลดลงได้แต่ต้องไม่น้อยกว่า 9.00 ม. 5. ลาดคันทางโดยทั่วไปให้ใช้ความลาดเอียง 4:1 ถึง 6:1 ยกเว้นบางช่วงที่มีความจำเป็น ความลาดเอียงอาจใช้ 2:1 ถึง 3:1 ตามแต่กรณี 6. มาตรฐานทางชั้น 4,5 ไม่แนะนำสำหรับทางหลวงแผ่นดิน
อัตราความเร็วที่ใช้ออกแบบ (กม./ชม.)									
- ทางราบ	90 - 110				70-90	60-80	60	70-80	
- ทางเนิน	80 - 110				55-70	50-60	60	70-80	
- ทางเขา	70 - 90				40-55	30-50	60	60-70	
ความชันสูงสุด%									
- ทางราบ	4	4	4	4	4	4	ตามสภาพพื้นที่	4	
- ทางเนิน	6	6	6	6	8	8	ตามสภาพพื้นที่	6	
- ทางเขา	6	8	8	8	12	12	ตามสภาพพื้นที่	8	
ยกโค้งราบสูงสุด (เปอร์เซ็นต์)	10%						6%	10%	
ประเภทผิวทางจราจรที่เสนอแนะและไหล่ทาง	ชั้นสูง	ชั้นสูง	กลาง-สูง			ลูกรังหรือวัสดุ Soil-Aggregate	ชั้นสูง	กลาง-สูง	
ความกว้างของผิวจราจร (เมตร)	7.00 (2 ช่องจราจรอย่างน้อยต่อทิศทาง)	7.00 (2 ช่องจราจร 2 ทิศทาง)	7.00 (2 ช่องจราจร 2 ทิศทาง)	7.00 (2 ช่องจราจร 2 ทิศทาง)	7.00 (2 ช่องจราจร 2 ทิศทาง)	8.00 (2 ช่องจราจร 2 ทิศทาง)	ช่องจราจรละ 3.00-3.50	ช่องจราจรละ 3.00-3.50	
ความกว้างของไหล่ทาง (เมตร)	ซ้าย 2.50-3.00 ขวาทาง 1.00-1.50	2.50	2.00	1.50	1.00	-	2.50 หรือเป็นทางเท้า	อย่างน้อย 2.00 ม. หรือเป็นทางเท้า	
ความกว้างของผิวจราจรบนสะพาน (เมตร)	11.00	12.00	11.00	11.00	11.00	11.00	สะพานกว้างตามรูปแบบ Ultimate Design หรืออย่างน้อย 11.00 ม.		
ความกว้างของขอบทาง (เมตร)	60-80		40-60		30-40		แปรเปลี่ยนตามความเหมาะสม	แปรเปลี่ยนตามความเหมาะสม	

โครงการสำรวจและออกแบบทางหลวง 4 ช่องจราจร ทางหลวงแนวใหม่
เชื่อมโยงทางหลวงหมายเลข 3076-จุดผ่านแดนบ้านเขาดิน

การออกแบบจุดกลับรถ

การออกแบบป้ายจราจร เครื่องหมายจราจร อุปกรณ์เสริมความปลอดภัย

การออกแบบป้ายจราจร เครื่องหมายจราจร อุปกรณ์เสริมความปลอดภัย (มีนาคม 2561)

งานออกแบบโครงสร้างทาง

ประกอบด้วย 2 งานหลักคือ

1. งานออกแบบคันทาง
2. การออกแบบโครงสร้างชั้นทาง

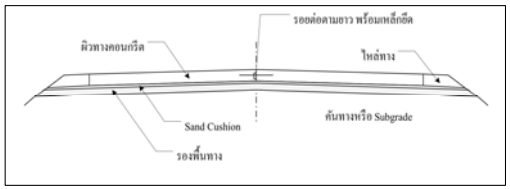
งานออกแบบคันทาง

การออกแบบคันทาง พิจารณาตามคุณสมบัติของดินฐานรากมีผลต่อความมั่นคงแข็งแรงของคันทาง ประกอบด้วยการออกแบบดังนี้

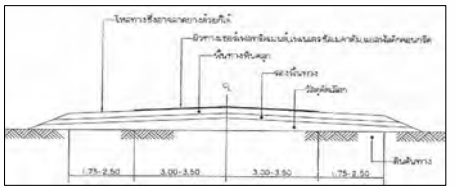
- การทรุดตัวของดินฐานรากรองรับคันทาง
- ความมั่นคงของลาดคันทาง (Stability of Embankment Slope)

งานออกแบบโครงสร้างชั้นทาง

ใช้วิธีการตาม Empirical ของ AASHTO 1993
ที่ปรึกษาจะทำการออกแบบโครงสร้างชั้นทางแบบยืดหยุ่น (Flexible Pavement) หรือแบบแข็ง (Rigid Pavement) อย่างน้อย 3 แบบ เพื่อจัดทำ Life Cycle Cost Analysis โดยอายุการออกแบบไม่น้อยกว่า 20 ปี

ตัวอย่างการออกแบบโครงสร้างชั้นทางแบบแข็ง (Rigid Pavement)

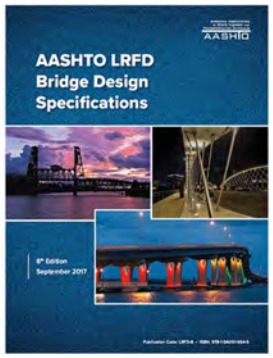

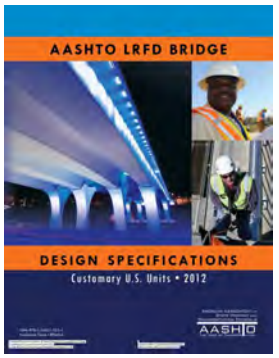
ตัวอย่างการออกแบบโครงสร้างชั้นทางแบบยืดหยุ่น (Flexible Pavement)

งานออกแบบโครงสร้างสะพาน โครงสร้างทางแยกต่างระดับ อาคารระบายน้ำ และโครงสร้างอื่น ๆ

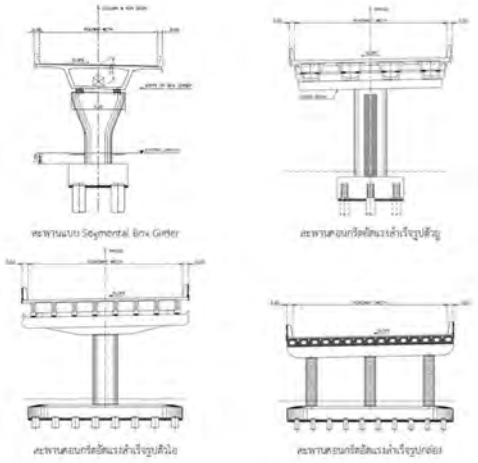
งานออกแบบโครงสร้างสะพาน โครงสร้าง ทางแยกต่างระดับ อาคารระบายน้ำ และโครงสร้างอื่น ๆ

AASHTO-LRFD

รูปแบบโครงสร้างสะพาน

งานออกแบบระบบระบายน้ำ

- ข้อกำหนดทางอุทกวิทยา

- การหาขนาดของปริมาณน้ำหลากจะขึ้นอยู่กับขนาดของพื้นที่
  - พื้นที่รับน้ำมีขนาด ไม่เกิน 25 ตร.กม. จะใช้วิธี Rational
  - พื้นที่รับน้ำมีขนาดใหญ่กว่า 25 ตร.กม. จะใช้วิธี Unit Hydrograph

-รอบปีการเกิดซ้ำ

- 50 ปี สำหรับอาคารระบายตามขวาง
- 10 ปี สำหรับอาคารระบายน้ำตามยาว

แนวทางการออกแบบระบบระบายน้ำของโครงการ

การออกแบบระบบระบายน้ำสำหรับงานทางซึ่งประกอบด้วย

1) งานระบายน้ำในแนวขวางคันทาง (Cross Drain)
2) งานระบายน้ำในแนวขนานกับคันทาง (Side Drain)

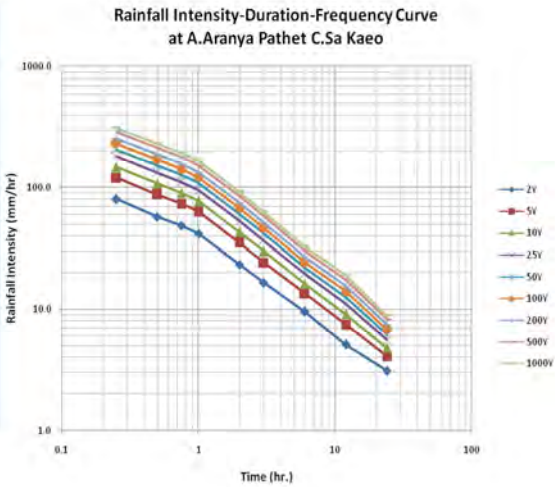
- จะดำเนินการวิเคราะห์ลักษณะต่างๆ ทางอุทกวิทยา และสภาพการระบายน้ำในบริเวณพื้นที่ ที่มีผลกระทบต่อการพัฒนารูปแบบของทางหลวง และทางต่างระดับของโครงการ **โดยออกแบบให้มีช่องทางระบายน้ำ สะพาน และโครงสร้างระบายน้ำอื่นๆ ให้สอดคล้องกับปริมารน้ำ** โดยไม่ทำให้การก่อสร้างของโครงการเป็นเหตุให้เกิดน้ำท่วม หรือสภาพการระบายน้ำของพื้นที่โดยรอบเสียหาย

ข้อมูลน้ำฝน

ใช้ข้อมูลน้ำฝนของ จังหวัดสระแก้ว

ค่าความเข้มฝนในโครงการ ซึ่งได้สรุปเป็นกราฟ IDF (Intensity-Duration-Frequency Curve) และ ค่าความลึกฝนสะสมซึ่งได้สรุปเป็นกราฟ DDF (Depth-Duration-Frequency Curve)

งานออกแบบระบบไฟฟ้าแสงสว่าง

มาตรฐานการออกแบบการออกแบบรายละเอียดมาตรฐานและข้อกำหนด

ที่ใช้ยึดถือในการออกแบบ ประกอบด้วย

- ❑ มาตรฐานการติดตั้งทางไฟฟ้าสำหรับประเทศไทย พ.ศ. 2545
- ❑ กฎและระเบียบของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
- ❑ มอก. มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมไทย
- ❑ มาตรฐานกรมทางหลวง
  - ❑ IEC International Electro-Technical Commission
  - ❑ CIE International Commission on Illumination
  - ❑ IES International Illumination Engineering Society

งานออกแบบด้านสถาปัตยกรรมและภูมิสถาปัตยกรรม

งานสถาปัตยกรรมของอาคารต่างๆในโครงการที่ปรึกษาจะดำเนินการออกแบบ ให้มีความสวยงาม ทันสมัย สอดคล้องกับลักษณะของพื้นที่ โดยคำนึงถึงภูมิทัศน์ การใช้ประโยชน์ของพื้นที่ และอื่นๆ เสนอแก่กรมทางหลวงเพื่อพิจารณา ดังรายการนี้

1. **งานจัดสวนภูมิทัศน์** แบ่งออกเป็น
   - 1.1 งานออกแบบภูมิทัศน์ประกอบงานทาง (SIDE WAY LANDSCAPE)
   - 1.2 จัดภูมิทัศน์บริเวณที่ผ่านพื้นที่ทำกิน (FARMING AREA)
   - 1.3 จัดภูมิทัศน์บริเวณที่ผ่านพื้นที่ธรรมชาติ (NATURE AREA)
2. **งานออกแบบภูมิทัศน์ประกอบสะพาน**

แนวคิดการออกแบบ

1. ต้องมีความสวยงาม เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และมีรูปแบบที่สอดคล้องกับท้องถิ่น
2. สร้างให้เกิดความปลอดภัยระหว่างชุมชนกับยานพาหนะ เช่น การมีพื้นที่โล่ง หรือสวนกั้นระหว่างแนวถนนกับ พื้นที่ชุมชน (BUFFER AREA)
3. จัดเตรียมพื้นที่ทางเท้า ทางจักรยาน ให้แยกเป็นสัดส่วนจากยานพาหนะอื่นๆ
4. จัดภูมิทัศน์ที่สามารถช่วยลดมลภาวะจากยานพาหนะต่างๆ เช่น เสียงรบกวน ฝุ่นควัน เป็นต้น
5. เลือกใช้พรรณไม้และวัสดุที่หาได้ง่าย ในท้องถิ่น และมีความคงทนต่อสภาพ ภูมิประเทศและสภาพภูมิอากาศ
6. คำนึงถึงผลกระทบด้านสังคม ที่จะเกิดขึ้นกับชุมชุนภายหลังการจัดภูมิทัศน์

งานดำเนินการทางด้านสิ่งสาธารณูปโภค

การประสานงานระบบสาธารณูปโภค

- จัดให้มีบุคลากรผู้มีหน้าที่รับผิดชอบสำหรับการประสานงานระบบสาธารณูปโภคโดยเฉพาะ
- ประสานงานกับกรมทางหลวง ในการจัดประชุมร่วม เพื่อตรวจสอบรายละเอียดและปริมาณของระบบสาธารณูปโภคปัจจุบันที่จะต้องรื้อย้ายของแต่ละหน่วยงาน
- ประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการกำหนดตำแหน่งก่อสร้างทดแทนที่เหมาะสมสำหรับระบบสาธารณูปโภคที่ต้องรื้อย้าย โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับสภาพการใช้ประโยชน์ของพื้นที่
- ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องในการกำหนดระยะเวลา ขั้นตอน และวิธีการรื้อย้าย รวมทั้งการก่อสร้างทดแทนชั่วคราวให้เป็นไปอย่างเหมาะสม

งานคำนวณปริมาณงานก่อสร้างและประเมินราคา

- **การคำนวณปริมาณงาน**
  - **ใช้มาตรการวัดตามมาตรฐานของกรมทางหลวง**
  - **ถอดปริมาณจากแบบรายละเอียดทางวิศวกรรม**
  - **ความถูกต้องถึง ±10%**
- **การคำนวณหาราคาต่อหน่วย**
  - **ค่าวัสดุ**
  - **ค่าแรงงาน**
  - **ค่าเครื่องจักร**
- **ราคาค่าก่อสร้าง = ปริมาณงาน × ราคาต่อหน่วย**

งานสำรวจเพื่องานจัดกรรมสิทธ์ที่ดิน

งานสำรวจเพื่องานจัดกรรมสิทธิ์ที่ดิน

1. จัดทำแผนที่ประกอบร่างพระราชกฤษฎีกา

จัดส่งหนังสือขออนุญาตเข้าสำรวจพื้นที่แก่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์อสังหาริมทรัพย์

2. การกำหนดตำแหน่งเขตทาง

- ปักหลักคอนกรีตขนาด 10 ซม. X 10 ซม.
- จัดทำแผนที่แสดงพิกัดตำแหน่งและกำหนดหมายเลขหลักเขตทางซ้าย-ขวา

จัดส่งหนังสือขอข้อมูลไปยังหน่วยงานต่างๆ เช่น จัดส่งหนังสือขอคัดระวาง โฉนดที่ดิน จากสำนักงานที่ดินจังหวัด

3.ประมาณจำนวนและราคาทรัพย์สินที่ถูกเขตทาง

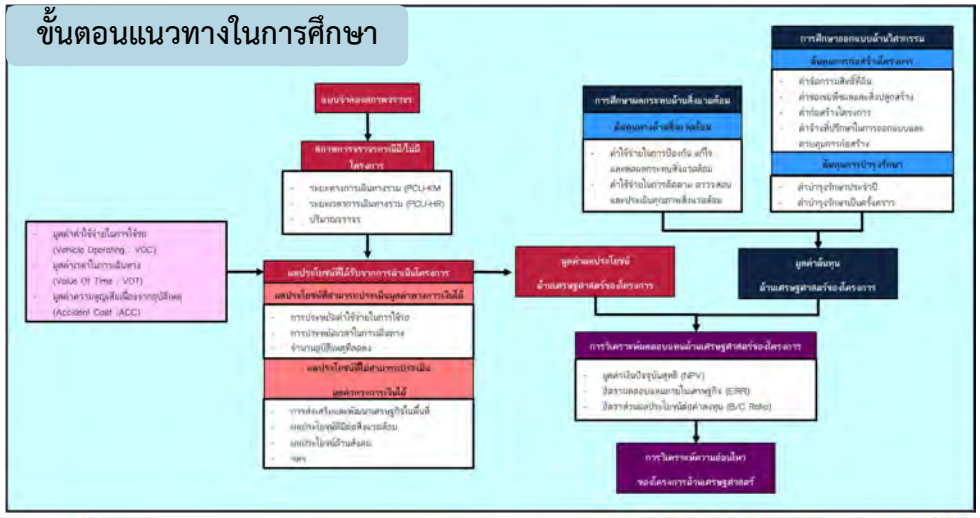
เข้าสำรวจเก็บรายละเอียดอสังหาริมทรัพย์ทั้งหมดที่ได้รับผลกระทบ นำข้อมูลมาทำการประมาณราคาค่าเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

4. การจัดทำเอกสารหลักฐาน

- จัดทำแผนที่ที่ดิน
- จัดทำแผนผังสิ่งปลูกสร้างและต้นไม้
- จัดทำภาพถ่ายทางอากาศ Drone ซ้อนทับแนวเขตทาง
- สำเนาหลักฐานที่ดินที่ถูกเขตทาง ราคาประเมินที่ดิน
- จัดทำแผนที่ปูระวางที่ดินตามแนวเขตทาง
- จัดทำบัญชีรายชื่อสรุปค่าทดแทนที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง และต้นไม้
- แผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกา

การวิเคราะห์ผลตอบแทน และความเสี่ยงในการลงทุน

ขั้นตอนแนวทางในการศึกษา

การศึกษาความเหมาะสมทางด้านเศรษฐกิจ

งานประเมินผลประโยชน์ของโครงการ

ผลประโยชน์ทางตรง

- ค่าใช้จ่ายในการใช้ยานพาหนะ (Vehicle Operation Cost)
- ค่าเวลาในการเดินทาง (Time Value)
- ค่าอุบัติเหตุบนถนน (Accident Cost)

ผลประโยชน์ทางอ้อม (เชิงพรรณนา)

- การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยรวม
- ส่งเสริมการลงทุน
- ปรับปรุงมาตรฐานการดำรงชีวิต

งานประเมินค่าใช้จ่าย

- ค่าออกแบบ
- ค่าใช้จ่ายในการจัดกรรมสิทธิ์ที่ดิน
- ค่าก่อสร้างและควบคุมการก่อสร้าง
- ค่าดำเนินการและบำรุงรักษา
- ค่าใช้จ่ายตามมาตรการลดและติดตามผลกระทบสิ่งแวดล้อม
- ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เพิ่มเติมที่อยู่นอกเหนือจากที่ระบุไว้

ดัชนีชี้วัดทางเศรษฐกิจ

- อัตราผลตอบแทนภายในเศรษฐกิจ (EIRR)
- มูลค่าปัจจุบัน (NPV)
- อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อค่าลงทุน (B/C Ratio)

วัตถุประสงค์

01 เพื่อจำแนกและอธิบายในเชิงคุณค่าด้านต่างๆ ของทรัพยากรสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน

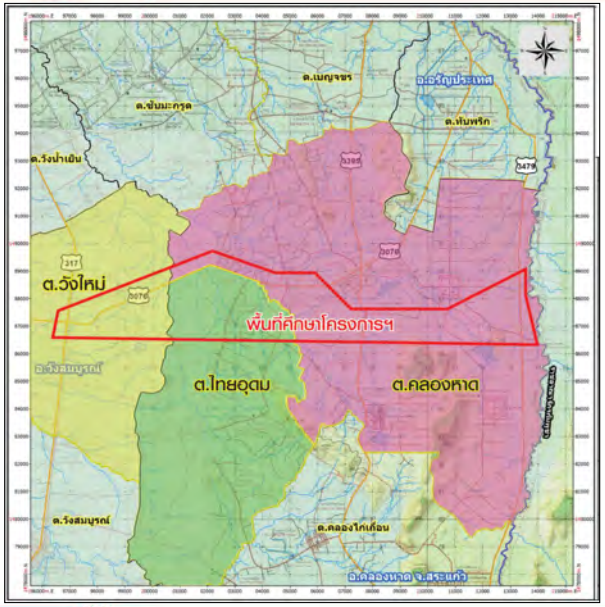
02 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ผลกระทบในด้านต่างๆ จากการดำเนินโครงการฯ ที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรสิ่งแวดล้อม รวมถึงคุณค่าในแต่ละด้าน

03 เพื่อคัดเลือกรูปแบบรูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสมที่สุดด้านสิ่งแวดล้อมของโครงการฯ

04 เพื่อคาดการณ์และประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมอันอาจจะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการฯ ทั้งระยะก่อนก่อสร้าง ระยะก่อสร้างและระยะดำเนินการ

05 เพื่อวิเคราะห์และเสนอแนะมาตรการป้องกันแก้ไข/ลดผลกระทบของโครงการฯ ที่มีต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงเสนอแนะมาตรการส่งเสริมและปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อม

06 เพื่อเสนอแนะมาตรการการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม

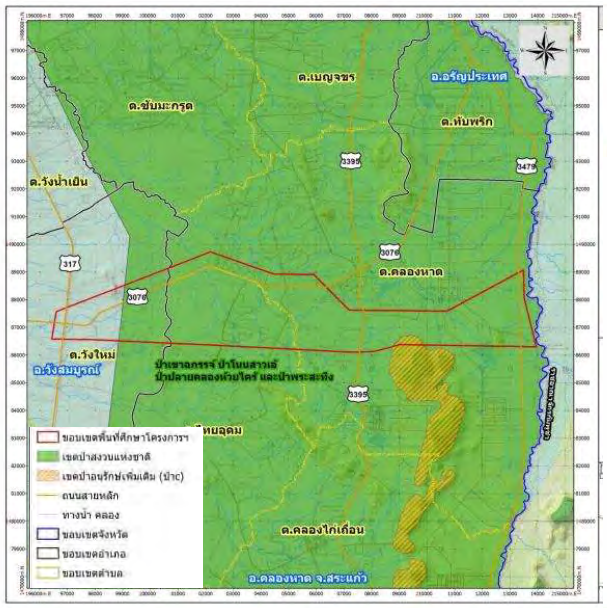

พื้นที่ศึกษา

พื้นที่ศึกษาเบื้องต้นครอบคลุม
พื้นที่ 3 ตำบล 2 อำเภอ
1 จังหวัด คือ
อำเภอวังสมบูรณ์ ประกอบด้วย
ตำบลวังใหม่
อำเภอคลองหาด ประกอบด้วย
ตำบลคลองหาด ตำบลไทยอุดม
จังหวัดสระแก้ว

การตรวจสอบเงื่อนไขและข้อจำกัดด้านสิ่งแวดล้อม

ลำดับ	ประเภทโครงการ กิจการ หรือการดำเนินการ	ขนาด	
20.	**ทางหลวงหรือถนน ซึ่งมีความหมายตามกฎหมายว่าด้วยทางหลวง ที่ตัดผ่านพื้นที่ดังต่อไปนี้**		
	20.1 พื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและเขตห้ามล่าสัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า	ทุกขนาด	X
	20.2 พื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ	ทุกขนาด	X
	20.3 พื้นที่เขตลุ่มน้ำชั้น 2 ตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแล้ว	ทุกขนาด	X
	20.4 พื้นที่เขตป่าชายเลนที่เป็นป่าสงวนแห่งชาติ	ทุกขนาด	X
	20.5 พื้นที่ชายฝั่งทะเลในระยะ 50 เมตรห่างจากระดับน้ำทะเลขึ้นสูงสุดตามปกติทางธรรมชาติ	ทุกขนาด	X
	20.6 พื้นที่ที่อยู่ในพื้นที่ใกล้พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ หรือแหล่งมรดกโลกที่ขึ้นบัญชีแหล่งมรดกโลกตามอนุสัญญาระหว่างประเทศในระยะทาง 2 กิโลเมตร	ทุกขนาด	X
	20.7 พื้นที่ที่ตั้งอยู่ใกล้โบราณสถาน แหล่งโบราณคดี แหล่งประวัติศาสตร์ หรืออุทยานประวัติศาสตร์ตามกฎหมายว่าด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติในระยะทาง 1 กิโลเมตร	*ทุกขนาด*	*/*
33.	*โครงการทุกประเภทที่อยู่ในพื้นที่ที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบกำหนดให้เป็นพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้น 1*	*ทุกขนาด*	*/*

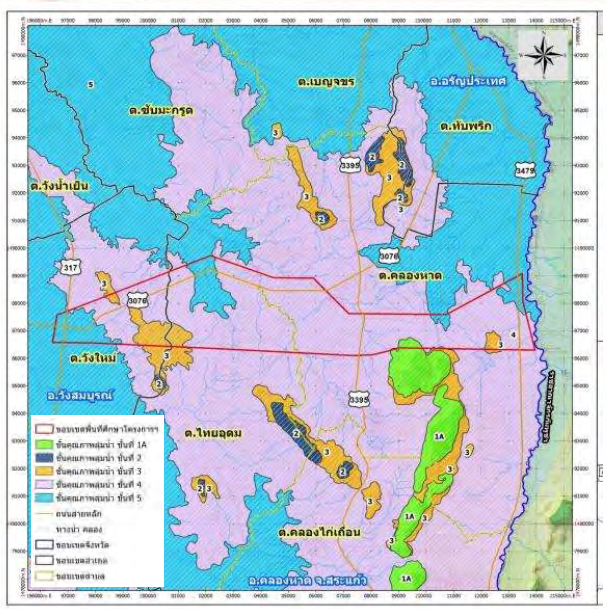
พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ และป่าอนุรักษ์

<u>ไม่มีการตัดผ่าน</u>

- พื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า
- เขตห้ามล่าสัตว์ป่า
- พื้นที่อุทยานแห่งชาติ
- พื้นที่ป่าชายเลนในเขตป่าสงวนแห่งชาติ
- พื้นที่ชายฝั่งทะเลในระยะ 50 เมตร ห่างจากระดับน้ำทะเลขึ้นสูงสุดตามปกติทางธรรมชาติแห่งชาติ

➢ อยู่ในพื้นที่**ป่าสงวนแห่งชาติป่าเขาฉกรรจ์ ป่าโนนสาวเอ้ ป่าปลายคลองห้วยไคร้ และป่าพระสทึง**

➢ บางส่วนอยู่เขต**พื้นที่ป่าอนุรักษ์เพิ่มเติม (เขตพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์ (C))**

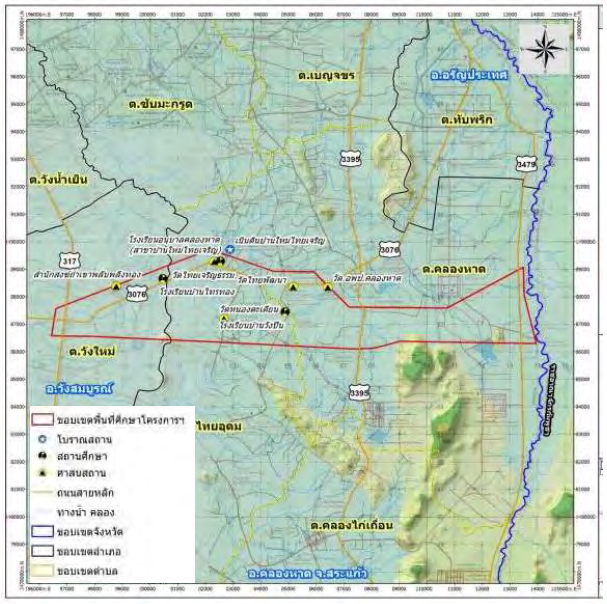

ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ

➢ พื้นที่ศึกษาส่วนใหญ่ครอบคลุมพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 4

➢ รองลงมา คือ พื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 3 ชั้นที่ 5

➢ มีบางส่วนเป็นพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1A

แหล่งโบราณสถาน

พื้นที่ศึกษาโครงการ
พบโบราณสถาน 1 แห่ง คือ

- เนินดินบ้านใหม่ไทยเจริญ

เป็นโบราณสถานที่ยังไม่ขึ้นทะเบียน

พื้นที่อ่อนไหว

พื้นที่ศึกษาโครงการ พบ
พื้นที่อ่อนไหวทั้งสิ้น 8 แห่ง ประกอบด้วย

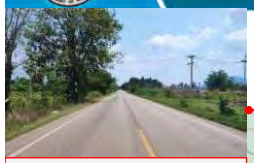
- สถานศึกษา 3 แห่ง
- ศาสนสถาน 5 แห่ง
- ไม่พบสถานพยาบาลแต่อย่างใด

แหล่งน้ำในพื้นที่ใกล้เคียง

สภาพแวดล้อมปัจจุบัน

แนวทางการศึกษา

- ข้อกำหนดการศึกษา (TOR) ของกรมทางหลวง
- แนวทางในการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการทางหลวง (Guidelines for Preparation of Environmental Impact Statement of a Road Scheme: ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 6 เดือนตุลาคม 2563) ของสำนักงานสิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วมของประชาชน กรมทางหลวง
- แนวทางวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ประเภทโครงการคมนาคมทางบก ของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.)

ขั้นตอนการศึกษา

ปัจจัยการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม

ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมทางชีวภาพ	คุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์	คุณค่าต่อคุณภาพชีวิต
• ภูมิสัณฐาน • ทรัพยากรดิน • ธรณีวิทยา • ทรัพยากรแร่ธาตุ • น้ำผิวดิน และน้ำใต้ดิน • น้ำทะเล • อากาศและบรรยากาศ • เสียง • ความสั่นสะเทือน	• ทรัพยากรป่าไม้ • ทรัพยากรสัตว์ป่า • สิ่งมีชีวิตหายาก • นิเวศวิทยาทางน้ำ	• น้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค • กาคมนาคมขนส่ง • สาธารณูปโภค • พลังงาน • การควบคุมน้ำท่วมและการระบายน้ำ • การเกษตรกรรม • การอุตสาหกรรม • เหมืองแร่ • สันทนาการ • การใช้ที่ดิน	• เศรษฐกิจ-สังคม • การโยกย้ายและการเวนคืน • การศึกษา • การสาธารณสุข • อาชีวอนามัย • การแบ่งแยก • อุบัติเหตุและความปลอดภัย • ความปลอดภัยในสังคม • สุขาภิบาล • สารอันตราย • ความสำคัญเฉพาะต่อชุมชน • ผู้ใช้ทาง • ประวัติศาสตร์และโบราณคดี • สุนทรียภาพ

การคัดเลือกรูปแบบที่เหมาะสม

การพิจารณาปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อม
- พื้นที่ศึกษาครอบคลุมพื้นที่โครงการและพื้นข้างเคียงจากกึ่งกลางถนนข้างละ 500 เมตร
- ปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่จะดำเนินการศึกษาทั้งหมด 37 ปัจจัย

ศึกษารูปแบบทางเลือกของโครงการ
- งานสำรวจและงานออกแบบทางด้านวิศวกรรม
- การศึกษาการจราจร
- หลักเกณฑ์ด้านสิ่งแวดล้อม
- กำหนดรูปแบบทางเลือกเบื้องต้นที่มีความเป็นไปได้

การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นเพื่อคัดเลือกแนวสายทาง/รูปแบบการพัฒนาโครงการที่เหมาะสม
- วิธี Checklist
- สรุปข้อมูลสภาพปัจจุบันของปัจจัยสิ่งแวดล้อมทั้ง 4 องค์ประกอบ
- สรุปประเด็นสิ่งแวดล้อมที่มีนัยสำคัญของแต่ละรูปแบบ/แนวทางเลือก
- นำประเด็นผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่มีนัยสำคัญดังกล่าวไปใช้ประกอบในขั้นตอนการคัดเลือกรูปแบบ/แนวทางเลือกที่เหมาะสม

กำหนดเกณฑ์ทางด้านสิ่งแวดล้อม
- ประเมินผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากโครงการอย่างละเอียด
- สำรวจข้อมูลภาคสนาม
- ประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางตรงและทางอ้อม

การศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น

รายละเอียดโครงการ
- สภาพพื้นที่ตามแนวถนนโครงการ รูปแบบการพัฒนาโครงการ ระบบระบายน้ำ งานออกแบบสถาปัตยกรรม แผนการก่อสร้าง กิจกรรมการก่อสร้าง

สภาพแวดล้อมปัจจุบัน
- การศึกษาสภาพแวดล้อมปัจจุบัน แนวถนนโครงการ ศึกษาครอบคลุมองค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบหลัก ครอบคลุม 37 ปัจจัย
- พื้นที่ศึกษาในระยะ 500 เมตร จากกึ่งกลางแนวถนนโครงการตลอดทั้ง 2 ฝั่ง

การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม
- เทคนิคการประเมินผลกระทบในรูป Matrix
- จำแนกกิจกรรมของโครงการเป็น 3 ระยะ คือ
- ระยะเตรียมการก่อสร้าง ระยะก่อสร้าง และระยะดำเนินการ และบำรุงรักษา (Operation and Maintenance Phase)

การเสนอมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม
- เสนอในรูปแบบของวิธีการป้องกันและแก้ไขผลกระทบ ทั้งระยะก่อนก่อสร้าง ระยะก่อสร้าง และระยะดำเนินการ

การดำเนินงาน
ด้านการมีส่วนร่วมขอประชาชน

แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชน

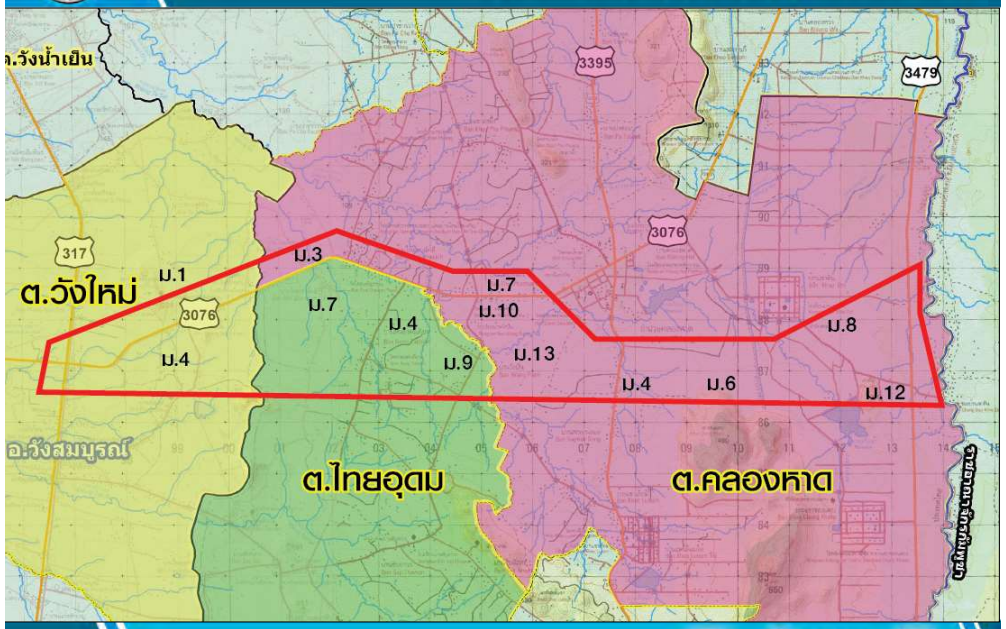
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ.2548
- แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2562 ของสำนักวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชน กรมทางหลวง (ปรับปรุงครั้งที่ 4 : ต.ค. 2563)

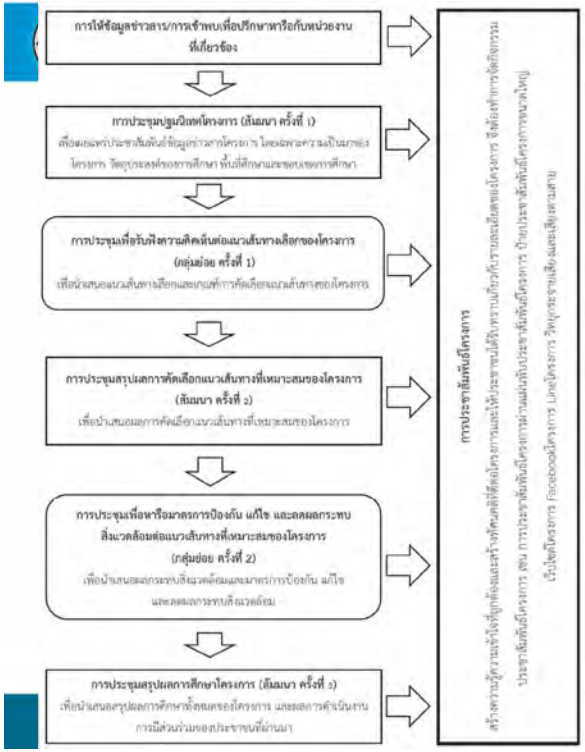
วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้กลุ่มเป้าหมาย ได้รับข่าวสารการดำเนินโครงการอย่างถูกต้อง รวมทั้งเกิดความเข้าใจในขั้นตอนการดำเนินงานของโครงการตลอดเวลาศึกษาโครงการ
2. เพื่อเปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาโครงการ ในด้านการมีส่วนร่วมในขั้นตอนพิจารณาคัดเลือกรูปแบบ การศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมของรูปแบบที่ได้รับการคัดเลือกแล้ว และขั้นตอนการสำรวจออกแบบอันจะเป็นประโยชน์ต่อโครงการ เพื่อให้ได้แนวเส้นทางและรูปแบบที่เป็นที่ยอมรับและส่งผลกระทบน้อยที่สุด
3. เพื่อก่อเกิดการติดต่อสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมาย อันจะเป็นประโยชน์และเกิดความร่วมมือจากกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาโครงการต่อไป

พื้นที่เป้าหมายของการดำเนินงานในโครงการ

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	หมู่บ้าน
สระแก้ว	คลองหาด	คลองหาด	เทศบาลตำบลคลองหาด	หมู่ 3 บ้านใหม่ไทยเจริญ หมู่ 4 บ้านเขาเลื่อม หมู่ 6 บ้านทับวังมน หมู่ 7 บ้านซับมะกรูด หมู่ 8 บ้านเขาดิน หมู่ 10 บ้านไทยพัฒนา หมู่ 12 บ้านเขาช่องแคบ หมู่ 13 บ้านคลองหาดพัฒนา
		ไทยอุดม	องค์การบริหารส่วนตำบลไทยอุดม	หมู่ 4 บ้านหนองตะเคียน หมู่ 7 บ้านใหม่สามัคคี หมู่ 9 บ้านวังปืน
	วังสมบูรณ์	วังใหม่	องค์การบริหารส่วนตำบลวังใหม่	หมู่ 1 บ้านวังใหม่ หมู่ 4 บ้านวังน้ำฝน
1 จังหวัด	2 อำเภอ	3 ตำบล	3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	13 หมู่บ้าน

ขั้นตอนการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมของประชาชน

แผนการดำเนินงาน

แผนการดำเนินงาน	ระยะเวลาดำเนินกิจกรรม (เดือนที่ / ปี)														
	พ.ศ.2565											พ.ศ.2566			
	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1. การประชาสัมพันธ์โครงการ		←	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	→
2. พบปะหารือผู้นำชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง		←	→												
3. การประชุมปฐมนิเทศโครงการ (สัมมนาครั้งที่ 1)			▽												
4. การประชุมกลุ่มย่อยเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อแนวทางเลือกโครงการ (กลุ่มย่อยครั้งที่ 1)					▽										
5. การประชุมสัมมนาเพื่อเสนอผลการคัดเลือกแนวเส้นทางที่เหมาะสม (สัมมนาครั้งที่ 2)								▽							
6. การประชุมกลุ่มย่อยเพื่อหามาตรการป้องกัน แก้ไข และ ลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม (กลุ่มย่อยครั้งที่ 2)										▽					
7. การประชุมสรุปผลการศึกษาของโครงการ (สัมมนาครั้งที่ 3)												▽			

หมายเหตุ : การดำเนินงานทุกขั้นตอน ประสานงานอย่างใกล้ชิดกัน ตลอดทำงาน ทั้งปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ และผู้แทนกรมทางหลวง เพื่อรับแนวโน้มที่ตอบคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์และรองรับต่อกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

← → = ตลอดระยะเวลา
▽ = การประชุมสัมมนา
▼ = การประชุมกลุ่มย่อย

การเข้าพบและประชาสัมพันธ์โครงการที่ผ่านมา

ผู้ว่าราชการจังหวัดสระแก้ว

นายอำเภอวังสมบูรณ์

นายอำเภอคลองหาด

รองนายก และ
ปลัดเทศบาลตำบลคลองหาด

นายกอบต.ไทยอุดม

ผอ.กองช่าง อบต.วังใหม่

ข้อคิดเห็นต่อโครงการ

ด้านวิศวกรรม

1) รูปแบบแนวเส้นทางที่เหมาะสม ควรเป็นเส้นทางเชื่อมต่อไป อ.กบินทร์บุรี และจ.จันทบุรี เพราะเหมาะสมต่อรถขาออกนอกพื้นที่ อีกทั้งช่วยลดการจราจรได้
2) ควรมีการแก้ปัญหาและปรับปรุงพัฒนาสะพานบริเวณหน้าด่าน ขณะนี้ท่านผู้ว่าฯ ให้ทางหลวงชนบทออกแบบรูปแบบหน้าด่านเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว
3) ปรับปรุงวงเวียน บริเวณจุดตัดทางหลวงหมายเลข 317 กับหมายเลข 3076 ด้วยได้หรือไม่
4) บริเวณจุดแยกและจุดตัด ต้องการให้มีสัญญาณไฟจราจร
5) ควรกำหนดระยะเวลาก่อสร้างให้ชัดเจนและพิจารณาการกันเขตทาง เผื่อการขยายในอนาคต
6) กังวลปัญหาน้ำท่วม ควรออกแบบให้มีการระบายน้ำให้ดี โดยให้ศึกษาทางน้ำกับชาวบ้าน/ผู้นำ ถ้าฤดูน้ำหลากเส้นทางอาจจะถูกตัด
7) กังวลจุดกลับรถ ถ้ามีระยะไกลจะทำให้ชาวบ้านแอบกลับรถในที่บริเวณที่ห้ามกลับ
8) บริเวณจุดตัดโครงการกับ ทางหลวงหมายเลข 3395 ที่ปรึกษาคิดมีการออกแบบอย่างไร จะเป็นลักษณะ over pass หรือ at grade เพราะปริมาณรถที่มาจากเขาสอยดาวมีปริมาณมาก

โครงการสำรวจและออกแบบทางหลวง 4 ช่องจราจร ทางหลวงแนวใหม่
เชื่อมโยงทางหลวงหมายเลข 3076-จุดผ่านแดนบ้านเขาดิน

ข้อคิดเห็นต่อโครงการ

ด้านสิ่งแวดล้อม

1) กังวลปัญหาน้ำท่วม ในฤดูฝนจะมีน้ำจากเขาลงมาถึงบริเวณพื้นที่กลางเมืองคลองหาด พื้นที่ตอนนี้มีคลองกั้นขนาดกว้าง 30 เมตร

ด้านเศรษฐกิจและสังคม

1) ต้องการให้แม่ค้า พ่อค้าที่อยู่ตามแนวเส้นทางเข้าร่วมประชุม
2) กังวลเรื่องการเวนคืนที่ดินของโครงการต่อชาวบ้าน โดยเฉพาะที่ดินประเภท สปก. และป่าสงวน เพราะชาวบ้านเข้าไปทำไร่ทำสวนในที่ดินป่าสงวน จึงอยากทราบว่าจะมีค่าชดเชยให้ชาวบ้านเท่าไหร่
3) เห็นด้วยกับโครงการ เพราะจะนำพาความเจริญมาให้รวมทั้งเศรษฐกิจก็จะดีขึ้น

โครงการสำรวจและออกแบบทางหลวง 4 ช่องจราจร ทางหลวงแนวใหม่
เชื่อมโยงทางหลวงหมายเลข 3076-จุดผ่านแดนบ้านเขาดิน

ช่องทางสื่อประชาสัมพันธ์โครงการ

เว็บไซต์โครงการ https://www.doh-hwy3076-bankhaodin.com/

Facebook Page “ทางหลวงแนวใหม่ เชื่อมทล.3076-บ้านเขาดิน จ.สระแก้ว”

LINE ID : @087aafrn
“เชื่อม 3076บ.เขาดิน”

โครงการสำรวจและออกแบบทางหลวง 4 ช่องจราจร ทางหลวงแนวใหม่
เชื่อมโยงทางหลวงหมายเลข 3076-จุดผ่านแดนบ้านเขาดิน

ติดต่อสอบถามเพิ่มเติม

บริษัทที่ปรึกษา

การศึกษาด้านวิศวกรรมและการศึกษาด้านการจราจรและขนส่ง

บริษัท อินเตอร์เนชั่นแนล เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแต้นส์ จำกัด
10/59-61 อาคารเดอะเทรนดี้ ซอย 13 ถนนสุขุมวิท แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10110
โทรศัพท์ 0-2168-7395 โทรสาร 0-2168-7380

บริษัท อินทิเกรเทด เอนจิเนียริ่ง คอนซัลแทนท์ จำกัด
เลขที่ 60/93 หมู่ที่ 12 ซอยรามอินทรา 40 แยก 33 ถนนรามอินทราแขวงคลองกุ่ม เขตบึงกุ่ม กรุงเทพฯ 10230
โทรศัพท์ 0 2509 1432 โทรสาร 0 2944 5436

การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วมของประชาชน

บริษัท ทรัพย์ปัญญา คอนซัลแตนท์ จำกัด
เลขที่ 111/39 หมู่ที่ 6 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120
โทรศัพท์ 02-573-0338 โทรสาร 02-573-0339
ผู้ประสานงาน : ว่าที่ ร.ต.หญิงเยาวลักษณ์ ตันตยาภิรักษ์ โทรศัพท์ 086-157-7893

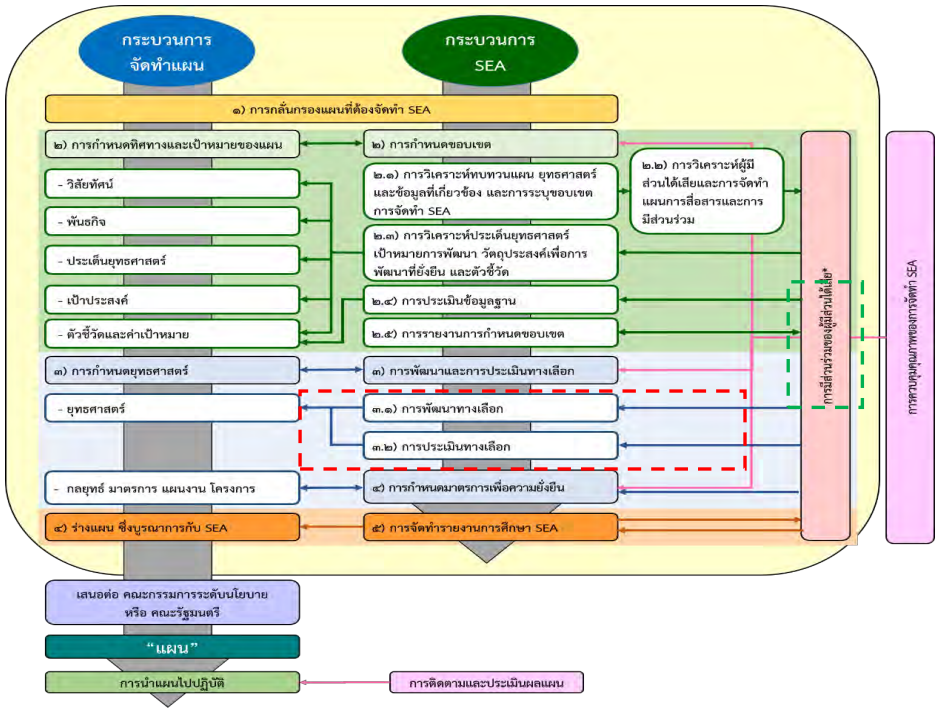
สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ 2
และ
กิจกรรมต่อเนื่องของ
การประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ 3

โครงการติดตามและประเมินผลการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ระยะที่ 2

การประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 2 เรามาถึงขั้นตอนไหนในกระบวนการ SEA

1) การกลั่นกรอง (Screening)	• จำเป็นต้องทำ SEA หรือไม่
2) การกำหนดขอบเขต (Scoping)	• ประเด็นอะไรที่ต้องได้รับการพัฒนาหรือจัดการ • อยากให้การพัฒนาเป็นอย่างไร
3) การพัฒนาและการประเมินทางเลือก (Alternative development and assessment)	• จะมีแนวทางวิธีการพัฒนา ทางเลือก อย่างไร • แนวทางการพัฒนา ทางเลือกใดจะเหมาะสมที่สุด
4) การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน (Measures for sustainability)	• จะมีวิธีปฏิบัติอย่างไรให้แนวทางนั้นสำเร็จ
5) การจัดทำรายงาน SEA (SEA report preparation)	• จะนำเสนอผลลัพธ์อย่างไรให้เข้าใจง่ายและครบถ้วน
การมีส่วนร่วม (Participation)	• ใครที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องบ้าง ผู้มีส่วนได้เสีย • จะให้เข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างไรวิธีการใดที่เหมาะสม • จะสร้างให้เกิดกระบวนการร่วมกันได้อย่างไร

การประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 2 เราอยู่ตรงไหนในกระบวนการ SEA

สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 2

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ผลลัพธ์
1) การบรรยาย เรื่อง กระบวนการ SEA กับแผนการพัฒนา	สร้างความเข้าใจพื้นฐาน SEA	1) ผู้เข้าร่วมประชุมมีความเข้าใจ SEA - คืออะไร - มีเป้าหมายสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ตรงไหน - ใช้เป็นเครื่องมือกับการทำแผนอย่างไร - มีประโยชน์อย่างไร - ใครบ้างได้ประโยชน์ - มีหลักการและประเภทอะไร - มีลักษณะอย่างไร - ใช้ผนวกกับแผนได้แบบใด

กระบวนการที่เป็นระบบเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย แผน หรือแผนงาน โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม และการบูรณาการด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล ซึ่งต้องนำผลไปใช้ในการวางแผนเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 2

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ผลลัพธ์
2) เสวนา เรื่องการขับเคลื่อนแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว (พ.ศ. 2566-2570)	รับฟังข้อมูลและข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับ SEZ สระแก้ว และคาดหวังว่าจะนำผลจาก SEA ไปใช้กับแผนการพัฒนาจังหวัดสระแก้วอย่างไร	1) ได้รับทราบข้อมูลเชิงลึก เปิดใจต่อข้อจำกัด อุปสรรคของการพัฒนา SEZ สระแก้วที่ผ่านมา เช่น ไม่จูงใจให้มีผู้เข้ามาพัฒนาพื้นที่ การเป็นเพียงทางผ่านทางเศรษฐกิจไม่สร้างรายได้ให้ท้องถิ่น สร้างผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมให้พื้นที่ การพัฒนาที่ตรงกับความต้องการของประชาชน การไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่ 2) ข้อเสนอแนะในการแก้ไขข้อจำกัดและอุปสรรคที่เป็นสาเหตุการไม่สามารถทำให้พื้นที่ SEZ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อจังหวัดและประชาชนในพื้นที่ 3) ข้อเสนอแนะโอกาสในการนำ SEA มาใช้ในการปรับปรุงการพัฒนาพื้นที่และจังหวัด ในการวางและตอบโจทย์ของจังหวัด ประชาชน เกษตรกร ภาคเอกชน และหน่วยงานในพื้นที่

สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 2

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ผลลัพธ์
3) การบรรยาย เรื่อง การพัฒนาทางเลือก	เสนอทางเลือกต่าง ๆ สำหรับการพัฒนา SEZ สระแก้ว	1) ผู้มีส่วนได้เสียได้รับทราบและเข้าใจลักษณะของทางเลือกต่าง ๆ และข้อมูลฐานที่จะใช้ในการพิจารณาทางเลือกและผลกระทบของทางเลือก

สภาพตามปกติ
เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศและชายแดน ขับเคลื่อนหลักโดยการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ เพื่อนำทางการเกษตร อุตสาหกรรมการผลิตและบริการ

ทางเลือกที่ 1
เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและชายแดน ขับเคลื่อนหลักโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและเศรษฐกิจท้องถิ่น เกษตรแปรรูปชายแดน เพื่อสนับสนุนภาคเกษตร และบริการ

ทางเลือกที่ 2
เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศและชายแดนขับเคลื่อนโดยพัฒนาระบบโลจิสติกส์และเศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจชีวภาพ-หมุนเวียน-สีเขียว

ทางเลือกที่ 3
เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและชายแดน ขับเคลื่อนโดยการพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมเศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 2

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ผลลัพธ์
4) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางเลือก (ผ่านการประชุมกลุ่มย่อยแยกกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย)	1) ใช้การประชุมแบบมีส่วนร่วมในการร่วมคิดพิจารณาทางเลือกต่าง ๆ 2) ให้แลกเปลี่ยนความเห็นต่อทางเลือกต่าง ๆ ข้อดี ข้อเสียของทางเลือก	1) ร่วมกันพิจารณาลักษณะของทางเลือก มีความแตกต่างกันอย่างไร จะก่อให้เกิดการพัฒนา SEZ อะไร ทั้งข้อดีและข้อเสีย และหาทางเลือกที่ปรับปรุงจากการมีส่วนร่วม

สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 2

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ผลลัพธ์
4) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางเลือก (ผ่านการประชุมกลุ่มย่อยแยกกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย)	1) ใช้การประชุมแบบมีส่วนร่วมในการร่วมคิดพิจารณาทางเลือกต่าง ๆ 2) ให้แลกเปลี่ยนความเห็นต่อทางเลือกต่าง ๆ ข้อดี ข้อเสียของทางเลือก	1) ร่วมกันพิจารณาลักษณะของทางเลือก มีความแตกต่างกันอย่างไร จะก่อให้เกิดการพัฒนา SEZ อะไร ทั้งข้อดีและข้อเสีย และหา **2) ทางเลือกที่ปรับปรุงจากการมีส่วนร่วม**

ทางเลือกที่ 1
เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและชายแดน ขับเคลื่อนหลักโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและเศรษฐกิจท้องถิ่น เกษตรแปรรูปชายแดน เพื่อสนับสนุนภาคเกษตร และบริการ

ทางเลือกที่ 2
เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศและชายแดนขับเคลื่อนโดยพัฒนาระบบโลจิสติกส์และเศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจชีวภาพ-หมุนเวียน-สีเขียว

ทางเลือกที่ 3
เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและชายแดน ขับเคลื่อนโดยการพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมเศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 2

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ผลลัพธ์
4) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางเลือก (ผ่านการประชุมกลุ่มย่อยแยกกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย)	1) ร่วมกันให้ความสำคัญ (น้ำหนัก) ของปัจจัยหลักและรองที่มีผลต่อทางเลือก	1) ได้ผลของสัดส่วนน้ำหนักความสำคัญของปัจจัย ด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม และดัชนีทั้งสามมิติของการพัฒนาที่จะใช้ในการให้น้ำหนักในการประเมินทางเลือกร่วมกัน

ผลการให้ค่าน้ำหนักปัจจัยหลัก

ผลการให้ค่าน้ำหนักตัวชี้วัดในแต่ละด้าน

สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 2

สรุปผลการให้ค่าน้ำหนักปัจจัยหลัก

ปัจจัยหลักด้านเศรษฐกิจ ⇨ 30.12

ปัจจัยหลักด้านสังคม ⇨ 37.87

ปัจจัยหลักด้านสิ่งแวดล้อม ⇨ 32.01

สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 2

สรุปผลการให้ค่าน้ำหนักตัวชี้วัดในแต่ละด้าน

ปัจจัยหลักด้านเศรษฐกิจ ⇨ 30.12

ตัวชี้วัด	ค่าน้ำหนัก
1. ร้อยละของมูลค่าการค้าชายแดนต่อปี	9.43
2. เงินลงทุนรวมในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายและกิจการเป้าหมายที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ	8.12
3. ปริมาณผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว	7.41
4. รายได้แรงงานตามโอกาสการจ้างงานและตำแหน่งงาน	5.16

สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 2

สรุปผลการให้ค่าน้ำหนักตัวชี้วัดในแต่ละด้าน

ปัจจัยหลักด้านสังคม ⇨ 37.87

ตัวชี้วัด	ค่าน้ำหนัก
1. จำนวนแรงงานไทย และแรงงานต่างด้าวในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว และ SEZ สระแก้ว ที่ผ่านการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะฝีมือที่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน	16.26
2. จำนวนหลักสูตรในสถาบันการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน	12.02
3. ร้อยละที่ของจำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์จปฐ.	9.59

สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 2

สรุปผลการให้ค่าน้ำหนักตัวชี้วัดในแต่ละด้าน

ปัจจัยหลักด้านสิ่งแวดล้อม ⇨ **32.01**

ตัวชี้วัด	ค่าน้ำหนัก
1. จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่ผ่านเกณฑ์อุตสาหกรรมสีเขียว	9.67
2. จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอุตสาหกรรมเอส (มอก.เอส)	8.24
3. จำนวนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)	6.44
4. ปริมาณขยะ	7.67

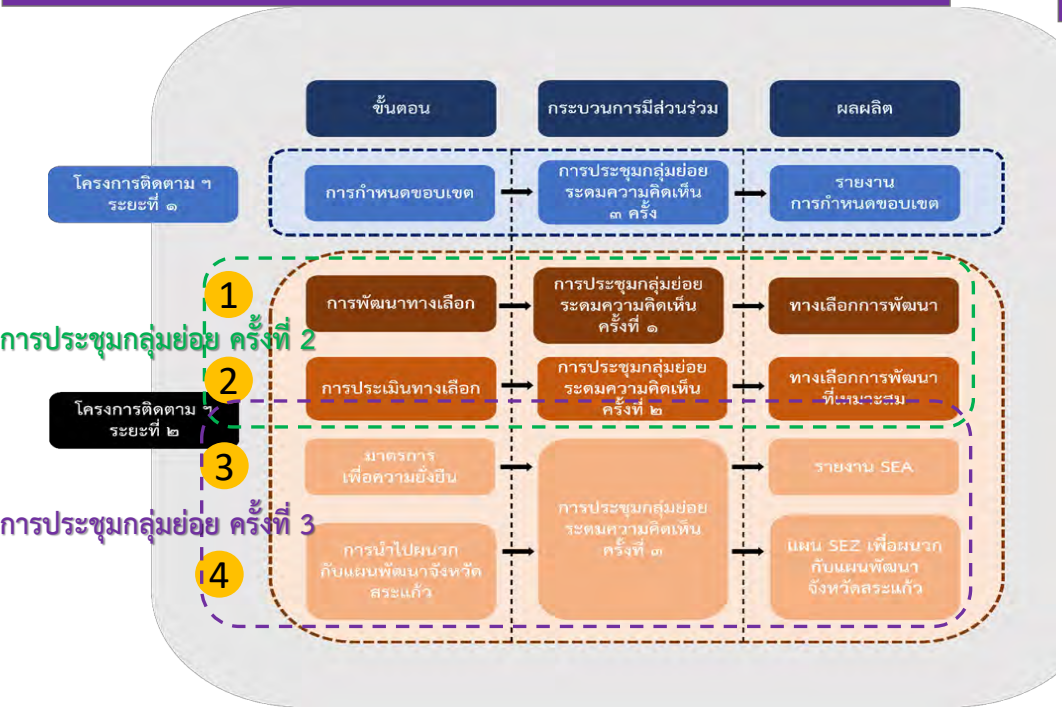
เราร่วมกันคิดเลือกและตัดสินใจในการประชุมกลุ่มย่อยที่ 2 + 3

- พัฒนาทางเลือกและประเมินทางเลือกการพัฒนาของพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว
- กำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนสำหรับทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสม
- ผนวกผลการการจัดทำ SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว

สรุปประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ 3 ต่อเนื่องกระบวนการ SEA ให้สำเร็จ

กิจกรรมต่อเนื่องจากประชุมกลุ่มย่อยที่ 2 การประเมินทางเลือก ให้ได้ทางเลือกที่เหมาะสม

วัตถุประสงค์

- เพื่อ**วิเคราะห์ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากทางเลือกการพัฒนา**ต่าง ๆ ที่ได้พัฒนาออกแบบไว้ ทั้งทางบวกและทางลบ
- เพื่อสนับสนุนให้ผู้มีส่วนได้เสีย**มีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางเลือกการพัฒนา**ที่เหมาะสมร่วมกัน
- เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสีย**ร่วมจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกการพัฒนา** ผ่านกิจกรรมการร่วมกันพิจารณาและทำความเข้าใจลักษณะ ผลกระทบ
- เพื่อ**ร่วมกันประเมินหาทางเลือกที่เหมาะสม** ประกอบด้วย การนำเสนอภาพอนาคต การวิเคราะห์แนวโน้ม การวิเคราะห์แบบหลายเกณฑ์และการประเมินแบบตารางผลกระทบ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสมสำหรับแผนการพัฒนา SEZ สระแก้ว จากการ**ร่วมกันพิจารณาทางเลือกต่าง ๆ และร่วมตัดสินใจของผู้มีส่วนได้เสีย ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม**

การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนและการผนวก SEA กับแผนการพัฒนา

การประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ 3 หัวข้อ “การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน และการผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว”

เป็นขั้นตอน**การกำหนดมาตรการ แนวทางหรือวิธีการดำเนินงาน**ที่จะ**สนับสนุนทางเลือกที่เหมาะสม**ให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ทำให้ทางเลือกที่เหมาะสม**ไปสู่การปฏิบัติและสัมฤทธิ์ผล** ช่วยให้ประเด็นยุทธศาสตร์**บรรลุตามวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน** และ**นำไปสู่ความสมดุลในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม**

มาตรการเพื่อความยั่งยืน

1) มาตรการการส่งเสริมผลกระทบของการพัฒนา
2) มาตรการหลีกเลี่ยงผลกระทบ
3) มาตรการลดหรือบรรเทาผลกระทบ

- เสนอ (ร่าง) แนวทางการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนแก่ผู้มีส่วนได้เสีย
- ร่วมกันพิจารณาการผนวกผลการศึกษา SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว

ผลที่คาดว่าจะได้รับการประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ 3

นำไปสู่การสรุปผลการศึกษา SEA ในขั้นตอนสุดท้าย ที่ไปช่วยสนับสนุนการดำเนินงานของแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้วจากทางเลือกการพัฒนา SEZ สระแก้ว เพื่อความยั่งยืนต่อไป

17

ขอบคุณครับ

ชื่อ:	สกุล:	หน่วยงาน/สังกัด:	เบอร์โทร:

โปรดให้คะแนนเปรียบเทียบระหว่าง<u>ปัจจัยหลัก</u>ว่า หากเปรียบเทียบ<u>ปัจจัยหลัก</u>แต่ละคู่ <u>ปัจจัยหลัก</u>ใดมีความสำคัญมากกว่ากัน และในระดับใด โปรดทำเครื่องหมายถูก (√) ในช่องคะแนนแต่ละด้าน

ปัจจัยหลักด้านเศรษฐกิจ
ปัจจัยหลักด้านสังคม
ปัจจัยหลักด้านสิ่งแวดล้อม

ปัจจัยหลัก	**ด้านนี้สำคัญมากกว่า**				**ด้านนี้สำคัญมากกว่า**			**ปัจจัยหลัก**
	มาก (4)	**ปานกลาง (3)**	**น้อย (2)**	**เท่ากัน (1)**	**น้อย (2)**	**ปานกลาง (3)**	**มาก (4)**	
เศรษฐกิจ								สังคม
								สิ่งแวดล้อม
สังคม								สิ่งแวดล้อม

ชื่อ:	สกุล:	หน่วยงาน/สังกัด:	เบอร์โทร:

โปรดให้คะแนนเปรียบเทียบระหว่าง<u>ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ</u>ว่า หากเปรียบเทียบ<u>ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ</u>แต่ละคู่ <u>ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ</u>ใดมีความสำคัญมากกว่ากัน และในระดับใด โปรดทำเครื่องหมายถูก (√) ในช่องคะแนนแต่ละด้าน

ตัวชี้วัดที่ 1 มูลค่าส่งออกผ่านชายแดน จังหวัดสระแก้ว
ตัวชี้วัดที่ 2 เงินลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ โดย สกท. และเงินลงทุนธุรกิจตั้งใหม่
ตัวชี้วัดที่ 3 มูลค่าผลผลิตของพืชเศรษฐกิจ และสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว
ตัวชี้วัดที่ 4 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนจำแนกตามแหล่งรายได้ของลูกจ้าง

ตัวชี้วัด	**ด้านนี้สำคัญมากกว่า**				**ด้านนี้สำคัญมากกว่า**			**ตัวชี้วัด**
	มาก (4)	**ปานกลาง (3)**	**น้อย (2)**	**เท่ากัน (1)**	**น้อย (2)**	**ปานกลาง (3)**	**มาก (4)**	
ตัวชี้วัดที่ 1								ตัวชี้วัดที่ 2
								ตัวชี้วัดที่ 3
								ตัวชี้วัดที่ 4
ตัวชี้วัดที่ 2								ตัวชี้วัดที่ 3
								ตัวชี้วัดที่ 4
ตัวชี้วัดที่ 3								ตัวชี้วัดที่ 4

ชื่อ:	สกุล:	หน่วยงาน/สังกัด:	เบอร์โทร:

โปรดให้คะแนนเปรียบเทียบระหว่าง<u>ตัวชี้วัดด้านสังคม</u>ว่า หากเปรียบเทียบ<u>ตัวชี้วัดด้านสังคม</u>แต่ละคู่ <u>ตัวชี้วัดด้านสังคม</u>ใดมีความสำคัญมากกว่ากัน และในระดับใด โปรดทำเครื่องหมายถูก (√) ในช่องคะแนนแต่ละด้าน

ตัวชี้วัดที่ 1 จำนวนแรงงานผ่านการฝึกอบรมเพิ่มศักยภาพแรงงาน
ตัวชี้วัดที่ 2 จำนวนผู้จบการศึกษาตามระดับการศึกษาและอาชีพ
ตัวชี้วัดที่ 3 ร้อยละของจำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.

ตัวชี้วัด	**ด้านนี้สำคัญมากกว่า**				**ด้านนี้สำคัญมากกว่า**			**ตัวชี้วัด**
	มาก (4)	**ปานกลาง (3)**	**น้อย (2)**	**เท่ากัน (1)**	**น้อย (2)**	**ปานกลาง (3)**	**มาก (4)**	
ตัวชี้วัดที่ 1								ตัวชี้วัดที่ 2
								ตัวชี้วัดที่ 3
ตัวชี้วัดที่ 2								ตัวชี้วัดที่ 3

ชื่อ:	สกุล:	หน่วยงาน/สังกัด:	เบอร์โทร:

โปรดให้คะแนนเปรียบเทียบระหว่าง<u>ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม</u>ว่า หากเปรียบเทียบ<u>ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม</u>แต่ละคู่ <u>ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม</u>ใดมีความสำคัญมากกว่ากัน และในระดับใด โปรดทำเครื่องหมายถูก (√) ในช่องคะแนนแต่ละด้าน

ตัวชี้วัดที่ 1 จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่ผ่านเกณฑ์อุตสาหกรรมสีเขียว
ตัวชี้วัดที่ 2 จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอุตสาหกรรมเอส (มอก.เอส)
ตัวชี้วัดที่ 3 จำนวนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)
ตัวชี้วัดที่ 4 ปริมาณขยะชุมชนที่กำจัดถูกต้อง

ตัวชี้วัด	**ด้านนี้สำคัญมากกว่า**				**ด้านนี้สำคัญมากกว่า**			**ตัวชี้วัด**
	มาก (4)	**ปานกลาง (3)**	**น้อย (2)**	**เท่ากัน (1)**	**น้อย (2)**	**ปานกลาง (3)**	**มาก (4)**	
ตัวชี้วัดที่ 1								ตัวชี้วัดที่ 2
								ตัวชี้วัดที่ 3
								ตัวชี้วัดที่ 4
ตัวชี้วัดที่ 2								ตัวชี้วัดที่ 3
								ตัวชี้วัดที่ 4
ตัวชี้วัดที่ 3								ตัวชี้วัดที่ 4

การประเมินทางเลือกการพัฒนา

ประเมินผลกระทบทางเลือกการพัฒนา โดยการให้ค่าคะแนน ดังนี้

- ค่าคะแนน 1 หมายถึง ผลกระทบเชิงบวกน้อยที่สุด
- ค่าคะแนน 2 หมายถึง ผลกระทบเชิงบวกน้อย
- ค่าคะแนน 3 หมายถึง ผลกระทบเชิงบวกปานกลาง
- ค่าคะแนน 4 หมายถึง ผลกระทบเชิงบวกมาก
- ค่าคะแนน 5 หมายถึง ผลกระทบเชิงบวกมากที่สุด

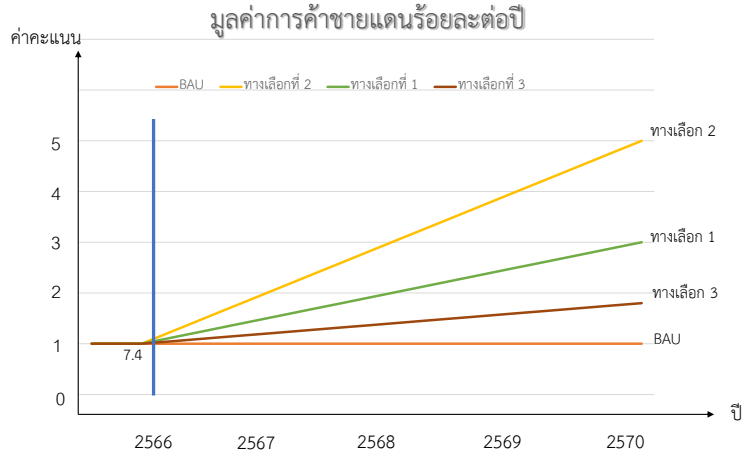
ทางเลือกการพัฒนา

สภาพปกติ

เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศและชายแดน ขับเคลื่อนหลักโดยการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ เพื่อนำทางผลผลิตเกษตร อุตสาหกรรมการผลิตและบริการ

1. เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและชายแดน ขับเคลื่อนหลักโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและเศรษฐกิจท้องถิ่น เกษตรแปรรูปชายแดน เพื่อสนับสนุนภาคเกษตร และบริการ
2. เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศและชายแดน ขับเคลื่อนโดยพัฒนาระบบโลจิสติกส์และเศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจชีวภาพ-หมุนเวียน-สีเขียว
3. เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและชายแดน ขับเคลื่อนโดยการพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมเศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

มูลค่าการค้าชายแดนร้อยละต่อปี

ชื่อ:	หน่วยงาน:	เบอร์โทร:	กลุ่มที่:

ประเมินผลกระทบทางเลือกการพัฒนา

ด้าน	ตัวชี้วัด	ค่าน้ำหนัก		ทางเลือกการพัฒนาที่																				
		ด้าน	ตัวชี้วัด	สภาพปกติ					1					2					3				
				1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
เศรษฐกิจ	1. ร้อยละต่อปีของมูลค่าการค้าชายแดน	30.12	9.43																				
	2. เงินลงทุนรวมในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายและกิจการเป้าหมายที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ		8.12																				
	3. ปริมาณผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว		7.41																				
	4. รายได้แรงงานตามการจ้างงานและตำแหน่งงาน		5.16																				
สังคม	1. จำนวนแรงงานไทย และแรงงานต่างด้าวในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว และ SEZ สระแก้ว ที่ผ่านการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะฝีมือทักษะที่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน	37.87	16.26																				
	2. จำนวนผู้ผ่านการอบรมตามหลักสูตรในสถาบันการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน		12.02																				
	3. ร้อยละของจำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์จปฐ.		9.59																				
สิ่งแวดล้อม	1. จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่ผ่านเกณฑ์อุตสาหกรรมสีเขียว	32.01	9.67																				
	2. จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอุตสาหกรรมเอส (มอก.เอส)		8.24																				
	3. จำนวนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)		6.44																				
	4. ปริมาณขยะ		7.67																				

มาตรการเพื่อความยั่งยืน

แนวทางหรือวิธีการดำเนินงานที่จะช่วยให้ประเด็นยุทธศาสตร์ บรรลุตามวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และนำไปสู่ความสมดุลของการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ของ SEZs และจังหวัดสระแก้ว

- ✓ มาตรการส่งเสริมผลกระทบเชิงบวก
- X มาตรการหลีกเลี่ยงผลกระทบเชิงลบ
- ➢ มาตรการลดผลกระทบเชิงลบ

มาตรการส่งเสริม

- ๑.มาตรการส่งเสริมเกษตรปลอดภัย
- มาตรการส่งเสริม SMEs
- การพัฒนาศักยภาพแรงงานสำหรับสำหรับอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปและอุตสาหกรรมเป้าหมายที่เป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็กและขนาดกลางใช้แรงงานเข้มข้น การค้าการขนส่งชายแดน-ข้ามแดน อุตสาหกรรมโลจิสติกส์ การเกษตรที่ส่วนใหญ่ใช้แรงงานเข้มข้น และธุรกิจต่อเนื่อง
- การส่งเสริมระบบและกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชน(ด้านข้อมูลข่าวสาร การกำหนดนโยบาย การวางแผนและติดตามตรวจสอบ

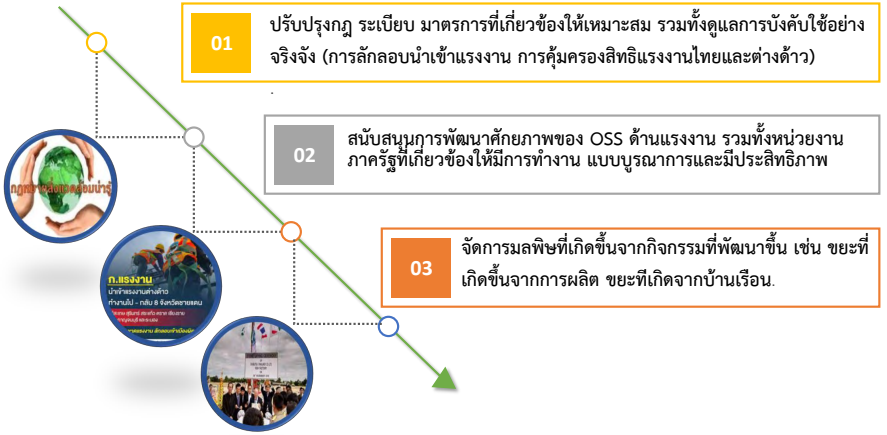

มาตรการหลีกเลี่ยงผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรการลดผลกระทบที่เกิดขึ้น

ข้อคิดเห็นจากแบบสอบถาม

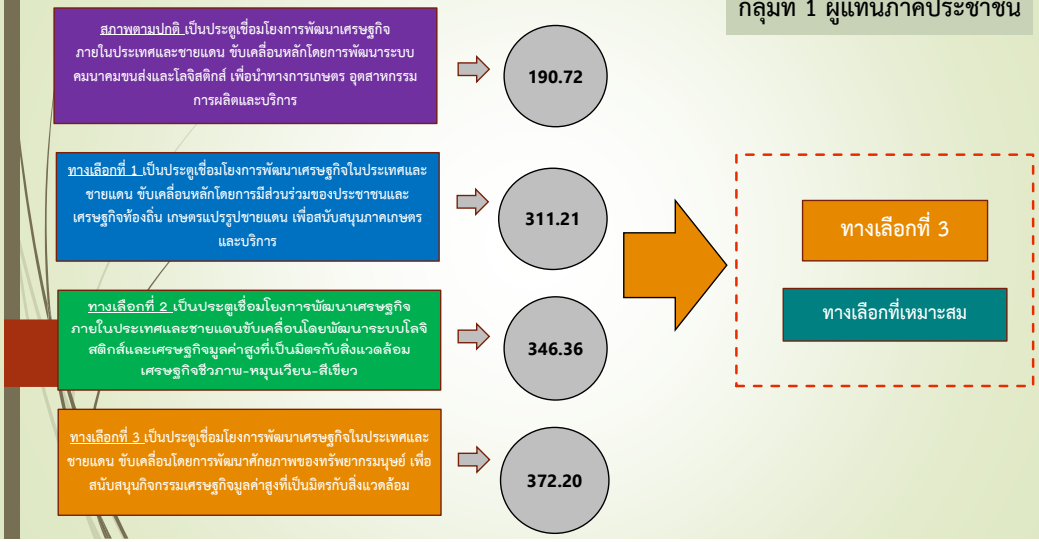

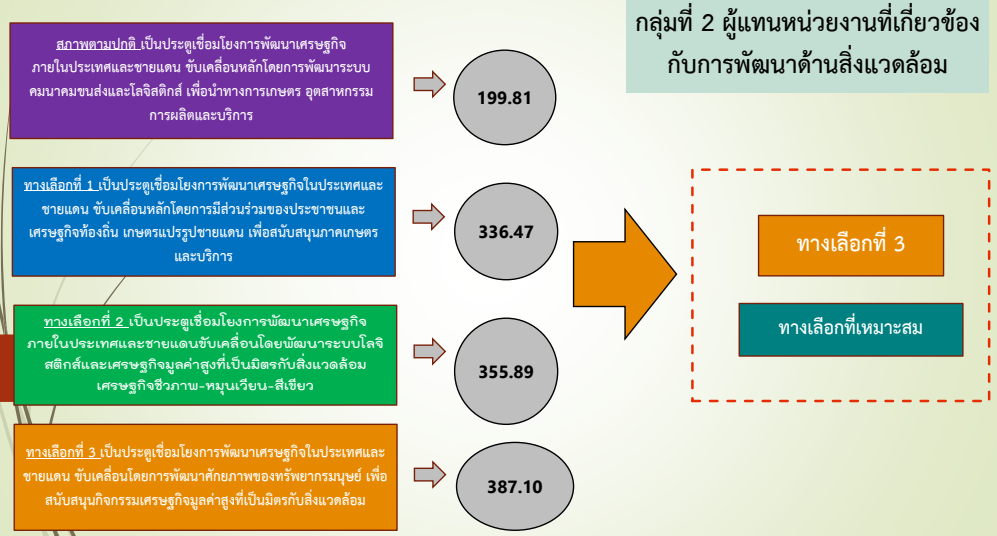
สรุปคะแนนทางเลือกการพัฒนา

โครงการติดตามและประเมินผลการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ระยะที่ 2

กลุ่มที่ 1 ผู้แทนภาคประชาชน

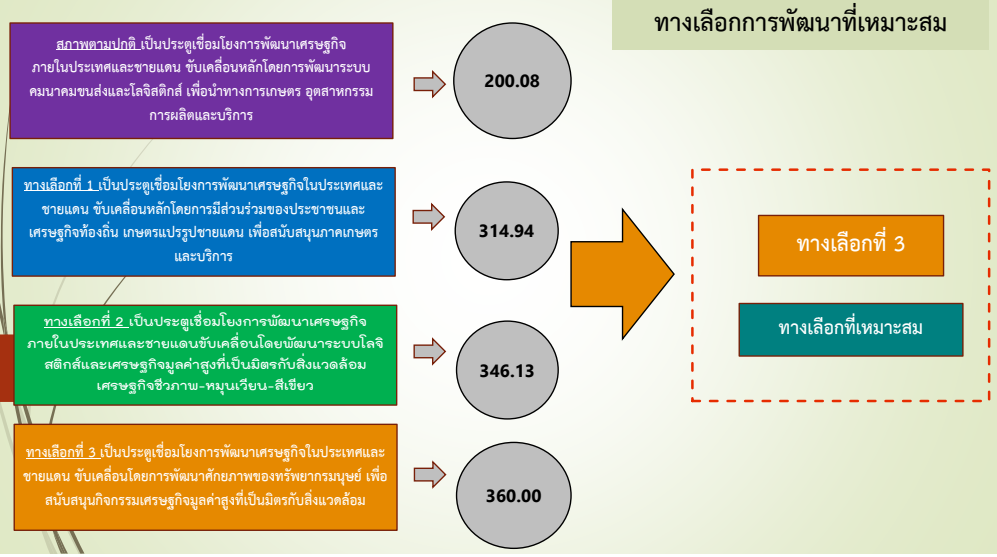

กลุ่มที่ 2 ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม

กลุ่มที่ 3 ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านสังคมและเศรษฐกิจ

	สภาพตามปกติ	ทางเลือกที่ 1	ทางเลือกที่ 2	ทางเลือกที่ 3
กลุ่มที่ 1 ผู้แทนภาคประชาชน	190.72	311.21	346.36	372.20
กลุ่มที่ 2 ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม	199.81	336.47	355.89	387.10
กลุ่มที่ 3 ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านสังคมและเศรษฐกิจ	212.59	304.03	334.89	321.19
ผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมดจากกระบวนการมีส่วนร่วม	200.08 (16.38%)	314.94 (25.79%)	346.13 (28.34%)	360.00 (29.48%)

๑. การประเมินทางเลือกการพัฒนา

๑.๑ แนวทางการประเมินทางเลือกการพัฒนา

๑.๑.๑ การกำหนดน้ำหนักตัวชี้วัดโดย การเปรียบเทียบคู่ (Pairwise Comparison)

ตัวชี้วัดต่างๆจะมีน้ำหนักต่างกัน จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีการเปรียบเทียบน้ำหนักด้วยวิธีปรียบเทียบคู่ (Pairwise Comparison)ตัวชี้วัด ซึ่งการกำหนดน้ำหนัก จะดำเนินการทั้งปัจจัยหลักและปัจจัยรอง โดยปัจจัยหลักประกอบด้วย ตัวชี้วัดด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อมส่วนปัจจัยรอง ได้แก่ตัวชี้วัดของแต่ละด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อมดังกล่าวข้างต้น เมื่อได้น้ำหนักตัวชี้วัดทั้งปัจจัยหลักและปัจจัยรองจึงนำไปประเมินทางเลือกการพัฒนาด้วยเมตริกซ์ผลกระทบ (Impact Matrix Analysis) ต่อไป

๑.๑.๒ การวิเคราะห์ผลกระทบทางเลือกโดย เมตริกซ์ผลกระทบ (Impact Matrix Analysis)

เมตริกซ์ (Matrices) ของผลกระทบ สามารถระบุและนำเสนอผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นของเป้าหมาย หรือกิจกรรมที่ส่งผลแตกต่างกันไปในแต่ละตัวชี้วัด โดยสามารถใช้ในรูปของค่าคะแนน ระดับที่แตกต่างกัน หรือขนาดของผลกระทบนั้น เมตริกซ์สามารถแสดงให้เห็นถึงผลกระทบสะสมและผลกระทบทางอ้อม ตลอดจนปฏิสัมพันธ์ที่มีต่อกันของผลกระทบได้ ซึ่งทำได้โดยการรวมเอาผลรวมของผลกระทบทั้งหมดทั้งในแนวตั้ง และแนวนอนของกิจกรรมที่เกิดขึ้น

๑.๒ วิธีการประเมินทางเลือกการพัฒนา

๑.๒.๑ กำหนดน้ำหนักตัวชี้วัด โดยเปรียบเทียบน้ำหนักของปัจจัยหลักหรือปัจจัยรองโดยพิจารณาปัจจัยด้านแนวตั้งเป็นฐานเปรียบเทียบน้ำหนักกับปัจจัยด้านแนวนอน แล้วจึงให้น้ำหนักคะแนนตามน้ำหนัก ดังนี้

๑) ปัจจัยด้านแนวตั้งน้ำหนักมากกว่าแนวนอน คะแนนเท่ากับ ๒.๑-๓.๐

๒) ปัจจัยด้านแนวตั้งน้ำหนักเท่ากับแนวนอน คะแนนเท่ากับ ๑.๑-๒.๐

๓) ปัจจัยด้านแนวตั้งน้ำหนักน้อยกว่าแนวนอน คะแนนเท่ากับ ๐.๑-๑.๐

๔) ปัจจัยด้านแนวตั้งและแนวนอนเป็นปัจจัยเดียวกัน คะแนนเท่ากับ ๐

รวมคะแนนของแต่ละปัจจัย และเปรียบเทียบเป็นสัดส่วนของผลรวมทุกปัจจัยได้มาซึ่งน้ำหนักของแต่ละปัจจัย

๑.๒.๒ เกณฑ์การประเมินผลกระทบทางเลือกต่อตัวชี้วัดภายใต้ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยเกณฑ์คะแนนผลกระทบทางเลือกต่อตัวชี้วัดมีดังนี้

คะแนนผลกระทบ	๐.๑ - ๑	ผลกระทบเชิงบวกน้อยที่สุด
	๑.๑ - ๒	ผลกระทบเชิงบวกน้อย
	๒.๑ - ๓	ผลกระทบเชิงบวกปานกลาง
	๓.๑ - ๔	ผลกระทบเชิงบวกมาก

๔.๑ – ๕ ผลกระทบเชิงบวกมากที่สุด

๑.๓ ผลการการประเมินทางเลือก

๑.๓.๑ การกำหนดน้ำหนักปัจจัยหลักด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม แสดงดัง**ตารางที่ ๑**

๑) น้ำหนักตัวชี้วัดปัจจัยรอง (ตัวชี้วัด)

๒) ให้ค่าคะแนนผลกระทบของทางเลือกการพัฒนาต่อตัวชี้วัด

๓) คำนวณประเมินผลกระทบ คือ น้ำหนักตัวชี้วัด x คะแนนผลกระทบ

๔) รวมผลคะแนนประเมินผลกระทบแต่ละทางเลือกการพัฒนา

ตารางที่ ๑ น้ำหนักด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม

ด้าน	เศรษฐกิจ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	รวม
เศรษฐกิจ	๐	๑.๘	๑.๘	
สังคม	๒.๒	๐	๒	
สิ่งแวดล้อม	๒.๒	๒	๐	
รวม	**๔.๔**	**๓.๘**	**๓.๘**	**๑๒**
เทียบเป็น ๑๐๐	**(๔.๔/๑๒)๑๐๐ = ๓๖.๖๗**	**(๓.๘/๑๒)๑๐๐ = ๓๑.๖๗**	**(๓.๘/๑๒)๑๐๐ = ๓๑.๖๗**	

๑.๓.๒ การกำหนดน้ำหนักตัวชี้วัดของแต่ละปัจจัยรอง (ตัวชี้วัด) ภายใต้ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม โดย ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม แสดงดัง **ตารางที่ ๒**

ตารางที่ ๒ ตัวชี้วัดของด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม

ด้านเศรษฐกิจ	ด้านสังคม	ด้านสิ่งแวดล้อม
๑. มูลค่าส่งออกผ่านชายแดนจังหวัดสระแก้ว ๒. เงินลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรม[๑] ที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ โดย สกท. และเงินลงทุนธุรกิจตั้งใหม่	๑. จำนวนแรงงานผ่านการฝึกอบรมเพิ่มศักยภาพแรงงาน ๒. จำนวนผู้จบการศึกษาตามระดับการศึกษาและอาชีพ	๑. จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่ผ่านเกณฑ์อุตสาหกรรมสีเขียว ๒. จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอุตสาหกรรมเอส (มอก.เอส)

[๑] กลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ให้การส่งเสริม หมายถึง อุตสาหกรรมการเกษตร ประมง และกิจการที่เกี่ยวข้อง อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่มและเครื่องหนัง อุตสาหกรรมผลิตเครื่องเรือน อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องมือแพทย์ อุตสาหกรรมยานยนต์ เครื่องจักร และชิ้นส่วน อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมการผลิตพลาสติก อุตสาหกรรมการผลิตยา อุตสาหกรรมโลจิสติกส์ นิคมหรือเขตอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมสนับสนุนการท่องเที่ยว และ ๙ กิจการเป้าหมาย ได้แก่ กิจการอบพืชและไซโล กิจการผลิตผลิตภัณฑ์จากผลพลอยได้หรือเศษวัสดุทางการเกษตร กิจการผลิตโครงสร้างโลหะสาหรับงานก่อสร้างหรืองานอุตสาหกรรม กิจการผลิตสิ่งพิมพ์ทั่วไป กิจการผลิตอาหารสัตว์หรือส่วนผสมอาหารสัตว์ กิจการผลิตวัสดุก่อสร้างและกิจการผลิตผลิตภัณฑ์คอนกรีตอัดแรงสาหรับงานสาธารณูปโภค กิจการผลิตสิ่งปรุงแต่งสาหรับประทินร่างการ เช่น สบู่ ยาสีฟัน ยาสระผม เครื่องสาอาง กิจการผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกสำหรับสินค้าอุปโภค เช่น บรรจุภัณฑ์

ด้านเศรษฐกิจ	ด้านสังคม	ด้านสิ่งแวดล้อม
๓. มูลค่าผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว ๔. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนจำแนกตามแหล่งรายได้ของลูกจ้าง	๓. ร้อยละของจำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.	๓. จำนวนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ๔. ปริมาณขยะชุมชนที่กำจัดถูกต้อง

ผลการวิเคราะห์น้ำหนักตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม แสดงดัง**ตารางที่ ๓ ตารางที่ ๔** และ**ตารางที่ ๕** ตามลำดับ

พลาสติก กิจการผลิตสิ่งของจากเยื่อหรือกระดาษ เช่น กล่องกระดาษ กิจการพัฒนาอาคารสาหรับโรงงานอุตสาหกรรมและ/หรือคลังสินค้า (คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ๒๕๕๗, ๒๕๕๘ก, ข, ค, จ และ ง)

ตารางที่ ๓ การกำหนดค่าน้ำหนักตัวชี้วัดภายใต้ด้านเศรษฐกิจ

ตัวชี้วัด	๑. มูลค่าส่งออกผ่านชายแดนจังหวัดสระแก้ว	๒. เงินลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติโดย สกทและเงิน . ลงทุนธุรกิจตั้งใหม่	๓. มูลค่าผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว	๔. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนจำแนกตามแหล่งรายได้ของลูกจ้าง	รวม
๑. มูลค่าส่งออกผ่านชายแดนจังหวัดสระแก้ว	๐	๓	๓	๒	
๒. เงินลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ โดย สกท. และเงินลงทุนธุรกิจตั้งใหม่	๑	๐	๑	๑	
๓. มูลค่าผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว	๑	๓	๐	๓	
๔. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนจำแนกตามแหล่งรายได้ของลูกจ้าง	๒	๓	๑	๐	
น้ำหนักรวมแต่ละตัวชี้วัดและน้ำหนักรวมทั้งหมด	๔	๙	๕	๖	๒๔
น้ำหนักแต่ละตัวชี้วัด	**(๔/๒๔)๓๖.๖๗ = ๖.๑๑**	**(๙/๒๔)๓๖.๖๗ = ๑๓.๗๕**	**(๕/๒๔)๓๖.๖๗ = ๗.๖๔**	**(๖/๒๔)๓๖.๖๗ = ๙.๑๗**	

ตารางที่ ๔ การกำหนดค่าน้ำหนักตัวชี้วัดภายใต้ด้านสังคม

ตัวชี้วัด	๑. จำนวนแรงงานผ่านการฝึกอบรมเพิ่มศักยภาพแรงงาน	๒. จำนวนผู้จบการศึกษาตามระดับการศึกษาและอาชีพ	๑. ร้อยละของจำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.	รวม
๑. จำนวนแรงงานผ่านการฝึกอบรมเพิ่มศักยภาพแรงงาน	๐	๒	๓	
๒. จำนวนผู้จบการศึกษาตามระดับการศึกษาและอาชีพ	๒	๐	๒	
๓. ร้อยละของจำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.	๑	๒	๐	
น้ำหนักรวมแต่ละตัวชี้วัดและน้ำหนักรวมทั้งหมด	๓	๔	๕	๑๒

ตัวชี้วัด	๑. จำนวนแรงงานผ่านการฝึกอบรมเพิ่มศักยภาพแรงงาน	๒. จำนวนผู้จบการศึกษาตามระดับการศึกษาและอาชีพ	๑. ร้อยละของจำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.	รวม
น้ำหนักแต่ละตัวชี้วัด	**(๓/๑๒)๓๑.๖๗ = ๗.๙๒**	**(๔/๑๒)๓๑.๖๗ = ๑๐.๕๖**	**(๕/๑๒)๓๑.๖๗ = ๑๓.๒๐**	

ตารางที่ ๕ การกำหนดค่าน้ำหนักตัวชี้วัดภายใต้ด้านสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัด	๑. จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่ผ่านเกณฑ์อุตสาหกรรมสีเขียว	๒. จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอุตสาหกรรมเอส (มอก.เอส.)	๓. จำนวนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)	๔. ปริมาณขยะชุมชนที่กำจัดถูกต้อง	รวม
๑. จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่ผ่านเกณฑ์อุตสาหกรรมสีเขียว	๐	๒	๑	๓	
๒. จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอุตสาหกรรมเอส (มอก.เอส.)	๒	๐	๒	๓	
๓. จำนวนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)	๓	๒	๐	๓	
๔. ปริมาณขยะชุมชนที่กำจัดถูกต้อง	๑	๑	๑	๐	
น้ำหนักรวมแต่ละตัวชี้วัดและน้ำหนักรวมทั้งหมด	๖	๕	๔	๙	๑๒
น้ำหนักแต่ละตัวชี้วัด	**(๖/๑๒)๓๑.๖๗ = ๗.๙๒**	**(๕/๑๒)๓๑.๖๗ = ๖.๖๐**	**(๔/๑๒)๓๑.๖๗ = ๕.๒๘**	**(๙/๑๒)๓๑.๖๗ = ๑๑.๘๘**	

ผลสรุปค่าน้ำหนักทั้งปัจจัยหลักและปัจจัยรอง แสดงดัง**ตารางที่ ๖**

ตารางที่ ๖ ค่าน้ำหนักปัจจัยหลัก และตัวชี้วัด จากการระดมความคิดเห็นนักวิชาการปรึกษา

ปัจจัยหลัก	ตัวชี้วัด(ปัจจัยรอง)	ค่าน้ำหนัก	
		ปัจจัยหลัก	ตัวชี้วัด
เศรษฐกิจ	๑. มูลค่าส่งออกผ่านชายแดนจังหวัดสระแก้ว	๓๖.๖๗	๖.๑๑
	๒. เงินลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ โดย สกท. และเงินลงทุนธุรกิจตั้งใหม่		๑๓.๗๕
	๓. มูลค่าผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว		๗.๖๔
	๔. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนจำแนกตามแหล่งรายได้ของลูกจ้าง		๔.๑๗
สังคม	๑. จำนวนแรงงานผ่านการฝึกอบรมเพิ่มศักยภาพแรงงาน	๓๑.๖๗	๗.๙๒
	๒. จำนวนผู้จบการศึกษาตามระดับการศึกษาและอาชีพ		๑๐.๕๖
	๓. ร้อยละของจำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.		๑๓.๒๐
สิ่งแวดล้อม	๑. จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่ผ่านเกณฑ์อุตสาหกรรมสีเขียว	๓๑.๖๗	๗.๙๒
	๒. จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอุตสาหกรรมเอส (มอก.เอส)		๖.๖๐
	๓. จำนวนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช)		๕.๒๘
	๔. ปริมาณขยะที่กำจัดถูกต้อง		๑๑.๘๘

๑.๔ การประเมินทางเลือกการพัฒนาในแต่ละทางเลือกการพัฒนา

๑.๔.๑ การประเมินทางเลือกการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

๑) การกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนผลกระทบต่อตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ แสดงดัง**ตารางที่ ๗**

ตารางที่ ๗ เกณฑ์การประเมินทางเลือกการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

ตัวชี้วัด (เศรษฐกิจ)	เกณฑ์การประเมิน	ค่าคะแนน
๑. มูลค่าส่งออกผ่านชายแดนจังหวัดสระแก้ว - อัตราการเพิ่มมูลค่าสินค้าส่งออกผ่านชายแดนร้อยละ ๗.๔ (ข้อมูลฐาน) - อัตราการเพิ่มมูลค่าสินค้าส่งออกผ่านชายแดนเพิ่มร้อยละ ๓ ต่อปี - (แผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐)	น้อยกว่าร้อยละ ๘	๐.๑ – ๑.๐
	ร้อยละ ๘.๑ – ร้อยละ ๘.๔	๑.๑ – ๒.๐
	ร้อยละ ๘.๕ - ร้อยละ ๘.๘	๒.๑ – ๓.๐
	ร้อยละ ๘.๘ – ร้อยละ ๙.๑	๓.๑ – ๔.๐
	มากกว่า ร้อยละ ๙.๑	๔.๑ – ๕.๐
๒. เงินลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ โดย สกท. (อนุมัติเงินลงทุนโดยสกท) และเงินลงทุนธุรกิจตั้งใหม่ - อนุมัติเงินลงทุนโดยสกท เพิ่ม ร้อยละ ๑๑ ต่อปี (ข้อมูลฐาน) - อนุมัติเงินลงทุนโดยสกท เพิ่มขึ้นอีก ร้อยละ ๒ ต่อปี ต่อระดับ	น้อยกว่าร้อยละ ๑๐	๐.๑ – ๑.๐
	ร้อยละ ๑๐.๑ – ร้อยละ ๑๒	๑.๑ – ๒.๐
	ร้อยละ ๑๒.๑ - ร้อยละ ๑๔	๒.๑ – ๓.๐
	ร้อยละ ๑๔.๑ - ร้อยละ ๑๖	๓.๑ – ๔.๐
	มากกว่า ร้อยละ ๑๖	๔.๑ – ๕.๐
๓. มูลค่าผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว - ผลผลิตพืชเศรษฐกิจ ๓ อันดับสูงสุด: อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวรายได้เพิ่มขึ้นต่อปี ประมาณร้อยละ ๒.๑ ต่อปี - อัตราการเพิ่มร้อยละ ๐.๕ ต่อระดับเพราะราคาที่สูงเกินไปจะยากต่อการขาย	น้อยกว่าร้อยละ ๒.๑	๐.๑ – ๑.๐
	ร้อยละ ๒.๑ - ร้อยละ ๒.๖	๑.๑ – ๒.๐
	ร้อยละ ๒.๖๑ - ร้อยละ ๓.๑	๒.๑ – ๓.๐
	ร้อยละ ๓.๑๑- ร้อยละ ๓.๖	๓.๑ – ๔.๐
	มากกว่า ร้อยละ ๓.๖	๔.๑ – ๕.๐
๔. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนจำแนกตามแหล่งรายได้ของลูกจ้าง - อัตราค่าแรงขั้นต่ำ ๓๒๐ บาท/วัน - อัตราค่าแรงเพิ่มขึ้นตามระดับฝีมือแรงงาน	ต่ำกว่า ๓๒๐ บาท/วัน	๐.๑ – ๑.๐
	๓๒๑ – ๓๕๐ บาท/วัน	๑.๑ – ๒.๐
	๓๕๑ – ๓๗๕ บาท/วัน	๒.๑ – ๓.๐
	๓๗๖ - ๔๐๐ บาท/วัน	๓.๑ – ๔.๐
	มากกว่า ๔๐๐ บาท/วัน	๔.๑ – ๕.๐

๒) ผลการประเมินทางเลือกการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ แสดงดัง**ตารางที่ ๘**

ตารางที่ ๘ ผลการประเมินทางเลือกการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

ปัจจัยประเมิน	ค่าน้ำหนัก	สภาพตามปกติ		ทางเลือกที่ ๑		ทางเลือกที่ ๒		ทางเลือกที่ ๓	
		คะแนนผลกระทบ	คะแนนประเมิน	คะแนนผลกระทบ	คะแนนประเมิน	คะแนนผลกระทบ	คะแนนประเมิน	คะแนนผลกระทบ	คะแนนประเมิน
๑. มูลค่าส่งออกผ่านชายแดน จังหวัดสระแก้ว	๖.๑๑	๑	๖.๑๑	๑.๒๐	๗.๓๓	๑.๘๐	๑๑.๐๐	๑.๙๐	๑๑.๖๑
๒. เงินลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติโดย สกท. และเงินลงทุนธุรกิจตั้งใหม่	๑๓.๗๕	๑.๘	๒๔.๗๕	๒.๐๐	๒๗.๕๐	๒.๕๐	๓๔.๓๘	๒.๒๐	๓๐.๒๕
๓. มูลค่าผลผลิตของพืชเศรษฐกิจ และสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว	๗.๖๔	๒	๑๕.๒๘	๓.๐๐	๒๒.๙๒	๓.๕๐	๒๖.๗๔	๓.๑๐	๒๓.๖๘
๔. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนจำแนกตามแหล่งรายได้ของลูกจ้าง	๙.๑๗	๑	๙.๑๗	๒.๐๐	๑๘.๓๔	๓.๕๐	๓๒.๑๐	๓.๓๐	๓๐.๒๖
รวม	**๓๖.๖๗**		**๕๕.๓๑**		**๗๖.๐๙**		**๑๐๔.๒๑**		**๙๕.๘๐**

๑.๔.๒ การประเมินทางเลือกการพัฒนาด้านสังคม

๑) กำหนดเกณฑ์การประเมินด้านสังคม แสดงดัง**ตารางที่ ๙**

ตารางที่ ๙ เกณฑ์การประเมินทางเลือกการพัฒนาด้านสังคม

ตัวชี้วัด (สังคม)	เกณฑ์การประเมิน	ค่าคะแนน
๑. จำนวนแรงงานผ่านการฝึกอบรมเพิ่มศักยภาพแรงงาน - จำนวนแรงงานผ่านการฝึกอบรมเพิ่มศักยภาพแรงงาน ประมาณ ๖๐๐ คนต่อปี (ข้อมูลฐาน) - มีจำนวนแรงงานทีทำงานระดับลูกจ้างและการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา-ประถมศึกษาซึ่งสามารถพัฒนาฝีมือแรงงาน จึงกำหนดว่าเพิ่มขึ้นระดับละ ๒๐๐ คน	น้อยกว่า ๖๐๐ คน	๐.๑ – ๑.๐
	๖๐๑ คน – ๘๐๐ คน	๑.๑ – ๒.๐
	๘๐๑ คน – ๑,๐๐๐ คน	๒.๑ – ๓.๐
	๑,๐๐๑ คน – ๑,๒๐๐ คน	๓.๑ – ๔.๐
	มากกว่า ๑,๒๐๐ คน	๔.๒ – ๕.๐

ตัวชี้วัด (สังคม)	เกณฑ์การประเมิน	ค่าคะแนน
๒. จำนวนผู้จบการศึกษาตามระดับการศึกษาและอาชีพ - จำนวนผู้จบการศึกษาตามระดับการศึกษาระดับมัธยมต้น มัธยมปลาย อุดมศึกษา และอื่น ๆ ในพื้นที่ศึกษา ประมาน ๑๗,๐๐๐ คน (ข้อมูลฐาน) - กำหนดเพิ่มขึ้นระดับละ ๕๐๐ คน	น้อยกว่า ๑๗,๐๐๐ คน	๐.๑ – ๑.๐
	๑๗,๐๐๑ – ๑๗,๖๐๐ คน	๑.๑ – ๒.๐
	๑๗,๖๐๑ – ๑๘,๒๐๐ คน	๒.๑ – ๓.๐
	๑๘,๒๐๑ – ๑๘,๘๐๐ คน	๓.๑ – ๔.๐
	มากกว่า ๑๘,๘๐๐ คน =	๔.๑ – ๕.๐
๕. ร้อยละของจำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. - จำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ ในพิ้นที่ศึกษามีสูงถึงร้อยละ ๘.๘๕ (ข้อมูลฐาน) - กำหนดเพิ่มร้อยละ ๐.๕ ต่อระดับ	มากกว่า ร้อยละ ๘.๘๕	๐.๑ – ๑.๐
	ร้อยละ ๗.๓๖ - ๘.๘๔	๑.๑ – ๒.๐
	ร้อยละ ๕.๘๗ - ๗.๓๕	๒.๑ – ๓.๐
	ร้อยละ ๔.๓๘ - ๕.๘๖	๓.๑ – ๔.๐
	น้อยกว่าร้อยละ ๔.๓๘	๔.๑ – ๕.๐

๒) ผลการประเมินทางเลือกการพัฒนาด้านสังคม แสดงดัง**ตารางที่ ๑๐**

ตารางที่ ๑๐ ผลการประเมินทางเลือกการพัฒนาด้านสังคม

ปัจจัยประเมิน	ค่าน้ำหนัก	สภาพปกติ		ทางเลือกที่ ๑		ทางเลือกที่ ๒		ทางเลือกที่ ๓	
		คะแนนผลกระทบ	คะแนนประเมิน	คะแนนผลกระทบ	คะแนนประเมิน	คะแนนผลกระทบ	คะแนนประเมิน	คะแนนผลกระทบ	คะแนนประเมิน
๑. จำนวนแรงงานผ่านการฝึกอบรมเพิ่มศักยภาพแรงงาน	๗.๙๒	๑.๐๐	๗.๙๒	๒.๐๐	๑๕.๘๔	๓.๕๐	๒๗.๗๒	๔.๕๐	๓๕.๖๔
๒. จำนวนผู้จบการศึกษาตามระดับการศึกษาและอาชีพ	๑๐.๕๖	๑.๐๐	๑๐.๕๖	๒.๕๐	๒๖.๔๐	๓.๐๐	๓๑.๖๘	๔.๐๐	๔๒.๒๔
๓. ร้อยละของจำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.	๑๓.๒๐	๑.๐๐	๑๓.๒๐	๓.๕๐	๔๖.๒๐	๔.๐๐	๕๒.๘๐	๔.๒๐	๕๕.๔๔
รวม	**๓๑.๖๗**		**๓๑.๖๘**		**๘๘.๔๔**		**๑๑๒.๒๐**		**๑๓๓.๓๒**

๑.๔.๓ การประเมินทางเลือกการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม

๑) กำหนดเกณฑ์การประเมินด้านสิ่งแวดล้อม แสดงดัง**ตารางที่ ๑๑**

ตารางที่ ๑๑ เกณฑ์การประเมินทางเลือกการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัด (สิ่งแวดล้อม)	เกณฑ์การประเมิน	ค่าคะแนน
๑. ข้อมูลจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่ผ่านเกณฑ์อุตสาหกรรมสีเขียว - จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่ผ่านเกณฑ์อุตสาหกรรมสีเขียวไม่เกิน ๑๕ โรงงาน (ข้อมูลฐาน) - กำหนดการเพิ่มโรงงานอุตสาหกรรมที่ผ่านเกณฑ์อุตสาหกรรมสีเขียว ๒๐ โรงงาน แต่ละระดับลค่าส่งออกผ่านชายแดนจังหวัดสระแก้ว	น้อยกว่า ๑๕ โรงงาน	๐.๑ – ๑.๐
	๑๖ - ๓๕ โรงงาน	๑.๑ – ๒.๐
	๓๖ - ๕๕ โรงงาน	๒.๑ – ๓.๐
	๕๖ - ๗๕ โรงงาน	๓.๑ – ๔.๐
	มากกว่า ๗๕ โรงงาน	๔.๓ – ๕.๐
๒. จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอุตสาหกรรมเอส (มอก.เอส) - ยังไม่มีจำนวน SME ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอุตสาหกรรมเอส (มอก.เอส) - กำหนดเพิ่มระดับละ ๕ โรง	๑ – ๕ โรงงาน	๐.๑ – ๑.๐
	๖ – ๑๐ โรงงาน	๑.๑ – ๒.๐
	๑๑ – ๑๕ โรงงาน	๒.๑ – ๓.๐
	๑๖ – ๒๐ โรงงาน โรงงาน	๓.๑ – ๔.๐
	มากกว่า ๒๐ โรงงาน	๔.๑ – ๕.๐
๓. จำนวนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) - มีจำนวนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) - กำหนดเพิ่มระดับละ ๒๐ ผลิตภัณฑ์	น้อยกว่า ๑๐๐ ผลิตภัณฑ์	๐.๑ – ๑.๐
	๑๐๐ – ๑๒๐ ผลิตภัณฑ์	๑.๑ – ๒.๐
	๑๒๑ – ๑๔๐ ผลิตภัณฑ์	๒.๑ – ๓.๐
	๑๔๑ – ๑๖๐ ผลิตภัณฑ์	๓.๑ – ๔.๐
	มากกว่า ๑๖๐ ผลิตภัณฑ์	๔.๑ – ๕.๐
๔. ปริมาณขยะที่กำจัดถูกต้อง - กำจัดขยะได้ถูกต้องร้อยละ ๓.๕ (ข้อมูลฐาน) - กำจัดขยะได้ถูกต้องเพิ่มร้อยละ ๕ ต่อระดับ	น้อยกว่าร้อยละ ๕	๐.๑ – ๑.๐
	ร้อยละ ๕-๑๐	๑.๑ – ๒.๐
	ร้อยละ ๑๑ – ๑๕	๒.๑ – ๓.๐
	ร้อยละ ๑๖ – ๒๐	๓.๑ – ๔.๐
	มากกว่าร้อยละ ๒๐	๔.๑ – ๕.๐

๒) ผลการประเมินทางเลือกการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม แสดงดัง**ตารางที่ ๑๒**

ตารางที่ ๑๒ ผลการประเมินทางเลือกการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม

ปัจจัยประเมิน	ค่าน้ำหนัก	สภาพปกติ		ทางเลือกที่ ๑		ทางเลือกที่ ๒		ทางเลือกที่ ๓	
		คะแนนผลกระทบ	คะแนนประเมิน	คะแนนผลกระทบ	คะแนนประเมิน	คะแนนผลกระทบ	คะแนนประเมิน	คะแนนผลกระทบ	คะแนนประเมิน
๑. จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่ผ่านเกณฑ์อุตสาหกรรมสีเขียว	๗.๙๒	๑.๐๐	๗.๙๒	๑.๐๐	๗.๙๒	๓.๐๐	๒๓.๗๖	๒.๐๐	๑๕.๘๔
๒. จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอุตสาหกรรมเอส (มอก.เอส)	๖.๖๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๓.๐๐	๑๙.๘๐	๒.๕๐	๑๖.๕๐	๒.๕๐	๑๖.๕๐
๓. จำนวนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)	๕.๒๘	๓.๐๐	๑๕.๘๔	๔.๕๐	๒๓.๗๖	๓.๐๐	๑๕.๘๔	๔.๕๐	๒๓.๗๖
๔. ปริมาณขยะชุมชนที่กำจัดถูกต้อง	๑๑.๘๘	๑.๐๐	๑๑.๘๘	๑.๕๐	๑๗.๘๒	๓.๕๐	๔๑.๕๘	๓.๖๐	๔๒.๗๗
รวม	๓๑.๖๗		**๓๕.๖๔**		**๖๙.๓๐**		**๙๗.๖๘**		**๙๘.๘๗**

๑.๕ การประเมินทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสมและจัดลำดับทางเลือก โดยรวมคะแนนประเมินทั้งเศรษฐกิจสังคมสิ่งแวดล้อม แสดงดัง**ตารางที่ ๑๓**

ตารางที่ ๑๓ การประเมินผลรวมของทั้ง ๓ ด้าน (เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม)

ด้าน	น้ำหนัก	สภาพตามปกติ	ทางเลือกการพัฒนาที่ ๑	ทางเลือกการพัฒนาที่ ๒	ทางเลือกการพัฒนาที่ ๓
เศรษฐกิจ	๓๖.๖๗	๕๕.๓๑	๗๖.๐๙	๑๐๔.๒๑	๙๕.๘๐
สังคม	๓๑.๖๗	๗๖.๐๙	๘๘.๔๔	๑๑๒.๒	๑๓๓.๓๒
สิ่งแวดล้อม	๓๑.๖๗	๓๕.๖๔	๖๙.๓	๙๗.๖๘	๙๘.๘๗
รวม	**๑๐๐**	**๑๖๗.๐๔**	**๒๓๓.๘๓**	**๓๑๔.๐๙**	**๓๒๗.๙๙**
คิดเป็นร้อยละ		**๑๖.๐๒**	**๒๒.๔๒**	**๓๐.๑๒**	**๓๑.๙๙**

๑.๕.๑ ขั้นตอนการคำนวณค่าน้ำหนักของปัจจัยหลัก และตัวชี้วัด ด้วยเทคนิคการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ (Pairwise Comparison) ในกระบวนการมีส่วนร่วม

สำหรับการประยุกต์ใช้การเปรียบเทียบรายคู่ (Pairwise Comparison) เป็นวิธีการให้ค่าน้ำหนักปัจจัยรูปแบบหนึ่งที่นิยมใช้ ร่วมกับการวิเคราะห์แบบหลายเกณฑ์ (Multi Criteria Decision Analysis: MCA) เพื่อทดสอบความน่าเชื่อถือและความเข้าใจของผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ทำการให้ค่าน้ำหนัก โดยใช้เกณฑ์ที่มีชื่อว่า Consistency Ratio (CR) เป็นตัววัดผลสุดท้าย โดยมีขั้นตอน ดังนี้

๑) การเปรียบเทียบปัจจัยเป็นรายคู่ (ใช้ทั้งปัจจัยหลัก และ ตัวชี้วัด)

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จะต้องพิจารณาให้ค่าความสำคัญของปัจจัยหลัก หรือตัวชี้วัดภายใต้ปัจจัยหลัก เพื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยตัวอื่น ๆ ในแต่ละแถวของตาราง โดยมีหลักเกณฑ์การประเมินมาตรฐานที่ใช้ในการเปรียบเทียบ ประยุกต์จากเกณฑ์ของ Saaty (1980) ดังนี้

- ๑ หมายถึง ปัจจัยด้านซ้ายและด้านขวา มีความสำคัญเท่ากัน
- ๒ หมายถึง ปัจจัยในด้านซ้าย มีความสำคัญมากกว่าปัจจัยด้านขวาเล็กน้อย
- ๓ หมายถึง ปัจจัยในด้านซ้าย มีความสำคัญมากกว่าปัจจัยด้านขวาปานกลาง
- ๔ หมายถึง ปัจจัยในด้านซ้าย มีความสำคัญมากกว่าปัจจัยด้านขวาอย่างมาก

ตารางที่ ๑๔ ตัวอย่างการให้ค่าคะแนนในรูปแบบการเปรียบเทียบรายคู่ ๓ ปัจจัยหลัก ประกอบด้วย เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ปัจจัยหลัก	ด้านนี้สำคัญมากกว่า ←			●	→ ด้านนี้สำคัญมากกว่า			ปัจจัยหลัก
	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	เท่ากัน (๑)	น้อย (๒)	ปานกลาง (๓)	มาก (๔)	
เศรษฐกิจ		×						สังคม
เศรษฐกิจ					×			สิ่งแวดล้อม
สังคม						×		สิ่งแวดล้อม

๒) การนำข้อมูลจากตาราง Pairwise เข้าสู่ตาราง Matrix

จากตัวอย่างการให้ค่า Pairwise ของปัจจัยหลัก จากนั้น นำค่าดังกล่าวมากรอกในตาราง Matrix โดยยึดรูปแบบการเทียบ เช่น จากตาราง Pairwise ในลำดับที่ ๑ เศรษฐกิจ (A1) ให้ค่ามากกว่าสังคม (B2) อยู่ ๓ ดังนั้น ให้นำค่า ๓ มากรอกในช่อง (ก) ในขณะเดียวกันจะต้องสร้างส่วนกลับของ เศรษฐกิจ (B1) กับสังคม (A2) ในช่อง (ข) ด้วยค่า ๑/๓ = ๐.๓๓

ในทางตรงกันข้าม การเปรียบเทียบปัจจัยของเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมจากตาราง Pairwise ในลำดับที่ ๒ ผู้ประเมินให้น้ำหนักไปในทางสิ่งแวดล้อม (A3) มากกว่าเศรษฐกิจ (B1) อยู่ ๒ หรืออีกนัยหนึ่ง คือ ผู้ประเมินให้น้ำหนักสิ่งแวดล้อม (B3) น้อยกว่าเศรษฐกิจ (A1) อยู่ ๒ ดังนั้นในการกรอก จะเป็นไปในลักษณะของช่อง (ค) และ (ง) ตามลำดับ

ในลำดับสุดท้าย ให้ดำเนินการรวมค่าในแนวตั้งของปัจจัยหลักในแต่ละ Column ในแถวผลรวม (C)

ตารางที่ ๑๕ การสร้างตาราง Matrix จากข้อมูลในตาราง Pairwise

ปัจจัยหลัก	B1 เศรษฐกิจ	B2 สังคม	B3 สิ่งแวดล้อม
A1 เศรษฐกิจ	๑.๐๐	๓.๐๐ (ก)	๐.๕๐ (ง)
A2 สังคม	๐.๓๓ (ข)	๑.๐๐	๐.๓๓
A3 สิ่งแวดล้อม	๒.๐๐ (ค)	๓.๐๐ (จ)	๑.๐๐ (ฉ)
C ผลรวม	๓.๓๓	๗.๐๐	๑.๘๓

๑.๕.๒ การทำ Normalization และคำนวณค่าน้ำหนัก (Weight)

ในขั้นตอนแรก ดำเนินการทำ Normalization โดยใช้ข้อมูลจาก**ตารางที่ ๑๖** ในช่องตาราง Matrix ของแต่ละ Column ปัจจัยหลักแล้วหารกับผลรวมใน Column ปัจจัยเช่นเดียวกัน เช่น ระหว่าง A1 และ B1 จะมีค่า Normalization เท่ากับ ๑.๐๐/๓.๓๓ = ๐.๓๐ หรือระหว่าง A3 กับ B2 มีค่า Normalization เท่ากับ ๓.๐๐/๗.๐๐ = ๐.๔๒๙

จากนั้นเมื่อคำนวณค่า Normalization ครบเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ดำเนินการคำนวณค่าน้ำหนักของแต่ละปัจจัยหลักในแนวนอน (Row) โดยใช้ค่าเฉลี่ยของ Normalization เช่น ปัจจัย A1 เศรษฐกิจ มีค่าน้ำหนักเท่ากับ (๐.๓๐๐ + ๐.๔๒๙ + ๐.๒๗๓)/๓ = ๐.๓๓๔ จากนั้นดำเนินการให้ครบทุก Row

ตารางที่ ๑๖ การสร้างค่า Normalization และค่าน้ำหนัก

ปัจจัยหลัก	B1 เศรษฐกิจ	B2 สังคม	B3 สิ่งแวดล้อม	ค่าน้ำหนัก
A1 เศรษฐกิจ	๐.๓๐๐	๐.๔๒๙	๐.๒๗๓	๐.๓๓๔ (W1)
A2 สังคม	๐.๑๐๐	๐.๑๔๓	๐.๑๘๒	๐.๑๔๒ (W2)
A3 สิ่งแวดล้อม	๐.๖๐๐	๐.๔๒๙	๐.๕๔๕	๐.๕๒๕ (W3)

ปัจจัยหลัก	B1 เศรษฐกิจ	B2 สังคม	B3 สิ่งแวดล้อม	ค่าน้ำหนัก
รวม	**๑.๐๐๐**	**๑.๐๐๐**	**๑.๐๐๐**	**๑.๐๐๐**

๑) การทดสอบความสอดคล้องของการให้ค่าน้ำหนักปัจจัย

๑.๑) คำนวณค่า Weight Sum Vector (WSV) ตัวอย่าง เช่น

ปัจจัยสิ่งแวดล้อม A3 มีค่า WSV = (ค x W1) + (จ x W2) + (ฉ x W3) = (๒.๐๐ x ๐.๓๓๔) + (๓.๐๐ x ๐.๑๔๒) + (๑.๐๐ x ๐.๕๒๕) = ๑.๖๑๗ แสดงดัง**ตารางที่ ๑๗**

ปัจจัยเศรษฐกิจ WSV = (๑.๐๐ x ๐.๓๓๔) + (๓.๐๐ x ๐.๑๔๒) + (๐.๕๐ x ๐.๕๒๕) = ๑.๐๒๑

ปัจจัยสังคม WSV = (๐.๓๓ x ๐.๓๓๔) + (๑.๐๐ x ๐.๑๔๒) + (๐.๓๓ x ๐.๕๒๕) = ๐.๔๒๘

๑.๒) คำนวณค่า Consistency Vector (CV)

โดย CV = WSV / Weight เช่น ปัจจัยเศรษฐกิจ CV = ๑.๐๒๑ / ๐.๓๓๔ = ๓.๐๕๘

ตารางที่ ๑๗ ค่า Weight Sum Vector และ Consistency Vector ของแต่ละปัจจัย

ปัจจัยหลัก	Weight Sum Vector	Consistency Vector
A1 เศรษฐกิจ	**๑.๐๒๑**	**๓.๐๕๘**
A2 สังคม	**๐.๔๒๘**	**๓.๐๒๑**
A3 สิ่งแวดล้อม	**๑.๖๑๗**	**๓.๐๘๒**
รวม	**๓.๐๖๕**	**๙.๑๖๑**

๑.๓) คำนวณค่าอัตราความสอดคล้องของการให้ค่าน้ำหนัก (Consistency Ratio: CR)

โดยที่ CR = $CR = \frac{CI}{RI}$

โดยที่ CI คือ ดัชนีความสอดคล้อง (Consistency Index: CI) สามารถคำนวณได้จาก

$CI = \frac{\lambda max - n}{n-1}$

โดย λmax คำนวณได้จาก

$\lambda max = \frac{\text{ผลรวมของ Consistency Vector ของแต่ละปัจจัย}}{\text{จำนวนปัจจัย}}$

n = จำนวนปัจจัย

และ RI หรือ ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงสุ่ม (Random Consistency Index: RI) โดยค่า RI ขึ้นอยู่กับจำนวนปัจจัยแสดงดัง**ตารางที่ ๑๘**

ตารางที่ ๑๘ ค่าของดัชนีความสอดคล้องตามขนาด Matrix

จำนวนปัจจัย	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙
RI	๐	๐	๐.๕๘	๐.๙๐	๑.๑๒	๑.๒๔	๑.๓๒	๑.๔๑	๑.๔๕

โดยค่า CR ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ ๐.๑๐ หมายถึง การให้ความสำคัญสำหรับการเปรียบเทียบรายคู่ของแต่ละทางเลือกมีความน่าเชื่อถือ แต่ถ้าหากค่า CR มีค่ามากกว่า ๐.๑๐ จะถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่สามารถยอมรับได้ผู้ตัดสินใจจะต้องทบทวนการให้ค่าความสำคัญ และจัดลำดับความสำคัญในการเปรียบเทียบรายคู่ใหม่อีกครั้ง

ซึ่งในการตัวอย่างของคำนวณนี้ พบว่ามีค่า λmax = ๙.๑๖๑/๓ = ๓.๐๕๔

CI = (๓.๐๕๔ – ๓) / (๓ – ๑) = ๐.๐๒๗

RI = ๓ ปัจจัย = ๐.๕๘

CR = ๐.๐๒๗/๐.๕๘ = ๐.๐๔๖ ซึ่ง < ๐.๑๐ ดังนั้นผ่านเกณฑ์

๒) การคำนวณค่าน้ำหนักตัวชี้วัด

ในส่วนของค่าน้ำหนักตัวชี้วัดจะใช้หลักการเดียวกับการคำนวณค่าน้ำหนักของปัจจัยหลัก จากนั้นทำการปรับค่าน้ำหนักตัวชี้วัดใหม่อีกครั้ง เพื่อให้มีผลรวมเท่ากับค่าน้ำหนักของปัจจัยหลัก โดยการนำค่าน้ำหนักตัวชี้วัดจากการ Pairwise หารกับ ค่าน้ำหนักปัจจัยหลัก ตัวอย่างแสดงดัง**ตารางที่ ๑๙**

ตารางที่ ๑๙ ตัวอย่างการคำนวณค่าน้ำหนักตัวชี้วัดที่ได้จากการทำ Pairwise Comparison

ค่าน้ำหนักปัจจัยหลักที่ ๑	ค่าน้ำหนักตัวชี้วัดจาก Pairwise	ค่าน้ำหนักตัวชี้วัดปรับใหม่
๓๗.๘๗	๐.๔๒๙	๑๖.๒๖
	๐.๓๑๗	๑๒.๐๒
	๐.๒๕๓	๙.๕๙
รวม	**๑.๐๐๐**	**๓๗.๘๗**

๓) ขั้นตอนการคำนวณค่าคะแนนของทางเลือกการพัฒนาในกระบวนการทางเลือกการพัฒนา

เมื่อทำการคำนวณค่าน้ำหนักตัวชี้วัดบนฐานของการทำ Pairwise และปรับปรุงโดยใช้ค่าน้ำหนักของปัจจัยหลักที่ผ่านการทำ Pairwise เช่นกันเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จากนั้นดำเนินการประเมินทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสม โดยเริ่มตั้งแต่ สภาพตามปกติ ทางเลือกการพัฒนาที่ ๑, ๒ และ ๓ ตามลำดับ

สำหรับการให้คะแนนนั้น จะใช้หลักการประเมินผลกระทบทางเลือกการพัฒนาเพื่อเปรียบเทียบว่าทางเลือกการพัฒนาไหน จะมีความเหมาะสมมากที่สุด สอดคล้องกับบริบทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่การพัฒนา ซึ่งค่าคะแนนผลกระทบทางเลือกการพัฒนานั้น จะมีช่วงอยู่ที่ ๑ - ๕ เรียงตามผลกระทบเชิงบวกน้อยที่สุด ถึง มากที่สุด จากนั้นนำคะแนนดังกล่าว ใส่ในตัวชี้วัดแต่ละด้าน ซึ่งจะดำเนินการไปทีละทางเลือกการพัฒนา

ท้ายที่สุดจะนำค่าน้ำหนักของตัวชี้วัด คูณกับ คะแนนผลกระทบ แล้วทำการรวมผลคูณในแต่ละด้านหรือปัจจัยหลัก เช่น ปัจจัยหลักด้านเศรษฐกิจของทางเลือกการพัฒนาที่ ๓ มีผลรวม = ๑๑๖.๒๒ ด้านสังคมมีผลรวม ๑๗๙.๗๖ และด้านสิ่งแวดล้อม มีผลรวม ๑๒๖.๐๓ หลังจากนั้นนำผลรวมของแต่ละด้าน มารวมกันอีกครั้ง เพื่อให้ได้มาซึ่งค่าคะแนนของทางเลือกการพัฒนาที่ ๓ แสดงดัง**ตารางที่ ๒๐**

ตารางที่ ๒๐ ตัวอย่างการคำนวณคะแนนของทางเลือกการพัฒนาที่ ๓

ตัวชี้วัด	ค่าน้ำหนัก	คะแนน	ผลคูณ
เศรษฐกิจ			**ผลรวม = ๑๑๖.๒๒**
๑) ร้อยละของมูลค่าการค้าชายแดนต่อปี	๙.๔๓	๓	๒๘.๒๙
๒) เงินลงทุนรวมในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายและกิจการเป้าหมายที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ	๘.๑๒	๔	๓๒.๔๖
๓) ปริมาณผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว	๗.๔๑	๔	๒๙.๖๖
๔) รายได้แรงงานตามโอกาสการจ้างงานและตำแหน่งงาน	๕.๑๖	๕	๒๕.๘๐
สังคม			**ผลรวม = ๑๗๙.๗๖**
๑) จำนวนแรงงานไทย และแรงงานต่างด้าวในพื้นที่จังหวัดสระแก้วและ SEZ สระแก้ว ที่ผ่านการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะฝีมือที่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน	๑๖.๒๖	๕	๘๑.๒๘

ตัวชี้วัด	ค่าน้ำหนัก	คะแนน	ผลคูณ
เศรษฐกิจ			**ผลรวม = ๑๑๖.๒๒**
๒) จำนวนหลักสูตรในสถาบันการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน	๑๒.๐๒	๕	๖๐.๑๐
๓) ร้อยละที่ของจำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์จปฐ.	๙.๕๙	๔	๓๘.๓๘
สิ่งแวดล้อม			**ผลรวม = ๑๒๖.๐๓**
๑) จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่ผ่านเกณฑ์อุตสาหกรรมสีเขียว	๙.๖๗	๓	๒๙.๐๑
๒) จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอุตสาหกรรมเอส (มอก.เอส)	๘.๒๔	๔	๓๒.๙๔
๓) จำนวนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)	๖.๔๔	๔	๒๕.๗๕
๔) ปริมาณขยะที่ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้อง	๗.๖๗	๕	๓๘.๓๓
ผลรวมสุดท้าย			**๓๖๐.๐๐**

โดยผู้วิเคราะห์ จะต้องดำเนินการเปรียบเทียบคะแนนผลรวมสุดท้ายของแต่ละทางเลือก โดยทางเลือกการพัฒนาที่มีความเหมาะสมมากที่สุด จะมีค่าคะแนนสูงที่สุด

อย่างไรก็ตาม ในบางครั้ง ค่าคะแนนที่ได้อาจมีความใกล้เคียงกัน เพื่อให้สามารถมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจบนหลักการทางสถิติให้กับ Decision maker ได้ ผู้วิเคราะห์จำเป็นต้องมีการทดสอบทางสถิติร่วมด้วย โดยหากมีทางเลือกการพัฒนา ๒ ทางเลือก จะใช้การทดสอบที (T-Test) ในขณะที่หากมีทางเลือกตั้งแต่ ๓ ทางเลือกการพัฒนาขึ้นไป จำเป็นต้องใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance: ANOVA)

รายงานการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้ง ๒ เรื่อง การพัฒนาและประเมินทางเลือกการพัฒนากิจกรรมการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ ๒ ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
วันที่ ๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕
ณ โรงแรมเดอะ เวโล โฮเทล แอนด์ บีเอ็มเอ็กซ์ ปั๊ม แทร็ค จังหวัดสระแก้ว

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. ที่ปรึกษาโครงการฯ

๑.	รศ. ดร.สุระ พัฒนเกียรติ	หัวหน้าโครงการ
๒.	นางสินี ช่วงฉ่ำ	ผู้เชียวชาญด้านการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาเชิงพื้นที่
๓.	รศ. ดร.วันเพ็ญ วิโรจนกูฏ	ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
๔.	ดร.วิเทศ ศรีเนตร	ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
๕.	ดร.อรันย์ ศรีรัตนา ทาบูกานอน	ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
๖.	ดร.ภัทรา เสมอวงษ์	ผู้เชี่ยวชาญด้านมนุษย์และสังคม
๗.	ผศ. ดร.กฤตณะ พฤกษากร	นักวิจัย
๘.	ดร.ธัญภัทร ศาสตระบุรุษ	บุคลากรสนับสนุน
๙.	นายศิรสิทธิ์ วงศ์วาสนา	บุคลากรสนับสนุน
๑๐.	นายกิจภาณุวัฒร์ ธนธาราคีรี	บุคลากรสนับสนุน
๑๑.	นางสาวกมลวรรณ ศรีราช	บุคลากรสนับสนุน
๑๒.	นางสาวศิรินภา มิ่งส่วน	บุคลากรสนับสนุน
๑๓.	นายจตุรนต์ คูพัฒนานนท์	บุคลากรสนับสนุน
๑๔.	นายปฐมพต ฉินสวัสดิ์พันธุ์	บุคลากรสนับสนุน
๑๕.	นางสาวศิริลักษณ์ รัตน์บัวชุม	บุคลากรสนับสนุน
๑๖.	นางสาวธานี แสงอ่อน	บุคลากรสนับสนุน
๑๗.	นางสาวปัฐมาภรณ์ ใสทา	บุคลากรสนับสนุน
๑๘.	นางสาวญาณินทร์ คงเดชา	บุคลากรสนับสนุน

๑๙.	นายภรัญยู รัตนบุรี	บุคลากรสนับสนุน

๒. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๑.	ดร.วิชญายุทธ บุญชิต	ประธานกรรมการ
๒.	นางสาวนุชจรี วงษ์สันต์	รองประธานกรรมการ
๓.	ผศ. ดร.เรวดี โรจนกนันท์	กรรมการ
๔.	นางสาวสุภัทรา เชิดชูไชย	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๕.	นายชาญชัย รุกขวัฒนกุล	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๖.	นายนฤเบศ สิงห์คะนัน	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๗.	นางสาวจารุภา พรหมมงคล	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๘.	นายนภดล เลิศวิลัย	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๙.	นางสาวณัฐริกา กงจันทร์	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๐.	นางสาววิสาขา โภชจะโป๊ะ	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๑.	นางสาวอารียา อุตขาว	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓. รายชื่อผู้กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมการอบรม

๑.	นายธีระชัย ลิ้มประสิทธิ์ศักดิ์	รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระแก้ว

๔. รายชื่อผู้เข้าร่วมเสวนา

๑.	นายภูมิวัชร์ อุดมทรัพย์	สำนักงานจังหวัดสระแก้ว
๒.	นายพรพิชิต กลิ่นมาลี	แขวงทางหลวงสระแก้ว (วัฒนานคร)
๓.	นายวรเชษฐ์ สุริยะหน่อคำชัย	สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดสระแก้ว
๔.	ผศ. ดร.วิชุดา จันทร์ข้างแรม	หอการค้าจังหวัดสระแก้ว

๕. รายชื่อผู้เข้าร่วมการอบรมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นครั้งที่ ๒

กลุ่มที่ ๑ ผู้แทนหน่วยงานภาคประชาชน

๑.	นายสำรวย แก้วประสิทธิ์	กำนันตำบลป่าไร่
๒.	นางสาวจุฬารัตน์ บุญยู้	สารวัตรกำนันตำบลป่าไร่
๓.	นางสาวอรัญญา ผลาหาญ	กำนันตำบลผักขะ
๔.	นางยุพิน ผสมสุข	สารวัตรกำนันตำบลผักขะ
๕.	นายสมพร ก่อเกิด	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๒ ตำบลป่าไร่
๖.	นางสาวชวัลรดา คำน้อย	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อและเพาะเห็ด สปก. ๑๔๐๔
๗.	นางคำปอง อินทร์ถึก	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเห็ดกระด้างและเห็ดขอนขาว ต.ป่าไร่
๘.	นางอารีย์ เชิงรัมย์	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเห็ดกระด้างและเห็ดขอนขาว ต.ป่าไร่
๙.	นายสมบูรณ์ ดวงแสนโย	วิสาหกิจชุมชนผลิตและพัฒนามันสำปะหลังตำบลหนองหว้า และเครือข่ายแปลงใหญ่ระดับจังหวัดสระแก้ว
๑๐.	นายเอกราช ตัณฑิกุล	สมาคมเกษตรกรชายแดนบูรพา
๑๑.	นายสุรชัย วงศ์จอม	สมาคมเกษตรกรชายแดนบูรพา
๑๒.	นายรุ่งเพชร พิมพ์อ่อน	สมาพันธ์เกษตรกรรมยั่งยืนสระแก้ว
๑๓.	นางอัญชนา นุชธิสาร	สมาพันธ์เกษตรกรรมยั่งยืนสระแก้ว
๑๔.	นายธวัชชัย ลิ่มเฮง	สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดสระแก้ว
๑๕.	นางสาววิลาวรรณ มาลี	สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดสระแก้ว
๑๖.	นายวัลลภ วรนาม	ประชาชน
๑๗.	นางกรุณาพร บำรุงนา	ประชาชน
๑๘.	นางสมควร วงศ์ศิลป์	ประชาชน
๑๙.	นางคณิศร ศรีบุรินทร์	ประชาชน
๒๐.	นางแขไข สุทธิพร	ประชาชน
๒๑.	นางนารี สว่างสุข	ประชาชน
๒๒.	นางสาวนวลเพ็ญ เฉียบกระโทก	ประชาชน

๒๓.	นางสาวทองใบ สันพายุ	ประชาชน
๒๔.	นางประภาศ แสงเกตุ	ประชาชน
๒๕.	นางเนตรนภา วงษ์มณี	ประชาชน
๒๖.	นางกันยา คำตุ่น	ประชาชน
๒๗.	นางสาคร คล่องแคล่ว	ประชาชน

กลุ่มที่ ๒ ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม

๑.	นายฉัตรเกษม ดาศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์สระแก้ว
๒.	นายชัยสิทธิ์ คุณริยา	วิทยาลัยเทคนิคสระแก้ว
๓.	นายณัฐวุฒิ วิงวอน	ศูนย์ป่าไม้สระแก้ว
๔.	นางสาวเปรมฤทัย ศรีภุมมา	สถานีพัฒนาที่ดินสระแก้ว
๕.	นางสาวศศิธร ศรีกัลป์	สถานีพัฒนาที่ดินสระแก้ว
๖.	นายพงศ์จิตต์ รวีกิจสัมฤทธิ์	สำนักงานจังหวัดสระแก้ว
๗.	นางสาวกัญญา รงค์จันทมานนท์	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดสระแก้ว
๘.	นางสาวสราลี กิจเจริญศักดิ์กุล	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดสระแก้ว
๙.	นางสาวนิภาพงษ์ ปัญญาวีราภรณ์	สำนักงานที่ดินจังหวัดสระแก้ว
๑๐.	นางน้ำฝน อิ่มจันทร์	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสระแก้ว
๑๑.	นางนุชนารถ หนุนอริยทรัพย์	สำนักงานประมงจังหวัดสระแก้ว
๑๒.	นายชิดชัย อาสาวดีรส	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสระแก้ว
๑๓.	นายณัฏฐวัฒน์ เรืองรัมย์	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสระแก้ว
๑๔.	นายจงสวัสดิ์ มณีจอม	สำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้ว
๑๕.	นางสาวรัตนา ถาวร	สำนักงานเกษตรอำเภอวัฒนานคร
๑๖.	นายสังข์ ทองแท่งใหญ่	สำนักงานเกษตรอำเภออรัญประเทศ
๑๗.	นายภาคภูมิ นิยมวิทยพันธุ์	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสระแก้ว
๑๘.	นายสุบิน ดวงสัมฤทธิ์	สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านด่าน
๑๙.	นางสาว มณีนุช ขุมคำ	สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านด่าน
๒๐.	นางสาวกุลวิดา เพียกุลเพ็ง	สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านด่าน

๒๑.	ดร.รัตน์นริศ หิรัญธนไชยา	สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านใหม่หนองไทร
๒๒.	นางสุดาพร แก้วประสิทธิ์	สำนักงานเทศบาลตำบลป่าไร่
๒๓.	นายอลงกรณ์ คำสุขดี	สำนักงานเทศบาลตำบลป่าไร่
๒๔.	นางธิดา เกื่องกระโทก	สำนักงานเทศบาลตำบลป่าไร่
๒๕.	จ่าเอกต่อศักดิ์ ฐิติจรูณศักดิ์	สำนักงานเทศบาลตำบลป่าไร่
๒๖.	นางสาวพัชราพร สีหาสาร	สำนักงานเทศบาลตำบลป่าไร่
๒๗.	นายอนุสรณ์ อุ่นสำราญ	สำนักงานเทศบาลเมืองอรัญประเทศ
๒๘.	นายสุเมธ คันธใส	สำนักงานเทศบาลเมืองอรัญประเทศ
๒๙.	นายพงศกร กัลยานุกูล	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสระแก้ว
๓๐.	นางทิพวรรณ เที่ยงวงศ์	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสระแก้ว
๓๑.	นางสาวพัชรินทร์ สุวรรณ์	อุทยานแห่งชาติปางสีดา
๓๒.	นางสาวสุรีรัตน์ สุขลาภ	อุทยานแห่งชาติปางสีดา
๓๓.	นายชัยพฤกษ์ เจริญจิตต์	องค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว
๓๔.	นางพัฒนา รัตนธรรม	องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม
๓๕.	นายอนันตชัย กสิกวัตร์	แขวงทางหลวงชนบทสระแก้ว
๓๖.	นายจิรวัฒน์ เกษร	แขวงทางหลวงสระแก้ว (วัฒนานคร)
๓๗.	นายบุญฤทธิ์ วงษ์อุดม	โครงการชลประทานสระแก้ว

กลุ่มที่ ๓ ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านสังคมและเศรษฐกิจ

๑.	นางสาวรัชนา นำนาผล	การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
๒.	นายประชากร บุญโยประการ	การประปาส่วนภูมิภาคสาขาวัฒนานคร
๓.	นายพิสิทธิ์ คล้ายยวงทอง	การประปาส่วนภูมิภาค สาขาสระแก้ว
๔.	นายบรม ศิลปชัย	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดสระแก้ว
๕.	นางสาวสิริยา สกุลครู	ด่านศุลกากรอรัญประเทศ
๖.	พ.ต.ท.จิรเดช พุฒินาทพัฒน์	ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดสระแก้ว
๗.	นายชาญชัย คุณาพรพิทักษ์	บริษัท น้ำตาลและอ้อยตะวันออก จำกัด (มหาชน)
๘.	นางพัชรี อินทรสม	บริษัท ยูแอล อินเตอร์เนชั่นแนล อิมพอร์ต เอ็กซ์พอร์ต จำกัด
๙.	นางสาวพรพรรณ สุขสมจิตต์	บริษัท ศูนย์การค้าอินโดจีน (อรัญประเทศ) จำกัด

๑๐.	นางสาวทิพย์สุดา รูปอ้วน	บริษัท อีบีพีเอทานอล จำกัด
๑๑.	นางสาวกนกพรรณ ศักดิ์สุริยา	บริษัท เอี่ยมบูรพา จำกัด
๑๒.	นายประมวล ทองบุญเรือง	บริษัท เอี่ยมบูรพา จำกัด
๑๓.	นางสาวอาภาพรณ์ บุญอินทร์	บริษัท เอี่ยมบูรพา จำกัด
๑๔.	นายสมชิด บัวผัน	ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนสระแก้ว
๑๕.	นางสาวชื่นจิต ปัญจนุวัฒน์	ศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดสระแก้ว
๑๖.	ว่าที่ร้อยตรีวีระชล วิบูลย์พิมพา	ศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดสระแก้ว
๑๗.	นางสาวธิกมาส สุขุมคัมภีรภาพ	สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระแก้ว
๑๘.	นางสาวนุชกร สายแสง	สำนักงานขนส่งจังหวัดสระแก้ว
๑๙.	นายประทีป ชั่งชัย	สำนักงานนิคมอุตสาหกรรมสระแก้ว
๒๐.	นางสาวจันทร์หอม สีแดง	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสระแก้ว
๒๑.	นายพูนศักดิ์ รอดไธสง	สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานสระแก้ว
๒๒.	นายณรกฤต ประมวล	สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสระแก้ว
๒๓.	นางสาวสุชีรา ปักษาพันธ์	สำนักงานพลังงานจังหวัดสระแก้ว
๒๔.	นางสาวกัญญาภัค สุริโย	สำนักงานพลังงานจังหวัดสระแก้ว
๒๕.	นางสาวนิภาพร ชูสระน้อย	สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสระแก้ว
๒๖.	นางสาวธนพร สังขรัตน์	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสระแก้ว
๒๗.	ว่าที่ร้อยตรีวิสุทธาธิปบดี สิรินพรัตน์ธารา	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสระแก้ว
๒๘.	นายธีรวัฒน์ ฆะราช	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสระแก้ว
๒๙.	นางแสงอรุณ บุญศรี	สำนักงานสถิติจังหวัดสระแก้ว
๓๐.	นางสาวปราณี มานะบัง	สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสระแก้ว
๓๑.	นายธีรพงษ์ ทรัพย์ธานินทร์	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสระแก้ว
๓๒.	นายธัญพิสิษฐ์ รองทอง	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้ว
๓๓.	นางสาวพนิตนาฏ ไพโรจน์	สำนักงานแรงงานจังหวัดสระแก้ว

๓๔. นางสาวกิ่งกาญจน์ เกียรติดำรงวงศ์ หอการค้าจังหวัดสระแก้ว

๓๕. นางณัฐปภัสร์ จันทร์หอม หอการค้าจังหวัดสระแก้ว

๓๖. นายพิชัย ประสิทธิชูวงษ์ หอการค้าจังหวัดสระแก้ว

๓๗. นายไพเราะ หอการค้าจังหวัดสระแก้ว

ดร.วิชญายุทธ บุญชิต: กิจกรรมการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นกิจกรรมที่สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมีความคาดหวังที่สำคัญ ๒ อย่าง คือ ๑. คาดหวังว่าจะนำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ หรือ SEA เป็นเครื่องมือหนึ่งที่เข้ามาช่วยวางแผนพัฒนาของจังหวัดสระแก้วให้มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน เนื่องจาก SEA เป็นเครื่องมือที่มีจุดเด่นที่สนับสนุนกระบวนการตัดสินใจในการวางแผนอย่างเป็นระบบ โดยคำนึงถึงปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล นอกจากนี้ SEA ยังให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทำให้แผนพัฒนาที่มีการจัดทำด้วยกระบวนการ SEA จะมี ประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล และมีความชัดเจน เป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ตลอดจนมีความยืดหยุ่นที่สามารถตอบสนองต่อสภาวะแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงได้ และจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ๒. คาดหวังว่า การจัดทำ SEA ในครั้งนี้จะเป็นตัวอย่างของการจัดทำ SEA เชิงพื้นที่ ตามแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ซึ่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. .... กำหนดให้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะต้องมีการจัดทำแผนด้วยกระบวนการ SEA รวมทั้งการจัดทำ SEA ในครั้งนี้ จะนำไปสู่การถอดบทเรียนเพื่อนำไปสู่การจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอีกด้วย

สภาพัฒน์ฯ จะรวบรวมความคิดเห็นของทุกท่านไปจัดทำรายงาน SEA เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว และจัดทำข้อเสนอแนะต่อการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ในส่วนของการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป ผลการศึกษาของโครงการ SEA นำร่องในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วนี้ จะเป็นตัวอย่างที่ดีของการจัดทำ SEA ของแผนพัฒนาในเชิงพื้นที่อื่น ๆ ของประเทศ ต่อไปด้วย

นายธีระชัย ลิ้มประสิทธิศักดิ์: กล่าวต้อนรับและอธิบายนโยบาย การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของรัฐบาล เพื่อสนับสนุนการนำประเทศเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค ยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชน และแก้ปัญหาความมั่นคงบริเวณพื้นที่ชายแดน ในการขับเคลื่อนการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว รัฐบาลได้กำหนดขอบเขตพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการลงทุน ส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (One Stop Service: OSS) ในด้านการลงทุนและแรงงาน พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและด่านศุลกากร รวมถึง สนับสนุนการจัดตั้งศูนย์รวบรวมรับซื้อสินค้าทางการเกษตรอีกด้วย

บทบาทของจังหวัดสระแก้วต่อเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว คือ แผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ในประเด็นการพัฒนาที่ ๔ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศและการบริหารจัดการ เพื่อให้จังหวัดสระแก้วเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ เชื่อมโยงภาคอีสานและภาคตะวันออก และเชื่อมโยงไทย กัมพูชา และเวียดนาม โดยมีแนวทางการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การพัฒนาระบบ

ฐานข้อมูลด้านโครงสร้างพื้นฐาน ผังเมือง การค้า การลงทุน แรงงาน สาธารณสุข และสิ่งแวดล้อมในเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว รวมทั้งการจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ และการเตรียมการรองรับการเปลี่ยนแปลงการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ การอยู่อาศัย การพัฒนาคุณภาพชีวิต ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

ในส่วนของการจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ดำเนินการอยู่นั้น ผมในฐานะตัวแทนสำนักงานจังหวัดสระแก้วและคนในพื้นที่มีข้อคิดเห็นว่าเป็นการดีที่จะร่วมมือกับทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดการบูรณาการและผนวกการจัดทำ SEA เข้ากับแผนพัฒนาจังหวัด และแผนงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา เพื่อเป็นแนวทางให้กับพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจอื่น ๆ ต่อไป

รศ. ดร.สุระ พัฒนเกียรติ: กล่าวชี้แจงวัตถุประสงค์ในการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้งที่ ๒ และครั้งที่ ๓ โครงการการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ ๒ โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ ๑) เพื่อพัฒนาทางเลือกการพัฒนาของพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ๒) เพื่อประเมินทางเลือกการพัฒนา และการจัดลำดับทางเลือกการพัฒนาของพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ๓) เพื่อกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน และจัดทำรายงาน SEA เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วและผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว และกล่าวขอบคุณดร.วิชญายุทธ บุญชิต รองเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นายธีระชัย ลิ้มประสิทธิศักดิ์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระแก้วและผู้เข้าร่วมการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นทุกท่านที่ให้เกียรติเข้าร่วมการประชุมในครั้งนี้

ดร.วิเทศ ศรีเนตร: นำเสนอ เรื่อง กระบวนการดำเนินงาน SEA ของโครงการติดตามฯ ประกอบด้วยการให้ข้อมูลเพื่อสร้างความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับนิยามความหมายของ SEA รวมทั้งชี้ให้เห็นถึงระดับของแผนหรือแผนงาน ตลอดจนประเภทของแผน/แผนงาน ที่ (ร่าง) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ.....เรื่อง SEA ได้ระบุให้ต้องทำการศึกษา SEA ซึ่งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (สระแก้ว) เป็นหนึ่งในประเภทแผนงานเชิงพื้นที่มีการกำหนดให้ใช้กระบวนการ SEA สนับสนุนการจัดทำแผน เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน มีความสมดุลทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ที่ปรึกษาฯยังได้ชี้แจงถึงความแตกต่างระหว่าง SEA กับ EIA ที่ไม่สามารถใช้แทนกันได้ รวมทั้งประโยชน์ที่การจัดทำแผนพัฒนาจะได้รับจากกระบวนการ SEA ซึ่งมีกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อรับฟังความคิดเห็นอย่างรอบด้านตลอดกระบวนการจัดทำ SEA นอกจากนี้ได้สรุปเรื่องการผนวกผลการจัดทำ SEA กับแผนพัฒนา จำแนกเป็น ๔ รูปแบบ กล่าวคือ ๑) SEA ที่เชื่อมโยงกับกระบวนการจัดทำแผนแบบแยกส่วน(One Opportunity Model) ๒) SEA ที่เชื่อมโยงกับกระบวนการจัดทำแผนแบบคู่ขนาน(Parallel Model) ๓) SEA ที่เชื่อมโยงกับกระบวนการจัดทำแผนแบบบูรณาการ (Integrated Model) และ ๔) SEA ที่เชื่อมโยงกับกระบวนการจัดทำแผนแบบยึดกระบวนการตัดสินใจเป็นศูนย์กลาง (Decision Centered Model)

ที่ปรึกษาโครงการฯ ได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และขอบเขตการจัดทำโครงการติดตามฯ ลักษณะนำร่องฯ ที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว รวมทั้งแสดงให้เห็นถึงกรอบการดำเนินงานและกระบวนการดำเนินงาน SEA ของโครงการติดตามฯ ระยะที่ ๑ ปีงบประมาณ ๒๕๖๓ ที่สิ้นสุดในขั้นตอนการจัดทำรายงานการกำหนดขอบเขต และการดำเนินงานต่อเนื่องสู่โครงการติดตามฯระยะที่ ๒ ปีงบประมาณ ๒๕๖๔ เพื่อดำเนินการในขั้นตอนที่เหลือของกระบวนการ SEA ได้แก่ การพัฒนาทางเลือกและการประเมินทางเลือกการพัฒนา การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน การจัดทำรายงาน SEA ของเขตพัฒนาเศรษฐกิจ

พิเศษสระแก้ว และการผนวกผลการจัดทำ SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ทั้งนี้โครงการติดตามฯ ระยะที่ ๒ ได้กำหนดให้จัดการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นผู้มีส่วนได้เสีย รวมจำนวน ๓ ครั้ง โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งโครงการฯได้จัดการประชุมกลุ่มย่อยฯครั้งที่ ๑ เรียบร้อยแล้ว การประชุมกลุ่มย่อยฯที่กำลังจัดขึ้น ๒ วันต่อเนื่องกันนี้ สำหรับวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๕ คือ การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นครั้งที่ ๒ หัวข้อ การพัฒนาและประเมินทางเลือก ส่วนการประชุมกลุ่มย่อยฯวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๕ คือ การประชุมกลุ่มย่อยฯครั้งที่ ๓ หัวข้อ การประเมินทางเลือก(ต่อ) การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน และการผนวกผลการจัดทำ SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ท้ายสุด ที่ปรึกษาฯได้สรุปวัตถุประสงค์ ขอบเขตเนื้อหาการประชุมฯ และผลที่คาดว่าจะได้รับจากการจัดประชุมกลุ่มย่อยฯครั้งที่ ๒ และครั้งที่ ๓

๑. การเสวนาเรื่อง การขับเคลื่อนแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

นางสินี ช่วงฉ่ำ: ชี้แจงความเป็นมาและการทบทวนกระบวนการ SEA เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้รับฟังข้อมูลและข้อคิดเห็นจากวิทยากรที่เป็นผู้แทนจาก ๕ หน่วยงาน - องค์กร ทั้งหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผน การขับเคลื่อนการพัฒนา ผู้แทนภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชนที่จะได้รับประโยชน์หรือผลกระทบจากแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ได้แก่ นายภูมิวัชร์ อุดมทรัพย์ หัวหน้าสำนักงานจังหวัดสระแก้ว นายพรพิชิต กลิ่นมาลี ผู้อำนวยการแขวงทางหลวงสระแก้ว (วัฒนานคร) นายวรเชษฐ์ สุริยะหน่อคำชัย หัวหน้าสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดสระแก้ว และ ผศ. ดร.วิชุดา จันทร์ข้างแรม รองประธานและเลขาธิการหอการค้าจังหวัดสระแก้ว และเลขาธิการหอการค้ากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก ๒ โดยจัดเสวนาออกเป็น ๓ ช่วง คือ การนำเสนอข้อมูลและข้อคิดเห็นโดยวิทยากรท่านละ ๘ นาที หลังจากนั้นจึงเป็นการร่วมแสดงความคิดเห็นและตั้งคำถามโดยผู้เข้าร่วมการประชุมอีก ๑๕ นาที สุดท้ายจึงเป็นการตอบคำถามหรือการเติมเต็มข้อมูลโดยวิทยากรอีกท่านละประมาณ ๕ นาที

๑.๑ สรุปประเด็นสำคัญจากการเสวนาเกี่ยวกับศักยภาพ ข้อจำกัด ในการผลักดัน SEZ สู่เป้าหมาย

๑) นายภูมิวัชร์ อุดมทรัพย์: กล่าวว่า SEZ สระแก้ว คือ ความหวังของคนสระแก้ว แต่การลุงทุนที่ผ่านมายังมีน้อย แม้ว่าการก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรมได้แล้วเสร็จมาระยะหนึ่ง โดยมีการตั้งข้อสังเกตเรื่องข้อจำกัดต่อการลงทุน ได้แก่ ที่ตั้งของ SEZ ห่างไกลจากแหล่งผลิต มีข้อจำกัดด้านผังเมือง พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขต ส.ป.ก. และเขตป่าสงวน ทำให้ไม่มีเอกสารสิทธิ์ในการถือครองที่ดิน ความไม่เชื่อมโยงกันของขอบเขตพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ทำให้พื้นที่ SEZ มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ได้จำกัดและไม่ครอบคลุมบริเวณที่เป็นเส้นทางคมนาคมขนส่งสำคัญรวมทั้งพื้นที่ธุรกิจต่อเนื่องอย่างเชื่อมต่อ นโยบายการส่งเสริมการลงทุนที่เป็นนโยบายจากส่วนกลางบางประเด็นไม่สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่และนักลงทุน กฎหมายบางเรื่องเป็นข้อจำกัด เช่น กฎหมายห้ามสร้างโกดังสินค้าในพื้นที่ การห้ามสร้างอาคารสูงในพื้นที่ชายแดน รวมทั้งผลการทำ EIA ที่ได้กำหนดให้เป็นการพัฒนาอุตสาหกรรมเชิงนิเวศที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของนักลงทุนบางรายโดยได้มีความพยายามในการปรับผลการศึกษา EIA หลายครั้ง แต่ประสบปัญหาการต่อต้าน คัดค้านจากภาคประชาชน ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด ๑๙ ส่งผลให้มูลค่าการลงทุนใน SEZ สระแก้วยังไม่สูง เป็นต้น

ศักยภาพที่น่าสนใจ คือ จังหวัดสระแก้วได้ดุลการค้า โดยมีมูลค่าการค้าผ่านแดนที่มีมูลค่าสูง แต่สินค้าเหล่านั้นส่วนใหญ่เป็นสินค้าจากพื้นที่อื่นส่งออกผ่านแดนจังหวัดสระแก้ว ในส่วนภาคการเกษตร จังหวัดสระแก้วมีพืชเศรษฐกิจสำคัญ คือ อ้อย และมันปะหลัง รวมถึงมีการพัฒนาสมุนไพร แต่ยังมีปัญหาผลผลิตยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของโรงงาน ปัญหาอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร ได้แก่ การใช้สารเคมี มลพิษจากการเผา และปัญหาขาดแรงงานเนื่องจากการปิดด่านพรมแดนช่วงการแพร่ระบาดของโควิด ทำให้ไม่มีแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานในภาคการเกษตร จึงนำไปสู่การปรับปรุงรูปแบบเป็นการเกษตรแปลงใหญ่ที่เน้นการใช้เครื่องจักรแทนแรงงาน และการทำเกษตรปลอดภัย

นอกจากนี้ ในด้านโลจิสติกส์ จังหวัดสระแก้วเป็นประตูเชื่อมโยงกับภูมิภาคอินโดจีน คือ ประเทศกัมพูชา ประเทศเวียดนาม ปัจจุบันมีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมขนส่งมีความสะดวกมากขึ้น รวมถึงมีจุดผ่านแดนคลองลึกแต่ประสบปัญหาความแออัด ซึ่งขณะนี้มีการก่อสร้างจุดผ่านแดนบ้านหนองเอี่ยนที่มีความพร้อมทางถนนแล้ว คงเหลือแต่การก่อสร้างอาคารและติดตั้งระบบศุลกากรและตรวจคนเข้าเมือง คาดการณ์ว่าจะเปิดใช้งานในปี ๒๕๖๖ นี้ซึ่งจะทำให้ระบบโลจิสติกส์ดีขึ้นอีก

ข้อเสนอเพื่อพิจารณา เรื่องความต้องการจากพื้นที่ให้ทบทวนขยายพื้นที่ SEZ สระแก้วเพิ่มอีก ๓ ตำบลที่เป็นพื้นที่ต่อเนื่องกับพื้นที่เดิม รวมเป็น ๗ ตำบล และเสนอปรับเรื่องผังเมือง การกำหนดขอบเขต ลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน รวมทั้งปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เป็นข้อจำกัด และการพิจารณาปัญหามลพิษควรมองผลกระทบต่อจังหวัดสระแก้วในภาพรวม ไม่ใช่แค่บริเวณนิคมอุตสาหกรรม

การผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว จังหวัดสระแก้วไม่มีแผนพัฒนา SEZ สระแก้วโดยเฉพาะ แต่แผนพัฒนาจังหวัดสระแก้วได้ให้ความสำคัญต่อ SEZ สระแก้ว โดยถือเป็นประเด็นนำในการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดสระแก้ว ส่วนการผนวกผลการศึกษา SEA เข้ากับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ปัจจุบันแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้วประจำปี ๒๕๖๖ กำลังอยู่ในขั้นตอนการพิจารณาโดยสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้ จะมีการทบทวนและทำแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ประจำปี ๒๕๖๗ ดังนั้นจึงเสนอว่าผลการศึกษา SEA นี้ น่าจะสอดคล้องและนำไปผนวกกับกับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ประจำปี ๒๕๖๗ ได้

๒) นายพรพิชิต กลิ่นมาลี: ได้นำเสนอข้อมูลความก้าวหน้าการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมขนส่งและแผนการพัฒนาระยะต่อไปของแขวงทางหลวงจังหวัดสระแก้ว โดยเฉพาะในส่วนที่สนับสนุนการพัฒนา SEZ สระแก้ว เช่น ถนนสาย ๓๐๗๖ และ ๓๖๔๖ รวมถึงการขยายช่องจราจรต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งกรมทางหลวงมีความต้องการที่จะพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนให้มีความเจริญ ปัจจุบัน ระบบคมนาคมขนส่งทางถนนค่อนข้างสมบูรณ์ แต่ยังขาดการเชื่อมต่อที่จุดเชื่อมต่อบางแห่ง รวมถึงความพร้อมในการประสานงานการขนส่งข้ามแดน

การผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาของส่วนงานที่เกี่ยวข้อง เสนอว่าต้องมีการประสานเพื่อผนวกผลการศึกษา SEZ กับแผนของหน่วยงานอื่น ๆที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา SEZ ด้วย โดยเฉพาะด่านตรวจคนเข้าเมือง และด่านศุลกากรในการจัดการบริเวณด่านพรมแดน

๓) นายวรเชษฐ์ สุริยะหน่อคำชัย: กล่าวว่า ภาคเกษตรกรรมเป็นฐานเศรษฐกิจสำคัญของจังหวัดสระแก้ว โดยมีจำนวนผู้ขึ้นทะเบียนเกษตรกรมากกว่า ๗๐,๐๐๐ คน นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาลักษณะการใช้พื้นที่เขต SEZ สระแก้ว ประมาณร้อยละ ๗๐ ของพื้นที่รวมเป็นพื้นที่ภาคเกษตร ภาคการเกษตรจึงเป็นฐานเศรษฐกิจของประชาชนใน SEZ ที่มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนา SEZ ด้วย ดังนั้น การพัฒนา SEZ จึงควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาด้านการเกษตร รวมถึงประเด็นที่อยู่ในความสนใจของคนในพื้นที่ด้วย เช่น ควรมีการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่และกำหนดประเภทของอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปว่าจะเน้นอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปอะไร ชนิดผลิตภัณฑ์อะไร มีความเชื่อมโยงสอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่อย่างไร และมีการกำหนดเส้นทางการพัฒนาตลอดห่วงโซ่อุปทานไปถึงการส่งเสริมให้มีการต่อยอดการผลิตบนฐานทรัพยากรภาคการเกษตร ที่หมายถึงตัวเกษตรกรที่ทำการผลิตและผู้ประกอบการแปรรูปเบื้องต้นอย่างเป็นรูปธรรม ได้แก่ การปรับปรุงพันธุ์และการแปรรูปมันสำปะหลัง อ้อย รวมทั้งปศุสัตว์และอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปเนื้อสัตว์ และสมุนไพร ความร่วมมือกับสถาบันวิชาการในการปรับปรุงการจัดการกระบวนการผลิตที่มีประสิทธิภาพ การวิจัยเรื่องสารอาหารในอุตสาหกรรมอาหารทั้งของคนและสัตว์ การส่งเสริมพืชใหม่ๆที่สอดคล้องกับโอกาสใหม่ๆในการแปรรูป เช่น ไผ่ที่สามารถแปรรูปผลิตภัณฑ์ได้หลายอย่างสอดคล้องกับแนวทาง BCG และข้าวเจ้าหอมเทพ ๑๐-๕ (MSY-๔) ที่มี อมิโลสสูง มีสารหอม 2AP ไม่ไวต่อช่วงแสง ผลผลิตต่อไร่สูง สามารถแปรรูปเป็นเส้นขนมจีนหลังเก็บเกี่ยว ๔ เดือน เป็นต้น รวมถึงควรพิจารณาเรื่องการมีส่วนร่วมของภาคเกษตรในการขับเคลื่อน SEZ ให้ชัดเจน

๔) ผศ. ดร.วิชุดา จันทร์ข้างแรม: กล่าวว่า SEZ สระแก้วมีการใช้งบประมาณการลงทุนด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสูง ขณะนี้มีระบบคมนาคมขนส่งทางถนนค่อนข้างครบถ้วน แต่ยังใช้งานได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ ที่สำคัญคือระบบคมนาคมทางรางยังไม่สะดวกต่อการเดินทางของนักลงทุน จึงควรมีการปรับปรุงการคมนาคมขนส่งทางราง เพื่อเป็นอีกปัจจัยชักจูงนักลงทุนทั้งรายใหญ่และรายย่อย ซึ่งจะช่วยลดระยะเวลาและความสะดวกในการเดินทางและส่งผลดีต่อการขนส่ง ทั้งนี้ หอการค้าจังหวัดสระแก้วได้เคยเสนอโครงการรถไฟด่วนพิเศษ Sprinter เพิ่มจากขบวนปกติที่บริการอยู่แล้ว ต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีอย่างเป็นทางการนอกสถานที่ (ครม. สัญจร) ใน พ.ศ. ๒๕๖๑ แต่ยังไม่มีความคืบหน้าในการดำเนินการ ดังนั้น เพื่อส่งเสริมให้ SEZ สระแก้วเป็นประตูเชื่อมโยงที่มีประสิทธิภาพ จะต้องพิจารณาการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งที่มีประสิทธิภาพครอบคลุมทั้งถนนและระบบราง

ในส่วนนโยบายมุ่งเน้นส่งเสริมอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง เพื่อตอบโจทย์คนในพื้นที่ที่ทำการผลิตพืชเศรษฐกิจและสมุนไพร มีข้อสังเกตว่า การดำเนินการภายใต้นโยบายนี้ยังไม่ก้าวหน้า ดังเช่น การผลิตพืชสมุนไพรส่วนใหญ่ยังเป็นการส่งวัตถุดิบสมุนไพรไปแปรรูปนอกพื้นที่ เนื่องจากไม่มีการจัดตั้งโรงงานเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตสมุนไพรในพื้นที่ รวมทั้งยังไม่มีการลงทุนจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าทางการเกษตร และวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตรมูลค่าสูง

ข้อเสนอขจัดข้อจำกัดด้านการบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อน SEZ สระแก้ว คือ ปัญหาการบริหารจัดการเนื่องจากไม่มีหน่วยงานผู้รับผิดชอบโดยตรง แม้ว่า SEZ สระแก้วจะมีจุดเด่นด้านจุดที่ตั้งชายแดนในจุดที่มีความสำคัญบนเส้นทางเชื่อมสู่อินโดจีนและการเชื่อมโยงภายในประเทศ มีความพร้อมด้านระบบถนน รวมทั้งมีโอกาสการจ้างแรงงานต่างด้าว เนื่องจากมี MOU ให้แรงงานจากประเทศกัมพูชาสามารถเดินทางเข้ามาทำงานแบบไปกลับได้ และมีอัตราค่าแรงที่ไม่สูงมากนักเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดใกล้เคียง มีวัตถุดิบทั้งจาก

ในพื้นที่และประเทศเพื่อนบ้าน ทว่า การบริหารจัดการการลงทุนและการจัดการด้านแรงงานปัจจุบันอยู่ในความดูแลของ One Stop Service (OSS) ภายใต้สำนักงานจังหวัดสระแก้วที่มีภาระงานในความรับผิดชอบมากอยู่แล้ว ดังนั้นจึงเสนอให้พิจารณาเรื่องการปรับปรุงระบบการบริหารจัดการ กล่าวคือ ควรมีหน่วยงานหรือกลไกขับเคลื่อน SEZ สระแก้วเป็นการเฉพาะ โดยศึกษาจากตัวอย่างรูปแบบหรือกลไกการบริหารในพื้นที่ EEC หรือในเขตพัฒนาเศรษฐกิจอื่นเช่น เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตราด หรือ การปรับระบบการทำงานของ OSS เดิมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อสนับสนุนการทำงานของสำนักงานจังหวัดสระแก้ว

นอกจากนี้ ในประเด็นการพัฒนาทุนมนุษย์ทั้งแรงงานในจังหวัดสระแก้วและแรงงานต่างด้าว เสนอว่าควรมีการร่วมมือระหว่างหน่วยงานกับสถาบันการศึกษา รวมถึงวิทยาลัยเทคนิคในจังหวัดสระแก้ว เพื่อพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน ทั้งการจัดการเรียนการสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นต่าง ๆจำแนกตามระดับการศึกษาและระดับฝีมือแรงงาน ทั้งเพื่อการยกระดับทักษะฝีมือ การสร้างทักษะใหม่ เป็นต้น

๑.๒ ประเด็นข้อกังวลของผู้เข้าร่วมประชุมและข้อเสนอต่อการผนวกผล SEA กับแผนส่วนงานที่เกี่ยวข้อง และการขับเคลื่อน SEZ

๑) จะทำอย่างไรให้จังหวัดสระแก้วไม่ใช่ทางผ่าน จากข้อมูลที่แสดงถึงมูลค่าการค้าชายแดนของจังหวัดสระแก้วที่มีมูลค่าสูง แต่จังหวัดสระแก้วเป็นเพียงทางผ่าน เพราะสินค้าส่วนใหญ่มาจากนอกพื้นที่ จึงเป็นคำถามและข้อสังเกตว่า จะทำอย่างไรให้คนในจังหวัดสระแก้วได้รับประโยชน์มากขึ้น และเกิดผลทางการปฏิบัติจริงได้อย่างไร

๒) การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะและกำหนดแผนการพัฒนาที่ครอบคลุมด้านสิ่งแวดล้อม จังหวัดสระแก้วมีการนำเข้าและเป็นสถานที่แปรรูปสินค้ามือสองทั้งในเขตนิคมอุตสาหกรรม โดยเฉพาะในบริเวณตลาดโรงเกลือที่มีเศษส่วนเหลือเป็นขยะจำนวนมาก โดยประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้รับผลประโยชน์ ประกอบกับความไม่ชัดเจนเรื่องแผนการจัดการขยะ ทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจ จึงเสนอว่า ควรมีกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง ในการร่วมคิด ร่วมออกแบบทิศทางการพัฒนา โดยให้แผนการพัฒนาเน้นการจัดการที่ครอบคลุมถึงขอบข่ายงานด้านสิ่งแวดล้อม ควรสนับสนุนอุตสาหกรรมสีเขียวที่ไม่สร้างมลภาวะ มีความปลอดภัยต่อประชาชนในจังหวัดสระแก้ว และการลดขยะที่ต้นทาง (ไม่ใช่เร่งส่งเสริมการก่อสร้างโรงไฟฟ้าหรือศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจร) โดยอาจต้องมีการพิจารณากฎหมายรองรับ บนหลักการการพัฒนาที่เน้นความมั่นคงทั้งด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสังคม เพื่อให้เศรษฐกิจและประชาชนในสระแก้วรอดไปพร้อมกัน

๓) สนับสนุนอุตสาหกรรมแปรรูปบนฐานทรัพยากรเพื่อเพิ่มมูลค่ารวมถึงการเกษตรที่ทันสมัย เพื่อให้คนในพื้นที่ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตรได้รับประโยชน์มากขึ้น โดยอาจมีการส่งเสริมพืชเศรษฐกิจใหม่ ๆ โดยต้องคำนึงว่าจะมีการต่อยอดอย่างไร เช่น การแปรรูปข้าวเพื่อทำอาหารสัตว์ เป็นต้น และไม่ควรมองผลกระทบเพียงแค่ในเขต SEZ สระแก้ว แต่ควรพิจารณาผลกระทบต่อพื้นที่ใกล้เคียงด้วย เช่น ปัญหาน้ำเสีย ขยะ และฝุ่นละออง เป็นต้น

๔) ควรพัฒนาพื้นที่อำเภออรัญประเทศเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม ไม่ใช่แหล่งแปรรูปสินค้ามือสองและแหล่งผลิตขยะ

๕) การพัฒนาควรตอบโจทย์คนในชุมชน (สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการเฉพาะของพื้นที่ “การพัฒนาไม่ควรเป็นเสื้อโหล”) ประชาชนและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ SEZ สระแก้วทั้ง ๔ ตำบลที่มีบริบทแตกต่างกัน ควรมีบทบาทในกระบวนการมีส่วนร่วมแสดงความเห็น เสนอข้อร้องเรียน ดังนั้น ควรมีการหารือเรื่องกลไกที่สร้างการมีส่วนร่วม และหาวิธีที่จะทำให้การกลไกการขับเคลื่อน ไม่เป็นเพียงแค่กลไกการประสานงานในแนวตั้ง ต้องมีการขยายเครือข่ายแนวราบ ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ทั้งนี้มีข้อสังเกตว่า การรับฟังความคิดเห็นเป็นกระบวนการที่ดี แต่ต้องมีการนำไปแก้ปัญหา เพื่อให้คนในพื้นที่ได้รับประโยชน์จริง

๖) การผนวกผลการศึกษา SEA เข้ากับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้วถือเป็นความสำเร็จขั้นต้น เนื่องจากหน่วยงานภาครัฐทำงานแบบต่างคนต่างทำ ดังนั้นจึงต้องเกิดการเชื่อมแผนจริงๆด้วยการจัดทำกรอบเป้าหมายร่วมระหว่างหน่วยงาน และขับเคลื่อนสู่การพัฒนาและแก้ไขปัญหาร่วมกัน

๒. การพัฒนาทางเลือกการพัฒนา และการประเมินทางเลือกการพัฒนา

ดร.วันเพ็ญ วิโรจนกูฏ: นำเสนอที่มาของทางเลือก และนำเสนอทางเลือกต่าง ๆ สำหรับการพัฒนา SEZ สระแก้ว เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียผู้เข้าร่วมประชุมได้รับทราบและเข้าใจลักษณะของทางเลือกต่าง ๆ และข้อมูลฐานที่จะใช้ในการพิจารณาทางเลือกการพัฒนาและผลกระทบของทางเลือกการพัฒนา ซึ่งประกอบด้วย ๓ ทางเลือกการพัฒนา และการดำเนินงานพัฒนาตามสภาพปกติ หลังการบรรยายจึงเป็นการอภิปรายกลุ่มย่อย ซึ่งเป็นกระบวนการมีส่วนร่วมระดมความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อให้สมาชิกผู้เข้าร่วมการประชุมส่วนใหญ่ที่ไม่เคยร่วมกิจกรรมกับโครงการฯ มีเวลาเพียงพอสำหรับการทำความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนา ประเด็นยุทธศาสตร์ ภาพอนาคต ตัวชี้วัด ข้อมูลฐาน และลักษณะสำคัญของแต่ละทางเลือกการพัฒนา โดยผู้อำนวยการประชุมกลุ่มย่อยทั้ง ๓ กลุ่ม ได้อำนวยการให้สมาชิกประชุมกลุ่มย่อยร่วมพิจารณาทำความเข้าใจลักษณะสำคัญ ให้ข้อคิดเห็นต่อความชัดเจนและความครอบคลุมของทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ ที่นำเสนอโดยโครงการติดตามฯ รวมทั้งความเชื่อมโยงสอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่และแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้อง มุ่งสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว และคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ โดยแต่ละทางเลือกที่พัฒนานั้น จะต้องพิจารณาความสอดคล้องกับลักษณะสำคัญ ดังนี้

๑) แต่ละทางเลือกมีความแตกต่างกันภายใต้หลักการพัฒนาที่ยั่งยืน: ด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม

๒) ทุกทางเลือกการพัฒนาต้องมุ่งไปสู่การบรรลุภาพอนาคตที่วางไว้ร่วมกัน ภายในกำหนดระยะเวลาเดียวกัน

๓) ครอบคลุมประเด็นยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้

๓. การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น เรื่อง การให้ค่าน้ำหนักตัวชี้วัดและการคาดการณ์ผลกระทบของทางเลือกการพัฒนา

โดยแบ่งผู้เข้าร่วมออกเป็น ๓ กลุ่มย่อย โดยมีวิธีการจำแนกสมาชิกกลุ่มย่อย คือ จัดให้ผู้แทนภาคประชาชนรวมอยู่ในกลุ่มย่อยเดียวกันเป็น ดังนี้

กลุ่มที่ ๑: ผู้แทนภาคประชาชน จำนวน ๒๗ คน

กลุ่มที่ ๒: ผู้แทนหน่วยงาน - องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม จำนวน ๓๗ คน

กลุ่มที่ ๓: ผู้แทนหน่วยงาน - องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านสังคมและเศรษฐกิจ จำนวน ๓๗ คน

เพื่อให้มีจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมแต่ละกลุ่มย่อยไม่มากเกินไป และสมาชิกสามารถแสดงความคิดเห็นในแต่ละประเด็นได้อย่างอิสระและมีรายละเอียดเฉพาะด้านที่ชัดเจนมากขึ้น ประเด็นในการระดมความคิดเห็นมี ๒ ประเด็นหลัก คือ การพิจารณาความครบถ้วนชัดเจนของทางเลือกการพัฒนา ว่าแต่ละทางเลือกมีความแตกต่างและมีข้อดี ข้อเสียอย่างไร และการมีส่วนร่วมให้ความสำคัญ (น้ำหนัก) ของปัจจัยหลักและปัจจัยรองที่มีผลต่อทางเลือก ที่เป็นส่วนหนึ่งของขั้นตอนการประเมินทางเลือกการพัฒนา

๓.๑ สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น เรื่อง การให้ค่าน้ำหนักตัวชี้วัดและการคาดการณ์ผลกระทบของทางเลือกการพัฒนา

๑) ทุกกลุ่มเห็นด้วยกับ ๓ ทางเลือกการพัฒนา โดยเห็นว่าแต่ละทางเลือกมีความชัดเจนในตัวเอง แต่ละทางเลือกระบุถึงลักษณะการขับเคลื่อนการพัฒนา SEZ สระแก้วที่แตกต่างกัน และมีความครอบคลุมในประเด็นสำคัญของการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพพื้นที่ มุ่งสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนา SEZ สระแก้วเช่นเดียวกัน ประเด็นการอภิปรายจึงเป็นไปในลักษณะขยายความหมาย เพื่อให้มีความเข้าใจร่วมถึงความครอบคลุม รวมทั้งจุดเน้นของแต่ละทางเลือกที่ชัดเจนร่วมกัน

๒) ผลการจัดระดับความสำคัญของประเด็นยุทธศาสตร์ที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนา SEZ สระแก้ว โดยกลุ่มย่อยที่ ๒. ผู้แทนหน่วยงานฯ ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อม พบว่า ผลการจัดระดับความสำคัญของทั้ง ๓ ประเด็นยุทธศาสตร์ฯ มีคะแนนใกล้เคียงกันมาก กล่าวคือ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ ความเชื่อมโยงระบบโลจิสติกส์และห่วงโซ่อุปทานสู่ความมั่งคั่งยั่งยืน มีความสำคัญมากที่สุด (๙ คะแนน) ส่วนอีก ๒ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงบนฐานทรัพยากร และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาการศึกษา องค์ความรู้ และศักยภาพของประชาชนให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน มีความสำคัญเท่ากัน (๘ คะแนน) แสดงว่าทั้ง ๓ ประเด็นยุทธศาสตร์มีความสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาเช่นเดียวกัน

๓.๒ ข้อสังเกตและข้อเสนออื่น ๆ

๑) การส่งเสริมการเกษตรและการแปรรูปเป็นกระบวนการที่ต้องทำอย่างจริงจังต่อเนื่อง ต้องมีการสนับสนุนการดำเนินการที่จำเป็นทั้งเงินทุน เครื่องมืออุปกรณ์ และการประสานขยายตลาดทั้งในและต่างประเทศ

๒) การพัฒนาศักยภาพแรงงาน ควรเพิ่มความรู้ด้านการค้าและธุรกิจบริการให้มากขึ้น รวมทั้งการจัดการธุรกิจของผู้ประกอบการขนาดเล็ก ขนาดกลาง รวมทั้งการตลาดต่างประเทศ เพิ่มเติมจากการส่งเสริมภาคการเกษตร

๓) ข้อเสนอทางเลือกการพัฒนา ยังขาดภาพความเชื่อมโยงกับการออกแบบเมืองและพื้นที่สาธารณะสีเขียวเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนที่ชัดเจน

๔) การจัดการแรงงานต่างด้าวควรดูแลให้ครอบคลุมเรื่องที่พักอาศัย โดยเสนอให้มีการจัดทำระบบทะเบียนแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาอยู่อาศัยในชุมชนให้ชัดเจนและเป็นปัจจุบัน เพื่อใช้ในการตรวจสอบดูแลไม่ให้เกิดความขัดแย้งและความปลอดภัยในชุมชน

๕) เสนอให้บรรจุเรื่องเศรษฐกิจหมุนเวียนในหลักสูตรการเรียนการสอนในทุกระดับ รวมทั้งผนวกรวมในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพแรงงานทุกด้าน

ภาพการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้ง ๒ เรื่อง การพัฒนาและประเมินทางเลือกการพัฒนากิจกรรมการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ ๒ ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
วันที่ ๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕
ณ โรงแรมเดอะ เวโล โฮเทล แอนด์ บีเอ็มเอ็กซ์ ปั๊ม แทร็ค จังหวัดสระแก้ว

ภาพการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้ง ๒ เรื่อง การพัฒนาและประเมินทางเลือกการพัฒนากิจกรรมการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ ๒ ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
วันที่ ๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕
ณ โรงแรมเดอะ เวโล โฮเทล แอนด์ บีเอ็มเอ็กซ์ ปั๊ม แทร็ค จังหวัดสระแก้ว (ต่อ)

ภาพการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้ง ๒ เรื่อง การพัฒนาและประเมินทางเลือกการพัฒนากิจกรรมการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ ๒ ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
วันที่ ๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕
ณ โรงแรมเดอะ เวโล โฮเทล แอนด์ บีเอ็มเอ็กซ์ ปั๊ม แทร็ค จังหวัดสระแก้ว (ต่อ)

ภาพการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้ง ๒ เรื่อง การพัฒนาและประเมินทางเลือกการพัฒนากิจกรรมการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ ๒ ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
วันที่ ๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕
ณ โรงแรมเดอะ เวโล โฮเทล แอนด์ บีเอ็มเอ็กซ์ ปั๊ม แทร็ค จังหวัดสระแก้ว (ต่อ)

ภาพการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้ง ๒ เรื่อง การพัฒนาและประเมินทางเลือกการพัฒนากิจกรรมการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ ๒ ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
วันที่ ๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕
ณ โรงแรมเดอะ เวโล โฮเทล แอนด์ บีเอ็มเอ็กซ์ ปั๊ม แทร็ค จังหวัดสระแก้ว (ต่อ)

ภาพการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้ง ๒ เรื่อง การพัฒนาและประเมินทางเลือกการพัฒนากิจกรรมการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ ๒ ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
วันที่ ๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕
ณ โรงแรมเดอะ เวโล โฮเทล แอนด์ บีเอ็มเอ็กซ์ ปั๊ม แทร็ค จังหวัดสระแก้ว (ต่อ)

ภาพการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้ง ๒ เรื่อง การพัฒนาและประเมินทางเลือกการพัฒนากิจกรรมการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ ๒ ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
วันที่ ๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕
ณ โรงแรมเดอะ เวโล โฮเทล แอนด์ บีเอ็มเอ็กซ์ ปั๊ม แทร็ค จังหวัดสระแก้ว (ต่อ)

ภาพการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้ง ๒ เรื่อง การพัฒนาและประเมินทางเลือกการพัฒนากิจกรรมการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ ๒ ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
วันที่ ๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕
ณ โรงแรมเดอะ เวโล โฮเทล แอนด์ บีเอ็มเอ็กซ์ ปั๊ม แทร็ค จังหวัดสระแก้ว (ต่อ)

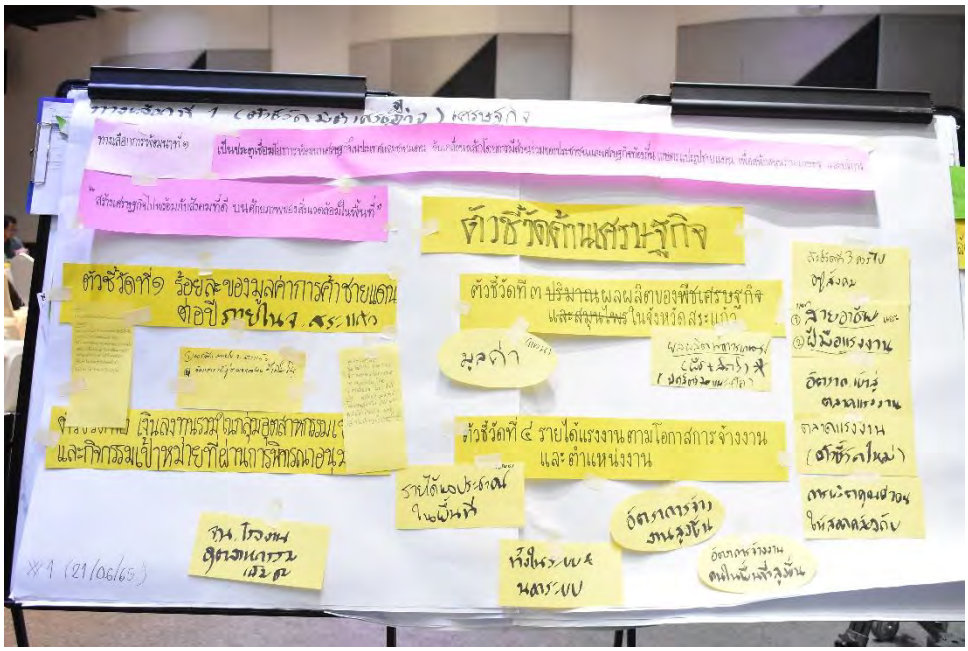
ภาพการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้ง ๒ เรื่อง การพัฒนาและประเมินทางเลือกการพัฒนา กิจกรรมการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ ๒ ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ วันที่ ๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕ ณ โรงแรมเดอะ เวโล โฮเทล แอนด์ บีเอ็มเอ็กซ์ ปั๊ม แทร็ค จังหวัดสระแก้ว (ต่อ)

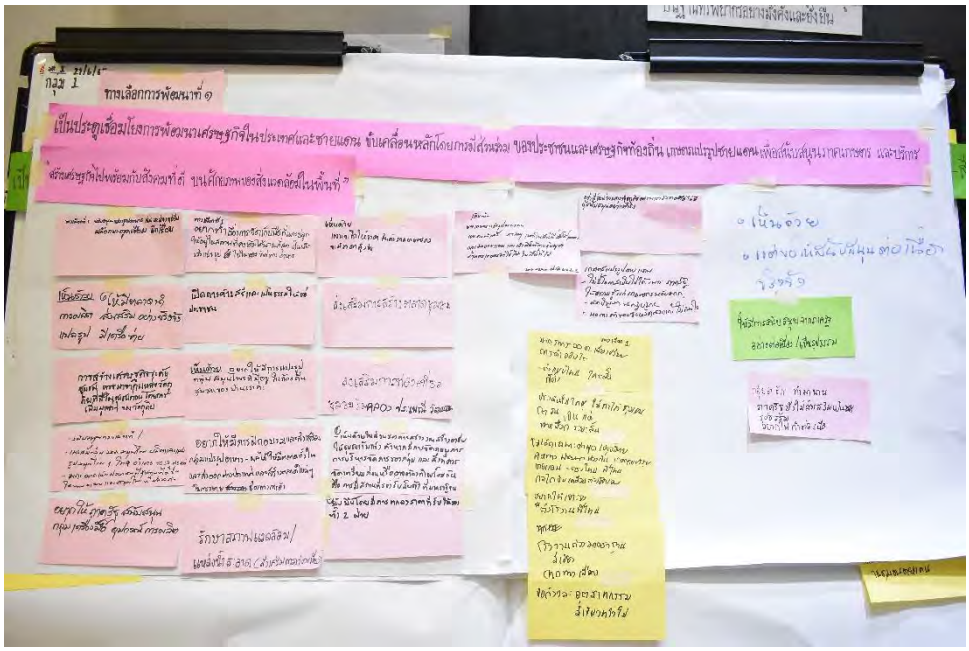

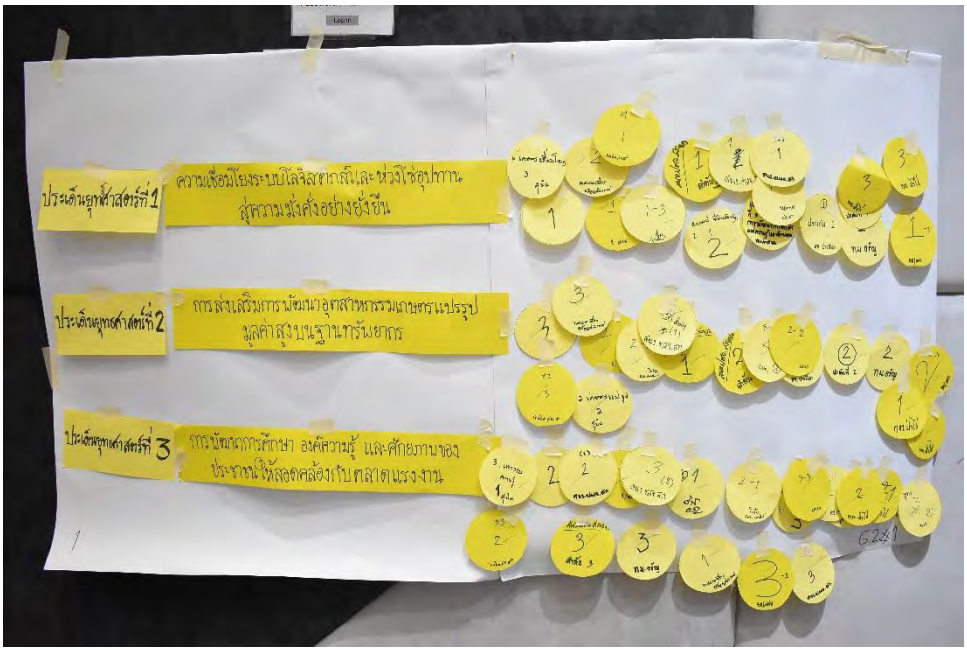
ภาพการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้ง ๒ เรื่อง การพัฒนาและประเมินทางเลือกการพัฒนากิจกรรมการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ ๒ ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
วันที่ ๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕
ณ โรงแรมเดอะ เวโล โฮเทล แอนด์ บีเอ็มเอ็กซ์ ปั๊ม แทร็ค จังหวัดสระแก้ว (ต่อ)

ภาพการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้ง ๒ เรื่อง การพัฒนาและประเมินทางเลือกการพัฒนา กิจกรรมการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ ๒ ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ วันที่ ๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕ ณ โรงแรมเดอะ เวโล โฮเทล แอนด์ บีเอ็มเอ็กซ์ ปั๊ม แทร็ค จังหวัดสระแก้ว (ต่อ)

สศช. จัดการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 2 เรื่อง การพัฒนาและประเมินทางเลือกการพัฒนา

ภายใต้โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ 2

ณ โรงแรมเดอะเวโล โฮเต็ล แอนด์ บีเอ็มเอ็กซ์ ปั๊มพ์ แทร็ค จังหวัดสระแก้ว

เมื่อวันอังคารที่ 21 มิถุนายน พ.ศ. 2565 เวลา 08.30 - 16.30 น. **ดร.วิชญายุทธ บุญชิต รองเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ** ให้เกียรติเป็นประธานในการกล่าวเปิดการประชุมฯ โดยมี **นายธีระชัย ลิ้มประสิทธิศักดิ์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระแก้ว** กล่าวต้อนรับ และ**รองศาสตราจารย์ ดร.สุระ พัฒนเกียรติ คณบดีคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล** กล่าวชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการฯ และการประชุมฯ ครั้งที่ 2 นี้

โดยมีผู้แทนจากภาคประชาชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านสังคมและเศรษฐกิจ **จำนวนรวม 106 คน**

โดยในการประชุมฯ ครั้งนี้ เป็นหนึ่งในการประชุมฯ **เพื่อร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียในการพัฒนาและประเมินทางเลือกการพัฒนา** ผ่านการให้ค่าน้ำหนักตัวชี้วัดและการคาดการณ์ผลกระทบของทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ

ผลที่ได้จากการประชุมฯ

ผู้เข้าร่วมการประชุมฯ ได้มีบทบาทสำคัญในกระบวนการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาและประเมินทางเลือกการพัฒนา ผ่านการให้ค่าน้ำหนักตัวชี้วัด และการคาดการณ์ผลกระทบของทางเลือกการพัฒนา

โดยพบว่าผู้เข้าร่วมประชุมฯ ได้ร่วมกันอภิปรายทำความเข้าใจและตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับความหมายและความครอบคลุม ตลอดจนความน่าเชื่อถือของตัวชี้วัด ซึ่งมีข้อสังเกตเพิ่มเติม เช่น "ร้อยละที่เพิ่มขึ้นต่อปีของมูลค่าการค้าชายแดน ควรระบุว่าเป็นมูลค่าสินค้าจากจังหวัดสระแก้วโดยตรง (ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ)" "ควรปรับเปลี่ยนคำว่าปริมาณขยะเป็น ผลกระทบที่เกิดจากปริมาณขยะหรือการจัดการขยะ (ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม)" เป็นต้น

ทั้งนี้ สำหรับประเด็นทางเลือกการพัฒนา พบว่าผู้เข้าร่วมการประชุมฯ มีความคิดเห็นในเชิงบวกต่อทางเลือกการพัฒนาทั้ง 3 ทางเลือก โดยให้ความคิดเห็นว่า "ในแต่ละทางเลือกการพัฒนานั้นมีความชัดเจนในตัวเอง และสามารถระบุถึงลักษณะการขับเคลื่อนการพัฒนา SEZ สระแก้วที่แตกต่างกัน และมีความครอบคลุมในประเด็นสำคัญของการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพพื้นที่ มุ่งสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนา SEZ สระแก้วเช่นเดียวกัน

ติดตามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

: **การขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ - SEA**

: sea@nesdc.go.th : SEANESDC : @sea_nesdc

การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 2
เรื่อง การพัฒนาและประเมินทางเลือกการพัฒนา

ภายใต้โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ 2
ณ โรงแรมเดอะเวโล โฮเต็ล แอนด์ บีเอ็มเอ็กซ์ ปั๊มพ์ แทร็ค จังหวัดสระแก้ว

วัตถุประสงค์การประชุม

เพื่อร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียในการพัฒนาทางเลือกการพัฒนาและการประเมินทางเลือกการพัฒนา ผ่านการให้ค่าน้ำหนักตัวชี้วัดและการคาดการณ์ผลกระทบของทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ

ช่วงเวลาดำเนินการ

วันอังคารที่ 21 มิถุนายน 2565
เวลา 08.30 - 16.30 น.

กลุ่มเป้าหมาย

พิจารณาจากความเป็นตัวแทน 3 ลักษณะ คือ ความเป็นตัวแทนของภาคส่วนการพัฒนา ความเป็นตัวแทนที่ครอบคลุมประเด็นยุทธศาสตร์และทางเลือกการพัฒนา และผู้แทนที่เคยเข้าร่วมกระบวนการมีส่วนร่วมในโครงการติดตามฯ ระยะที่ 1 หรือผู้ที่เคยเข้าร่วมกระบวนการมีส่วนร่วมในการประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ 1 ในโครงการติดตามฯ ระยะที่ 2

รูปแบบการประชุม

เป็นการจัดประชุมกลุ่มย่อยฯ โดยในช่วงเช้าเป็นการนำเสนอกระบวนการดำเนินงาน SEA ของกิจกรรมภายใต้โครงการติดตามฯ ระยะที่ 2 จากนั้นมีการเสวนา เรื่อง "การขับเคลื่อนแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)" จากผู้แทน 5 หน่วยงาน ประกอบด้วย สำนักงานจังหวัดสระแก้ว แขวงทางหลวงจังหวัดสระแก้ว สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดสระแก้ว หอการค้าจังหวัดสระแก้ว และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำหรับในช่วงบ่าย เป็นการนำเสนอและระดมความคิดเห็น เรื่อง "การพัฒนาทางเลือกการพัฒนา" และการนำเสนอเรื่อง "การประเมินทางเลือกการพัฒนา และมีการประชุมกลุ่มย่อย เรื่อง "การให้ค่าน้ำหนักตัวชี้วัดและการคาดการณ์ผลกระทบของทางเลือกการพัฒนา" จำนวน 3 กลุ่ม กลุ่มละประมาณ 25 คน โดยแต่ละกลุ่มประกอบด้วยผู้แทนผู้มีส่วนได้เสียจากหน่วยงานและภาคส่วนที่มีภารกิจและความเชี่ยวชาญใกล้เคียงกัน หรือเป็นผู้แทนกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องประสานงานหรือมีความร่วมมือในการทำงานกัน

สรุปผลการประชุม

ผู้เข้าร่วมการประชุมกลุ่มย่อยฯ ได้ร่วมกันกำหนดทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ ที่จะส่งผลให้การพัฒนา SEZ สระแก้ว บรรลุเป้าหมายการพัฒนา ไปสู่ภาพอนาคตที่ต้องการร่วมกัน และบรรลุวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ทำให้การประชุมกลุ่มย่อยฯ ในครั้งนี้ ได้มาซึ่งทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสม (Preferred Alternative) โดยในการกำหนดน้ำหนักปัจจัยหลักจะเห็นได้ว่าผู้มีส่วนได้เสียให้ค่าน้ำหนักด้านสังคมสูงกว่าด้านสิ่งแวดล้อมและด้านเศรษฐกิจ

ติดตามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

: **การขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ - SEA**

: sea@nesdc.go.th : SEANESDC : @sea_nesdc

รายงานการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้ง ๓ เรื่อง การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน และการผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว
ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
วันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕
ณ โรงแรมเดอะ เวโล โฮเทล แอนด์ บีเอ็มเอ็กซ์ ปั๊ม แทร็ค จังหวัดสระแก้ว

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. ที่ปรึกษาโครงการฯ

๑.	นางสินี ช่วงฉ่ำ	ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาเชิงพื้นที่
๒.	รศ. ดร.วันเพ็ญ วิโรจนกูฏ	ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
๓.	ดร.วิเทศ ศรีเนตร	ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
๔.	ดร.อรันย์ ศรีรัตนา ทาบูกานอน	ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
๕.	ดร.ภัทรา เสมอวงษ์	ผู้เชี่ยวชาญด้านมนุษย์และสังคม
๖.	ผศ. ดร.กฤตณะ พฤกษากร	นักวิจัย
๗.	ดร.ธัญภัทร ศาสตระบุรุษ	บุคลากรสนับสนุน
๘.	นายศิรสิทธิ์ วงศ์วาสนา	บุคลากรสนับสนุน
๙.	นายกิจภาณุวัฒร์ ธนธาราคีรี	บุคลากรสนับสนุน
๑๐.	นางสาวกมลวรรณ ศรีราช	บุคลากรสนับสนุน
๑๑.	นางสาวศิรินภา มิ่งส่วน	บุคลากรสนับสนุน
๑๒.	นายจตุรนต์ คูพัฒนานนท์	บุคลากรสนับสนุน
๑๓.	นายปฐมพต ฉินสวัสดิ์พันธุ์	บุคลากรสนับสนุน
๑๔.	นางสาวศิริลักษณ์ รัตน์บัวชุม	บุคลากรสนับสนุน
๑๕.	นางสาวธานี แสงอ่อน	บุคลากรสนับสนุน
๑๖.	นางสาวปัฐมาภรณ์ ใสทา	บุคลากรสนับสนุน
๑๗.	นางสาวญาณินทร์ คงเดชา	บุคลากรสนับสนุน
๑๘.	นายภรัญยู รัตนบุรี	บุคลากรสนับสนุน

๒. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๑.	ดร.วิชญายุทธ บุญชิต	ประธานกรรมการ
๒.	นางสาวนุชจรี วงษ์สันต์	รองประธานกรรมการ
๓.	ผศ. ดร.เรวดี โรจนกนันท์	กรรมการ
๔.	นางสาวสุภัทรา เชิดชูไชย	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๕.	นายชาญชัย รุกขวัฒนกุล	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๖.	นายนฤเบศ สิงห์คะนัน	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๗.	นางสาวจารุภา พรหมมงคล	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๘.	นายนภดล เลิศวิลัย	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๙.	นางสาวณัฐริกา กงจันทร์	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๐.	นางสาววิสาขา โภชจะโป๊ะ	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๑.	นางสาวอารียา อุตขาว	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓. รายชื่อผู้เข้าร่วมการอบรมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นครั้งที่ ๓

กลุ่มที่ ๑ ผู้แทนหน่วยงานภาคประชาชน

๑.	นางสาวอรัญญา ผลาหาญ	กำนันตำบลผักขะ
๒.	นางยุพิน ผสมสุข	สารวัตรกำนันตำบลผักขะ
๓.	นายสมพร ก่อเกิด	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๒ ตำบลป่าไร่
๔.	นางคำปอง อินทร์ถึก	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเห็ดกระด้างและเห็ดขอนขาว ต.ป่าไร่
๕.	นางอารีย์ เชิงรัมย์	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเห็ดกระด้างและเห็ดขอนขาว ต.ป่าไร่
๖.	นายเอกราช ตัณฑิกุล	สมาคมเกษตรกรชายแดนบูรพา

๗.	นายสุรชัย วงศ์จอม	สมาคมเกษตรกรชายแดนบูรพา
๘.	นายรุ่งเพชร พิมพ์อ่อน	สมาพันธ์เกษตรกรรมยั่งยืนสระแก้ว
๙.	นางอัญชนา นุชธิสาร	สมาพันธ์เกษตรกรรมยั่งยืนสระแก้ว
๑๐.	นายวรเชษฐ์ สุริยะหน่อคำชัย	สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดสระแก้ว
๑๑.	นายธวัชชัย ลิ่มเฮง	สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดสระแก้ว
๑๒.	นางสาววิลาวรรณ มาลี	สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดสระแก้ว
๑๓.	นางกรุณาพร บำรุงนา	ประชาชน
๑๔.	นางสมควร วงศ์ศิลป์	ประชาชน
๑๕.	นางคณิศร ศรีบุรินทร์	ประชาชน
๑๖.	นางแขไข สุทธิพร	ประชาชน
๑๗.	นางนารี สว่างสุข	ประชาชน
๑๘.	นางสาวนวลเพ็ญ เฉียบกระโทก	ประชาชน
๑๙.	นางสาวทองใบ สันพายุ	ประชาชน
๒๐.	นางเนตรนภา วงษ์มณี	ประชาชน
๒๑.	นางกันยา คำตุ่น	ประชาชน
๒๒.	นางสาคร คล่องแคล่ว	ประชาชน
๒๓.	นางจิตภา ภู่มี	ประชาชน
๒๔.	นางสมจิต	ประชาชน
๒๕.	นางธารทิพย์ ระยะไทย	ประชาชน
๒๖.	นางสาววรนุช ชายลคร	ประชาชน

กลุ่มที่ ๒ ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม

๑.	นายชัยสิทธิ์ คุณริยา	วิทยาลัยเทคนิคสระแก้ว
๒.	นายณัฐวุฒิ วิงวอน	ศูนย์ป่าไม้สระแก้ว
๓.	นายพงศ์จิตต์ รวีกิจสัมฤทธิ์	สำนักงานจังหวัดสระแก้ว
๔.	นางสาวนิภาพงษ์ ปัญญาวีราภรณ์	สำนักงานที่ดินจังหวัดสระแก้ว
๕.	นางน้ำฝน อิ่มจันทร์	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดสระแก้ว
๖.	นางนุชนารถ หนุนอริยทรัพย์	สำนักงานประมงจังหวัดสระแก้ว

๗.	นายชิดชัย อาสาวดีรส	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสระแก้ว
๘.	นายณัฏฐวัฒน์ เรืองรัมย์	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสระแก้ว
๙.	นายจงสวัสดิ์ มณีจอม	สำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้ว
๑๐.	นางสาวรัตนา ถาวร	สำนักงานเกษตรอำเภอวัฒนานคร
๑๑.	นางสุจรรยา ลาบศรี	สำนักงานเกษตรอำเภออรัญประเทศ
๑๒.	นายสุบิน ดวงสัมฤทธิ์	สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านด่าน
๑๓.	นางสาวมณีนุช ขุมคำ	สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านด่าน
๑๔.	นางสาวกุลวิดา เพียกุลเพ็ง	สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านด่าน
๑๕.	นางสาวรจรินทร์ สีคาม	สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านใหม่หนองไทร
๑๖.	นายอมรเทพ โลตุฤทธิ์	สำนักงานเทศบาลเมืองอรัญญประเทศ
๑๗.	นายสุเมธ คันธใส	สำนักงานเทศบาลเมืองอรัญญประเทศ
๑๘.	นายพงศกร กัลยานุกูล	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสระแก้ว
๑๙.	นางทิพวรรณ เที่ยงวงศ์	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสระแก้ว
๒๐.	นางสาวพัชรินทร์ สุวรรณ์	อุทยานแห่งชาติปางสีดา
๒๑.	นางสาวสุรีรัตน์ สุขลาภ	อุทยานแห่งชาติปางสีดา
๒๒.	นายชัยพฤกษ์ เจริญจิตต์	องค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว
๒๓.	นายบุญฤทธิ์ วงษ์อุดม	โครงการชลประทานสระแก้ว

กลุ่มที่ ๓ ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านสังคมและเศรษฐกิจ

๑.	นางสาวรัชนา นำนาผล	การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
๒.	นายวีระชัย เทียนทอง	การประปาส่วนภูมิภาค สาขาสระแก้ว
๓.	นายบรม ศิลปชัย	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดสระแก้ว
๔.	นางสาวสิริยา สกุลครู	ด่านศุลกากรอรัญประเทศ
๕.	พ.ต.ท.จิรเดช พุฒินาทพัฒน์	ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดสระแก้ว
๖.	นายชาญชัย คุณาพรพิทักษ์	บริษัท น้ำตาลและอ้อยตะวันออก จำกัด (มหาชน)
๗.	นายจงกล เอี่ยมพงศ์ศิริกุล	บริษัท น้ำตาลและอ้อยตะวันออก จำกัด (มหาชน)
๘.	นางสาวทิพย์สุดา รูปอ้วน	บริษัท อีบีพีเอทานอล จำกัด
๙.	นางสาวกนกพรรณ ศักดิ์สุริยา	บริษัท เอี่ยมบูรพา จำกัด

๑๐.	นายประมวล ทองบุญเรือง	บริษัท เอี่ยมบูรพา จำกัด
๑๑.	นางสาวอาภาพรณ์ บุญอินทร์	บริษัท เอี่ยมบูรพา จำกัด
๑๒.	นายสมชิด บัวผัน	ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน สระแก้ว
๑๓.	นางสาวชื่นจิต ปัญจนุวัฒน์	ศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดสระแก้ว
๑๔.	ว่าที่ร้อยตรีวีระชล วิบูลย์พิมพา	ศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดสระแก้ว
๑๕.	นางสาวธิกมาส สุขุมคัมภีรภาพ	สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระแก้ว
๑๖.	นางสาวสุชีรา ปักษาพันธ์	สำนักงานพลังงานจังหวัดสระแก้ว
๑๗.	นางสาวกัญญาภัค สุริโย	สำนักงานพลังงานจังหวัดสระแก้ว
๑๘.	นางสาวธนพร สังขรัตน์	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสระแก้ว
๑๙.	ว่าที่ร้อยตรีวิสุทธาธิปบดี	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสระแก้ว
๒๐.	นายธีรวัฒน์ ฆะราช	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสระแก้ว
๒๑.	นางสาวปราณี มานะบัง	สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสระแก้ว
๒๒.	นางสาวพนิตนาฏ ไพโรจน์	สำนักงานแรงงานจังหวัดสระแก้ว
๒๓.	ผศ. ดร.วิชุดา จันทร์ข้างแรม	หอการค้าจังหวัดสระแก้ว
๒๔.	นางสาวพิชนันท์ เงางาม	อุทยานประวัติศาสตร์สด๊กก๊อกธม

ดร.วิเทศ ศรีเนตร: กล่าวสรุปการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้ง ๒ ดังนี้

๑) ผลลัพธ์ของการเสวนา เรื่อง การขับเคลื่อนแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ดังนี้ ๑) ได้รับทราบข้อมูลเชิงลึก เปิดใจต่อข้อจำกัด อุปสรรคของการพัฒนา SEZ สระแก้วที่ผ่านมา เช่น ไม่จูงใจให้มีผู้เข้ามาพัฒนาพื้นที่ การเป็นเพียงทางผ่านทางเศรษฐกิจไม่สร้างรายได้ให้ท้องถิ่น สร้างผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมให้พื้นที่ การพัฒนาที่ตรงกับความต้องการของประชาขน การไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่ เป็นต้น ๒) ข้อเสนอแนะในการแก้ไขข้อจำกัดและอุปสรรคที่เป็นสาเหตุการไม่สามารถทำให้พื้นที่ SEZ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อจังหวัดและประชาชนในพื้นที่ ๓) ข้อเสนอแนะโอกาสในการนำ SEA มาใช้ในการปรับปรุงการพัฒนาพื้นที่และจังหวัด ในการวางและตอบโจทย์ของจังหวัด ประชาชน เกษตรกรภาคเอกชน และหน่วยงานในพื้นที่

๒) ผลลัพธ์จากการบรรยาย เรื่อง การพัฒนาทางเลือก ผู้มีส่วนได้เสียได้รับทราบและเข้าใจลักษณะของทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ และข้อมูลฐานที่จะใช้ในการพิจารณาทางเลือกการพัฒนาและผลกระทบของทางเลือกการพัฒนา

๓) ผลลัพธ์ที่ได้จากกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น คือ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมกันพิจารณาลักษณะของทางเลือกการพัฒนาว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร จะก่อให้เกิดการพัฒนา SEZ อะไร ทั้งข้อดีและข้อเสีย และหาทางเลือกที่ปรับปรุงจากการมีส่วนร่วม และได้ผลของสัดส่วนน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม และดัชนีทั้งสามมิติของการพัฒนาที่จะใช้ในการให้น้ำหนักในการประเมินทางเลือกการพัฒนาร่วมกัน ดังนี้

๓.๑) ค่าน้ำหนักปัจจัยหลัก

(๑) ปัจจัยหลักด้านเศรษฐกิจ ได้ค่าน้ำหนัก ๓๐.๑๒ %

(๒) ปัจจัยหลักด้านสังคม ได้ค่าน้ำหนัก ๓๗.๘๗ %

(๓) ปัจจัยหลักด้านสิ่งแวดล้อม ได้ค่าน้ำหนัก ๓๒.๐๑ %

๓.๒) ค่าน้ำหนักตักชี้วัดในแต่ละด้าน

(๑) ปัจจัยหลักด้านเศรษฐกิจ

- ร้อยละของมูลค่าการค้าชายแดนต่อปี ได้ค่าน้ำหนัก ๙.๔๓ %
- เงินลงทุนรวมในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายและกิจการเป้าหมายที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ ได้ค่าน้ำหนัก ๘.๑๒ %
- ปริมาณผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว ได้ค่าน้ำหนัก ๗.๔๑ %
- รายได้แรงงานตามโอกาสการจ้างงานและตำแหน่งงาน ได้ค่าน้ำหนัก ๕.๑๖ %

(๒) ปัจจัยหลักด้านสังคม

- จำนวนแรงงานไทย และแรงงานต่างด้าวในพื้นที่จังหวัดสระแก้วและ SEZ สระแก้ว ที่ผ่านการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะฝีมือที่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน ได้ค่าน้ำหนัก ๑๖.๒๖ %
- จำนวนหลักสูตรในสถาบันการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ได้ค่าน้ำหนัก ๑๒.๐๒ %
- ร้อยละที่ของจำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. ได้ค่าน้ำหนัก ๙.๕๙ %

(๓) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

- จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่ผ่านเกณฑ์อุตสาหกรรมสีเขียว ได้ค่าน้ำหนัก ๙.๖๗ %
- จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอุตสาหกรรมเอส (มอก.เอส) ได้ค่าน้ำหนัก ๘.๒๔ %

- จำนวนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ได้ค่าน้ำหนัก ๖.๔๔ %
- ปริมาณขยะ ได้ค่าน้ำหนัก ๗.๖๗ %

รศ. ดร. วันเพ็ญ วิโรจนกูฏ: บรรยายทางเลือกการพัฒนา ที่ปรับปรุงจากการมีส่วนร่วมการประเมินผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ รวมทั้งการวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกการพัฒนา เพื่อให้ได้ทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสมที่สุด และอธิบายตัวอย่างการประเมินผลกระทบโดยการคาดการณ์ทิศทางผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยใช้กราฟแสดงข้อมูลฐานของตัวอย่างตัวชี้วัดในสภาพปกติจากปีปัจจุบัน แล้วระดมความคิดเห็นผู้เข้าร่วมการประชุมคาดการณ์ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอีก ๕ ปีข้างหน้าภายใต้การดำเนินการตามแนวทางของ ๓ ทางเลือกการพัฒนา ซึ่งแต่ละทางเลือก คาดว่าจะมีระดับผลกระทบใน ๕ ปีข้างหน้าที่แตกต่างกัน ในการนี้ ได้กำหนดให้มีการจำแนกระดับผลกระทบเป็น ๕ ระดับ

เมื่อผู้เข้าร่วมการประชุมมีความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของตัวชี้วัดและสภาพปกติของแต่ละตัวชี้วัด รวมทั้งองค์ประกอบของแต่ละทางเลือกการพัฒนา ผู้บรรยายให้ผู้เข้าร่วมประชุมทำการระบุความคิดเห็นจากการวิเคราะห์ในแบบการประเมินระดับผลกระทบของแต่ละทางเลือกการพัฒนาและการประเมินเปรียบเทียบความสำคัญของแต่ละทางเลือกการพัฒนา โดยวิธีเปรียบเทียบเป็นคู่ (Pair Wise) และบรรยายแนวทางกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน ประกอบด้วย มาตรการส่งเสริมผลกระทบเชิงบวก มาตรการหลีกเลี่ยงผลกระทบเชิงลบและมาตรการลดผลกระทบเชิงลบ

นางสินี ช่วงฉ่ำ: บรรยายการผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้วและขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ โดยอธิบายเป้าหมายการผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้วและแผนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชี้แจงข้อสังเกต เรื่องประเด็นท้าทายและประเด็นที่ต้องเร่งศึกษาเพิ่มเติมเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วและจังหวัดสระแก้วอย่างยั่งยืน อธิบายกระบวนการทำแผนของประเทศไทยที่เน้นการมีส่วนร่วมตั้งแต่ระดับชาติจนถึงระดับหมู่บ้าน/ชุมชนโดยSEA สามารถบูรณาการได้ในแผนระดับจังหวัดได้ และวิทยากรให้ผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็น ความคาดหวังจากผลการจัด SEA ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว โดยผู้เข้าร่วมคาดหวังให้การผนวกผลเป็นจริง แต่มีความกังวลใจเรื่องการให้ความสำคัญของจังหวัดสระแก้วต่อแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้วที่จะได้ ซึ่งทางสำนักงานจังหวัดสระแก้วไม่สามารถแก้ปัญหาเพียงลำพัง ต้องมีหน่วยงานอื่นสนับสนุนอย่างจริงจัง โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน และเสนอให้มีการเปรียบเทียบ SEZ ทั้ง ๑๐ จังหวัด หากมี SEZ ในจังหวัดที่เดินหน้าไปได้ไกลกว่าพื้นที่อื่น ควรทำเป็นต้นแบบเพื่อให้ SEZ อื่นๆ เรียนรู้ปัญหา และศึกษาบทเรียนและแนวทางการแก้ไข โดยควรให้ความสำคัญกับการพิจารณาถึงแนวทางการแก้ไขปัญหา และประเด็นการขับเคลื่อน มากกว่าพิจารณาประเด็นปัญหาการผนวกผล SEA เข้ากับแผน SEZ สระแก้วคาดว่าจะบรรลุวัตถุประสงค์ แต่ควรทำอย่างไรให้มีผู้ประกอบการมีข้อสงสัยถึงแนวทางในการขับเคลื่อน SEZ สระแก้ว ว่าจะดำเนินการอย่างไรต่อไป และมีข้อเสนอแนะว่าสำนักงานจังหวัดสระแก้วควรรับทราบถึงปัญหาของประชาชนในพื้นที่ เช่น ข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์ที่ดิน นอกจากนี้ การดำเนินนโยบายต่าง ๆ ควรพัฒนาจากปัญหาของชุมชน ไม่ใช่เพียงแค่นำมาเสนอให้ชุมชนยอมรับ และผู้เข้าร่วมคาดหวังว่าจะไม่กลับมาคุยเรื่องเดิมอีก คนในพื้นที่ต้องการสิงแวดล้อมที่ดีอยากให้มี

การขับเคลื่อนอยากเป็นรูปธรรมซึ่งอาจต้องอาศัยการประสานงานจากหลายฝ่าย และอยากได้ปฏิทินความคืบหน้า

๑) สรุปผลทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสม

ผลคะแนนทางเลือกที่เหมาะสมที่ผู้มีส่วนได้เสียร่วมกันเลือก คือ ทางเลือกการพัฒนาที่ ๓ เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศและชายแดน ขับเคลื่อนโดยพัฒนาระบบโลจิสติกส์และเศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจชีวภาพ – หมุนเวียน – สีเขียว สามารถนำไปผนวกกับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนา SEZ สระแก้วและแผนพัฒนาของส่วนงานที่เกี่ยวข้องได้และจะทำให้ได้ (ร่าง) ผล SEA ที่ตอบโจทย์ครอบคลุมทุกมิติ

๒) สรุปผลแนวทางกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน

๒.๑) มาตรการส่งเสริมผลกระทบเชิงบวก

ด้านการศึกษา: ควรมีหลักสูตรภาษาต่างประเทศเรียนฟรีอย่างแท้จริง ควรมีหลักสูตรหลายทางเลือกมุ่งเน้นให้มีหลักสูตรพิเศษที่สอดคล้องกับตลาดแรงงานสร้างความร่วมมือกับเอกชนในการจัดทำหลักสูตร ส่งเสริมบุคลากรการศึกษาให้มีประสิทธิภาพส่งเสริมการเรียนที่เน้นการปฏิบัติ และมีส่วนร่วมมากกว่าเรียนภาคทฤษฎีจัดทำหลักสูตรระยะสั้นที่มุ่งเน้นทักษะฝีมือแรงงานส่งเสริมวิชาศีลธรรมและหน้าที่พลเมืองความเท่าเทียมของคุณภาพการศึกษาระหว่างโรงเรียนรัฐบาลและเอกชนและ สร้างศูนย์กลางการศึกษาที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ ส่งเสริมขีดความสามารถของชุมชน เช่น การอบรมการพัฒนาสินค้าให้ตอบสนองความต้องการตลาดสมัยใหม่ เป็นต้น และใช้ประโยชน์พื้นที่ว่างเปล่าเป็นศูนย์การเรียนรู้ หรือศูนย์ขายสินค้าตลาด ควรมีการส่งเสริมการบูรณาการระหว่างองค์กร เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพและคัดสรรผู้เชี่ยวชาญที่มีแนวคิดเชิงบวกต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งจากภายนอกและภายในจังหวัดสระแก้ว เพื่อร่วมพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในจังหวัดสระแก้ว ควรมีมาตรการที่ส่งเสริมการพัฒนาองค์ความรู้ในการขายสินค้าออนไลน์บน Digital Platform

ด้านการเกษตร: ใช้เทคโนโลยีให้มากขึ้น รวมถึงการให้ความรู้แก่เกษตรกร ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมในกระบวนการผลิต หน่วยงานภาครัฐ ควรส่งเสริมมาตรการด้านการเกษตร เช่น กะเพราซึ่งมีการนำเข้าสูงที่สุดในประเทศไทย เป็นต้น เพื่อให้เกิดการเพาะปลูกภายในจังหวัดและค้าขายโดยประชาชนภายในจังหวัดสระแก้ว รวมถึง ควรศึกษาข้อมูลคู่ค้าความร่วมมือระหว่างผู้ส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน ลดต้นทุนการผลิต และส่งเสริมความร่วมมือกับภาคเอกชน

ด้านแรงงาน: สร้างความตระหนักรู้ให้แก่ประชาชนให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม ส่งเสริมการสร้างแรงจูงใจในการทำงานในพื้นที่ เช่น มีสวัสดิการให้แก่ลูกจ้าง กำหนดอัตราค่าแรงให้เหมาะสมตามวุฒิความรู้และความสามารถ รวมถึงความรับผิดชอบต่องาน เป็นต้น และสร้าง แรงจูงใจในการทำงานในพื้นที่ เช่น มีสวัสดิการให้แก่ลูกจ้าง กำหนดอัตราค่าแรงให้เหมาะสมตามวุฒิความรู้และความสามารถ รวมถึงความรับผิดชอบต่องาน เป็นต้น มีการพัฒนาแรงงานเฉพาะด้านให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งต้องใช้เวลาไม่นาน (หลักสูตรระยะสั้น) และสามารถนำมาใช้ประกอบอาชีพได้จริง มีแหล่งงานรองรับแรงงานที่มีศักยภาพ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้คนทำงานในประเทศ สร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานให้มีความสมดุล

(Work Life Balance) เพื่อส่งเสริมทัศนคติเชิงบวกแก่แรงงานให้มีความพร้อมต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ส่งเสริมให้มีการฝึกงานในสถานประกอบการ รวมถึงพัฒนาทักษะเฉพาะด้าน

ด้านการบริหาร: ควรมีการถอดบทเรียนที่เกิดจากเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอื่น ๆ ถึงวิธีการแก้ไขปัญหา การดำเนินการขับเคลื่อน และผลจากการพัฒนา ปัจจุบันมีการปรับเปลี่ยนผู้บริหารระดับสูงที่มีอำนาจต่อพื้นที่ในจังหวัดสระแก้ว ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการพัฒนา และขับเคลื่อนโครงการต่าง ๆ ที่ได้มีการดำเนินการ ทำให้โครงการพัฒนาไม่มีผลเชิงประจักษ์หรือไม่เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ การดำเนินการส่งเสริม สนับสนุนต่าง ๆ ควรมีการดำเนินการผลักดันอย่างต่อเนื่อง

ด้านคมนาคม: พัฒนาและปรับปรุงระบบขนส่งสาธารณะเส้นทางสาธารณะและคมนาคมภายในพื้นที่ให้มีความครอบคลุมและสมบูรณ์ รวมถึง รถประจำทางเดินทางไปยังอำเภออรัญประเทศได้โดยตรง รวมถึงระบบรางให้สามารถใช้งานได้อย่างครอบคลุม

๒.๒) มาตรการหลีกเลี่ยงผลกระทบเชิงลบ

ด้านการศึกษา:ปัจจุบันการศึกษาในระบบไม่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน และไม่ทันสมัย ควรหลีกเลี่ยงระบบการศึกษาที่มุ่งเน้นผลงานมากกว่าการสอน

ด้านแรงงาน: ควรมีมาตรการป้องกันแรงงานลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายความร่วมมือเรื่องแรงงาน

ด้านการบริหาร: ควรลดขั้นตอนของหน่วยงานราชการ และเพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ปัจจุบันขาดความแม่นยำ ชัดเจน และครอบคลุมของข้อมูล การให้บริการของหน่วยงานต่าง ๆ ยังไม่สมบูรณ์ ขาดความเข้าถึงชุมชนและประชาชนในพื้นที่ รวมถึงหลากหลายระบบไม่มีความสามารถใช้ได้จริง รวมถึงปัญหาบริการที่มีความทันสมัย แต่ที่ไม่สอดคล้องกับคนในพื้นที่

๒.๓) มาตรการลดผลกระทบเชิงลบ

ด้านการศึกษา: เนื่องจากจังหวัดสระแก้วใกล้บ่อน คาสิโน ของประเทศกัมพูชา จึงทำให้เด็กไม่เรียนและรายชื่อออกจากระบบการศึกษา

ด้านรางงาน: ควรมาตรการบรรเทาปัญหาการขาดแคลนแรงงาน โดยนำเข้าแรงงานที่มีทักษะฝีมือมาดำเนินการในช่วงแรก และให้คนในพื้นที่จังหวัดสระแก้วมาเรียนรู้

ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม: ขยะนำเข้า ได้แก่ สินค้ามือสอง ขยะจากนอกพื้นที่ ขยะจากกระบวนการผลิตขยะชุมชน เน้นการจัดการขยะจากต้นทาง โดยให้คัดแยกจากครัวเรือน ส่วนที่ขายได้ให้นำไปขาย ขยะชีวภาพทำปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยน้ำชีวภาพ และให้มีวิสาหกิจจัดการขยะ หรือจัดการโดยเทศบาล คลองตื้นเขินจากการไม่ได้ขุดลอก (คลองพรมโหด) เก็บกักน้ำไม่ได้ทำให้เกิดน้ำเสีย น้ำท่วม

รายงานการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้ง ๓ เรื่อง การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน และการผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว
ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
วันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕
ณ โรงแรมเดอะ เวโล โฮเทล แอนด์ บีเอ็มเอ็กซ์ ปั๊ม แทร็ค จังหวัดสระแก้ว

รายงานการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้ง ๓ เรื่อง การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน และการผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ วันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕ ณ โรงแรมเดอะ เวโล โฮเทล แอนด์ บีเอ็มเอ็กซ์ ปั๊ม แทร็ค จังหวัดสระแก้ว (ต่อ)

รายงานการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้ง ๓ เรื่อง การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน และการผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ วันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕ ณ โรงแรมเดอะ เวโล โฮเทล แอนด์ บีเอ็มเอ็กซ์ ปั๊ม แทร็ค จังหวัดสระแก้ว (ต่อ)

รายงานการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้ง ๓ เรื่อง การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน และการผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ วันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕ ณ โรงแรมเดอะ เวโล โฮเทล แอนด์ บีเอ็มเอ็กซ์ ปั๊ม แทร็ค จังหวัดสระแก้ว (ต่อ)

รายงานการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้ง ๓ เรื่อง การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน และการผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว
ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
วันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕
ณ โรงแรมเดอะ เวโล โฮเทล แอนด์ บีเอ็มเอ็กซ์ ปั๊ม แทร็ค จังหวัดสระแก้ว (ต่อ)

รายงานการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้ง ๓ เรื่อง การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน และการผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว
ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
วันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕
ณ โรงแรมเดอะ เวโล โฮเทล แอนด์ บีเอ็มเอ็กซ์ ปั๊ม แทร็ค จังหวัดสระแก้ว (ต่อ)

รายงานการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้ง ๓ เรื่อง การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน และการผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ วันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕ ณ โรงแรมเดอะ เวโล โฮเทล แอนด์ บีเอ็มเอ็กซ์ ปั๊ม แทร็ค จังหวัดสระแก้ว (ต่อ)

รายงานการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้ง ๓ เรื่อง การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน และการผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว
ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
วันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕
ณ โรงแรมเดอะ เวโล โฮเทล แอนด์ บีเอ็มเอ็กซ์ ปั๊ม แทร็ค จังหวัดสระแก้ว (ต่อ)

รายงานการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้ง ๓ เรื่อง การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน และการผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ วันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕ ณ โรงแรมเดอะ เวโล โฮเทล แอนด์ บีเอ็มเอ็กซ์ ปั๊ม แทร็ค จังหวัดสระแก้ว (ต่อ)

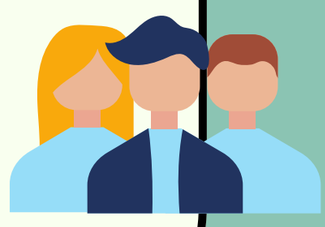

รายงานการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้ง ๓ เรื่อง การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน และการผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว
ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
วันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕
ณ โรงแรมเดอะ เวโล โฮเทล แอนด์ บีเอ็มเอ็กซ์ ปั๊ม แทร็ค จังหวัดสระแก้ว (ต่อ)

การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 3
เรื่องการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนและการผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว
ภายใต้โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ 2
ณ โรงแรม เดอะ เวโล โฮเต็ล แอนด์ บีเอ็มเอ็กซ์ ปั๊มพ์ แทร็ค จังหวัดสระแก้ว

เมื่อวันพุธที่ 22 มิถุนายน พ.ศ. 2565 เวลา 08.30 – 09.00 น.สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ร่วมกับคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และบริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด (UAE) ได้ดำเนินการจัดประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ 3 เรื่อง “การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน และการผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว” ซึ่งเป็นกิจกรรมต่อเนื่องจากการประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ 2 เรื่อง “การพัฒนาและประเมินทางเลือกการพัฒนา” เมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2565 เพื่อร่วมกับผู้มีส่วนได้เสีย ในการประเมินทางเลือกการพัฒนา ให้ได้ทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสม และการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน ตลอดจนแนวทางการผนวกผล SEA เข้ากับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) และการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ ณ โรงแรม เดอะเวโล โฮเต็ล แอนด์ บีเอ็มเอ็กซ์ ปั๊มพ์ แทร็ค จังหวัดสระแก้ว โดยมีผู้แทนจากภาคประชาชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านสังคมและเศรษฐกิจ **จำนวนรวม 73 คน** มีวิธีการดำเนินการประชุม คือ การนำเสนอมาตรการเพื่อความยั่งยืน และการผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้มีส่วนได้เสียร่วมพิจารณาและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น

ผลที่ได้จากการประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ 3

ผู้มีส่วนได้เสียในที่ประชุมแต่ละกลุ่มได้ร่วมกันอภิปรายทำความเข้าใจและพิจารณาทางเลือกการพัฒนา รวมถึงกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนต่าง ๆ ที่มีความเป็นไปได้ในการดำเนินงานตามแผนหรือแผนงานที่จะส่งผลให้การพัฒนา SEZ สระแก้ว มุ่งไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาและภาพอนาคตที่กำหนดไว้ภายใน 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) และบรรลุวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยแบ่งความคิดเห็นต่อร่างมาตรการเพื่อความยั่งยืนได้ออกเป็นมาตรการส่งเสริมผลกระทบเชิงบวก มาตรการหลีกเลี่ยงผลกระทบเชิงลบ และมาตรการลดหรือบรรเทาผลกระทบเชิงลบ ซึ่งจะเป็นข้อมูลให้คณะทำงานนำไปพิจารณาเรียบเรียงและนำเสนอให้ผู้มีส่วนได้เสียได้รับทราบและแสดงความคิดเห็นอีกครั้ง ภายในระยะเวลาดำเนินการของโครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ 2 ก่อนที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะนำผลการศึกษารับไปพิจารณาดำเนินตามการตามความเห็นจากกระบวนการมีส่วนร่วมที่เกิดจากการจัดทำ SEA ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ต่อไป

การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 3 เรื่องการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนและการผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว

ภายใต้โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ 2
ณ โรงแรม เดอะ เวโล โฮเต็ล แอนด์ บีเอ็มเอ็กซ์ ปั๊มพ์ แทร็ค จังหวัดสระแก้ว

วัตถุประสงค์การประชุม

(1) เพื่อร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียในการประเมินทางเลือกการพัฒนา เพื่อให้ได้ทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสม และการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน ตลอดจนแนวทางการผนวกผล SEA เข้ากับ แผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) และการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ

(2) เพื่อนำเสนอและรับฟังข้อเสนอแนะต่อผลการศึกษาของโครงการติดตามฯ ระยะที่ 2 อันจะทำให้ผลการจัดทำ SEA นี้ เป็นที่ยอมรับจากผู้มีส่วนได้เสีย

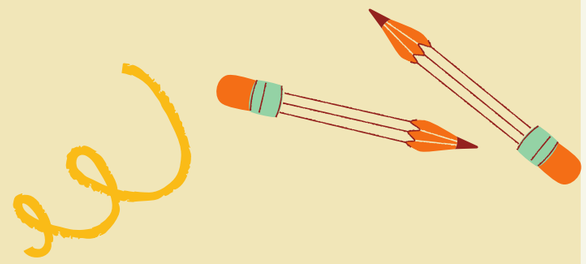
ช่วงเวลาดำเนินการ

วันพุธที่ 22 มิถุนายน 2565 เวลา 08.30 – 09.00 น.

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ ครอบคลุมความเป็นตัวแทนของภาคส่วนการพัฒนา ความเกี่ยวข้องกับประเด็นยุทธศาสตร์และทางเลือกการพัฒนา ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐระดับจังหวัดและระดับท้องถิ่น ภาคประชาชน รวมถึงภาคธุรกิจเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และสถาบันวิชาการ

รูปแบบกิจกรรม

ส่วนที่ 1: การนำเสนอข้อมูลให้ผู้มีส่วนได้เสีย เรื่อง (1) ทางเลือกการพัฒนาที่ปรับปรุงจากการมีส่วนร่วม (2) ทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสมและแนวทางการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน และ (3) การผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้วและการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ

ส่วนที่ 2: การรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับผู้มีส่วนได้เสีย เรื่อง (1) การประเมินทางเลือกการพัฒนา และ (2) การผนวกผลกับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้วและการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ

การนำไปใช้

ร่างมาตรการเพื่อความยั่งยืนจากกิจกรรม ได้แก่ มาตรการส่งเสริมผลกระทบเชิงบวก มาตรการหลีกเลี่ยงผลกระทบเชิงลบ และมาตรการลดหรือบรรเทาผลกระทบเชิงลบ ได้ถูกนำไปใช้เป็นข้อมูลให้คณะทำงานพิจารณาประมวลร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิและนำเสนอให้ผู้มีส่วนได้เสียได้รับทราบและแสดงความคิดเห็นอีกครั้งในกิจกรรมการประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ เรื่อง “สรุปผลการจัดทำ SEA การผนวกผลการจัดทำ SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) และแผนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ และการประชุมหารือร่วมกับผู้แทนภาคประชาชนและประชาสังคม เรื่อง “การนำเสนอผลการจัดทำ SEA ในพื้นที่ SEZ สระแก้ว”

ติดตามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

: การขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ - SEA

: sea@nesdc.go.th : SEANESDC : @sea_nesdc

การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 3 เรื่องการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนและการผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว

ภายใต้โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ 2
ณ โรงแรม เดอะ เวโล โฮเต็ล แอนด์ บีเอ็มเอ็กซ์ ปั๊มพ์ แทร็ค จังหวัดสระแก้ว

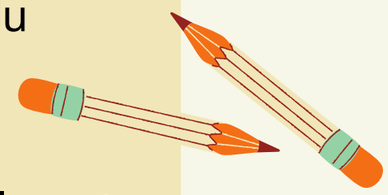
สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ 3

การประเมินทางเลือกการพัฒนา

จากการประเมินทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสมโดยผู้เข้าร่วมการประชุมฯ ด้วยการใช้แบบฟอร์มการประเมินทางเลือกและแบบฟอร์มประเมินตัวชี้วัด พบว่า ทางเลือกการพัฒนาที่ผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่ที่เป็นผู้แทนผู้มีส่วนได้เสียเลือกเป็นทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสม คือ ทางเลือกการพัฒนาที่ 3 “เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและประเทศในอนุภูมิภาค ขับเคลื่อนโดยการพัฒนาระบบโลจิสติกส์และกิจกรรมเศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความเชื่อมโยงกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ ผ่านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์”

การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน

การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนของทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสมเป็นแนวทางเพื่อช่วยให้ประเด็นยุทธศาสตร์บรรลุตามวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และนำไปสู่ความสมดุลในมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อทำให้เกิดความยั่งยืนในระยะยาว โดยลักษณะของมาตรการเพื่อความยั่งยืนแบ่งออกเป็น ๓ ลักษณะ ได้แก่ มาตรการส่งเสริม
ผลกระทบเชิงบวก มาตรการหลีกเลี่ยงผลกระทบเชิงลบ และมาตรการลดผลกระทบเชิงลบ โดยมีมาตรการสรุปเป็นประเด็นดังนี้

(1) มาตรการส่งเสริม

- **มาตรการส่งเสริมเกษตรปลอดภัย**
  - ผลักดันการใช้ผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาและทรัพยากรในพื้นที่ โดยการใช้เทคโนโลยีการผลิตมาประยุกต์เพื่อเพิ่มมูลค่าอย่างมีประสิทธิภาพ
  - สร้างหลักสูตร Smart Farmer เพื่อส่งเสริมการยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรให้เข้าสู่มาตรฐานสากล
  - สนับสนุนการรวมกลุ่มสหกรณ์ เพื่อผลิตสินค้าส่งอุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูง
  - สร้างจุดแลกเปลี่ยนการซื้อขายสินค้า และการให้ข้อมูลข่าวสารกับประชาชนเพื่อประกอบกิจการและการเกษตรกรรม
- **มาตรการส่งเสริม SMEs**
  - สนับสนุนข้อมูลและการจัดฝึกอบรมต่าง ๆ ให้แก่ผู้ประกอบการ รวมถึงการสนับสนุนจากสถาบันการเงิน
  - พัฒนา ผลักดัน และให้ความรู้ด้านระบบโลจิสติกส์ แก่ผู้ประกอบการ
  - สร้างแพลตฟอร์มสำหรับใช้ในระบบการตลาด โดยเฉพาะเรื่องการส่งออก
  - ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของ SMEs
  - จัดทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการและแรงงาน

(2) มาตรการหลีกเลี่ยง

- ควบคุมการลักลอบการนำเข้าวัตถุดิบ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ ที่ผิดกฎหมายอย่างจริงจัง
- เพิ่มการใช้แรงงานไทยมากขึ้น และกวดขันในการป้องกันการนำเข้าแรงงานแบบผิดกฎหมาย
- ลงโทษผู้กระทำผิดที่บุกรุกพื้นที่ป่าไม้และใช้ที่ดินผิดประเภทอย่างจริงจัง
- จัดการขยะให้เหมาะสมกับประเภทของขยะ และออกกฎหมายลงโทษผู้กระทำผิดอย่างจริงจังและเด็ดขาด
- ให้ความรู้แก่เกษตรกรให้มีจิตสำนึกถึงความปลอดภัยของผู้บริโภค

(3) มาตรการบรรเทา

- คุ้มครองสิทธิแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว ด้วยกฎหมายที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน
- บูรณาการร่วมกันในการทำงานของภาครัฐ เพื่อลดขั้นตอนของศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ (OSS)
- พัฒนาการจัดการขยะ โดยเทศบาลหรือ อบต. ควรมีโรงคัดแยกขยะโดยตรง เพื่อลดการเคลื่อนย้ายขยะข้ามจังหวัด

ติดตามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

: **การขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ - SEA**

: sea@nesdc.go.th : SEANESDC : @sea_nesdc

รายงานการประชุมหารือร่วมกับผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ
เรื่อง สรุปผลการจัดทำ SEA การผนวกผลการจัดทำ SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) และแผนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ
วันจันทร์ที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ เวลา ๑๗.๐๐ - ๑๙.๐๐ น.
ในรูปแบบออนไลน์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting)

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. ที่ปรึกษาโครงการฯ

๑.	รศ. ดร.วันเพ็ญ วิโรจนกูฏ	ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
๒.	ดร.อรันย์ ศรีรัตนา ทาบูกานอน	ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
๓.	นางสินี ช่วงฉ่ำ	ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาเชิงพื้นที่
๔.	ดร.ภัทรา เสมอวงษ์	ผู้เชี่ยวชาญด้านมนุษย์และสังคม
๕.	ผศ. ดร.กฤตณะ พฤกษากร	นักวิจัย
๖.	ดร.ธัญภัทร ศาสตระบุรุษ	นักวิจัย
๗.	นายศิรสิทธิ์ วงศ์วาสนา	บุคลากรสนับสนุน
๘.	นายกิจภาณุวัฒร์ ธนธาราคีรี	บุคลากรสนับสนุน
๙.	นายจตุรนต์ คูพัฒนานนท์	บุคลากรสนับสนุน
๑๐.	นางสาวศิรินภา มิ่งส่วน	บุคลากรสนับสนุน

๒. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๑.	นางสาวสุภัทรา เชิดชูไชย	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๒.	นายนภดล เลิศวิลัย	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓. หน่วยงานในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว

๑.	นายภูมิวัชร์ อุดมทรัพย์	สำนักงานจังหวัดสระแก้ว
๒.	นายพูนศักดิ์ รอดไธสง	สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานสระแก้ว
๓.	นายพงศกร กัลยานุกูล	สำนักโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสระแก้ว

๔.	นางน้ำฝน อิ่มจันทร์	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสระแก้ว
๕.	นางสาวปราณี มานะบัง	สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสระแก้ว
๖.	นางสาวจันดารา ปัญญานุวัฒน์	สำนักงานแรงงานจังหวัดสระแก้ว
๗.	นางสาวพนิตนาฏ ไพโรจน์	สำนักงานแรงงานจังหวัดสระแก้ว
๘.	นายธีรวัฒน์ ฆะราช	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสระแก้ว
๙.	นางสาวรัชนา นำนาผล	การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

ประเด็นที่ได้จากการประชุม

๑. การทบทวนและการนำเสนอผลการจัดทำ SEA ในพื้นที่ SEZ สระแก้ว

ดร.วันเพ็ญ วิโรจนกูฏ: นำเสนอและทบทวนที่มาของทางเลือกการพัฒนา ซึ่งเริ่มดำเนินการในโครงการติดตามฯ ระยะที่ ๑ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ ในขั้นตอนของรายงานการกำหนดขอบเขต ต่อเนื่องมาถึงโครงการติดตามฯ ระยะที่ ๒ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ จากนั้นได้นำประเด็นยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งนี้ ภายหลังการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียจากการประชุมกลุ่มย่อยฯ จำนวน ๓ ครั้ง ที่ปรึกษาโครงการฯ ได้มีการปรึกษาหารือและได้ปรับถ้อยคำในเป้าหมายการพัฒนา และทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสมให้มีความกระชับ ชัดเจน และครอบคลุมมากขึ้น โดยได้มีการปรับคำในทางเลือกการพัฒนาที่ ๓ เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและประเทศในอนุภูมิภาค ขับเคลื่อนโดยการพัฒนาระบบโลจิสติกส์และกิจกรรมเศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความเชื่อมโยงกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ผ่านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ซึ่งยังคงความหมายและสาระเดิมไว้ โดยที่ปรึกษาโครงการฯ และผู้เชี่ยวชาญได้ทำการประเมินทางเลือกการพัฒนา ผลที่ได้นั้นสอดคล้องกับผลการประเมินทางเลือกการพัฒนาจากการประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ ๒ ว่าทางเลือกการพัฒนาที่ ๓ คือทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสม

นางสินี ช่วงฉ่ำ: กล่าวชี้แจงว่าที่ปรึกษาโครงการฯ นำผลที่ได้จากการระดมความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียจากการประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ ๓ รวมถึงข้อกังวลจากที่ประชุม มาสรุปผลเพื่อนำเสนอร่างหัวข้อโครงการและกิจกรรมจากมาตรการเพื่อความยั่งยืน เพื่อเป็นข้อเสนอในการผนวกผลการจัดทำ SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) โดยเป็นการผนวกใน ๒ ระดับ คือ การผนวกระดับเป้าหมายและทิศทางการพัฒนาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว และการผนวกระดับโครงการและกิจกรรมซึ่งเป็นการผนวกกับแผนโครงการพัฒนาระดับหน่วยงาน (Function) โดยการพิจารณาความต้องการเฉพาะของแต่ละกิจกรรม การติดตามประเมินผลเป็นระยะ ๆ เพื่อการปรับปรุงมาตรการเพื่อความยั่งยืน จากนั้น นำเสนอร่างโครงการและกิจกรรม พร้อมคำถามถึงความเป็นไปได้ของการผนวกในระยะของการทบทวนแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) หรือในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้วฉบับใหม่ และควรเป็นการผนวกในระดับเป้าหมายการพัฒนา ทิศทางในการจัดทำแผนพัฒนาเฉพาะ SEZ สระแก้ว และความเป็นไปได้ในการผนวกแผนระดับโครงการ

๒. การประชุมหารือ เรื่อง การผนวกผลการจัดทำ SEA ร่างหัวข้อโครงการ และกิจกรรมจากมาตรการเพื่อความยั่งยืน กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

๒.๑ สรุปประเด็นสำคัญการผนวกผลการจัดทำ SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

๒.๑.๑ การผนวกผลการจัดทำ SEA เป็นเรื่องสำคัญต่อทิศทางการบริหาร และการบริหารงบประมาณของจังหวัด ขณะนี้ จังหวัดสระแก้วอยู่ในช่วงของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๕ ปี (ฉบับทบทวน พ.ศ. ๒๕๖๗) หากสามารถผนวกโครงการหรือกิจกรรมที่ได้จากมาตรการเพื่อความยั่งยืนที่ได้นำเสนอจะเป็นสิ่งที่ดี โดยคาดหวังให้ในอนาคตได้รับความสนใจมากขึ้นจากสภานิติบัญญัติเมื่อมีการพูดถึงเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการจัดสรรงบประมาณที่สอดคล้องกับการพัฒนา โดยสำนักงานจังหวัดสระแก้วจะพิจารณาผนวกแผนในระดับโครงการ และจะนำข้อเสนอนี้ไปหารือกับหน่วยงาน (Function) อื่น ๆ เพื่อพิจารณาผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๕ ปี (ฉบับทบทวน พ.ศ. ๒๕๖๗) เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างบูรณาการ

๒.๑.๒ เห็นด้วยกับโครงการและกิจกรรมที่ได้นำเสนอ หลายโครงการมีความน่าสนใจ ซึ่งสำนักงานจังหวัดสระแก้วจะนำโครงการหรือกิจกรรมที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ในการผนวกกับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๕ ปี (ฉบับทบทวน พ.ศ. ๒๕๖๗) และหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสนอจัดทำโครงการเพื่อของบประมาณของจังหวัดสระแก้วต่อไป เช่น การพัฒนาฝีมือแรงงาน การพัฒนาฐานข้อมูล เป็นต้น หากโครงการเหล่านี้สำเร็จลุล่วงและนำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนา SEZ สระแก้ว จะเป็นคุณูปการต่อประชาชนในพื้นที่ซึ่งอยากเห็นจังหวัดสระแก้วเจริญขึ้นในมิติที่แตกต่างไปจากภาพจำเดิม

๒.๑.๓ ควรมีการจัดทำแผนเฉพาะสำหรับ SEZ สระแก้ว รวมทั้ง ควรมีความชัดเจนของทิศทางในการพัฒนา SEZ ซึ่งนอกเหนือไปจากการกำหนดให้นิคมอุตสาหกรรม (พื้นที่ไข่แดง) เป็นพื้นที่สีเขียว แต่ยังไม่เห็นทิศทางการพัฒนาของ ๔ ตำบลใน SEZ สระแก้ว (พื้นที่ไข่ขาว) แม้ว่าความตั้งใจเดิมจะถูกเลือกให้เป็นพื้นที่สำหรับการเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงเพื่อการส่งออกชายแดน แต่ยังไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมได้ และควรมีความชัดเจนว่าคนในจังหวัดสระแก้วทั้งหมด (พื้นที่กระทะ) จะได้รับประโยชน์อย่างไรจากการพัฒนา SEZ สระแก้ว ซึ่งหากสามารถทำให้เห็นภาพได้ชัดเจนขึ้น เช่น แรงงานในโรงงาน ผู้ประกอบการ เป็นต้น จะส่งผลให้เกิดความต้องการในการลงทุนเพิ่มมากขึ้น

๒.๑.๔ หากมีแผนเฉพาะ SEZ สระแก้ว จะทำให้ทราบว่าจังหวัดสระแก้วเป็นที่รู้จักว่ามีศักยภาพความโดดเด่นด้านใด และมีปัญหาในประเด็นอะไร ทั้งนี้ จังหวัดสระแก้วมีโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ด่าน เส้นทางคมนาคม ความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศ เป็นต้น ซึ่งจังหวัดสระแก้วมีความพร้อม จึงอยากให้มีการแลกเปลี่ยนสินค้าผ่านชายแดนที่เกิดประโยชน์ต่อพื้นที่สระแก้วและประชาชนในพื้นที่มากกว่านี้ ทั้งนี้ จังหวัดสระแก้วมีมูลค่าการค้าชายแดนสูงมาก แต่ผู้ประกอบการและสินค้าเหล่านั้นไม่ได้มาจากพื้นที่จังหวัดสระแก้ว ทำให้ประชาชนสระแก้วไม่ค่อยได้รับประโยชน์ ควรมีการพัฒนาที่ส่งผลให้คนในพื้นที่ได้รับประโยชน์ที่มากขึ้น

๒.๑.๕ ผลของการจัดทำ SEA รวมถึงทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสม ถือเป็นกรอบการพัฒนาหนึ่งที่จังหวัดสระแก้วสามารถนำไปใช้งานได้ ซึ่งผลที่ได้นั้นผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยทางเลือก

การพัฒนาที่เหมาะสมจากการประเมินโดยผู้มีส่วนได้เสียสื่อถึงศักยภาพของสิ่งที่จังหวัดสระแก้วในการดำเนินกิจกรรม

๒.๑.๖ สนับสนุนการผนวกผล SEA กับแผนพัฒนาจังหวัด ต้องการให้มีแผนเฉพาะของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว แต่ปัญหาคือไม่มีหน่วยงานผู้รับผิดชอบโดยตรง ซึ่งข้อจำกัดของแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว คือ เป็นการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากงบจังหวัดประจำปี โดยมีสำนักงานจังหวัดสระแก้วเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก ซึ่งในแต่ละปีได้รับการจัดสรรงบประมาณประมาณ ๒๐๐ - ๓๐๐ ล้านบาท แต่หน่วยงาน (Function) ไม่ได้นำแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๕ ปี ไปศึกษา อ้างอิงในการจัดทำแผน ไม่มีการบูรณาการระหว่างกัน แต่เป็นการทำแผนของแต่ละหน่วยงาน ดังนั้น การมีแผนเฉพาะ SEZ น่าจะเป็นสิ่งที่ดี ทั้งนี้ มีข้อสังเกตคือ หน่วยงาน (Function) ในจังหวัดสระแก้วเริ่มมีการเสนอโครงการใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้วมากขึ้น เช่น การพัฒนาและออกไปรับรองมาตรฐานแรงงาน ซึ่งแรงงานทุกวันนี้ต้องมีใบรับรองมาตรฐานจึงจะไปประกอบอาชีพได้ นับเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาจังหวัด เป็นต้น

๒.๑.๗ ในการขับเคลื่อนระยะยาว หากใช้กลไกเดิมอาจไม่เกิดการขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น เสนอให้มีการหารือกับ สศช. เพื่อจัดทำแผนหลัก เพื่อให้เกิดเป้าหมายเฉพาะของแต่ละ SEZ ที่สะท้อนจุดแข็งหรืออัตลักษณ์ รวมถึงข้อจำกัดของแต่ละ SEZ ดังนั้น ควรมีกลไกเฉพาะเพื่อขับเคลื่อน

๒.๒ ข้อจำกัดของการพัฒนา SEZ สระแก้ว

๒.๒.๑ เสนอให้หน่วยงานภาครัฐปรับหรือแก้ไขกฎหมาย ซึ่งหลาย ๆ ข้อมีการขัดแย้งกันเองระหว่างกฎหมาย ข้อบังคับระหว่างหน่วยงาน รวมถึงมาตรฐานต่าง ๆ ที่ต้องดำเนินการผ่านหน่วยงานของภาครัฐ แต่ติดปัญหาข้อจำกัดต่าง ๆ เช่น กรณีการตรวจประเมินมาตรฐานเกษตรแปลงใหญ่ที่มีข้อจำกัดเรื่องงบประมาณของหน่วยงาน จำนวนคน จึงทำให้การขอมาตรฐานเป็นไปได้ยาก

๒.๒.๒ พื้นที่ในเขต SEZ ที่อยู่นอกเขตนิคมอุตสาหกรรม ไม่ชัดเจนว่าสามารถดำเนินการใดได้หรือไม่ได้ เนื่องจากความไม่ชัดเจนเรื่องผังเมืองที่กำลังปรับปรุง ขณะเดียวกันก็มีการประกาศใช้ระเบียบที่เป็นข้อจำกัดหลายประการ เช่น เรื่องการควบคุมความสูงอาคาร เป็นต้น จึงเป็นอีกหนึ่งเหตุผลที่ทำให้ไม่มีนักลงทุนเท่าที่ควร รวมถึงการเป็นนิคมอุตสาหกรรมสีเขียว ซึ่งเมื่อนิคมอุตสาหกรรมต้องการที่จะปรับเปลี่ยน EIA ก็เกิดปัญหาหลายอย่าง เช่น การถูกต่อต้าน เป็นต้น

๒.๓ ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

๒.๓.๑ ต้องการให้มีการปรับโครงสร้างผังเมืองให้สอดคล้องกับความต้องการของคนในพื้นที่ ทั้งนี้ ควรมีแผนที่ชัดเจนว่าแต่ละบริเวณดำเนินกิจกรรมได้หรือไม่ได้

๒.๓.๒ การจัดทำแผนเฉพาะของ SEZ สระแก้วให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ควรเป็นการริเริ่มและนำโดยหน่วยงานส่วนกลางหรือมีผู้แทนจากส่วนกลางเข้ามาร่วมเป็นตัวขับเคลื่อน เป็นการบูรณาการกับหน่วยงานระดับจังหวัด ซึ่งการจัดทำแผนนั้นเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน โดยสำนักงานจังหวัดสระแก้วพร้อมที่จะให้การสนับสนุนข้อมูลและประสานงานเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งนี้ เสนอให้มีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งอาจมาจากหน่วยงานส่วนกลางเข้ามาช่วยให้คำแนะนำ เช่น ด้านการลงทุน อุตสาหกรรม สิทธิประโยชน์ ภาษี การเงิน เป็นต้น เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนได้ในระยะยาว

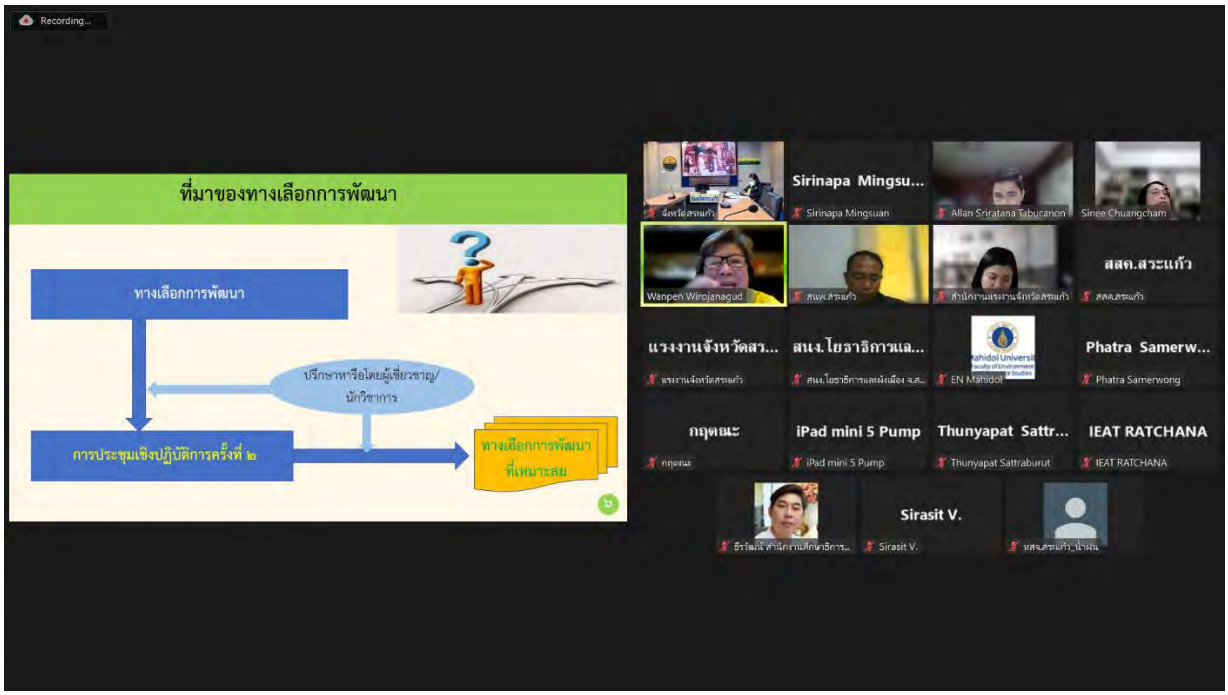
๒.๓.๓ หากสนับสนุนให้จัดทำแผนเฉพาะ SEZ สระแก้วได้ อาจใช้เป็นรูปแบบให้แก่การพัฒนา SEZ อื่น ๆ ได้นำไปประยุกต์ใช้กับพื้นที่ตนเอง

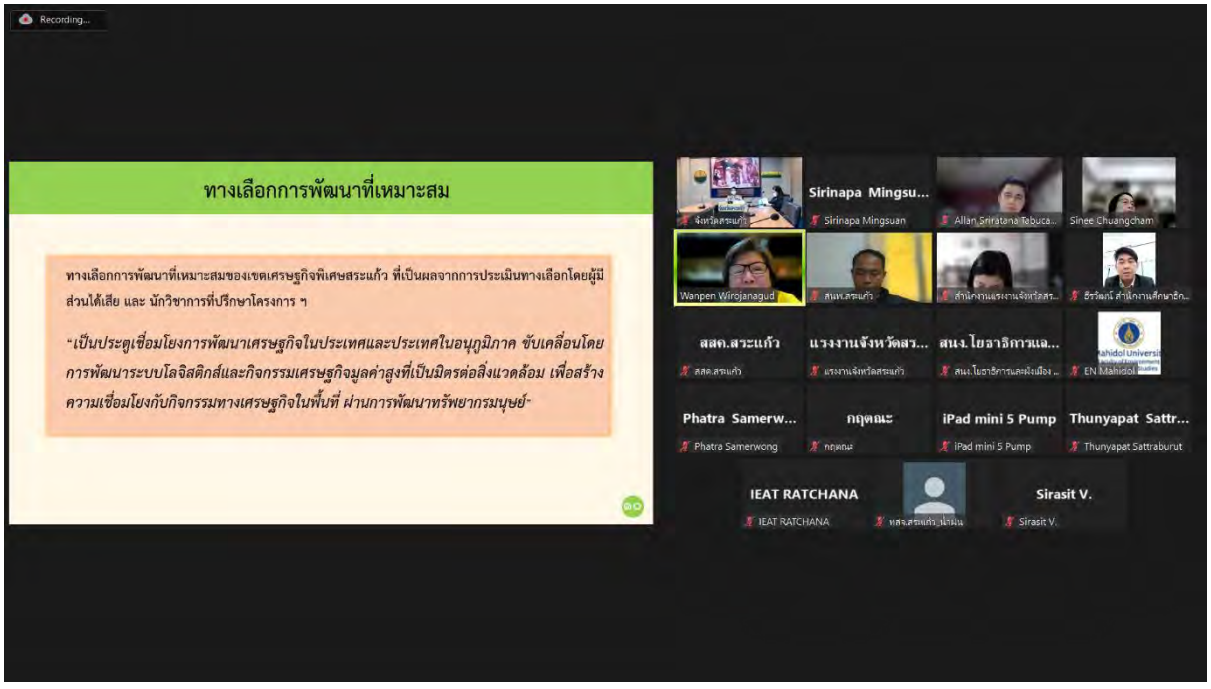
๒.๓.๔ หากแผนหลักเฉพาะของ SEZ สระแก้ว ถูกรับรองโดยคณะรัฐมนตรี ถือเป็นข้อผูกพันของคณะรัฐมนตรีกับหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้นำไปอ้างอิงในการขอสนับสนุนงบประมาณ

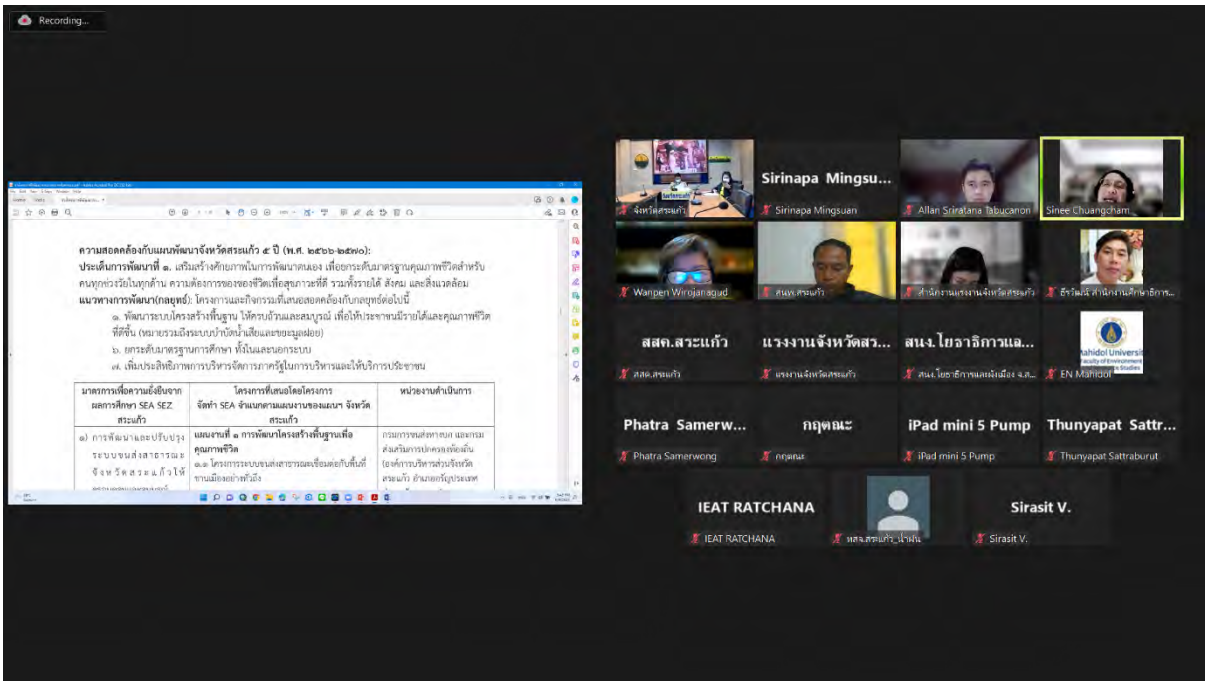
๒.๓.๕ กฎหมายการนำเข้าวัตถุดิบสินค้าเกษตร และสินค้าเกษตรแปรรูป ตอนนี้ใช้กฎหมายเช่นเดียวกับที่มีการบังคับใช้ในพื้นที่ทั่ว ๆ ไป ซึ่งการนำเข้าสินค้าอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของกระทรวงพาณิชย์ แต่หากต้องการให้เกิดการค้าขายเฉพาะพื้นที่จริง ๆ ควรมีมาตรการเฉพาะพื้นที่

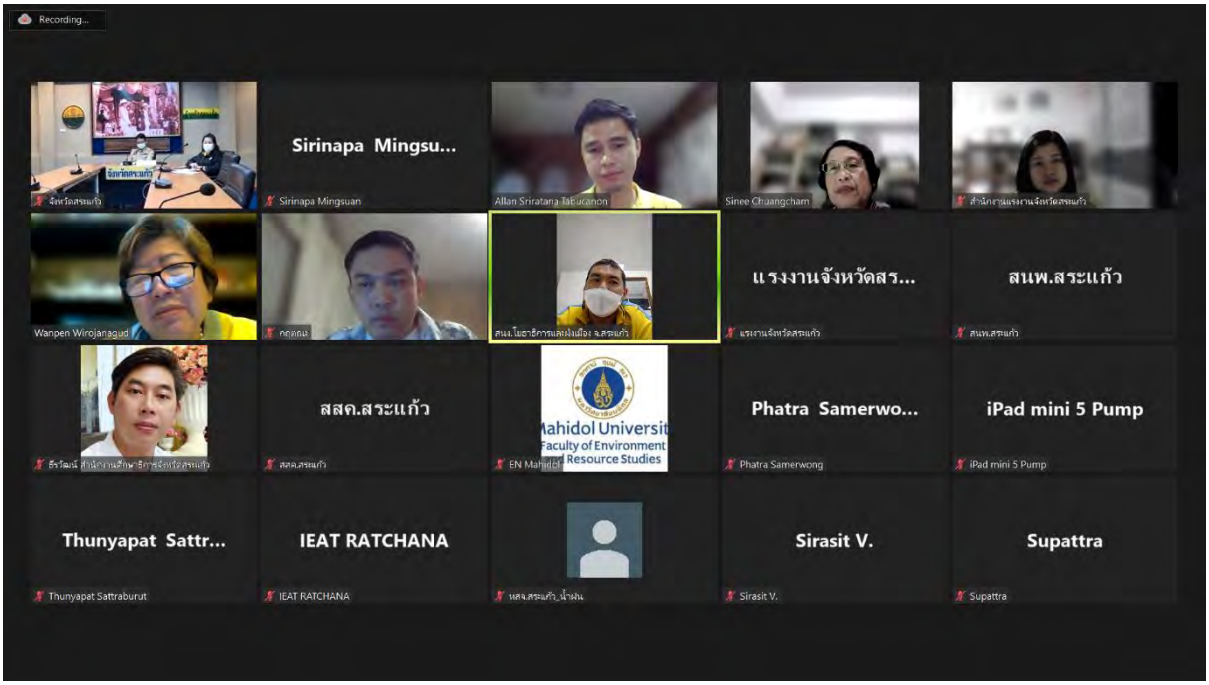
๒.๓.๖ ความคืบหน้าของผังเมือง ทางสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสระแก้ว เป็นหน่วยงานส่วนภูมิภาคที่แจ้งข้อมูลและประสานข้อมูลระหว่างจังหวัดและส่วนกลาง ขณะนี้ได้มีการเสนอเรื่องผังเมืองของพื้นที่ SEZ สระแก้ว ให้กับกรมโยธาธิการและผังเมืองเพื่อให้มีการพิจารณาเพิ่มเติม และหน่วยงานส่วนกลางรับทราบเรื่องแล้ว โดยทางสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสระแก้ว ได้นำข้อมูลซึ่งที่ปรึกษาโครงการฯ ได้เสนอทั้งในส่วนของปัญหาและข้อจำกัดที่เกี่ยวข้องกับผังเมืองประกอบเข้าไปด้วย และยินดีรับข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเพื่อประสานกับหน่วยงานส่วนกลาง เพื่อให้ทราบถึงรายงานการศึกษาในพื้นที่จริง เพื่อให้เห็นปัญหาในช่วงเวลาที่ใกล้เคียงกับปัจจุบันมากที่สุด

ภาพประกอบการประชุมหารือร่วมกับผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ
เรื่อง สรุปผลการจัดทำ SEA การผนวกผลการจัดทำ SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) และแผนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ
วันจันทร์ที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ เวลา ๑๗.๐๐ - ๑๙.๐๐ น.
ในรูปแบบออนไลน์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting)

Recording...
ความสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐):
ประเด็นการพัฒนาที่ ๑. เสริมสร้างศักยภาพในการพัฒนาตนเอง เพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพชีวิตสำหรับคนทุกช่วงวัยในทุกด้าน ความต้องการของชีวิตเพื่อสุขภาวะที่ดี รวมทั้งรายได้ สังคม และสิ่งแวดล้อม
แนวทางการพัฒนา(กลยุทธ์): โครงการและกิจกรรมที่เสนอสอดคล้องกับกลยุทธ์ต่อไปนี้
๑. พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน ให้ครบถ้วนและสมบูรณ์ เพื่อให้ประชาชนมีรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (หมายรวมถึงระบบบำบัดน้ำเสียและขยะมูลฝอย)
๖. ยกระดับมาตรฐานการศึกษา ทั้งในและนอกระบบ
๗. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐในการบริหารและให้บริการประชาชน
มาตรการเพื่อความยั่งยืนจากผลการศึกษา SEA SEZ สระแก้ว
โครงการที่เสนอโดยโครงการจัดทำ SEA จำแนกตามแผนงานของแถบ จังหวัดสระแก้ว
หน่วยงานดำเนินการ
๑) การพัฒนาและปรับปรุงระบบขนส่งสาธารณะจังหวัดสระแก้วให้
แผนงานที่ ๑ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อคุณภาพชีวิต
๑.๑ โครงการระบบขนส่งสาธารณะเชื่อมต่อกับพื้นที่ชานเมืองอย่างทั่วถึง
กรมการขนส่งทางบก และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว อำเภอหรือประเทศ
Sirinapa Mingsu...
Allan Sriratana Tabucanon
Sinee Chuangcham
Wanpen Wirojanagud
สสค.สระแก้ว
แรงงานจังหวัดสร...
สนง.ไยธาธิการและผังเมือง จ.ส...
Phatra Samerw...
กฤตณะ
iPad mini 5 Pump
Thunyapat Sattr...
IEAT RATCHANA
Sirasit V.

Recording...
Sirinapa Mingsu...
Allan Sriratana Tabucanon
Sinee Chuangcham
Wanpen Wirojanagud
แรงงานจังหวัดสร...
สนพ.สระแก้ว
สสค.สระแก้ว
Phatra Samerwo...
iPad mini 5 Pump
Thunyapat Sattr...
IEAT RATCHANA
Sirasit V.
Supattra

รายงานการประชุมหารือร่วมกับผู้แทนภาคประชาชนและประชาสังคม
เรื่อง การนำเสนอผลการจัดทำ SEA ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว
วันอังคารที่ ๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๕.๐๐ น.
ในรูปแบบออนไลน์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting)

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. ที่ปรึกษาโครงการฯ

๑.	รศ. ดร.วันเพ็ญ วิโรจนกูฏ	ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
๒.	นางสินี ช่วงฉ่ำ	ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาเชิงพื้นที่
๓.	ดร.ภัทรา เสมอวงษ์	ผู้เชี่ยวชาญด้านมนุษย์และสังคม
๔.	ผศ. ดร.กฤตณะ พฤกษากร	นักวิจัย
๕.	ดร.ธัญภัทร ศาสตระบุรุษ	นักวิจัย
๖.	นายศิรสิทธิ์ วงศ์วาสนา	บุคลากรสนับสนุน
๗.	นายจตุรนต์ คูพัฒนานนท์	บุคลากรสนับสนุน
๘.	นางสาวศิรินภา มิ่งส่วน	บุคลากรสนับสนุน

๒. ผู้เข้าร่วมประชุมจากจังหวัดสระแก้ว

๑.	นายวรเชษฐ์ สุริยะหน่อคำชัย	สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดสระแก้ว
๒.	นายพิชัย ประสิทธิชูวงษ์	หอการค้าจังหวัดสระแก้ว
๓.	นางสาวภคพร อือชัยภูมิ	บริษัท น้ำตาลและอ้อยตะวันออก จำกัด (มหาชน)
๔.	นายสมบูรณ์ ดวงแสนโย	วิสาหกิจชุมชนผลิตและพัฒนามันสำปะหลังตำบลหนองหว้า และเครือข่ายแปลงใหญ่ระดับจังหวัดสระแก้ว
๕.	นางสาวจุฬารัตน์ บุญยู้	สารวัตรกำนันตำบลป่าไร่
๖.	นายฉัตรเกษม ดาศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์สระแก้ว

ประเด็นที่ได้จากการประชุม

๑. การทบทวนและการนำเสนอผลการจัดทำ SEA ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

ดร.วันเพ็ญ วิโรจนกูฏ: กล่าวขอบคุณทุกท่านที่ได้มีส่วนร่วมในการระดมความคิดเห็นจากการประชุมกลุ่มย่อยฯ ที่ผ่านมา จากนั้นนำเสนอและทบทวนทางเลือกการพัฒนา ซึ่งเริ่มดำเนินการในโครงการติดตามฯ ระยะที่ ๑ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ ในขั้นตอนของรายงานการกำหนดขอบเขต ต่อเนื่องมาถึงโครงการติดตามฯ ระยะที่ ๒ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ จากนั้นได้นำเสนอประเด็นยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งนี้ ภายหลังการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียจากการประชุมกลุ่มย่อยฯ จำนวน ๓ ครั้ง ที่ปรึกษาโครงการฯ ได้มีการปรึกษาหารือและได้ปรับถ้อยคำทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสมให้มีความชัดเจน และครอบคลุมสิ่งที่ต้องการมากขึ้น โดยได้มีการปรับคำในทางเลือกการพัฒนาที่ ๓ เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและประเทศในอนุภูมิภาค ขับเคลื่อนโดยการพัฒนาระบบโลจิสติกส์และกิจกรรมเศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความเชื่อมโยงกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ผ่านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งยังคงความหมายและสาระเดิมดังที่นำเสนอในการประชุมกลุ่มย่อยฯ ซึ่งทางเลือกการพัฒนาที่ ๓ ที่ปรับใหม่นี้ตอบโจทย์ทางเลือกการพัฒนาที่ ๒ โดยขยายความรวมถึงกิจกรรมเศรษฐกิจทั้งหมด รวมถึงการท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมอื่น ๆ แม้ว่าการประเมินทางเลือกการพัฒนาจากการประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ ๒ มีข้อจำกัดเรื่องเวลา แต่ผลการประเมินทางเลือกการพัฒนาโดยนักวิชาการได้ผลที่สอดคล้องเช่นเดียวกันว่าทางเลือกการพัฒนาที่ ๓ คือทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสม

นางสินี ช่วงฉ่ำ: กล่าวชี้แจงว่าที่ปรึกษาโครงการฯ นำผลที่ได้จากการระดมความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียจากการประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ ๓ รวมถึงข้อกังวลจากที่ประชุมกลุ่มย่อยฯ ในหลายประเด็นที่นอกเหนือไปจากส่วนที่เกี่ยวข้องกับทางเลือกการพัฒนาที่ ๓ มาทบทวน จากนั้นนำเสนอมาตรการเพื่อความยั่งยืนจากกระบวนการมีส่วนร่วม และร่างหัวข้อโครงการพร้อมทั้งกิจกรรมจากมาตรการเพื่อความยั่งยืนเพื่อเป็นข้อเสนอในการผนวกผลการจัดทำ SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

๒. การประชุมหารือ เรื่อง การนำเสนอผลการจัดทำ SEA ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

๒.๑ สรุปประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการขับเคลื่อนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

๒.๑.๑ สนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนทางการค้า โดยการสร้างแรงจูงใจให้กับนักลงทุนให้เข้ามาลงทุนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วรวมถึงพื้นที่ใกล้เคียง ด้วยมาตรการต่าง ๆ เช่น การลดค่าเช่า การลดค่าทำสัญญา การแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการใช้ที่ดินและผังเมือง เป็นต้น รวมถึงการขับเคลื่อนกิจกรรมในพื้นที่ต่าง ๆ ทั้งตลาดโรงเกลือซึ่งในอดีตมีมูลค่าการค้าขายและปริมาณสินค้าที่สูง และการลงทุนในภาคเกษตรกรรมที่ส่วนใหญ่จะดำเนินการนอกเขต SEZ สระแก้ว

๒.๑.๒ ปัจจุบันมีนักลงทุนจากสาธารณรัฐประชาชนจีนให้ความสนใจในการลงทุนในพื้นที่ SEZ สระแก้ว และเข้ามาทำการตลาดที่หลากหลาย เช่น เครื่องนอน เครื่องครัว เครื่องอุปโภคบริโภค เป็นต้น โดยเป็นการนำเข้าวัตถุดิบเพื่อแปรรูป และส่งสินค้าขายภายในประเทศไทยเป็นส่วนใหญ่ โดยใช้แรงงานต่างด้าวจากประเทศเพื่อนบ้านที่เข้ามาทำงานในลักษณะไป - กลับ โดยอาศัยบัตรผ่านแดน (Border Pass) ระยะเวลา ๙๐ วัน ซึ่งมีค่าใช้จ่ายที่ถูกกว่า นอกจากนี้ นักลงทุนสนใจที่จะนำเข้าวัตถุดิบและเส้นใยสังเคราะห์

จากสาธารณรัฐประชาชนจีนมีราคาที่ถูกกว่าวัตถุดิบภายในประเทศไทยเพื่อมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่จังหวัดสระแก้ว เพื่อลดต้นทุนค่าขนส่ง ค่าแรง รวมถึงประโยชน์ของที่ตั้งซึ่งอยู่ใกล้ตลาดโรงเกลือในการเป็นศูนย์กลางการกระจายสินค้า

๒.๑.๓ การนำเข้าวัตถุดิบมาแปรรูปเพื่อการส่งออกทั้งในจังหวัดสระแก้วและพื้นที่ตลาดโรงเกลือยังเกิดขึ้นน้อย เนื่องจากข้อจำกัดในการผลิตและการส่งออก ทำให้การค้าชายแดนในจังหวัดสระแก้วยังไม่เติบโตเท่าที่ควร นักลงทุนจึงยังไม่กล้าเข้ามาลงทุนในพื้นที่ SEZ สระแก้ว จึงต้องสร้างแรงจูงใจให้กับนักลงทุน อีกหนึ่งสาเหตุอาจเป็นเพราะผลผลิตทางการเกษตรบางชนิดของประเทศเพื่อนบ้านมีคุณค่าสูงกว่าผลผลิตของประเทศไทย เช่น มันสำปะหลังของราชอาณาจักรกัมพูชามีเชื้อแป้ง วิตามินและคุณค่าทางโภชนาการที่สูงกว่า ส่งผลให้การส่งออกผลผลิตทางการเกษตรของประเทศไทยเป็นไปอย่างไม่เต็มประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การผลิตที่เกี่ยวข้องกับผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ SEZ สระแก้วยังมีข้อจำกัดด้านเทคโนโลยีระดับสูง และวิธีการแปรรูปสินค้าเกษตรให้มีมูลค่าสูงขึ้น กล่าวได้ว่าพื้นที่ SEZ สระแก้วนั้นยังมีปัญหาด้านเทคโนโลยีและการใช้ที่ดิน

๒.๒ สรุปประเด็นสำคัญเกี่ยวกับมาตรการเพื่อความยั่งยืนจากผลการศึกษา SEA ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

๒.๒.๑ ควรมีการระบุหน่วยงานผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจนในมาตรการเพื่อความยั่งยืนด้านการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว หัวข้อย่อย ๒.๓) การพัฒนาช่องทางรับฟังความคิดเห็นแบบสื่อสารสองทาง เพื่อแจ้งความคืบหน้าในการแก้ปัญหาข้อร้องเรียนจากการพัฒนา SEZ สระแก้วเป็นการเฉพาะ เพื่อให้เกิดการรับรู้รับทราบร่วมกัน

๒.๒.๒ การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ต้องมีแนวทางที่ชัดเจนในเรื่องการรักษาสมดุลระหว่างการพัฒนาที่มุ่งเน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การดูแลพื้นที่ชุมชน และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ต้องมีมาตรการประเมินและติดตามผลกระทบทางบวกและทางลบจากการพัฒนา ทั้งนี้ การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ต้องก่อให้เกิดความพิเศษต่อคนในพื้นที่ และมีการกระจายประโยชน์ให้แก่ผู้คนในสังคม

๒.๒.๓ การส่งเสริมพืชเชิงอุตสาหกรรม

๑) ควรสนับสนุนให้โรงงานแปรรูปนำวัตถุดิบ ผลผลิตทางการเกษตร พืชไร่ ของเกษตรกรในจังหวัดสระแก้วเข้าสู่กระบวนการผลิต ก่อนการนำเข้าพืชขากพื้นที่อื่น

๒) วัตถุดิบเพื่อการผลิตน้ำตาลมาจากอ้อยที่เพาะปลูกในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว ถือเป็นร้อยละ ๘๐ ของวัตถุดิบทั้งหมด ควบคู่ไปกับผลผลิตจากพื้นที่ใกล้เคียงในระยะทางที่ห่างออกไปไม่ไกล เช่น อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี เป็นต้น เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการขนส่ง ทั้งนี้ ยังมีความต้องการอ้อยในปริมาณมากเพื่อการนำมาแปรรูป

๓) เสนอให้มีการส่งเสริมพืชเชิงอุตสาหกรรม ไม่เพียงเฉพาะใน ๔ ตำบลของพื้นที่ SEZ สระแก้ว แต่รวมถึงพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อรองรับการตั้งโรงงานขนาดใหญ่ และโรงงานแปรรูป โดยควรมีมาตรการหรือระเบียบข้อบังคับเพื่อส่งเสริมการเกษตรของพื้นที่

๔) ประเด็นสมุนไพร อาจมีข้อจำกัดในการผลิต ซึ่งต้องการระบบการให้น้ำที่ดี ลักษณะของดินที่มีความจำเพาะ หากเพาะปลูกในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม อาจให้คุณค่าทางสมุนไพรน้อยกว่าที่ควร รวมถึงข้อจำกัดทางด้านเทคโนโลยีและกระบวนการผลิต

๕) เสนอให้สนับสนุนพืชทดแทนอื่น เช่น ไผ่ เป็นต้น ซึ่งจะตอบโจทย์การพัฒนาเศรษฐกิจ BCG (ชีวภาพ - หมุนเวียน - สีเขียว) แต่ควรมีการเชื่อมโยงระหว่างผู้ประกอบการ และเกษตรกรในพื้นที่ด้วย

๒.๒.๔ ควรมีการให้คำแนะนำในการประกอบอาชีพแก่แรงงานไทย สร้างแรงจูงใจในการทำงานระยะยาว เนื่องจากแรงงานไทยจำนวนหนึ่งเมื่อทำงานไประยะหนึ่งแล้วเลิกทำงาน หรือผันตัวเองกลายเป็นผู้ประกอบการแทน ทำให้การใช้แรงงานในพื้นที่ส่วนใหญ่ต้องใช้แรงงานต่างด้าวจากราชอาณาจักรกัมพูชา

๒.๒.๕ สินค้ามือสองและการจัดการขยะ

๑) มีการจัดการขยะอย่างถูกต้องโดยผู้ประกอบการหลายราย เช่น เสื้อผ้ามือสองที่ถูกรับซื้อและนำไปแปรรูปเป็นผ้าวน กระเป๋าและยางรองเท้าถูกแยกส่วนนำไปขายต่อเป็นเชื้อเพลิงเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าที่โรงปูน จังหวัดสระบุรี เป็นต้น ในขณะที่ขยะในรูปแบบอื่น ๆ ยังไม่มีวิธีกำจัดอย่างถูกต้อง โดยเฉพาะเสื้อผ้า และขยะครัวเรือน โดยเสนอว่าหากมีการจัดตั้งโรงกำจัดขยะเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าได้ จะช่วยลดปัญหาขยะที่มีปริมาณมาก

๒) ขยะที่ถูกนำเข้าสู่กระบวนการคัดแยกเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อในทางธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ ๑๐ หากสามารถทำได้อย่างครบวงจรจะเป็นเรื่องดี แต่มีข้อจำกัดคือ ผู้ประกอบการไม่มีความรู้ว่ามีวิธีการอื่นในแก้ปัญหาหรือไม่ โดยมีผู้เสนอให้ตั้งโรงกำจัดขยะเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า แต่ติดที่กฎหมายไม่อนุญาตให้มีการจัดตั้งโรงงานใกล้พื้นที่ชุมชน รวมถึงการขออนุญาตซึ่งดำเนินการได้ยาก

๓) วัตถุดิบของสินค้ามือสองจำนวนมากมาจากสาธารณรัฐเกาหลี และสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยผ่านเข้ามาทางท่าเรือแหลมฉบัง และส่งออกไปยังสาธารณรัฐอิสลามปากีสถาน โดยเป็นสินค้าเกรดบีถึงเกรดซี ประเภทรองเท้า แต่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ทำให้ตู้คอนเทนเนอร์มีจำนวนไม่เพียงพอ และค่าระวางตู้คอนเทนเนอร์มีราคาที่สูงขึ้น ทำให้ผู้ประกอบการบางส่วนระงับการส่งออกสินค้าชั่วคราว

๒.๓ ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

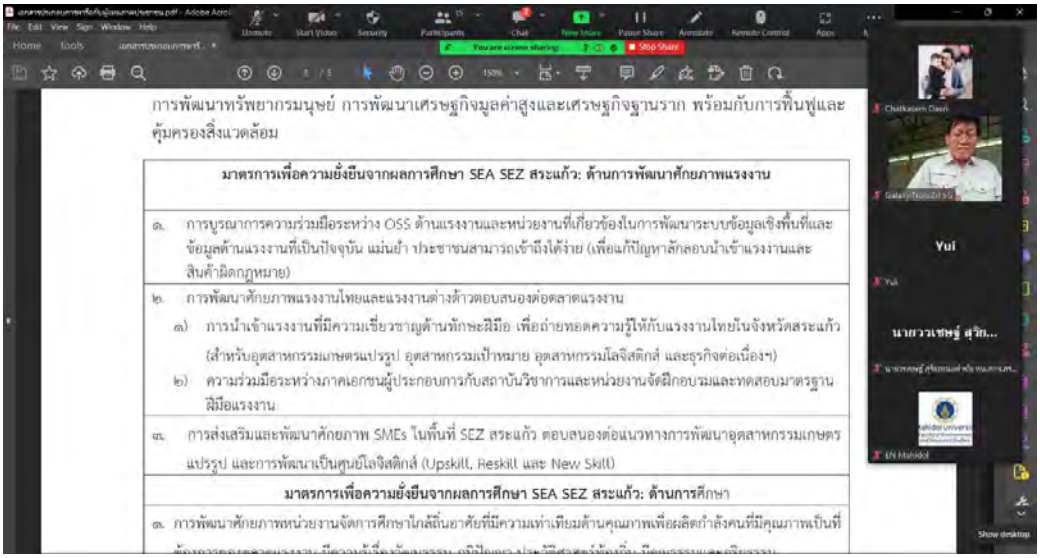
๒.๓.๑ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการลงพื้นที่ สำรวจสภาพที่แท้จริงของพื้นที่ศึกษา เช่น ตลาดโรงเกลือ เป็นต้น

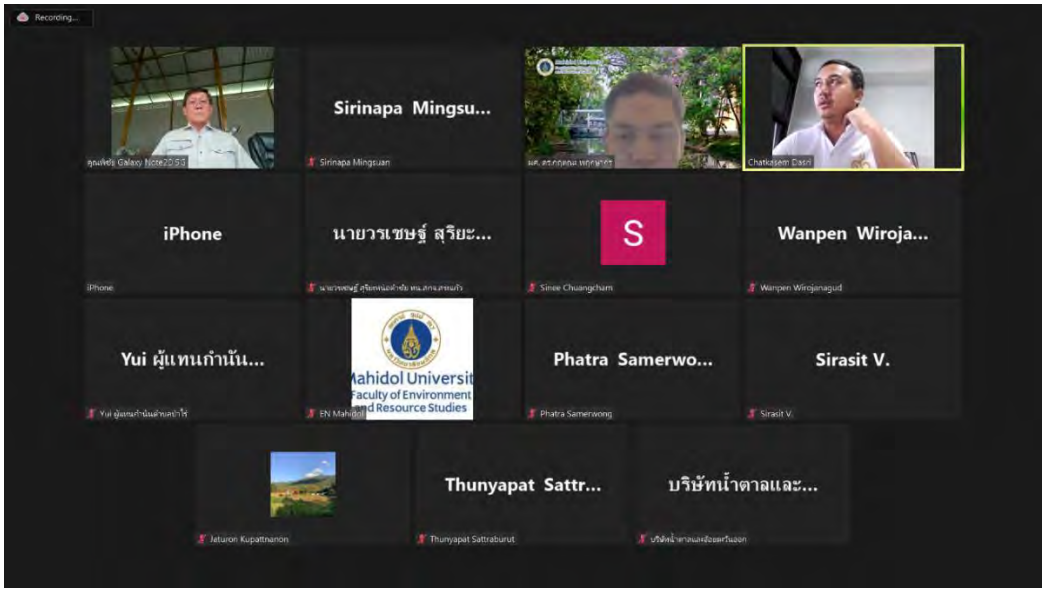
๒.๓.๒ ควรมีการสำรวจให้ชัดเจนว่า ประชาชนในพื้นที่ SEZ สระแก้ว และจังหวัดสระแก้วค้าขายสินค้าใด ทำการเกษตรในรูปแบบใด เพื่อให้ทราบถึงสภาพความเป็นจริง และปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่

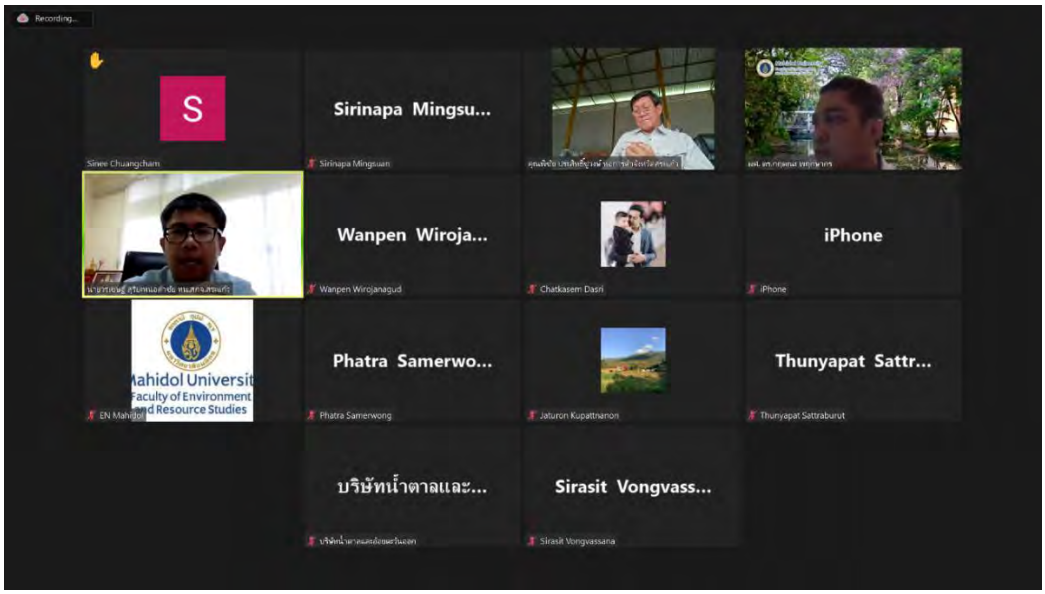
ภาพประกอบการประชุมหารือร่วมกับผู้แทนภาคประชาชนและประชาสังคม
เรื่อง การนำเสนอผลการจัดทำ SEA ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว
วันอังคารที่ ๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๕.๐๐ น.
ในรูปแบบออนไลน์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting)

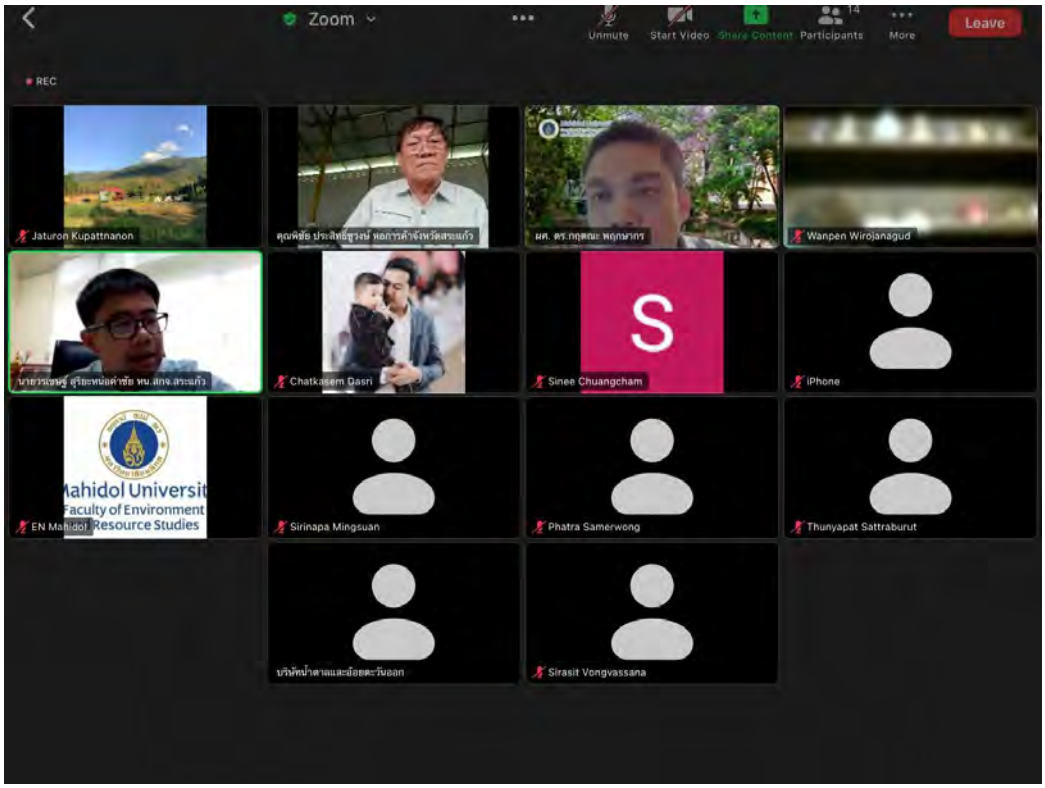

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาเศรษฐกิจมูลค่าสูงและเศรษฐกิจฐานราก พร้อมกับการฟื้นฟูและคุ้มครองสิ่งแวดล้อม
มาตรการเพื่อความยั่งยืนจากผลการศึกษา SEA SEZ สระแก้ว: ด้านการพัฒนาศักยภาพแรงงาน
๑. การบูรณาการความร่วมมือระหว่าง OSS ด้านแรงงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบข้อมูลเชิงพื้นที่และข้อมูลด้านแรงงานที่เป็นปัจจุบัน แม่นยำ ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย (เพื่อแก้ปัญหาลักลอบนำเข้าแรงงานและสินค้าผิดกฎหมาย)
๒. การพัฒนาศักยภาพแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าวตอบสนองต่อตลาดแรงงาน
๒.๑) การนำเข้าแรงงานที่มีความเชี่ยวชาญด้านทักษะสีมือ เพื่อถ่ายทอดความรู้ให้กับแรงงานไทยในจังหวัดสระแก้ว (สำหรับอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป อุตสาหกรรมเป้าหมาย อุตสาหกรรมโลจิสติกส์ และธุรกิจต่อเนื่องฯ)
๒.๒) ความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนผู้ประกอบการกับสถาบันวิชาการและหน่วยงานจัดฝึกอบรมและทดสอบมาตรฐานสีมือแรงงาน
๓. การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ SMEs ในพื้นที่ SEZ สระแก้ว ตอบสนองต่อแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป และการพัฒนาเป็นศูนย์โลจิสติกส์ (Upskill, Reskill และ New Skill)
มาตรการเพื่อความยั่งยืนจากผลการศึกษา SEA SEZ สระแก้ว: ด้านการศึกษา
๑. การพัฒนาศักยภาพหน่วยงานจัดการศึกษาในสถานศึกษาที่มีความเท่าเทียมด้านคุณภาพเพื่อผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพเป็นที่
Yui
นายวรเชษฐ์ สุริย...

Recording...
Sirinapa Mingsu...
iPhone
นายวรเชษฐ์ สุริยะ...
S
Wanpen Wiroja...
Yui ผู้แทนกำนัน...
Mahidol Universit
Faculty of Environment and Resource Studies
Phatra Samerwo...
Sirasit V.
Thunyapat Sattr...
บริษัทน้ำตาลและ...

Recording...
S
Sirinapa Mingsu...
Wanpen Wiroja...
iPhone
Mahidol Universit
Faculty of Environment and Resource Studies
Phatra Samerwo...
Thunyapat Sattr...
บริษัทน้ำตาลและ...
Sirasit Vongvass...

Zoom
Unmute
Start Video
Share Content
Participants
More
Leave
REC
Jaturon Kupattnanon
Wanpen Wirojanagud
Chatkasem Dasri
Sinee Chuangcham
iPhone
EN Mahidol
Sirinapa Mingsuan
Phatra Samerwong
Thunyapat Sattraburut
Sirasit Vongvassana

ภาคผนวก ค
การจัดทำคู่มือ SEA เพื่อการวางแผนเชิงพื้นที่

- รายงานการประชุมหารือการจัดทำคู่มือการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
- การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นในการจัดทำคู่มือ SEA ครั้งที่ ๑
- การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นในการจัดทำคู่มือ SEA ครั้งที่ ๒
- การฝึกอบรมทางวิชาการด้านการนำคู่มือ SEA เพื่อการวางแผนเชิงพื้นที่ ไปปฏิบัติ

รายงานการประชุมหารือการจัดทำคู่มือการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
ภายใต้ โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)
วันอังคาร ที่ ๑๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๕ ในรูปแบบออนไลน์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting)

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. มหาวิทยาลัยมหิดล

๑.๑ ผศ.ดร.ธรรมรัตน์ พุทธไทย	(แทน) หัวหน้าโครงการ
๑.๒ ดร.ชญาทัต เนียมแสวง	ผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)
๑.๓ ดร.ภัทรา เสมอวงษ์	ผู้เชี่ยวชาญด้านมนุษย์และสังคม
๑.๔ นายกิจภาณุวัฒน์ ธนธาราคีรี	ผู้ประสานงาน
๑.๕ นางสาวศิรินภา มิ่งส่วน	ผู้ประสานงาน

๒. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กองยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ (กพท.)

๒.๑ นายบุญชัย ฉัตรประเทืองกุล	ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่
๒.๒ นางสาวชมพูนุช รามัญวงศ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
๒.๓ นางสาวสรัญญา ตั้งยงตระกูล	รักษาการนักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๒.๔ นางสาวบุญชนิต ว่องประพิณกุล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กทว.)

๒.๕ ผศ.ดร.เรวดี โรจนกนันท์	ผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)
๒.๖ นางสาวสุภัทรา เชิดชูไชย	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
๒.๗ นายชาญชัย รุกขวัฒนกุล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
๒.๘ นายนภดล เลิศวิลัย	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
๒.๙ นางสาวจารุภา พรหมมงคล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
๒.๑๐ นายนฤเบศ สิงห์คะนัน	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
๒.๑๑ นางสาววิสาขา โภชจะโป๊ะ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ๓

๒.๑๒ นางสาวณัฐริกา กงจันทร์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ๓

๒.๑๓ นางสาวอารียา อุตขาว นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ๓

<u>เริ่มประชุมเวลา</u> ๑๓.๓๕ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องแจ้งที่ประชุม

ผศ.ดร.ธรรมรัตน์ พุทธไทย กล่าวแนะนำ ดร.ชญาทัต เนียมแสวง ผู้รับผิดชอบในการจัดทำคู่มือการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จากนั้น ดร.ชญาทัต เนียมแสวง กล่าวชี้แจงความเป็นมาของการจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และวัตถุประสงค์ของการประชุม เพื่อขอความคิดเห็นต่อความครบถ้วน และความชัดเจนของเนื้อหาภายในคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ฉบับนี้

<u>มติที่ประชุม</u> รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องเพื่อพิจารณา

ดร.ชญาทัต เนียมแสวง กล่าวนำเสนอเกี่ยวกับสาระสำคัญหรือเนื้อหาที่บรรจุภายในคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ โดยได้มีการนำข้อมูลการจัดทำ SEA ในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว ซึ่งมหาวิทยาลัยมหิดลและบริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียร์ริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด (UAE) กำลังดำเนินการอยู่ นำมาเป็นบทเรียนหรือ Case Study ในคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ฉบับนี้ด้วย

นายบุญชัย ฉัตรประเทืองกุล กล่าวแสดงความคิดเห็นต่อคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ ดังนี้

๑) เสนอให้จัดทำเป็นคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ โดยถอดบทเรียนจากพื้นที่ฐานเศรษฐกิจหลักของประเทศเพิ่มเติม เช่น จังหวัดระยอง หรือเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เป็นต้น เพื่อให้คู่มือสามารถใช้งานได้กับการพัฒนาพื้นที่ที่จะเกิดขึ้นใหม่ในอนาคตได้ เนื่องจากเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนถูกผลักดันจนเกิดการพัฒนาโครงการสำคัญต่าง ๆ ไปมาก ในขณะเดียวกันระเบียงเศรษฐกิจ ๔ ภาค เริ่มมีการขับเคลื่อนและดำเนินการโครงการสำคัญคืบหน้าไปมากเช่นเดียวกัน จึงไม่แน่ใจว่าในอนาคตจะเกิดพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนและระบียงเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นอีกหรือไม่ ดังนั้น จึงเสนอให้ปรับเปลี่ยนชื่อคู่มือ และเพิ่มการถอดบทเรียนของพื้นที่ฐานเศรษฐกิจหลักเพิ่มเข้าไปด้วย

๒) การพัฒนาเชิงพื้นที่จะมีบริบทที่แตกต่างกัน โดยกิจการเป้าหมายของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนส่วนใหญ่จะสะท้อนถึงศักยภาพของพื้นที่ เช่น อุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร การส่งเสริมการท่องเที่ยวและระบบคมนาคมขนส่ง (โลจิสติกส์)

๓) ปรับความเข้าใจให้ตรงกัน คือ เขตเศรษฐกิจพิเศษ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๔ ประกอบด้วย เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน และระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ๔ ภาค

๔) ปรับแก้ชื่อคณะกรรมการให้ถูกต้อง โดยการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๘ – ๒๕๕๙ ภายใต้คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

(กนพ.) แต่ปัจจุบันขับเคลื่อนโครงการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (กพศ.)

๕) ปรับการเขียนนิยามของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยให้อ้างอิงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ที่ได้ประกาศใช้

๖) การทบทวนนโยบายยังไม่ครบถ้วน

๖.๑) การทบทวนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ เดิมเขียนเฉพาะการพัฒนา EEC ซึ่งแผนแม่บทฯ ประเด็นที่ ๙ มีแผนแม่บทย่อย ๓ ประเด็น คือ การพัฒนา EEC การพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้ และการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

๖.๒) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ มีเนื้อหาเกี่ยวกับพื้นที่เศรษฐกิจ แต่ยังไม่ปรากฏในเล่มคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ฉบับนี้ นอกจากนี้อาจเพิ่มเติมเนื้อหาในร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ที่ได้มีการระบุถึงการมุ่งเน้นด้านการพัฒนาเชิงพื้นที่ เพื่อให้คู่มือ SEA เชิงประยุกต์มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น

๗) เนื้อหากระบวนการ SEA ให้ ดร.ชญาทัต เนียมแสวง ซึ่งเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญเป็นผู้ปรับแก้ต่อไป แต่จากประสบการณ์ของกองยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ให้ความคิดเห็นว่า ๓ ขั้นตอนหลักที่ควรให้ความสำคัญและประณีตในการจัดทำรายละเอียด ดังนี้

๗.๑) ขั้นตอนการคัดเลือกผู้มีส่วนได้เสีย ในการประชุมควรเชิญผู้มีส่วนได้เสียที่เป็นสาธารณะ และได้รับการยอมรับให้ครบถ้วน เพื่อให้เกิดการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่

๗.๒) การให้ข้อมูลก่อนรับฟังความคิดเห็น ซึ่งการให้ข้อมูลแก่ผู้มีส่วนได้เสียอย่างครบถ้วนและเข้าใจตรงกันก่อนรับฟังความคิดเห็น จะทำให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถสะท้อนความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะจะสอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการได้ชัดเจนขึ้น

๗.๓) การพัฒนาทางเลือก ควรมีที่มาและหลักการคิดของแต่ละทางเลือก ซึ่งทางเลือกต้องสอดคล้องกับศักยภาพ โอกาส และความต้องการที่แท้จริงของภาคส่วนในพื้นที่

๘) ฝากถ่ายทอดความคิดเห็นจากการประชุมครั้งนี้ให้กับผู้มีส่วนได้เสียหรือภาคส่วนอื่น ๆ ในวันประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นการจัดทำคู่มือ ครั้งที่ ๑ ที่จะเกิดขึ้นด้วย

ดร.สุภัทรา เชิดชูไชย กล่าวแสดงความคิดเห็นว่า การเปลี่ยนแปลงชื่อคู่มือและขอบเขตการจัดทำคู่มือสามารถทำได้ เนื่องจากขอบเขตโครงการไม่ได้ระบุไว้ว่าต้องจัดทำคู่มือของ SEZ เพียงเท่านั้น แต่ต้องระบุนิยามของคำว่า “เชิงพื้นที่” ให้ชัดเจน เพื่อกำหนดขอบเขตของการนำคู่มือไปปรับใช้ ซึ่งอาจแตกต่างจากคู่มือเชิงพื้นที่ของต่างประเทศ

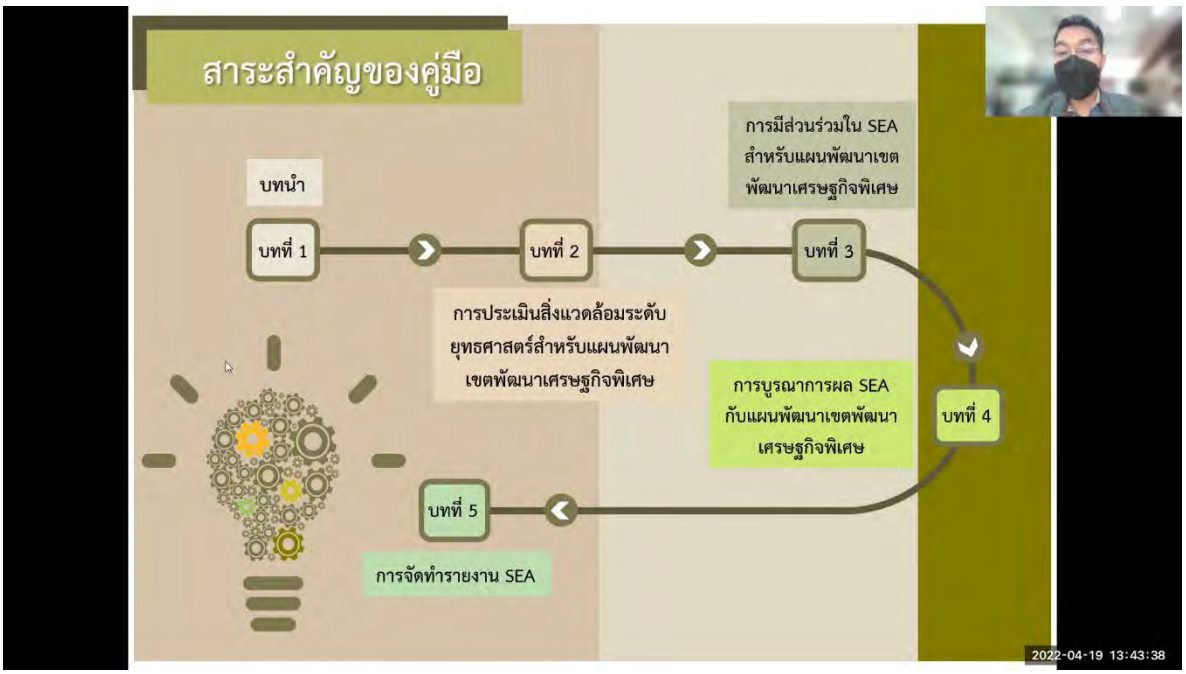
<u>มติที่ประชุม</u> **รับทราบ และมอบหมายผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อไป**

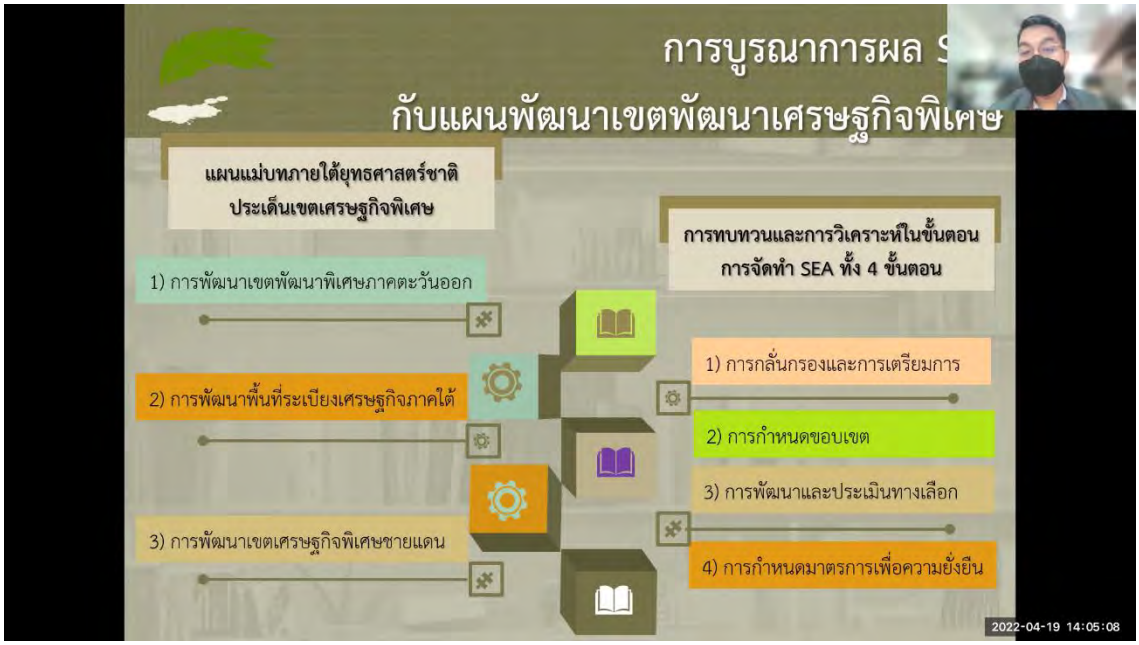
<u>ปิดประชุมเวลา</u> ๑๔.๓๕ น.

ภาพประกอบการประชุมหารือการจัดทำคู่มือการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์เชิงประยุกต์
สำหรับแผนพัฒนาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
ภายใต้ โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)
วันอังคาร ที่ ๑๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๕ ในรูปแบบออนไลน์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting)

****

การบูรณาการผล S
กับแผนพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ
ประเด็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ
1) การพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก
2) การพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้
3) การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน
การทบทวนและการวิเคราะห์ในขั้นตอน
การจัดทำ SEA ทั้ง 4 ขั้นตอน
1) การกลั่นกรองและการเตรียมการ
2) การกำหนดขอบเขต
3) การพัฒนาและประเมินทางเลือก
4) การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน
2022-04-19 14:05:08

2022-04-19 14:31:28

การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นในการจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์
สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ครั้งที่ ๑
ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
วันศุกร์ที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๒.๐๐ น.
ในรูปแบบออนไลน์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting)

๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ น. **ลงทะเบียนเข้าร่วมการประชุม**

๐๙.๐๐ - ๐๙.๑๐ น. **กล่าวเปิดการประชุม**

โดย **นางสาวนุชจรี วงษ์สันต์**
ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๐๙.๑๐ - ๐๙.๒๐ น. **ชี้แจงความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของการประชุม**

โดย **รองศาสตราจารย์ ดร.สุระ พัฒนเกียรติ**
หัวหน้าโครงการฯ
คณบดีคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

๐๙.๒๐ – ๑๐.๐๐ น. **นำเสนอ ร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ**

โดย **ดร.ชญาทัต เนียมแสวง**
ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

๑๐.๐๐ – ๑๐.๔๕ น. **อภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ต่อร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและนักวิชาการ**
ที่เกี่ยวข้องในประเด็น

- ความเหมาะสมของเนื้อหาและองค์ประกอบ
- การนำไปใช้ประโยชน์ของหน่วยงาน
- ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์

โดย **๑. นายภูมิวัชร์ อุดมทรัพย์**
หัวหน้าสำนักงานจังหวัดสระแก้ว

๒. รองศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ วิโรจนกูฏ
ที่ปรึกษาโครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พื้นที่ลุ่มน้ำมูล

๓. รองศาสตราจารย์ ดร.ขวัญชัย ลีเผ่าพันธุ์
ที่ปรึกษาโครงการการศึกษา SEA และแผนแม่บทการพัฒนา
สำหรับพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้

ผู้ดำเนินการอภิปราย **ดร.ชญาทัต เนียมแสวง**
ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

๑๐.๔๕ – ๑๑.๐๐ น. ----------พัก----------

๑๑.๐๐ - ๑๑.๕๐ น. **แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและรับฟังข้อเสนอแนะ ต่อร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ร่วมกับผู้เข้าร่วมประชุม**

โดย **ดร.ชญาทัต เนียมแสวง**
ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

๑๑.๕๐ - ๑๒.๐๐ น. **สรุปและปิดการประชุม**

การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นในการจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์
สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ครั้งที่ ๑
ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
วันศุกร์ที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๒.๐๐ น.
ในรูปแบบออนไลน์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting)

๑. หลักการและเหตุผล

การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ หรือ SEA ได้มีการนำมาใช้ในประเทศไทย ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๖ หรือเป็นระยะเวลาประมาณ ๒๐ ปี โดยได้กำหนดให้มีการสนับสนุนการพัฒนา SEA ของประเทศมาตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐ – ๒๕๕๔) จนถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕) ที่ได้ความสำคัญกับการผลักดันการออกกฎหมายหรือระเบียบเพื่อให้หน่วยงานนำกระบวนการ SEA ไปใช้ในทางปฏิบัติ นอกจากนี้ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ในฐานะหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อน SEA ได้จัดทำแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (สศช., ๒๕๖๔) เพื่อสนับสนุนองค์ความรู้ให้กับหน่วยงานให้สามารถนำกระบวนการ SEA ไปประยุกต์ใช้กับแผนพัฒนาได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยแนวทาง SEA ดังกล่าว ได้นำไปใช้ในการศึกษา SEA ของหน่วยงานจัดทำแผนของหลายหน่วยงาน ทั้งในรายสาขาและเชิงพื้นที่ อาทิ กระทรวงพลังงาน สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งเป็นเอกสารอ้างอิงที่ใช้เป็นกรอบงานและขั้นตอนของการศึกษาที่ถูกต้อง และเป็นมาตรฐานกลางร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงผู้สนใจทั่วไป อย่างไรก็ตาม แนวทาง SEA ที่เผยแพร่ยังเป็นแนวทางทั่วไป (General Guideline) สำหรับหน่วยงานที่ต้องนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับแผนการพัฒนารายสาขาและเชิงพื้นที่ ที่มีบริบทและลักษณะแวดล้อมที่แตกต่างกัน ทำให้ยังขาดข้อแนะนำหรือวิธีการในการประยุกต์ใช้ในแผนการพัฒนาเฉพาะของรายสาขาและเชิงพื้นที่

สศช. จึงได้จัดทำคู่มือการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เป็นแนวทางการปฏิบัติงานตามขั้นตอนตามกรอบที่ระบุไว้ในแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (สศช., ๒๕๖๔) เพื่อรองรับการดำเนินการการจัดทำ SEA ของหน่วยงานของรัฐ ที่ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. .... กำหนดไว้ และสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๕) ที่กำหนดให้ผลักดันการนำแนวทาง SEA มีผลบังคับใช้ทางกฎหมายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ โดยได้ใช้การศึกษา SEA ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เป็นการถอดบทเรียนและความรู้ที่จะช่วยให้การพัฒนาจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษเหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์จริง ผ่านการศึกษาทุกขั้นตอนปฏิบัติตามแนวทาง SEA ทั่วไปและประเมินว่าต้องปรับปรุงสาระสำคัญและเนื้อหาของคู่มือ SEA เชิงประยุกต์เพื่อให้เหมาะสมในทางปฏิบัติ ซึ่งในการจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษกำหนดให้มีการประชุมกลุ่มย่อยทั้งหมด ๒ ครั้ง โดยครั้งที่ ๑ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีต่อร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ และครั้งที่ ๒ เพื่อตรวจสอบและยืนยันความถูกต้องในการปรับแก้ไขร่างคู่มือ

SEA เชิงประยุกต์ดังกล่าว ก่อนนำไปจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ พร้อมให้มีการจัดฝึกอบรมการนำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ในการประกอบการวางแผนต่อไป

๒. วัตถุประสงค์ในการจัดประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้งที่ ๑

๒.๑ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ในเรื่องความเหมาะสมของเนื้อหาและองค์ประกอบ การนำไปใช้ประโยชน์ของหน่วยงาน และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ให้มีความเหมาะสมต่อไป

๒.๒ เพื่อพัฒนาและส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการจัดทำ SEA สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. ....

๓. ร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย ๔ บท ดังนี้

๓.๑ **บทนำ** ประกอบด้วย ความเป็นมาและความสำคัญ วัตถุประสงค์ของคู่มือ กลุ่มเป้าหมาย คำแนะนำการใช้คู่มือ และรูปแบบของการจัดทำ SEA กับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

๓.๒ **กระบวนการจัดทำ SEA สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ** ประกอบด้วย ขั้นตอนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ การกลั่นกรองความจำเป็นในการประยุกต์ใช้ SEA เพื่อจัดทำแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ การกำหนดขอบเขต การพัฒนาและการประเมินทางเลือก การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน การจัดทำรายงานการศึกษา SEA และการจัดทำแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

๓.๓ **การมีส่วนร่วมใน SEA สำหรับแผนพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ** ประกอบด้วย ขั้นตอนการมีส่วนร่วมใน SEA สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ และการจัดทำแผนการดำเนินงานด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

๓.๔ **การจัดทำรายงาน SEA กับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ** ประกอบด้วย การจัดทำรายงานการกลั่นกรอง การจัดทำรายงานการกำหนดขอบเขต การจัดทำรายงาน SEA และการจัดทำแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งบูรณาการกับผลของ SEA

๔. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่เชิญเข้าร่วมการประชุมกลุ่มย่อยฯ ในการจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ครั้งที่ ๑ กำหนดให้มีจำนวนทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า ๕๐ คน แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ

๔.๑ **หน่วยงานเจ้าของแผน** ซึ่งรับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย หน่วยงานจัดทำแผนทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ระดับกรมและระดับจังหวัด อาทิ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม

แห่งชาติ กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นต้น และสำนักงานจังหวัดที่เกี่ยวข้อง

๔.๒ **หน่วยงานที่สนับสนุนการจัดทำแผน** อาทิ สถาบันการศึกษา บริษัทที่ปรึกษา องค์กรที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

๕. รูปแบบการจัดการประชุม

เป็นการประชุมออนไลน์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีรายละเอียดประกอบด้วย (๑) การชี้แจงความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของการประชุม (๒) การนำเสนอร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ และ (๓) การอภิปรายและรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีต่อร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ในเรื่องของความเหมาะสมของเนื้อหาและองค์ประกอบ การนำไปใช้ประโยชน์ของหน่วยงาน และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์

๖. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๖.๑ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากหน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งหน่วยงานที่สนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาต่อร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

๖.๒ หน่วยงานเจ้าของแผน และหน่วยงานสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนามีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำ SEA สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ผ่านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง

๗. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ที่มาและความสำคัญ

- ประเทศไทยมีการใช้ SEA เป็นระยะเวลาประมาณ ๒๐ ปี (ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๖)
- ได้รับการสนับสนุนการพัฒนา SEA ของประเทศมาตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) จนถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2565) ที่ได้ความสำคัญกับการผลักดันการออกกฎหมายหรือระเบียบเพื่อให้หน่วยงานนำกระบวนการ SEA ไปใช้ในทางปฏิบัติ
- สศช. ได้จัดทำแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA Guideline) เพื่อสนับสนุนองค์ความรู้ให้กับหน่วยงานให้สามารถนำกระบวนการ SEA ไปประยุกต์ใช้กับแผนพัฒนาได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ
- ในปี พ.ศ. 2564 หน่วยงานจัดทำแผนหลายหน่วยงานนำ SEA Guideline ไปใช้ ทั้งในรายสาขาและเชิง
- จากประสบการณ์การนำไปใช้ของหลายหน่วยงานนำมาซึ่ง การปรับปรุง SEA Guideline
- SEA Guideline ฉบับปรับปรุง เป็นประโยชน์ในการแนะนำ สร้างความรู้ความเข้าใจด้าน SEA ที่ถูกต้อง
- SEA Guideline ฉบับปรับปรุง เป็นเอกสารอ้างอิงที่ใช้เป็นกรอบงานและขั้นตอนของการศึกษาที่ถูกต้อง และเป็นมาตรฐานกลางร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงผู้สนใจทั่วไป

ที่มาและความสำคัญ

- SEA Guideline ฉบับปรับปรุง ที่เผยแพร่ยังเป็นแนวทางทั่วไป (General guideline) สำหรับหน่วยงานที่ต้องนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับแผนการพัฒนารายสาขาและเชิงพื้นที่ ที่มีบริบทและลักษณะแวดล้อมที่แตกต่างกัน ทำให้ยัง**ขาดข้อแนะนำหรือวิธีการในการประยุกต์ใช้ในแผนการพัฒนาเฉพาะของรายสาขาและเชิงพื้นที่**
- มีข้อจำกัดในการประยุกต์กับแผนพัฒนารายสาขาและเชิงพื้นที่
- สศช. จำเป็นต้องจัดทำคู่มือการประยุกต์ใช้ SEA (SEA handbook) เพื่อช่วยสนับสนุนผู้ใช้ในการนำไปเป็นคู่มือในการศึกษา SEA ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ
- ทำให้การจัดคู่มือ SEA ฉบับนี้มีความสำคัญในการนำกรอบงานและขั้นตอนการศึกษา SEA จากแนวทาง SEA ทั่วไป มาใช้และเพิ่มเติมรายละเอียดให้เหมาะสม
- ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2563 - 2565 สศช. ได้ใช้การศึกษา SEA ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เป็นการถอดบทเรียนและความรู้ที่จะช่วยให้การพัฒนาจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ

วัตถุประสงค์ของคู่มือ

1. เพื่อให้ผู้ใช้สามารถจัดทำแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษด้วยกระบวนการ SEA ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่มีรูปแบบการดำเนินงานที่อยู่บนพื้นฐานความเข้าใจเชิงวิชาการที่สอดคล้อง และมีมาตรฐานที่ใกล้เคียงกันหรือเป็นมาตรฐานเดียวกัน
2. เพื่อเป็นการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่ชัดเจนอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งสามารถประยุกต์ให้สอดคล้องกับบริบทของแผน และข้อจำกัดด้านต่าง ๆ ของพื้นที่เป้าหมายของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษได้อย่างมีขั้นเชิงที่จะนำไปสู่หรือเข้าใกล้การพัฒนาที่ยั่งยืนมากที่สุด

กลุ่มเป้าหมาย

คู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ฉบับนี้ ครอบคลุมการจัดทำแผนพัฒนาของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ภายใต้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2564 ซึ่งเป็นพื้นที่ที่คณะรัฐมนตรีกำหนดให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (กพศ.)

คำแนะนำการใช้คู่มือ

1. คู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ถอดบทเรียนมาจากการจัดทำ SEA นำร่อง ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระนอง เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานสำหรับการพัฒนาเชิงพื้นที่ โดยสามารถเพิ่มเติมข้อมูลให้ครบถ้วนและเหมาะสมสำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษตามบริบทของพื้นที่

2. ระเบียบ นโยบาย แผน แผนงาน กฎหมาย และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เป็นการดำเนินงานในช่วงเวลาของการจัดทำคู่มือฯ ควรมีการทบทวนความครอบคลุมและครบถ้วนอีกครั้งเมื่อนำไปใช้

รูปแบบของการจัดทำ SEA กับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

มี SEA 2 แนวความคิด ที่มีความแตกต่างกัน

1) SEA ตามแนวคิดเชิงผลกระทบ (Impact-based SEA)

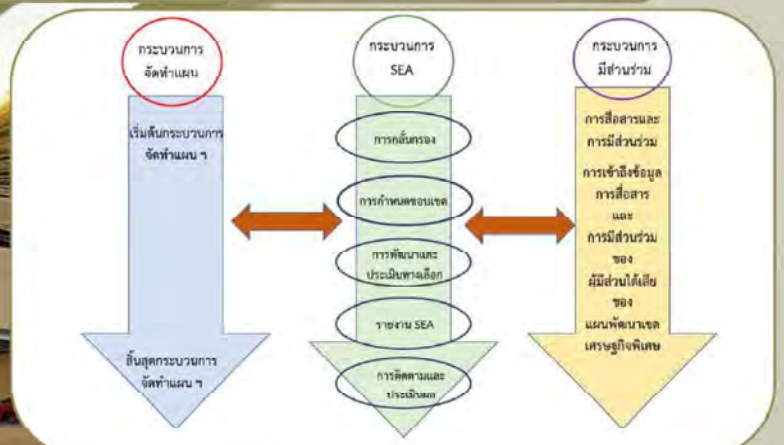
2) SEA ตามแนวคิดเชิงยุทธศาสตร์ (Strategy-based SEA)

รูปแบบของการจัดทำ SEA กับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

1. SEA เชื่อมโยงกับการวางแผนแบบมีความสัมพันธ์ครั้งเดียว (One opportunity model)
2. SEA เชื่อมโยงกับการวางแผนแบบคู่ขนานกัน (Parallel model)
3. SEA เชื่อมโยงกับการวางแผนแบบบูรณาการ (Integrated model)
4. SEA เชื่อมโยงกับการวางแผนเมื่อมีความจำเป็นต่อการตัดสินใจ (Decision-centered model)

รูปแบบ SEA ที่เหมาะสมสำหรับการจัดทำแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

1) รูปแบบ SEA ที่เชื่อมโยงกับการวางแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษแบบคู่ขนาน

รูปแบบ SEA ที่เหมาะสมสำหรับการจัดทำแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

2) รูปแบบ SEA ที่เชื่อมโยงกับการวางแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษแบบบูรณาการ

สาระสำคัญของคู่มือ

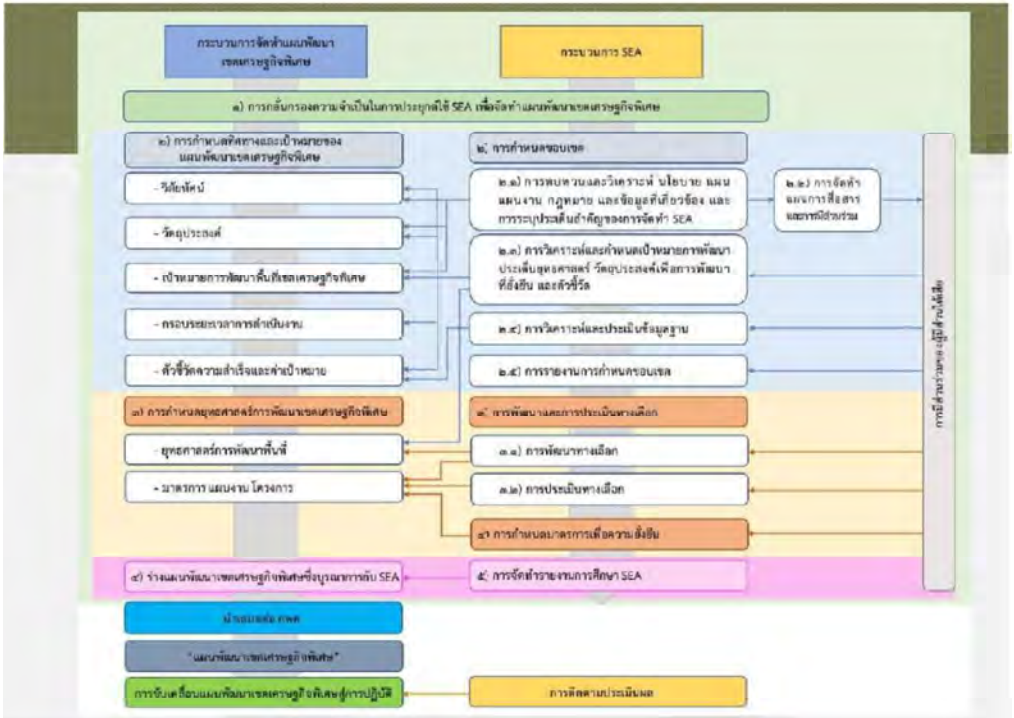
บทที่ 1 บทนำ

บทที่ 2 กระบวนการจัดทำ SEA สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

บทที่ 3 การมีส่วนร่วมใน SEA สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

บทที่ 4 การจัดทำรายงาน SEA กับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

กระบวนการจัดทำ SEA สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

กระบวนการจัดทำ SEA สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การกลั่นกรองความจำเป็นในการประยุกต์ใช้ SEA
เพื่อจัดทำแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

1 การกลั่นกรองความจำเป็นในการประยุกต์ใช้ SEA

2 การเตรียมบริบทการประยุกต์ใช้ SEA ในการจัดทำแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษและการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการกลั่นกรอง

การกลั่นกรองความจำเป็นในการประยุกต์ใช้ SEA
เพื่อจัดทำแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การกลั่นกรองความจำเป็นในการประยุกต์ใช้ SEA

- เป็นแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ภายใต้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2564 ซึ่งครอบคลุมถึง แผนพัฒนาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน และระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ

- เป็นแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ ที่มีเป้าหมายการพัฒนาเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจในภาพรวมระดับประเทศ ซึ่งอาจจะมิได้ใช้คำว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษโดยตรง แต่มีกลุ่มโครงการในการพัฒนาหลายด้าน เพื่อตอบสนองเป้าหมายการพัฒนา และเห็นได้อย่างชัดเจนว่าสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ทั้งในด้านผลประโยชน์และผลกระทบกับสิ่งแวดล้อมและสังคมในพื้นที่เป้าหมายของแผน และพื้นที่ที่มีความเกี่ยวข้อง โดยรอบ พื้นที่เป้าหมาย หมายถึง พื้นที่ที่โครงการต้องการพัฒนาตามวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยระบุหมู่บ้าน อำเภอ ตำบล จังหวัด

การกลั่นกรองความจำเป็นในการประยุกต์ใช้ SEA
เพื่อจัดทำแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การเตรียมบริบทการประยุกต์ใช้ SEA ในการจัดทำแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษและการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการกลั่นกรอง

- การระบุยุทธศาสตร์ นโยบาย แผน และแผนงานที่เกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสำหรับพื้นที่นั้น ๆ
- การระบุกฎหมาย ข้อตกลงความร่วมมือทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- การระบุผู้รับผิดชอบในการตัดสินใจและผู้มีส่วนได้เสียของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- การระบุวัตถุประสงค์การประยุกต์ใช้ SEA ในการจัดทำหรือปรับปรุง แผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- การระบุประเด็นสำคัญในการประยุกต์ใช้ SEA ในการจัดทำหรือปรับปรุงแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- การกำหนดขอบเขตเชิงพื้นที่
- การกำหนดขอบเขตเชิงเวลา
- การกำหนดกรอบงบประมาณในการดำเนินการประยุกต์ใช้ SEA ในการจัดทำหรือปรับปรุงแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การกำหนดขอบเขต

การกำหนดขอบเขตของ SEA ในการจัดทำแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษประกอบด้วย **5 ขั้นตอน**สำคัญในการวางกรอบการดำเนินงานให้เกิดความชัดเจน

1. การทบทวนและวิเคราะห์ นโยบาย แผน แผนงาน กฎหมาย และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และการระบุประเด็นสำคัญของการจัดทำ SEA
2. การจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม
3. การวิเคราะห์และกำหนดเป้าหมายการพัฒนา ประเด็นยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และตัวชี้วัด
4. การวิเคราะห์และประเมินข้อมูลฐาน
5. การรายงานการกำหนดขอบเขต

การกำหนดขอบเขต

1) การทบทวนและวิเคราะห์ นโยบาย แผน แผนงาน กฎหมาย และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และการระบุประเด็นสำคัญของการจัดทำ SEA

- ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี
- แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ
- แผนการปฏิรูปประเทศ
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- แผนรายสาขาที่เกี่ยวข้อง
- แผนในระดับพื้นที่ที่อยู่ภายใต้กรอบการพัฒนา เช่น แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด และแผนแม่บทที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น
- ข้อตกลงความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง
- การทบทวนผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของหน่วยงานและความสำเร็จของแผนการพัฒนานั้นด้วย ในกรณีที่เป็นการทบทวนปรับปรุงแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเดิม

การกำหนดขอบเขต

2) การจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

1. **การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ**
2. **การจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม**

การกำหนดขอบเขต

2) การจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การระบุผู้มีส่วนได้เสีย	**ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง (Primary stakeholder)** บุคคลหรือกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบโดยตรงจากแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของแผน วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ **ผู้มีส่วนได้เสียรอง (Secondary stakeholder)** บุคคลหรือกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบ สถาบัน องค์กร ที่เกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยอาจมีความเกี่ยวข้องในลักษณะเป็นผู้ลงทุนในพื้นที่เป้าหมาย ในลักษณะเป็นหน่วยงานผู้มีหน้าที่ขับเคลื่อนแผนในเชิงปฏิบัติหรือมีความเกี่ยวข้องโดยเป็นหน่วยงาน สถาบันที่มิได้มีหน้าที่โดยตรง แต่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่เป้าหมายของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ **ผู้มีส่วนได้เสียหลัก (Key stakeholder)** ผู้มีส่วนได้เสียของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มีความสำคัญหรือมีบทบาทอำนาจที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การกำหนดขอบเขต

2) การจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ตัวอย่างผลการระบุผู้มีส่วนได้เสียของ SEA ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

ลำดับที่	ผู้มีส่วนได้เสีย	ลำดับที่	ผู้มีส่วนได้เสีย
1	ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	7	นักการเมืองท้องถิ่นที่มีบทบาทในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา
2	หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	8	ผู้แทนเครือข่ายภาคประชาสังคมและอาสาสมัครเพื่อสังคมในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา
3	นักวิชาการและสถาบันการศึกษาที่มีความสนใจในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	9	องค์กรอิสระไม่หวังผลกำไรซึ่งทำงานในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา
4	ตัวแทนผู้ประกอบอาชีพที่อาจได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและลบ	10	ผู้กำหนดหรือผู้อนุมัติแผน หรือแผนงาน ผู้จัดสรรงบประมาณ
5	เอกชนและผู้ประกอบการในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	11	หน่วยงานเจ้าของแผน หรือแผนงาน
6	ผู้นำชุมชนหรือผู้นำทางความคิดที่มีอิทธิพลในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	12	หัวหน้าส่วนราชการสูงสุดหรือผู้ได้รับมอบหมายที่มีอำนาจในการตัดสินใจ

การกำหนดขอบเขต

2) การจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การวิเคราะห์บทบาทและความเกี่ยวข้องของผู้มีส่วนได้เสีย

มิติผลประโยชน์ (Interest)

มิติบทบาทที่มีอิทธิพลหรือส่งผลต่อความสำเร็จของการขับเคลื่อนแผน (Influence)

การกำหนดขอบเขต

2) การจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ตัวอย่างผลการวิเคราะห์บทบาทความเกี่ยวข้องของผู้มีส่วนได้เสียกับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ลำดับที่	ผู้มีส่วนได้เสีย	บทบาทและความเกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
1	ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	ผู้ได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบโดยตรงจากแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
2	หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	หน่วยงานที่ดำเนินการตามนโยบายของส่วนกลางโดยตรง ร่วมมือกับจังหวัดในการดำเนินการตามแผนพัฒนาพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว
3	นักวิชาการและสถาบันการศึกษาที่มีความสนใจในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	ผู้สนใจในแผนพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งเป็นผู้ที่สามารถให้ความเห็นเชิงวิชาการในเวทีต่าง ๆ เป็นต้น
4	ตัวแทนผู้ประกอบอาชีพที่อาจได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและลบ	ผู้ได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบโดยตรงจากการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ที่จะส่งผลต่อการประกอบอาชีพในพื้นที่

การกำหนดขอบเขต

2) การจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ตัวอย่างผลการวิเคราะห์บทบาทความเกี่ยวข้องของผู้มีส่วนได้เสียกับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ลำดับที่	ผู้มีส่วนได้เสีย	บทบาทและความเกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
5	เอกชนและผู้ประกอบการในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	ผู้ได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบโดยตรงจากแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รายได้ที่ขึ้นอยู่กับมาตรการส่งเสริมเศรษฐกิจของแผนพัฒนาฯ ซึ่งต้องร่วมมือกับภาคเอกชนและผู้ประกอบการในการดำเนินมาตรการดังกล่าว
6	ผู้นำชุมชนหรือผู้นำทางความคิดที่มีอิทธิพลในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	ผู้ได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบโดยตรงจากแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ มีบทบาทเป็นตัวแทนภาคประชาชนในการให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ รวมถึง ให้ข้อมูลเชิงลึกของพื้นที่

การกำหนดขอบเขต

2) การจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ตัวอย่างผลการวิเคราะห์บทบาทความเกี่ยวข้องของผู้มีส่วนได้เสียกับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ลำดับที่	ผู้มีส่วนได้เสีย	บทบาทและความเกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
7	นักการเมืองท้องถิ่นที่มีบทบาทในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	ผู้ที่มีบทบาทเป็นตัวแทนภาคประชาชนในการให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ในเวทีต่าง ๆ รวมถึง ให้ข้อมูลเชิงลึกของพื้นที่ มีส่วนช่วยในการขับเคลื่อนมาตรการต่าง ๆ ในแผนพัฒนาฯ
8	ผู้แทนเครือข่ายภาคประชาสังคมและอาสาสมัครเพื่อสังคมในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	ภาคประชาสังคมหรืออาสาสมัครเพื่อสังคมที่ดำเนินงานเกี่ยวกับสิทธิของผู้บริโภค และด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งอยู่ในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา
9	องค์กรอิสระไม่หวังผลกำไรซึ่งทำงานในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	องค์กรอิสระไม่หวังผลกำไรทำงานในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษาแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การกำหนดขอบเขต

2) การจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ตัวอย่างผลการวิเคราะห์บทบาทความเกี่ยวข้องของผู้มีส่วนได้เสียกับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ลำดับที่	ผู้มีส่วนได้เสีย	บทบาทและความเกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
10	ผู้กำหนดหรือผู้อนุมัติแผน หรือแผนงานผู้จัดสรรงบประมาณ	ผู้มีบทบาทสำคัญในการตัดสินว่าจะจัดสรรงบประมาณดังกล่าวหรือไม่
11	หน่วยงานเจ้าของแผน หรือแผนงาน	หน่วยงานผู้รับผิดชอบโดยตรงในการจัดทำแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นผู้ขับเคลื่อน และปฏิบัติตามแผนพัฒนาฯ ที่ต้องดำเนินให้บรรลุเป็นตัวชี้วัดที่กำหนดไว้
12	หัวหน้าส่วนราชการสูงสุดหรือผู้ได้รับมอบหมายที่มีอำนาจในการตัดสินใจ	หน่วยงานผู้มีอำนาจตัดสินใจในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การกำหนดขอบเขต

2) การจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย

ระดับผลประโยชน์	ระดับของผู้มีส่วนได้เสีย*			
ผลประโยชน์มาก	3	4	5	5
ผลประโยชน์ปานกลาง	3	4	5	5
ผลประโยชน์บางส่วน	2	3	4	5
ผลประโยชน์น้อย	2	3	4	5
ไม่ได้รับผลประโยชน์	1	2	3	4
อิทธิพลของผู้มีส่วนได้เสียต่อความสำเร็จของแผน	มีบทบาทน้อย/ไม่ทราบ	มีบทบาทบ้าง	มีบทบาทปานกลาง	มีบทบาทมาก

การกำหนดขอบเขต

2) การจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย

วิธีการประเมินหลายหลักเกณฑ์ (Multi criteria analysis: MCA) ในการจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งอาจจะใช้การให้ค่าคะแนนระดับความสำคัญด้วยการจัดระดับ (Rating) การจัดอันดับ (Ranking) หรือวิธีการวิเคราะห์แบบจับคู่เปรียบเทียบระดับความสำคัญ (Pairwise analysis)

การกำหนดขอบเขต

2) การจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย

ตัวอย่างค่าน้ำหนักความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ลำดับที่	ผู้มีส่วนได้เสีย	ค่าระดับความสำคัญ	ลำดับความสำคัญ
1	ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	5	1
2	หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	4	2
3	นักวิชาการและสถาบันการศึกษาที่มีความสนใจในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	1	5
4	ตัวแทนผู้ประกอบอาชีพที่อาจได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและลบ	4	2
5	เอกชนและผู้ประกอบการในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	4	2
6	ผู้นำชุมชนหรือผู้นำทางความคิดที่มีอิทธิพลในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	5	1
7	นักการเมืองท้องถิ่นที่มีบทบาทในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	5	1

การกำหนดขอบเขต

2) การจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย

ตัวอย่างค่าน้ำหนักความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ลำดับที่	ผู้มีส่วนได้เสีย	ค่าระดับความสำคัญ	ลำดับความสำคัญ
8	ผู้แทนเครือข่ายภาคประชาสังคมและอาสาสมัครเพื่อสังคมในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	2	4
9	องค์กรอิสระไม่หวังผลกำไรซึ่งทำงานในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	2	4
10	ผู้กำหนดหรือผู้อนุมัติแผน หรือแผนงาน ผู้จัดสรรงบประมาณ	4	2
11	หน่วยงานเจ้าของแผน หรือแผนงาน	5	1
12	หัวหน้าส่วนราชการสูงสุดหรือผู้ได้รับมอบหมายที่มีอำนาจในการตัดสินใจ	3	3

การกำหนดขอบเขต

2) การจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

การการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ตัวอย่างขั้นตอนการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ขั้นตอน SEA	ผู้มีส่วนได้เสียของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ	รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วม
1. การกำหนดขอบเขต		
(1) การทบทวนและวิเคราะห์ นโยบาย แผน แผนงาน กฎหมาย และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และการระบุประเด็นสำคัญของการจัดทำ SEA	- ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	แบบสอบถาม
	- หน่วยงานเจ้าของแผน หรือแผนงาน - นักการเมืองท้องถิ่นที่มีบทบาทในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา - ตัวแทนผู้ประกอบอาชีพที่อาจได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและลบ - หัวหน้าส่วนราชการสูงสุดหรือผู้ได้รับมอบหมายที่มีอำนาจในการตัดสินใจ	การสัมภาษณ์
	- หน่วยงานเจ้าของแผน หรือแผนงาน - หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา - ผู้นำชุมชนหรือผู้นำทางความคิดที่มีอิทธิพลในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา - เอกชนและผู้ประกอบการในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การประชุมเชิงปฏิบัติการ

การกำหนดขอบเขต

3) การวิเคราะห์และกำหนดเป้าหมายการพัฒนา ประเด็นยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และตัวชี้วัด

- การวิเคราะห์และกำหนดเป้าหมายการพัฒนา
- การวิเคราะห์และกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์
- การวิเคราะห์และกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- การวิเคราะห์และกำหนดตัวชี้วัด

การกำหนดขอบเขต

3) การวิเคราะห์และกำหนดเป้าหมายการพัฒนา ประเด็นยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และตัวชี้วัด

การวิเคราะห์และกำหนดเป้าหมายการพัฒนา

- เป้าหมายการพัฒนาของแผนพัฒนาที่ครอบคลุมเหนือแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- เป้าหมายการพัฒนาของประเทศไทยในระยะยาว
- เป้าหมายข้อตกลงความร่วมมือระหว่างประเทศ
- ความคาดหวังและความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ตัวอย่างวิธีการดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผล

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการของผู้จัดทำแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยใช้ SEA เป็นเครื่องมือ
2. การใช้วิธีเดลฟาย (Delphi method)

การกำหนดขอบเขต

3) การวิเคราะห์และกำหนดเป้าหมายการพัฒนา ประเด็นยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และตัวชี้วัด

การวิเคราะห์และกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์

ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์และกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ **อย่างน้อยต้องประกอบด้วย 7 ประการ**

1. เป้าหมายการพัฒนาของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
2. ผลการวิเคราะห์ความคาดหวังและความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย
3. ผลการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่เป้าหมายของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
4. ผลการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุในพื้นที่เป้าหมายของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
5. ผลการวิเคราะห์ช่องว่างการพัฒนาในพื้นที่เป้าหมายของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
6. ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของแผนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนรายสาขาที่เกี่ยวข้อง ไปจนถึงแผนในระดับพื้นที่ที่อยู่ภายใต้กรอบการพัฒนา
7. ผลการวิเคราะห์แนวโน้มสิ่งแวดล้อมของพื้นที่เป้าหมายของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การกำหนดขอบเขต

3) การวิเคราะห์และกำหนดเป้าหมายการพัฒนา ประเด็นยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และตัวชี้วัด

การวิเคราะห์และกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

การวิเคราะห์และกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการระบุทิศทางการดำเนินงานภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งในการวิเคราะห์จะพิจารณาข้อมูลเหล่านี้ร่วมกัน

- เป้าหมายการพัฒนาของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- ผลการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่เป้าหมายของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- ผลการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุในพื้นที่เป้าหมายของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- ผลการวิเคราะห์แนวโน้มสิ่งแวดล้อมของพื้นที่เป้าหมายของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การกำหนดขอบเขต

3) การวิเคราะห์และกำหนดเป้าหมายการพัฒนา ประเด็นยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และตัวชี้วัด

การวิเคราะห์และกำหนดตัวชี้วัด

เพื่อใช้เป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงสภาพหรือสภาวะของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ได้กำหนดขึ้น ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ และเป็นตัวชี้วัดโดยตรง (Direct) หรือโดยอ้อม (Proxy) หรือตัวแทนตัวชี้วัด (Proxy indicator) ได้ การคัดเลือกตัวชี้วัด

ข้อควรพิจารณา

- สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
- เป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และความพร้อมของข้อมูล
- สามารถติดตามตรวจสอบได้อย่างต่อเนื่อง ในระยะยาว
- ไม่ซับซ้อน แต่สามารถสะท้อนการเปลี่ยนแปลงได้อย่างแม่นยำ

การกำหนดขอบเขต

4) การวิเคราะห์และประเมินข้อมูลฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลฐาน

1. **การวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่**
2. **การวิเคราะห์และกำหนดกรอบแนวคิดเชิงปัญหาของพื้นที่**

การกำหนดขอบเขต

4) การวิเคราะห์และประเมินข้อมูลฐาน

การประเมินข้อมูลฐาน

เมื่อได้ผลการกำหนดตัวชี้วัดที่ครอบคลุมทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา สิ่งที่จะช่วยยืนยันถึงสภาพปัจจุบันของการพัฒนาซึ่งสามารถตรวจสอบย้อนหลังจากข้อมูลพื้นฐานในแต่ละตัวชี้วัด ในกรณีที่มีข้อมูลลำดับอนุกรม เวลาจากปัจจุบันย้อนกลับไปในอดีตสามารถที่จะวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคทางสถิติด้วยการวิเคราะห์แนวโน้ม (Trend analysis)

การกำหนดขอบเขต

5) การรายงานการกำหนดขอบเขต

- เป็นการรวบรวมผลการศึกษาในระยะเริ่มต้น ก่อนที่จะมีการวิเคราะห์และประเมินผลด้านสิ่งแวดล้อมของทางเลือกในการพัฒนา
- จุดมุ่งหมายของรายงานการกำหนดขอบเขตของ SEA ในการจัดทำแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ คือ การแสดงให้เห็นถึงผลของการดำเนินงานในเชิงประเด็นที่ผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประมวลผล โดยเป็นการรายงานให้ทราบว่าในการดำเนินการต่อจากนี้จะอยู่ในขอบเขตเชิงประเด็น เชิงพื้นที่ และเชิงเวลา

การพัฒนาทางเลือกและการประเมินทางเลือก

1 **การพัฒนาทางเลือก**

การพัฒนาทางเลือกเป็นการพิจารณาหาทางเลือกที่เหมาะสมที่มีความเป็นไปได้ในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาที่ส่งผลให้การพัฒนาเกิดการเปลี่ยนแปลงและจะช่วยให้แผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสามารถดำเนินการไปสู่เป้าหมายการพัฒนาและบรรลุสู่วัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืนได้ ทั้งนี้ทางเลือกในการพัฒนานั้นจะเป็นประเด็นเริ่มต้นสำหรับการประเมินผลข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการบูรณาการเข้ากับกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาฯ

2 **การประเมินทางเลือก**

การประเมินทางเลือก เป็นการพิจารณาเพื่อให้ทราบว่า ทางเลือกใดที่มีความเหมาะสมในการดำเนินงาน เพื่อคัดเลือกให้ได้ทางเลือกที่เหมาะสม (Preferred alternative) ซึ่งการประเมินทางเลือกเป็นการวิเคราะห์และประเมินผลกระทบที่เกิดจากทางเลือกต่าง ๆ ซึ่งนำไปประกอบการจัดลำดับความสำคัญของทางเลือก เพื่อหาทางเลือกที่เหมาะสม โดยขั้นตอนในการประเมินทางเลือกแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อย

การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน

มาตรการส่งเสริม (Enhancement)

เป็นแนวทางหรือวิธีการที่จะช่วยพัฒนาและส่งเสริมให้ผลลัพธ์ของทางเลือกนั้น ก่อให้เกิดประโยชน์เพิ่มมากขึ้น โดยพิจารณาจากผลประโยชน์ที่เป็นประเด็นที่ได้รับจากการประเมินในขั้นตอนการประเมินผลกระทบจากทางเลือก โดยพิจารณาถึงแนวทางในการขยายหรือเพิ่มประโยชน์ที่ได้รับจากการขับเคลื่อน ตามแนวทางของทางเลือกที่ได้รับการพิจารณา รวมทั้งพิจารณาแนวทางในการต่อยอดผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการขับเคลื่อน ให้มีประโยชน์เพิ่มมากยิ่งขึ้น

มาตรการหลีกเลี่ยง (Avoidance)

เป็นการปรับเปลี่ยนแนวทางหรือวิธีการอื่น ๆ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบทางลบจากการดำเนินงานตามทางเลือก โดยพิจารณาจากปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลกระทบทางลบ และหาแนวทางเพื่อกำหนดเป็นมาตรการและหาปัจจัยที่จะจัดการกับปัจจัยที่จะก่อให้เกิดผลกระทบทางลบ

มาตรการลดหรือบรรเทา (Mitigation/ Reduction)

เป็นแนวทางหรือวิธีการที่ลดหรือบรรเทาผลกระทบทางลบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามทางเลือกให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

การจัดทำรายงานการศึกษา SEA

การจัดทำรายงานการศึกษา SEA หรือทบทวนปรับปรุงแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจะมีการรายงานผลการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอนและเป็นระบบผ่านการจัดทำรายงาน SEA 4 ฉบับ

1) รายงานการกลั่นกรอง
2) รายงานการกำหนดขอบเขต
3) รายงาน SEA ของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
4) การจัดทำแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งบูรณาการกับผลของ SEA

การจัดทำแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

สอดแทรกข้อมูลที่ได้จากการทบทวนและการวิเคราะห์ในขั้นตอนการจัดทำ SEA ทั้ง 4 ขั้นตอน

1) การกลั่นกรอง
2) การกำหนดขอบเขต
3) การพัฒนาและการประเมินทางเลือก
4) การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน

จะเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับการจัดทำแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเช่นกัน โดยผลการดำเนินการตั้งแต่กระบวนการเริ่มต้นของ SEA จำเป็นต้องให้ผู้รับผิดชอบในการตัดสินใจพิจารณาผลการดำเนินงานตามขั้นตอนของกระบวนการ SEA ทั้งหมด เพื่อเสนอให้คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (กพศ.) พิจารณา ต่อไป

การมีส่วนร่วมใน SEA สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การมีส่วนร่วมใน SEA เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การจัดทำแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษโดยใช้ SEA เป็นเครื่องมือ สามารถบูรณาการการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนเพื่อเสริมประสิทธิภาพของกระบวนการ SEA ทั้งในด้านการสร้างความเข้าใจและความเชื่อมโยงของประเด็นเชิงวิชาการ ในการวิเคราะห์แต่ละขั้นตอนกับผู้มีส่วนได้เสีย ผ่านรูปแบบและเทคนิคที่สร้างการมีส่วนร่วมที่หลากหลาย นอกจากนี้ ยังส่งผลต่อความรู้สึกเป็นเจ้าของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษกับผู้มีส่วนได้เสียทุกภาคส่วน ผ่านการเชื่อมโยง การสะท้อนประเด็นข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวัง ความต้องการ สภาพปัญหาและสาเหตุ ตลอดจนการร่วมกันพัฒนาและพิจารณาทางเลือก พร้อมทั้งมาตรการสนับสนุนและรองรับการพัฒนาตามแนวทางการพัฒนาของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งการมีส่วนร่วมใน SEA เชิงประยุกต์สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ขั้นตอนการมีส่วนร่วมใน SEA สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

(1) การระบุผู้มีส่วนได้เสียของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเบื้องต้น

(2) การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

(3) การจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

(4) การจัดทำแผนการดำเนินงานด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

(5) การดำเนินงานด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

การจัดทำรายงาน SEA กับแผนพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

การจัดทำรายงานการกลั่นกรอง

บทสรุปผู้บริหาร

บทที่ 1 ความเป็นมา

บทที่ 2 บริบทของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

บทที่ 3 ผู้มีส่วนได้เสียของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

บทที่ 4 ผลการปรึกษาหารือ

บทที่ 5 ขอบเขตการศึกษา

- 5.1 ขอบเขตเชิงพื้นที่
- 5.2 ระยะเวลาในการศึกษา
- 5.3 ประเด็นสำคัญของการศึกษา

บทที่ 6 แผนการดำเนินงาน

บทที่ 7 สรุปผลการกลั่นกรอง

บรรณานุกรม/ เอกสารอ้างอิง

การจัดทำรายงานการกำหนดขอบเขต

บทสรุปผู้บริหาร

บทที่ 1 บทนำ

- 1.1 หลักการและเหตุผล
- 1.2 วัตถุประสงค์ของการจัดทำ SEA
- 1.3 พื้นที่ศึกษา
- 1.4 กรอบการดำเนินการและวิธีการจัดทำ
- 1.5 ระยะเวลาการดำเนินการจัดทำ
- 1.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

บทที่ 2 การทบทวนและวิเคราะห์แผนและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

- 2.1 การทบทวนและวิเคราะห์ นโยบาย แผน แผนงาน กฎหมาย
- 2.2 การทบทวนและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
- 2.3 การระบุประเด็นสำคัญในการจัดทำ SEA

บทที่ 3 การวิเคราะห์และกำหนดเป้าหมายการพัฒนา ประเด็นยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และตัวชี้วัด

- 3.1 การวิเคราะห์เป้าหมายการพัฒนา ประเด็นยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 3.2 การวิเคราะห์ปัจจัยการตัดสินใจที่สำคัญ เกณฑ์การประเมิน และตัวชี้วัด

บทที่ 4 การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียและการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

บทที่ 5 การประเมินข้อมูลฐาน

บทที่ 6 ขั้นตอน วิธีการดำเนินงาน และแผนการดำเนินงานต่อไป

บรรณานุกรม/ เอกสารอ้างอิง

การจัดทำรายงานวิชาการในกระบวนการ SEA

บทสรุปผู้บริหาร	
บทที่ 1	บทนำ
	1.1 หลักการและเหตุผล
	1.2 วัตถุประสงค์ของการจัดทำ SEA สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
	1.3 พื้นที่เป้าหมายของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
	1.4 กรอบการดำเนินการและวิธีการจัดทำ
	1.5 ระยะเวลาการดำเนินการจัดทำ
	1.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับ
บทที่ 2	การกำหนดขอบเขต
	2.1 การทบทวนและวิเคราะห์แผนและยุทธศาสตร์และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และการระบุประเด็นสำคัญในการจัดทำ SEA ของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
	2.2 การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียและการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วมของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
	2.3 การวิเคราะห์ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าหมายการพัฒนา วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และตัวชี้วัด
	2.4 การประเมินข้อมูลฐาน

การจัดทำรายงานวิชาการในกระบวนการ SEA

บทที่ 3	**การพัฒนาและการประเมินทางเลือก**
	3.1 การพัฒนาทางเลือกของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
	3.2 การประเมินทางเลือกของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
บทที่ 4	การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน
บทที่ 5	การมีส่วนร่วมในกระบวนการ SEA ของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
	5.1 หลักการและเหตุผล
	5.2 วัตถุประสงค์
	5.3 ขั้นตอนการดำเนินงาน
	5.4 ผลการดำเนินงานการมีส่วนร่วม
	5.5 สรุปผลการดำเนินงาน
บทที่ 6	บทสรุปและข้อเสนอแนะ (เชิงนโยบาย)
บรรณานุกรม/ เอกสารอ้างอิง	

การจัดทำรายงาน SEA ฉบับประชาชน

บทสรุปสำหรับประชาชน

บทที่ ๑ บทนำ ให้ข้อมูลสรุปโดยสังเขปเรื่องวัตถุประสงค์ พื้นที่ศึกษา ระยะเวลา วิธีการจัดทำแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ และผลที่คาดว่าจะได้รับ โดยแสดงเป็นแผนที่ รูปภาพ หรือแผนผังที่เข้าใจง่าย สั้นกระชับ

บทที่ ๒ การมีส่วนร่วมของประชาชน ชี้แจงกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการจัดทำ SEA ของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ได้แก่ การกำหนดขอบเขต การพัฒนาและการประเมินทางเลือก การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน โดยแสดงเป็นกล่องข้อความ แผนภูมิ และรูปภาพประกอบ

บทที่ ๓ ทางเลือกการพัฒนาและมาตรการเพื่อความยั่งยืน แจ้งให้ทราบว่า ทางเลือกที่เหมาะสมจากผลการจัดทำแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นอย่างไร ข้อดีและข้อควรคำนึงถึง พร้อมกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนในการได้มาซึ่งทางเลือกที่เหมาะสมและมาตรการเพื่อความยั่งยืนโดยสังเขปและไม่ใช้คำที่เป็นเทคนิคและวิชาการมากเกินไป

บทที่ ๔ การติดตามผลโดยผู้มีส่วนได้เสีย แจ้งโอกาสการมีส่วนร่วมในการติดตามผลการนำทางเลือกที่เหมาะสมและมาตรการต่าง ๆ ไปใช้ในแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมถึงแจ้งบทบาทของผู้มีส่วนได้เสียหลังจากการจัดทำ SEA โดยสังเขป พร้อมระบุระยะเวลาให้เข้าใจชัดเจน

รายงานการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นในการจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์
สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ครั้งที่ ๑
ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
วันที่ ๒๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๕
ในรูปแบบออนไลน์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting)

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. ที่ปรึกษาโครงการฯ

๑.	รศ. ดร.สุระ	พัฒนเกียรติ	หัวหน้าโครงการ
๒.	นางสินี	ช่วงฉ่ำ	ที่ปรึกษาด้านการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาเชิงพื้นที่
๓.	ดร.ชญาทัต	เนียมแสวง	ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
๔.	ดร.อรันย์	ศรีรัตนา ทาบูกานอน	ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
๕.	ดร.ภัทรา	เสมอวงษ์	ผู้เชี่ยวชาญด้านมนุษย์และสังคม
๖.	นายศิรสิทธิ์	วงศ์วาสนา	บุคลากรสนับสนุน
๗.	นายกิจภาณุวัฒร์	ธนธาราคีรี	บุคลากรสนับสนุน
๘.	นางสาวศิรินภา	มิ่งส่วน	บุคลากรสนับสนุน
๙.	นางสาวกมลวรรณ	ศรีราช	บุคลากรสนับสนุน

๒. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๑.	นางสาวนุชจรี	วงษ์สันต์	รองประธานกรรมการ
๒.	ผศ. ดร.เรวดี	โรจนกนันท์	กรรมการ
๓.	นายสมบัติ	กิจจารุวงษ์	กรรมการ
๔.	นางสาววรรณภา	คล้ายสวน	ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๕.	นางสาวสุภัทรา	เชิดชูไชย	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๖.	นายชาญชัย	รุกขวัฒนกุล	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๗.	นายนฤเบศ	สิงห์คะนัน	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๘.	นางสาวจารุภา	พรหมมงคล	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๙.	นายนภดล	เลิศวิลัย	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๐.	นางสาวอารียา	อุตขาว	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๑.	นางสาววิสาขา	โภชจะโป๊ะ	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๒.	นางสาวณัฐริกา	กงจันทร์	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๓.	นางสาววิสสุตา	บุญมี	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๔.	นางสาวสุพัตรา	ศรีภูมิเพชร	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๕.	นางสาวพัทธนันท์	พลูวังกาญจน์	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๖.	นางสาวชมพูนุช	รามัญวงศ์	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่
๑๗.	นางสาวสรัญญา	ตั้งขอตระกูล	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่
๑๘.	นางสาวอาภาภัทร	อษีภาคย์	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาเมือง
๑๙.	นางสาวจรีย์วิชญา	เทิดธรรมธร	กองยุทธศาสตร์และประสานการพัฒนาภาค
๒๐.	นางสาวสิริเกศ	พริ้งพร้อม	กองยุทธศาสตร์และประสานการพัฒนาภาค
๒๑.	นางสาวชนกมน	รุยาพร	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมกลาง
๒๒.	นายกฤษฎา	ชื่นมาลัย	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคตะวันออก
๒๓.	นางสาวสิริวิมล	เพ็ชรดี	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคใต้
๒๔.	นางสาวติยพร	ชูโฉม	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคใต้
๒๕.	นางสาวธัญธร	โอสถาพันธุ์	

๓. นักวิชาการ

๑.	รศ. ดร.ขวัญชัย	ลีเผ่าพันธุ์	ที่ปรึกษาโครงการการศึกษา SEA และแผนแม่บท การพัฒนาสำหรับพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้
๒.	รศ. ดร.วันเพ็ญ	วิโรจนกูฏ	ที่ปรึกษาโครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พื้นที่ลุ่มน้ำมูล
๓.	นายภูมิวัชร์	อุดมทรัพย์	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดสระแก้ว

๔. หน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงานที่เกี่ยวข้อง

๑.	นายวิทยา	ตั้งพิทยาเวทย์	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๒.	นายอิศรพันธ์	กาญจนเรขา	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๓.	นางสาวสุรีย์พร	เกิดแก่นแก้ว	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๔.	นางเสาวภา	หิญชีระนันทน์	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๕.	ดร.เกษมสันต์	จิณณวาโส	สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก
๖.	นางสาวรัตติยา	ทองสุข	สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก
๗.	นางสาวสุชัญญา	อภิธันยาศัย	สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก
๘.	นายกิตติพันธุ์	เทพารักษ์ษณากร	กรมโรงงานอุตสาหกรรม
๙.	นายสุโชติ	ศิริยานนท์	สังกัดนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้ว การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
๑๐.	นางสาวสุภัทรา	แย้มสรวล	สังกัดนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้ว การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
๑๑.	นางสาวธิดารัตน์	สินธุรัตน์	กรมโยธาธิการและผังเมือง
๑๒.	นายวีรยุทธ	นิรมานวิธุโรจน์	สำนักงานจังหวัดตาก
๑๓.	นายศราวุฒิ	เอี่ยมสำอาง	สำนักงานจังหวัดตาก

๑๔.	นายวิทยา	สาระไชย	สำนักงานจังหวัดตาก
๑๕.	นายวุฒิชัย	เสาวโกมุท	สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร
๑๖.	นายชนินทร์	กาญจนสุชา	สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร
๑๗.	นายสมยศ	ชาญจึงถาวร	สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร
๑๘.	นายชัยพล	ภูต้องลม	สำนักงานจังหวัดตราด
๑๙.	นายเสถียรพงษ์	แก้วเพชร	สำนักงานจังหวัดสงขลา
๒๐.	นายจำเริญ	ชนะชัยวงศ์	สำนักงานจังหวัดสงขลา
๒๑.	นายพิพัฒน์	หนูทอง	สำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคใต้ จังหวัดสงขลา
๒๒.	ว่าที่ร้อยตรีหญิงอารดา	อินทชาติ	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา
๒๓.	นายพิชัยยา	ตุระซอง	สำนักงานจังหวัดหนองคาย
๒๔.	นางสาวสุรัสวดี	กันทะเวช	สำนักงานจังหวัดหนองคาย
๒๕.	นายกฤษณนันท์	กำไร	สำนักงานจังหวัดนราธิวาส
๒๖.	นางสาวชลธิดา	เจะมะ	สำนักงานจังหวัดนราธิวาส
๒๗.	นายคณิต	คงช่วย	สำนักงานจังหวัดเชียงราย
๒๘.	นางสาววิภาวดี	รอดเกิด	สำนักงานจังหวัดนครพนม
๒๙.	นายกฤษฎา	จันทะสิน	สำนักงานจังหวัดนครพนม
๓๐.	นางสาวลักษณ์นารา	เลาวัฒนารัสมี	สำนักงานจังหวัดกาญจนบุรี
๓๑.	นางสาวเทอสิริ	ประภัสพงษา	สำนักงานจังหวัดกาญจนบุรี
๓๒.	นางสาวอสิตรา	รัตตะมณี	สำนักงานจังหวัดชลบุรี
๓๓.	นางสาวสุพิชฌาย์	ปิยะพุทธิชัย	สำนักงานจังหวัดชลบุรี
๓๔.	นางสาวนลินี	ฐานะ	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดระยอง
๓๕.	นายอนุชา	อินทศร	สำนักงานจังหวัดฉะเชิงเทรา

๕. สถาบันการศึกษาและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

๑.	ดร.กิตติชัย	ดวงมาลย์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๒.	นางสาวขนิษฐา	จันทัย	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๓.	นางสาวพจมาน	วงษ์ไส	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

๔.	นางสาวศรินยา	สนิทวงศ์ ณ อยุธยา	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๕.	นางสาวสายสุจิตร	พูลสงวน	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๖.	นางสาวสุทธิดา	หันทะยุง	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๗.	นางสาวสุวิดา	พรหมมา	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๘.	นางสาวอันธิกา	สวัสดิ์ศรี	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
๙.	ผศ. ดร.ปาจรีย์	ทองสนิท	มหาวิทยาลัยนเรศวร
๑๐.	ดร.เนตรนภิส	ตันเต็มทรัพย์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
๑๑.	รศ. ดร.สมพร	จันทระ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๑๒.	รศ. ดร.ฉัตรไชย	รัตนไชย	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
๑๓.	ผศ. ดร.พงค์เทพ	สุธีรวุฒิ	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
๑๔.	ดร.สินาด	ตรีวรรณไชย	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

๖. บริษัทที่ปรึกษา

๑.	นางสาวขนิษฐา	ทักษิณ	บริษัท คอนซัลแทนท์ ออฟ เทคโนโลยี จำกัด
๒.	นายศักดิ์ชัย	ประโยชน์วนิช	บริษัท คอนซัลแทนท์ ออฟ เทคโนโลยี จำกัด
๓.	นางสาวประภาภรณ์	จำวงค์ลา	บริษัท คอนซัลแทนท์ ออฟ เทคโนโลยี จำกัด
๔.	นางสาวสินีนุช	ศิรวุฒินานนท์	บริษัท ปัญญา คอนซัลแตนท์ จำกัด
๕.	นางสาวพาสินี	ทรงคุณธรรม	บริษัท ปัญญา คอนซัลแตนท์ จำกัด
๖.	นางสาวนวลวรรณ	ศักดาเดช	บริษัท ปัญญา คอนซัลแตนท์ จำกัด
๗.	นางสาวธนัฐภรณ์	พูนประสิทธิ์	บริษัท ปัญญา คอนซัลแตนท์ จำกัด
๘.	นางสาววาสนา	จุ้ยเปรี่ยม	บริษัท เทคนิคสิ่งแวดล้อมไทย จำกัด
๙.	นายกฤตย	เจริญรวย	บริษัท เทคนิคสิ่งแวดล้อมไทย จำกัด
๑๐.	นางศินีนารถ	โสรัจจาภินันท์	บริษัท เซ้าท์อี๊สท์เอเชียเทคโนโลยี จำกัด
๑๑.	ดร.นำพร	ปิตุชนะ	บริษัท ทีม คอนซัลติ้ง เอนจิเนียริ่ง แอนด์ แมเนจเมนท์ จำกัด (มหาชน)
๑๒.	นายยงยุทธ	ก้อนจันทร์เทศ	บริษัท ทีม คอนซัลติ้ง เอนจิเนียริ่ง แอนด์ แมเนจเมนท์ จำกัด (มหาชน)
๑๓.	นางสาวพีนาริน	พิมพา	บริษัท ธารา คอนซัลแตนท์ จำกัด

๑๔.	นางสาวชยาภรณ์	ทองมหา	บริษัท ธารา คอนซัลแตนท์ จำกัด
๑๕.	นางสาวจิรัชญา	รักษาถักดี	บริษัท ธารา คอนซัลแตนท์ จำกัด
๑๖.	นางสาวชุติกาญจน์	จันชาลี	บริษัท ธารา คอนซัลแตนท์ จำกัด
๑๗.	นายสมพงษ์	เฉลิมธีรโชติ	บริษัท แมคโคร คอนซัลแตนท์ จำกัด
๑๘.	นายเอนก	แก้วกระจ่าง	บริษัท เอ็นไวรอนเมนทอล เทคโนโลยี คอนซัลแตนท์ จำกัด
๑๙.	นางสาวจิณห์นิภา	สายจันทร์	บริษัท อินโนเวชั่น คอนซัลแตนท์ จำกัด
๒๐.	นางสาวปัณฑารีย์	สุขแจ่ม	บริษัท อินโนเวชั่น คอนซัลแตนท์ จำกัด
๒๑.	นางสิวพิชามญชุ์	ยอดหาญ	บริษัท อินโนเวชั่น คอนซัลแตนท์ จำกัด
๒๒.	นายกฤษดา	ผุดอรุณ	บริษัท อินโนเวชั่น คอนซัลแตนท์ จำกัด
๒๓.	นางสาวนรีรัตน์	อาลี	บริษัท เบสท์ เอ็นไวรอนเม้นท์ คอนซัลแทนท์ จำกัด
๒๔.	นางสาวจิราพันธุ์	จงกาญจนพรรณ	บริษัท กรีน เอิร์ธ คอนซัลแตนท์ จำกัด
๒๕.	นางสาวกุลกัลยา	ลุลิตานนท์	บริษัท ทีแอลที คอนซัลแตนส์ จำกัด
๒๖.	นางสาวชยปภา	แสงสวัสดิ์	บริษัท แอสดีคอน คอร์ปอเรชั่น จำกัด
๒๗.	นางสาวพิชญุตม์	วิวัฒน์รุจิราพงศ์	ประชาชนผู้ให้ความสนใจ

นางสาวนุชจรี วงษ์สันต์: กล่าวเปิดการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นในการจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ครั้งที่ ๑ โดยกล่าวความเป็นมาของการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) รวมถึงความเป็นมาและความสำคัญของการจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

รศ. ดร.สุระ พัฒนเกียรติ: กล่าวชี้แจงวัตถุประสงค์ในการจัดประชุมในครั้งนี้ คือ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อนำไปปรับปรุงคู่มือให้มีความเหมาะสมต่อไป และเพื่อพัฒนา ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จากนั้นกล่าวชี้แจงวัตถุประสงค์ในการจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ และชี้แจงบทบาท ความสำคัญของหน่วยงานผู้เข้าร่วมประชุมต่อการประชุมในครั้งนี้

๑. การนำเสนอการจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ดร.ชญาทัต เนียมแสวง: กล่าวนำเสนอเกี่ยวกับสาระสำคัญ หรือเนื้อหาที่บรรจุภายในคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยได้กล่าวถึงที่มาและความสำคัญของการจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ ฉบับนี้ขึ้น เพื่อเพิ่มเติมรายละเอียดจากแนวทาง SEA ฉบับปรับปรุงให้มีความเหมาะสมต่อ

การนำไปใช้ประกอบการศึกษา SEA ได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ อีกทั้งได้ถอดบทเรียนการศึกษา SEA ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ซึ่งจะนำมาเป็นกรณีศึกษาในคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ฉบับนี้ด้วย จากนั้นกล่าวนำเสนอกระบวนการจัดทำ SEA สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

๒. การอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ผู้เข้าร่วมประชุมร่วมอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับนักวิชาการ และผู้เข้าร่วมประชุมในประเด็นต่าง ๓ ได้แก่ ด้านความเหมาะสมและความครบถ้วนของเนื้อหาและองค์ประกอบ ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ของหน่วยงาน และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ ดังต่อไปนี้

รศ. ดร.วันเพ็ญ วิโรจนกูฏ: กล่าวแสดงความคิดเห็น ว่าคู่มือมีความครบถ้วนของข้อมูลอยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งแนวทาง SEA ฉบับปรับปรุง พ.ศ.๒๕๖๔ เปรียบเสมือนทฤษฎีของการจัดทำ SEA ในขณะที่คู่มือควรจะเป็นข้อปฏิบัติที่ผู้ใช้สามารถนำไปปฏิบัติได้ แต่คู่มือ SEA เชิงประยุกต์ฉบับนี้มีการผสมผสานทั้งทฤษฎีและข้อปฏิบัติ โดยได้ให้ความคิดเห็นต่อ บทที่ ๑ – ๓ คือ บทที่ ๑ ยังขาดข้อมูลบางส่วนที่ยังไม่ชัดเจน ยกตัวอย่างเช่น ในร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ หน้า ๑-๒ ไม่มีคำอธิบายของแนวความคิดการจัดทำ SEA (Impact-based SEA และ Strategy-based SEA) และหน้า ๑-๓ ควรเพิ่มคำอธิบาย หรือตัวอย่างรูปแบบความเชื่อมโยงของ SEA กับการจัดทำแผนโดยสังเขปให้ครบทั้ง ๔ รูปแบบ เป็นต้น และบทที่ ๓ มีความซ้ำซ้อนกับบทที่ ๒ ในด้านเนื้อหา จากนั้นให้คำแนะนำเสริมในขั้นตอนการกลั่นกรอง คือ ควรมีขั้นตอนการกลั่นกรองที่ผู้ใช้สามารถเข้าใจและปฏิบัติได้ง่ายขึ้น เพื่อให้หน่วยงานที่ต้องจัดทำ SEA สามารถพิจารณาได้ง่ายในเชิงปฏิบัติ เช่น รายการตรวจสอบการกลั่นกรอง (Checklist) เป็นต้น นอกจากนั้นได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าควรกลั่นกรองและวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ว่าสามารถรองรับต่อการก่อตั้ง เป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษได้หรือไม่ก่อนการจัดทำ SEA

นายภูมิวัชร์ อุดมทรัพย์: กล่าวแสดงความคิดเห็นว่า เห็นด้วยกับคู่มือ SEA เชิงประยุกต์นี้ โดยเนื้อหาภายในมีรายละเอียดค่อนข้างเยอะและเป็นเนื้อหาทางวิชาการเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งหน่วยงานในพื้นที่ยังไม่คุ้นเคยจึงต้องมีการศึกษา SEA เพิ่มมากยิ่งขึ้น และกล่าวว่าการกำหนดพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นนโยบายจากหน่วยงานส่วนกลาง หน่วยงานในพื้นที่ยังไม่ได้มีส่วนร่วม หรือไม่มีการขับเคลื่อนกันเองภายในพื้นที่ ซึ่งจะมีการขับเคลื่อนผ่านกระทรวงมหาดไทย หรือหน่วยงานส่วนกลางเป็นหลัก หากจะจัดทำแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ อาจกระทบต่อแผนอื่น ๆ ที่จะต้องทำให้สอดคล้องกัน ซึ่งจะเพิ่มขั้นตอนในการปฏิบัติมากยิ่งขึ้น โดยหน่วยงานในพื้นที่ได้รับบทเรียนจากการก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรมสระแก้ว ซึ่งเริ่มแรกได้ก่อสร้างให้เป็นนิคมอุตสาหกรรมสีเขียว (อุตสาหกรรมไม่มีปล่องควัน) แต่ทำให้ไม่ดึงดูดนักลงทุน จึงจะเริ่มผ่อนปรนข้อกำหนดของอุตสาหกรรมที่อนุญาตให้ก่อสร้างในนิคมอุตสาหกรรม เพื่อให้นักลงทุนสามารถเข้ามาลงทุนได้มากยิ่งขึ้น แต่พบว่า ประชาชนในพื้นที่ไม่ให้ยินยอม ดังนั้นการกำหนดนโยบายใด ๆ ควรมีการศึกษาศักยภาพและความต้องการในพื้นที่ให้รอบด้านก่อน

รศ. ดร.ขวัญชัย ลีเผ่าพันธุ์: กล่าวแสดงความคิดเห็นว่า คู่มือ SEA เชิงประยุกต์ฉบับนี้ยังไม่สามารถนำไปใช้ได้จริง โดยคู่มือควรมีรายละเอียดเฉพาะเจาะจงต่อพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษมากยิ่งขึ้น และให้นำกรณีศึกษาของพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ที่ปรึกษาโครงการฯ กำลังศึกษาอยู่มาเป็นตัวอย่างใน

คู่มือฉบับนี้ และระบุรายละเอียดให้ชัดเจน เช่น ตัวชี้วัด วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล หรือเทคนิคต่าง ๆ เป็นต้น นอกจากนี้ควรจำแนกบทบาทของผู้ที่จะใช้งานคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ฉบับนี้ให้ชัดเจน เช่น หน่วยงานราชการมีบทบาทในการกลั่นกรองและวางแผนงานพัฒนาเชิงพื้นที่ เป็นต้น อีกทั้งควรมีเทคนิคหรือวิธีการให้ผู้ใช้งานสามารถเลือกนำไปใช้ได้ทันที เช่น รายการเครื่องมือ หรือเทคนิคต่าง ๆ และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญในการจัดทำ SEA เพื่อลดความขัดแย้งและเพิ่มการยอมรับจากสังคม ด้วยความต้องการในแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน ดังนั้นกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียควรถูกพิจารณาอย่างรอบด้านและทำให้สมบูรณ์ที่สุด เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดทำ SEA คือ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ดร.เกษมสันต์ จิณณวาโส: กล่าวแสดงความกังวลต่อการนำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ไปใช้งาน ซึ่งจะต้องสามารถประเมินภาพรวมได้ โดยปัจจุบันยังคงมีประเด็นปัญหาของการจัดทำ SEA ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษอยู่ เช่น หน่วยงานในพื้นที่ไม่ทราบรายละเอียดกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ ทำให้ไม่สามารถประเมินผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ เนื่องจากนโยบายส่วนใหญ่มาจากหน่วยงานส่วนกลาง เป็นต้น จึงเป็นภาพสะท้อนถึงความรู้ความเข้าใจต่อการจัดทำ SEA ที่ยังไม่มากพอของหน่วยงานที่ต้องจัดทำ SEA ในอนาคต อีกทั้งกล่าวแสดงความคิดเห็นด้านเนื้อหาของคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ ที่มีความซ้ำซ้อนของข้อมูลในหลายบท และไม่ได้ระบุวิธีการวิเคราะห์ทางเลือก เนื่องจากแต่ละทางเลือกมีผลกระทบที่แตกต่างกัน โดยมีทั้งข้อได้เปรียบและข้อเสียเปรียบที่ต้องวางแผนการป้องกันไว้ให้ดี ซึ่งส่วนใหญ่มักไม่ปรากฏในการจัดทำ SEA แต่จะปรากฏในการจัดทำการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม จากนั้นให้คำแนะนำแก่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ว่าควรจัดทำ SEA เป็นตัวอย่างในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ๔ ภาค เสียก่อน เนื่องจากการบังคับให้หน่วยงานอื่น ๆ จัดทำ SEA ด้วยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีจะทำให้กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Learning by Doing) สูญหายไป ทำให้คู่มือ SEA เชิงประยุกต์ที่จัดทำขึ้นไม่สามารถนำไปใช้ได้จริง ซึ่งปัจจุบันการจัดทำ SEA ยังขึ้นอยู่กับความสมัครใจของหน่วยงานในพื้นที่นั้น ๆ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นจากข้อห่วงใยแตกต่างจากการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ที่ถูกบังคับด้วยข้อกฎหมาย

นายสินาด ตรีวรรณไชย: กล่าวแสดงความคิดเห็น คู่มือ SEA เชิงประยุกต์ฉบับนี้ เป็นคู่มือที่มีความเฉพาะเจาะจงต่อเขตเศรษฐกิจพิเศษ ควรมีเนื้อหาที่เฉพาะเจาะจงต่อพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะข้อมูลที่เป็นจุดอ่อนของการจัดทำ SEA เช่น ตัวชี้วัด วัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืน การพิจารณารูปแบบการมีส่วนร่วม เป็นต้น และให้รายละเอียด ดังนี้

๑) หน้า ๒-๔ การทบทวนแผนมีการระบุแผนทางการเป็นหลัก และกล่าวถึงการทบทวนการดำเนินงานที่ผ่านมาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยห้อยท้ายว่าทบทวนเฉพาะกรณีที่มีการปรับปรุงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ อาจจะไม่ต้องห้อยท้ายดังกล่าว เนื่องจากประเด็นปัญหาของนิคมอุตสาหกรรมร้างเกิดจากการวิเคราะห์ศักยภาพในฝั่งความต้องการในแง่ดีเกินไป ดังนั้นควรมีการทบทวนแผนไม่ว่าจะมีการปรับปรุงแผนหรือไม่ก็ตาม

๒) ประเด็นผู้มีส่วนได้เสีย มีการระบุตัวอย่างนักวิชาการและสถาบันการศึกษา ควรอยู่ในขอบเขตพื้นที่ศึกษาเท่านั้น จึงอาจเป็นข้อจำกัดให้พื้นที่เฉพาะที่ไม่มีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะในประเด็นที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำ SEA ไม่แน่ใจว่าสามารถมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือกับการจัดทำ SEA นั้น ๆ ได้หรือไม่

ซึ่งในทางปฏิบัติควรทำได้ ดังนั้นอัตราการมีส่วนร่วม ลำดับความสำคัญ ควรเป็นแนวทางกว้าง ๆ มากกว่า เนื่องจากสามารถเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์หรือพื้นที่ได้

๓) หน้า ๒-๑๕ ประเด็นการวิเคราะห์การกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ควรมีตัวอย่างที่เป็นที่ยอมรับ จากผลงาน SEA มักไม่ค่อยอ้างอิงตัวชี้วัดที่เป็นมาตรฐาน เช่น ตัวชี้วัดของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์กรสหประชาชาติ (United Nation: UN) ซึ่งมีรายงานการประยุกต์ใช้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนกับเขตเศรษฐกิจพิเศษหรือเขตนิคมอุตสาหกรรม โดยมีตัวชี้วัดที่น่าสนใจมากมาย และได้แนะนำให้ที่ปรึกษาโครงการฯ ลองทบทวนตัวชี้วัดดังกล่าว และนำมาเป็นตัวอย่างประกอบในคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ด้วยได้ เพื่อให้ผู้ใช้งานได้รู้จักตัวชี้วัดใหม่ ๆ และมองเห็นภาพความยั่งยืนในอนาคตได้

๔) จุดอ่อนที่ใหญ่ที่สุดของการวิเคราะห์เขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตนิคมอุตสาหกรรมในประเทศ คือ การวิเคราะห์ฉากทัศน์ทางด้านความต้องการ (Demand) มองในแง่ดีมากเกินไป ซึ่งในคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ไม่ได้ให้คำแนะนำในการวิเคราะห์ฉากทัศน์เลย

๕) แนวทางกระบวนการมีส่วนร่วมสำคัญมาก ซึ่งในคู่มือ SEA เชิงประยุกต์มักจะเขียนในรูปแบบการประชุมหารือเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งยังก่อให้เกิดปัญหาด้านความขัดแย้งของประชาชนอยู่ เนื่องจากไม่เกิดการพัฒนาความต้องการของทุกฝ่ายอย่างแท้จริง ดังนั้นควรมีคำแนะนำเรื่องรูปแบบของกระบวนการมีส่วนร่วมที่จะทำให้เกิดการยอมรับของประชาชนด้วย

รศ. ดร.ขวัญชัย ลีเผ่าพันธุ์: เห็นด้วยกับ นายสินาด ตรีวรรณไชย โดย SEA เป็นเครื่องมือสำหรับประกอบการตัดสินใจเพียงเท่านั้น ซึ่งภาครัฐจะต้องนำไปประกอบการตัดสินใจในการเดินหน้าโครงการต่าง ๆ นอกเหนือจากนั้นการก่อตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ อาจจะต้องตั้งคำถามเชิงยุทธศาสตร์ก่อนว่า มีทางเลือกอื่นที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในพื้นที่หรือไม่ เช่น เขตเกษตรกรรมพิเศษ Smart City เป็นต้น และกล่าวแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ คือ การพัฒนาทางเลือกไม่ถูกพูดถึงมากนัก ควรแสดงให้ผู้ใช้เห็นถึงแนวคิด วิธีการ หรือเทคนิคในการสร้างทางเลือกให้ชัดเจน โดยทางเลือกไม่จำเป็นต้องเป็นการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานอย่างเดียว แต่ควรกล่าวถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากทางเลือกเหล่านั้นด้วย โดยจะต้องพิจารณาน้ำหนักของแต่ละมิติให้ตรงตามความต้องการในพื้นที่เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน อีกทั้งกล่าวถึงแนวคิดในการจัดทำ SEA (Impact-based และ Strategy-based) ว่าไม่ควรแยกให้เกิดความสับสน เนื่องจากการจัดทำ SEA ที่แท้จริงจะต้องไม่ละทิ้งแนวคิดเชิงยุทธศาสตร์ ขึ้นอยู่กับแต่ละแผนงานนั้น ๆ ดังนั้นการจัดทำ SEA จึงควรเป็นรูปแบบผสมผสาน

รศ. ดร.วันเพ็ญ วิโรจนกูฏ: กล่าวแสดงความคิดเห็นในขั้นตอนการคัดเลือกพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษว่าควรให้หน่วยงานในพื้นที่เลือกพื้นที่ ที่มีศักยภาพเพื่อเสนอเป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ เนื่องจากจะสะท้อนความต้องการและได้พื้นที่ที่มีศักยภาพต่อการพัฒนาเป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษอย่างแท้จริง ส่วนในประเด็นการพัฒนาทางเลือก อาจนำทางเลือกจากการจัดทำ SEA ต่างประเทศหรือทางเลือกจากการจัดทำ SEA ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วมาเป็นตัวอย่างในคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ได้

นางสาวชมพูนุช รามัญวงศ์: กล่าวแสดงความคิดเห็นในประเด็น ดังนี้

๑) ควรพิจารณาคัดเลือกผู้มีส่วนได้เสียที่จะเข้าร่วมกระบวนการจัดทำ SEA อย่างรอบคอบ

๒) ควรให้ข้อมูลตั้งต้นที่ครบถ้วนแก่ผู้มีส่วนได้เสีย ทำให้สามารถสะท้อนความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะจะสอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการได้ชัดเจนขึ้น

๓) แผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มีการประยุกต์ใช้ SEA เป็นเครื่องมือ อาจไม่ต้องระบุคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (กพศ.) แต่ให้ใช้คำว่า คณะกรรมการระดับชาติที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้คู่มือ SEA เชิงประยุกต์สามารถนำไปใช้ได้ในวงกว้าง และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในระยะยาวมากยิ่งขึ้น

๔) กล่าวให้ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเพิ่มเติม โดยได้แต่งตั้งกรรมการกลไกการขับเคลื่อนใน ๓ ระดับ คือ กพศ., อนุกรรมการภายใต้ กพศ. และคณะกรรมการบริหารจัดการและขับเคลื่อนการดำเนินงานในระดับพื้นที่ ซึ่งจะประสานและขับเคลื่อนไปพร้อมกันในลักษณะ Top Down และ Bottom Up

๕) เมื่อปี ๒๕๕๘ ที่ตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ได้มีการพิจารณาและคัดเลือกพื้นที่ โดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณาและให้หน่วยงานในพื้นที่ระดับจังหวัดเป็นผู้เสนอพื้นที่ที่เหมาะสม และมีอนุกรรมการฯ กลั่นกรองพื้นที่ตามศักยภาพ และความเหมาะสมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง นอกจากนี้กิจกรรมเศรษฐกิจในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนไม่ได้เน้นเป็นพื้นที่อุตสาหกรรม แต่ครอบคลุมทั้งการผลิต การบริการ (โลจิสติกส์ และการท่องเที่ยว) โดยเน้นที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

นายอิศรพันธ์ กาญจนเรขา: กล่าวแสดงความคิดเห็นว่าต้องการให้คู่มือ SEA เชิงประยุกต์ง่ายต่อการปฏิบัติและใช้ได้จริง โดยจะต้องนิยามขอบเขตการการศึกษาหรือขอบเขตการประเมินให้ชัดเจน และในการก่อตั้งพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษในอนาคต อาจพิจารณาให้มีการจัดทำ SEA ก่อนหรือไม่ (Pre-SEA) ในขณะเดียวกันอาจมีการทบทวน SEA ภายหลังจากการจัดทำ SEA (Post-SEA) เพื่อทบทวนผลการดำเนินงานในประเด็นที่สำคัญในระยะที่ผ่านมา และในคู่มือ SEA เชิงประยุกต์นี้อาจเปรียบเทียบเครื่องมือในการประเมินมีข้อดี - ข้อเสีย หรือความเหมาะสมในแต่ละสภาพพื้นที่ เนื่องจากต้องวิเคราะห์กิจกรรมที่จะเกิดในพื้นที่ เช่น เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจะต้องวิเคราะห์กิจกรรมที่จะเกิดขึ้นว่าจะดำเนินการไปในทิศทางใด เนื่องจากจะสอดคล้องกับเขตเศรษฐกิจเพื่อนบ้าน ซึ่งจะเกิดการแข่งขันกัน

ดร.เกษมสันต์ จิณณวาโส: กล่าวแสดงความคิดเห็นว่า การพิจารณา SEA ในเชิงพื้นที่จะเชื่อมโยงกับทางเลือก และขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ (Carrying Capacity) สิ่งแรกที่ต้องพิจารณาสำหรับพื้นที่ ที่ต้องการก่อตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ คือ ต้องพิจารณากิจกรรมทางเศรษฐกิจ กิจกรรมทางสังคม และผลกระทบที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เพื่อทบทวนว่าสถานการณ์ปัจจุบันเป็นอย่างไร จากนั้นต้องทราบกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นในอนาคตหากก่อตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ จะสามารถประเมินภาพรวมผลกระทบและทิศทางของการพัฒนาได้ โดยพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งอาจเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษได้มากกว่า ๑ แห่ง

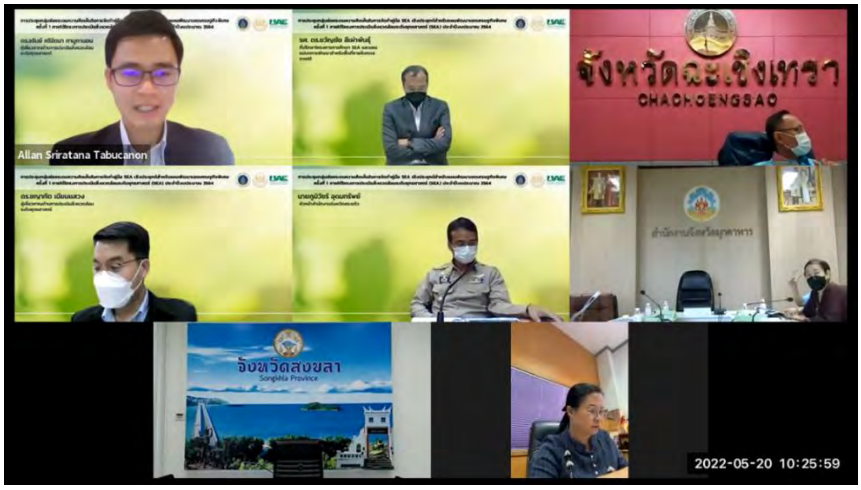
ภาพประกอบการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นในการจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์
สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ครั้งที่ ๑
ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
วันที่ ๒๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๕
ในรูปแบบออนไลน์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting)

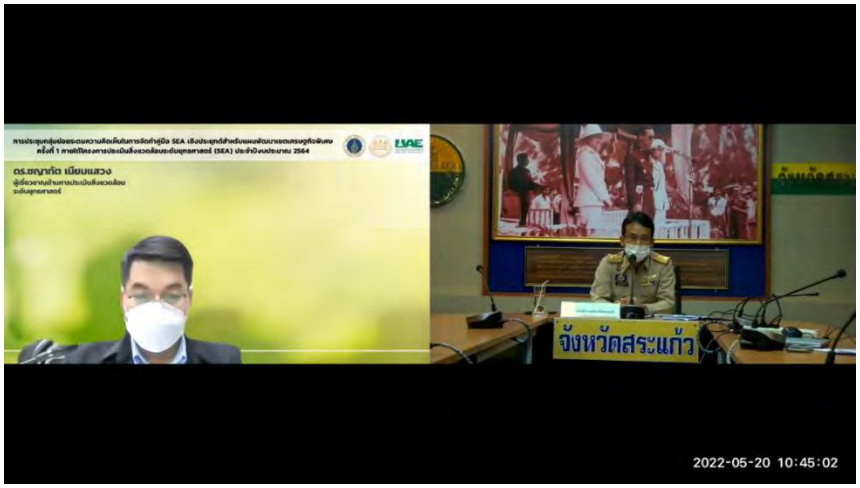

ภาพประกอบการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นในการจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์
สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ครั้งที่ ๑
ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
วันที่ ๒๐ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๖๕
ในรูปแบบออนไลน์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting) (ต่อ)

ตารางที่ ๑ ประเด็นชี้แจงเกี่ยวกับร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ต่อข้อเสนอแนะของกองยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ข้อเสนอแนะ	ประเด็นชี้แจง
๑) ปรับเนื้อหาที่กำหนดให้ผนวก SEA เข้ากับร่าง "แผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ" ให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น เนื่องจากในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๔ ไม่ได้มีการกล่าวถึงแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ กำหนดให้มีการเสนอพื้นที่ที่เหมาะสม สิทธิประโยชน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย แนวทางการพัฒนา/การบริหารจัดการ แผนงาน/โครงการ ระยะเวลาดำเนินงานและตัวชี้วัด) นอกจากนี้ ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ครอบคลุมการดำเนินงานเขตฯ ชายแดน ๑๐ แห่ง และระเบียงเศรษฐกิจพิเศษใน ๔ ภาค ในขณะที่ปัจจุบันมีการพัฒนาเชิงพื้นที่ในอีกหลายพื้นที่ อาทิ EEC โครงการเมืองต้นแบบ "สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน" ไปสู่เมืองต้นแบบที่ ๔ อำเภอจะนะ จ.สงขลา "เมืองต้นแบบอุตสาหกรรมก้าวหน้าแห่งอนาคต" และในอนาคตอาจมีการพัฒนาพื้นที่แห่งอื่น ๆ เพิ่มเติม	รับไปดำเนินการเพิ่มเติมและปรับใช้เป็นรายละเอียดของขั้นตอนการเสนอแผนฯ เพื่อพิจารณาต่อไป โดยกระบวนการ SEA สำหรับการจัดทำแผนฯ มีความยืดหยุ่นในการปรับใช้และประยุกต์ใช้ เทคนิค เครื่องมือในการวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินผลในขั้นตอนต่างๆ เพื่อสร้างให้เกิดความชัดเจนในเชิงประเด็น ทั้งนี้สิ่งที่มีผลต่อความยืดหยุ่นของการประยุกต์ใช้ SEA ในการจัดทำแผนฯ คือ มีการกำหนดรายละเอียดของแผนบางประการ ได้แก่ พื้นที่ที่เหมาะสม เป้าหมายการพัฒนาและแนวทางการพัฒนา รวมทั้งแผนงานหรือโครงการที่จะเกิดขึ้นในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ดังนั้น จึงเป็นข้อจำกัดของการประยุกต์ใช้ SEA ที่จำเป็นต้องดำเนินการเพื่อให้ทราบถึงผลลัพธ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากแนวทางการพัฒนาและกลุ่มโครงการที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การปรับคู่มือให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้นจึงขึ้นอยู่กับผู้นำไปใช้ที่จะสามารถประยุกต์ใช้กับพื้นที่อื่น รวมทั้งเทคนิควิธีการอื่นที่มีความเหมาะสม ตามความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ของผู้ที่จะประยุกต์ใช้ SEA ในการจัดทำแผน ไม่ยึดเพียงตัวอย่างเทคนิคเครื่องมือที่เป็นตัวอย่างในคู่มือเท่านั้น

ข้อเสนอแนะ	ประเด็นชี้แจง
๒) ปรับเนื้อหาที่กำหนดให้เสนอแผนฯ ต่อ "คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (กพศ.)" เป็นการเสนอแผนฯ ต่อ "คณะกรรมการระดับชาติที่เกี่ยวข้อง" เพื่อให้ผู้ใช้คู่มือๆสามารถพิจารณาช่องทางในการนำเสนอแผนฯ ต่อกลไกคณะกรรมการที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาในแต่ละพื้นที่ซึ่งมีคณะกรรมการระดับชาติ/กฎหมายและกฎระเบียบที่กำกับดูแลแตกต่างกัน	เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะจะนำไปปรับใช้เป็นรายละเอียดของขั้นตอนการเสนอแผนฯ เพื่อพิจารณาต่อไป
๓) คู่มือ SEA ควรเน้นถึงความสำคัญของการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และการให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียดังกล่าวได้รับทราบข้อมูลและข้อเท็จจริงที่ชัดเจนถูกต้องและครบถ้วนเพื่อให้สามารถศึกษา วิเคราะห์ และประเมินทางเลือกได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะส่งผลต่อกระบวนการและผลของ SEA	รับไปดำเนินการเพิ่มเติมความชัดเจนของการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียและบทบาทในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนทุกขั้นตอนอย่างเหมาะสมและเป็นไปตามหลักวิชาการ

สศช. จัดการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ในการจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ครั้งที่ 1

เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีต่อร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์
ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
ประจำปีงบประมาณ 2564
วันศุกร์ที่ 20 พฤษภาคม 2565 ณ โรงแรมปรินซ์ พาเลซ กรุงเทพมหานคร

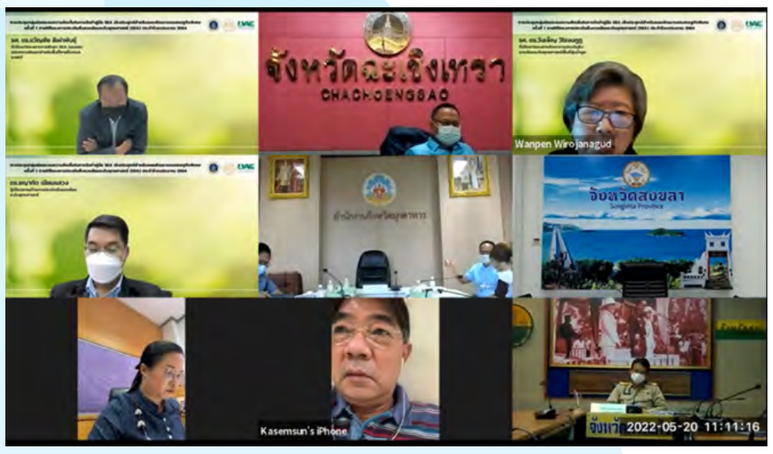
เมื่อวันศุกร์ที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2565 เวลา 08.30 – 12.30 น. สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ร่วมกับคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และบริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด (UAE) ได้ดำเนินการจัดประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นในการจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ครั้งที่ 1 ตามภารกิจการจัดทำคู่มือเพื่อรองรับการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งเป็นแนวทางการปฏิบัติงานตามขั้นตอนของกรอบที่ระบุไว้ในแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (สศช., 2564) เพื่อรองรับการดำเนินการจัดทำ SEA ของหน่วยงานรัฐ ที่ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. .... กำหนดไว้ และสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2565) ที่กำหนดให้ผลักดันการนำแนวทาง SEA มีผลบังคับใช้ทางกฎหมายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ โดยได้ใช้การศึกษา SEA ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เป็น**การถอดบทเรียนและความรู้ที่จะช่วยให้การพัฒนาจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษเหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์จริง ผ่านการศึกษาทุกขั้นตอนปฏิบัติตามแนวทาง SEA ทั่วไปและประเมินว่าต้องปรับปรุงสาระสำคัญและเนื้อหาของคู่มือ SEA เชิงประยุกต์** เพื่อให้เหมาะสมในทางปฏิบัติ **โดยมีนางสาวนุชจรี วงษ์สันต์ ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน สศช. ให้เกียรติเป็นประธานเปิดการจัดประชุมฯ** และมีผู้เข้าร่วมจากหน่วยงานภายนอก สศช. ประกอบด้วยบริษัทที่ปรึกษา สถาบันการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง **รวมทั้งสิ้น 89 คน** มีวิธีการดำเนินการประชุม คือ การนำเสนอร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ และอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ใน 3 ประเด็น ได้แก่ (1) ความเหมาะสมของเนื้อหาและองค์ประกอบ (2) การนำไปใช้ประโยชน์ของหน่วยงาน และ (3) ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงร่างคู่มือ SEA

ผลที่ได้จากการประชุมฯ

ผู้เข้าร่วมได้รับฟังรายละเอียดคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ที่ร่างขึ้น และให้ความคิดเห็นแลกเปลี่ยนในประเด็นต่าง ๆ เช่น องค์ประกอบของคู่มือ การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของคู่มือ เนื้อหาสาระของคู่มือ หัวข้อที่ควรเพิ่มเติม เป็นต้น ซึ่งคณะผู้จัดทำก็จะนำประเด็นไปปรับปรุงเพื่อนำมารับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้สนใจต่อไปในจัดการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นในการจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ครั้งที่ 2 ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต้องดำเนินการภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ 2564 เช่นกัน

ติดตามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

: **การขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ - SEA**

: sea@nesdc.go.th : SEANESDC : @sea_nesdc

การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นในการจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ครั้งที่ 1

เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีต่อร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์

ภายใต้โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ 2

วันศุกร์ที่ 20 พฤษภาคม 2565 ณ โรงแรมปรินซ์ พาเลซ กรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์การประชุม

- เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ในเรื่องความเหมาะสมของเนื้อหาและองค์ประกอบ การนำไปใช้ประโยชน์ของหน่วยงานและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ให้มีความเหมาะสมต่อไป
- เพื่อพัฒนาและส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการจัดทำ SEA สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. ....

กลุ่มเป้าหมาย

ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน ภาคประชาสังคม สถาบันการศึกษา บริษัทที่ปรึกษา และ บุคคลที่สนใจ

ช่วงเวลาดำเนินการ

ในวันที่ 20 พฤษภาคม 2565 เวลา 08.30 – 12.30 น.

การนำไปใช้

นำความคิดเห็น ข้อสังเกต และข้อเสนอแนะจากการระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 1 ใช้เป็นข้อมูลนำเข้าในการประมวลผลผ่านการทบทวนเอกสาร และหารือกับคณะผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ และผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ถึงความสอดคล้องของความคิดเห็น ข้อสังเกต และข้อเสนอแนะ กับหลักวิชาการเกี่ยวกับ SEA ที่ดำเนินการเพื่อจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่

รูปแบบการสัมนาเชิงวิชาการ

การดำเนินกิจกรรมแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

<u>ส่วนที่ 1</u>: การนำเสนอร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดย ดร.ชญาทัต เนียมแสวง ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

<u>ส่วนที่ 2</u>: อภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษใน 3 ประเด็น ได้แก่
(1) ความเหมาะสมของเนื้อหาและองค์ประกอบ
(2) การนำไปใช้ประโยชน์ของหน่วยงาน และ
(3) ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงร่างคู่มือ SEA
โดยมี (1) นายภูมิวัชร์ อุดมทรัพย์ หัวหน้าสำนักงานจังหวัดสระแก้ว (2) รศ. ดร.วันเพ็ญ วิโรจนกูฏ ผ่านประสบการณ์โครงการ SEA ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว และ (3) รศ. ดร.ขวัญชัย ลีเผ่าพันธุ์ ผ่านประสบการณ์โครงการศึกษา SEA และแผนแม่บทการพัฒนาสำหรับพื้นที่ชายฝั่งภาคใต้ เป็นผู้ร่วมดำเนินการอภิปราย

ติดตามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

: การขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ - SEA

: sea@nesdc.go.th : SEANESDC : @sea_nesdc

การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นในการจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ครั้งที่ 1

เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีต่อร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์

ภายใต้โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ 2

วันศุกร์ที่ 20 พฤษภาคม 2565 ณ โรงแรมปรินซ์ พาเลซ กรุงเทพมหานคร

สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นในการจัดทำคู่มือฯ ครั้งที่ 2

สามารถนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้รับจากผู้เข้าร่วมมาสรุปเป็นแนวทางในการปรับปรุงคู่มือในแต่ละประเด็นหลัก ได้ดังนี้

ภาพรวมองค์ประกอบ กลุ่มเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของคู่มือ

- ปรับเปลี่ยนโครงสร้างและองค์ประกอบของคู่มือเดิมจาก 6 บท เหลือ 2 บท ประกอบด้วย บทนำ และขั้นตอนการประยุกต์ใช้ SEA เชิงพื้นที่
- ปรับปรุงขอบเขต โดยเพิ่มสาระสำคัญเกี่ยวกับการใช้งานคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ ให้มีขอบเขตที่กว้างมากขึ้น โดยสามารถนำไปใช้เป็นคู่มือสำหรับการจัดทำแผนพัฒนาฉบับใหม่ รวมถึงการทบทวนและปรับปรุงแผนพัฒนาเดิมที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ พื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ และพื้นที่พิเศษอื่น ๆ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2564 และแผนพัฒนาลักษณะอื่นที่มีเป้าหมายการพัฒนาในเชิงเศรษฐกิจที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

เนื้อหาสาระของคู่มือ

- อธิบายความหมายของ SEA ตามแนวคิดเชิงผลกระทบ (Impact-Based SEA) และ SEA ตามแนวคิดเชิงยุทธศาสตร์ (Strategy-Based SEA) ในส่วนของบทนำเพิ่มเติม โดยเน้นให้เห็นว่า SEA มีเป้าหมายในการพัฒนาและสร้างทางเลือกระดับยุทธศาสตร์
- ปรับปรุงเนื้อหาของคู่มือโดยอธิบายเป็นขั้นตอนการประยุกต์ใช้ SEA และเพิ่มเติมแผนผังขั้นตอนการใช้ SEA เชิงพื้นที่ เพื่อให้ทราบและเข้าใจกระบวนการ SEA ในภาพรวมว่าประกอบด้วยขั้นตอนอะไรบ้าง และเป็นขั้นตอนที่สอดคล้องกับแนวทาง SEA (สศช., 2564ก)
- ปรับปรุงในส่วนของการนำผลลัพธ์ของกระบวนการ SEA ไปใช้ในการจัดทำแผนโดยปรับเนื้อหาให้มีความยืดหยุ่นและเหมาะสม ซึ่งจะแบ่งเป็น 2 กรณี ได้แก่ กรณีจัดทำแผนใหม่ และกรณีทบทวนและปรับปรุงแผนที่มีอยู่เดิม
- นำเทคนิค วิธีการ และตัวอย่างที่มีความไม่ชัดเจนหรือคลุมเครือซึ่งอาจส่งผลต่อความเข้าใจของผู้ใช้คู่มือ SEA เชิงพื้นที่ ออก และเพิ่มเติมตัวอย่างที่ได้จากการดำเนินงาน SEA ในพื้นที่นำร่อง SEZ สระแก้ว มาทดแทน
- ปรับปรุงสาระสำคัญในส่วนของการสร้างการมีส่วนร่วม ตั้งแต่การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียและแนะนำรูปแบบการสื่อสารที่เหมาะสมเพื่อถ่ายทอดสู่กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียแต่ละระดับได้อย่างเหมาะสม
- ปรับปรุงเพิ่มเติมตัวอย่างวิธีการ เครื่องมือ และรายละเอียดโดยย่อที่ใช้ในแต่ละขั้นตอน ซึ่งถอดบทเรียนจากการดำเนินงาน SEA ในพื้นที่นำร่อง SEZ สระแก้ว
- ปรับปรุงเพิ่มเติมตัวอย่างแบบฟอร์มต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำเนินงาน SEA ในพื้นที่นำร่อง SEZ สระแก้ว

ติดตามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

: การขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ - SEA

: sea@nesdc.go.th : SEANESDC : @sea_nesdc

กำหนดการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นในการจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์
สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ ครั้งที่ ๒
ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
วันศุกร์ที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๕ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๒.๓๐ น.
ณ ห้องประชุม ราชา ๒ ชั้น ๑๑ อาคาร ๒ โรงแรมปรินซ์พาเลซ กรุงเทพมหานคร

๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ น. **ลงทะเบียนเข้าร่วมการประชุม**

๐๙.๐๐ - ๐๙.๑๐ น. **กล่าวเปิดการประชุม**
โดย **นางสาวนุชจรี วงษ์สันต์**
ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๐๙.๑๐ - ๐๙.๒๐ น. **ชี้แจงความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของการประชุม**
โดย **รองศาสตราจารย์ ดร.สุระ พัฒนเกียรติ**
คณบดีคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
หัวหน้าโครงการฯ

๐๙.๒๐ – ๐๙.๔๕ น. **สรุปบทเรียนการใช้ SEA สำหรับพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว**
โดย **ดร.อรันย์ ศรีรัตนา ทาบูกานอน**
ที่ปรึกษาโครงการฯ

๐๙.๔๕ – ๑๐.๓๐ น. **นำเสนอ ร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ**
โดย **ดร.ชญาทัต เนียมแสวง**
ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

๑๐.๓๐ – ๑๐.๔๕ น. ----------พักรับประทานอาหารว่าง----------

๑๐.๔๕ – ๑๒.๑๕ น. **อภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ฯ ร่วมกับผู้เข้าร่วมประชุม ที่เกี่ยวข้องในประเด็น**

- การใช้กระบวนการ SEA ในการสนับสนุนการขับเคลื่อนเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- การนำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ ไปปรับใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้อง
- การพัฒนาคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อจัดทำแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ ที่มีเป้าหมายการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

ผู้ดำเนินการอภิปราย **ดร.ชญาทัต เนียมแสวง**
ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

๑๒.๑๕ - ๑๒.๓๐ น. **สรุปและปิดการประชุม**

๑๒.๓๐ น. ----------พักรับประทานอาหารกลางวัน----------

การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นในการจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์
สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ ครั้งที่ ๒
ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
วันศุกร์ที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๕ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๒.๓๐ น.
ณ ห้องประชุม ราชา ๒ ชั้น ๑๑ อาคาร ๒ โรงแรมปรินซ์พาเลซ กรุงเทพมหานคร

๑. หลักการและเหตุผล

การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ หรือ SEA ได้มีการนำมาใช้ในประเทศไทย ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๖ หรือเป็นระยะเวลาประมาณ ๒๐ ปี โดยได้กำหนดให้มีการสนับสนุนการพัฒนา SEA ของประเทศ มาตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐ – ๒๕๕๔) จนถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕) ที่ได้ความสำคัญกับการผลักดันการออกกฎหมายหรือระเบียบเพื่อให้หน่วยงานนำกระบวนการ SEA ไปใช้ในทางปฏิบัติ นอกจากนี้ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ในฐานะหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อน SEA ได้จัดทำแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (สศช., ๒๕๖๔) เพื่อสนับสนุนองค์ความรู้ให้กับหน่วยงานให้สามารถนำกระบวนการ SEA ไปประยุกต์ใช้กับแผนพัฒนาได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยแนวทาง SEA ดังกล่าว ได้นำไปใช้ในการศึกษา SEA ของหน่วยงานจัดทำแผนของหลายหน่วยงาน ทั้งในรายสาขาและเชิงพื้นที่ อาทิ กระทรวงพลังงาน สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งเป็นเอกสารอ้างอิงที่ใช้เป็นกรอบงานและขั้นตอนของการศึกษาที่ถูกต้อง และเป็นมาตรฐานกลางร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงผู้สนใจทั่วไป อย่างไรก็ตาม แนวทาง SEA ที่เผยแพร่ยังเป็นแนวทางทั่วไป (General Guideline) สำหรับหน่วยงานที่ต้องนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับแผนการพัฒนารายสาขาและเชิงพื้นที่ ที่มีบริบทและลักษณะแวดล้อมที่แตกต่างกัน ทำให้ยังขาดข้อแนะนำหรือวิธีการในการประยุกต์ใช้ในแผนการพัฒนาเฉพาะของรายสาขาและเชิงพื้นที่

สศช. จึงได้จัดทำคู่มือการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์เชิงประยุกต์ สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ เป็นแนวทางการปฏิบัติงานตามขั้นตอนตามกรอบที่ระบุไว้ในแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (สศช., ๒๕๖๔) เพื่อรองรับการดำเนินการการจัดทำ SEA ของหน่วยงานของรัฐ ที่ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. .... กำหนดไว้ และสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๕) ที่กำหนดให้ผลักดันการนำแนวทาง SEA มีผลบังคับใช้ทางกฎหมายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ โดยได้ใช้การศึกษา SEA ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เป็นการถอดบทเรียนและความรู้ที่จะช่วยให้การจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ เหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์จริง ผ่านการศึกษาทุกขั้นตอนปฏิบัติตามแนวทาง SEA ทั่วไปและประเมินว่าต้องปรับปรุงสาระสำคัญและเนื้อหาของคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ฯ เพื่อให้เหมาะสมในทางปฏิบัติ ซึ่งในการจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ กำหนดให้มีการประชุมกลุ่มย่อยทั้งหมด ๒ ครั้ง โดยครั้งที่ ๑ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีต่อร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ฯ ซึ่งจัดประชุมไปแล้วเมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕ และครั้งที่ ๒ เพื่อรับฟังความคิดเห็น

และข้อเสนอแนะต่อร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ฯ ที่ได้ปรับปรุงแล้ว ก่อนนำไปจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ พร้อมทั้งจัดฝึกอบรมการนำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ฯ ไปปฏิบัติ ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ในการประกอบการวางแผนต่อไป

๒. วัตถุประสงค์ในการจัดประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้งที่ ๒

๒.๑ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ฯ ที่ได้ปรับปรุงตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการประชุมครั้งที่ ๑ และนำไปใช้ปรับปรุงร่างคู่มือ SEA ประยุกต์ สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ ให้มีความเหมาะสม เพื่อเสนอต่อคณะอนุกรรมการการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พิจารณาต่อไป

๒.๒ เพื่อพัฒนาและส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. ....

๓. ร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย ๒ บท ดังนี้

๓.๑ **บทนำ** ประกอบด้วย วิธีการใช้คู่มือ การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ และ SEA เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

๓.๒ **ขั้นตอนการประยุกต์ใช้ SEA สำหรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ** ประกอบด้วย (๑) แนวทางการกำหนดขอบเขตการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ (๒) แนวทางการพัฒนาทางเลือกการพัฒนา (๓) แนวทางการประเมินทางเลือกการพัฒนา (๔) แนวทางการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนของเขตเศรษฐกิจพิเศษ (๕) การจัดทำรายงาน SEA และ (๖) แนวทางการบูรณาการ SEA กับแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้อง

๔. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่เชิญเข้าร่วมการประชุมกลุ่มย่อยฯ ในการจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ ครั้งที่ ๒ กำหนดให้มีจำนวนทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า ๔๐ คน แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ

๔.๑ **หน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงานที่เกี่ยวข้อง** ซึ่งรับผิดชอบในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย หน่วยงานจัดทำแผนทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ระดับกรมและระดับจังหวัด อาทิ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นต้น และสำนักงานจังหวัดที่เกี่ยวข้อง

๔.๒ **หน่วยงานที่สนับสนุนหน่วยงานของรัฐในการจัดทำแผนหรือแผนงานที่เกี่ยวข้อง** อาทิ สถาบันการศึกษา บริษัทที่ปรึกษา และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

๕. รูปแบบการจัดการประชุม

เป็นการจัดการประชุมในรูปแบบห้องประชุม ซึ่งการดำเนินการจะประกอบด้วย ๔ ช่วงหลัก คือ (๑) ชี้แจงความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของการประชุม (๒) สรุปบทเรียนการใช้ SEA สำหรับพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว (๓) นำเสนอ ร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ และ (๔) อภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อร่างคู่มือ SEA ประยุกต์ฯ ที่เกี่ยวข้องในประเด็นของการใช้

กระบวนการ SEA ในการสนับสนุนการขับเคลื่อนเขตเศรษฐกิจพิเศษ การนำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ ไปปรับใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้อง และการพัฒนาคู่มือ SEA เชิงประยุกต์สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อจัดทำแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ ที่มีเป้าหมายการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

๖. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๖.๑ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากหน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งหน่วยงานที่สนับสนุนหน่วยงานของรัฐในการจัดทำแผนหรือแผนงานที่เกี่ยวข้องต่อร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ฯ

๖.๒ หน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงานที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานที่สนับสนุนหน่วยงานของรัฐในการจัดทำแผนหรือแผนงานที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดทำ SEA สำหรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ผ่านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง

๗. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

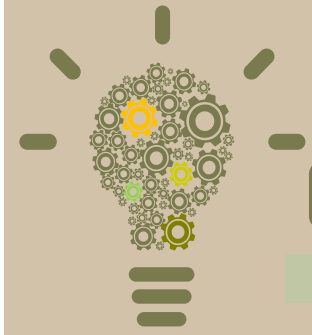
การจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ดร.ชญาทัต เนียมแสวง

ที่มาและความสำคัญ

- ประเทศไทยมีการนำ SEA มาประยุกต์ใช้เป็นระยะเวลาประมาณ 20 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2546
- มีการพิจารณากระบวนการ SEA มาใช้สนับสนุนการจัดทำแผนการพัฒนาของประเทศอย่างต่อเนื่องตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 จนถึงแผนฯ ฉบับที่ 12
- มีการผลักดัน SEA ให้มีผลบังคับใช้ทางกฎหมายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติด้วย SEA guideline
- สศช. ได้เผยแพร่ SEA guideline ในปี พ.ศ. 2563 และยังมีการปรับปรุงในปี พ.ศ. 2564 โดยมีหน่วยงานจัดทำแผนหลายหน่วยงาน ในหลายสาขาและพื้นที่ ได้นำไปใช้ในการศึกษา SEA
- SEA guideline เป็นประโยชน์ในการแนะนำสร้างความรู้ความเข้าใจด้าน SEA ที่ถูกต้อง เป็นเอกสารอ้างอิงที่ใช้เป็นกรอบงานและขั้นตอนของการศึกษาที่ถูกต้อง และเป็นมาตรฐานกลางร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงผู้สนใจทั่วไป
- แนวทาง SEA ที่เผยแพร่เป็นแนวทางทั่วไป (General guideline) ต้องนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับแผนการพัฒนารายสาขาและเชิงพื้นที่ที่มีบริบท ลักษณะแวดล้อม ที่แตกต่างกัน ทำให้ขาดข้อแนะนำในการประยุกต์ใช้ในแผนการพัฒนาเฉพาะของรายสาขาและเชิงพื้นที่
- การจัดทำคู่มือการประยุกต์ใช้ SEA จะช่วยสนับสนุนผู้ใช้นำไปเป็นคู่มือในการศึกษา SEA ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ โดยนำกรอบงานและขั้นตอนการศึกษา SEA จาก SEA guideline มาใช้และเพิ่มเติมรายละเอียดให้เหมาะสม
- ในปี พ.ศ. 2563-2565 สศช. ได้ใช้การศึกษา SEA ในพื้นที่นำร่องพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว เป็นการถอดบทเรียนและความรู้ที่จะช่วยให้การพัฒนาจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ เหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์จริง ผ่านการศึกษาทุกขั้นตอนปฏิบัติตามแนวทาง SEA ทั่วไปและประเมินว่าต้องปรับปรุงสาระสำคัญและเนื้อหาของคู่มือ SEA เชิงประยุกต์อะไร และอย่างไร เพื่อให้เหมาะสมในทางปฏิบัติ

สาระสำคัญของคู่มือ

- บทนำ
- บทที่ 1
- บทที่ 2
- ขั้นตอนการใช้ SEA สำหรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- บทที่ 3
- บทสรุป

วัตถุประสงค์ของคู่มือ

1. เพื่อประยุกต์ใช้ SEA ในการสนับสนุนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ ขั้นตอนและเทคนิควิธีการในการใช้ SEA เพื่อบูรณาการผลลัพธ์กับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย

เป้าหมายผู้ใช้

เป้าหมายกลุ่มผู้ใช้คู่มือ ประกอบด้วย หน่วยงานเจ้าของแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ หน่วยงานสนับสนุนการพัฒนาทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชนที่สนใจและมีส่วนได้เสียกับการพัฒนา อีกทั้งผู้มีอำนาจตัดสินใจและผู้มีส่วนได้เสียระดับต่างๆ ในการจัดทำและตัดสินใจของแผนพัฒนา ตลอดจนนักวิชาการ ที่ปรึกษาทางวิชาการและการจัดทำแผนพัฒนา

ขอบเขตการใช้คู่มือ

คู่มือ SEA เชิงประยุกต์ มีขอบเขตการนำไปใช้สำหรับการศึกษา SEA ที่มุ่งนำผลลัพธ์จากกระบวนการ SEA ไปใช้สนับสนุนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ พื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ และพื้นที่พิเศษอื่น ๆ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2564

ทั้งนี้อาจนำคู่มือนี้ไปประยุกต์กับแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ลักษณะอื่นนอกเหนือจากขอบเขตการใช้หลักได้ แต่ควรนำไปใช้กับแผนฯ ซึ่งมีเป้าหมายการพัฒนาเชิงเศรษฐกิจเช่นกัน โดยผู้ใช้ต้องคำนึงถึงข้อจำกัดของขอบเขตการนำไปใช้ของคู่มือนี้ เนื่องจากการจัดทำคู่มือนี้มีเนื้อหาที่ได้จากการถอดบทเรียนการศึกษา SEA ของพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษเท่านั้น

คำแนะนำการใช้คู่มือ

1. ผู้ใช้ควรศึกษาแนวทาง SEA (สศช., 2564ก) ประกอบการใช้คู่มือ เพื่อมีความเข้าใจพื้นฐานเรื่อง SEA และกระบวนการ SEA โดยทั่วไป และอ้างอิงหลักการและแนวทางดังกล่าว
2. ผู้ใช้ควรทำความเข้าใจและศึกษาขั้นตอนการใช้ SEA ตามลำดับของกระบวนการจัดทำแผนการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และกระบวนการ SEA ไปพร้อมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการใช้คู่มือ
3. ผู้ใช้ควรนำคู่มือไปใช้ในขอบเขตแผนพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหรือไปประยุกต์ใช้กับแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ลักษณะอื่นที่มีเป้าหมายเชิงเศรษฐกิจเท่านั้น และไม่ควรจะนำไปประยุกต์กับแผนการพัฒนารายสาขา หรือแผนพัฒนาเชิงสังคมและสิ่งแวดล้อม

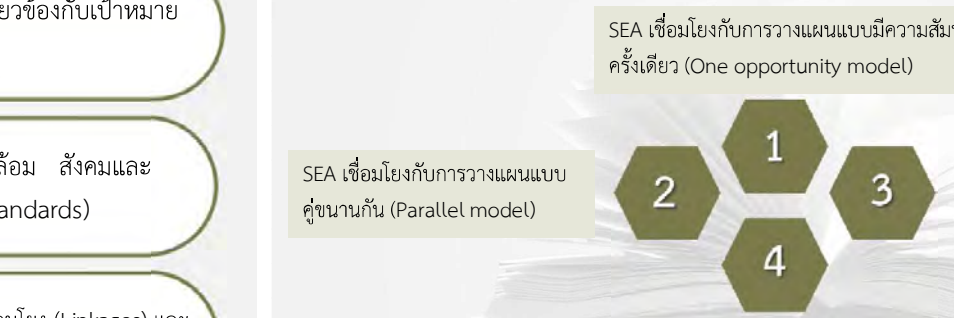
การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษและ SEA เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

UNCTAD (2019) ได้เสนอรูปแบบการพัฒนาให้พื้นที่เขตเศรษฐกิจเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยให้มีองค์ประกอบ 3 ด้าน

1. มีกลยุทธ์ที่เน้นการดึงดูดการลงทุนในกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
2. ให้ความสำคัญสูงสุดมาตรฐานการบริหารจัดการที่ดีด้านสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล (Environmental, Social and Governance standards)
3. ส่งเสริมให้เกิดการเติบโตที่สมบูรณ์และกว้างขวาง โดยผ่านการความเชื่อมโยง (Linkages) และให้ผลประโยชน์ออกไปพื้นที่อื่น ๆ ด้วย (Spillovers)

SEA เพื่อการสนับสนุนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

เพื่อประยุกต์ใช้ SEA ในการสนับสนุนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ในทางทฤษฎี แนวทาง SEA (สศช.,2564ก) อธิบายรูปแบบการนำผลลัพธ์ของ SEAไปใช้สนับสนุนการจัดแผนพัฒนาความเชื่อมโยงระหว่าง SEA กับการวางแผนพัฒนา 4 รูปแบบ

SEA เพื่อการสนับสนุนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

พบว่าในกรณีที่เป็นการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษใหม่ รูปแบบ SEA ที่เหมาะสมและแนะนำสำหรับการจัดทำใหม่มีอยู่ 2 รูปแบบ

01

รูปแบบ SEA ที่เชื่อมโยงกับการวางแผนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษแบบคู่ขนาน

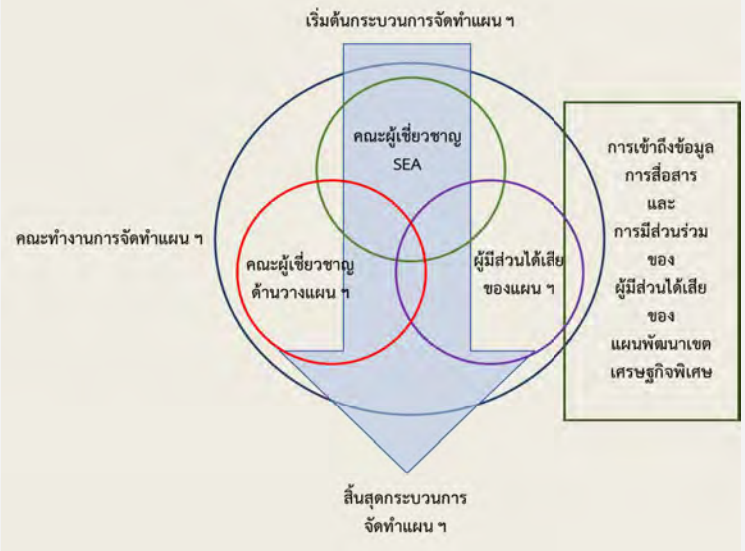
02

รูปแบบ SEA ที่เชื่อมโยงกับการวางแผนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษแบบบูรณาการ

ขั้นตอน SEA ที่เชื่อมโยงกับการวางแผนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษแบบคู่ขนาน

ขั้นตอน SEA ที่เชื่อมโยงกับการวางแผนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษแบบบูรณาการ

ขั้นตอนการใช้ SEA

สำหรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ขั้นตอนการใช้ SEA
สำหรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

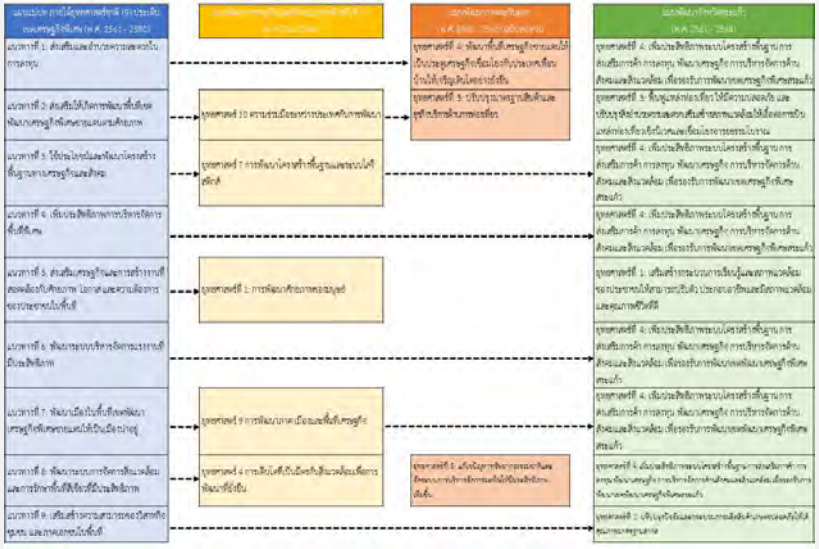
ขั้นตอนการใช้ SEA
สำหรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ขั้นตอนที่ 1 : การกำหนดขอบเขตการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ การวิเคราะห์ความสอดคล้องของนโยบาย แผนและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

1 **การทบทวนและวิเคราะห์แผนและยุทธศาสตร์** เป็นการทำความเข้าใจลักษณะองค์ประกอบ และเนื้อหาสำคัญของแผนในระดับต่าง ๆ ทุกระดับที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่นโยบายและแผนที่เกี่ยวข้องในระดับที่สูงกว่า หรือแผนในระดับเดียวกันที่ต้องพิจารณาควบคู่ไปด้วย

2 **การทบทวนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแผน** เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจทั้งในเชิงพื้นที่และระยะเวลาของแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับระยะเวลาของแผนที่จะจัดทำ ตลอดจนทบทวนประเด็นปัญหาต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่ผ่านมา

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องและความเชื่อมโยงของนโยบายการพัฒนา
เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วกับแผนทุกระดับ

ตัวอย่างการวิเคราะห์ระดับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ 20 ปี

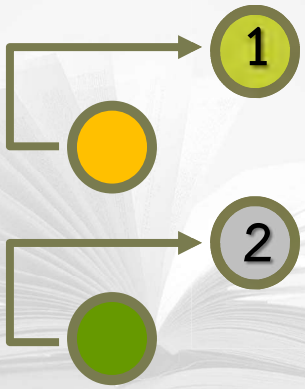
วัตถุประสงค์ของเขตเศรษฐกิจพิเศษ / แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี	วัตถุประสงค์ที่ ๑ สร้างฐานการผลิตเพื่อเชื่อมโยงกับอาเซียนและพัฒนาเมืองชายแดน	วัตถุประสงค์ที่ ๒ ดึงดูด FDI (Foreign Direct Investment) เพิ่มขีดความสามารถของประเทศและกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค
แนวทางที่ ๑: ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการลงทุน	๒	๓
แนวทางที่ ๒: ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนตามศักยภาพ	๓	๒
แนวทางที่ ๓: ใช้ประโยชน์และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม	๑	๑
...		
...		

หมายเหตุ: ระดับความสอดคล้อง

-๓	-๒	-๑	๐	๑	๒	๓
ไม่สอดคล้องอย่างยิ่ง	ไม่สอดคล้องปานกลาง	ไม่สอดคล้องเล็กน้อย	ไม่เกี่ยวข้อง	สอดคล้องเล็กน้อย	สอดคล้องปานกลาง	สอดคล้องอย่างยิ่ง

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียเป็นขั้นตอนสำคัญในกระบวนการ SEA ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการระบุผู้มีส่วนได้เสียให้ชัดเจนในมิติของการขับเคลื่อนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษและมิติของผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษและจะมีส่วนสำคัญของการกำหนดกลุ่มเป้าหมายในกระบวนการมีส่วนร่วมในแต่ละขั้นตอนของ SEA ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนหลัก

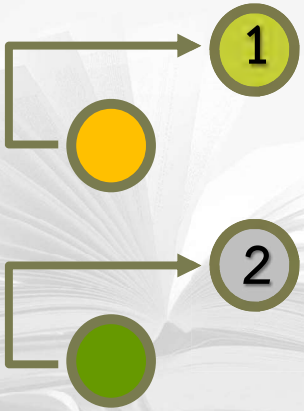

1. การระบุผู้มีส่วนได้เสีย
2. การวิเคราะห์บทบาทและความเกี่ยวข้องของผู้มีส่วนได้เสีย

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย

การระบุผู้มีส่วนได้เสียการพัฒนาเขตเศรษฐกิจ

การระบุผู้มีส่วนได้เสียของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นการพิจารณาว่ามีปัจเจกบุคคล กลุ่มบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันใด ที่ได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบและมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษอย่างไร การระบุผู้มีส่วนได้เสียในขั้นตอนนี้สามารถพิจารณาความเกี่ยวข้องใน 2 มิติ

1. มิติเชิงอำนาจหรืออิทธิพลที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการขับเคลื่อนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
2. มิติของผลประโยชน์ที่อาจจะได้รับหรืออาจจะเสียจากการขับเคลื่อนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย

ผลการระบุผู้มีส่วนได้เสียของการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

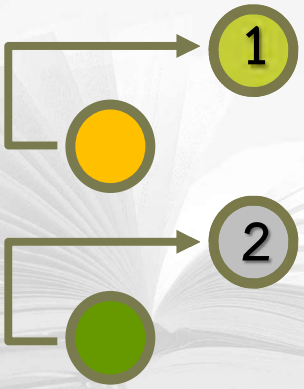
ลำดับที่	กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย
1	หน่วยงานภาครัฐ
	1.1 หน่วยงานระดับนโยบายในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
	1.1.1 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
	1.1.1.1 กองยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ (กพท.)
	1.1.1.2 กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กทว.)
	1.1.2 สำนักงบประมาณ
	1.2 ...
2	หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ
	2.1 ...
	2.1.1 ...
3	หน่วยงานเอกชน
	3.1 ...
	3.1.1 ...

ลำดับที่	กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย
4	ภาคประชาสังคม
	4.1 ...
	4.1.1 ...
5	ภาคประชาชน
	5.1 ...
	5.1.1 ...
6	สื่อมวลชน
	6.1 ...
	6.1.1 ...
7	สถาบันการศึกษา
	7.1 ...
	7.1.1 ...
8	สถาบันทางศาสนา
	8.1 ...
	8.1.1 ...

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย

การวิเคราะห์บทบาทและความเกี่ยวข้องของผู้มีส่วนได้เสีย

การวิเคราะห์บทบาทและความเกี่ยวข้องของผู้มีส่วนได้เสียของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ สามารถดำเนินการโดยการวิเคราะห์ว่าผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มหรือแต่ละรายบุคคลมีความเกี่ยวข้องกันอย่างไรในการขับเคลื่อนหรือไม่มีการขับเคลื่อนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ใน 2 มิติ

1. มิติผลประโยชน์ (Interest
2. มิติบทบาทที่มีอิทธิพลหรือส่งผลต่อความสำเร็จของการขับเคลื่อนแผน (Influence)

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย

การวิเคราะห์บทบาทและความเกี่ยวข้องของผู้มีส่วนได้เสีย

ลำดับที่	กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย	บทบาทความเกี่ยวข้องในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ	
		มิติอิทธิพลต่อความสำเร็จ	มิติผลประโยชน์ในการพัฒนา
1	หน่วยงานภาครัฐ	หน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ในการกำหนดทิศทาง กำกับดูแลและติดตามการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งในด้านนโยบาย งบประมาณ การปฏิบัติการทั้งโดยตรงและที่มีส่วนสนับสนุนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ	-
	1.1 หน่วยงานภาครัฐระดับนโยบายในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ	หน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ในการกำหนดทิศทาง กำกับดูแลและติดตามการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ	-
	1.1.1 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	หน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ในการกำหนดทิศทาง กำกับดูแลและติดตามการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในด้านนโยบายในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ	-
	1.1.2 สำนักงบประมาณ	หน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ในการกำหนดทิศทาง กำกับดูแลและติดตามการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในด้าน งบประมาณที่สนับสนุนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ	

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย

บทบาทความเกี่ยวข้องของผู้มีส่วนได้เสียของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ผู้มีส่วนได้เสียของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ	คำนิยามผู้มีส่วนได้เสีย
ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง (Primary stakeholder)	บุคคลหรือกลุ่มบุคคลผู้ได้รับประโยชน์ คือ ได้รับผลกระทบทางบวก หรือเสียประโยชน์ คือ ได้รับผลกระทบทางลบโดยตรงจากการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของการพัฒนา เช่น ประชาชนในพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาและประชาชนที่ใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เป็นต้น
ผู้มีส่วนได้เสียรอง (Secondary stakeholder)	บุคคลหรือกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบ สถาบัน องค์กร ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยอาจมีความเกี่ยวข้องในลักษณะเป็นผู้ลงทุนในพื้นที่เป้าหมาย ในลักษณะเป็นหน่วยงานผู้มีหน้าที่ขับเคลื่อนในเชิงปฏิบัติหรือมีความเกี่ยวข้องโดยเป็นหน่วยงาน สถาบันที่มิได้มีหน้าที่โดยตรง แต่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา องค์กรพัฒนาเอกชนที่ไม่แสวงหาผลประโยชน์ เป็นต้น
ผู้มีส่วนได้เสียหลัก (Key stakeholder)	ผู้มีส่วนได้เสียของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มีความสำคัญหรือมีบทบาทอำนาจที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการขับเคลื่อนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การวางเป้าหมายการพัฒนา

เป้าหมายการพัฒนา คือ ภาพที่คาดหวังให้เกิดขึ้นในอนาคตโดยมีพื้นฐานอยู่บนความเป็นจริงในปัจจุบัน (สศช., 2564)

- เป้าหมายการพัฒนาของแผนพัฒนาที่ครอบคลุมเหนือการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- เป้าหมายการพัฒนาของประเทศไทยในระยะยาว
- เป้าหมายข้อตกลงความร่วมมือระหว่างประเทศ
- ความคาดหวังและความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- ศักยภาพ ความพร้อมและข้อจำกัดของพื้นที่เป้าหมายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

เป้าหมายการพัฒนาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

"เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น บนฐานทรัพยากรอย่างมั่งคั่งและยั่งยืน"

การวิเคราะห์เพื่อระบุประเด็นการพัฒนาและวัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืน

ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์และกำหนดประเด็นการพัฒนาของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

1. เป้าหมายการพัฒนาของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
2. ผลการวิเคราะห์ความคาดหวังและความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย
3. ผลการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

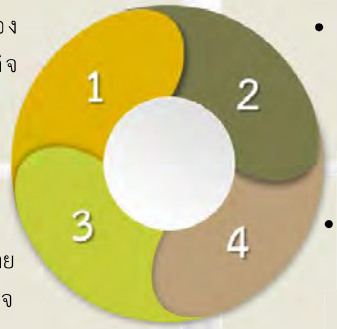

4. ผลการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุในพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
5. ผลการวิเคราะห์ช่องว่างการพัฒนาในพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
6. ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของนโยบาย แผนและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
7. ผลการวิเคราะห์แนวโน้มสิ่งแวดล้อมของพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การวิเคราะห์และกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

การวิเคราะห์และกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ต้องวิเคราะห์และพิจารณาข้อมูลเหล่านี้ร่วมกัน

- เป้าหมายการพัฒนาของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- ผลการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- ผลการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุในพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- ผลการวิเคราะห์แนวโน้มสิ่งแวดล้อมของพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การกำหนดตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นสิ่งที่ใช้เพื่อบ่งชี้สภาพหรือสภาวะของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในเชิงพื้นที่ ที่ใช้วัดหรือบ่งชี้สภาพปกติและการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นจากประเด็นการพัฒนาที่ได้กำหนดขึ้น ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ และเป็นตัวชี้วัดโดยตรง (Direct) หรือโดยอ้อม (Proxy) หรือตัวแทนตัวชี้วัด (Proxy indicator) ได้ การคัดเลือกตัวชี้วัด มีข้อควรพิจารณา

- สอดคล้องกับประเด็นการพัฒนาและวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
- เป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และความพร้อมของข้อมูล
- สามารถติดตามตรวจสอบได้อย่างต่อเนื่อง ในระยะยาว
- ไม่ซับซ้อน แต่สามารถสะท้อนการเปลี่ยนแปลงได้อย่างแม่นยำ

การกำหนดตัวชี้วัด

ตัวอย่างการกำหนดตัวชี้วัดประเด็นการพัฒนาของพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

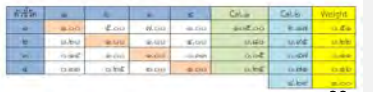
ประเด็นการพัฒนา : การส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงบนฐานทรัพยากร”	
วัตถุประสงค์การพัฒนาที่ยั่งยืน	
1. เพื่อยกระดับการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรมูลค่าสูงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	
2. เพื่อส่งเสริมการทำการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	
3. เพื่อส่งเสริมและผลักดันการทำการเกษตรให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และความต้องการของอุตสาหกรรมเป้าหมายและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง	
ตัวชี้วัด	**ขอบเขตและวิธีการวัด**
1.1 ร้อยละมูลค่าการค้าชายแดนต่อปี	- รวบรวมข้อมูลด้านการค้าชายแดนของจังหวัดสระแก้วจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยนำข้อมูลเทียบกับฐานข้อมูลของมูลค่าการค้าชายแดนในปีก่อนหน้า - ขอบเขตการประเมินเชิงพื้นที่ครอบคลุมพื้นที่เป้าหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วและพื้นที่เกี่ยวข้อง - ขอบเขตเชิงเวลาตามรอบของแผนการพัฒนาจังหวัดสระแก้ว
1.2 เงินลงทุนรวมในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายและกิจการเป้าหมายที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ	...
1.3 ปริมาณผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว	...
1.4 รายได้แรงงานตามโอกาสการจ้างงานและตำแหน่งงาน	...

การจัดลำดับความสำคัญตัวชี้วัด

ตัวอย่างการจัดลำดับความสำคัญตัวชี้วัดด้วยเทคนิค AHP

ตัวชี้วัด	ระดับความสำคัญ																	ตัวชี้วัด
	๙	๘	๗	๖	๕	๔	๓	๒	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	
๑. ร้อยละมูลค่าการค้าชายแดนต่อปี					√													๒. เงินลงทุนรวมในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายและกิจการเป้าหมายที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ
			√															๓. ปริมาณผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว
							√											๔. รายได้แรงงานตามโอกาสการจ้างงานและตำแหน่งงาน
๒. เงินลงทุนรวมในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายและกิจการเป้าหมายที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ									√									๓. ปริมาณผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว
						√												๔. รายได้แรงงานตามโอกาสการจ้างงานและตำแหน่งงาน
๓. ปริมาณผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว											√							๔. รายได้แรงงานตามโอกาสการจ้างงานและตำแหน่งงาน

๑	๓	๕	๗	๙
ความสำคัญเท่ากัน	ความสำคัญมากกว่าระดับน้อย	ความสำคัญมากกว่าระดับปานกลาง	ความสำคัญมากกว่าระดับมาก	ความสำคัญมากกว่าระดับมากที่สุด
๒ ๔ ๖ ๘ คือค่าระดับความสำคัญในกรณีที่มีความลังเลไม่สามารถให้ค่าระดับความสำคัญที่ชัดเจนได้				

การจัดลำดับความสำคัญตัวชี้วัด

ตัวอย่างค่าระดับความสำคัญของตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด	ระดับความสำคัญ
1.1 ร้อยละมูลค่าการค้าชายแดนต่อปี	0.51
1.2 เงินลงทุนรวมในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายและกิจการเป้าหมายที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ	0.22
1.3 ปริมาณผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว	0.11
1.4 รายได้แรงงานตามโอกาสการจ้างงานและตำแหน่งงาน	0.16

การประเมินข้อมูลฐาน

การประเมินข้อมูลฐานเป็นการจัดเตรียมข้อมูลฐานของพื้นที่เป้าหมายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อทบทวนข้อมูลสิ่งแวดล้อมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันของพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย

1) การวิเคราะห์ข้อมูลฐาน

1.1) การวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่

1.2) การวิเคราะห์และกำหนดกรอบแนวคิดเชิงปัญหาของพื้นที่

การประเมินข้อมูลฐาน

การประเมินข้อมูลฐาน

การวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่

การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษโดยใช้ SEA เป็นเครื่องมือ จำเป็นต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจน เพื่อป้องกันผลกระทบสิ่งแวดล้อมในทุกมิติในขั้นต้น คือการทำความเข้าใจสภาพพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ และจำเป็นต้องทำการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ (Spatial analysis) ให้ทราบถึงศักยภาพของพื้นที่เป้าหมายว่ามีความเหมาะสมต่อการพัฒนาในรูปแบบที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ หรือไม่ และ/หรือควรมีการพัฒนาในรูปแบบใดหรือทิศทางใดในอนาคต โดยการวิเคราะห์เชิงพื้นที่นี้ควรนำเทคนิคการซ้อนทับ (Overlay technique) ร่วมกับการวิเคราะห์หลายหลักเกณฑ์ (MCA)

การประเมินข้อมูลฐาน
ตัวอย่างปัจจัยและค่าน้ำหนักความสำคัญในการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ของเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

ลำดับที่	ปัจจัยในการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่	ค่าน้ำหนัก
1	ความหลากหลายทางชีวภาพ	0.20
2	รายได้ประชากร	0.05
3	ลักษณะทางปฐพีวิทยา	0.05
4	ลักษณะทางธรณีวิทยา	0.05
5	ทรัพยากรน้ำ / แหล่งน้ำ	0.10
6	ลักษณะภูมิอากาศ	0.03
7	มลพิษทางอากาศ	0.15
8	รูปแบบการใช้ที่ดิน	0.15
9	พื้นที่อุทกภัย	0.15
10	ระยะห่างจากโบราณสถาน	0.02
11	ระยะห่างจากโรงงาน	0.02
12	ระยะห่างจากถนน	0.03
ผลรวม		1.00

การประเมินข้อมูลฐาน

วิธีการและเทคนิคที่ใช้ในขั้นตอนการประเมินข้อมูลฐาน ได้แก่ Trend Analysis (การวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง) เพื่อเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของตัวชี้วัดประเด็นการพัฒนาต่าง ๆ จากอดีตจนถึงปัจจุบันและทราบทิศทางและระดับความรวดเร็วหรือชะลอการเปลี่ยนแปลงของประเด็นการพัฒนาต่าง ๆ ทั้งในทางบวกและลบ

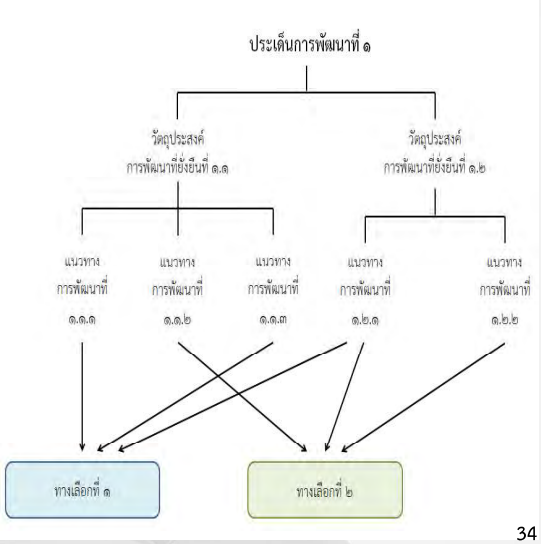

ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูลฐานด้านเศรษฐกิจในตัวชี้วัดที่ 1 ร้อยละของมูลค่าการค้าชายแดนต่อปี

อัตราการเพิ่มขึ้นของมูลค่าการค้าชายแดนในระยะที่ผ่านมา (พ.ศ. 2560-2564) เท่ากับร้อยละ 7.4 ต่อปี โดยคาดการณ์ว่าในอนาคต 10 ปี จะช่วยทำให้ให้อัตราการเพิ่มขึ้นของมูลค่าสินค้านำเข้า - ส่งออกชายแดนจังหวัดสระแก้วเพิ่มมากขึ้นในอัตราเฉลี่ยอย่างน้อยร้อยละ 40 ต่อปี

ขั้นตอนที่ 2 : การพัฒนาทางเลือกในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

- กำหนดแนวทางการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในแต่ละด้านให้บรรลุวัตถุประสงค์การพัฒนาที่ยั่งยืน
- ตรวจสอบความเป็นไปได้และความเหมาะสมกับ ผลการประเมินข้อมูลฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวกับผลการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุและผลการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ
- ต้องกำหนดกรอบแนวคิดของทางเลือกแต่ละทางเลือกให้มีความชัดเจนอย่างน้อย 3 ทางเลือก

การประเมินข้อมูลฐาน

ตัวอย่างทางเลือกการพัฒนาของพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

ทางเลือกการพัฒนาที่ 1

เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและชายแดน ขับเคลื่อนหลักโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและเศรษฐกิจท้องถิ่น เกษตรแปรรูป ชายแดน เพื่อสนับสนุนภาคเกษตร และบริการ

“สร้างเศรษฐกิจไปพร้อมกับสังคมที่ดี บนศักยภาพของสิ่งแวดล้อมในพื้นที่”

ทางเลือกการพัฒนาที่ 2

เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศและชายแดนขับเคลื่อนโดยพัฒนาระบบโลจิสติกส์และเศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจชีวภาพ-หมุนเวียน-สีเขียว

“เร่งเติบโตเศรษฐกิจมูลค่าสูง ตามด้วยความใส่ใจสิ่งแวดล้อม เพื่อสังคมที่ดีตามมา”

ทางเลือกการพัฒนาที่ 3

เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและชายแดน ขับเคลื่อนโดยการพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมเศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

“มุ่งสังคมและคนให้มั่นคงก่อน นำทางเศรษฐกิจรายได้ที่ต้องรักษาสิ่งแวดล้อมในที่สุด”

ตัวอย่างประเด็นการตรวจสอบทางเลือกการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ลำดับที่	ประเด็นการตรวจสอบทางเลือก	ใช่	ไม่ใช่
1	ในกระบวนการ SEA มีการพัฒนาทางเลือกในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ หรือไม่		
2	การพัฒนาทางเลือกในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษได้นำข้อมูลจากการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมในกระบวนการ SEA หรือไม่		
3	ทางเลือกการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษได้มีการพิจารณาขอบเขตเชิงภูมิศาสตร์และความสอดคล้องตามลำดับขั้นและวัตถุประสงค์ของแผน หรือแผนงานที่เกี่ยวข้อง หรือไม่ (Realistic)		
4	ทางเลือกการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษได้รับการพัฒนาบนฐานข้อมูลสถานภาพด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นจริงของพื้นที่ หรือไม่ (Reasonable)		
5	ทางเลือกการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสามารถดำเนินการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติภายในระยะเวลาและทรัพยากร ภายใต้แผนหรือแผนงาน หรือไม่ (Implementable)		
6	มีความเป็นไปได้ของทางเลือกในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งในเชิงเทคนิคและเชิงสถาบัน หรือไม่ (Viable)		
7	มีทางเลือกในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจนไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์การพัฒนาที่ยั่งยืนได้		
8	ทางเลือกในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ทั้งในส่วนกรอบแนวคิดของทางเลือกและการอธิบายความของแนวทางการพัฒนา หรือไม่		
9	ทางเลือกการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษได้มีการระบุแนวทางการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่ชัดเจนพร้อมทั้งการอธิบายข้อมูลในรูปแบบแผนที่		

ขั้นตอนที่ 3 : การประเมินทางเลือกการพัฒนา

- พิจารณาว่าทางเลือกการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษใดที่มีความเหมาะสมในการดำเนินงาน
- เปรียบเทียบและคัดเลือกให้ได้ทางเลือกที่เหมาะสม

1. การคาดการณ์และประเมินผลกระทบทางเลือก
   1.1 การคาดการณ์ผลกระทบจากทางเลือก
   1.2 การประเมินผลกระทบของทางเลือก

2. การเปรียบเทียบและระบุทางเลือกที่เหมาะสม

ขั้นตอนที่ 3 : การประเมินทางเลือกการพัฒนา

การคาดการณ์และประเมินผลกระทบทางเลือก

1. แต่ละแนวทางการพัฒนาของแต่ละทางเลือกสามารถส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงหรือผลกระทบในตัวชี้วัดเดียวกันได้
2. 1 ตัวชี้วัดคือผลการเปลี่ยนแปลงหรือผลกระทบการสะสม (Cumulative Impact) จากทุก ๆ แนวทางการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษซึ่งจะเกิดขึ้นทั้งในพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนา
3. จำเป็นต้องรวบรวมผลการเปลี่ยนแปลงหรือผลกระทบในภาพรวมของทุกแนวทางการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในแต่ละทางเลือก
4. มีส่วนที่ส่งผลการเปลี่ยนแปลงหรือผลกระทบสู่ภายนอกพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษหรือที่เรียกว่าผลกระทบสะสมข้ามแดน (Transboundary Cumulative Impact)
5. ผลกระทบสะสม (Cumulative impact) เป็นผลกระทบทั้งทางตรงและ ทางอ้อมที่สะสมจากการดำเนินแผน แผนงานและโครงการต่าง ๆ ในพื้นที่เดียวกันหรือในกลุ่มประชากรเดียวกันซึ่งบางครั้งทำให้ผลกระทบรุนแรงเกินกว่าที่คาดการณ์ไว้

การประเมินผลกระทบของทางเลือก

- ทำการประเมินขนาดของผลกระทบโดยใช้กระบวนการตัดสินใจของผู้เชี่ยวชาญ (Expert Judgement)
- สามารถดำเนินการในลักษณะที่แยกกันประเมินของแต่ละผู้เชี่ยวชาญและนำมาประมวลผลในภาพรวมร่วมกันเป็นค่าเฉลี่ยของขนาดผลกระทบ
- การอภิปรายร่วมกันในการสนทนากลุ่มเพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับทิศทางและขนาดของผลกระทบ

ขนาด/ระดับผลกระทบ	ความหมาย
- 3	มีผลกระทบทางลบมากต่อองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ภายใต้ตัวชี้วัด
- 2	มีผลกระทบทางลบปานกลางน้อยต่อองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ ภายใต้ตัวชี้วัด
- 1	มีผลกระทบทางลบน้อยต่อองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ภายใต้ตัวชี้วัด
0	ไม่มีการเปลี่ยนแปลงจากการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษต่อองค์ประกอบต่าง ๆ ในพื้นที่เป้าหมายและนอกพื้นที่เป้าหมาย ภายใต้ตัวชี้วัด
+ 1	มีผลกระทบทางบวกน้อยต่อองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ภายใต้ตัวชี้วัด
+ 2	มีผลกระทบทางบวกปานกลางต่อองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ ภายใต้ตัวชี้วัด
+ 3	มีผลกระทบทางบวกมากต่อองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ภายใต้ตัวชี้วัด

การเปรียบเทียบและระบุทางเลือกที่เหมาะสม

- ทราบขนาดของการเปลี่ยนแปลงหรือขนาดของผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นของแต่ละทางเลือกตามตัวชี้วัดที่กำหนดแล้ว
- นำมาพิจารณาร่วมกับค่านำหนักหรือค่าระดับความสำคัญของตัวชี้วัด
- ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้นั้นมีทิศทางของการวัดในการเปลี่ยนแปลงทางบวกหรือทางลบ
- นำมาประมวลผลการเปรียบเทียบทางเลือกในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อที่จะระบุทางเลือกที่เหมาะสมจากผลคะแนนรวมของแต่ละทางเลือก

ตัวอย่างการประมวลผลการเปรียบเทียบทางเลือกของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ตัวชี้วัด	ค่าน้ำหนัก	สภาพตามปกติ	ทางเลือกที่ 1	ทางเลือกที่ 2	ทางเลือกที่ 3
		ผลกระทบ	ผลกระทบ	ผลกระทบ	ผลกระทบ
1.ร้อยละของมูลค่าการค้าชายแดนต่อปี (+)	0.51	- 2 (-1.02)	+ 1 (0.51)	+ 2 (1.02)	+ 2 (1.02)
2. เงินลงทุนรวมในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายและกิจการเป้าหมายที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ (+)	0.22	- 2 (-0.44)	+ 1 (0.22)	+ 2 (0.44)	+ 3 (0.66)
3. ปริมาณผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว (+)	0.11	0 (0)	+ 1 (0.11)	+ 2 (0.22)	+ 3 (0.33)
4 รายได้แรงงานตามโอกาสการจ้างงานและตำแหน่งงาน (+)	0.16	- 1 (-0.16)	+ 1 (0.16)	+ 2 (0.32)	+ 2 (0.32)
รวม	1	-1.62	1.00	2.00	2.33

ขั้นตอนที่ 4 : การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน

การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน (Measures for sustainability) ของแต่ละทางเลือก เป็นแนวทางหรือวิธีการดำเนินงานเพื่อช่วยให้ประเด็นยุทธศาสตร์บรรลุตามวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อทำให้เกิดความยั่งยืนในระยะยาว โดยมาตรการเพื่อความยั่งยืน มีมาตรการ 3 รูปแบบ

- **มาตรการส่งเสริม (Enhancement)** เป็นแนวทางหรือวิธีการที่จะช่วยพัฒนาและส่งเสริมให้ผลลัพธ์ของทางเลือกนั้น ก่อให้เกิดประโยชน์เพิ่มมากขึ้น
- **มาตรการหลีกเลี่ยง (Avoidance)** เป็นการปรับเปลี่ยนแนวทางหรือวิธีการอื่น ๆ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบทางลบจากการดำเนินงานตามทางเลือก
- **มาตรการลดหรือบรรเทา (Mitigation/ Reduction)** เป็นแนวทางหรือวิธีการที่ลดหรือบรรเทาผลกระทบทางลบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามทางเลือกให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

ขั้นตอนที่ ๕ : การรายงานผล SEA เพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

- การจัดทำรายงานการศึกษา SEA เป็นการสรุปผลการดำเนินงาน SEA ทุกขั้นตอน เพื่อใช้ในการดำเนินงานและการติดตาม ประเมินผลของแผน และเพื่อสื่อสารต่อประชาชน
- รายงาน SEA ที่ดีควรแสดงให้เห็นถึงการเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย และเชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ
- เมื่อจัดทำรายงาน SEA แล้ว ควรนำไปรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียและนำกลับมาทบทวนปรับปรุงให้ดีขึ้นอีกครั้ง เพื่อให้ได้รายงานที่มีความสมบูรณ์ น่าเชื่อถือ และเป็นที่ยอมรับของสาธารณะก่อนนำไปบูรณาการจัดทำร่างแผน ซึ่งบูรณาการกับ SEA ต่อไป
- การจัดทำรายงาน SEA ควรมี 2 ฉบับ ประกอบด้วย 1) รายงานวิชาการ และ 2) รายงานฉบับประชาชน

รายงาน SEA ฉบับวิชาการ

บทสรุปผู้บริหาร	
บทที่ 1	บทนำ
	1.1 หลักการและเหตุผล
	1.2 วัตถุประสงค์ของการจัดทำ SEA สำหรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
	1.3 พื้นที่เป้าหมายของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
	1.4 กรอบการดำเนินการและวิธีการจัดทำ
	1.5 ระยะเวลาการดำเนินการจัดทำ
	1.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับ
บทที่ 2	การกำหนดขอบเขต
	2.1 การทบทวนและวิเคราะห์แผนและยุทธศาสตร์และข้อมูลที่เกี่ยวข้องและการระบุประเด็นสำคัญในการจัดทำ SEA ของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
	2.2 การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียและการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วมของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
	2.3 การวิเคราะห์ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าหมายการพัฒนา วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และตัวชี้วัด
	2.4 การประเมินข้อมูลฐาน
บทที่ 3	การพัฒนาและการประเมินทางเลือก
	3.1 การพัฒนาทางเลือกของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
	3.1 การประเมินทางเลือกของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
บทที่ 4	การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน
บทที่ 5	การมีส่วนร่วมในกระบวนการ SEA ของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
	5.1 หลักการและเหตุผล
	5.2 วัตถุประสงค์
	5.3 ขั้นตอนการดำเนินงาน
	5.4 ผลการดำเนินงานการมีส่วนร่วม
	5.5 สรุปผลการดำเนินงาน
บทที่ 6	บทสรุปและข้อเสนอแนะ (เชิงนโยบาย)
บรรณานุกรม/ เอกสารอ้างอิง	

รายงาน SEA ฉบับประชาชน

รายงานฉบับประชาชนใช้สื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อให้ข้อมูลและชี้แจงผลของการจัดทำ SEA ซึ่งองค์ประกอบและเนื้อหาของรายงานมีประเด็นสำคัญที่คล้ายกับรายงานวิชาการ แต่เน้นสรุปประเด็นสำคัญที่ได้จากการจัดทำ SEA และผลจากการมีส่วนร่วม โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย สามารถสื่อสารไปยังกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียได้อย่างครอบคลุม ครบถ้วนทุกประเด็น

บทสรุปสำหรับประชาชน

บทที่ 1

ให้ข้อมูลสรุปโดยสังเขปเรื่องวัตถุประสงค์ พื้นที่ศึกษา ระยะเวลา วิธีการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ และผลที่คาดว่าจะได้รับ โดยแสดงเป็นแผนที่ รูปภาพ หรือแผนผังที่เข้าใจง่าย สั้นกระชับ

บทที่ 2

ชี้แจงกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการจัดทำ SEA ของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ได้แก่ การกำหนดขอบเขต การพัฒนาและการประเมินทางเลือก การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน โดยแสดงเป็นกล่องข้อความ แผนภูมิ และรูปภาพประกอบ

บทที่ 3

แจ้งให้ทราบว่า ทางเลือกที่เหมาะสมจากผลการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นอย่างไร ข้อดีและข้อควรคำนึงถึง พร้อมกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนในการได้มาซึ่งทางเลือกที่เหมาะสมและมาตรการเพื่อความยั่งยืนโดยสังเขปและไม่ใช้คำที่เป็นเทคนิคและวิชาการมากเกินไป

บทที่ 4

แจ้งโอกาสการมีส่วนร่วมในการติดตามผลการนำทางเลือกที่เหมาะสมและมาตรการต่าง ๆ ไปใช้ในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมถึงแจ้งบทบาทของผู้มีส่วนได้เสียหลังจากการจัดทำ SEA โดยสังเขปพร้อมระบุระยะเวลาให้เข้าใจชัดเจน

ขั้นตอนที่ 6 : การบูรณาการผล SEA กับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

เป้าหมายของการใช้ SEA สำหรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ คือการนำผลลัพธ์ของกระบวนการ SEA ผนวกเข้ากับแผนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษนั้น และขับเคลื่อนการใช้ SEA สู่การสนับสนุนให้การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษบรรลุการพัฒนาพื้นที่อย่างยั่งยืน ดังนั้นขั้นตอนสุดท้ายนี้ จึงมีความสำคัญต่อสัมฤทธิ์ผลของการใช้ SEA ดังนั้นการบูรณาการ SEA กับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ จึงต้องกำหนดวิธีการและแนวทางการบูรณาการ

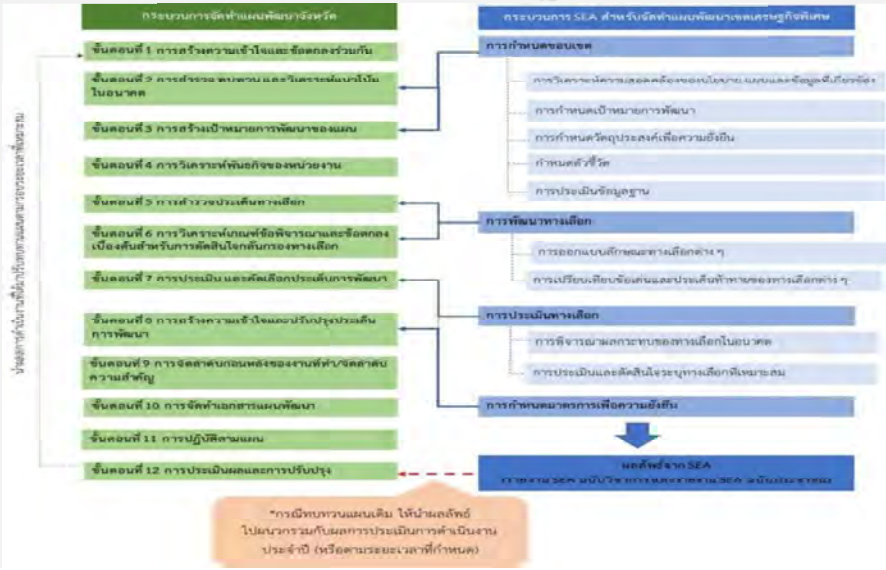
1

ขั้นตอน กระบวนการและผลลัพธ์ของ SEA และการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

2

การขับเคลื่อนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษไปสู่การปฏิบัติ

ขั้นตอน กระบวนการและผลลัพธ์ของ SEA และการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การขับเคลื่อนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสู่การปฏิบัติ

บทสรุป

สรุปตัวอย่างวิธีการและเทคนิคที่ใช้ในขั้นตอน SEA สำหรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ขั้นตอนการใช้ SEA	วิธีการ/เทคนิคที่ใช้ (ตัวอย่าง)	ผลผลิตที่ได้จากการใช้วิธีการ/เทคนิค
ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดขอบเขตการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ		
1.1 การวิเคราะห์ความสอดคล้องของนโยบาย แผน และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	- Compatibility Analysis (การวิเคราะห์ความสอดคล้อง)	การประเมินให้ทราบระดับของความเหมาะสมของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนต่างๆ ทั้งในระดับที่เหนือกว่า เท่ากัน หรือต่ำกว่า
1.2 การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย	- Stakeholder Quadrant (แผนที่ระบุบทบาทความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย) - Pyramid of Stakeholders Mapping (แผนที่พีระมิดระดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย) - Identification of Participation Level for Stakeholders (การระบุระดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย) - Stakeholder mapping diagram for communication action (ไดอะแกรมระบุประโยชน์และผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสีย)	ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง โดยอ้อมมีใครบ้าง ใครเป็นผู้แทน และลำดับความสำคัญของตัวแทนของผู้มีส่วนได้เสียที่มีบทบาทต่าง ๆ ได้รับประโยชน์และเกี่ยวข้องได้รับผลกระทบ การระบุวิธีที่จะใช้ในการสื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสียที่มีความสำคัญแตกต่างกัน แผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม ที่ระบุว่าจะใช้วิธีการสื่อสารอะไร เมื่อไร และในขั้นตอนไหน ตลอดกระบวนการศึกษา SEA และการจัดทำแผนการพัฒนา ตามขอบเขตเชิงพื้นที่และเวลา

สรุปตัวอย่างวิธีการและเทคนิคที่ใช้ในขั้นตอน SEA สำหรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ขั้นตอนการใช้ SEA	วิธีการ/เทคนิคที่ใช้ (ตัวอย่าง)	ผลผลิตที่ได้จากการใช้วิธีการ/เทคนิค
ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดขอบเขตการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ		
1.3 การวางเป้าหมายการพัฒนา	Stakeholder participation workshop (การประชุมเชิงปฏิบัติการผู้มีส่วนได้เสีย)	การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาของเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย
1.4 การวิเคราะห์และบ่งชี้ประเด็นการพัฒนาและวัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืน	Stakeholder participation workshop (การประชุมเชิงปฏิบัติการผู้มีส่วนได้เสีย) - In-Depth Interview (การสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้เสียเชิงลึก) - Role-Play (การสมมุติบทบาทเป็นผู้มีส่วนได้เสีย) - Content Analysis (การวิเคราะห์ประเด็นเนื้อหา) - Strategic Issues Synthesis (การวิเคราะห์ประเด็นยุทธศาสตร์)	การวิเคราะห์และกำหนดประเด็นการพัฒนาของเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย การประมวลผลข้อมูลและสังเคราะห์ประเด็นการพัฒนาของเขตเศรษฐกิจพิเศษภายใต้กรอบของเป้าหมายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ การระบุและวิเคราะห์ประเด็นปัญหาและความคาดหวังจากผู้มีส่วนได้เสียต่อแผนการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ การหาสาเหตุต้นตอของปัญหาและโอกาสในการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ การวิเคราะห์บ่งชี้ประเด็นการพัฒนาหรือประเด็นยุทธศาสตร์ของแผนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่ใช้ในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาและตัวชี้วัด

สรุปตัวอย่างวิธีการและเทคนิคที่ใช้ในขั้นตอน SEA สำหรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ขั้นตอนการใช้ SEA	วิธีการ/เทคนิคที่ใช้ (ตัวอย่าง)	ผลผลิตที่ได้จากการใช้วิธีการ/เทคนิค
ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดขอบเขตการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ		
1.5 การกำหนดตัวชี้วัด	- Indicator verification (การตรวจสอบความใช้ได้ของตัวชี้วัด)	การระบุตัวชี้วัดทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพสำหรับสภาพหรือสภาวะของประเด็นการพัฒนาที่กำหนดขึ้น และพิจารณาความเหมาะสม ความครอบคลุม ความสอดคล้อง ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และการใช้ในการติดตามตรวจสอบ
1.6 การประเมินข้อมูลฐาน	Trend Analysis (การวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง)	ความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของตัวชี้วัดประเด็นการพัฒนาต่าง ๆ จากอดีตจนถึงปัจจุบันและทราบทิศทางและระดับความรวดเร็วหรือชะลอการเปลี่ยนแปลงของประเด็นการพัฒนาต่าง ๆ ทั้งในทางบวกและลบ

สรุปตัวอย่างวิธีการและเทคนิคที่ใช้ในขั้นตอน SEA สำหรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ขั้นตอนการใช้ SEA	วิธีการ/เทคนิคที่ใช้ (ตัวอย่าง)	ผลผลิตที่ได้จากการใช้วิธีการ/เทคนิค
ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดขอบเขตการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ		
1.5 การกำหนดตัวชี้วัด	- Indicator verification (การตรวจสอบความใช้ได้ของตัวชี้วัด)	การระบุตัวชี้วัดทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพสำหรับสภาพหรือสภาวะของประเด็นการพัฒนาที่กำหนดขึ้น และพิจารณาความเหมาะสม ความครอบคลุม ความสอดคล้อง ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และการใช้ในการติดตามตรวจสอบ
1.6 การประเมินข้อมูลฐาน	Trend Analysis (การวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง)	ความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของตัวชี้วัดประเด็นการพัฒนาต่าง ๆ จากอดีตจนถึงปัจจุบันและทราบทิศทางและระดับความรวดเร็วหรือชะลอการเปลี่ยนแปลงของประเด็นการพัฒนาต่าง ๆ ทั้งในทางบวกและลบ

สรุปตัวอย่างวิธีการและเทคนิคที่ใช้ในขั้นตอน SEA สำหรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ขั้นตอนการใช้ SEA	วิธีการ/เทคนิคที่ใช้ (ตัวอย่าง)	ผลผลิตที่ได้จากการใช้วิธีการ/เทคนิค
ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาทางเลือกการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ		
	- Strategic Action Analysis (การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาของทางเลือก) - Checklist of alternative suitability (รายการตรวจสอบความเหมาะสมของทางเลือก)	การออกแบบทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ และทางเลือกสภาพตามปกติ ซึ่งแสดงลักษณะและผลกระทบที่มีต่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาและวัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืนของการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ

สรุปตัวอย่างวิธีการและเทคนิคที่ใช้ในขั้นตอน SEA สำหรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ขั้นตอนการใช้ SEA	วิธีการ/เทคนิคที่ใช้ (ตัวอย่าง)	ผลผลิตที่ได้จากการใช้วิธีการ/เทคนิค
ขั้นตอนที่ 3 การประเมินทางเลือกการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ		
3.1 การพิจารณาผลกระทบของทางเลือกในอนาคต	- Scenarios Analysis (การวิเคราะห์คาดการณ์ภาพอนาคต)	การวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของตัวชี้วัด จากอดีต ปัจจุบัน และการคาดการณ์ภาพอนาคตของทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ เปรียบเทียบกับสภาพตามปกติ
3.2 การประเมินตัดสินใจทางเลือกที่เหมาะสม	- Rating and Ranking of Alternatives (การจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกต่าง ๆ) - Comparison matrix for positive and negative impacts (เมทริกเปรียบเทียบผลกระทบทางบวกและทางลบของทางเลือกต่างๆ) - Multiple Criteria Analysis (การวิเคราะห์เกณฑ์หลากหลายทาง เพื่อประเมินทางเลือก)	ผลกระทบทางบวกและทางลบทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และผลการประเมินทางเลือกต่าง ๆ และทางเลือกที่เหมาะสม

สรุปตัวอย่างวิธีการและเทคนิคที่ใช้ในขั้นตอน SEA สำหรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ขั้นตอนการใช้ SEA	วิธีการ/เทคนิคที่ใช้ (ตัวอย่าง)	ผลผลิตที่ได้จากการใช้วิธีการ/เทคนิค
ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ		
4.1 มาตรการสนับสนุนทางเลือกที่เหมาะสม	- Brainstorming with stakeholders (การระดมความคิดเห็นร่วมกับผู้มีส่วนได้เสีย)	มาตรการส่งเสริม มาตรการลดผลกระทบ และมาตรการหลีกเลี่ยงผลกระทบ

ตัวอย่างการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ขั้นตอน SEA	ผู้มีส่วนได้เสียของเขตเศรษฐกิจพิเศษ	รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วม
1. การกำหนดขอบเขต		
(1) การทบทวนและวิเคราะห์นโยบาย แผน แผนงาน กฎหมาย และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และการระบุประเด็นสำคัญของการจัดทำ SEA	ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	แบบสอบถาม
	หน่วยงานเจ้าของแผน หรือแผนงาน นักการเมืองท้องถิ่นที่มีบทบาทในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา ตัวแทนผู้ประกอบอาชีพที่อาจได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและลบ หัวหน้าส่วนราชการสูงสุดหรือผู้ได้รับมอบหมายที่มีอำนาจในการตัดสินใจ	การสัมภาษณ์
	หน่วยงานเจ้าของแผน หรือแผนงาน หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา ผู้นำชุมชนหรือผู้นำทางความคิดที่มีอิทธิพลในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา เอกชนและผู้ประกอบการในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การประชุมเชิงปฏิบัติการ

กระบวนการมีส่วนร่วมใน SEA เชิงประยุกต์ สำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

การมีส่วนร่วมใน SEA เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

แนวทางการกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการสื่อสารและการมีส่วนร่วมสำหรับการจัดทำ SEA

ในการกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการสื่อสารและการมีส่วนร่วมสำหรับ SEA ในการจัดทำแผนพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยการกำหนดกลุ่มเป้าหมายและผู้มีส่วนได้เสีย ควรพิจารณาคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมในแต่ละขั้นตอนของ SEA ที่มุ่งประชาสัมพันธ์ สื่อสารข้อมูลให้กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่มีเกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนทั้งในพื้นที่เป้าหมายของแผนพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งผู้มีส่วนได้เสียที่มีความเกี่ยวข้องที่อยู่ภายนอกพื้นที่เป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ได้รับทราบ ก่อเกิดความเข้าใจในข้อมูลอย่างทั่วถึงและสามารถมีบทบาทในการให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน SEA ในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้มีส่วนได้เสียของแผนพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

แนวทางการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

แผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม แบ่งออกเป็น 3 ระดับ	ระดับการให้ข้อมูลอย่างต่อเนื่อง	ระดับการปรึกษาหารือ	ระดับการร่วมตัดสินใจ
แผนการดำเนินงานเป็น 3 แผน	แผนการเตรียมความพร้อมด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วม	แผนการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ และการสร้างการรับรู้	แผนการประชุมรับฟังความคิดเห็น

ตัวอย่างการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ขั้นตอน SEA	ผู้มีส่วนได้เสียของเขตเศรษฐกิจพิเศษ	รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วม
1. การกำหนดขอบเขต		
(2) การจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม	หน่วยงานเจ้าของแผน หรือแผนงาน ผู้นำชุมชนหรือผู้นำทางความคิดที่มีอิทธิพลในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา ผู้แทนเครือข่ายภาคประชาสังคมและอาสาสมัครเพื่อสังคมในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา องค์กรอิสระไม่หวังผลกำไรซึ่งทำงานในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การประชุมเชิงปฏิบัติการ

ตัวอย่างการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ขั้นตอน SEA	ผู้มีส่วนได้เสียของเขตเศรษฐกิจพิเศษ	รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วม
1. การกำหนดขอบเขต		
(3) การวิเคราะห์และกำหนดเป้าหมายการพัฒนา ประเด็นการพัฒนา วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และตัวชี้วัด	ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	แบบสอบถาม
	นักวิชาการและสถาบันการศึกษาที่มีความสนใจในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การสัมภาษณ์
	ผู้แทนเครือข่ายภาคประชาสังคมและอาสาสมัครเพื่อสังคมในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา องค์กรอิสระไม่หวังผลกำไรซึ่งทำงานในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การสนทนากลุ่ม
	ตัวแทนผู้ประกอบอาชีพที่อาจได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและลบ เอกชนและผู้ประกอบการในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา นักการเมืองท้องถิ่นที่มีบทบาทในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา ผู้นำชุมชนหรือผู้นำทางความคิดที่มีอิทธิพลในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา ตัวแทนผู้ประกอบอาชีพที่อาจได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและลบ	การประชุมเชิงปฏิบัติการ

ตัวอย่างการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ขั้นตอน SEA	ผู้มีส่วนได้เสียของเขตเศรษฐกิจพิเศษ	รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วม
1. การกำหนดขอบเขต		
(4) การประเมินข้อมูลฐาน	– ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	แบบสอบถาม
	– หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา – นักวิชาการและสถาบันการศึกษาที่มีความสนใจในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การสัมภาษณ์
	– ตัวแทนผู้ประกอบอาชีพที่อาจได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและลบ – เอกชนและผู้ประกอบการในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การสนทนากลุ่ม
	– หน่วยงานเจ้าของแผน หรือแผนงาน – ผู้นำชุมชนหรือผู้นำทางความคิดที่มีอิทธิพลในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา – หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การประชุมเชิงปฏิบัติการ

ตัวอย่างการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ขั้นตอน SEA	ผู้มีส่วนได้เสียของเขตเศรษฐกิจพิเศษ	รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วม
1. การกำหนดขอบเขต		
(5) การรายงานการกำหนดขอบเขต	– หน่วยงานเจ้าของแผน หรือแผนงาน – ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา – ผู้นำชุมชนหรือผู้นำทางความคิดที่มีอิทธิพลในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา – หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา – ตัวแทนผู้ประกอบอาชีพที่อาจได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและลบ – เอกชนและผู้ประกอบการในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา – ผู้กำหนดหรือผู้อนุมัติแผน หรือแผนงาน ผู้จัดสรรงบประมาณ – หัวหน้าส่วนราชการสูงสุดหรือผู้ได้รับมอบหมายที่มีอำนาจในการตัดสินใจ – นักวิชาการและสถาบันการศึกษาที่มีความสนใจในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การประชุมรับฟังความคิดเห็น

ตัวอย่างการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ขั้นตอน SEA	ผู้มีส่วนได้เสียของเขตเศรษฐกิจพิเศษ	รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วม
2. การพัฒนาทางเลือก		
(1) การพัฒนาทางเลือก	– ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	แบบสอบถาม
	– นักการเมืองท้องถิ่นที่มีบทบาทในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การสัมภาษณ์
	– ผู้แทนเครือข่ายภาคประชาสังคมและอาสาสมัครเพื่อสังคมในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา – องค์กรอิสระไม่หวังผลกำไรซึ่งทำงานในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การสนทนากลุ่ม
	– ผู้นำชุมชนหรือผู้นำทางความคิดที่มีอิทธิพลในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา – หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา – ตัวแทนผู้ประกอบอาชีพที่อาจได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและลบ – เอกชนและผู้ประกอบการในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การประชุมเชิงปฏิบัติการ

ตัวอย่างการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ขั้นตอน SEA	ผู้มีส่วนได้เสียของเขตเศรษฐกิจพิเศษ	รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วม
2. การพัฒนาทางเลือก		
(1) การพัฒนาทางเลือก	หน่วยงานเจ้าของแผน หรือแผนงาน ผู้กำหนดหรือผู้อนุมัติแผน หรือแผนงาน ผู้จัดสรรงบประมาณ หัวหน้าส่วนราชการสูงสุดหรือผู้ได้รับมอบหมายที่มีอำนาจในการตัดสินใจ ผู้นำชุมชนหรือผู้นำทางความคิดที่มีอิทธิพลในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา ตัวแทนผู้ประกอบอาชีพที่อาจได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและลบ เอกชนและผู้ประกอบการในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การประชุมรับฟังความคิดเห็น

ตัวอย่างการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ขั้นตอน SEA	ผู้มีส่วนได้เสียของเขตเศรษฐกิจพิเศษ	รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วม
2. การพัฒนาทางเลือก		
2. การประเมินทางเลือก	– ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	แบบสอบถาม
	– นักการเมืองท้องถิ่นที่มีบทบาทในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา – นักวิชาการและสถาบันการศึกษาที่มีความสนใจในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การสัมภาษณ์
	– ผู้แทนเครือข่ายภาคประชาสังคมและอาสาสมัครเพื่อสังคมใน พื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา – องค์กรอิสระไม่หวังผลกำไรซึ่งทำงานในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การสนทนากลุ่ม
	– หน่วยงานเจ้าของแผน หรือแผนงาน – ผู้นำชุมชนหรือผู้นำทางความคิดที่มีอิทธิพลในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา – หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา – ตัวแทนผู้ประกอบอาชีพที่อาจได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและลบ – เอกชนและผู้ประกอบการในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การประชุมเชิงปฏิบัติการ

ตัวอย่างการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ขั้นตอน SEA	ผู้มีส่วนได้เสียของเขตเศรษฐกิจพิเศษ	รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วม
4. การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน		
	– ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	แบบสอบถาม
	– นักการเมืองท้องถิ่นที่มีบทบาทในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา – นักวิชาการและสถาบันการศึกษาที่มีความสนใจในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การสัมภาษณ์
	– ผู้แทนเครือข่ายภาคประชาสังคมและอาสาสมัครเพื่อสังคมในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา – องค์กรอิสระไม่หวังผลกำไรซึ่งทำงานในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การสนทนากลุ่ม
	– หน่วยงานเจ้าของแผน หรือแผนงาน – ผู้กำหนดหรือผู้อนุมัติแผน หรือแผนงาน ผู้จัดสรรงบประมาณ – หัวหน้าส่วนราชการสูงสุดหรือผู้ได้รับมอบหมายที่มีอำนาจในการตัดสินใจ – ตัวแทนผู้ประกอบอาชีพที่อาจได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและลบ – เอกชนและผู้ประกอบการในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การประชุมเชิงปฏิบัติการ

การบูรณาการผล SEA กับแผนพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ

1) การพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

2) การพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้

3) การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

การทบทวนและการวิเคราะห์ในขั้นตอนการจัดทำ SEA ทั้ง 4 ขั้นตอน

1) การกลั่นกรองและการเตรียมการ

2) การกำหนดขอบเขต

3) การพัฒนาและประเมินทางเลือก

4) การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน

การขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ

แนวทางการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ

1) ปัจเจกบุคคล (individual)

2) องค์กรประสาน (node)

3) เครือข่าย (network) ที่มีการเชื่อมโยงของคน กลุ่มของคน กลุ่มองค์กร หรือเครือข่ายที่สมัครใจในพื้นที่หรือตามประเด็นปัญหาและประเด็นการพัฒนาที่สนใจ

การติดตามตรวจสอบและประเมินผลความสำเร็จของการขับเคลื่อนแผน

การประเมิน (Assessment criteria)

ตัวชี้วัด (Indicator)

การจัดทำรายงาน SEA กับการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

1. การจัดทำรายงานการกลั่นกรอง
2. การจัดทำรายงานการกำหนดขอบเขต
3. การจัดทำรายงาน SEA
4. การควบคุมคุณภาพรายงาน SEA

อภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ประเด็นที่ 1

การใช้กระบวนการ SEA ในการสนับสนุนการขับเคลื่อนเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ประเด็นที่ 2

การนำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษไปปรับใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นที่ 3

การพัฒนาคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อจัดทำแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ ที่มีเป้าหมายการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

รายงานการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นในการจัดทำคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ ครั้งที่ ๒
ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
วันศุกร์ที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕
ณ ห้องประชุมราชา ๒ ชั้น ๑๑ อาคาร ๒ โรงแรมปรินซ์ พาเลซ กรุงเทพมหานคร

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. ที่ปรึกษาโครงการฯ

๑.	รศ. ดร.สุระ พัฒนเกียรติ	หัวหน้าโครงการ
๒.	รศ. ดร.วันเพ็ญ วิโรจนกูฏ	ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
๓.	ดร.วิเทศ ศรีเนตร	ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
๔.	ดร.ชญาทัต เนียมแสวง	ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
๕.	ดร.อรันย์ ศรีรัตนา ทาบูกานอน	ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
๖.	ดร.ภัทรา เสมอวงษ์	ผู้เชี่ยวชาญด้านมนุษย์และสังคม
๗.	นางสินี ช่วงฉ่ำ	ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาเชิงพื้นที่
๘.	ผศ. ดร.กฤตณะ พฤกษากร	นักวิจัย
๙.	ดร.ธัญภัทร ศาสตระบุรุษ	นักวิจัย
๑๐.	นายศิรสิทธิ์ วงศ์วาสนา	บุคลากรสนับสนุน
๑๑.	นายกิจภาณุวัฒร์ ธนธาราคีรี	บุคลากรสนับสนุน
๑๒.	นายจตุรนต์ คูพัฒนานนท์	บุคลากรสนับสนุน
๑๓.	นายปฐมพต ฉินสวัสดิ์พันธุ์	บุคลากรสนับสนุน
๑๔.	นางสาวศิริลักษณ์ รัตน์บัวชุม	บุคลากรสนับสนุน
๑๕.	นางสาวธานี แสงอ่อน	บุคลากรสนับสนุน

๒. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๑.	นางสาวนุชจรี วงษ์สันต์	รองประธานกรรมการ
๒.	ผศ. ดร.เรวดี โรจนกนันท์	กรรมการ
๓.	นางสาวสุภัทรา เชิดชูไชย	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๔.	นายนฤเบศ สิงห์คะนัน	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๕.	นางสาวจารุภา พรหมมงคล	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๖.	นางสาวณัฐริกา กงจันทร์	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๗.	นางสาวบุญชนิต ว่องประพิณกุล	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่
๘.	นายภีศเดช พุกจินดา	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่
๙.	นางสาวเอมอร พฤกษ์สุริยา	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาเมือง
๑๐.	นายพัฒนพงษ์ พงษ์ธานี	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาเมือง
๑๑.	นางสาวณุภา นันทเกียรติ	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาเมือง
๑๒.	นางสาวบุญเลี้ยง หน่ายโคกสูง	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง
๑๓.	นางสาวชนกมน รุยาพร	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง
๑๔.	นางกัญญาวีร์ ประยูรสิทธิ	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง
๑๕.	นางสาวจีระพร จรอุโมงค์	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคเหนือ
๑๖.	นางสาวเบญจมาศ จันทร์เอี่ยม	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๓. รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุมกลุ่มย่อยฯ ครั้งที่ ๒

๓.๑ หน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงานที่เกี่ยวข้อง

๑.	นายจีระวัฒน์ ใจศีลธรรม	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๒.	นางสาวทิพย์ลดา ทองตะเภา	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๓.	นางสาววิภาวี วรรณสถิตย์	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๔.	นางสาวอรพรรณ จันทร์แก้ว	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๕.	นางสาวภานุมาศ ลาดปาละ	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๖.	นายกิตติพันธุ์ เทพารักษ์ษณากร	กรมโรงงานอุตสาหกรรม
๗.	นายอภิชาต ชมบุญ	กรมโยธาธิการและผังเมือง
๘.	นางสาวปาณิสรา ดาวเรือง	กรมโยธาธิการและผังเมือง
๙.	นายประทีป ชั่งชัย	การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

๑๐. นางสาวสุภัทรา แย้มสรวล	การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
๑๑. นางณัฏฐวี ชั่งชัย	การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
๑๒. นางสาวเทวสิริ ประภัสพงษา	สำนักงานจังหวัดกาญจนบุรี
๑๓. นายหัตถศิลป์ บุญช่วย	สำนักงานจังหวัดฉะเชิงเทรา
๑๔. นายนพรัตน์ เนตรทิพย์	สำนักงานจังหวัดชลบุรี
๑๕. นายณัฐพล สุริยนต์	สำนักงานจังหวัดนครพนม
๑๖. นายวลัยพรรณ น้อยสันเทียะ	สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร
๑๗. นายจำเริญ ชนะชัยวงศ์	สำนักงานจังหวัดสงขลา
๑๘. นายศุภมิตร วงษ์สงคราม	สำนักงานจังหวัดหนองคาย
๑๙. นายกิตติพล แต่งผิว	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดระยอง
๒๐. นายสมิต จิระมงคล	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
๒๑. นางสาวจันทร์ทิพย์ นวไชยเสนา	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
๒๒. นายธนาคม ธรรมชื่น	สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๖ (นนทบุรี)
๒๓. นายธนบูรณ์ เซ่งง่าย	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา

๓.๒ หน่วยงานที่สนับสนุนหน่วยงานของรัฐในการจัดทำแผนหรือแผนงานที่เกี่ยวข้อง (สถาบันการศึกษาและองค์กรที่เกี่ยวข้อง)

๑. นางสาวสุพรรษา โกมินทร์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๒. นางสาวจีรนุช ศักดิ์คำดวง	มูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย (ม.ส.ท.)
๓. นางสาววิลาวรรณ น้อยภา	มูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย (ม.ส.ท.)
๔. นายเอนก สุจริตพาณิชยกุล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
๕. นายเอกลักษณ์ ด้วงถึง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
๖. ดร.วิมุติ ประเสริฐพันธุ์	มหาวิทยาลัยมหิดล
๗. ดร.สุชาดา ขำวรพันธ์	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
๘. นายภัทร ศิริกุล	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
๙. นางสาวกชภัส คงถาวร	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

๓.๓ หน่วยงานที่สนับสนุนหน่วยงานของรัฐในการจัดทำแผนหรือแผนงานที่เกี่ยวข้อง (บริษัทที่ปรึกษา)

๑.	นางสาวจิราพันธุ์ จงกาญจนพรรณ	บริษัท กรีน เอิร์ธ คอนซัลแตนท์ จำกัด
๒.	นางสาวสิริกร ทองเมืองหลวง	บริษัท กรีน เอิร์ธ คอนซัลแตนท์ จำกัด
๓.	รศ.ดร.ขวัญชัย ลีเผ่าพันธุ์	บริษัท คอนซัลแทนท์ ออฟ เทคโนโลยี จำกัด
๔.	นายอาภรณ์ ข่วยนุกูล	บริษัท คอนซัลแทนท์ ออฟ เทคโนโลยี จำกัด
๕.	นางสาวเยาวภา ชูวงษ์	บริษัท ทีม คอนซัลติ้ง เอนจิเนียริ่ง แอนด์ แมเนจเมนท์ จำกัด (มหาชน)
๖.	นายอาณัติ พรหมประสิทธิ์	บริษัท ทีม คอนซัลติ้ง เอนจิเนียริ่ง แอนด์ แมเนจเมนท์ จำกัด (มหาชน)
๗.	นางสาวนวลวรรณ ศักดาเดช	บริษัท ปัญญา คอนซัลแตนท์ จำกัด
๘.	นายเผ่าพงศ์ นิติเกษตรสุนทร	บริษัท เทสโก้ จำกัด

ประเด็นที่ได้จากการประชุม

๑. สรุปบทเรียนการใช้ SEA สำหรับพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

ดร.อรันย์ ศรีรัตนา ทาบูกานอน: นำเสนอที่มาของการเลือกเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว พื้นที่ศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ๗ ตำบล กระบวนการจัดทำ SEA ตามแนวทาง SEA ฉบับปรับปรุง ปี ๒๕๖๔ ที่เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียในทุกขั้นตอน การวิเคราะห์ TOWs การนำเสนอวิสัยทัศน์ (เป้าหมายการพัฒนา) ประเด็นยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ตัวชี้วัด นำมาสู่การพัฒนาทางเลือก ซึ่งประกอบด้วย BAU และทางเลือกการพัฒนา ๓ ทางเลือก จากนั้นเป็นขั้นตอนของการประเมินทางเลือกการพัฒนา ได้แก่ ๑) การกำหนดน้ำหนักตัวชี้วัดโดยการเปรียบเทียบรายคู่ (Pairwise Comparison) ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ๒) การวิเคราะห์ผลกระทบทางเลือกโดยเมตริกซ์ผลกระทบ (ตัวชี้วัด) และ ๓) วิธีการประเมินทางเลือกการพัฒนา และสุดท้าย คือ การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน ได้แก่ มาตรการส่งเสริมผลกระทบเชิงบวก มาตรการหลีกเลี่ยงผลกระทบเชิงลบ และมาตรการลดผลกระทบเชิงลบ

๒. นำเสนอ ร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ดร.ชญาทัต เนียมแสวง: นำเสนอที่มาและความสำคัญของการจัดทำคู่มือ SEA สาระสำคัญของคู่มือ ซึ่งประกอบด้วย ๓ บท ได้แก่ บทนำ ขั้นตอนการใช้ SEA สำหรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ และบทสรุป จากนั้นอธิบายวัตถุประสงค์ของคู่มือ เป้าหมายผู้ใช้ ขอบเขตการใช้คู่มือ คำแนะนำการใช้คู่มือ การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษและ SEA เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และ SEA เพื่อการสนับสนุนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อประยุกต์ใช้ SEA ในการสนับสนุนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ขั้นตอนการใช้ SEA สำหรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ คือ (๑) การกำหนดขอบเขตการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย การวิเคราะห์ความสอดคล้องของนโยบาย แผนและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย การวางเป้าหมายการพัฒนา การวิเคราะห์เพื่อระบุประเด็นการพัฒนาและวัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืน การกำหนดตัวชี้วัด และการประเมินข้อมูลฐาน (๒) การพัฒนาทางเลือกการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (๓) การประเมินทางเลือกการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย การคาดการณ์และประเมินผลกระทบทางเลือกการพัฒนา และการเปรียบเทียบและระบุทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสม (๔) การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ได้แก่ มาตรการส่งเสริม มาตรการหลีกเลี่ยง และมาตรการลดหรือบรรเทา (๕) การรายงานผล SEA เพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ได้แก่ รายงานวิชาการ และรายงานฉบับประชาชน และ (๖) การบูรณาการผล SEA กับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย ขั้นตอน กระบวนการและผลลัพธ์ของ SEA และการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ การขับเคลื่อนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสู่การปฏิบัติ และการติดตามตรวจสอบและประเมินผลของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษบูรณาการกับ SEA

๓. อภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ฯ ร่วมกับผู้เข้าร่วมประชุมที่เกี่ยวข้องในประเด็น

สรุปผลการแสดงความคิดเห็นต่อร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ฯ ดังนี้

สรุปประเด็นอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ฯ ดังนี้

๓.๑ การใช้กระบวนการ SEA ในการสนับสนุนการขับเคลื่อนเขตเศรษฐกิจพิเศษ

๓.๑.๑ ควรมีการขยายความเพิ่มเติมถึงความแตกต่างระหว่างผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง (Primary Stakeholder) ผู้มีส่วนได้เสียรอง (Secondary Stakeholder) และผู้มีส่วนได้เสียหลัก (Key Stakeholder) ซึ่งสามารถระบุได้จากขั้นตอนการระบุและวิเคราะห์บทบาทผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งจะทำให้ทราบความเกี่ยวข้องและลำดับความสำคัญต่อแผนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษใน ๒ มิติ ได้แก่ มิติผลประโยชน์ (Interest) และมิติบทบาทที่มีอิทธิพลหรือส่งผลต่อความสำเร็จของการขับเคลื่อนแผน (Influence) โดยในกระบวนการจัดทำแผนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ผู้มีส่วนได้เสียหลัก คือ หน่วยงานภาครัฐ และนักลงทุน ในขณะที่ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง หรือ ประชาชนในพื้นที่ และผู้มีส่วนได้เสียรอง คือ ผู้ได้รับประโยชน์หรือผู้ได้รับผลกระทบที่อยู่นอกพื้นที่ โดยการวิเคราะห์มิติของอิทธิพลต่อความสำเร็จ และผลประโยชน์/ ผลกระทบนี้ เป็นเทคนิคที่ได้มีการกล่าวถึงใน**บทที่ ๒**

๓.๑.๒ ควรมีการอธิบายเพิ่มเติมถึงเนื้อหาบทที่ ๔ ของ SEA ฉบับประชาชน ในประเด็นการมีส่วนร่วมที่สอดแทรกอยู่ในทุกขั้นตอนของกระบวนการ SEA รวมถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นตอนการติดตามผลภายหลังกระบวนการ SEA ซึ่งมีความสำคัญมาก โดยเป็นการติดตามความสำเร็จของเป้าหมายการพัฒนาในระยะเวลาที่กำหนด ว่ามีความก้าวหน้าในทิศทางที่เหมาะสมหรือไม่ ซึ่งนำไปสู่กระบวนการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมิน ผ่านการติดตามและประเมินผลตัวชี้วัด วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อแสดงถึงผลลัพธ์ความก้าวหน้าของแผน เช่น ตัวชี้วัดเรื่องคุณภาพชีวิต เป็นต้น โดยควรมีการติดตามผลลัพธ์ของคุณภาพชีวิตประชาชนตามระยะเวลาที่กำหนดผ่านวิธีการที่เหมาะสม เช่น การสัมภาษณ์ หรือการประเมิน ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ผู้มีส่วนได้เสียจะเข้ามามีส่วนร่วม เป็นต้น นอกจากนี้จะต้องมีช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ

เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียได้ติดตามผลจากการนำทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสม และมาตรการต่าง ๆ ไปผนวกเข้ากับแผน และต้องระบุระยะเวลาให้ชัดเจน

๓.๑.๓ การจัดทำ SEA ในเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นเรื่องที่สำคัญ โดยมีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจเป็นเป้าหมายนำ ทั้งนี้ ควรพิจารณาถึง Cost Benefits ความคุ้มทุน ความคุ้มค่าของแต่ละทางเลือกการพัฒนาของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจ และความสำคัญของมิติสิ่งแวดล้อม และมิติสังคมด้วย เช่น คุณภาพชีวิต เพศ วัฒนธรรม ความเท่าเทียม การเข้าถึง เป็นต้น เพื่อการศึกษาถึงช่องว่างของการพัฒนา ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการประเมินข้อมูลฐาน ถึงศักยภาพของพื้นที่ ซึ่งรวมถึงความพร้อม ศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ Upskill เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่สมดุลทั้งสามด้าน ไม่เพียงแต่ด้านเศรษฐกิจเท่านั้น รวมถึงการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ว่าควรขับเคลื่อนเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่นั้นหรือไม่ โดยสิ่งสำคัญ คือ วิธีการผนวกประเด็นด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียหรือประชาชน ซึ่งจะทำให้เกิดความยั่งยืนระหว่างมิติด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอย่างกลมกลืน

๓.๑.๔ การกำหนดมาตรการทางสังคมต้องสอดคล้องกับตัวชี้วัด ทั้งนี้ ควรมีการกำหนดขอบเขตของการประเมินตัวชี้วัดที่ชัดเจน รวมถึง Verifier และ Parameter

๓.๑.๕ ทางเลือกการพัฒนาที่จะนำมาพิจารณาควรมีความแตกต่างที่เห็นได้ชัดเจน แต่มีเป้าหมายการพัฒนาเดียวกัน โดยการสร้างทางเลือกเชิงยุทธศาสตร์ที่สร้างผลลัพธ์เดียวกัน ด้วยวิธีการที่แตกต่างกันของรูปแบบการพัฒนาที่เป็นไปได้ รวมทั้ง ควรกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน มาตรการส่งเสริมผลกระทบทางบวกให้เป็นรูปธรรม และควรมีมาตรการสำหรับพื้นที่ข้างเคียงที่มีความเกี่ยวข้องกันด้วย เช่น การวางแผนหรือช่วยให้เกิดการพัฒนาในพื้นที่รอบด้าน เพื่อเป็นการรับประกันว่าเมื่อมีการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษแล้ว ชุมชนหรือสังคมรอบข้างจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เป็นต้น ซึ่งมาตรการเพื่อความยั่งยืนที่จะเกิดขึ้นต้องสอดคล้องกับตัวชี้วัด และตัวชี้วัดนั้นจะต้องติดตามและประเมินผลได้

๓.๑.๖ เสนอให้มีการบังคับใช้ SEA ในการจัดทำแผน เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่ดีในการทำให้แผนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๓.๒ การนำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ ไปปรับใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้อง

๓.๒.๑ คู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ จะช่วยให้มีทิศทางที่เหมาะสมในการจัดการแผนในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษทั้ง ๑๐ แห่ง และสามารถประยุกต์เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

๓.๒.๒ ในปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานหรือองค์กรเฉพาะที่ดูแลเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนหนึ่งของแต่ละจังหวัด จึงอาจเป็นอุปสรรคต่อการจัดทำแผนเนื่องจากไม่มีผู้รับผิดชอบโดยตรง ดังนั้นอาจเป็นหน้าที่ของสำนักงานจังหวัดที่ต้องดูแล จึงอยากให้มีการจัดอบรมการใช้คู่มือให้แก่สำนักงานจังหวัด เพื่อให้สามารถจัดทำแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษให้สอดคล้องกลมกลืนกับแผนพัฒนาจังหวัด

๓.๒.๓ การบูรณาการแผนการขับเคลื่อน SEZ จะมีสำนักงานจังหวัดเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ แต่จะมีหน่วยงานอื่นเข้ามาร่วมด้วย ซึ่งจะต้องระบุหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนของการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนให้ชัดเจน เพื่อร่วมกันในการบูรณาการแผน

๓.๒.๔ คู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดทำ SEA สาขาอื่นได้ เช่น การอนุรักษ์พื้นที่มรดกโลก เป็นต้น ทั้งนี้ ขั้นตอนและเทคนิคบางอย่างอาจมีการปรับเปลี่ยนหรือเสริม โดยสามารถยึดแนวทางหลักจากแนวทาง SEA และคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ฯ ฉบับนี้ได้ แต่ต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนเป็นหลัก

๓.๒.๕ คู่มือ SEA เชิงประยุกต์ฯ เป็นแนวทางที่ดีในการประยุกต์ในแผนจังหวัด

๓.๒.๖ ในคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ฯ ฉบับนี้มีเครื่องมือหลาย ๆ อย่างที่ช่วยให้หน่วยงานเจ้าของแผนสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับแผนที่จะทำการขับเคลื่อนต่อไป

๓.๓ การพัฒนาคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อจัดทำแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีเป้าหมายการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

๓.๓.๑ ในร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ฯ หัวข้อ ๑.๒.๒ SEA เพื่อการสนับสนุนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (หน้า ๑-๕) ควรเพิ่มคำว่า เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

๓.๓.๒ ควรอธิบายเหตุผลที่คู่มือ SEA เชิงประยุกต์ฯ ฉบับนี้ เลือกประยุกต์ใช้รูปแบบ SEA เพียง ๒ รูปแบบ จากทั้งหมด ๔ รูปแบบ ตามแนวทาง SEA

๓.๓.๓ ในร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ฯ หน้า ๒-๒๙ หัวข้อ ๖.๑ ขั้นตอน กระบวนการและผลลัพธ์ของ SEA และการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ตรวจสอบความถูกต้องเรื่องแผนแม่บทการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งตอนนี้ยังไม่มีแผนแม่บทนี้โดยตรง

๓.๓.๔ ขณะนี้ สศช. ได้ร่วมกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษทั้ง ๑๐ จังหวัด ในการดำเนินการพัฒนาแผนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษมาอย่างต่อเนื่อง โดยมีองค์ประกอบการพัฒนา ๔ ด้าน ได้แก่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การให้สิทธิประโยชน์ การบริหารจัดการแรงงาน และการบริหารจัดการที่ดิน

๓.๔ ประเด็นอื่นๆ

๓.๔.๑ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมุกดาหารมีกิจการที่ได้รับสิทธิประโยชน์เพียง ๕ กิจการ ซึ่งอาจไม่น่าดึงดูดสำหรับนักลงทุน อยากให้มีการพิจารณาเพิ่มสิทธิประโยชน์ให้แก่กิจการ เป็น ๑๓ กิจการ เช่นเดียวกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอื่น ๆ ซึ่งการมองในมุมเศรษฐกิจอย่างเดียวนั้นอาจไม่เพียงพอ ควรต้องมีมาตรการต่าง ๆ มาส่งเสริม เพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนา เช่น โครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค การใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นต้น

๓.๔.๒ การอบรมการใช้คู่มือ SEA เชิงประยุกต์ฯ ในครั้งต่อไปควรมีการจัดในรูปแบบออนไลน์ด้วย เพื่อให้หน่วยงานที่มีข้อจำกัดทางด้านงบประมาณสามารถเข้าร่วมเรียนรู้ได้

๓.๔.๓ สศช. ได้มีการทบทวนสิทธิประโยชน์ของกิจการในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยมีแนวคิดเบื้องต้นว่าจะปรับสิทธิประโยชน์ของ SEZ ทั้ง ๑๐ เขต ให้เป็น ๑๓ กลุ่มกิจการ และในอนาคตจะนำเสนอคณะกรรมการด้านสิทธิประโยชน์ ซึ่งเป็นอนุกรรมการภายใต้คณะกรรมการนโยบายพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (กพศ.)

๓.๔.๔ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนครพนมมีคู่สัญญาแล้ว แต่ไม่มีความคืบหน้าในการลงทุน เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ซึ่งสำนักงานจังหวัดนครพนมได้รับคำถามในประเด็นนี้จากภาคประชาชนและภาคเอกชนอย่างต่อเนื่อง

๓.๔.๕ บทเรียนจากการจัดทำ SEA สำหรับพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว มีทั้งบทเรียนที่ใช้ได้ และบทเรียนที่ผ่านข้อจำกัดและอุปสรรค ซึ่งในการศึกษาต้องมีการปรับรูปแบบหลายอย่าง ถือเป็นการเรียนรู้ผ่านการทำงาน บทเรียนที่อยู่ในร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ฯ ฉบับนี้จึงไม่ใช้ทั้งหมดที่ได้จากการศึกษาใน SEZ สระแก้ว แต่เป็นส่วนที่นำมาสรุปให้เห็นถึงแนวทางที่กระชับ เป็นประโยชน์ และสามารถนำไปปฏิบัติตามได้

๓.๔.๖ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคายเปิดให้นักลงทุนเข้ามาประมูลแล้ว ๓ ครั้ง แต่ยังไม่มีนักลงทุนเข้ามาลงทุน ซึ่งอาจเป็นเพราะไม่มีแรงจูงใจมากพอ ทั้งนี้ หน่วยงานภาครัฐของจังหวัดหนองคายได้ดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสำคัญแล้ว แต่การพัฒนาในบางประเด็นไม่สามารถดำเนินการขับเคลื่อนได้โดยหน่วยงานระดับจังหวัดเท่านั้น เช่น ระบบราง เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีข้อห่วงกังวลว่านักลงทุนอาจตัดสินใจลงทุนที่เขตเศรษฐกิจพิเศษในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวซึ่งมีการขับเคลื่อนอย่างชัดเจน และมีการลงทุนจากนักลงทุนต่างชาติในสัดส่วนที่สูง แทนการให้ความสนใจต่อการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย

ความท้าทายของการศึกษา SEA ในพื้นที่นำร่อง SEZ สระแก้ว คือ (๑) การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย แม้ว่าจะมีพื้นที่ศึกษาขนาดใหญ่ซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งในมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม แต่กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นสามารถดำเนินกิจกรรมได้โดยง่าย เนื่องจากผู้มีส่วนได้เสียอยู่ใกล้ชิดกับปัญหา มีความต้องการในการพัฒนาพื้นที่ของตน ซึ่งการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของ SEA จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมโดยแท้จริง และทำให้ผู้มีส่วนได้เสียเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และให้ข้อมูลเชิงลึกที่ออกมาจากใจ (๒) ความท้าทายเรื่องกรอบเวลา การจัดทำ SEA ที่ดีควรมีความยืดหยุ่นเรื่องเวลา และ (๓) การปรับกระบวนการจัดทำ SEA ที่แตกต่างจากแนวทาง SEA เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ทำให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบกระบวนการมีส่วนร่วมในรูปแบบออนไลน์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมเกิดปฏิสัมพันธ์ ไม่ใช่รับฟังเพียงทางเดียว แต่เป็นการรับฟังข้อมูล ความคิดเห็นสองทาง

ภาพการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นในการจัดทำคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ ครั้งที่ ๒
ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
วันศุกร์ที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕
ณ ห้องประชุมราชา ๒ ชั้น ๑๑ อาคาร ๒ โรงแรมปรินซ์ พาเลซ กรุงเทพมหานคร

สศช. จัดการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ในการจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ครั้งที่ 2

เพื่อตรวจสอบและยืนยันความถูกต้องในการปรับแก้ไขร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ 2564

วันที่ 22 กรกฎาคม 2565 เวลา 08.30 – 12.30 น.ณ โรงแรมปรินซ์ พาเลซ กรุงเทพมหานคร

เมื่อวันศุกร์ที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2565 เวลา 08.30 – 12.30 น. สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ร่วมกับคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และบริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด (UAE) ได้ดำเนินการจัดประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นในการจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ ครั้งที่ 2 **เพื่อตรวจสอบและยืนยันความถูกต้องในการปรับแก้ไขร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ก่อนนำไปจัดทำคู่มือฯ ฉบับสมบูรณ์** ซึ่งเป็นกิจกรรมต่อเนื่องจากการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นในการจัดทำคู่มือฯ ครั้งที่ 1 ในวันศุกร์ที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2565 ตามภารกิจการจัดทำคู่มือเพื่อรองรับการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์เชิงประยุกต์ สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งเป็นแนวทางการปฏิบัติงานตามขั้นตอนของกรอบที่ระบุไว้ในแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (สศช., 2564)
โดยมี**นางสาวนุชจรี วงษ์สันต์ ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน สศช. ให้เกียรติเป็นประธานเปิดการจัดประชุมฯ** และมีผู้เข้าร่วมจากหน่วยงานภายนอก สศช. ประกอบด้วยบริษัทที่ปรึกษา สถาบันการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง **รวมทั้งสิ้น 50 คน** มีวิธีการดำเนินการประชุม คือ สรุปบทเรียนการใช้ SEA สำหรับพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว การนำเสนอร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ และอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ ใน 3 ประเด็น ได้แก่ (1) การใช้กระบวนการ SEA ในการสนับสนุนการขับเคลื่อนเขตเศรษฐกิจพิเศษ (2) การนำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษไปปรับใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้อง และ (3) การพัฒนาคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อจัดทำแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ ที่มีเป้าหมายการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

ผลที่ได้จากการประชุมฯ

ผู้เข้าร่วมได้รับฟังสรุปบทเรียนการใช้ SEA สำหรับพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว รายละเอียดคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ที่ได้ปรับปรุงจากการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นในการจัดทำคู่มือฯ ครั้งที่ 1 และให้ความคิดเห็นแลกเปลี่ยนในประเด็นต่าง ๆ เพิ่มเติม เช่น
(1) การใช้กระบวนการ SEA ในการสนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาเชิงพื้นที่
(2) การนำคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ไปปรับใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้อง
(3) การพัฒนาคู่มือ SEA เชิงพื้นที่เพื่อจัดทำแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ ที่มีเป้าหมายการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ
(4) ประเด็นอื่น ๆ เป็นต้น ซึ่งคณะผู้จัดทำก็จะนำประเด็นไปดำเนินการปรับปรุงและจัดทำคู่มือฯ ฉบับสมบูรณ์

เพื่อจัดฝึกอบรมทางวิชาการด้านการนำคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ไปปฏิบัติในลำดับต่อไป ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต้องดำเนินการภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ 2564 เช่นกัน

ติดตามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

: การขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ - SEA

: sea@nesdc.go.th : SEANESDC : @sea_nesdc

การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นในการจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ครั้งที่ 2

เพื่อตรวจสอบและยืนยันความถูกต้องในการปรับแก้ไขร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์

ภายใต้โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ 2

วันที่ 22 กรกฎาคม 2565 เวลา 08.30 – 12.30 น.ณ โรงแรมปรินซ์ พาเลซ กรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์การประชุม

- เพื่อตรวจสอบและยืนยันความถูกต้องในการปรับปรุงร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ฯ จากการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ฯ ครั้งที่ 1 ซึ่งรวมถึงข้อเสนอแนะในการนำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ฯ ไปใช้ประโยชน์ในการจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่เชิงเศรษฐกิจ เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ฯ ให้มีความเหมาะสม และเสนอต่อคณะอนุกรรมการการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พิจารณาต่อไป
- เพื่อพัฒนาและส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการจัดทำ SEA สำหรับแผนพัฒนาพื้นที่เชิงเศรษฐกิจ ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. ....

กลุ่มเป้าหมาย

ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน ภาคประชาสังคม สถาบันการศึกษา บริษัทที่ปรึกษา และ บุคคลที่สนใจ

ช่วงเวลาดำเนินการ

ในวันที่ 22 กรกฎาคม 2565 เวลา 08.30 – 12.30 น.

การนำไปใช้

นำความคิดเห็น ข้อสังเกต และข้อเสนอแนะจากการระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 2 ใช้เป็นข้อมูลนำเข้าในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุงเพิ่มเติม และหารือกับคณะผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ และผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อการจัดทำคู่มือฯ ฉบับสมบูรณ์

รูปแบบการสัมนาเชิงวิชาการ

การดำเนินกิจกรรมแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

<u>ส่วนที่ 1</u>: การสรุปบทเรียนการใช้ SEA สำหรับพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว โดย ดร.อรันย์ ศรีรัตนา ทาบูกานอน ที่ปรึกษาโครงการฯ และการนำเสนอร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดย ดร.ชญาทัต เนียมแสวง ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

<u>ส่วนที่ 2</u>: อภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษใน 3 ประเด็น ได้แก่ (1) การใช้กระบวนการ SEA ในการสนับสนุนการขับเคลื่อนเขตเศรษฐกิจพิเศษ (2) การนำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษไปปรับใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้อง และ (3) การพัฒนาคู่มือ SEA เชิงประยุกต์สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อจัดทำแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ ที่มีเป้าหมายการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

ติดตามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

: การขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ - SEA

: sea@nesdc.go.th : SEANESDC : @sea_nesdc

การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นในการจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ครั้งที่ 2

เพื่อตรวจสอบและยืนยันความถูกต้องในการปรับแก้ไขร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์

ภายใต้โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ 2

วันที่ 22 กรกฎาคม 2565 เวลา 08.30 – 12.30 น.ณ โรงแรมปรินซ์ พาเลซ กรุงเทพมหานคร

สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นในการจัดทำคู่มือฯ ครั้งที่ 2

สามารถนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้รับจากผู้เข้าร่วมโดยมีประเด็นได้แก่ (1) การใช้กระบวนการ SEA ในการสนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาเชิงพื้นที่ (2) การนำคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ไปปรับใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้อง (3) การพัฒนาคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ เพื่อจัดทำแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ ที่มีเป้าหมายการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และ (4) ประเด็นอื่น ๆ มาปรับปรุงแก้ไข เป็นสาระสำคัญทั้งหมด 3 บท สรุปได้ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย การใช้การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์สำหรับการวางแผนเชิงพื้นที่ และโครงสร้างและการใช้คู่มือ

บทที่ 2 ขั้นตอนการใช้ SEA สำหรับการวางแผนเชิงพื้นที่ ประกอบด้วย 8 ขั้นตอน

- **ขั้นตอนที่ 1** การกลั่นกรอง
- **ขั้นตอนที่ 2** การกำหนดขอบเขต SEA เชิงพื้นที่
- **ขั้นตอนที่ 3** การพัฒนาทางเลือกเชิงพื้นที่
- **ขั้นตอนที่ 4** การประเมินทางเลือกเชิงพื้นที่
- **ขั้นตอนที่ 5** การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนในการวางแผนเชิงพื้นที่
- **ขั้นตอนที่ 6** การรายงานผล SEA เชิงพื้นที่
- **ขั้นตอนที่ 7** การบูรณาการผล SEA เชิงพื้นที่กับการวางแผนเชิงพื้นที่
- **ขั้นตอนที่ 8** การติดตามตรวจสอบและประเมินผล SEA เชิงพื้นที่และแผนเชิงพื้นที่

บทที่ 3 บทสรุป ประกอบด้วย สรุปสาระสำคัญโดยย่อ และสิ่งที่ควรคำนึงถึงในการใช้คู่มือ SEA เชิงพื้นที่

ติดตามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

: การขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ - SEA

: sea@nesdc.go.th : SEANESDC : @sea_nesdc

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

กำหนดการฝึกอบรมทางวิชาการด้านการนำคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ ไปปฏิบัติ
ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
วันศุกร์ที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๕ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๕.๓๐ น.
ณ ห้องประชุมปรินซ์บอลรูม ๑ อาคาร ๑ ชั้น ๑๑ โรงแรมปรินซ์พาเลซ กรุงเทพมหานคร

๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ น. ลงทะเบียนเข้าร่วมการฝึกอบรมและตรวจคัดกรอง Covid-19

๐๙.๐๐ - ๐๙.๑๐ น. **เปิดการฝึกอบรม**
โดย **ดร.วิชญายุทธ บุญชิต**
รองเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๐๙.๑๐ - ๐๙.๒๐ น. **ชี้แจง เรื่อง ความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม**
โดย **รองศาสตราจารย์ ดร.สุระ พัฒนเกียรติ**
คณบดีคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
หัวหน้าโครงการฯ

๐๙.๒๐ – ๐๙.๓๐ น. การประเมินองค์ความรู้ด้าน SEA เชิงพื้นที่ (Pre-test)

๐๙.๓๐ – ๐๙.๕๕ น. **บรรยาย เรื่อง หลักการวางแผนเชิงพื้นที่และการประยุกต์ใช้ SEA ในการวางแผนเชิงพื้นที่**
โดย **ดร.วิเทศ ศรีเนตร**
ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์, ที่ปรึกษาโครงการฯ

๐๙.๕๕ – ๑๐.๓๐ น. **การเรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่มและการฝึกปฏิบัติ: ขั้นตอนการใช้ SEA สำหรับการวางแผนเชิงพื้นที่**
โดย **ดร.วิเทศ ศรีเนตร**
ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์, ที่ปรึกษาโครงการฯ
ดร.ชญาทัต เนียมแสวง
ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
และ **นายศิรสิทธิ์ วงศ์วาสนา**
อาจารย์ประจำคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

กิจกรรมย่อยที่ ๑: การกลั่นกรอง การประยุกต์ใช้ SEA ในการวางแผนเชิงพื้นที่
กิจกรรมย่อยที่ ๒: การกำหนดขอบเขต
(การวิเคราะห์ความสอดคล้องของนโยบาย แผนและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง การกำหนดขอบเขตเชิงพื้นที่และเวลา การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย การวางเป้าหมายการพัฒนา การวิเคราะห์เพื่อระบุประเด็นการพัฒนาและวัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืน การกำหนดตัวชี้วัด และการประเมินข้อมูลฐาน)

๑๐.๓๐ – ๑๐.๔๕ น. ----------พักรับประทานอาหารว่าง----------

๑๐.๔๕ – ๑๑.๑๕ น. **กิจกรรมย่อยที่ ๓: การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System: GIS) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่**

๑๑.๑๕ – ๑๒.๐๐ น. **กิจกรรมย่อยที่ ๔: การพัฒนาและประเมินทางเลือก**
(การพัฒนาทางเลือก การคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงและผลกระทบ การประเมินผลกระทบทางเลือก และการเปรียบเทียบและระบุทางเลือกที่เหมาะสม)

๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น. ----------รับประทานอาหารกลางวัน----------

๑๓.๐๐ – ๑๕.๐๐ น. **กิจกรรมย่อยที่ ๕: การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน**
(การกำหนดมาตรการส่งเสริมผลกระทบเชิงบวก การกำหนดมาตรการหลีกเลี่ยงและบรรเทาผลกระทบเชิงลบ)

กิจกรรมย่อยที่ ๖: การรายงานผล SEA
(รายงานการกำหนดขอบเขต รายงาน SEA ฉบับวิชาการ และรายงาน SEA ฉบับประชาชน)

กิจกรรมย่อยที่ ๗: การบูรณาการผล SEA กับการวางแผนเชิงพื้นที่
(ขั้นตอน กระบวนการและผลลัพธ์ของ SEA และการวางแผนเชิงพื้นที่ และการขับเคลื่อนการวางแผนเชิงพื้นที่ไปสู่การปฏิบัติ)

กิจกรรมย่อยที่ ๘: การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล

๑๕.๐๐ – ๑๕.๒๐ น. สรุป ถามตอบ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

๑๕.๒๐ – ๑๕.๓๐ น. การประเมินองค์ความรู้ด้าน SEA เชิงพื้นที่ (Post-test) และปิดการฝึกอบรม

การฝึกอบรมทางวิชาการด้านการนำคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ ไปปฏิบัติ
ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
วันศุกร์ที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๕ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๕.๓๐ น.
ณ ห้องประชุมปรินซ์บอลรูม ๑ อาคาร ๑ ชั้น ๑๑ โรงแรมปรินซ์พาเลซ กรุงเทพมหานคร

๑. หลักการและเหตุผล

การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment: SEA) เป็นกระบวนการศึกษาวิเคราะห์ ประเมินศักยภาพ และขีดความสามารถในการรองรับของสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่พัฒนานโยบายและแผนและแผนงาน โดยบูรณาการทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และเปรียบเทียบทางเลือกในการตัดสินใจ ซึ่งทำให้การตัดสินใจนั้นมีคุณภาพ รอบคอบ โปร่งใส และมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน โดย SEA นั้นถือเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางแผนการพัฒนาที่มีเป้าหมายมุ่งสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ร่วมกับสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อน SEA ให้เป็นที่ยอมรับและถูกนำมาใช้เป็นกรอบในการวางแผนพัฒนาประเทศอย่างเป็นรูปธรรม ภายใต้คณะอนุกรรมการการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ในคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) โดยในปี ๒๕๖๑ กพย. ได้เห็นชอบในหลักการของข้อเสนอกลไกการขับเคลื่อน SEA และแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA Guideline) ให้เร่งสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียถึงความสำคัญของ SEA และแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน และให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการระดับชาติ โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานภายใต้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีเพื่อขับเคลื่อน SEA ในระยะต่อไป

ในการนี้ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ในฐานะหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในการขับเคลื่อน SEA ของประเทศ ได้จัดทำแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA Guideline) เพื่อสนับสนุนองค์ความรู้ให้กับหน่วยงานให้สามารถนำกระบวนการ SEA ไปประยุกต์ใช้กับแผนพัฒนาได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ รวมทั้งได้วางแผนและดำเนินงานเพื่อพัฒนาระบบและขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์อย่างต่อเนื่อง โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาองค์ความรู้และศักยภาพบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผน ให้สามารถนำ SEA ไปใช้ในกระบวนการวางแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยในปี ๒๕๖๔ หน่วยงานเจ้าของแผนหลายหน่วยงานได้นำแนวทาง SEA ดังกล่าวไปใช้ในการจัดทำ SEA ทั้งในรายสาขา/ เชิงพื้นที่ อาทิ กระทรวงพลังงาน สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแนวทาง SEA ดังกล่าวในเวลาต่อมา ทำให้แนวทาง SEA ฉบับปรับปรุง (สศช., ๒๕๖๔) เป็นประโยชน์ในการแนะนำสร้างความรู้ความเข้าใจด้าน SEA ที่ถูกต้อง เป็นเอกสารอ้างอิงที่สามารถใช้เป็นกรอบงานและขั้นตอนของการศึกษา SEA ที่ถูกต้อง และเป็นมาตรฐานกลางร่วมกันสำหรับหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงผู้สนใจทั่วไป อย่างไรก็ตามแนวทาง SEA ฉบับปรับปรุงที่เผยแพร่เป็นแนวทางทั่วไป (General Guideline) ซึ่งอาจมีข้อจำกัดในการนำไปประยุกต์ใช้ของหน่วยงานให้เหมาะสมกับแผนการพัฒนาเชิงพื้นที่

และใช้กับแผนฯ ที่มีบริบทและลักษณะแวดล้อมที่แตกต่างกัน และเพื่อสนับสนุนให้เกิดการประยุกต์ SEA ให้กว้างขวางสำหรับแผนการพัฒนาเชิงพื้นที่

สศช. จึงพิจารณาความจำเป็นในการจัดทำคู่มือการประยุกต์ใช้ SEA (SEA handbook) เพื่อช่วยสนับสนุนให้ผู้ใช้สามารถนำคู่มือไปประยุกต์ใช้กับการศึกษา SEA ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ โดยในการจัดทำคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ฉบับนี้ ได้มีการนำกรอบงานและขั้นตอนการศึกษา SEA จากแนวทาง SEA ทั่วไปมาปรับใช้และเพิ่มเติมขั้นตอนเฉพาะเจาะจงเพื่อความเหมาะสมของการใช้ SEA สำหรับการวางแผนเชิงพื้นที่ ทั้งนี้ ในปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ สศช. ได้ดำเนินการศึกษา SEA ในพื้นที่นำร่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว (SEZ สระแก้ว) ซึ่งได้ถอดบทเรียนและนำองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาดังกล่าว มาวิเคราะห์และประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาและต่อยอดในการจัดทำคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ ฉบับนี้ด้วย

ดังนั้น การดำเนินโครงการขับเคลื่อนการประเมินส่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ จึงกำหนดให้มีการจัดฝึกอบรมทางวิชาการด้านการนำคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ ไปปฏิบัติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการใช้ SEA อย่างถูกต้องสำหรับการวางแผนเชิงพื้นที่ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผน รวมถึงสามารถนำองค์ความรู้ที่จะได้รับไปปฏิบัติและมีกรอบในการดำเนินงานที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม อันจะนำไปสู่การจัดทำ SEA อย่างมีประสิทธิภาพสำหรับการวางแผนเชิงพื้นที่และการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

๒. วัตถุประสงค์ในการจัดฝึกอบรมคู่มือ SEA เชิงพื้นที่

๒.๑ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการใช้ SEA อย่างถูกต้องสำหรับการวางแผนเชิงพื้นที่ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผน รวมถึงสามารถนำองค์ความรู้ที่จะได้รับไปปฏิบัติและมีกรอบในการดำเนินงานที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม

๒.๒ เพื่อให้เกิดการศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการนำคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ไปประยุกต์ใช้กับการวางแผนเชิงพื้นที่ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผน พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากหน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา เพื่อนำไปสู่การจัดทำ SEA อย่างมีประสิทธิภาพ และการขับเคลื่อน SEA ของประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป

๓. คู่มือ SEA เชิงพื้นที่ ประกอบด้วย ๓ บท ดังนี้

๓.๑ **บทนำ** ประกอบด้วย การใช้การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์สำหรับการวางแผนเชิงพื้นที่ โครงสร้างและการใช้คู่มือ

๓.๒ **ขั้นตอน SEA สำหรับการวางแผนเชิงพื้นที่** ประกอบด้วย (๑) ขั้นตอนการกำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตของแผนเชิงพื้นที่ (๒) ขั้นตอนการกำหนดขอบเขต (๓) ขั้นตอนการพัฒนาทางเลือกในการวางแผนเชิงพื้นที่ (๔) ขั้นตอนการประเมินทางเลือก (๕) ขั้นตอนการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนในการวางแผนเชิงพื้นที่ (๖) ขั้นตอนการจัดทำรายงานผล SEA สำหรับการวางแผนเชิงพื้นที่ (๗) ขั้นตอนการบูรณาการผล SEA กับการวางแผนเชิงพื้นที่ (๘) ขั้นตอนการติดตามตรวจสอบ และประเมินผล

๓.๓ **บทสรุป** ซึ่งเป็นการสรุปสาระสำคัญโดยย่อในการนำ SEA ไปใช้สำหรับการวางแผนเชิงพื้นที่ โดยมีการนำเสนอเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ที่สำคัญต่อการจัดทำ SEA สำหรับแผนพัฒนาเชิงพื้นที่

๔. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้เข้าร่วมอบรม ประกอบด้วย ๒ กลุ่มหลัก คือ ๑) หน่วยงานหรือองค์กรที่รับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนา เช่น สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก กระทรวงอุตสาหกรรม การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กรมโยธาธิการและผังเมือง เป็นต้น และ ๒) ที่ปรึกษาที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนา ให้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาหรือปรับปรุงแผนพัฒนา โดยใช้ SEA เป็นเครื่องมือ ซึ่งอาจครอบคลุมทั้งสถาบันการศึกษาและบริษัทที่ปรึกษาต่าง ๆ โดยมีจำนวนรวมไม่น้อยกว่า ๓๐ คน

๕. รูปแบบการจัดการประชุม

เป็นการจัดการฝึกอบรมทางวิชาการในรูปแบบห้องประชุม ซึ่งการดำเนินการจะประกอบด้วย การบรรยายและการเรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่มและการฝึกปฏิบัติ ซึ่งแบ่งเป็น ๘ กิจกรรมย่อย ดังนี้ ๑) การกลั่นกรองการประยุกต์ใช้ SEA ในการวางแผนเชิงพื้นที่ ๒) การกำหนดขอบเขต ๓) การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System: GIS) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่ ๔) การพัฒนาและประเมินทางเลือก ๕) การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน ๖) การรายงานผล SEA ๗) การบูรณาการผล SEA กับการวางแผนเชิงพื้นที่ ๘) การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล ทั้งนี้ในการเรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่มและการฝึกปฏิบัติ จะมีการอำนวยกระบวนการโดยวิทยากรผู้นำฝึกอบรมและผู้เชี่ยวชาญ

๖. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผน ได้รับความรู้ความเข้าใจในการใช้ SEA อย่างถูกต้องสำหรับการวางแผนเชิงพื้นที่ รวมทั้งมีความสามารถในการนำองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับ SEA ไปปฏิบัติและประยุกต์ใช้ในการวางแผนเชิงพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม

๗. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

รายละเอียดกำหนดการฝึกอบรมทางวิชาการด้านการนำคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ไปปฏิบัติ

ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔

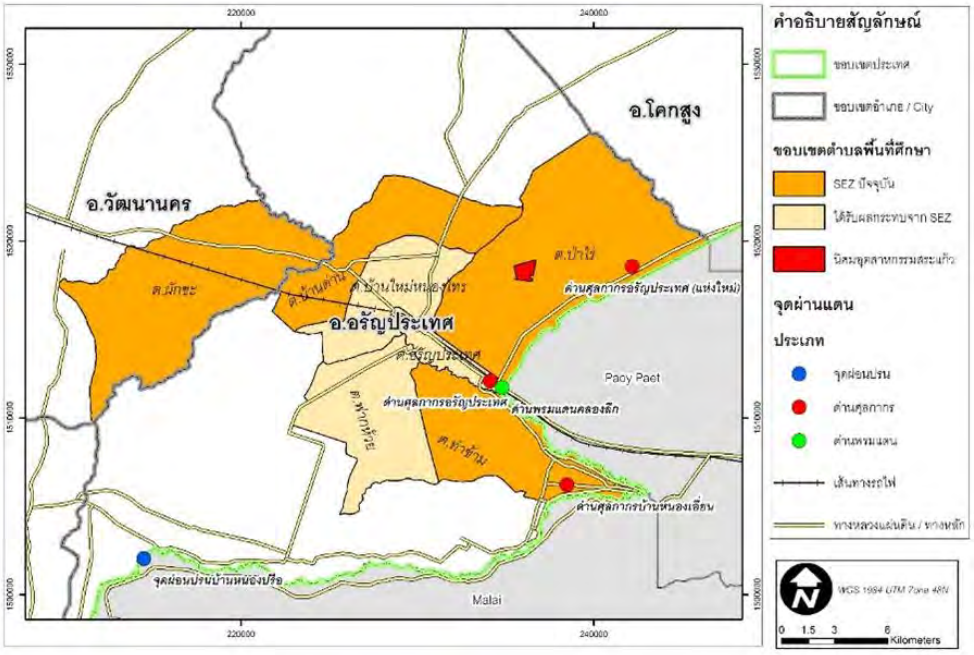
เวลา	หัวข้อ	รูปแบบ	วัตถุประสงค์
๐๙.๐๐ – ๐๙.๑๐ น.	เปิดการฝึกอบรมและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการพัฒนาคู่มือการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่	Plenary	สร้างความเข้าใจต่อความมุ่งหมายของการพัฒนาคู่มือการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่ให้กับผู้เข้าร่วมอบรม
๐๙.๑๐ – ๐๙.๒๐ น.	ชี้แจง เรื่อง ความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม	Plenary	สร้างความเข้าใจต่อการอบรมคู่มือการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่ให้กับผู้เข้าร่วมอบรม
๐๙.๒๐ – ๐๙.๓๐ น.	การประเมินองค์ความรู้ด้าน SEA เชิงพื้นที่ (Pre-test)	Plenary	ทดสอบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่ของผู้เข้าร่วมอบรมก่อนการฝึกอบรม
๐๙.๓๐ – ๐๙.๕๕ น.	การบรรยาย เรื่อง หลักการวางแผนเชิงพื้นที่และการประยุกต์ใช้ SEA ในการวางแผนเชิงพื้นที่	Plenary	สร้างความรู้ความเข้าใจที่ตรงกันเกี่ยวกับหลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอน ตัวอย่างของการวางแผนเชิงพื้นที่เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับผู้เข้าร่วมอบรมในการฝึกอบรมตลอดกระบวนการ
๐๙.๕๕ – ๑๐.๓๐ น.	**การเรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่มและการฝึกปฏิบัติ** ขั้นตอนการใช้ SEA สำหรับการวางแผนเชิงพื้นที่	Group	สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ SEA ในการวางแผนเชิงพื้นที่ให้กับผู้เข้าร่วมอบรม ซึ่งจะใช้เป็นหลักการสำคัญในการฝึกลงมือปฏิบัติจริงของผู้เข้าร่วมอบรม
	กิจกรรมย่อยที่ ๑: การกลั่นกรอง การประยุกต์ใช้ SEA ในการวางแผนเชิงพื้นที่	Group	ทำความเข้าใจและฝึกปฏิบัติจริงในขั้นตอนการกลั่นกรองถึงความจำเป็นและความเหมาะสมของการประยุกต์ใช้ SEA ในการวางแผนเชิงพื้นที่

เวลา	หัวข้อ	รูปแบบ	วัตถุประสงค์
	กิจกรรมย่อยที่ ๒: การกำหนดขอบเขต (การวิเคราะห์ความสอดคล้องของนโยบาย แผนและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง การกำหนดขอบเขตเชิงพื้นที่และเชิงเวลา การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย การวิเคราะห์ข้อมูลฐาน การวางเป้าหมายการพัฒนา/การจัดการเชิงพื้นที่ การกำหนดประเด็นการพัฒนา/การจัดการเชิงพื้นที่ การกำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนา/การจัดการเชิงพื้นที่ที่ยั่งยืน การกำหนดตัวชี้วัด)	Group	ทำความเข้าใจและฝึกปฏิบัติจริงในบางขั้นตอนการกำหนดขอบเขตของ SEA เชิงพื้นที่ ซึ่งหัวข้อที่ทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่ม ประกอบด้วย - การวิเคราะห์ความสอดคล้องของนโยบาย แผนและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง - การกำหนดขอบเขตเชิงพื้นที่และเชิงเวลา - การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย - การวิเคราะห์ข้อมูลฐานเชิงสิ่งแวดล้อม - การวางเป้าหมายการพัฒนา/การจัดการเชิงพื้นที่ - การกำหนดประเด็นการพัฒนา/การจัดการเชิงพื้นที่ - การกำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนา/การจัดการเชิงพื้นที่ที่ยั่งยืน - การกำหนดตัวชี้วัด - การประเมินข้อมูลฐาน
๑๐.๓๐ – ๑๐.๔๕ น.	----------รับประทานอาหารว่าง----------		
๑๐.๔๕ – ๑๑.๑๕ น.	**กิจกรรมย่อยที่ ๓: การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System: GIS) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่**	Plenary	สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการการประยุกต์ใช้ GIS สนับสนุนในขั้นตอนของ SEA เชิงพื้นที่
๑๑.๑๕ – ๑๒.๐๐ น.	**กิจกรรมย่อยที่ ๔: การพัฒนาและประเมินทางเลือก** (การพัฒนาทางเลือก การคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงและผลกระทบ การประเมินผลกระทบทางเลือก และการเปรียบเทียบและระบุทางเลือกที่เหมาะสม)	Group	ทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการการพัฒนาและประเมินทางเลือกเชิงพื้นที่ ผ่านการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มและการฝึกปฏิบัติจริง หัวข้อ การประเมินทางเลือกเชิงพื้นที่

เวลา	หัวข้อ	รูปแบบ	วัตถุประสงค์
๑๒.๐๐ – ๑๓.๐๐ น.	----------รับประทานอาหารกลางวัน----------		
๑๓.๐๐ – ๑๕.๐๐ น.	**กิจกรรมย่อยที่ ๕: การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน** (การกำหนดมาตรการส่งเสริมผลกระทบเชิงบวก การกำหนดมาตรการหลีกเลี่ยงและบรรเทาผลกระทบเชิงลบ)	Group	ทำความเข้าใจขั้นตอนการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนของ SEA เชิงพื้นที่ โดยมีการอภิปรายผ่านผลการศึกษาในกรณีศึกษา
	กิจกรรมย่อยที่ ๖: การรายงานผล SEA (รายงานการกำหนดขอบเขต รายงาน SEA ฉบับวิชาการ และรายงาน SEA ฉบับประชาชน)	Group	ทำความเข้าใจขั้นตอนการรายงานผลของ SEA เชิงพื้นที่ด้วยการเรียนรู้แลฝึกปฏิบัติจริงในการกำหนดหัวข้อรายงาน SEA เชิงพื้นที่ (ฉบับวิชาการ)
	กิจกรรมย่อยที่ ๗: การบูรณาการผล SEA กับการวางแผนเชิงพื้นที่ (ขั้นตอน กระบวนการและผลลัพธ์ของ SEA และการวางแผนเชิงพื้นที่ และการขับเคลื่อนการวางแผนเชิงพื้นที่ไปสู่การปฏิบัติ)	Group	ทำความเข้าใจร่วมกันผ่านกรบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มในขั้นตอนการบูรณาการผล SEA เชิงพื้นที่ กับแผนเชิงพื้นที่
	กิจกรรมย่อยที่ ๘: การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล	Group	ทำความเข้าใจร่วมกันผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มในขั้นตอนการติดตามตรวจสอบและประเมินผล
๑๕.๐๐ - ๑๕.๒๐ น.	สรุป ถามตอบ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	Plenary	สร้างการเรียนรู้ผ่านการตั้งข้อสังเกต ข้อสงสัย และการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ร่วมกันของผู้เข้าร่วมฝึกอบรม
๑๕.๒๐ – ๑๕.๓๐ น.	การประเมินองค์ความรู้ด้าน SEA เชิงพื้นที่ (Post-test) และปิดการอบรม	Plenary	ทดสอบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่ของผู้เข้าร่วมอบรมภายหลังการฝึกอบรม

เอกสารประกอบการฝึกอบรมทางวิชาการด้านการนำคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ไปปฏิบัติ
หัวข้อ กรณีศึกษา
ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
วันศุกร์ที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๕ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๕.๓๐ น.
ณ ห้องประชุมราชา ๒ อาคาร ๒ ชั้น ๑๑ โรงแรมปรินซ์พาเลซ กรุงเทพมหานคร

การฝึกอบรมทางวิชาการด้านการนำคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ ไปปฏิบัติ นี้ จัดทำขึ้นภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจด้านการจัดทำ SEA เชิงพื้นที่ ให้แก่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ ที่มีภารกิจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนและแผนงานการพัฒนารายสาขาและเชิงพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง โดยมีการถอดบทเรียนและความรู้จากการศึกษา SEA ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ครอบคลุมพื้นที่ ๔ ตำบล ซึ่งเป็นพื้นที่ SEZ สระแก้ว ประกอบด้วย ตำบลผักขะ อำเภอวัฒนานคร ตำบลป่าไร่ ตำบลบ้านด่าน และตำบลท่าข้าม อำเภออรัญประเทศ และ อีก ๓ ตำบล ซึ่งเป็นพื้นที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนา SEZ สระแก้ว ประกอบด้วยตำบลฟากห้วย ตำบลอรัญประเทศ และตำบลบ้านใหม่หนองไทร อำเภออรัญประเทศ แสดงดัง**รูปที่ ๑-๑**

รูปที่ ๑-๑ ขอบเขตพื้นที่ศึกษา

เนื้อหาของการฝึกอบรมทางวิชาการด้านการนำคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ ไปปฏิบัติ แบ่งออกเป็น ๘ บทเรียน ประกอบด้วย

บทเรียนที่ ๑: การกลั่นกรอง การประยุกต์ใช้ SEA ในการวางแผนเชิงพื้นที่

บทเรียนที่ ๒: การกำหนดขอบเขต

บทเรียนที่ ๓: การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System: GIS) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่

บทเรียนที่ ๔: การพัฒนาและประเมินทางเลือก

บทเรียนที่ ๕: การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน

บทเรียนที่ ๖: การรายงานผล SEA

บทเรียนที่ ๗: การบูรณาการผล SEA กับการวางแผนเชิงพื้นที่

บทเรียนที่ ๘: การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล

๑: การกลั่นกรอง การประยุกต์ใช้ SEA ในการวางแผนเชิงพื้นที่

(ร่าง) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. .... กำหนดให้มีการจัดทำ SEA ในการพัฒนาเชิงพื้นที่ ซึ่งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone: SEZ) นั้นจัดเป็นพื้นที่พิเศษดังระบุไว้ในแผนพื้นที่พัฒนาพิเศษ ซึ่งเป็นหนึ่งในประเภทของแผนที่ถูกกำหนดไว้ว่าควรทำ SEA

๒. การกำหนดขอบเขต

๒.๑ การวิเคราะห์ความสอดคล้อง

- ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ในยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ประเด็นยุทธศาสตร์หลักที่ ๔ โครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมไทย เชื่อมโลก
- แผนแม่บท ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (๙) ประเด็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๘) แผนย่อยที่ ๓ การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๕) ในยุทธศาสตร์ที่ ๙
  การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ แนวทางการพัฒนาที่ ๓ ประเด็นที่ ๒ พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษชายแดน
- แผนพัฒนาภาคตะวันออก (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๕) ฉบับทบทวน
- แผนยุทธศาสตร์การค้ากลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนกลาง (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) (ฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี สมุทรปราการ และสระแก้ว)
- แผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕)

๒.๒ การกำหนดขอบเขตเชิงพื้นที่และเชิงเวลา

ขอบเขตเชิงพื้นที่ คือ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว (SEZ) ครอบคลุมตำบลผักขะ อำเภอวัฒนานคร ตำบลป่าไร่ ตำบลบ้านด่าน และตำบลท่าข้าม อำเภออรัญประเทศ และ อีก ๓ ตำบล ซึ่งเป็นพื้นที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนา SEZ ได้แก่ ตำบลฟากห้วย ตำบลอรัญประเทศ และตำบลบ้านใหม่หนองไทร อำเภออรัญประเทศสระแก้ว สำหรับขอบเขตเชิงเวลา ครอบคลุมแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕ (ข้อมูลปีฐาน) และเป้าหมายการประยุกต์ใช้ SEA คือ แผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐ ภายใต้ส่วนที่เกี่ยวข้องกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

๒.๓ การวิเคราะห์ข้อมูลฐาน

ตารางที่ ๒-๑ การวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค (SWOT Analysis)

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
- พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษมีนิคมอุตสาหกรรมอำนวยความสะดวกให้นักลงทุน ด้วยสิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน/การเงินของอุตสาหกรรมเป้าหมาย - จังหวัดกำหนดยุทธศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๔ ในการเพิ่มประสิทธิภาพระบบโครงสร้างพื้นฐาน การส่งเสริมการค้าการลงทุนพัฒนาเศรษฐกิจ การบริหารจัดการสังคมและสิ่งแวดล้อมเพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพอเศษสระแก้ว ตามแผนของจังหวัดซึ่งมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ ระบบคมนาคมและขนส่งทั้งในพื้นที่ พื้นที่ใกล้เคียง และประเทศกัมพูชา (ได้แก่ ถนนจำนวน ๒ เส้นทาง และรางรถไฟสร้างแล้วเสร็จในปี ๒๕๖๒ ถนน๑ เส้นทางที่อยู่ระหว่างดำเนินการจัดกรรมสิทธิ์ที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๔ และ ถนน๑ เส้นทาง จะแล้วเสร็จในปี๒๕๖๕ และอีก ๑ เส้นทาง จะก่อสร้างในปี ๒๕๖๕-๒๕๖๗) นอกจากนี้พัฒนาระบบน้ำ/ไฟฟ้าอีกด้วย - จังหวัดมีจุดเด่นด้านเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๕๙ ของพื้นที่จังหวัด มีวัตถุดิบเพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าวนาปี อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง ยางพารา และปาล์มน้ำมัน - จังหวัดมีจุดเด่นด้านพืชสมุนไพร โดยเฉพาะไพล และจังหวัดมีการขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองสมุนไพร ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดสระแก้ว	- ปริมาณน้ำต้นทุนมีน้อยกว่าปริมาณการใช้น้ำของพื้นที่ประมาณ ๓ เท่า โดยน้ำส่วนใหญ่น้ำใช้ด้านเกษตรกรรม - ข้อจำกัดด้านกรรมสิทธิ์ที่ดินเนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ร้อยละ ๔๗.๙๒ ของพื้นที่จังหวัด) ส่งผลถึงความเชื่อมั่นของนักลงทุนเนื่องจากไม่สามารถถือกรรมสิทธิ์ถาวรในพื้นที่ดังกล่าวได้ หรือถือสิทธิการเช่าได้เพียง ๓๐ ปี - ระดับการศึกษาที่สำเร็จของผู้มีงานทำโดยส่วนใหญ่จบการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษาและไม่มีการศึกษา บ่งชี้ถึงทักษะแรงงานที่ไม่เพียงพอที่จะทำงานในอุตสาหกรรมเป้าหมายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว - จังหวัดสระแก้ว มีศักยภาพในการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องเพียง ร้อยละ ๓.๕๒ โดยมีระบบกำจัดถูกต้องเพียง ๑ แห่ง ปัญหาที่น่ากังวล คือ การจัดการขยะมือสองที่ไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ในตลาดโรงเกลือ ซึ่งมีต้นทางมาจากทั้งกัมพูชา และแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี - ปัญหาน้ำเสียของคลองพรมโหดมีแนวโน้มเสื่อมโทรมหลังผ่านลานเทกองขยะเทศบาลเมืองอรัญประเทศ - การท่องเที่ยวไม่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ มีนักท่องเที่ยวเฉพาะมาซื้อสินค้าที่ตลาดโรงเกลือ - ยังไม่มีการต่อยอดอุตสาหกรรมแปรรูปเกษตรขั้นสูง

โอกาส (Opportunity)	ภัยคุกคาม (Threat)
- รัฐบาลส่งเสริมการลงทุนเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ผ่านการใช้สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน/การเงินของอุตสาหกรรมเป้าหมายซึ่งจะต้องเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม - อุตสาหกรรมเป้าหมายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อุตสาหกรรมแปรรูปทางการเกษตรขั้นสูง ประเภท BOI B๒ B๑ A๑ A๒ A๓ หรือ A๔ (B๑/ B๒ กิจการอบพืชและไซโล, กิจการผลิตอาหารสัตว์หรือส่วนผสมอาหารสัตว์ A๑ กิจการปลูกไม้เศรษฐกิจ A๒ กิจการคัดคุณภาพ บรรจุ และเก็บรักษา พืช ผัก ผลไม้ หรือดอกไม้ กรณีใช้เทคโนโลยีขั้นสูง, กิจการผลิตผลิตภัณฑ์จากยางธรรมชาติ, กิจการผลิตเชื้อเพลิงจากผลผลิต , กิจการผลิตเชื้อเพลิงจากผลผลิตทางการเกษตร, กิจการผลิตเชื้อเพลิงจากเศษ วัสดุ หรือขยะ หรือของเสียที่ได้จากผลผลิตทางการเกษตร A๓ กิจการคัดคุณภาพ บรรจุ และเก็บรักษา พืช ผัก ผลไม้ หรือดอกไม้ กรณีใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย, กิจการผลิตแป้งแปรรูป หรือ A๔ กิจการผลิตสารสกัดจากวัตถุดิบทาง ธรรมชาติ หรือผลิตภัณฑ์จากสารสกัด จากวัตถุดิบทางธรรมชาติ ยกเว้นยา สบู่ ยาสระผม ยาสีฟัน และเครื่องสำอาง) กิจการผลิตผลิตภัณฑ์จากผลพลอยได้ หรือเศษวัสดุทางการเกษตร เป็นต้น - ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ ๒๕/๒๕๖๔ (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, ๒๕๖๔) เรื่อง มาตรการส่งเสริมการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว กำหนดประเภทกิจการเป้าหมายและเงื่อนไขของกิจการที่ให้การส่งเสริมการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว ได้แก่ หมวด ๑ เกษตรกรรมและผลิตผลจากการเกษตร หมวด ๒ แร่ เซรามิกส์ และโลหะขั้นมูลฐาน หมวด ๓ อุตสาหกรรมเบา หมวด ๔ ผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องจักร และอุปกรณ์ขนส่ง หมวด ๕ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ หมวด ๖ เคมีภัณฑ์และพลาสติก หมวด ๗ กิจการบริการและสาธารณูปโภค - จังหวัดมีที่ตั้งติดกับประเทศกัมพูชา โดยแรงงานสัญชาติกัมพูชาส่วนใหญ่เข้ามาในลักษณะไป-กลับ และส่วนใหญ่อยู่ในกิจการเกษตรและปศุสัตว์ ซึ่งสามารถทดแทนแรงงานไทยในพื้นที่ได้ เนื่องจากแรงงานไทยส่วนใหญ่นิยมประกอบกิจการนอกภาคเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๙ อีกทั้งยังสามารถนำเข้าผลิตภัณฑ์การเกษตรจากประเทศกัมพูชา แล้วนำมาแปรรูปในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วได้ - จังหวัดสระแก้วเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างภาคตะวันออกกับภาคอีสาน เปิดโอกาสในการส่งเสริมการท่องเที่ยว สำหรับผู้มาเยี่ยมเยือน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตลาดโรงเกลือ ปราสาทสด๊กก๊อกธม เป็นต้น	- ระบบด้านกายภาพ เป็นปัจจัยต่อการตัดสินใจลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษต่าง ๆ เมื่อพิจารณาระยะทางของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วที่ห่างจากพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และเขตเศรษฐกิจพิเศษตราด เพียง ๒๓๐ กม. ดังนั้นการแข่งขันในเชิงระยะทางและความสะดวกของระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการจึงเป็นแรงดึงดูดนักลงทุนมากกว่า และระบบสนับสนุนด้านอื่น ๆ เช่น ระบบน้ำใช้ ระบบไฟฟ้า ระบบสาธารณสุข ที่เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม และอื่น ๆ เพราะสิทธิประโยชน์ไม่แตกต่างกัน - แนวโน้มผลตอบแทนสุทธิของพืชเศรษฐกิจมีต่ำมาก สำหรับ ข้าวนาปี และอ้อยโรงงาน ค่อนข้างมีความผกผันสำหรับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง และปาล์มน้ำมัน และขาดทุนอย่างมากสำหรับยางพารา สาเหตุมาจากจำนวนโรงงานเกษตรที่ค่อนข้างจำกัด ทำให้ราคาผลิตผลการเกษตรต่ำ - การเข้ามาของแรงงานต่างชาติที่ผิดกฎหมาย จึงไม่มีเอกสารอนุญาต ไม่มีการตรวจสุขภาพและไม่มีการซื้อประกันสังคม ส่งผลกระทบต่อการใช้บริการสาธารณะ และความเพียงพอด้านสาธารณสุข โดยในปี ๒๕๖๒ มีเพียงร้อยละ ๓๑.๒๕ ของค่าใช้จ่ายรักษาพยาบาลที่มีหลักประกันสุขภาพ - สถานการณ์การระบาดของโรค COVID - ๑๙ ส่งผลต่อการเข้ามาทำงานของชาวกัมพูชา และธุรกิจค้าขายในตลาดโรงเกลือ - กฎหมายที่ไม่สนับสนุนต่อการลงทุน เช่น ประกาศผังเมืองรวมจังหวัดสระแก้ว (พ.ศ.๒๕๕๘) ข้อจำกัดด้านการสร้างอาคารสูง เนื่องจากเป็นพื้นที่อ่อนไหวทางความมั่นคง กำหนดโดยกรมผังเมืองและโยธาธิการ เป็นต้น

ตารางที่ ๒-๒ ผลการวิเคราะห์ อุปสรรค โอกาส จุดอ่อน จุดแข็ง (TOWS Analysis)

	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
โอกาส (Opportunity)	SO - กลยุทธ์เชิงรุก (Proactive Strategy) - เสริมสร้างความรู้พร้อมเผยแพร่และสนับสนุนเกี่ยวกับการพัฒนาการแปรรูปเกษตรขั้นสูง และหรืออุตสาหกรรมชีวภาพ รวมทั้งสิทธิประโยชน์ที่ได้รับ - ปรับระบบขนส่งคมนาคมแบบอัจฉริยะโดยเฉพาะเส้นทางที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน และภาคอีสาน และ EEC - ปรับปรุงระบบของ OSS ด้านแรงงานต่างด้าวเพื่อการเข้าเมืองแบบถูกกฎหมาย พร้อมด้านสาธารณสุขเพื่อสนับสนุนแรงงานต่างด้าวภาคเกษตรขั้นต้น	WO - กลยุทธ์เชิงแก้ไข (Corrective Strategy) - พัฒนาทักษะแรงงานไทยให้รองรับการพัฒนาของ SEZ - พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนให้รองรับกับการพัฒนาของ SEZ และภาคการเกษตรกรรม - การบริหารการจัดการขยะแบบครบวงจร (ลดปริมาณการเกิดขยะโดยหลักการ ๓R สำหรับขยะชุมชน และ Circular Economy สำหรับอุตสาหกรรม และเพิ่มพื้นที่การจัดการขยะให้ถูกสุขลักษณะให้เพียงพอต่อการพัฒนาพื้นที่ SEZ) - ส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวผสมผสานเชิงนิเวศ (ตลาดโรงเกลือ ปราสาทสด๊กก๊อกธม)
ภัยคุกคาม (Threat)	ST - กลยุทธ์เชิงป้องกัน (Defensive Strategy) - เพิ่มสิทธิประโยชน์และแรงจูงใจให้เข้ามาลงทุนในพื้นที่ - ส่งเสริมให้เป็นเมืองศูนย์กลางกระจายสินค้าประเทศเพื่อนบ้าน และเป็นประตูสู่ภาคอีสานและ EEC - ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนเพื่อขยายตลาดและเพิ่มอำนาจการต่อรองราคาสินค้าและพืชการเกษตร - เพิ่มตลาดรองรับสินค้าภาคการเกษตรกรรมให้มากขึ้น เพื่อลดความผันผวนของราคาสินค้า และการขาดทุนของเกษตรในพื้นที่ - ส่งเสริมและสนับสนุนการปลูกพืชที่ใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป - ปรับปรุงข้อตกลงระหว่างประเทศเพื่อป้องกันแรงงานผิดกฎหมาย	WT - กลยุทธ์เชิงรับ (Reactive Strategy) - ปรับปรุงกฎหมายอาคารสูงระหว่างชายแดนเพื่อสอดรับกับการพัฒนาพื้นที่ - เสนอปรับผังเมืองให้สอดคล้องกับสภาพการใช้ประโยชน์จริงในพื้นที่ - ส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อรองรับตลาดแรงงาน

๒.๔ การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย

ขั้นตอนนี้เป็นการทำความรู้จักและเข้าใจผู้มีส่วนได้เสียในด้านตำแหน่ง หน้าที่ องค์กร และทรัพยากรภายใต้การกำกับ ความสัมพันธ์และอิทธิพลที่มีต่อกลุ่มคนต่าง ๆ รวมทั้งความสนใจที่มีต่อแผน/ แผนงาน ความคิดเห็นและข้อห่วงกังวลเกี่ยวกับผลกระทบจากแผน/ แผนงานนั้น รวมถึงโอกาสและศักยภาพที่กลุ่มต่าง ๆ จะสนับสนุนหรือคัดค้านต่อต้านแผน/ แผนงาน เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดระดับของผู้มีส่วนได้เสีย

ตารางที่ ๒-๓ การจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ศึกษา

ระดับของผู้มีส่วนได้เสีย/ความมีอิทธิพล							
สนใจ - มีอิทธิพลบ้าง (B)**	**สนใจมาก - มีอิทธิพลบ้าง (B**)**	**สนใจบ้าง - มีอิทธิพล (B**)**	**สนใจบ้าง - มีอิทธิพลมาก (B**)**	**สนใจ - มีอิทธิพล (A*)**	**สนใจ - มีอิทธิพลมาก (A*)**	**สนใจมาก - มีอิทธิพล (A*)**	**สนใจมาก - มีอิทธิพลมาก (A*)**
-เครือข่ายศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร จังหวัดสระแก้ว - วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเห็ดกระด้างและเห็ดขอนขาว - วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์และเพาะเห็ดบ้านหนองหญ้าปล้อง - วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรในน้ำมีปลาในนามีข้าวบ้านสวนอุดม - วิสาหกิจชุมชนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกพืชตำบลฟากห้วย - วิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกเมล่อนและ	- สมาคมรักษ์ปางสีดา - ประธานวิสาหกิจชุมชนการท่องเที่ยวและศึกษาดูงานตำบลฟากห้วย - สมาคมเกษตรกรชายแดนบูรพา - เครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่จังหวัดสระแก้ว YSF SAKAEO	- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระแก้ว - โรงพยาบาลวังน้ำเย็น - หัวหน้าอุทยานประวัติศาสตร์สด๊กก๊อกธมจังหวัดสระแก้ว - วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสมุนไพรบ้านคลองหว้าใหม่ - สมาคมชาวไร่อ้อยวังน้ำเย็น - กลุ่มวิสาหกิจทับทิมสยาม	- สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวและบริการจังหวัดสระแก้ว - อุปนายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวและบริการจังหวัดสระแก้ว - สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระแก้ว - บริษัท โกลเด้นเกต พลาซ่า - บริษัท ยูแอลอินเตอร์เนชั่นแนลอิมพอร์ต เอ็กซ์พอร์ต จำกัด - บริษัทศูนย์การค้าอินโดจีน (อรัญประเทศ) จำกัด	- สำนักงานที่ดินจังหวัดสระแก้ว - สำนักงานเกษตรอำเภอวัฒนานคร - สำนักงานเกษตรอำเภออรัญประเทศ -โครงการชลประทานสระแก้ว - สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสระแก้ว - สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสระแก้ว - สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสระแก้ว	- ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดสระแก้ว - ด่านศุลกากรอรัญประเทศ - หอการค้าจังหวัดสระแก้ว - สภาอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้ว - สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม - องค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว - สำนักงานแรงงานจังหวัดสระแก้ว - สมาพันธ์เกษตรกรรมยั่งยืนสระแก้ว - องค์การบริหารส่วนตำบลผักขะ - องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม - สำนักงานเทศบาลตำบลฟากห้วย	- สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสระแก้ว - สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสระแก้ว - สำนักงานสภาเกษตรกร จังหวัดสระแก้ว - ศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดสระแก้ว - มหาวิทยาลัยบูรพาวิทยาเขตสระแก้ว - มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์สระแก้ว - ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนสระแก้ว	- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ - การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (นิคมสระแก้ว) - สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้ว - สำนักงานทรัพยากร-ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสระแก้ว - สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระแก้ว - สำนักงานส่งเสริมเกษตรและสหกรณ์สระแก้ว - สำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้ว

ระดับของผู้มีส่วนได้เสีย/ความมีอิทธิพล							
สนใจ - มีอิทธิพลบ้าง (B)**	**สนใจมาก - มีอิทธิพลบ้าง (B**)**	**สนใจบ้าง - มีอิทธิพล (B**)**	**สนใจบ้าง - มีอิทธิพลมาก (B**)**	**สนใจ - มีอิทธิพล (A*)**	**สนใจ - มีอิทธิพลมาก (A*)**	**สนใจมาก - มีอิทธิพล (A*)**	**สนใจมาก - มีอิทธิพลมาก (A*)**
เกษตรปลอดสารบ้านฟากห้วย - เครือข่ายแปลงใหญ่ระดับจังหวัดสระแก้ว - วิสาหกิจชุมชนผลิตและพัฒนามันสำปะหลังตำบลหนองหว้า - วิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์พืชไร่ป่าไร่ - เครือข่ายป่าชุมชนจังหวัดสระแก้ว			- บริษัท น้ำตาลและอ้อยตะวันออก จำกัด (มหาชน)	- สวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสระแก้ว - สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานสระแก้ว - สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงจังหวัดสระแก้ว - สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสระแก้ว - สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสระแก้ว - สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสระแก้ว	- สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านใหม่หนองไทร - สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านด่าน - สำนักงานเทศบาลตำบลป่าไร่ - สำนักงานเทศบาลเมืองอรัญประเทศ - กำนันตำบลผักขะ - กำนันตำบลป่าไร่ - ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๒ ตำบลป่าไร่ - กำนันตำบลบ้านด่าน - กำนันตำบลท่าข้าม - กำนันตำบลผักขะ - กำนันตำบลป่าไร่ - กำนันตำบลบ้านด่าน - กำนันตำบลท่าข้าม		- สำนักงานจังหวัดสระแก้ว - สำนักงานนิคมอุตสาหกรรมสระแก้ว - การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย - สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน - สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสระแก้ว

ระดับของผู้มีส่วนได้เสีย/ความมีอิทธิพล							
สนใจ - มีอิทธิพลบ้าง (B)**	**สนใจมาก - มีอิทธิพลบ้าง (B**)**	**สนใจบ้าง - มีอิทธิพล (B**)**	**สนใจบ้าง - มีอิทธิพลมาก (B**)**	**สนใจ - มีอิทธิพล (A*)**	**สนใจ - มีอิทธิพลมาก (A*)**	**สนใจมาก - มีอิทธิพล (A*)**	**สนใจมาก - มีอิทธิพลมาก (A*)**
หมายเหตุ: ระดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียจำแนกดังนี้ A* สำคัญมากที่สุด B** สำคัญ เพื่อนำไปจัดทำแผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสารในระดับการให้ข้อมูลอย่างต่อเนื่อง (Information and Engagement) และระดับการปรึกษาหารือ (Consultation) ในส่วนของระดับความสำคัญน้อย (C) และระดับความสำคัญน้อยที่สุด (D) จะไม่ลงรายละเอียดกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย แต่จะสื่อสารและการประชาสัมพันธ์กิจกรรมโครงการอย่างต่อเนื่องผ่านช่องทางเว็บไซต์: การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ <http://๕๘.๘๒.๑๕๕.๒๑๘/sea-nesdc/Index/> และ เพจเฟสบุ๊ค: @SEANESDC หรือการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ – SEA							

๒.๕ การวางเป้าหมายการพัฒนา

“เป้าหมายการพัฒนา” เป็นผลจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ ประกอบด้วย จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค การอ้างอิงข้อมูลจากกระบวนการมีส่วนร่วม และการรวบรวมข้อมูลทั้งปฐมภูมิและทุติยภูมิ ทำให้ได้มาซึ่งเป้าหมายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว คือ

“SEZ สระแก้วเป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจในประเทศและประเทศในอนุภูมิภาค ขับเคลื่อนโดยเศรษฐกิจมูลค่าสูง เพื่อเชื่อมโยงกับการพัฒนาในพื้นที่บนฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีความยั่งยืน”

เนื่องจากการพัฒนา SEZ สระแก้ว เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนา จึงไม่จำกัดเฉพาะการพัฒนาอุตสาหกรรมมูลค่าสูง แต่จะก่อให้เกิดการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หลากหลาย ทั้งการนำปัจจัยการผลิตมาแปรรูปเพื่อให้ได้ผลผลิตหรือสินค้า ซึ่งเป็นการช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับปัจจัยการผลิต เช่น กระบวนการอุตสาหกรรมต่าง ๆ รวมถึงธุรกิจบริการ การซื้อขายแลกเปลี่ยนและการขนส่ง เป็นต้น ผลจากการทบทวนเอกสารและการรับฟังข้อคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียที่ผ่านมา สรุปได้ว่า กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีศักยภาพสอดคล้องกับบริบทและศักยภาพของ SEZ สระแก้ว ได้แก่ การค้าชายแดน อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป การท่องเที่ยวและกิจการที่เกี่ยวข้อง คลังสินค้าในประเทศและระหว่างประเทศ ธุรกิจบริการ โลจิสติกส์และการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ (รถยนต์ รถไฟ)

๒.๖ การกำหนดประเด็นการพัฒนา

ประเด็นการพัฒนา/ประเด็นยุทธศาสตร์ หมายถึง ประเด็นที่สำคัญต่าง ๆ ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ปัญหาและโอกาสของการพัฒนา โดยพิจารณาจากเป้าหมายการพัฒนาที่กำหนดขึ้น (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๔ก) ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวสำหรับเป้าหมายการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว มี ๓ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ ความเชื่อมโยงระบบโลจิสติกส์และห่วงโซ่อุปทานสู่ความมั่งคั่งอย่างยั่งยืน

เพื่อให้เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว บรรลุเป้าหมายเป็นประตูเชื่อมโยงกิจกรรมเศรษฐกิจ จึงต้องสร้างความเชื่อมโยงของกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ด้วยโลจิสติกส์และการคมนาคมขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบที่รวดเร็วเป็นเครือข่ายตลอดห่วงโซ่อุปทาน ในลักษณะและวิธีการที่ยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงบนฐานทรัพยากร

เพื่อให้เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว บรรลุเป้าหมายการพัฒนากิจกรรมเศรษฐกิจบนฐานทรัพยากรด้านการเกษตรที่มีศักยภาพ และอุตสาหกรรมเกษตรที่มีมูลค่าสูง จึงใช้จุดแข็งของพื้นที่จังหวัดสระแก้ว และ SEZ สระแก้วด้านการเกษตร ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว และความต้องการของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ในการประชุมกลุ่มย่อยฯ ของโครงการติดตามฯ ระยะที่ ๑ และ ๒) ด้วยการต่อยอดและยกระดับผลผลิตทางการเกษตรที่เป็นทรัพยากรของพื้นที่ไปสู่การแปรรูปให้ได้ผลผลิตทางการเกษตรมูลค่าสูงและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมทั้งวงจรการผลิตเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาการศึกษา องค์ความรู้ และศักยภาพของประชาชนให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน

เพื่อให้เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว บรรลุเป้าหมายให้เกิดความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน สังคมมีคุณภาพและมีความสุข ประเด็นที่สำคัญ คือ การพัฒนาด้านการศึกษา โดยพัฒนาศักยภาพประชาชนอย่างครอบคลุมรอบด้าน ทั้งการศึกษาเพื่อคุณวุฒิและการฝึกอบรมต่าง ๆ จากข้อมูลที่ศึกษาและรวบรวมของโครงการติดตามฯ ระยะที่ ๑ พบว่า แรงงานในภาพรวมของจังหวัดสระแก้ว ไม่มีความขาดแคลนในเชิงปริมาณ แต่ยังขาดความรู้และทักษะที่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน เนื่องจากการศึกษาของประชากรส่วนใหญ่อยู่ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการฝึกอบรมที่ดำเนินการอยู่เป็นการพัฒนาทักษะฝีมือระดับต้น จึงจำเป็นต้องพัฒนา ทั้งด้านการศึกษา องค์ความรู้ และทักษะ เพื่อสร้างแรงงานให้มีศักยภาพสอดคล้องกับตลาดแรงงงาน เพื่อเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนา SEZ ให้เป็นตามเป้าหมายการพัฒนาที่กำหนด

๒.๗ การกำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนาที่ยั่งยืน

แต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ ได้มีการระบุวัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืน ซึ่งหมายถึง วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้สำหรับประเด็นยุทธศาสตร์ และทางเลือกการพัฒนาที่ต้องการ เพื่อช่วยในการวิเคราะห์กำหนดมาตรการและวิธีการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของประเด็นยุทธศาสตร์นั้น (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๔ก) โดยวัตถุประสงค์ของประเด็นยุทธศาสตร์และตัวชี้วัดที่สอดคล้องตามมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (ซึ่งตัวชี้วัดสามารถรองรับได้มากกว่าหนึ่งประเด็นยุทธศาสตร์) แสดงดัง**ตารางที่ ๒-๔**

ตารางที่ ๒-๔ ประเด็นยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืน และตัวชี้วัด

ประเด็นยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	ตัวชี้วัด
๑. ความเชื่อมโยงระบบโลจิสติกส์และห่วงโซ่อุปทานสู่ความมั่งคั่งอย่างยั่งยืน	๑) เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเพิ่มมูลค่าการลงทุนในพื้นที่ SEZ สระแก้ว ๒) เพื่อส่งเสริมโอกาสความร่วมมือกับพื้นที่อุตสาหกรรมหรือพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษอื่น ๆ ๓) เพื่อสร้างความเชื่อมโยงของระบบโลจิสติกส์ในส่วนของโครงสร้างพื้นฐานด้านกายภาพ(Infrastructure) ๔) เพื่อสร้างมูลค่าจากห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) แบบครบวงจร	๑) มูลค่าส่งออกผ่านชายแดน จังหวัดสระแก้ว (ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ)
		๒) เงินลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ โดย สกท. และเงินลงทุนธุรกิจตั้งใหม่ (ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ)
		๓) จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่ผ่านเกณฑ์อุตสาหกรรมสีเขียว (ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม)
		๔) จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอุตสาหกรรมเอส (มอก.เอส) (ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม)
		๕) จำนวนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) (ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม)
		๖) ปริมาณขยะชุมชนที่กำจัดถูกต้อง (ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม)
๒. การส่งเสริมการ-พัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงบนฐานทรัพยากร	๑) เพื่อยกระดับการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรมูลค่าสูงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๒) เพื่อส่งเสริมการทำการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ๓) เพื่อส่งเสริมและผลักดันการทำการเกษตรให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และความต้องการของอุตสาหกรรมเป้าหมาย	๑) มูลค่าผลผลิตของพืชเศรษฐกิจ และสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว (ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ)
		๒) จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่ผ่านเกณฑ์อุตสาหกรรมสีเขียว (ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม)
		๓) จำนวนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) (ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม)

ประเด็นยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	ตัวชี้วัด
๓. การพัฒนาการศึกษา องค์ความรู้ และศักยภาพของประชาชนให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน	๑) เพื่อพัฒนาทักษะ องค์ความรู้ ความชำนาญและเชี่ยวชาญที่สอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการของตลาดแรงงานในพื้นที่ SEZ สระแก้ว ๒) เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสิทธิประโยชน์ของแรงงานและประชาชนในพื้นที่ SEZ สระแก้ว ตลอดจนการสร้างการมีส่วนร่วม	๑) รายได้เฉลี่ยต่อเดือนจำแนกตามแหล่งรายได้ของลูกจ้าง (ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ)
		๒) จำนวนแรงงานผ่านการฝึกอบรมเพิ่มศักยภาพแรงงาน (ตัวชี้วัดด้านสังคม)
		๓) จำนวนผู้จบการศึกษาตามระดับการศึกษาและอาชีพ (ตัวชี้วัดด้านสังคม)
		๔) ร้อยละของจำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. (ตัวชี้วัดด้านสังคม)
		๕) ปริมาณขยะชุมชนที่กำจัดถูกต้อง (ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม)

๒.๘ การกำหนดตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด คือ ตัวแปรที่สามารถใช้อธิบายสถานการณ์ ทิศทางการเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของสิ่งที่ต้องการวัดกับสิ่งอื่นที่เกี่ยวข้อง ณ เวลาใด เวลาหนึ่ง ตัวชี้วัดที่ใช้ในการศึกษานี้ ใช้เป็นเครื่องมือบอกทิศทางการพัฒนาของประเด็นยุทธศาสตร์ ว่ามีความก้าวหน้าไปถึงจุดใดของเป้าหมายการพัฒนาของประเด็นนั้น ตัวชี้วัดจึงช่วยในการติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ของแนวทางการพัฒนาของประเด็นยุทธศาสตร์ เนื่องจากเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนมุ่งเน้นการบรรลุสมดุลของการพัฒนาในมิติเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ของการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ดังนั้น การคัดเลือกตัวชี้วัดต้องพิจารณาให้ครอบคลุมและสามารถสะท้อนความก้าวหน้าของการดำเนินงานตามทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ ตามความเหมาะสมในการนำไปใช้ปฏิบัติ มีข้อมูลเพียงพอเพื่อติดตามประเมินผลในระยะยาว และให้ความสำคัญกับบริบทจริงของพื้นที่ โดยแบ่งเป็นตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม สำหรับประเด็นยุทธศาสตร์และทางเลือกการพัฒนา ดัง **ตารางที่ ๒-๕**

ตารางที่ ๒-๕ การกำหนดตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ	ตัวชี้วัดด้านสังคม	ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม
๑. มูลค่าส่งออกผ่านชายแดนจังหวัดสระแก้ว ๒. เงินลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ โดย สกท. และเงินลงทุนธุรกิจตั้งใหม่ ๓. มูลค่าผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว ๔. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนจำแนกตามแหล่งรายได้ของลูกจ้าง	๑. จำนวนแรงงานผ่านการฝึกอบรมเพิ่มศักยภาพแรงงาน ๒. จำนวนผู้จบการศึกษาตามระดับการศึกษาและอาชีพ ๓. ร้อยละของจำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.	๑. จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่ผ่านเกณฑ์อุตสาหกรรมสีเขียว ๒. จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอุตสาหกรรม เอส. (มอก.เอส) ๓. จำนวนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ๔. ปริมาณขยะชุมชนที่กำจัดถูกต้อง

๒.๙ การประเมินข้อมูลฐาน

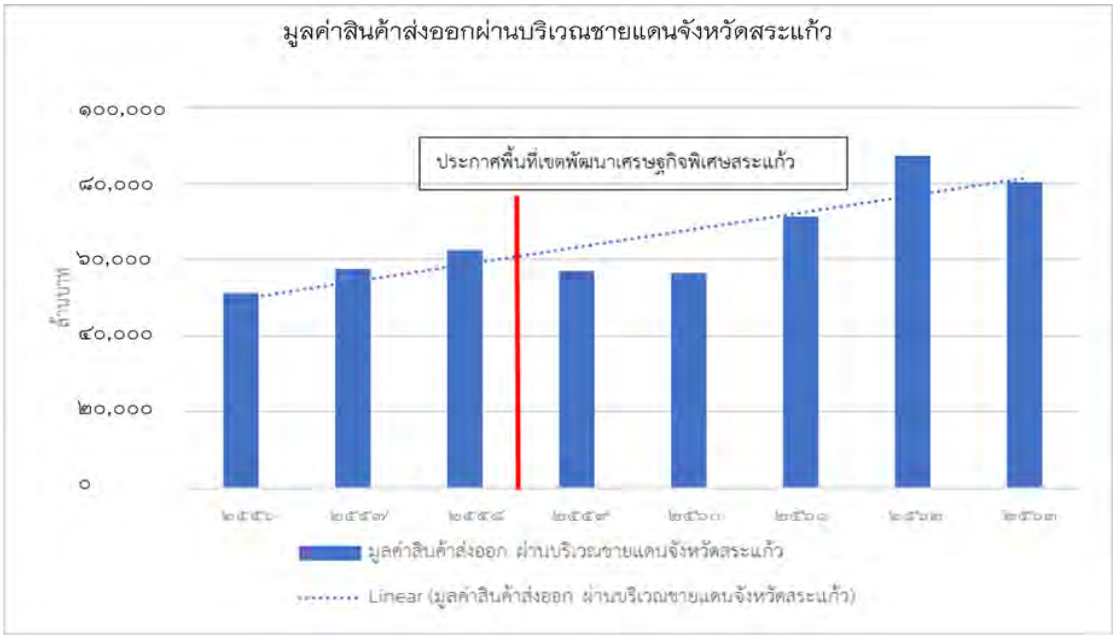
ข้อมูลฐานของตัวชี้วัด (Baseline Information) เป็นข้อมูลที่แสดงการเปลี่ยนแปลงของตัวชี้วัดที่ผ่านมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ต่อการพัฒนาด้านต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ที่เลือกขึ้นมาใช้ในการติดตามและประเมินความก้าวหน้าของประเด็นยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาที่มีผลต่อการคาดการณ์ทิศทางในอนาคต การวิเคราะห์ข้อมูลฐานมีความสำคัญต่อความเข้าใจตัวแปรต่าง ๆ ว่ามีระดับทิศทางการเปลี่ยนแปลงอย่างไร ก่อนจะสามารถออกแบบทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ตัวอย่างข้อมูลฐานของตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจสำหรับการศึกษามีรายละเอียดดังนี้

(๑) ด้านเศรษฐกิจ

(๑.๑) มูลค่าส่งออกผ่านชายแดน จังหวัดสระแก้ว

อัตราการเพิ่มขึ้นของมูลค่าสินค้าส่งออกผ่านบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้วในระยะที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) เท่ากับร้อยละ ๗.๔ ต่อปี ดังแสดงใน**รูปที่ ๒-๑** ทั้งนี้ จากการพิจารณาข้อมูลสินค้าส่งออก รวมทั้งข้อมูลจากการประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๑ พบว่าสินค้าส่งออกส่วนใหญ่มาจากพื้นที่อื่น โดยด่านชายแดนจังหวัดสระแก้วเป็นเพียงทางผ่านของสินค้า และยังมีข้อจำกัดด้านข้อมูลส่วนแบ่งการตลาด (Market Share) จึงไม่ทราบปริมาณหรือมูลค่าสินค้าส่งออกจากผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ของจังหวัดสระแก้วที่แน่ชัด ด้วยเหตุนี้ จึงจำเป็นต้องใช้ข้อมูลระดับจังหวัดก่อน อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลศูนย์วิจัยกสิกรไทยรายงานว่า กิจกรรมการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชาผ่านทางจังหวัดสระแก้วยังเป็นช่องทางการค้าที่สำคัญของไทย และมีแนวโน้มการเติบโตที่ดี จึงเป็นโอกาสในการจัดตั้ง SEZ สระแก้ว และนิคมอุตสาหกรรม เพื่อดึงดูดให้ผู้ประกอบการเข้าไปลงทุนและส่งเสริมการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชาให้ขยายตัวยิ่งขึ้น โดยธุรกิจที่เหมาะจะเข้าไปลงทุน ได้แก่ อุตสาหกรรมเครื่องดื่ม อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป และธุรกิจคลังสินค้า/ ศูนย์กระจายสินค้า (จุรีรัตน์ ทิมากูร, ม.ป.ป.)

ดังนั้น จึงคาดการณ์ว่าในอนาคต ๕ ปี เมื่อมีการพัฒนาระบบโลจิสติกส์และการคมนาคมขนส่งให้เอื้อต่อการทำธุรกิจการค้า โดยเฉพาะการลดต้นทุนในการขนส่ง และการขนส่งที่รวดเร็วขึ้น มีการแยกการขนส่งสินค้าและการขนส่งคนอย่างเป็นระบบ โดยรูปแบบของธุรกิจคลังสินค้า/ ศูนย์กระจายสินค้าที่จะเข้าไปลงทุนใน SEZ สระแก้ว อาจแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ กลุ่มที่ทำหน้าที่เก็บรวบรวมสินค้าและกระจายสินค้าไปยังจุดหมายต่าง ๆ ตามความต้องการของกลุ่มลูกค้าหรือผู้ผลิต และกลุ่มที่ทำหน้าที่เก็บรวบรวมสินค้าและกระจายสินค้า พร้อมทั้งหาช่องทางจำหน่ายในตลาดประเทศกัมพูชาและประเทศเวียดนามให้แก่กลุ่มลูกค้าหรือผู้ผลิต ซึ่งลักษณะธุรกิจเช่นนี้จะเหมาะกับผู้ผลิตในไทยที่เพิ่งรุกเข้าไปเจาะตลาดใหม่ในสองประเทศดังกล่าว (จุรีรัตน์ ทิมากูร, ม.ป.ป.) ดังนั้น ถ้ามีการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงและธุรกิจต่อเนื่องใน SEZ สระแก้ว โดยพิจาณาธุรกิจที่เหมาะจะลงทุนดังกล่าวข้างต้น ได้แก่ อุตสาหกรรมเครื่องดื่ม อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป และธุรกิจคลังสินค้า/ ศูนย์กระจายสินค้าให้ตรงความต้องการของตลาดสินค้าชายแดนมากขึ้น จะช่วยทำให้อัตราการเพิ่มขึ้นของมูลค่าสินค้าส่งออกชายแดนจังหวัดสระแก้วเพิ่มมากกว่าสภาพปกติ ซึ่งในช่วงต้น ๑ – ๓ ปีแรกของระยะเวลาที่กำหนด (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) เป็นการเริ่มพัฒนา จึงทำให้อัตราการเพิ่มส่วนแบ่งการตลาดไม่สูงในช่วงนี้ แต่จะมีอัตราการเพิ่มส่วนแบ่งการตลาดที่เร่งสูงขึ้นในช่วงต่อไป

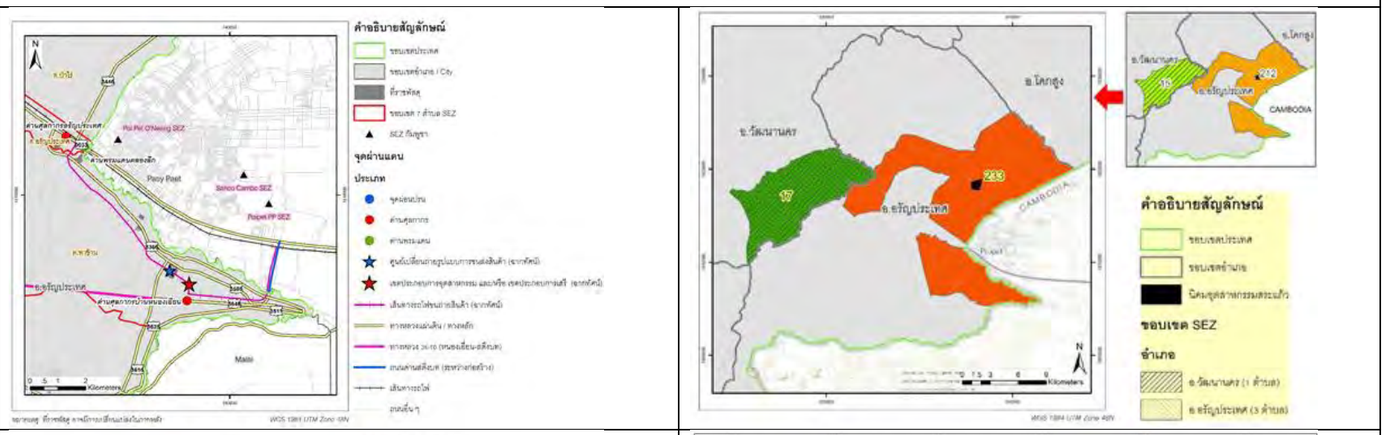
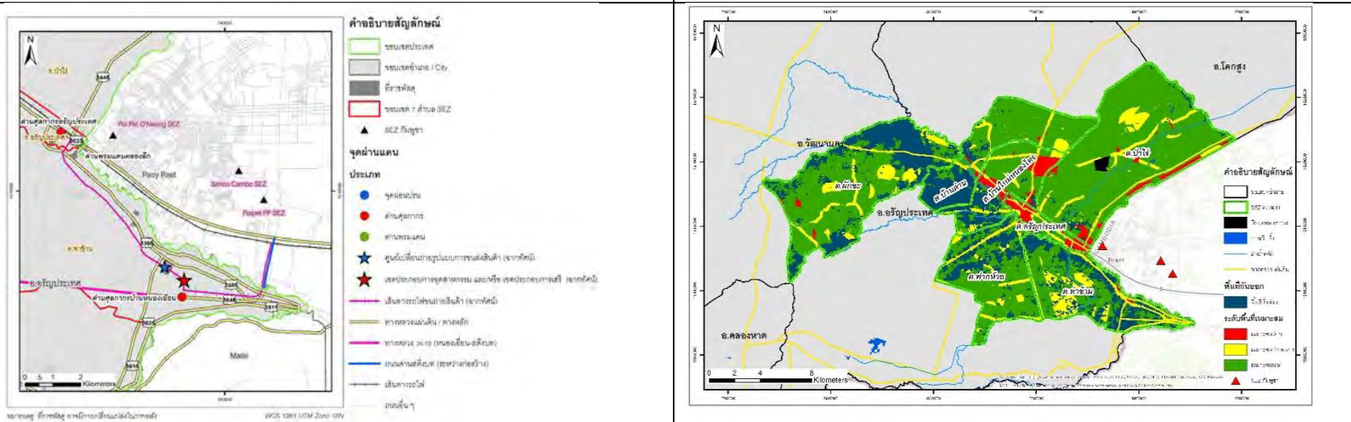
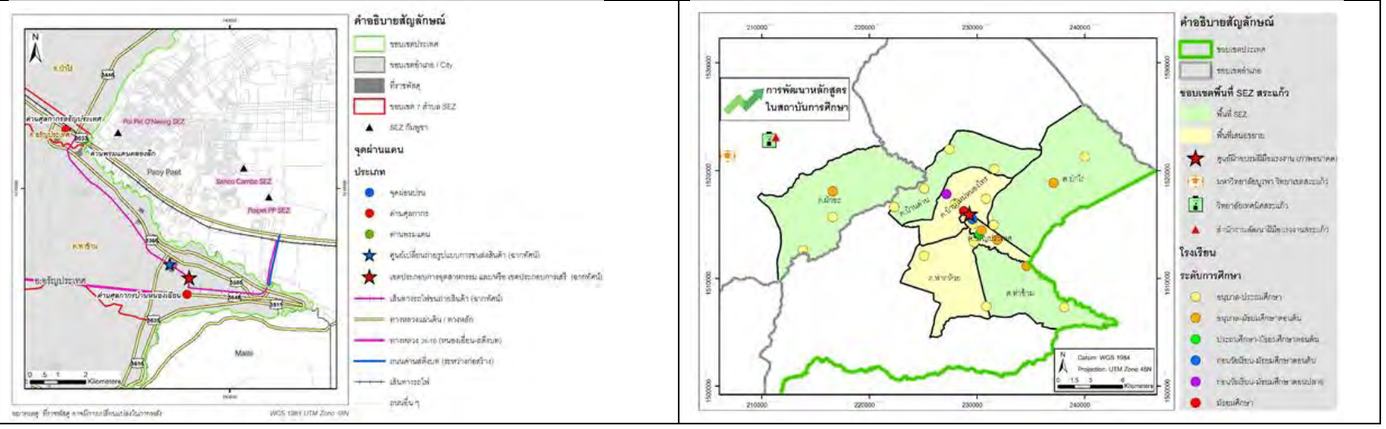

รูปที่ ๒-๑ สินค้าส่งออกผ่านบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว (อัตราเพิ่มสินค้าส่งออก ร้อยละ ๗.๔)

(ที่มา: สำนักงานจังหวัดสระแก้ว, ๒๕๖๕)

๔. การพัฒนาและประเมินทางเลือกในการวางแผนเชิงพื้นที่

ตารางที่ ๔-๑ ตัวอย่างกิจกรรมเชิงยุทธศาสตร์การวางแผนเชิงพื้นที่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

ทางเลือก	กิจกรรมเชิงพื้นที่	ตำแหน่งที่ตั้ง/พื้นที่/แนวเส้นทาง
ทางเลือกการพัฒนาที่ ๑ เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและประเทศในอนุภูมิภาค ขับเคลื่อนโดยการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ เกษตรแปรรูป และเศรษฐกิจชุมชนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความเชื่อมโยงกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่	- การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ ขนส่งและกระจายสินค้า ประกอบด้วย การก่อสร้างศูนย์เปลี่ยนถ่ายรูปแบบการขนส่งสินค้า เขตประกอบการอุตสาหกรรม และ/หรือ เขตประกอบการเสรี และการเพิ่มเส้นทางรถไฟขนถ่ายสินค้า - การเพิ่มจำนวนนิติบุคคลในธุรกิจ SME รายตำบล	
ทางเลือกการพัฒนาที่ ๒ เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและประเทศในอนุภูมิภาค ขับเคลื่อนโดยการพัฒนาระบบโลจิสติกส์และอุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ-หมุนเวียน-สีเขียว เพื่อสร้างความเชื่อมโยงกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่	- การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ ขนส่งและกระจายสินค้า ประกอบด้วย การก่อสร้างศูนย์เปลี่ยนถ่ายรูปแบบการขนส่งสินค้า เขตประกอบการอุตสาหกรรม และ/หรือ เขตประกอบการเสรี และการเพิ่มเส้นทางรถไฟขนถ่ายสินค้า - การตั้งโรงงานเกษตรแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อรองรับอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง	
ทางเลือกการพัฒนาที่ ๓ เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและประเทศในอนุภูมิภาค ขับเคลื่อนโดยการพัฒนาระบบโลจิสติกส์และกิจกรรมเศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความเชื่อมโยงกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ผ่านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	- การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ ขนส่งและกระจายสินค้า ประกอบด้วย การก่อสร้างศูนย์เปลี่ยนถ่ายรูปแบบการขนส่งสินค้า เขตประกอบการอุตสาหกรรม และ/หรือ เขตประกอบการเสรี และการเพิ่มเส้นทางรถไฟขนถ่ายสินค้า - การพัฒนาศักยภาพแรงงานในพื้นที่โดยการพัฒนาหลักสูตรในสถาบันการศึกษาและการตั้งศูนย์ฝึกอบรมเพิ่มเติมในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว	

๔.๑ การพัฒนาทางเลือกเชิงพื้นที่

ทางเลือกการพัฒนา เป็นแนวทางหรือวิถีทางต่าง ๆ ที่เป็นไปได้ที่ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายการพัฒนาที่วางไว้ และไปสู่ภาพอนาคตการพัฒนาที่ยั่งยืนของพื้นที่ การพัฒนาทางเลือกเกิดจากการนำผลจากการวิเคราะห์ประเมินข้อมูลฐานมาร่วมกันพิจารณาออกแบบและทดลองกำหนดแนวทางหรือวิถีต่าง ๆ ร่วมกับการนำข้อเสนอแนะจากผลการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียและผลการปรึกษาหารือกับผู้เชี่ยวชาญ มาใช้ในการออกแบบและเสนอทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้นก่อน และต่อมาเป็นทางเลือกการพัฒนาหรือการจัดการต่าง ๆ ที่เป็นไปได้ โดยการวิเคราะห์ค้นหาและออกแบบทางเลือกที่ยึดหลักการการกำหนดให้แต่ละทางเลือกมีลักษณะที่แตกต่างกัน แต่มุ่งสู่ภาพอนาคตของการพัฒนาหรือการจัดการเชิงพื้นที่ให้บรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืนเหมือนกันหรือใกล้เคียงกันและนำสู่เป้าหมายการพัฒนาที่วางไว้หรือภาพอนาคตที่ต้องการ

๔.๒ การคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงและผลกระทบทางเลือก

การกำหนดน้ำหนักปัจจัยหลักด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม แสดงดัง**ตารางที่ ๔-๒**

ตารางที่ ๔-๒ น้ำหนักด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม

ด้าน	เศรษฐกิจ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	รวม
เศรษฐกิจ	๐	๑.๘	๑.๘	
สังคม	๒.๒	๐	๒.๐	
สิ่งแวดล้อม	๒.๒	๒.๐	๐	
รวม	๔.๔	๓.๘	๓.๘	๑๒
เทียบเป็น ๑๐๐	(๔.๔/๑๒) x ๑๐๐ = ๓๖.๖๗	(๓.๘/๑๒) x ๑๐๐ = ๓๑.๖๗	(๓.๘/๑๒) x ๑๐๐ = ๓๑.๖๗	

ตัวอย่างการกำหนดน้ำหนักตัวชี้วัดของแต่ละปัจจัยรองภายใต้ด้านเศรษฐกิจ ดัง**ตารางที่ ๔-๓**

ตารางที่ ๔-๓ น้ำหนักตัวชี้วัดภายใต้ด้านเศรษฐกิจ

ตัวชี้วัด	๑. มูลค่าส่งออกผ่านชายแดนจังหวัดสระแก้ว	๒. เงินลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ โดย สกท. และเงินลงทุนธุรกิจตั้งใหม่	๓. มูลค่าผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว	๔. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนจำแนกตามแหล่งรายได้ของลูกจ้าง	รวม
๑. มูลค่าส่งออกผ่านชายแดนจังหวัดสระแก้ว	๐	๓	๓	๒	
๒. เงินลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ โดย สกท. และเงินลงทุนธุรกิจตั้งใหม่	๑	๐	๑	๑	
๓. มูลค่าผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว	๑	๓	๐	๓	
๔. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนจำแนกตามแหล่งรายได้ของลูกจ้าง	๒	๓	๑	๐	
น้ำหนักรวมแต่ละตัวชี้วัดและน้ำหนักรวมทั้งหมด	๔	๙	๕	๖	๒๔
น้ำหนักแต่ละตัวชี้วัด	(๔/๒๔)*๓๖.๖๗ = ๖.๑๑	(๙/๒๔)*๓๖.๖๗ = ๑๓.๗๕	(๕/๒๔)*๓๖.๖๗ = ๗.๖๔	(๖/๒๔)*๓๖.๖๗ = ๙.๑๗	

โดยผลการวิเคราะห์น้ำหนักตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมแสดงในตารางที่ ๔-๔

ตารางที่ ๔-๔ ค่าน้ำหนักปัจจัยหลักและตัวชี้วัด จากการระดมความคิดเห็นนักวิชาการที่ปรึกษาโครงการฯ

ปัจจัยหลัก	ตัวชี้วัด (ปัจจัยรอง)	ค่าน้ำหนัก	
		ปัจจัยหลัก	ตัวชี้วัด
เศรษฐกิจ	๑. มูลค่าส่งออกผ่านชายแดนจังหวัดสระแก้ว	๓๖.๖๗	๖.๑๑
	๒. เงินลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติโดย สกท. และเงินลงทุนธุรกิจตั้งใหม่		๑๓.๗๕
	๓. มูลค่าผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว		๗.๖๔
	๔. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนจำแนกตามแหล่งรายได้ของลูกจ้าง		๔.๑๗
สังคม	๑. จำนวนแรงงานผ่านการฝึกอบรมเพิ่มศักยภาพแรงงาน	๓๑.๖๗	๗.๙๒
	๒. จำนวนผู้จบการศึกษาตามระดับการศึกษาและอาชีพ		๑๐.๕๖
	๓. ร้อยละของจำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.		๑๓.๒๐
สิ่งแวดล้อม	๑. จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่ผ่านเกณฑ์อุตสาหกรรมสีเขียว	๓๑.๖๗	๗.๙๒
	๒. จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอุตสาหกรรมเอส (มอก.เอส)		๖.๖๐
	๓. จำนวนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)		๕.๒๘
	๔. ปริมาณขยะที่จัดการถูกต้อง		๑๑.๘๘

เกณฑ์การประเมินผลกระทบทางเลือกต่อตัวชี้วัดภายใต้ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ของแต่ละทางเลือก โดยมีเกณฑ์คะแนนผลกระทบทางเลือกต่อตัวชี้วัด ดังนี้

คะแนนผลกระทบ	๐.๑ – ๑.๐	ผลกระทบเชิงบวกน้อยที่สุด (ผลกระทบเชิงลบมากที่สุด)
	๑.๑ – ๒.๐	ผลกระทบเชิงบวกน้อย (ผลกระทบเชิงลบมมาก)
	๒.๑ – ๓.๐	ผลกระทบเชิงบวกปานกลาง (ผลกระทบเชิงลบปานกลาง)
	๓.๑ – ๔..๐	ผลกระทบเชิงบวกมาก (ผลกระทบเชิงลบน้อย)
	๔.๑ – ๕.๐	ผลกระทบเชิงบวกมากที่สุด (ผลกระทบเชิงลบน้อยที่สุด)

อนึ่ง การกำหนดตัวเลขมีหลายรูปแบบ นักวิชาการบางท่านจะใช้เครื่องหมาย + หรือ – ขึ้นอยู่กับลักษณะของงานหรือโครงการ สำหรับการประเมินทางเลือกของงานศึกษานี้ เลือกใช้วิธีการให้ตัวเลขแบบที่ใช้ในการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ (Feasibility Study) ด้วยเหตุผลว่า หน่วยงานที่จัดทำแผนส่วนใหญ่จะคุ้นเคยกับการให้คะแนนในตัวเลขแบบไม่มีประจุแต่ประการที่สำคัญ คือ ความเข้าใจของภาคประชาชนเรื่องค่าตัวเลขที่เป็น + หรือ – ที่ต้องพิจารณาร่วมกับ “ผลกระทบเชิงบวก” “ผลกระทบเชิงลบ” “มากที่สุด” “น้อยที่สุด” ซึ่งอาจก่อให้เกิดความสับสนหากต้องพิจารณาในเวลาจำกัด

ตัวอย่างการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนผลกระทบต่อตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจได้แสดงใน**ตารางที่ ๔-๕**

ตารางที่ ๔-๕ เกณฑ์การประเมินตัวชี้วัด ด้านเศรษฐกิจ

ตัวชี้วัด (เศรษฐกิจ)	เกณฑ์การประเมิน	ค่าคะแนน
๑. มูลค่าส่งออกผ่านชายแดนจังหวัดสระแก้ว - มูลค่าสินค้าส่งออกผ่านชายแดน เพิ่มร้อยละ ๗.๔ (ข้อมูลฐาน) - มูลค่าสินค้าส่งออกผ่านชายแดน เพิ่มร้อยละ ๓ ต่อปี (แผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)	น้อยกว่า ร้อยละ ๘	๐.๑ – ๑.๐
	ร้อยละ ๘.๑ – ๘.๔	๑.๑ – ๒.๐
	ร้อยละ ๘.๕ - ๘.๘	๒.๑ – ๓.๐
	ร้อยละ ๘.๘ – ๙.๑	๓.๑ – ๔.๐
	มากกว่า ร้อยละ ๙.๑	๔.๑ – ๕.๐
๒. เงินลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ โดย สกท. (อนุมัติเงินลงทุนโดย สกท.) และเงินลงทุนธุรกิจตั้งใหม่ - อนุมัติเงินลงทุนโดย สกท. เพิ่มร้อยละ ๑๑ ต่อปี (ข้อมูลฐาน) - อนุมัติเงินลงทุนโดย สกท. เพิ่มร้อยละ ๒ ต่อปี	น้อยกว่า ร้อยละ ๑๐	๐.๑ – ๑.๐
	ร้อยละ ๑๐.๑ – ๑๒	๑.๑ – ๒.๐
	ร้อยละ ๑๒.๑ - ๑๔	๒.๑ – ๓.๐
	ร้อยละ ๑๔.๑ - ๑๖	๓.๑ – ๔.๐
	มากกว่า ร้อยละ ๑๖	๔.๑ – ๕.๐
๓. มูลค่าผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว - ผลผลิตพืชเศรษฐกิจ ๓ อันดับสูงสุด: อ้อย มันสำปะหลัง ข้าว มีรายได้เพิ่มขึ้น ประมาณร้อยละ ๒.๑ ต่อปี - อัตราการเพิ่มร้อยละ ๐.๕ ต่อระดับ เพราะราคาที่สูงเกินไปจะยากต่อการขาย	น้อยกว่า ร้อยละ ๒.๑	๐.๑ – ๑.๐
	ร้อยละ ๒.๑ - ๒.๖	๑.๑ – ๒.๐
	ร้อยละ ๒.๖๑ - ๓.๑	๒.๑ – ๓.๐
	ร้อยละ ๓.๑๑ - ๓.๖	๓.๑ – ๔.๐
	มากกว่า ร้อยละ ๓.๖	๔.๑ – ๕.๐
๔. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนจำแนกตามแหล่งรายได้ของลูกจ้าง - อัตราค่าแรงขั้นต่ำ ๓๒๐ บาท/วัน - อัตราค่าแรงเพิ่มขึ้นตามระดับฝีมือแรงงาน	ต่ำกว่า ๓๒๐ บาท/วัน	๐.๑ – ๑.๐
	๓๒๑ – ๓๕๐ บาท/วัน	๑.๑ – ๒.๐
	๓๕๑ – ๓๗๕ บาท/วัน	๒.๑ – ๓.๐
	๓๗๖ - ๔๐๐ บาท/วัน	๓.๑ – ๔.๐
	มากกว่า ๔๐๐ บาท/วัน	๔.๑ – ๕.๐

๔.๓ การประเมินผลกระทบทางเลือก

ตารางที่ ๔-๖ ผลประเมินทางเลือกการพัฒนาที่เป็นไปได้ด้านเศรษฐกิจ

ปัจจัยประเมิน	ค่าน้ำหนัก	สภาพตามปกติ		ทางเลือก การพัฒนาที่ ๑		ทางเลือก การพัฒนาที่ ๒		ทางเลือก การพัฒนาที่ ๓	
		คะแนน ผลกระทบ	คะแนน ประเมิน	คะแนน ผลกระทบ	คะแนน ประเมิน	คะแนน ผลกระทบ	คะแนน ประเมิน	คะแนน ผลกระทบ	คะแนน ประเมิน
๑.มูลค่าส่งออกผ่านชายแดนจังหวัดสระแก้ว	๖.๑๑	๑	๖.๑๑	๑.๒๐	๗.๓๓	๑.๘๐	๑๑.๐๐	๑.๒๐	๗.๓๓
๒.เงินลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ โดย สกท. และเงินลงทุนธุรกิจตั้งใหม่	๑๓.๗๕	๑.๘	๒๔.๗๕	๒.๐๐	๒๗.๕๐	๒.๕๐	๓๔.๓๘	๒.๐๐	๒๗.๕๐
๓ มูลค่าผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว	๗.๖๔	๒	๑๕.๒๘	๓.๐๐	๒๒.๙๒	๓.๕๐	๒๖.๗๔	๒.๐๐	๑๕.๒๘
๔. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนจำแนกตามแหล่งรายได้ของลูกจ้าง	๙.๑๗	๑	๙.๑๗	๒.๐๐	๑๘.๓๔	๓.๕๐	๓๒.๑๐	๔.๐๐	๓๖.๖๘
รวม	๓๖.๖๗		๕๕.๓๑		๗๖.๐๙		๑๐๔.๒๑		๘๖.๗๙

๔.๔ การเปรียบเทียบและระบุทางเลือกที่เหมาะสม

ผลการประเมินทางเลือกการพัฒนาแบบรวมด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ดังแสดงใน

ตารางที่ ๔-๗ การประเมินผลรวมของมิติทั้ง ๓ ด้าน (เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม)

ด้าน	น้ำหนัก	สภาพตามปกติ	ทางเลือกการพัฒนาที่ ๑	ทางเลือกการพัฒนาที่ ๒	ทางเลือกการพัฒนาที่ ๓
เศรษฐกิจ	๓๖.๖๗	๕๕.๓๑	๗๖.๐๙	๑๐๔.๒๑	๘๖.๗๙
สังคม	๓๑.๖๗	๗๖.๐๙	๘๘.๔๔	๑๑๒.๒	๑๑๗.๔๘
สิ่งแวดล้อม	๓๑.๖๗	๓๕.๖๔	๖๙.๓	๙๗.๖๘	๘๗.๗๘
รวม	๑๐๐	๑๖๗.๐๔	๒๓๓.๘๓	๓๑๔.๐๙	๒๙๒.๐๕

ตารางที่ ๔-๘ ผลการประเมินทางเลือกการพัฒนาจากการประชุมผู้มีส่วนได้เสียและนักวิชาการที่ปรึกษาโครงการฯ

ผลการประเมินทางเลือกการพัฒนา (ร้อยละ)	สภาพตามปกติ	ทางเลือกการพัฒนาที่ ๑	ทางเลือกการพัฒนาที่ ๒	ทางเลือกการพัฒนาที่ ๓
การประชุมกลุ่มย่อย (กระบวนการมีส่วนร่วม)	๑๖.๓๘	๒๕.๗๙	๒๘.๓๔	๒๙.๔๘
นักวิชาการที่ปรึกษาโครงการฯ	๑๖.๐๒	๒๒.๔๒	๓๐.๑๒	๓๑.๔๕

๕. การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน

การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน เป็นแนวทางหรือวิธีการดำเนินงานที่ช่วยให้ประเด็นยุทธศาสตร์บรรลุตามวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยครอบคลุมทั้งการส่งเสริม การหลีกเลี่ยง และการลดหรือบรรเทา (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๔ก) และนำไปสู่ความสมดุลในมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยมาตรการเพื่อความยั่งยืนมี ๓ ลักษณะ ได้แก่ มาตรการส่งเสริม มาตรการหลีกเลี่ยงผลกระทบ และมาตรการลดผลกระทบที่เกิดขึ้น

๖. การกำหนดมาตรการส่งเสริมผลกระทบเชิงบวก มาตรการหลีกเลี่ยงและบรรเทาผลกระทบเชิงลบ

ตารางที่ ๖-๑ มาตรการเพื่อความยั่งยืนที่ได้จากการประชุมกลุ่มย่อยฯ

มาตรการเพื่อความยั่งยืน	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ด้านสังคม	
มาตรการส่งเสริมผลกระทบเชิงบวก	
๑) กลุ่มมาตรการพัฒนาหน่วยงานจัดการศึกษา (๑) การจัดหาผู้เชี่ยวชาญการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ รวมทั้งการนำเข้าแรงงานที่มีทักษะฝีมือ เพื่อถ่ายทอดความรู้ให้แรงงานในจังหวัดสระแก้ว (๒) การอบรมบุคลากรเพื่อเพิ่มทักษะความรู้	กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม ภาคเอกชน สถาบันการศึกษาในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม
๒) กลุ่มมาตรการส่งเสริมความร่วมมือพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องตลาดแรงงาน (๑) การสำรวจความต้องการแรงงานและสิ่งที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน (๒) การบูรณาการระหว่างหน่วยงานกับผู้ประกอบการ ในการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นการปฏิบัติเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ (การฝึกงานในสถานประกอบการ การพัฒนาทักษะเฉพาะด้าน) และการฝึกอบรมระยะสั้นตามความต้องการตลาด (เช่น ภาษาต่างประเทศ เทคโนโลยีและนวัตกรรมในกระบวนการผลิต การพัฒนาสินค้า การขายสินค้าออนไลน์ พร้อมเรียนรู้วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น คุณธรรม จริยธรรม เป็นต้น)	กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สถาบันการศึกษาในพื้นที่ กระทรวงสาธารณสุข ภาคเอกชน นิคมอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
๓) การพัฒนาศักยภาพแรงงาน (สำหรับอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปและอุตสาหกรรมเป้าหมาย การค้า อุตสาหกรรมโลจิสติกส์ การเกษตร และธุรกิจต่อเนื่อง)	กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สถาบันการศึกษาในพื้นที่ กระทรวงสาธารณสุข ภาคเอกชน นิคมอุตสาหกรรมกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
๔) การศึกษาใกล้ถิ่นอาศัยและความเท่าเทียมของคุณภาพการศึกษา (ลดปัญหาเด็กออกจากระบบการศึกษาจากปัญหาการพนัน/ บ่อนคาสิโนในพื้นที่ใกล้เคียง)	กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย

มาตรการเพื่อความยั่งยืน	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๕) กลุ่มมาตรการขับเคลื่อน SEZ สระแก้ว (๑) การถอดบทเรียนSEZอื่นเพื่อพัฒนา SEZ สระแก้ว (๒) การพัฒนาระบบข้อมูลเชิงพื้นที่ที่เป็นปัจจุบัน แม่นยำ ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย โดยหน่วยงานกลาง (OSS) (๓) การศึกษาแนวทางการขยายขอบเขตพื้นที่ SEZ สระแก้วเพิ่มอีก ๓ ตำบล (๔) การศึกษาแนวทางปรับปรุงกลไกการบริการจัดการและขับเคลื่อน SEZ สระแก้วให้มีประสิทธิภาพ ๖) การพัฒนากลไกรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการขับเคลื่อน SEZ สระแก้วอย่างรอบด้าน	สำนักงานจังหวัดสระแก้ว ศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ (OSS) นิคมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงพาณิชย์ ภาคเอกชน (เช่น สภาอุตสาหกรรม หอการค้า เป็นต้น) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงแรงงาน สำนักโยธาธิการและผังเมือง สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดสระแก้ว กระทรวงคมนาคม กระทรวงการต่างประเทศ
๗) การพัฒนาศักยภาพแรงงาน (สำหรับอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปและอุตสาหกรรมเป้าหมาย การค้า อุตสาหกรรมโลจิสติกส์ การเกษตร และธุรกิจต่อเนื่อง)	กระทรวงแรงงาน สถาบันการศึกษาในพื้นที่ ภาคเอกชน กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ นิคมอุตสาหกรรม กระทรวงคมนาคม สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กรมการพัฒนาชุมชน สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
มาตรการหลีกเลี่ยงผลกระทบเชิงลบ	
๑) การป้องกันแรงงานลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย	กระทรวงแรงงาน สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ภาคเอกชน ศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ (OSS) ด้านแรงงานต่างด้าวเพื่อสนับสนุน SEZ สระแก้ว
๒) การบูรณาการระหว่างหน่วยงานเพื่อแก้ไขปัญหาการใช้ที่ดินเขต SEZ สระแก้ว	สำนักโยธาธิการและผังเมือง สำนักงานจังหวัดสระแก้ว สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมป่าไม้ กรมธนารักษ์ อำเภออรัญประเทศ อำเภอวัฒนานคร กระทรวงคมนาคม การนิคมอุตสาหกรรม กรมที่ดิน สภาอุตสาหกรรม หอการค้า สศช.
มาตรการลดผลกระทบเชิงลบ	

มาตรการเพื่อความยั่งยืน	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๑) ปรับปรุงกฎ ระเบียบ มาตรการและดูแลการบังคับใช้กฎหมายเพื่อลดการลักลอบนำเข้าแรงงาน รวมทั้งการคุ้มครองสิทธิแรงงานไทยและต่างด้าว	สำนักงานจังหวัดสระแก้ว กระทรวงแรงงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๒) พัฒนาศักยภาพของ OSS ด้านแรงงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีการทำงานแบบบูรณาการและมีประสิทธิภาพ	ศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ (OSS) ด้านแรงงานต่างด้าวเพื่อสนับสนุน SEZ สระแก้ว กระทรวงแรงงาน สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สถานีตำรวจภูธร ภาคเอกชน
ด้านเศรษฐกิจ	
มาตรการส่งเสริมผลกระทบเชิงบวก	
๑) มาตรการส่งเสริมเกษตรปลอดภัย ๑.๑) ส่งเสริมการเข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรขั้นปฐม (สมุนไพรและพืชเศรษฐกิจ) เป็นสินค้าเกษตรปลอดภัย มีมาตรฐานคุณภาพ มีประสิทธิภาพการผลิต และเพิ่มมูลค่า ๑.๒) การพัฒนาและบ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรปลอดภัย พร้อมมาตรการจูงใจ และสิทธิประโยชน์ ๑.๓) การส่งเสริมการผลิตพืชที่มีโอกาส (เช่น กะเพรา โดยศึกษาข้อมูลคู่ค้าเพื่อกำหนดวิธีเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน และส่งเสริมความร่วมมือกับภาคเอกชน)	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สถาบันวิชาการในพื้นที่ ภาคเอกชน สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงศึกษาธิการ สถาบันการจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตร กระทรวงพาณิชย์
๒) ยกระดับศักยภาพสถาบันเกษตรกร (ด้านการบริหารจัดการทุน การวิเคราะห์และพัฒนาช่องทางการตลาดในไทยและต่างประเทศ การสร้างความร่วมมือกับธุรกิจที่เกี่ยวเนื่องในห่วงโซ่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง โดยเฉพาะสมุนไพรและพืชเศรษฐกิจสำคัญ รวมทั้งผู้ประกอบการขนส่งและโลจิสติกส์)	กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดสระแก้ว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงอุตสาหกรรม สถาบันการจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตร ภาคเอกชน สถาบันวิชาการในพื้นที่
๓) การพัฒนาเครือข่ายผู้บริโภคสินค้าเกษตรปลอดภัย	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข ศูนย์คุ้มครองสิทธิผู้บริโภคจังหวัดสระแก้ว กระทรวงพาณิชย์
๔) การพัฒนาและปรับปรุงระบบขนส่งสาธารณะจังหวัดสระแก้วให้ครอบคลุมและสมบูรณ์ (ถนน รถโดยสารสาธารณะ และระบบราง)	กระทรวงคมนาคม องค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว อำเภออรัญประเทศ อำเภอวัฒนานคร

มาตรการเพื่อความยั่งยืน	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๒) มาตรการส่งเสริม SMEs ๒.๑) ส่งเสริมการรวมกลุ่มและการจดทะเบียน SMEs ใน SEZ สระแก้ว (เพื่อเข้าถึงสิทธิประโยชน์ มาตรการทางการเงิน มาตรการทางภาษี และการรับรองมาตรฐาน) ๒.๒) ยกระดับศักยภาพผู้ประกอบการ (รายเก่าและรายใหม่) อย่างเป็นระบบตามลักษณะเฉพาะของกลุ่มกิจกรรมตอบสนองต่อแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป และการพัฒนาเป็นศูนย์โลจิสติกส์ในพื้นที่ SEZ สระแก้ว (Upskill, Reskill และ New Skill) ๒.๓) จัดทำข้อมูล SMEs ใน SEZ สระแก้วและจังหวัดสระแก้ว เพื่อการบริหารจัดการการพัฒนาผลิตภาพและนวัตกรรม รวมทั้งพัฒนาแพลตฟอร์ม เพื่อส่งเสริมการตลาดทั้งในไทยและต่างประเทศ ๓) ติดตามประเมินผลการดำเนินงาน SMEs เป็นระยะ เพื่อปรับปรุงแนวทางและ มาตรการส่งเสริม SMEs ให้เหมาะสมและทันการณ์	สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กระทรวงอุตสาหกรรม กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สถาบันวิชาการในพื้นที่ ภาคเอกชน กระทรวงแรงงาน กระทรวงพาณิชย์ สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ สภาอุตสาหกรรม หอการค้า
มาตรการหลีกเลี่ยงผลกระทบเชิงลบ	
๑) การลักลอบการนำเข้าวัตถุดิบ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ แบบผิดกฎหมาย	ด่านศุลกากรอรัญประเทศ สถานีตำรวจภูธร
ด้านสิ่งแวดล้อม	
มาตรการหลีกเลี่ยงผลกระทบเชิงลบ	
๑) การบุกรุกพื้นที่ป่าไม้และการใช้ที่ดินผิดประเภท	กรมป่าไม้ สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสระแก้ว สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม อำเภออรัญประเทศ อำเภอวัฒนานคร สำนักงานที่ดินจังหวัดสระแก้ว

มาตรการเพื่อความยั่งยืน	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๒) การลักลอบทิ้งขยะ ๓) การจัดการขยะที่ต้นทางและหยุดการนำเข้าขยะจากนอกพื้นที่ (สินค้ามือสอง ขยะจากกระบวนการผลิต และขยะชุมชนโดยคัดแยกจากครัวเรือน ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจัดการขยะฯ)	เทศบาลตำบล สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสระแก้ว การนิคมอุตสาหกรรมภาคเอกชน กระทรวงอุตสาหกรรม
๔) การใช้สารเคมีอันตรายในพื้นที่เกษตร	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข
๕) การฟื้นฟูสภาพคลองพรมโหด (คลองตื้นเขินจากการทิ้งขยะมือสองและขยะครัวเรือน ประกอบกับไม่ได้ขุดลอก ทำให้ตื้นเขินเก็บกักน้ำไม่ได้ น้ำเน่าเสีย และเกิดปัญหาน้ำท่วมเวลาฝนตกหนัก)	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดก้ว กรมเจ้าท่า สำนักงานจังหวัดสระแก้ว สำนักงานันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสระแก้ว
มาตรการลดผลกระทบเชิงลบ	
๑) การจัดการมลภาวะจากกระบวนการผลิต	กระทรวงอุตสาหกรรม การนิคมอุตสาหกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสระแก้ว สำนักงานจังหวัดสระแก้ว

การวางแผนเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ (INTEGRATED SPATIAL PLANNING)

กับ

SEA และการพัฒนาที่ยั่งยืน

วิเทศ ศรีเนตร

ที่ปรึกษาโครงการ

สำหรับ การฝึกอบรมคู่มือการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ประยุกต์เชิงพื้นที่

26 สิงหาคม 2565

การวางแผนเชิงพื้นที่ (แบบบูรณาการ) คือ อะไร และทำอย่างไร

- การวางแผนเพื่อการใช้ประโยชน์สภาพแวดล้อมของขอบเขตพื้นที่หนึ่งที่ต้องการ เป็น**การสร้างกรอบสำหรับการใช้ประโยชน์ที่ดิน** การปกป้องคุ้มครอง และการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาสภาพสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ เป็นการ**กำหนดตำแหน่งที่ตั้งและขอบเขต**ของพื้นที่อยู่อาศัย การพัฒนาด้านต่าง ๆ และตำแหน่งที่เหมาะสมของโครงการลงทุนขนาดใหญ่
- เป็น**เครื่องมือสำคัญในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม**ที่เหมาะสมและสมเหตุสมผล
- แผนเชิงพื้นที่ (Spatial plan) เป็นการ**สร้างวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์การพัฒนาสำหรับพื้นที่เป้าหมาย** ซึ่งวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ถูกกำหนดจากกระบวนการวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการและศักยภาพ**ในพื้นที่แต่ละส่วนและสำหรับทุกภาคส่วนและทุกความสนใจ**

Reference : Guidelines in Integrated Spatial Planning for Sustainable Development in Lao PDR (Swedish International Development Agency and Water Resources and Environment Administration, Lao PDR, 2010)

การวางแผนเชิงพื้นที่ (แบบบูรณาการ) คือ อะไร และทำอย่างไร (ต่อ)

- กระบวนการวางแผนเชิงพื้นที่ (Planning process) **เกิดจากการมีส่วนร่วม**ในการระบุลำดับความสำคัญของศักยภาพ ความต้องการและปัญหาการพัฒนาของพื้นที่นั้น ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนาและมาตรการที่ใช้ในการดำเนินงานตามแผนเชิงพื้นที่
- **มาตรการต่าง ๆ ของแผนฯ** อาจเป็น
  - กฎระเบียบบังคับใช้ (regulations)
  - การจัดแบ่งเขต (zoning)
  - การสร้างแรงจูงใจ (incentives)
  - การออกแบบก่อสร้างพัฒนา (constructions)

  ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ต้องการและหลีกเลี่ยงและป้องกันการพัฒนาที่ไม่เหมาะสมและไม่ต้องการให้เกิดในพื้นที่

การวางแผนเชิงพื้นที่ (แบบบูรณาการ) คือ อะไร และทำอย่างไร (ต่อ)

- แกนหลักของการวางแผนเชิงพื้นที่ คือ การทำแผนที่ใน**การวางแผนในแต่ละด้าน (thematic Planning maps)** แสดงให้เห็นยุทธศาสตร์การพัฒนาและมาตรการที่ใช้ในการดำเนินงานตามแผนนั้น
- แผนที่ในการวางแผนเชิงพื้นที่ จะแสดงให้เห็น พื้นที่ที่**กำหนดไว้เพื่อวัตถุประสงค์การใช้ประโยชน์ต่าง ๆ ตามศักยภาพ ความต้องการและการแก้ไขปัญหา** ได้แก่
  - พื้นที่คุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (protected areas)
  - พื้นที่มีคุณค่า มรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ (natural and cultural assets)
  - เขตพื้นที่กำหนดเพื่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน ต่าง ๆ ป่าไม้ การเกษตร เมืองและที่อยู่อาศัย อุตสาหกรรม โครงสร้างพื้นฐาน และโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ (land use zoning)
  - พื้นที่เป้าหมายการพัฒนาอื่น ๆ ทั้งที่ต้องการ ไม่ต้องการ ทั้งที่ห้ามและอนุญาต (preferred/ no preferred/allowed/no allowed for development)

การวางแผนเชิงพื้นที่ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาอย่างไร

- เป็นเสมือน**พิมพ์เขียว แม่บท (blueprint)** ของการพัฒนาอย่างยั่งยืน ให้ได้สมดุลของการใช้ประโยชน์พื้นที่ ในมิติการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ให้ได้สมดุล
- แผนพัฒนาเชิงพื้นที่ จึงไม่ใช่แผนปฏิบัติการ แต่**เป็นแผนระดับยุทธศาสตร์**ที่เป็นเครื่องมือในการกำกับดูแลการพัฒนาพื้นที่โดยการบูรณาการให้เกิดสมดุลของความต้องการ การแข่งขันกัน (อาจขัดแย้งกัน) ในการใช้ประโยชน์พื้นที่ที่มีวัตถุประสงค์แตกต่างกัน
- **มาตรการต่าง ๆ** ที่ใช้ดำเนินงานตามแผนฯ ถูกกำหนดขึ้น ออกแบบและจัดทำขึ้น **เจาะจงเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ต้องการ และ/หรือ หลีกเลี่ยงการพัฒนาที่ไม่ต้องการ**ด้วย
- ดังนั้น การวางแผนเชิงพื้นที่จึงเป็น**กระบวนวางแผนที่ช่วยสนับสนุนการบูรณาการมิติการพัฒนาที่ยั่งยืน** เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ในระดับแผนยุทธศาสตร์

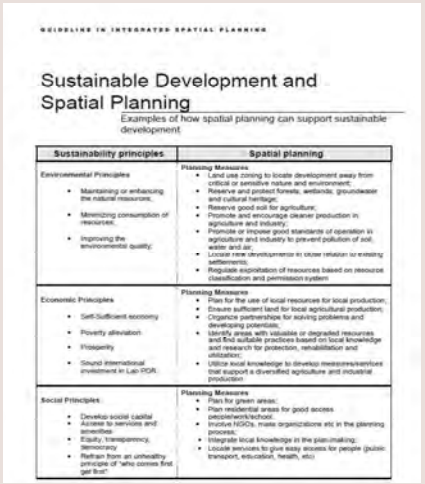

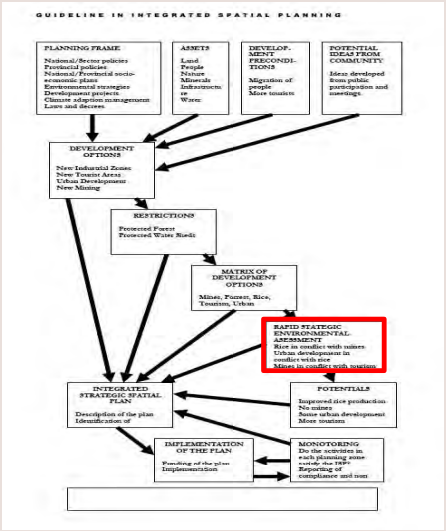
ประเด็นการพัฒนาพื้นที่ด้านต่าง ๆ
ที่ต้องพิจารณาในการวางแผนเชิงพื้นที่
(thematic planning issues)

การวางแผนเชิงพื้นที่ ช่วยสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน

- มิติด้านสิ่งแวดล้อม
- มิติด้านเศรษฐกิจ
- มิติด้านสังคม

โดยพิจารณากำหนดแนวทาง มาตรการที่เหมาะสม ให้แก่**ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่** ตามศักยภาพพื้นที่ ความเหมาะสมและความต้องการ ของทุกภาคส่วน ให้ได้สมดุลกัน

ขั้นตอนของกระบวนการวางแผนเชิงพื้นที่
ซึ่ง**ผนวกการใช้เครื่องมือ SEA** ไว้ในการสนับสนุนการพิจารณา**ทางเลือกที่เหมาะสมกับการพัฒนาตามศักยภาพ ความเหมาะสม และความต้องการของทุกภาคส่วน** และผู้มีส่วนได้เสียที่จะได้ประโยชน์และอาจเสียประโยชน์ และทำให้**เกิดสมดุลของการแบ่งและประสานการแข่งขันและประนีประนอมความขัดแย้งของวัตถุประสงค์การใช้พื้นที่ซึ่งแตกต่างกัน**

KEY MESSAGE

การวางแผนเชิงพื้นที่ **(Spatial Planning)** และ **SEA** ต่างเป็นเครื่องมือที่เกี่ยวเนื่อง สนับสนุนกัน ในการกำหนดการใช้ประโยชน์พื้นที่ให้เหมาะสม ผ่านกระบวนการศึกษา แบบมีส่วนร่วมที่ช่วยบูรณาการมิติการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

การจัดทำคู่มือ SEA เชิงพื้นที่

ดร.ชญาทัต เนียมแสวง

การวางแผนเชิงพื้นที่

- การวางแผนเพื่อดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใด ๆ อยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่นั้น ๆ โดยข้อมูลจะครอบคลุมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเศรษฐกิจและสังคม
- พื้นฐานการวางแผนเชิงพื้นที่เป็นการกำหนดกรอบการใช้ที่ดิน สำหรับการลงทุนในโครงการสาธารณะหรือโครงการเอกชน ตลอดจนการใช้ที่ดินเพื่อการคุ้มครองหรือส่งเสริมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งด้านกฎระเบียบและการพัฒนาผ่านการวางแผนเชิงพื้นที่ร่วมกันจากตัวแทนของแต่ละหน่วยงานเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับประเด็นการพัฒนาร่วมกัน เช่น ประเภทของการพัฒนา สถานที่ในการพัฒนา การพัฒนาควรดำเนินการเมื่อใด และระยะเวลาของการพัฒนา
- ประเด็นการพัฒนาร่วมกันเหล่านี้จะช่วยให้ผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้มีบทบาทในกระบวนการวางแผนมีความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นตรงกัน ซึ่งนำไปสู่วิธีการที่จะบรรลุเป้าหมายของการวางแผนพัฒนาเชิงพื้นที่
- นอกจากนั้นยังมีประเด็นสำคัญที่ควรพิจารณาในการวางแผนเชิงพื้นที่ทุกกิจกรรม คือ การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (Disaster Risk Reduction: DRR) เช่น การแยกการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีความอ่อนไหว (พื้นที่ที่อยู่อาศัย โรงเรียน ฯลฯ) ออกจากเขตโรงงานอุตสาหกรรม เพื่อป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้น การออกแบบโครงสร้างพื้นฐานให้มีความคงทนต่อความเสี่ยงที่จะเกิดภัยพิบัติ

หลักการและเหตุผลในการใช้ SEA สำหรับการวางแผนเชิงพื้นที่

- สศช. ได้เผยแพร่ SEA guideline ในปี พ.ศ. 2563 และยังมีการปรับปรุงในปี พ.ศ. 2564 โดยมีหน่วยงานจัดทำแผนหลายหน่วยงาน ในหลายสาขาและพื้นที่ ได้นำไปใช้ในการศึกษา SEA
- SEA guideline เป็นประโยชน์ในการแนะนำสร้างความรู้ความเข้าใจด้าน SEA ที่ถูกต้อง เป็นเอกสารอ้างอิงที่ใช้เป็นกรอบงานและขั้นตอนของการศึกษาที่ถูกต้อง และเป็นมาตรฐานกลางร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงผู้สนใจทั่วไป
- แนวทาง SEA ที่เผยแพร่เป็นแนวทางทั่วไป (General Guideline) ซึ่งอาจมีข้อจำกัดในการนำไปประยุกต์ใช้ของหน่วยงานให้เหมาะสมกับแผนการพัฒนาเชิงพื้นที่ และใช้กับแผนฯ ที่มีบริบทและลักษณะแวดล้อมที่แตกต่างกัน
- เพื่อสนับสนุนให้เกิดการประยุกต์ SEA สำหรับแผนการพัฒนาเชิงพื้นที่ให้แพร่หลาย สศช. จึงพิจารณาความจำเป็นในการจัดทำคู่มือการประยุกต์ใช้ SEA (SEA Handbook) เพื่อช่วยสนับสนุนผู้ใช้ในการนำไปเป็นคู่มือในการศึกษา SEA ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ
- การจัดทำคู่มือการประยุกต์ใช้ SEA ฉบับนี้มีความสำคัญในการนำกรอบงานและขั้นตอนการศึกษา SEA จากแนวทาง SEA ทั่วไป มาใช้และปรับปรุงเพิ่มเติมขั้นตอนเฉพาะเจาะจงให้เหมาะสมกับการใช้ SEA สำหรับแผนพัฒนาเชิงพื้นที่
- มีการทบทวนกรณีศึกษาของต่างประเทศและในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ สศช. ได้ดำเนินงานการศึกษา SEA ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เป็นโครงการศึกษานำร่องเพื่อถอดบทเรียนและความรู้ นำมาวิเคราะห์เพื่อใช้ในการพัฒนาจัดทำคู่มือ SEA เชิงพื้นที่สำหรับการพัฒนาเชิงพื้นที่ต่าง ๆ

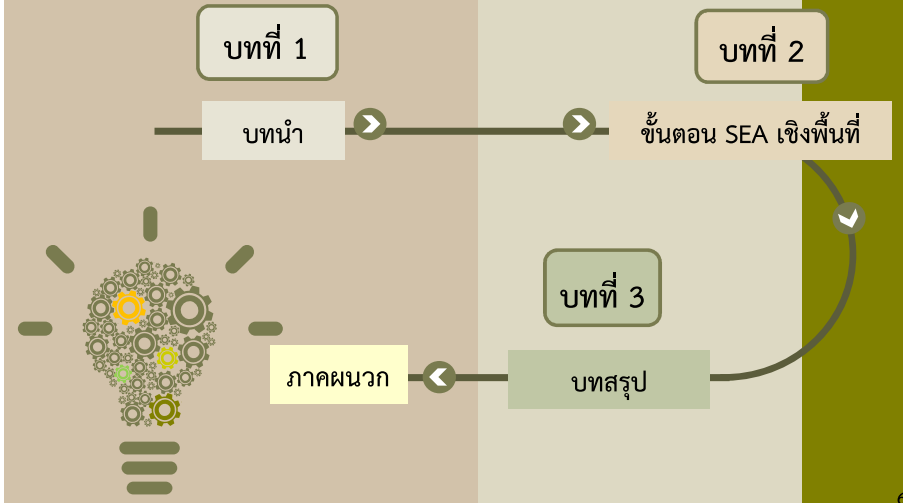
รูปแบบ SEA สำหรับการวางแผนเชิงพื้นที่

รูปแบบ SEA	ข้อได้เปรียบ	ข้อจำกัด
1) SEA เชื่อมโยงกับการวางแผนแบบมีความสัมพันธ์ครั้งเดียว (One Opportunity Model)	- ขั้นตอน SEA มีการแยกการดำเนินงานออกมาอย่างชัดเจน - มีความเหมาะสมกับการทบทวน ปรับปรุงแผนพัฒนาฯ หรือประเด็นการวางแผนเชิงพื้นที่ที่มีการขับเคลื่อนการดำเนินการอยู่ก่อนแล้ว	- ผลของการศึกษาของ SEA อาจล่าช้าเกินไป มีความสัมพันธ์ครั้งเดียว (One Opportunity) - มีความเสี่ยงที่ผลของ SEA จะไม่สามารถบูรณาการกับการวางแผนเชิงพื้นที่ได้
2) SEA เชื่อมโยงกับการวางแผนแบบคู่ขนานกัน (Parallel Model)	- ทำให้เกิดการบูรณาการผล SEA สำหรับการวางแผนเชิงพื้นที่อย่างต่อเนื่อง - ผล SEA สำหรับการวางแผนเชิงพื้นที่สามารถเชื่อมโยงเข้าสู่กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาหรือประเด็นการพัฒนาพื้นที่และการจัดการพื้นที่ ผ่านจุดเชื่อมโยงได้ในขั้นตอนของการจัดทำแผนพัฒนาตามความเหมาะสม - การจัดทำ SEA สำหรับการวางแผนเชิงพื้นที่สามารถตอบสนองความต้องการของการวางแผนพัฒนาฯ ได้อย่างเหมาะสม	- การดำเนินงานแบบคู่ขนาน จำเป็นต้องใช้กระบวนการสื่อสารระหว่างคณะผู้จัดทำแผนเชิงพื้นที่กับคณะผู้จัดทำ SEA ในการสร้างความเข้าใจเพื่อนำไปสู่การบูรณาการผล SEA กับแผนเชิงพื้นที่ หรือประเด็นการพัฒนาพื้นที่และการจัดการพื้นที่ - มีการแยกกระบวนการจัดทำแผนเชิงพื้นที่กับกระบวน SEA อย่างชัดเจนส่งผลให้ผล SEA อาจไม่สอดคล้องกับกระบวนการจัดทำแผนเชิงพื้นที่ และเกิดความล่าช้าในการทบทวนผล SEA

รูปแบบ SEA สำหรับการวางแผนเชิงพื้นที่

รูปแบบ SEA	ข้อได้เปรียบ	ข้อจำกัด
3) SEA เชื่อมโยงกับการวางแผนแบบบูรณาการ (Integrated Model)	- เป็นรูปแบบที่สนับสนุนให้กระบวนการจัดทำแผนเชิงพื้นที่หรือประเด็นการพัฒนาพื้นที่และการจัดการพื้นที่ได้พิจารณาผล SEA ตลอดทุกขั้นตอน จึงไม่เสียเวลาในการส่งต่อแลกเปลี่ยนผล SEA และข้อมูลที่เกี่ยวข้องของทั้ง 2 กระบวนการที่มีความก้าวหน้าของการดำเนินงานไปพร้อมกัน - เป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกันของคณะผู้จัดทำแผนเชิงพื้นที่ และคณะผู้จัดทำ SEA ผ่านกระบวนการดำเนินงานร่วมกัน - ผล SEA สำหรับการพัฒนาพื้นที่จะได้รับการผนวกเข้ากับแผนเชิงพื้นที่ หรือประเด็นการพัฒนาพื้นที่และการจัดการพื้นที่ที่แน่นอนกว่า	- คณะผู้จัดทำแผนเชิงพื้นที่ และคณะผู้จัดทำ SEA ที่ร่วมกันดำเนินงานต้องมีความเข้าใจทั้งกระบวนการจัดทำแผนและ SEA เพื่อให้เกิดการบูรณาการอย่างถูกต้อง - จำเป็นต้องมีผู้ควบคุณภาพการดำเนินงานเชิงวิชาการที่เข้าใจทั้งกระบวนการจัดทำแผนและกระบวนการ SEA และเชื่อมประสานสร้างความเข้าใจในคณะทำงานให้สามารถดำเนินงานร่วมกันได้อย่างต่อเนื่องตลอดกระบวนการจัดทำแผนด้วย SEA
4) SEA เชื่อมโยงกับการวางแผนเมื่อมีความจำเป็นต่อการตัดสินใจ (Decision-centered model)	- เป็นรูปแบบที่มีความสะดวกในการนำกระบวนการ SEA บางขั้นตอน เข้ามาวิเคราะห์ในการจัดทำแผนเชิงพื้นที่ ตามความจำเป็นและความต้องการในแต่ละส่วนของ SEA	- ขาดความเชื่อมโยงทางความคิดของกระบวนการ SEA ทั้งกระบวนการที่เป็นเหตุและเป็นผลตั้งแต่ต้นกระบวนการจนจบกระบวนการ

โครงสร้างของคู่มือ

วัตถุประสงค์ของคู่มือ

1. เพื่อประยุกต์ใช้ SEA ในการสนับสนุนการวางแผนเชิงพื้นที่สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ ขั้นตอนและเทคนิควิธีการในการใช้ SEA เพื่อบูรณาการผลลัพธ์กับการวางแผนเชิงพื้นที่ โดยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย

เป้าหมายผู้ใช้

เป้าหมายกลุ่มผู้ใช้คู่มือ ประกอบด้วย หน่วยงานเจ้าของแผนเชิงพื้นที่ โดยเฉพาะ หน่วยงานสนับสนุนการพัฒนาทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชนที่สนใจและมีส่วนได้เสียกับการพัฒนา อีกทั้งผู้มีอำนาจตัดสินใจและผู้มีส่วนได้เสียระดับต่าง ๆ ในการจัดทำและตัดสินใจของแผนพัฒนา ตลอดจนนักวิชาการ ที่ปรึกษาทางวิชาการและการวางแผนเชิงพื้นที่

ขอบเขตการใช้คู่มือ

คู่มือ SEA เชิงประยุกต์ได้จากการถอดบทเรียนการศึกษา SEA ของพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษซึ่งเป็นแนวคิดที่สามารถไปประยุกต์ใช้กับการวางแผนเชิงพื้นที่ในรูปแบบอื่นได้

คำแนะนำการใช้คู่มือ

1. ผู้ใช้ควรศึกษาแนวทาง SEA (ฉบับปรับปรุง) (สศช., 2564ก) ประกอบการใช้คู่มือ เพื่อความเข้าใจพื้นฐานเรื่อง SEA และกระบวนการ SEA โดยทั่วไป และอ้างอิงหลักการและแนวทางดังกล่าว

2. ผู้ใช้ควรทำความเข้าใจและศึกษาขั้นตอนการใช้ SEA ตามลำดับของกระบวนการจัดทำแผนเชิงพื้นที่และกระบวนการ SEA ไปพร้อมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการใช้คู่มือ

3. จากหลักการ SEA ที่ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญทั้งหมด 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย การกลั่นกรอง การกำหนดขอบเขต การพัฒนาทางเลือก การประเมินทางเลือก การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน และการรายงานผล SEA โดยในคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ฉบับนี้ ได้เพิ่มเติมรายละเอียดของขั้นตอนและสาระสำคัญ เพื่อให้ผู้ใช้คู่มือสามารถนำไปดำเนินการได้อย่างเป็นระบบ ขั้นตอนที่เพิ่มเติมคือ การบูรณาการผล SEA เข้ากับแผนเชิงพื้นที่ และการติดตามตรวจสอบและประเมินผล

ขั้นตอนการใช้ SEA เชิงพื้นที่

ขั้นตอนการใช้ SEA เชิงพื้นที่

- ขั้นตอนที่ ๑ การกลั่นกรอง
- ขั้นตอนที่ ๒ การกำหนดขอบเขต SEA เชิงพื้นที่
- ขั้นตอนที่ ๓ การพัฒนาทางเลือกเชิงพื้นที่
- ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินทางเลือกเชิงพื้นที่
- ขั้นตอนที่ ๕ การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนในการวางแผนเชิงพื้นที่
- ขั้นตอนที่ ๖ การรายงานผล SEA เชิงพื้นที่
- ขั้นตอนที่ ๗ การบูรณาการผล SEA เชิงพื้นที่กับการวางแผนเชิงพื้นที่
- ขั้นตอนที่ ๘ การติดตามตรวจสอบและประเมินผล SEA เชิงพื้นที่และแผนเชิงพื้นที่

ขั้นตอนที่ 1 : การกลั่นกรอง

1 การกลั่นกรองความจำเป็นในการประยุกต์ใช้ SEA เชิงพื้นที่

- เป็นแผน (Plan) เชิงพื้นที่ หรือเป็นชุดโครงการหรือกลุ่มโครงการ (Program) ในพื้นที่ที่ชัดเจน หรือไม่ (มิใช่โครงการในการพัฒนาพื้นที่)
- เป็นแผนเชิงพื้นที่ภายใต้ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ....
- แผนเชิงพื้นที่นั้นอาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในพื้นที่เป้าหมายของแผนเชิงพื้นที่และพื้นที่โดยรอบอย่างมีนัยสำคัญทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

ขั้นตอนที่ 1 : การกลั่นกรอง

2 การเตรียมการประยุกต์ใช้ SEA เชิงพื้นที่ในการวางแผนเชิงพื้นที่

การเตรียมบริบทการประยุกต์ใช้ SEA ในการวางแผนเชิงพื้นที่ เป็นการดำเนินการหลังจากทราบผลการพิจารณาการกลั่นกรองแล้วว่ามีความจำเป็นต้องประยุกต์ใช้ SEA ในการจัดทำหรือปรับปรุงแผนเชิงพื้นที่ โดยประเด็นสำคัญในการเตรียมการ เพื่อใช้ประกอบการพัฒนาขอบเขตการจ้างที่ปรึกษา (Term of Reference : TOR)

3 การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการกลั่นกรอง

การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการกลั่นกรองสามารถเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการนี้ได้หลายโอกาส

ขั้นตอนที่ 2 : การกำหนดขอบเขต SEA เชิงพื้นที่

1. การวิเคราะห์ความสอดคล้องของนโยบาย แผนและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์ของเขตเศรษฐกิจพิเศษ / แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี	วัตถุประสงค์ที่ ๑ สร้างฐานการผลิตเพื่อเชื่อมโยงกับอาเซียนและพัฒนาเมืองชายแดน	วัตถุประสงค์ที่ ๒ ดึงดูด FDI (Foreign Direct Investment) เพิ่มขีดความสามารถของประเทศและกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค
แนวทางที่ ๑: ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการลงทุน	๒	๓
แนวทางที่ ๒: ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนตามศักยภาพ	๓	๒
แนวทางที่ ๓: ใช้ประโยชน์และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม	๓	๓
...		
...		

หมายเหตุ: ระดับความสอดคล้อง

๐	๑	๒	๓	๔	๕	๖
ไม่สอดคล้องอย่างยิ่ง	ไม่สอดคล้องปานกลาง	ไม่สอดคล้องเล็กน้อย	ไม่เกี่ยวข้อง	สอดคล้องเล็กน้อย	สอดคล้องปานกลาง	สอดคล้องอย่างยิ่ง

ขั้นตอนที่ 2 : การกำหนดขอบเขต SEA เชิงพื้นที่

2. การกำหนดขอบเขตเชิงพื้นที่และเวลา

การกำหนดขอบเขตเชิงพื้นที่และเชิงเวลาเป็นการดำเนินการโดยผู้จัดทำ SEA สำหรับการวางแผนเชิงพื้นที่ซึ่งจะพิจารณาทั้งในส่วนของขอบเขตเชิงพื้นที่ และขอบเขตเชิงเวลาให้ครอบคลุมก่อนที่จะนำไปปรึกษาหารือกับผู้มีส่วนได้เสียเพื่อให้เกิดความครบถ้วนสมบูรณ์ ทั้งในเชิงหลักวิชาการและความสอดคล้องกับบริบทภูมิสังคม (พื้นที่และสังคม)

การกำหนดขอบเขตเชิงพื้นที่

1) ขอบเขตพื้นที่เป้าหมายแผนเชิงพื้นที่ว่าครอบคลุมพื้นที่
2) ขอบเขตพื้นที่ที่มีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการพัฒนา
3) ขอบเขตพื้นที่ที่สอดคล้องกับประเด็นในการคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงของผลกระทบตามตัวชี้วัด

การกำหนดขอบเขตเชิงเวลา

1) พิจารณาการกำหนดขอบเขตเชิงเวลาในการจัดทำ SEA สำหรับการวางแผนเชิงพื้นที่ให้สอดคล้องกับกรอบระยะเวลาของแผนพัฒนาฯ
2) พิจารณาการกำหนดขอบเขตเชิงเวลาในการจัดทำ SEA สำหรับการวางแผนเชิงพื้นที่ให้สอดคล้องกับขอบเขตในการวัดของตัวชี้วัดแต่ละตัวที่ส่งผลการเปลี่ยนแปลงในระยะต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ 2 : การกำหนดขอบเขต SEA เชิงพื้นที่
การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย

ปรับปรุงจาก 4 ขั้นตอนการประเมินผู้มีส่วนได้เสีย โครงการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ สำนักงาน ป.ป.ช. (2562)

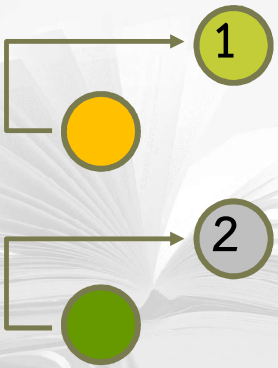
การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียเป็นขั้นตอนสำคัญในกระบวนการ SEA ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการระบุผู้มีส่วนได้เสียให้ชัดเจนในมิติของการขับเคลื่อนการพัฒนาและมิติของผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการพัฒนาและจะมีส่วนสำคัญของการกำหนดกลุ่มเป้าหมายในกระบวนการมีส่วนร่วมในแต่ละขั้นตอนของ SEA

ขั้นตอนที่ 2 : การกำหนดขอบเขต SEA เชิงพื้นที่

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย

การระบุผู้มีส่วนได้เสีย

การระบุผู้มีส่วนได้เสียของในการวางแผนพัฒนาเป็นการพิจารณาว่ามีปัจเจกบุคคล กลุ่มบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันใด ที่ได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบและมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาอย่างไร การระบุผู้มีส่วนได้เสียในขั้นตอนนี้สามารถพิจารณาความเกี่ยวข้องใน 2 มิติ

1. มิติเชิงอำนาจหรืออิทธิพลที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการขับเคลื่อนการพัฒนา
2. มิติของผลประโยชน์ที่อาจจะได้รับหรืออาจจะเสียจากการขับเคลื่อนการพัฒนา

ขั้นตอนที่ 2 : การกำหนดขอบเขต SEA เชิงพื้นที่

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย

ผลการระบุผู้มีส่วนได้เสียของการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

ลำดับที่	กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย
1	หน่วยงานภาครัฐ
	1.1 หน่วยงานระดับนโยบายในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
	1.1.1 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
	1.1.1.1 กองยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ (กพท.)
	1.1.1.2 กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กทว.)
	1.1.2 สำนักงบประมาณ
	1.2 ...
2	หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ
	2.1 ...
	2.1.1 ...
3	หน่วยงานเอกชน
	3.1 ...
	3.1.1 ...

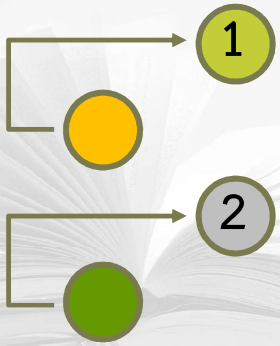
ลำดับที่	กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย
4	ภาคประชาสังคม
	4.1 ...
	4.1.1 ...
5	ภาคประชาชน
	5.1 ...
	5.1.1 ...
6	สื่อมวลชน
	6.1 ...
	6.1.1 ...
7	สถาบันการศึกษา
	7.1 ...
	7.1.1 ...
8	สถาบันทางศาสนา
	8.1 ...
	8.1.1 ...

ขั้นตอนที่ 2 : การกำหนดขอบเขต SEA เชิงพื้นที่

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย

การวิเคราะห์บทบาทและความเกี่ยวข้องของผู้มีส่วนได้เสีย

การวิเคราะห์บทบาทและความเกี่ยวข้องของผู้มีส่วนได้เสียของการพัฒนา สามารถดำเนินการโดยการวิเคราะห์ว่าผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มหรือแต่ละรายบุคคลมีความเกี่ยวข้องกันอย่างไรในการขับเคลื่อนหรือไม่มีการขับเคลื่อนการพัฒนา ใน 2 มิติ

1. มิติผลประโยชน์ (Interest
2. มิติบทบาทที่มีอิทธิพลหรือส่งผลต่อความสำเร็จของการขับเคลื่อนแผน (Influence)

ขั้นตอนที่ 2 : การกำหนดขอบเขต SEA เชิงพื้นที่

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย

การวิเคราะห์บทบาทและความเกี่ยวข้องของผู้มีส่วนได้เสีย

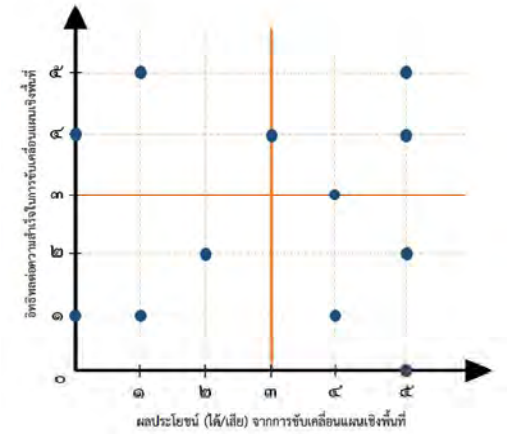
ลำดับที่	กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย	บทบาทความเกี่ยวข้องในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ	
		มิติอิทธิพลต่อความสำเร็จ	มิติผลประโยชน์ในการพัฒนา
1	หน่วยงานภาครัฐ	หน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ในการกำหนดทิศทาง กำกับดูแลและติดตามการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งในด้านนโยบาย งบประมาณ การปฏิบัติการทั้งโดยตรงและที่มีส่วนสนับสนุนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ	-
	1.1 หน่วยงานภาครัฐระดับนโยบายในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ	หน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ในการกำหนดทิศทาง กำกับดูแลและติดตามการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ	-
	1.1.1 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	หน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ในการกำหนดทิศทาง กำกับดูแลและติดตามการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในด้านนโยบายในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ	-
	1.1.2 สำนักงบประมาณ	หน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ในการกำหนดทิศทาง กำกับดูแลและติดตามการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในด้าน งบประมาณที่สนับสนุนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ	

ขั้นตอนที่ 2 : การกำหนดขอบเขต SEA เชิงพื้นที่
การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย

ระดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียกับแผนเชิงพื้นที่

ระดับความสำคัญ	มิติอิทธิพลต่อความสำเร็จของแผนเชิงพื้นที่	มิติผลประโยชน์จากการขับเคลื่อนแผนเชิงพื้นที่
๕	มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของแผนเชิงพื้นที่ในระดับสูงสุด	ได้รับหรือเสียผลประโยชน์จากการขับเคลื่อนแผนเชิงพื้นที่ในระดับสูงสุด
๔	มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของแผนเชิงพื้นที่ในระดับสูง	ได้รับหรือเสียผลประโยชน์จากการขับเคลื่อนแผนเชิงพื้นที่ในระดับสูง
๓	มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของแผนเชิงพื้นที่ในระดับปานกลาง	ได้รับหรือเสียผลประโยชน์จากการขับเคลื่อนแผนเชิงพื้นที่ในระดับปานกลาง
๒	มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของแผนเชิงพื้นที่ในระดับน้อย	ได้รับหรือเสียผลประโยชน์จากการขับเคลื่อนแผนเชิงพื้นที่ในระดับน้อย
๑	มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของแผนเชิงพื้นที่ในระดับน้อยมาก	ได้รับหรือเสียผลประโยชน์จากการขับเคลื่อนแผนเชิงพื้นที่ในระดับน้อยมาก
๐	ไม่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จ	ไม่ได้รับหรือไม่เสียผลประโยชน์จากการขับเคลื่อนแผนเชิงพื้นที่

ขั้นตอนที่ 2 : การกำหนดขอบเขต SEA เชิงพื้นที่
การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย

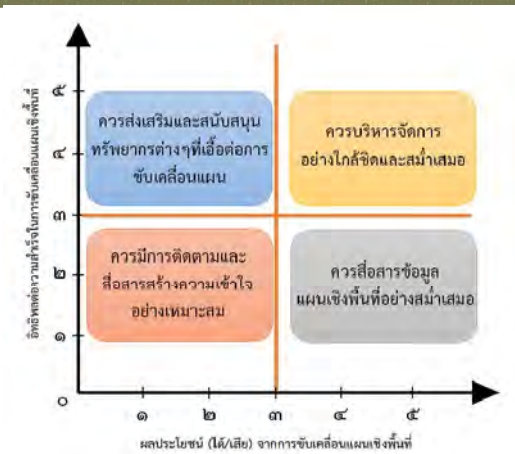
ตัวอย่างการหาค่าพิกัดความสำคัญผู้มีส่วนได้เสียกับแผนเชิงพื้นที่

ขั้นตอนที่ 2 : การกำหนดขอบเขต SEA เชิงพื้นที่
การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย

บทบาทความเกี่ยวข้องของผู้มีส่วนได้เสีย

ผู้มีส่วนได้เสีย	คำนิยามผู้มีส่วนได้เสีย
ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง (Primary stakeholder)	บุคคลหรือกลุ่มบุคคลผู้ได้รับประโยชน์ คือ ได้รับผลกระทบทางบวก หรือเสียประโยชน์ คือ ได้รับผลกระทบทางลบโดยตรงจากการพัฒนาพื้นที่ ตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของการพัฒนา เช่น ประชาชนในพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนา ประชาชนที่มีภูมิลำเนาและประชาชนที่ใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนา เป็นต้น
ผู้มีส่วนได้เสียรอง (Secondary stakeholder)	บุคคลหรือกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบ สถาบัน องค์กร ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา โดยอาจมีความเกี่ยวข้องในลักษณะเป็นผู้ลงทุนในพื้นที่เป้าหมาย ในลักษณะเป็นหน่วยงานผู้มีหน้าที่ขับเคลื่อนในเชิงปฏิบัติหรือมีความเกี่ยวข้องโดยเป็นหน่วยงาน สถาบันที่มิได้มีหน้าที่โดยตรง แต่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนาเช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา องค์กรพัฒนาเอกชนที่ไม่แสวงหาผลประโยชน์ เป็นต้น
ผู้มีส่วนได้เสียหลัก (Key stakeholder)	ผู้มีส่วนได้เสียของการพัฒนาที่มีความสำคัญหรือมีบทบาทอำนาจที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่

ขั้นตอนที่ 2 : การกำหนดขอบเขต SEA เชิงพื้นที่
การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย

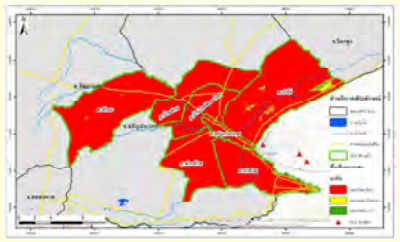
การกำหนดแนวทางการมีส่วนร่วมสำหรับผู้มีส่วนได้เสียของแผนเชิงพื้นที่
ที่มา: ปรับปรุงจากการมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้เสีย ศูนย์พัฒนาธุรกิจเพื่อความยั่งยืน (มปป.)

ขั้นตอนที่ 2 : การกำหนดขอบเขต SEA เชิงพื้นที่

การวิเคราะห์ข้อมูลฐาน

1. การวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่

การจัดทำ SEA สำหรับการวางแผนเชิงพื้นที่ จำเป็นต้องทำความเข้าใจพื้นที่ให้ชัดเจน เพื่อป้องกันผลกระทบสิ่งแวดล้อมในทุกมิติในขั้นต้น คือการทำความเข้าใจสภาพพื้นที่เป้าหมายของการวางแผนเชิงพื้นที่ และควรจะทำการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ (Spatial Analysis) โดยอาศัยเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศเข้ามาช่วย

2.การวิเคราะห์และกำหนดกรอบแนวคิดเชิงปัญหาของพื้นที่

กระบวนการวิเคราะห์กรอบแนวคิดเชิงปัญหาของพื้นที่เป้าหมายของการวางแผนเชิงพื้นที่เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของการวิเคราะห์ข้อมูลฐานของพื้นที่เป้าหมายของการวางแผนเชิงพื้นที่

ขั้นตอนที่ 2 : การกำหนดขอบเขต SEA เชิงพื้นที่

การวางเป้าหมายการพัฒนา

เป้าหมายการพัฒนา คือ ภาพที่คาดหวังให้เกิดขึ้นในอนาคตโดยมีพื้นฐานอยู่บนความเป็นจริงในปัจจุบัน (สศช., 2564)

- เป้าหมายการพัฒนาของแผนพัฒนาที่ครอบคลุมเหนือการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- เป้าหมายการพัฒนาของประเทศไทยในระยะยาว
- เป้าหมายข้อตกลงความร่วมมือระหว่างประเทศ
- ความคาดหวังและความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- ศักยภาพ ความพร้อมและข้อจำกัดของพื้นที่เป้าหมายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

เป้าหมายการพัฒนาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

"เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจในประเทศและประเทศในอนุภูมิภาคขับเคลื่อนโดยเศรษฐกิจมูลค่าสูง เพื่อเชื่อมโยงกับการพัฒนาในพื้นที่บนฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีความยั่งยืน"

ขั้นตอนที่ 2 : การกำหนดขอบเขต SEA เชิงพื้นที่

การวิเคราะห์เพื่อระบุประเด็นการพัฒนา และวัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืน

ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์และกำหนดประเด็นการพัฒนาของการวางแผนเชิงพื้นที่

1. เป้าหมายการพัฒนาของการวางแผนเชิงพื้นที่
2. ผลการวิเคราะห์ความคาดหวังและความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย
3. ผลการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่เป้าหมายของการวางแผนเชิงพื้นที่
4. ผลการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุในพื้นที่เป้าหมายของการวางแผนเชิงพื้นที่
5. ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของนโยบาย แผนและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
6. ผลการวิเคราะห์แนวโน้มสิ่งแวดล้อมของพื้นที่เป้าหมายของการ วางแผนเชิงพื้นที่

ขั้นตอนที่ 2 : การกำหนดขอบเขต SEA เชิงพื้นที่

การวิเคราะห์เพื่อระบุประเด็นการพัฒนา และวัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืน

การวิเคราะห์และกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของการวางแผนเชิงพื้นที่ต้องวิเคราะห์และพิจารณาข้อมูลเหล่านี้ร่วมกัน

- เป้าหมายการพัฒนาของ การวางแผนเชิงพื้นที่
- ผลการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่เป้าหมายของการ วางแผนเชิงพื้นที่
- ผลการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุในพื้นที่เป้าหมายของการ วางแผนเชิงพื้นที่
- ผลการวิเคราะห์แนวโน้มสิ่งแวดล้อมของพื้นที่เป้าหมายของการ วางแผนเชิงพื้นที่

ขั้นตอนที่ 2 : การกำหนดขอบเขต SEA เชิงพื้นที่

การกำหนดตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดการวางแผนเชิงพื้นที่เป็นสิ่งที่ใช้เพื่อบ่งชี้สภาพหรือสภาวะของการวางแผนเชิงพื้นที่ ที่ใช้วัดหรือบ่งชี้สภาพปกติและการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นจากประเด็นการพัฒนาที่ได้กำหนดขึ้น ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ และเป็นตัวชี้วัดโดยตรง (Direct) หรือโดยอ้อม (Proxy) หรือตัวแทนตัวชี้วัด (Proxy indicator) ได้

การคัดเลือกตัวชี้วัด มีข้อควรพิจารณา

- สอดคล้องกับประเด็นการพัฒนาและวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
- เป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และความพร้อมของข้อมูล

- สามารถติดตามตรวจสอบได้อย่างต่อเนื่อง ในระยะยาว
- ไม่ซับซ้อน แต่สามารถสะท้อนการเปลี่ยนแปลงได้อย่างแม่นยำ

ขั้นตอนที่ 2 : การกำหนดขอบเขต SEA เชิงพื้นที่

การกำหนดตัวชี้วัด

ตัวอย่างการกำหนดตัวชี้วัดประเด็นการพัฒนาของพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

ประเด็นการพัฒนา : การส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงบนฐานทรัพยากร”	
วัตถุประสงค์การพัฒนาที่ยั่งยืน	
1. เพื่อยกระดับการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรมูลค่าสูงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	
2. เพื่อส่งเสริมการทำการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	
3. เพื่อส่งเสริมและผลักดันการทำการเกษตรให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และความต้องการของอุตสาหกรรมเป้าหมายและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง	
ตัวชี้วัด	**ขอบเขตและวิธีการวัด**
1.1 ร้อยละมูลค่าการค้าชายแดนต่อปี	- รวบรวมข้อมูลด้านการค้าชายแดนของจังหวัดสระแก้วจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยนำข้อมูลเทียบกับฐานข้อมูลของมูลค่าการค้าชายแดนในปีก่อนหน้า - ขอบเขตการประเมินเชิงพื้นที่ครอบคลุมพื้นที่เป้าหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วและพื้นที่เกี่ยวข้อง - ขอบเขตเชิงเวลาตามรอบของแผนการพัฒนาจังหวัดสระแก้ว
1.2 เงินลงทุนรวมในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายและกิจการเป้าหมายที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ	...
1.3 ปริมาณผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว	...
1.4 รายได้แรงงานตามโอกาสการจ้างงานและตำแหน่งงาน	...

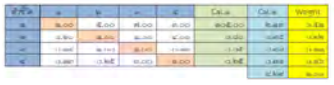
ขั้นตอนที่ 2 : การกำหนดขอบเขต SEA เชิงพื้นที่

การกำหนดตัวชี้วัด

ตัวอย่างการจัดลำดับความสำคัญตัวชี้วัดด้วยเทคนิค AHP

ตัวชี้วัด	ระดับความสำคัญ																ตัวชี้วัด
	๑/	๑/๒	๑/๓	๑/๔	๑/๕	๑/๖	๑/๗	๑/๘	๑/๙	๑/๑๐	๑/๑๑	๑/๑๒	๑/๑๓	๑/๑๔	๑/๑๕	๑/๑๖	
๑. ร้อยละมูลค่าการค้าชายแดนต่อปี					√												๒. เงินลงทุนรวมในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายและกิจการเป้าหมายที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ
			√														๓. ปริมาณผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว
						√											๔. รายได้แรงงานตามโอกาสการจ้างงานและตำแหน่งงาน
๒. เงินลงทุนรวมในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายและกิจการเป้าหมายที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ							√										๓. ปริมาณผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว
					√												๔. รายได้แรงงานตามโอกาสการจ้างงานและตำแหน่งงาน
๓. ปริมาณผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว									√								๔. รายได้แรงงานตามโอกาสการจ้างงานและตำแหน่งงาน

๑	๑/	๑/	๑/	๑/
ความสำคัญเท่ากัน	ความสำคัญมากกว่าระดับน้อย	ความสำคัญมากกว่าระดับปานกลาง	ความสำคัญมากกว่าระดับมาก	ความสำคัญมากกว่าระดับมากที่สุด
๒, ๔, ๖, ๘ คือค่าระดับความสำคัญในกรณีที่มีความเห็นไม่สามารถให้ค่าระดับความสำคัญที่ชัดเจนได้				

ขั้นตอนที่ 2 : การกำหนดขอบเขต SEA เชิงพื้นที่

การกำหนดตัวชี้วัด

ตัวอย่างค่าระดับความสำคัญของตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด	ระดับความสำคัญ
1.1 ร้อยละมูลค่าการค้าชายแดนต่อปี	0.51
1.2 เงินลงทุนรวมในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายและกิจการเป้าหมายที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ	0.22
1.3 ปริมาณผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว	0.11
1.4 รายได้แรงงานตามโอกาสการจ้างงานและตำแหน่งงาน	0.16

ขั้นตอนที่ 2 : การกำหนดขอบเขต SEA เชิงพื้นที่

การประเมินข้อมูลฐาน

การประเมินข้อมูลฐานเป็นการจัดเตรียมข้อมูลฐานของพื้นที่เป้าหมายการวางแผนเชิงพื้นที่ เพื่อทบทวนข้อมูลสิ่งแวดล้อมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันของพื้นที่เป้าหมายของการวางแผนเชิงพื้นที่ ประกอบด้วย

1) การวิเคราะห์ข้อมูลฐาน

1.1) การวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่

1.2) การวิเคราะห์และกำหนดกรอบแนวคิดเชิงปัญหาของพื้นที่

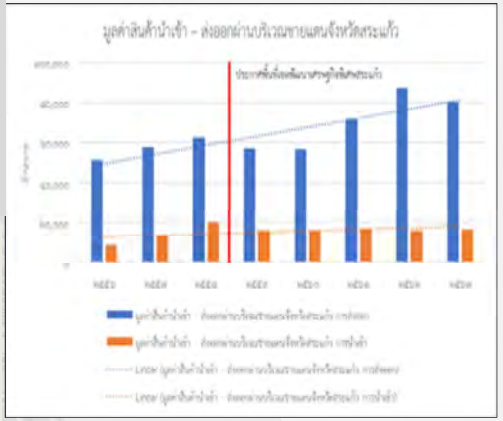

การประเมินข้อมูลฐาน

ขั้นตอนที่ 2 : การกำหนดขอบเขต SEA เชิงพื้นที่

การประเมินข้อมูลฐาน

วิธีการและเทคนิคที่ใช้ในขั้นตอนการประเมินข้อมูลฐาน ได้แก่ Trend Analysis (การวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง) เพื่อเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของตัวชี้วัดประเด็นการพัฒนาต่าง ๆ จากอดีตจนถึงปัจจุบันและทราบทิศทางและระดับความรวดเร็วหรือชะลอการเปลี่ยนแปลงของประเด็นการพัฒนาต่าง ๆ ทั้งในทางบวกและลบ

ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูลฐานด้านเศรษฐกิจในตัวชี้วัดที่ 1 ร้อยละของมูลค่าการค้าชายแดนต่อปี

อัตราการเพิ่มขึ้นของมูลค่าการค้าชายแดนในระยะที่ผ่านมา (พ.ศ. 2560-2564) เท่ากับร้อยละ 7.4 ต่อปี โดยคาดการณ์ว่าในอนาคต 10 ปี จะช่วยทำให้ให้อัตราการเพิ่มขึ้นของมูลค่าสินค้านำเข้า - ส่งออกชายแดนจังหวัดสระแก้วเพิ่มมากขึ้นในอัตราเฉลี่ยอย่างน้อยร้อยละ 40 ต่อปี

ขั้นตอนที่ 3 : การพัฒนาทางเลือกในการวางแผนเชิงพื้นที่

ตัวอย่างทางเลือกการพัฒนาของพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

ทางเลือกการพัฒนาที่ 1

เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและประเทศในอนุภูมิภาค ขับเคลื่อนโดยการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ เกษตรแปรรูป และเศรษฐกิจชุมชนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความเชื่อมโยงกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่

ทางเลือกการพัฒนาที่ 2

เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและประเทศในอนุภูมิภาค ขับเคลื่อนโดยการพัฒนาระบบโลจิสติกส์และอุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ-หมุนเวียน-สีเขียว เพื่อสร้างความเชื่อมโยงกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่

ทางเลือกการพัฒนาที่ 3

เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและประเทศในอนุภูมิภาค ขับเคลื่อนโดยการพัฒนาระบบโลจิสติกส์และกิจกรรมเศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความเชื่อมโยงกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ผ่านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ขั้นตอนที่ 3 : การพัฒนาทางเลือกในการวางแผนเชิงพื้นที่

ตัวอย่างประเด็นการตรวจสอบทางเลือกการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ลำดับที่	ประเด็นการตรวจสอบทางเลือก	ใช่	ไม่ใช่
1	ในกระบวนการ SEA มีการพัฒนาทางเลือกในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ หรือไม่		
2	การพัฒนาทางเลือกในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษได้นำข้อมูลจากการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมในกระบวนการ SEA หรือไม่		
3	ทางเลือกการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษได้มีการพิจารณาขอบเขตเชิงภูมิศาสตร์และความสอดคล้องตามลำดับขั้นและวัตถุประสงค์ของแผน หรือแผนงานที่เกี่ยวข้อง หรือไม่ (Realistic)		
4	ทางเลือกการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษได้รับการพัฒนาบนฐานข้อมูลสถานภาพด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นจริงของพื้นที่ หรือไม่ (Reasonable)		
5	ทางเลือกการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสามารถดำเนินการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติภายในระยะเวลาและทรัพยากรภายใต้แผนหรือแผนงาน หรือไม่ (Implementable)		
6	มีความเป็นไปได้ของทางเลือกในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งในเชิงเทคนิคและเชิงสถาบัน หรือไม่ (Viable)		
7	มีทางเลือกในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจนไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์การพัฒนาที่ยั่งยืนได้		
8	ทางเลือกในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ทั้งในส่วนกรอบแนวคิดของทางเลือกและการอธิบายความของแนวทางการพัฒนา หรือไม่		
9	ทางเลือกการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษได้มีการระบุแนวทางการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่ชัดเจนพร้อมทั้งการอธิบายข้อมูลในรูปแบบแผนที่		

ขั้นตอนที่ 4 : การประเมินทางเลือกการพัฒนา

- พิจารณาว่าทางเลือกการวางแผนเชิงพื้นที่ ใดที่มีความเหมาะสมในการดำเนินงาน
- เปรียบเทียบและคัดเลือกให้ได้ทางเลือกที่เหมาะสม

1. การคาดการณ์และประเมินผลกระทบทางเลือก
   1.1 การคาดการณ์ผลกระทบจากทางเลือก
   1.2 การประเมินผลกระทบของทางเลือก

2. การเปรียบเทียบและระบุทางเลือกที่เหมาะสม

ขั้นตอนที่ 4 : การประเมินทางเลือกการพัฒนา

การคาดการณ์และประเมินผลกระทบทางเลือก

1 ตัวชี้วัดคือผลการเปลี่ยนแปลงหรือผลกระทบการสะสม (Cumulative Impact) จากทุก ๆ แนวทางการพัฒนาซึ่งจะเกิดขึ้นทั้งในพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนา

ผลกระทบสะสม (Cumulative impact) เป็นผลกระทบทั้งทางตรงและ ทางอ้อมที่สะสมจากการดำเนินแผน แผนงานและโครงการต่าง ๆ ในพื้นที่เดียวกันหรือในกลุ่มประชากรเดียวกันซึ่งบางครั้งทำให้ผลกระทบรุนแรงเกินกว่าที่คาดการณ์ไว้

1. แต่ละแนวทางการพัฒนาของแต่ละทางเลือกสามารถส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงหรือผลกระทบในตัวชี้วัดเดียวกันได้
2. จำเป็นต้องรวบรวมผลการเปลี่ยนแปลงหรือผลกระทบในภาพรวมของทุกแนวทางการพัฒนาในแต่ละทางเลือก
3. มีส่วนที่ส่งผลการเปลี่ยนแปลงหรือผลกระทบสู่ภายนอกพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนาพื้นที่หรือที่เรียกว่าผลกระทบสะสมข้ามแดน (Transboundary Cumulative Impact)
4.
5.

ขั้นตอนที่ 4 : การประเมินทางเลือกการพัฒนา

การประเมินผลกระทบของทางเลือก

- ทำการประเมินขนาดของผลกระทบโดยใช้กระบวนการตัดสินใจของผู้เชี่ยวชาญ (Expert Judgement)
- สามารถดำเนินการในลักษณะที่แยกกันประเมินของแต่ละผู้เชี่ยวชาญและนำมาประมวลผลในภาพรวมร่วมกันเป็นค่าเฉลี่ยของขนาดผลกระทบ
- การอภิปรายร่วมกันในการสนทนากลุ่มเพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับทิศทางและขนาดของผลกระทบ

ขนาด/ระดับผลกระทบ	ความหมาย
- 3	มีผลกระทบทางลบมากต่อองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ภายใต้ตัวชี้วัด
- 2	มีผลกระทบทางลบปานกลางน้อยต่อองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ ภายใต้ตัวชี้วัด
- 1	มีผลกระทบทางลบน้อยต่อองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ภายใต้ตัวชี้วัด
0	ไม่มีการเปลี่ยนแปลงจากการพัฒนาพื้นที่ต่อองค์ประกอบต่าง ๆ ในพื้นที่เป้าหมายและนอกพื้นที่เป้าหมาย ภายใต้ตัวชี้วัด
+ 1	มีผลกระทบทางบวกน้อยต่อองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ภายใต้ตัวชี้วัด
+ 2	มีผลกระทบทางบวกปานกลางต่อองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ ภายใต้ตัวชี้วัด
+ 3	มีผลกระทบทางบวกมากต่อองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ภายใต้ตัวชี้วัด

ขั้นตอนที่ 4 : การประเมินทางเลือกการพัฒนา

การเปรียบเทียบและระบุทางเลือกที่เหมาะสม

- ทราบขนาดของการเปลี่ยนแปลงหรือขนาดของผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นของแต่ละทางเลือกตามตัวชี้วัดที่กำหนดแล้ว
- นำมาพิจารณาร่วมกับค่านำหนักหรือค่าระดับความสำคัญของตัวชี้วัด
- ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้นั้นมีทิศทางของการวัดในการเปลี่ยนแปลงทางบวกหรือทางลบ
- นำมาประมวลผลการเปรียบเทียบทางเลือกในการวางแผนเชิงพื้นที่ เพื่อที่จะระบุทางเลือกที่เหมาะสมจากผลคะแนนรวมของแต่ละทางเลือก

ขั้นตอนที่ 4 : การประเมินทางเลือกการพัฒนา

ตัวอย่างการประมวลผลการเปรียบเทียบทางเลือกของ การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ตัวชี้วัด	ค่าน้ำหนัก	สภาพตามปกติ	ทางเลือกที่ 1	ทางเลือกที่ 2	ทางเลือกที่ 3
		ผลกระทบ	ผลกระทบ	ผลกระทบ	ผลกระทบ
1.ร้อยละของมูลค่าการค้าชายแดนต่อปี (+)	0.51	- 2 (-1.02)	+ 1 (0.51)	+ 2 (1.02)	+ 2 (1.02)
2. เงินลงทุนรวมในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายและกิจการเป้าหมายที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ (+)	0.22	- 2 (-0.44)	+ 1 (0.22)	+ 2 (0.44)	+ 3 (0.66)
3. ปริมาณผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว (+)	0.11	0 (0)	+ 1 (0.11)	+ 2 (0.22)	+ 3 (0.33)
4 รายได้แรงงานตามโอกาสการจ้างงานและตำแหน่งงาน (+)	0.16	- 1 (-0.16)	+ 1 (0.16)	+ 2 (0.32)	+ 2 (0.32)
รวม	1	**-1.62**	**1.00**	**2.00**	**2.33**

ขั้นตอนที่ 5 : การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน

การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน (Measures for sustainability) ของแต่ละทางเลือก เป็นแนวทางหรือวิธีการดำเนินงานเพื่อช่วยให้ประเด็นยุทธศาสตร์บรรลุตามวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อทำให้เกิดความยั่งยืนในระยะยาว โดยมาตรการเพื่อความยั่งยืน มี มาตรการ 3 รูปแบบ

- **มาตรการส่งเสริม (Enhancement)** เป็นแนวทางหรือวิธีการที่จะช่วยพัฒนาและส่งเสริมให้ผลลัพธ์ของทางเลือกนั้น ก่อให้เกิดประโยชน์เพิ่มมากขึ้น
- **มาตรการหลีกเลี่ยง (Avoidance)** เป็นการปรับเปลี่ยนแนวทางหรือวิธีการอื่น ๆ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบทางลบจากการดำเนินงานตามทางเลือก
- **มาตรการลดหรือบรรเทา (Mitigation/ Reduction)** เป็นแนวทางหรือวิธีการที่ลดหรือบรรเทาผลกระทบทางลบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามทางเลือกให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

ขั้นตอนที่ 6 : การรายงานผล SEA เชิงพื้นที่

- การจัดทำรายงานการศึกษา SEA เป็นการสรุปผลการดำเนินงาน SEA ทุกขั้นตอน เพื่อใช้ในการดำเนินงานและการติดตาม ประเมินผลของแผน และเพื่อสื่อสารต่อประชาชน
- รายงาน SEA ที่ดีควรแสดงให้เห็นถึงการเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียและเชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ
- เมื่อจัดทำรายงาน SEA แล้ว ควรนำไปรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียและนำกลับมาทบทวนปรับปรุงให้ดีขึ้นอีกครั้ง เพื่อให้ได้รายงานที่มีความสมบูรณ์ น่าเชื่อถือ และเป็นที่ยอมรับของสาธารณะก่อนนำไปบูรณาการจัดทำร่างแผน ซึ่งบูรณาการกับ SEA ต่อไป
- การจัดทำรายงาน SEA ควรมี 2 ฉบับ ประกอบด้วย 1) รายงานวิชาการ และ 2) รายงานฉบับประชาชน

ขั้นตอนที่ 6 : การรายงานผล SEA เชิงพื้นที่

รายงาน SEA ฉบับวิชาการ

บทสรุปผู้บริหาร	
บทที่ 1	บทนำ
	1.1 หลักการและเหตุผล
	1.2 วัตถุประสงค์ของการจัดทำ SEA เชิงพื้นที่
	1.3 พื้นที่เป้าหมายของการวางแผนเชิงพื้นที่
	1.4 กรอบการดำเนินการและวิธีการจัดทำ
	1.5 ระยะเวลาการดำเนินการจัดทำ
	1.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับ
บทที่ 2	การกำหนดขอบเขต
	2.1 การทบทวนและวิเคราะห์แผนและยุทธศาสตร์และข้อมูลที่เกี่ยวข้องและการระบุประเด็นสำคัญในการจัดทำ SEA เชิงพื้นที่
	2.2 การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียและการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วมของการพัฒนา
	2.3 การวิเคราะห์ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าหมายการพัฒนา วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และตัวชี้วัด
	2.4 การประเมินข้อมูลฐาน
บทที่ 3	การพัฒนาและการประเมินทางเลือก
	3.1 การพัฒนาทางเลือกของการวางแผนเชิงพื้นที่
	3.1 การประเมินทางเลือกของการวางแผนเชิงพื้นที่
บทที่ 4	การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน
บทที่ 5	การมีส่วนร่วมในกระบวนการ SEA ของการวางแผนเชิงพื้นที่
	5.1 หลักการและเหตุผล
	5.2 วัตถุประสงค์
	5.3 ขั้นตอนการดำเนินงาน
	5.4 ผลการดำเนินงานการมีส่วนร่วม
	5.5 สรุปผลการดำเนินงาน
บทที่ 6	บทสรุปและข้อเสนอแนะ (เชิงนโยบาย)
บรรณานุกรม/ เอกสารอ้างอิง	

ขั้นตอนที่ 6 : การรายงานผล SEA เชิงพื้นที่

รายงาน SEA ฉบับประชาชน

รายงานฉบับประชาชนใช้สื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อให้ข้อมูลและชี้แจงผลของการจัดทำ SEA ซึ่งองค์ประกอบและเนื้อหาของรายงานมีประเด็นสำคัญที่คล้ายกับรายงานวิชาการ แต่เน้นสรุปประเด็นสำคัญที่ได้จากการจัดทำ SEA และผลจากการมีส่วนร่วม โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย สามารถสื่อสารไปยังกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียได้อย่างครอบคลุม ครบถ้วนทุกประเด็น

บทสรุปสำหรับประชาชน

บทที่ 1

ให้ข้อมูลสรุปโดยสังเขปเรื่องวัตถุประสงค์ พื้นที่ศึกษา ระยะเวลา วิธีการวางแผนเชิงพื้นที่และผลที่คาดว่าจะได้รับ โดยแสดงเป็นแผนที่ รูปภาพ หรือแผนผังที่เข้าใจง่าย สั้นกระชับ

บทที่ 2

ชี้แจงกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการจัดทำ SEA ของการวางแผนเชิงพื้นที่ ได้แก่ การกำหนดขอบเขต การพัฒนาและการประเมินทางเลือก การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน โดยแสดงเป็นกล่องข้อความ แผนภูมิ และรูปภาพประกอบ

บทที่ 3

แจ้งให้ทราบว่า ทางเลือกที่เหมาะสมจากผลการวางแผนเชิงพื้นที่เป็นอย่างไร ข้อดีและข้อควรคำนึงถึง พร้อมกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนในการได้มาซึ่งทางเลือกที่เหมาะสมและมาตรการเพื่อความยั่งยืนโดยสังเขปและไม่ใช้คำที่เป็นเทคนิคและวิชาการมากเกินไป

บทที่ 4

แจ้งโอกาสการมีส่วนร่วมในการติดตามผลการนำทางเลือกที่เหมาะสมและมาตรการต่าง ๆ ไปใช้ในการวางแผนเชิงพื้นที่ รวมถึงแจ้งบทบาทของผู้มีส่วนได้เสียหลังจากการจัดทำ SEA โดยสังเขปพร้อมระบุระยะเวลาให้เข้าใจชัดเจน

ขั้นตอนที่ 7 : การบูรณาการผล SEA กับการวางแผนเชิงพื้นที่

เป้าหมายของการใช้ SEA เชิงพื้นที่ คือการนำผลลัพธ์ของกระบวนการ SEA ผนวกเข้ากับแผนที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนเชิงพื้นที่นั้น และขับเคลื่อนการใช้ SEA สู่การสนับสนุนให้การวางแผนเชิงพื้นที่บรรลุการพัฒนาพื้นที่อย่างยั่งยืน ดังนั้นขั้นตอนสุดท้ายนี้ จึงมีความสำคัญต่อสัมฤทธิ์ผลของการใช้ SEA ดังนั้นการบูรณาการ SEA เชิงพื้นที่ จึงต้องกำหนดวิธีการและแนวทางการบูรณาการ

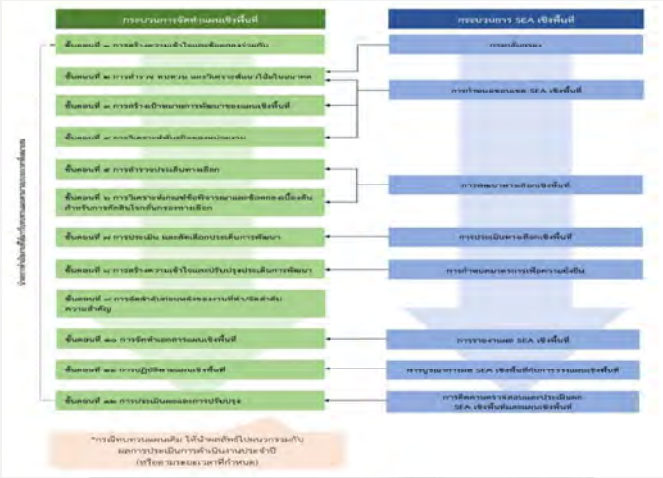
1

ขั้นตอน กระบวนการและผลลัพธ์ของ SEA และการการวางแผนเชิงพื้นที่

2

การขับเคลื่อนการวางแผนเชิงพื้นที่ไปสู่การปฏิบัติ

ขั้นตอน กระบวนการและผลลัพธ์ของ SEA และการวางแผนเชิงพื้นที่

บทสรุป

สรุปตัวอย่างวิธีการและเทคนิคที่ใช้ในขั้นตอน SEA สำหรับการวางแผนเชิงพื้นที่

ขั้นตอนการใช้ SEA	วิธีการ/เทคนิคที่ใช้ (ตัวอย่าง)	ผลผลิตที่ได้จากการใช้วิธีการ/เทคนิค
ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดขอบเขตการวางแผนเชิงพื้นที่		
1.1 การวิเคราะห์ความสอดคล้องของนโยบาย แผน และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	- Compatibility Analysis (การวิเคราะห์ความสอดคล้อง)	การประเมินให้ทราบระดับของความเหมาะสมของแผนพัฒากับนโยบายยุทธศาสตร์ และแผนต่างๆ ทั้งในระดับที่เหนือกว่า เท่ากัน หรือต่ำกว่า
1.2 การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย	- Stakeholder Quadrant (แผนที่ระบุบทบาทความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย) - Pyramid of Stakeholders Mapping (แผนที่พีระมิดระดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย) - Identification of Participation Level for Stakeholders (การระบุระดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย) - Stakeholder mapping diagram for communication action (ไดอะแกรมระบุประโยชน์และผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสีย)	ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง โดยอ้อมมีใครบ้าง ใครเป็นผู้แทน และลำดับความสำคัญของตัวแทนของผู้มีส่วนได้เสียที่มีบทบาทต่าง ๆ ได้รับประโยชน์และเกี่ยวข้องได้รับผลกระทบ การระบุวิธีที่จะใช้ในการสื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสียที่มีความสำคัญแตกต่างกัน แผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม ที่ระบุว่าจะใช้วิธีการสื่อสารอะไร เมื่อไร และในขั้นตอนไหน ตลอดกระบวนการศึกษา SEA และการจัดทำแผนการพัฒนา ตามขอบเขตเชิงพื้นที่และเวลา

สรุปตัวอย่างวิธีการและเทคนิคที่ใช้ในขั้นตอน SEA สำหรับการวางแผนเชิงพื้นที่

ขั้นตอนการใช้ SEA	วิธีการ/เทคนิคที่ใช้ (ตัวอย่าง)	ผลผลิตที่ได้จากการใช้วิธีการ/เทคนิค
ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดขอบเขตการวางแผนเชิงพื้นที่		
1.3 การวางเป้าหมายการพัฒนา	Stakeholder participation workshop (การประชุมเชิงปฏิบัติการผู้มีส่วนได้เสีย)	การกำหนดเป้าหมายการพัฒนา โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย
1.4 การวิเคราะห์และบ่งชี้ประเด็นการพัฒนาและวัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืน	Stakeholder participation workshop (การประชุมเชิงปฏิบัติการผู้มีส่วนได้เสีย) - In-Depth Interview (การสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้เสียเชิงลึก) - Role-Play (การสมมุติบทบาทเป็นผู้มีส่วนได้เสีย) - Content Analysis (การวิเคราะห์ประเด็นเนื้อหา) - Strategic Issues Synthesis (การวิเคราะห์ประเด็นยุทธศาสตร์)	การวิเคราะห์และกำหนดประเด็นการพัฒนาของการวางแผนเชิงพื้นที่ โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย การประมวลผลข้อมูลและสังเคราะห์ประเด็นการพัฒนาของการวางแผนเชิงพื้นที่ภายใต้กรอบของเป้าหมายการวางแผนเชิงพื้นที่ การระบุและวิเคราะห์ประเด็นปัญหาและความคาดหวังจากผู้มีส่วนได้เสียต่อแผนการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ การหาสาเหตุต้นตอของปัญหาและโอกาสในการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ การวิเคราะห์บ่งชี้ประเด็นการพัฒนาหรือประเด็นยุทธศาสตร์ของการวางแผนเชิงพื้นที่ ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่ใช้ในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาและตัวชี้วัด

สรุปตัวอย่างวิธีการและเทคนิคที่ใช้ในขั้นตอน SEA สำหรับการวางแผนเชิงพื้นที่

ขั้นตอนการใช้ SEA	วิธีการ/เทคนิคที่ใช้ (ตัวอย่าง)	ผลผลิตที่ได้จากการใช้วิธีการ/เทคนิค
ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดขอบเขตการวางแผนเชิงพื้นที่		
1.5 การกำหนดตัวชี้วัด	- Indicator verification (การตรวจสอบความใช้ได้ของตัวชี้วัด)	การระบุตัวชี้วัดทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพสำหรับสภาพหรือสภาวะของประเด็นการพัฒนาที่กำหนดขึ้น และพิจารณาความเหมาะสม ความครอบคลุม ความสอดคล้อง ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และการใช้ในการติดตามตรวจสอบ
1.6 การประเมินข้อมูลฐาน	Trend Analysis (การวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง)	ความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของตัวชี้วัดประเด็นการพัฒนาต่าง ๆ จากอดีตจนถึงปัจจุบันและทราบทิศทางและระดับความรวดเร็วหรือชะลอการเปลี่ยนแปลงของประเด็นการพัฒนาต่าง ๆ ทั้งในทางบวกและลบ

สรุปตัวอย่างวิธีการและเทคนิคที่ใช้ในขั้นตอน SEA สำหรับการวางแผนเชิงพื้นที่

ขั้นตอนการใช้ SEA	วิธีการ/เทคนิคที่ใช้ (ตัวอย่าง)	ผลผลิตที่ได้จากการใช้วิธีการ/เทคนิค
ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดขอบเขตการวางแผนเชิงพื้นที่		
1.5 การกำหนดตัวชี้วัด	- Indicator verification (การตรวจสอบความใช้ได้ของตัวชี้วัด)	การระบุตัวชี้วัดทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพสำหรับสภาพหรือสภาวะของประเด็นการพัฒนาที่กำหนดขึ้น และพิจารณาความเหมาะสม ความครอบคลุม ความสอดคล้อง ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และการใช้ในการติดตามตรวจสอบ
1.6 การประเมินข้อมูลฐาน	Trend Analysis (การวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง)	ความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของตัวชี้วัดประเด็นการพัฒนาต่าง ๆ จากอดีตจนถึงปัจจุบันและทราบทิศทางและระดับความรวดเร็วหรือชะลอการเปลี่ยนแปลงของประเด็นการพัฒนาต่าง ๆ ทั้งในทางบวกและลบ

สรุปตัวอย่างวิธีการและเทคนิคที่ใช้ในขั้นตอน SEA สำหรับการวางแผนเชิงพื้นที่

ขั้นตอนการใช้ SEA	วิธีการ/เทคนิคที่ใช้ (ตัวอย่าง)	ผลผลิตที่ได้จากการใช้วิธีการ/เทคนิค
ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาทางเลือกการวางแผนเชิงพื้นที่		
	- Strategic Action Analysis (การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาของทางเลือก) - Checklist of alternative suitability (รายการตรวจสอบความเหมาะสมของทางเลือก)	การออกแบบทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ และทางเลือกสภาพตามปกติ ซึ่งแสดงลักษณะและผลกระทบที่มีต่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาและวัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืนของการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ

สรุปตัวอย่างวิธีการและเทคนิคที่ใช้ในขั้นตอน SEA สำหรับการวางแผนเชิงพื้นที่

ขั้นตอนการใช้ SEA	วิธีการ/เทคนิคที่ใช้ (ตัวอย่าง)	ผลผลิตที่ได้จากการใช้วิธีการ/เทคนิค
ขั้นตอนที่ 3 การประเมินทางเลือกการวางแผนเชิงพื้นที่		
3.1 การพิจารณาผลกระทบของทางเลือกในอนาคต	- Scenarios Analysis (การวิเคราะห์คาดการณ์ภาพอนาคต)	การวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของตัวชี้วัด จากอดีต ปัจจุบัน และการคาดการณ์ภาพอนาคตของทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ เปรียบเทียบกับสภาพตามปกติ
3.2 การประเมินตัดสินใจทางเลือกที่เหมาะสม	- Rating and Ranking of Alternatives (การจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกต่าง ๆ) - Comparison matrix for positive and negative impacts (เมทริกเปรียบเทียบผลกระทบทางบวกและทางลบของทางเลือกต่างๆ) - Multiple Criteria Analysis (การวิเคราะห์เกณฑ์หลากหลายทาง เพื่อประเมินทางเลือก)	ผลกระทบทางบวกและทางลบทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และผลการประเมินทางเลือกต่าง ๆ และทางเลือกที่เหมาะสม

สรุปตัวอย่างวิธีการและเทคนิคที่ใช้ในขั้นตอน SEA สำหรับการวางแผนเชิงพื้นที่

ขั้นตอนการใช้ SEA	วิธีการ/เทคนิคที่ใช้ (ตัวอย่าง)	ผลผลิตที่ได้จากการใช้วิธีการ/เทคนิค
ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนในการวางแผนเชิงพื้นที่		
4.1 มาตรการสนับสนุนทางเลือกที่เหมาะสม	- Brainstorming with stakeholders (การระดมความคิดเห็นร่วมกับผู้มีส่วนได้เสีย)	มาตรการส่งเสริม มาตรการลดผลกระทบ และมาตรการหลีกเลี่ยงผลกระทบ

กระบวนการมีส่วนร่วมใน SEA เชิงพื้นที่

การมีส่วนร่วมใน SEA เชิงพื้นที่

แนวทางการกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการสื่อสารและการมีส่วนร่วมสำหรับการจัดทำ SEA

ในการกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการสื่อสารและการมีส่วนร่วมสำหรับ SEA ในการจัดทำแผนพัฒนาเชิงพื้นที่โดยการกำหนดกลุ่มเป้าหมายและผู้มีส่วนได้เสีย ควรพิจารณาคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมในแต่ละขั้นตอนของ SEA ที่มุ่งประชาสัมพันธ์ สื่อสารข้อมูลให้กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่มีเกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนทั้งในพื้นที่เป้าหมายของแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ รวมทั้งผู้มีส่วนได้เสียที่มีความเกี่ยวข้องที่อยู่ภายนอกพื้นที่เป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ได้รับทราบ ก่อเกิดความเข้าใจในข้อมูลอย่างทั่วถึงและสามารถมีบทบาทในการให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน SEA ในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้มีส่วนได้เสียของแผนพัฒนาเชิงพื้นที่

แนวทางการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

แผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม แบ่งออกเป็น 3 ระดับ	ระดับการให้ข้อมูลอย่างต่อเนื่อง	ระดับการปรึกษาหารือ	ระดับการร่วมตัดสินใจ
แผนการดำเนินงานเป็น 3 แผน	แผนการเตรียมความพร้อมด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วม	แผนการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ และการสร้างการรับรู้	แผนการประชุมรับฟังความคิดเห็น

ตัวอย่างการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ขั้นตอน SEA	ผู้มีส่วนได้เสีย	รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วม
1. การกำหนดขอบเขต		
(1) การทบทวนและวิเคราะห์นโยบาย แผน แผนงาน กฎหมาย และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และการระบุประเด็นสำคัญของการจัดทำ SEA	ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	แบบสอบถาม
	หน่วยงานเจ้าของแผน หรือแผนงาน นักการเมืองท้องถิ่นที่มีบทบาทในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา ตัวแทนผู้ประกอบอาชีพที่อาจได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและลบ หัวหน้าส่วนราชการสูงสุดหรือผู้ได้รับมอบหมายที่มีอำนาจในการตัดสินใจ	การสัมภาษณ์
	หน่วยงานเจ้าของแผน หรือแผนงาน หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา ผู้นำชุมชนหรือผู้นำทางความคิดที่มีอิทธิพลในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา เอกชนและผู้ประกอบการในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การประชุมเชิงปฏิบัติการ

ตัวอย่างการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ขั้นตอน SEA	ผู้มีส่วนได้เสีย	รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วม
1. การกำหนดขอบเขต		
(2) การจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม	หน่วยงานเจ้าของแผน หรือแผนงาน ผู้นำชุมชนหรือผู้นำทางความคิดที่มีอิทธิพลในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา ผู้แทนเครือข่ายภาคประชาสังคมและอาสาสมัครเพื่อสังคมในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา องค์กรอิสระไม่หวังผลกำไรซึ่งทำงานในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การประชุมเชิงปฏิบัติการ

ตัวอย่างการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ขั้นตอน SEA	ผู้มีส่วนได้เสีย	รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วม
1. การกำหนดขอบเขต		
(3) การวิเคราะห์และกำหนดเป้าหมายการพัฒนา ประเด็นการพัฒนา วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และตัวชี้วัด	ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	แบบสอบถาม
	นักวิชาการและสถาบันการศึกษาที่มีความสนใจในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การสัมภาษณ์
	ผู้แทนเครือข่ายภาคประชาสังคมและอาสาสมัครเพื่อสังคมในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา องค์กรอิสระไม่หวังผลกำไรซึ่งทำงานในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การสนทนากลุ่ม
	ตัวแทนผู้ประกอบอาชีพที่อาจได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและลบ เอกชนและผู้ประกอบการในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา นักการเมืองท้องถิ่นที่มีบทบาทในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา ผู้นำชุมชนหรือผู้นำทางความคิดที่มีอิทธิพลในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา ตัวแทนผู้ประกอบอาชีพที่อาจได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและลบ	การประชุมเชิงปฏิบัติการ

ตัวอย่างการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ขั้นตอน SEA	ผู้มีส่วนได้เสีย	รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วม
1. การกำหนดขอบเขต		
(4) การประเมินข้อมูลฐาน	– ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	แบบสอบถาม
	– หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา – นักวิชาการและสถาบันการศึกษาที่มีความสนใจในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การสัมภาษณ์
	– ตัวแทนผู้ประกอบอาชีพที่อาจได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและลบ – เอกชนและผู้ประกอบการในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การสนทนากลุ่ม
	– หน่วยงานเจ้าของแผน หรือแผนงาน – ผู้นำชุมชนหรือผู้นำทางความคิดที่มีอิทธิพลในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา – หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การประชุมเชิงปฏิบัติการ

ตัวอย่างการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ขั้นตอน SEA	ผู้มีส่วนได้เสีย	รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วม
1. การกำหนดขอบเขต		
(5) การรายงานการกำหนดขอบเขต	– หน่วยงานเจ้าของแผน หรือแผนงาน – ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา – ผู้นำชุมชนหรือผู้นำทางความคิดที่มีอิทธิพลในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา – หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา – ตัวแทนผู้ประกอบอาชีพที่อาจได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและลบ – เอกชนและผู้ประกอบการในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา – ผู้กำหนดหรือผู้อนุมัติแผน หรือแผนงาน ผู้จัดสรรงบประมาณ – หัวหน้าส่วนราชการสูงสุดหรือผู้ได้รับมอบหมายที่มีอำนาจในการตัดสินใจ – นักวิชาการและสถาบันการศึกษาที่มีความสนใจในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การประชุมรับฟังความคิดเห็น

ตัวอย่างการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ขั้นตอน SEA	ผู้มีส่วนได้เสีย	รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วม
2. การพัฒนาทางเลือก		
(1) การพัฒนาทางเลือก	– ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	แบบสอบถาม
	– นักการเมืองท้องถิ่นที่มีบทบาทในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การสัมภาษณ์
	– ผู้แทนเครือข่ายภาคประชาสังคมและอาสาสมัครเพื่อสังคมในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา – องค์กรอิสระไม่หวังผลกำไรซึ่งทำงานในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การสนทนากลุ่ม
	– ผู้นำชุมชนหรือผู้นำทางความคิดที่มีอิทธิพลในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา – หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา – ตัวแทนผู้ประกอบอาชีพที่อาจได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและลบ – เอกชนและผู้ประกอบการในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การประชุมเชิงปฏิบัติการ

ตัวอย่างการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ขั้นตอน SEA	ผู้มีส่วนได้เสีย	รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วม
2. การพัฒนาทางเลือก		
(1) การพัฒนาทางเลือก	หน่วยงานเจ้าของแผน หรือแผนงาน ผู้กำหนดหรือผู้อนุมัติแผน หรือแผนงาน ผู้จัดสรรงบประมาณ หัวหน้าส่วนราชการสูงสุดหรือผู้ได้รับมอบหมายที่มีอำนาจในการตัดสินใจ ผู้นำชุมชนหรือผู้นำทางความคิดที่มีอิทธิพลในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา ตัวแทนผู้ประกอบอาชีพที่อาจได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและลบ เอกชนและผู้ประกอบการในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การประชุมรับฟังความคิดเห็น

ตัวอย่างการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ขั้นตอน SEA	ผู้มีส่วนได้เสีย	รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วม
2. การพัฒนาทางเลือก		
2. การประเมินทางเลือก	– ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	แบบสอบถาม
	– นักการเมืองท้องถิ่นที่มีบทบาทในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา – นักวิชาการและสถาบันการศึกษาที่มีความสนใจในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การสัมภาษณ์
	– ผู้แทนเครือข่ายภาคประชาสังคมและอาสาสมัครเพื่อสังคมใน พื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา – องค์กรอิสระไม่หวังผลกำไรซึ่งทำงานในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การสนทนากลุ่ม
	– หน่วยงานเจ้าของแผน หรือแผนงาน – ผู้นำชุมชนหรือผู้นำทางความคิดที่มีอิทธิพลในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา – หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา – ตัวแทนผู้ประกอบอาชีพที่อาจได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและลบ – เอกชนและผู้ประกอบการในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การประชุมเชิงปฏิบัติการ

ตัวอย่างการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ขั้นตอน SEA	ผู้มีส่วนได้เสีย	รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วม
4. การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน		
	– ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	แบบสอบถาม
	– นักการเมืองท้องถิ่นที่มีบทบาทในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา – นักวิชาการและสถาบันการศึกษาที่มีความสนใจในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การสัมภาษณ์
	– ผู้แทนเครือข่ายภาคประชาสังคมและอาสาสมัครเพื่อสังคมในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา – องค์กรอิสระไม่หวังผลกำไรซึ่งทำงานในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การสนทนากลุ่ม
	– หน่วยงานเจ้าของแผน หรือแผนงาน – ผู้กำหนดหรือผู้อนุมัติแผน หรือแผนงาน ผู้จัดสรรงบประมาณ – หัวหน้าส่วนราชการสูงสุดหรือผู้ได้รับมอบหมายที่มีอำนาจในการตัดสินใจ – ตัวแทนผู้ประกอบอาชีพที่อาจได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและลบ – เอกชนและผู้ประกอบการในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การประชุมเชิงปฏิบัติการ

การขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ

การจัดทำรายงาน SEA เชิงพื้นที่

เอกสารประกอบการฝึกอบรมทางวิชาการด้านการนำคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ไปปฏิบัติ
หัวข้อ การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์
(Geographic Information System: GIS) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่
ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
วันศุกร์ที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๕ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๕.๓๐ น.
ณ ห้องประชุมปรินซ์บอลรูม ๑ อาคาร ๑ ชั้น ๑๑ โรงแรมปรินซ์พาเลซ กรุงเทพมหานคร

เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ (Geo-informatic Technology) ซึ่งประกอบด้วย ๓ เทคโนโลยีที่บูรณาการร่วมกัน ได้แก่ การรับรู้จากระยะไกล (Remote Sensing: RS) ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System: GIS) และระบบดาวเทียมกำหนดตำแหน่งบนโลก (Global Navigation Satellite System: GNSS) ซึ่งโดยส่วนใหญ่ ข้อมูลเชิงพื้นที่ (Geospatial Data) ที่ถูกจัดเก็บอยู่ในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ หรือ GIS ผ่านชั้นข้อมูลภูมิสารสนเทศพื้นฐาน (Fundamental Geographic Data Set: FGDS) จะมีคณะกรรมการภูมิสารสนเทศแห่งชาติได้กำหนดไว้จำนวน ๑๓ ชั้นข้อมูล ได้แก่ ๑) ชุดข้อมูลแปลงที่ดิน ๒) ชุดข้อมูลเขตการปกครอง ๓) ชุดข้อมูลเส้นทางคมนาคม ๔) ชุดข้อมูลเขตชุมชน/อาคาร ๕) ชุดข้อมูลป่าไม้ ๖) ชุดข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน ๗) ชุดข้อมูลแหล่งน้ำ ๘) ชุดข้อมูลอุทกศาสตร์ ๙) ชุดข้อมูลหมุดหลักฐานแผนที่ ๑๐) ชุดข้อมูลความสูงภูมิประเทศเชิงเลข (DEM) ๑๑) ชุดข้อมูลภาพแผนที่ภูมิประเทศ ๑๒) ชุดข้อมูลแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ ๑๓) ชุดข้อมูลภาพดาวเทียมดัดแก้ ซึ่งแต่ละชั้นข้อมูลจะมีหน่วยงานเจ้าภาพในการดูแลรับผิดชอบ

อย่างไรก็ตาม ชั้นข้อมูลภูมิสารสนเทศของจังหวัดสระแก้วนั้น ทางจังหวัดสระแก้ว ร่วมกับ คณะภูมิสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้ดำเนินโครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ จังหวัดสระแก้วเป็นที่เรียบร้อย โดยสามารถเข้าถึงชั้นข้อมูลดังกล่าว ได้จาก **FGDS จังหวัดสระแก้ว** ซึ่งจัดเก็บอยู่ในระบบพิกัดกริด (Projected Coordinate System: PCS) แบบ WGS ๑๙๘๔ UTM Zone ๔๘ Northern Hemisphere

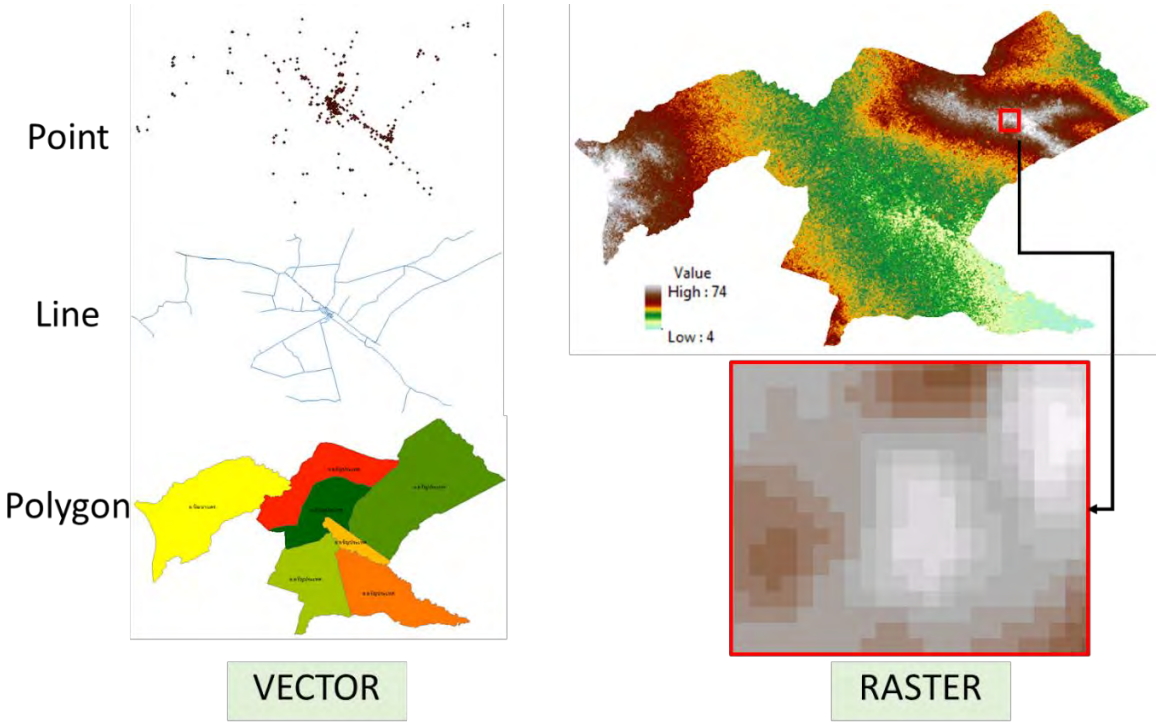
สำหรับการอบรมในครั้งนี้จะมุ่งเน้นไปยังการสาธิตการใช้งานระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) ใน ๒ ประเด็น ประกอบด้วย ๑) การเรียกดูชั้นข้อมูลเชิงพื้นที่ และ ๒) ตัวอย่างการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่เหมาะสมในการตั้งโรงงานแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ SEZ สระแก้ว โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. การเรียกดูชั้นข้อมูลเชิงพื้นที่ และการกำหนดสัญลักษณ์

ทางผู้ใช้งาน จำเป็นต้องมีโปรแกรมเฉพาะสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่ ซึ่ง Software ที่มีประสิทธิภาพ คือ ArcGIS Software **(ภาพที่ ๑)** ซึ่งในปัจจุบันมีถึง Version ๑๐.๘

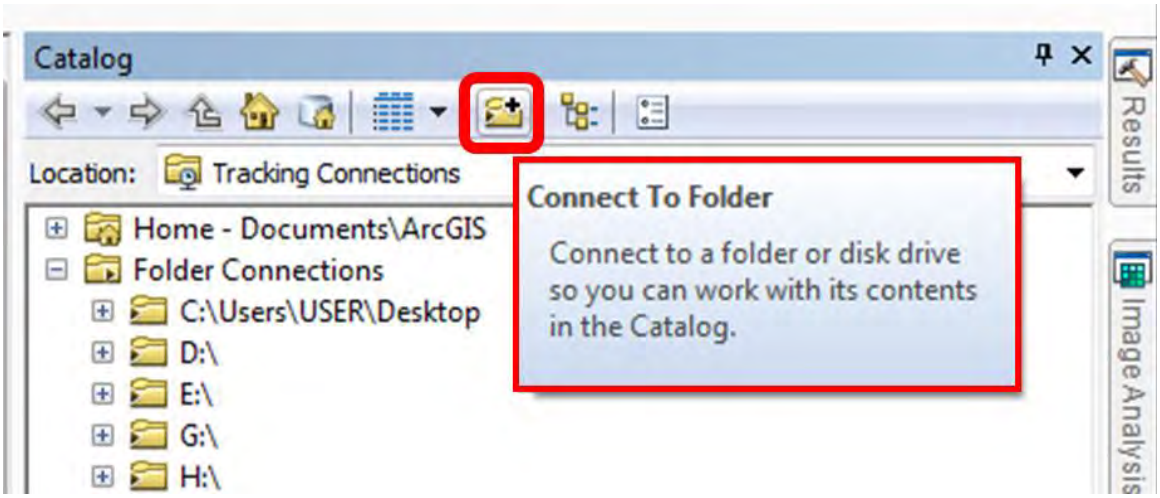
ภาพที่ ๑ ArcGIS Software Logo

ทั้งนี้ ข้อมูลเชิงพื้นที่จะประกอบไปด้วย ๒ ประเภท ได้แก่ Vector Data Model (Point, Line และ Polygon) และ Raster Data Model (Grid cell หรือ Pixel based) **(ภาพที่ ๒)**

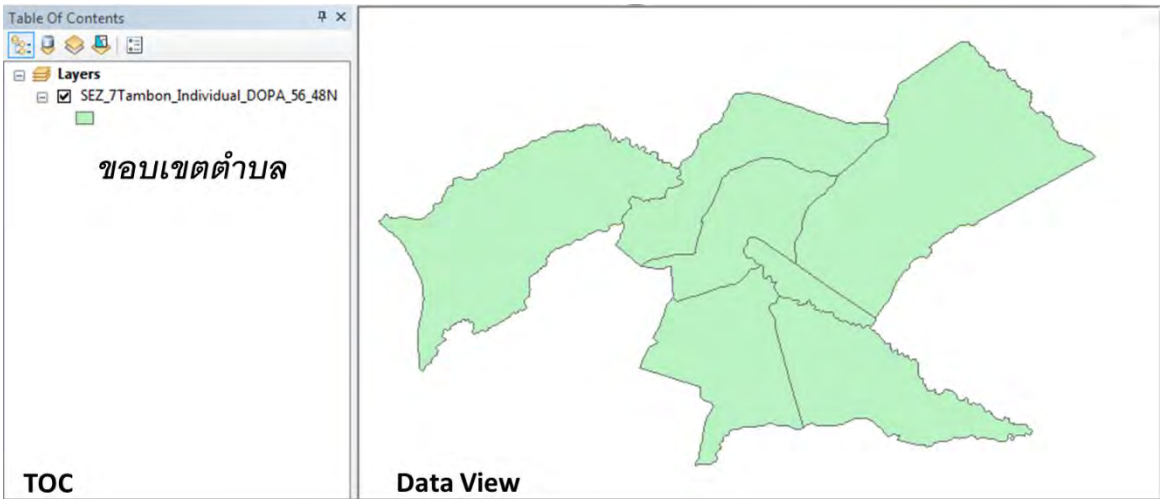
ภาพที่ ๒ ตัวอย่างรูปแบบข้อมูลเชิงพื้นที่ใน SEZ สระแก้ว

หลังจากนั้น ในส่วนของการเรียกดูชั้นข้อมูล ผู้ใช้งานต้องทำการเชื่อมต่อ Data Catalog กับ Folder ชั้นข้อมูลเชิงพื้นที่ ผ่านกระบวนการ “Connect To Folder” **(ภาพที่ ๓)**

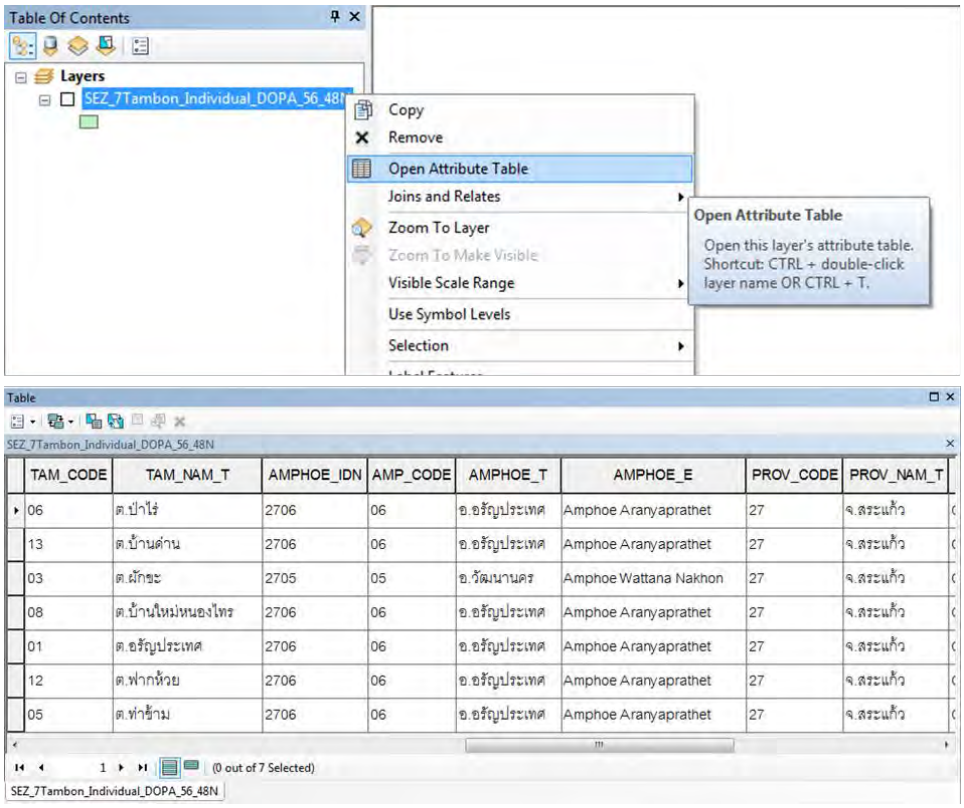
ภาพที่ ๓ การเชื่อมต่อ Data Catalog กับ Folder ชั้นข้อมูลเชิงพื้นที่

เมื่อทำการเชื่อมต่อชั้นข้อมูลเป็นที่เรียบร้อย นำเข้าข้อมูลมายัง Data View จากนั้นข้อมูลจะปรากฏบริเวณ Data View และ Table of Content (TOC) ของโปรแกรม **(ภาพที่ ๔)**

ภาพที่ ๔ การเรียกดูและนำเข้าชั้นข้อมูล

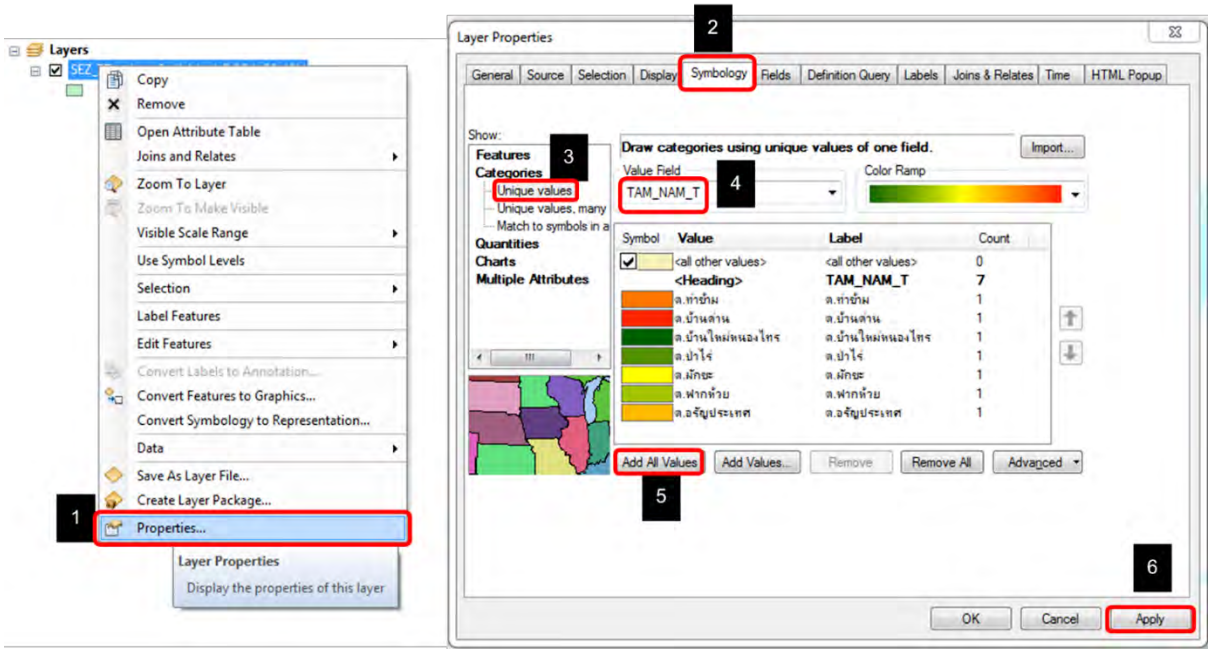
โดยผู้ใช้งานสามารถเรียกดูข้อมูลเชิงอรรถาธิบาย (Attribute Data) ซึ่งมีลักษณะเป็นตาราง ประกอบด้วย Field ข้อมูล (Column) และจำนวนข้อมูล (Record) **(ภาพที่ ๕)**

TAM_CODE	TAM_NAM_T	AMPHOE_IDN	AMP_CODE	AMPHOE_T	AMPHOE_E	PROV_CODE	PROV_NAM_T
06	ต.ป่าไร่	2706	06	อ.อรัญประเทศ	Amphoe Aranyaprathet	27	จ.สระแก้ว
13	ต.บ้านด่าน	2706	06	อ.อรัญประเทศ	Amphoe Aranyaprathet	27	จ.สระแก้ว
03	ต.ผักขะ	2705	05	อ.วัฒนานคร	Amphoe Wattana Nakhon	27	จ.สระแก้ว
08	ต.บ้านใหม่หนองไทร	2706	06	อ.อรัญประเทศ	Amphoe Aranyaprathet	27	จ.สระแก้ว
01	ต.อรัญประเทศ	2706	06	อ.อรัญประเทศ	Amphoe Aranyaprathet	27	จ.สระแก้ว
12	ต.ฟากห้วย	2706	06	อ.อรัญประเทศ	Amphoe Aranyaprathet	27	จ.สระแก้ว
05	ต.ท่าข้าม	2706	06	อ.อรัญประเทศ	Amphoe Aranyaprathet	27	จ.สระแก้ว

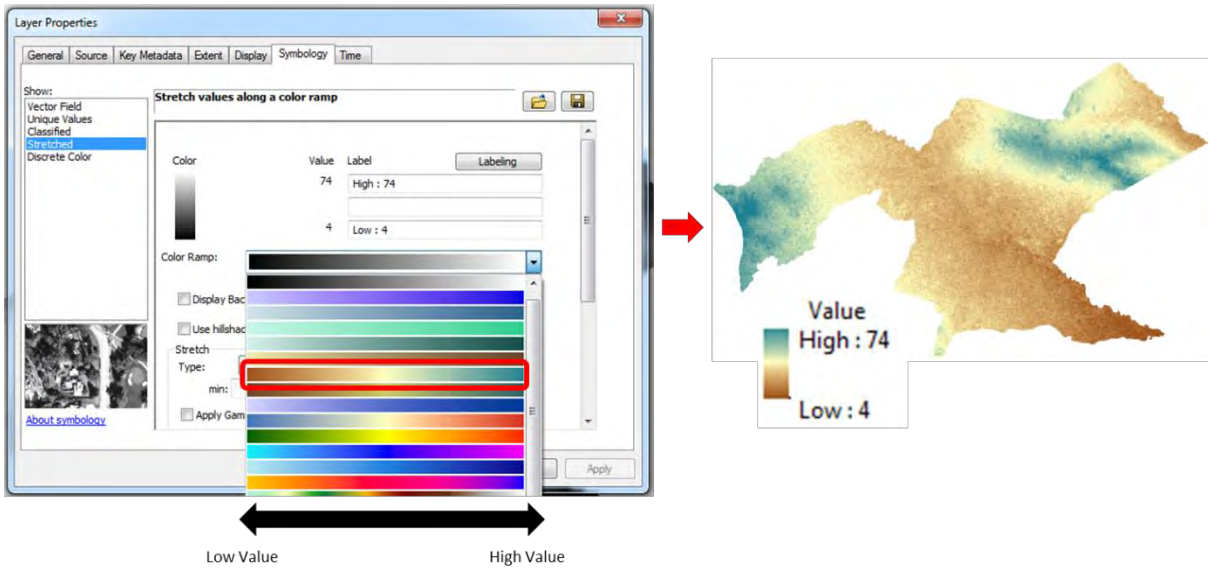
ภาพที่ ๕ ข้อมูลเชิงอรรถาธิบาย (Attribute Data)

นอกจากนั้น ผู้ใช้งานสามารถกำหนดสัญลักษณ์ (Symbol) ให้กับข้อมูลเชิงพื้นที่เพื่อการแสดงข้อมูล (Visualization) เชิงพื้นที่ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยสามารถดำเนินการตามหมายเลขดังแสดงใน**ภาพที่ ๖**

ภาพที่ ๖ การกำหนดสัญลักษณ์ (Symbology) ให้กับชั้นข้อมูลเชิงพื้นที่ประเภท Vector

สำหรับข้อมูลในประเภท Raster มีวิธีการเรียกดูและนำเข้าชั้นข้อมูลที่เหมือนกับ Vector แต่ลักษณะของคุณสมบัติข้อมูลและการแสดงผลจะแสดงออกเป็นช่วงค่าของข้อมูลเท่านั้น **(ภาพที่ ๗)**

ภาพที่ ๗ การกำหนดสัญลักษณ์ (Symbology) ให้กับชั้นข้อมูลเชิงพื้นที่ประเภท Raster

๒. ตัวอย่างการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่เหมาะสมในการตั้งโรงงานแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ SEZ สระแก้ว

การทำความเข้าใจสภาพพื้นที่เป้าหมายของการวางแผนเชิงพื้นที่ มีสิ่งหนึ่งที่ควรดำเนินการประกอบ คือ การวิเคราะห์เชิงพื้นที่ (Geospatial Analysis) โดยอาศัยเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ (Geo-informatics Technology) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System: GIS) เข้ามาร่วมด้วย ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ (Potential Surface Analysis: PSA)

ทั้งนี้ ปัจจัยที่นำมาพิจารณานั้น ควรผ่านการจัดลำดับความสำคัญ เพื่อกำหนดระดับความสามารถในการบ่งชี้ศักยภาพของแต่ละปัจจัยด้วยการวิเคราะห์เชิงลำดับชั้น (Analytic Hierarchy Process: AHP) โดยการประยุกต์ใช้การเปรียบเทียบรายคู่ (Pairwise Comparison) ซึ่งเป็นวิธีการให้ค่าน้ำหนักปัจจัยรูปแบบหนึ่งที่นิยมใช้ ร่วมกับการวิเคราะห์แบบหลายเกณฑ์ (Multi Criteria Decision Analysis: MCDA) เพื่อทดสอบความน่าเชื่อถือและความเข้าใจของผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ทำการให้ค่าน้ำหนัก โดยใช้เกณฑ์ที่มีชื่อว่า Consistency Ratio (CR) เป็นตัววัดผลสุดท้าย โดยมีขั้นตอน ดังนี้

๒.๑ การสร้างตารางเปรียบเทียบปัจจัยเป็นรายคู่ (ใช้ในการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักของปัจจัยหลักและ/หรือ ค่าคะแนนของเกณฑ์)

โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จะต้องพิจารณาให้ค่าน้ำหนักของปัจจัยหลัก และ/หรือ ค่าคะแนนของเกณฑ์ภายใต้ปัจจัยหลัก เพื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยตัวอื่น ๆ ในแต่ละแถวของตาราง โดยมีหลักเกณฑ์การประเมินมาตรฐานที่ใช้ในการเปรียบเทียบ จากเกณฑ์ของ Saaty et al, ๑๙๘๐ ดังนี้

๑ หมายถึง ปัจจัยด้านซ้ายและด้านขวา มีความสำคัญเท่ากัน

๓ หมายถึง ปัจจัยด้านซ้าย มีความสำคัญมากกว่าปัจจัยด้านขวาปานกลาง

๕ หมายถึง ปัจจัยด้านซ้าย มีความสำคัญมากกว่าปัจจัยด้านขวาค่อนข้างมาก

๗ หมายถึง ปัจจัยด้านซ้าย มีความสำคัญมากกว่าปัจจัยด้านขวาอย่างมาก

๙ หมายถึง ปัจจัยด้านซ้าย มีความสำคัญมากกว่าปัจจัยด้านขวาอย่างมากที่สุด

๒, ๔, ๖, ๘ หมายถึง ค่าที่อยู่ระหว่างกลาง

โดย**ตารางที่ ๑** เป็นตัวอย่างการให้ค่าคะแนนปัจจัยหลักของการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่เหมาะสมในการตั้งโรงงานแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ SEZ สระแก้ว

ตารางที่ ๑ ตัวอย่างการให้ค่าคะแนนความสำคัญในรูปแบบการเปรียบเทียบรายคู่

ลำดับ	ปัจจัยหลัก	๙	๗	๕	๓	๑	๓	๕	๗	๙	ปัจจัยหลัก
๑	ระยะห่างจากถนน				x						ระยะห่างจากลำน้ำ
๒	ระยะห่างจากถนน			x							ระยะห่างจากชุมชนเมือง
๓	ระยะห่างจากถนน						x				ระยะห่างจากพื้นที่เกษตรกรรม
๔	ระยะห่างจากถนน				x						ความลาดชัน
๕	ระยะห่างจากลำน้ำ				x						ระยะห่างจากชุมชนเมือง
๖	ระยะห่างจากลำน้ำ							x			ระยะห่างจากพื้นที่เกษตรกรรม
๗	ระยะห่างจากลำน้ำ				x						ความลาดชัน
๘	ระยะห่างจากชุมชนเมือง								x		ระยะห่างจากพื้นที่เกษตรกรรม
๙	ระยะห่างจากชุมชนเมือง				x						ความลาดชัน
๑๐	ระยะห่างจากพื้นที่เกษตรกรรม		x								ความลาดชัน

๒.๒ การนำข้อมูลจากตาราง Pairwise เข้าสู่ตาราง Matrix

จากตัวอย่างการให้ค่า Pairwise ของปัจจัยหลัก จากนั้น นำค่าดังกล่าวมากรอกในตาราง Matrix เช่น ระยะห่างจากถนน มีค่าความสำคัญมากกว่า ระยะห่างจากลำน้ำอยู่ที่ ๓ คะแนน ดังนั้นในการกรอกข้อมูลลงในตาราง Matrix จะเป็นลักษณะการกรอกจาก Row ไปยัง Column และต้องทำส่วนกลับของกันและกันเป็น ๑/๓ **(ตารางที่ ๒)**

ตารางที่ ๒ การสร้างตาราง Matrix จากข้อมูลในตาราง Pairwise (ปัจจัยหลัก)

ปัจจัยหลัก	ระยะห่างจากถนน	ระยะห่างจากลำน้ำ	ระยะห่างจากชุมชนเมือง	ระยะห่างจากพื้นที่เกษตรกรรม	ความลาดชัน
ระยะห่างจากถนน	๑.๐๐ [A]	๓.๐๐ [B]	๕.๐๐ [C]	๐.๓๓ [D]	๓.๐๐ [E]
ระยะห่างจากลำน้ำ	๐.๓๓ (๑/๓)	๑.๐๐	๓.๐๐	๐.๒๐	๓.๐๐
ระยะห่างจากชุมชนเมือง	๐.๒๐	๐.๓๓	๑.๐๐	๐.๑๔	๓.๐๐
ระยะห่างจากพื้นที่เกษตรกรรม	๓.๐๐	๕.๐๐	๗.๐๐	๑.๐๐	๗.๐๐
ความลาดชัน	๐.๓๓	๐.๓๓	๐.๓๓	๐.๑๔	๑.๐๐
รวม	**๔.๘๗**	**๙.๖๗**	**๑๖.๓๓**	**๑.๘๒**	**๑๗.๐๐**

๒.๓ การทำ Normalization และคำนวณค่าน้ำหนัก (Weight)

ในขั้นตอนแรก ดำเนินการทำ Normalization โดยใช้ข้อมูลจาก**ตารางที่ ๒** ดังแสดงตัวอย่างการคำนวณใน Row ของปัจจัยหลัก “ระยะห่างจากถนน” จากนั้น คำนวณค่าเฉลี่ย (Average) ของ Row ระยะห่างจากถนน [W๑] ดังแสดงใน**ตารางที่ ๓** โดยผลรวมในแต่ละ Column ต้องเท่ากับ ๑

ตารางที่ ๓ การสร้างค่า Normalization และค่าน้ำหนัก

ปัจจัยหลัก	ระยะห่างจากถนน	ระยะห่างจากลำน้ำ	ระยะห่างจากชุมชนเมือง	ระยะห่างจากพื้นที่เกษตรกรรม	ความลาดชัน	ค่าน้ำหนัก
ระยะห่างจากถนน	๐.๒๑ *(๑.๐๐/๔.๘๗)*	๐.๓๑ *(๓.๐๐/๙.๖๗)*	๐.๓๑ *(๕.๐๐/๑๖.๓๓)*	๐.๑๘ *(๐.๓๓/๑.๘๒)*	๐.๑๘ *(๓.๐๐/๑๗.๐๐)*	๐.๒๔ [W๑] *(ค่าเฉลี่ยของ Row)*
ระยะห่างจากลำน้ำ	๐.๐๗	๐.๑๐	๐.๑๘	๐.๑๑	๐.๑๘	๐.๑๓ [W๒]
ระยะห่างจากชุมชนเมือง	๐.๐๔	๐.๐๓	๐.๐๖	๐.๐๘	๐.๑๘	๐.๐๘ [W๓]
ระยะห่างจากพื้นที่เกษตรกรรม	๐.๖๒	๐.๕๒	๐.๔๓	๐.๕๕	๐.๔๑	๐.๕๐ [W๔]
ความลาดชัน	๐.๐๗	๐.๐๓	๐.๐๒	๐.๐๘	๐.๐๖	๐.๐๕ [W๕]
รวม	**๑**	**๑**	**๑**	**๑**	**๑**	**๑**

๒.๔ การทดสอบความสอดคล้องของการให้ค่าน้ำหนักปัจจัย

หลังจากคำนวณค่าน้ำหนัก ผู้วิเคราะห์ต้องดำเนินการทดสอบความสอดคล้องของการให้ค่าคะแนนความสำคัญจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อเป็นการยืนยันความสม่ำเสมอ (Consistency) ของการให้ให้ค่าคะแนนความสำคัญว่ามีความถูกต้องหรือไม่ ซึ่งประกอบด้วย ๓ ขั้นตอนย่อยดังนี้

๒.๔.๑ การคำนวณค่า Weight Sum Vector (WSV)

ตัวอย่างของ WSV ปัจจัยหลักระยะห่างจากถนน โดยใช้ข้อมูลจากตารางที่ ๒ ร่วมกับตารางที่ ๓ (ผลแสดง**ดังตารางที่ ๔**)

$$WSV_{ระยะห่างจากถนน} = (A \times W๑) + (B \times W๒) + (C \times W๓) + (D \times W๔) + (E \times W๕)$$

$$= (๑.๐๐ \times ๐.๒๔) + (๓.๐๐ \times ๐.๑๓) + (๕.๐๐ \times ๐.๐๘) + (๐.๓๓ \times ๐.๕๐) + (๓.๐๐ \times ๐.๐๕) = ๑.๓๔$$

ในส่วนของปัจจัยหลักอื่น ๆ ใช้หลักการคำนวณในรูปแบบเดียวกันจาก Row ที่ ๒ ถึง Row สุดท้ายของตารางที่๒ คูณกับค่าน้ำหนักใน Column เดิม

๒.๔.๒ คำนวณค่า Consistency Vector (CV)

โดย $CV_{ปัจจัยi} = WSV_{ปัจจัยi} / Weight_{ปัจจัยi}$ (ผลแสดงดัง**ตารางที่ ๔**)

เช่น $CV_{ระยะห่างจากถนน} = ๑.๓๔ / ๐.๒๔ = ๕.๖๖$

ตารางที่ ๔ ค่า Weight Sum Vector และ Consistency Vector ของแต่ละปัจจัย

ปัจจัยหลัก	Weight Sum Vector (WSV)	Consistency Vector (CV)
ระยะห่างจากถนน	๑.๓๔	๕.๖๖
ระยะห่างจากลำน้ำ	๐.๗๐	๕.๔๕
ระยะห่างจากชุมชนเมือง	๐.๔๐	๕.๐๗
ระยะห่างจากพื้นที่เกษตรกรรม	๒.๗๗	๕.๔๙
ความลาดชัน	๐.๒๗	๕.๒๒

๒.๔.๓ คำนวณค่าอัตราความสอดคล้องของการให้ค่าน้ำหนัก (Consistency Ratio; CR)

CR = CI/RI

โดยที่ CI คือ ดัชนีความสอดคล้อง (Consistency Index: CI) สามารถคำนวณได้จาก

CI = (λmax-n) /(n-๑)

โดย λmax คำนวณได้จาก

λmax = ผลรวมของ Consistency Vector ของแต่ละปัจจัย / จำนวนปัจจัย

n = จำนวนปัจจัย

และ RI หรือ ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงสุ่ม (Random Consistency Index : RI) โดยค่า RI ขึ้นอยู่กับจำนวนปัจจัย โดยในที่นี้มีปัจจัย = ๕ ดังนั้นค่า RI = ๑.๑๒

โดยค่า CR ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ ๐.๑๐ หมายถึง การให้ความสำคัญสำหรับการเปรียบเทียบรายคู่ของแต่ละทางเลือกมีความน่าเชื่อถือ แต่ถ้าหากค่า CR มีค่ามากกว่า ๐.๑๐ จะถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่สามารถยอมรับได้ผู้ตัดสินใจจะต้องทบทวนการให้ค่าความสำคัญ และจัดลำดับความสำคัญในการเปรียบเทียบรายคู่ใหม่อีกครั้ง

ซึ่งในตัวอย่างการวิเคราะห์นี้ พบว่า λmax = ๒๖.๘๘/๕ = ๕.๓๘

CI = (๕.๓๘ - ๕) / (๕ - ๔) = ๐.๐๙

RI = ๑.๑๒

CR = ๐.๐๙ / ๑.๑๒ =๐.๐๘

[ซึ่ง CR < ๐.๑๐ ดังนั้น ผ่านเกณฑ์]

โดยเมื่อคำนวณเสร็จเรียบร้อยทั้งปัจจัยหลัก และเกณฑ์ของปัจจัยหลัก มีผลลัพธ์ดังตัวอย่างใน **ตารางที่ ๕** ที่เป็นค่าของตัวอย่างปัจจัยและค่าน้ำหนัก /คะแนน เพื่อการวิเคราะห์พื้นที่เหมาะสมต่อการตั้งโรงงานแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ SEZ สระแก้ว

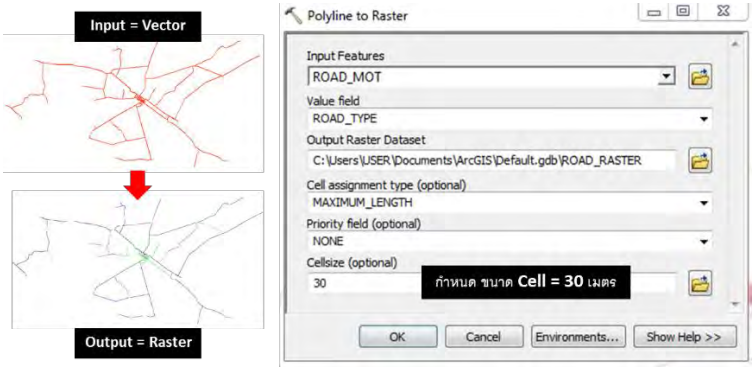
ตารางที่ ๕ ตัวอย่างปัจจัยและค่าน้ำหนัก/คะแนน เพื่อการวิเคราะห์พื้นที่เหมาะสมต่อการตั้งโรงงานแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ SEZ สระแก้ว

ปัจจัย	ค่าน้ำหนัก	เกณฑ์	ค่าคะแนน	น้ำหนัก x คะแนน	แหล่งข้อมูล
๑. ระยะห่างจากถนน (เมตร)	๐.๒๔	๐ – ๑๐๐ ๑๐๐ – ๕๐๐ ๕๐๐ – ๑๐๐๐ ๑๐๐๐ –๒๐๐๐ > ๒๐๐๐	๐.๑๐ ๐.๒๘ ๐.๔๕ ๐.๑๒ ๐.๐๕	๐.๐๒๔ ๐.๐๖๗ ๐.๑๐๘ ๐.๐๒๙ ๐.๐๑๒	กระทรวงคมนาคม
๒. ระยะห่างจากลำน้ำ (เมตร)	๐.๑๓	๐ – ๕๐๐ ๕๐๐ – ๑๐๐๐ > ๑๐๐๐	๐.๑๑ ๐.๒๖ ๐.๖๓	๐.๐๑๔ ๐.๐๓๔ ๐.๐๘๒	กรมชลประทาน
๓. ระยะห่างจากชุมชนเมือง (เมตร)	๐.๐๘	๐ – ๕๐๐ ๕๐๐ - ๑๐๐๐ > ๑๐๐๐	๐.๐๗ ๐.๒๘ ๐.๖๔	๐.๐๐๖ ๐.๐๒๒ ๐.๐๕๑	กรมพัฒนาที่ดิน
๔. ระยะห่างจากพื้นที่เกษตรกรรม (เมตร)	๐.๕๐	๐ - ๒๐๐ ๒๐๐ - ๕๐๐ > ๕๐๐	๐.๗๘ ๐.๑๕ ๐.๐๗	๐.๓๙๐ ๐.๐๗๕ ๐.๐๓๕	กรมพัฒนาที่ดิน
๕. ความลาดชัน (ร้อยละ)	๐.๐๕	๐ - ๕ ๖ – ๑๐ ๑๑ – ๑๕ ๑๖ – ๒๐ > ๒๐	๐.๔๘ ๐.๒๖ ๐.๑๓ ๐.๐๘ ๐.๐๕	๐.๐๒๔ ๐.๐๑๓ ๐.๐๐๗ ๐.๐๐๔ ๐.๐๐๓	ALOS PALSAR DEM ๑๒.๕ meter

๒.๕ การเตรียมปัจจัยเชิงพื้นที่ให้อยู่ในรูปของค่าคะแนน

ในเอกสารฉบับนี้ จะแสดงการวิเคราะห์การสร้างระยะห่างจากปัจจัยที่สนใจ ซึ่งสอดคล้องกับตัวอย่างปัจจัยที่ยกขึ้นมาเป็นหลัก หลังจากนั้นดำเนินการเตรียมให้อยู่ในรูปของค่าคะแนนเชิงพื้นที่ โดยมีขั้นตอนดังนี้

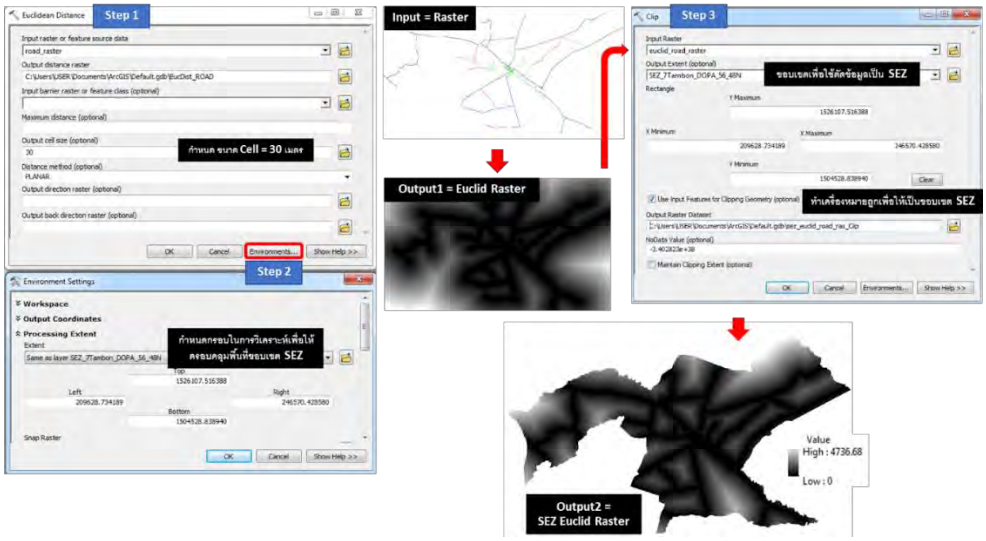
๒.๕.๑ การแปลงข้อมูลจาก Vector (ประเภท Line) เป็น Raster โดยใช้คำสั่ง Polyline to Raster (ภาพที่ ๘)

ภาพที่ ๘ การแปลงข้อมูลจาก Vector (ประเภท Line) เป็น Raster

๒.๕.๒ การสร้างระยะห่างจากปัจจัยด้วย Euclidean Distance

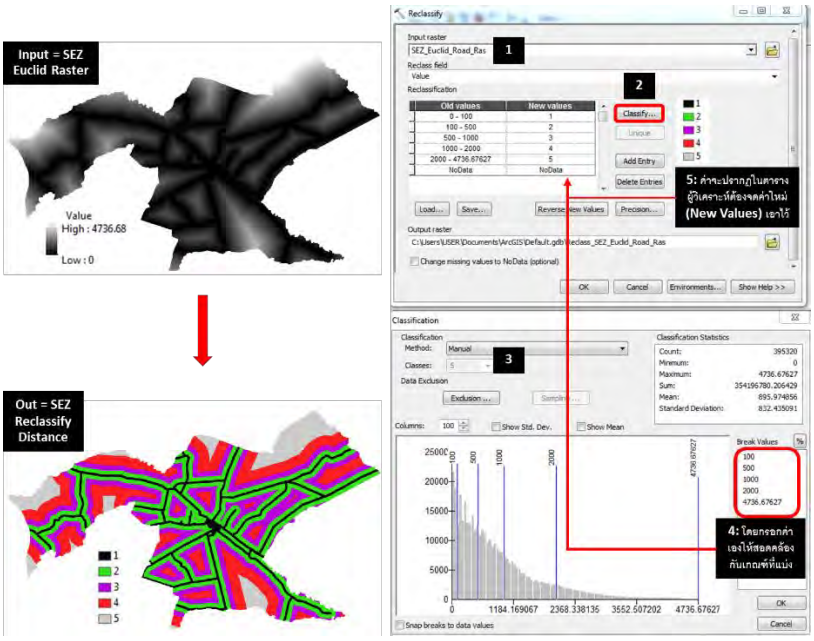
ประกอบด้วย ๒ ขั้นตอนย่อย คือ การสร้างชั้นข้อมูล Euclid Raster โดยใช้คำสั่ง Euclidean Distance และการตัดขอบเขตโดยใช้คำสั่ง Clip (Data management) ดัง**ภาพที่๙**

ภาพที่ ๙ การสร้างระยะห่างจากปัจจัยด้วย Euclidean Distance

๒.๕.๓ การจัดช่วงชั้นข้อมูลใหม่ (Reclassification)

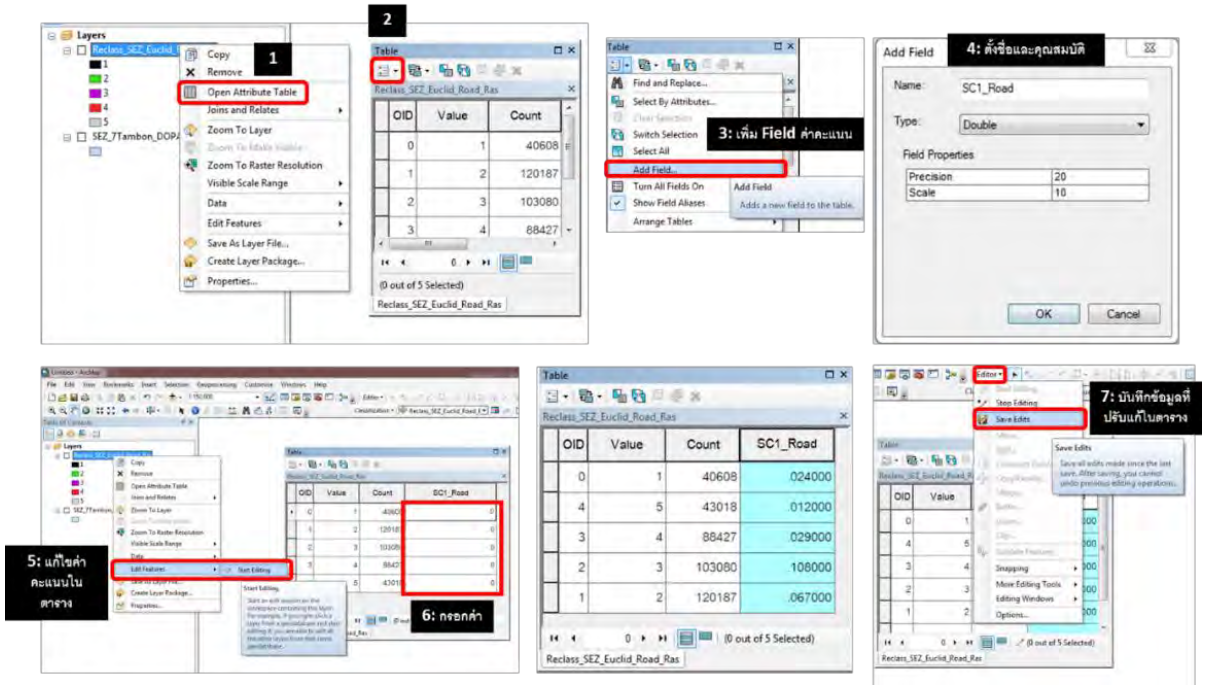
โดยนำเข้า Euclid Raster เพื่อทำการแบ่งช่วงชั้นใหม่ (Reclassification) โดยใช้คำสั่ง Reclassify มีขั้นตอนแสดงดัง**ภาพที่ ๑๐**

ภาพที่ ๑๐ การจัดช่วงชั้นข้อมูลใหม่ (Reclassification)

๒.๕.๔ การเพิ่ม Field ในตารางข้อมูล (Attribute Data) ของข้อมูล Raster เพื่อกรอกค่าคะแนน (น้ำหนัก x คะแนน)

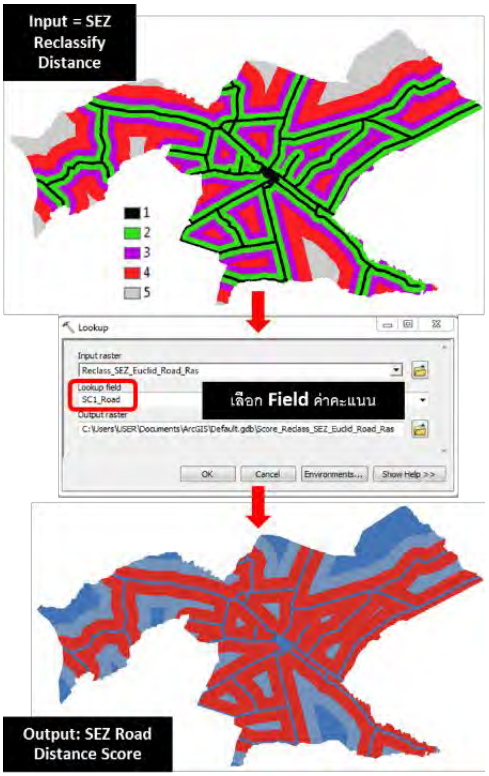
โดยใช้ข้อมูลจาก**ตารางที่ ๕** มากรอกลงใน Field ที่สร้างขึ้นใหม่ ขั้นตอนแสดงดัง**ภาพที่ ๑๑**

ภาพที่ ๑๑ การเพิ่ม Field ในตารางข้อมูล (Attribute Data) ของข้อมูล Raster เพื่อกรอกค่าคะแนน

๒.๕.๕ การสร้างข้อมูลค่าคะแนนเป็นชั้นข้อมูลใหม่

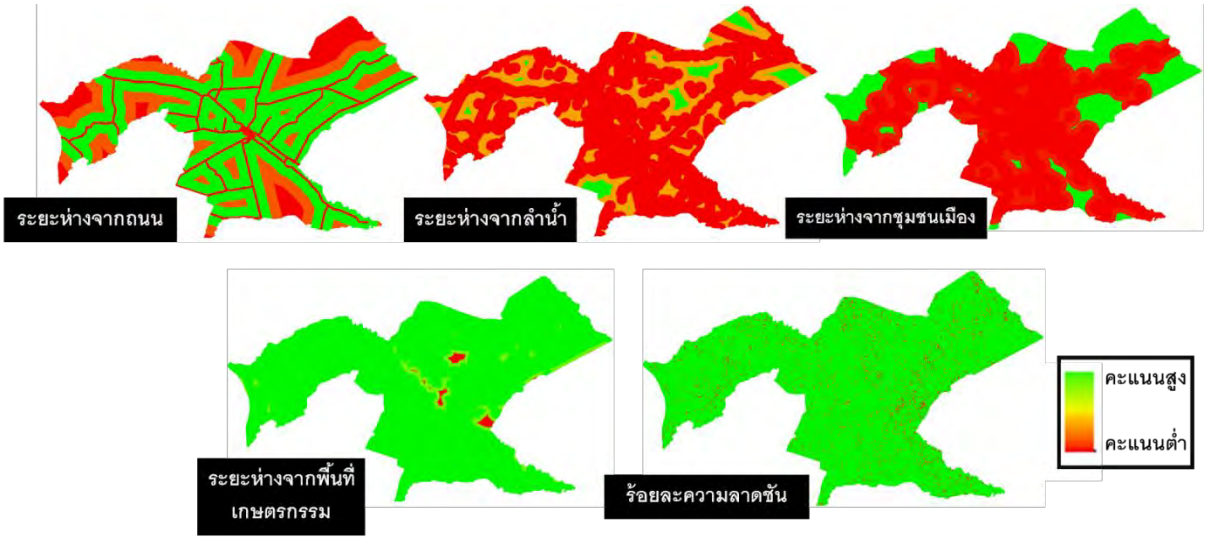
เนื่องจากค่าคะแนน (ทศนิยม) ที่ทำการเพิ่มลงใน Attribute Data นั้น จำเป็นต้องถูกสร้างขึ้นเป็นชั้นข้อมูล Raster ใหม่ เพื่อนำไปเป็นปัจจัยในการวิเคราะห์ร่วมกับปัจจัยอื่น ๆ ดังนั้นใช้คำสั่ง Lookup เพื่อส่งออกค่าดังกล่าวให้ออกมาอยู่ในรูปแบบของ Raster ดัง**ภาพที่ ๑๒**

ภาพที่ ๑๒ การสร้างข้อมูลค่าคะแนนเป็นชั้นข้อมูลใหม่

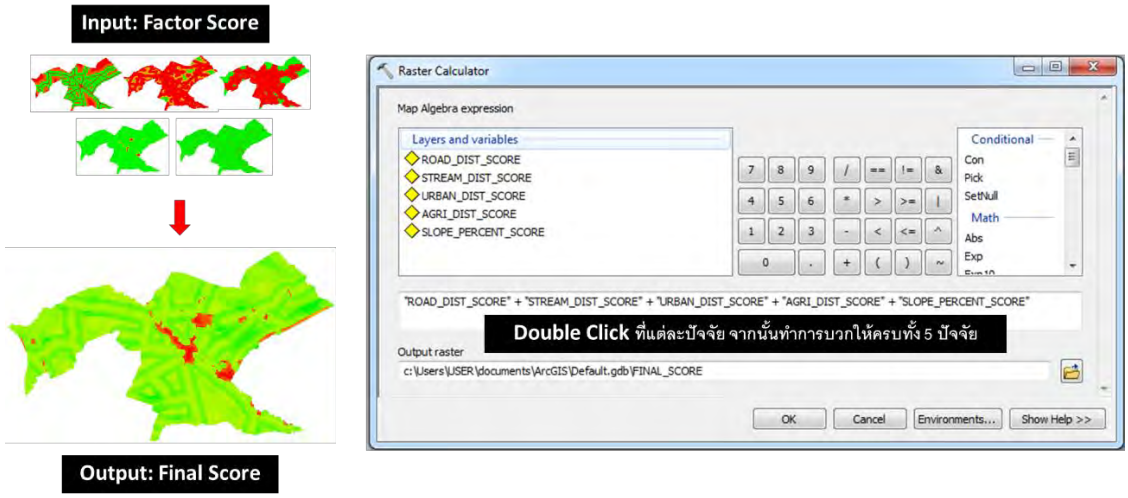
๒.๖ การรวมปัจจัยเข้าด้วยกัน

หลังจากเตรียมปัจจัยทุกปัจจัยให้อยู่ในรูปของข้อมูล Raster ที่มีค่าคะแนนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จะมีผลลัพธ์ของชุดข้อมูลเชิงพื้นที่ดังแสดงใน**ภาพที่ ๑๓**

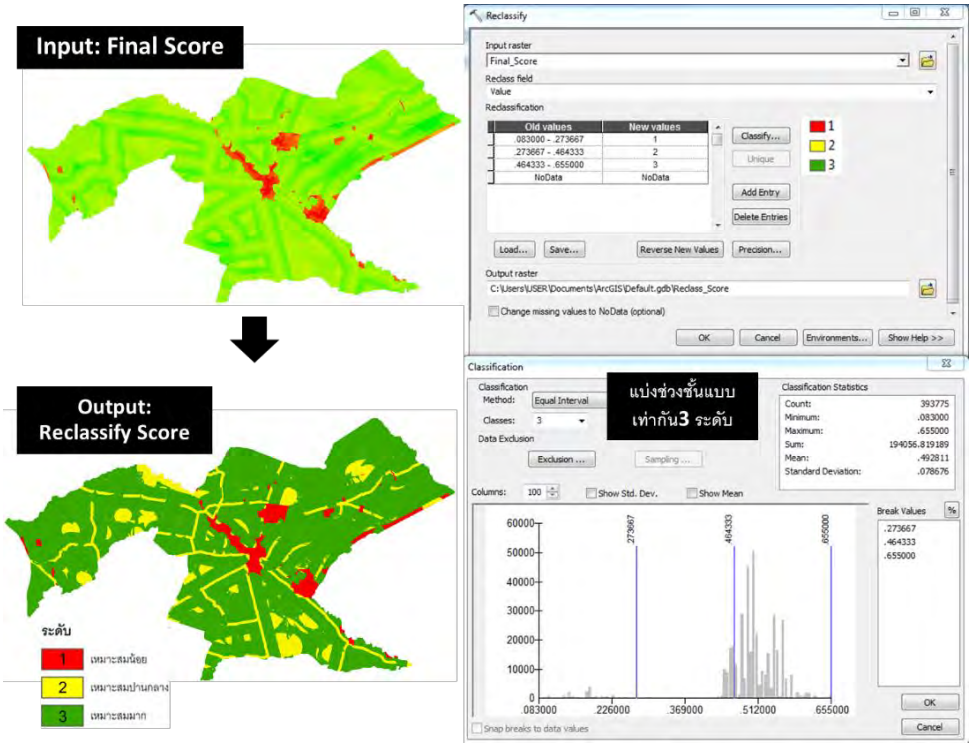
ภาพที่ ๑๓ ค่าคะแนนเชิงพื้นที่ของแต่ละปัจจัย

ในขั้นต่อมา ให้ทำการรวมคะแนนของทุกปัจจัยเข้าด้วยกัน โดยใช้คำสั่ง Raster Calculator ดัง**ภาพที่ ๑๔**

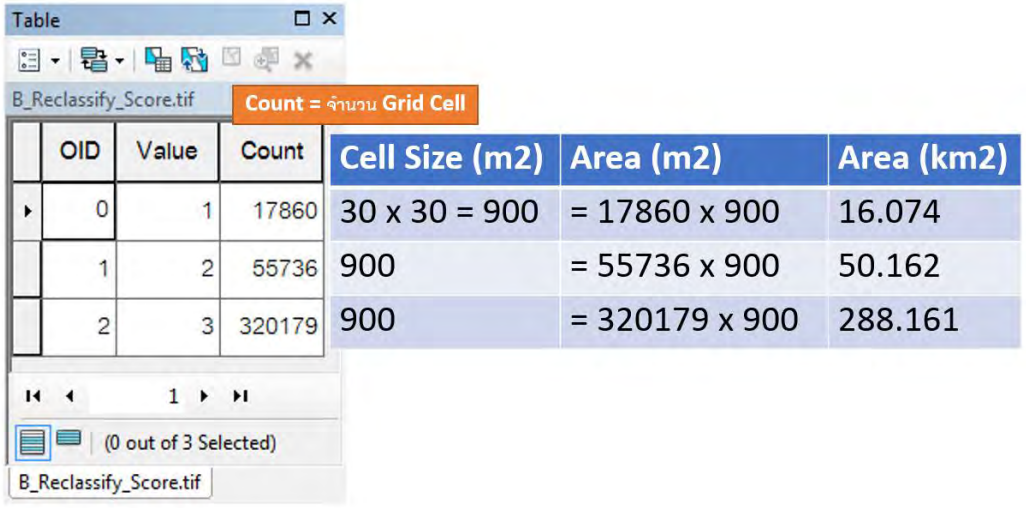
ภาพที่ ๑๔ การรวมคะแนนของทุกปัจจัยเข้าด้วยกัน โดยใช้คำสั่ง Raster Calculator

ในขั้นตอนสุดท้าย ผู้วิเคราะห์ต้องทำการ Reclassification ข้อมูลค่าคะแนนสุดท้าย เพื่อแบ่งระดับความเหมาะสมของพื้นที่ในการตั้งโรงงานแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ SEZ สระแก้ว ดังแสดงใน**ภาพที่ ๑๕**

ภาพที่ ๑๕ การแบ่งระดับความเหมาะสมของพื้นที่

สำหรับการคำนวณว่าพื้นที่ในแต่ละระดับมีขนาดเท่าไร ให้ผู้วิเคราะห์เปิด Attribute Data ของข้อมูล Raster จากนั้นทำการคำนวณ ซึ่งสามารถ Copy ค่าในตาราง มาคำนวณด้วยโปรแกรมอื่น ๆ ได้ เช่น Microsoft Excel แสดงดัง**ภาพที่ ๑๖**

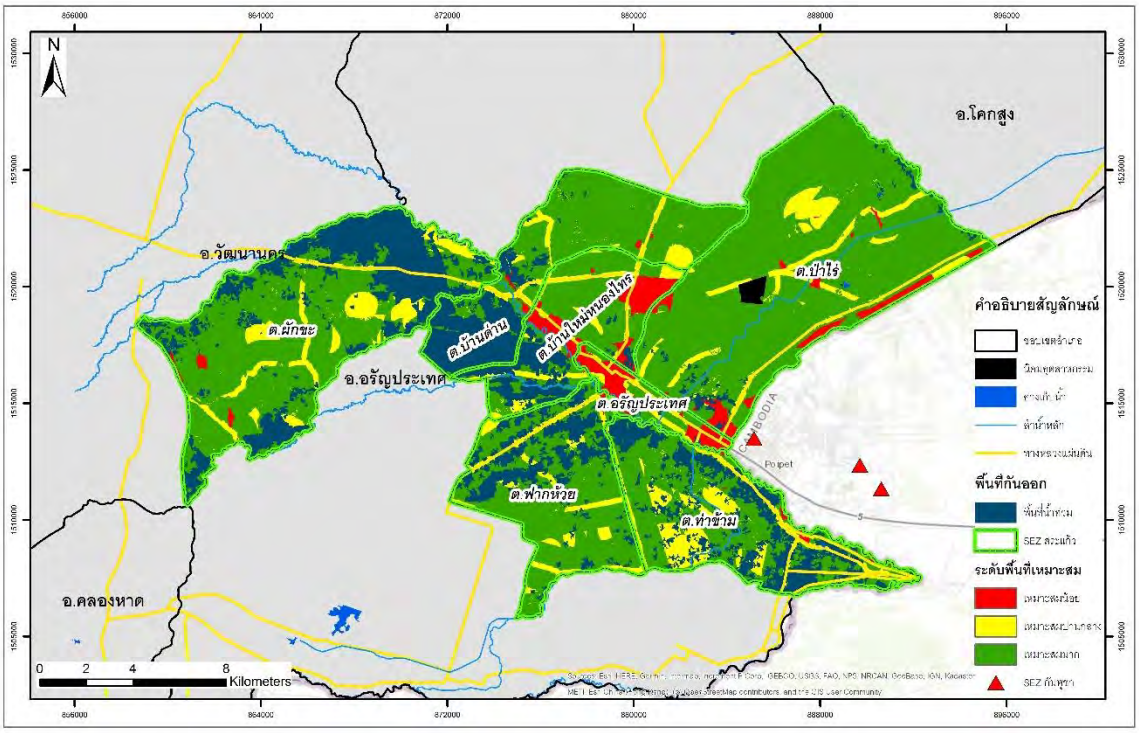

ภาพที่ ๑๖ การคำนวณขนาดพื้นที่ของพื้นที่เหมาะสมในแต่ละระดับ

ทั้งนี้ หากในพื้นที่เป้าหมาย มีข้อจำกัดต่อการก่อตั้งโรงงาน จำเป็นต้องหักลบพื้นที่ดังกล่าวออกไป ดัง**ตารางที่ ๖** และ **ภาพที่ ๑๗**

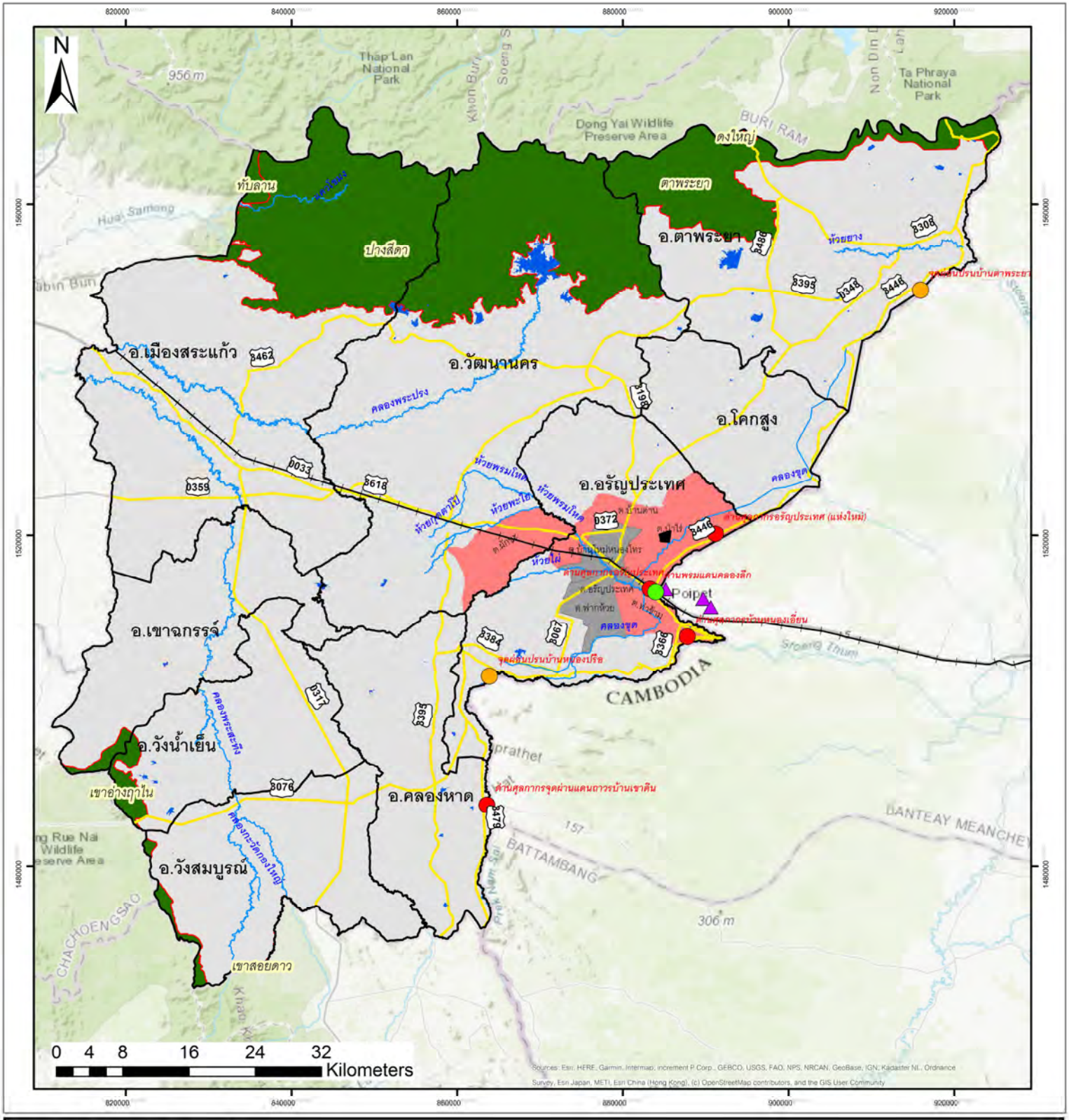
ตารางที่ ๖ ตัวอย่างพื้นที่กันออกของพื้นที่เหมาะสมต่อการตั้งโรงงานแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ SEZ สระแก้ว

ปัจจัยกันออก	แหล่งข้อมูล	หมายเหตุ
๑. พื้นที่ป่าอนุรักษ์	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธ์พืช กรมป่าไม้	ไม่พบเขตป่าอนุรักษ์ในพื้นที่ ๗ ตำบลของ SEZ
๒. ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ชั้นที่ ๑ และ ๒	สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	ไม่พบพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ชั้นที่ ๑ และ ๒ มีเพียงชั้นที่ ๕
๓. พื้นที่น้ำท่วมซ้ำซาก	สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)	พบพื้นที่น้ำท่วมซ้ำซาก (ข้อมูลช่วงปีพ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๖๒)

ภาพที่ ๑๗ พื้นที่เหมาะสมต่อการตั้งโรงงานแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ SEZ สระแก้ว

จังหวัดสระแก้ว

คำอธิบายสัญลักษณ์

- ขอบเขตจังหวัด
- ขอบเขตอำเภอ
- ป่าอนุรักษ์ กรมอุทยานแห่งชาติฯ
- อ่างเก็บน้ำ
- ลำน้ำหลัก

จุดการค้าชายแดน

ประเภท

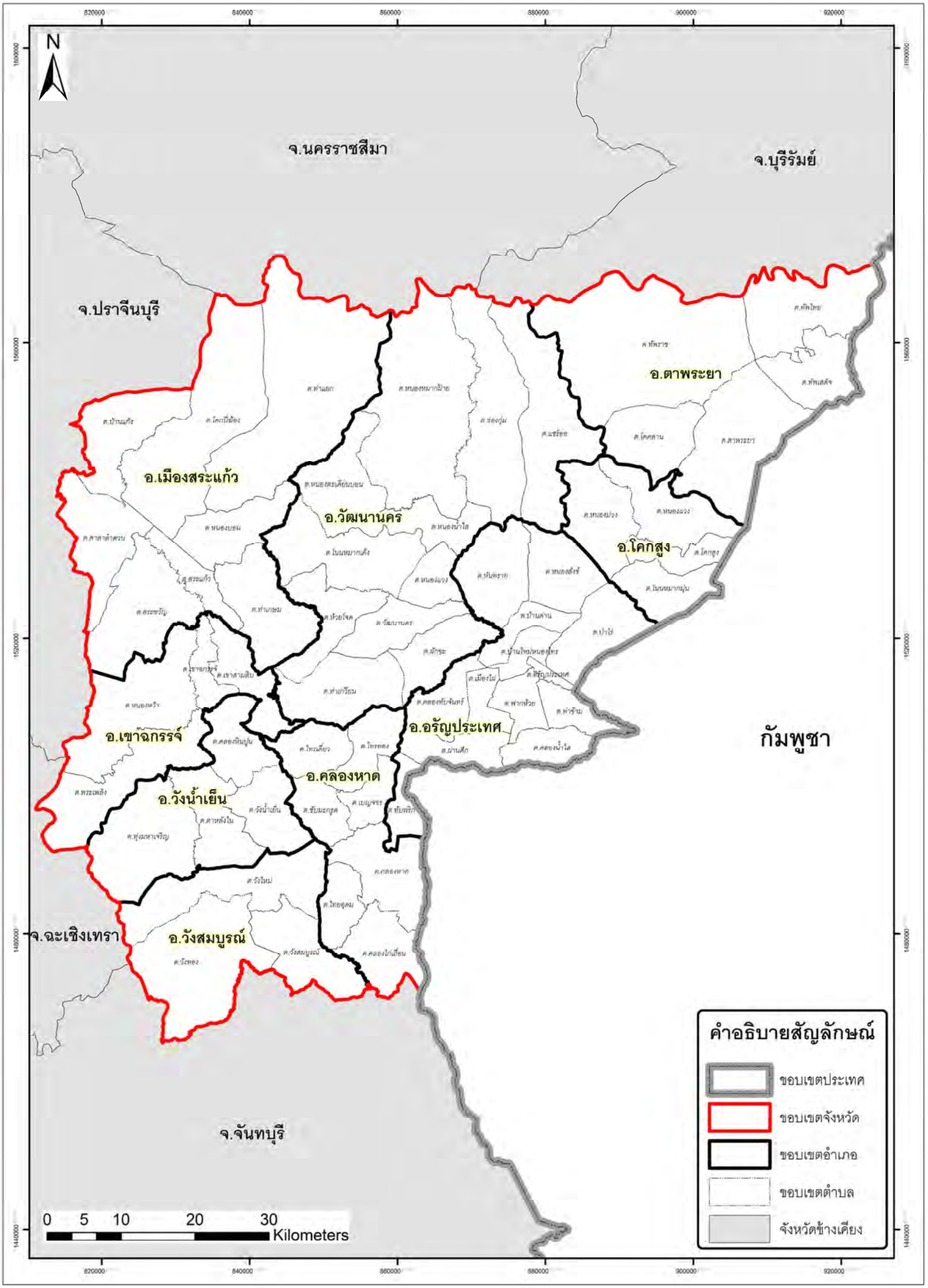
- จุดผ่อนปรน
- ด่านพรมแดน
- ด่านศุลกากร
- นิคมอุตสาหกรรมสระแก้ว

SEZ สระแก้ว

ประเภท

- พื้นที่ SEZ
- พื้นที่เสนอขยาย
- SEZ กัมพูชา
- ทางหลวงแผ่นดิน
- ทางรถไฟ

จังหวัดสระแก้ว

รายงานการฝึกอบรมทางวิชาการด้านการนำคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ ไปปฏิบัติ

ภายใต้ โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔

วันศุกร์ที่ ๒๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๕.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมปรินซ์บอลรูม ๑ อาคาร ๑ ชั้น ๑๑ โรงแรมปรินซ์ พาเลซ กรุงเทพมหานคร

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. ที่ปรึกษาโครงการฯ

๑.	ผศ.ดร.ธรรมรัตน์	พุทธไทย	(แทน) หัวหน้าโครงการ, นักวิจัย
๒.	นางสินี	ช่วงฉ่ำ	ที่ปรึกษาด้านการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาเชิงพื้นที่
๓.	ดร.วิเทศ	ศรีเนตร	ที่ปรึกษาประจำโครงการ และผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
๔.	รศ. ดร.วันเพ็ญ	วิโรจนกูฏ	ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
๕.	ดร.ชญาทัต	เนียมแสวง	ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
๖.	ดร.อรันย์	ศรีรัตนา ทาบูกานอน	ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
๗.	ดร.ภัทรา	เสมอวงษ์	ผู้เชี่ยวชาญด้านมนุษย์และสังคม
๘.	ผศ.ดร.กฤตณะ	พฤกษากร	นักวิจัย
๙.	นายศิรสิทธิ์	วงศ์วาสนา	บุคลากรสนับสนุน
๑๐.	นายกิจภาณุวัฒร์	ธนธาราศีรี	บุคลากรสนับสนุน
๑๑.	นายจตุรนต์	คูพัฒนานนท์	บุคลากรสนับสนุน
๑๒.	นายปฐมพต	ฉินสวัสดิ์พันธุ์	บุคลากรสนับสนุน
๑๓.	นางสาวศิริลักษณ์	รัตน์บัวชุม	บุคลากรสนับสนุน
๑๔.	นางสาวธานี	แสงอ่อน	บุคลากรสนับสนุน

๒. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๑.	นางสาวนุชจรี	วงษ์สันต์	รองประธานกรรมการ
๒.	ผศ. ดร.เรวดี	โรจนกนันท์	กรรมการ
๓.	นางสาวสุภัทรา	เชิดชูไชย	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๔.	นายชาญชัย	รุกขวัฒนกุล	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๕.	นายนฤเบศ	สิงห์คะนัน	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๖.	นางสาวจารุภา	พรหมมงคล	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓. หน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงานที่เกี่ยวข้อง

๑.	นางสาวอารียา	อุตขาว	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๒.	นางสาววิสาขา	โภชจะโป๊ะ	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๓.	นางสาวณัฐริกา	กงจันทร์	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๔.	นางสาวชลวนา	มณีสวัสดิ์	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๕.	นางสาวณุภา	นันทเกียรติ	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๖.	นางสาวบุญสิตา	กิติคุณ	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๗.	นางสาววิสสุตา	บุญมี	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๘.	นางสาวสุภัทรา	ตันเงิน	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๙.	นายตฤณกร	วรัธนานนท์	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๑๐.	นายธีรภัทร์	เพชรนอก	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๑๑.	นาย พัฒนพงษ์	พงษ์ธานี	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๑๒.	นาย ภีศเดช	พุกจินดา	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๑๓.	นางสาวมลศิริ	คำหินกอง	กรมทรัพยากรธรณี
๑๔.	นายเฉลิมพร	กาญจนาสถิตย์	กรมทรัพยากรธรณี
๑๕.	นางสาวปรียาพัฒ	คงถาวร	กรมทรัพยากรธรณี
๑๖.	นายจุฑา	สุพลธวณิชย์	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
๑๗.	นายรักชาติ	สุขสำราญ	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
๑๘.	นางสาววัลประวีณ์	เกื้อเม่ง	กรมโยธาธิการและผังเมือง
๑๙.	นางสาววัชริกา	ลิมปิโชติกุล	กรมโรงงานอุตสาหกรรม
๒๐.	นางสาวอัญชลี	อ่วมพันธ์เจริญ	กรมโรงงานอุตสาหกรรม
๒๑.	นางสาวจารุวัฒน์	พ่วงสุข	กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่
๒๒.	นางสาวกนิษฐา	ปทุมยา	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๒๓.	นางสาวจารุวรรณ	จิตรจักร์	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๒๔.	นางสาวณิชรัตน์	ดาวเรือง	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๒๕.	นางสาวทิพย์ลดา	ทองตะเภา	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๒๖.	นางสาวนันธิชา	คำอุดม	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๒๗.	นางสาววิภาวี	วรรณสถิตย์	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๒๘.	นางสาวสาริณี	เพ็งบ้านไร่	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๒๙.	นางสาวอรพรรณ	จันทร์แก้ว	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๓๐.	นางสาวอุมาภรณ์	พนาวัน	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๓๑.	นางสาวคนันท์	-	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๓๒.	นายจีระวัฒน์	ใจศีลธรรม	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๓๓.	นายปรพัชร	ประมาณ	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๓๔.	นายวิเชียร	พิพัฒน์มงคลสิน	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

๓๕.	นางสาวกานต์นลิน	ธีรรัตนานนท์	กระทรวงพลังงาน
๓๖.	นายสราวุธ	สุขรื่น	กระทรวงมหาดไทย
๓๗.	นางสาวจริยา	สุขะปาน	การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
๓๘.	นางสาวสุภัทรา	แย้มสรวล	การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
๓๙.	นางสาววรัญญา	ศีลาเจริญ	สำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ
๔๐.	นายธัชพงศ์	เภกะสุต	สำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ
๔๑.	นายอิทธิกร	บัวสมบุญ	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
๔๒.	นางพรรณนิภา	สืบสิงห์	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.)
๔๓.	นางสาวกชวรรณ	สังขวนิช	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.)
๔๔.	นางสาวกัญญ์ศิริ	ใจมุ่ง	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.)
๔๕.	นางสาวทิพาวรรณ	รักสงบ	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.)
๔๖.	นางสาวนันท์นลิน	ขันหลวง	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.)
๔๗.	นางสาววนิดา	แซ่จิว	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.)
๔๘.	นางสาววลัยภรณ์	อรัญญิก	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.)
๔๙.	นายวายุ	จินดาพล	สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน
๕๐.	นายภาณุพงศ์	สาธร	สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน
๕๑.	นางสาวณัฏฐวี	รักษาแก้ว	สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน
๕๒.	นางสาววิชุดา	อ่อนสิงห์	สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
๕๓.	นายวสพล	กิตติโชควัฒนา	สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
๕๔.	นางสาวรัฐติการ	คำบุศย์	สำนักผังประเทศและผังภาค

๔. สถาบันการศึกษาและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

๑.	รศ.ดร.โสภา	ชินเวชกิจวานิชย์	คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
๒.	จตุพร	ศิริบรรณไพศาล	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
๓.	ดร. จีรนุช	ศักดิ์คำดวง	สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย
๔.	นางสาว ธนิรัตน์	ธนวัฒน์	สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

๕. บริษัทที่ปรึกษา

๑.	นางสาว วรรณรัตน์	หงภัทรคีรี	บริษัท คอนซัลแทนท์ ออฟ เทคโนโลยี จำกัด
๒.	นางสาว วันวิสาข์	มหิทธิหาญ	บริษัท คอนซัลแทนท์ ออฟ เทคโนโลยี จำกัด
๓.	นาย จิรกิตติ์	รัชชยานันท์	บริษัท ปัญญา คอนซัลแตนท์ จำกัด
๔.	นางสาว จามรี	จำปา	บริษัท พับบลิค แอนด์ คอมมูนิเคชั่น มีเดีย จำกัด
๕.	นาย อรรถกร	สุนทรวาท	บริษัท พับบลิค แอนด์ คอมมูนิเคชั่น มีเดีย จำกัด

๖. บุคคลทั่วไป

๑.	นางสาว ณัฐถา	ปิติเนตรตระภู
๒.	นางสาวนฐินี	ศรีเนตร
๓.	นายกฤศ	ฉายแสงเดือน
๔.	นายปิยวุฒิ	สมวงศ์
๕.	นายรังสรรค์	ชุมเงิน

เริ่มการอบรมเวลา ๙.๒๐ น.

นางสาวนุชจรี วงษ์สันต์ ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ: กล่าวเปิดการฝึกอบรมทางวิชาการด้านการนำคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ ไปปฏิบัติ จากนั้นกล่าวถึงความสำคัญของ SEA ซึ่งเป็นเครื่องมือหนึ่งที่เข้ามาช่วยให้การวางแผนมีประสิทธิภาพและนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งการขับเคลื่อน SEA โดย สศช. ได้แก่ ๑) การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผน ๒) การสร้างองค์ความรู้ความเข้าใจและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เรื่อง SEA ๓) การยกร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. .... ๔) การจัดทำโครงการ SEA ในพื้นที่นำร่อง ในพื้นที่จังหวัดระยอง และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว (SEZ) และ ๕) การจัดทำแนวทาง SEA โดยการถอดบทเรียนจากประสบการณ์การจัดทำโครงการ SEA ในพื้นที่นำร่อง SEZ สระแก้ว ประกอบด้วย คู่มือ SEA เชิงพื้นที่ สำหรับการฝึกอบรมซึ่งผ่านการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจำนวน ๒ ครั้ง รวมทั้งผ่านการพิจารณาของคณะอนุกรรมการการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ทั้งนี้

การฝึกอบรมเป็นการบรรยายเนื้อหาของคู่มือ และการเรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่มและการฝึกปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความเข้าใจการประยุกต์ใช้ SEA ในการวางแผนเชิงพื้นที่อย่างถูกต้อง ตามหลักวิชาการ รวมทั้งสามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ในการวางแผนเชิงพื้นที่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธรรมรัตน์ พุทธไทย คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล: ชี้แจงวัตถุประสงค์การจัดฝึกอบรมคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ ได้แก่ ๑) เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการใช้ SEA อย่างถูกต้องสำหรับการวางแผนเชิงพื้นที่ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผน รวมถึงสามารถนำองค์ความรู้ที่จะได้รับไปปฏิบัติและมีกรอบในการดำเนินงานที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม และ ๒) เพื่อให้เกิดการศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการนำคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ไปประยุกต์ใช้กับการวางแผนเชิงพื้นที่ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผน พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากหน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา เพื่อนำไปสู่การจัดทำ SEA อย่างมีประสิทธิภาพและการขับเคลื่อน SEA ของประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป โดยใช้การศึกษา SEA ในพื้นที่ SEZ สระแก้ว นำมาถอดบทเรียนและพัฒนาองค์ความรู้ที่ได้รับ เพื่อทำให้การจัดทำคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ เหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์จริงของประเทศไทย ผ่านการศึกษาทุกขั้นตอนปฏิบัติตามแนวทาง SEA ทั่วไป

๑. การบรรยาย

ดร.วิเทศ ศรีเนตร: บรรยาย เรื่อง หลักการวางแผนเชิงพื้นที่ และการประยุกต์ใช้ SEA ในการวางแผนเชิงพื้นที่ โดยอธิบายถึงลักษณะของการวางแผนเชิงพื้นที่ว่าเป็นการสร้างกรอบสำหรับการใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นการกำหนดตำแหน่งที่ตั้งและขอบเขตของพื้นที่อยู่อาศัย การพัฒนาด้านต่างๆ เป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมและสมเหตุสมผล โดยมุมมองของการทำแผนเชิงพื้นที่ (Spatial Plan) เป็นการสร้างวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์การพัฒนาสำหรับพื้นที่เป้าหมาย จากกระบวนการวิเคราะห์ปัญหาความต้องการและศักยภาพในพื้นที่แต่ละส่วนและสำหรับทุกภาคส่วนและทุกความสนใจ ซึ่งกุญแจสำคัญในกระบวนการวางแผนเชิงพื้นที่ (Planning Process) คือ กระบวนการมีส่วนร่วม ในการระบุลำดับความสำคัญของศักยภาพ ความต้องการและปัญหาการพัฒนาของพื้นที่ เช่น พระราชบัญญัติการผังเมือง ซึ่งสามารถสื่อถึงการดูแลแบ่งเขตกำกับ การสร้างแรงจูงใจ รวมถึงการออกแบบการใช้งานของพื้นที่ได้ เป็นต้น

จากนั้น อธิบายความหมายของแกนหลักของการวางแผนเชิงพื้นที่ คือ การทำแผนที่ในการวางแผนในแต่ละด้าน (Thematic Planning Maps) ซึ่งแสดงให้เห็นยุทธศาสตร์การพัฒนาและมาตรการที่ใช้ในการดำเนินงานตามแผน ทำให้เห็นภาพในการบูรณาการแผนด้านต่าง ๆ ทั้งนี้ การวางแผนเชิงพื้นที่สนับสนุนการพัฒนาได้ โดยเป็นเสมือนพิมพ์เขียว แม่บท (Blueprint) ของการใช้ประโยชน์พื้นที่ ในมิติการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล ซึ่งแผนพัฒนาเชิงพื้นที่นั้นไม่ใช่แผนปฏิบัติการ แต่เป็นแผนระดับยุทธศาสตร์ที่เป็นเครื่องมือในการกำกับดูแลการพัฒนาพื้นที่โดยการบูรณาการให้เกิดสมดุลของความต้องการ นอกจากนี้ประเด็นการพัฒนาพื้นที่ด้านต่าง ๆ ต้องผ่านกระบวนการรวบรวมข้อมูล และกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อให้มีความครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ ต่อมาอธิบายถึงขั้นตอนของกระบวนการวางแผนเชิงพื้นที่ ซึ่งผนวกการใช้เครื่องมือ SEA ในการสนับสนุนการพิจารณาทางเลือกที่เหมาะสมกับการพัฒนาตามศักยภาพ ความเหมาะสม และความต้องการของทุกภาคส่วน ซึ่งจะสามารถช่วยในการประนีประนอมความขัดแย้งของวัตถุประสงค์การใช้พื้นที่ซึ่งแตกต่างกัน

ประเด็นคำถามจากผู้เข้าอบรม

๑.๑ ในการทำ SEA เพื่อพัฒนาเป็นแผนการจัดการ สามารถดำเนินการพร้อมกันได้หรือไม่ หรือควรจัดทำ SEA ให้เสร็จสิ้นก่อนการพัฒนาแผน ควรดำเนินการในรูปแบบใดเพื่อประหยัดงบประมาณ ซึ่งการจัดทำ SEA นั้นมีหลายรูปแบบ โดยสามารถทำแบบคู่ขนานเพื่อการบูรณการผลในการจัดทำแผนได้ หรือในบางกรณีหากมีการดำเนินการจัดทำแผนในบางส่วนแล้ว สามารถจัดทำ SEA เพื่อเสริมการพัฒนาแผน หรือนำผลการศึกษาไปสนับสนุนเมื่อการทำแผนเสร็จสิ้นแล้ว ซึ่งรูปแบบของ SEA นั้นมีความยืดหยุ่น ขึ้นอยู่กับลักษณะงานของแผน โดยควรดำเนินการพร้อมกันแบบบูรณากรเพื่อการบูรณาการแผนและ SEA ในการกำหนดยุทธศาสตร์และประเด็นการพัฒนา

๑.๒ ที่ปรึกษาโครงการฯ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการวางแผนเชิงพื้นที่กับ SEA ว่าข้อมูลเชิงพื้นที่เป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการวางแผน เพื่อให้มองเห็นภาพรวมของการพัฒนาในพื้นที่ด้านต่าง ๆ ร่วมกันในการพัฒนาทางเลือกว่าควรพัฒนาด้านใด ควรหลีกเลี่ยงกิจกรรมในพื้นที่ใด ควรลดผลกระทบอย่างไร

๑.๓ การพัฒนาเชิงพื้นที่ในแผนการพัฒนาระดับจังหวัดต่าง ๆ โดยกระทรวงมหาดไทย ไม่ใช่แผนพัฒนาเชิงพื้นที่เสมอไป โดยมีการพัฒนาเชิงประเด็นด้วย โดยมีการยกตัวอย่างว่า หากมีข้อมูลเชิงพื้นที่น้ำท่วม น้ำแล้ง จะช่วยชี้ให้เห็นว่าควรพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่ใด มีการนำข้อมูลมา Overlay ร่วมกับข้อมูลด้านเศรษฐกิจ และสังคม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาทางเลือก ด้วยกระบวนการ SEA โดยการมีส่วนร่วม ครอบคลุมทั้ง ๓ ด้าน โดยเป็นการมีส่วนร่วมในทุกระดับ รวมถึงหน่วยงานวางแผนระดับจังหวัด พร้อมนำข้อมูลเชิงพื้นที่มาประกอบ และมีการสอบถามความเห็นจากชุมชนเพิ่มเติมในการปรับแผน

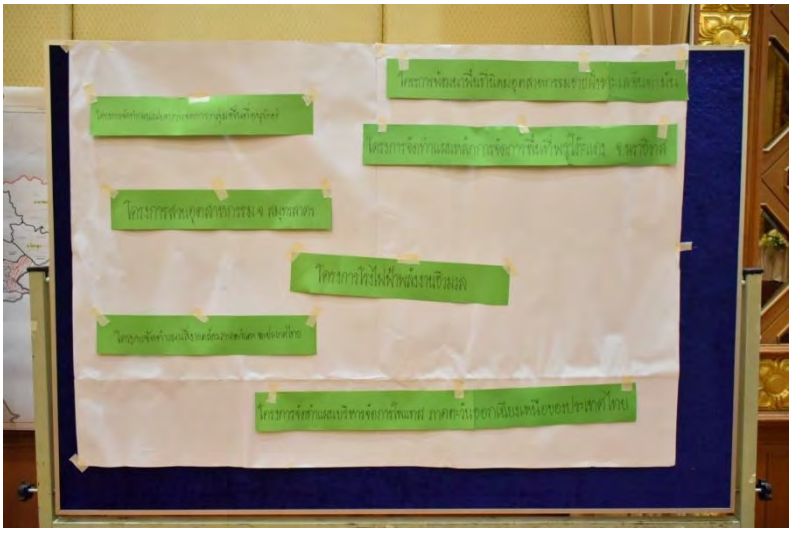
๒. การเรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่มและการฝึกปฏิบัติ: ขั้นตอนการใช้ SEA สำหรับการวางแผนเชิงพื้นที่ โดย **ดร.วิเทศ ศรีเนตร** และ **ดร.ชญาทัต เนียมแสวง**

๒.๑ กิจกรรมย่อยที่ ๑: การกลั่นกรอง การประยุกต์ใช้ SEA ในการวางแผนเชิงพื้นที่

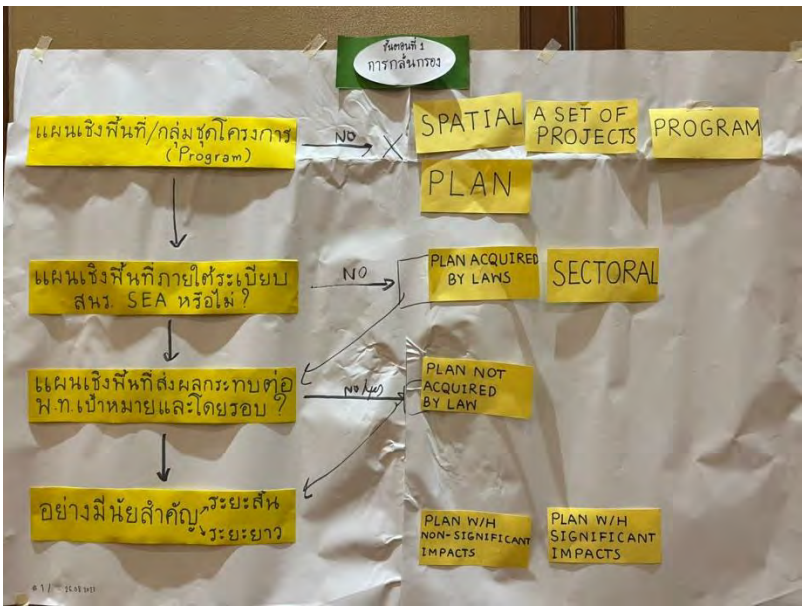
วิทยาการอธิบายถึงความหมายของการวางแผนเชิงพื้นที่ อันได้แก่ กิจกรรมการใช้ประโยชน์พื้นที่ในรูปแบบต่าง ๆ ให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบทำปฏิกิริยากัน ผลกระทบสะสม พร้อมทั้งพิจารณา Carrying Capacity ซึ่งเป็นข้อจำกัดการจัดการเชิงพื้นที่

จากนั้นวิทยากรอธิบายขั้นตอน การกลั่นกรองความจำเป็นในการประยุกต์ใช้ SEA เชิงพื้นที่สำหรับการวางแผนเชิงพื้นที่ โดยให้ผู้เข้าอบรมเปิดคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ (รูปที่ ๒-๒ **หน้า ๒-๔ ในคู่มือ SEA เชิงพื้นที่**) ประกอบการอธิบาย และให้ผู้เข้าอบรมได้ร่วมปฏิบัติเพื่อเป็นการทดสอบความเข้าใจ โดยการแสดงความคิดเห็น และติดบัตรคำว่าโครงการใดควรทำ SEA โดยมีวิธีพิจารณา ๔ ประการ คือ ๑) เป็นแผนเชิงพื้นที่หรือไม่ ๒) แผนเชิงพื้นที่ภายใต้ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. .... หรือไม่ ๓) แผนเชิงพื้นที่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่เป้าหมายและโดยรอบหรือไม่ และ ๔) แผนดังกล่าวมีนัยสำคัญในระยะสั้นหรือระยะยาวอย่างไร โดยทำการยกตัวอย่างกลุ่มโครงการที่ควรจัดทำ SEA และให้ผู้เข้าอบรมร่วมกันแสดงความคิดเห็น ผู้เข้าอบรมส่วนมากมีความเข้าใจในหลักการการจัดทำ SEA และกลั่นกรองโครงการได้อย่างถูกต้อง อย่างไรก็ตามผู้เข้าอบรมบางส่วนที่ไม่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับ SEA มาก่อน มีความสับสนในขั้นตอนการกลั่นกรองโครงการ แต่หลังจากได้รับการชี้แจงข้อมูลรายโครงการ

ผู้เข้าอบรมมีความเข้าใจในภาพรวมมากขึ้น

รายชื่อโครงการที่ควรมีการจัดทำ SEA หรือไม่

การติดบัตรคำ กิจกรรมการกลั่นกรองโครงการที่ควรจัดทำ SEA

สรุปประเด็นคำถามจากผู้เข้าอบรม

๒.๑.๑ การนิยามองค์ประกอบในการกลั่นกรองการจัดทำ SEA ในประเทศไทย เป็นการดำเนินการในระดับชุดโครงการ (หรือโครงการใหญ่) ไม่ใช่โครงการเดี่ยว การวางแผนเชิงพื้นที่จะสามารถทำให้เห็นทิศทางการพัฒนาของพื้นที่ว่าควรประกอบด้วยกิจกรรมเชิงยุทธศาสตร์ใด ตามข้อจำกัด ศักยภาพของพื้นที่ ที่มาที่ไปของการใช้พื้นที่ ความพร้อม และข้อจำกัดของพื้นที่ ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนด้วยการเรียนรู้ข้อมูลเชิงพื้นที่ ในการนำมา Overlay วางทับซ้อนกัน เพื่อให้เห็นผลกระทบสะสม ทำความเข้าใจพร้อมเห็นภาพการสางแผนเชิงพื้นที่ซึ่งตอบโจทย์ SEA แต่หากเป็นโครงการขนาดเล็กแต่มีผลกระทบสูงจะเป็นการจัดทำ EIA EHIA ไม่ใช่ SEA

๒.๑.๒ ผู้กำหนดว่าโครงการมีผลกระทบที่เป็นนัยสำคัญ (Significant Impacts) คือ คณะกรรมการ โดยต้องมีการศึกษามาก่อนในระดับหนึ่ง ทั้งนี้ ประเทศไทยยังไม่ได้กำหนดให้มีการจัดทำรายงานการกลั่นกรอง (Screening Report) เพื่อประกอบการจัดทำ TOR ในการจัดจ้างที่ปรึกษาโครงการฯ ในการจัดทำ SEA ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการจัดทำรายละเอียดในการจัดจ้าง ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ หรือหน่วยงานเจ้าของแผนสามารถดำเนินการขั้นตอนการกลั่นกรองเองได้ หากไม่ได้จ้างที่ปรึกษาโครงการฯ ดำเนินการในขั้นตอนนี้

๒.๑.๓ ผลของขั้นตอนการกลั่นกรองต้องมีความชัดเจน มีรายละเอียดเชิงลึก มีความครอบคลุมของการศึกษาโดยการระบุพื้นที่การศึกษา ผู้ได้รับผลกระทบ และมีงบประมาณที่สอดคล้องกับกิจกรรม

๒.๑.๔ ในต่างประเทศมีการจัดทำ Checklist ในการตรวจสอบว่าโครงการใดบ้างต้องจัดทำ SEA ซึ่งได้มีการยกตัวอย่างโครงการในคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ อย่างไรก็ตาม ภายใต้ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ.... ยังไม่ได้มีการระบุขอบเขตในการพิจารณา

๒.๑.๕ การใช้คำว่าโครงการ แม้จะสอดคล้องกับการใช้คำในการจัดทำงบประมาณ แต่อาจทำให้เกิดความสับสนว่าหมายถึงโครงการขนาดใหญ่ หรือโครงการขนาดเล็ก และโครงการใดควรทำ SEA หรือไม่

๒.๒ กิจกรรมย่อยที่ ๒: การกำหนดขอบเขต

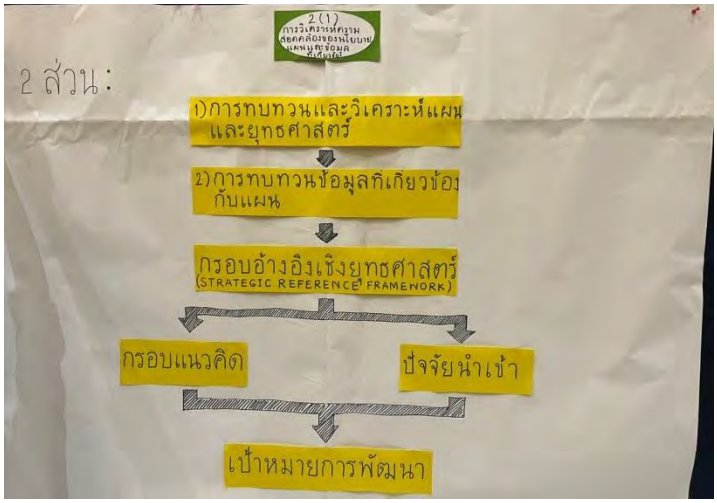
มีวัตถุประสงค์ เพื่อทำความเข้าใจและฝึกปฏิบัติจริงในบางขั้นตอนการกำหนดขอบเขตของ SEA เชิงพื้นที่ ซึ่งหัวข้อที่ทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่ม ประกอบด้วย ๘ ขั้นตอนสำคัญ

วิทยากรอธิบายเนื้อหาในคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ รูปแบบของ SEA ความเชื่อมโยงกับการวางแผน ข้อได้เปรียบและข้อจำกัดของแต่ละรูปแบบ งกิจกรรมของทีมจัดทำ SEA และทีมจัดทำแผน จากนั้น อธิบายถึงวัตถุประสงค์ของคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ องค์ความรู้ การประยุกต์ใช้ในการวางแผนเชิงพื้นที่ การพัฒนาองค์ความรู้ในการนำไปใช้ เนื่องจากกระบวนการ SEA มีความยืดหยุ่นของการประยุกต์ใช้เทคนิคในแต่ละพื้นที่ โดยการยกตัวอย่างเทคนิคจากการถอดบทเรียนการจัดทำ SEA ในพื้นที่ SEZ สระแก้ว และจากคู่มือ SEA ต่างประเทศ มาอธิบายให้เกิดความเข้าใจ โดยมีการบรรยายขั้นตอนการใช้ SEA เชิงพื้นที่ โดยเฉพาะขั้นตอนที่ ๘ การติดตามตรวจสอบและประเมินผล SEA เชิงพื้นที่ และแผนเชิงพื้นที่ ซึ่งเป็นส่วนเพิ่มเติมจากแนวทาง SEA (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๔ก) โดยผลที่คาดว่าจะได้รับจากขั้นตอนนี้ คือ เป้าหมายการพัฒนาและแนวทางการพัฒนา รายละเอียดขั้นตอนการกำหนดขอบเขต ดังนี้

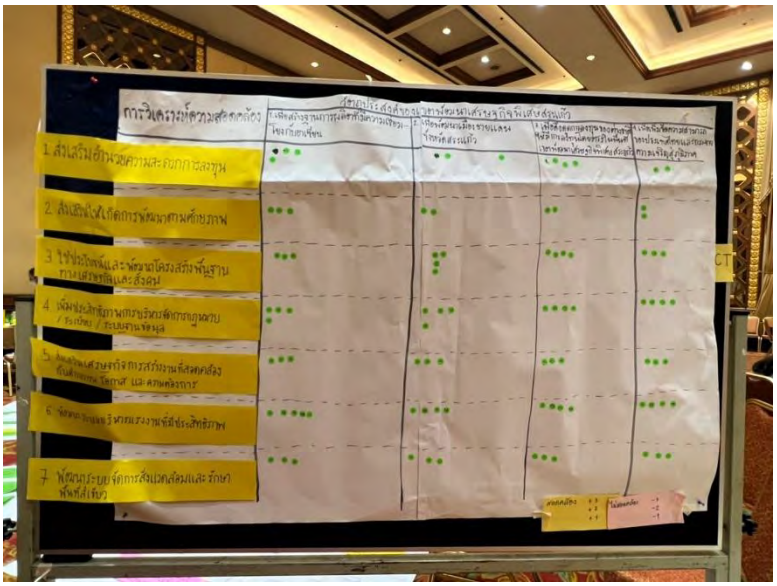
๒.๒.๑ ขั้นตอน ๑ การวิเคราะห์ความสอดคล้องของนโยบาย แผน และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

ใช้คำสำคัญ: การวิเคราะห์ “นโยบาย แผน และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง”

แนวคิดในการอธิบายของวิทยากรเป็นการอธิบายในภาพใหญ่ ก่อนลงมาระดับย่อย และเปิดโอกาสให้มีการสอบถามเพิ่มเติม โดยในการสื่อสารถึงวิธีการวิเคราะห์ความสอดคล้องของงานนโยบาย แผนและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง มีการใช้ตัวอย่างตารางวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของ SEZ สระแก้ว และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (ดังแสดงใน**หน้า ๒-๗ ในคู่มือ SEA เชิงพื้นที่**) วิทยากรได้สอบถามประสบการณ์ในการจัดทำแผนของผู้เข้าอบรม ทำให้ทราบว่าผู้เข้าอบรมไม่เคยทำตารางเปรียบเทียบการหาระดับความสอดคล้องกับทิศทางของแผน จากนั้น จึงได้มีการอธิบายเพิ่มเติมว่าการประเมินความสอดคล้องนี้ดำเนินการโดยผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้เจ้าของแผนเข้าใจถึงบริบทความต้องการ ทิศทางการพัฒนาและความสอดคล้องกับแผนในภาพใหญ่ ซึ่งการประเมินความสอดคล้องนี้เกี่ยวกับการขับเคลื่อนนโยบาย แผน แผนงาน ของหน่วยงานต่าง ๆ โดยยังไม่ลงระดับชุมชน จากนั้น ให้ผู้เข้าอบรมมีส่วนร่วมในการให้ประเมินระดับความสอดคล้อง เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทั้งเชิงบวกและลบ และความเข้าใจในการเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ในแผนระดับต่าง ๆ ซึ่งอาจมีความขัดแย้งกับวัตถุประสงค์ของ SEZ สระแก้วในบางประการ

นโยบาย แผน และข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนา

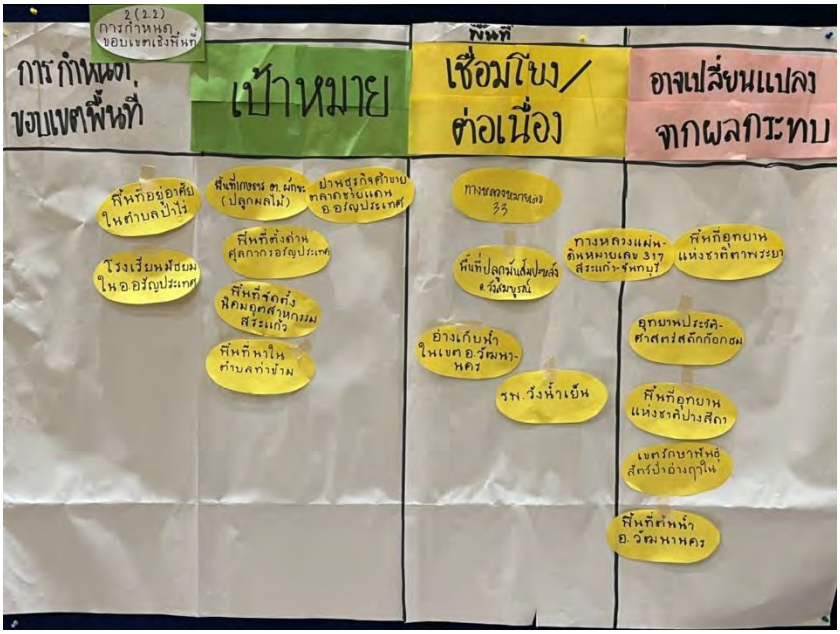
ภาพวิธีการวิเคราะห์ความสอดคล้องของงานนโยบาย แผนและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

๒.๒.๒ ขั้นตอน ๒ การกำหนดขอบเขตเชิงพื้นที่และเวลา ใช้คำสำคัญ: การวิเคราะห์ “ขอบเขตเชิงพื้นที่ ขอบเขตเชิงเวลา”

๑) การกำหนดขอบเขตเชิงพื้นที่ วิทยากรได้แสดงแผนที่จังหวัดสระแก้ว และให้ผู้เข้าอบรมร่วมทำกิจกรรมระบุการกำหนดขอบเขตพื้นที่ในแผนที่ ว่าเป็นพื้นที่เป้าหมาย (Core Zone) ของพื้นที่เป้าหมายของแผน (พื้นที่ไข่แดง) ได้แก่พื้นที่เป้าหมาย ๗ ตำบล พื้นที่เชื่อมโยง/ ต่อเนื่อง (Buffer Zone) เป็นพื้นที่โดยรอบเส้นขอบเขต ๙ ตำบล ซึ่งได้รับผลกระทบจากกิจกรรมในพื้นที่เป้าหมาย ได้รับอิทธิพลจากพื้นที่หลัก (เหยื่อหุ้มไข่แดง) หรือเป็นพื้นที่อาจเปลี่ยนแปลงจากผลกระทบ (Outer Setting) พื้นที่โดยรอบทั้งจังหวัดสระแก้ว ทั้งนี้ ต้องวิเคราะห์ความสอดคล้องกับข้อตกลงระหว่างประเทศประกอบ โดยให้ผู้เข้าอบรมระบุขอบเขต และนำบัตรคำมาติดในช่องและเชื่อมโยงความเกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ เช่น เส้นทางคมนาคม ถนน พื้นที่เกษตร (เพื่อป้อนวัตถุดิบให้แก่พื้นที่เป้าหมาย) เป็นต้น โดยผู้เข้าอบรมส่วนมากมีความเข้าใจและสามารถระบุขอบเขตพื้นที่ได้อย่างถูกต้อง

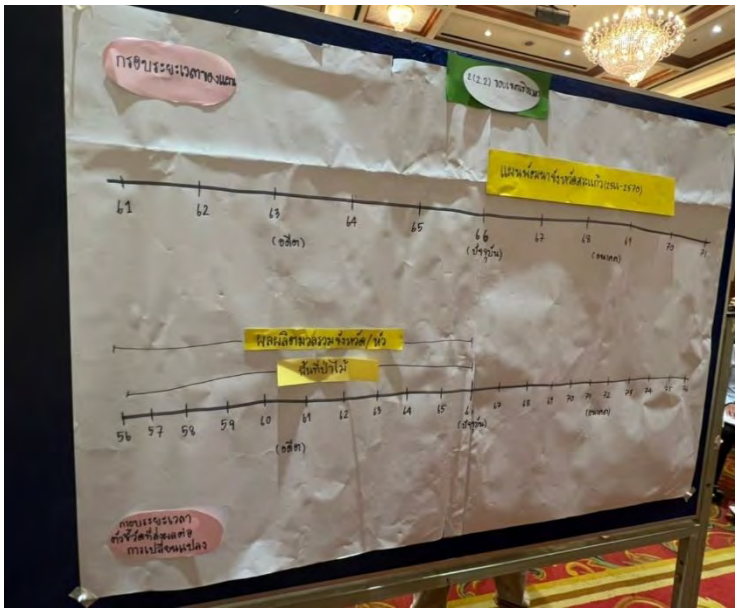

แผนที่จังหวัดสระแก้ว สำหรับการกำหนดขอบเขตเชิงพื้นที่

การติดบัตรคำ การกำหนดขอบเขตเชิงพื้นที่

๒) การกำหนดขอบเขตเชิงเวลา เป็นการกำหนดตามระยะเวลาของแผน (ขอบเขตเชิงเวลาของแผน) โดยยกตัวอย่างระยะเวลาที่ควรนำมาพิจารณาร่วมกันจากพื้นที่ SEZ สระแก้ว ซึ่งได้กำหนดขอบเขตเชิงเวลา ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ในการประเมินกิจกรรมต่างๆ สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)) และกรอบระยะเวลาที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการวิเคราะห์ผลกระทบคงเหลือ (Residual Impact) ของแต่ละตัวชี้วัด (ขอบเขตเชิงเวลาของข้อมูล) เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเห็นภาพของการกำหนดขอบเขตเชิงเวลาได้ชัดเจนขึ้น

กรอบระยะเวลาของแผน แผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)
กรอบระยะเวลาตัวชี้วัดผลผลิตมวลรวมจังหวัดสระแก้ว และพื้นที่ป่าไม้

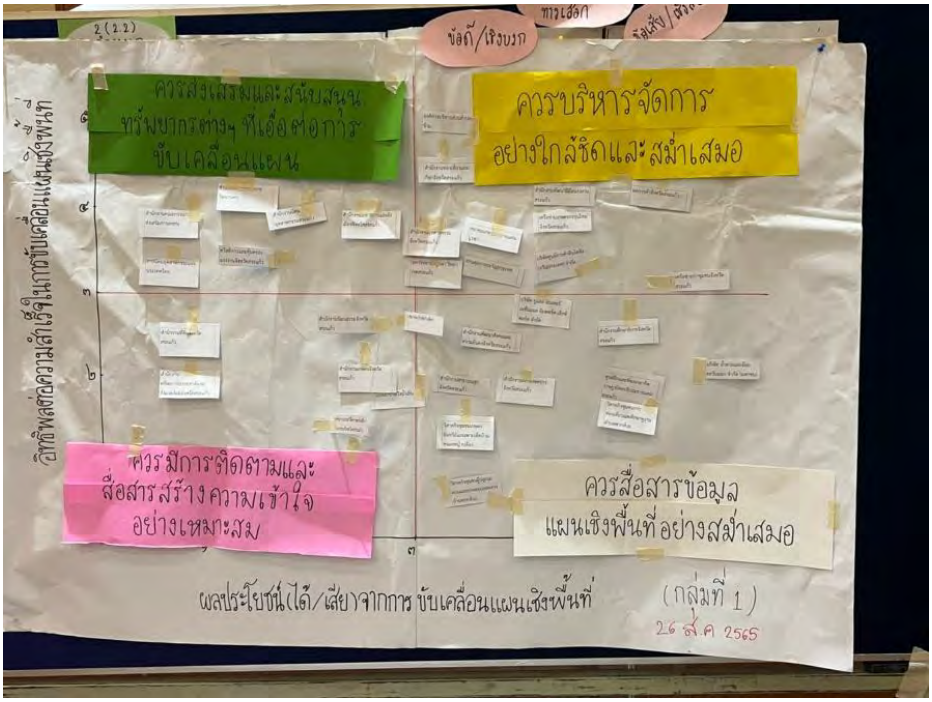
๒.๒.๓ ขั้นตอน ๓ การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย ใช้คำสำคัญ: การวิเคราะห์ การระบุ “ผู้มีส่วนได้เสีย”

มีวัตถุประสงค์ในการระบุผู้มีส่วนได้เสียให้ชัดเจนในมิติของการขับเคลื่อนการพัฒนาและมิติของผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการพัฒนาและจะมีส่วนสำคัญของการกำหนดกลุ่มเป้าหมายในกระบวนการมีส่วนร่วมในแต่ละขั้นตอนของ SEA ว่าใครเป็นผู้ได้ประโยชน์ หรือเสียประโยชน์จากการพัฒนา โดยการแจกบัตรคำให้ผู้อบรมเขียนชื่อกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย และนำบัตรคำมาติดเพื่อระบุว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียในการวางแผนพัฒนาในมิติเชิงอำนาจหรืออิทธิพลที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการขับเคลื่อนการพัฒนา และมิติของผลประโยชน์ที่อาจจะได้รับหรืออาจจะเสียจากการขับเคลื่อนการพัฒนา เพื่อการระบุว่าควรเชิญผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มใดเข้าร่วมในกระบวนการมีส่วนร่วมในขั้นตอน SEA ต่อไป

จากนั้น วิเคราะห์บทบาทและความเกี่ยวข้องของผู้มีส่วนได้เสีย จัดลำดับความสำคัญหาค่าพิกัดความสำคัญผู้มีส่วนได้เสียกับแผนเชิงพื้นที่ โดยการใช้เครื่องมือ Stakeholder Quadrant เปรียบเทียบ “อิทธิพลต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนแผนเชิงพื้นที่” แกน Y ต่อ “ผลประโยชน์ (ได้/เสีย) จากการขับเคลื่อนแผนเชิงพื้นที่” แกน X เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วมใน SEA โดยแบ่งเป็น ๔ ช่อง ดังนี้ ๑) ควรส่งเสริมและสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการขับเคลื่อนแผน เช่น หน่วยราชการส่วนท้องถิ่น ๒) ควรมีการติดตามและสื่อสารสร้างความเข้าใจอย่างเหมาะสม ๓) ควรบริหารจัดการอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ และ ๔) ควรสื่อสารข้อมูลแผนเชิงพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งผู้เข้าอบรมได้รับบัตรคำในฐานะบุคคลหรือกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียของแผนเชิงพื้นที่ มาวางบนแผนภูมิการหาค่าพิกัดความสำคัญผู้มีส่วนได้เสีย จากการระบุบทบาทความเกี่ยวข้องของผู้มีส่วนได้เสียของแผนเชิงพื้นที่ ซึ่งแบ่งเป็น ๓ ประเภท ได้แก่ ๑) ผู้ได้รับผลกระทบตรง (Primary Stakeholder) ๒) ผู้มีส่วนได้เสียรอง (Secondary Stakeholder) และ ๓) ผู้มีส่วนได้เสียหลัก (Key Stakeholder) กิจกรรมนี้แสดงถึงบทบาทของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละประเภทที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาพื้นที่อย่างมีนัยสำคัญ และแสดงให้เห็นว่ากลุ่มผู้ได้เสียอาจเปลี่ยนแปลงได้ ขึ้นอยู่กับบทบาทตามสถานการณ์ ซึ่งผู้มีส่วนได้เสียจะเข้ามาอยู่ในกระบวนการมีส่วนร่วม และได้รับการรายงานข้อมูลความคืบหน้าของโครงการอย่างสม่ำเสมอ ในระหว่างกระบวนการจัดทำโครงการ โดยผู้เข้าอบรบสามารถวิเคราะห์และระบุผู้มีส่วนได้เสีย ได้จากกรณีศึกษาตัวอย่าง อย่างไรก็ตามการวิเคราะห์และการระบุผู้มีส่วนได้เสียในการจัดทำ SEA ควรมาจากการลงพื้นที่ไปพูดคุยกับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่จะนำไปวิเคราะห์และระบุผู้มีส่วนได้เสีย

การวิเคราะห์บทบาทและความเกี่ยวข้องของผู้มีส่วนได้เสีย

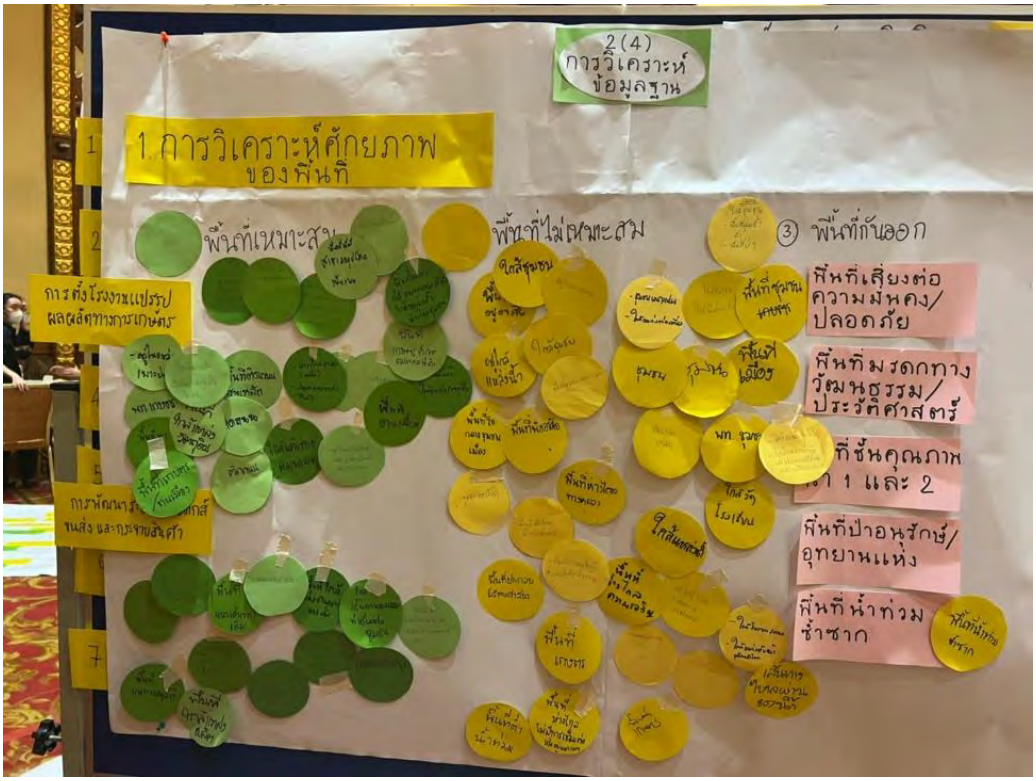
การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียโดยการใช้เครื่องมือ Stakeholder Quadrant

๒.๒.๔ ขั้นตอน ๔ การวิเคราะห์ข้อมูลฐาน ใช้คำสำคัญ: การวิเคราะห์ “ข้อมูลฐาน”

การวิเคราะห์ข้อมูลฐานของพื้นที่ เป็นหัวใจสำคัญของการจัดทำ SEA เชิงพื้นที่ โดยการยึดโยงข้อมูลระดับพื้นที่ให้มากที่สุด เพื่อให้ทราบถึงจุดอ่อน จุดแข็ง ปัญหาของพื้นที่ โดยนำมาวิเคราะห์ด้วยการจัดทำแผนที่เป็นตัวเชื่อมโยงให้เห็นถึงศักยภาพของพื้นที่ เช่น ควรตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในจุดใด เป็นต้น

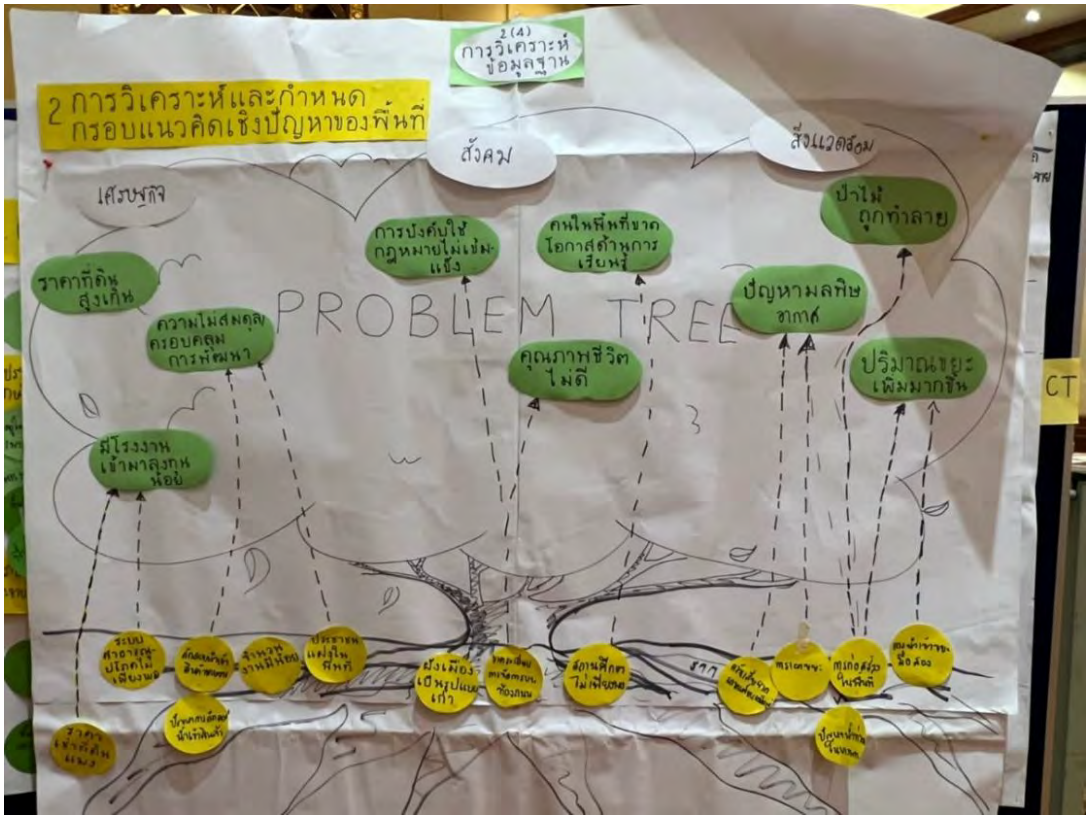
ด้วยการ Overlay ข้อมูลหลายด้าน จัดลำดับความสำคัญของข้อมูลในการวิเคราะห์ ให้ค่าคะแนนความสำคัญนำศักยภาพและปัญหาในพื้นที่มาเป็นตัวตั้งสำคัญ ในการวิเคราะห์ข้อมูลฐาน ต่อเนื่องไปยังการวิเคราะห์รากสาเหตุของกิจกรรม

๑) การวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ การจัดทำ SEA สำหรับการวางแผนเชิงพื้นที่จำเป็นต้องทำความเข้าใจพื้นที่ให้ชัดเจน โดยใช้วิธีการสื่อสารที่แสดงให้เห็นถึงการหาศักยภาพพื้นที่ว่าเป็นพื้นที่เหมาะสมกับการพัฒนา ไม่เหมาะสมกับการพัฒนา พื้นที่ที่ต้องกันออก โดยมีการยกตัวอย่างเครื่องมือหาศักยภาพพื้นที่ เช่น GIS เป็นต้น พร้อมโดยใช้แผนที่ประกอบเพื่อให้เห็นภาพรวมว่าพื้นที่ใดเหมาะสมและไม่เหมาะสมต่อการพัฒนา รวมถึงแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เข้าอบรม

การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่

๒) การวิเคราะห์และกำหนดกรอบแนวคิดเชิงปัญหาของพื้นที่ให้ชัดเจน ใช้วิธีการสื่อสารโดยแสดงแผนภาพการวิเคราะห์ปัญหา (Problem) สาเหตุของปัญหา (Causes) และรากสาเหตุ (Root Causes) โดยให้ผู้ร่วมอบรมช่วยกันวิเคราะห์ให้เห็นรากสาเหตุของปัญหาและเขียนลงในบัตรคำ ในกระบวนการนี้ผู้เข้าอบรมจะมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ถึงสาเหตุ และรากสาเหตุของปัญหา มากกว่ามองเพียงแค่ปัญหาและทางแก้ไขปัญหาเท่านั้น เพื่อให้การพัฒนาที่กำลังจะเกิดขึ้นหลีกเลี่ยงปัญหาเดิม

การวิเคราะห์และกำหนดกรอบแนวคิดเชิงปัญหาของพื้นที่

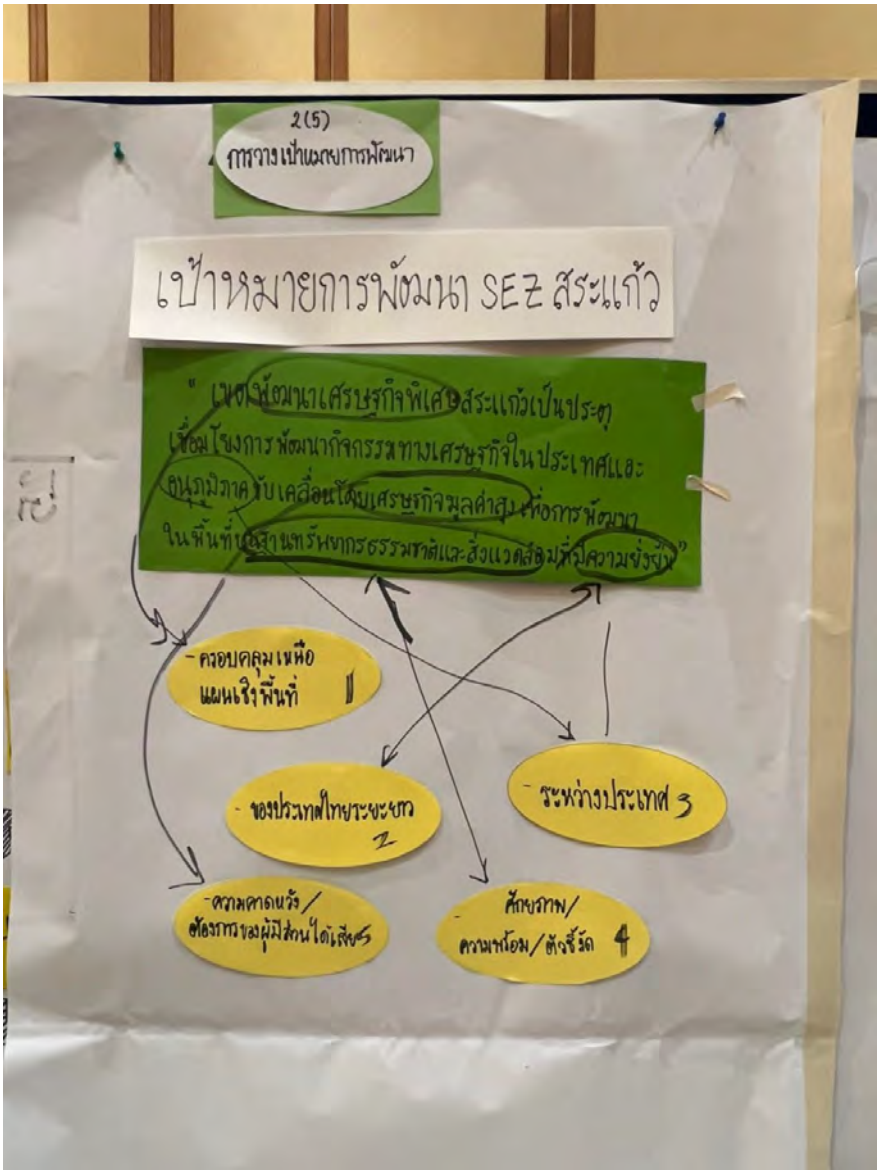
๒.๒.๕ ขั้นตอน ๕ การวางเป้าหมายการพัฒนา ใช้คำสำคัญ: การกำหนด “เป้าหมายการพัฒนา”

เป็นการนำขั้นตอนต่าง ๆ ก่อนหน้ามาประกอบการสร้างเป้าหมายในการพัฒนา หรือการจัดการ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้คือข้อมูลนำเข้า (แผน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่ ความคาดหวัง) โดยการพิจารณาผลลัพธ์ (Outcome) ว่ามีประเด็นใดบ้าง และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อให้ได้มาซึ่งเป้าหมายการพัฒนาที่มีความชัดเจน (วิสัยทัศน์ในแผน) ซึ่งเป็นผลลัพธ์สำคัญของแผนการพัฒนาหรือการจัดการของพื้นที่ โดยยกตัวอย่าง เป้าหมายการพัฒนาของ SEZ สระแก้ว (แสดงดัง**หน้า ๒-๒๒ ในคู่มือ SEA เชิงพื้นที่**) โดยต้องคำนึงถึงความครอบคลุมเหนือแผนเชิงพื้นที่ของประเทศไทยในระยะยาว ข้อตกลงระหว่างประเทศ ความคาดหวัง ต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย ศักยภาพ ความพร้อม ตัวชี้วัด นำมาใช้ประกอบการกำหนดเป้าหมายการพัฒนา และเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมสอบถามข้อสงสัย

สรุปประเด็นคำถามจากผู้เข้าอบรม

๑) ต้องมีการนำเป้าหมายการพัฒนาไปเสนอแก่ผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่

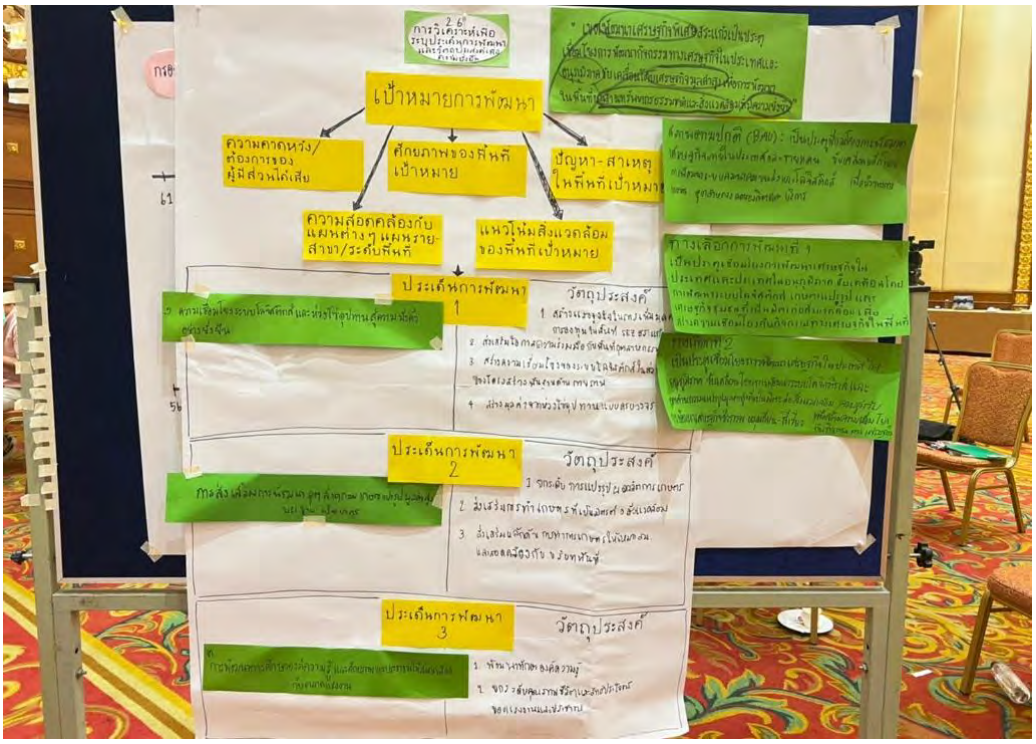
๒) หากเป้าหมายการพัฒนาของ SEA และแผนไม่ตรงกัน ควรดำเนินการในรูปแบบคู่ขนานและนำผลการจัดทำ SEA ไปประยุกต์ใช้ในแผน

การวางเป้าหมายการพัฒนา

๒.๒.๖ ขั้นตอน ๖ การวิเคราะห์เพื่อระบุประเด็นการพัฒนา และวัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืน ใช้คำสำคัญ: การกำหนด “ประเด็นการพัฒนา” “วัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืน”

วิทยากรยกตัวอย่างประเด็นการพัฒนาทั้ง ๓ ประเด็น และวัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืนโดยให้ผู้เข้าอบรมร่วมวิเคราะห์ตามในแต่ละประเด็นการพัฒนา ซึ่งควรสะท้อน ความคาดหวัง ต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย ศักยภาพของพื้นที่เป้าหมาย ปัญหาในพื้นที่เป้าหมาย ความสอดคล้องกับแผนต่าง ๆ แนวโน้มสิ่งแวดล้อมของพื้นที่เป้าหมาย ซึ่งกระบวนการนี้ต้องใช้ความร่วมมือจากหลายฝ่ายทั้งนักวิชาการ ภาครัฐ ประชาชน

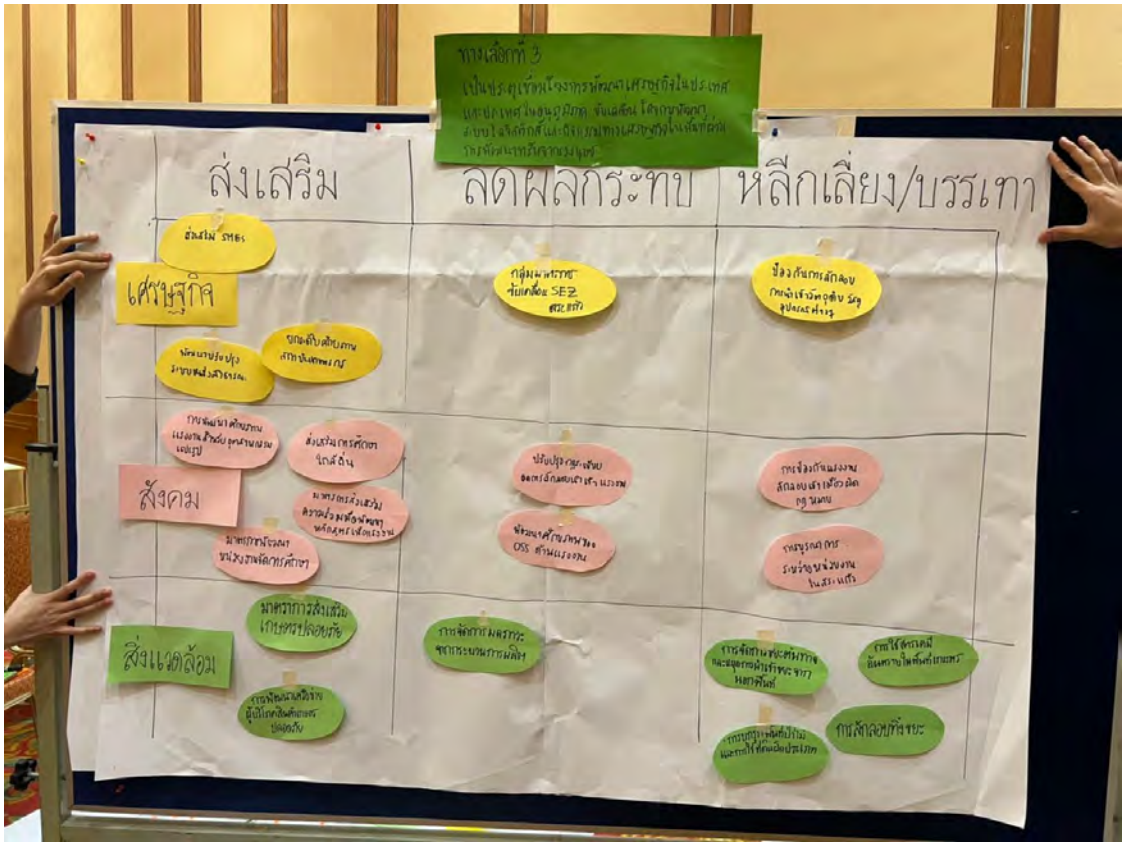

เป้าหมายการพัฒนา และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

๒.๒.๗ ขั้นตอน ๗ การกำหนดตัวชี้วัด ใช้คำสำคัญ: การประเมิน “ตัวชี้วัด”

ตัวชี้วัดการวางแผนเชิงพื้นที่เป็นสิ่งที่ใช้เพื่อบ่งชี้สภาพหรือสภาวะของการวางแผนเชิงพื้นที่ ที่ใช้วัดหรือบ่งชี้สภาพปกติและการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นจากประเด็นการพัฒนาที่ได้กำหนดขึ้น ซึ่งการกำหนดตัวชี้วัดนั้น มี ๒ วิธี ได้แก่ ๑) การกำหนดจากเป้าหมายการพัฒนา วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ผลลัพธ์ในภาพใหญ่ ภาพรวมของพื้นที่ จากนั้นสร้างเกณฑ์การประเมิน (CDFs) ครอบคลุมประเด็นภายใต้ CDFs ถือว่าเป็นการมองแบบ Top Down โดยการแบ่งผลลัพธ์ในภาพรวมเป็นตัวชี้วัดย่อย เพื่อให้เห็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และ ๒) รูปแบบ Bottom Up โดยการใช้ตัวชี้วัดที่มีอยู่แล้วในพื้นที่ จากภาพรวมของโครงการต่าง ๆ การศึกษา IEE EIA EHIA เพื่อเชื่อมโยงหาตัวชี้วัดที่สื่อถึงผลกระทบสะสม (Cumulative Impact) ทั้งนี้ มีการให้ค่าถ่วงน้ำหนักตัวชี้วัด การจัดลำดับตัวชี้วัดว่าตัวชี้วัดใดเป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนแผน ด้วยเทคนิคต่าง ๆ เช่น Pairwise Analysis ในการเทียบความสำคัญระหว่างตัวชี้วัดต่าง ๆ ค่าปรับน้ำหนักสัมพันธ์ (Relative Weight) เป็นต้น ทั้งนี้ ในการจัดทำแบบสอบถามให้ผู้มีส่วนได้เสียเพื่อจัดลำดับตัวชี้วัดควรทำให้ง่าย โดยผู้กำกับงาน เจ้าของแผน ต้องเข้าใจในกระบวนการ ที่มาที่ไป เพื่อสามารถตรวจสอบตัวเลข (Verify) ซึ่งจัดทำโดยที่ปรึกษาโครงการฯ

โดยผู้เข้าอบรมร่วมให้ค่าระดับความสำคัญของทางเลือกการพัฒนา เพื่อความเข้าใจในผลกระทบจากทางเลือกการพัฒนา ทั้งเชิงบวกและเชิงลบ และเชื่อมโยงใน ๓ ด้าน เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ผู้เข้าอบรมร่วมแสดงความคิดเห็นในมาตรการส่งเสริม มาตรการลดผลกระทบ และมาตรการหลีกเลี่ยงหรือบรรเทา ซึ่งผู้เข้าอบรมส่วนมากเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการส่งเสริมมากที่สุด ตามด้วยมาตรการหลีกเลี่ยงหรือบรรเทา และมาตรการลดผลกระทบ ซึ่งสอดคล้องกับกรณีศึกษาที่มีข้อคิดเห็นต่อมาตรการส่งเสริมมากที่สุด

มาตรการเพื่อความยั่งยืน

๒.๒.๘ การประเมินข้อมูลฐาน

วิธีการและเทคนิคที่ใช้ในขั้นตอนการประเมินข้อมูลฐาน ได้แก่ Trend Analysis (การวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง) เพื่อเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของตัวชี้วัดประเด็นการพัฒนาต่าง ๆ จากอดีตจนถึงปัจจุบันและทราบทิศทางและระดับความรวดเร็วหรือชะลอการเปลี่ยนแปลงของประเด็นการพัฒนาต่าง ๆ

๒.๓ กิจกรรมย่อยที่ ๓: การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System: GIS) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่

การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) ถูกนำมาประยุกต์ใช้สำหรับขั้นตอนการกำหนดขอบเขตเชิงพื้นที่ (ขั้นตอนที่ ๒) ในประเด็นของการวิเคราะห์ข้อมูลฐาน ตัวอย่าง เช่น การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่เหมาะสมต่อการตั้งโรงงานแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร โดยมีการประยุกต์ใช้เทคนิคการตัดสินใจแบบหลายเกณฑ์ (Multi-Criteria Decision Analysis: MCDA) ร่วมกับ กระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับขั้น (Analytic Hierarchy Process: AHP) ด้วยการเปรียบเทียบค่าความสำคัญของปัจจัยเป็นรายคู่จากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีส่วนได้เสีย หลังจากนั้นนำปัจจัยเชิงพื้นที่มาทำการวิเคราะห์แบบซ้อนทับ (Overlay Analysis) เพื่อหาพื้นที่ที่มีศักยภาพ โดยการแบ่งระดับความเหมาะสมออกเป็น ๓ ระดับ ท้ายที่สุด ทำการเพิ่มเติมพื้นที่กันออก เช่น พื้นที่น้ำท่วมซ้ำซาก เป็นต้น

การบรรยายการประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS)

๓. การบรรยาย

ดร.ชญาทัต เนียมแสวง: บรรยาย การพัฒนาทางเลือกในการวางแผนเชิงพื้นที่ ซึ่งเป็นการนำประเด็นยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน การวิเคราะห์ข้อมูลฐาน ผลการประเมินข้อมูลฐาน มาเป็นข้อมูลนำเข้าเพื่อการวิเคราะห์ในการพัฒนาทางเลือก ซึ่งคุณสมบัติสำคัญในการพัฒนาทางเลือกในการจัดการเชิงพื้นที่ คือ จะทำอะไรกับพื้นที่นั้น โดยการมองในเชิงพื้นที่ และมีกิจกรรมใดภายใต้แต่ละทางเลือกการพัฒนานั้น ๆ หากมีการจัดทำแผนที่ GIS ให้เน้นที่ Core Zone พร้อมระบุปีของข้อมูล ระบุกิจกรรม องค์ประกอบสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ผลกระทบระดับต่าง ๆ อธิบายขั้นตอนการพัฒนาทางเลือกในการวางแผนพื้นที่ พร้อมยกตัวอย่างประเด็นการตรวจสอบทางเลือกการพัฒนา SEZ สระแก้ว การประเมินทางเลือกการพัฒนา การประเมินผลกระทบของทางเลือกการพัฒนา และยกตัวอย่างวิธี เช่น การใช้ Scenario Analysis Probability Analysis เป็นต้น การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน การรายงานผล SEA เชิงพื้นที่ ท้ายที่สุดสรุปตัวอย่างวิธีการและเทคนิคที่ใช้ในขั้นตอน SEA สำหรับการวางแผนเชิงพื้นที่

แบบทดสอบ “ก่อน” ฝึกอบรม (Pre-test)
การฝึกอบรมคู่มือการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่

ชื่อ-สกุล: _____ **วันที่:** _____

หน่วยงาน: _____ **กลุ่ม:** _____

คำชี้แจง : โปรดเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

๑. ข้อใดมีความเหมาะสมที่จะประยุกต์ใช้ SEA เชิงพื้นที่ทั้งหมด

(๑) โครงการโรงไฟฟ้าชีวมวล จ.ราชบุรี
(๒) โครงการจัดทำแผนจัดการพื้นที่บึงบอระเพ็ด จ.นครสวรรค์
(๓) โครงการจัดทำแผนหลักการพัฒนาแหล่งน้ำลุ่มน้ำแม่ลาว จ.เชียงราย
(๔) โครงการนิคมอุตสาหกรรมเมืองมหาชัย จ.สมุทรสาคร
(๕) โครงการจัดทำแผนบริหารจัดการแร่โพแทสของประเทศไทย
(๖) โครงการจัดทำแผนจัดการพื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามัน

ก. (๑),(๒),(๓),(๔)
ข. (๒),(๓),(๔),(๕)
ค. (๒),(๓),(๔),(๖)
ง. (๓),(๔),(๕),(๖)

๒. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการกำหนดขอบเขตเชิงพื้นที่สำหรับ SEA เชิงพื้นที่

ก. ขอบเขตเชิงพื้นที่ของ SEA เชิงพื้นที่ครอบคลุมพื้นที่หลักของการการพัฒนาหรือการจัดการเชิงพื้นที่
ข. ขอบเขตเชิงพื้นที่ของ SEA เชิงพื้นที่ควรครอบคลุมทั้งพื้นที่หลักของการพัฒนาหรือการจัดการเชิงพื้นที่ พื้นที่โดยรอบพื้นที่หลักหรือพื้นที่กันชน และพื้นที่เกี่ยวข้อง
ค. ขอบเขตเชิงพื้นที่ของ SEA เชิงพื้นที่มีความยืดหยุ่นในขั้นตอนการประเมินซึ่งสามารถครอบคลุมขอบเขตเชิงพื้นที่มากกว่าที่กำหนดไว้ก่อนหน้าได้
ง. ขอบเขตเชิงพื้นที่ของ SEA เชิงพื้นที่ควรกำหนดพื้นที่หลักของการการพัฒนาหรือการจัดการเชิงพื้นที่ให้ชัดเจน

๓. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการกำหนดขอบเขตเชิงเวลาสำหรับ SEA เชิงพื้นที่

ก. การกำหนดขอบเขตเชิงเวลาใน SEA เชิงพื้นที่ควรสอดคล้องกับกรอบระยะเวลาของแผนเชิงพื้นที่
ข. การกำหนดขอบเขตเชิงเวลาใน SEA เชิงพื้นที่ควรสอดคล้องกับขอบเขตการวัดของตัวชี้วัด
ค. การกำหนดขอบเขตเชิงเวลาใน SEA เชิงพื้นที่ควรสอดคล้องกับกรอบระยะเวลาที่เหลืออยู่ของแผนเชิงพื้นที่
ง. การกำหนดขอบเขตเชิงเวลาใน SEA เชิงพื้นที่ควรสอดคล้องการมองความยั่งยืนในระยะยาวของ SEA จึงควรจะมีระยะเวลายาวมากกว่าระยะเวลาของแผนเชิงพื้นที่

แบบทดสอบ “ก่อน” ฝึกอบรม (Pre-test)

การฝึกอบรมคู่มือการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่

บทสนทนานี้ใช้สำหรับตอบคำถามข้อ ๔-๕

นาง บี : ถ้าจะพัฒนาพื้นที่นี้ต้องฟังเสียงของพวกเราด้วย ไม่ใช่เพียงแค่กำหนดโครงการแล้วให้พวกเราต้องปรับตัว ต้องย้ายออกจากพื้นที่

นาย เอ : แล้วคุณพี่เกี่ยวข้องอย่างไรกับแผนพัฒนาพื้นที่นี้ครับ พอจะช่วยอธิบายได้หรือไม่ครับ

นาง บี : ฉันอยู่ในพื้นที่นี้ บ้านอยู่หลังวัดก่อนถึงป่าช้าที่พวกคุณจะไปถมทำโรงงาน ทำโรงไฟฟ้า ทำบ้านพักนั่นละค่ะ ซึ่งถ้าจะพัฒนาพื้นที่นี้ตามที่พวกคุณแจ้ง ฉันและเพื่อนบ้านก็ต้องย้ายออกไปอยู่ที่อื่นกันค่ะ

๔. จากบทสนทนาข้างต้น ท่านสามารถพิจารณาเบื้องต้นได้ว่านาง บี ควรเป็นผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มใดของแผนเชิงพื้นที่

ก. ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง (Primary Stakeholder)
ข. ผู้มีส่วนได้เสียรอง (Secondary Stakeholder)
ค. ผู้มีส่วนได้เสียหลัก (Key Stakeholder)
ง. ไม่มีส่วนได้เสียกับแผนเชิงพื้นที่

๕. เมื่อพิจารณาเบื้องต้นแล้วว่านางบีเป็นผู้มีส่วนได้เสียของแผนเชิงพื้นที่กลุ่มใด ท่านคิดว่าในการดำเนินกระบวนการสื่อสารและการมีส่วนร่วมสำหรับกลุ่มนางบี ควรดำเนินการอย่างไร

ก. ควรส่งเสริมและสนับสนุนทรัพยากรและข้อมูลต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการขับเคลื่อนแผนเชิงพื้นที่
ข. ควรบริหารจัดการด้านการสื่อสารสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ
ค. ควรมีการติดตามและสื่อสารสร้างความเข้าใจอย่างเหมาะสม
ง. ควรสื่อสารสร้างความเข้าใจ และเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างสม่ำเสมอ

๖. ข้อใดกล่าว<u>ไม่ถูกต้อง</u>ในการกำหนดตัวชี้วัดของ SEA เชิงพื้นที่

ก. ตัวชี้วัดของ SEA เชิงพื้นที่สามารถวัดและสะท้อนการเปลี่ยนแปลงจากการพัฒนาหรือการจัดการของแต่ละทางเลือกได้
ข. ตัวชี้วัดของ SEA เชิงพื้นที่สามารถนำไปใช้ในการประเมินทางเลือก การติดตามตรวจสอบ และเชื่อมโยงกับการวัดในระดับโครงการได้
ค. ตัวชี้วัดของ SEA เชิงพื้นที่สามารถสะท้อนการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบทั้งพื้นที่ในภาพรวมได้
ง. ตัวชี้วัดของ SEA เชิงพื้นที่สามารถรวบรวมจากตัวชี้วัดที่มีการใช้และเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ได้

๗. ข้อใดเป็นคุณสมบัติของทางเลือกเชิงพื้นที่<u>ที่ดีน้อยที่สุด</u>

ก. มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาหรือการจัดการเชิงพื้นที่ที่เชื่อมโยงกับความคาดหวัง ความต้องการ ศักยภาพ และข้อจำกัดของพื้นที่
ข. สามารถสร้างหรือระบุกิจกรรมเชิงพื้นที่ในการพัฒนาหรือการจัดการพื้นที่ทั้งในเชิงรุก เชิงรับ เชิงป้องกันและเชิงแก้ไขที่ชัดเจน
ค. มีความสมดุลในการพัฒนาหรือการจัดการเชิงพื้นที่ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม
ง. ควรสะท้อนความสำเร็จของเป้าหมายการพัฒนาหรือการจัดการเชิงพื้นที่

แบบทดสอบ “ก่อน” ฝึกอบรม (Pre-test)
การฝึกอบรมคู่มือการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่

๘. ข้อใดไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการประเมินทางเลือกของ SEA เชิงพื้นที่

ก. การประเมินทางเลือกของ SEA เชิงพื้นที่ประกอบด้วย การคาดการณ์ผลกระทบ การประเมินผลกระทบ และการกำหนดมาตรการลดและบรรเทาผลกระทบเบื้องต้น

ข. การประเมินทางเลือกเป็นขั้นตอนสำคัญที่จะเป็นข้อมูลประกอบการเปรียบเทียบและระบุทางเลือกที่เหมาะสมในการพัฒนาหรือการจัดการเชิงพื้นที่

ค. การประเมินทางเลือกในการพัฒนาหรือจัดการเชิงพื้นที่ควรมีการกำหนดมาตรการลดและบรรเทาผลกระทบทางลบที่สำคัญ

ง. การประเมินผลกระทบควรพิจารณาระดับหรือขนาดผลกระทบในเชิงมีผลประโยชน์น้อยไปถึงผลประโยชน์มากเพื่อเป็นข้อมูลในการเปรียบเทียบและระบุทางเลือกที่เหมาะสมต่อไป

๙. ข้อใดถูกต้องในการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนสำหรับ SEA เชิงเชิงพื้นที่

ก. มาตรการส่งเสริมเป็นการหาวิธีการที่จะสนับสนุนการพัฒนาหรือการจัดการเชิงพื้นที่ให้มีประโยชน์เพิ่มมากขึ้น

ข. มาตรการหลีกเลี่ยง เป็นการปรับเปลี่ยนแนวทางหรือวิธีการอื่น ๆ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบทางลบจากการดำเนินงานตามทางเลือก

ค. มาตรการลดหรือบรรเทา เป็นแนวทางหรือวิธีการที่ลดหรือบรรเทาผลกระทบทางลบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามทางเลือกให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้โดยพิจารณาลดขนาดของผลกระทบ

ง. ถูกทุกข้อ

๑๐. การติดตามตรวจสอบและประเมินผลในการวางแผนเชิงพื้นที่ด้วย SEA ควรมุ่งเน้นติดตามเรื่องใด

ก. การประยุกต์ใช้ SEA ในการวางแผนเชิงพื้นที่ได้อย่างครบถ้วนและสอดคล้องตามหลักวิชาการ

ข. การบูรณาการผล SEA เข้ากับแผนเชิงพื้นที่

ค. ทั้ง ก. และ ข.

ง. การประยุกต์ใช้ SEA ในการวางแผนเชิงพื้นที่ การนำผล SEA บูรณาการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของแผนและประสิทธิผลของการนำแผนที่จัดทำด้วย SEA ไปปฏิบัติ

แบบทดสอบ “หลัง” ฝึกอบรม (Post-test)
การฝึกอบรมคู่มือการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่

ชื่อ-สกุล: _____ **วันที่:** _____

หน่วยงาน: _____ **กลุ่ม:** _____

คำชี้แจง : โปรดเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

๑. ข้อใดมีความเหมาะสมที่จะประยุกต์ใช้ SEA เชิงพื้นที่ทั้งหมด

(๑) โครงการโรงไฟฟ้าชีวมวล จ.ราชบุรี
(๒) โครงการจัดทำแผนจัดการพื้นที่บึงบอระเพ็ด จ.นครสวรรค์
(๓) โครงการจัดทำแผนหลักการพัฒนาแหล่งน้ำลุ่มน้ำแม่ลาว จ.เชียงราย
(๔) โครงการนิคมอุตสาหกรรมเมืองมหาชัย จ.สมุทรสาคร
(๕) โครงการจัดทำแผนบริหารจัดการแร่โพแทสของประเทศไทย
(๖) โครงการจัดทำแผนจัดการพื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามัน

ก. (๒),(๓),(๔),(๖)
ข. (๓),(๔),(๕),(๖)
ค. (๒),(๓),(๔),(๕)
ง. (๑),(๒),(๓),(๔)

๒. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการกำหนดขอบเขตเชิงพื้นที่สำหรับ SEA เชิงพื้นที่

ก. ขอบเขตเชิงพื้นที่ของ SEA เชิงพื้นที่ควรกำหนดพื้นที่หลักของการการพัฒนาหรือการจัดการเชิงพื้นที่ให้ชัดเจน
ข. ขอบเขตเชิงพื้นที่ของ SEA เชิงพื้นที่ครอบคลุมพื้นที่หลักของการการพัฒนาหรือการจัดการเชิงพื้นที่
ค. ขอบเขตเชิงพื้นที่ของ SEA เชิงพื้นที่มีความยืดหยุ่นในขั้นตอนการประเมินซึ่งสามารถครอบคลุมขอบเขตเชิงพื้นที่มากกว่าที่กำหนดไว้ก่อนหน้าได้
ง. ขอบเขตเชิงพื้นที่ของ SEA เชิงพื้นที่ควรครอบคลุมทั้งพื้นที่หลักของการพัฒนาหรือการจัดการเชิงพื้นที่ พื้นที่โดยรอบพื้นที่หลักหรือพื้นที่กันชน และพื้นที่เกี่ยวข้อง

๓. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการกำหนดขอบเขตเชิงเวลาสำหรับ SEA เชิงพื้นที่

ก. การกำหนดขอบเขตเชิงเวลาใน SEA เชิงพื้นที่ควรสอดคล้องกับกรอบระยะเวลาที่เหลืออยู่ของแผนเชิงพื้นที่
ข. การกำหนดขอบเขตเชิงเวลาใน SEA เชิงพื้นที่ควรสอดคล้องกับขอบเขตการวัดของตัวชี้วัด
ค. การกำหนดขอบเขตเชิงเวลาใน SEA เชิงพื้นที่ควรสอดคล้องการมองความยั่งยืนในระยะยาวของ SEA จึงควรจะมีระยะเวลายาวมากกว่าระยะเวลาของแผนเชิงพื้นที่
ง. การกำหนดขอบเขตเชิงเวลาใน SEA เชิงพื้นที่ควรสอดคล้องกับกรอบระยะเวลาของแผนเชิงพื้นที่

<u>แบบทดสอบ “หลัง” ฝึกอบรม (Post-test)</u>
<u>การฝึกอบรมคู่มือการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่</u>

บทสนทนานี้ใช้สำหรับตอบคำถามข้อ ๔-๕

นาง บี : ถ้าจะพัฒนาพื้นที่นี้ต้องฟังเสียงของพวกเราด้วย ไม่ใช่เพียงแค่กำหนดโครงการแล้วให้พวกเราต้องปรับตัว ต้องย้ายออกจากพื้นที่

นาย เอ : แล้วคุณพี่เกี่ยวข้องอย่างไรกับแผนพัฒนาพื้นที่นี้ครับ พอจะช่วยอธิบายได้หรือไม่ครับ

นาง บี : ฉันอยู่ในพื้นที่นี้ บ้านอยู่หลังวัดก่อนถึงป่าช้าที่พวกคุณจะไปถมทำโรงงาน ทำโรงไฟฟ้า ทำบ้านพักนั่นละค่ะ ซึ่งถ้าจะพัฒนาพื้นที่นี้ตามที่พวกคุณแจ้ง ฉันและเพื่อนบ้านก็ต้องย้ายออกไปอยู่ที่อื่นกันค่ะ

๔. จากบทสนทนาข้างต้น ท่านสามารถพิจารณาเบื้องต้นได้ว่านาง บี ควรเป็นผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มใดของแผนเชิงพื้นที่

ก. ไม่มีส่วนได้เสียกับแผนเชิงพื้นที่
ข. ผู้มีส่วนได้เสียหลัก (Key Stakeholder)
ค. ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง (Primary Stakeholder)
ง. ผู้มีส่วนได้เสียรอง (Secondary Stakeholder)

๕. เมื่อพิจารณาเบื้องต้นแล้วว่านางบีเป็นผู้มีส่วนได้เสียของแผนเชิงพื้นที่กลุ่มใด ท่านคิดว่าในการดำเนินกระบวนการสื่อสารและการมีส่วนร่วมสำหรับกลุ่มนางบี ควรดำเนินการอย่างไร

ก. ควรมีการติดตามและสื่อสารสร้างความเข้าใจอย่างเหมาะสม
ข. ควรสื่อสารสร้างความเข้าใจ และเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างสม่ำเสมอ
ค. ควรบริหารจัดการด้านการสื่อสารสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ
ง. ควรส่งเสริมและสนับสนุนทรัพยากรและข้อมูลต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการขับเคลื่อนแผนเชิงพื้นที่

๖. ข้อใดกล่าว<u>ไม่ถูกต้อง</u>ในการกำหนดตัวชี้วัดของ SEA เชิงพื้นที่

ก. ตัวชี้วัดของ SEA เชิงพื้นที่สามารถสะท้อนการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบทั้งพื้นที่ในภาพรวมได้
ข. ตัวชี้วัดของ SEA เชิงพื้นที่สามารถรวบรวมจากตัวชี้วัดที่มีการใช้และเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ได้
ค. ตัวชี้วัดของ SEA เชิงพื้นที่สามารถนำไปใช้ในการประเมินทางเลือก การติดตามตรวจสอบ และเชื่อมโยงกับการวัดในระดับโครงการได้
ง. ตัวชี้วัดของ SEA เชิงพื้นที่สามารถวัดและสะท้อนการเปลี่ยนแปลงจากการพัฒนาหรือการจัดการของแต่ละทางเลือกได้

๗. ข้อใดเป็นคุณสมบัติของทางเลือกเชิงพื้นที่ที่<u>ดีน้อยที่สุด</u>

ก. มีความสมดุลในการพัฒนาหรือการจัดการเชิงพื้นที่ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม
ข. มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาหรือการจัดการเชิงพื้นที่ที่เชื่อมโยงกับความคาดหวัง ความต้องการศักยภาพ และข้อจำกัดของพื้นที่
ค. ควรสะท้อนความสำเร็จของเป้าหมายการพัฒนาหรือการจัดการเชิงพื้นที่
ง. สามารถสร้างหรือระบุกิจกรรมเชิงพื้นที่ในการพัฒนาหรือการจัดการพื้นที่ทั้งในเชิงรุก เชิงรับ เชิงป้องกันและเชิงแก้ไขที่ชัดเจน

<u>แบบทดสอบ “หลัง” ฝึกอบรม (Post-test)</u>
<u>การฝึกอบรมคู่มือการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่</u>

๘. ข้อใด<u>ไม่ถูกต้อง</u>เกี่ยวกับการประเมินทางเลือกของ SEA เชิงพื้นที่

ก. การประเมินทางเลือกในการพัฒนาหรือจัดการเชิงพื้นที่ควรมีการกำหนดมาตรการลดและบรรเทาผลกระทบทางลบที่สำคัญ

ข. การประเมินทางเลือกของ SEA เชิงพื้นที่ประกอบด้วย การคาดการณ์ผลกระทบ การประเมินผลกระทบ และการกำหนดมาตรการลดและบรรเทาผลกระทบเบื้องต้น

ค. การประเมินทางเลือกเป็นขั้นตอนสำคัญที่จะเป็นข้อมูลประกอบการเปรียบเทียบและระบุทางเลือกที่เหมาะสมในการพัฒนาหรือการจัดการเชิงพื้นที่

ง. การประเมินผลกระทบควรพิจารณาระดับหรือขนาดผลกระทบในเชิงมีผลประโยชน์น้อยไปถึงผลประโยชน์มากเพื่อเป็นข้อมูลในการเปรียบเทียบและระบุทางเลือกที่เหมาะสมต่อไป

๙. ข้อใดถูกต้องในการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนสำหรับ SEA เชิงเชิงพื้นที่

ก. มาตรการลดหรือบรรเทา เป็นแนวทางหรือวิธีการที่ลดหรือบรรเทาผลกระทบทางลบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามทางเลือกให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้โดยพิจารณาลดขนาดของผลกระทบ

ข. มาตรการหลีกเลี่ยง เป็นการปรับเปลี่ยนแนวทางหรือวิธีการอื่น ๆ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบทางลบจากการดำเนินงานตามทางเลือก

ค. มาตรการส่งเสริมเป็นการหาวิธีการที่จะสนับสนุนการพัฒนาหรือการจัดการเชิงพื้นที่ให้มีประโยชน์เพิ่มมากขึ้น

ง. ถูกทุกข้อ

๑๐. การติดตามตรวจสอบและประเมินผลในการวางแผนเชิงพื้นที่ด้วย SEA ควรมุ่งเน้นติดตามเรื่องใด

ก. การบูรณาการผล SEA เข้ากับแผนเชิงพื้นที่

ข. การประยุกต์ใช้ SEA ในการวางแผนเชิงพื้นที่ได้อย่างครบถ้วนและสอดคล้องตามหลักวิชาการ

ค. การประยุกต์ใช้ SEA ในการวางแผนเชิงพื้นที่ การนำผล SEA บูรณาการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของแผนและประสิทธิผลของการนำแผนที่จัดทำด้วย SEA ไปปฏิบัติ

ง. ทั้ง ก. และ ข.

สศช. จัดฝึกอบรมเชิงวิชาการ ด้านการนำคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ ไปปฏิบัติ

ภายใต้โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ 2
วันศุกร์ที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2565
ณ ห้องปรินซ์บอลลูม โรงแรมปรินซ์ พาเลซ กรุงเทพมหานคร

เมื่อวันศุกร์ที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2565 เวลา 08.30 - 16.30 น. **นางสาวนุชจรี วงษ์สันต์ ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ** ให้เกียรติเป็นประธานในการกล่าวเปิดการจัดฝึกอบรมเชิงวิชาการด้านการนำคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ ไปปฏิบัติ โดยมี**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธรรมรัตน์ พุทธไทย ผู้ช่วยคณบดีคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล** กล่าวชี้แจงความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของการจัดฝึกอบรม

โดยมีผู้เข้าร่วมอบรมทั้งสิ้น 68 คน จากบริษัทที่ปรึกษา สถาบันการศึกษา และหน่วยงานเจ้าของแผนที่กำหนดให้มีการจัดทำ SEA ตามร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. .... ดำเนินการอบรมควบคู่ไปกับการปฏิบัติจริง โดยการอบรมแบ่งเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ การบรรยายบทเรียน และการเรียนรู้ผ่านการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรียนรู้ผ่านการถอดบทเรียนและความรู้จากการศึกษา SEA ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ) สระแก้ว

ผลที่ได้จากการอบรม

ผลลัพธ์หลังการฝึกอบรม พบว่า ผู้เข้าอบรมได้รับความรู้เพิ่มขึ้นจากการอบรมเชิงวิชาการด้านการนำคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ ไปปฏิบัติ และส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการอบรมในระดับมาก

ติดตามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

การขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ - SEA | sea@nesdc.go.th | SEANESDC | @sea_nesdc

การฝึกอบรมทางวิชาการด้านการนำคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ ไปปฏิบัติ

ภายใต้โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ 2

วัตถุประสงค์การจัดฝึกอบรม

- เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการใช้ SEA อย่างถูกต้องสำหรับการวางแผนเชิงพื้นที่ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผน รวมถึงสามารถนำองค์ความรู้ที่จะได้รับไปปฏิบัติและมีกรอบในการดำเนินงานที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม
- เพื่อให้เกิดการศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการนำคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ไปประยุกต์ใช้กับการวางแผนเชิงพื้นที่ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผน พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากหน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา เพื่อนำไปสู่การจัดทำ SEA อย่างมีประสิทธิภาพและการขับเคลื่อน SEA ของประเทศอย่างยั่งยืน

ช่วงเวลาดำเนินการ

วันศุกร์ที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2565 เวลา 08.30 - 16.30 น.
ณ ห้องปรินซ์บอลลูม โรงแรมปรินซ์พาเลซ กรุงเทพมหานคร

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้เข้าร่วมอบรม ประกอบด้วย 2 กลุ่มหลัก คือ หน่วยงานหรือองค์กรที่รับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนา และที่ปรึกษาที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนาให้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาหรือปรับปรุงแผนพัฒนาโดยใช้ SEA เป็นเครื่องมือ รวมผู้เข้าอบรมทั้งสิ้น 68 คน

รูปแบบและวิธีการจัดฝึกอบรม

ในการฝึกอบรมแบ่งเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ การบรรยายบทเรียน และการเรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่มและการฝึกปฏิบัติ

การบรรยายบทเรียน

เรื่อง **หลักการวางแผนเชิงพื้นที่และการประยุกต์ใช้** SEA **ในการวางแผนเชิงพื้นที่** มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ตรงกันเกี่ยวกับหลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอน ตัวอย่างของการวางแผนเชิงพื้นที่

การเรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่มและการฝึกปฏิบัติ

วัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ SEA ในการวางแผนเชิงพื้นที่ให้กับผู้เข้าอบรม ประกอบด้วยกิจกรรมย่อย 8 กิจกรรม ได้แก่

1. การกลั่นกรอง การประยุกต์ใช้ SEA ในการวางแผนเชิงพื้นที่
2. การกำหนดขอบเขต
3. การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่
4. การพัฒนาและประเมินทางเลือก
5. การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน
6. การรายงานผล SEA
7. การบูรณาการผล SEA กับการวางแผนเชิงพื้นที่
8. การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล

ผลจากการฝึกอบรม

ผลลัพธ์หลังการฝึกอบรม พบว่า ผู้เข้าอบรมได้รับความรู้เพิ่มขึ้นจากการอบรมเชิงวิชาการด้านการนำคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ ไปปฏิบัติ และส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการอบรมในระดับมาก

ติดตามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

: การขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ - SEA : sea@nesdc.go.th : SEANESDC : @sea_nesdc

ภาคผนวก ง
การสัมมนาเชิงวิชาการ

- การสัมมนาเชิงวิชาการ ครั้งที่ ๑ ในหัวข้อ “เหลียวหลัง แลหน้า สู่ความท้าทายในจัดทำแผนด้วย SEA”
- การสัมมนาเชิงวิชาการ ครั้งที่ ๒ ในหัวข้อ “ความท้าทายในการเข้าถึงหัวใจการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์”
- การสัมมนาเชิงวิชาการ ครั้งที่ ๓ ในหัวข้อ “SEA บนเส้นทางความท้าทายใหม่จากแนวทางสู่การปฏิบัติ”

การสัมมนาเชิงวิชาการ
เรื่อง การขับเคลื่อนงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ของประเทศ
ภายใต้ โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
๒ ครั้ง (ครั้งที่ ๑ ในวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๔ และครั้งที่ ๒ ในวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๔)
ในรูปแบบของการสัมมนาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Video Conference)

๑. หลักการและเหตุผล

การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment: SEA) เป็นกระบวนการประเมินอย่างเป็นระบบ เพื่อสนับสนุนกระบวนการตัดสินใจในการวางแผน อันนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมและการบูรณาการด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (แนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์, สำนักงานสภาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๓)

นายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ร่วมกับสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ให้เป็นที่ยอมรับและถูกนำมาใช้เป็นกรอบในการวางแผนพัฒนาประเทศอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งในช่วงที่ผ่านมา สศช. ได้ขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ของประเทศมาอย่างต่อเนื่อง โดยให้ความสำคัญกับการเร่งสร้างความรู้ความเข้าใจด้าน SEA ให้กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ผ่านการจัดฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA ให้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผน และผู้บริหารของหน่วยงานที่จะต้องจัดทำ SEA เพื่อให้มีความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของ SEA และสามารถนำ SEA ไปใช้ในกระบวนการวางแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA Guideline) ของประเทศให้มีความเหมาะสมกับบริบทของประเทศ ประกอบกับจัดทำ SEA นำร่องในพื้นที่จังหวัดระยองและสระแก้ว นอกจากนั้นยังร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการผลักดันการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์มาใช้กับการวางแผนพัฒนารายสาขาและเชิงพื้นที่ เช่น การจัดทำ SEA ในพื้นที่ลุ่มน้ำของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และการจัดทำ SEA ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินของ สผ. เป็นต้น และมีการประเมินผลกระบวนการจัดทำ SEA ของหน่วยงานข้างต้น เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการจัดทำ SEA ตลอดจนจัดทำร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. .... เพื่อขับเคลื่อน SEA ของประเทศ

การขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ของ สศช. ในช่วงที่ผ่านมาประสบความสำเร็จและถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ให้เป็นที่รู้จัก สร้างเข้าใจในหลักการของ SEA และมีการนำไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม อย่างไรก็ตาม การขับเคลื่อน SEA ที่ผ่านมาพบว่ามีข้อจำกัดในการผนวก SEA เข้ากับกระบวนการวางแผนอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งความรู้ในเชิงเทคนิคในการพัฒนาและประเมินผลทางเลือก ตลอดจนวิธีการมีส่วนร่วมที่เหมาะสม จึงจำเป็นที่จะต้องขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์อย่างต่อเนื่อง โดยในปี ๒๕๖๔ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาองค์ความรู้และศักยภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนและแผนงานที่ต้องจัดทำ SEA จัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ เพื่อประกอบการจัดทำ SEA ของหน่วยงานวางแผนที่ถูกกำหนดให้ต้องจัดทำ SEA ให้มี

ความถูกต้องตามหลักวิชาการ ตลอดจนปรับปรุง และพัฒนากลไกการขับเคลื่อน SEA ของประเทศให้มีเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ในการขับเคลื่อน SEA ในทางปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งกิจกรรมการสัมมนาเชิงวิชาการ ในการขับเคลื่อนงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ของประเทศนี้ เป็นหนึ่งในกิจกรรมที่สำคัญ ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ ที่มุ่งเน้นการจัดทำแผนด้วยกระบวนการการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ การเข้าใจถึงหัวใจสำคัญของ SEA กระบวนการพัฒนาและประเมินทางเลือกที่เหมาะสม และวิธีการและเทคนิคการสร้างกระบวนมีส่วนร่วมใน SEA ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และศักยภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนงานที่ต้องจัดทำ SEA ให้สามารถนำ SEA ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้อง

๒. วัตถุประสงค์ของการสัมมนา

๒.๑ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการจัดทำแผนด้วยกระบวนการ SEA ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปพัฒนาแนวทางการขับเคลื่อน SEA ของประเทศให้มีประสิทธิภาพต่อไป

๒.๒ เพื่อเสริมสร้างความความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำ SEA โดยเฉพาะการพัฒนาและประเมินทางเลือกที่เหมาะสม เทคนิคและวิธีการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม โดยผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเสวนาร่วมกัน พร้อมทั้งฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ SEA สถาบันการศึกษา บริษัทที่ปรึกษา และภาคีที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปพัฒนาและปรับปรุงแนวทางและคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ต่อไป

๓. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้เข้าร่วมสัมมนา ประกอบด้วย ผู้แทนของหน่วยงานของรัฐที่จะต้องจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ หรือมีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ตาม ร่าง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. .... รวมถึงผู้แทนจากองค์กรเอกชน สถาบันการศึกษา นักวิชาการอิสระ และบริษัทที่ปรึกษาที่เกี่ยวข้อง จำนวนรวม ๒ ครั้ง ไม่น้อยกว่า ๑๐๐ คน

๔. รูปแบบการจัดสัมมนา

รูปแบบการสัมมนาวิชาการ ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Video Conference) โดย

การจัดสัมมนาครั้งที่ ๑ หัวข้อ “เหลียวหลัง แลหน้า สู่ความท้าทายในการจัดทำแผนด้วย SEA” จะจัดขึ้นในวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๔ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๐๐ น. ซึ่งประกอบด้วย ๒ ช่วง ดังนี้

ช่วงเช้า ประกอบด้วย

๑) สรุปผลการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ของประเทศ โดย **ดร.วิเทศ ศรีเนตร** ที่ปรึกษาประจำโครงการ

๒) แนวทางการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ในปีงบประมาณ ๒๕๖๔ โดย **รองศาสตราจารย์ ดร.สุระ พัฒนเกียรติ** หัวหน้าโครงการ

ช่วงบ่าย ประกอบด้วย

๑) การเสวนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์การจัดทำแผนด้วยกระบวนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย **ผู้แทนจากกรมทรัพยากรธรณี ผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ผู้แทนจากสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ** และ **ศ.ดร. ธงชัย พรรณสวัสดิ์** อนุกรรมาธิการด้านสิ่งแวดล้อม วุฒิสภา วิทยากรรับเชิญเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์

๒) การรับฟังความคิดเห็นต่อแนวทางการขับเคลื่อน SEA ของประเทศ และการจัดทำแผน ด้วยกระบวนการ SEA

การจัดสัมมนาครั้งที่ ๒ หัวข้อ "ความท้าทายในการเข้าถึงหัวใจการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์" จะจัดขึ้นในวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๔ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๐๐ น. ซึ่งประกอบด้วย ๒ ช่วง ดังนี้

ช่วงเช้า ประกอบด้วย

การเสวนาความท้าทายในการเข้าถึงหัวใจการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ **เรื่องการพัฒนาและประเมินทางเลือก** พร้อมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

ช่วงบ่าย ประกอบด้วย

การเสวนาความท้าทายในการเข้าถึงหัวใจการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ **เรื่องเทคนิคและวิธีการสร้างการมีส่วนร่วม** พร้อมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

๕. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๕.๑ ผู้เข้าร่วมการสัมมนามีความเข้าใจที่ถูกต้องในการจัดทำแผน ด้วยกระบวนการ SEA ผ่านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และสามารถต่อยอดองค์ความรู้นำ SEA ไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๒ ผู้เข้าร่วมการสัมมนาทราบและเข้าใจหัวใจสำคัญของ SEA รวมทั้งองค์ความรู้เชิงวิชาการที่ถูกต้องเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำ SEA โดยเฉพาะการพัฒนาและประเมินทางเลือกที่เหมาะสม และวิธีการและเทคนิคการสร้างกระบวนมีส่วนร่วม รวมทั้งได้ข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อน SEA ของประเทศ

๖. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

กำหนดการ การสัมมนาเชิงวิชาการ
เรื่อง การขับเคลื่อนงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ของประเทศ
ครั้งที่ ๑ ในหัวข้อ “เหลียวหลัง แลหน้า สู่ความท้าทายในการจัดทำแผนด้วย SEA”
ในวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๔ เวลา ๐๘.๓๐ – ๑๖.๐๐ น.
ในรูปแบบการสัมมนาวิชาการผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Video Conference)

๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ น. ลงทะเบียนเข้าร่วมประชุม/ดาวน์โหลดเอกสาร

๐๙.๐๐ – ๐๙.๓๐ น. **เปิดการประชุม**

โดย **ดร.วิชญายุทธ บุญชิต**
รองเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๐๙.๓๐ – ๑๑.๐๐ น. **สรุปผลการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ของประเทศ**
นำเสนอโดย **ดร.วิเทศ ศรีเนตร** ที่ปรึกษาประจำโครงการ
และรับฟังความคิดเห็นต่อแนวทางการขับเคลื่อน SEA ของประเทศ

๑๑.๐๐ – ๑๒.๐๐ น. **การดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ในปีงบประมาณ ๒๕๖๔**
นำเสนอโดย **รองศาสตราจารย์ ดร.สุระ พัฒนเกียรติ** หัวหน้าโครงการ
และรับฟังความคิดเห็นต่อโครงการขับเคลื่อน SEA ปีงบประมาณ ๒๕๖๔

๑๒.๐๐ – ๑๓.๐๐ น. ---------- พักรับประทานอาหารกลางวัน ----------

๑๓.๐๐ – ๑๕.๐๐ น. **การเสวนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์การจัดทำแผนด้วยกระบวนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง**

โดยมีผู้เข้าร่วมเสวนา ประกอบด้วย

- **ศาสตราจารย์ กิตติคุณ ดร.ธงชัย พรรณสวัสดิ์**
  ผู้ทรงคุณวุฒิ จากภาควิชาวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- **นายสราวุธ ชีวะประเสริฐ**
  ที่ปรึกษาด้านยุทธศาสตร์น้ำ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
- ผู้แทนจากกรมทรัพยากรธรณี*
- ผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ*

ดำเนินการเสวนาโดย **ดร.อรันย์ ศรีรัตนา ทาบูกานอน** ผู้เชี่ยวชาญด้าน SEA

๑๕.๐๐ – ๑๕.๔๕ น. รับฟังความคิดเห็นต่อการจัดทำแผน ด้วยกระบวนการ SEA

๑๕.๔๕ – ๑๖.๐๐ น. สรุปการสัมมนาเชิงวิชาการ ครั้งที่ ๑

หมายเหตุ * อยู่ระหว่างการประสานงาน

กำหนดการ การสัมมนาเชิงวิชาการ
เรื่อง การขับเคลื่อนงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ของประเทศ
ครั้งที่ ๒ ในหัวข้อ “ความท้าทายในการเข้าถึงหัวใจการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์”
ในวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๔ เวลา ๐๘.๓๐ – ๑๖.๐๐ น.
ในรูปแบบการสัมมนาวิชาการผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Video Conference)

๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ น. ลงทะเบียนเข้าร่วมประชุม/ดาวน์โหลดเอกสาร

๐๙.๐๐ – ๐๙.๓๐ น. **เปิดการประชุม**

โดย **นางสาวนุชจรี วงษ์สันต์**
ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๐๙.๓๐ – ๑๑.๐๐ น. **การเสวนาความท้าทายในการเข้าถึงหัวใจการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์**
(๑) การพัฒนาและประเมินทางเลือก

โดยมีผู้เข้าร่วมเสวนา ประกอบด้วย

- **รองศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ วิโรจนกูฏ**
  ที่ปรึกษาโครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พื้นที่ลุ่มน้ำมูล
- **รองศาสตราจารย์ ดร.เดช วัฒนชัยยิ่งเจริญ**
  หัวหน้าโครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก
- **รองศาสตราจารย์ ดร.อนุชา เพียรชนะ**
  ที่ปรึกษาโครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พื้นที่ลุ่มน้ำเพชรบุรี-ประจวบคีรีขันธ์
- **ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรวดี โรจนกนันท์**
  กรรมการกำกับการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์สำหรับพื้นที่จัดตั้งโรงไฟฟ้าถ่านหินในภาคใต้
- **ดร.พรวิภา คลังสิน**
  หัวหน้าโครงการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์เพื่อการบริหารจัดการแร่โพแทช

ดำเนินการเสวนาโดย **ดร.ชญาทัต เนียมแสวง** ผู้เชี่ยวชาญด้าน SEA

๑๑.๐๐ – ๑๒.๐๐ น. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อความท้าทายในการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)

๑๒.๐๐ – ๑๓.๐๐ น. ---------- พักรับประทานอาหารกลางวัน ----------

๑๓.๐๐ – ๑๕.๐๐ น. **การเสวนาความท้าทายในการเข้าถึงหัวใจการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (๒) เทคนิคและวิธีการสร้างการมีส่วนร่วมใน SEA**

โดยมีผู้เข้าร่วมเสวนา ประกอบด้วย

- **รองศาสตราจารย์ ดร.เดช วัฒนชัยยิ่งเจริญ**
  หัวหน้าโครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก
- **รองศาสตราจารย์ ดร.อนุชา เพียรชนะ**
  ที่ปรึกษาโครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พื้นที่ลุ่มน้ำเพชรบุรี-ประจวบคีรีขันธ์
- **ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรวดี โรจนกนันท์**
  กรรมการกำกับการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์สำหรับพื้นที่จัดตั้งโรงไฟฟ้าถ่านหินในภาคใต้
- **ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัญลยา มีขะมา**
  ที่ปรึกษาโครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พื้นที่ลุ่มน้ำมูล
- **ดร.พรวิภา คลังสิน**
  หัวหน้าโครงการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์เพื่อการบริหารจัดการแร่โพแทซ

ดำเนินการเสวนาโดย **ดร.ชญาทัต เนียมแสวง** ผู้เชี่ยวชาญด้าน SEA

๑๕.๐๐ – ๑๕.๔๕ น. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อความท้าทายในการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)

๑๕.๔๕ – ๑๖.๐๐ น. สรุปการสัมมนาเชิงวิชาการ ครั้งที่ ๒ และปิดการสัมมนา

รายงานการสัมมนาเชิงวิชาการ ครั้งที่ ๑
เรื่อง การขับเคลื่อนงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ของประเทศ
ในหัวข้อ “เหลียวหลัง แลหน้า สู่ความท้าทายในจัดทำแผนด้วย SEA”
วันที่ ๒๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ในรูปแบบออนไลน์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting)

ผู้เข้าร่วมการประชุม

มีผู้เข้าร่วมจากหน่วยงานภายนอก สศช. รวม ๑๖๑ คน และหน่วยงานภายใน สศช. รวม ๔๘ คน รวมทั้งสิ้น ๒๐๙ คน ประกอบด้วย

๑.	ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย	จำนวน ๒ คน
๒.	ผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	จำนวน ๒๔ คน
๓.	ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม	จำนวน ๗ คน
๔.	ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	จำนวน ๔ คน
๕.	ผู้แทนกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	จำนวน ๑ คน
๖.	ผู้แทนกระทรวงคมนาคม	จำนวน ๑๑ คน
๗.	ผู้แทนกระทรวงพลังงาน	จำนวน ๑๒ คน
๘.	ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข	จำนวน ๒ คน
๙.	ผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี	จำนวน ๙ คน
๑๐.	ผู้แทนกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	จำนวน ๑ คน
๑๑.	ผู้แทนกระทรวงการคลัง	จำนวน ๑ คน
๑๒.	ผู้แทนองค์กรเอกชน	จำนวน ๗ คน
๑๓.	ผู้แทนภาคประชาสังคม	จำนวน ๒ คน
๑๔.	ผู้แทนสถาบันการศึกษา	จำนวน ๓๕ คน
๑๕.	ผู้แทนบริษัทที่ปรึกษา	จำนวน ๓๔ คน
๑๖.	บุคคลที่มีความสนใจ	จำนวน ๙ คน

(รายละเอียดตามเอกสารแนบ)

๑. กระทรวงมหาดไทย

๑.	นางสาวรัตนา	คำหล้า	เทศบาลเมืองหัวหิน
๒.	นายทชากร	หอมหวล	สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

๒. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑.	นางสาวดรุณี	เจนใจ	กรมทรัพยากรธรณี
๒.	นางขวัญใจ	ยวงเดชกล้า	กรมทรัพยากรธรณี
๓.	นายวุฒิพงษ์	ไชยเสน	กรมทรัพยากรธรณี
๔.	นายวิรัช	ศรสุรินทร์	กรมทรัพยากรธรณี
๕.	นางสาวมลศิริ	คำหินกอง	กรมทรัพยากรธรณี
๖.	นายสมิต	จิระมงคล	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๗.	นางสาวจันทร์ทิพย์	นวไชยเสนา	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๘.	นางสาวนันท์นลิน	ขันหลวง	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๙.	นางสาวรัฐรวี	อุสาวัฒนสิน	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๐.	นางสาวนฤมล	สว่างมณีเจริญ	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๑.	ศ.นพ.สุรศักดิ์	ฐานีพานิชสกุล	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๒.	นางสาวพลาพร	สุขมา	สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๓.	นางวราภรณ์	สุภัคนิกร	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๑๔.	นายอภิชาต	เกิดมงคล	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช
๑๕.	นางรพีพร	โอซจาน	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช
๑๖.	นางสาววนาศร	อับดุลเลาะ	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช
๑๗.	นางสาวรัตน์ติมา	แหวนหรุ่น	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช
๑๘.	นายนราธิป	เริงปรีติ	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช

๑๙.	นางสาววันทนีย์	ละลี	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
๒๐.	นางสาวปรารถนา	ยุวนะศิริ	สำนักงานสิ่งแวดล้อม ภาคที่ ๑๐
๒๑.	นางนฤมล	ผูกพันธ์	สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๐
๒๒.	นายพีระพัฒน์	ชูกำเหนิด	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
๒๓.	นายรักชาติ	สุขสำราญ	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
๒๔.	นางสาวจุฑารัชต์	บุญรัตน์	กรมป่าไม้

๓. กระทรวงอุตสาหกรรม

๑.	นางสาวสุภัทรา	แย้มสรวล	การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
๒.	นางสาวรัชนา	นำนาผล	การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
๓.	นายทกูณ	สุวภาพ	กรมโรงงานอุตสาหกรรม
๔.	นายจิระวัฒน์	จิระจิตต์มีชัย	กรมโรงงานอุตสาหกรรม
๕.	นายณรงค์กร	โอมี	กรมโรงงานอุตสาหกรรม
๖.	นายกิตติพันธุ์	เทพารักษ์ษณากร	กรมโรงงานอุตสาหกรรม
๗.	นางยุพิน	พินิจศักดิ์	กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

๔. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑.	นางทรัสตรี	จันต๊ะ	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
๒.	นายชัยพร	ชุติศิลป์	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
๓.	นางสาวนันทนา	สิทธารถ	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
๔.	นางดรรชณี	เฉยเพ็ชร	กรมชลประทาน

๕. กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

๑.	นางสาวอนุรี	เครือศรี	สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

๖. กระทรวงคมนาคม

๑.	นางสาวอาภัสชญา	สนทอง	กรมท่าอากาศยาน
๒.	นางสาวสุพัตรา	พิสัยสวัสดิ์	การท่าเรือแห่งประเทศไทย
๓.	นางสาวชุติมา	กัลยาประสิทธิ์	การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย
๔.	นายสุภชัย	เลือดนักรบ	การรถไฟแห่งประเทศไทย
๕.	นางสาวธนิตา	วิชญานุโรจน์	กรมทางหลวง

๖.	ว่าที่ร้อยเอก ณัฏฐพร	บัวผุด	กรมการขนส่งทางราง
๗.	นายภาคิน	ธนณรงค์	กรมการขนส่งทางราง
๘.	นางสาวโชตินุช	เกษมณี	กรมทางหลวง
๙.	นางสาวจิรัญญา	เวศม์รัชสกุล	กรมทางหลวงชนบท
๑๐.	นางสาวณิศาธร	นำเจริญพินิจ	การทางพิเศษแห่งประเทศไทย
๑๑.	นายวรุฒ	เฟื่องถิ่น	สำนักงานนโยบายและการขนส่งจราจร

๗. กระทรวงพลังงาน

๑.	นายภัทรนัย	เกาฏีระ	กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ
๒.	นางสาวธนาภา	นิลวิเชียร	กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ
๓.	นางสาวจิตฤทัย	โตสติ	กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ
๔.	นางอัจฉรา	เจิมพักตร์	กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ
๕.	นางสาวกนกอร	เจริญศุข	กรมธุรกิจพลังงาน
๖.	นางสาวกฤติกา	ถาวรแก้ว	กรมธุรกิจพลังงาน
๗.	นางสาวฐิดาภรณ์	กมลสันติโรจน์	กรมธุรกิจพลังงาน
๘.	นางสาวพิมลรัตน์	ชอบชัย	กรมธุรกิจพลังงาน
๙.	นายกิตติธัช	ฉลาดธัญญกิจ	สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน
๑๐.	นางสาวณัฏฐวี	รักษาแก้ว	สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน
๑๑.	นางสาวปรางมาศ	สอนง่าย	กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน
๑๒.	นายอรรณพ	ลือชัยพาณิชย์	กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

๘. กระทรวงสาธารณสุข

๑.	นางสาวรุจิรา	ไชยด้วง	กรมอนามัย
๒.	นางพรสุดา	ศิริ	กรมอนามัย

๙. สำนักนายกรัฐมนตรี

๑.	นายภิชชากรณ์	วงศ์ทองดีปี่แก้ว	สำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ
๒.	นางสาวสุจิตรา	เสมอจิตต์	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
๓.	นางสาวฐิติพร	คหัฏฐา	สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

๔.	นางสาวจุฑามณี	จันทรทรัพย์	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
๕.	นายจรัล	เทพอวยพร	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
๖.	นางสาวนันทวัน	สุวรรณสถิตย์	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
๗.	นายอิทธิกร	บัวสมบุญ	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
๘.	นางสาวชุลีกร	เศวตวงษ์	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
๙.	นายประวิทย์	นามรมย์	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

๑๐. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

๑.	นางสาวทิพสุดา	อวดคม	องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่

๑๑. กระทรวงการคลัง

๑.	นางสาวภฤศมน	ศรีแก้ว	สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย

๑๒. องค์กรเอกชน

๑.	นายธงชัย	บุณยโชติมา	สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย
๒.	นางสาวเสาวลักษณ์	นิลรัตน์พงษ์ศรี	บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน)
๓.	นายสุพีเรศ	รุจิวณิชย์กุล	บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน)
๔.	นางสาวมุกดา	มั่นขวัญยืน	บริษัท เพอร์เฟค เฮาส์ แอนด์ ดีซายน์ จำกัด
๕.	นางสาวรุจิราภรณ์	บุญประสิทธิ์	บริษัท E.Q.Rubber จำกัด
๖.	นางสาวกฤษดาพร	บัวแสง	บริษัท พรี ดีเวลลอปเม้นท์ฯ
๗.	นางสาวมณฑยา	เซ่งศรี	บริษัท เทสโก้ จำกัด

๑๓. ภาคประชาสังคม

๑.	นางทิพวัลย์	แก้วมีศรี	สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย
๒.	นางสาวอรยุพา	สังขะมาน	มูลนิธิสืบนาคะเสถียร

๑๔. สถาบันการศึกษา

๑.	รศ. ดร.พรรณนิภา	ดอกไม้งาม	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
๒.	นางพัทธยาพร	อุ่นโรจน์	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
๓.	รศ. ดร.วิชชากร	จารุศิริ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๔.	นายสุวัสส์	แพ่งธีระสุขมัย	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๕.	นางสาวศรุดา	จิรัฐกุลธนา	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
๖.	นายปฏิวิชช์	สาระพิน	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
๗.	นายเกริก	วงศ์สอนธรรม	มหาวิทยาลัยเกษศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา
๘.	นายสรายุทธ	คาน	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๙.	นางสาวพนมพร	ปัจจวงษ์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
๑๐.	ผศ. ดร.ณัฐพงศ์	มกระธัช	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
๑๑.	นางสาวนลินี	หะยีมะ	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
๑๒.	นายศราวุฒิ	แสงคำ	มหาวิทยาลัยพะเยา
๑๓.	รศ. ดร.อนุสรณ์	บุญปก	มหาวิทยาลัยพะเยา
๑๔.	ดร.เสกสรรค์	ทองติ๊บ	มหาวิทยาลัยพะเยา
๑๕.	นายโชคลาภ	มั่นคง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมงคลสุวรรณภูมิ
๑๖.	รศ. ดร.สมพร	จันทระ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๑๗.	ผศ. ดร.สัคพัศ	แสงฉาย	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
๑๘.	นางสาวสุทธิดา	บัวขม	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
๑๙.	นางสาวกนกพร	สุพงษ์	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
๒๐.	รศ. ดร.ฉัตรไชย	รัตนไชย	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
๒๑.	ดร.นิพัฒน์	โพธิ์วิจิตร	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
๒๒.	รศ. ดร.ปริณภา	จิตราภัณฑ์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
๒๓.	นางเมตตา	เก่งชูวงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
๒๔.	ผศ. ดร.วนัสพรรัศม์	สวัสดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
๒๕.	นายทศพล	พันทุม	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
๒๖.	ดร.ณพล	อนุตตรังกูร	มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตนครสวรรค์
๒๗.	นางสาวกนกวรรณ	สุขรักษ์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๒๘.	นายรุ่งรดิศ	เมืองลือ	มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

๒๙.	นางสาวฐิติมา	ช่องตะคุ	สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย
๓๐.	ผศ. ดร.มาโนช	โพธาภรณ์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๓๑.	ศ. ดร.จำลอง	โพธิ์บุญ	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
๓๒.	ดร.สุริยะกิจ	ย่อมมี	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๓๓.	นางสินี	ช่วงฉ่ำ	ที่ปรึกษาด้านการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาเชิงพื้นที่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
๓๔.	นางวนิดา	สุริยานนท์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
๓๕.	ผศ. ดร.พัชณี	ศรีคำสุข	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

๑๕. บริษัทที่ปรึกษา

๑.	นางสาวเจติยา	ขวัญมา	บริษัท ทอพ-คลาส คอนซัลแทนท์ จำกัด
๒.	นางกัญญ์ณพิชญ์	สบประสงค์	บริษัท ทอพ-คลาส คอนซัลแทนท์ จำกัด
๓.	นายวสันต์	วัฒนะรัตน์	บริษัท เอส ที เอส เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด
๔.	นางสาวจันทิมา	จรัสกุล	บริษัท เอส ที เอส เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด
๕.	นางสาวลัดดาวรรณ	ลีลาชัย	บริษัท เอส ที เอส กรีน จำกัด
๖.	นางสาวนุชนรินท์	กาหลง	บริษัท เอส ที เอส กรีน จำกัด
๗.	นางสาวลัดดาวัลย์	วิระมิตรชัย	บริษัท เอส ที เอส กรีน จำกัด
๘.	นางสาวดวงกมล	พรหมสุวรรณ	บริษัท คอนซัลแทนท์ ออฟ เทคโนโลยี จำกัด
๙.	นางสาวขนิษฐา	ทักษิณ	บริษัท คอนซัลแทนท์ ออฟ เทคโนโลยี จำกัด
๑๐.	นางสาววริยา	มิตตา	บริษัท ครีเอทีฟ เทคโนโลยี จำกัด
๑๑.	นางพัชรา	บัวเลิศ	บริษัท ครีเอทีฟ เทคโนโลยี จำกัด
๑๒.	นางสาวลดารัตน์	คงโพธิ์รอด	บริษัท ไทยเอ็นไวรอนเม้นท์ จำกัด
๑๓.	นางสาวนฤมล	วงษ์สวรรค์	บริษัท ครีเอทีฟเทคโนโลยี จำกัด
๑๔.	นางสาวศศิธร	ทรงประโคน	บริษัท สามารถ เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนส์ จำกัด
๑๕.	นางสาวอรุณวดี	สมบูรณ์ยิ่ง	บริษัท เซปซ่า เอ็นเนอร์ยี่ (ประเทศไทย) จำกัด
๑๖.	นางอาภากร	แสงมณี	บริษัท ปัญญา คอนซัลแตนท์ จำกัด

๑๗.	นางสาวนวลวรรณ	ศักดาเดช	บริษัท ปัญญา คอนซัลแตนท์ จำกัด
๑๘.	นางทิพรัตน์	ทัศนาการไพศาล	บริษัท ทีมพาวเวอร์ คอนซัลแตนท์ จำกัด
๑๙.	นายยงยุทธ	ก้อนจันทร์เทศ	บริษัท ทีม คอนซัลติ้ง เอนจิเนียริ่ง แอนด์ แมเนจเมนท์ จำกัด (มหาชน)
๒๐.	นางชลิดา	เหนี่ยวบุบผา	บริษัท ทีม คอนซัลติ้ง เอนจิเนียริ่ง แอนด์ แมเนจเมนท์ จำกัด (มหาชน)
๒๑.	นางบุษบา	อิศรางกูร ณ อยุธยา	บริษัท ทีม คอนซัลติ้ง เอนจิเนียริ่ง แอนด์ แมเนจเมนท์ จำกัด (มหาชน)
๒๒.	นางสาวนำพร	ปิตุชนะ	บริษัท ทีม คอนซัลติ้ง เอนจิเนียริ่ง แอนด์ แมเนจเมนท์ จำกัด (มหาชน)
๒๓.	นายพิทวัฒน์	น้ำจันทร์	บริษัท อินเตอร์ เทค คอนซัลแตนท์ จำกัด
๒๔.	นายนาวิน	ศุภบุญมี	บริษัท อินเตอร์ เทค คอนซัลแตนท์ จำกัด
๒๕.	นางสาวศุภวรรณ	โพธิ์ทอง	บริษัท อินเตอร์ เทค คอนซัลแตนท์ จำกัด
๒๖.	นายมงคล	โมราบุตร	บริษัท เอสวีแอล คอร์ปอเรชั่น จำกัด
๒๗.	นายยศพล	ถนอมบุญ	บริษัท อินโนเวชั่น คอนซัลแตนท์ จำกัด
๒๘.	นางสาวกิตติกานต์	โสภณศิริ	บริษัท อินโนเวชั่น คอนซัลแตนท์ จำกัด
๒๙.	นางสาววิภาวัลย์	พิทักษ์พูลศิลป์	บริษัท ไทยซิสเทมเอนไวแอนด์เอน จิเนียริ่ง จำกัด
๓๐.	นางสาวสร้อยฟ้า	เสริฐแก้ว	บริษัท เดลฟิคอน จำกัด
๓๑.	นายสมพล	เกตุเลขา	บริษัทเอ็นริช คอนซัลแตนท์ จำกัด
๓๒.	ดร.วิเทศ	ศรีเนตร	ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ บริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด
๓๓.	นายกนก	เข็มนาค	บริษัท เอ็นริช คอนซัลแตนท์ จำกัด
๓๔.	นายอรรถกร	สุนทรวาท	บริษัท พับบลิค แอนด์ คอมมูนิเคชั่น มีเดีย จำกัด

๑๖. บุคคลที่มีความสนใจ

๑.	นางสาวภรณ์วิมล	สามปรุ
๒.	นางสาวณิชยา	โรจน์เพ็ญเพียร

๓.	ดร.อ้อมใจ	แต้เจริญวิริยะกุล
๔.	นายพิชญุตม์	วิวัฒน์รุจิราพงศ์
๕.	นางวิภาดา	คำทองดี
๖.	นางสาวชุติมา	สินธนาวีวงศ์
๗.	นางสาวจรัญยา	กิติไพศาลนนท์
๘.	นายวรเทพ	พูลสวัสดิ์
๙.	นางสาวมุกดา	มั่นขวัญยืน

๑๗. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๑.	นางสาววรรณภา	คล้ายสวน	ผู้อำนวยการ กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กทว.)
๒.	นางสาวสุภัทรา	เชิดชูไชย	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๓.	นายชาญชัย	รุกขวัฒนกุล	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๔.	นางสาวจารุภา	พรหมมงคล	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๕.	นายนภดล	เลิศวิลัย	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๖.	นายเทพวฤทธิ์	ทองหอม	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๗.	นายปรมัจฉ์	อรรคบุตร	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๘.	นางสาววิสสุตา	บุญมี	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๙.	นายธรรมนูญ	มะโนรมณ์	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๐.	นางสาวชลวนา	มณีสวัสดิ์	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๑.	นางสาวจินดารัตน์	วังคีรี	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑๒.	นางสาววิสาขา	โภชจะโป๊ะ	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๓.	นายสุรพล	ศรีเฮือง	ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และการวางแผนเศรษฐกิจมหภาค
๑๔.	นายอุกฤษฎ์	พงษ์ประไพ	กองยุทธศาสตร์และการวางแผนเศรษฐกิจมหภาค
๑๕.	นาวสาวเพ็ญนภา	พัฒมุข	กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม
๑๖.	นางสาวสุภาวดี	ช่อบุญนาค	กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม
๑๗.	นางสาวนราธิป	หนูคง	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคม
๑๘.	นางสาวมัทธนีย์	ภูมิไกล	กองบัญชีประชาชาติ
๑๙.	นายพีรณัฐ	แดงสกุล	กองบัญชีประชาชาติ
๒๐.	นางสาวนริสา	พิชัยวรุตมะ	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางสังคม
๒๑.	นางวิภาวดี	ชวนบุญ	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางสังคม
๒๒.	นายนพฤกษ์	ศรีสุวรรณ	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่
๒๓.	นางสาวสรัญญา	ตั้งยงตระกูล	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่
๒๔.	นายประลองพล	ประสงค์พร	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาเมือง
๒๕.	นางสาวเอมอร	พฤกษ์สุริยา	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาเมือง
๒๖.	นางสาวอาภาภัทร	อธิภาคย์	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาเมือง
๒๗.	นาวสาวจรีย์วิชญา	เทิดธรรมธร	กองยุทธศาสตร์และประสานการพัฒนาภาค
๒๘.	นายปณิธาน	พิชาลัย	กองยุทธศาสตร์และประสานการพัฒนาภาค
๒๙.	นางสาวดวงฤทัย	สุรศักดิ์จินดา	กองยุทธศาสตร์และประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ
๓๐.	นายนวุตม์	กิจโพธิญาณ	กองงบลงทุนรัฐวิสาหกิจ
๓๑.	นายณัฐวุฒิ	กรกำจายฤทธิ์	กองขับเคลื่อนและประเมินผลการพัฒนา
๓๒.	นายนวกานต์	ทัศวิล	กองยุทธศาสตร์และประสานการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน

๓๓.	นางสาวดวงมณี	พวกพล	กองยุทธศาสตร์และประสานการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน
๓๔.	นายสุธัมมะ	ธรรมศักดิ์	กองยุทธศาสตร์และประสานการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน
๓๕.	นายองอาจ	รุกขวัฒนกุล	กองยุทธศาสตร์และประสานการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน
๓๖.	นางสาวเก็จมณี	ถินถนอม	กองยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ
๓๗.	นายพสิษฐ์	ภาวนาวิวัฒน์	กองยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ
๓๘.	นางสาวสุฑามาศ	เขม้นเขตวิทย์	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง
๓๙.	นางสาวจุฑาภรณ์	โรจน์วิทยาธร	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง
๔๐.	นางสาวชนกมน	รุยาพร	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง
๔๑.	นางสาวธนัชภรณ์	คำมณี	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง
๔๒.	นายณัฐนนท์	พูลผล	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง
๔๓.	นางสาวชญานิศ	ปุณณพิชญ์	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง
๔๔.	นางสาวศศิกานต์	วิศาลาภรณ์	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง
๔๕.	นางสาวสุประวีก์	สิริภาวนาวิสิฐ	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง
๔๖.	นางวิภูสนา	มณีสุข	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง
๔๗.	นางวรินภรณ์	นรเดชานนท์	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์
๔๘.	นางสาวบุษรา	อุดมประมวล	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์

ดร.วิชญายุทธ บุญชิต: การกล่าวเปิดการสัมมนาเชิงวิชาการ

สศช. และ สผ. เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อน SEA เพื่อใช้เป็นกรอบในแผนพัฒนาประเทศ และต้องสร้างความรู้ความเข้าใจ ให้แก่บุคลากรของหน่วยงานผู้จัดทำแผน และสร้างกลไกที่สามารถนำ SEA ไปใช้ในการวางแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้จัดทำโครงการนำร่องการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ในระดับพื้นที่ การจัดทำร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ การติดตามและประมวลผลด้าน SEA ของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อศึกษาถึงอุปสรรคและรับฟังข้อเสนอแนะ ซึ่งที่ผ่านมา ยังมีปัญหาและมีคำถามการนำ SEA ไปใช้ในการผนวกกับแผน และการทำกระบวนการมีส่วนร่วมให้มีประสิทธิภาพ โดย สศช. ได้มุ่งเน้นการสร้างความรู้ในเชิงลึกมากขึ้น และสร้างคู่มือเชิงประยุกต์ เพื่อเป็นการเตรียมการไปสู่การขับเคลื่อน SEA

๑. การนำเสนอข้อมูลและสาระสำคัญของโครงการ ในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ และ ๒๕๖๔ โดยที่ปรึกษาโครงการ (มหาวิทยาลัยมหิดล และบริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด)

๑.๑ สรุปผลการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ปีงบประมาณ ๒๕๖๓

โดย ดร.วิเทศ ศรีเนตร ที่ปรึกษาโครงการฯ

SEA คือ กระบวนการที่เป็นระบบเพื่อสนับสนุนกระบวนการตัดสินใจในการจัดทำแผนและแผนงาน โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมและการบูรณาการด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล โดยการนำผลไปใช้ในการจัดทำแผน เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

การดำเนินงานที่ผ่านมา SEA ระบุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ใช้เป็นเครื่องมือนำเสนอทางเลือกในการตัดสินใจระดับนโยบาย แผน และแผนงาน ที่เหมาะสมกับศักยภาพของลุ่มน้ำ มีคณะอนุกรรมการฯ SEA มีการจัดประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงและพัฒนาข้อเสนอการจัดทำ SEA และแนวทาง SEA รวมถึงการเผยแพร่สู่สาธารณะโดยคู่มือฉบับประชาชน การปรับปรุงกฎระเบียบต่าง ๆ การอบรมบุคลากร โดยเฉพาะระดับผู้บริหารให้มีความรู้ความเข้าใจ SEA ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และสามารถนำ SEA ไปใช้ในกระบวนการวางแผนและแผนงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการจัดทำโครงการนำร่องด้าน SEA เพื่อทดสอบแนวทางการดำเนินงาน และรับฟังความคิดเห็นไปเพื่อการปรับปรุงแก้ไขแนวทาง SEA ฉบับใหม่ในอนาคต

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่า ๑) ยังขาดองค์กรหลักที่ดำเนินการด้านการขับเคลื่อน SEA อย่างเป็นทางการ และองค์กรที่ร่วมขับเคลื่อน SEA ยังไม่มีความชัดเจน ๒) ยังไม่มีกฎหมายที่บังคับใช้ให้องค์กรต่าง ๆ มีภารกิจและความรับผิดชอบในการนำ SEA ไปปฏิบัติ การนำไปใช้เป็นเพียงแนวทางปฏิบัติที่ดีตามนโยบายให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ๓) องค์ความรู้พื้นฐานด้าน SEA ยังต้องปรับปรุงอย่างต่อเนื่องหากจะนำไปปฏิบัติจริง จึงมีความจำเป็นต้องแสวงหาบทเรียนและประสบการณ์การใช้องค์ความรู้ต่อไป ๔) บุคลากรที่มีส่วนช่วยในการขับเคลื่อน SEA อาจยังไม่เพียงพอและยังต้องพัฒนาคุณภาพให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการ อีกทั้งยังขาดวิทยากร และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อการสอนและปรับปรุงการบูรณาการ SEA เข้ากับแผนการต่าง ๆ ๕) การนำ SEA ไปใช้ทางปฏิบัติ หน่วยงานเจ้าของแผนงานยังมีข้อจำกัด ทั้งเรื่องคุณภาพในกระบวนการจัดทำ และการนำผลไปใช้ในการจัดทำแผนให้เกิดประสิทธิผล ไม่สอดคล้องกับทรัพยากรที่ใช้ไป ๖) กระบวนการด้านงบประมาณ ทั้งด้านการเสนอและการได้รับจัดสรรงบประมาณ ซึ่งรวมถึงค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาและพัฒนาบุคลากรจึงยังไม่รับการตอบสนอง มีข้อจำกัดและยังไม่ต่อเนื่องหรือไม่เหมาะสมกับช่วงเวลาการดำเนินงานศึกษา ซึ่งขัดกับแนวคิดของ SEA ที่จำเป็นต้องดำเนินการจัดทำแผนระยะยาวและต่อเนื่องหลายปี

ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านองค์กร ได้แก่ การจัดตั้งหน่วยงานหลัก คือ สศช. รวมทั้งการยกระดับโครงสร้างองค์กรภาครัฐให้สามารถขับเคลื่อนได้ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านกฎหมาย ได้แก่ ในระยะแรกให้จัดทำเป็นระเบียบส่วนราชการ ได้แก่ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อบังคับใช้ก่อน ในระยะยาว การขับเคลื่อนด้านกฎหมาย อาจพัฒนายกระดับเป็นพระราชบัญญัติ เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของการจัดทำ SEA โดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีมีการแบ่งเป็น ๓ หมวดหลัก ได้แก่ หมวด ๑ คณะกรรมการพัฒนาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (กสย.) หมวด ๒ ประเภทแผน

และลักษณะของแผนที่ต้องดำเนินงาน SEA และหมวด ๓ การจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ซึ่งจะมีความสำคัญอย่างมากในการขับเคลื่อน SEA ในการนำไปใช้กับแผนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

๑.๒ การนำเสนอ แนวทางการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ปีงบประมาณ ๒๕๖๔

รศ. ดร.สุระ พัฒนเกียรติ หัวหน้าโครงการฯ - วัตถุประสงค์ของการขับเคลื่อน SEA ปี ๒๕๖๔ ได้แก่ ทบทวนและประเมินผลการขับเคลื่อน SEA ของไทย และการฝึกอบรม SEA ในช่วงที่ผ่านมา การจัดทำ SEA ในพื้นที่นำร่องต่อจากการทำ Scoping ในปีที่ผ่านมาให้แล้วเสร็จ การจัดทำคู่มือ SEA สำหรับแผนพัฒนาพื้นที่พิเศษ การพัฒนาเว็บไซต์ SEA ของ สศช. ให้มีความสมบูรณ์และมีความเป็นอัจฉริยะ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับ SEA และกลไกการขับเคลื่อนงาน SEA ตลอดจนมีการเปิดฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผ่านการจัดอบรมและสัมมนาเชิงวิชาการ จัดทำวีดิทัศน์ และสุดท้ายจัดทำข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อน SEA ของไทยและปรับปรุงแนวทาง SEA

ดร.อรันย์ ศรีรัตนา ทาบูกานอน ผู้เชี่ยวชาญด้าน SEA – ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการนำ SEA มาใช้ ตลอดจนอุปสรรคและข้อเสนอแนะ เพื่อขับเคลื่อน SEA อย่างมีประสิทธิภาพที่ได้จากกระบวนการทบทวนวรรณกรรมและประสบการณ์ของการดำเนินการด้าน SEA ในต่างประเทศ ๑) สนับสนุนให้มีการบังคับใช้กฎหมายในการขับเคลื่อน SEA เพื่อให้การดำเนินการทำได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ๒) จัดทำข้อมูลและรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน (Big Data) เพื่อให้การทำงานในการวางแผน แผนงาน หรือการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ ได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ๓) จัดตั้งศูนย์วิจัย SEA เพื่อการวิจัยและพัฒนาสำหรับการขับเคลื่อน SEA ซึ่งจะมีหน้าที่เป็นที่ปรึกษา รวมทั้งให้ความรู้ในการขับเคลื่อน และดำเนินการด้าน SEA ที่ถูกต้อง ๔) จัดทำคู่มือปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นสากล เพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับโครงการต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีและมีความถูกต้อง ๕) เพิ่มจำนวนผู้เชี่ยวชาญด้าน SEA ที่สามารถให้คำปรึกษาและแนะนำข้อมูลที่ถูกต้อง ทั้งในขั้นตอนการกำหนดขอบเขต วางแผน กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ หรือแม้กระทั่งการจัดทำคู่มือ กรอบแนวคิด และการจัดทำรายงาน ๖) แหล่งทุนส่งเสริมด้าน SEA สำหรับประเด็นนี้ พบว่า การที่รัฐบาลหรือหน่วยงานทางการเงินส่งเสริมหรือมีข้อกำหนดให้จัดทำ SEA ก่อนเริ่มโครงการ ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนการจัดทำ SEA ได้เป็นอย่างดี ๗) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และ การให้เวลาในการจัดทำ SEA โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ๘) นำประเด็นด้าน Climate Change มาร่วมในการจัดทำ SEA ๙) การขับเคลื่อน SEA ให้ครอบคลุมทั้ง ๓ มิติ ได้แก่ เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสังคม ๑๐) ผู้จัดทำ SEA ควรควบคุมและดูแลหน่วยงานที่มีอิทธิพลในพื้นที่ เช่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้อง ให้มีความเป็นกลาง ให้โอกาสทุกภาคส่วนได้แสดงความคิดเห็นในทุกขั้นตอน ๑๑) การตรวจสอบโดยหน่วยงานภายนอก (NGO) และประชาชน ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนมีความเชื่อใจในการดำเนินโครงการ และช่วยเป็นแรงสนับสนุนให้มีการพัฒนาและวางแผนการจัดทำ SEA ได้อย่างมีประสิทธิผล

๑.๓ การสรุปประวัติความเป็นมา และประโยชน์ของการประยุกต์ใช้เครื่องมือการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) โดย ศ. ดร.ธงชัย พรรณสวัสดิ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ

SEA คือ การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และไม่ใช่การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเชิงพื้นที่ โดย SEA เป็นเครื่องมือใหม่ที่ใช้สำหรับดูแลด้านสิ่งแวดล้อม ให้เท่ากับมิติเศรษฐศาสตร์

และสังคม เพื่อดุลยภาพของการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทดแทนส่วนที่ EIA ขาด เพื่อมาแก้กระบวนการ EIA ปัจจุบัน ที่ไม่มีทางเลือก เพราะ EIA เพียงแค่หาทางแก้ไขปัญหาสำหรับความก้าวหน้าของโครงการ รวมทั้งอาจใช้ SEA มาหยุดหรือชะลอการเติบโตของนโยบายที่อาจมีการพิจารณาไม่ครอบคลุมพอ

SEA ประกอบไปด้วยแนวคิดพื้นฐาน 4P คือ นโยบาย (Policy - P1), แผนงาน (Plan – P2), โปรแกรม (Program – P3) และ โครงการ (Project – P4) ซึ่ง SEA จะครอบคลุม P1 ถึง P3 ที่เกี่ยวข้องกับแผนและวิธีการคิดโครงการ ในขณะที่ P4 เป็นเรื่องการก่อสร้าง โดยเมื่อพิจารณาที่ระดับ P1 เป็น SEA ระดับประเทศ P2 เป็น SEA ระดับประเทศหรือภาค P3 เป็น SEA ภาค และ P4 เป็น SEA กลุ่มจังหวัดหรือโครงการ รัฐควรดำเนินการทำ SEA ในระดับ P1, P2, P3 และบริษัทที่ปรึกษาควรทำได้สูงสุดระดับ P4 เท่านั้น

ประเภท SEA แบ่งเป็น ระดับยุทธศาสตร์ ระดับเชิงพื้นที่ (Area Based) รายสาขา (Sector Based) และรายประเด็น (Issue Based) โดย SEA จะไม่ทำกับโครงการขนาดเล็ก

เมื่อ ๑๕ ปีก่อน กระบวนการ SEA มี ๒ รูปแบบ คือ รูปแบบที่ ๑ มีการปรึกษาหารือกันระหว่างการศึกษา SEA และการทำแผนพัฒนา โดยหน่วยงานที่ทำ SEA คือ สผ. และแผนต่าง ๆ ทำโดยหน่วยงานเจ้าของแผน แต่จากความเห็นส่วนตัวเห็นว่าปัจจุบัน SEA ควรดำเนินการโดย สศช. และรูปแบบที่ ๒ คือ วางแผนพัฒนาผสมผสานเป็นเนื้อเดียวกันหรือทำแบบบูรณาการไปด้วยกัน

ประโยชน์ของ SEA มีดังนี้ ๑) การตัดสินใจมีความรอบคอบมากขึ้น บนพื้นฐานของข้อมูลจริงที่ครบทุกด้าน พิจารณาผลกระทบร่วม (ได้รับร่วมกัน) ผลกระทบรวม (จากหลายโครงการ) และผลกระทบสะสม (ระยะยาว) มีกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน มีการบูรณาการ มีหลายทางเลือกมาให้เลือก และมีคำตอบที่ชัดเจนสามารถตัดสินใจได้ ๒) มองได้หลายมิติ (Area, Sector, Issue) ๓) มองได้หลายระดับ (4P) ๔) บรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ ๕) ป้องกันนโยบายที่มีการตัดสินใจที่รวดเร็วไม่ครอบคลุม

๒. ประเด็นเสวนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประกอบด้วย

๒.๑ ประสบการณ์การขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑) นายสราวุธ ชีวะประเสริฐ ที่ปรึกษาด้านยุทธศาสตร์น้ำ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.)

หลักการของ SEA นั้นใกล้เคียงกับแผนหลักและแผนการจัดการลุ่มน้ำที่หน่วยงานต้องการทำ แต่หลักการ SEA นั้นไม่ได้ตรงกับหลักการของการพัฒนาแหล่งน้ำไปเสียทั้งหมด เนื่องจากการพัฒนาแหล่งน้ำต้องเน้นความเหมาะสมของรูปแบบโครงการต่อบริบทเชิงพื้นที่ที่จะพัฒนาโครงการเป็นสิ่งสำคัญที่สุด มากกว่าการพยายามตอบคำถามว่าโครงการนี้ควรทำหรือไม่

สนทช. เป็นหน่วยงานนโยบายเรื่องน้ำ ซึ่งประเด็นเรื่องน้ำต้องดำเนินไปในทิศทางที่สนับสนุนกรอบนโยบายของประเทศ

ควรมีการจัดทำแนวทางหรือคู่มือในการจัดทำ SEA สำหรับหน่วยงานที่ต้องนำกระบวนการ SEA ไปใช้ในการวางแผน เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาให้ครบทุกมิติ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เช่น ในการจัดทำแผนหลักการบริหารจัดการน้ำ เป็นต้น

๒) ศ. ดร.ธงชัย พรรณสวัสดิ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ

พื้นที่ EEC ควรให้ทำ SEA ก่อน ตามทฤษฎี แต่ประเทศจะเดินหน้าไม่ได้ เพราะต้องรอ SEA กระบวนการ SEA ไทย มีกฎหมายเกี่ยวข้องกับ SEA โดย พ.ร.บ. สิ่งแวดล้อม หากมี SEA การทำ EIA จะต้องไปสอดคล้องกับ SEA ที่มีอยู่ แต่ SEA ที่สมบูรณ์ที่สามารถอ้างอิงได้ ยังมีไม่มาก เพราะฉะนั้น EIA จะต้องทำในแบบที่ไม่มี SEA หาก ครม. ยอมรับ SEA การทำ EIA ก็ต้องตอบ SEA แต่ในปัจจุบันยังไม่มีกลไกนี้

สศช. ต้องนำเอา Sector Based และ Area Based นั้นมารวมกัน แล้วใช้แก้ไขปัญหาว่าสิ่งเหล่านั้นควรอยู่จุดใดของ P1 และ P2 และนำเสนอผู้บริหารประเทศเพื่อไปดำเนินการต่อ ซึ่งแนวคิดนี้สอดคล้องกับทฤษฎี

๒.๒ ความเห็นจากเวทีเสวนา

๑) หากดำเนินการจัดทำ SEA ในบริเวณลุ่มน้ำใกล้เคียงพร้อมกันได้จะเป็นการดีเกิดการผสมผสานและเป็นการจัดการลุ่มน้ำที่ใกล้เคียงกัน

จากประสบการณ์การลงพื้นที่จริง พบว่า ชุมชนที่เข้าร่วมประชุมจะมองเพียงสิ่งที่เกิดขึ้น สิ่งที่สามารถทำได้ มองลักษณะโครงการหรือกิจกรรมที่ดำเนินการแล้วส่งผลดีขึ้น ต้องมีการแปลงศัพท์เทคนิค ประเด็นยุทธศาสตร์ต่าง ๆ เนื่องจากคนในพื้นที่ไม่เข้าใจ และการทำให้ SEA สามารถเข้าถึงระดับข้างล่างจนถึงระดับชุมชนค่อนข้างลำบาก

๒) SEA เป็นเครื่องมือในการวางแผนจึงไม่สามารถมองด้านเดียวได้ โดยสามารถทำควบคู่ไปกับการวางแผน โดยไม่จำเป็นต้องทำแยกส่วนกันสำหรับการตัดสินใจแต่ละขั้นตอนของการจัดทำแผน ซึ่งหัวใจของ SEA คือกระบวนการที่ช่วยในการจัดทำแผน โดยแผนธรรมดาอาจมีการเขียนไว้ในข้อกำหนดแผนที่ให้มีการนำกระบวนการ SEA มาใช้ในการกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดยุทธศาสตร์ และการกำหนดทางเลือก ซึ่งต้องมีกระบวนการตัดสินใจ โดยผลการประเมิน SEA ของประเทศไทยที่ผ่านมามีจุดอ่อนจากความไม่ชัดเจนของ SEA ในเรื่องการกำหนดขอบเขต (Scoping) ที่ให้ความสำคัญกับการค้นคว้าข้อมูลจนเหลือเวลาน้อยในการกำหนดทางเลือก จากการที่ไม่กำหนดขอบเขตเพราะต้องพิจารณาหลายด้าน และอีกประเด็นที่มีปัญหาคือ การพัฒนาและประเมินทางเลือก ซึ่งการพัฒนาทางเลือกมีการใช้เครื่องมือและผลที่ออกมาในรูป Strategic โดยการประเมินบนพื้นฐานตัวชี้วัด โดยตัวชี้วัด คือตัวบอกความสามารถในการบรรลุเป้าหมาย ดังนั้น เมื่อไม่มีความชัดเจนว่าจะประเมินตัวชี้วัดอะไร ขอบเขตการประเมินคืออะไร การประเมินตัวชี้วัดจึงขาดความชัดเจน การมีส่วนร่วมจึงได้ประโยชน์ไม่เต็มที่ และการเลือกกลุ่มเป้าหมายอาจไม่ตรงกับกลุ่มเป้าหมายจริงที่ส่งผลกระทบ รวมทั้งการนำไปใช้กับแผน ไม่ได้มีการนำไปใช้มากพอในหน่วยงานผู้ทำแผน ดังนั้น ประสิทธิภาพของ SEA จึงมีไม่มากพอ

ภาพประกอบการสัมมนาเชิงวิชาการ ครั้งที่ ๑
เรื่อง การขับเคลื่อนงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ของประเทศ
ในหัวข้อ “เหลียวหลัง แลหน้า สู่ความท้าทายในจัดทำแผนด้วย SEA”
วันที่ ๒๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ในรูปแบบออนไลน์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting)

ภาพประกอบการสัมมนาเชิงวิชาการ ครั้งที่ ๑
เรื่อง การขับเคลื่อนงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ของประเทศ
ในหัวข้อ “เหลียวหลัง แลหน้า สู่ความท้าทายในจัดทำแผนด้วย SEA”
วันที่ ๒๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ในรูปแบบออนไลน์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting) (ต่อ)

รายงานการสัมมนาเชิงวิชาการ ครั้งที่ ๒
เรื่อง การขับเคลื่อนงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ของประเทศ
ในหัวข้อ “ความท้าทายในการเข้าถึงหัวใจการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์”
วันที่ ๒๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ในรูปแบบออนไลน์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting)

ผู้เข้าร่วมการประชุม

มีผู้เข้าร่วมจากหน่วยงานภายนอก สศช. รวม ๑๖๔ คน และหน่วยงานภายใน สศช. รวม ๔๘ คน รวมทั้งสิ้น ๒๑๒ คน ประกอบด้วย

๑.	ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย	จำนวน	๒	คน
๒.	ผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	จำนวน	๒๓	คน
๓.	ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม	จำนวน	๗	คน
๔.	ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	จำนวน	๓	คน
๕.	ผู้แทนกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	จำนวน	๑	คน
๖.	ผู้แทนกระทรวงคมนาคม	จำนวน	๑๑	คน
๗.	ผู้แทนกระทรวงพลังงาน	จำนวน	๑๓	คน
๘.	ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข	จำนวน	๒	คน
๙.	ผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี	จำนวน	๘	คน
๑๐.	ผู้แทนกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	จำนวน	๑	คน
๑๑.	ผู้แทนกระทรวงการคลัง	จำนวน	๑	คน
๑๒.	ผู้แทนองค์กรเอกชน	จำนวน	๗	คน
๑๓.	ผู้แทนภาคประชาสังคม	จำนวน	๒	คน
๑๔.	ผู้แทนสถาบันการศึกษา	จำนวน	๓๔	คน
๑๕.	ผู้แทนบริษัทที่ปรึกษา	จำนวน	๓๖	คน
๑๖.	บุคคลที่มีความสนใจ	จำนวน	๑๓	คน

(รายละเอียดตามเอกสารแนบ)

๑. กระทรวงมหาดไทย

๑.	นางสาวรัตนา	คำหล้า	เทศบาลเมืองหัวหิน
๒.	นายทชากร	หอมหวล	สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

๒. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑.	นางสาวดรุณี	เจนใจ	กรมทรัพยากรธรณี
๒.	นางขวัญใจ	ยวงเดชกล้า	กรมทรัพยากรธรณี
๓.	นายวุฒิพงษ์	ไชยเสน	กรมทรัพยากรธรณี
๔.	นายวิรัช	ศรสุรินทร์	กรมทรัพยากรธรณี
๕.	นางสาวมลศิริ	คำหินกอง	กรมทรัพยากรธรณี
๖.	นายสมิต	จิระมงคล	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๗.	นางสาวจันทร์ทิพย์	นวไชยเสนา	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๘.	นางสาวนันท์นลิน	ขันหลวง	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๙.	นางสาวรัฐรวี	อุสาวัฒนสิน	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๐.	นางสาวนฤมล	สว่างมณีเจริญ	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๑.	ศ. นพ.สุรศักดิ์	ฐานีพานิชสกุล	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๒.	นางสาวพลาพร	สุขมา	สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๓.	นายอภิชาต	เกิดมงคล	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช
๑๔.	นางรพีพร	โอซจาน	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช
๑๕.	นางสาววนาศร	อับดุลเลาะ	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช
๑๖.	นางสาวรัตน์ติมา	แหวนหรุ่น	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช
๑๗.	นายนราธิป	เริงปรีติ	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช
๑๘.	นางสาวปรารถนา	ยุวนะศิริ	สำนักงานสิ่งแวดล้อม ภาคที่ ๑๐

๑๙.	นางนฤมล	ผูกพันธ์	สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๐
๒๐.	นายพีระพัฒน์	ชูกำเหนิด	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
๒๑.	นายรักชาติ	สุขสำราญ	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
๒๒.	นางสาวจุฑารัชต์	บุญรัตน์	กรมป่าไม้
๒๓.	นางบุปผา	โนรีเวช	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

๓. กระทรวงอุตสาหกรรม

๑.	นางสาวสุภัทรา	แย้มสรวล	การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
๒.	นางสาวรัชนา	นำนาผล	การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
๓.	นายทกูณ	สุวภาพ	กรมโรงงานอุตสาหกรรม
๔.	นายจิระวัฒน์	จิระจิตต์มีชัย	กรมโรงงานอุตสาหกรรม
๕.	นายณรงค์กร	โอมี	กรมโรงงานอุตสาหกรรม
๖.	นายกิตติพันธุ์	เทพารักษ์ษณากร	กรมโรงงานอุตสาหกรรม
๗.	นางยุพิน	พินิจศักดิ์	กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

๔. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑.	นางทรัสตรี	จันต๊ะ	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
๒.	นางสาวนันทนา	สิทธารถ	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
๓.	นางดรรชณี	เฉยเพ็ชร	กรมชลประทาน

๕. กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

๑.	นางสาวอนุรี	เครือศรี	สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

๖. กระทรวงคมนาคม

๑.	นางสาวอาภัสชญา	สนทอง	กรมท่าอากาศยาน
๒.	นางสาวสุพัตรา	พิสัยสวัสดิ์	การท่าเรือแห่งประเทศไทย
๓.	นางสาวชุติมา	กัลยาประสิทธิ์	การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย
๔.	นายสุภชัย	เลือดนักรบ	การรถไฟแห่งประเทศไทย
๕.	นางสาวธนิตา	วิชญานุโรจน์	กรมทางหลวง
๖.	ว่าที่ร้อยเอก ณัฏฐพร	บัวผุด	กรมการขนส่งทางราง
๗.	นายภาคิน	ธนณรงค์	กรมการขนส่งทางราง

๘.	นางสาวโชตินุช	เกษมณี	กรมทางหลวง
๙.	นางสาวจิรัญญา	เวศม์รัชสกุล	กรมทางหลวงชนบท
๑๐.	นางสาวณิศาธร	นำเจริญพินิจ	การทางพิเศษแห่งประเทศไทย
๑๑.	นายวรุฒ	เฟื่องถิ่น	สำนักงานนโยบายและการขนส่งจราจร

๗. กระทรวงพลังงาน

๑.	นายภัทรนัย	เกาฏีระ	กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ
๒.	นางสาวธนาภา	นิลวิเชียร	กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ
๓.	นางสาวจิตฤทัย	โตสติ	กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ
๔.	นางอัจฉรา	เจิมพักตร์	กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ
๕.	นางสาวกนกอร	เจริญศุข	กรมธุรกิจพลังงาน
๖.	นางสาวกฤติกา	ถาวรแก้ว	กรมธุรกิจพลังงาน
๗.	นางสาวฐิดาภรณ์	กมลสันติโรจน์	กรมธุรกิจพลังงาน
๘.	นางสาวพิมลรัตน์	ชอบชัย	กรมธุรกิจพลังงาน
๙.	นายกิตติธัช	ฉลาดธัญญกิจ	สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน
๑๐.	นางสาวณัฏฐวี	รักษาแก้ว	สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน
๑๑.	นายวีระพล	จิรประดิษฐกุล	สำนักปลัดกระทรวงพลังงาน
๑๒.	นางสาวปรางมาศ	สอนง่าย	กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน
๑๓.	นายอรรณพ	ลือชัยพาณิชย์	กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

๘. กระทรวงสาธารณสุข

๑.	นางสาวรุจิรา	ไชยด้วง	กรมอนามัย
๒.	นางพรสุดา	ศิริ	กรมอนามัย

๙. สำนักนายกรัฐมนตรี

๑.	นายภิชชากรณ์	วงศ์ทองดีปี่แก้ว	สำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ
๒.	นางสาวฐิติพร	คหัฏฐา	สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
๓.	นางสาวจุฑามณี	จันทรทรัพย์	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
๔.	นายจรัล	เทพอวยพร	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
๕.	นางสาวนันทวัน	สุวรรณสถิตย์	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

๖.	นายอิทธิกร	บัวสมบุญ	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
๗.	นางสาวชุลีกร	เศวตวงษ์	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
๘.	นายประวิทย์	นามรมย์	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

๑๐.กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

๑.	นางสาวทิพสุดา	อวดคม	องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่

๑๑.กระทรวงการคลัง

๑.	นางสาวภฤศมน	ศรีแก้ว	สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย

๑๒.องค์กรเอกชน

๑.	นายธงชัย	บุณยโชติมา	สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย
๒.	นางสาวเสาวลักษณ์	นิลรัตน์พงษ์ศรี	บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน)
๓.	นายสุพีเรศ	รุจิวณิชย์กุล	บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน)
๔.	นางสาวมุกดา	มั่นขวัญยืน	บริษัท เพอร์เฟค เฮาส์ แอนด์ ดีซายน์ จำกัด
๕.	นางสาวรุจิราภรณ์	บุญประสิทธิ์	บริษัท E.Q.Rubber จำกัด
๖.	นางสาวกฤษดาพร	บัวแสง	บริษัท พรี ดีเวลลอปเม้นท์ฯ
๗.	นางสาวมณฑยา	เซ่งศรี	บริษัท เทสโก้ จำกัด

๑๓.ภาคประชาสังคม

๑.	นางทิพวัลย์	แก้วมีศรี	สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย
๒.	นางสาวอรยุพา	สังขะมาน	มูลนิธิสืบนาคะเสถียร

๑๔.สถาบันการศึกษา

๑.	รศ. ดร.พรรณนิภา	ดอกไม้งาม	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
๒.	นางพัทธยาพร	อุ่นโรจน์	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
๓.	รศ. ดร.วิชชากร	จารุศิริ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
๔.	นายสุวัสส์	แพ่งธีระสุขมัย	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๕.	นางสาวศรุดา	จิรัฐกุลธนา	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
๖.	นายปฏิวิชช์	สาระพิน	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
๗.	นายเกริก	วงศ์สอนธรรม	มหาวิทยาลัยเกษศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา
๘.	นายสรายุทธ	คาน	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

๙.	นางสาวพนมพร	ปัจจวงษ์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
๑๐.	ผศ. ดร.ณัฐพงศ์	มกระธัช	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
๑๑.	นางสาวนลินี	หะยีมะ	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
๑๒.	นายศราวุฒิ	แสงคำ	มหาวิทยาลัยพะเยา
๑๓.	รศ. ดร.อนุสรณ์	บุญปก	มหาวิทยาลัยพะเยา
๑๔.	ดร.เสกสรรค์	ทองติ๊บ	มหาวิทยาลัยพะเยา
๑๕.	นายโชคลาภ	มั่นคง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมงคลสุวรรณภูมิ
๑๖.	รศ. ดร.สมพร	จันทระ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๑๗.	ผศ. ดร.สัคพัศ	แสงฉาย	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
๑๘.	นางสาวสุทธิดา	บัวขม	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
๑๙.	นางสาวกนกพร	สุพงษ์	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
๒๐.	รศ. ดร.ฉัตรไชย	รัตนไชย	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
๒๑.	ดร.นิพัฒน์	โพธิ์วิจิตร	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
๒๒.	รศ. ดร.ปริณภา	จิตราภัณฑ์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
๒๓.	นางเมตตา	เก่งชูวงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
๒๔.	นายทศพล	พันทุม	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
๒๕.	ดร.ณพล	อนุตตรังกูร	มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตนครสวรรค์
๒๖.	นางสาวกนกวรรณ	สุขรักษ์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๒๗.	นายรุ่งรดิศ	เมืองลือ	มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
๒๘.	นางสาวฐิติมา	ช่องตะคุ	สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย
๒๙.	ผศ. ดร.มาโนช	โพธาภรณ์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๓๐.	ศ. ดร.จำลอง	โพธิ์บุญ	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
๓๑.	ดร.สุริยะกิจ	ย่อมมี	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๓๒.	นางสินี	ช่วงฉ่ำ	ที่ปรึกษาด้านการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาเชิงพื้นที่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

๓๓.	นางวนิดา	สุริยานนท์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
๓๔.	ผศ. ดร.พัชณี	ศรีคำสุข	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

๑๕.บริษัทที่ปรึกษา

๑.	นางสาวเจติยา	ขวัญมา	บริษัท ทอพ-คลาส คอนซัลแทนท์ จำกัด
๒.	นางกัญญ์ณพิชญ์	สบประสงค์	บริษัท ทอพ-คลาส คอนซัลแทนท์ จำกัด
๓.	นายวสันต์	วัฒนะรัตน์	บริษัท เอส ที เอส เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด
๔.	นางสาวจันทิมา	จรัสกุล	บริษัท เอส ที เอส เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด
๕.	นางสาวลัดดาวรรณ	ลีลาชัย	บริษัท เอส ที เอส กรีน จำกัด
๖.	นางสาวนุชนรินท์	กาหลง	บริษัท เอส ที เอส กรีน จำกัด
๗.	นางสาวลัดดาวัลย์	วิระมิตรชัย	บริษัท เอส ที เอส กรีน จำกัด
๘.	นางสาวดวงกมล	พรหมสุวรรณ	บริษัท คอนซัลแทนท์ ออฟ เทคโนโลยี จำกัด
๙.	นางสาวขนิษฐา	ทักษิณ	บริษัท คอนซัลแทนท์ ออฟ เทคโนโลยี จำกัด
๑๐.	นางสาววริยา	มิตตา	บริษัท ครีเอทีฟ เทคโนโลยี จำกัด
๑๑.	นางพัชรา	บัวเลิศ	บริษัทครีเอทีฟ เทคโนโลยี จำกัด
๑๒.	นางสาวลดารัตน์	คงโพธิ์รอด	บริษัท ไทยเอ็นไวรอนเม้นท์ จำกัด
๑๓.	นางสาวนฤมล	วงษ์สวรรค์	บริษัท ครีเอทีฟเทคโนโลยี จำกัด
๑๔.	นางสาวอรุณวดี	สมบูรณ์ยิ่ง	บริษัท เซปซ่า เอ็นเนอร์ยี่ (ประเทศไทย) จำกัด
๑๕.	นางอาภากร	แสงมณี	บริษัท ปัญญา คอนซัลแตนท์ จำกัด
๑๖.	นางสาวนวลวรรณ	ศักดาเดช	บริษัท ปัญญา คอนซัลแตนท์ จำกัด
๑๗.	นางทิพรัตน์	ทัศนาการไพศาล	บริษัท ทีมพาวเวอร์ คอนซัลแตนท์ จำกัด
๑๘.	นายยงยุทธ	ก้อนจันทร์เทศ	บริษัท ทีม คอนซัลติ้ง เอนจิเนียริ่ง แอนด์ แมเนจเมนท์ จำกัด (มหาชน)
๑๙.	นางชลิดา	เหนี่ยวบุบผา	บริษัท ทีม คอนซัลติ้ง เอนจิเนียริ่ง แอนด์ แมเนจเมนท์ จำกัด (มหาชน)
๒๐.	นางบุษบา	อิศรางกูร ณ อยุธยา	บริษัท ทีม คอนซัลติ้ง เอนจิเนียริ่ง แอนด์ แมเนจเมนท์ จำกัด (มหาชน)

๒๑.	นางสาวนำพร	ปิตุชนะ	บริษัท ทีม คอนซัลติ้ง เอนจิเนียริ่ง แอนด์ แมเนจเมนท์ จำกัด (มหาชน)
๒๒.	นายพิทวัฒน์	น้ำจันทร์	บริษัท อินเตอร์ เทค คอนซัลแตนท์ จำกัด
๒๓.	นายนาวิน	ศุภบุญมี	บริษัท อินเตอร์ เทค คอนซัลแตนท์ จำกัด
๒๔.	นางสาวศุภวรรณ	โพธิ์ทอง	บริษัท อินเตอร์ เทค คอนซัลแตนท์ จำกัด
๒๕.	นายมงคล	โมราบุตร	บริษัท เอสวีแอล คอร์ปอเรชั่น จำกัด
๒๖.	นายยศพล	ถนอมบุญ	บริษัท อินโนเวชั่น คอนซัลแตนท์ จำกัด
๒๗.	นางสาวกิตติกานต์	โสภณศิริ	บริษัท อินโนเวชั่น คอนซัลแตนท์ จำกัด
๒๘.	นางสาววิภาวัลย์	พิทักษ์พูลศิลป์	บริษัท ไทยซิสเทมเอนไวแอนด์เอน จิเนียริ่ง จำกัด
๒๙.	นายกฤษ		บริษัท ไทยซิสเทมเอนไวแอนด์เอน จิเนียริ่ง จำกัด
๓๐.	นางสาวสร้อยฟ้า	เสริฐแก้ว	บริษัท เดลฟิคอน จำกัด
๓๑.	นายสมพล	เกตุเลขา	บริษัท เอ็นริช คอนซัลแตนท์ จำกัด
๓๒.	ดร.วิเทศ	ศรีเนตร	ที่ปรึกษาโครงการ บริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด
๓๓.	นายกนก	เข็มนาค	บริษัท เอ็นริช คอนซัลแตนท์ จำกัด
๓๔.	นายอรรถกร	สุนทรวาท	บริษัท พับบลิค แอนด์ คอมมูนิเคชั่น มีเดีย จำกัด
๓๕.	นางสาวสุพัตรา	สงฤทธิ์	บริษัท เทคนิคสิ่งแวดล้อมไทย จำกัด
๓๖.	นางสาววาสนา	จุ้ยเปรี่ยม	บริษัท เทคนิคสิ่งแวดล้อมไทย จำกัด

๑๖.บุคคลที่มีความสนใจ

๑.	นางสาวภรณ์วิมล	สามปรุ
๒.	นางสาวณิชยา	โรจน์เพ็ญเพียร
๓.	ดร.อ้อมใจ	แต้เจริญวิริยะกุล
๔.	นายพิชญุตม์	วิวัฒน์รุจิราพงศ์
๕.	นางวิภาดา	คำทองดี
๖.	นางสาวชุติมา	สินธนาวีวงศ์
๗.	นางสาวจรัญยา	กิติไพศาลนนท์
๘.	นายวรเทพ	พูลสวัสดิ์
๙.	นายทวีศักดิ์	ศรีจันทร์โฉม

๑๐.	นายดำรงศักดิ์	จินารัตน์	
๑๑.	นายกฤษณ์	กมลสกุล	
๑๒.	นางสาวนาทัชชา	ทุ่งสวย	
๑๓.	นางสาวสุนิสา	แสงสวรรค์	

๑๗.สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๑.	นางสาววรรณภา	คล้ายสวน	ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๒.	นางสาวสุภัทรา	เชิดชูไชย	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๓.	นายชาญชัย	รุกขวัฒนกุล	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๔.	นางสาวจารุภา	พรหมมงคล	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๕.	นายนภดล	เลิศวิลัย	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๖.	นายเทพวฤทธิ์	ทองหอม	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๗.	นายปรมัจฉ์	อรรคบุตร	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๘.	นางสาววิสสุตา	บุญมี	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๙.	นายธรรมนูญ	มะโนรมณ์	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๐.	นางสาวชลวนา	มณีสวัสดิ์	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๑.	นางสาวจินดารัตน์	วังคีรี	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๒.	นางสาววิสาขา	โภชจะโป๊ะ	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๓.	นายนฤเบศ	สิงห์คนัน	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑๔.	นายสุรพล	ศรีเฮือง	ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และการวางแผนเศรษฐกิจมหภาค
๑๕.	นายอุกฤษฎ์	พงษ์ประไพ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ กองยุทธศาสตร์และการวางแผนเศรษฐกิจมหภาค
๑๖.	นาวสาวเพ็ญนภา	พัฒมุข	กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม
๑๗.	นางสาวสุภาวดี	ช่อบุญนาค	กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม
๑๘.	นางสาวนราธิป	หนูคง	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคม
๑๙.	นางสาวมัทธนีย์	ภูมิไกล	กองบัญชีประชาชาติ
๒๐.	นายพีรณัฐ	แดงสกุล	กองบัญชีประชาชาติ
๒๑.	นางสาวนริสา	พิชัยวรุตมะ	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาความเสมอภาคและเท่าเทียมทางสังคม
๒๒.	นางวิภาวดี	ชวนบุญ	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางสังคม
๒๓.	นายนพฤกษ์	ศรีสุวรรณ	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่
๒๔.	นางสาวสรัญญา	ตั้งยงตระกูล	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่
๒๕.	นายประลองพล	ประสงค์พร	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาเมือง
๒๖.	นางสาวเอมอร	พฤกษ์สุริยา	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาเมือง
๒๗.	นางสาวอาภาภัทร	อธิภาคย์	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาเมือง
๒๘.	นาวสาวจรีย์วิชญา	เทิดธรรมธร	กองยุทธศาสตร์และประสานการพัฒนาภาค
๒๙.	นายปณิธาน	พิชาลัย	กองยุทธศาสตร์และประสานการพัฒนาภาค
๓๐.	นางสาวดวงฤทัย	สุรศักดิ์จินดา	กองยุทธศาสตร์และประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ
๓๑.	นายนวุตม์	กิจโพธิญาณ	กองงบลงทุนรัฐวิสาหกิจ
๓๒.	นายณัฐวุฒิ	กรกำจายฤทธิ์	กองขับเคลื่อนและประเมินผลการพัฒนา
๓๓.	นายนวกานต์	ทัศวิล	กองยุทธศาสตร์และประสานการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน
๓๔.	นายสุธัมมะ	ธรรมศักดิ์	กองยุทธศาสตร์และประสานการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน

๓๕.	นายองอาจ	รุกขวัฒนกุล	กองยุทธศาสตร์และประสานการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน
๓๖.	นางสาวเก็จมณี	ถินถนอม	กองยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ
๓๗.	นายพสิษฐ์	ภาวนาวิวัฒน์	กองยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ
๓๘.	นางสาวสุฑามาศ	เขม้นเขตวิทย์	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง
๓๙.	นางสาวจุฑาภรณ์	โรจน์วิทยาธร	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง
๔๐.	นางสาวชนกมน	รุยาพร	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง
๔๑.	นางสาวธนัชภรณ์	คำมณี	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง
๔๒.	นายณัฐนนท์	พูลผล	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง
๔๓.	นางสาวชญานิศ	ปุณณพิชญ์	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง
๔๔.	นางสาวศศิกานต์	วิศาลาภรณ์	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง
๔๕.	นางสาวสุประวีก์	สิริภาวนาวิสิฐ	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง
๔๖.	นางวิภูสนา	มณีสุข	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง
๔๗.	นางวรินภรณ์	นรเดชานนท์	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์
๔๘.	นางสาวบุษรา	อุดมประมวล	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์

๑. ประเด็นเสวนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หัวข้อ ความท้าทาย ในการเข้าถึงหัวใจการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (การพัฒนาและการประเมินทางเลือก) ประกอบด้วย

๑.๑ โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พื้นที่ลุ่มน้ำมูล โดย รศ. ดร.วันเพ็ญ วิโรจนกูฎ ที่ปรึกษาโครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พื้นที่ลุ่มน้ำมูล

ข้อมูลถือเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาทางเลือกและประเมินทางเลือก เพื่อให้สามารถประเมินแผนงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยแผนงานต้องมีความเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่นั้น ๆ ครอบคลุมทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม โดยใช้กรอบแนวคิดการวางแผนเชิงพื้นที่ ด้วยกระบวนการ AFP พื้นที่ (Area) หน้าที่ (Function) การมีส่วนร่วม (Participation)

การประเมินทางเลือกนั้นใช้หลักการวิเคราะห์หลายเกณฑ์ และนำความคิดเห็นไปประชุมร่วมกับผู้ที่มีประสบการณ์ โดยมีการจัดทำแบบประเมินสำหรับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งหากผลของการประเมินทางเลือกนั้นสอดคล้องกันให้เลือกทางเลือกนั้น แต่หากผลของการประเมินทางเลือกนั้นต่างกันให้ถือเอาความคิดเห็นของทั้งกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียมาใช้เป็นแผนระยะสั้นหรือมาตรการส่งเสริม

สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ ข้อมูลเชิงพื้นที่ ซึ่งได้มาจากแต่ละพื้นที่/ลุ่มน้ำ เพื่อให้เห็นแผนที่ภาพรวมที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้เสีย และรายละเอียดตามพื้นที่ย่อย เช่น น้ำท่วม ภัยแล้ง น้ำเสีย น้ำเค็ม พื้นที่ป่า

พื้นที่ขาดแคลนน้ำประปา แหล่งพื้นที่ประปาไม่สะอาด ฯลฯ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ถือเป็นหัวใจสำคัญของการจัดทำแผนเชิงพื้นที่ด้วยข้อมูล ซึ่งต้องดูช่วงเวลาประกอบว่าสถานการณ์เหล่านั้นเกิดขึ้นในช่วงใดของปี ทั้งนี้ ต้องมีการนำข้อมูลต่าง ๆ จากพื้นที่ ไปซ้อนทับกัน เพื่อสามารถนำมาต่อยอดได้ในการกำหนดทางเลือก หากระบบประปาภูมิภาค ไม่เพียงพอในช่วงฤดูแล้ง ต้องการสร้างแหล่งเก็บกักในพื้นที่เพื่อสำรองน้ำให้เพียงพอ โดยหน่วยงานที่พัฒนาแหล่งน้ำ เช่น การขุดเจาะบ่อบาดาล การใช้น้ำผิวดินและน้ำใต้ดิน เป็นต้น

๑.๒ โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พื้นที่ลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์ โดย รศ. ดร.อนุชา เพียรชนะ ที่ปรึกษาโครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พื้นที่ลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์

จำเป็นต้องมีกรอบในการประเมินทางเลือกด้วยการดูแผนยุทธศาสตร์รายจังหวัด จากนั้นจึงมาดูยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่ เพื่อนำข้อมูลมาให้ผู้เชี่ยวชาญในส่วนกลางพิจารณา แล้วจึงนำข้อมูลการพัฒนาทางเลือกที่มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ และครอบคลุมมิติทางเศรษฐกิจ มิติทางด้านสิ่งแวดล้อม มิติทางสังคม มาร่วมพิจารณาขับเคลื่อนไปด้วยกัน เช่น ในกรณีของลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบฯ ใช้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒, ยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด และยุทธศาสตร์รายจังหวัด ในการตีกรอบและสร้างทางเลือกให้กับพื้นที่ เช่น การส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี เขตเศรษฐกิจอุตสาหกรรมใหม่ในลุ่มน้ำแม่กลอง รถไฟรางคู่เพื่อเชื่อมเพชรบุรีต่อเชื่อมไปยังประจวบ สนามบินชุมพรเพื่อการท่องเที่ยว เป็นต้น ซึ่งตลอดลุ่มน้ำย่อมมีความต้องการการพัฒนาในประเด็นสำคัญหลักที่แตกต่างกัน (โดยรวบรวมข้อมูลได้จากการประชุมกลุ่มย่อย) เช่น การใช้น้ำเพื่ออุปโภคบริโภค การใช้น้ำเพื่อทำการเกษตร และการท่องเที่ยว เป็นต้น

การพัฒนาทางเลือกต้องอยู่บนข้อมูลพื้นฐาน กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์จังหวัดแต่ละจังหวัด รวมทั้งแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ และความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบฯ ในการเสนอทางเลือกตามแนวทางที่เขาต้องการ นำไปสู่ขั้นตอนการรับฟังความคิดเห็นโดยให้ลงคะแนนกับทางเลือกที่เสนอ เพื่อดูน้ำหนักโดยการใช้ค่าบวกและค่าลบ และใช้สภาพปกติเป็นเกณฑ์ในการให้คะแนน ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้วิเคราะห์ข้อมูล (กลยุทธ์การจัดการทรัพยากรน้ำเชิงรุก การแก้ไข การป้องกัน ทางเลือกที่สร้างขึ้นมา ฯลฯ) ก่อนส่งเข้าสู่เวทีการมีส่วนร่วม ให้ประชาชนพิจารณาแต่ละประเด็น เช่น การพัฒนาแหล่งกักเก็บระบบส่งน้ำ ชาวบ้านสามารถมาชี้จุดได้เลย ว่าต้องการให้มีธนาคารน้ำอยู่ตรงจุดไหน ระบบการกระจายน้ำ เช่น ระบบคลองไส้ไก่ ระบบคลองส่งน้ำด้วยการขุดลอกคูคลองต่าง ๆ ซึ่งต้องไม่ลืมพื้นที่เขตอนุรักษ์ที่มีผลต่อการจัดการด้วย

การใช้วิธีการประเมินทางเลือกด้วยการลงคะแนนนั้น มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำไปผนวกรวมกับยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเชิงพื้นที่ลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบฯ ได้แก่ พื้นที่เกษตร อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว ซึ่งคะแนนเหล่านี้มาจากตัวแทนหมู่บ้านในพื้นที่ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ภาคประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการระดับจังหวัด ผู้ประกอบการภาคการท่องเที่ยว ภาคอุตสาหกรรม ฯลฯ โดยเป็นการประชุมร่วมกันจากทุกภาคส่วน เพื่อให้เห็นข้อมูลชุดข้อมูลเดียวกันช่วยกันวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่ โดยใช้ข้อมูลเชิงพื้นที่ทั้งหมดประกอบกับข้อมูลของการใช้งบประมาณในการจัดการแต่ละทางเลือก นำเสนอในรูปแบบตารางข้อมูลเชิงแผนที่ ได้แก่ ข้อมูลผังเมือง สภาพปัจจุบันของลุ่มน้ำ ปริมาณน้ำในแต่ละเขื่อน ทิศทางการจัดการน้ำเพื่อลงสู่อ่าวไทย การผันน้ำเค็ม การเปรียบเทียบ

ปริมาณการใช้น้ำภาคการเกษตรดั้งเดิม ปัจจุบัน และประเมินการใช้น้ำในอนาคต โดยแบ่งไปตามรูปแบบของแต่ละทางเลือก ฯลฯ หลังจากการประเมินทางเลือกโดยตัวแทนทุกภาคส่วนแล้ว จะพัฒนาต้นแบบทางเลือกขึ้นมา

๑.๓ โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก โดย รศ. ดร.เดช วัฒนชัยยิ่งเจริญ

เครื่องมือและระบบที่ใช้ในการพัฒนาและประเมินทางเลือก แปลงไปสู่แผนหลักและแผนการพัฒนา เริ่มจาก Scenario to Future คือ การวิเคราะห์ว่าในอนาคต ในภาคใต้ฝั่งตะวันตก ๑๑ จังหวัด ๑๓ ลุ่มน้ำ และหมู่เกาะอันดามันทั้งหมด จะมีอนาคตเป็นอย่างไร จากนั้นก็รวบรวม Baseline Data ข้อมูลเชิงพื้นที่, ศักยภาพ, ข้อจำกัด แผนนโยบายที่มีมาก่อน ในการพัฒนาและการจัดการในพื้นที่ แล้วจึงวิเคราะห์ Social Ecosystem ในประเด็นเรื่องเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และสุขภาพ เทียบข้อมูลทั้งผลประโยชน์และการสูญเสียหากทำหรือไม่ทำในสิ่งนั้น ๆ ซึ่งจะต้องใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ต่อมากำหนดว่าทิศทางแห่งอนาคตที่พัฒนาเป็นอย่างไร รวมถึงประเด็น Driving Force การขับเคลื่อนในพื้นที่ จากนั้นลงรายละเอียดในพื้นที่ลุ่มน้ำ ทั้งภาพรวมของลุ่มน้ำหลักและลุ่มน้ำย่อย เพื่อทำ SWOT และ PESTEL (OT) รวมทั้งเรื่องของนโยบาย การเมือง และกฎหมาย ฉะนั้นเทคนิคการวิเคราะห์นี้จึงวิเคราะห์ในทิศทางที่กำลังจะเกิดขึ้น แล้วก็หาข้อวิกฤติที่ปรากฏขึ้น ทำให้มันเป็น Golden Crisis คือ เปลี่ยนวิกฤติให้เป็นโอกาส หลังจากนั้นทำการวิเคราะห์ Problem Analysis & Solution คือ ทางออกจากปัญหา แล้วจึงนำไปสู่การพัฒนา การปรับปรุง และการอนุรักษ์ เพื่อจะหาทางออกร่วมกัน

ความสอดคล้องของการขับเคลื่อนของการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำฯ ต้องให้เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ ซึ่งเป็นการทำงานเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกับเครือข่ายตามกลุ่มบริหารจัดการลุ่มน้ำ ทั้งภาคอุตสาหกรรมและภาคเกษตร ซึ่งมีการประชุมกลุ่มย่อยมากกว่า ๒๙ ครั้ง เพื่อให้ได้ทางเลือกเบื้องต้นตามเกณฑ์การพัฒนา การทำงานร่วมผู้เชียวชาญด้านชลศาสตร์, ด้านป่าไม้, ด้านเศรษฐกิจ, ด้านการท่องเที่ยว และอื่น ๆ เพื่อให้ได้แผนที่ได้มาจากภาครัฐผ่าน Community-based Management, แผนจากประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำ, แผนของผู้เชี่ยวชาญที่ได้จากกระบวนการ และแผนงานที่ถูกค้นพบใหม่ในพื้นที่ลุ่มน้ำ ซึ่งต้องผ่านการตรวจสอบจากภาคประชาชนและเป็นแผนที่ประชาชนทุกภาคส่วนยอมรับ

การกำหนดทางเลือก แบ่งพื้นที่ลุ่มน้ำ เป็นต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ และพิจารณาตัวชี้วัดที่จะทำให้ SEA ผนวกรวมกับระบบได้ ซึ่งต้องศึกษาข้อมูลภาพรวมลุ่มน้ำทั้ง ๑๑ จังหวัด ผลประโยชน์ของประเทศที่เกี่ยวข้อง ทวนสอบทางเลือกที่ได้ประเมินไว้ และสร้างการมีส่วนร่วมตลอดกระบวนการ จัดข้อมูลออกเป็นกลุ่ม จัดอันดับของข้อมูลในการให้คะแนนเพื่อลดอคติ สร้างความสมดุลของข้อมูลที่มีตัวแปรหลัก ตัวแปรย่อย และตัวแปรรอง แบ่งตามมิติแห่งความยั่งยืน ได้เป็นด้านเศรษฐกิจ ๑๕ ตัวหลัก สังคมและสุขภาพมี ๑๑ ตัวหลัก และสิ่งแวดล้อม ๑๔ ตัวหลัก ประเมินร่วมกับตัวชี้วัด โดยผู้เชี่ยวชาญต้องประมวลข้อมูลให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น เพื่อสื่อสารทางด้านนโยบายสำหรับจัดทำแผน ซึ่งทุกฝ่ายต้องเรียนรู้และทำงานร่วมกัน และนำแผนเหล่านั้นสู่การปฏิบัติและการขับเคลื่อนให้ลงไปสู่แผนงาน เพื่อให้ได้แผนหลักและแผนปฏิบัติการ กล่าวโดยสรุป คือ การประเมินทางเลือกตามตัวชี้วัด แบ่งเป็น มิติเศรษฐกิจ มิติสังคมและสุขภาพ และมิติสิ่งแวดล้อม หลังจากนั้นจึงลงคะแนนเพื่อประเมินในแต่ละทางเลือก เกิดทางเลือกที่ ๕ คือ การพัฒนาลุ่มน้ำภาคใต้ ฝั่งตะวันตก จะดำเนินการตามยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างเต็ม

ศักยภาพ เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจ การเกษตรกรรม การท่องเที่ยว อุตสาหกรรมต่อเนื่อง และการแก้ไขปัญหาความจำเป็นเร่งด่วนในพื้นที่ในการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน โดยจะต้องผ่านความเห็นชอบจากผู้มีส่วนได้เสียและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในองค์รวม

๑.๔ โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์เพื่อการบริหารจัดการแร่โปแตซ โดย ดร.พรวิภา คลังสิน

วิธีการที่จะได้มาของทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด เริ่มจากการประชุมร่วมกัน และลงไปสัมภาษณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ ข้อดีข้อเสีย ข้อได้เปรียบ ข้อควรระวัง นำมาจัดลำดับความสำคัญ โดยใช้วิธีการประชุมกลุ่มและแยกกันลงพื้นที่ เนื่องจากพื้นที่ค่อนข้างกว้าง จึงต้องนำทางเลือกต่าง ๆ ไปวิเคราะห์ข้อดี ข้อเสีย และรับฟังความเห็น โดยให้ผู้มีส่วนได้เสียร่วมช่วยวิเคราะห์ แล้วจึงจัดทำแผนเพื่อให้ได้มาซึ่งทางเลือกที่เหมาะสม

๒. ประเด็นเสวนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หัวข้อ ความท้าทายในการเข้าถึงหัวใจการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (เทคนิคและวิธีการสร้างการมีส่วนร่วมใน SEA) ประกอบด้วย

๒.๑ โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พื้นที่ลุ่มน้ำมูล โดย ผศ. ดร.กัญลยา มิขะมา

สิ่งที่สำคัญของกระบวนการมีส่วนร่วมคือ ๑) ข้อมูลเชิงวิชาการ/เชิงหลักการ ที่มาจากการวิเคราะห์ของผู้เชี่ยวชาญ ๒) ข้อมูลที่มาจากการรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณเชิงพื้นที่ และนำมาสู่การเสนอ เพื่อรวบรวมปัญหาสาเหตุ นำไปสู่ทางเลือก ๓) เทคนิคที่ช่วยสร้างการมีส่วนร่วม เช่น บัตรคำ การแปะภาพ ท้ายที่สุดของกระบวนการมีส่วนร่วมคือการเสนอมุมมองของแต่ละกลุ่มคนที่เข้ามามีส่วนร่วม ๔) การจัดทำข้อมูล เพราะจะนำไปสู่การสร้างเวทีการมีส่วนร่วมที่ทำให้ภาคประชาชนเข้าใจ และร่วมแสดงความคิดเห็นเลือกทางเลือก ที่เหมาะสมกับวิถีชีวิตหรือกับพื้นที่ได้ อย่างไรก็ตาม ทางเลือกที่เกิดจากเวทีอาจใช้ได้ไม่หมด เพราะบางอย่างอาจเป็นสิ่งที่ประชาชนต้องการแต่ไม่เหมาะสมกับพื้นที่ แต่ก็ไม่ได้ทิ้งทางเลือกนั้น จะต้องนำไปผนวกเข้ากับแผนแบ่งเป็นระยะ

การได้มาซึ่งผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แบ่งออกเป็น ๒ เวที คือ เวทีปฐมนิเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อการสื่อสารเชิงนโยบาย กลุ่มเป้าหมายจึงเป็นหน่วยงานภาครัฐมากกว่าภาคประชาชน หน่วยงานภาครัฐระดับนโยบาย เช่น หน่วยงานเขต หน่วยงานระดับจังหวัดที่เกี่ยวข้อง ภาคท้องถิ่น ส่วนภาคประชาชนที่เป็นกลุ่ม (กลุ่มอาชีพต่าง ๆ กลุ่มที่อยู่ในตัวแทนลุ่มน้ำฯ ภาคธุรกิจ) เช่น ผู้ประกอบการโรงแรม จะจัดผ่านเวทีการประชุมกลุ่มย่อย วัตถุประสงค์เพื่อการเสนอทางเลือก ซึ่งเป็นการรับฟังภาคใหญ่ขึ้น หน่วยงานภาครัฐระดับนโยบายจะน้อยกว่าหน่วยงานภาครัฐระดับปฏิบัติ เช่น เกษตรจังหวัด ปศุสัตว์จังหวัด ภาคประชาชนที่เป็นตัวแทนลุ่มน้ำ ตัวแทนกลุ่มอาชีพ ก็จะให้ตัวแทนมาทุกตำบล หรือแบ่งย่อยระดับภาคท้องถิ่นเป็นแต่ละ อบต.

๒.๒ โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พื้นที่ลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์ โดย รศ. ดร.อนุชา เพียรชนะ

การคัดเลือกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมี ๒ เวที ๑) เวทีปฐมนิเทศโครงการ คือ ภาคประชาชน ซึ่งอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำเพชรบุรี-ประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งภาคประชาชนจะมีความรับผิดชอบอยู่หลายบทบาท เช่น พนักงานลุ่มน้ำ

เดิม อาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อม อสม. ภาคประชาชนที่เข้ามาร่วม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ระดับนายกและรองนายก ได้แก่ อบต. และ เทศบาล หน่วยงานราชการระดับจังหวัดที่เกี่ยวข้อง เช่น ภาคเกษตร ประมง ปศุสัตว์ ชลประทาน เป็นต้น ๒) เวทีประชุมย่อยในพื้นที่ ผู้มีส่วนได้เสียหลัก คือ คณะกรรมการลุ่มน้ำ องค์กรปกครองท้องถิ่น ปลัดกับเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ส่วนราชการระดับอำเภอ โดยการประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๑ ผู้มีส่วนได้เสียจะเป็นคนที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยลงมา และหน่วยงานปฏิบัติในพื้นที่

ผู้เชี่ยวชาญวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ทั้งข้อมูลมือหนึ่งและมือสอง สร้างเป็นแนวคำถามเพื่อจัดเวทีการประชุม แนวคำถามเพื่อจัดทำแบบสอบถาม โดยนำคำถามไปหารือร่วมกับ สทนช. แล้วก่อนใช้จริง เพื่อประเมินความเป็นไปได้ในการทำยุทธศาสตร์การพัฒนาเชิงพื้นที่

การใช้บัตรคำ เป็นเครื่องมือในการให้น้ำหนักทางเลือก ซึ่งจะแบ่งผู้ให้ข้อมูลตามกลุ่มของผู้มีส่วนได้เสียที่คัดเลือกมา รวมไปถึงสื่อมวลชนหรือนักข่าวในพื้นที่ที่ได้เข้ามามีส่วนร่วม เป้าหมายของการใช้บัตรคำ ๑) สะท้อนสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนา โดยให้เขียนว่าเป็นตัวแทนจากหน่วยงานใด และพบปัญหาอย่างไร ความถี่ที่เกิดขึ้นในห้าปีที่ผ่านมาแต่ละครั้งยาวนานเท่าใด ๒) ศักยภาพจุดเด่น และโอกาสในการพัฒนา เช่น วัฒนธรรม ผลผลิตทางการเกษตร สินค้าประจำตำบล ๓) ความคิดเห็นต่อตัวชี้วัด ที่จะเลือกยุทธศาสตร์ต่อการพัฒนา แบ่งเป็น ๓ ด้าน ได้แก่ มิติทางเศรษฐกิจ ๘ ตัวชี้วัด มิติทางสังคม ๗ ตัวชี้วัด และมิติทางสิ่งแวดล้อม ๖ ตัวชี้วัด ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ต้องใช้เวลาในการวิเคราะห์ร่วมกัน เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้เห็นสิ่งที่ทำให้นำเป็นสู่ความยั่งยืนได้ ทั้งนี้ การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนจะมีการแบ่งเป็นกลุ่มย่อยเพื่อให้ประชาชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นจากกระดาษโพสอิทได้อย่างสะดวก และสะท้อนสภาพปัญหาเชิงพื้นที่โดยการใช้แผนที่ภาพถ่ายทางอากาศเป็นเครื่องมือในการระดมข้อมูล รวมไปถึงการขอแผนการพัฒนาและการจัดการน้ำระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับกระทรวงมาพิจารณาเพื่อพูดคุยไม่ให้เกิดการตกหล่นจากสิ่งที่ประชาชนได้เสนอไป หลังจากนั้นบูรณาการข้อเสนอแนะเข้าไปอยู่ในแผน

๒.๓ โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก โดย รศ. ดร.เดช วัฒนชัยยิ่งเจริญ

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย ๑) แบ่งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามลุ่มน้ำ (ภูมิประเทศ) ๒) นำไปผนวกกับเขตการปกครอง (จังหวัด) ๓) แบ่งตามเกณฑ์ของ สผ. ๗ กลุ่ม ได้แก่ ผู้ได้รับผลกระทบ, เจ้าของโครงการ, หน่วยงานราชการในระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง, องค์กรพัฒนาเอกชน/สถาบันการศึกษา, ประชาชน, หน่วยงานที่ทำหน้าที่พัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม, สื่อมวลชน ๔) กำหนดผู้มีส่วนได้เสียหลัก ต้องอยู่ในกลุ่มหลักหรือได้รับการยอมรับ มีการดำเนินการและการเคลื่อนไหวจริง เพื่อเป็นตัวแทน

พื้นที่ภาคใต้ฝั่งตะวันตก ใช้กระบวนการ PAR เข้าไปดำเนินการพร้อมกับกระบวนการ PPP และ SEA เกิดทางเลือกเบื้องต้น ๔ ทาง และมีการทวนสอบซ้ำจนจบสิ้นกระบวนการ การบริหารจัดการการมีส่วนร่วม มีขั้นตอนดังนี้ ๑) เข้าพบเพื่อชี้แจงโครงการกับผู้มีส่วนได้เสียในระดับนโยบาย ๒) เข้าพบชี้แจงโครงการกับผู้มีส่วนได้เสียกับระดับปฏิบัติงาน ๓) ประชุมสนทนากลุ่ม เพื่อให้เกิดการพูดคุยอย่างต่อเนื่อง ๔) ประชุมรับฟังความคิดเห็น ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยน ๕) ประชุมกระบวนการ SEA ๖) กิจกรรมสนทนากลุ่มย่อย

กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย เริ่มจากการสนทนากลุ่มแบบปูพรม ด้วยเครื่องมือ AIC เป็นการพูดคุยเพื่อเก็บข้อมูลตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ทบทวนแผนของภาครัฐ เพื่อให้ได้สิ่งที่ประชาชนต้องการและวิธีการการรับฟังความคิดเห็นในเวทีปฐมนิเทศก็มีการใช้กระบวนการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง เพื่อรวบรวมความต้องการ ประเด็นปัญหาต่าง ๆ เพื่อเข้าสู่กระบวนการ SEA ของผู้มีส่วนร่วมในระดับนำ เพื่อค้นหาแนวทางแก้ไข และเข้าสู่การสัมมนาในกระบวนการ SEA เพื่อให้เกิดความเข้าใจ เพื่อให้ได้ CBM

ขั้นที่ ๑ ต้องเริ่มต้นจากชุมชน โดยดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างตั้งใจ

ขั้นที่ ๒ รวบรวมความต้องการ/ไม่ต้องการ จากประชาชนภายในชุมชน เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไข และพัฒนาภายใต้หลักการ “คน ดิน น้ำ ป่า”

ขั้นที่ ๓ ยั่งยืนจากภายใน บน ๓ เสาหลัก “สิ่งแวดล้อมที่ดี สังคมและสุขภาพที่ดี และเศรษฐกิจที่ดี” โดยเปรียบเทียบและปรับแต่ง บนฐาน SDGs

ขั้นที่ ๔ ส่งต่อความยั่งยืนให้กับชุมชน เมื่อชุมชนแรกมีแผนพัฒนาชุมชนแล้วให้นำไปเชื่อมต่อกับชุมชนรายรอบทิศ เช่น ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ

ขั้นที่ ๕ สร้างนิเวศรวม โดยนำแผนของแต่ละชุมชนมาต่อกันเป็นภาพรวม เพื่อให้การพัฒนาแต่ละชุมชนไม่ส่งผลกระทบต่อชุมชนเพื่อนบ้าน

การประชุมทำให้เกิดเป็นเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ซึ่งจะมีเจ้าหน้าที่ดำเนินการประชุม พร้อมทั้งนำเสนอข้อมูลการแลกเปลี่ยนขึ้นหน้าจอแบบ Real Time มีการตรวจและปรับแก้ พร้อมทั้งส่งเป็นเอกสารกลับไปเป็นหลักฐานด้วย

ความท้าทายในการดำเนินงาน ๑) ประชาชนเป็นศูนย์กลาง ความซับซ้อนจะช่วยคลี่คลายความขัดแย้งได้ ๒) การไม่เหนื่อยกับความขัดแย้ง “อย่าเสียเวลาอธิบายหรือทะเลาะกับคนที่ใช้อคติหรือผลประโยชน์แห่งตนเป็นเหตุผล” แต่เราต้องฟังสิ่งที่เขาพูด เพื่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงและร่วมกันแสวงหาทางออก ถือเป็นสิ่งที่ท้าทาย และทางออกที่ตกลงกันได้เพื่อนำไปสู่การพัฒนา

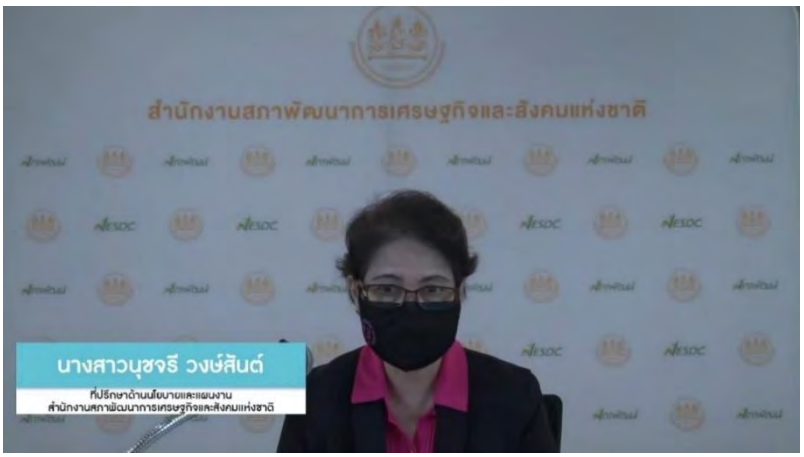
๒.๔ โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ เพื่อการบริหารจัดการแร่โปแตซ โดย ดร.พรวิภา คลังสิน

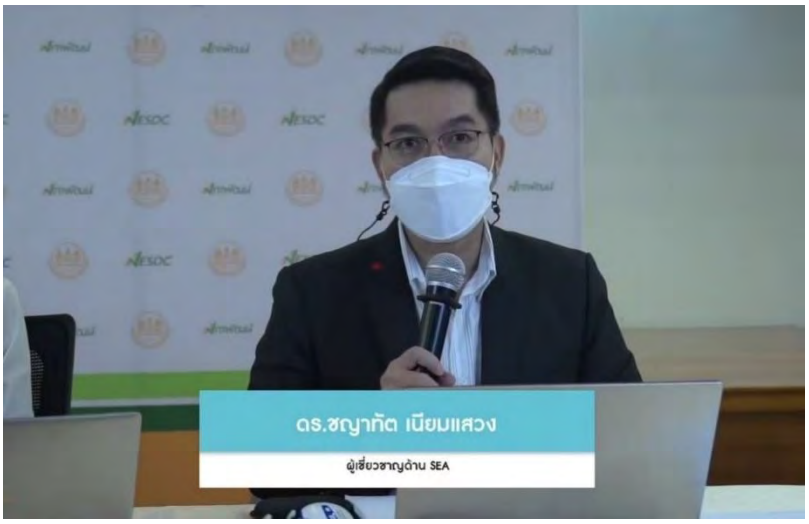
กระบวนการมีส่วนร่วม ใช้วิธีการประชุมระดมความเห็น เริ่มลงไปรับฟังประเด็นปัญหาเพื่อที่จะช่วยในการกำหนดขอบเขต ในขณะเดียวกัน ก็เป็นการยืนยันกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียจากผู้เข้าร่วมประชุมจากผู้แทนหน่วยงานในพื้นที่ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ตัวแทนภาคประชาชนในพื้น (ยังไม่เชิญประชาชนรายบุคคลมารวมในเวทีนี้) โดยแบ่งผู้มีส่วนได้เสียออกเป็น ๔ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ ๑ กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงทั้งบวกและลบต่อรายได้ อาชีพ สุขภาพ วิถีชีวิตความเป็นอยู่และสิ่งแวดล้อมจากการสำรวจการทำเหมืองแร่โปแตซ กลุ่มที่ ๒ กลุ่มที่มีความอ่อนไหวและเปราะบางต่อการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบทั้งบวกและลบที่อาจเกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคตของการใช้ทรัพยากรแร่โปแตซ กลุ่มที่ ๓ กลุ่มที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการพัฒนาจัดการและดำเนินงานการใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์แร่โปแตซของหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ หรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในพื้นที่ กลุ่มที่ ๔ กลุ่มที่มีบทบาทอิสระที่เกี่ยวข้องกับ

การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีนัยสำคัญต่อการชี้นำความคิดและให้ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่ศักยภาพแร่โปแตซ ซึ่งการให้น้ำหนักจะแตกต่างกัน จะให้น้ำหนักกับกลุ่มที่ ๑ และ ๒ มากที่สุด รองลงมาเป็นกลุ่มที่ ๓ และ ๔

ต้องมีการสื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสียและมีการรับฟังประเด็นที่จะทบทวนและครอบคลุมเพียงพอกับการดำเนินการตามกระบวนการ SEA เพื่อจัดทำแผนแม่บท โดยเหตุการณ์การคัดค้านการจัดกิจกรรมสะท้อนให้เห็นว่า ต้องเรียกความเชื่อมั่นของคนในพื้นที่กลับคืนมา และชี้ให้เห็นประโยชน์ที่แท้จริงของโปแตซก่อนที่จะตกลงมีการทำเหมืองหรือทำอะไรต่อไปในอนาคต การสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นกระบวนการที่จัดทำหลังจากได้ข้อมูลที่ครอบคลุม ได้วิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ทางเลือก และมาตรการเพื่อความยั่งยืนแล้ว เพื่อส่งต่อไปยังแผนปฏิบัติการ การสัมภาษณ์เชิงลึกต้องรวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการแร่และคณะกรรมการบริการจัดการแร่แห่งชาติซึ่งเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเรื่องแร่ เพื่อประกอบในการทำแผนปฏิบัติการ

ภาพประกอบการสัมมนาเชิงวิชาการ ครั้งที่ ๒
เรื่อง การขับเคลื่อนงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ของประเทศ
ในหัวข้อ “ความท้าทายในการเข้าถึงหัวใจการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์”
วันที่ ๒๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ในรูปแบบออนไลน์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting)

ภาพประกอบการสัมมนาเชิงวิชาการ ครั้งที่ ๒
เรื่อง การขับเคลื่อนงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ของประเทศ
ในหัวข้อ “ความท้าทายในการเข้าถึงหัวใจการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์”
วันที่ ๒๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ในรูปแบบออนไลน์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting) (ต่อ)

สศช. จัดสัมมนาเชิงวิชาการ ครั้งที่ 1

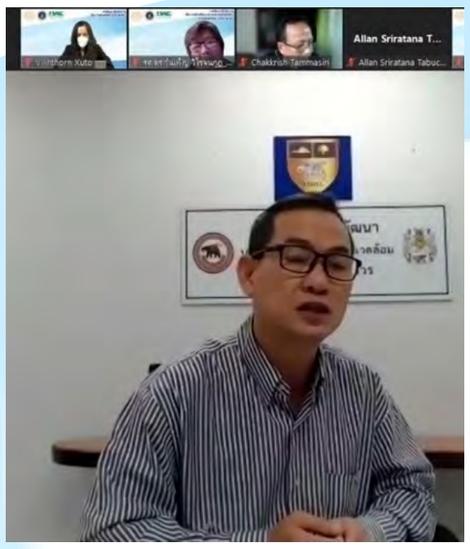
เรื่อง การขับเคลื่อนงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ของประเทศ ครั้งที่ 1 ในหัวข้อ “เหลียวหลัง แลหน้า สู่ความท้าทายในจัดทำแผนด้วย SEA”

ในรูปแบบออนไลน์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ZOOM MEETING)

เมื่อวันอังคารที่ 28 ตุลาคม พ.ศ. 2564 **ดร.วิชญายุทธ บุญชิต** รองเลขาธิการ สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้เกียรติเป็นประธานในการกล่าวเปิดการสมนาเชิงวิชาการ โดย ดร.วิเทศ ศรีเนตร ที่ปรึกษาโครงการฯ สรุปผลการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ปีงบประมาณ 2563 และ **รศ.ดร.สุระ พัฒนเกียรติ หัวหน้าโครงการฯ** นำเสนอแนวทางการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ปีงบประมาณ 2564 โดยได้รับเกียรติจาก **นายสราวุธ ชีวะประเสริฐ ที่ปรึกษาด้านยุทธศาสตร์น้ำ** สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และศ.ดร.ธงชัย พรรณสวัสดิ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ร่วมเสวนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์การขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมี ดร.อรันย์ ศรีรัตนา ทาบูกานอน เป็นผู้ดำเนินการเสวนา

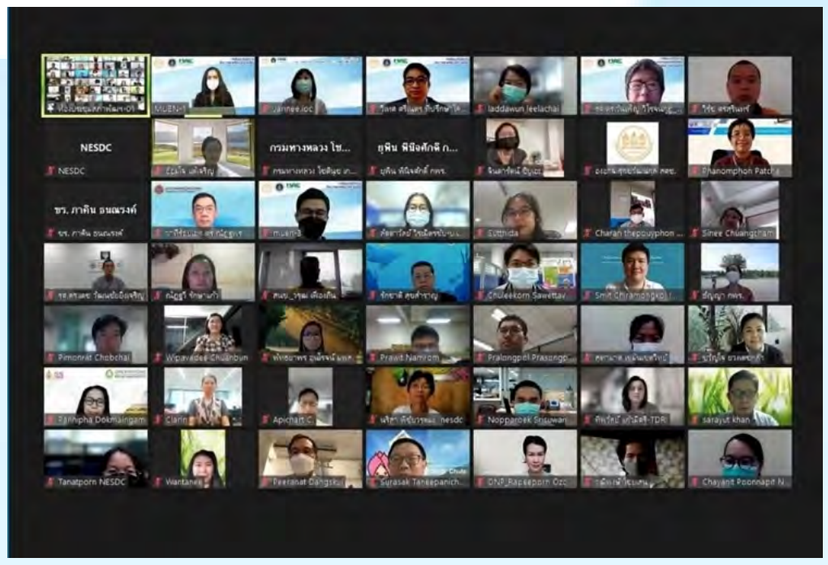
ซึ่งมีผู้เข้าร่วมการประชุมฯ จำนวนทั้งสิ้น **197 คน** แบ่งเป็นผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ องค์กรเอกชน ภาคประชาสังคม สถาบันการศึกษา บริษัทที่ปรึกษา และ บุคคลที่สนใจ

โดยการสัมนาฯ ครั้งนี้เป็นหนึ่งในการสัมนาที่มีส่วนในการเผยแพร่แผนในการขับเคลื่อน SEA เพื่อใช้เป็นกรอบในแผนพัฒนาประเทศ และต้องสร้างความรู้ความเข้าใจ ให้แก่บุคลากรของหน่วยงานผู้จัดทำแผน และสร้างกลไกที่สามารถนำ SEA ไปใช้ในการวางแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลที่ได้จากการประชุมฯ

การสัมนาครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการขับเคลื่อนเดินหน้าความสำคัญการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) อย่างต่อเนื่อง และมีแนวทางที่ชัดเจนเพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรมนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง

ผู้เข้าร่วมสัมนาเชิงวิชาการได้มีบทบาทร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาและการประเมินทางเลือกที่เหมาะสม การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนของแผน และวิธีการและเทคนิคการสร้างกระบวนมีส่วนร่วม โดยผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่สำคัญจากการดำเนินงานที่ผ่านมา โดยพบว่าผู้เข้าร่วมประชุมฯ ได้ร่วมกันอภิปรายทำความเข้าใจและ ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการดำเนินงานที่ผ่านมา ผู้เข้าร่วมสัมนาตระหนักถึงความสำคัญของสาระสำคัญในการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และร่วมแสดงความคิดเห็นด้วยความสนใจ

ติดตามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

: **การขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ - SEA**

: sea@nesdc.go.th : SEANESDC : @sea_nesdc

การสัมมนาเชิงวิชาการ ครั้งที่ 1

เรื่อง การขับเคลื่อนงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ของประเทศ

ในหัวข้อ “เหลียวหลัง แลหน้า สู่ความท้าทายในจัดทำแผนด้วย SEA”

วันที่ 28 ตุลาคม พ.ศ. 2564 ในรูปแบบออนไลน์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ZOOM MEETING)

วัตถุประสงค์การประชุม

1) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับกระบวนการ SEA และกลไกการขับเคลื่อนงาน SEA

2) เปิดรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และประสบการณ์ระหว่างนักวิชาการ และผู้สนใจ

กลุ่มเป้าหมาย

ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน ภาคประชาสังคม สถาบันการศึกษา บริษัทที่ปรึกษา และ บุคคลที่สนใจ

ช่วงเวลาดำเนินการ

ในวันที่ 28 ตุลาคม ๒๕๖๔ เวลา 08.30 – 16.00 น.

การนำไปใช้

1) เกิดการขับเคลื่อนเดินหน้าความสำคัญการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) อย่างต่อเนื่อง และมีแนวทางที่ชัดเจนเพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรม นำไปสู่การปฏิบัติได้จริง

2) สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาและการประเมินทางเลือกที่เหมาะสม การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนของแผน และวิธีการและเทคนิคการสร้างกระบวนมีส่วนร่วม โดยผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่สำคัญจากการดำเนินงานที่ผ่านมา

3) สร้างตระหนักถึงความสำคัญของสาระสำคัญในการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ผ่านประสบการณ์ของผู้มีประสบการณ์ในการจัดทำแผนโดยใช้ SEA เป็นเครื่องมือ ในการพัฒนาทางเลือกรวมไปถึงเทคนิคต่างๆ

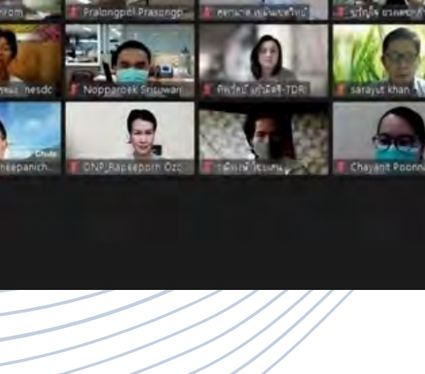
รูปแบบการสัมนาเชิงวิชาการ

ช่วงที่ 1 : นำเสนอ สรุปผลการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ปีงบประมาณ 2563 โดย ดร. วิเทศ ศรีเนตร ที่ปรึกษาโครงการฯ

ช่วงที่ 2 : นำเสนอ แนวทางการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ปีงบประมาณ 2564 โดย รศ.ดร.สุระ พัฒนเกียรติ หัวหน้าโครงการฯ

ช่วงที่ 3 : นำเสนอ ประวัติความเป็นมา และประโยชน์ของการประยุกต์ใช้เครื่องมือการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) โดย ศ.ดร.ธงชัย พรรณสวัสดิ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ

ช่วงที่ 4 : เสวนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์การขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดย นายสราวุธ ชีวะประเสริฐ ที่ปรึกษาด้านยุทธศาสตร์น้ำ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และศ.ดร.ธงชัย พรรณสวัสดิ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และ ดร.อรันย์ ศรีรัตนา ทาบูกานอน เป็นผู้ดำเนินการเสวนา

ติดตามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

: การขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ - SEA

: sea@nesdc.go.th : SEANESDC : @sea_nesdc

สศช. จัดสัมมนาเชิงวิชาการ ครั้งที่ 2

เรื่อง การขับเคลื่อนงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ของประเทศ ครั้งที่ 2

ในหัวข้อ “ความท้าทายในการเข้าถึงหัวใจการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์”

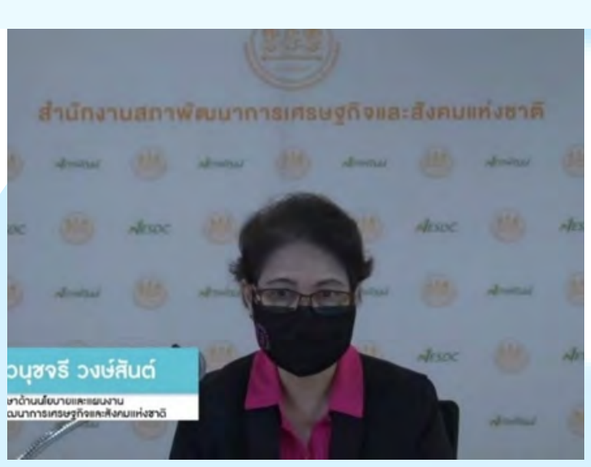
ในรูปแบบออนไลน์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ZOOM MEETING)

เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม พ.ศ. 2564 สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ร่วมกับคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และบริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด (UAE) ได้ดำเนินการจัดสมนาเชิงวิชาการ ครั้งที่ 2 เรื่อง “การขับเคลื่อนงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ของประเทศ” ซึ่งเป็นกิจกรรมต่อเนื่องจากการสัมนาฯ ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม พ.ศ. 2564 ที่ผ่านมา โดยนางสาวนุชจรี วงษ์สันติ ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้เกียรติเป็นประธานในการกล่าวเปิดการสัมนาฯ ซึ่งเป็นหนึ่งในกิจกรรมเพื่อสนองการขับเคลื่อนฯ ด้านองค์ความรู้สำคัญในกระบวนการ SEA ซึ่งการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่ผ่านมาที่ยังเป็นช่องว่างและสร้างความท้าทายของผู้ศึกษาในการจัดทำกระบวนการ SEA ให้มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพและมีประสิทธิผลต่อการจัดทำแผน ตลอดจนการขับเคลื่อนแผนอย่างเป็นรูปธรรม โดยครั้งนี้มีหัวข้อความรู้ที่สำคัญอันจะนำมาเป็นประเด็นหลักในการสัมมนาวิชาการในรูปแบบออนไลน์ อันได้แก่ **(1) ประสบการณ์ในการจัดทำแผนโดยใช้ SEA เป็นเครื่องมือของหน่วยงานต่างๆ (2) การพัฒนาและการประเมินทางเลือกที่เหมาะสม (3) วิธีการและเทคนิคการสร้างกระบวนมีส่วนร่วมใน SEA โดยมีผู้เชี่ยวชาญด้าน SEA** ที่เป็นที่ปรึกษาโครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ในโครงการต่าง ๆ ให้เกียรติเข้าร่วมเสวนา ได้แก่ **รศ. ดร.วันเพ็ญ วิโรจนกูฎ รศ. ดร.เดช วัฒนชัยยิ่งเจริญ รศ. ดร.อนุชา เพียรชนะ ผศ. ดร.กัญลยา มิขะมา ดร.พรวิภา คลังสิน และ ดร.ชญาน์ทัต เนียมแสวง เป็นผู้ดำเนินการเสวนา**

ซึ่งมีผู้เข้าร่วมสัมมนารวม **199 คน** ประกอบด้วย ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน ภาคประชาสังคม สถาบันการศึกษา บริษัทที่ปรึกษา บุคคลที่มีความสนใจ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ผลที่ได้จากการประชุมฯ

เกิดการขับเคลื่อนเดินหน้าความสำคัญการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) อย่างต่อเนื่อง และมีแนวทางที่ชัดเจนเพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรม นำไปสู่การปฏิบัติได้จริง สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาและการประเมินทางเลือกที่เหมาะสม การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนของแผน และวิธีการและเทคนิคการสร้างกระบวนมีส่วนร่วม โดยผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่สำคัญจากการดำเนินงานที่ผ่านมา รวมถึงสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของสาระสำคัญในการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ผ่านประสบการณ์ของผู้มีประสบการณ์ในการจัดทำแผนโดยใช้ SEA เป็นเครื่องมือ ในการพัฒนาทางเลือกรวมไปถึงเทคนิคต่างๆ

โดยการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อน SEA ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 นี้ สศช. ให้ความสำคัญกับการพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาศักยภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนงานที่ต้องจัดทำ SEA เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง และกลไกการขับเคลื่อนงาน SEA ให้เกิดความต่อเนื่องและสามารถต่อยอดการดำเนินงานจากปีงบประมาณที่ผ่านมาด้วย

ติดตามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

: การขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ - SEA

: sea@nesdc.go.th : SEANESDC : @sea_nesdc

การสัมมนาเชิงวิชาการ ครั้งที่ 2

เรื่อง การขับเคลื่อนงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ของประเทศ

ในหัวข้อ “ความท้าทายในการเข้าถึงหัวใจการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์”

วันที่ 29 ตุลาคม พ.ศ. 2564 ในรูปแบบออนไลน์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ZOOM MEETING)

วัตถุประสงค์การประชุม

1) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับกระบวนการ SEA และกลไกการขับเคลื่อนงาน SEA

2) เปิดรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และประสบการณ์ระหว่างนักวิชาการ และผู้สนใจ

กลุ่มเป้าหมาย

ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน ภาคประชาสังคม สถาบันการศึกษา บริษัทที่ปรึกษา และ บุคคลที่สนใจ

ช่วงเวลาดำเนินการ

ในวันที่ 29 ตุลาคม ๒๕๖๔ เวลา 08.30 – 16.00 น.

การนำไปใช้

1) เกิดการขับเคลื่อนเดินหน้าความสำคัญการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) อย่างต่อเนื่อง และมีแนวทางที่ชัดเจนเพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรม นำไปสู่การปฏิบัติได้จริง

2) สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาและการประเมินทางเลือกที่เหมาะสม การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนของแผน และวิธีการและเทคนิคการสร้างกระบวนมีส่วนร่วม โดยผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่สำคัญจากการดำเนินงานที่ผ่านมา

3) สร้างตระหนักถึงความสำคัญของสาระสำคัญในการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ผ่านประสบการณ์ของผู้มีประสบการณ์ในการจัดทำแผนโดยใช้ SEA เป็นเครื่องมือ ในการพัฒนาทางเลือกรวมไปถึงเทคนิคต่างๆ

รูปแบบการสัมนาเชิงวิชาการ

ช่วงที่ 1 : เสวนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นที่ 1 หัวข้อ ความท้าทาย ในการเข้าถึงหัวใจการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (การพัฒนาและการประเมินทางเลือก)

- โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พื้นที่ลุ่มน้ำมูล โดย รศ. ดร.วันเพ็ญ วิโรจนกูฎ
- โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พื้นที่ลุ่มน้ำเพชรบุรี -ประจวบคีรีขันธ์ โดย รศ. ดร.อนุชา เพียรชนะ
- โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก โดย รศ. ดร.เดช วัฒนชัยยิ่งเจริญ
- โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์เพื่อการบริหารจัดการแร่โปแตซ โดย ดร.พรวิภา คลังสิน

ช่วงที่ 2 แลกเปลี่ยนควำมคิดเห็นต่อควำมท้ำทำยในกำรประเมินสิ่งแวดล้อม ระดับยุทธศำสตร์ (SEA)

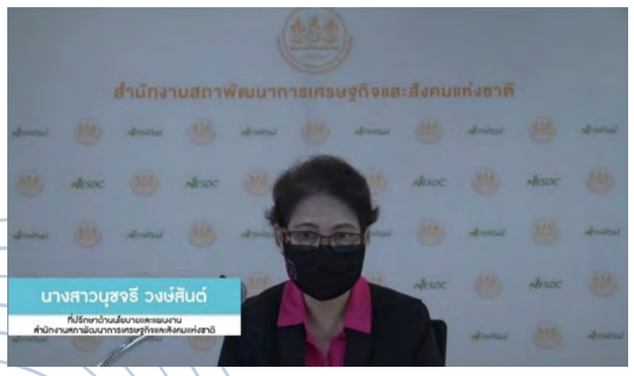
ช่วงที่ 3 เสวนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นที่ 2 หัวข้อ ความท้าทายในการเข้าถึงหัวใจการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (เทคนิคและวิธีการสร้างการมีส่วนร่วมใน SEA) ประกอบด้วย

- โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พื้นที่ลุ่มน้ำมูล โดย ผศ. ดร.กัญลยา มิขะมา
- โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พื้นที่ลุ่มน้ำเพชรบุรี -ประจวบคีรีขันธ์ โดย รศ. ดร.อนุชา เพียรชนะ
- โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก โดย รศ. ดร.เดช วัฒนชัยยิ่งเจริญ
- โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ เพื่อการบริหารจัดการแร่โปแตซ โดย ดร.พรวิภา คลังสิน

ช่วงที่ 4 แลกเปลี่ยนควำมคิดเห็นต่อควำมท้ำทำยในกำรประเมินสิ่งแวดล้อม ระดับยุทธศำสตร์ (SEA)

ช่วงที่ 5 สรุปการสัมมนาเชิงวิชาการครั้งที่ 2 และปิดการสัมมนา

ติดตามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

: การขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ - SEA

: sea@nesdc.go.th : SEANESDC : @sea_nesdc

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

การสัมมนาเชิงวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนงาน SEA ของประเทศ ครั้งที่ ๓
หัวข้อ “SEA บนเส้นทางความท้าทายใหม่ จากแนวทางสู่การปฏิบัติ”
ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
วันพฤหัสบดีที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๕ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๒.๓๐ น.
ณ ห้องประชุมราชา ๒ อาคาร ๒ ชั้น ๑๑ โรงแรมปรินซ์พาเลซ กรุงเทพมหานคร

๑. หลักการและเหตุผล

การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment: SEA) เป็นกระบวนการที่เป็นระบบ เพื่อใช้สนับสนุนกระบวนการตัดสินใจในการวางแผน โดยคำนึงถึงปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อย่างสมดุล รวมทั้งให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (แนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๔)

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการขับเคลื่อน SEA ในประเทศไทยมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๖๒ จนถึงปัจจุบัน ผ่านการดำเนินการและจัดกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ การจัดฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA เพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การจัดสัมมนาเชิงวิชาการด้าน SEA การดำเนินการศึกษา SEA ในพื้นที่นำร่อง รวมทั้งการพัฒนาแนวทาง SEA และคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ สศช. ซึ่งผลที่ได้จากการดำเนินการดังกล่าว ยังพบข้อจำกัดในด้านองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับ SEA อย่างถูกต้อง รวมไปถึงแนวทางการนำ SEA ไปประยุกต์ใช้กับแผนอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้ไม่สามารถขยายผลไปสู่การปฏิบัติได้อย่างชัดเจน

สศช. ในฐานะหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการขับเคลื่อน SEA ของประเทศ เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาองค์ความรู้และศักยภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนที่ต้องจัดทำ SEA ตามที่ระบุไว้ในร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. .... จึงดำเนินโครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับ SEA อย่างถูกต้อง และผลักดันให้เกิดกลไกการขับเคลื่อน SEA อย่างต่อเนื่อง ซึ่งการดำเนินการภายใต้โครงการขับเคลื่อน SEA นี้ ได้กำหนดให้มีการจัดสัมมนาเชิงวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนงาน SEA ของประเทศ จำนวนทั้งสิ้น ๓ ครั้ง โดยได้มีการจัดกิจกรรมแล้วเสร็จ ครั้งที่ ๑ หัวข้อ “เหลียวหลัง แลหน้า สู่ความท้าทายในการขับเคลื่อน SEA” เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๔ และครั้งที่ ๒ หัวข้อ “ความท้าทายในการเข้าถึงหัวใจ SEA” เมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๔ ทั้งนี้ ในการดำเนินการจัดสัมมนาเชิงวิชาการ ครั้งที่ ๓ นี้ เพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันในการจัดทำแผนพัฒนาด้วยกระบวนการ SEA อย่างถูกต้อง โดยผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์จริงของหน่วยงานที่เคยจัดทำ SEA ตลอดจนผลที่ได้จากการผนวก SEA กับแผนพัฒนา รวมทั้งเพื่อทราบถึงท้าทายที่มีต่อการจัดทำ SEA ของหน่วยงานที่กำลังพิจารณาจะนำ SEA ไปประยุกต์ใช้กับการวางแผนในระยะต่อไป เพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

๒. วัตถุประสงค์ในการจัดสัมมนาเชิงวิชาการ

๒.๑ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ร่วมกันในการจัดทำแผนพัฒนาด้วยกระบวนการ SEA อย่างถูกต้อง ผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์จริงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภายใต้ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. .... ตลอดจนเพื่อรวบรวมประเด็นความท้าทายตลอดจนข้อคิดเห็นที่มีต่อการจัดทำแผนพัฒนาด้วยกระบวนการ SEA ของหน่วยงานที่จะนำ SEA ไปประยุกต์ใช้กับการวางแผนในระยะต่อไป

๒.๒ เพื่อระดมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้เสียและหน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต่อการพัฒนาและขับเคลื่อนงาน SEA ของประเทศไทยในระยะต่อไป

๓. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้เข้าร่วมสัมมนาเชิงวิชาการ จำนวนรวมทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า ๑๐๐ คน ประกอบด้วย ๔ กลุ่มหลัก คือ

๓.๑ **หน่วยงานที่จะต้องจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ตามประเภทของแผนที่ได้ระบุไว้ในร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. ....** เช่น กรมทรัพยากรธรณี กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กรมโรงงานอุตสาหกรรม การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ กรมโยธาธิการและผังเมือง กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ตลอดจน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ อาทิ สำนักงบประมาณ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นต้น

๓.๒ **ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนงาน SEA** เช่น หอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สถาบันธรรมรัฐเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย มูลนิธิเพื่อสิ่งแวดล้อม มูลนิธิศูนย์สิ่งแวดล้อมโลก มูลนิธิส่งเสริมการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมไทย สมาคมองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ มูลนิธินโยบายสุขภาวะ มูลนิธิเพื่อการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ (ประเทศไทย) เป็นต้น

๓.๓ **สถาบันการศึกษาและบริษัทที่ปรึกษาที่สนับสนุนหน่วยงานในการจัดทำ SEA** เช่น มหาวิทยาลัยมหิดล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ สมาคมวิศวกรรมสิ่งแวดล้อมแห่งประเทศไทย สมาคมที่ปรึกษาสิ่งแวดล้อมไทย บริษัท ทีม คอนซัลติ้ง เอนจิเนียริ่ง แอนด์ แมเนจเมนท์ จำกัด บริษัท คอนซัลแทนท์ ออฟ เทคโนโลยี จำกัด บริษัท ธารา คอนซัลแตนท์ จำกัด บริษัท ปัญญา คอนซัลแตนท์ จำกัด เป็นต้น

๓.๔ **ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์** ได้แก่ คณะอนุกรรมาธิการด้านสิ่งแวดล้อม คณะอนุกรรมการการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ เป็นต้น

๔. รูปแบบการจัดสัมมนา

เป็นการจัดสัมมนาเชิงวิชาการในรูปแบบห้องประชุม ซึ่งการดำเนินการจะประกอบด้วย **ช่วงที่ ๑** คือ การนำเสนอ เรื่อง การขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ของไทย และการบรรยายพิเศษ เรื่อง SEA กับการพัฒนาที่ยั่งยืน **ช่วงที่ ๒** คือ การเสวนา เรื่อง ประสบการณ์และความท้าทายในการจัดทำแผนพัฒนาด้วยกระบวนการ SEA ร่วมกับ ๖ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ**ช่วงที่ ๓** คือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ในการจัดทำแผนพัฒนาด้วยกระบวนการ SEA ร่วมกับผู้เข้าร่วมสัมมนา

๕. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๕.๑ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. .... มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาด้วยกระบวนการ SEA และมีการนำ SEA ไปประยุกต์ใช้ในกระบวนการวางแผนได้อย่างเป็นรูปธรรมในระยะต่อไป

๕.๒ ได้รับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนได้เสียและหน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปปรับปรุง พัฒนา และต่อยอดการขับเคลื่อนงาน SEA ของประเทศต่อไป

๖. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กำหนดการสัมมนาเชิงวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนงาน SEA ของประเทศ ครั้งที่ ๓
หัวข้อ "SEA บนเส้นทางความท้าทายใหม่ จากแนวทางสู่การปฏิบัติ"
ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
วันพฤหัสบดีที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๕ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๒.๓๐ น.
ณ ห้องประชุมราชา ๒ อาคาร ๒ ชั้น ๑๑ โรงแรมปริ๊นซ์พาเลซ กรุงเทพมหานคร

๐๘.๓๐ – ๐๙.๐๐ น. ลงทะเบียนเข้าร่วมการสัมมนาและตรวจคัดกรอง Covid-19

๐๙.๐๐ - ๐๙.๑๕ น. **เปิดการสัมมนา**

โดย **ดร.วิชญายุทธ บุญชิต**
รองเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๐๙.๑๕ – ๐๙.๓๐ น. **นำเสนอ เรื่อง การขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ของไทย**

โดย **รองศาสตราจารย์ ดร.สุระ พัฒนเกียรติ**
คณบดีคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
หัวหน้าโครงการฯ

๐๙.๓๐ – ๑๐.๐๐ น. **บรรยายพิเศษ เรื่อง SEA กับการพัฒนาที่ยั่งยืน**

โดย **ศาสตราจารย์ กิตติคุณ ดร.ธงชัย พรรณสวัสดิ์**
ผู้ทรงคุณวุฒิจากภาควิชาวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑๐.๐๐ – ๑๐.๑๕ น. ----------พักรับประทานอาหารว่าง----------

๑๐.๑๕ – ๑๒.๐๐ น. **เสวนา เรื่อง ประสบการณ์และความท้าทายในการจัดทำแผนพัฒนาด้วยกระบวนการ SEA**

โดย

๑) **นายสมภพ พัฒนอริยางกูล**
ผู้ช่วยปลัดกระทรวงพลังงาน

๒) **นายอดิทัต วะสีนนท์**
รองอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

๓) **นายสราวุธ ชีวะประเสริฐ**
รองเลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

๔) **ผู้แทนกระทรวงคมนาคม***

๕) **นางรุ่งนภา พัฒนวิบูลย์**
รองอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

๖) **ดร.พรศรี สุทธนารักษ์**
รองอธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ดำเนินรายการโดย **ศาสตราจารย์ กิตติคุณ ดร.ธงชัย พรรณสวัสดิ์**
และ **ดร.วิเทศ ศรีเนตร**
ผู้อำนวยการบริหารอาวุโส,
บริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด

๑๒.๐๐ - ๑๒.๓๐ น. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ในการจัดทำแผนพัฒนาด้วยกระบวนการ SEA และสรุปผลการสัมมนาฯ

โดย **ดร.อรันย์ ศรีรัตนา ทาบูกานอน**
ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์, ที่ปรึกษาโครงการฯ

๑๒.๓๐ - ๑๓.๓๐ น. ----------รับประทานอาหารกลางวัน----------

หมายเหตุ: อยู่ระหว่างดำเนินการมอบหมาย

การขับเคลื่อน SEA ของไทย

รศ.ดร.สุระ พัฒนเกียรติ
คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล

การขับเคลื่อน SEA ของไทย

การขับเคลื่อน SEA ของไทย

การทบทวนและประเมินผลการขับเคลื่อน SEA ของไทย

- การสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับ SEA แก่สาธารณชนอย่างต่อเนื่อง
  - คู่มือ SEA ฉบับประชาชน
  - วีดิทัศน์
    - ประชาชนทั่วไป
    - คู่มือเชิงพื้นที่
  - เว็บไซต์ที่มีความอัจฉริยะ
- การพัฒนาแนวทาง SEA ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของประเทศ
  - แนวทาง SEA ของประเทศ
  - สนับสนุนการจัดทำ SEA เชิงพื้นที่ จังหวัดระยอง
  - SEA เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว
  - คู่มือเชิงประยุกต์
- การพัฒนาศักยภาพบุคลากร ผ่านการจัดฝึกอบรมทางวิชาการ
  - อบรมวิชาการด้าน SEA 5 ภูมิภาค (2562)
  - อบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA สำหรับผู้บริหารระดับกลาง และระดับสูง (2563)
  - อบรมกระบวนการมีส่วนร่วมของการจัดทำ SEA (2564)
  - อบรมอบรมทางวิชาการด้านการนำคู่มือ SEA (2564)
- การพัฒนากลไกการขับเคลื่อน SEA เพื่อสนับสนุนหน่วยงานเจ้าของแผน
  - ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. ....
  - ข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อน SEA

ดำเนินการในปีงบประมาณ 2564

การประยุกต์ SEA กับการจัดทำแผน

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	2562	2563	2564
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	โครงการนำร่อง SEA เชิงพื้นที่: จ.ระยอง	โครงการนำร่อง SEA เชิงพื้นที่: SEZ จ.สระแก้ว ○ การกำหนดขอบเขต	○ การพัฒนาและประเมินทางเลือก ○ มาตรการเพื่อความยั่งยืน ➡ SEA Report
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	โครงการ SEA ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน		
สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	โครงการศึกษา SEA พื้นที่ลุ่มน้ำ ○ ลุ่มน้ำเจ ○ ลุ่มน้ำมูล ○ ลุ่มน้ำสะแกกรัง ○ ลุ่มน้ำปราจีนบุรี-บางประกง ○ ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออก	โครงการศึกษา SEA และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ○ ลุ่มน้ำเพชรบุรี-ประจวบคีรีขันธ์ ○ ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก	○ ลุ่มน้ำโขงตะวันออกเฉียงเหนือ ○ ลุ่มน้ำแม่กรอง
กระทรวงพลังงาน	โครงการ SEA สำหรับพื้นที่ก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินภาคใต้ (การพัฒนาพลังงานไฟฟ้าภาคใต้)		
กรมทรัพยากรธรณี		โครงการ SEA เพื่อการบริหารจัดการแร่โพแทช	
กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่			แผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 - 2570

วัตถุประสงค์ของโครงการฯ 2564

- ทบทวนและประเมินผลการขับเคลื่อน SEA ของไทย
- จัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ในพื้นที่นำร่อง SEZ จ.สระแก้ว
- จัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ในรายสาขาหรือเชิงพื้นที่
- พัฒนาเว็บไซต์ SEA ของ สศช. ให้มีความสมบูรณ์และมีความเป็นอัจฉริยะ
- เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับ SEA และกลไกการขับเคลื่อนงาน SEA ผ่านการจัดอบรมและสัมมนาเชิงวิชาการ และการจัดทำวีดิทัศน์
- จัดทำข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อน SEA ของไทยและปรับปรุงแนวทาง SEA

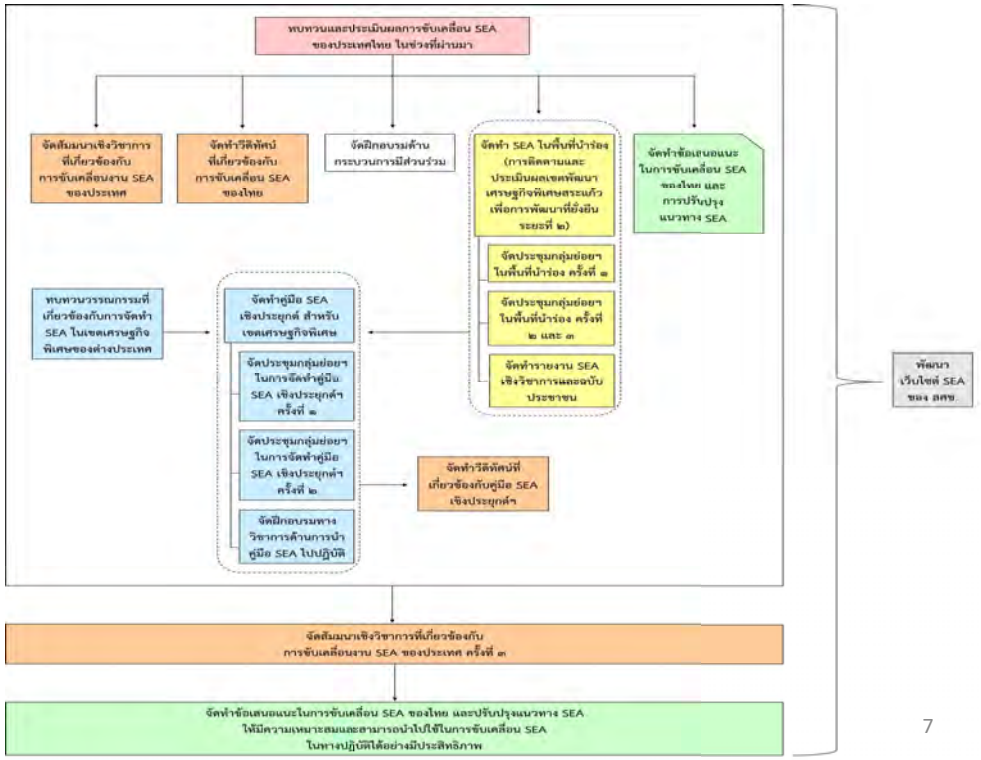
การทบทวนโครงการ SEA ที่ผ่านมา

หน่วยงานที่ทำ SEA ตามแนวทาง SEA ของ สศช.

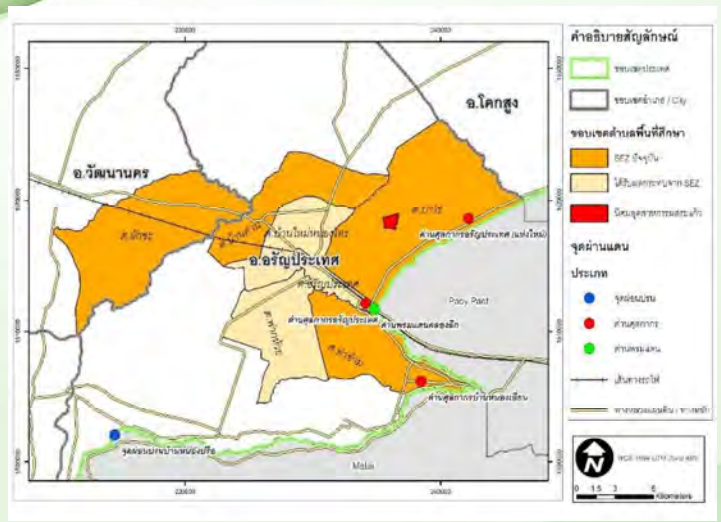
โครงการได้มีการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืนที่ชัดเจน ทั้งนี้ ส่วนใหญ่ของโครงการ SEA ที่ได้รับการประเมิน ยังขาดการวิเคราะห์ตัวชี้วัดเป็นอนุกรมเวลาย้อนหลัง 5 ถึง 10 ปี ซึ่งมีความสำคัญในการนำเสนอข้อมูลให้แก่ผู้มีส่วนได้เสียเพื่อการประเมินให้คะแนนผลกระทบของทางเลือกการพัฒนาได้อย่างถูกต้องยิ่งขึ้น

ร่างแผนที่ต้องจัดทำ SEA ตามร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. ....

ประเภทของแผนภายใต้ร่างระเบียบฯ	หน่วยงานที่หารือ
1.คมนาคม	สนง.นโยบายและแผนการขนส่งและจราจร
2.พลังงาน	สนง.นโยบายและแผนพลังงาน
3.อุตสาหกรรม	• กรมทรัพยากรธรณี • กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ • กระทรวงอุตสาหกรรม
4.ทรัพยากรน้ำ	สนง.ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
5.ผังเมือง	กรมโยธาธิการและผังเมือง
6.เขตพัฒนาพิเศษและเขตเศรษฐกิจพิเศษ	สนง.คณะกรรมการนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
7.ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
8.ทรัพยากรป่าไม้และความหลากหลายทางชีวภาพ	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ในพื้นที่นำร่อง

พื้นที่ศึกษา: เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว (4 ตำบล) และพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ (3 ตำบล)

กรอบการดำเนินการและวิธีจัดทำ SEA

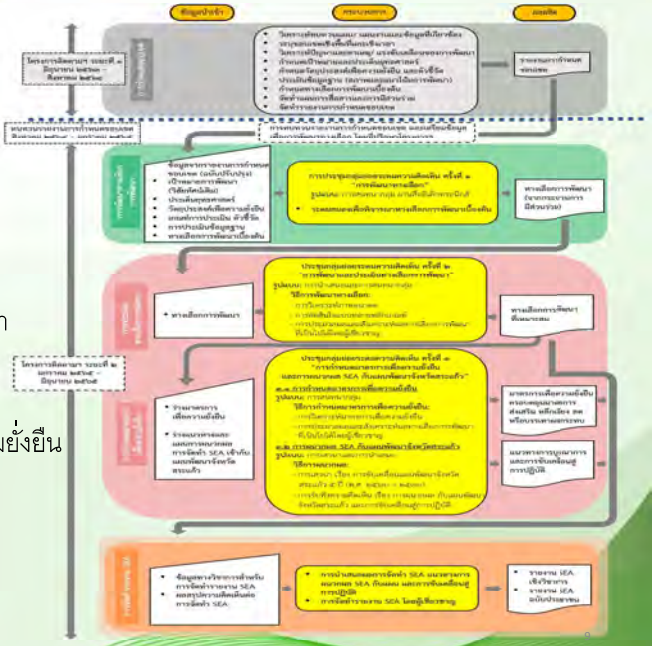
กำหนดขอบเขต

การพัฒนาทางเลือกการพัฒนา

การประเมินทางเลือกการพัฒนา

การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน

การจัดทำรายงาน SEA

การกำหนดขอบเขต

เป้าหมายการพัฒนา

SEZ จ.สระแก้ว เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจในประเทศและประเทศในอนุภูมิภาค ขับเคลื่อนโดยเศรษฐกิจมูลค่าสูง เพื่อเชื่อมโยงกับการพัฒนาในพื้นที่บนฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีความยั่งยืน

การจัดทำและประเมินข้อมูลฐาน
ตัวชี้วัด: เศรษฐกิจ/ สังคม/ สิ่งแวดล้อม

ทางเลือกและการประเมินทางเลือกการพัฒนา

ทางเลือกการพัฒนาที่ ๑ เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและประเทศในอนุภูมิภาค ขับเคลื่อนโดยการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ **เกษตรแปรรูป และเศรษฐกิจชุมชน**ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความเชื่อมโยงกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่

ทางเลือกการพัฒนาที่ ๒ เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและประเทศในอนุภูมิภาค ขับเคลื่อนโดยการพัฒนาระบบโลจิสติกส์และ**อุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูง**ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม **ควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ-หมุนเวียน-สีเขียว** เพื่อสร้างความเชื่อมโยงกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่

ทางเลือกการพัฒนาที่ ๓ เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและประเทศในอนุภูมิภาค ขับเคลื่อนโดยการพัฒนาระบบโลจิสติกส์และ**กิจกรรมเศรษฐกิจมูลค่าสูง**ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความเชื่อมโยงกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่**ผ่านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์**

เป้าหมายการพัฒนาของ SEZ จ.สระแก้ว จากการประเมินทางเลือกการพัฒนา

“เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจในประเทศและประเทศในอนุภูมิภาคขับเคลื่อนโดยเศรษฐกิจมูลค่าสูง เพื่อเชื่อมโยงกับการพัฒนาในพื้นที่บนฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีความยั่งยืน”

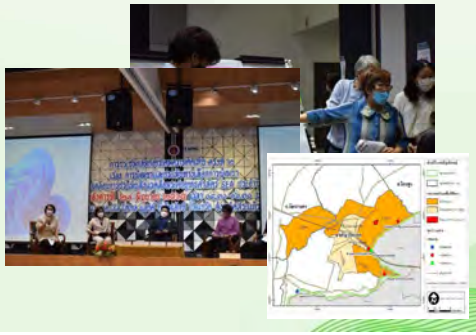
ทางเลือกการพัฒนาที่ 3 เป็นการพัฒนากิจกรรมเศรษฐกิจมูลค่าสูงครอบคลุมอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงด้วยระบบ BCG เป็นทางเลือกการพัฒนาหลักที่ตอบสนองเป้าหมายการพัฒนา อุตสาหกรรมเป้าหมาย อุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ด้วยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ควบคู่กับการพัฒนากิจกรรมเศรษฐกิจที่มีมูลค่าสูงขึ้น

กำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน **รายงาน SEA เชิงวิชาการ / ฉบับประชาชน**

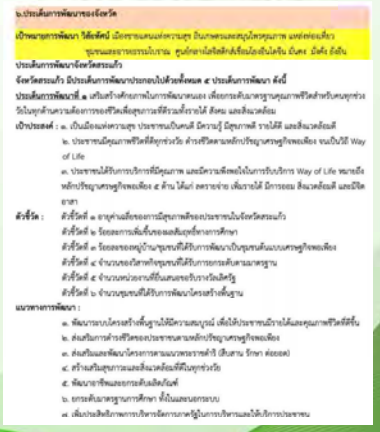
การผนวก SEA กับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว

การผนวกระดับเป้าหมายและทิศทางการพัฒนาของเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว: แผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)

การผนวกระดับโครงการและกิจกรรม

แผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว

คู่มือ SEA เชิงพื้นที่

การระดมความคิดเห็นและแนวทางการปรับปรุงร่างคู่มือ SEA เชิงพื้นที่

องค์ประกอบของคู่มือ การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย

วัตถุประสงค์ของคู่มือ หัวข้อที่ควรเพิ่มเติม

เนื้อหาสาระของคู่มือ

การใช้กระบวนการ SEA ในการสนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาเชิงพื้นที่

การนำคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ ไปปรับใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ เพื่อจัดทำแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ ที่มีเป้าหมายการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

กระบวนการมีส่วนร่วมของการจัดทำ SEA

บทเรียนที่ 1 หลักการของการสร้างการมีส่วนร่วมใน SEA

บทเรียนที่ 2 การเตรียมการจัดทำแผนสนับสนุนการมีส่วนร่วม

บทเรียนที่ 3 เทคนิคและวิธีการที่ใช้ในกระบวนการมีส่วนร่วม

บทเรียนที่ 4 การดำเนินงานตามแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

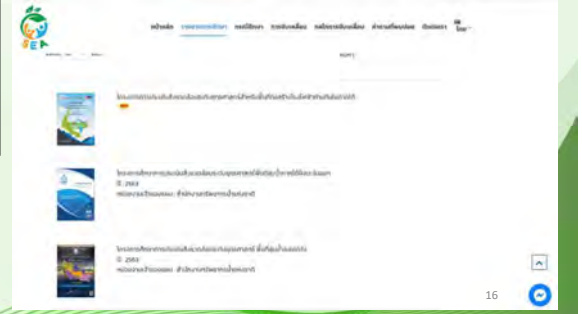

เว็บไซต์ SEA Link : http://sea.nesdc.go.th/

ดำเนินการพัฒนาเว็บไซต์ SEA ของ สศช. ให้มีความสมบูรณ์และมีความเป็นอัจฉริยะ เชื่อมต่อกับช่องทางการสื่อสารสาธารณะอื่น ๆ เช่น Line Facebook YouTube เป็นต้น และเพิ่มรูปแบบการสื่อสารสองทาง (Interactive) เพื่อเป็นแหล่งความรู้ในการจัดทำ SEA ของประเทศ เป็นช่องทางในการสื่อสารสาธารณะ และรองรับกลไกการขับเคลื่อน SEA ภายใต้ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. .... โดยพัฒนาระบบประมวลผลให้มีประสิทธิภาพและอัพเดตข้อมูลต่าง ๆ ให้เป็นปัจจุบัน

รายงานการศึกษา SEA ที่ผ่านมา

ข้อเสนอแนะการขับเคลื่อน SEA

พัฒนากลไกสนับสนุนการดำเนินการที่กำหนดใน ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. ... ให้สามารถขับเคลื่อนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

จัดทำมาตรฐานของประเทศในการกำหนดหลักเกณฑ์ แนวทาง คู่มือ และวิธีการการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ รายสาขา และเชิงพื้นที่

สร้างขีดความสามารถและส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ SEA ของหน่วยงานของรัฐ

- พัฒนาหลักสูตร SEA ขั้นพื้นฐาน ขั้นกลาง และขั้นสูง สำหรับแต่ละกลุ่มเป้าหมาย
- สนับสนุนและส่งเสริมการสร้างผู้เชี่ยวชาญ SEA รายสาขา/เชิงพื้นที่
- เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

THANK YOU

"ความเข้าใจพื้นฐานของ SEA ในบริบทโลกและไทย"

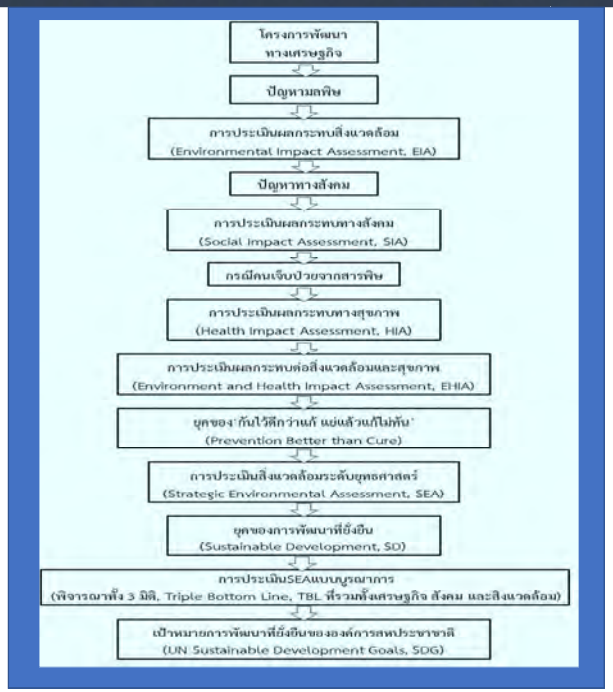
โดย

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ธงชัย พรรณสวัสดิ์
ภาควิชาวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

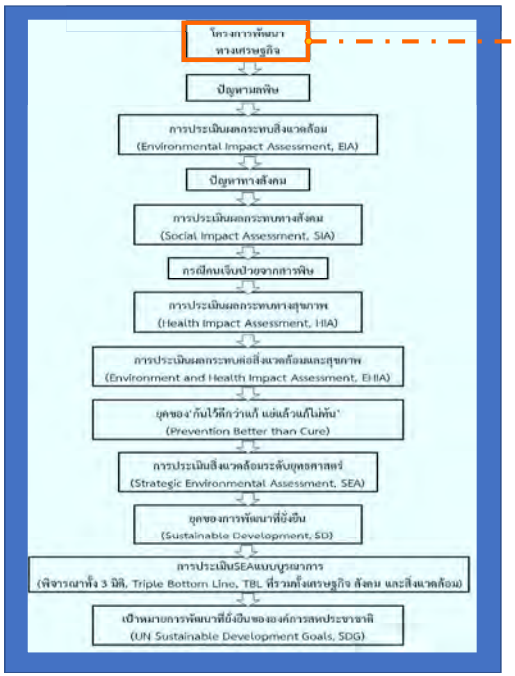
การสัมมนา "SEA บนเส้นทางความท้าทายใหม่ จากแนวทางสู่การปฏิบัติ"
วันที่ 18 สิงหาคม 2565 เวลา 09.30 – 10.00 น.
ณ ห้องประชุมราชา 2 อาคาร 2 ชั้น 11 โรงแรมปริ๊นซ์พาเลซ กรุงเทพมหานคร

กว่าจะมาเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและ SDGs

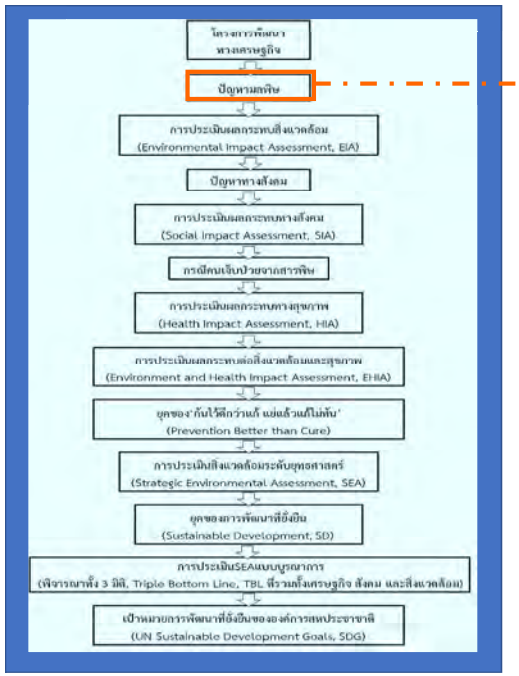

กว่าจะมาเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและ SDGs (ต่อ)

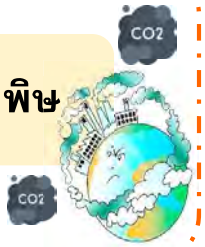

"โครงการพัฒนาทางเศรษฐกิจ"

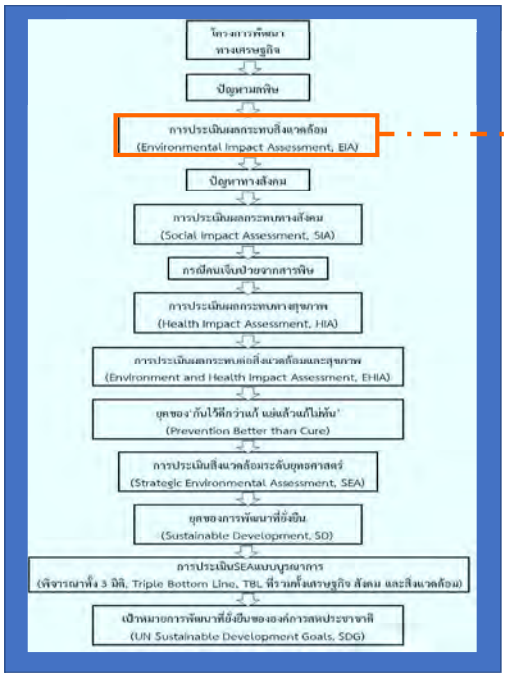
กว่าจะมาเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและ SDGs (ต่อ)

ปัญหามลพิษ

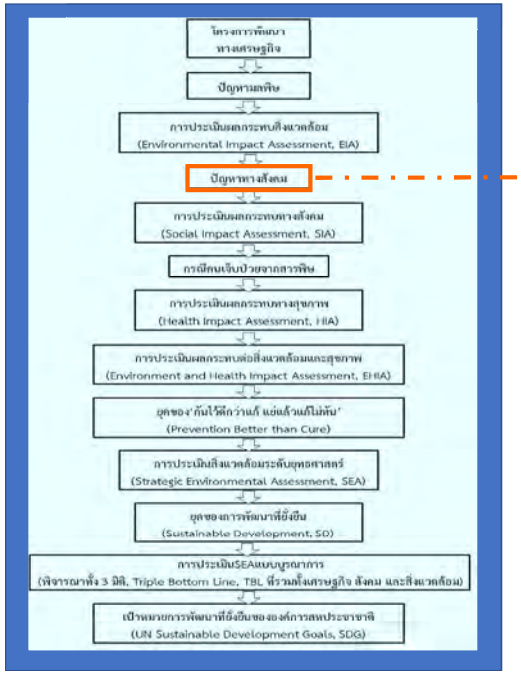
กว่าจะมาเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและ SDGs (ต่อ)

การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment: EIA)

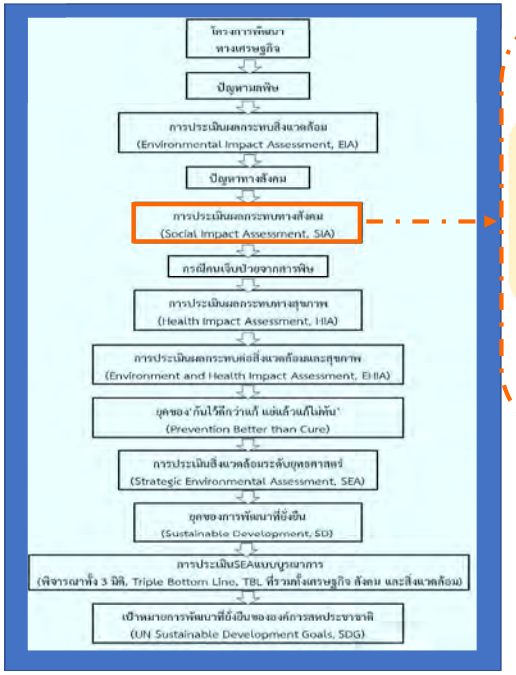
กว่าจะมาเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและ SDGs (ต่อ)

ปัญหาทางสังคม

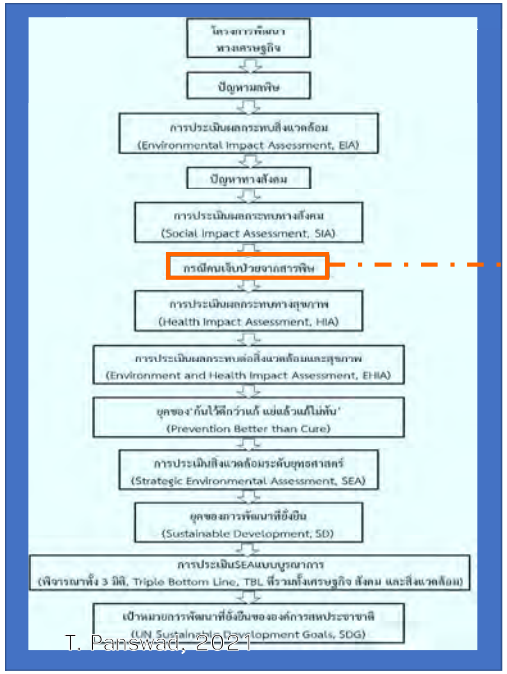
กว่าจะมาเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและ SDGs (ต่อ)

การประเมินผลกระทบทางสังคม (Social Impact Assessment: SIA)

กว่าจะมาเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและ SDGs (ต่อ)

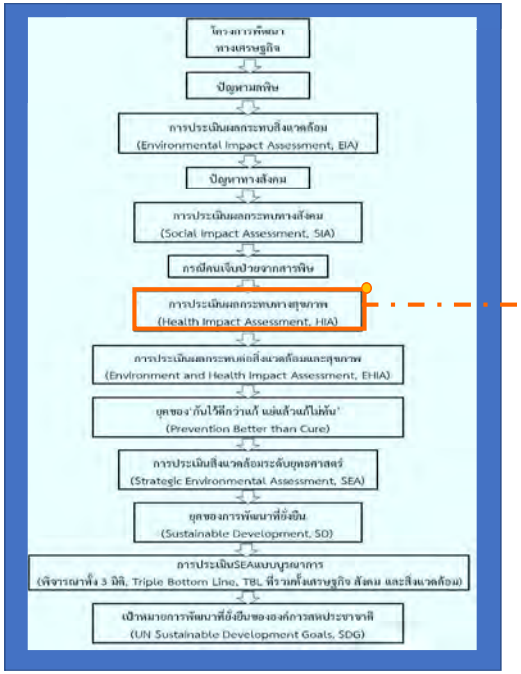

กรณีคนเจ็บป่วย
จากสารพิษ

T. Pansuwan, 2021

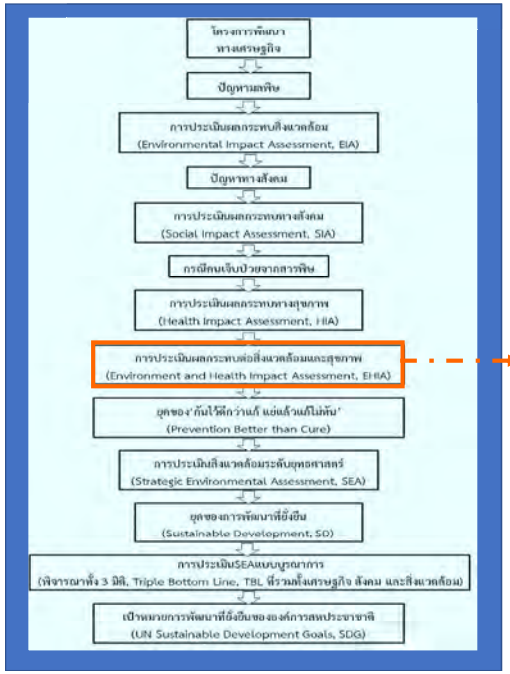
กว่าจะมาเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและ SDGs (ต่อ)

การประเมินผลกระทบทางสุขภาพ
(Health Impact Assessment: HIA)

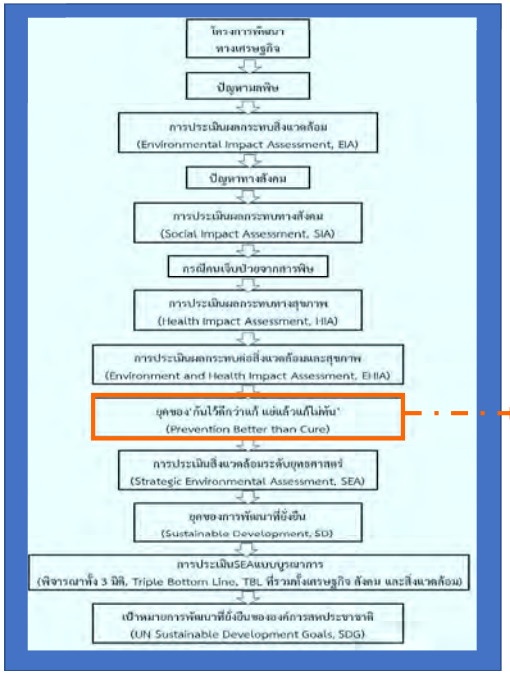
กว่าจะมาเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและ SDGs (ต่อ)

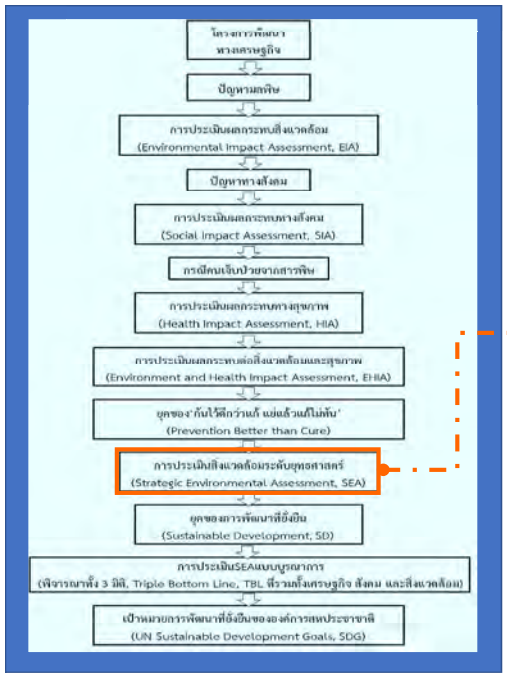
การประเมินผลกระทบต่อ
สิ่งแวดล้อมและสุขภาพ
(Environment and Health Impact Assessment: EHIA)

กว่าจะมาเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและ SDGs (ต่อ)

ยุคของ "กันไว้ดีกว่าแก้
แย่แล้วแก้ไม่ทัน"
(Prevention Better than Cure)

กว่าจะมาเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและ SDGs (ต่อ)

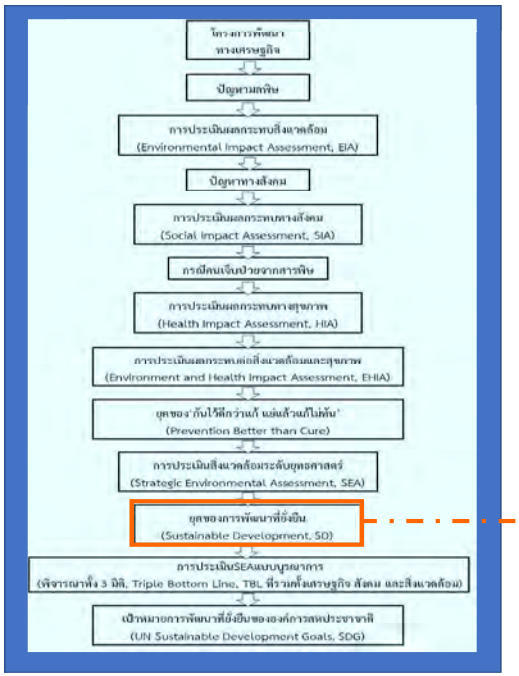

การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment: SEA)

13

กว่าจะมาเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและ SDGs (ต่อ)

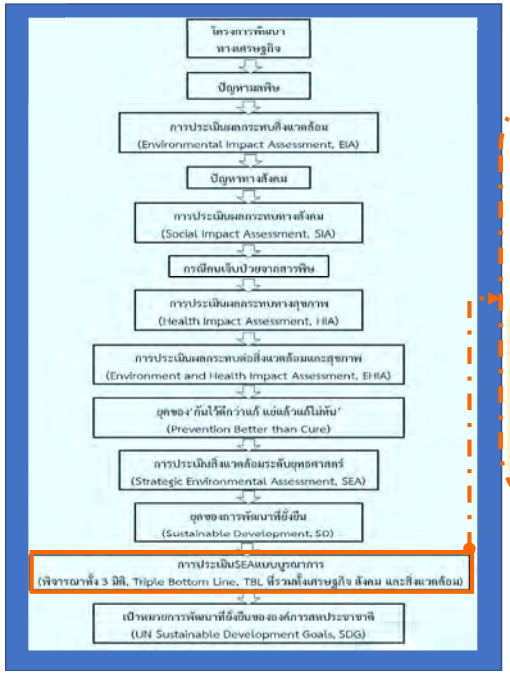

ยุคของการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development: SD)

14

กว่าจะมาเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและ SDGs (ต่อ)

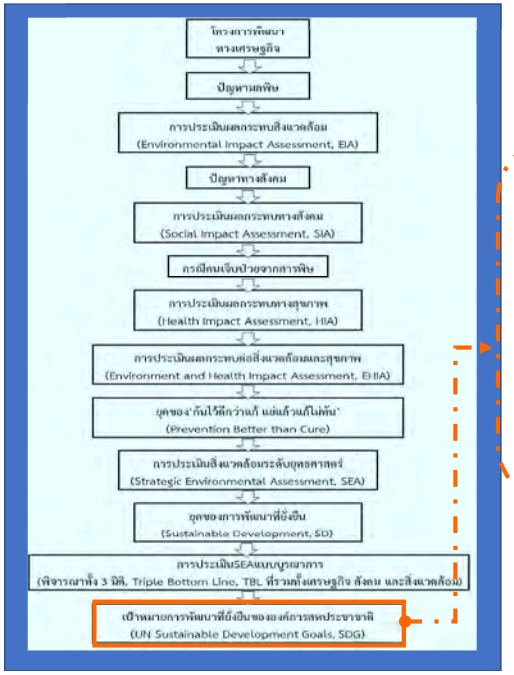

การประเมิน SEA แบบบูรณาการ (พิจารณาทั้ง 3 มิติ, Triple Bottom Line, TBL ที่รวมทั้งเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม)

15

กว่าจะมาเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและ SDGs (ต่อ)

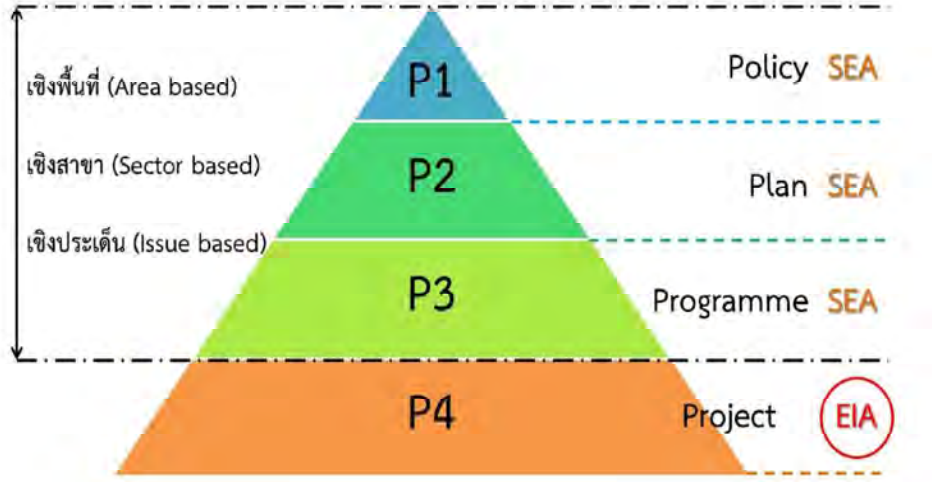

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (UN Sustainable Development Goals: SDGs)

16

Different types and levels of SEA

“ความเข้าใจผิด คิดว่า ผู้เชี่ยวชาญ EIA ทุกคน สามารถเป็น ผู้เชี่ยวชาญ SEA ”

- คนละเรื่อง คนละระดับ
- รายละเอียด (เป็นรายโครงการ EIA) vs. ภาพกว้าง SEA (P1,P2,P3)

เห็นชัดด้วยคุณภาพรายงาน SEA ที่ผ่านมาของ “บาง” โครงการ ที่ผู้เชี่ยวชาญ EIA ได้จัดทำ – อาจด้วยความเข้าใจผิด –

“ เชี่ยวชาญคนละด้าน ”

- BOD, COD, TOC, TDS; VOC; PM2.5; HM, HW; C/C
- Biodiversity, tiger territory, reefs, coastal erosion

- ROA, ROE, ROI, SROI, B/C, FIRR, EIRR, NPV, discount rate,amortization

- สังคมศาสตร์ vs สังคมวิทยา
- Social Sciences vs Sociology
- ควรเป็นวิทยาศาสตร์ (มากกว่าที่เป็นอยู่)

อย่าลืม VUCA : Volatility, Uncertainty, Complexity, Ambiguity

นักเทคนิค ≠ ผู้บริหาร

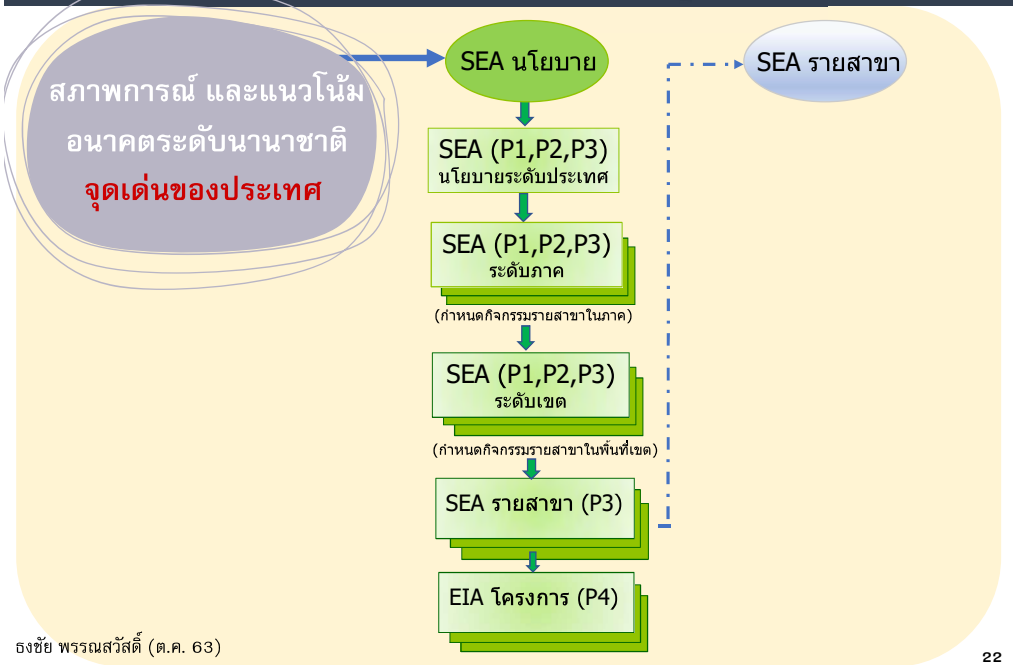
- ไม่ใช่ว่า นักเทคนิคทุกคนสามารถเป็นผู้บริหารได้
- งาน EIA เป็นงานเทคนิคที่ลงรายละเอียด
- งาน SEA เป็นงานภาพกว้าง มองอนาคตไกล ๆ
- เป็นงานนโยบาย งานแผน ซึ่งเป็นงานบริหาร
- ไม่ใช่ว่า นักเทคนิค EIA ทุกคนสามารถเป็นผู้ทำ SEA เพื่อกำหนดนโยบายและแผนได้

องค์กรที่ต้องทำ SEA จึงต้องปรับวิธีคิดและวิธีการปฏิบัติงาน

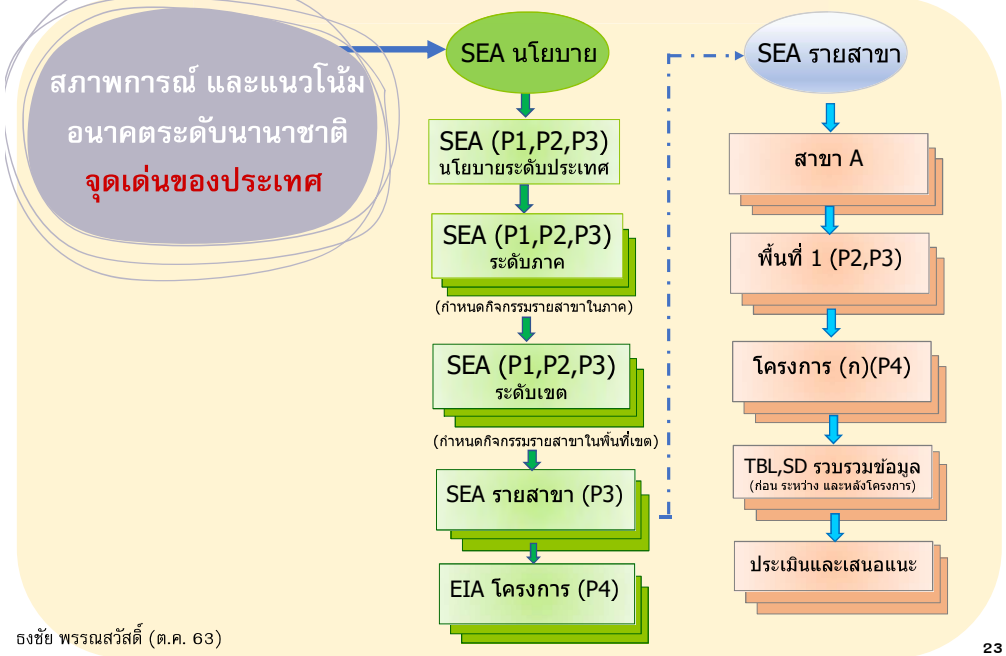
แนวคิดของการทำ SEA ระดับนโยบาย ระดับพื้นที่ และรายสาขา โดยบูรณาการกันและใช้ประโยชน์ข้อมูลร่วมกัน

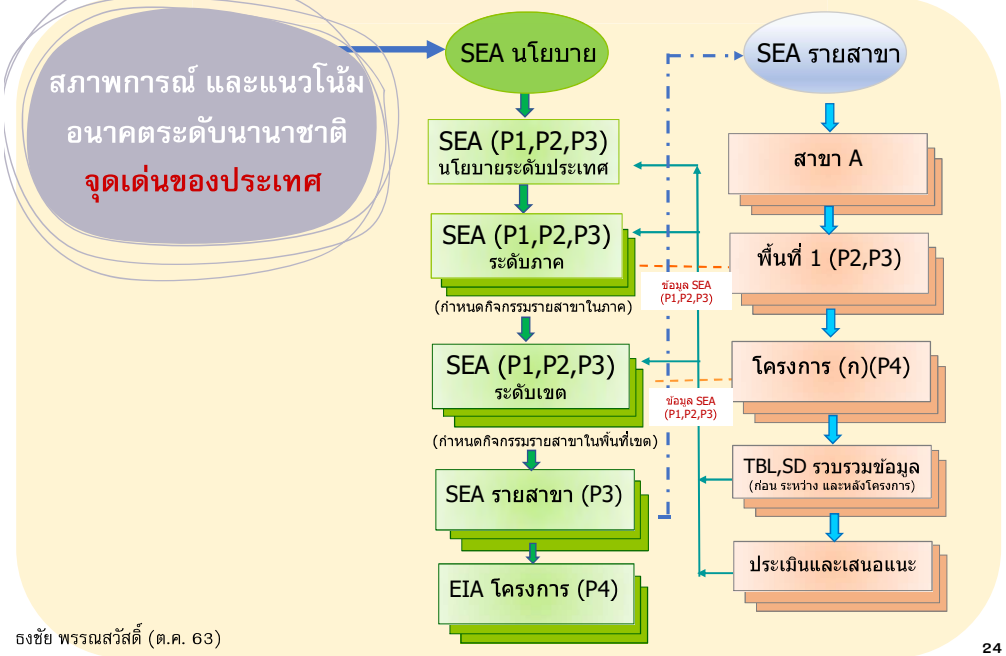
แนวคิดของการทำ SEA ระดับนโยบาย ระดับพื้นที่ และรายสาขา โดยบูรณาการกันและใช้ประโยชน์ข้อมูลร่วมกัน

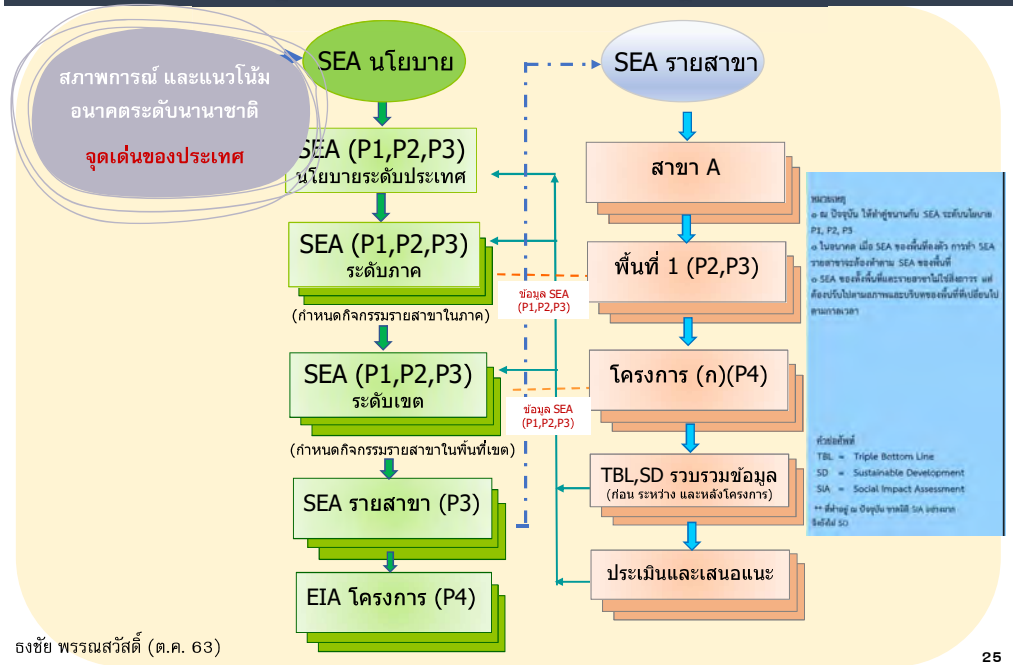
แนวคิดของการทำ SEA ระดับนโยบาย ระดับพื้นที่ และรายสาขา โดยบูรณาการกันและใช้ประโยชน์ข้อมูลร่วมกัน

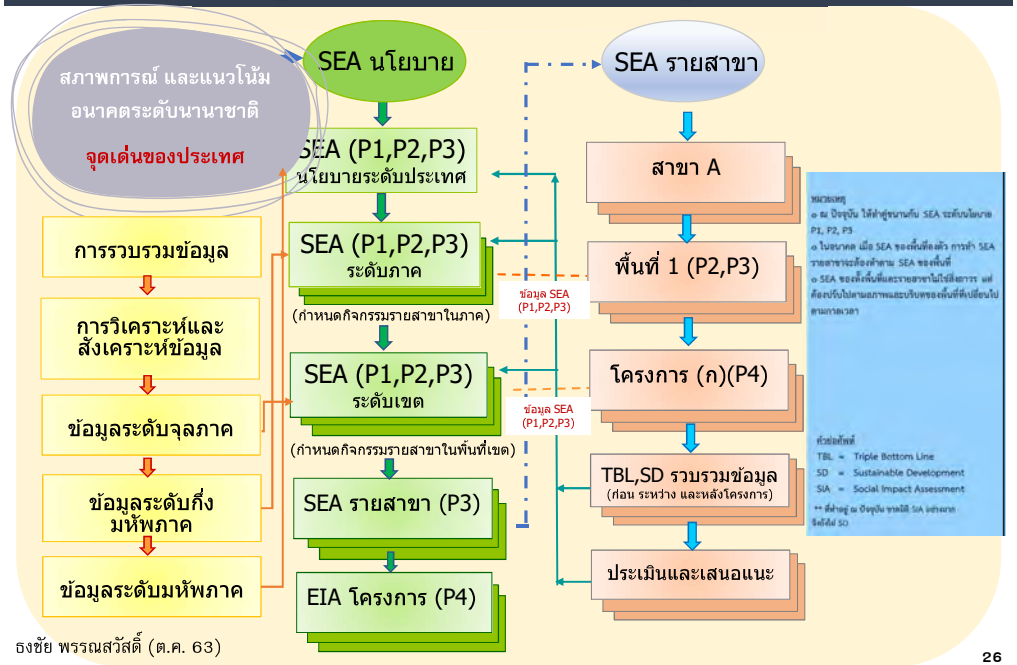
แนวคิดของการทำ SEA ระดับนโยบาย ระดับพื้นที่ และรายสาขา โดยบูรณาการกันและใช้ประโยชน์ข้อมูลร่วมกัน

แนวคิดของการทำ SEA ระดับนโยบาย ระดับพื้นที่ และรายสาขา
โดยบูรณาการกันและใช้ประโยชน์ข้อมูลร่วมกัน

แนวคิดของการทำ SEA ระดับนโยบาย ระดับพื้นที่ และรายสาขา
โดยบูรณาการกันและใช้ประโยชน์ข้อมูลร่วมกัน

กรอบความคิด ของ
การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)

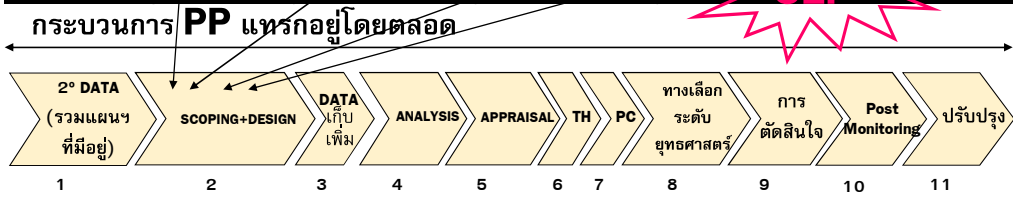
ศ.ดร.ธงชัย พรรณสวัสดิ์
ศ.กิตติคุณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

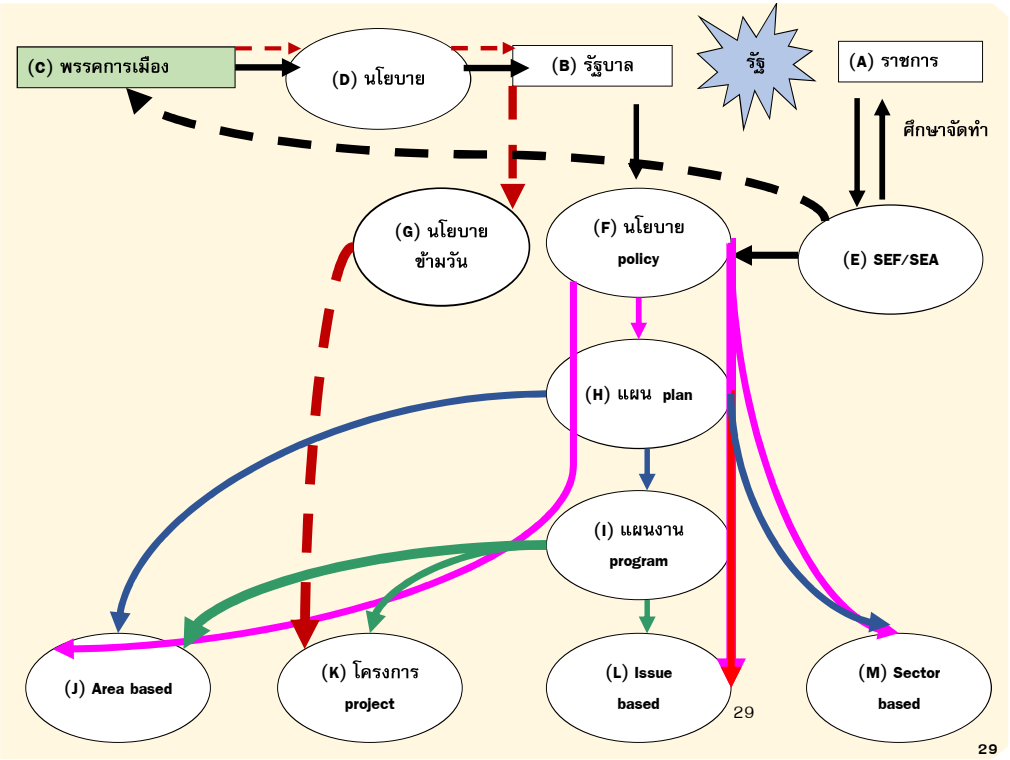
ในเทคนิคพิจารณ์ เรื่อง SEA ในไทย

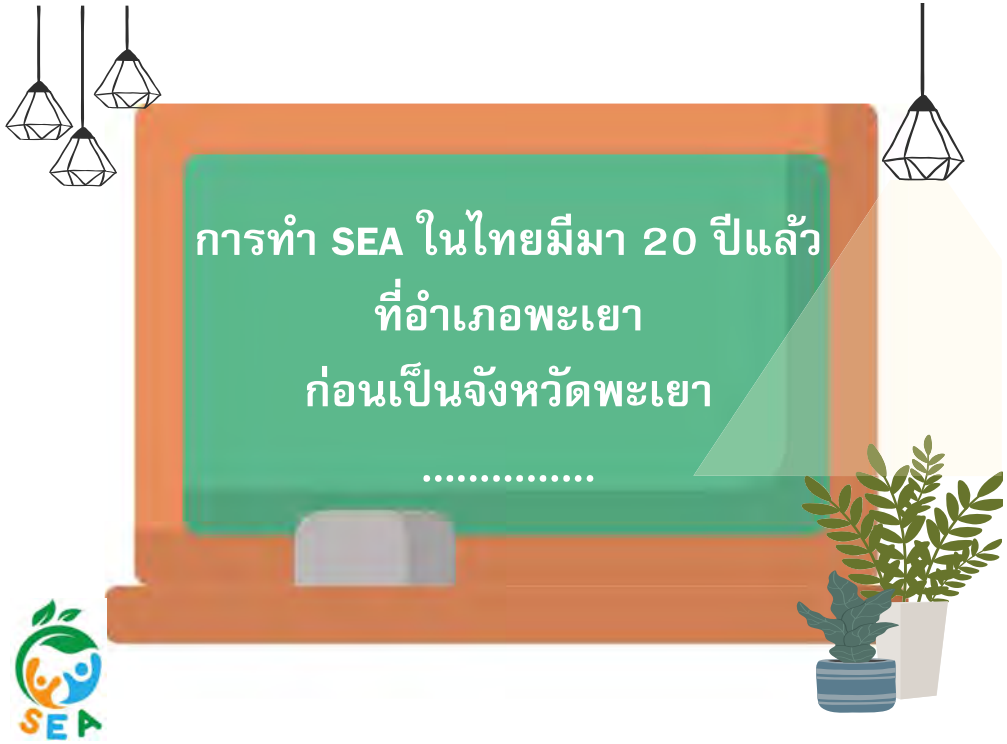
โดย สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อม

วันศุกร์ที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2550

P	Base	Model	Process	Organization
P1 Policy P2 Plan P3 Program P4 Project	B1 Sector B2 Area - ประเทศ B3 Subarea – ภาค - กลุ่มจังหวัด	M1 Integrated M2 E. appraisal M3 EIA – based • x alternatives • Y/N ได้ • Impact รวม • Impact สะสม i.e ต้องชัดเจนมาระดับหนึ่งแล้ว	ก. แผน SEA สศช. สผ. สนพ. สผ. ข. สศช. + สผ. สนพ. + E.	01 องค์กรเจ้าของเรื่องเป็นผู้จัดทำ 02 องค์กรวางแผนเป็นผู้จัดทำ Note : ต้องมี check & balance – อนุ กก. review / approve ภายใต้ กก.วล. ??? – เอกชน ????

นโยบาย BCG ของประเทศ

- ผ่านกระบวนการ SEA มาก่อนหรือไม่
- บนพื้นฐาน TBL หรือไม่

Keywords ของ SEA

1) เป็นเครื่องมือ + ต้นทาง : – ช่วยตัดสินใจ
2) มองไปในอนาคต
3) หลักการการป้องกันไว้ก่อน
4) เพื่อพัฒนายั่งยืน
5) เป็นเครื่องมือช่วยในการวางนโยบาย/แผน
6) บูรณาการ 3 ขา (TBL) เข้ากับการทำแผน
7) อาจมีแนวทาง SEA สำหรับเฉพาะสาขา/พื้นที่ก็ได้
8) ยืดหยุ่น , มีหลายวิธี / รูปแบบไม่ตายตัว ; เลือกใช้/ปรับได้

Keywords ของ SEA (ต่อ)

9) สร้างการยอมรับ ลดความขัดแย้ง / ล่าช้า

10) การมีส่วนร่วม (อย่างมีความรู้ , มีความหมาย)

11) จตุภาคี (ราชการ , วิชาการ , ประชาชน , เอกชน)

12) ลดค่าใช้จ่ายในภาพรวม

13) ประโยชน์ร่วม เป้าหมายร่วม

14) ไม่เสร็จ : There is No Finish Line.

15) เป็นกระบวนการเรียนรู้ + เรียนไปด้วยกัน

ปัญหาของ SEA ไทย (2563)

1) ขาดคนที่รู้/เข้าใจ SEA ..... ทุกภาคส่วน
2) ต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญหลากหลายสาขา
3) ผอ.โครงการ SEA ต้องรู้ลึกรู้กว้าง
4) ขาดหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง
5) ไม่เป็นภาคบังคับ (ไม่ทำก็ได้)
6) ยังไม่รู้ว่าหน่วยงานตนเองต้องทำหรือไม่ ระดับใด
7) แนวทางฯ SEA (สศช.) ยังไม่บอก How To อย่างชัดเจน (ซึ่งไม่น่าเป็นไปได้)
8) ที่ทำอยู่(ทั้งไทย และต่างประเทศ) ส่วนใหญ่เป็น EIA ต่อยอด
   เน้นเพียงศักยภาพและขีดจำกัดของสิ่งแวดล้อม / NR

ปัญหาของ SEA ไทย (2563) (ต่อ)

9) ขาดความเข้าใจของผู้บริหารประเทศต่อความสำคัญและประโยชน์ของ SEA
10) เน้นเศรษฐกิจ มากกว่า SD
11) ขาดงบประมาณ
12) ขาดแรงจูงใจ
13) ขาดข้อมูล, ไม่มีแหล่งรวบรวมข้อมูล , ไม่มี Big Data & AI
14) ขาด scenario ที่เป็น "No Go" scenario

KSF : ผู้บริหารประเทศต้องเปลี่ยน วิธีคิด และต้อง มองระยะยาวแบบ SD

"จะทำ SEA ได้อย่างไร
ในเมื่อยังไม่รู้โครงการอะไรจะมาลงในพื้นที่นั้น"

ข้อคิด:

นิคมอุตสาหกรรมจะสร้างระบบบำบัดน้ำเสียได้อย่างไร
ในเมื่อยังไม่รู้ว่าโรงงานอะไรมาลงในนิคมอุตสาหกรรม

คำตอบ:

- นโยบายนิคมอุตสาหกรรม & การจำกัดประเภทโรงงาน
- SEA ก็เช่นกัน

การใช้ SEA ลดความขัดแย้ง

มุ่งหวังแก้ปัญหาความขัดแย้งในพื้นที่ของ ‘โครงการ’

กับ

การตั้งกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปรองดอง

.....

ยาก....ควรป้องกันก่อนแต่แรก

คานงัด (SEA) Leverage

1. ครม. & นักการเมือง ต้องเข้าใจก่อน
2. Man Money Management (+Materials)
3. องค์กร SEA (Think Tank)

KSF : เวลา ! เวลา ! เวลา !

ข้อเสนอแนะแก่องค์กรราชการ (อรก.)

- ทำให้ อรก. เป็น :
  - จ้างบริษัท/ ผชช. รายบุคคล มาช่วยงานอรก.
  - จ้าง ผชช. ต่างประเทศมาเฉพาะกิจ
  - จ้างเป็นรายปี/รายเดือน ฯลฯ
  - จ้าง ผชช. หลากหลาย ตามสาขา
  - ผู้เชี่ยวชาญ (ลูกจ้างอรก.) หา 2°data และเก็บข้อมูล 1°data แยกตามประเภทงาน & วิเคราะห์เบื้องต้น
  - อรก.บูรณาการ+วิเคราะห์ภาพรวม
  - อรก.พัฒนาเป็น P1, P2, P3
  - สุดท้าย อรก. เป็น ผชช. SEA !
- มี พรบ.โดยเฉพาะใช้บังคับ ?
- หรือเป็นเพียงระเบียบ สนร.?
- ผลบังคับใช้ ?
- บทลงโทษ?
- Interim VS. Future ?

“งานไม่สะดุด ” ด้วยวิธีนี้

- สามารถขจัดปัญหาการสิ้นสุดของสัญญาจ้างบริษัท (หากใช้วิธี จ้างบริษัททำ **SEA** ให้ แบบเดิม ๆ) ได้
- สามารถทำ **Public Consultation** ได้ต่อเนื่อง ซึ่งวิธีจ้างบริษัทฯ ทำเช่นนี้ไม่ได้
- สามารถทำงานทุกด้านได้ต่อเนื่อง ไม่สะดุด ซึ่งการสะดุดของการทำ **SEA** สร้างความเสียหายได้มากมายมหาศาล

สรุป ข้อดี–ข้อเสีย ของการที่หน่วยงานรัฐทำ SEA เอง โดยจ้างบริษัทที่ปรึกษา และ/หรือบุคคลมาช่วยแบบเฉพาะกิจ แทนการจ้างบริษัทที่ปรึกษาทำ SEA ให้

ข้อดี	ข้อเสีย
1. ทำได้ทันที และเร่งงานได้	1. ต้องเป็นธุระคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญเอง
2. เลือกผู้เชี่ยวชาญรายบุคคลได้เอง	2. ยังต้องมีค่าใช้จ่ายจ้างบริษัทที่ปรึกษา และ/หรือผู้เชี่ยวชาญ
3. งานศึกษา, เก็บข้อมูล, ปรึกษาหารือประชาชน ฯลฯ ไม่สะดุด/ชะงัก	3. ต้องมีพื้นที่ทำงานให้ผู้เชี่ยวชาญอยู่ภายในองค์กรบ้าง
4. ไม่เกิดความเสียหายหากการทำ **SEA** ต้องสะดุด (หากใช้วิธีจ้างบริษัทที่ปรึกษาจะมีเงื่อนไขด้านเวลาของสัญญาเป็นตัวปัญหา)	4. บุคลากรเก่งขององค์กรรัฐอาจถูกแย่งตัวไป
5. ได้ประสบการณ์ **SEA** จนองค์กรสามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญได้เอง	
6. งาน **SEA** เป็นงานต่อเนื่อง (ไม่เหมือน **EIA** ที่มีเวลาสิ้นสุด) การที่มีองค์กรเป็นผู้เชี่ยวชาญได้เองจะทำให้งานวางแผนทำได้อย่างมีสัมฤทธิ์ผลและประสิทธิภาพ	
7. ได้ **P1** (**Policy**), **P2** (**Plan**) และ **P3** (**Programme**) ในระยะเวลาสั้นกว่า	
8. งบประมาณยืดหยุ่นได้	
9. ใช้งบประมาณน้อยลงและคุ้มประโยชน์กว่า	

T.Panswad, 2021

อุปสรรคใหญ่ขององค์กร SEA

- ไม่มี **Authority** ในการ **implement**
- หน่วยงาน **Implement** เน้นทำภารกิจของตัวเอง
- งานเอา **SEA** ไปใช้ จึงล่าช้า หรือไม่สำเร็จผล

ทางออก

- หน่วยเหนือต้องเข้าใจ & เอาไปใช้จริง
- ให้ **Man, Money, Management & Material**
- ให้ เวลา

T.Panswad, 2021

"การมีส่วนร่วม กับ ประชานิยม"

นโยบายพรรคการเมือง

☆ บำนาญประชาชน สว. 3,000/คน-เดือน งบ 3.4 แสน ลบ./ปี
☆ ค่าแรงขั้นต่ำ (2563) 425 บาท
☆ จบป.ตรี (2563) เงินเดือน 20,000 บาท
☆ ฯลฯ

- ถ้าให้มีส่วนร่วม โดยลงคะแนนออกเสียง ก็ชนะแน่
- แต่ประเทศอาจเป็น Failed state ลูกหลานเดือดร้อน
- อาร์เจนตินา เวเนซุเอลา แย่ลงมากมาย

Public Participation ใน EIA และ SEA

Stakeholders VS **ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย**

Interested Parties VS **กลุ่มคนผู้สนใจ**

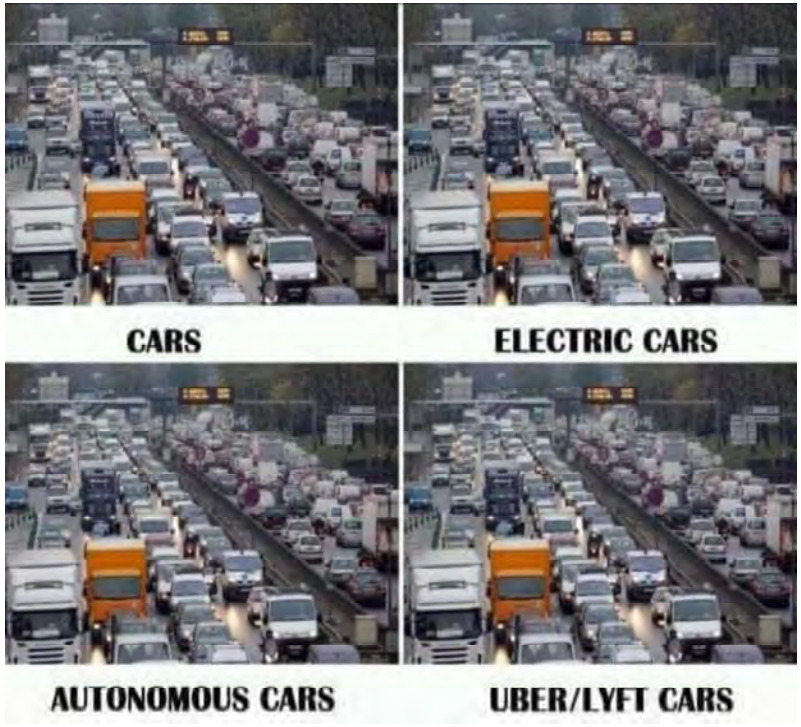
ข้อคิดจากผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศ

- SEA ไม่ใช่งานเน้นเทคนิค
- งาน SEA เป็นภาพกว้าง เป็นระดับยุทธศาสตร์
- ต้องมองไกล + แนวโน้มโลก
- มองแบบบูรณาการ เช่น ไม่ใช่แค่ Benefit & Cost ของโครงการ แค่ต้องมองมิติอื่น ๆ ที่ตามมาด้วย เช่น การศึกษาดีขึ้นเพราะระบบขนส่งดีขึ้น
- อย่าเอา SEA ไปใช้กับ P4 – ประสบการณ์บ่งบอกเช่นนั้น
- เน้น SD ไม่ใช่ Pollution Mitigation
- รัฐควรทำ SEA เอง
- กระบวนการนี้ใช้เวลา เร่งไม่ได้
- หน่วยเหนือต้องเอาด้วย ไม่เช่นนั้น SEA ไม่สำเร็จ
- ใช้ระบบ Dialogue มากกว่าการใช้ Public Hearing

SEA กับเหมืองแร่ โพแทช อุดรฯ

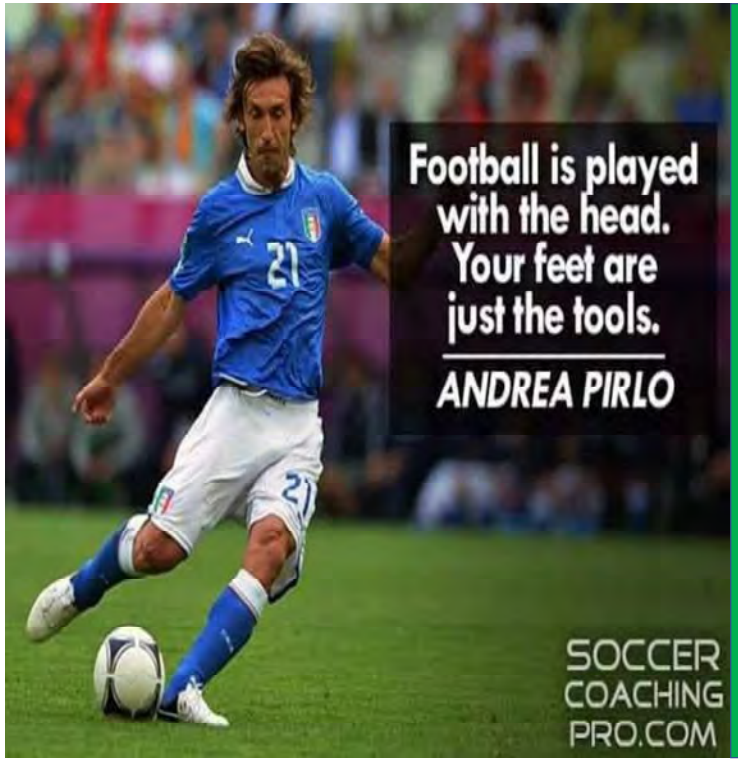

Notre Dame burned and it got so much press and a billion in donations but when the Amazon, one of the most important rainforests in the world, has been burning for 16 days and destroyed it's literally quiet and people don't know about it

@littlewmen

SEA is done with the **Head.**

Process is just the **Tool.**

ร่วมคิด ร่วมสร้าง ร่วมมองไกล ให้รอบด้าน อย่างยั่งยืน

โครงการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)

สำหรับแผนการจัดการแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าดงพญาเย็น – เขาใหญ่
และรอยต่อพื้นที่ลุ่มน้ำ

จัดทำโดย: กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กลุ่มป่าดงพญาเย็น – เขาใหญ่

มรดกโลกทางธรรมชาติ แห่งที่ 2 ของไทย

- ประกาศเมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2548
- **ภายใต้หลักเกณฑ์ข้อ 10**
  เป็นถิ่นที่อยู่อาศัยที่มีความสำคัญสูงสุดสำหรับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในถิ่นกำเนิด ซึ่งรวมไปถึงถิ่นที่อาศัยของชนิดพันธุ์พืช และ/หรือ ชนิดพันธุ์สัตว์ ที่มีคุณค่าโดดเด่นเชิงวิทยาศาสตร์ หรือเชิงอนุรักษ์ระดับโลก
- ครอบคลุมเนื้อที่รวม ประมาณ 3,846,875 ไร่

กลุ่มป่าดงพญาเย็น – เขาใหญ่ (ต่อ)

มรดกโลกทางธรรมชาติ แห่งที่ 2 ของไทย

- พื้นที่อนุรักษ์ 5 แห่ง
  - **อุทยานแห่งชาติ 4 แห่ง**
    อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติทับลาน
    อุทยานแห่งชาติปางสีดา อุทยานแห่งชาติตาพระยา
  - **เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า 1 แห่ง**
    เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่
- ครอบคลุมพื้นที่ 6 จังหวัด 21 อำเภอ 57 ตำบล
  นครราชสีมา สระบุรี นครนายก ปราจีนบุรี
  สระแก้ว และบุรีรัมย์
- ครอบคลุม 4 ลุ่มน้ำ ได้แก่
  มูล บางปะกง โตนเลสาบ และป่าสัก

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

แผนที่แสดงพื้นที่ศึกษาของโครงการฯ

เทียบเนื้อที่แต่ละลุ่มน้ำ
ในกลุ่มป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่

- ลุ่มน้ำมูล 47.51%
- ลุ่มน้ำบางปะกง 46.07%
- ลุ่มน้ำโตนเลสาบ 5.39%
- ลุ่มน้ำป่าสัก 1%

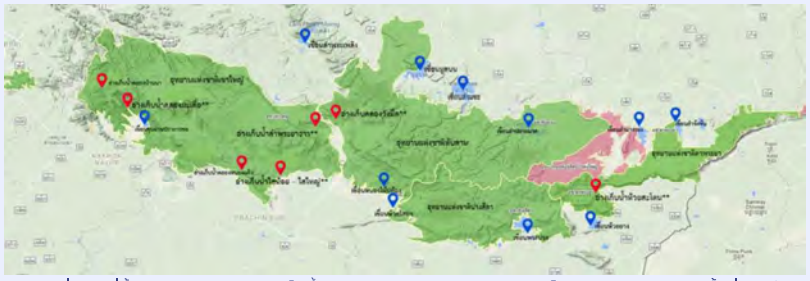
กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

ข้อเสนอโครงการเพื่อพัฒนาแหล่งน้ำ

กรมชลประทาน จัดทำข้อเสนอโครงการเพื่อพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อบรรเทาปัญหาการขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง และปัญหาอุทกภัยในช่วงฤดูฝน

- เขื่อนที่อยู่บริเวณกลุ่มป่า มีจำนวน 11 เขื่อน
- อยู่ระหว่างขออนุญาตดำเนินการ 7 เขื่อน ได้แก่ 1. เขื่อนใสน้อย – ใสใหญ่ 2. เขื่อนคลองวังมืด 3. เขื่อนลำพระยาธาร 4. เขื่อนคลองหนองแก้ว 5. เขื่อนคลองมะเดื่อ 6. เขื่อนคลองบ้านนา 7. เขื่อนห้วยสะโตน

แผนที่แสดงที่ตั้งโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำในแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ และบริเวณพื้นที่ใกล้เคียง

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

มติคณะกรรมการแห่งชาติ ว่าด้วยอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก

ในการประชุมคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก ครั้งที่ 2/2564 โดยรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) เป็นประธาน มีมติมอบหมายให้กรมชลประทาน กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พิจารณาดำเนินการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) สำหรับพื้นที่ลุ่มน้ำและแหล่งมรดกโลก และมอบหมายให้กรมชลประทานศึกษามาตรการบรรเทาผลกระทบจัดทำรายงานติดตามผลกระทบภายหลังจากการสร้างเขื่อนห้วยสโมง และชะลอการดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับแผนการสร้างเขื่อนและอ่างเก็บน้ำในพื้นที่มรดกโลกจนกว่าการประเมิน SEA จะแล้วเสร็จ และได้รับการตรวจสอบจากศูนย์มรดกโลกและ IUCN

" เพื่อป้องกันไม่ให้กลุ่มป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่
สุ่มเสี่ยงต่อการถูกขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลกภาวะอันตราย "

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการประเมิน SEA

ด้านสิ่งแวดล้อม

- สิ่งแวดล้อม
- มรดกโลก
- ป่าไม้/การจัดการลุ่มน้ำ
- อุทกวิทยา
- ธรณีและแผ่นดินไหว
- สัตว์ป่า
- การจัดการอุทยานแห่งชาติ
- ระบบนิเวศทางน้ำ/สัตว์น้ำ
- คุณภาพน้ำ/น้ำใต้ดิน
- การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม
- จัดทำแผนการจัดการทรัพยากร/แผนการจัดการระดับพื้นที่

ด้านเศรษฐกิจ

- การชดเชย
- เศรษฐศาสตร์/เศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม

ด้านสังคม

- โบราณคดี/ประวัติศาสตร์
- การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ
- การมีส่วนร่วม
- การประชาสัมพันธ์
- สังคม/ประชากรศาสตร์
- การท่องเที่ยว

ด้านสหวิทยาการ

- ชลประทาน
- ผังเมือง
- สารสนเทศภูมิศาสตร์
- การใช้ประโยชน์ที่ดินและการเกษตร
- คมนาคม/การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
- กฎหมาย

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

ความท้าทายในการทำ SEA กลุ่มป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่

- ป่าอนุรักษ์ผืนใหญ่ที่มีคุณค่าและความสำคัญ
- ครอบคลุมเนื้อที่ที่ขนาดใหญ่
- ความหลากหลายของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง
- ระยะเวลาดำเนินการ

โอกาสที่เกิดขึ้น

- SEA แรก ของพื้นที่กลุ่มป่าขนาดใหญ่ของไทย
- ความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการพัฒนา
- การพัฒนาองค์ความรู้ ประสบการณ์ และศักยภาพ ของเจ้าหน้าที่/หน่วยงาน

จบการนำเสนอ

จัดทำโดย

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่ง ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580)

กรอบแนวคิดการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่ง

รายงานการสัมมนาเชิงวิชาการ ครั้งที่ ๓
เรื่อง การขับเคลื่อนงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ของประเทศ
ในหัวข้อ "SEA บนเส้นทางความท้าทายใหม่ จากแนวทางสู่การปฏิบัติ"
วันพฤหัสบดีที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ เวลา ๐๘.๓๐ – ๑๒.๓๐ น.
ณ ห้องประชุมราชา ๒ อาคาร ๒ ชั้น ๑๑ โรงแรมปรินซ์ พาเลซ กรุงเทพมหานคร

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. ที่ปรึกษาโครงการฯ

๑.	รศ. ดร.สุระ พัฒนเกียรติ	หัวหน้าโครงการ
๒.	ดร.วิเทศ ศรีเนตร	ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
๓.	ดร.อรันย์ ศรีรัตนา ทาบูกานอน	ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
๔.	ดร.ภัทรา เสมอวงษ์	ผู้เชี่ยวชาญด้านมนุษย์และสังคม
๕.	ผศ. ดร.กฤตณะ พฤกษากร	นักวิจัย
๖.	นายศิรสิทธิ์ วงศ์วาสนา	บุคลากรสนับสนุน
๗.	นายกิจภาณุวัฒร์ ธนธาราศีรี	บุคลากรสนับสนุน
๘.	นายจตุรนต์ คูพัฒนานนท์	บุคลากรสนับสนุน
๙.	นายปฐมพต ฉินสวัสดิ์พันธุ์	บุคลากรสนับสนุน
๑๐.	นางสาวศิริลักษณ์ รัตน์บัวชุม	บุคลากรสนับสนุน
๑๑.	นางสาวธานี แสงอ่อน	บุคลากรสนับสนุน
๑๒.	นางสาวศิรินภา มิ่งส่วน	บุคลากรสนับสนุน

๒. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๑.	นางนภัสชล ทองสมจิตร	ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๒.	ผศ. ดร.เรวดี โรจนกนันท์	กรรมการ
๓.	นางสาววรรณภา คล้ายสวน	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๔.	นางสาวสุภัทรา เชิดชูไชย	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๕.	นายสมบัติ กิจจารุวงษ์	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๖.	นางสาวบุญสิตา กิติคุณ	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๗.	นางสาวอภิญญา นิลยอง	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๘.	นายเทพวฤทธิ์ ทองหอม	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๙.	นางสาวธัญธร โอสถาพันธุ์	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๐.	นายปรมัจฉ์ อรรคบุตร	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๑.	นายนฤเบศ สิงห์คะนัน	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๒.	นายนภดล เลิศวิลัย	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๓.	นางสาวณัฐริกา กงจันทร์	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๔.	นางสาวอารียา อุตขาว	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๕.	นางสาววิสาขา โภชจะโป๊ะ	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๖.	นายบุรินทร์ ชูสุวรรณ	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
๑๗.	นางสาวอาภาภัทร อธิภาคย์	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาเมือง
๑๘.	นางสาวเอมอร พฤกษ์สุริยา	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาเมือง
๑๙.	นางสาวทิพย์ราวรรณ กัลศักดิ์ปภา	กองยุทธศาสตร์และประสานการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน
๒๐.	นางสาวเมฐติญา วงษ์ภักดี	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๓. ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

๑.	นางสุวรรณา จุ่งรุ่งเรือง	คณะอนุกรรมาธิการสิ่งแวดล้อม

๒.	นางอรพินท์ วงศ์ชุมพิศ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมาธิการสิ่งแวดล้อม

๔. วิทยากรและผู้เข้าร่วมการเสวนา

๑.	ศาสตราจารย์ กิตติคุณ ดร.ธงชัย พรรณสวัสดิ์	
๒.	นายสราวุธ ชีวะประเสริฐ	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
๓.	นายสมภพ พัฒนอริยางกูล	สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน
๔.	ดร.รุ่งนภา พัฒนาวิบูลย์	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๕.	นายนคร ศรีมงคล	กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่
๖.	นายศุภกร ภัทรวิเชียร	สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม

๕. หน่วยงานที่จะต้องจัดทำ SEA และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

๑.	นางสาวอาภัสสร สินธัญญาธรรม	สำนักงบประมาณ
๒.	นายอนิวัตร ชูไว	สำนักงบประมาณ
๓.	นายจำนงค์ แจ่มโสภณ	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
๔.	นางสาวรัตติยา ทองสุข	สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก
๕.	นางสาวนันทวัน สุวรรณสถิตย์	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
๖.	นางสาวอัญชลี นาคยา	สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
๗.	นางศิรินภา ศุภนคร	สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม
๘.	นางสุขฤทัย ภคกษมา	สำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ
๙.	นางสาวปาริชาติ อินสว่าง	สำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ
๑๐.	นายอภิชาต ชมบุญ	กรมโยธาธิการและผังเมือง
๑๑.	ดร.รัฐติการ คำบุศย์	กรมโยธาธิการและผังเมือง
๑๒.	นางสาววัณประวีณ์ เกื้อเม่ง	กรมโยธาธิการและผังเมือง
๑๓.	นางสาวณัฐสุดา หินสูงเนิน	สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร
๑๔.	นางคณิตา แสงไทร	สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร
๑๕.	นางสาวธนิตา วิชญานุโรจน์	กรมทางหลวง
๑๖.	นางสาวชนิดาภา วงษ์ประไพ	กรมทางหลวง
๑๗.	ว่าที่ ร.อ. ณัฏฐพร บัวผุด	กรมการขนส่งทางราง

๑๘.	นายกิตติพิชญ์ โอนิกะ	กรมการขนส่งทางราง
๑๙.	นางสาวรงรอง พวงสายใจ	กรมท่าอากาศยาน
๒๐.	นายธนภัทร ขวัญฤดีรัตน์	กรมท่าอากาศยาน
๒๑.	นางสาวจรวยพร ใยแก้ว	กรมเจ้าท่า
๒๒.	นางสาวอาทิตยา ขำเลิศ	การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย
๒๓.	นางสาวชุติมา กัลยาประสิทธิ์	การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย
๒๔.	นางมยุรี ดีรูป	การท่าเรือแห่งประเทศไทย
๒๕.	นางสาวณัฏฐวี รักษาแก้ว	สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน
๒๖.	นางสาวกานต์นลิน ธีรรัตนานนท์	สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน
๒๗.	นางสาวปิยตา วงศ์สารเสริฐ	สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน
๒๘.	นางสาวณัฐชยา นามงาม	สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน
๒๙.	นายภาณุพงศ์ สาธร	สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน
๓๐.	นายบัญชา ทองเป้า	สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน
๓๑.	นายวายุ จินดาพล	สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน
๓๒.	นางสาวกนกอร เจริญศุข	กรมธุรกิจพลังงาน
๓๓.	นางสาวภัทรนัย เกาฎีระ	กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ
๓๔.	นางสาวธนาภา นิลวิเชียร	กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ
๓๕.	นางมัณลิกา สมพรานนท์	กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน
๓๖.	นางสาวปรางมาศ สอนง่าย	กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน
๓๗.	นางสาวภัทรวรรณ คงใหญ่	กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน
๓๘.	นายเสกสรรค์ หอมนวล	กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน
๓๙.	นายนุชิต ศิริทองคำ	กรมทรัพยากรธรณี
๔๐.	นางสาวดรุณี เจนใจ	กรมทรัพยากรธรณี
๔๑.	นางสาวปรารถนา มีสินเจริญ	กรมป่าไม้
๔๒.	นายปราโมท จงกลวานิชสุข	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๔๓.	นางสุนีย์ ศักดิ์เสือ	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๔๔.	นายคมกริช เศรษบุบผา	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

๔๕.	นายจีรวัฒน์ ใจศีลธรรม	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๔๖.	นางสาวณัฐธยาน์ ศรีบุญเรือง	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๔๗.	นางสาวศิริพรรณ อุ่นอินทร์	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๔๘.	นางสาวศศิพัทน์ สุวรรณมีระ	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๔๙.	นายณรงค์ คูณขุนทด	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๕๐.	นางสาวชุติมา กลางนุรักษ์	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๕๑.	นางสาววินันท์ดา หิมะมาน	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๕๒.	นางสาวณิชรัตน์ ดาวเรือง	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๕๓.	นางสาวจารุวรรณ จิตจักร์	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๕๔.	นางสาวจิดาภา โนรีเวช	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๕๕.	นายเสกสรร ไกรทองสุข	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๕๖.	นายสุกันฑ์ พึ่งกุล	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๕๗.	นางสาววิภาวี วรรณสถิตย์	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๕๘.	นางสาวภาณุมาศ ลาดปาละ	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๕๙.	นางสาวทิพย์ลดา ทองตะเภา	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๖๐.	นางสาวอรพรรณ จันทร์แก้ว	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๖๑.	นายกิตติณัฐ โสภา	กรมโรงงานอุตสาหกรรม
๖๒.	นายกิตติพันธุ์ เทพารักษ์ษณากร	กรมโรงงานอุตสาหกรรม
๖๓.	นางสาวรัชนา นำนาผล	การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
๖๔.	นางสาวสุภัทรา แย้มสรวล	การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
๖๕.	นางสาวชนิดาภา ราชนิยม	สำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร
๖๖.	นายนัฐพล ศิริหล้า	กรมอนามัย
๖๗.	นายชัยพร ชุติศิลป์	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
๖๘.	นางสาวณัฐสุรีย์ อนุศาสนัน	สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๖๙.	นางสาวอัจฉริยา บ่อแร่	สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๗๐.	นางสาวพรพิรินทร์ อินโส	สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๗๑.	นายพงษ์ศักดิ์ ชูชื่นกลิ่น	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๗๒.	นางสาวทรายวลัย ใจมั่น	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๗๓.	นางสาวภัสสร สวาทะสุข	สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
๗๔.	นายณัฏฐพันธ์ บางปา	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

๖. ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม

๑.	นายศิวกร อนันตศานต์	สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย
๒.	นางสาวธนิรัตน์ ธนวัฒน์	มูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย
๓.	นางสาวศิริลักษณ์ แสวงผล	สำนักเครือข่ายการมีส่วนร่วมสาธารณะ
๔.	นางสาวคิม ไชยสุขประเสริฐ	สำนักเครือข่ายการมีส่วนร่วมสาธารณะ
๕.	นางสาวณฐินี ศรีเนตร	บริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด
๖.	นางสาวเจนเนตร เมธาวี	บริษัท วีรุ่งเรือง จำกัด
๗.	นายนราดล ตันจารุพันธ์	บริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน)
๘.	นายชนะภัย พุ่มกุมาร	บริษัท ทีพีไอ โพลีน เพาเวอร์ จำกัด (มหาชน)
๙.	นายนพสิทธิ์ วิมลพุฒิศักดิ์	บริษัท. เอ็นทีกรุ๊ป จำกัด
๑๐.	นายวิชัย จิรนันทไพสิฐ	SV City Co.,Ltd
๑๑.	นายสุวิทย์ เลิศพิบูลย์	บริษัท เอส.ที ซัพพลาย จำกัด
๑๒.	นางสาวรุ่งทิพย์ นีรชรานุสรณ์	บริษัท สมสยาม จำกัด
๑๓.	นางสาวศุภากร มีบุญธรรม	-
๑๔.	นางสาวศรสวรรค์ พวงเพ็ชร	-
๑๕.	นางสาวกุลธิดาณัฐ เกษมปุระ	-
๑๖.	ดร.สุชาดา ขำวรพันธุ์	-
๑๗.	Hong Anh T.Nguyen	-
๑๘.	นายศิรทัศน์ ประดิษฐ์	-
๑๙.	นายจิรยุทธ สมสงวน	-

๗. สถาบันการศึกษาและบริษัทที่ปรึกษา

๑.	นางสาวโสภา ชินเวชกิจวานิชย์	คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
๒.	นางสาวญาณินทร์ คงเดชา	มหาวิทยาลัยมหิดล
๓.	นางสาวปัฐมาภรณ์ ใสทา	มหาวิทยาลัยมหิดล
๔.	นางสาวพชรวรรณ หนูบ้านยาง	มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
๕.	นายอรรถพล คำเสนาะ	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
๖.	นายจตุพร สิริบรรณไพศาล	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
๗.	นางสาวขนิษฐา ทักษิณ	บริษัท คอนซัลแทนท์ ออฟ เทคโนโลยี จำกัด
๘.	นายจักรพงษ์ เกเย็น	บริษัท ทีแอลที คอนซัลแตนส์ จำกัด
๙.	นางสาววิรดา เมืองเงิน	บริษัท ทีม คอนซัลติ้ง เอนจิเนียริ่ง แอนด์ แมเนจเมนท์ จำกัด (มหาชน)
๑๐.	นายรชานนท์ ไชยอุปละ	บริษัท อินเตอร์เนชั่นแนลเอ็นไวรอนเม็นทอล แมนเนจเม็นท์ จำกัด

นางนภัสชล ทองสมจิตร ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ: กล่าวเปิดการสัมมนาวิชาการ พร้อมชี้แจงความเป็นมาของการขับเคลื่อน SEA ของประเทศไทยที่ผ่านมา ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๔) ซึ่งมีความก้าวหน้าและได้รับการผลักดันจนเห็นเป็นรูปธรรมมากในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕) ที่ได้กำหนดประเด็นการพัฒนา SEA มาเป็นเครื่องมือนำเสนอทางเลือกในการตัดสินใจ ในระดับแผนและแผนงาน นอกจากนี้ โดยมีการผลักดันให้มีการพัฒนาระบบ SEA อย่างเหมาะสมและรวดเร็วมากขึ้น ให้ดำเนินการขับเคลื่อน SEA ให้เป็นที่ยอมรับและถูกใช้เป็นกรอบในการวางแผนพัฒนาประเทศอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งที่ผ่านมา สศช. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการขับเคลื่อน SEA มาอย่างต่อเนื่อง สรุปโดยสังเขป (๑) การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผน ผ่านการฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA ทั้งในระดับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ผู้บริหารระดับกลาง และผู้บริหารระดับสูง (๒) การจัดทำแนวทาง SEA เพื่อให้หน่วยงานต่างๆ ใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำ SEA ที่สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทย เป็นเครื่องมือในการจัดทำแผน เพื่อให้เกิดการสร้างทางเลือกร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้เสีย และกำหนดมาตรการรองรับจากผลกระทบที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบด้าน (๓) การสร้างองค์ความรู้ความเข้าใจและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เรื่อง SEA ผ่านการจัดสัมมนาและระดมความคิดเห็นในเวทีต่าง ๆ (๔) การจัดทำโครงการนำร่อง SEA กับการพัฒนาเชิงพื้นที่ในจังหวัดระยอง และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว (SEZ) โดยบูรณาการผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ทุกภาคส่วน (๕) การพัฒนาระบบข้อมูลเพื่อสนับสนุนการเผยแพร่ข้อมูล SEA ของประเทศ ในเว็บไซต์ของ สศช. การผลิตวีดิทัศน์ และ (๖) การยกร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. .... เพื่อรองรับการขับเคลื่อน SEA ไปสู่การปฏิบัติ ขณะนี้อยู่ระหว่างนำเสนอ

ต่อคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนพิจารณา ในเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งจะได้มีการออกประกาศรายชื่อของแผนที่ต้องจัดทำ SEA ได้ประมาณต้น พ.ศ. ๒๕๖๗

จากนั้น ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดการสัมมนาเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันในการจัดทำแผนพัฒนาด้วยกระบวนการ SEA อย่างถูกต้อง โดยผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์จริงของหน่วยงานที่เคยจัดทำ SEA รวมทั้งเพื่อทราบถึงประเด็นการจัดทำ SEA กับแผนของหน่วยงานที่กำลังพิจารณาจะนำ SEA ไปประยุกต์ใช้กับการวางแผนในระยะต่อไป และรับทราบความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้เสียและหน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปปรับปรุง พัฒนา และต่อยอดการขับเคลื่อนงาน SEA ของประเทศต่อไป เพื่อให้มีการประยุกต์ใช้ SEA กับการจัดทำแผนอย่างเป็นรูปธรรมและนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

ดร.สุระ พัฒนเกียรติ คณบดีคณะสิ่งแวดล้อม: นำเสนอเรื่องการขับเคลื่อน SEA ในปีงบประมาณ ๒๕๖๔ ได้แก่ (๑) การสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับ SEA แก่สาธารณชนอย่างต่อเนื่อง โดยการสื่อสารไปยังภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทุกภาคส่วนมีความสำคัญที่ต้องรับรู้ถึงความหมายและความสำคัญของ SEA ซึ่งขณะนี้กำลังมีการจัดทำวีดิทัศน์ และเว็บไซต์ (๒) การพัฒนาแนวทาง SEA ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของประเทศ ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญจากประเทศไทยและต่างประเทศ พร้อมทั้งการจัดทำ SEA โครงการนำร่องในจังหวัดระยอง นำไปสู่การปรับปรุงแนวทาง SEA และได้มีการจัดทำ SEA นำร่องในพื้นที่ SEZ สระแก้ว พร้อมทั้งการจัดทำคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ (๓) การพัฒนาศักยภาพบุคลากร ผ่านการจัดฝึกอบรมทางวิชาการ และ (๔) การพัฒนากลไกการขับเคลื่อน SEA เพื่อสนับสนุนหน่วยงานเจ้าของแผน

๑. การบรรยายพิเศษ

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ธงชัย ผู้ทรงคุณวุฒิจากภาควิชาวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย: บรรยายพิเศษ เรื่อง ความเข้าใจพื้นฐานของ SEA ในบริบทโลกและไทย เพื่อความเข้าใจต่อแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับ SEA แก่ผู้เข้าร่วมประชุม โดยการพัฒนาในอดีตมุ่งเน้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจในเวลาต่อมาก่อให้เกิดปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อมตามมา นำไปสู่การแก้ไขปัญหาโดย EIA อย่างไรก็ตามมีความจำเป็นที่ต้องพัฒนาแนวคิดการป้องกันปัญหาตั้งแต่ต้นทาง นโยบายภาพใหญ่ ได้แก่ การพัฒนาเป็นแนวคิดในการจัดทำ SEA ซึ่งเป็นเครื่องมือใหม่ที่ไม่ใช่การประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของโครงการหนึ่งอีกต่อไป แต่จะเป็นการมองไปในอนาคต ต้นทาง ก่อนที่จะมีการพัฒนาโครงการหนึ่งใดขึ้นมาในพื้นที่ โดยจะต้องศึกษาไว้ล่วงหน้าไปที่ศักยภาพและขีดจำกัดของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ ว่าพื้นที่นั้นควรใช้ทำอะไร อะไรที่ทำได้ อะไรที่ไม่ควรทำหรือทำไม่ได้ ผ่านกระบวนการการปรึกษาหารือกันในหมู่ภาคีที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับประเทศและในระดับพื้นที่นั้น ๆ โดยไม่ได้เน้นเฉพาะด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพแต่รวมถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยการจัดทำ SEA เป็นการบูรณาการแบบ Triple Bottom Line (TBL) ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) โดยกรอบแนวคิดในการจัดทำ SEA ประกอบด้วย ๔ ระดับ คือ Policy (P1) Plan (P2) Programme (P3) และ Project (P4/ ระดับ EIA) โดยแบ่งออกได้เป็นการจัดทำ SEA เชิงพื้นที่ (Area-Based) เชิงสาขา (Sector-Based) และเชิงประเด็น (Issue-Based) อย่างไรก็ตาม EIA และ SEA มีขอบเขตของงานที่แตกต่างกันในเชิงของรายละเอียดภาพกว้าง ไม่ใช่การนำ EIA มาต่อยอด หรือมุมมองทางเทคนิค แต่เป็นงานนโยบายมุมมองของผู้บริหาร ดังนั้น โดยผู้เชี่ยวชาญ SEA ควรมีความเชี่ยวชาญที่หลากหลายทั้งสาม

จากนั้น นำเสนอกรอบความคิดของ SEA ในเทคนิคพิจารณ์เรื่อง SEA ในไทย โดยอ้างอิงถึงการนำเสนอเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๐ สะท้อนว่ากรอบแนวคิด SEAF (Framework) มีการเปลี่ยนแปลง พร้อมอธิบายถึงแผนผังในการจัดทำนโยบาย แผน แผนงาน ซึ่งในอดีต สผ. คือผู้รับผิดชอบหลักในการจัดทำ SEA แต่ในปัจจุบัน คือ สศช. เนื่องจากเป็นเรื่องของการพัฒนา โดยมีการให้ข้อคิดเห็นว่าไม่ควรทำ SEA ให้เป็นเรื่องไกลตัว มีความยากเกินไป โดย SEA เป็นเครื่องมือช่วยตัดสินใจตั้งแต่ต้นทางในการมองไปในอนาคต บนหลักการป้องกันไว้ก่อนเพื่อการป้องกันที่ยั่งยืน แต่ไม่ใช่คำตอบของปัญหา ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับว่าผู้บริหารจะเลือกทางเดินใดในการพัฒนา ดังนั้น SEA จึงต้องมีความยืดหยุ่นไม่ตายตัว เพื่อสร้างการยอมรับ ลดความขัดแย้ง สร้างการมีส่วนร่วมอย่างมีความรู้ มีความหมาย ด้วยจตุภาคี (หน่วยงานราชการ สถาบันวิชาการ ภาคประชาชน และภาคเอกชน) ซึ่งจะช่วยลดค่าใช้จ่ายของงบประมาณในภาพรวม นำไปสู่ประโยชน์ร่วมกัน

อย่างไรก็ตาม ปัญหาของ SEA ของประเทศไทย คือ การขาดผู้มีความรู้ ผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานผู้รับผิดชอบโดยตรง การบังคับใช้ SEA ความไม่เข้าใจต่อ SEA ของหน่วยงานปฏิบัติการ แนวทาง SEA ที่ยังไม่ชัดเจน รวมถึงความแตกต่างของ SEA เชิงพื้นที่ และรายสาขา ซึ่งมีแนวทางในบางเรื่องที่แตกต่างกัน งบประมาณ ความไม่พร้อมของข้อมูลขนาดใหญ่ ปัญญาประดิษฐ์ (Big Data, AI) รวมถึงนโยบายทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจนในภาพใหญ่ของพื้นที่ เพื่อให้การจัดทำ SEA สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ สำหรับประเด็นการมีส่วนร่วมนั้น SEA ควรให้ความสำคัญทั้งผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) และกลุ่มผู้สนใจ (Interested Parties) ทั้งนี้ การนำเสนอข้อมูลข่าวสารโดยอิทธิพลของสื่อมีผลต่อการรับรู้ ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนต่อ SEA

๒. การเสวนา เรื่อง ประสบการณ์และความท้าทายในการจัดทำแผนพัฒนาด้วยกระบวนการ SEA

๒.๑ สรุปประเด็นความสำคัญของการใช้ SEA กับการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ในแผนพัฒนาของหน่วยงานสาขาต่าง ๆ

๑) นายสราวุธ ชีวะประเสริฐ รองเลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

๑.๑) ภาพรวมการดำเนินงานของ สทนช. คือ เพื่อความมั่นคงของน้ำ (เป้าหมายที่ ๖ น้ำสะอาดและการสุขาภิบาล) โดยมีประเด็นสำคัญ คือ น้ำเพื่อการผลิต (โดยพิจารณาความคุ้มทุน การบริหารจัดการที่สอดคล้องกับความต้องการน้ำ) การป้องกันน้ำท่วม การอนุรักษ์แหล่งน้ำธรรมชาติ (พิจารณาคุณภาพของน้ำ ความหลายหลายทางชีวภาพ และการใช้ประโยชน์ของประชาชน)

๑.๒) ประเด็นน้ำท่วมและการพัฒนาที่ยั่งยืน ต้องมุ่งเน้นที่การป้องกัน (Prevention) มากกว่าการปกป้อง (Protection)

๑.๓) ต้องมีความมั่นคงทางทรัพยากรน้ำในการผลิตและการใช้อย่างสมดุล

๒) นายสมภพ พัฒนอริยางกูล ผู้ช่วยปลัดกระทรวงพลังงาน

๒.๑) หน่วยงานให้ความสำคัญแก่เป้าหมายที่ ๗ พลังงานสะอาดที่เข้าถึงได้ โดยมีความพยายามในการขยายขอบเขตในการเข้าถึงพลังงานที่ทันสมัย พลังงานทดแทน และการอนุรักษ์พลังงาน ซึ่งเป็นมิติหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืน

๒.๒) กระทรวงพลังงานนำเป้าหมายนี้มาจัดทำแผนในการพัฒนาด้านพลังงานที่สอดคล้องกับแผนและทิศทางในปัจจุบันของประเทศไทย มุ่งสู่พลังงานสะอาด การใช้ยานยนตร์ไฟฟ้า รวมถึงการให้

คำมั่นในการลดการปล่อยคาร์บอน (Carbon Emission) และการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero)

๒.๓) เป้าหมายของกระทรวงพลังงานเป็นการวางแผนในระยะยาว ๒๐ ปี ในการกำหนดทิศทางการพัฒนา โดยให้ความสำคัญแก่การเข้าถึงพลังงานอย่างทั่วถึง พลังงานทดแทน การอนุรักษ์พลังงาน รวมถึงการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของประเทศไทย

๓) ดร. รุ่งนภา พัฒนวิบูลย์ รองอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

๓.๑) ภารกิจสำคัญของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช คือ การดูแลพื้นที่ผืนป่าอนุรักษ์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับเป้าหมายที่ ๑ ขจัดความยากจน เป้าหมายที่ ๒ ขจัดความหิวโหย และเป้าหมายที่ ๑๗ ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ร่วมกับภาคภายในประเทศและระหว่างประเทศ ซึ่งภารกิจหลักของหน่วยงานรวมถึง เป้าหมายที่ ๑๕ ระบบนิเวศบนบก โดยการดูแลรักษาป่า การอนุรักษ์ อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (Convention on Biological Diversity) และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change)

๓.๒) ยกตัวอย่าง โครงการ SEA สำหรับแผนการจัดการแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าดงพญาเย็น - เขาใหญ่ และรอยต่อพื้นที่ลุ่มน้ำ ซึ่งถือเป็นพื้นที่มรดกโลกทางธรรมชาติแห่งที่ ๒ ของประเทศไทย โดยมีกิจกรรมหลายหลายในบริเวณนี้ จึงต้องมีการวางแผนและปฏิบัติให้สอดคล้องกับแผนความยั่งยืน

๓.๓) คณะกรรมการมรดกโลกได้สนับสนุนการจัดทำ SEA ในพื้นที่ จึงต้องมีการพิจารณาหลายศาสตร์ ทั้งด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสหวิทยาการ และสาขาเฉพาะ ในการดูแลพื้นที่อนุรักษ์เนื่องจากเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่

๓.๔) พื้นที่การอนุรักษ์เหล่านี้ถือเป็นฐานทรัพยากรในการพัฒนาหลายรูปแบบที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เช่น ป่าไม้ซึ่งต้องทำให้เกิดความสมดุลระหว่างการปล่อยและดูดกลับก๊าซเรือนกระจก ความสำคัญของพื้นที่ในระดับนานาชาติ และภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สร้างเศรษฐกิจให้ภาคส่วนต่าง ๆ เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า (Habitat) เป็นต้น ดังนั้น การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรจากผืนป่านี้จึงครอบคลุมหลายด้าน

๓.๕) การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการมองในหลายระดับ เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุล รวมถึงเป้าหมายที่ ๑๒ การผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน เพื่อให้เกิดความสมดุลในการใช้ทรัพยากรและการปกป้องดูและรักษา

๓.๖) การบูรณาการแผน การประสานงานระหว่างหน่วยงานและกิจกรรมต่าง ๆ มีความสำคัญต่อการจัดทำแผนขนาดใหญ่ร่วมกัน ในการประเมินขีดความสามารถในการรองรับ (Carrying Capacity) และข้อจำกัดของพื้นที่

๔) นายศุภกร ภัทรวิเชียร รักษาการผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน กระทรวงคมนาคม

๔.๑) นำเสนอกรอบแนวคิดยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่ง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ประกอบด้วย ๔ มิติการพัฒนาคมนาคมขนส่งที่ยั่งยืน ได้แก่ (๑) การขนส่งที่มี

ประสิทธิภาพ ซึ่งมีเป้าหมายให้ประชาชน ผู้โดยสาร ได้รับความสะดวก ความปลอดภัย ความตรงเวลา ราคาที่สมเหตุสมผล (๒) ขนส่งที่ปลอดภัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ระบบรางด้วยระบบไฟฟ้า เป็นต้น (๓) การขนส่งที่เข้าถึงได้อย่างเสมอภาคและเท่าเทียม เพื่อการใช้ขนส่งสาธารณที่สะดวกและปลอดภัย และ (๔) นวัตกรรมและการจัดการ ด้วยการเชื่อมโยงของข้อมูลขนาดใหญ่ การประมวลผลอย่างรวดเร็ว และการติดตามข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน

๔.๒) ที่ผ่านมาการจัดทำโครงการต่าง ๆ ของกระทรวงคมนาคมนั้นต้องทำ EIA แต่บางโครงการยังเกิดปัญหาในภายหลัง ดังนั้น จึงควรให้ผู้มีส่วนได้เสียที่แท้จริงเข้ามามีส่วนร่วมอย่างครอบคลุมตั้งแต่เริ่มต้น

๔.๓) มีความเห็นว่าการเสวนา (Dialogue) น่าจะดีกว่า ประชาพิจารณ์ (Public Hearing)

๔.๔) SEA ต้องเป็นการบูรณาการโดยการมองรอบด้านระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อการมองโครงการอย่างรอบด้าน มีข้อสังเกตว่าหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักควรเป็นเจ้าของโครงการหรือหน่วยงานกลางที่ได้รับการยอมรับมากกว่า เช่น สศช. สผ. กรมโยธาธิการและผังเมือง เป็นต้น

๕) นายนคร ศรีมงคล ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

๕.๑) แผนพัฒนาของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (กพร.) มีเรื่องเหมืองแร่เป็นพื้นฐานของทุกอย่าง และโยงถึง SDGs ได้ทุกตัว โดยมีเป้าหมายที่เกี่ยวข้องชัดเจนคือ เป้าหมายที่ ๑ ขจัดความยากจน เป้าหมายที่ ๘ งานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ และเป้าหมายที่ ๙ โครงสร้างพื้นฐาน นวัตกรรมและอุตสาหกรรม ตัวอย่างเช่น ภาวะสงครามนอกจากก่อให้เกิดความยากจนแล้ว ยังทำให้เกิดการขาดแคลนในการนำเข้าปุ๋ยซึ่งต้องนำเข้าจากต่างประเทศ รวมถึง ปริมาณหินก่อสร้างบริเวณ EEC ซึ่งต้องมีการหาแหล่งหินใหม่ ไม่เช่นนั้นจะส่งผลต่อการก่อสร้าง เป็นต้น

๕.๒) แผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) มีเป้าหมายเพื่ออุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและอย่างยั่งยืน โดยมีการประยุกต์ใช้ SEA ในการจัดทำแผนแม่บทฯ

๕.๓) การพัฒนาอย่างยั่งยืน มีลักษณะสำคัญคือการบริหารจัดการด้วยเป้าหมายร่วมกัน

๒.๒ สรุปประเด็นบทบาทของกระบวนการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผน และการพัฒนา

๑) นายสราวุธ ชีวะประเสริฐ รองเลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

๑.๑) สทนช. ให้ความสนใจในกระบวนการมีส่วนร่วมเสมอมา ในอดีตการมีส่วนร่วมนั้นอยู่ในระดับการรับรู้ ปัจจุบันคือการมีส่วนร่วมในการวางแผนงานระดับหนึ่ง ในการบริหารจัดการโครงการชลประทานต่าง ๆ

๑.๒) มีการเริ่มการมีส่วนร่วมในระดับภาพใหญ่ พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้มีการระบุให้ภาคส่วนเข้ามาแสดงความคิดเห็นต่อการจัดการน้ำในภาพรวม การพัฒนาในภาพรวม และเรื่องสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในอนาคต คือการจัดสรรและการใช้น้ำ โดยกลุ่มต่าง ๆ ในพื้นที่ต้องพูดคุยกันตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผน การจัดการ ซึ่งผู้ใช้น้ำมีสิทธิ์และอำนาจในการจัดการน้ำด้วยตนเองระดับหนึ่ง โดย สทนช. เริ่มถอยออกมาเป็นพี่เลี้ยง ทั้งนี้ ทุกคนควรแสดงความคิดเห็นต่อวิธีการจัดการและการจัดสรรแหล่งน้ำขนาดใหญ่

ร่วมกันในภาพรวม ทั้งในรายสาขา และเชิงพื้นที่ โดยต้องมีการพูดคุยกันก่อนที่ปัญหาจะเกิด เมื่อเกิดปัญหาจะเป็นการยากในการพูดคุย

๑.๓) สำหรับโครงการขนาดเล็ก เช่น ลุ่มน้ำสาขา เป็นต้น สิ่งที่ต้องพัฒนาคือ การปฏิรูปเป็นภาคีทำงานร่วมกัน การจัดการร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกลุ่มต่าง ๆ ในพื้นที่ โดย สทนช. เป็นพี่เลี้ยง

๑.๔) โครงการในภาคตะวันออกนั้นเคยแก้ปัญหาด้วยข้อตกลงชั่วคราว ขณะนี้ยังไม่มีข้อตกลงถาวร แม้จะมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑

๒) นายศุภกร ภัทรวิเชียร รักษาการผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน กระทรวงคมนาคม

๒.๑) หลายโครงการเมื่อดำเนินการไปแล้วพบอุปสรรค จึงต้องใช้งบประมาณในการบรรเทาหรือแก้ปัญหา

๒.๒) โครงการของกระทรวงคมนาคมส่วนใหญ่แล้วจะต้องทำ EIA โดยมีขั้นตอนการรับฟังความคิดเห็น แต่ต้องมีการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย การบริหารความขัดแย้งถือเป็นหัวใจสำคัญ แม้จะมีเพียงหนึ่งเสียงคัดค้าน โครงการนั้นจะดำเนินการต่อไปได้อย่างลำบาก หรือต้องใช้เวลาในการเจรจาไกล่เกลี่ยและควรมีผู้เชี่ยวชาญในการจัดการปัญหา

๒.๓) ชี้ให้เห็นถึงความท้าทาย รายละเอียดที่ต้องใส่ใจในกระบวนการมีส่วนร่วม ข้อมูลที่นำเสนอต้องตรงไปตรงมา ไม่ปิดบังผลกระทบ เพื่อความไว้วางใจ ซึ่งโครงการต่าง ๆ มีทั้งข้อดีและข้อเสีย แต่จะมีมาตรการในการเยียวยาอย่างไร ประชาชนรับได้หรือไม่ ควรมีการพูดคุยหลายรอบ เปิดโอกาสในการแสดงความคิดเห็น ไม่ปิดกั้นการแสดงความคิดเห็น

๒.๔) หากมีเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการป้องกันมลพิษเพื่อไม่ให้แพร่ไปสู่ชุมชน จะทำให้โครงการลักษณะนี้ดำเนินการต่อได้ โดยคำนึงถึงความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๓) นายสมภพ พัฒนอริยางกูล ผู้ช่วยปลัดกระทรวงพลังงาน

๓.๑) การกำหนดนโยบายนั้นมีหลายระดับ และควรสอดคล้องกับเป้าหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

๓.๒) กรณีตัวอย่างของกระบวนการมีส่วนร่วมในระดับนโยบาย ในเรื่องของทิศทางเทคโนโลยี มีแนวโน้มแบบกระจายศูนย์ นำไปสู่รูปแบบการพัฒนาที่ต่างไป เช่น ขนาดของการผลิตพลังงานให้กระจายลงไปในระดับพื้นที่ โครงการขนาดเล็กระดับชุมชน เป็นต้น ในอนาคตหวังว่าจะมีโครงข่ายพลังงานขนาดเล็กซึ่งทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น โรงงานไฟฟ้าขนาดเล็กเพื่อเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการผลิตไฟฟ้า ตามศักยภาพของชุมชน และเพื่อให้ประชาชนตระหนักว่าพลังงานมีที่มาและความสำคัญอย่างไร

๓.๓) ทิศทางของเทคโนโลยีและการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้นประชาชนสามารถมีส่วนร่วมมากขึ้นจากเดิมเป็นเพียงการให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ สู่ทิศทางในอนาคตเป็นการมีส่วนร่วมในระดับการบริหารจัดการพลังงาน การผลิตพลังงานในด้านต่าง ๆ

๔) ดร. รุ่งนภา พัฒนวิบูลย์ รองอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

๔.๑) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้ความสำคัญแก่กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย โดยหากข้อมูลของหน่วยงานขัดกับข้อมูลของนักวิชาการจะมีปัญหา

๔.๒) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช มองว่า SEA เป็นเรื่องใหม่ ควรมีการมีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้นวางแผน ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมวางแผน รับฟังความคิดเห็นหลายช่องทาง และมีการทำงานร่วมกันระหว่างกระทรวงต่าง ๆ ในการร่วมกันคิดในการจัดทำแผน ซึ่ง SEA เป็นความหวังของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ในการส่งเสริมการพัฒนาสู่ความสมดุล และทำงานร่วมกับกระทรวงอื่น ๆ

๔.๓) การบริหารจัดการป่า มีคณะกรรมการที่ปรึกษาพื้นที่คุ้มครอง (Protected Area Committee) จากหลายภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม

๔.๔) ในการอนุรักษ์พื้นที่ดงพญาเย็น - เขาใหญ่ ซึ่งมีทั้งพื้นที่ป่า พื้นที่กันชน (Buffer Zone) และชุมชน ต้องมีกฎหมาย แนวทางส่งเสริมการอยู่อาศัยภายใต้กฎเกณฑ์อนุรักษ์คุ้มครองในการดำเนินการที่เกี่ยวกับป่า ให้สามารถใช้ประโยชน์และอยู่อาศัยในป่าได้ ซึ่งเป็นเรื่องที่ได้รับความสนใจจากทั้งชุมชนโดยรอบ ประชาชนภายนอก และประชาคมโลก

๕) นายนคร ศรีมงคล ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

๕.๑) การมีส่วนร่วมเป็นทิศทางแนวโน้มของโลก ไม่ใช่เพียงแค่ประเทศไทย โดย กพร. เป็นผู้แทนอุตสาหกรรมแร่ของประเทศไทย ในการประชุมสุดยอดอาเซียน (ASEAN Summit) Working Group การเสนอโครงการต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากร ซึ่งต้องการกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ไม่ใช่แค่ประชาชน แต่รวมถึงเอกชน ภาครัฐ สถานบันการศึกษา

๕.๒) พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ สร้างกลไกการมีส่วนร่วมที่ชัดเจนขึ้น พร้อมการนำกระบวนการมีส่วนร่วมมาใช้ในการจัดทำแผน โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการแร่แห่งชาติเพิ่มเติม โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน พร้อมแต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อการขับเคลื่อน รวมถึงอนุกรรมการด้านการมีส่วนร่วม โดยได้กำหนด หลักเกณฑ์การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแร่ โดย กพร. เป็นเพียงเลขานุการ ดังนั้น ทุกอย่างจะดำเนินการตามความเห็นร่วมกันของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย

๕.๓) ในการจัดทำแผนที่เกี่ยวกับแร่ ต้องมีการเปิดเผยข้อมูลแก่สาธารณะ มีการเชิญกลุ่มผู้เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย กลุ่มที่มีข้อวิตกกังวล และกลุ่มการศึกษาวิชาการ พร้อมทั้งจัดทำ Focus Group โดยเลือกประเด็นสำคัญจาก Technical Meeting นำมาจัดทำ Public Hearing

๒.๓ สรุปประเด็นความคิดเห็นต่อร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ และ โอกาสของ SEA ในการทำให้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนบรรลุผล

๑) นายสราวุธ ชีวะประเสริฐ รองเลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

๑.๑) สทนช. คิดว่า ด้านสิ่งแวดล้อมใน SEA ไม่ได้หมายถึงสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ แต่เป็นสภาวะแวดล้อมในการจัดการน้ำ

๑.๒) ในการจัดทำ SEA ลุ่มน้ำที่ผ่านมา เนื่องจากไม่มีข้อเสนอใหม่ ๆ หรือความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ จึงไม่มีข้อปฏิเสธ ทางเลือกการพัฒนาที่นำเสนอมีความเหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่สามารถทำได้

๑.๓) ปัญหา คือ ไม่มีทิศทางกรอบใหญ่ในระดับภูมิภาค หรือระดับประเทศมาเป็นจุดเริ่มต้น ซึ่งเรื่องน้ำ ไม่ใช่ผลลัพธ์ของการพัฒนา แต่ผลลัพธ์คือการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เรื่องน้ำเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินงานในการให้เกิดการสนับสนุนผลลัพธ์ แต่ภาพทิศทางการพัฒนายังไม่ชัดเจนว่าน้ำสามารถสนับสนุนได้อย่างไร นอกจากนี้มีความต้องการน้ำสูงกว่าปริมาณที่มีเสมอ ประโยชน์ในการทำ SEA จึงคำนึงถึงความเป็นไปได้ เน้นที่การป้องกันไม่ใช่การปกป้อง ซึ่งทางเลือกการพัฒนาอาจจะเป็นการผสมผสานระหว่างการพัฒนาทางอุตสาหกรรมและภาคการเกษตร ถ้าเน้นแต่ภาคการเกษตรอาจจะมีปัญหาความไม่คุ้มทุนของต้นทุน ดังนั้น การนำ SEA ไปใช้ในการพัฒนาต้องมีการเปรียบเทียบวิธีการพัฒนาในหลายรูปแบบ เพื่อให้เห็นภาพของผลกระทบของทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ ว่าควรทำหรือไม่ มีผลกระทบอย่างไร แต่ถ้าทำในเชิงพื้นที่เลยอาจจะไม่เห็นภาพ หรือพัฒนาพัฒนาทางเลือกการพัฒนาที่ใช้เรื่องน้ำสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาพื้นที่นั้น ๆ ได้หรือไม่

๑.๔) เมื่อมีการจัดทำนโยบายในภาพใหญ่ ควรมีจัดทำ SEA ในด้านต่าง ๆ

๑.๕) การทำ SEA พื้นที่ลุ่มน้ำโดยตรง มักจะไม่เห็นทางเลือกการพัฒนา สทนช. ในฐานะหน่วยงานกำกับไม่มีตัวเลข หรือข้อมูลที่บอกว่าสิ่งใดควรทำหรือไม่

๒) ดร. รุ่งนภา พัฒนวิบูลย์ รองอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

๒.๑) การจัดทำ SEA ในพื้นที่ดงพญาเย็น - เขาใหญ่ เป็นโอกาสในการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และกลุ่มผู้สนใจจากภาคส่วนต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจระดับนโยบาย และการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย

๒.๒) อุปสรรคที่ผ่านมา คือ การขาดข้อมูล โดยมักจะใช้ข้อมูลทุติยภูมิ ความขัดแย้งของข้อมูล ทำให้การตัดสินใจในหลายเรื่องไม่ได้อยู่บนฐานของความเป็นวิชาการ ควรเป็นการทำงานในลักษณะสหสาขา ทำให้เกิดการยอมรับในการจัดการพื้นที่ขนาดใหญ่ ที่สนับสนุนการท่องเที่ยว ภาคอุตสาหกรรม นำไปสู่ความสมดุลของแหล่งกำเนิดทรัพยากร และการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่

๒.๓) SEA เป็นโอกาสสำคัญในการบริหารจัดการพื้นที่สำคัญของประเทศ พร้อมชี้ประเด็นความต้องการในการบูรณาการระหว่างภาคี ไม่ใช่แค่การบูรณการระหว่างหน่วยงาน แต่ต้องมีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและภาคประชาชน

๓) นายสมภพ พัฒนอริยางกูล ผู้ช่วยปลัดกระทรวงพลังงาน

๓.๑) การจัดทำ SEA ถือเป็นโอกาสในการพูดคุยเชิงวิชาการ โดยเฉพาะประเด็นทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ ซึ่งการใช้และการได้มาของข้อมูลเหล่านั้นใช้เวลานาน และผู้เชี่ยวชาญต่างสาขามีมุมมองที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ ต้องนำแผนที่มีอยู่มาศึกษาทิศทาง เพื่อให้ทราบถึงทิศทางของพื้นที่ว่ามีความต้องการการสนับสนุนในด้านใด มีพลวัต (Dynamics) ของสาขาต่าง ๆ ซึ่ง SEA จะทำให้เห็นภาพรวมชัดขึ้นว่าทางเลือกการพัฒนาในภาพรวมของพื้นที่ องค์ประกอบ แนวทาง ทางเลือกการพัฒนาใดที่สามารถนำเสนอได้หรือสามารถพัฒนาพื้นที่ไปในทิศทางใด

๓.๒) เมื่อทิศทางการพัฒนาของพื้นที่เปลี่ยนแปลง ทางเลือกการพัฒนาจะต้องเปลี่ยนตาม ดังนั้น ควรทำ SEA ในคราวเดียวโดยศึกษาให้รอบด้าน พร้อมการศึกษาทิศทางของพื้นที่อย่างชัดเจน เพื่อให้สาขาต่าง ๆ ดำเนินการได้ และเห็นด้วยกับ สทนช. ว่าควรมีกรอบใหญ่ที่กำหนดกรอบการดำเนินงานก่อน

๓.๓) ควรมีเป้าหมายของ SEA ที่ชัดเจน จะทำให้เกิดการยอมรับจากทุกภาคส่วน

๔) นายศุภกร ภัทรวิเชียร รักษาการผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน กระทรวงคมนาคม

๔.๑) หัวใจของ SEA คือเป็นทางเลือกการพัฒนาที่จะเกิดขึ้น และมีระดับอยู่เหนือ EIA มีมิติในการมองที่กว้าง รอบด้าน

๔.๒) คิดว่าการทำ SEA เชิงพื้นที่จะส่งผลกระทบมากกว่า มองเห็นภาพรวม เช่น ทำให้ทราบว่าควรสร้างสนามบินในพื้นที่ใด และจะเกิดผลอย่างไร เป็นต้น จะตอบโจทย์ลำดับความสำคัญ กรอบระยะเวลาในการจัดทำโครงการให้สอดคล้องกับทางเลือกการพัฒนา

๔.๓) มีข้อกังวลคือ ผู้เชี่ยวชาญ EIA ไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญ SEA เพราะต้องมีมุมมองที่กว้างกว่า ดังนั้น ในประเทศไทยมีผู้เชี่ยวชาญจำนวนเท่าไหร่ที่พร้อมเข้าร่วมการจัดทำ SEA

๔.๔) SEA มีข้อจำกัดเรื่องกรอบเวลา ไม่สามารถเร่งระยะเวลาการศึกษาได้ เช่น EEC ต้องเร่งรัดการเริ่มต้นโครงการ แต่การทำ SEA ต้องใช้เวลาในการศึกษา และต้องบูรณการรอบด้าน

๔.๕) การทำ SEA ต้องมีความเป็นรูปธรรม เพื่อที่หน่วยงานภาครัฐจะได้มีทิศทางการนำไปปฏิบัติได้ชัดเจน สิ่งสำคัญคือการเรียนรู้ การรับไม้ต่อ และควรมีคู่มือให้หน่วยงานราชการนำไปปฏิบัติตามได้ซึ่งจะเป็นประโยชน์

๔.๖) SEA ช่วยชี้ให้เห็นว่าควรมองความยั่งยืน ให้น้ำหนักด้านใด ซึ่งจะมีผลต่อการลงทุน

๕) นายนคร ศรีมงคล ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

๕.๑) เห็นด้วยว่าการทำ SEA อาจจะไม่เกิดประโยชน์กับพื้นที่ที่มีความขัดแย้งเกิดขึ้นแล้ว การเข้าไปทำ SEA จะเกิดปัญหาอุปสรรค

๕.๒) แผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ถือเป็น Mini SEA เป็นการจัดทำ SEA ประเภทที่ ๔ ซึ่งยึดแผนแม่บทฯ เป็นหลัก สนับสนุนบางเรื่องด้วยการทำ SEA นำไปสู่การประยุกต์ใช้ SEA บางเรื่องกับแผนของหน่วยงาน แผนพัฒนา

๕.๓) การดำเนินงานผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมในพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดให้มี Technical Meeting ว่าควรพัฒนาแร่อย่างไร มีทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ นำไปสู่ความสมดุล ตอบสนองการพัฒนาอุตสาหกรรม ลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพประชาชน นำไปสู่แผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ประกอบด้วย ๒ แนวทางการพัฒนา (๑) การจัดการบริหารแร่ให้คุ้มค่า มีกลไกกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพ (๒) นวัตกรรมส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากแร่ ซึ่งเป็นเรื่องใหม่ที่เพิ่มเข้ามา การทดแทนแร่ที่ไม่สามารถนำเข้าได้ รวมถึงการยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนให้

มากขึ้น นำไปสู่การประยุกต์ใช้ SEA

๕.๔) ควรจัดทำ Technical Meeting ตามด้วย Public Hearing และควรมี Focus Group

๒.๔ ข้อเสนอแนะต่อการขับเคลื่อน SEA ของประเทศไทย

๑) นายสราวุธ ชีวะประเสริฐ รองเลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

๑.๑) การทำ SEA ทำให้ทราบถึงมุมมองใหม่เกี่ยวกับเรื่องน้ำ จากเดิมที่เน้นปัญหาน้ำแล้ง น้ำเสีย ไปสู่การมองภาพกว้างมากขึ้น SEA ลุ่มน้ำสามารถโยงกับแผนพัฒนาเชิงพื้นที่อย่างไร มีข้อจำกัดอย่างไร ควรดำเนินการพร้อมกับแผนแม่บทหรือไม่

๑.๒) การจัดทำ SEA ในพื้นนั้นสำคัญควรทำไปพร้อมกับแผนในภาพใหญ่ แต่บางพื้นที่อาจศึกษาแยกส่วนได้ไม่จำเป็นต้องรอแผนภาพใหญ่ก่อน เช่น ลุ่มน้ำสาละวินอาจไม่ต้องทำ SEA เพราะประเด็นการพัฒนาในพื้นที่ไม่ซับซ้อน เป็นต้น

๑.๓) มีข้อเสนอว่า ต้องมี SEA เชิงพื้นที่กำกับก่อน หากประเด็นใดมีปัญหาค่อยถอยมาปรับให้สอดคล้องกับ SEA สาขานั้น

๑.๔) SEA ควรมีความยืดหยุ่น

๒) ดร. รุ่งนภา พัฒนวิบูลย์ รองอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

๒.๑) การบูรณาการ SEA ของแต่ละหน่วยงานมีทั้ง Function-Based และ Area-Based ทำอย่างไรจึงจะเกิดความสมดุล และดำเนินการร่วมกันได้

๒.๒) ต้องมีการประเมินขีดความสามารถในการรองรับ (Carrying Capacity) ของพื้นที่บูรณาการกับหน่วยงานของพื้นที่ มีทิศทางการพัฒนาของแต่ละพื้นที่ในภาพรวมที่ชัดเจน โดย สศช. อาจจะกำหนดกรอบระดับภูมิภาค และระดับประเทศเพื่อให้มองภาพรวมชัดเจนขึ้น และมีสาขาต่าง ๆ ให้การสนับสนุนได้อย่างไร

๓) นายนคร ศรีมงคล ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

๓.๑) กพร. มีประสบการณ์น้อยในการประยุกต์ใช้ SEA และเห็นว่าควรมีหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักในการผลักดันการจัดทำ SEA ให้มากขึ้น โดยเฉพาะการส่งเสริมองค์ความรู้ การผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อน โดยเฉพาะงบประมาณในการขับเคลื่อน

๓.๒) แผนพัฒนาของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (กพร.) มีเรื่องเหมืองแร่เป็นพื้นฐานของทุกอย่าง และโยงถึง SDGs ได้ทุกตัว

๔) นายศุภกร ภัทรวิเชียร รักษาการผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน กระทรวงคมนาคม

๔.๑) SEA เป็นทั้งโอกาสและความท้าทายที่สำคัญ เติมเต็มในสิ่งที่ EIA ยังขาด ช่วยให้มีการวิเคราะห์ที่รอบด้าน นำไปสู่ความยั่งยืน รวมถึง วิธีการในการแก้ไขปัญหา เช่น การบริหารนวัตกรรม

เป็นต้น โดยควรมีการรวมเป้าหมายเป็นหนึ่ง และมีการประสานงานร่วมกัน

๔.๒) SEA เป็นสิ่งจำเป็น แต่ควรเริ่มจากความสมัครใจ ไม่ต้องรอกฎหมาย ต้องเริ่มการส่งเสริมสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจ ความจำเป็นของ SEA ให้ผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ในระดับหนึ่ง

๔.๓) มีข้อกังวลคือ ที่ปรึกษาโครงการฯ มีความรู้ครอบคลุมหรือไม่ เพื่อให้การจัดทำ SEA เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เป็นไปตามจุดประสงค์ของร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ควรมีงบประมาณสนับสนุนหน่วยงานในการจัดทำ SEA และมีการบูรณาการของทุกภาคส่วน

๕) ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ธงชัย ผู้ทรงคุณวุฒิจากภาควิชาวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๕.๑) ในระยะแรก SEA รายสาขา ต้องทำคู่ขนานกับ SEA ภาพใหญ่ ซึ่งที่ประชุมมีความเห็นในแนวทางเดียวกัน หากทำเพียงรายสาขาจะมีปัญหาเรื่องความไม่ครบถ้วนรอบด้านของข้อมูล

๕.๒) การบูรณาการระหว่างหน่วยงานอาจมีอุปสรรคเรื่องข้อมูลและอำนาจหน้าที่

๕.๓) สศช. ควรทำ SEA ในระดับ P๑ เพื่อให้การทำ SEA รายสาขาง่ายขึ้น

ภาพประกอบการสัมมนาเชิงวิชาการ ครั้งที่ ๓
เรื่อง การขับเคลื่อนงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ของประเทศ
ในหัวข้อ “SEA บนเส้นทางความท้าทายใหม่ จากแนวทางสู่การปฏิบัติ”
วันพฤหัสบดีที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ เวลา ๐๘.๓๐ – ๑๒.๐๐ น.
ณ ห้องประชุมราชา ๒ อาคาร ๒ ชั้น ๑๑ โรงแรมปรินซ์ พาเลซ กรุงเทพมหานคร

สศช. จัดสัมมนาเชิงวิชาการ ครั้งที่ 3
เรื่อง การขับเคลื่อนงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ของประเทศ
ในหัวข้อ “SEA บนเส้นทางความท้าทายใหม่ จากแนวทางสู่การปฏิบัติ”

18 สิงหาคม พ.ศ. 2565 ณ ห้องประชุมราชา 2 อาคาร 2 ชั้น ๑๑ โรงแรมปรินซ์พาเลซ กรุงเทพมหานคร

การประชุมการสัมมนาเชิงวิชาการ “SEA บนเส้นทางความท้าทายใหม่ จากแนวทางสู่การปฏิบัติ” เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ร่วมกันในการจัดทำแผนพัฒนาด้วยกระบวนการการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ หรือ SEA (STRATEGIC ENVIRONMENTAL ASSESSMENT) ผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์จริงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ 2564 โดยมีวิทยากรร่วมแลกเปลี่ยนจาก 5 หน่วยงานรัฐ สัมนาวิชาการครั้งนี้ จัดโดยสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ร่วมกับคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และบริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 18 ส.ค. พ.ศ. 2565 ณ ห้องประชุมราชา โรงแรมปรินซ์พาเลซ กรุงเทพมหานคร

ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวนทั้งสิ้น **116 คน** ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน ภาคประชาสังคม สถาบันการศึกษา และบริษัทที่ปรึกษา

ผลที่ได้จากการประชุมฯ

การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) เป็นการศึกษาพื้นที่เป้าหมายที่จะมีการพัฒนาโครงการในภาพใหญ่ แบบครบถ้วน “ทุกมิติ” ไม่ว่าจะเป็นมิติด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ไปจนถึงสุขภาพความเป็นอยู่ เพื่อให้มองเห็นถึงทางเลือกในการตัดสินใจที่จะเดินหน้าพัฒนาโครงการที่เหมาะสมตามลำดับ ต่างจาก EIA (Environmental Impact Assessment) การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และ EHIA (Environmental and Health Impact Assessment) หรือ การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำหรับโครงการ กิจการหรือการดำเนินการที่อาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย คุณภาพชีวิต ของประชาชนในชุมชนอย่างรุนแรง ซึ่งทั้งสองอย่างนี้ พิจารณาผลกระทบในระดับโครงการเท่านั้น ปัจจุบันการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐและส่วนราชการ มุ่งสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือ SDGs 17 Goals ซึ่ง SEA ก็มีความสำคัญกับแนวทางดังกล่าว

ติดตามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

: **การขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ - SEA**

: sea@nesdc.go.th : SEANESDC : @sea_nesdc

การสัมมนาเชิงวิชาการ ครั้งที่ 3

เรื่อง การขับเคลื่อนงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ของประเทศ

ในหัวข้อ “SEA บนเส้นทางความท้าทายใหม่ จากแนวทางสู่การปฏิบัติ”

18 สิงหาคม พ.ศ. 2565 ณ ห้องประชุมราชา 2 อาคาร 2 ชั้น ๑๑ โรงแรมปรินซ์พาเลซ กรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์การประชุม

1) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับกระบวนการ SEA และกลไกการขับเคลื่อนงาน SEA

2) เปิดรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และประสบการณ์ระหว่างนักวิชาการ และผู้สนใจ

กลุ่มเป้าหมาย

ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน ภาคประชาสังคม สถาบันการศึกษา บริษัทที่ปรึกษา และ บุคคลที่สนใจ

ช่วงเวลาดำเนินการ

ในวันที่ 18 สิงหาคม พ.ศ. 2565 เวลา 08.30 – 12.00 น.

การนำไปใช้

5 หน่วยงานรัฐ กับความท้าทายของ SEA มุมมองผู้ปฏิบัติงานเพื่อมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งทั้ง 5 หน่วยงานมุ่งเน้นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เช่น การเข้าถึงพลังงานสะอาด การใช้พลังงานทดแทน และการลดการปลดปล่อย ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO_2) และก๊าซเรือนกระจก เพื่อเป็นกลางทางคาร์บอน ภายในปี 2060 นอกจากนี้ด้านการคมนาคม ขนส่งของประเทศ เน้นด้านความปลอดภัยที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยประชาชนมีความสำคัญต่อกระบวนการที่สำคัญของ SEA เช่น กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนายุทธศาสตร์ต่าง ๆ หรือเพิ่มเติมด้านการเป็นภาคีทำงานร่วมกัน มีการจัดการแบบร่วมกันลงมือ หรืออาจให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้น ทั้งขั้นตอนการคิด ทำ และวางแผน ดังนั้น SEA ต้องเป็นการบูรณาการระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อการมองโครงการอย่างรอบด้าน ในการสัมนาวิชาการช่วยสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับกระบวนการ SEA และกลไกการขับเคลื่อนงาน SEA พร้อมทั้งเปิดรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และประสบการณ์ระหว่างนักวิชาการ และผู้สนใจ

รูปแบบการสัมนาเชิงวิชาการ

<u>ช่วงที่ 1</u>: นำเสนอ เรื่อง การขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ในปีงบประมาณ 2564

<u>ช่วงที่ 2</u>: บรรยายพิเศษ เรื่อง ความเข้าใจพื้นฐานของ SEA ในบริบทโลกและไทย

<u>ช่วงที่ 3</u>: เสวนา เรื่อง ประสบการณ์และความท้าทายในการจัดทำแผนพัฒนาด้วยกระบวนการ SEA

<u>ช่วงที่ 4</u>: แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ในการจัดทำแผนพัฒนาด้วยกระบวนการ SEA และสรุปผลการสัมมนาฯ

วิทยากรร่วมแลกเปลี่ยนจาก 5 หน่วยงานรัฐ

- สมภพ พัฒนอริยางกูล ผู้ช่วยปลัดกระทรวงพลังงาน
- ศุภกร ภัทรวิเชียร ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายด้านยุทธศาสตร์ และรักษาการ ผอ. กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กระทรวงคมนาคม
- นคร ศรีมงคล ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่
- สราวุธ ชีวะประเสริฐ รองเลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
- ดร.รุ่งนภา พัฒนวิบูลย์ รองอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

ติดตามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

: การขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ - SEA

: sea@nesdc.go.th : SEANESDC : @sea_nesdc

ภาคผนวก จ
การฝึกอบรมด้านกระบวนการมีส่วนร่วม

การฝึกอบรมด้านกระบวนการมีส่วนร่วม
ในการจัดทำแผนพัฒนาด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)
ภายใต้ โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
ระหว่างวันที่ ๙ – ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๕ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.
ณ ห้องพัชราวดี ๑ - ๒ โรงแรมปริ๊นซ์ พาเลซ กรุงเทพมหานคร

๑. หลักการและเหตุผล

การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment: SEA) เป็นกระบวนการที่เป็นระบบ เพื่อใช้สนับสนุนกระบวนการตัดสินใจในการวางแผน โดยคำนึงถึงปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล รวมทั้งให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๔)

นายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ร่วมกับสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ให้เป็นที่ยอมรับและถูกนำมาใช้เป็นกรอบในการวางแผนพัฒนาประเทศอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งในช่วงที่ผ่านมา สศช. ได้ขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ของประเทศมาอย่างต่อเนื่อง โดยให้ความสำคัญกับการเร่งสร้างความรู้ความเข้าใจด้าน SEA ให้กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ผ่านการสัมมนา ประชุมเชิงวิชาการ และจัดฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA ให้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผน และผู้บริหารของหน่วยงานที่จะต้องจัดทำ SEA เพื่อให้สามารถนำ SEA ไปใช้ในกระบวนการวางแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA Guideline) ของประเทศให้มีความเหมาะสมกับบริบทของประเทศ และผลักดันให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนพัฒนารายสาขาและเชิงพื้นที่ เช่น การจัดทำ SEA ในพื้นที่ลุ่มน้ำของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และการจัดทำ SEA ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินของ สผ. เป็นต้น จัดทำ SEA นำร่องในพื้นที่จังหวัดระยอง และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ตลอดจนจัดทำคู่มือ SEA ประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ นอกจากนี้ยังได้มีการจัดทำร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. .... เพื่อขับเคลื่อนกลไก SEA ของประเทศ

สำหรับในปีงบประมาณ ๒๕๖๔ สศช. ได้ให้ความสำคัญกับการสร้างความรู้ ความเข้าใจด้าน SEA อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะเรื่องกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาด้วย SEA ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สอดแทรกไว้ตลอดทุกขั้นตอนของกระบวนการ SEA เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจด้านกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาด้วย SEA ให้แก่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีภารกิจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนและแผนงานการพัฒนา รายสาขาและเชิงพื้นที่ ให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนด้วยกระบวนการจัดทำ SEA พร้อมทั้งพัฒนาศักยภาพของบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ใน

การจัดทำแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการจัดฝึกอบรมเชิงวิชาการ ผ่านการใช้กรณีศึกษาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ

๒.๒ เพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้หลักการ เครื่องมือ และเทคนิคกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนด้วยกระบวนการ SEA ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปพัฒนาและการขับเคลื่อนงาน SEA ของประเทศให้มีประสิทธิภาพต่อไป

๓. เนื้อหาการฝึกอบรมด้านกระบวนการมีส่วนร่วม

ในการฝึกอบรมด้านกระบวนการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนาด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) จะดำเนินการอบรมควบคู่ไปกับการปฏิบัติจริงผ่านกรณีศึกษาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ เพื่อให้สามารถเข้าใจในเนื้อหาความรู้ได้ง่ายขึ้น และประกอบด้วยบทเรียนสำคัญ ๔ บทเรียน ดังนี้

บทเรียนที่ ๑ หลักการของการสร้างการมีส่วนร่วมใน SEA ซึ่งเป็นการสร้างความเข้าใจต่อผู้เข้าร่วมอบรมถึงความสำคัญในการดำเนินกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำ SEA พร้อมแนะนำข้อควรคำนึงสำคัญในการดำเนินการมีส่วนร่วม

บทเรียนที่ ๒ การเตรียมการจัดทำแผนสนับสนุนการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการสร้างความตระหนักต่อผู้เข้าร่วมอบรมให้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการเตรียมการหรือเตรียมความพร้อมก่อนการดำเนินการมีส่วนร่วม ซึ่งสามารถวางแผนให้เกิดความรอบคอบได้ โดยอาจจัดทำเป็น แผนการเตรียมความพร้อมด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วม แผนการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ และการสร้างการรับรู้ และแผนการประชุมรับฟังความคิดเห็น เพื่อให้กระบวนการมีส่วนร่วมสามารถดำเนินการได้อย่างรอบคอบ เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

บทเรียนที่ ๓ เทคนิคและวิธีการที่ใช้ในกระบวนการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการแนะนำเทคนิคและวิธีการสำคัญที่ใช้ในกระบวนการมีส่วนร่วม ตั้งแต่การระบุและวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียไปจนถึงเทคนิคและวิธีการที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการรวบรวมประเด็นจากผู้มีส่วนได้เสีย พร้อมการวิเคราะห์จุดแข็งและข้อควรพิจารณาของแต่ละเทคนิควิธีการ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมสามารถนำองค์ความรู้ไปกำหนดแนวทางการดำเนินงานสื่อสารและสร้างการมีส่วนร่วมได้

บทเรียนที่ ๔ การดำเนินงานตามแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการสร้างเข้าใจต่อหลักการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วมที่เป็นส่วนสำคัญของกระบวนการมีส่วนร่วมที่เหมาะสม ซึ่งจะเป็นแนวทางในการดำเนินกระบวนการมีส่วนร่วมต่อไป

๔. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการฝึกอบรมด้านกระบวนการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนาด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) กำหนดให้มีจำนวนทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า ๓๐ คน ประกอบด้วย หน่วยงานเจ้าของแผนที่กำหนดให้มีการจัดทำ SEA ตามร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. ... ทั้งแผนรายสาขาและเชิงพื้นที่ เช่น กระทรวงคมนาคม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงพลังงาน กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นต้น

๕. รูปแบบการจัดการประชุม

เป็นการฝึกอบรมด้านกระบวนการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนาด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) จำนวน ๒ วัน ระหว่างวันที่ ๙ – ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๕ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น. ณ ห้องพัชราวดี ๑ - ๒ โรงแรมปริ๊นซ์ พาเลซ กรุงเทพมหานคร ผ่านการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ วิชาการ ผ่านการใช้กรณีศึกษาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ โดยมีรูปแบบการฝึกอบรม ๒ รูปแบบ ทั้งในรูปแบบการบรรยาย ได้แก่ การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และหลักการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) และกระบวนการมีส่วนร่วมด้วยสันติวิธี และในรูปแบบการเรียนรู้ผ่านการฝึกปฏิบัติ (Workshop) โดยจำลองผ่านขั้นตอนของ SEA อาทิ การกำหนดขอบเขต การพัฒนาและประเมินทางเลือก มาตรการเพื่อความยั่งยืน ซึ่งการเรียนรู้ผ่านการฝึกปฏิบัติดังกล่าวจะการแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่มย่อย คือ กลุ่มที่ ๑ รับบทบาทเป็นกลุ่มผู้ศึกษา SEA และกลุ่มที่ ๒ รับบทบาทเป็นกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย โดยมีผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์เป็นวิทยากรประจำกลุ่ม

๖. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๖.๑ หน่วยงานวางแผนที่เกี่ยวข้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนด้วยกระบวนการจัดทำ SEA ผ่านการจัดฝึกอบรมเชิงวิชาการ โดยการใช้กรณีศึกษาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ พร้อมทั้งสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดทำแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๖.๒ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากหน่วยงานเกี่ยวข้องที่เข้าร่วมการฝึกอบรมการมีส่วนร่วมในการจัดทำ SEA เพื่อนำไปพัฒนาและการขับเคลื่อน SEA ของประเทศให้มีประสิทธิภาพต่อไป

๗. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กำหนดการฝึกอบรมด้านกระบวนการมีส่วนร่วม
ในการจัดทำแผนพัฒนาด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)
ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
ระหว่างวันที่ ๙ – ๑๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.
ณ ห้องพัชราวดี ๑ - ๒ โรงแรมปริ๊นซ์ พาเลซ กรุงเทพมหานคร

วันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕

๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ น. **ลงทะเบียนเข้าร่วมการประชุมฯ ตรวจคัดกรอง COVID-19**

๐๙.๐๐ - ๐๙.๑๐ น. **กล่าวเปิดการอบรม**
โดย **ดร.วิชญายุทธ บุญชิต**
รองเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๐๙.๑๐ - ๐๙.๒๐ น. **การชี้แจง ความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของการอบรม**
โดย **รศ.ดร. สุระ พัฒนเกียรติ**
คณบดีคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ หัวหน้าโครงการ

๐๙.๒๐ - ๑๐.๓๐ น. **การบรรยาย เรื่อง การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และหลักการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)**
โดย **ดร.ชญาทัต เนียมแสวง**
ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ที่ปรึกษาโครงการ
ดร.วิเทศ ศรีเนตร
ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ที่ปรึกษาโครงการ

๑๐.๓๐ - ๑๐.๔๕ น. ----------พักรับประทานอาหารว่าง----------

๑๐.๔๕ - ๑๑.๐๐ น. **การอธิบาย กำหนดการ รูปแบบ และกิจกรรมการอบรม**
โดย **ดร.ชญาทัต เนียมแสวง**
ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ที่ปรึกษาโครงการ

๑๑.๐๐ - ๑๑.๓๐ น. **การอธิบายข้อมูลพื้นฐานของกรณีศึกษา**

๑๑.๓๐ - ๑๒.๐๐ น. **การเรียนรู้บทบาทของผู้ศึกษา SEA และผู้มีส่วนได้เสียในกระบวนการมีส่วนร่วม**
โดยแบ่งเป็น ๒ กลุ่มย่อย ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ รับบทบาทเป็น กลุ่มผู้ศึกษา SEA

กลุ่มที่ ๒ รับบทบาทเป็น กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย

๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น. ----------พักรับประทานอาหารกลางวัน----------

๑๓.๐๐ - ๑๓.๓๐ น. **การบรรยาย เรื่อง เทคนิคและวิธีการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย**

๑๓.๓๐ - ๑๔.๓๐ น. **การเรียนรู้ผ่านการฝึกปฏิบัติ (Workshop)**
ช่วงที่ ๑: กระบวนการมีส่วนร่วม โดยจำลองผ่านขั้นตอนการกำหนดขอบเขต

- **กลุ่มที่ ๑ กลุ่มผู้ศึกษา SEA:** เรียนรู้วิธีการและเทคนิคของผู้ศึกษาในกระบวนการมีส่วนร่วม (การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย)
- **กลุ่มที่ ๒ กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย:** เรียนรู้ทัศนคติ ความแตกต่าง และความหลากหลายของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย

๑๔.๓๐ - ๑๔.๔๕ น. ----------พักรับประทานอาหารว่าง----------

๑๔.๔๕ - ๑๕.๑๕ น. **การเรียนรู้ผ่านการฝึกปฏิบัติ (Workshop)**
ช่วงที่ ๑: กระบวนการมีส่วนร่วม โดยจำลองผ่านขั้นตอนการกำหนดขอบเขต (ต่อ)

- **กลุ่มที่ ๑ กลุ่มผู้ศึกษา SEA:** เรียนรู้วิธีการและเทคนิคของผู้ศึกษาในกระบวนการมีส่วนร่วม (การรวบรวมประเด็นจากผู้มีส่วนได้เสีย)
- **กลุ่มที่ ๒ กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย:** ทำความเข้าใจมุมมองและความต้องการของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย

๑๕.๑๕ - ๑๕.๓๐ น. **สรุปประเด็นสำคัญ พร้อมถาม – ตอบ คำถามร่วมกับวิทยากรประจำกลุ่ม**

๑๕.๓๐ - ๑๖.๑๕ น. **การเรียนรู้ผ่านการฝึกปฏิบัติ (Workshop)**
ช่วงที่ ๒: การเรียนรู้การดำเนินงานสื่อสารและสร้างการมีส่วนร่วม โดยจำลองผ่านขั้นตอนการกำหนดขอบเขต

- **กลุ่มที่ ๑ กลุ่มผู้ศึกษา SEA:** เรียนรู้การสื่อสารที่สร้างความเข้าใจต่อกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย
- **กลุ่มที่ ๒ กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย:** วิเคราะห์และทำความเข้าใจข้อมูลจากการสื่อสาร

๑๖.๑๕ - ๑๖.๓๐ น. **สรุปบทเรียนวันที่ ๑ และแลกเปลี่ยนบทบาทระหว่างกลุ่ม**

วันที่ ๑๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕

๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ น. **ลงทะเบียนเข้าร่วมการประชุมฯ ตรวจคัดกรอง COVID-19**

๐๙.๐๐ - ๐๙.๓๐ น. **สรุปบทเรียนของวันที่ ๑ และทำความเข้าใจบทบาทที่แลกเปลี่ยนระหว่างกลุ่ม**

๐๙.๓๐ - ๑๐.๐๐ น. **การบรรยาย เรื่อง กระบวนการมีส่วนร่วมด้วยสันติวิธี**
โดย ผู้แทนจากสถาบันพระปกเกล้า*

๑๐.๐๐ - ๑๐.๓๐ น. **การเรียนรู้ผ่านการฝึกปฏิบัติ (Workshop)**
ช่วงที่ ๓: กระบวนการมีส่วนร่วม โดยจำลองผ่านขั้นตอนการพัฒนาและประเมินทางเลือก

- **กลุ่มที่ ๑ กลุ่มผู้ศึกษา SEA:** เรียนรู้ทัศนคติ ความแตกต่าง และความหลากหลายของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย
- **กลุ่มที่ ๒ กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย:** เรียนรู้วิธีการและเทคนิคของผู้ศึกษาในกระบวนการมีส่วนร่วม (การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย)

๑๐.๓๐ - ๑๐.๔๕ น. ----------พักรับประทานอาหารว่าง----------

๑๐.๔๕ - ๑๑.๔๕ น. **การเรียนรู้ผ่านการฝึกปฏิบัติ (Workshop)**
ช่วงที่ ๔: กระบวนการมีส่วนร่วม โดยจำลองผ่านขั้นตอนการพัฒนาและประเมินทางเลือก (ต่อ) และมาตรการเพื่อความยั่งยืน

- **กลุ่มที่ ๑ กลุ่มผู้ศึกษา SEA**: ทำความเข้าใจมุมมองและความต้องการของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย
- **กลุ่มที่ ๒ กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย:** เรียนรู้วิธีการและเทคนิคของผู้ศึกษาในกระบวนการมีส่วนร่วม (การรวบรวมประเด็นจากผู้มีส่วนได้เสีย)

๑๑.๔๕ - ๑๒.๐๐ น. **สรุปประเด็นสำคัญ พร้อมถาม – ตอบ คำถามร่วมกับวิทยากรประจำกลุ่ม**

๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น. ----------พักรับประทานอาหารกลางวัน----------

๑๓.๐๐ - ๑๔.๐๐ น. **การเรียนรู้ผ่านการฝึกปฏิบัติ (Workshop)**
ช่วงที่ ๕: การเรียนรู้การดำเนินงานสื่อสารและสร้างการมีส่วนร่วม โดยจำลองผ่านขั้นตอนการพัฒนาและประเมินทางเลือก และมาตรการเพื่อความยั่งยืน

- **กลุ่มที่ ๑ กลุ่มผู้ศึกษา SEA:** วิเคราะห์และทำความเข้าใจข้อมูลจากการสื่อสาร
- **กลุ่มที่ ๒ กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย:** เรียนรู้การสื่อสารที่สร้างความเข้าใจต่อกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย

๑๔.๐๐ - ๑๔.๑๕ น. **สรุปประเด็นสำคัญ พร้อมถาม – ตอบ คำถามร่วมกับวิทยากรประจำกลุ่มและสรุปบทเรียนวันที่ ๒**

๑๔.๑๕ - ๑๕.๐๐ น. **การนำเสนอผลการฝึกอบรมของทั้ง ๒ กลุ่ม และประเมินผลการฝึกอบรม**

๑๕.๐๐ - ๑๕.๓๐ น. **พิธีปิดการฝึกอบรม**

หลักสูตรกระบวนการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนา ด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)

ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ปีงบประมาณ ๒๕๖๔

มิถุนายน ๒๕๖๕

ที่ปรึกษาโครงการฯ มหาวิทยาลัยมหิดล
บริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด

สารบัญ

หน้า

บทนำ ๒

บทเรียนที่ ๑ หลักการของการสร้างการมีส่วนร่วมใน SEA ๓

บทเรียนที่ ๒ การเตรียมการจัดทำแผนสนับสนุนการมีส่วนร่วม ๔

บทเรียนที่ ๓ เทคนิคและวิธีการที่ใช้ในกระบวนการมีส่วนร่วม ๗

๓.๑ การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย ๗

๓.๒ เทคนิคและวิธีการรวบรวมประเด็นจากผู้มีส่วนได้เสีย ๑๐

บทเรียนที่ ๔ การดำเนินงานตามแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม ๑๔

บทนำ

หลักสูตรกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาด้วย SEA นี้ จัดทำขึ้นภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจด้านกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาด้วย SEA ให้แก่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีภารกิจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนและแผนงานการพัฒนา รายสาขาและเชิงพื้นที่ ในระดับราชการส่วนกลาง โดยหลักสูตรนี้จะนำไปใช้ในการฝึกอบรมและการเผยแพร่ให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เนื้อหาของหลักสูตรกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาด้วย SEA ได้พัฒนาเนื้อหา โดยแบ่งออก ๔ บทเรียน ได้แก่

บทเรียนที่ ๑ หลักการของการสร้างการมีส่วนร่วมใน SEA ซึ่งเป็นการสร้างความเข้าใจต่อผู้เข้าร่วมอบรมถึงความสำคัญในการดำเนินกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำ SEA พร้อมแนะนำข้อควรคำนึงสำคัญในการดำเนินการมีส่วนร่วม

บทเรียนที่ ๒ การเตรียมการจัดทำแผนสนับสนุนการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการสร้างความตระหนักต่อผู้เข้าร่วมอบรมให้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการเตรียมการหรือเตรียมความพร้อมก่อนการดำเนินการมีส่วนร่วม ซึ่งสามารถวางแผนให้เกิดความรอบคอบได้ โดยอาจจัดทำเป็น แผนการเตรียมความพร้อมด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วม แผนการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ และการสร้างการรับรู้ และแผนการประชุมรับฟังความคิดเห็น เพื่อให้กระบวนการมีส่วนร่วมสามารถดำเนินการได้อย่างรอบคอบ เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

บทเรียนที่ ๓ เทคนิคและวิธีการที่ใช้ในกระบวนการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการแนะนำเทคนิคและวิธีการสำคัญที่ใช้ในกระบวนการมีส่วนร่วม ตั้งแต่การระบุและวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียไปจนถึงเทคนิคและวิธีการที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการรวบรวมประเด็นจากผู้มีส่วนได้เสีย พร้อมการวิเคราะห์จุดแข็งและข้อควรพิจารณาของแต่ละเทคนิควิธีการเพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมสามารถนำองค์ความรู้ไปกำหนดแนวทางการดำเนินงานสื่อสารและสร้างการมีส่วนร่วมได้

บทเรียนที่ ๔ การดำเนินงานตามแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการสร้างเข้าใจต่อหลักการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วมที่เป็นส่วนสำคัญของกระบวนการมีส่วนร่วม โดยการนำองค์ความรู้จากบทเรียนก่อนหน้า (บทเรียนที่ ๑-๓) มาประยุกต์ใช้เพื่อกำหนดแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วมที่เหมาะสม ซึ่งจะเป็นแนวทางในการดำเนินกระบวนการมีส่วนร่วมต่อไป

ทั้งนี้ บทเรียนทั้ง ๔ บทเรียน จะดำเนินการอบรมควบคู่ไปกับการปฏิบัติจริงผ่านกรณีศึกษา เพื่อให้สามารถเข้าใจในเนื้อหาความรู้ได้ง่ายขึ้น โดยมีรายละเอียดเนื้อหา ดังต่อไปนี้

บทเรียนที่ ๑
หลักการของการสร้างการมีส่วนร่วมใน SEA

การมีส่วนร่วมเป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการ SEA ที่จะช่วยให้แผนการพัฒนาต่าง ๆ ได้บูรณาการความคิดเห็น ความต้องการและข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้เสียเข้าไปในการจัดทำยุทธศาสตร์ แนวทางการพัฒนา และทางเลือกที่เหมาะสม ทำให้เกิดการยอมรับร่วมกันในการพัฒนา และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน การมีส่วนร่วมจึงเป็นจุดแข็งและสนับสนุนกระบวนการ SEA ในทุกขั้นตอน การมีส่วนร่วมใน SEA มีหลักการสำคัญ เป็นศิลปะของกระบวนการ SEA ให้บรรลุเป้าหมาย ดังนี้ (ปรับปรุงจาก สศช., ๒๕๖๔)

๑) ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มโดยเฉพาะที่มีความอ่อนไหว

ผู้มีส่วนได้เสียที่มีบทบาทน้อยโดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่มีความอ่อนไหว เปราะบาง หรือกลุ่มผู้ด้อยโอกาส เช่น คนชายขอบ ชนเผ่า ผู้พิการ และผู้สูงอายุ เป็นต้น มักขาดโอกาสที่จะเข้าร่วมในกระบวนการ SEA แม้ในกรณีที่เป็นผู้รับผลกระทบโดยตรง แผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วมของ SEA จึงต้องเปิดโอกาสให้กลุ่มคนเหล่านี้เป็นพิเศษ เพื่อให้มั่นใจว่าแผน และ SEA ที่จัดทำได้คำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งแสวงหาโอกาสการพัฒนาที่จะช่วยเสริมสร้างโอกาสของกลุ่มคนเหล่านี้ด้วย

๒) การสื่อสารถึงผู้มีส่วนได้เสีย อย่างกว้างขวาง ยืดหยุ่นและต่อเนื่อง

เนื่องจาก SEA มีขอบเขตที่ค่อนข้างกว้าง และเป็นการเปรียบเทียบทางเลือกต่าง ๆ และมีความยืดหยุ่นสูง รูปแบบของการมีส่วนร่วมจึงควรมีความกว้างขวาง ยืดหยุ่นและต่อเนื่อง โดยสามารถปรับแผนการดำเนินงาน ปรับฐานคิด ปรับวิธีการให้เหมาะสมได้ตลอดเวลาและต่อเนื่อง ทำให้แน่ใจว่าเกิดการบูรณาการข้อมูลจากความต้องการ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ที่อาจได้รับผลกระทบของแผนการพัฒนา และควรให้ความสำคัญกับการสื่อสารสองทาง ผู้มีส่วนได้เสียให้และรับข้อมูลข่าวสารกับผู้ศึกษาและจัดทำแผนด้วย สร้างให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้กระบวนการมีส่วนร่วมมีคุณภาพ ทั้งด้านกระบวนการและเนื้อหา มีความโปร่งใสและสร้างความไว้วางใจและทุกฝ่าย ดังนั้นจึงเน้นวิธีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารแก่สาธารณะอย่างเปิดเผยและกว้างขวาง เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจหลักการเหตุผลและการตัดสินใจในประเด็นสำคัญเกี่ยวกับผลการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนของ SEA อย่างต่อเนื่อง

๓) การใช้สื่อที่เข้าใจง่าย มีความหลากหลายและเหมาะสมกับผู้มีส่วนได้เสีย

เนื่องจากการมีส่วนร่วมในกระบวนการ SEA มีหลายระดับ สอดแทรกอยู่ในขั้นตอนต่าง ๆ รวมถึงมีผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องที่หลากหลาย ทั้งด้านประสบการณ์ ความรู้ ความเข้าใจพื้นฐาน ดังนั้น การพิจารณาใช้สื่อที่มีความหลากหลาย เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ จะสามารถสื่อสารให้เข้าใจง่าย ทุกกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียสามารถเข้าใจถึงรายละเอียดเนื้อหาที่ต้องการจะสื่อสารได้อย่างครบถ้วน มีความสร้างสรรค์ในการสื่อความ เข้าถึงได้ง่ายนั้น จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการมีส่วนร่วมให้มากขึ้น สามารถเข้าถึงผู้มีส่วนได้เสียและสร้างให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูล และความคิดเห็นที่มีประสิทธิภาพได้

บทเรียนที่ ๒
การเตรียมการจัดทำแผนสนับสนุนการมีส่วนร่วม

การเตรียมการจัดทำแผนต่าง ๆ ที่จะใช้ในกระบวนการมีส่วนร่วมของ SEA เพื่อการบูรณาการกับการจัดทำแผนพัฒนานั้น มีความจำเป็นต่อการดำเนินการศึกษา SEA แผนที่ใช้ในสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมจะให้เป็นกรอบกิจกรรมต่าง ๆ ตั้งแต่เริ่มต้นจนแล้วเสร็จ และทำให้การศึกษา SEA และการจัดทำแผนได้รับการติดตามตรวจสอบว่า ได้พิจารณาความต้องการ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้เสียครบถ้วนในการสร้างผลลัพธ์ของการกระบวนการ SEA ต่อการจัดทำแผนหรือไม่ อะไร และอย่างไร แผนที่ใช้ในการสนับสนุนการการมีส่วนร่วมใน SEA ที่ควรเตรียมการ ประกอบด้วย

๑) แผนประสานสร้างความเข้าใจเบื้องต้นต่อผู้มีส่วนได้เสีย

ก่อนการดำเนินการด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วมกับกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียของแผนพัฒนาฯ จำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมกับกลุ่มเป้าหมายให้ครอบคลุมทั้งในส่วนของการประสานความร่วมมือ การสร้างความเข้าใจเบื้องต้น ตลอดจนเป้าหมายของการดำเนินการที่จะจัดขึ้นในแต่ละครั้ง ซึ่งการเตรียมความพร้อมที่สำคัญที่สุดจะเริ่มต้นตั้งแต่ก่อนการจัดการกิจกรรมการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ โดยจะเป็นการสื่อสารและสร้างการรับรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการดำเนินงาน SEA ทั้งนี้สิ่งที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินการในแผนการเตรียมความพร้อมด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วม นอกจากจะเป็นการสร้างการรับรู้และความเข้าใจเบื้องต้นกับกลุ่มเป้าหมายแล้ว ยังสามารถสร้างเครือข่ายในการดำเนินงานด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วมในพื้นที่เป้าหมายของแผนพัฒนาได้อีกด้วย

๒) แผนการประชาสัมพันธ์ และการสร้างการรับรู้

การประชาสัมพันธ์ และการสร้างการรับรู้ของการดำเนินงาน SEA ในการจัดทำแผนพัฒนาฯ เป็นการสื่อสารให้ผู้มีส่วนได้เสียและผู้สนใจทั่วไป รับทราบข้อมูลทั่วไปของการศึกษา SEA และการจัดทำแผนการพัฒนา ตั้งแต่วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และให้สามารถติดตามกิจกรรมต่าง ๆ ตั้งแต่เริ่มต้น และสร้างการรับรู้ของสาธารณะ ให้เกิดความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมโดยรวม ในการได้รับข้อมูลข่าวสาร ให้โอกาสแก่ทุกคนในการรับรู้ ทั้งนี้พึงตระหนักเสมอว่าเป็นการดำเนินงานเพื่อสร้างหรือก่อให้เกิดปัญญาในการเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับแนวทาง และผลลัพธ์จากการพัฒนาที่จะเกิดขึ้นจากการขับเคลื่อนแผนการพัฒนาฯ ซึ่งสามารถแบ่งแผนการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ และการสร้างการรับรู้ได้หลากหลาย ยืดหยุ่นและตามความเหมาะสมได้หลายรูปแบบ ได้แก่

(๑) สื่ออิเล็กทรอนิกส์

การดำเนินงาน SEA ในการจัดทำแผนพัฒนา ควรใช้ช่องทางการสื่อสารที่ทันสมัยเพื่อเสริมประสิทธิภาพของการสร้างการรับรู้ให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างกว้างขวาง โดยตัวอย่างของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถใช้ในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ เว็บไซต์ของหน่วยงานเจ้าของแผนพัฒนา เฟซบุ๊คของโครงการจัดทำแผนพัฒนาฯ ไลน์ของโครงการจัดทำแผนพัฒนาฯ ซึ่งสามารถสื่อสาร

เนื้อหาและสาระสำคัญของการดำเนินงาน ข่าวสารการดำเนิน ตลอดจนการประสานงานความร่วมมือและการรับความคิดเห็นในระหว่างการดำเนินงานด้วย

(๒) ป้ายประชาสัมพันธ์ และเอกสาร

การจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ เอกสารสร้างความเข้าใจ แผ่นพับ และ จดหมายข่าว ซึ่งสามารถติดประกาศในบริเวณที่มีศักยภาพในการสื่อสารได้ เช่น ศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน ศาลาประชาคมของหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ ป้ายประชาสัมพันธ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและอำเภอ หรือสามารถแจกจ่ายให้กับประชาชนในพื้นที่เป้าหมายได้เช่นกัน

(๓) สื่อสารผ่านบุคลากรและสื่อประชาสัมพันธ์ในพื้นที่

เป็นการกำหนดรูปแบบการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานผ่านบุคคลากรที่มีศักยภาพในการสื่อสารที่อยู่ในพื้นที่โดยอาศัยเครื่องมือการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในพื้นที่ด้วย เช่น เสียงตามสายของหมู่บ้านหรือของตำบล รถกระจายเสียงที่สามารถเดินทางและสื่อสารผ่านเครื่องขยายเสียงไปยังพื้นที่เป้าหมายได้ เป็นต้น นอกจากนี้ยังสามารถอาศัยการประชาสัมพันธ์ในวาระ โอกาสที่มีการรวมตัวกันของประชนกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้มีส่วนได้เสียของแผนพัฒนาฯ เช่น งานบุญต่าง ๆ ของชุมชน งานประชุมของกลุ่มอาชีพหรือกลุ่มทางสังคมอื่น ๆ ในพื้นที่เป้าหมาย เป็นต้น

(๔) สื่อสารกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ

เป็นแผนในการกำหนดรูปแบบและกลุ่มเป้าหมายการสื่อสารที่เป็นกลุ่มหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนแผนทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ซึ่งสามารถจำแนกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายใต้แผนพัฒนาฯ ดังนี้

- การเข้าพบปะปรึกษาหารือกับหน่วยงานที่รับผิดชอบงานด้านการปกครองในพื้นที่ เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น
- การเข้าพบปะหารือกับหน่วยงานที่รับผิดชอบงานด้านสาธารณูปโภคในพื้นที่
- การเข้าพบปะหารือกับหน่วยงานที่รับผิดชอบงานด้านสิ่งแวดล้อม ด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี รวมทั้งด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบในพื้นที่

๓) แผนการประชุมระดมความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย

ในการประชุมระดมความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียในกระบวนการ SEA ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอให้สอดคล้องกับแต่ละขั้นตอนของกระบวนการ SEA ที่ใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาฯ โดยนำผลจากการวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายของผู้มีส่วนได้เสียให้ถูกต้องตรงตามแต่ละขั้นตอนของกระบวนการ SEA โดยการประชุมมีหลายรูปแบบตามระยะเวลาของการศึกษา อาจประกอบด้วยเวทีการประชุมทั้งที่เป็นการประชุมทางการ กึ่งทางการ และไม่เป็นทางการ ที่สามารถออกแบบดำเนินการเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความครบถ้วนสมบูรณ์ของเนื้อหาสาระและข้อมูลที่จะนำไปสู่การประมวลผลของกระบวนการ SEA ต่อไปได้ ทั้งนี้ผู้ดำเนินการ SEA ในการจัดทำแผนพัฒนาฯ สามารถกำหนดรูปแบบเวที และจำนวนครั้งให้ยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม เช่น

- การประชุมปฐมนิเทศโครงการจัดทำแผนพัฒนาฯ จำนวน ๑ ครั้ง เพื่อหารือกรอบแนวทางการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาฯ โดยใช้ SEA เป็นเครื่องมือ และ รับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและสาเหตุของปัญหาต่าง ๆ ในพื้นที่เป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ตลอดจนแนวทางการแก้ไข และความคาดหวังความต้องการในการพัฒนา

- การประชุมกลุ่มย่อยเพื่อหารือเป้าหมายการพัฒนา ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา ปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจ

- การประชุมกลุ่มย่อยเพื่อหารือการกำหนดเกณฑ์การประเมินความสำเร็จของการพัฒนาตามแนวทางการขับเคลื่อนแผนการพัฒนา และตัวชี้วัด รวมทั้งออกแบบแนวทางที่เป็นไปได้สู่การพัฒนาไปเป็นทางเลือกในการพัฒนาของแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาภายใต้แผนพัฒนาฯ

- การประชุมกลุ่มย่อยเพื่อระดมความเห็นในการพิจารณาทางเลือกในการพัฒนา โดยออกแบบให้ร่วมกันประเมินผลกระทบและผลประโยชน์คุณค่าด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เป้าหมายของแผนพัฒนาฯ รวมทั้งร่วมกันกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน (ส่งเสริมผลประโยชน์ ลดหรือบรรเทาและหลีกเลี่ยงผลกระทบด้านลบ)

- การประชุมกลุ่มย่อยเพื่อพิจารณาผลการจัดทำแผนการพัฒนาฯ โดยร่วมกันระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับความครบถ้วนและความสมบูรณ์ของแผนการพัฒนาฯ รวมทั้งพิจารณาแผนการติดตามตรวจสอบการดำเนินการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ

- การประชุมปัจฉิมนิเทศโครงการจัดทำแผนพัฒนาฯ เพื่อสรุปผลการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาฯ โดยใช้ SEA เป็นเครื่องมือ รวมทั้งเป็นการถ่ายทอดแผนสู่การปฏิบัติให้กับผู้มีส่วนได้เสียทุกภาคส่วนได้รับรู้ และสร้างความเข้าใจร่วมกันในทิศทางของการขับเคลื่อนแผนการพัฒนาในอนาคต

บทเรียนที่ ๓
เทคนิคและวิธีการที่ใช้ในกระบวนการมีส่วนร่วม

เทคนิคและวิธีการที่ใช้ในการสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการ SEA มีหลากหลาย และสามารถเลือกใช้ได้ตามวัตถุประสงค์ของขั้นตอนต่าง ๆ ในกระบวนการ SEA และการจัดทำแผนพัฒนา เทคนิคและวิธีการที่ใช้นั้น จำเป็นสำหรับทุกขั้นตอนของกระบวนการ ซึ่งรวมจำแนกเป็นเทคนิคและวิธีการสำหรับ ๑) การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย ที่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วม อย่างครบถ้วน เหมาะสมและตรงกับประเด็นของผลกระทบทั้งทางบวกและลบจากแผนการพัฒนานั้น และ ๒) เทคนิคและวิธีการรวบรวมประเด็นจากผู้มีส่วนได้เสีย ที่จะช่วยให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ประเด็นยุทธศาสตร์ เป็นต้น รายละเอียดของเทคนิคและวิธีการที่ใช้[๑] มีดังนี้

๓.๑ การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย

การวิเคราะห์ให้ได้ว่ามีผู้มีส่วนได้เสียเป็นกลุ่มคน ชุมชน องค์กร หรือหน่วยงาน สถาบันใดที่เกี่ยวข้องและมีความเกี่ยวข้องในระดับใด จะช่วยให้สามารถจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วมได้อย่างเหมาะสม สร้างการมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพ สามารถดึงข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ รวมไปถึงข้อห่วงกังวลจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียในแต่ละกลุ่มได้อย่างชัดเจน ครอบคลุม และสามารถนำไปผนวกกับการจัดทำแผนได้อย่างเหมาะสม

เพื่อให้การดำเนินการมีส่วนร่วมในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการ SEA มีความสมบูรณ์ ควรวิเคราะห์ให้ได้ว่าผู้มีส่วนได้เสียคือใคร มีความสำคัญ ความเกี่ยวข้องในรูปแบบใด และในระดับใด เพื่อให้สามารถกำหนดแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วมได้เหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้การจัดทำ SEA ได้ผนวกรวมความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ รวมไปถึงข้อห่วงกังวลจากผู้มีส่วนได้เสียเข้าร่วมด้วย รายละเอียดของขั้นตอนการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย ประกอบด้วย (สศช., ๒๕๖๔)

๑) การระบุผู้มีส่วนได้เสีย

การระบุผู้มีส่วนได้เสียเป็นการพิจารณาว่ามีกลุ่มคน ชุมชน องค์กร หน่วยงาน หรือสถาบันใดที่มีความเกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้เสียกับแผนการพัฒนาที่จะจัดทำขึ้น และควรต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ SEA ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี โดยพิจารณาจากประเด็น ดังนี้

- มีกลุ่มคน ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันใดในพื้นที่หรือที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการพัฒนา ซึ่งอาจได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบต่อรายได้ อาชีพ สุขภาพอนามัย สิ่งแวดล้อม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่
- มีกลุ่มคน ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันใดที่มีสถานะทางสังคม ซึ่งมีความสำคัญต่อการชี้นำความคิดให้แก่ประชาชนและผู้มีส่วนได้เสีย

[๑] อ้างอิงจากแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง) (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๔)

- มีกลุ่มคน ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันใด ซึ่งมีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการดำเนินการพัฒนาตามแผน และประเด็นยุทธศาสตร์
- มีกลุ่มคน ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันใด ที่มีอิทธิพลหรือมีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนานั้น ในระดับพื้นที่หรือระดับนโยบาย และมีความสนใจนั้นเกี่ยวข้องโดยตรงกับแผนและประเด็นยุทธศาสตร์

โดยอาจมีตัวอย่างกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่ควรพิจารณาในกระบวนการ SEA ทั้งหมด ๑๒ กลุ่ม ประกอบด้วย

๑. ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่และขอบเขต โดยหมายรวมถึงประชาชนที่มีความเปราะบางและอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นจากแผนพัฒนาด้วย

๒. หน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจที่รับผิดชอบในพื้นที่และขอบเขต

๓. นักวิชาการและสถาบันการศึกษาที่มีความสนใจในพื้นที่และขอบเขต

๔. ตัวแทนผู้ประกอบอาชีพที่อาจได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและลบ

๕. เอกชนและผู้ประกอบการในพื้นที่และขอบเขต

๖. ผู้นำชุมชนหรือผู้นำทางความคิดที่มีอิทธิพลในพื้นที่และขอบเขต

๗. นักการเมืองท้องถิ่นที่มีบทบาทในพื้นที่และขอบเขต

๘. ผู้แทนเครือข่ายภาคประชาสังคมและอาสาสมัครเพื่อสังคมในพื้นที่และขอบเขต

๙. องค์กรอิสระไม่หวังผลกำไรซึ่งทำงานในพื้นที่และขอบเขต

๑๐. ผู้กำหนดหรือผู้อนุมัติแผน ผู้จัดสรรงบประมาณ

๑๑. หน่วยงานเจ้าของแผน

๑๒. หัวหน้าส่วนราชการสูงสุดหรือผู้ได้รับมอบหมายที่มีอำนาจในการตัดสินใจ

๒) การจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย

ขั้นตอนการจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียมีดังต่อไปนี้

(๑) การวิเคราะห์บทบาทและความเกี่ยวข้องของผู้มีส่วนได้เสีย

เป็นการดำเนินการเพื่อให้ทราบว่า ผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มใดที่มีความสัมพันธ์กับผลจากการเปลี่ยนแปลงทั้งในทางบวกและทางลบ รวมถึงมีบทบาทต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของแผน และมีผลต่อการตัดสินใจแผน และมีกลุ่มบุคคลใด ซึ่งอาจไม่มีบทบาท แต่เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของการพัฒนา และเป็นผู้ที่อาจได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานนั้น ซึ่งการวิเคราะห์บทบาทและความเกี่ยวข้องของผู้มีส่วนได้เสียจะช่วยให้สามารถกำหนดรูปแบบ วิธีการ และประเด็นการปรึกษาหารือที่เหมาะสมสำหรับแต่ละกลุ่มได้

การวิเคราะห์บทบาทและความเกี่ยวข้องของผู้มีส่วนได้เสียสามารถดำเนินการโดยการวิเคราะห์ว่าผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มหรือแต่ละรายบุคคลมีความเกี่ยวข้องกันอย่างไรใน ๒ มิติ ได้แก่

มิติผลประโยชน์ (Benefit)

- ผู้มีส่วนได้เสียนั้นได้รับผลประโยชน์หรือเสียผลประโยชน์จากการพัฒนาตามแผนอย่างไร และประเด็นผลประโยชน์นั้นมีความเกี่ยวข้องต่อผู้มีส่วนได้เสียอย่างไร

- ความเกี่ยวข้องของผู้มีส่วนได้เสียกับประเด็นผลประโยชน์นั้นมากน้อยระดับใด และเป็นสาเหตุสนับสนุนให้ผู้มีส่วนได้เสียนั้นต้องเข้ามามีส่วนร่วม

มิติบทบาทต่อความสำเร็จของการขับเคลื่อนแผน (Influence)

- ผู้มีส่วนได้เสียนั้นมีหน้าที่และความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องอย่างไร และระดับใดในการพัฒนาด้านต่าง ๆ ในพื้นที่และขอบเขตตามแผนนั้น
- หากผู้มีส่วนได้เสียเข้าใจในบทบาทและมีส่วนร่วมในการรับรู้ การแสดงความคิดเห็นแล้ว จะส่งผลให้ผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มนั้น ๆ มีความเข้าใจได้มากหรือน้อยตามไปด้วย ซึ่งส่งผลต่อความร่วมมือในการขับเคลื่อนแผนการพัฒนาในอนาคต
- องค์ความรู้ของผู้มีส่วนได้เสีย เช่น ความรู้ความชำนาญ ประสบการณ์ และภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น มีส่วนช่วยในการเพิ่มเติมความสมบูรณ์ของข้อมูลในด้านต่าง ๆ ที่จะส่งผลต่อการตัดสินใจที่ถูกต้องและเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาตามแผนนั้น

(๒) การจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย

เป็นการวิเคราะห์ความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อให้ทราบว่าผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มมีระดับความสำคัญอย่างไร ตั้งแต่ระดับสำคัญน้อยที่สุดไปจนถึงสำคัญมากที่สุด ซึ่งเทคนิควิธีการในการจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียสามารถดำเนินการได้หลากหลายวิธี เช่น พิจารณาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ทั้งในมิติผลประโยชน์และมิติบทบาทต่อความสำเร็จของการขับเคลื่อนแผนในรูปแบบของตาราง ๒x๒ เมทริกซ์ (ปรับปรุงจาก Bryson, 2004) โดยกำหนดแกนแนวตั้งคือระดับผลประโยชน์ และแกนแนวนอนคือ ระดับบทบาทต่อความสำเร็จของการขับเคลื่อนแผน เนื่องจากเป็นเทคนิควิธีการที่ใช้กันอย่างแพร่หลายและไม่มีความซับซ้อน

เมื่อได้ผลระดับความสำคัญแล้ว จะสามารถจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียในแต่ละมิติได้ ทั้งนี้ ผลการจัดลำดับความสำคัญจะถูกนำไปประกอบการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม และสามารถระบุกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่จะเกี่ยวข้องในกระบวนการมีส่วนร่วมของแต่ละขั้นตอน SEA ได้อย่างครบถ้วน ส่งผลให้แผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วมมีประสิทธิภาพและดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง ใกล้ชิดและครอบคลุมทุกกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องทั้งหมดอย่างเหมาะสม ตัวอย่างการจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียแสดงดัง**ตารางที่ ๑**

ตารางที่ ๑ ตัวอย่างการจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย

ระดับผลประโยชน์	**ระดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย**			
ผลประโยชน์มาก	๓	๔	๕	๕
ผลประโยชน์ปานกลาง	๓	๔	๕	๕
ผลประโยชน์บางส่วน	๒	๓	๔	๕
ผลประโยชน์น้อย	๒	๓	๔	๕
ไม่ได้รับผลประโยชน์	๑	๒	๓	๔
ระดับบทบาทต่อความสำเร็จของการขับเคลื่อนแผน	มีบทบาทน้อย/ไม่ทราบ	มีบทบาทบ้าง	มีบทบาทปานกลาง	มีบทบาทมาก

หมายเหตุ: ระดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียจำแนกระดับจากน้อย (๑) ไปถึง มาก (๕)

๓.๒ เทคนิคและวิธีการรวบรวมประเด็นจากผู้มีส่วนได้เสีย

กระบวนการมีส่วนร่วมต้องคำนึงถึงหลักการที่จะส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด ซึ่งการคัดเลือกเทคนิคและวิธีการที่เหมาะสมนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยอาจแตกต่างกันไปในแต่ละบริบทของผู้มีส่วนได้เสีย สภาพการณ์ และวัตถุประสงค์ของการมีส่วนร่วมในแต่ละครั้ง จึงควรพิจารณาใช้เทคนิคและวิธีการที่หลากหลายผสมผสานกัน สามารถเข้าถึงผู้มีส่วนได้เสียได้อย่างกว้างขวาง อำนวยให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้าร่วมได้อย่างสะดวกใจและแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้ มีตัวอย่างเทคนิคและวิธีการมีส่วนร่วมที่ได้รับความนิยมใช้กันอย่างแพร่หลายดังต่อไปนี้

๑) การสำรวจความคิดเห็นโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire survey)

เป็นการสำรวจความเห็นทั่วไปหรือเจาะจงประเด็นโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลโดยใช้หลักทางสถิติและสังคมศาสตร์เข้ามาประกอบการดำเนินการ ซึ่งการสำรวจความคิดเห็นโดยใช้แบบสอบถามนี้จะสามารถวิเคราะห์ผลออกมาได้ในเชิงปริมาณที่ชัดเจน มีผลลัพธ์อย่างเป็นรูปธรรมกว่าเทคนิคอื่น ๆ ซึ่งมีขั้นตอนตั้งแต่ การกำหนดกลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ศึกษาในการสำรวจความคิดเห็น การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม การออกแบบเครื่องมือแบบสอบถามที่จะใช้ในการสำรวจความคิดเห็น และการกำหนดวิธีการเก็บข้อมูล ซึ่งมีข้อควรพิจารณาสำคัญดังนี้

การกำหนดพื้นที่ศึกษาที่จะสำรวจความคิดเห็น จะต้องมีการกำหนดขอบเขตที่ชัดเจน

การคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จะต้องเพียงพอสำหรับเป็นตัวแทนของประชากรในทางสถิติ ขนาดจำนวนตัวอย่างที่คำนวณได้หมายถึงจำนวนขั้นต่ำที่สามารถเป็นตัวแทนของประชากรได้ ซึ่งการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างสามารถทำได้หลายวิธี โดยจะต้องพิจารณาเลือกวิธีการให้เหมาะสม ซึ่งมีทั้งกรณีที่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน และในกรณีที่ไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน

วิธีการเก็บข้อมูล ต้องเป็นไปอย่างไม่มีอคติ ทุกหน่วยประชากรมีโอกาสถูกเลือกเท่า ๆ กัน เพื่อให้เป็นตัวแทนประชากรที่แท้จริง โดยอาจเลือกเทคนิควิธีการเก็บข้อมูล เช่น การสุ่มอย่างเป็นระบบ (Systematic sampling) และการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling) เป็นต้น

จุดแข็งของการสำรวจความคิดเห็นโดยใช้แบบสอบถามคือประหยัดเวลาเมื่อเทียบกับการเก็บข้อมูลโดยวิธีอื่น ๆ สามารถเก็บข้อมูลจากผู้ตอบจำนวนมากได้ กระจายครอบคลุมได้ทั่วถึงทุกพื้นที่ และเป็นวิธีการที่รวบรวมความเห็นของผู้ไม่มีโอกาสเข้ามาร่วมในการรับฟังความคิดเห็นได้ อย่างไรก็ตาม หากผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการ หรือใช้คำถามที่เข้าใจยาก ผู้ตอบอาจตีความหมายของคำถามไม่ตรงกัน ทำให้มีความเสี่ยงว่าผลลัพธ์ของข้อมูลที่ได้อาจไม่สะท้อนความเห็นที่แท้จริง

ดังนั้น การสำรวจความคิดเห็นโดยใช้แบบสอบถามจึงอาจนำไปประยุกต์ใช้ในขั้นตอนการกำหนดขอบเขต เช่น การรวบรวมประเด็นปัญหา ความคาดหวังต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์ประเด็นยุทธศาสตร์ รวมไปถึงการรวบรวมข้อมูลแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของประเด็นสำคัญหรือตัวชี้วัดต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลในวงกว้างเชิงพื้นที่ ที่จะช่วยยืนยันหรือสนับสนุนข้อมูลในการประเมินข้อมูลฐานได้ เป็นต้น

๒) การสัมภาษณ์รายบุคคล (In-depth interview)

เป็นการพูดคุยแบบมีแนวคำถามไว้ล่วงหน้าอย่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ข้อมูล ความคิดเห็นอย่างลึกซึ้งและตรงกับความเป็นจริงของสถานการณ์ เหตุการณ์ ซึ่งผู้สัมภาษณ์ต้องมีความเข้าใจบริบทของผู้ที่ให้ข้อมูล ต้องไม่มีอคติ เป็นผู้ฟังที่ดี เปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ หัวใจสำคัญของการสัมภาษณ์รายบุคคลคือ ต้องวิเคราะห์หาผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) ที่สามารถให้ข้อมูลที่ผู้สัมภาษณ์ต้องการให้ได้ เพื่อข้อมูลที่ได้รับมีความถูกต้อง เหมาะสม และเป็นไปตามข้อเท็จจริง

ข้อดีของการสัมภาษณ์รายบุคคลคือเป็นวิธีการพูดคุยกันแบบตัวต่อตัวระหว่างผู้สัมภาษณ์ กับผู้ให้สัมภาษณ์ สามารถแสดงความเห็นอย่างตรงไปตรงมาและละเอียดลึกซึ้งมากกว่าวิธีการมีส่วนร่วมแบบอื่น นอกจากนี้ การสัมภาษณ์รายบุคคลมีจุดเด่นคือเป็นวิธีการเก็บข้อมูลที่ยืดหยุ่น มีการโต้ตอบ ระหว่างผู้ให้สัมภาษณ์กับผู้ถูกสัมภาษณ์ ผู้เก็บข้อมูลสามารถสอบถามในประเด็นเชิงลึกกับผู้ให้สัมภาษณ์ได้อย่างเป็นส่วนตัว ทั้งนี้ ภาษาและท่าทางของผู้สัมภาษณ์สามารถกระตุ้นต่อผู้ให้สัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นและข้อมูลมากขึ้นได้ อย่างไรก็ตาม การสัมภาษณ์รายบุคคลมีข้อจำกัดคือใช้เวลามากในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลจนครบ และผู้สัมภาษณ์ต้องมีทักษะในการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและครอบคลุม นอกจากนี้ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ถือเป็นข้อมูลเฉพาะบุคคลไม่สามารถนำไปตีความได้ว่าเป็นความเห็นในภาพรวมของทั้งหมดได้

๓) การประชุมกลุ่มย่อย (Focus group discussion)

เป็นกระบวนการอภิปรายที่มีการแลกเปลี่ยนความเห็นและโต้ตอบระหว่างผู้เข้าร่วมประชุมในประเด็นที่เฉพาะเจาะจงได้ มีลักษณะเป็นการประชุมกลุ่มเล็ก ๆ ทำให้สามารถสืบหรือค้นหาสาเหตุของปัญหาเฉพาะด้านได้ดี และมีการโต้ตอบสองทาง ผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อยจะต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์เฉพาะในประเด็นที่ผู้จัดประชุมต้องการสอบถามและเป็นผู้ที่รู้สึกสบายใจที่จะแสดงความเห็นและแลกเปลี่ยนความเห็นของตนเองกับผู้เข้าร่วมประชุมคนอื่น ๆ ต้องมีการวางแผนในการเลือกผู้เข้าร่วมประชุม จำนวนครั้งของการประชุม สถานที่ที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย โดยจำนวนที่เหมาะสมของผู้เข้าร่วมประชุมต่อกลุ่มประมาณ ๖-๑๐ คน และควรเป็นผู้เข้าร่วมประชุมในกลุ่มหรือระดับเดียวกันเพื่อไม่ให้มีความแตกต่างระหว่างผู้เข้าร่วมประชุมด้วยกันมากจนเกินไป และระยะเวลาที่ใช้ในการประชุมไม่ควรมากหรือน้อยเกินไป นอกจากนี้ การประชุมกลุ่มย่อยยังสามารถประยุกต์ใช้เครื่องมือหรือเทคนิคต่าง ๆ ในการอำนวยความสะดวกในการแสดงความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมรู้สึกมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้นในการประชุม ทั้งการใช้บัตรคำ กระดาษโน้ตมีกาวในตัว (Post-it notes) ซึ่งผู้เข้าร่วมแต่ละคนมีโอกาสในการเสนอแนะความคิดเห็นได้เท่าเทียมกันทุกคน ผนวกกับการใช้หัวข้อหรือคำถามนำ หรือการใช้แอพพลิเคชั่นที่ทันสมัยต่าง ๆ ที่ช่วยรวบรวมความคิดเห็นและแสดงผลในรูปแบบที่น่าสนใจ เช่น Menti เป็นต้น เพื่อให้ผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นได้ตรงประเด็นมากยิ่งขึ้น ความคิดเห็นที่ได้รับจึงสามารถนำไปประกอบให้การจัดทำ SEA มีความครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

จุดแข็งของการประชุมกลุ่มย่อยคือ ใช้ต้นทุนต่ำหรือทรัพยากรน้อยเมื่อเทียบกับวิธีอื่น ๆ ที่เน้นการปรึกษาหารือในลักษณะตัวต่อตัว ผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่สามารถอ่านและเขียนสามารถเข้าร่วมได้ นอกจากนี้การประชุมกลุ่มย่อยยังทำให้ผู้มีส่วนได้เสียมีการโต้ตอบกันและแลกเปลี่ยนกัน ผู้เข้าร่วมประชุมมีโอกาสในการที่จะทำความเข้าใจในเหตุผลของผู้เข้าร่วมประชุมคนอื่น ๆ มากขึ้น อย่างไรก็ตาม มีข้อควรพิจารณา เช่น ใช้เวลาในการประชุมมาก ความลำบากในการเชิญผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมาเข้าร่วมประชุมในคราวเดียวกัน เป็นต้น

นอกจากนี้ ความเห็นที่ได้รับจากการประชุมกลุ่มย่อยเป็นความเห็นของกลุ่ม ไม่สามารถแยกเป็นความเห็นเฉพาะบุคคลได้

๔) การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public hearing)

การประชุมรับฟังความคิดเห็น เป็นการจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นอย่างเป็นทางการ โดยเชิญกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มเข้าร่วมในการประชุมเพื่อนำเสนอรายละเอียดในภาพรวมทั้งหมด ซึ่งมักนำไปประยุกต์ใช้ในการประชุมปฐมนิเทศโครงการ (เปิดโครงการ) ที่ต้องการนำเสนอรายละเอียดในภาพรวมของการดำเนินการจัดทำ SEA ก่อน มุ่งเน้นการสื่อสารและประชาสัมพันธ์โครงการ และการประชุมปัจฉิมนิเทศ (ปิดโครงการ) ที่ต้องการนำเสนอรายละเอียดสรุปผลการจัดทำ SEA ทั้งหมดต่อกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่ม พร้อมทั้งเปิดรับฟังความคิดเห็นในวงกว้าง

การประชุมรับฟังความคิดเห็นส่วนใหญ่มักเริ่มต้นจากการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการประชุมที่ชัดเจน การนำเสนอรายละเอียด และเปิดรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งในกรณีที่มีผู้ส่วนได้เสียที่ต้องการนำเสนอความคิดเห็นเป็นจำนวนมาก ผู้จัดกระบวนการประชุมจะต้องเรียงลำดับผู้แสดงความคิดเห็นอย่างเป็นระบบและควรจำกัดเวลาในการแสดงความคิดเห็นอย่างเหมาะสม เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ ได้มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นด้วย

ข้อดีของการประชุมรับฟังความคิดเห็น คือ ได้รับความคิดเห็นที่หลากหลายจากทุกกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย และผู้มีส่วนได้เสียยังมีโอกาสในการซักถาม แลกเปลี่ยนเกี่ยวกับรายละเอียด จากผู้จัดทำหรือผู้ศึกษาได้โดยตรง ผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มมีโอกาสได้รับฟังประเด็นข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะระหว่างกัน เกิดการเรียนรู้ร่วมกันได้ในวงกว้าง อย่างไรก็ตาม การจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นมีข้อจำกัดหลายประการ ได้แก่ เป็นทางการสูง ผู้มีส่วนได้เสียมีเวลาจำกัดในการแสดงความคิดเห็น เนื่องจากมีผู้เข้าร่วมจำนวนมาก ใช้เวลาบุคลากร และงบประมาณสูงในการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็น อีกทั้ง ยังมีความเสี่ยงที่การรับฟังความคิดเห็นมักถูกครอบงำจากผู้มีส่วนได้เสียบางกลุ่มที่สามารถแสดงความเห็นในเวทีที่เป็นทางการได้ ในขณะที่ผู้มีส่วนได้เสียที่ได้รับผลกระทบโดยตรงมักไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ดังนั้นจึงอาจมีความจำเป็นที่ต้องนำวิธีการมีส่วนร่วมอื่น ๆ มาประกอบเพื่อเพิ่มช่องทางที่จะอำนวยให้ผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างทั่วถึง สร้างความไว้วางใจต่อการรับฟังความคิดเห็น

๕) การสานเสวนา (Dialogue)

การสานเสวนา เป็นรูปแบบหนึ่งของการสนทนาที่มุ่งให้เกิดความเข้าใจทั้งมุมมองของตนและของผู้อื่น มีลักษณะเป็นการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการที่เน้นการสื่อความ สร้างความเข้าใจ และยอมรับความคิด จุดยืน หรืออัตลักษณ์ที่แตกต่างของผู้ร่วมสนทนา เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการลดความไม่เข้าใจ และส่งเสริมความปรารถนาดีต่อกัน นำไปสู่ความร่วมมือ ร่วมใจกันต่อไป (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, ๒๕๕๖)

การสานเสวนาเน้นที่การฟังมากกว่าการพูด เป็นการฟังอย่างลึกซึ้ง ซึ่งมีข้อควรคำนึงคือ ต้องไม่มีวาระซ่อนเร้น สร้างการปฏิสัมพันธ์กันอย่างให้เกียรติ สร้างให้เกิดความเท่าเทียมกันในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีจุดยืนที่ชัดเจน ไม่ด่วนสรุปหรือตัดสินผู้อื่น เปิดกว้างในการแสดงความคิดเห็น มีความยืดหยุ่น สร้างความต่อเนื่องของกระบวนการเสวนา (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, ๒๕๕๖)

การสานเสวนามักดำเนินการในกลุ่มเล็ก ๆ ประมาณ ๒๐-๔๐ คน ซึ่งเป็นการย่อส่วนสังคมให้เล็กลง เป็นการรวบรวมกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่แตกต่างกัน มีความหลากหลายของความเห็น สิ่งที่ต้องระมัดระวังเป็นพิเศษคือ จะต้องไม่มีการนำเรื่องที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียมาเป็นประเด็นในการแลกเปลี่ยน หารือ เช่น ศาสนา ฐานคติเกี่ยวกับการใช้ชีวิต หรือประเด็นที่เชื่อมโยงกับผลประโยชน์ส่วนตัว เป็นต้น เนื่องจากอาจก่อให้เกิดความแตกต่างอย่างสุดขั้ว และมักเกิดการปกป้องความคิดด้วยอารมณ์ และในวงเสวนาต้องไม่เน้นให้กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมีบทบาทเด่นเป็นพิเศษ ให้ความสำคัญกับทุกคนในวงเสวนาอย่างเท่าเทียม โดยต้องจัดให้ทุกคนสามารถพูดคุยได้โดยตรง มีอิสระที่จะสื่อสารแลกเปลี่ยนระหว่างคนในวงเสวนาได้

บทเรียนที่ ๔
การดำเนินงานตามแผนการสื่อสารและสร้างการมีส่วนร่วม

การดำเนินงานสื่อสารและสร้างการมีส่วนร่วมให้ได้ครบถ้วน สม่ำเสมอและต่อเนื่อง จำเป็นต้องกำหนดแผนการสื่อสารและสร้างการมีส่วนร่วมให้ชัดเจน มีกรอบของกิจกรรมตามระยะเวลาของกระบวนการ SEA และการจัดทำแผนพัฒนาด้วย แผนการสื่อสารและสร้างการมีส่วนร่วมนี้ เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก เนื่องจากจะช่วยกำหนดแนวทางการมีส่วนร่วมที่เชื่อมโยงกับแต่ละขั้นตอนของ SEA ซึ่งจะทำให้ขั้นตอนการมีส่วนร่วมสอดคล้องกับกรอบระยะเวลาของกระบวนการ SEA และสอดคล้องกับระดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย รวมทั้งใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารกับผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานเจ้าของแผน และผู้มีส่วนได้เสีย เป็นต้น ซึ่งจะทำให้กระบวนการมีส่วนร่วมมีประสิทธิภาพและมีความโปร่งใส แผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วมควรมีโครงสร้างที่ชัดเจน มีความต่อเนื่องตลอดทั้งกระบวนการ และสามารถทบทวนหรือปรับปรุงได้ตลอดช่วงระยะเวลาของกระบวนการ SEA เลือกรูปแบบการสื่อสารหรือเทคนิคการมีส่วนร่วมที่เหมาะสม เพื่อให้สอดรับกับขั้นตอนหรือกระบวนการ SEA และสอดคล้องกับลักษณะและความสำคัญของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย ดังนั้นแผนการสื่อสารและการมีสวนร่วม แบง ออกเป็น ๓ ระดับ[๒] ได้แก

๑) ระดับการใหขอมูลอย่างต่อเนื่อง (Information and engagement)

๒) ระดับการปรึกษาหารือ (Consultation)

๓) ระดับการร่วมตัดสินใจ (Decision influence)

โดยในแต่ละระดับต่องพิจารณาวา ผู้ใดที่เกี่ยวของ (Who) ตองดำเนินการในระดับนั้นเมือใด (When) และดำเนินการด้วยรูปแบบวิธีการอย่างไร (How) ทั้งนี้แต่ละระดับอาจมีรูปแบบการมีสวนร่วมที่แตกต่างกัน เพื่อใหเหมาะสมกับบริบทหรือรูปแบบของระดับนั้น ๆ (สศช., ๒๕๖๔)

๑) ระดับการให้ข้อมูลอย่างต่อเนื่อง (Information and engagement)

เป็นการดำเนินการในรูปแบบการให้ข้อมูลผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ อีเมล จดหมาย/ ไปรษณีย์ หรือสื่อสาธารณะ (Social media) ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องหรือสนใจในทุกระดับ (ระดับ ๑-๕) เช่น ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบ หน่วยงานราชการ องค์กร/ สถาบันต่าง ๆ สื่อมวลชน รวมไปถึงประชาชนทั่วไปที่มีความสนใจ เป็นต้น ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการ SEA อย่างครบถ้วน ทั่วถึงและต่อเนื่อง ทั้งนี้ การให้ข้อมูลและการเข้ามามีส่วนร่วมต้องดำเนินการครอบคลุมและต่อเนื่องตลอดทั้งกระบวนการ SEA ซึ่งสามารถเริ่มดำเนินการได้ตั้งแต่ขั้นตอนการกำหนดขอบเขตตลอดจนขั้นตอนการรายงานผล

[๒] อ้างอิงจากแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง) (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๔)

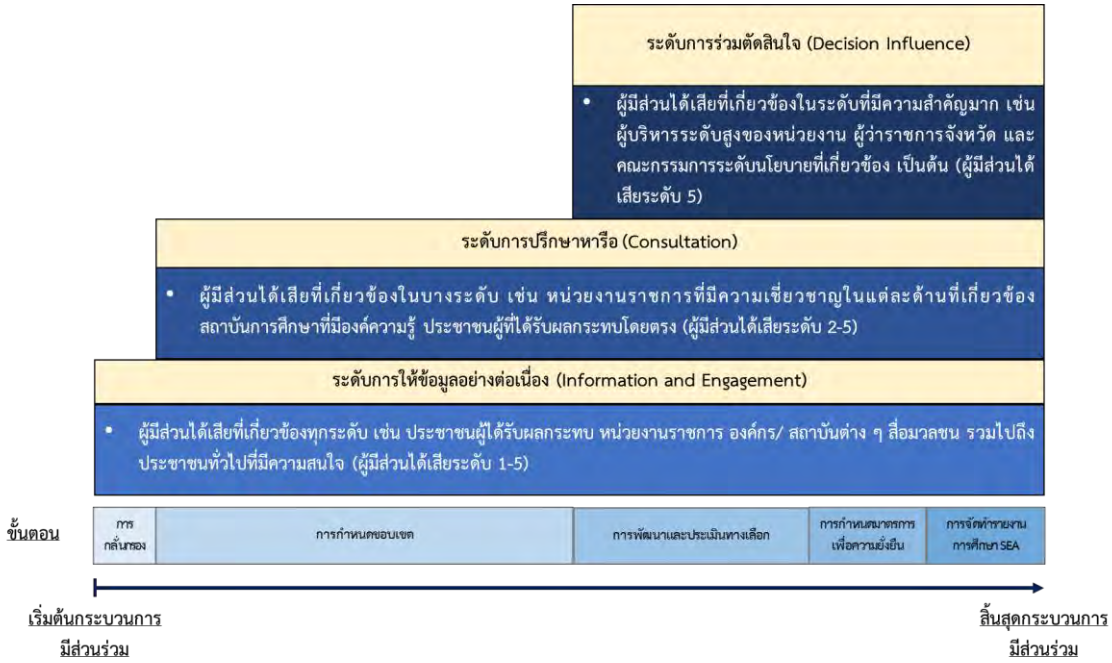
๒) ระดับการปรึกษาหารือ (Consultation)

เป็นระดับที่ต้องการได้รับความเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียจึงจำเป็นต้องมีรูปแบบหรือวิธีการที่เข้มข้นมากกว่าระดับการให้ข้อมูล เพื่อให้ได้มาซึ่งความคิดเห็นอันจะเป็นประโยชน์ต่อกระบวนการ SEA โดยอาจดำเนินการในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การประชุมกลุ่มย่อย การสำรวจความคิดเห็นโดยแบบสำรวจหรือแบบสอบถาม การอภิปราย และการประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นต้น ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียในบางระดับ (ระดับ ๒-๕) เช่น หน่วยงานราชการที่มีความเชี่ยวชาญในแต่ละด้าน สถาบันการศึกษาที่มีองค์ความรู้ และประชาชนผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง เป็นต้น ทั้งนี้ การปรึกษาหารืออาจดำเนินการในขั้นตอนที่มีความสำคัญ โดยเฉพาะการกำหนดขอบเขต เช่น การวิเคราะห์และกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์และเป้าหมายการพัฒนา และการประเมินข้อมูลฐาน เป็นต้น การพัฒนาและการประเมินทางเลือก และการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน กิจกรรมและช่วงเวลาในการปรึกษาหารือต้องระบุหัวข้อหรือประเด็นการหารือที่ชัดเจนและสอดคล้องกับผลของกระบวนการ SEA ในแต่ละช่วงเวลา เช่น การระดมความเห็นต่อการกำหนดขอบเขต การพัฒนาและการประเมินทางเลือก เป็นต้น การปรึกษาหารือนี้จะเป็นส่วนสนับสนุนให้ผู้มีส่วนได้เสียรู้สึกถึงการเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนา มีโอกาสในการร่วมกันระดมความคิดเห็น และสร้างความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้เสีย

๓) ระดับการร่วมตัดสินใจ (Decision influence)

เป็นระดับที่ผู้มีส่วนได้เสียที่มีความสำคัญเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และส่งผลต่อการกำหนดแผน อาจดำเนินการในรูปแบบการประชุมระดมความคิดเห็น การประชุมภาคีที่เกี่ยวข้อง เช่น การประชุมของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง การประชุมระดับผู้บริหาร ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่อยู่ในระดับร่วมตัดสินใจ (ระดับ ๕) เช่น ผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงาน ผู้ว่าราชการจังหวัด และคณะกรรมการระดับนโยบายที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ทั้งนี้ การร่วมตัดสินใจอาจดำเนินการในช่วงที่มีความสำคัญและจำเป็นต้องได้รับการตัดสินใจร่วมกัน ได้แก่ ขั้นตอนการพัฒนาและการประเมินทางเลือก และช่วงของการนำผลจากกระบวนการ SEA เสนอเข้าในแผน เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียที่รับผิดชอบการตัดสินใจได้เข้ามารับรู้และร่วมกันตัดสินใจ

ในการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วมควรระบุผู้มีส่วนได้เสียให้ได้ว่า ผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มใดที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในแต่ละระดับข้างต้น และควรวางแผนกิจกรรมและกำหนดระยะเวลาของกิจกรรมให้สอดคล้องกับกระบวนการ SEA และกระบวนการจัดทำแผนด้วย เพื่อให้ความคิดเห็นที่จะได้รับจากผู้มีส่วนได้เสียสามารถนำมาใช้ปรับปรุงการดำเนินงานได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับช่วงเวลา ดังตัวอย่างแผนภาพระดับของแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วมในกระบวนการ SEA ตาม**รูปที่ ๑**

รูปที่ ๑ ตัวอย่างแผนภาพระดับของแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วมในกระบวนการ SEA

ในการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม ผู้จัดทำควรคำนึงถึงวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันในแต่ละขั้นตอนข้างต้นที่ได้อธิบายไว้ และจำเป็นต้องวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียที่จะเข้ามีส่วนเกี่ยวข้องในแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจน เนื่องจากจะช่วยให้สามารถระบุวิธีการมีส่วนร่วมที่มีความเหมาะสมกับแต่ละกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียและแต่ละขั้นตอนของการจัดทำ SEA ได้ โดยมีตัวอย่างตารางแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วมดัง **ตารางที่ ๒** ทั้งนี้ เพื่อแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วมมีความครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นในทุกมิติ ควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันวิเคราะห์และวางแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วมด้วย ซึ่งควรเริ่มตั้งแต่เริ่มต้นของการศึกษา

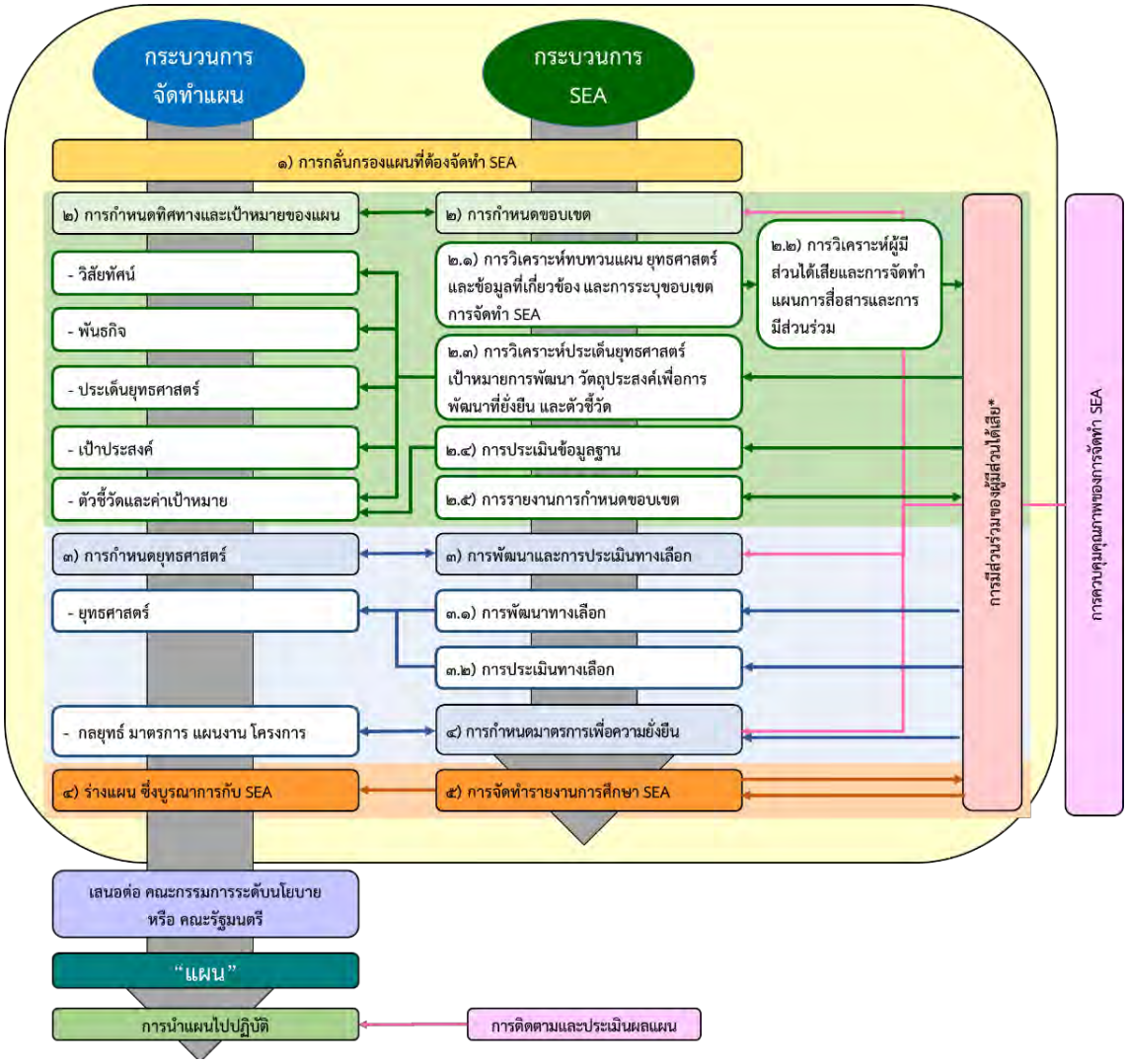
ตารางที่ ๒ ตัวอย่างตารางแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการจัดทำ SEA

ขั้นตอน SEA*	วัตถุประสงค์ของกระบวนการ	ผลลัพธ์ที่คาดหวัง	กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง	เทคนิคและวิธีการมีส่วนร่วม
๑. การกำหนดขอบเขต	มีส่วนในการให้ข้อมูล การวิเคราะห์ และการกำหนดทิศทางการพัฒนา	• การวิเคราะห์ข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน • ทิศทางการพัฒนาที่เหมาะสม สอดคล้องกับบริบท และความต้องการของพื้นที่ได้	• ประชาชนในพื้นที่ • หน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ • ตัวแทนผู้ประกอบอาชีพ • ผู้นำชุมชนหรือผู้นำทางความคิด • เอกชนและผู้ประกอบการ • นักการเมืองท้องถิ่น • ผู้แทนเครือข่าย • องค์กรอิสระ • หน่วยงานเจ้าของแผน	• การประชุมกลุ่มย่อย • การสัมภาษณ์รายบุคคล • การประชุมรับฟังความคิดเห็น • การสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถาม

ขั้นตอน SEA*	วัตถุประสงค์ของกระบวนการ	ผลลัพธ์ที่คาดหวัง	กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง	เทคนิคและวิธีการมีส่วนร่วม
	มีส่วนในการให้ข้อมูล ร่วมค้นหา รวบรวม และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล เพื่อประกอบการพิจารณาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงตามตัวชี้วัด	ข้อมูลแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของตัวชี้วัดที่ถูกต้อง และเป็นที่ยอมรับ	• หน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ • นักวิชาการสถาบันการศึกษา • ผู้นำชุมชนหรือผู้นำทางความคิด • ผู้แทนเครือข่าย	• การประชุมกลุ่มย่อย • การสัมภาษณ์รายบุคคล • การสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถาม
๒. การพัฒนาและการประเมินทางเลือก	มีส่วนในการกำหนดแนวทางการพัฒนา หรือเสนอความต้องการ ความคาดหวังในการพัฒนา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาทางเลือกที่เหมาะสม	ทางเลือกการพัฒนาที่มีความเป็นไปได้ สามารถนำไปกำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ได้	• หน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ • นักวิชาการสถาบันการศึกษา • ผู้นำชุมชนหรือผู้นำทางความคิด • นักการเมืองท้องถิ่น • ผู้แทนเครือข่าย	• การประชุมกลุ่มย่อย • การสัมภาษณ์รายบุคคล
	ร่วมวิเคราะห์ คาดการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในด้านผลประโยชน์และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น และพิจารณาระดับความสำคัญและจัดลำดับความสำคัญของแต่ละทางเลือก	• เข้าใจผลที่อาจเกิดขึ้นจากทางเลือกการพัฒนาทั้งด้านผลประโยชน์และผลกระทบอย่างแท้จริง • ทางเลือกที่เหมาะสมที่ได้รับการจัดลำดับความสำคัญ	• หน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ • นักวิชาการสถาบันการศึกษา • ผู้นำชุมชนหรือผู้นำทางความคิด • ผู้แทนเครือข่าย	• การประชุมกลุ่มย่อย
๓. การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน	ร่วมกันเสนอแนะมาตรการรองรับผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามแต่ละทางเลือกทั้งสนับสนุนผลทางบวก และหลีกเลี่ยง และลดหรือบรรเทาผลทางลบ	มาตรการเพื่อความยั่งยืนที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับบริบทพื้นที่ได้	• หน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ • นักวิชาการสถาบันการศึกษา • ผู้นำชุมชนหรือผู้นำทางความคิด • ผู้แทนเครือข่าย	• การประชุมกลุ่มย่อย • การสัมภาษณ์รายบุคคล • การสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถาม
๔. การจัดทำรายงาน SEA	ร่วมกันให้ความเห็นต่อความครบถ้วนสมบูรณ์ของผลการศึกษาและข้อเสนอแนะในการนำไปประยุกต์ใช้	รายงาน SEA ที่สมบูรณ์และเป็นที่ยอมรับ	• หน่วยงานเจ้าของแผน • ผู้กำหนดหรืออนุมัติแผน ผู้จัดสรรงบประมาณ • หัวหน้าส่วนราชการสูงสุดที่มีอำนาจตัดสินใจ	• การประชุมรับฟังความคิดเห็น • การประชุมกลุ่มย่อย

* เป็นขั้นตอนแนะนำที่มีความจำเป็นต้องดำเนินการมีส่วนร่วม อย่างไรก็ตาม สามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้กับขั้นตอนอื่น ๆ ได้ตามความเหมาะสมกับบริบทของการจัดทำแผนต่าง ๆ

ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถเข้าใจถึงกระบวนการที่มีการสอดแทรก บูรณาการ และเชื่อมโยงซึ่งกันและกันระหว่าง กระบวนการจัดทำแผน กระบวนการ SEA และกระบวนการมีส่วนร่วมที่จะเข้าไปช่วยสนับสนุนให้กระบวนการทั้ง ๒ กระบวนการนั้นเกิดความสมบูรณ์ได้ สามารถพิจารณาทำความเข้าใจได้ดัง**รูปที่ ๒**

หมายเหตุ: * การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย คือ กระบวนการที่ต้องดำเนินการสนับสนุนตลอดทั้งกระบวนการจัดทำ SEA และกระบวนการจัดทำแผน

รูปที่ ๒ ความเชื่อมโยงของกระบวนการจัดทำแผนกับกระบวนการ SEA

รายละเอียดกำหนดการฝึกอบรมด้านกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)

เวลา	หัวข้อ	รูปแบบ	วัตถุประสงค์
วันที่ ๑ (วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๕)			
๐๙.๑๐ - ๐๙.๒๐ น.	การชี้แจงความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของการอบรม	Plenary	สร้างความเข้าใจต่อความมุ่งหมายของการจัดฝึกอบรมร่วมกันกับผู้เข้าร่วมอบรม พร้อมรับฟังความคาดหวังต่อการฝึกอบรมจากผู้เข้าร่วม เพื่อให้การอบรมสามารถตอบสนองต่อความคาดหวังได้มากที่สุด
๑๐.๔๕ - ๑๑.๐๐ น.	การบรรยาย เรื่อง การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และหลักการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนาด้วย SEA	Plenary	ทบทวนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ SEA ให้กับผู้เข้าร่วมอบรม เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน พร้อมสร้างเสริมองค์ความรู้เฉพาะด้านกระบวนการมีส่วนร่วมสำหรับ SEA เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับผู้เข้าร่วมอบรมในการฝึกอบรมขั้นต่อไป
๑๐.๓๐ - ๑๐.๔๕ น.	พักรับประทานอาหารว่าง		
๑๐.๔๕ - ๑๑.๐๐ น.	การอธิบาย กำหนดการ รูปแบบ และกิจกรรมการอบรม	Plenary	อธิบายกิจกรรมที่จะดำเนินการในการฝึกอบรมทั้งหมด เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เข้าร่วมอบรม
๑๑.๐๐ - ๑๑.๓๐ น.	การอธิบายข้อมูลพื้นฐานของกรณีศึกษา	Plenary	ทำความเข้าใจเนื้อหา บริบท และสถานการณ์ของกรณีศึกษา ซึ่งจะใช้เป็นหลักสำคัญในการฝึกลงมือปฏิบัติจริงของผู้เข้าร่วมอบรม
๑๑.๓๐ - ๑๒.๐๐ น.	การเรียนรู้บทบาทของผู้ศึกษา SEA และผู้มีส่วนได้เสียในกระบวนการมีส่วนร่วม	Plenary	ทำความเข้าใจบทบาทสมมุติที่แต่ละกลุ่มได้รับมอบหมายเพื่อใช้ในการฝึกอบรมช่วง การเรียนรู้ผ่านการฝึกปฏิบัติ
๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน		
๑๓.๐๐ - ๑๓.๓๐ น.	การบรรยาย เรื่อง เทคนิคและวิธีการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย	Plenary	ทำความเข้าใจองค์ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย พร้อมเทคนิคและวิธีการรวบรวมประเด็นจากผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งจะนำไปใช้เป็นองค์ความรู้ประกอบการฝึกปฏิบัติ

เวลา	หัวข้อ	รูปแบบ	วัตถุประสงค์
๑๓.๓๐ - ๑๔.๓๐ น.	**การเรียนรู้ผ่านการฝึกปฏิบัติ (Workshop)** **ช่วงที่ ๑**: กระบวนการมีส่วนร่วม โดยจำลองผ่านขั้นตอนการกำหนดขอบเขต - เรียนรู้วิธีการและเทคนิคของผู้ศึกษาในกระบวนการมีส่วนร่วม (การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย) - เรียนรู้ทัศนคติ ความแตกต่าง และความหลากหลายของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย	Group	- ฝึกปฏิบัติจริงในการวิเคราะห์กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนการกำหนดขอบเขต เพื่อนำไปสู่การวางแผนกระบวนการมีส่วนร่วม - ฝึกทำความเข้าใจถึงความเป็นกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องในแต่ละกลุ่ม ที่มีทัศนคติ มุมมอง และความแตกต่างหลากหลายกันในแต่ละกลุ่ม
๑๓.๓๐ - ๑๔.๓๐ น.	พักรับประทานอาหารว่าง		
๑๔.๔๕ - ๑๕.๑๕ น.	**การเรียนรู้ผ่านการฝึกปฏิบัติ (Workshop)** **ช่วงที่ ๑**: กระบวนการมีส่วนร่วม โดยจำลองผ่านขั้นตอนการกำหนดขอบเขต (ต่อ) - เรียนรู้วิธีการและเทคนิคของผู้ศึกษาในกระบวนการมีส่วนร่วม (การรวบรวมประเด็นจากผู้มีส่วนได้เสีย) - ทำความเข้าใจมุมมองและความต้องการของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย		- ฝึกกระบวนการรวบรวมประเด็นจากผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อให้สามารถรับประเด็นได้อย่างครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย - ทำความเข้าใจบริบท ความต้องการของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม เพื่อให้สามารถนำเสนอความคิดเห็นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๑๕.๑๕ - ๑๕.๓๐ น.	สรุปประเด็นสำคัญ พร้อมถาม – ตอบ คำถามร่วมกับวิทยากรประจำกลุ่ม	Group	นำเสนอประเด็นสำคัญ (Key Messages) รวมทั้ง ตอบข้อสงสัยให้แก่ผู้เข้าร่วมอบรม
๑๕.๓๐ - ๑๖.๑๕ น.	**การเรียนรู้ผ่านการฝึกปฏิบัติ (Workshop)** **ช่วงที่ ๒:** การเรียนรู้การดำเนินงานสื่อสารและสร้างการมีส่วนร่วม โดยจำลองผ่านขั้นตอนการกำหนดขอบเขต - เรียนรู้การสื่อสารที่สร้างความเข้าใจต่อกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย	Group	- ฝึกเทคนิคในการสร้างสื่อ และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ สามารถ

เวลา	หัวข้อ	รูปแบบ	วัตถุประสงค์
	- วิเคราะห์และทำความเข้าใจข้อมูลจากการสื่อสาร		สื่อสารได้ง่าย และสร้างความเข้าใจต่อกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียได้ - ฝึกการวิเคราะห์และทำความเข้าใจของข้อมูลที่ได้รับการสื่อสารในมุมมองของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม
๑๖.๑๕ - ๑๖.๓๐ น.	สรุปบทเรียนวันที่ ๑ และแลกเปลี่ยนบทบาทระหว่างกลุ่ม	Plenary	ทบทวนการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนบทบาทที่ได้รับระหว่างกลุ่ม
วันที่ ๒ (วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๕)			
๐๙.๐๐ - ๐๙.๓๐ น.	สรุปบทเรียนของวันที่ ๑ และทำความเข้าใจบทบาทที่แลกเปลี่ยนระหว่างกลุ่ม	Group	ทบทวนสิ่งที่เรียนรู้จากการฝึกอบรมในวันที่ ๑ และบทบาทใหม่ที่ได้รับ
๐๙.๓๐ - ๑๐.๐๐ น.	การบรรยาย เรื่อง กระบวนการมีส่วนร่วมด้วยสันติวิธี	Plenary	ให้ความรู้ แนวทาง และวิธีการมีส่วนร่วมด้วยสันติวิธี ผ่านกรณีศึกษาต่าง ๆ
๑๐.๐๐ - ๑๐.๓๐ น.	**การเรียนรู้ผ่านการฝึกปฏิบัติ (Workshop)** **ช่วงที่** ๓: กระบวนการมีส่วนร่วม โดยจำลองผ่านขั้นตอนการพัฒนาและประเมินทางเลือก - เรียนรู้วิธีการและเทคนิคของผู้ศึกษาในกระบวนการมีส่วนร่วม (การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย) - เรียนรู้ทัศนคติ ความแตกต่าง และความหลากหลายของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย	Group	- ฝึกปฏิบัติจริงในการวิเคราะห์กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนการพัฒนาและประเมินทางเลือก เพื่อนำไปสู่การวางแผนกระบวนการมีส่วนร่วม - ฝึกทำความเข้าใจถึงความเป็นกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องในแต่ละกลุ่ม ที่มีทัศนคติ มุมมอง และความแตกต่างหลากหลายกันในแต่ละกลุ่ม
๑๐.๓๐ - ๑๐.๔๕ น.	พักรับประทานอาหารว่าง		
๑๐.๔๕ - ๑๑.๔๕ น.	**การเรียนรู้ผ่านการฝึกปฏิบัติ (Workshop)** **ช่วงที่ ๔:** กระบวนการมีส่วนร่วม โดยจำลองผ่านขั้นตอนการ	Group	

เวลา	หัวข้อ	รูปแบบ	วัตถุประสงค์
	พัฒนาและประเมินทางเลือก (ต่อ) และมาตรการเพื่อความยั่งยืน - เรียนรู้วิธีการและเทคนิคของผู้ศึกษาในกระบวนการมีส่วนร่วม (การรวบรวมประเด็นจากผู้มีส่วนได้เสีย) - ทำความเข้าใจมุมมองและความต้องการของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย		- ฝึกกระบวนการรวบรวมประเด็นจากผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อให้สามารถรับประเด็นได้อย่างครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย - ทำความเข้าใจบริบท ความต้องการของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม เพื่อให้สามารถนำเสนอความคิดเห็นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๑๑.๔๕ - ๑๒.๐๐ น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน		
๑๓.๐๐ - ๑๔.๐๐ น.	**การเรียนรู้ผ่านการฝึกปฏิบัติ (Workshop)** **ช่วงที่ ๕:** การเรียนรู้การดำเนินงานสื่อสารและสร้างการมีส่วนร่วม โดยจำลองผ่านขั้นตอนการพัฒนาและประเมินทางเลือก และมาตรการเพื่อความยั่งยืน - เรียนรู้การสื่อสารที่สร้างความเข้าใจต่อกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย - วิเคราะห์และทำความเข้าใจข้อมูลจากการสื่อสาร	Group	- ฝึกเทคนิคในการสื่อสารและสร้างการมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพ สามารถสื่อสารได้ง่าย และสร้างความเข้าใจต่อกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียได้ - ฝึกการวิเคราะห์และทำความเข้าใจของข้อมูลที่ได้รับการสื่อสารในมุมมองของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม
๑๔.๐๐ - ๑๔.๑๕ น.	สรุปประเด็นสำคัญ พร้อมถาม – ตอบ คำถามร่วมกับวิทยากรประจำกลุ่ม และสรุปบทเรียนวันที่ ๒	Group	- นำเสนอประเด็นสำคัญ (Key Messages) รวมทั้ง ตอบข้อสงสัยให้แก่ผู้เข้าร่วมอบรม - ทบทวนการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เข้าร่วมอบรม
๑๔.๑๕ - ๑๕.๐๐ น.	- การนำเสนอผลการฝึกอบรม - ประเมินผลการฝึกอบรม	Plenary	- นำเสนอผลลัพธ์ที่ได้จากกระบวนการฝึกอบรม พร้อมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มผู้เข้าร่วมอบรมและคณะวิทยากร - ประเมินผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรม

กรณีศึกษา
การจัดทำแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ลุ่มน้ำหมัน ด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

การฝึกอบรมด้านกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ในครั้งนี้ จะดำเนินการฝึกอบรมโดยใช้กรณีศึกษา “การจัดทำแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ลุ่มน้ำหมัน ด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์” เป็นสื่อกลางในการเรียนรู้และปฏิบัติจริง โดยใช้ข้อมูลประกอบจากโครงการศึกษาความเหมาะสมการพัฒนาแหล่งน้ำ ลำน้ำน้ำหมัน จังหวัดเลย (พฤษภาคม ๒๕๖๕) ของกรมชลประทาน ที่ได้มีการดำเนินการศึกษาจริง เป็นข้อมูลพื้นฐานและสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน และมีสถานการณ์สมมุติให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้พิจารณาและวิเคราะห์ในการเรียนรู้กระบวนการมีส่วนร่วม สำหรับสนับสนุนการวางแผนการจัดการทรัพยากรน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน โดยใช้เครื่องมือกระบวนการ SEA ซึ่งในการฝึกอบรมครั้งนี้ จะดำเนินการฝึกอบรมโดยยึดตามกรณีศึกษาที่เน้นการฝึกปฏิบัติจริงเป็นหลัก เสริมด้วยการบรรยายเนื้อหาจากบทเรียนที่เกี่ยวข้องประกอบ ซึ่งจะมีบทเรียนที่สอดแทรก เพื่อเพิ่มความรู้ทางทฤษฎี บทเรียน และประสบการณ์อื่น ๆ ด้วย ตามลำดับของขั้นตอนการจัดทำ SEA

๑. การแบ่งกลุ่มทีมศึกษา

การฝึกอบรมจะแบ่งผู้เข้าร่วมอบรม ออกเป็น ๒ กลุ่ม ในจำนวนเท่าๆ กัน และคละหน่วยงาน ได้แก่

๑.๑ กลุ่มที่ ๑ ผู้เข้าร่วมอบรม รับบทบาทเป็น กลุ่มผู้ศึกษา SEA

๑.๒ กลุ่มที่ ๒ ผู้เข้าร่วมอบรม รับบทบาทเป็น กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย

๒. ข้อมูลพื้นฐาน

๒.๑ **รายงานการดำเนินงานด้านการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โครงการพัฒนาระบบคลังข้อมูล ๒๕ ลุ่มน้ำ และแบบจำลองน้ำท่วมน้ำแล้ง โดยสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์กรมหาชน), ๒๕๕๕ (ลุ่มน้ำโขง)**

ลุ่มน้ำสาขาน้ำหมัน (๐๒๑๑) มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๖๒๔.๒๔ ตารางกิโลเมตร หรือ ๓๙๐,๑๕๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๐๙ ของพื้นที่ลุ่มน้ำ อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำโขง (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครอบคลุมอำเภอด่านซ้าย และอำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วย แนวเขาสูงเกือบตลอดทั้งพื้นที่ลุ่มน้ำ มีพื้นที่ราบเป็นส่วนน้อยเฉพาะบริเวณลำน้ำน้ำหมันซึ่งอยู่ตอนกลางของพื้นที่ มีลักษณะเป็นพื้นที่แคบๆ ตามแนวลำน้ำจากช่วงกลางของลุ่มน้ำไปจรดลำน้ำเหือง แนวเขาทางทิศใต้ซึ่งเป็นพื้นที่ลุ่มน้ำตอนบนมีสภาพเป็นเขาสูงชัน มีระดับความสูง ๑,๖๐๐ ม.รทก. และลดหลั่นมาทางทิศเหนือซึ่งเป็นพื้นที่ลุ่มน้ำตอนล่าง เหลือระดับความสูงประมาณ ๖๐๐ ม.รทก.

ปริมาณน้ำท่าที่สถานี KHN.๖ บริเวณอำเภอด่านซ้าย ซึ่งมีพื้นที่รับน้ำ ๔๐๑ ตารางกิโลเมตร วัดได้เฉลี่ยรายปี ๑๘๗.๖๙ ล้านลูกบาศก์เมตร ขณะที่ปริมาณน้ำท่าของทั้งลุ่มน้ำมีค่าเท่ากับ ๒๔๐.๘๐ ล้านลูกบาศก์เมตร เป็นปริมาณน้ำในช่วงฤดูฝน ๒๑๒.๗๗ ล้านลูกบาศก์เมตร และฤดูแล้ง ๒๘.๐๓ ล้านลูกบาศก์เมตร ค่าปริมาณน้ำต่อหน่วยพื้นที่ ๑๒.๓๒ ลิตร/วินาที/ตารางกิโลเมตร

รายงานได้รวบรวมและประเมินสภาพปัญหาของลุ่มน้ำโขง (ตะวันออกเฉียงเหนือ) ไว้ดังนี้

๑) สภาพปัญหาด้านการขาดแคลนน้ำและภัยแล้ง โดยรวบรวมจากข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้านและจากแบบสำรวจ กชช.๒ค. ปี ๒๕๔๖ ของสำนักงานนโยบายและสารสนเทศการงบประมาณ สำนักงบประมาณ โดยกำหนดการขาดแคลน ๓ ประเภท ได้แก่ น้ำสำหรับอุปโภค น้ำสะอาดสำหรับดื่มและบริโภค และน้ำเพื่อการเกษตร

๒) ปัญหาด้านน้ำท่วม สาเหตุจากอิทธิพลของลมมรสุมที่พัดจากอ่าวตังเกี๋ย และน้ำจากแม่น้ำโขงที่เอ่อล้นตลิ่ง โดยพื้นที่ที่ประสบปัญหา ได้แก่ จังหวัดหนองคาย นครพนม และมุกดาหาร สภาพการเกิดอุทกภัยในลุ่มน้ำแบ่งออกได้ ๒ ลักษณะ ได้แก่ อุทกภัยที่เกิดบริเวณลุ่มน้ำตอนบนซึ่งเกิดจากฝนตกหนักและน้ำป่าไหลหลาก จากต้นน้ำลงมาจนลำน้ำสายหลักไม่สามารถระบายได้ทัน เช่น อำเภอภูเรือ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร ส่วนในลักษณะที่สอง คือ อุทกภัยบริเวณที่ราบลุ่มมักเกิดปัญหาน้ำท่วมขังเนื่องจากปริมาณน้ำหลากเกิดขึ้นขณะเดียวกับที่ระดับน้ำในแม่น้ำโขงมีระดับสูง เช่น อำเภอโซ่พิสัย อำเภอพรเจริญ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย อำเภอนาหว้า อำเภอโพนสวรรค์ อำเภอปากปลา จังหวัดนครพนม

๓) ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง เช่น ปัญหาด้านการอนุรักษ์พื้นที่ต้นน้ำ ปัญหาคุณภาพน้ำแหล่งกำเนิดมลพิษทางน้ำ

๔) ปัญหาด้านการบริหารจัดการน้ำ ยังขาดเอกภาพในการดำเนินการ ทั้งด้านนโยบายแผนงานและการดำเนินงานที่มีความซ้ำซ้อน นอกจากนี้ยังขาดการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในลุ่มน้ำในการบริหารจัดการ

สรุปข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการวางแผนบริหารจัดการน้ำสำหรับพื้นที่ลุ่มน้ำโขง (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ไว้ดังนี้

๑) การจัดการต้นน้ำ สภาพป่าสมบูรณ์จะเหลืออยู่เฉพาะในเขตอนุรักษ์เป็นส่วนใหญ่ ในลุ่มน้ำที่ ๑, ๔ และ ๕ มีการบุกรุกพื้นที่เขตอนุรักษ์และทำการเกษตรในพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้น ๑ และ ๒ พื้นที่ป่าอนุรักษ์ (ป่า C) และป่าเพื่อเศรษฐกิจ (ป่า E) ถูกใช้ประโยชน์เป็นพื้นที่เกษตรกรรมเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะกลุ่มลุ่มน้ำที่ ๒ และ ๓ บริเวณจังหวัดอุดรธานี หนองคาย และนครพนม

๒) การจัดการพื้นที่กลางน้ำ มีการใช้ประโยชน์ที่ดินพื้นที่การเกษตรมากกว่าความเหมาะสมสำหรับพื้นที่ชลประทานอยู่มาก กล่าวได้ว่ายังมีพื้นที่ที่เหมาะสมกับการก่อสร้างระบบชลประทานอีกมาก ถ้าสามารถจัดหาแหล่งน้ำให้ได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงพื้นที่เกษตรน้ำฝนจะสามารถปรับปรุงในด้านใดได้บ้าง

๓) การจัดการพื้นที่ท้ายน้ำ มีปัญหาที่ต้องเฝ้าระวังในเรื่องแหล่งมลพิษชุมชนจากโรงงานอุตสาหกรรม เช่น ลุ่มน้ำเลยตอนล่าง ลุ่มน้ำสาขาน้ำสวย ห้วยโมง และห้วยมุก เป็นต้น

๒.๒ **รายงานโครงการจัดทำแผนรวมการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำโขง (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) โดยกรมทรัพยากรน้ำ (๒๕๔๖)**

๑) **รายงานได้รวบรวมข้อมูลสภาพปัญหาด้านทรัพยากรน้ำแบ่งออกเป็น ๔ ด้าน** ได้แก่

๑.๑) ด้านการจัดการต้นน้ำ ประกอบด้วย การอนุรักษ์ฟื้นฟูป่าต้นน้ำและลดการชะล้างพังทลายของดิน

๑.๒) ด้านการจัดการกลางน้ำ ได้แก่ การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ น้ำท่วม การใช้ประโยชน์ที่ดิน การเกษตร และทรัพยากรดิน

๑.๓) ด้านการจัดการท้ายน้ำ ได้แก่ ปัญหาน้ำเสีย

๑.๔) ด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ การจัดการองค์กรและกลไกการบริหารจัดการลุ่มน้ำสร้างขีดความสามารถองค์กรท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒) **สำหรับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับลุ่มน้ำย่อยน้ำหมันรายงานได้วิเคราะห์ไว้ดังนี้**

๒.๑) ลักษณะเฉพาะของลุ่มน้ำ เป็นลำน้ำสายสั้นๆ และลาดชัน มีโอกาสเกิดน้ำป่าไหลหลากสภาพภูมิประเทศไม่เอื้ออำนวยให้สามารถผันน้ำข้ามลุ่มน้ำได้

๒.๒) ปริมาณน้ำฝนรายปีเฉลี่ยในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน ๖๑๙.๕๙ ตารางกิโลเมตร มีปริมาณฝนรายปีเฉลี่ย ๑,๒๓๓.๘๗ มิลลิเมตร โดยเกิดในช่วงฤดูฝน ๑,๐๔๑.๗๖ มิลลิเมตร และฤดูแล้ง ๑๙๒.๑๑ มิลลิเมตร

๒.๓) ปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยรายปี ๒๔๐.๘๐ ล้านลูกบาศก์เมตร โดยเป็นปริมาณน้ำท่าที่เกิดในช่วงฤดูฝน ๒๑๒.๗๗ ล้านลูกบาศก์เมตร และฤดูแล้ง ๒๘.๐๓ ล้านลูกบาศก์เมตร

๒.๔) พื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้น ๑A จำนวน ๖๕,๗๗๘ ไร่ ชั้น ๑B จำนวน ๒๖๔,๒๗๑ ไร่ ชั้น ๒ รวม ๙,๕๒๐ ไร่ ชั้น ๓ รวม ๑๓,๙๕๓ ไร่ ชั้น ๔ รวม ๘,๙๓๓ ไร่ และชั้น ๕ รวม ๑๗,๖๘๘ ไร่

๒.๕) ความเหมาะสมของดินสำหรับชลประทาน ในพื้นที่ลุ่มน้ำทั้งหมด ๓๘๗,๒๔๖.๕๑ ไร่ มีดินชั้น ๑R จำนวน ๒,๘๒๖ ไร่ ชั้น C-๑ จำนวน ๑๐,๐๖๘.๔๑ ไร่ ชั้น C-๕ จำนวน ๒๒,๓๔๔.๑๒ ไร่ และชั้น C-๖ จำนวน ๓๕๒,๐๐๗.๐๐ ไร่ ในขณะที่มีพื้นที่ชลประทานในลุ่มน้ำจำนวน ๘,๙๖๐ ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๒.๓๑ ของพื้นที่ลุ่มน้ำทั้งหมด

๒.๖) การใช้ประโยชน์ที่ดิน พื้นที่ลุ่มน้ำหมันมีพื้นที่ป่าไม้ ๖๖.๓๒ ตารางกิโลเมตร นาข้าว ๑๙.๗๐ ตารางกิโลเมตร พืชไร่ ๒๑๘.๔๓ ตารางกิโลเมตร ไม้ผล/ไม้ยืนต้น ๑๑.๖๔ ตารางกิโลเมตร ชุมชน ๓.๐๗ ตารางกิโลเมตร และแหล่งน้ำ ๑.๖๑ ตารางกิโลเมตร ที่เหลือ ๑.๖๙ ตารางกิโลเมตร เป็นพื้นที่เบ็ดเตล็ด

๒.๗) การพัฒนาแหล่งน้ำ พื้นที่ลุ่มน้ำย่อยน้ำหมันมีโครงการพัฒนาแหล่งน้ำจำนวน ๗ โครงการ ความจุเก็บกัก ๐.๑๗ ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่ชลประทาน ๘,๙๖๐ ไร่ สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า จำนวน ๑ โครงการ พื้นที่ชลประทาน ๑,๔๐๐ ไร่

๒.๘) ความต้องการน้ำเพื่อการชลประทานพยากรณ์ถึงปี ๒๕๖๘ มีความต้องการน้ำเพื่อการชลประทาน ๑๗.๕๗ ล้านลูกบาศก์เมตร ในขณะที่พื้นที่การเกษตรนอกเขตชลประทานมีความต้องการน้ำ ๖๔.๓๐ ล้านลูกบาศก์เมตร ปริมาณความต้องการน้ำสำหรับอุปโภค-บริโภค และการท่องเที่ยว จำนวน ๑.๒๔ ล้านลูกบาศก์เมตร เพื่ออุตสาหกรรม จำนวน ๐.๐๒ ล้านลูกบาศก์เมตร โดยสรุปพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยน้ำหมันมีความต้องการน้ำรวมทั้งสิ้น ๘.๐๘ ล้านลูกบาศก์เมตร ในปีปัจจุบัน (๒๕๔๘) และในอนาคต (๒๕๖๘) จำนวน ๑๘.๘๓ ล้านลูกบาศก์เมตร

๒.๙) การพัฒนาแหล่งน้ำในอนาคตสำหรับลุ่มน้ำย่อยน้ำหมัน ไม่มีการพัฒนาโครงการแหล่งน้ำขนาดใหญ่ แต่มีโครงการชลประทานขนาดกลางตามแผนงาน ได้แก่ อ่างเก็บน้ำห้วยศอก และโครงการขนาดเล็ก รวมเป็นพื้นที่ชลประทานที่เพิ่มขึ้น ๑๓,๒๐๐ ไร่ รวมเป็นพื้นที่ชลประทานทั้งหมด ๒๒,๑๖๐ ไร่ วิเคราะห์สมดุลน้ำอยู่ในระดับการขาดแคลนน้อย (ขาดแคลนน้ำเพียง ๖ เดือน ใน ๕ ปี) คิดเป็นปริมาณน้ำที่ขาดแคลน ๐.๓๘ ล้านลูกบาศก์เมตร

๓. การประเมินสภาพปัญหาทรัพยากรน้ำ

ลุ่มน้ำหมัน ซึ่งมีพื้นที่รวมทั้งสิ้นประมาณ ๖๒๑.๒๓ ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ ๓ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเลย พิษณุโลก และเพชรบูรณ์ ลุ่มน้ำหมันมีต้นน้ำบริเวณเทือกเขาภูหินร่องกล้า จังหวัดเพชรบูรณ์ ไหลจากทิศใต้ไปยังทิศเหนือผ่านตำบลกกสะท้อน ด่านซ้าย นาหอ และตำบลนาดี ไหลลงสู่แม่น้ำเหืองที่ตำบลปากหมัน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย และไหลลงสู่น้ำโขงที่อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย ลักษณะพื้นที่ตอนกลางและตอนปลายของลุ่มน้ำ เป็นที่ราบลุ่มซึ่งเป็นจุดรวมของลำน้ำสาขาต่างๆ ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมเข้าพื้นที่อยู่อาศัยและพื้นที่การเกษตรบ่อยครั้ง ขาดแหล่งเก็บกักน้ำต้นทุนให้ช่วงฤดูแล้ง จึงมีปริมาณน้ำไม่เพียงพอในการทำเกษตรกรรม สภาพปัญหาในลุ่มน้ำหมันมีรายละเอียด สรุปได้ดังนี้

๓.๑ สภาพปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน

๑) สภาพปัญหาและสาเหตุของน้ำท่วม

ปัญหาน้ำท่วมเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น เนื่องจากฝนที่ตกในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำมีปริมาณมากและตกติดต่อกันเป็นเวลานานจนเกิดน้ำไหลมาตามผิวดินลงสู่ร่องน้ำ ลำธาร และแม่น้ำ มีปริมาณมากกว่าปกติจนไหลบ่าท่วมตลิ่งเข้าไปท่วมพื้นที่ต่างๆ หรือชุมชนที่อยู่ริมลำน้ำ หรือบางพื้นที่มีสภาพค่อนข้างแบนราบหรือเป็นแอ่ง ท้องกระทะแต่ไม่มีระบบการระบายน้ำที่สมบูรณ์ เมื่อเกิดฝนตกหนักเป็นเวลานานๆ ในแต่ละครั้งมักเป็นปัญหาทำให้เกิดน้ำท่วมขังบนพื้นที่ทำความเสียหายแก่พื้นที่เพาะปลูกและทรัพย์สินต่างๆ ได้เสมอเช่นกัน สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดน้ำท่วมและอุทกภัย ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับสภาพท้องที่และความวิปริตผันแปรของธรรมชาติ แต่ในบางท้องที่การกระทำของมนุษย์ก็มีส่วนสำคัญทำให้ภาวะการเกิดอุทกภัยนั้นมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นด้วย ดังต่อไปนี้

๑.๑) การเกิดฝนตกหนักจนทำให้เกิดอุทกภัย ส่วนใหญ่เป็นฝนจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จากพายุหมุนเขตร้อนที่เกิดในทะเลจีนใต้และย่านมหาสมุทรแปซิฟิค ได้แก่ พายุใต้ฝุ่น พายุโซนร้อน หรือพายุดีเปรสชั่นที่เคลื่อนผ่านประเทศไทยมาทางทิศตะวันออก ตลอดจนฝนที่นำมาโดยพายุหมุนซึ่งเกิดขึ้นเป็นครั้งคราวในอ่าวเบงกอลแล้วพัดเข้ามาในประเทศไทย

๑.๒) ลักษณะและส่วนประกอบตามธรรมชาติพื้นที่ลุ่มน้ำ ได้แก่ รูปร่างของพื้นที่ลุ่มน้ำ ขนาดของพื้นที่ลุ่มน้ำ ความยาวและความกว้างของพื้นที่ลุ่มน้ำโดยเฉลี่ย ระดับความสูงความลาดชันของพื้นที่ลุ่มน้ำและของลำน้ำ รวมทั้งแนวทิศทางการวางตัวของพื้นที่ลุ่มน้ำรับกับแนวพายุพัดผ่านมากน้อยเพียงใด เหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลโดยตรงต่อการเกิดน้ำท่าและการเกิดน้ำท่วมตามที่ลุ่มต่างๆ เมื่อฝนตกหนักเสมอ

๑.๓) ลุ่มน้ำหมัน มีสภาพภูมิประเทศลุ่มน้ำที่เป็นแนวเขาสูงเกือบตลอดทั้งพื้นที่ลุ่มน้ำ มีพื้นที่ราบค่อนข้างน้อยเฉพาะบริเวณริมลำน้ำหมันซึ่งอยู่ตอนกลางของพื้นที่ โดยมีลักษณะเป็นที่ราบแคบๆ ตามแนวลำน้ำจากช่วงกลางของลุ่มน้ำไปจนจรดลำน้ำเหือง ลำน้ำหมันในช่วงฤดูฝนมีปริมาณน้ำมาก และความจุของลำน้ำไม่สามารถรองรับได้ รวมทั้งพื้นที่ชุมชนเมืองบริเวณตัวอำเภอด่านซ้าย มีการขยายตัวของชุมชนเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากรทำให้มีสิ่งปลูกสร้าง เช่น บ้านเรือน และการพัฒนาด้านสาธารณูปโภค เช่น ถนน ทางหลวง รุกล้ำและกีดขวางการไหลของน้ำ เมื่อมีปริมาณฝนที่ตกในช่วงฤดูฝนค่อนข้างมากจะทำให้เกิดน้ำป่าไหลหลากและน้ำท่วมฉับพลัน ส่งผลกระทบต่อชุมชนที่ตั้งอยู่ในพื้นราบริมลำน้ำหมัน ในเขตเทศบาลตำบลด่านซ้าย และเทศบาลตำบลศรีสองรัก รวมทั้งพื้นที่เกษตรในเขตตำบลนาหอ นาดี และตำบลปากหมัน

๑.๔) การบุกรุกแผ้วถางป่าบริเวณพื้นที่ต้นน้ำลำธาร เพื่อทำการเกษตร ทำให้พื้นที่ตอนบนลุ่มน้ำถูกปกคลุมด้วยพืชไร่เชิงเดี่ยว ระบบรากสั้น หรือไม้ผลที่มีชั้นเรือนยอดเดียว ทำให้ความสามารถในการยึดหน้าดินและดูดซับน้ำหรือชะลอน้ำฝนให้ซึมลงไปเก็บกักไว้ในช่องว่างของดินได้น้อยลง ในช่วงฤดูฝนที่มีปริมาณน้ำมากจึงเกิดน้ำป่าไหลหลาก พัดพาตะกอนทรายและทับถมในลำน้ำหมันตอนล่างบริเวณตำบลด่านซ้าย นาหอ นาดีและตำบลปากหมัน ทำให้ลำน้ำตื้นเขิน น้ำไหลไม่สะดวกและเอ่อเข้าท่วมพื้นที่เกษตรสองฝั่งลำน้ำหมัน

๑.๕) ในพื้นที่ตำบลปากหมันบริเวณลำน้ำหมันบรรจบกับน้ำเหือง ในช่วงฤดูฝนที่มีปริมาณน้ำในลำน้ำมาก ทำให้น้ำเหืองเท้อ และน้ำหมันไม่สามารถระบายลงน้ำเหืองได้ จึงเอ่อเข้าท่วมพื้นที่เกษตรบริเวณหมู่ที่ ๔ บ้านปากหมัน ทำให้เกิดความเสียหายเป็นประจำ

๑.๖) สภาพปัญหาอันเกิดจากการบริหารจัดการที่ไม่ชัดเจน ในด้านขั้นตอนและกรอบการทำงานแก้ไขบรรเทาปัญหาให้เบาบางลง ในด้านรัฐบาลกล่าวได้ว่าไม่มีนโยบายชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องนี้ อีกทั้งหน่วยงานของรัฐที่มีภาระงานเกี่ยวข้องในเรื่องน้ำมีจำนวนมากในสังกัดหลายกระทรวงก็ไม่ทราบว่าหน่วยงานใดควรจะมีภารกิจเป็นเจ้าภาพในการแก้ไขปัญหาอุทกภัยให้เบาบางลงตามที่ประชาชนจะหวังพึ่งพาได้

๒) **การวิเคราะห์จากแผนที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม**

๒.๑) **ข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียมช่วงที่เกิดน้ำท่วมของ GISTDA**

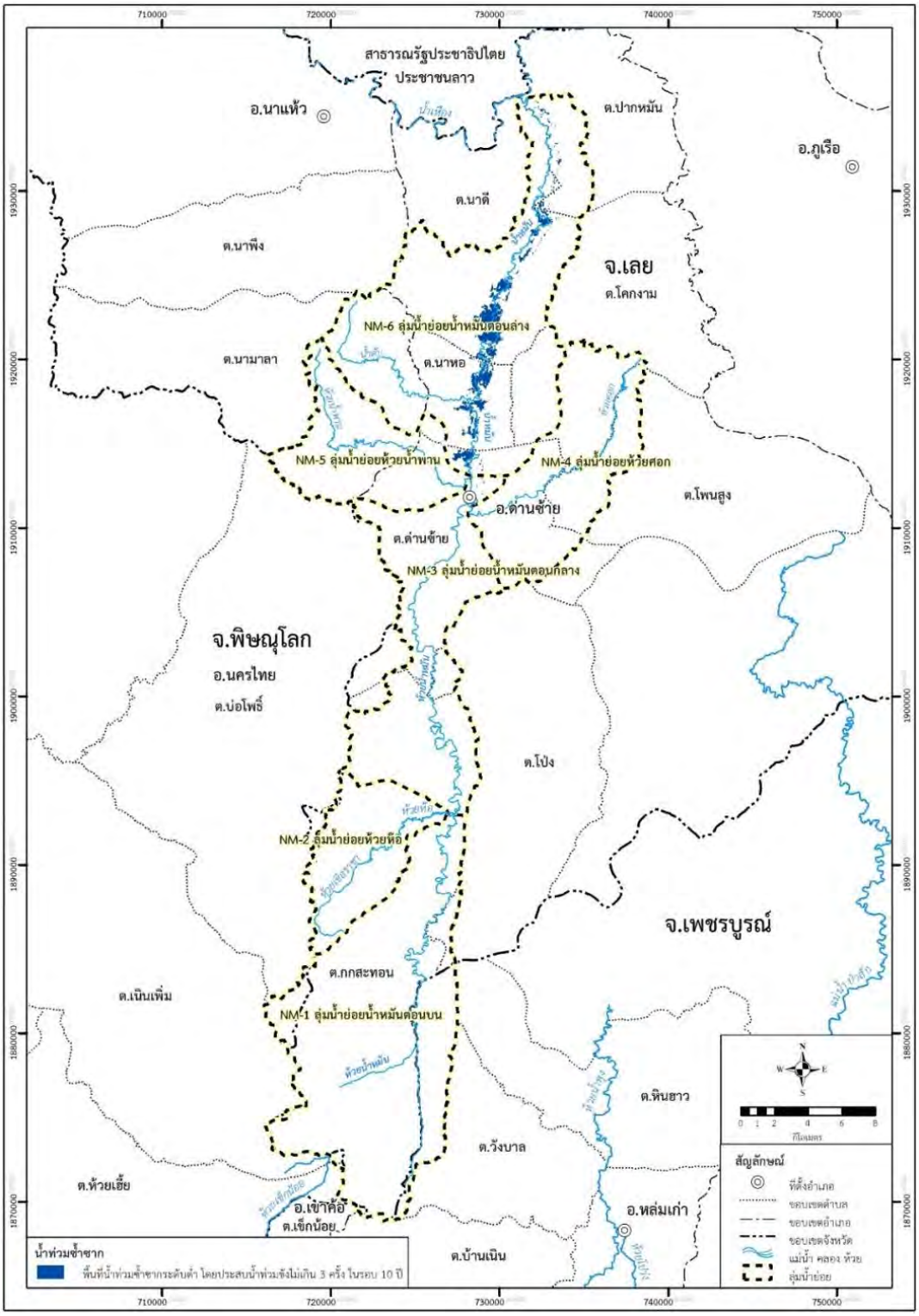
จากข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียมช่วงที่เกิดน้ำท่วมของ GISTDA เมื่อนำมาวิเคราะห์ถึงระดับความรุนแรงตามความถี่ที่เกิดขึ้นในรอบ ๑๐ ปี โดยแบ่งระดับความรุนแรงของปัญหาน้ำท่วมเป็น ๓ ระดับ คือ

(๑) พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมซ้ำซาก ระดับต่ำ คือ เกิดน้ำท่วม ๑-๓ ครั้ง ในรอบ ๑๐ ปี

(๒) พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมซ้ำซาก ระดับปานกลาง คือ เกิดน้ำท่วม ๔-๗ ครั้ง ในรอบ ๑๐ ปี

(๓) พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมซ้ำซาก ระดับสูง คือ เกิดน้ำท่วม มากกว่า ๗ ครั้ง ในรอบ ๑๐ ปี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของ GISTDA แสดงดัง**รูปที่ ๓.๒-๑** พบว่า พื้นที่ลุ่มน้ำหมันมีปัญหาน้ำท่วมเพียงเล็กน้อย ส่วนใหญ่เกิดขึ้นบริเวณริมลำน้ำหมันบริเวณลุ่มน้ำย่อยน้ำหมันตอนกลาง และลุ่มน้ำย่อยน้ำหมันตอนล่าง เป็นพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมซ้ำซากระดับต่ำ คือ เกิดน้ำท่วม ๑-๓ ครั้ง ในรอบ ๑๐ ปี ในพื้นที่ตำบลด่านซ้าย ตำบลนาดี ตำบลนาหอ และตำบลปากหมัน อำเภอด่านซ้าย เป็นพื้นที่รวม ๕,๑๒๓.๔๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๓๒ ของพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน โดยรายละเอียดแสดงดัง**ตารางที่ ๓.๒.๑-๑**

รูปที่ ๓.๒.๑-๑ พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมซ้ำซากจากภาพถ่ายดาวเทียมของ GISTDA

ตารางที่ ๓.๒-๑ พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมซ้ำซากในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน (GISTDA)

รหัสลุ่มน้ำย่อย	ชื่อลุ่มน้ำย่อย	พื้นที่รับน้ำฝน (ไร่)	พื้นที่น้ำท่วมซ้ำซากในรอบ ๑๐ ปี (ไร่)		
			ระดับต่ำ ๑-๓ ครั้ง	ระดับปานกลาง ๔-๗ ครั้ง	ระดับสูง มากกว่า ๗ ครั้ง
NM-๑	น้ำหมันตอนบน	๑๐๔,๖๓๑	-	-	-
NM-๒	ห้วยห้อ	๒๙,๐๙๔	-	-	-
NM-๓	น้ำหมันตอนกลาง	๖๑,๓๒๕	๑๓.๖๔	-	-
NM-๔	ห้วยศอก	๔๘,๐๖๓	-	-	-
NM-๕	ห้วยน้ำพาน	๓๕,๘๗๕	-	-	-
NM-๖	น้ำหมันตอนล่าง	๑๐๙,๒๘๑	๕,๑๐๙.๘๐	-	-
รวมลุ่มน้ำหมัน		**๓๘๘,๒๖๙**	**๕,๑๒๓.๔๔**	**-**	**-**

ที่มา : จากโครงการศึกษาความเหมาะสมการพัฒนาแหล่งน้ำ ลำน้ำน้ำหมัน จังหวัดเลย ของกรมชลประทาน

๒.๒) **การวิเคราะห์จากแผนที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมของกรมพัฒนาที่ดิน**

กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม โดยวิเคราะห์จากความถี่ของการเกิดอุทกภัยในรอบ ๑๐ ปี โดยแบ่งระดับความรุนแรงของปัญหาน้ำท่วมเป็น ๓ ระดับ คือ

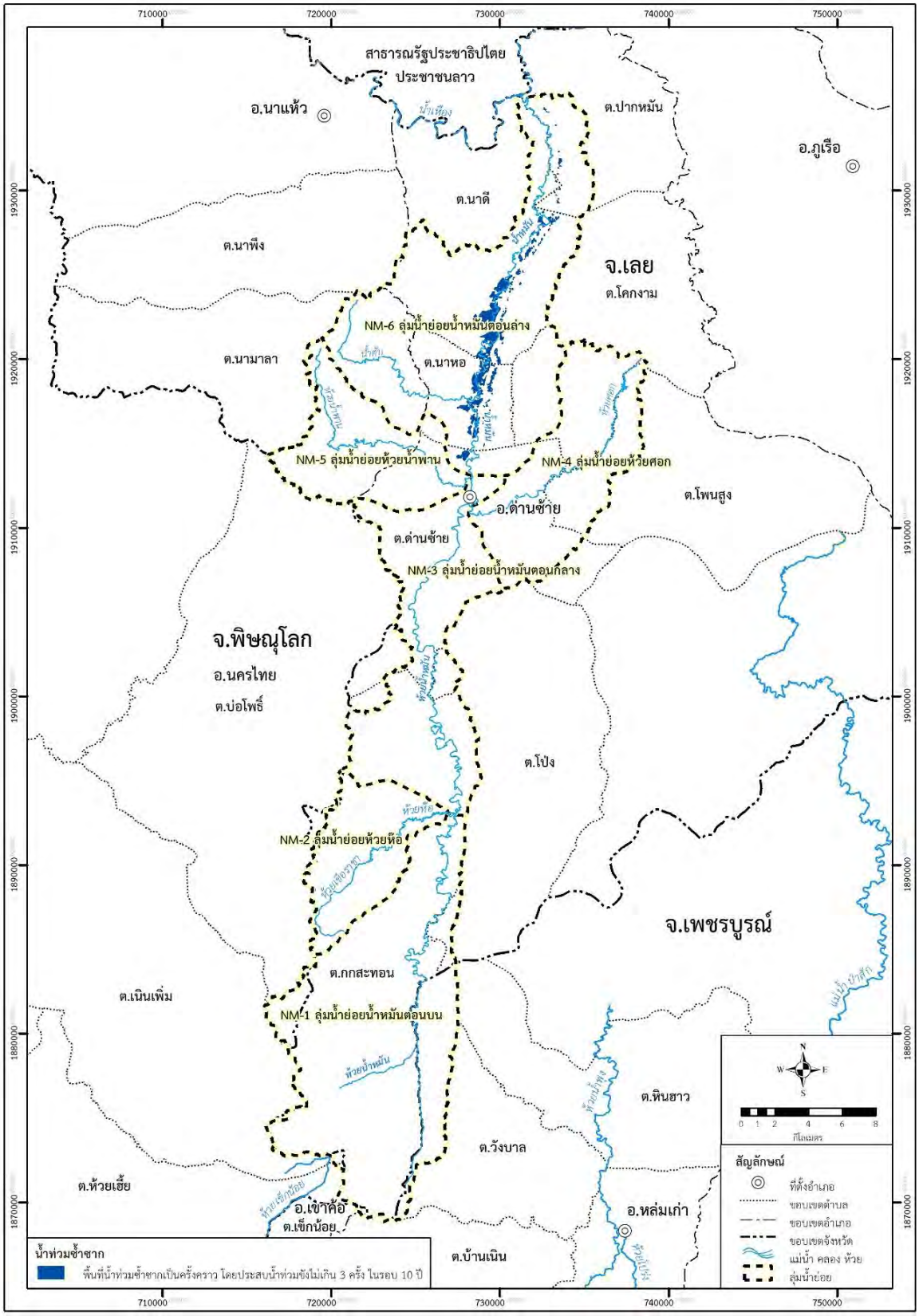
(๑) พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมซ้ำซากเป็นครั้งคราว คือ เกิดน้ำท่วม ๑-๓ ครั้งในรอบ ๑๐ ปี

(๒) พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมซ้ำซากบ่อยครั้ง คือ เกิดน้ำท่วม ๔-๗ ครั้งในรอบ ๑๐ ปี

(๓) พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมซ้ำซากเป็นประจำ คือ เกิดน้ำท่วม ๘-๑๐ ครั้งในรอบ ๑๐ ปี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของกรมพัฒนาที่ดิน แสดงดัง**รูปที่ ๓.๒-๒** พบว่า พื้นที่ลุ่มน้ำหมันมีปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากเพียงเล็กน้อย ส่วนใหญ่เกิดขึ้นบริเวณริมลำน้ำหมันบริเวณลุ่มน้ำย่อยน้ำหมันตอนล่าง เป็นพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมซ้ำซากเป็นครั้งคราว คือ เกิดน้ำท่วม ๑-๓ ครั้ง ในรอบ ๑๐ ปี ในพื้นที่ตำบลด่านซ้าย ตำบลนาดี ตำบลนาหอ และตำบลปากหมัน อำเภอด่านซ้าย เป็นพื้นที่รวม ๓,๐๘๖.๑๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๙ ของพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน โดยรายละเอียดแสดงดัง**ตารางที่ ๓.๒-๒**

โดยสรุป พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมในพื้นที่ลุ่มน้ำหมันมีเพียงเล็กน้อย ประมาณร้อยละ ๑ ของพื้นที่ลุ่มน้ำ โดยข้อมูลจาก GISTDA และกรมพัฒนาที่ดินมีความสอดคล้องกัน คือ พื้นที่น้ำท่วมส่วนใหญ่เกิดขึ้นบริเวณสองฝั่งลำน้ำหมันในเขตอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ในเขตลุ่มน้ำหมันตอนล่าง (ตำบลด่านซ้าย ตำบลนาดี ตำบลนาหอ และตำบลปากหมัน)

รูปที่ ๓.๒-๒ พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมซ้ำซากในพื้นที่ลุ่มน้ำหมันของกรมพัฒนาที่ดิน

ตารางที่ ๓.๒-๒ พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมซ้ำซากในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน (กรมพัฒนาที่ดิน)

รหัสลุ่มน้ำย่อย	ชื่อลุ่มน้ำย่อย	พื้นที่รับน้ำฝน (ไร่)	พื้นที่น้ำท่วมซ้ำซากในรอบ ๑๐ ปี (ไร่)		
			เป็นครั้งคราว ๑-๓ ครั้ง	บ่อยครั้ง ๔-๗ ครั้ง	เป็นประจำ ๘-๑๐ ครั้ง
NM-๑	น้ำหมันตอนบน	๑๐๔,๖๓๑	-	-	-
NM-๒	ห้วยห้อ	๒๙,๐๙๔	-	-	-
NM-๓	น้ำหมันตอนกลาง	๖๑,๓๒๕	-	-	-
NM-๔	ห้วยศอก	๔๘,๐๖๓	-	-	-
NM-๕	ห้วยน้ำพาน	๓๕,๘๗๕	-	-	-
NM-๖	น้ำหมันตอนล่าง	๑๐๙,๒๘๑	๓,๐๘๖.๑๒	-	-
รวมลุ่มน้ำหมัน		**๓๘๘,๒๖๙**	**๓,๐๘๖.๑๒**	**-**	**-**

ที่มา : จากโครงการศึกษาความเหมาะสมการพัฒนาแหล่งน้ำ ลำน้ำน้ำหมัน จังหวัดเลย ของกรมชลประทาน

๓.๒ สภาพปัญหาการขาดแคลนน้ำและภัยแล้ง

๑) สภาพปัญหาและสาเหตุ

การขาดแคลนน้ำที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นเนื่องจากเหตุการณ์ทางธรรมชาติ อันเนื่องจากฝนน้อยกว่าปกติ หรือฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล ประกอบกับมนุษย์เป็นผู้เสริมให้เกิดการขาดแคลนน้ำเองด้วย โดยจะเกิดขึ้นจากใน ๒ ลักษณะ คือ

กรณีแรก เกิดขึ้นเนื่องจากสภาพฝนแล้ง และการพัฒนาพื้นที่ไปเร็วกว่าการพัฒนาแหล่งน้ำที่จะมีสำรองไว้ให้ใช้เพื่อกิจกรรมต่างๆ ในเขตที่มีการพัฒนาดังกล่าวจึงเกิดสภาพการขาดแคลนน้ำขึ้น

กรณีที่สอง เกิดขึ้นเนื่องจากสภาพฝนแล้ง และการพัฒนาพื้นที่ที่ต้องการใช้น้ำในบริเวณนั้นเกินศักยภาพของปริมาณน้ำที่ได้พัฒนาแหล่งน้ำมาช่วยเหลือในทุกๆ วิธีการ เช่น การพัฒนาน้ำใต้ดิน การผันน้ำ ข้ามลุ่มน้ำ ฯลฯ แต่ก็ยังเกิดสภาพการขาดแคลนน้ำในพื้นที่พัฒนานั้นอยู่อีก สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการขาดแคลนน้ำ สรุปได้ดังนี้

๑.๑) การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดความแห้งแล้ง หากปีใดฝนตกน้อยหรือไม่ตกต้องตามฤดูกาล ฝนตกไม่กระจายอย่างสม่ำเสมอหรือฝนทิ้งช่วงยาวนาน เป็นเหตุทำให้ขาดแคลนน้ำ

๑.๒) ความต้องการน้ำใช้น้ำมากขึ้น เนื่องจากประชากรที่เพิ่มขึ้นและความเจริญของบ้านเมืองเป็นเหตุให้ปริมาณน้ำที่ใช้เพื่อการเกษตร เพื่อการอุปโภค-บริโภคและเพื่อกิจกรรมต่างๆ ของทุกภาคมีความต้องการมากทุกปีทำให้ปริมาณน้ำที่มีสำรองไว้และความต้องการใช้น้ำไม่สมดุลกัน

๑.๓) ผู้ใช้น้ำในกิจกรรมต่างๆ ยังขาดจิตสำนึกในการใช้น้ำอย่างประหยัด ขาดวินัยของผู้ใช้น้ำอย่างถูกต้องรวมทั้งไม่รู้จักอนุรักษ์น้ำที่ถูกวิธี เป็นเหตุสำคัญด้านหนึ่งซึ่งทำให้มีน้ำไม่พอใช้

๑.๔) แหล่งเก็บกักน้ำตามธรรมชาติและที่ก่อสร้างไว้มีไม่เพียงพอ ถ้าปีใดมีฝนตกน้อยปริมาณน้ำที่เก็บกักก็จะมีน้อยตามไปด้วย การขาดแคลนแหล่งเก็บกักน้ำผิวดิน เช่น การก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ

ตามลุ่มน้ำต่างๆ เนื่องจากสภาพภูมิประเทศ แหล่งน้ำ สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยหรือมีอุปสรรคในการพัฒนา เป็นสาเหตุสำคัญทำให้มีน้ำไม่เพียงพอกับความต้องการเพื่อกิจกรรมต่างๆ ในฤดูแล้ง

๑.๕) แหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น หนอง คลอง บึง ที่เคยใช้เป็นแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภค และการเพาะปลูกมักตื้นเขิน ขาดการดูแลเอาใจใส่อย่างถูกต้องจากผู้ใช้น้ำ ถูกละเลยและถูกบุกรุก นำพื้นที่ขอบหนอง บึง ไปใช้ประโยชน์ส่วนตน

๑.๖) การทำลายป่าต้นน้ำลำธารและแหล่งน้ำธรรมชาติ เมื่อป่าไม้ต้นน้ำลำธารถูกทำลายลง จึงเป็นเหตุให้พื้นที่ต้นน้ำลำธาร ซึ่งเป็นแหล่งน้ำกำเนิดน้ำไม่มีที่ดูดซับน้ำ หรือชะลอน้ำฝนให้ซึมลงไปเก็บกักไว้ในช่องว่างของดินได้มากเหมือนแต่ก่อน ลำน้ำ ลำธารเกิดความแห้งแล้งและไม่มีน้ำไหลในฤดูแล้ง

๒) **การวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง ของกรมพัฒนาที่ดิน**

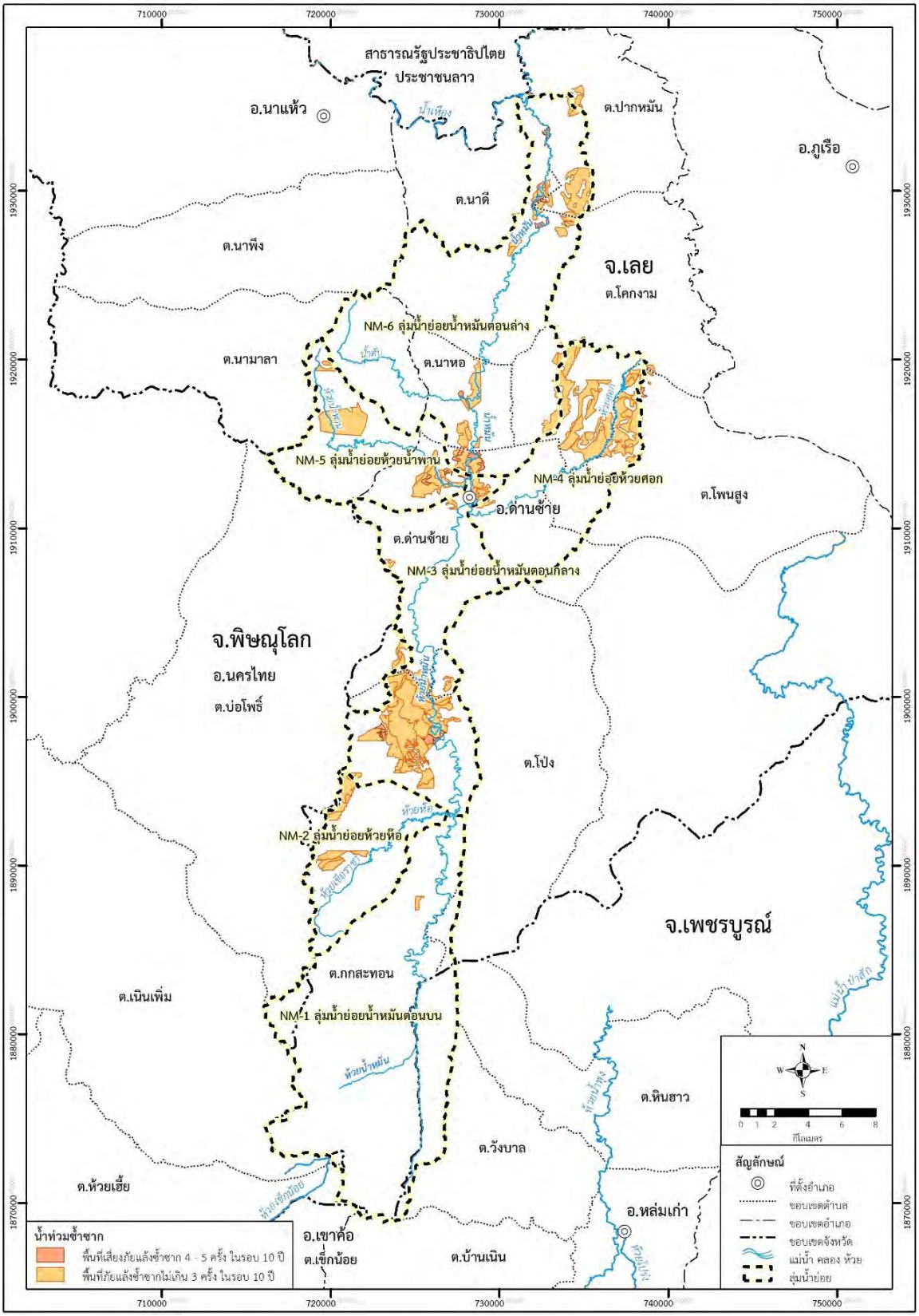
กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนที่เสี่ยงภัยแล้ง โดยวิเคราะห์จากพื้นที่ที่มีความแห้งแล้งด้านการเกษตร ปริมาณน้ำฝน ความลาดเท ระยะทางจากแหล่งน้ำ และความถี่การเกิดภัยแล้ง สามารถแบ่งระดับความรุนแรงของปัญหาภัยแล้งเป็น ๓ ระดับ คือ

๒.๑) พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งซ้ำซาก ไม่เกิน ๓ ครั้ง ในรอบ ๑๐ ปี

๒.๒) พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งซ้ำซาก ๔-๕ ครั้ง ในรอบ ๑๐ ปี

๒.๓) พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งซ้ำซาก ตั้งแต่ ๖ ครั้งขึ้นไป ในรอบ ๑๐ ปี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของกรมพัฒนาที่ดิน แสดงดัง**รูปที่ ๓.๒-๓** พบว่า พื้นที่ลุ่มน้ำหมันมีปัญหาภัยแล้งซ้ำซากกระจายอยู่ทั่วไปทั้งพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๓๖,๙๗๑.๔๐ ไร่ (ร้อยละ ๙.๕๒ ของพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน) ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งระดับน้อยถึงปานกลาง พื้นที่ลุ่มน้ำย่อยน้ำหมันตอนกลาง มีพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งซ้ำซากมากที่สุด บริเวณตำบลกกสะท้อน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย เป็นพื้นที่รวม ๑๒,๓๐๙.๙๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๐๗ ของพื้นที่รับน้ำฝน รองลงมาคือ ลุ่มน้ำย่อยห้วยศอก น้ำหมันตอนล่าง ตามลำดับ พื้นที่ลุ่มน้ำย่อยน้ำหมันตอนบน มีพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งซ้ำซากน้อยที่สุด เป็นพื้นที่รวม ๑๔๓.๕๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๑๔ ของพื้นที่รับน้ำฝน โดยรายละเอียดแสดงดัง**ตารางที่ ๓.๒-๓**

รูปที่ ๓.๒-๓ พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งซ้ำซากในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน ของกรมพัฒนาที่ดิน

ตารางที่ ๓.๒-๓ พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งซ้ำซากในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน (กรมพัฒนาที่ดิน)

รหัสลุ่มน้ำย่อย	ชื่อลุ่มน้ำย่อย	พื้นที่รับน้ำฝน (ไร่)	พื้นที่ภัยแล้งซ้ำซากในรอบ ๑๐ ปี (ไร่)				ร้อยละของพื้นที่รับน้ำฝน
			น้อย ไม่เกิน ๓ ครั้ง	ปานกลาง ๔-๕ ครั้ง	สูง ๖ ครั้งขึ้นไป	รวมทั้งหมด	
NM-๑	น้ำหมันตอนบน	๑๐๔,๖๓๑	๑๔๓.๕๒	-	-	๑๔๓.๕๒	๐.๑๔
NM-๒	ห้วยห้อ	๒๙,๐๙๔	๒,๒๔๐.๐๒	-	-	๒,๒๔๐.๐๒	๗.๗๐
NM-๓	น้ำหมันตอนกลาง	๖๑,๓๒๕	๑๑,๘๘๑.๐๙	๔๒๘.๙๐	-	๑๒,๓๐๙.๙๙	๒๐.๐๗
NM-๔	ห้วยศอก	๔๘,๐๖๓	๙,๒๒๐.๔๒	-	-	๙,๒๒๐.๔๒	๑๙.๑๘
NM-๕	ห้วยน้ำพาน	๓๕,๘๗๕	๔,๓๔๑.๒๒	๒๘๙.๗๗	-	๔,๖๓๐.๙๙	๑๒.๙๑
NM-๖	น้ำหมันตอนล่าง	๑๐๙,๒๘๑	๗,๖๑๓.๖๓	๘๑๒.๘๓	-	๘,๔๒๖.๔๖	๗.๗๑
รวมลุ่มน้ำหมัน		**๓๘๘,๒๖๙**	**๓๕,๔๓๙.๙**	**๑,๕๓๑.๕๐**	**-**	**๓๖,๙๗๑.๔**	**๙.๕๒**

ที่มา : จากโครงการศึกษาความเหมาะสมการพัฒนาแหล่งน้ำ ลำน้ำน้ำหมัน จังหวัดเลย ของกรมชลประทาน

๓.๓ การวิเคราะห์ปัญหาและมาตรการในการแก้ไข

ลุ่มน้ำหมันมีพื้นที่รวมทั้งสิ้น ๖๒๑.๒๓ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๓๘๘,๒๖๗ ไร่ เพื่อให้การวิเคราะห์สภาพปัญหาและมาตรการในการแก้ไขปัญหาลุ่มน้ำ มีมติที่ลึกขึ้นและใกล้เคียงสภาพปัจจุบันและอนาคตมากที่สุด จึงแบ่งพื้นที่ลุ่มน้ำออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

๑) พื้นที่ลุ่มน้ำหมันตอนบน มีพื้นที่รวม ๒๕๑.๗๕ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๑๕๗,๓๔๕ ไร่ ครอบคลุมตำบลกกสะทอน และตำบลโป่ง ของอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ตำบลบ้านเนินและตำบลวังบาล ของอำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ และตำบลบ่อโพธิ์ ของอำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก

๒) พื้นที่ลุ่มน้ำหมันตอนล่าง มีพื้นที่รวม ๓๖๙.๔๘ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๒๓๐,๙๒๒ ไร่ ครอบคลุมตำบลกกสะทอน โป่ง โคกงาม โพนสูง ด่านซ้าย นาหอ นาดี และตำบลปากหมัน ของอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย และตำบลนามาลา ของอำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย

๔. การทบทวนนโยบาย แผนต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ลุ่มน้ำหมัน

๔.๑ กรอบกฎหมายและประกาศที่เกี่ยวข้อง

๑) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑

เป็นกฎหมายน้ำฉบับแรกของประเทศ มีวัตถุประสงค์ให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบูรณาการการขับเคลื่อนภารกิจด้านน้ำที่เป็นเอกภาพ ประสิทธิภาพ และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ประสานสอดคล้องกันในทุกมิติอย่างสมดุลและยั่งยืน มีมาตรการป้องกันแก้ไขน้ำแล้ง-น้ำท่วม วางหลักเกณฑ์ในการประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในการเข้าถึงทรัพยากรน้ำสาธารณะ การจัดทำนโยบายและแผนบริหารทรัพยากรน้ำให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อร่วมกันบริหารจัดการน้ำ อีกทั้ง การจัดสรรน้ำของประเทศได้คำนึงถึงน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค การรักษาระบบนิเวศ จารีตประเพณี การบรรเทาสาธารณภัย การคมนาคม เกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว

ในมาตรา ๔ ของ พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้นิยามถึง ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรน้ำสาธารณะ การใช้น้ำ ภาวะน้ำแล้ง ภาวะน้ำท่วม ไว้ดังนี้

ทรัพยากรน้ำ หมายความว่า น้ำ ทรัพยากรน้ำสาธารณะ แหล่งต้นน้ำลำธาร แหล่งกักเก็บน้ำ คลองส่งน้ำ พื้นที่ทางน้ำหลาก ไม่ว่าจะเกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือมนุษย์สร้างขึ้น และสิ่งอื่นที่ใช้เพื่อการบริหารจัดการน้ำ และให้หมายความรวมถึงน้ำจากแหล่งน้ำระหว่างประเทศและแหล่งน้ำต่างประเทศที่ประเทศไทยอาจนำมาใช้ประโยชน์ได้

ทรัพยากรน้ำสาธารณะ หมายความว่า น้ำในแหล่งน้ำที่ประชาชนใช้หรือที่สงวนไว้ให้ประชาชนใช้ร่วมกัน และให้หมายความรวมถึง แม่น้ำ ลำคลอง ทางน้ำ บึง แหล่งน้ำใต้ดิน ทะเลสาบ น่านน้ำภายใน ทะเลอาณาเขตพื้นที่ชุ่มน้ำ แหล่งน้ำตามธรรมชาติอื่น ๆ แหล่งน้ำที่รัฐจัดสร้างหรือพัฒนาขึ้นเพื่อให้ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน แหล่งน้ำระหว่างประเทศที่อยู่ภายในเขตประเทศไทยซึ่งประชาชนนำมาใช้ประโยชน์ได้ ทางน้ำชลประทานตามกฎหมายว่าด้วยการชลประทาน และน้ำบาดาลตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล

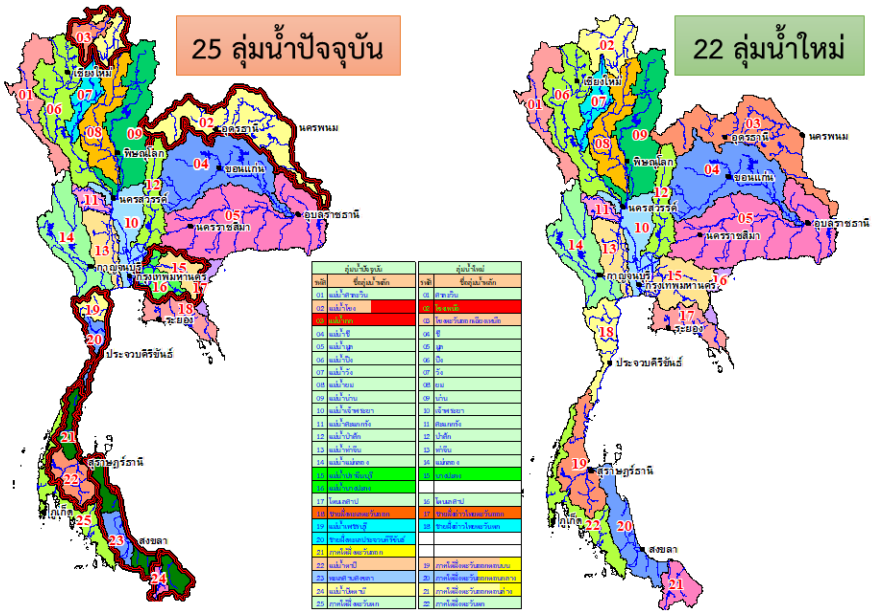
การใช้น้ำ หมายความว่า การดำเนินกิจกรรมในทรัพยากรน้ำสาธารณะเพื่อการอุปโภค บริโภค การรักษาระบบนิเวศ จารีตประเพณี การบรรเทาสาธารณภัย เกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยว คมนาคม การประปา การผลิตพลังงาน หรือเพื่อประโยชน์อื่นใด ไม่ว่าจะทำให้น้ำมีปริมาณเปลี่ยนไปหรือไม่ก็ตาม

ภาวะน้ำแล้ง หมายความว่า สภาวะที่ปริมาณน้ำ ปริมาณการไหลของน้ำหรือระดับน้ำลดลงอย่างต่อเนื่องจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคน สัตว์ และพืชที่อยู่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง

ภาวะน้ำท่วม หมายความว่า สภาวะที่ปริมาณน้ำ ปริมาณการไหลของน้ำหรือระดับน้ำเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง หรือไหลหลาก หรือฉับพลันจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคน สัตว์ และพืชที่อยู่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง

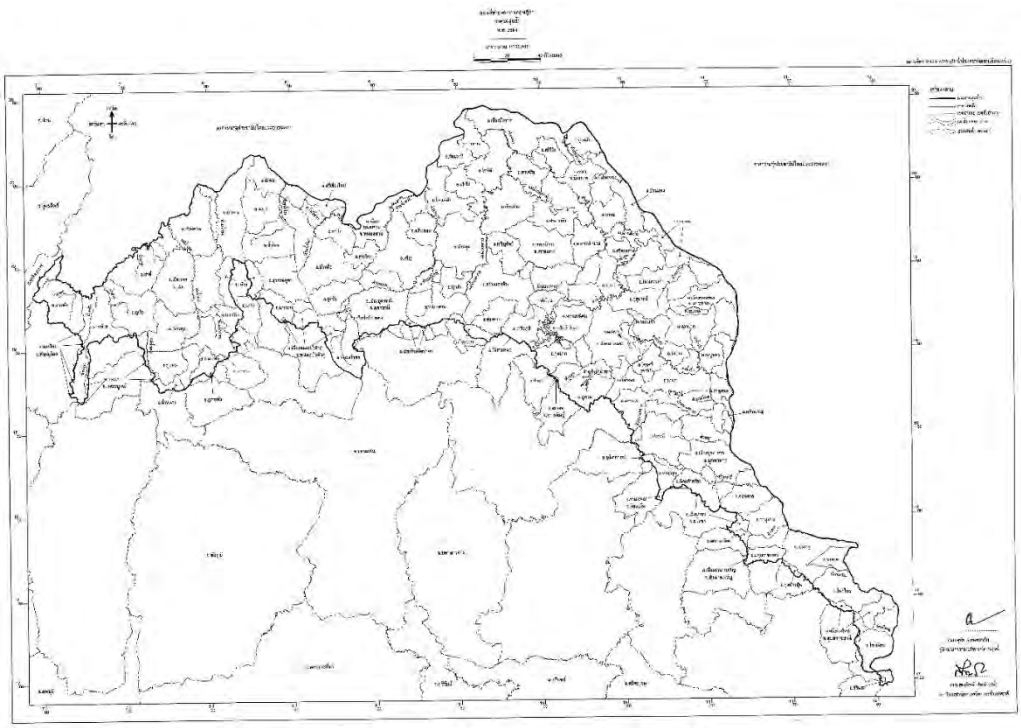
๒) **พระราชกฤษฎีกากำหนดลุ่มน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๔**

เป็นการแบ่งพื้นที่ลุ่มน้ำของประเทศไทย จากเดิม ๒๕ ลุ่มน้ำหลัก ๒๕๔ ลุ่มน้ำสาขา เป็น ๒๒ ลุ่มน้ำหลัก ๓๕๓ ลุ่มน้ำสาขา ให้เหมาะสมสำหรับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและวิถีชีวิตของประชาชน โดยลุ่มน้ำหมันอยู่ในลุ่มน้ำที่ ๓ โขงตะวันออกเฉียงเหนือ เพราะมีพื้นที่ครอบคลุมท้องที่อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ และอำเภอด่านซ้าย อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย ซึ่งเป็นพื้นที่ศึกษาโครงการ

รูปที่ ๔.๑-๑ แผนที่แสดงแนวเขตลุ่มน้ำตาม พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑[๑]

[๑] http://www.onwr.go.th/?page_id=6782

รูปที่ ๔.๑-๒ แผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาแสดงขอบเขตลุ่มน้ำโขงตะวันออกเฉียงเหนือ

๓) **กฎกระทรวงองค์กรผู้ใช้น้ำ**[๒]

เกิดจากมาตรา ๓๘[๓] วรรคสอง ในพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑ บัญญัติให้วัตถุประสงค์ หน้าที่และอำนาจ และการดำเนินงานขององค์กรผู้ใช้น้ำ รวมทั้งหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการก่อตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำเป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้ อีกทั้ง มาตรา ๓๙ ของ พ.ร.บ. ฉบับเดียวกันยังกล่าวถึง กฎกระทรวงตามมาตรา ๓๘ ซึ่งจะกำหนดหลักเกณฑ์การจัดตั้ง ภารกิจ และหน้าที่และอำนาจขององค์กรผู้ใช้น้ำในแต่ละลุ่มน้ำให้แตกต่างกันก็ได้ ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงสภาพอุทกวิทยา สภาพภูมิศาสตร์ ระบบนิเวศ วัฒนธรรม จารีตประเพณี วิถีชีวิตของประชาชนในการใช้น้ำประเภทต่าง ๆ และความจำเป็นในการบริหารจัดการด้วย และการออกกฎกระทรวงตามวรรคหนึ่งจะต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อน

ในกฎกระทรวงนี้ ข้อ ๑ ได้นิยามความหมายขององค์กรผู้ใช้น้ำว่าเป็นบุคคลซึ่งใช้น้ำบริเวณใกล้เคียงกันและอยู่ในเขตลุ่มน้ำเดียวกัน รวมตัวกันจดทะเบียนก่อตั้งขึ้นเพื่อดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันในหมู่สมาชิกเกี่ยวกับการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ ข้อ ๒ วัตถุประสงค์ของการก่อตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำให้เป็นไปเพื่อการรวมตัวกันของผู้ใช้น้ำซึ่งมีเจตนา

[๒] http://www.onwr.go.th/wp-content/uploads/2021/02/3กฎกระทรวง_ม๓๘_องค์กรผู้ใช้น้ำ.pdf

[๓] มาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง (ส่วนที่ ๔ ของพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑) บุคคลซึ่งใช้น้ำในบริเวณใกล้เคียงกันและอยู่ในเขตลุ่มน้ำเดียวกันมีสิทธิรวมตัวกัน จดทะเบียนก่อตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำเพื่อประโยชน์ร่วมกันเกี่ยวกับการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำในหมู่สมาชิกขององค์กรผู้ใช้น้ำ

ร่วมกันเกี่ยวกับการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำในหมู่สมาชิกขององค์กรผู้ใช้น้ำในแต่ละลุ่มน้ำ

องค์กรผู้ใช้น้ำเป็นกลไกสำคัญที่เข้ามาร่วมบูรณาการการพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระบบ ให้ครอบคลุมทุกมิติ รวมทั้งมีสิทธิในการร่วมกันหารือ แลกเปลี่ยนข้อมูล ไกล่เกลี่ย แก้ไขปัญหาร่วมกันกรณีเกิดข้อขัดแย้งระหว่างผู้ใช้น้ำด้วยกัน

๔.๒ แนวทางการบริหารจัดการน้ำของประเทศ

๑) ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐)[๔]

เป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน อันจะก่อให้เกิดเป็นพลังร่วมกันผลักดันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว โดยมีวิสัยทัศน์ประเทศ คือ *ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง* และมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ *ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม*

ยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ด้านความมั่นคง ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ อย่างไรก็ตาม ยุทธศาสตร์ชาติที่เกี่ยวข้องกับโครงการ คือ

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศบนพื้นฐานแนวคิด ๓ ประการ ได้แก่ ต่อยอดอดีต ปรับปัจจุบัน และสร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต ทั้งนี้ ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันที่เกี่ยวข้องกับโครงการ คือ การเกษตรสร้างมูลค่า ให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลิตภาพการผลิตทั้งเชิงปริมาณและมูลค่า และความหลากหลายของสินค้าเกษตร ประกอบด้วย เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป และเกษตรอัจฉริยะ

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีความเกี่ยวข้องกับโครงการ คือ การกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ และการเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างกันทั้งภายในและภายนอกประเทศอย่างบูรณาการ ทั้งนี้ *ยุทธศาสตร์ชาติด้านนี้ (ประเด็นย่อยที่ ๕[๕])* ได้

[๔] http://nscr.nesdc.go.th/ยุทธศาสตร์ชาติ/

[๕] ประเด็นหลักที่ ๕.๑ สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว ในเรื่องการอนุรักษ์ฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ และประเด็นหลักที่ ๕.๕ พัฒนาความมั่นคงน้ำ พลังงาน และเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในเรื่องการพัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้ง

กำหนดทิศทางการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจของอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง และมีทิศทางการพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำของภาคนี้ คือ พัฒนาแหล่งน้ำต้นทุนเพื่อสนับสนุนภาคเกษตรและการพัฒนาเศรษฐกิจ ระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝน เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ บริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ รวมทั้งการบริหารจัดการพื้นที่การเกษตร (Zoning) โดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านนี้ประกอบด้วย การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว การพัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ มุ่งเน้นความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง และ การพัฒนาความมั่นคงของทรัพยากรน้ำ พลังงาน และเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๒) **แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ**[๖]

เป็นกลไกสำคัญที่ถ่ายทอดเป้าหมายและประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ กำหนดแนวทางการพัฒนาที่มีการคำนึงถึงประเด็นร่วมในลักษณะที่มีความบูรณาการและเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีการเชื่อมโยงเป้าหมายของแต่ละแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติให้มีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ลงสู่แผนระดับต่าง ๆ และการนำไปสู่การปฏิบัติของส่วนราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ *ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติทั้ง ๒๓ ฉบับ มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับโครงการ คือ ฉบับที่ ๓ การเกษตร และ ฉบับที่ ๑๙ การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ

ประเด็นการเกษตร จะให้ความสำคัญกับการยกระดับการผลิตให้เข้าสู่คุณภาพมาตรฐาน ความปลอดภัย การใช้ประโยชน์จากความโดดเด่นและเอกลักษณ์ของสินค้าเกษตร รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพในแต่ละพื้นที่ การพัฒนาสินค้าเกษตรและการแปรรูปสินค้าเกษตร ประกอบด้วย ๖ แผนย่อย ได้แก่ เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป เกษตรอัจฉริยะ และระบบนิเวศการเกษตร

การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ มุ่งเน้นการกำหนดเป้าหมายและแนวทางพัฒนาระบบการจัดการน้ำทั้งระบบ เพื่อให้เกิดความมั่นคง เพิ่มผลิตผลในเรื่องการจัดการและการใช้น้ำทุกภาคส่วน โดยมีแนวทางพัฒนาประกอบด้วยแผนย่อย ๓ แผน ได้แก่ การพัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบ การเพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบ และการอนุรักษ์ฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ

๓) **แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง)**[๗]

มีเป้าประสงค์เพื่อยกระดับศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ กระจายความเจริญและความเข้มแข็งของภาคสังคม และปรับบทบาท โครงสร้าง และกลไกสถาบันบริหารจัดการเศรษฐกิจของประเทศ ตามหลักแนวคิดการบริหารงานที่มีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนประเด็นปฏิรูป เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ และลดความเหลื่อมล้ำให้เกิดผลสัมฤทธิ์

ระบบ เพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ และเรื่องการเพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบในการใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่า และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมกับระดับสากล

[๖] http://nscr.nesdb.go.th/wp-content/uploads/2019/12/สรุปแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ.pdf

[๗] http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2564/E/044/T_0001.PDF

แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) จำนวนรวม ๑๓ ด้าน ซึ่งประเด็นที่เกี่ยวข้องกับโครงการ คือ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ จำนวน ๕ กิจกรรม ได้แก่ ๑) การสร้างเกษตรมูลค่าสูง ๒) การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพสูง ๓) การเพิ่มโอกาสของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กในอุตสาหกรรมและบริการเป้าหมาย ๔) การเป็นศูนย์กลางด้านการค้าและการลงทุนของไทยในภูมิภาค และ ๕) การพัฒนาศักยภาพคนเพื่อเป็นพลังในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม มีเป้าประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำในสังคม การคุ้มครองกลุ่มเปราะบางในสังคม ตลอดจนการสร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงทรัพยากรและแหล่งทุนของประชาชน จำนวน ๕ กิจกรรม คือ ๑) การมีระบบการออมเพื่อสร้างหลักประกันรายได้หลังวัยเกษียณที่เพียงพอและครอบคลุมในกลุ่มแรงงานทั้งในและนอกระบบ ๒) ผลักดันให้มีฐานข้อมูลทางสังคมและคลังความรู้ในระดับพื้นที่เพื่อให้สามารถจัดสวัสดิการและสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพที่ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ๓) การปฏิรูปการขึ้นทะเบียนคนพิการเพื่อให้คนพิการได้รับสิทธิสวัสดิการและความช่วยเหลือได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง ๔) การสร้างกลไกที่เอื้อให้เกิดชุมชนเมืองที่บริหารจัดการตนเองได้ และ ๕) การสร้างมูลค่าให้กับที่ดินที่รัฐจัดให้กับประชาชน

๔) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๕)[๘]

มีสาระสำคัญสอดรับกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๘๐) จัดทำบนพื้นฐานของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) เน้นให้คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา สร้างความมั่นคงของชาติ พัฒนาคนทุกวัยให้เป็น คนดี คนเก่ง มีศักยภาพ และความคิดสร้างสรรค์ ให้ความสำคัญกับการกำหนดทิศทางการพัฒนาที่มุ่งสู่การเปลี่ยนผ่านประเทศไทยจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง การปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย ๔.๐ ตลอดจนประเด็นการปฏิรูปประเทศ

ประเด็นยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ได้แก่ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๙ การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ

๕) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๘๐)[๙]

คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) ได้จัดทำนโยบายและแผนแม่บทเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ และให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำได้ปฏิบัติตาม ซึ่งมีวิสัยทัศน์การพัฒนา คือ *ทุกหมู่บ้านมีน้ำสะอาดอุปโภค บริโภค น้ำเพื่อการผลิตมั่นคง ความเสียหายจาก*

[8] https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422

[9] https://wr.pwa.co.th/data/_uploaded/file/Law/MasterPlan20years_2561to2580.pdf

อุทกภัยลดลง คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน บริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน ภายใต้การพัฒนาอย่างสมดุล โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

เป้าหมายในภาพรวมของแผนแม่บทฯ ได้แก่ ๑) ประชาชนทั้งในเมืองและชนบท มีน้ำอุปโภคและน้ำดื่มเพียงพอ ๒) สามารถจัดหาน้ำเพื่อการผลิต (เกษตร อุตสาหกรรม) ได้อย่างสมดุลระหว่างศักยภาพกับความต้องการ ๓) มีระบบป้องกันน้ำท่วมและอุทกภัยที่มีประสิทธิภาพทั้งโครงสร้างและการบริหารจัดการ ๔) การฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน ๕) ป่าต้นน้ำได้รับการฟื้นฟู และ ๖) มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีธรรมาภิบาล

๔.๓ ยุทธศาสตร์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑) ยุทธศาสตร์กรมชลประทาน ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙)[๑๐]

จัดทำขึ้นเพื่อขับเคลื่อนตามยุทธศาสตร์ชาติ กรมชลประทานตั้งเป้าหมายสะท้อนผ่านวิสัยทัศน์ คือ *องค์กรอัจฉริยะ ที่มุ่งสร้างความมั่นคงด้านน้ำ (Water Security) เพื่อเพิ่มคุณค่าการบริการภายในปี ๒๕๗๙* ด้วยการกำหนด Road Map เป้าหมายการดำเนินงานแต่ละช่วงเป็นเข็มทิศนำทาง เพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จที่ส่งต่อไปสู่การพัฒนา ระดับประเทศให้บรรลุเป้าหมาย*มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน*

ประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แก่ ๑) การพัฒนาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทานตามศักยภาพลักษณะลุ่มน้ำ (Basin-based Approach) ๒) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการ ตามวัตถุประสงค์ของการใช้น้ำ ๓) การป้องกันความเสียหายและสนับสนุนการบรรเทาสาธารณภัยอันเกิดจากน้ำ ๔) การสร้างเครือข่าย และการมีส่วนร่วม (Networking and Participation) ของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการน้ำชลประทานในระดับพื้นที่ (Networking Collaboration Participation) และ ๕) การปรับเปลี่ยนสู่องค์กรอัจฉริยะ (Turnaround to Intelligent Organization)

๒) ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙)[๑๑]

มุ่งในการแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ *เกษตรกรมั่นคง ภาคการเกษตรมั่งคั่ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน* โดยมีการวางแผนในระยะยาวทั้งสิ้น ๕ ประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แก่ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้า เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

เป้าประสงค์สำคัญของยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) คือ เกษตรกรหลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลาง (รายได้ประชาชาติต่อหัวมากกว่า ๓.๙ แสนบาท/คน ในปี ๒๕๗๙)

[10] http://hydrology.rid.go.th/sediment-wq/filepdf/strategie_2560-2579.pdf

[๑๑] http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER2/DRAWER049/GENERAL/DATA0000/00000022.PDF

๓) ยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔[๑๒]

เกษตรอินทรีย์เป็นหนึ่งในทางเลือกที่มีศักยภาพในการพัฒนาเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน สร้างความมั่นคงด้านอาหารและส่งผลต่อความปลอดภัยกับสุขภาพ อีกทั้ง ตอบสนองต่อความต้องการผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ทั้งในและต่างประเทศ สอดคล้องกับกรอบทิศทางการพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) รวมถึงยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ระยะ ๒๐ ปี เกี่ยวกับการสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร และการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน ได้แก่ ๑) ส่งเสริมการวิจัย การสร้างและการเผยแพร่องค์ความรู้ และนวัตกรรมเกษตรอินทรีย์ ๒) พัฒนาการผลิตสินค้าและบริการเกษตรอินทรีย์ ๓) พัฒนาการตลาดสินค้าและบริการและการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และ ๔) การขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์

๔.๔ แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด ๕ ปี และแผนพัฒนาจังหวัดเลย

๑) แผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ[๑๓]

อยู่ในแผนพัฒนาภาค พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ (ฉบับทบทวน) ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) เป็นแผนการพัฒนาเชิงพื้นที่ กำหนดเป้าหมาย และทิศทางการดำเนินงานของแต่ละภูมิภาคในประเทศ ซึ่งในส่วนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือนั้นได้มีการกำหนดเป้าหมาย*การพัฒนาอีสานสู่มิติใหม่ให้เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจของอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง*

แผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้กำหนดรูปแบบและแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจหลักของกลุ่มพื้นที่ไว้ ซึ่งเกี่ยวข้องกับโครงการดังนี้

พื้นที่พัฒนาผลิตภัณฑ์พื้นถิ่นที่มีอัตลักษณ์เฉพาะคุณภาพสูง ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ที่เติบโตบนฐานการค้าชายแดน มีผลิตภัณฑ์พื้นถิ่นที่มีอัตลักษณ์เฉพาะคุณภาพสูง อาทิ ผ้าไหม ผ้าฝ้าย ผ้าย้อมคราม (อุดรธานี หนองบัวลำภู บึงกาฬ สกลนคร) เป็นฐานการเลี้ยงโคเนื้อ คุณภาพสูง (สกลนคร มุกดาหาร นครพนม) เป็นฐานการปลูกพืชผัก ไม้ดอกไม้ประดับเมืองหนาว (เลย) และเป็นฐานการผลิตสมุนไพร อาทิ ไพล ขมิ้นชัน (อุดรธานี สกลนคร นครพนม)

ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนกลางและตอนล่าง ๑-๒ ที่เติบโตบนฐานเกษตรมูลค่าสูงและฐานความหลากหลายทางชีวภาพ มีศักยภาพเป็นฐานการผลิตข้าวหอมมะลิ (ทุ่งกุลาร้องไห้ ทุ่งสัมฤทธิ์) มาตรฐานเกษตรปลอดภัย และอินทรีย์ชั้นนำของประเทศ เป็นฐานอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อสัตว์คุณภาพสูง (นครราชสีมา) และเป็นฐานอุตสาหกรรมฐานชีวภาพ (ขอนแก่น นครราชสีมา อุบลราชธานี)

๒) แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด ๕ ปี[๑๔]

จังหวัดเลยเป็นหนึ่งในห้าจังหวัด (อุดรธานี หนองบัวลำภู หนองคาย บึงกาฬ) ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ มีวิสัยทัศน์ *เกษตรอุตสาหกรรมชั้นนำ ศูนย์กลางการค้าและโลจิสติกส์*

[๑๒] https://www.ldd.go.th/Web_PGS/data/standart/04_strategy_organic_th.pdf

[๑๓] https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=9844

[๑๔] http://www.osmnortheast-n1.moi.go.th/new/

การท่องเที่ยวมาตรฐานสากลชุมชนน่าอยู่อย่างยั่งยืน โดยมีเป้าหมายการพัฒนาของกลุ่มจังหวัด คือ เศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันทางการผลิต การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว ยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิต และรักษาสมดุลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ประเด็นการพัฒนากลุ่มจังหวัด (ประเด็นยุทธศาสตร์) ของกลุ่มจังหวัด ได้แก่ ๑) เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเศรษฐกิจในพื้นที่ ๒) การส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชีวิตลุ่มแม่น้ำโขง ๓) การพัฒนาทุนมนุษย์ และยกระดับคุณภาพชีวิตในทุกช่วงวัยอย่างเท่าเทียม และ ๔) การรักษาสมดุลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนประเด็นการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ พบว่า มีความเกี่ยวเนื่องกับโครงการ คือ ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเศรษฐกิจในพื้นที่

ต้นทาง		กลางทาง		ปลายทาง
กลยุทธ์ที่ 1. พัฒนาระบบสาธารณูปโภค และโครงสร้างพื้นฐานรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ	กลยุทธ์ที่ 2. พัฒนาเกษตรอินทรีย์อย่างเป็นระบบ และส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตร	กลยุทธ์ที่ 3. สร้างรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตเกษตรกร	กลยุทธ์ที่ 4. เพิ่มศักยภาพและส่งเสริมนวัตกรรมทางด้านการผลิต	กลยุทธ์ที่ 5. พัฒนาการค้าสู่สากล และส่งเสริมธุรกิจที่เกี่ยวเนื่อง
แผนงาน : ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยในมาตรฐาน เพื่อมุ่งสู่เกษตรอินทรีย์ (พืช สัตว์ ประมง)				
1. โครงการเพิ่มศักยภาพโครงสร้างพื้นฐานการผลิตสินค้าเกษตร 2. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำให้เพียงพอต่อความต้องการและสนับสนุนการเข้าถึงพื้นที่การเกษตร	3. โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์อย่างเป็นระบบ	4. โครงการพัฒนาศักยภาพเกษตรกร รุ่นใหม่/ เกษตรกร/ กลุ่มเกษตร 5. โครงการเพิ่มศักยภาพและส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรด้วยนวัตกรรมใหม่	6. โครงการการบริหารจัดการสินค้าเกษตร (Zoning) 7. โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตโคเนื้อ-โคขุนวากิว 8. โครงการส่งเสริมเทคโนโลยีแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อสร้างมูลค่าสินค้าเกษตร (โรงอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์) 9.โครงการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพครบวงจร	10. โครงการเพิ่มศักยภาพการแปรรูปข้าวอินทรีย์
15. โครงการพัฒนาการเกษตรและอาหารปลอดภัยกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1				
แผนงาน : แผนงานส่งเสริมการค้าการลงทุน				
11. โครงการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปในภูมิภาค 4.0 ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		12. โครงการยกระดับศักยภาพแรงงานให้ได้มาตรฐานสู่สากล 13. โครงการเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการ เพื่อการแข่งขันสู่มาตรฐานสากล		14. โครงการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

รูปที่ ๔.๔-๑ ความเชื่อมโยงของแผนงานโครงการ

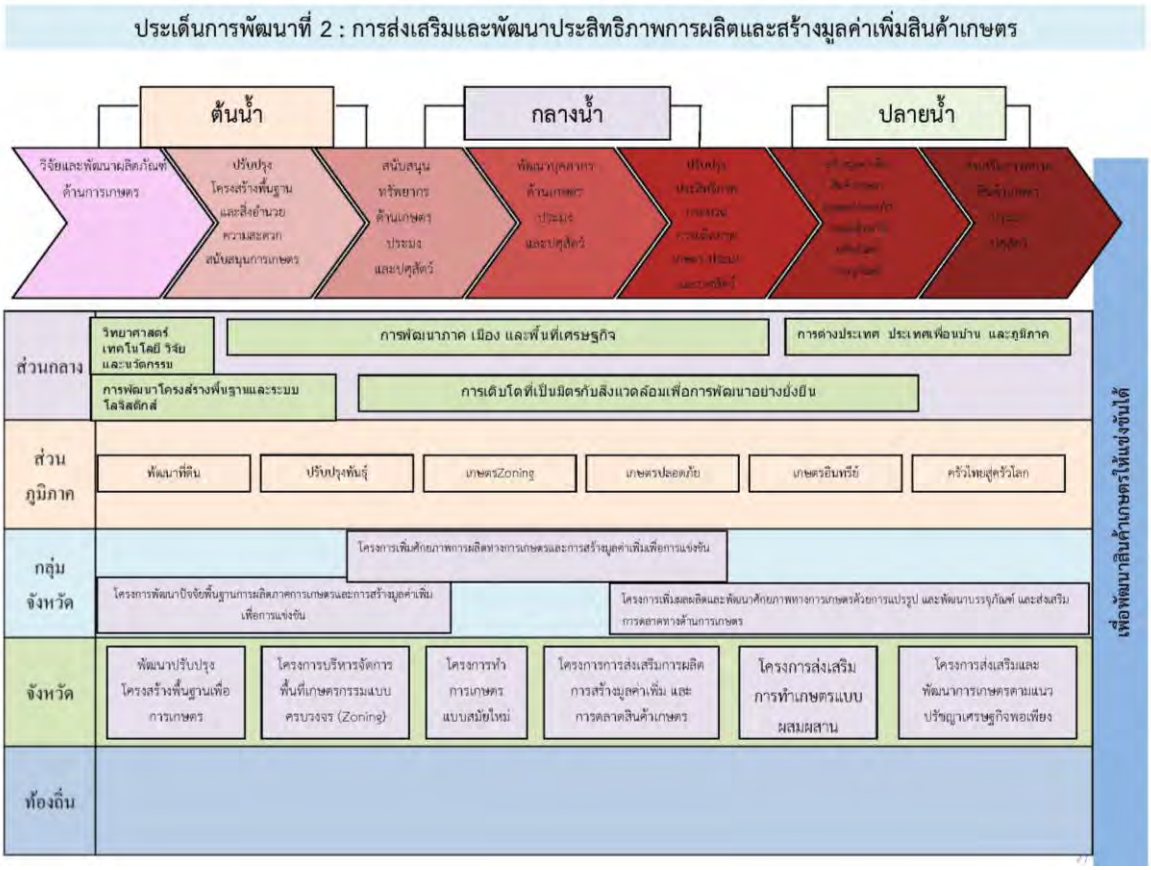
๓) แผนการพัฒนาจังหวัดเลย[๑๕]

วิสัยทัศน์จังหวัดเลย คือ *เมืองน่าอยู่ เมืองแห่งการท่องเที่ยว การค้า และการลงทุนภายใต้การพัฒนาที่ยั่งยืน*

ประเด็นการพัฒนามี ๕ ประเด็น ได้แก่ ๑) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควบคู่กับการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๒) การส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร ๓) การส่งเสริมและสนับสนุนเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมการผลิตและการบริการเชิงสร้างสรรค์ ๔) การพัฒนาคุณภาพชีวิตและการบริหารจัดการภาครัฐเพื่อยกระดับสู่สากล และ ๕) การเสริมสร้างและรักษาความมั่นคง

[๑๕] https://ww2.loei.go.th/news_strategy

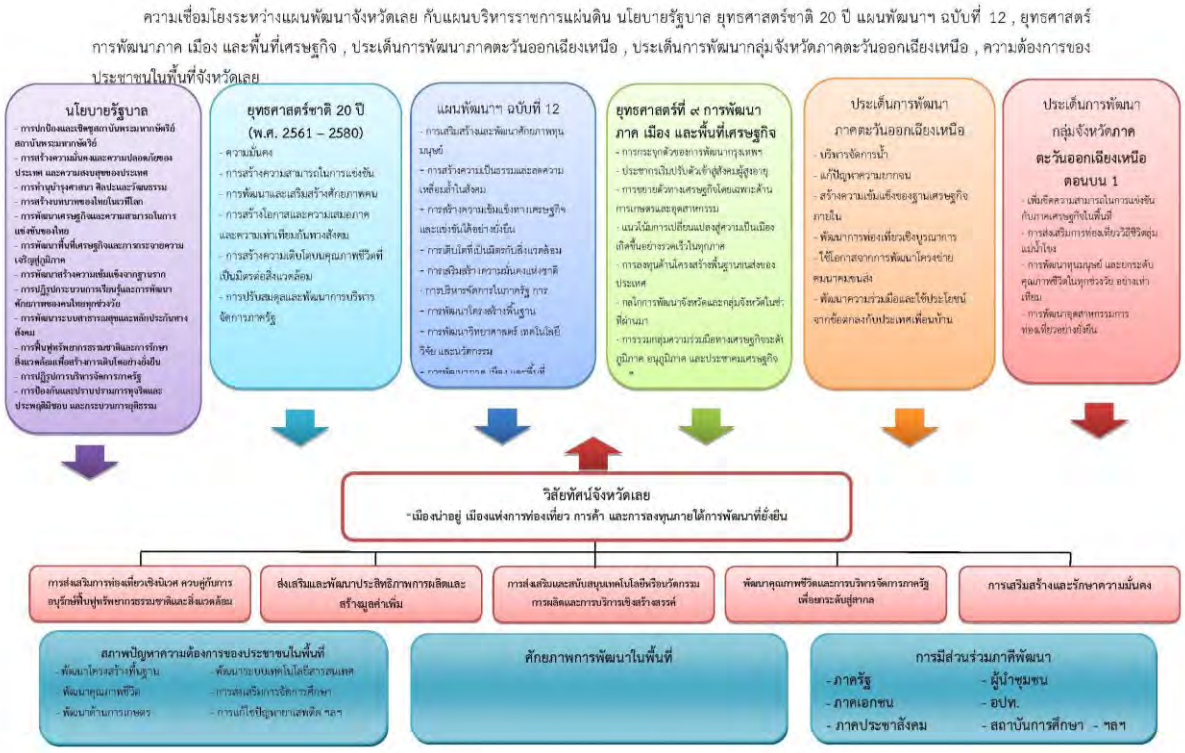
ประเด็นการพัฒนาที่สอดคล้องกับโครงการ คือ ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ การส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร ที่มีเป้าประสงค์เพื่อพัฒนาสินค้าเกษตรให้แข่งขันได้ มีแนวทางการพัฒนา คือ เพิ่มผลิตภาพการผลิตสินค้าเกษตร และส่งเสริมการทำการเกษตรแบบผสมผสาน

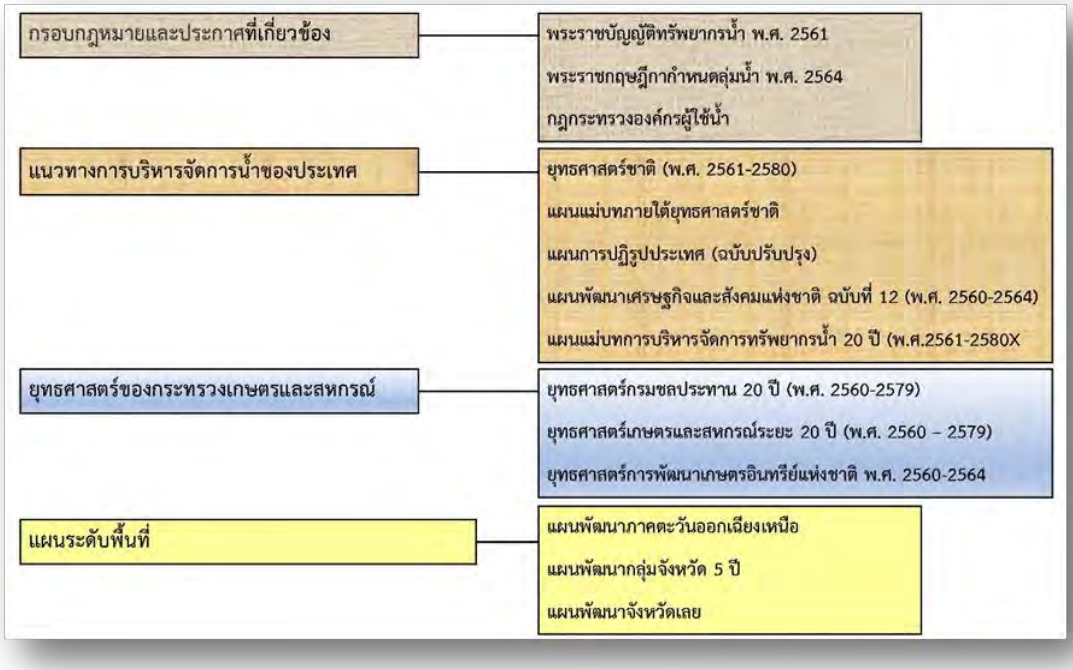
รูปที่ ๔.๔-๒ แนวทางบูรณาการเพื่อบรรลุประเด็นการพัฒนาที่ ๒
การส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร

จากการทบทวนกรอบกฎหมายและประกาศที่เกี่ยวข้อง ทำให้เห็นความสอดคล้องและการบูรณาการตั้งแต่ระดับกฎหมายมหาชน ซึ่งให้อำนาจการกำหนดนโยบายแก่รัฐบาลและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในรูปแบบของแนวทางการบริหารจัดการน้ำของประเทศ จนสามารถนำนโยบายไปสู่แผนปฏิบัติการของส่วนราชการในระดับพื้นที่ ได้แก่ แผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด ๕ ปี แผนการพัฒนาจังหวัดเลย

ภายใต้กระบวนการกำหนดนโยบายและรายละเอียดสาระสำคัญของนโยบายและแผนนั้นมีความประสานสอดคล้องและบูรณาการในทุกระดับเพื่อไปสู่เป้าหมายการพัฒนาร่วมกัน ซึ่งแผนหลักการพัฒนาลุ่มน้ำที่เกิดขึ้นจากโครงการย่อมต้องกำหนดให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทำหน้าที่หนุนเสริมการบริหารจัดการน้ำของประเทศอย่างเป็นระบบ

รูปที่ ๔.๔-๓ ความเชื่อมโยงระหว่างแผนพัฒนาจังหวัดเลยกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาต่างๆ

รูปที่ ๔.๔-๔ สรุปแผนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ลุ่มน้ำหมัน

๕. การรวบรวมข้อมูลโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในอนาคต

๕.๑ การรวบรวมข้อมูลโครงการพัฒนาแหล่งน้ำจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากการรวบรวมข้อมูลแผนงาน/โครงการพัฒนาแหล่งน้ำของกรมชลประทาน และแผนงาน/โครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ลุ่มน้ำหมันมีจำนวน ๑๓ โครงการ และ ๕๙ โครงการ ตามลำดับ แสดงดัง**รูปที่ ๕.๑-๑** สามารถแยกแผนงาน/โครงการรายลุ่มน้ำย่อย แสดงดัง**ตารางที่ ๕.๑-๑**

ตารางที่ ๕.๑-๑ แผนงาน/โครงการรายลุ่มน้ำย่อย

ลำดับที่	ลุ่มน้ำย่อย	โครงการพัฒนาแหล่งน้ำในความรับผิดชอบของหน่วยงาน			
		กรมชลประทาน			องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
		จำนวนโครงการ	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)	พื้นที่ชลประทาน/รับประโยชน์ (ไร่)	จำนวนโครงการ
๑	น้ำหมันตอนบน	๓		๘๐๐	๑๓
๒	ห้วยห้อ	๕	๐.๐๖	๖๕๐	-
๓	น้ำหมันตอนกลาง	๔	๐.๐๒	๑,๓๕๐	๖
๔	ห้วยศอก	๑	-	๔,๙๕๐	๒๐
๕	ห้วยน้ำพาน	-	-	-	๘
๖	น้ำหมันตอนล่าง	-	-	-	๑๒
	รวม	**๑๓**	**๐.๐๘**	**๗,๗๕๐**	**๕๙**

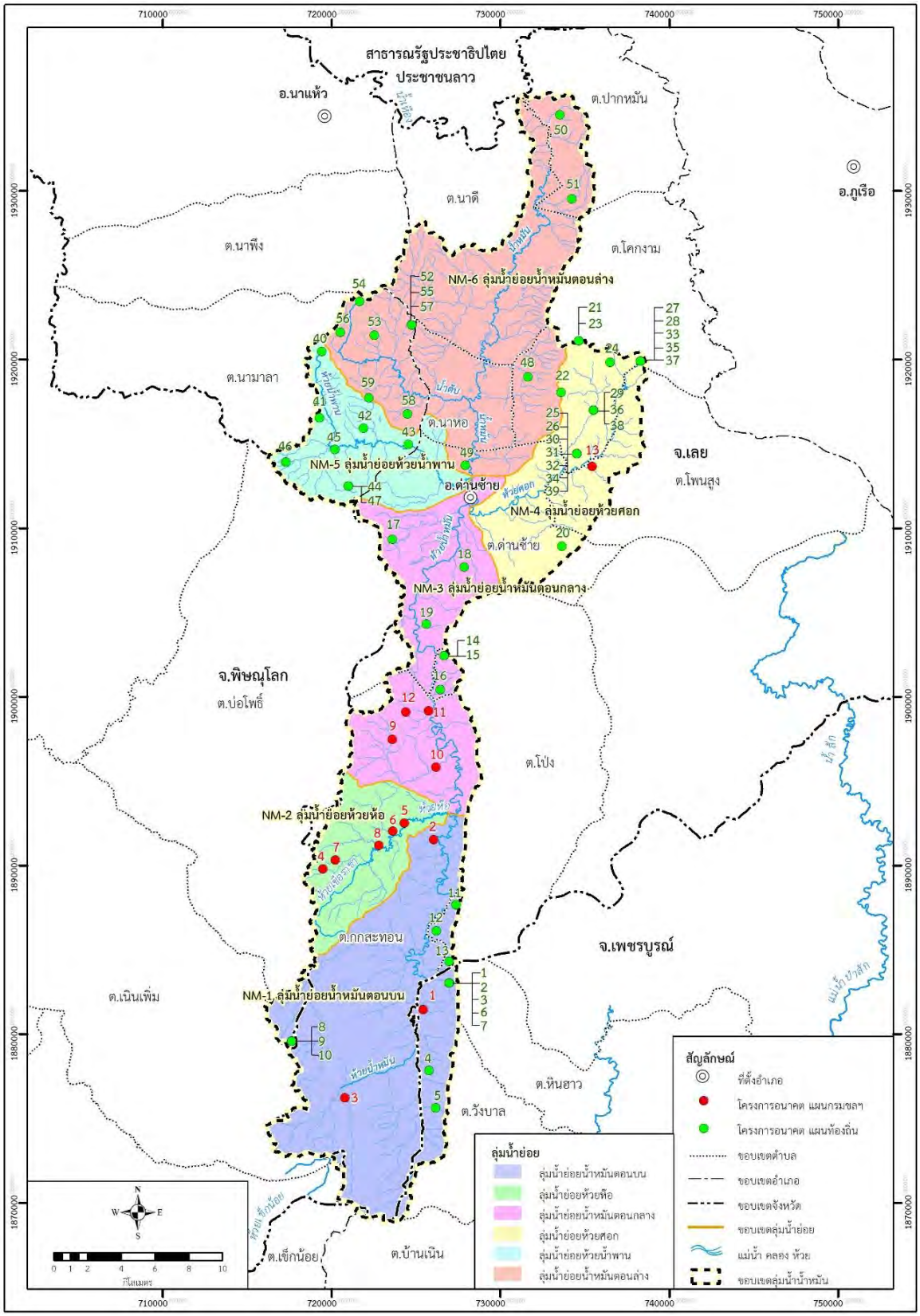
๑) **กรมชลประทาน**

มีแผนงาน/โครงการพัฒนาแหล่งน้ำส่วนใหญ่เป็นโครงการชลประทานขนาดเล็ก ประเภทอาคารบังคับน้ำ/ฝายทดน้ำ และแผนการก่อสร้างระบบส่งน้ำของโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยศอก รวมทั้งสิ้น ๑๓ โครงการ เพิ่มพื้นที่ชลประทาน/พื้นที่รับประโยชน์รวม ๗,๗๕๐ ไร่ เพิ่มความจุเก็บกัก ๘๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร

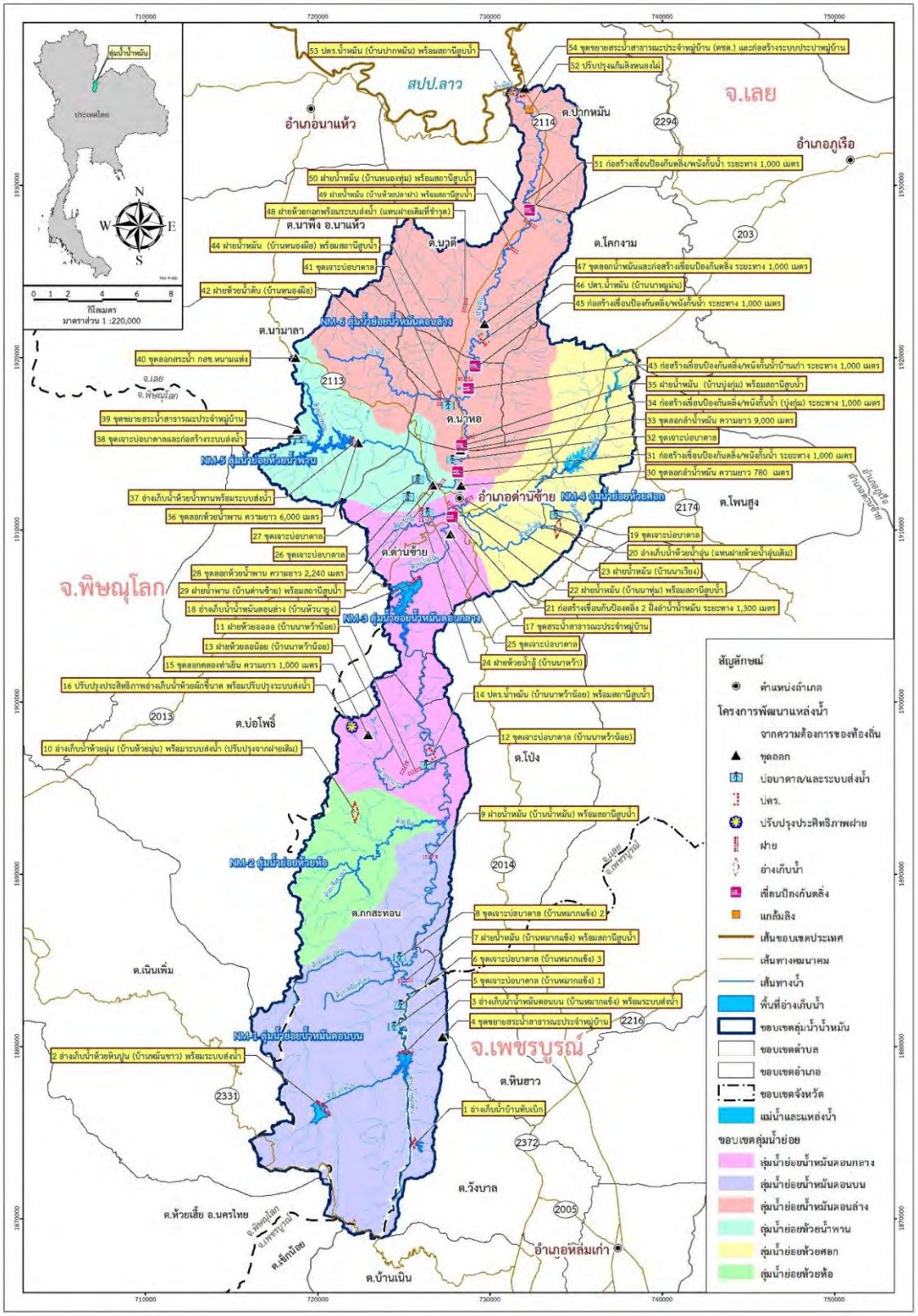
๒) **องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**

จากการรวบรวมแผนงาน/โครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่เสนอองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ที่รวบรวมได้ถึงปัจจุบันรวมทั้งสิ้น ๕๙ โครงการ ส่วนใหญ่เป็นโครงการประเภทขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติขุดเจาะบ่อบาดาล ก่อสร้าง/ซ่อมแซมระบบประปา และก่อสร้างฝายขนาดเล็ก

นอกจากนี้ ข้อมูลแผนงาน/โครงการด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรดิน ป่าไม้ และการประมงในพื้นที่ลุ่มน้ำหมันจากสถานีพัฒนาที่ดินเลย ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดเลย และสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๖ (อุดรธานี) มีจำนวน ๑๐ โครงการ แบ่งออกเป็น โครงการอนุรักษ์ดินและน้ำจำนวน ๓ โครงการ โครงการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำจำนวน ๓ โครงการ และโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ต้นน้ำลำธาร จำนวน ๔ โครงการ

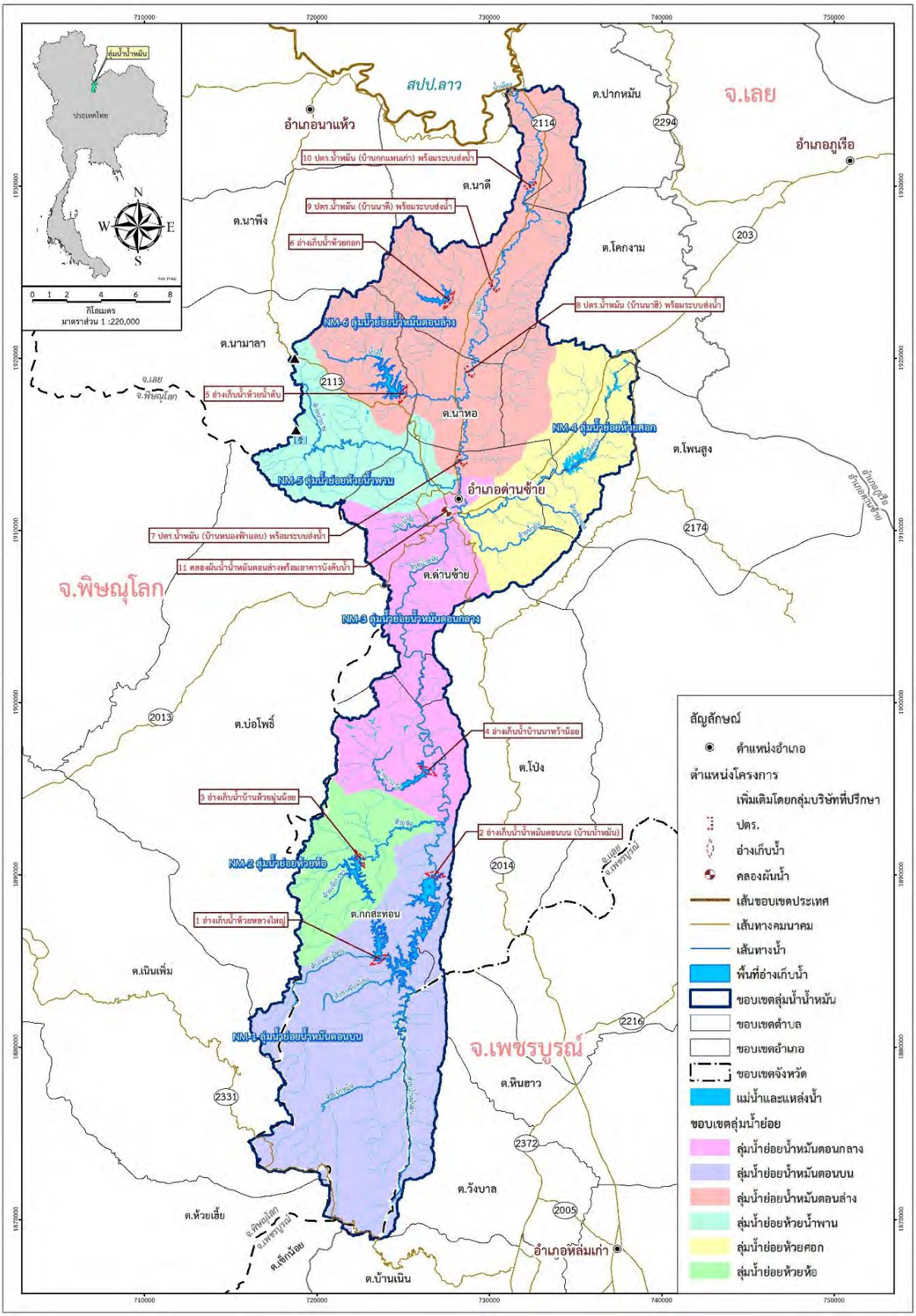

รูปที่ ๕.๑-๑ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำตามแผนงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

รูปที่ ๕.๑-๒ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำจากความต้องการของท้องถิ่น

หมายเหตุ : โครงการลำดับที่ ๕๕-๕๙ ประเภทโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ต้นน้ำลำธาร ไม่สามารถระบุพื้นที่ปลูกป่าได้

รูปที่ ๕.๑-๓ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่เสนอเพิ่มเติม

๕.๒ การรวบรวมข้อมูลโครงการพัฒนาแหล่งน้ำจากความต้องการของท้องถิ่น

จากการรวบรวมข้อมูลโครงการพัฒนาแหล่งน้ำตามความต้องการของท้องถิ่น ผ่านการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำ สามารถจำแนกโครงการพัฒนาแหล่งน้ำตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำหมันได้ ๘ ประเภท ได้แก่ อ่างเก็บน้ำ ฝาย ประตูระบายน้ำ การปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพโครงการเดิม การปรับปรุงแหล่งน้ำธรรมชาติ การขุดเจาะบ่อบาดาล เขื่อนป้องกันตลิ่ง และโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ต้นน้ำลำธาร มีจำนวนรวม ๕๙ โครงการ ความจุเก็บกัก ๙๙.๔๗ ล้านลูกบาศก์เมตร มีพื้นที่รับประโยชน์ ๗๑,๓๕๐ ไร่ ครัวเรือนได้รับประโยชน์จากน้ำอุปโภค-บริโภค จำนวน ๖,๗๙๔ ครัวเรือน แสดงดัง**รูปที่ ๕.๑-๒**

เมื่อพิจารณารายลุ่มน้ำย่อย พื้นที่ลุ่มน้ำย่อยน้ำหมันตอนล่างมีความต้องการโครงการพัฒนาแหล่งน้ำมากที่สุดรวม ๒๑ โครงการ ส่วนใหญ่เป็นโครงการประเภทฝายและเขื่อนป้องกันตลิ่ง รองลงมาคือ ลุ่มน้ำย่อยน้ำหมันตอนกลาง และลุ่มน้ำย่อยน้ำหมันตอนบน ๑๓ โครงการ และ ๙ โครงการ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตามประเภทโครงการ ประชาชนมีความต้องการโครงการประเภทฝายมากที่สุด รองลงมาคือ การปรับปรุงแหล่งน้ำธรรมชาติ และการขุดเจาะบ่อบาดาล ตามลำดับ โดยมีแผนงาน/โครงการ แยกรายลุ่มน้ำย่อย แสดงดัง**ตารางที่ ๕.๒-๑**

ตารางที่ ๕.๒-๑ แผนงาน/โครงการแยกรายลุ่มน้ำย่อย

ลำดับที่	ประเภทโครงการ	จำนวนโครงการในแต่ละลุ่มน้ำย่อย						รวมทั้งหมด (โครงการ)
		น้ำหมันตอนบน	ห้วยห้อ	น้ำหมันตอนกลาง	ห้วยศอก	ห้วยน้ำพาน	น้ำหมันตอนล่าง	
๑	อ่างเก็บน้ำ	๓	๑	๒	-	๑	-	๗
๒	ฝาย	๒	-	๔	-	๒	๖	๑๔
๓	ประตูระบายน้ำ	-	-	๑	-	-	๒	๓
๔	ปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพโครงการ	-	-	๑	-	-	-	๑
๕	ปรับปรุงแหล่งน้ำ	๑	-	๓	-	๓	๕	๑๒
๖	ขุดเจาะบ่อบาดาล	๓	-	๒	๑	๓	๒	๑๑
๗	เขื่อนป้องกันตลิ่ง	-	-	-	-	-	๖	๖
๘	โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ต้นน้ำลำธาร	-	-	-	-	-	-	๕*
รวม		**๙**	**๑**	**๑๓**	**๑**	**๙**	**๒๑**	**๕๙**

หมายเหตุ : * โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ต้นน้ำลำธารไม่สามารถระบุพื้นที่ปลูกป่าได้

๕.๓ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่เสนอเพิ่มเติม

จากการพิจารณาสภาพภูมิประเทศของลุ่มน้ำหมัน สภาพปัญหาภัยแล้งและน้ำท่วม รวมถึงศักยภาพในการพัฒนาโครงการ จึงเสนอแนะโครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพิ่มเติม ประกอบด้วย โครงการอ่าง

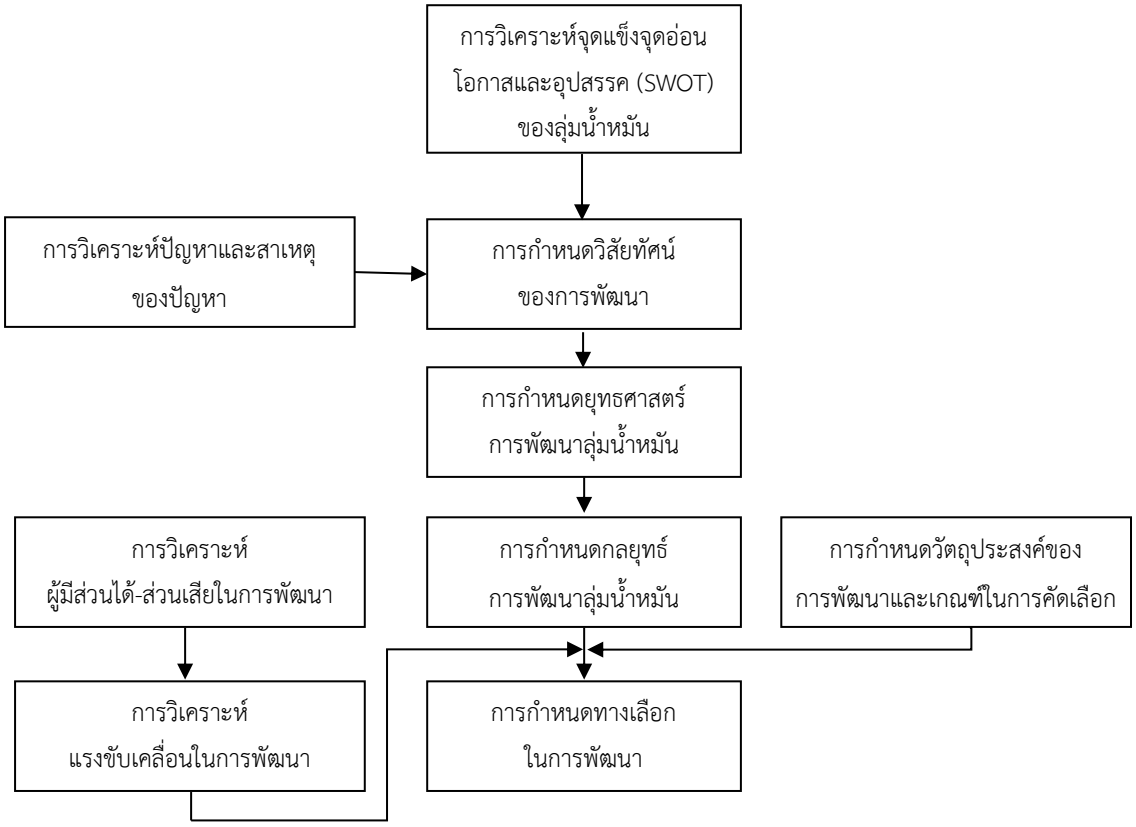
เก็บน้ำ ๖ โครงการ ความจุเก็บกักรวม ๕๗.๑๘๕ ล้านลูกบาศก์เมตร ประตูระบายน้ำ ๔ โครงการ สามารถเพิ่มพื้นที่รับประโยชน์ในลุ่มน้ำหมันได้รวม ๔๐,๔๒๐ ไร่

โครงการอ่างเก็บน้ำที่เสนอแนะตั้งอยู่ในลุ่มน้ำย่อยน้ำหมันตอนบน ๒ โครงการ ลุ่มน้ำย่อยห้วยห้อ ๑ โครงการ ลุ่มน้ำย่อยน้ำหมันตอนกลาง ๑ โครงการ และลุ่มน้ำย่อยน้ำหมันตอนล่าง ๒ โครงการ ส่วนโครงการประตูระบายน้ำ (ปตร.) ๔ โครงการ ตั้งอยู่ในลุ่มน้ำย่อยน้ำหมันตอนล่างทั้งหมด สำหรับคลองผันน้ำพร้อมอาคารบังคับน้ำอยู่ในลุ่มน้ำย่อยน้ำหมันตอนกลาง แสดงดัง**รูปที่ ๕.๑-๓**

๖. การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) สำหรับการจัดทำแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ลุ่มน้ำหมัน

๖.๑ การกำหนดกรอบแนวคิดระดับยุทธศาสตร์

การกำหนดกรอบแนวคิดระดับยุทธศาสตร์เป็นกระบวนการวิเคราะห์และการพิจารณารอบด้านในประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ลุ่มน้ำหมัน ด้านต่างๆ ขั้นตอนการดำเนินงานแสดงดัง**รูปที่ ๖.๑-๑**

รูปที่ ๖.๑-๑ กรอบแนวคิดระดับยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ลุ่มน้ำหมัน

๖.๒ การวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนโอกาสและอุปสรรค (SWOT) ลุ่มน้ำหมัน

การวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนโอกาสและอุปสรรค (SWOT) ลุ่มน้ำหมัน จะพิจารณาจากทุนชุมชนทั้ง ๕ ด้านที่มีอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน ได้แก่

๑) **ทุนด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ** หมายถึง ทรัพยากรธรรมชาติและการได้รับบริการจากทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน ประกอบด้วย ดิน น้ำ พืช ป่าไม้ สัตว์ป่า แร่ธาตุ อากาศ คุณภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน การอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติของพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน และความหลากหลายและการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน

๒) **ทุนด้านทรัพยากรมนุษย์** หมายถึง คุณสมบัติด้านต่างๆ ของคนและกลุ่มคนในชุมชนทุกเพศทุกวัย ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน ได้แก่ คุณสมบัติด้านสุขภาพอนามัย เช่น สุขภาพ (แข็งแรง/อ่อนแอ) ระดับอายุขัย (สูง/ต่ำ) คุณสมบัติด้านความรู้และการศึกษา เช่น ความรู้ ภูมิปัญญา และความตระหนักรู้ในสิทธิทางการเมือง การพัฒนาประโยชน์ส่วนรวม

๓) **ทุนด้านสังคมและวัฒนธรรม** หมายถึง คุณลักษณะของกลุ่ม องค์กร เครือข่าย และสถาบันทั้งทางเศรษฐกิจ ทางสังคม ทางการเมือง ทางการศึกษา ทางศาสนาและทางวัฒนธรรม ที่คนในชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำหมันร่วมกันจัดตั้งขึ้นเพื่อการดำรงชีวิตร่วมกันหรือเพื่อประโยชน์ทางสังคมของลุ่มน้ำหมัน ประกอบด้วย กลุ่ม องค์กร เครือข่าย สถาบัน ความสัมพันธ์ทั้งแนวราบและแนวดิ่งที่ทำให้เพิ่มประสิทธิภาพของการทำงานร่วมกัน และวัฒนธรรม ประเพณี การสืบทอด และศูนย์รวมของจิตใจ

๔) **ทุนด้านเศรษฐกิจและการเงิน** หมายถึง ระบบเศรษฐกิจและการเงินที่ประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำหมันใช้เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการดำรงชีวิต หมายรวมถึงกระแสหมุนเวียน หุ้น การบริโภค การผลิต การมีเงินสดหรือสินทรัพย์หรือเทียบเท่าเงินสดที่สามารถใช้เป็นทุนในการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพที่ส่งผลถึงการวางแผนอนาคตในการดำรงชีวิตได้

๕) **ทุนด้านกายภาพ** หมายถึง โครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคที่เป็นปัจจัยสนับสนุนในการดำรงชีวิตของคนในชุมชนพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน ประกอบด้วย สภาพภูมิประเทศ ระบบคมนาคมขนส่ง ที่อยู่อาศัย ประปา สุขาภิบาล ระบบข้อมูลข่าวสาร ระบบการสื่อสาร ระบบพลังงาน และการเข้าถึงบริการของระบบโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคด้านต่างๆ

ทั้งนี้ ผลการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนโอกาสและอุปสรรคสามารถพิจารณาในประเด็นของการพัฒนาแหล่งน้ำลุ่มน้ำหมันจากทุนชุมชนทั้ง ๕ ด้าน ดังนี้ ทุนด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติดังรายละเอียดแสดงดัง**ตารางที่ ๖.๒-๑** ทุนด้านทรัพยากรมนุษย์ ดังรายละเอียดแสดงดัง**ตารางที่ ๖.๒-๒** ทุนด้านสังคมดังรายละเอียดแสดงดัง**ตารางที่ ๖.๒-๓** ทุนด้านเศรษฐกิจและการเงิน ดังรายละเอียดแสดงดัง**ตารางที่ ๖.๒-๔** และทุนด้านกายภาพ ดังรายละเอียดแสดงดัง**ตารางที่ ๖.๒-๕**

ตารางที่ ๖.๒-๑ การพัฒนาแหล่งน้ำลุ่มน้ำหมันจากทุนด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)	โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
๑. ลุ่มน้ำหมันมีปริมาณน้ำต้นทุนมากถึง ๒๖๙.๔๘ ล้านลูกบาศก์เมตร เมื่อเทียบกับพื้นที่ลุ่มน้ำคิดเป็น ๐.๔๓ ล้านลูกบาศก์เมตร/ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๖๕๖ ลูกบาศก์เมตร/ไร่ และหากเทียบกับพื้นที่การเกษตรปัจจุบันของลุ่มน้ำ คิดเป็น ๑,๓๓๕ ลูกบาศก์เมตร/ไร่ เป็นปริมาณน้ำที่เพียงพอในทุกกิจกรรมในพื้นที่ลุ่มน้ำ ๒. ลุ่มน้ำหมันมีทรัพยากร ธรรมชาติและพื้นที่สำคัญทางธรณีวิทยา เช่น ป่าไม้ น้ำตก ถ้ำ เป็นต้น ซึ่งเอื้อต่อการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวได้ ๓. ลุ่มน้ำหมันมีสภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาและที่สูง มีระดับพื้นดินเฉลี่ยสูงมากกว่า ๑,๒๐๐ เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง ทำให้มีสภาพภูมิอากาศเหมาะสำหรับการเจริญเติบโตของพันธุ์ไม้ที่สามารถเอื้อต่อการท่องเที่ยวได้ เช่น สนสองใบ และนางพญาเสือโคร่ง เป็นต้น ๔. ลุ่มน้ำหมันตอนบนมีสภาพภูมิประเทศและสภาพภูมิอากาศเหมาะสมต่อการทำการเกษตรที่หลากหลาย สามารถปลูกไม้ผลและพืชผักเมืองหนาวได้	๑. ขาดการบริหารจัดการน้ำอย่างมีระบบ ทำให้มีความเสี่ยงของปัญหาการขาดแคลนน้ำและปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำอย่างต่อเนื่อง ๒. ทรัพยากรป่าไม้ลดลงอย่างต่อเนื่อง จากการที่ราษฎรบุกรุกทำลายป่าเพื่อใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตร ก่อให้เกิดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ทำให้ดินง่ายต่อการชะล้างพังทลาย และเกิดตะกอนไหลลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ ๓. ทรัพยากรดินในพื้นที่ลุ่มน้ำมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ โดยมีพื้นที่ประมาณ ๒๖๕,๔๕๗ ไร่ หรือร้อยละ ๖๘.๓๗ ของพื้นที่ลุ่มน้ำ เป็นกลุ่มชุดดินที่ ๖๒ ดินที่ลาดเชิงซ้อน ๔. การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตรในลุ่มน้ำจำนวน ๑๙๐,๙๒๐ ไร่ มีทรัพยากรดินที่มีคุณสมบัติดินเหมาะสมปานกลางในการปลูกพืชเศรษฐกิจเพียง ๑๐๖,๐๙๙ ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๕๕ ของพื้นที่การเกษตรปัจจุบัน ทั้งนี้ เป็นผลให้เกษตรกรหันมาปลูกพืชเชิงเดี่ยว เช่น ข้าวโพด เป็นส่วนใหญ่ ๕. การใช้สารเคมีทางการเกษตรเพื่อเพิ่มผลผลิต ทำให้ดินเสื่อมสภาพและมีการปนเปื้อนลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ	๑. ชี้ให้ทุกภาคส่วนตระหนักถึงปัญหาของลุ่มน้ำ ๒. ร่วมกันสร้างเครื่องมือในการบริหารจัดการน้ำ โดยการพัฒนาแหล่งน้ำ โดยการกำหนดเป็นยุทธศาสตร์และวางแผนพัฒนาอย่างเป็นระบบ ซึ่งยุทธศาสตร์ที่สำคัญประกอบด้วย - ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ - ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาอุทกภัย - ยุทธศาสตร์การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำและสิ่งแวดล้อม ๓. เมื่อมีน้ำต้นทุนเพียงพอจะเกิดโอกาสที่ประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำสามารถปรับเปลี่ยนจากพืชเชิงเดี่ยวมาเป็นพืชเศรษฐกิจอื่นๆ ลดปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่า ลดผลกระทบจากการเปิดหน้าดินซึ่งสามารถลดการชะล้างพังทลายของหน้าดินบริเวณที่ลาดเชิงเขาลงได้ ๔. การปลูกจิตสำนึก การให้ความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ป่าไม้จะช่วยลดปัญหาการบุกรุกทำลายป่า ๕. รณรงค์และส่งเสริมการอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยการปลูกหญ้าแฝกและก่อสร้างฝายชะลอน้ำ ๖. ภาครัฐควรสร้างโอกาสให้ประชาชนมีทางเลือกในการเพาะปลูกมากขึ้น โดยการจัดหาน้ำเพื่อการเกษตรตลอดจนการจัดให้มีโครงการปรับปรุงดินและ ส่งเสริมให้มีการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศและสภาพภูมิอากาศ เช่น การปลูกไม้ผลและพืชผักเมืองหนาว เป็นต้น	๑. พื้นที่ลุ่มน้ำร้อยละ ๘๖.๙๐ อยู่ในพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ชั้น ๑ พื้นที่ลุ่มน้ำร้อยละ ๑๗.๓๓ อยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าพื้นที่ลุ่มน้ำร้อยละ ๖๒.๑๕ อยู่ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เป็นอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการพัฒนาแหล่งน้ำ ๒. การที่ราษฎรเข้าไปจับจองพื้นที่ทำการเกษตร ทั้งถูกกฎหมายและไม่ถูกกฎหมาย เป็นอุปสรรคในการขอใช้พื้นที่เพื่อการก่อสร้างโครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีผลกระทบต่อพื้นที่ทำกิน เช่น อ่างเก็บน้ำ ๓. การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเพาะปลูกของประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำต้องใช้เวลาเนื่องจากมีปัจจัยด้านน้ำ ด้านดิน และวัฒนธรรมประเพณีเข้ามาเกี่ยวข้อง

ตารางที่ ๖.๒-๒ การพัฒนาแหล่งน้ำลุ่มน้ำหมันจากทุนด้านกายภาพ

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)	โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
๑. การที่ลุ่มน้ำหมันมีลักษณะเป็นภูเขาสูงชัน มีลำน้ำน้ำหมันเป็นลำน้ำหลัก โดยมีลำน้ำสาขาไหลลงน้ำหมันหลายสาย ทำให้มีศักยภาพในการพัฒนาแหล่งน้ำประเภทอ่างเก็บน้ำ ทั้งขนาดกลางและขนาดเล็กได้หลายแห่ง ๒. ลุ่มน้ำหมันมีพื้นที่ติดชายแดนประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภคที่เป็นเส้นทางคมนาคม เช่น ทางหลวงหมายเลข ๒๐๓ เชื่อมต่อกับอำเภอภูเรือ ๒๑๑๓ เชื่อมต่อกับอำเภอนาแห้ว ๒๓๓๑ เชื่อมต่อจังหวัดพิษณุโลก และ ๒๐๐๕ เชื่อมต่อกับอำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ ทำให้มีศักยภาพในการเป็นศูนย์กลางการค้าและการท่องเที่ยวทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ	๑. พื้นที่ลุ่มน้ำหมันมีสภาพภูมิประเทศเป็นภูเขาสูง มีพื้นที่ราบที่เหมาะสมสำหรับทำการเกษตรน้อยมาก ประชาชนจึงต้องขยายพื้นที่เพาะปลูกไปตามไหล่เขา โดยเป็นการบุกรุกพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร ๒. พื้นที่ราบที่มีอยู่เป็นพื้นที่แคบๆ และติดเชิงเขา ซึ่งมีระดับพื้นดินสูงกว่าตลิ่งของลำน้ำ ทำให้การวางระบบส่งน้ำด้วยแรงโน้มถ่วงมีศักยภาพน้อยมาก การนำน้ำจากลำน้ำธรรมชาติจึงต้องอาศัยวิธีสูบน้ำเป็นหลัก ๓. เนื่องจากพื้นที่ลุ่มน้ำหมันมีความลาดชันค่อนข้างสูง ทำให้ปริมาณน้ำที่มีมากในช่วงฤดูฝนไหลลงสู่พื้นที่ลุ่มน้ำตอนล่างอย่างรวดเร็ว จนทำให้เกิดอุทกภัยในลักษณะน้ำป่าไหลหลากและน้ำท่วมฉับพลัน ออกสู่จุดบรรจบด้านท้ายน้ำ ทำให้ในฤดูแล้งมีปริมาณน้ำอยู่ในลุ่มน้ำน้อยมาก มีผลทำให้เกิดปัญหาทั้งอุทกภัยและการขาดแคลนน้ำตามมา	๑. โอกาสในการพัฒนาแหล่งน้ำประเภทอ่างเก็บน้ำได้หลายแห่ง ซึ่งจะสามารถเก็บกักน้ำได้รวมประมาณร้อยละ ๘๐ ของปริมาณน้ำท่าในลุ่มน้ำ ๒. การพัฒนาอ่างเก็บน้ำบริเวณพื้นที่ตอนบนของลุ่มน้ำจะสามารถสร้างโอกาสให้ประชาชนที่มีพื้นที่การเกษตรอยู่ห่างจากลำน้ำธรรมชาติ สามารถได้รับน้ำชลประทานโดยระบบโน้มถ่วงได้ง่ายกว่าการสูบน้ำจากลำน้ำ ๓. โอกาสที่อำเภอด่านซ้ายจะเป็นแหล่งผลิตอาหารจากการที่มีพื้นที่การเกษตรที่มีศักยภาพ (ระบบชลประทานและคุณสมบัติดินที่เหมาะสม) ไม่ต่ำกว่า ๑๐๐,๐๐ ไร่ สามารถเป็นศูนย์กลางการขนส่งสินค้าการเกษตรจากพื้นที่ออกสู่อนุภาคลุ่มน้ำโขงได้เป็นอย่างดี โดยการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชเศรษฐกิจเพื่อรองรับตลาดสินค้ากับเกษตรในภูมิภาค	๑. พื้นที่ที่มีศักยภาพในการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่อนุรักษ์ ๒. เนื่องจากพื้นที่ลุ่มน้ำส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ภูเขา เส้นทางคมนาคมที่มีอยู่ในปัจจุบันมีอุปสรรคในการคมนาคมขนส่ง และการเดินทางเนื่องจากเป็นเส้นทางที่ลัดเลาะไปตามไหล่เขา เป็นทางหลวงขนาด ๒ ช่องจราจร

ตารางที่ ๖.๒-๓ การพัฒนาแหล่งน้ำลุ่มน้ำหมันจากทุนด้านสังคม วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)	โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
๑. ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำหมันมีสังคมที่เอื้ออาทรช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ๒. มีวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ที่โดดเด่นและเป็นที่ตั้งสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมืองของจังหวัดเลย ได้แก่ พระธาตุศรีสองรัก และประเพณีบุญหลวง และการละเล่นผีตาโขน มีโครงสร้างทางสังคมที่ดี เช่น มีทั้งสถานศึกษา โรงพยาบาล และศาสนสถาน เป็นต้น ๓. มีแหล่งท่องเที่ยว ทั้งด้านวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น พระธาตุศรีสองรัก งานประเพณีบุญหลวงและผีตาโขน ทุ่งดอกซากุระเมืองไทย (พญาเสือโคร่ง) น้ำตกหมันแดง รอยเท้าไดโนเสาร์ เป็นต้น	๑. ขาดการวางระบบโครงสร้างพื้นฐานที่ดี ๒. ขาดการส่งเสริมระบบบริหารจัดการท่องเที่ยวที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การดูแลสภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๓. สมาชิกในครัวเรือนมีปัญหาการว่างงานนอกภาคเกษตร ทั้งนี้เนื่องจากข้อจำกัดด้านการขาดแคลนน้ำในการเพาะปลูกช่วงฤดูแล้ง ๔. เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาด้านสังคม โดยเฉพาะด้านยาเสพติด	๑. จังหวัดเลย/กลุ่มจังหวัดกำหนดให้การท่องเที่ยวเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาจังหวัด ซึ่งรวมถึงอำเภอด่านซ้ายและพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน ๒. การท่องเที่ยวเป็นจุดขายของจังหวัดเลย และกระแสการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกำลังเป็นกระแสที่ได้รับความสนใจ	๑. สภาวะสถานการณ์โควิด-๑๙ กระทบต่อการท่องเที่ยว ๒. แหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำไม่สามารถใช้ประโยชน์ท่องเที่ยวได้ตลอดฤดูกาล ๓. ประสบปัญหาภัยธรรมชาติ เช่น ภัยน้ำท่วม และภัยแล้ง ขาดแคลนน้ำอุปโภค-บริโภค เป็นต้น

ตารางที่ ๖.๒-๔ การพัฒนาแหล่งน้ำลุ่มน้ำหมันจากทุนด้านทรัพยากรมนุษย์

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)	โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
๑. มีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบสานจากรากเหง้าดั้งเดิม ๒. เกษตรกรมีความพร้อมในการปลูกพืชถ้ามีน้ำเพียงพอสำหรับการเกษตร	๑. เกษตรกรใช้รูปแบบ เทคนิค วิธีการผลิต ปัจจัยการผลิตพืช ปศุสัตว์ และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตามความคุ้นเคยและใช้รูปแบบเดิมที่เคยปฏิบัติ ซึ่งมีต้นทุนสูงให้ผลผลิตและผลตอบแทนต่ำ ๒. ประชากรวัยแรงงานขาดทักษะฝีมือ ค่าตอบแทนต่ำ มีการว่างงานนอกภาคเกษตร ๓. ประชาชนขาดองค์ความรู้ในการทำการเกษตรแบบยั่งยืน ๔. ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการบริหารจัดการน้ำ	๑. ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชนและประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำ ๒. ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรมีองค์ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและให้ใช้นวัตกรรมเครื่องจักรกลการเกษตร วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีการผลิตที่มีประสิทธิภาพสูงและต้นทุนต่ำในการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีความปลอดภัยและมีมูลค่าสูง ๓. ส่งเสริมและสร้างองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการน้ำให้ประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำ	๑. ความล่าช้าในการดำเนินงาน ๒. ภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นเป็นประจำทุกปี เช่น ภัยแล้ง และอุทกภัย

ตารางที่ ๖.๒-๕ การพัฒนาแหล่งน้ำลุ่มน้ำหมันจากทุนด้านเศรษฐศาสตร์

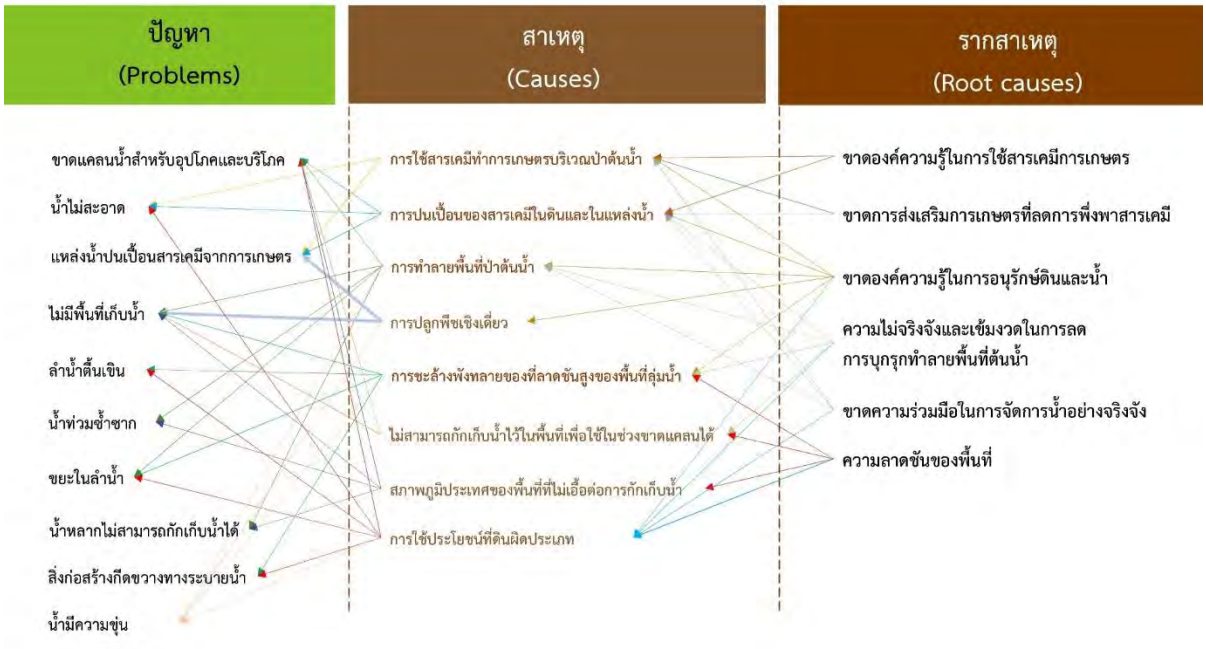
จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)	โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
๑. พื้นที่ลุ่มน้ำหมันเป็นพื้นที่ซึ่งเป็นพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว มีจุดผ่อนปรนซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้า ๒. ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร ซึ่งมีพื้นที่สำคัญ ได้แก่ ข้าวโพด ขิง ถั่ว และหน่อไม้หวาน รายได้เฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๕๙,๔๒๘.๔๑-๖๕,๕๗๔.๔๒ บาท/คน/ปี ๓. มีพื้นที่การเกษตรที่สามารถผลิตอาหารสนองตอบความต้องการในระดับจังหวัด ระดับภูมิภาค และต่างประเทศ	๑. ผลผลิตในพื้นที่ลุ่มน้ำต่ำ เนื่องจากคุณสมบัติของดินและการขาดแคลนน้ำ ๒. ขาดระบบการบริหารจัดการด้านการตลาดที่ดีในการผลิตภาคเกษตรกรรม ๓. ขาดการส่งเสริมให้เกษตรกรหันมาปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีมูลค่าสูง ๔. ขาดกระบวนคิดที่จะทำให้มูลค่าการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นจากที่เป็นอยู่เดิม เช่น การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวที่ทำให้นักท่องเที่ยวมีสถานที่ท่องเที่ยวมากขึ้น สามารถใช้วันเวลา ที่ใช้ในการท่องเที่ยวพักผ่อนได้มากขึ้น	๑. โอกาสที่จะเพิ่มผลผลิตโดยการจัดหาแหล่งน้ำ และการถ่ายทอดเทคโนโลยีในการปรับปรุงดิน ๒. โอกาสที่จะขยายตลาดการเกษตร โดยการแปรรูปสินค้าเกษตร ๓. สามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับพื้นที่จังหวัด อำเภอข้างเคียง	๑. ปัญหาความมั่นคงชายแดนไทย-ลาว ๒. ความผันผวนและความไม่แน่นอนของราคาสินค้าภาคเกษตร ๓. ภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นเป็นประจำทุกปี เช่น ภัยแล้ง และอุทกภัย

๖.๓ การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุเพื่อการพัฒนาลุ่มน้ำหมัน

การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุการพัฒนาแหล่งน้ำลำน้ำน้ำหมันดำเนินการโดยการวิเคราะห์จากข้อมูลทุติยภูมิพื้นฐานของพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน และการสำรวจความคิดเห็นกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน และมีบทบาทในการจัดทำแผนพัฒนาลุ่มน้ำหมัน โดยปัญหาของพื้นที่ที่ได้รับการสะท้อนจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ คือ ขาดแคลนน้ำสำหรับอุปโภคและบริโภค ไม่มีพื้นที่เก็บน้ำ แหล่งน้ำปนเปื้อนสารเคมีจากการเกษตร น้ำหลากไม่สามารถกักเก็บน้ำได้ลำน้ำตื้นเขิน ขยะในลำน้ำ น้ำมีความขุ่น น้ำไม่สะอาด สิ่งก่อสร้างกีดขวางทางระบายน้ำ น้ำท่วมซ้ำซาก จากนั้นวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาแสดงดัง**รูปที่ ๖.๓-๑** และ**รูปที่ ๖.๓-๒**

รูปที่ ๖.๓-๑ ปัญหาและสาเหตุการพัฒนาแหล่งน้ำลำน้ำน้ำหมัน

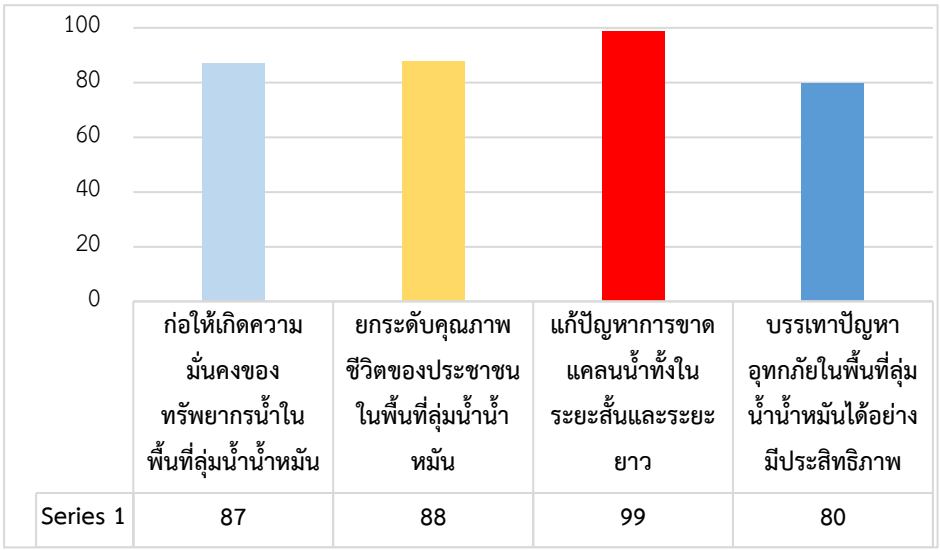

รูปที่ ๖.๓-๒ การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุการพัฒนาแหล่งน้ำลำน้ำน้ำหมัน

๖.๔ การกำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งน้ำลุ่มน้ำหมัน

๑) การกำหนดวิสัยทัศน์

วิสัยทัศน์การพัฒนาแหล่งน้ำลำน้ำน้ำหมันสังเคราะห์มาจากผลการสำรวจความคาดหวังและความต้องการในการพัฒนาแหล่งน้ำลำน้ำน้ำหมันจากตัวแทนกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียของแผนการพัฒนาแหล่งน้ำลำน้ำน้ำหมัน จำนวน ๑๒๙ ตัวอย่าง สะท้อนผ่านการแสดงความคิดเห็นโดยการสัมภาษณ์ที่อาศัยแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในประเด็นที่เกี่ยวกับความคาดหวังและความต้องการทั้ง ๔ ประการ มีรายละเอียดแสดงดัง**รูปที่ ๖.๔-๑**

รูปที่ ๖.๔-๑ ความคาดหวังต่อการพัฒนาแหล่งน้ำลำน้ำน้ำหมัน

ทั้งนี้ผลจากการวิเคราะห์เนื้อหาสาระและปัจจัยนำเข้าที่ประกอบด้วยความคาดหวังของการพัฒนาแหล่งน้ำลำน้ำน้ำหมันจากผู้มีส่วนได้เสีย สามารถสังเคราะห์วิสัยทัศน์ของการพัฒนาแหล่งน้ำน้ำหมันคือ **“สร้างความมั่นคงทรัพยากรน้ำ สอดรับการพัฒนา รักษาสิ่งแวดล้อมลุ่มน้ำหมัน”** ซึ่งมีสาระสำคัญอันเป็นผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นจากการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่จะอยู่ภายใต้วิสัยทัศน์นี้ ประกอบด้วย (๑) ทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำหมันมีความมั่นคงทั้งในระดับครัวเรือน ระดับชุมชน ตลอดจนระดับลุ่มน้ำ ที่ส่งผลต่อความมั่นคงด้านเศรษฐกิจในพื้นที่ (๒) มีการจัดการทรัพยากรน้ำที่เอื้อให้เกิดและสนับสนุนการพัฒนาด้านต่างๆ ในพื้นที่ลุ่มน้ำหมันทั้งโดยตรงและโดยอ้อม และ (๓) มีการจัดการทรัพยากรน้ำที่เอื้อให้เกิดและสนับสนุนการพัฒนาด้านต่างๆ ในพื้นที่ลุ่มน้ำหมันทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

๒) **การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาลุ่มน้ำหมัน**

จากวิสัยทัศน์ **“สร้างความมั่นคงทรัพยากรน้ำ สอดรับการพัฒนา รักษาสิ่งแวดล้อมลุ่มน้ำหมัน”** และผลลัพธ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นทั้ง ๓ ประการ เป็นปัจจัยตั้งต้นที่สามารถสังเคราะห์ประเด็นยุทธศาสตร์ร่วมกับปัจจัยนำเข้าซึ่งประกอบด้วย ผลการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนโอกาสอุปสรรค (SWOT Analysis) ผลการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุ (Root cause analysis) ของการพัฒนาแหล่งน้ำลำน้ำน้ำหมัน ได้ประเด็นยุทธศาสตร์ของการพัฒนาลุ่มน้ำหมันที่สามารถนำไปพัฒนาเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาภายใต้วิสัยทัศน์ของแผนการพัฒนาลุ่มน้ำหมัน ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาภัยแล้ง ยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาด้านอุทกภัย และยุทธศาสตร์การฟื้นฟู รักษา ระบบนิเวศ คุณภาพสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับลุ่มน้ำหมัน

๖.๕ การสังเคราะห์กลยุทธ์การพัฒนาลุ่มน้ำหมัน

ในการสังเคราะห์กลยุทธ์การพัฒนาลุ่มลำน้ำน้ำหมันใช้ผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis เป็นปัจจัยนำเข้าเพื่อสังเคราะห์กลยุทธ์ในการพัฒนาลุ่มน้ำด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ TOWS Matrix

TOWS Matrix คือ เครื่องมือทางกลยุทธ์ที่ใช้สำหรับสร้างกลยุทธ์ใหม่ขึ้นมาตามสภาพแวดล้อมปัจจุบันของลุ่มน้ำหมันโดยการวิเคราะห์ TOWS Matrix จะเป็นการจับคู่ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่มีการวิเคราะห์ SWOT Analysis แล้ววิเคราะห์เพื่อสร้างกลยุทธ์ใหม่ขึ้นมา การวิเคราะห์ TOWs Matrix จะทำให้ได้กลยุทธ์ออกมา ๔ รูปแบบ ตามการจับคู่ระหว่างปัจจัยภายใน (Internal Factors) และปัจจัยภายนอก (External Factors) ของ SWOT ได้แก่ กลยุทธ์เชิงรุก (SO) กลยุทธ์เชิงแก้ไข (Wo) กลยุทธ์เชิงรับ (ST) และกลยุทธ์เชิงป้องกัน (WT)

สำหรับที่มาของชื่อ TOWs Matrix คือ การนำคำว่า SWOT มากลับด้าน ซึ่งเป็นผลมาจากการที่จะวิเคราะห์ TOWS Matrix ได้จำเป็นที่จะต้องวิเคราะห์ SWOT Analysis ก่อน เพื่อนำผลลัพธ์มาจับคู่แล้ววิเคราะห์อีกครั้งแสดงดัง**ตารางที่ ๖.๕-๑** ผลของการสังเคราะห์ แสดงดัง**รูปที่ ๖.๕-๑**

ตารางที่ ๖.๕-๑ แผนผังการวิเคราะห์ TOW Matrix

ปัจจัยภายใน / ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง (Strength) S	จุดอ่อน (Weakness) W
โอกาส (Opportunity) O	SO กลยุทธ์เชิงรุก	WO กลยุทธ์เชิงแก้ไข
อุปสรรค (Threat) T	ST กลยุทธ์เชิงป้องกัน	WT กลยุทธ์เชิงรับ

ปัจจัยภายใน / ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
โอกาส (Opportunity)	**กลยุทธ์เชิงรุก** - การส่งเสริมการทำการเกษตรปลอดสารพิษและเกษตรอินทรีย์และเกษตรมูลค่าสูง - การส่งเสริมการตลาดผลผลิตการเกษตรปลอดสารเคมีจากพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน - การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อความพร้อมในการรองรับการเติบโตภาคการท่องเที่ยวและบริการ	**กลยุทธ์เชิงแก้ไข** - การวางแผนจัดการการใช้พื้นที่การเกษตรอย่างเหมาะสม - การพัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน - การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอย่างเป็นระบบสอดคล้องกับการใช้ประโยชน์และการจัดการทรัพยากรน้ำ - การฟื้นฟูระบบนิเวศต้นน้ำและในลำน้ำตลอดจนแหล่งอาหารในลำน้ำน้ำหมัน
อุปสรรค (Threat)	**กลยุทธ์เชิงป้องกัน** - การสร้างความร่วมมือกับเกษตรกรในการลดใช้สารเคมี - การให้ความรู้เรื่องการเพาะปลูกแก่เกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำน้ำหมัน - การเพิ่มศักยภาพการระบายน้ำของลำน้ำน้ำหมัน - การป้องกันอุทกภัยจากพื้นที่ลุ่มน้ำข้างเคียง - การสร้างความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ	**กลยุทธ์เชิงรับ** - การพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำน้ำหมันรองรับการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินและการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร - การสร้างความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการน้ำ

รูปที่ ๖.๕-๑ ผลการสังเคราะห์กลยุทธ์ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาลุ่มน้ำหมัน

๖.๖ ผลการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียในการพัฒนาลุ่มน้ำหมัน

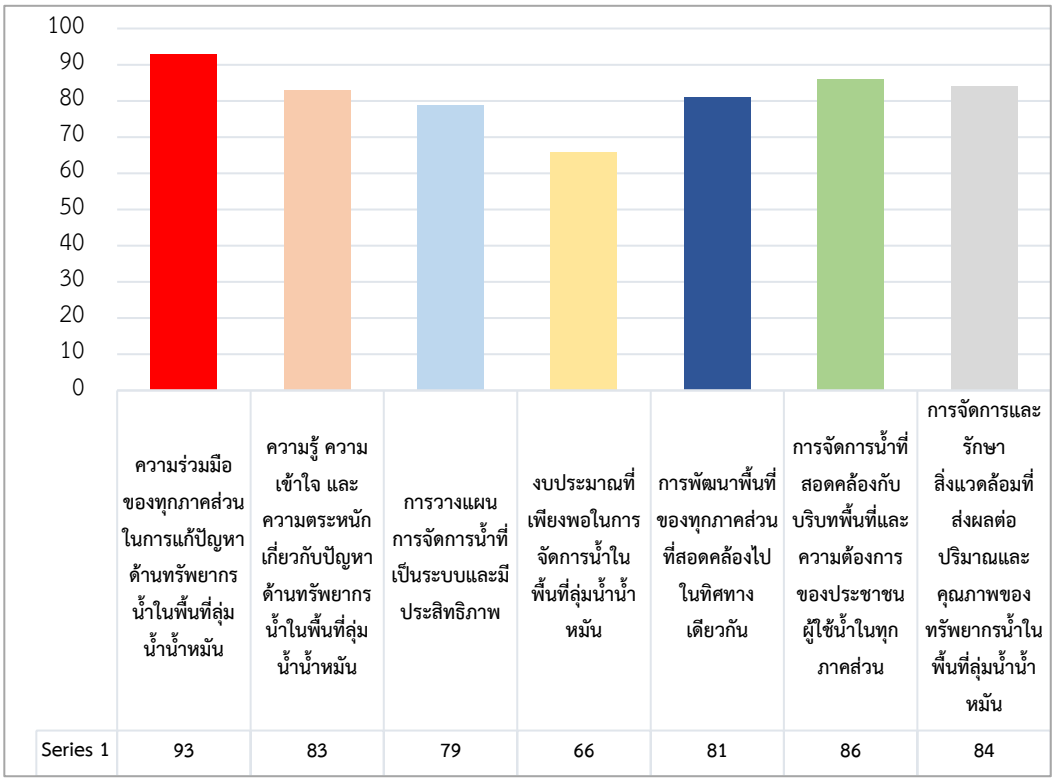
การพัฒนาแหล่งน้ำลำน้ำน้ำหมันประกอบด้วยผู้มีส่วนได้เสียที่มีบทบาทความเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในบริบทที่แตกต่างกัน ในการดำเนินงานมีการพิจารณาบทบาทความเกี่ยวข้องพร้อมทั้งให้คำนิยามความเกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาแหล่งน้ำลำน้ำน้ำหมัน แสดงดัง**ตารางที่ ๖.๖-๑** นอกจากการระบุกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียแล้วสิ่งสำคัญของการจะนำไปใช้ในการบริหารจัดการเพื่อให้การดำเนินงานการพัฒนาแหล่งน้ำลุ่มน้ำหมันบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ คือ การทราบถึงลำดับความสำคัญในความเกี่ยวข้อง ที่ได้มีการให้คะแนนจัดลำดับความสำคัญไว้ ทั้งนี้ได้ใช้เทคนิค Pair-wise Analysis จัดลำดับความสำคัญผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งเทคนิคดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของวิธีการประเมินหลายหลักเกณฑ์ (Multi-criteria Analysis) โดยรายละเอียดของการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียมีดังนี้

ตารางที่ ๖.๖-๑ นิยามความเกี่ยวข้องของผู้มีส่วนได้เสียกับแผนพัฒนาแหล่งน้ำลำน้ำน้ำหมัน

ผู้มีส่วนได้เสีย	นิยามความเกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาแหล่งน้ำลำน้ำน้ำหมัน
๑. ประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน	ประชาชนที่อาศัยอยู่ และใช้ประโยชน์อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำหมันเกี่ยวข้องด้านที่เป็นผู้ใช้น้ำ ผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ
๒. หน่วยงานราชการภายนอกพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน	หน่วยงานราชการภายนอกขอบเขตพื้นที่ลุ่มน้ำหมันทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาแหล่งน้ำลำน้ำน้ำหมัน
๓. หน่วยงานราชการในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน	หน่วยงานราชการภายในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน ระดับอำเภอ ระดับท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาแหล่งน้ำลำน้ำน้ำหมัน
๔. หน่วยงานรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน	หน่วยงานรัฐวิสาหกิจในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาแหล่งน้ำลำน้ำน้ำหมัน
๕. ผู้นำชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน	ผู้นำชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำหมันที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาแหล่งน้ำลำน้ำน้ำหมัน
๖. หน่วยงานเอกชน	หน่วยงานเอกชนในพื้นที่ลุ่มน้ำหมันที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาแหล่งน้ำลำน้ำน้ำหมัน
๗. องค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม องค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันการศึกษาและนักวิชาการอิสระ	- องค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม” ที่ ขึ้นทะเบียนกับกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือองค์กรชุมชนที่สนใจและทำงานด้านสิ่งแวดล้อม หรือองค์กรพัฒนาเอกชน หรือกลุ่มองค์กรต่างๆ ที่อยู่ในเขตพื้นที่หรือเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน - สถาบันการศึกษา ในระดับอุดมศึกษาที่อยู่ภายในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน - นักวิชาการอิสระ รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และนักวิชาการต่างๆ ที่เข้าไปศึกษาหรือเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน
๘. ประชาชนภายนอกลุ่มน้ำหมัน	ประชาชนที่อยู่ภายนอกพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน ซึ่งมีความสนใจในการพัฒนาแหล่งน้ำลำน้ำน้ำหมัน

๖.๗ การวิเคราะห์แรงขับเคลื่อนการพัฒนาลุ่มน้ำหมัน

การวิเคราะห์แรงขับเคลื่อนการพัฒนาแหล่งน้ำลำน้ำน้ำหมันเป็นการวิเคราะห์เพื่อหาช่องว่างและโอกาสในการพัฒนาตามแผนการบริหารจัดการลำน้ำน้ำหมัน โดยวิเคราะห์ได้จากประเด็นที่ค้นพบจากกระบวนการมีส่วนร่วมที่ผู้มีส่วนได้เสียจำนวน ๑๒๙ ตัวอย่าง ได้สะท้อนผ่านการแสดงความคิดเห็นโดยการสัมภาษณ์ที่อาศัยแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในประเด็นที่เกี่ยวกับความคาดหวังทั้ง ๗ ประการ ตามลำดับ มีรายละเอียดดังนี้ แสดงดังรูป**ที่ ๖.๗-๑** และการวิเคราะห์แรงขับเคลื่อนการพัฒนาแหล่งน้ำลำน้ำน้ำหมันแสดงดัง**รูปที่ ๖.๗-๒**

รูปที่ ๖.๗-๑ แรงขับเคลื่อนต่อการพัฒนาแหล่งน้ำลำน้ำน้ำหมัน

๑) **ความร่วมมือจากทุกภาคส่วน** เป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญที่ส่งผลต่อปัจจัยความสำเร็จภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งน้ำทั้ง ๓ ด้าน ซึ่งปัจจัยเหล่านั้นประกอบด้วย การวางแผนการจัดการพื้นที่เกษตรอย่างเหมาะสม การสร้างความร่วมมือและให้ความรู้เกษตรกร พัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสอดคล้องกับการใช้ประโยชน์ที่ดินและการจัดการน้ำ สร้างความร่วมมือในการบริหารจัดการพื้นที่ลำน้ำน้ำหมัน พัฒนาแหล่งน้ำในลำน้ำน้ำหมันรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต การฟื้นฟูระบบนิเวศต้นน้ำและลำน้ำ การฟื้นฟู รักษาระบบนิเวศ คุณภาพสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับลำน้ำน้ำหมัน พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อรองรับ/สร้างความพร้อมในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน และ รักษาและฟื้นฟูวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับลำน้ำน้ำหมันที่เป็นอัตลักษณ์

๒) **ความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาด้านทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน** เป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญที่ส่งผลต่อปัจจัยความสำเร็จภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งน้ำทั้ง ๓ ด้าน ซึ่งปัจจัยเหล่านั้น ประกอบด้วย การวางแผนการจัดการพื้นที่เกษตรอย่างเหมาะสม การสร้างความร่วมมือและให้ความรู้เกษตรกร สร้างความร่วมมือในการบริหารจัดการพื้นที่ลำน้ำน้ำหมัน พัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำ พัฒนาแหล่งน้ำในลำน้ำน้ำหมันรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต และ การฟื้นฟูระบบนิเวศต้นน้ำและลำน้ำ

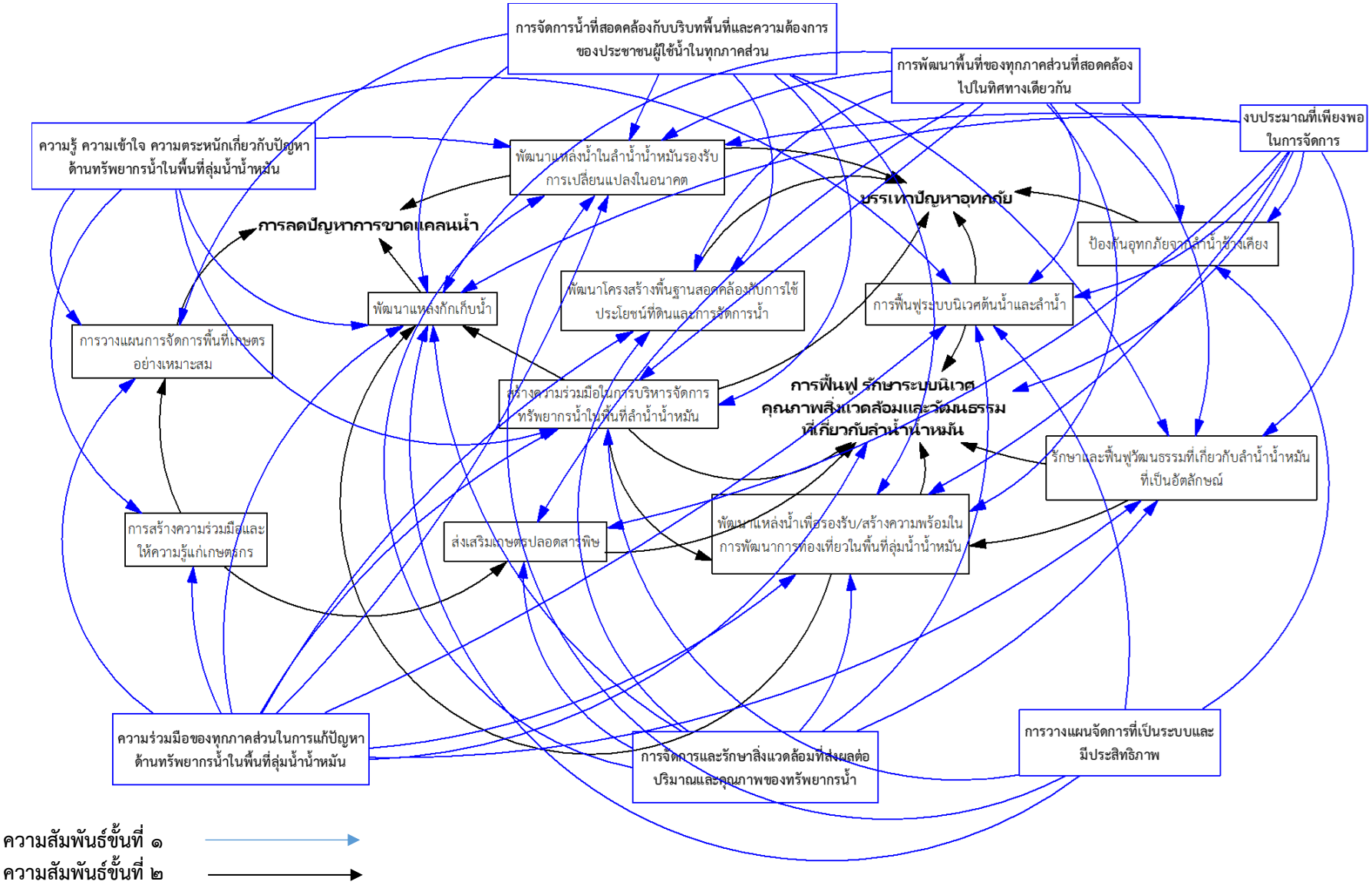
๓) **การวางแผนจัดการที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ** เป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญที่ส่งผลต่อปัจจัยความสำเร็จภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งน้ำทั้ง ๓ ด้าน ซึ่งปัจจัยเหล่านั้น ประกอบด้วย พัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำ พัฒนาแหล่งน้ำในลำน้ำน้ำหมันรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต สร้างความร่วมมือในการบริหารจัดการพื้นที่ลำน้ำน้ำหมัน การฟื้นฟูระบบนิเวศต้นน้ำและลำน้ำ และ ป้องกันอุทกภัยจากลำน้ำข้างเคียง

๔) **งบประมาณที่เพียงพอในการจัดการน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน**เป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญที่ส่งผลต่อปัจจัยความสำเร็จภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งน้ำทั้ง ๓ ด้าน ซึ่งปัจจัยเหล่านั้น ประกอบด้วย พัฒนาแหล่งน้ำในลำน้ำน้ำหมันรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต พัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำ ส่งเสริมเกษตรปลอดสารพิษ การฟื้นฟูระบบนิเวศต้นน้ำและลำน้ำ พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อรองรับ/สร้างความพร้อมในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน และการฟื้นฟู รักษาระบบนิเวศ คุณภาพสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับลำน้ำน้ำหมัน

๕) **การพัฒนาพื้นที่ของทุกภาคส่วนที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน**เป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญที่ส่งผลต่อปัจจัยความสำเร็จภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งน้ำทั้ง ๓ ด้าน ซึ่งปัจจัยเหล่านั้น ประกอบด้วย พัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำ พัฒนาแหล่งน้ำในลำน้ำน้ำหมันรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสอดคล้องกับการใช้ประโยชน์ที่ดินและการจัดการน้ำ ส่งเสริมเกษตรปลอดสารพิษ สร้างความร่วมมือในการบริหารจัดการพื้นที่ลำน้ำน้ำหมัน การฟื้นฟูระบบนิเวศต้นน้ำและลำน้ำ พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อรองรับ/สร้างความพร้อมในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน และ รักษาและฟื้นฟูวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับลำน้ำน้ำหมันที่เป็นอัตลักษณ์ ป้องกันอุทกภัยจากลำน้ำข้างเคียง

๖) **การจัดการน้ำที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่และความต้องการของประชาชนผู้ใช้น้ำในทุกภาคส่วน**เป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญที่ส่งผลต่อปัจจัยความสำเร็จภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งน้ำทั้ง ๓ ด้าน ซึ่งปัจจัยเหล่านั้น ประกอบด้วย การวางแผนการจัดการพื้นที่เกษตรอย่างเหมาะสม พัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำ พัฒนาแหล่งน้ำในลำน้ำน้ำหมันรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสอดคล้องกับการใช้ประโยชน์ที่ดินและการจัดการน้ำ สร้างความร่วมมือในการบริหารจัดการพื้นที่ลำน้ำน้ำหมัน พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อรองรับ/สร้างความพร้อมในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน และรักษาและฟื้นฟูวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับลำน้ำน้ำหมันที่เป็นอัตลักษณ์

๗) **การจัดการและรักษาสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อปริมาณและคุณภาพของทรัพยากรน้ำ** เป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญที่ส่งผลต่อปัจจัยความสำเร็จภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งน้ำทั้ง ๓ ด้าน ซึ่งปัจจัยเหล่านั้น ประกอบด้วย พัฒนาแหล่งน้ำในลำน้ำน้ำหมันรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ส่งเสริมเกษตรปลอดสารพิษ พัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสอดคล้องกับการใช้ประโยชน์ที่ดินและการจัดการน้ำ พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อรองรับ/สร้างความพร้อมในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน การฟื้นฟูระบบนิเวศต้นน้ำและลำน้ำ และรักษาและฟื้นฟูวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับลำน้ำน้ำหมันที่เป็นอัตลักษณ์

รูปที่ ๖.๗-๒ ผลการวิเคราะห์แรงขับเคลื่อนการพัฒนาแหล่งน้ำลำน้ำน้ำหมัน

๖.๘ การสังเคราะห์ความเชื่อมโยงด้านวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ มาตรการและตัวชี้วัด การพัฒนาลุ่มน้ำหมัน

เพื่อให้เห็นภาพการพัฒนาลุ่มน้ำหมันอย่างเป็นระบบ ทั้งในด้านปัญหาวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์การพัฒนา กลยุทธ์ มาตรการ รวมทั้งดัชนีชี้วัด ความสำเร็จของแผนหลักการพัฒนาลุ่มน้ำหมัน จึงได้สังเคราะห์ความเชื่อมโยง ดังแสดงดัง**ตารางที่ ๖.๘-๑**

๖.๙ การกำหนดรูปแบบทางเลือกในการพัฒนาลุ่มน้ำ

ลุ่มน้ำหมันเป็นลุ่มน้ำสาขาของลุ่มน้ำโขงตะวันออกเฉียงเหนือ (โขงอิสาน) ซึ่งมีเอกลักษณ์ของการคงสภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการดำรงชีวิตของสมาชิกในพื้นที่ลุ่มน้ำตามวิถีชีวิตที่พอเพียง อย่างไรก็ตามปัญหาหลักของลุ่มน้ำก็คือปัญหาการขาดแคลนน้ำและปัญหาอุทกภัยที่เป็นผลกระทบต่อสภาพสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนในลุ่มน้ำหมัน ซึ่งการแก้ไขปัญหาควรต้องชั่งน้ำหนักระหว่างระดับของการพัฒนาและผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนา ดังนั้น ในการศึกษารูปแบบทางเลือกในการพัฒนาจึงกำหนดไว้เป็น ๔ ทางเลือก ได้แก่

๑) ทางเลือกที่ ๑ คงสภาพปัจจุบันโดยไม่มีการพัฒนา (No Action)

๒) ทางเลือกที่ ๒ การบริหารจัดการน้ำโดยใช้งบประมาณของท้องถิ่นและหน่วยงานภาครัฐตามแผนงานปกติ (Business As Usual: BAU)

๓) ทางเลือกที่ ๓ การบริหารจัดการน้ำตามความต้องการของประชาชนที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ วิถีชีวิตของชุมชน และการอนุรักษ์สภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๔) ทางเลือกที่ ๔ การบริหารจัดการน้ำเพื่อจัดการความเสี่ยงด้านทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ โดยการพัฒนาแหล่งน้ำตามศักยภาพ

สำหรับแนวทางในการดำเนินการและผลที่ได้รับจากการพัฒนาตามแนวทางเลือกทั้ง ๔ แนวทาง แสดงใน**ตารางที่ ๖.๙-๑**

ตารางที่ ๖.๘-๑ การสังเคราะห์ความเชื่อมโยงด้านวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ มาตรการ และตัวชี้วัดการพัฒนาลุ่มน้ำหมัน

วิสัยทัศน์	มูลเหตุของปัญหา	ยุทธศาสตร์ลุ่มน้ำ	กลยุทธ์	มาตรการ	ดัชนีชี้วัด
สร้างความมั่นคงทรัพยากรน้ำ	ลุ่มน้ำหมันประสบปัญหาภัยแล้งและปัญหาอุทกภัยเป็นประจำทุกปี มีผลต่อการดำเนินชีวิตของราษฎรทั้งด้านการเกษตรและการท่องเที่ยว จึงควรสร้างความมั่นคงทรัพยากรน้ำ โดยการพัฒนาแหล่งน้ำ และพร้อมจัดการอย่างมีระบบ	๑. ยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาภัยแล้ง	๑. พัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำเพื่อให้มีน้ำต้นทุนสำหรับการเกษตร การอุปโภค-บริโภค และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้ตลอดปี ๒. จัดหาแหล่งน้ำให้พื้นที่เกษตร น้ำฝนสำรองไว้ใช้ช่วงขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง ๓. ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชเศรษฐกิจที่ใช้น้ำน้อย	๑. พัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลาง ขนาดเล็ก ฝายและประตูระบายน้ำ ตามลำน้ำ ๒. ก่อสร้างระบบชลประทานเพื่อส่งน้ำให้แก่พื้นที่การเกษตร ๓. ขุดสระน้ำ ปรับปรุงแหล่งน้ำธรรมชาติ และขุดลอกลำน้ำ ๔. จัดทำโครงการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ที่ใช้น้ำน้อย	๑. เพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนที่เก็บกักในพื้นที่ลุ่มน้ำหมันให้ได้ร้อยละ ๒๐ ของปริมาณน้ำท่า ภายใน ๑๐ ปี และร้อยละ ๕๐ ภายใน ๒๐ ปี ๒. เพิ่มพื้นที่ชลประทานให้ได้ร้อยละ ๒๐ ของพื้นที่การเกษตรในลุ่มน้ำภายใน ๑๐ ปี และร้อยละ ๕๐ ภายใน ๒๐ ปี
		๒. ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาด้านอุทกภัย	๑. จัดหาพื้นที่กักน้ำบริเวณต้นน้ำเพื่อใช้ในการชะลอน้ำหลากช่วงฤดูฝน ๒. เพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำในลำน้ำสายหลักเพื่อให้น้ำไหลลงท้ายน้ำได้รวดเร็ว ๓. ผันน้ำออกจากพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมโดยเฉพาะชุมชนที่มีประชากรหนาแน่น	๑. ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง และขนาดใหญ่บริเวณพื้นที่ต้นน้ำ ๒. ขุดลอก ปรับปรุงลำน้ำสายหลัก เพื่อเร่งระบายน้ำ ๓. ขุดคลองผันน้ำเพื่อแบ่งปริมาณน้ำจากลำน้ำสายหลักบริเวณช่วงที่ผ่านชุมชน	๑. ลดพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมซ้ำซากลง ร้อยละ ๕๐ ภายใน ๑๐ ปี และทั้งหมดภายใน ๒๐ ปี

วิสัยทัศน์	มูลเหตุของปัญหา	ยุทธศาสตร์ลุ่มน้ำ	กลยุทธ์	มาตรการ	ดัชนีชี้วัด
รักษาสิ่งแวดล้อมลุ่มน้ำหมัน	พื้นที่ลุ่มน้ำหมัน โดยเฉพาะตอนบนของลุ่มน้ำมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นพื้นที่การเกษตร ทำให้พื้นที่ป่าไม้ลดลง มีการเปลี่ยนแปลงสภาพนิเวศ หน้าดินถูกชะล้างพังทลาย เป็นสาเหตุของปริมาณตะกอนที่ไหลลงสู่ลำน้ำมากขึ้นทำให้เกิดการตื้นเขิน การใช้สารเคมีในการทำการเกษตรมากเป็นเหตุให้เกิดการปนเปื้อนในลำน้ำธรรมชาติ ก่อให้เกิดปัญหาน้ำเสียและมลพิษ	๓. ยุทธศาสตร์การฟื้นฟูรักษาระบบนิเวศคุณภาพสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับลุ่มน้ำหมัน	๑. สร้างความร่วมมือในการลดการปลูกพืชไร่ และหันมาปลูกพืชไม้ผล ไม้ยืนต้น หรือพืชคลุมดินเพื่อลดปัญหาการชะล้างพังทลาย ๒. จัดหาแหล่งน้ำเพื่อให้เกษตรกรสามารถปรับเปลี่ยนการปลูกพืชไร่ (ข้าวโพด เป็นพืชเศรษฐกิจอื่นๆ) ๓. ส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม ซึ่งจะมีผลทำให้ประชาชนหันมาดูแลและอนุรักษ์สภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๑. จัดทำโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าไม้ และพื้นที่ต้นน้ำ ๒. จัดทำพื้นที่นำร่องที่มีการจัดตั้งคณะกรรมการป่าชุมชน ๓. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม โดยมีภาครัฐ และเอกชนให้ความร่วมมือ	๑. เพิ่มพื้นที่ป่าไม้ ร้อยละ ๑๐ ภายใน ๑๐ ปี และร้อยละ ๒๐ ภายใน ๒๐ ปี ๒. ลดพื้นที่ปลูกข้าวโพดลง ร้อยละ ๑๐ ภายใน ๑๐ ปี และร้อยละ ๒๐ ภายใน ๒๐ ปี

ตารางที่ ๖.๙-๑ แนวทางดำเนินการและผลที่ได้จากการพัฒนาลุ่มน้ำทั้ง ๔ ทางเลือก

การดำเนินการ และผลที่ได้จากทางเลือก	ทางเลือกที่ ๑ ไม่มีการพัฒนาใดๆ เพิ่มเติมจากสภาพปัจจุบัน	ทางเลือกที่ ๒ การบริหารจัดการน้ำ โดยใช้เฉพาะงบประมาณท้องถิ่นและหน่วยงานภาครัฐ (BAU)	ทางเลือกที่ ๓ การบริหารจัดการน้ำตามความต้องการของประชาชนที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และวิถีชีวิตของชุมชน	ทางเลือกที่ ๔ การบริหารจัดการน้ำ ตามความต้องการของประชาชน โดยพัฒนาเต็มศักยภาพ
ด้านที่ ๑ การจัดหาและเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน				
๑.๑ การจัดหาน้ำให้พื้นที่เกษตรน้ำฝน เช่น การขุดสระน้ำในไร่นา การปรับปรุงหนองบึงธรรมชาติ	✗	✓	✓	✓
๑.๒ การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก เช่น การก่อสร้างฝาย ประตูระบายน้ำ และอ่างเก็บน้ำ	✗	✓	✓	✓
๑.๓ การจัดการน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภค และการบริการด้านการท่องเที่ยว เช่น บ่อหรือสระน้ำ อ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก ประปาหมู่บ้าน	✗	✓	✓	✓
๑.๔ การปรับปรุงโครงการชลประทาน/แหล่งน้ำที่มีอยู่ในปัจจุบัน และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ	✗	✓	✓	✓
๑.๕ การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลางและขนาดใหญ่ เพื่อรองรับการเพิ่มผลผลิตด้านการเกษตร และส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างเต็มศักยภาพ	✗	✗	✗	✓
ด้านที่ ๒ การแก้ไขปัญหาน้ำท่วมและอุทกภัย				
๒.๑ การเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำโดยการปรับปรุงลำน้ำธรรมชาติ	✗	✗	✓	✓
๒.๒ การป้องกันหรือบรรเทาน้ำท่วมเฉพาะพื้นที่ เช่น การก่อสร้างคันกั้นน้ำ การขุดคลองผันน้ำ	✗	✓	✓	✓
๒.๓ การป้องกันหรือบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่เสี่ยงภัย เช่น การก่อสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และประตูระบายน้ำ	✗	✗	✗	✓

การดำเนินการ และผลที่ได้จากทางเลือก	ทางเลือกที่ ๑ ไม่มีการพัฒนาใดๆ เพิ่มเติมจากสภาพปัจจุบัน	ทางเลือกที่ ๒ การบริหารจัดการน้ำ โดยใช้เฉพาะงบประมาณท้องถิ่นและหน่วยงานภาครัฐ (BAU)	ทางเลือกที่ ๓ การบริหารจัดการน้ำตามความต้องการของประชาชนที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และวิถีชีวิตของชุมชน	ทางเลือกที่ ๔ การบริหารจัดการน้ำ ตามความต้องการของประชาชน โดยพัฒนาเต็มศักยภาพ
ด้านที่ ๓ ด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำและการป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน				
๓.๑ การอนุรักษ์ฟื้นฟูป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรม	✗	✗	✓	✓
๓.๒ การส่งเสริมให้เกษตรกรเปลี่ยนจากการปลูกพืชไร่ การทำไร่เลื่อนลอย มาปลูกไม้ผลที่เป็นพืชเศรษฐกิจบริเวณพื้นที่ป่าที่ถูกบุกรุก เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	✗	✗	✗	✓

๖.๑๐ การกำหนดเกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัด

๑) **ปัจจัยที่ใช้ในการประเมินและน้ำหนักความสำคัญ**

เกณฑ์ที่จะใช้ในการประเมินทางเลือกในการพัฒนาลุ่มน้ำทั้ง ๔ ทางเลือก กำหนดเกณฑ์การพิจารณาไว้ ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน ด้านความมั่นคงทางสังคมในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน ด้านความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน และด้านวิศวกรรมและเทคโนโลยี ทั้งนี้ เกณฑ์ทั้ง ๔ ด้าน ได้มีการจัดลำดับความสำคัญจากตัวแทนผู้มีส่วนได้-ส่วนเสียในพื้นที่ จำนวน ๑๒๙ ตัวอย่าง และจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๔๒ ตัวอย่าง สรุปผลการให้น้ำหนักความสำคัญของปัจจัยที่ใช้ประเมินได้ดังนี้

ปัจจัยที่ใช้ในการประเมิน	การให้ค่าความสำคัญจากผู้มีส่วนได้-ส่วนเสีย	การให้ค่าความสำคัญจากผู้เชี่ยวชาญ	เฉลี่ย	คะแนน
๑. ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ	๐.๒๕	๐.๒๖	๐.๒๕๕	๒๕.๕๐
๒. ด้านความมั่นคงทางสังคม	๐.๒๕	๐.๒๘	๐.๒๖๕	๒๖.๕๐
๓. ด้านความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๐.๒๖	๐.๓๐	๐.๒๘๐	๒๘.๐๐
๔. ด้านวิศวกรรมและเทคโนโลยี	๐.๒๔	๐.๑๖	๐.๒๐๐	๒๐.๐๐
รวม	**๑.๐๐**	**๑.๐๐**	**๑.๐๐**	**๑๐๐.๐๐**

๒) **ดัชนีชี้วัดตามปัจจัยพิจารณา**

ปัจจัยทั้ง ๔ ด้าน สามารถแปลงเป็นค่าคะแนนโดยตัวชี้วัด ซึ่งแต่ละตัวชี้วัดได้ดำเนินการให้น้ำหนักความสำคัญโดยผู้มีส่วนได้-ส่วนเสียและผู้เชี่ยวชาญเช่นเดียวกัน ดังนี้

ตัวชี้วัด	จากผู้มีส่วน-ได้เสีย	จาก ผู้เชี่ยวชาญ	เฉลี่ย
๑. ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ			
๑.๑ การเปลี่ยนแปลงรายได้ของประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน	๐.๓๖	๐.๕๖	๐.๔๖๐
๑.๒ มูลค่าการลงทุนในการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน	๐.๓๑	๐.๑๘	๐.๒๔๕
๑.๓ การขยายตัวทางเศรษฐกิจเนื่องจากการพัฒนาในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน	๐.๓๓	๐.๒๖	๐.๒๙๕
๒. ด้านความมั่นคงทางสังคม			
๒.๑ การลดลงของปัญหาขาดแคลนน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน	๐.๒๗	๐.๒๘	๐.๒๗๕
๒.๒ การลดลงของปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน	๐.๒๔	๐.๒๗	๐.๒๕๕
๒.๓ ผลกระทบต่อพื้นที่ทำกินของประชาชนจากการพัฒนา	๐.๒๔	๐.๒๓	๐.๒๓๕
๒.๔ การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน (การอพยพโยกย้ายถิ่นฐาน)	๐.๒๕	๐.๒๒	๐.๒๓๕
๓. ด้านความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ด้านผลกระทบจากการพัฒนา)			
๓.๑ การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้ตามธรรมชาติในพื้นที่ลุ่มน้ำ	๐.๓๓	๐.๑๙	๐.๒๖๐
๓.๒ การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ต้นน้ำ (ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ) ในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน	๐.๓๕	๐.๔๔	๐.๓๙๕
๓.๓ การเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศทางน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ	๐.๓๒	๐.๓๗	๐.๓๔๕
๔. ด้านวิศวกรรมและเทคโนโลยี			
๔.๑ ปริมาณน้ำต้นทุนที่เพิ่มขึ้นจากการพัฒนา	๐.๓๕	๐.๓๗	๐.๓๖๐
๔.๒ พื้นที่ชลประทาน/พื้นที่เกษตรกรรมในฤดูแล้งที่เพิ่มขึ้นในลุ่มน้ำหมัน	๐.๓๒	๐.๓๙	๐.๓๕๕
๔.๓ พื้นที่ชลประทาน/พื้นที่เกษตรกรรมในฤดูฝนที่เพิ่มขึ้น	๐.๓๓	๐.๒๔	๐.๒๘๕

๓) **ข้อมูลของแต่ละทางเลือกที่ใช้ในการเปรียบเทียบ**

ข้อมูลเบื้องต้นตามแนวทางการพัฒนาในแต่ละทางเลือก สามารถสรุปเป็นภาพรวมของในแต่ละทางเลือกได้ดังนี้

ปัจจัยที่ใช้พิจารณา	ทางเลือกที่ ๑	ทางเลือกที่ ๒	ทางเลือกที่ ๓	ทางเลือกที่ ๔
๑. ข้อมูลพื้นฐาน				
๑) จำนวนโครงการที่พัฒนาในอนาคต	ไม่มี	๗๒	๕๙	๗๐
๒) ปริมาณน้ำต้นทุนที่เก็บกักได้ (รวมกับปัจจุบัน), ล้าน ลบ.ม.	๑๐.๒๔๔	๑๐.๓๒๔	๙๙.๔๗	๑๕๖.๖๖
๓) พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)	๙,๘๕๑	๑๖,๐๐๑	๗๑,๓๕๐	๑๑๑,๗๗๐
๔) พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาโครงการ (พื้นที่น้ำท่วม), ไร่	ไม่มี	ไม่มี	๓,๔๑๔	๗,๘๘๒

ปัจจัยที่ใช้พิจารณา	ทางเลือกที่ ๑	ทางเลือกที่ ๒	ทางเลือกที่ ๓	ทางเลือกที่ ๔
๒. ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ				
๒.๑ การเปลี่ยนแปลงรายได้ของประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน	ไม่เปลี่ยนแปลง	น้อย	ปานกลาง	มาก
๒.๒ มูลค่าการลงทุนในการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน	ไม่มีการลงทุน	น้อย	ปานกลาง	มาก
๒.๓ การขยายตัวทางเศรษฐกิจเนื่องจากการพัฒนาในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน	ไม่มีการขยายตัว	น้อย	ปานกลาง	มาก
๓. ด้านความมั่นคงทางสังคม				
๓.๑ การลดลงของปัญหาการขาดแคลนน้ำ	ไม่เปลี่ยนแปลง	น้อย	ปานกลาง	มาก
๓.๒ การลดลงของปัญหาอุทกภัย	ไม่เปลี่ยนแปลง	ไม่เปลี่ยนแปลง	น้อย	มาก
๓.๓ ผลกระทบต่อพื้นที่ทำกินจากการพัฒนาโครงการ	ไม่มีผลกระทบ	ไม่มีผลกระทบ	น้อย	ปานกลาง
๓.๔ การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน (การอพยพโยกย้ายถิ่นฐาน)	ไม่เปลี่ยนแปลง	ไม่เปลี่ยนแปลง	น้อย	ปานกลาง
๔. ด้านความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ด้านผลกระทบจากการพัฒนา)				
๔.๑ การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้ตามธรรมชาติ	ไม่เปลี่ยนแปลง	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง
๔.๒ การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ต้นน้ำ (ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ)	ไม่เปลี่ยนแปลง	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง
๔.๓ การเปลี่ยนแปลงด้านนิเวศทางน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ	ไม่เปลี่ยนแปลง	น้อย	ปานกลาง	มาก
๕. ด้านวิศวกรรมและเทคโนโลยี				
๕.๑ ปริมาณน้ำต้นทุนที่เพิ่มขึ้นจากการพัฒนาในพื้นที่ลุ่มน้ำ	ไม่เปลี่ยนแปลง	น้อย	ปานกลาง	มาก
๕.๒ พื้นที่ชลประทาน/พื้นที่เกษตรกรรมในฤดูแล้ง ที่เพิ่มขึ้นในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน	ไม่เปลี่ยนแปลง	น้อย	ปานกลาง	มาก
๕.๓ พื้นที่ชลประทาน/พื้นที่เกษตรกรรมในฤดูฝน ที่เพิ่มขึ้นในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน	ไม่เปลี่ยนแปลง	น้อย	ปานกลาง	มาก

๖.๑๑ การประเมินและจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกในการพัฒนาลุ่มน้ำ

จากข้อมูลเปรียบเทียบทั้ง ๔ ทางเลือก รวมถึงเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินและจัดลำดับความสำคัญ สามารถสรุปความสำคัญของแต่ละทางเลือก ในรูปแบบของคะแนนที่ใช้ชี้วัดได้แสดงดัง**ตารางที่ ๖.๑๑-๑** สรุปได้ว่าทางเลือกที่ ๔ เป็นทางเลือกที่มีลำดับความสำคัญสูงสุด หมายความว่า หากต้องการพัฒนาลุ่มน้ำหมันให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ของลุ่มน้ำรวมถึงยุทธศาสตร์ของท้องถิ่น ซึ่งมีทิศทางในการเพิ่มพื้นที่เพาะปลูกทำการเกษตรให้เป็นแหล่งอาหารสำหรับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค รวมถึงการส่งออก ซึ่งจะรวมถึงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และการเสริมสร้างโครงสร้างทางเศรษฐกิจของพื้นที่ให้ดีขึ้น ในขณะเดียวกันยังคง

รักษาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำ ต้องมีการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำเต็มศักยภาพ เพื่อลดความเสี่ยงของปัญหาการขาดแคลนน้ำและปัญหาอุทกภัย ทั้งนี้ยังคงสนองต่อความต้องการของราษฎรและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และวิถีชีวิตและชุมชนเป็นหลัก

ตารางที่ ๖.๑๑-๑ สรุปการจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกรูปแบบการพัฒนาลุ่มน้ำหมัน

ปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณา	คะแนนเต็ม	ทางเลือกที่ 1			ทางเลือกที่ 2			ทางเลือกที่ 3			ทางเลือกที่ 4		
		ข้อมูลเปรียบเทียบ	ตัวคูณ	คะแนน	ข้อมูลเปรียบเทียบ	ตัวคูณ	คะแนน	ข้อมูลเปรียบเทียบ	ตัวคูณ	คะแนน	ข้อมูลเปรียบเทียบ	ตัวคูณ	คะแนน
1. ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ													
1.1 การเปลี่ยนแปลงรายได้ของประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน	11.73	ไม่เปลี่ยนแปลง	0.25	2.933	น้อย	0.50	5.865	ปานกลาง	0.75	8.798	มาก	1.00	11.730
1.2 มูลค่าการลงทุนในการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน	6.25	ไม่มีการลงทุน	0.25	1.563	น้อย	0.50	3.125	ปานกลาง	0.75	4.688	มาก	1.00	6.250
1.3 การขยายตัวทางเศรษฐกิจเนื่องจากการพัฒนาในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน	7.52	ไม่มีการขยายตัว	0.25	1.880	น้อย	0.50	3.760	ปานกลาง	0.75	5.640	มาก	1.00	7.520
รวม 1 ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ	**25.50**			**6.376**			**12.750**			**19.126**			**25.500**
2. ด้านความมั่นคงทางสังคม													
2.1 การลดลงของปัญหาขาดแคลนน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน	7.29	ไม่เปลี่ยนแปลง	0.25	1.822	น้อย	0.50	3.645	ปานกลาง	0.75	5.468	มาก	1.00	7.290
2.2 การลดลงของปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน	6.75	ไม่เปลี่ยนแปลง	0.25	1.687	ไม่เปลี่ยนแปลง	0.25	1.688	น้อย	0.50	3.375	มาก	1.00	6.750
2.3 ผลกระทบต่อพื้นที่ทำกินของประชาชนจากการพัฒนาโครงการ	6.23	ไม่มีผลกระทบ	1.00	6.230	ไม่มีผลกระทบ	1.00	6.230	น้อย	0.75	4.673	ปานกลาง	0.50	3.115
2.4 การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน (การอพยพโยกย้ายถิ่นฐาน)	6.23	ไม่เปลี่ยนแปลง	1.00	6.230	ไม่เปลี่ยนแปลง	1.00	6.230	น้อย	0.75	4.673	ปานกลาง	0.50	3.115
รวม 2 ด้านความมั่นคงทางสังคม	**26.50**			**15.969**			**17.793**			**18.189**			**20.270**
3. ด้านความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ด้านผลกระทบจากการพัฒนา)													
3.1 การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้ตามธรรมชาติในพื้นที่ลุ่มน้ำ	7.28	ไม่เปลี่ยนแปลง	1.00	7.280	น้อย	0.75	5.460	ปานกลาง	0.50	3.640	ปานกลาง	0.50	3.640
3.2 การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ต้นน้ำ (ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ) ในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน	11.06	ไม่เปลี่ยนแปลง	1.00	11.060	น้อย	0.75	8.295	ปานกลาง	0.50	5.530	มาก	0.25	2.765
3.3 การเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศทางน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ	9.66	ไม่เปลี่ยนแปลง	1.00	9.660	น้อย	0.75	7.245	ปานกลาง	0.50	4.830	มาก	0.25	2.415
รวม 3 ด้านความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ด้านผลกระทบจากการพัฒนา)	**28.00**			**28.000**			**21.000**			**14.000**			**8.820**
4. ด้านวิศวกรรมและเทคโนโลยี													
4.1 ปริมาณน้ำต้นทุนที่เพิ่มขึ้นจากการพัฒนา	7.20	ไม่เปลี่ยนแปลง	0.25	1.800	น้อย	0.50	3.600	ปานกลาง	0.75	5.400	มาก	1.00	7.200
4.2 พื้นที่ชลประทาน/พื้นที่เกษตรกรรมในฤดูแล้งที่เพิ่มขึ้น	7.10	ไม่เปลี่ยนแปลง	0.25	1.775	น้อย	0.50	3.550	ปานกลาง	0.75	5.325	มาก	1.00	7.100
4.3 พื้นที่ชลประทาน/พื้นที่เกษตรกรรมในฤดูฝนที่เพิ่มขึ้น	5.70	ไม่เปลี่ยนแปลง	0.25	1.425	น้อย	0.50	2.850	ปานกลาง	0.75	4.275	มาก	1.00	5.700
รวม 4 ด้านวิศวกรรมและเทคโนโลยี	**20.00**			**5.000**			**10.000**			**15.000**			**20.000**
รวมทั้งหมด	**100.00**			**55.345**			**61.543**			**66.315**			**74.590**
ลำดับความสำคัญ				**4**			**3**			**2**			**1**

๗. การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน

การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนเป็นวิธีการที่สนับสนุนให้ทางเลือกของการจัดทำแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ลุ่มน้ำหมัน บรรลุตามวิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ และวัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืน นำไปสู่วิสัยทัศน์ **“สร้างความมั่นคงทรัพยากรน้ำ สอดรับการพัฒนา รักษาสิ่งแวดล้อมลุ่มน้ำหมัน”** โดยมาตรการดังกล่าว มีรูปแบบที่เน้นให้ความสำคัญกับการส่งเสริม (Enhance) ผลกระทบทางบวกหรือประโยชน์ และเน้นให้ความสำคัญกับการหลีกเลี่ยง (Avoid) และการลดหรือบรรเทา (Mitigate/ Reduce) ผลกระทบทางลบที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามทางเลือก ไม่ใช่เพียงมาตรการลดและบรรเทาผลกระทบแต่เพียงอย่างเดียว โดยมาตรการทั้ง ๓ รูปแบบ มีรายละเอียด ดังนี้

• มาตรการส่งเสริม (Enhance) เป็นแนวทางหรือวิธีการที่จะช่วยพัฒนาและส่งเสริมให้ผลลัพธ์ของทางเลือกนั้นก่อให้เกิดประโยชน์เพิ่มมากขึ้น

• มาตรการหลีกเลี่ยง (Avoid) เป็นการปรับเปลี่ยนแนวทางหรือวิธีการอื่น ๆ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบทางลบจากการดำเนินงานตามทางเลือก

• มาตรการลดหรือบรรเทาผลกระทบ (Mitigate/ Reduce) เป็นแนวทางหรือวิธีการที่ลดหรือบรรเทาผลกระทบทางลบที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามทางเลือกให้อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

ทั้งนี้ ที่ปรึกษาได้วิเคราะห์ความเป็นไปได้ ความเหมาะสมของมาตรการเพื่อความยั่งยืนต่าง ๆ จากประเด็นและข้อคิดเห็นที่ได้รับจากกิจกรรมการมีส่วนร่วม ตั้งแต่กิจกรรม “การเตรียมความพร้อมก่อนการประชุมปฐมนิเทศโครงการ การประชุมปฐมนิเทศโครงการ การประชุมกลุ่มย่อยในขั้นจัดทำแผนพัฒนาลุ่มน้ำ ครั้งที่ ๑ และการประชุมกลุ่มย่อยในขั้นจัดทำแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ลุ่มน้ำหมัน ครั้งที่ ๒” ซึ่งผู้มีส่วนได้เสียได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อวิธีการหรือแนวทางปฏิบัติที่ช่วยให้บรรลุสู่วิสัยทัศน์ของแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ลุ่มน้ำหมัน โดยมีการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน สำหรับการจัดทำแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ลุ่มน้ำหมัน ซึ่งทุกมาตรการล้วนมีความสำคัญสำหรับการดำเนินการเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินการตามแผนพัฒนาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเกิดความยั่งยืนในระยะยาว โดยมีรายละเอียดสรุปดัง**ตารางที่ ๗-๑**

ตารางที่๗-๑ มาตรการเพื่อความยั่งยืน

มาตรการเพื่อความยั่งยืน	ส่งเสริม	หลีกเลี่ยง	ลดหรือบรรเทา	ระดับความสำคัญของมาตรการ
๑. การประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน	√	√	√	มาก
๒. การสำรวจและดูแลเยียวยาผลกระทบที่มีต่อทรัพย์สินของประชาชนจากการพัฒนาโครงการในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน		√	√	มาก
๓. การติดตามตรวจสอบการเปลี่ยนแปลง (ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและด้านสิ่งแวดล้อม) ที่เป็นผลมาจากการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน	√		√	มาก

มาตรการเพื่อความยั่งยืน	ส่งเสริม	หลีกเลี่ยง	ลดหรือบรรเทา	ระดับความสำคัญของมาตรการ
๔. การป้องกัน เฝ้าระวังและติดตามผลกระทบด้านสาธารณสุขและความปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน		√	√	มาก
๕. การส่งเสริมการเกษตรให้กับเกษตรกรในพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์จากการแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน	√		√	มาก
๖. การส่งเสริมอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการ บริบททรัพยากรในพื้นที่และโอกาสด้านการตลาดให้กับผู้ได้รับผลกระทบจากแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ลุ่มน้ำหมัน	√	√	√	มาก
๗. การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน	√		√	มาก
๘. การส่งเสริมและพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน	√	√	√	มาก
๙. การส่งเสริมและเสริมสร้างองค์ความรู้และเครือข่ายความร่วมมือเกี่ยวกับเกษตรปลอดสารพิษในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน	√	√		มาก
๑๐. การดูแล รักษา ทำนุบำรุง วัฒนธรรม ประเพณีที่เกี่ยวกับลำน้ำหมัน ตลอดจนศาสนสถานและพื้นที่ที่มีความสำคัญต่อความเชื่อของชุมชน รวมทั้งความสำคัญต่อประวัติและโบราณคดีในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน	√	√	√	มาก
๑๑. การสำรวจ ขุดค้น ฟื้นฟูแหล่งโบราณคดีที่อาจจะได้รับผลจากการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน		√		มาก
๑๒. การจัดการทรัพยากรป่าไม้เกี่ยวกับการแผ้วถางเพื่อเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นพื้นที่เก็บกักน้ำด้วยวิธีการที่เหมาะสมในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน	√	√	√	มาก
๑๓. การป้องกัน ดูแลรักษาและฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน	√	√	√	มาก
๑๔. การป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน		√	√	มาก
๑๕. การป้องกันและควบคุมคุณภาพน้ำผิวดินในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน		√	√	มาก
๑๖. การป้องกัน ดูแลรักษาและฟื้นฟูระบบนิเวศทางน้ำและทรัพยากรประมงในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน	√	√	√	มาก
๑๗. การป้องกันผลกระทบการอพยพเคลื่อนย้ายของสัตว์ป่าและมีส่วนสนับสนุนในการดูแลรักษา อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์ป่าในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน	√	√	√	มาก

มาตรการเพื่อความยั่งยืน	ส่งเสริม	หลีกเลี่ยง	ลดหรือบรรเทา	ระดับความสำคัญของมาตรการ
๑๘. การปรับปรุง บำรุงรักษาและพัฒนาเส้นทางคมนาคมที่เกี่ยวข้องกับโครงการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน	√	√	√	มาก
๑๙. การป้องกันการเสื่อมโทรมของคุณภาพดินในพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์จากการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน		√	√	มาก
๒๐. มีการติดตามตรวจสอบความเสี่ยงของการเกิดแผ่นดินไหวและผลกระทบจากการเกิดแผ่นดินไหวในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำหมันและพื้นที่ใกล้เคียง		√		มาก

๘. การจัดทำแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ลุ่มน้ำหมัน

๘.๑ หลักการและเหตุผล

การจัดทำแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ลุ่มน้ำหมัน ประกอบด้วย แผนงานด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ การอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการจัดหาน้ำตามความต้องการท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดแผนงานการพัฒนาตามมาตรการที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์การบริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำหมัน ซึ่งเป็นแผนงานที่สอดคล้องกับแนวทางเลือกในการพัฒนาลุ่มน้ำตามความต้องการของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำ แผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ลุ่มน้ำหมัน จะประกอบด้วย โครงการที่จัดเข้าแผนหลัก จำนวน ๗๐ โครงการ และเพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ลุ่มน้ำหมัน สอดคล้องกับสถานการณ์ของปัญหาและความจำเป็น จึงกำหนดระยะเวลาการดำเนินงานไว้รวม ๒๐ ปี แบ่งเป็นระยะดำเนินงาน ได้แก่ แผนเร่งด่วนหรือแผนระยะสั้น มีระยะเวลาดำเนินโครงการตั้งแต่ปีที่ ๑-๓ แผนระยะปานกลาง มีระยะดำเนินการ ตั้งแต่ปีที่ ๔-๑๐ และแผนระยะยาว มีระยะดำเนินการ ตั้งแต่ปีที่ ๑๑-๒๐

๘.๒ การจัดลำดับความสำคัญ

๑) **การกำหนดปัจจัยในการพิจารณา**

มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดโครงการเข้าแผนตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ ได้แก่ ระยะเร่งด่วนหรือระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว แต่เนื่องจากโครงการส่วนใหญ่ที่ท้องถิ่นเสนอมาเป็นประเภทการพัฒนาแหล่งน้ำซึ่งคล้ายคลึงกัน เช่น ฝายตามลำน้ำ ประตูระบายน้ำ และการขุดลอกลำน้ำ ดังนั้นในการจัดลำดับความสำคัญจึงใช้เกณฑ์ด้านความสามารถในการแก้ไขปัญหาของลุ่มน้ำเป็นหลัก โดยเน้นด้านวิศวกรรมที่เป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาทั้งด้านการขาดแคลนน้ำและปัญหาอุทกภัย ส่วนด้านสังคมให้ความสำคัญแก่โครงการที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เกณฑ์ที่ใช้ในการจัดลำดับความสำคัญประกอบด้วยปัจจัย ๔ ด้าน ดังนี้

๑.๑) **ด้านวิศวกรรม** ประกอบด้วยตัวแปรที่ใช้ในการชี้วัด ได้แก่ ปริมาณน้ำที่สามารถเก็บกักได้ พื้นที่รับประโยชน์ และความสามารถในการหน่วงน้ำเพื่อบรรเทาอุทกภัย

๑.๒) **ด้านสังคม** ประกอบด้วยตัวแปรที่ใช้ในการชี้วัด ได้แก่ ผลกระทบต่อที่ทำกินของราษฎร พื้นที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดภัยแล้งในรอบ ๑๐ ปี และพื้นที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดอุทกภัยในรอบ ๑๐ ปี

๑.๓) **ด้านสิ่งแวดล้อม** ประกอบด้วยตัวแปรที่ใช้ในการชี้วัด ได้แก่ ผลกระทบต่อพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ชั้น ๑ ผลกระทบต่อพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ และผลกระทบต่อพื้นที่อุทยานแห่งชาติ

๑.๔) **ด้านเศรษฐศาสตร์** ประกอบด้วยตัวแปรที่ใช้ในการชี้วัด คือ ค่าลงทุน

การจัดฝึกอบรมด้านกระบวนการมีส่วนร่วม
ในการจัดทำแผนพัฒนาด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)
ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ 2564
ระหว่างวันที่ 9 – 10 มิถุนายน พ.ศ. 2565 เวลา 08.30-16.30 น.
ณ ห้องประชุมพัชราวดี อาคาร 2 ชั้น 11 โรงแรมปริ๊นซ์ พาเลซ

1. ความเป็นมาและวัตถุประสงค์การอบรม

รศ.ดร.สุระ พัฒนเกียรติ
(หัวหน้าโครงการ)

วัตถุประสงค์การอบรม

1. เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนด้วยกระบวนการจัดทำ SEA พร้อมทั้งพัฒนาศักยภาพของบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดทำแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านกรณีศึกษาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ

2. เพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้หลักการ เครื่องมือ และเทคนิคกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนด้วยกระบวนการ SEA ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปพัฒนาและขับเคลื่อนงาน SEA ของประเทศให้มีประสิทธิภาพ

ผู้เข้ารับการอบรม

จำนวน 30 คน จากหน่วยงานที่ต้องจัดทำแผนหรือแผนงาน SEA (ร่าง)ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. .... ทั้งแผนรายสาขาและเชิงพื้นที่ เช่น

- กระทรวงคมนาคม
- กระทรวงมหาดไทย
- กระทรวงพลังงาน
- กระทรวงอุตสาหกรรม
- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- สำนักนายกรัฐมนตรี
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. หน่วยงานวางแผนที่เกี่ยวข้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอน <u>การมีส่วนร่วม</u>ในการจัดทำแผน ด้วยกระบวนการจัดทำ SEA ผ่านการจัดฝึกอบรมเชิงวิชาการ โดยการใช้กรณีศึกษา “*การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ*” พร้อมทั้งสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดทำแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากหน่วยงานเกี่ยวข้องที่เข้าร่วมการฝึกอบรมการมีส่วนร่วมในการจัดทำ SEA เพื่อนำไปพัฒนาและการขับเคลื่อน SEA ของประเทศให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วิทยากรประจำกลุ่ม

ดร.วิเทศ ศรีเนตร
ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
ประจำกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย

ดร. ชญาทัต เนียมแสวง
ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
ประจำกลุ่มผู้ศึกษา SEA

กรณีศึกษา : การจัดทำแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ลุ่มน้ำหมัน

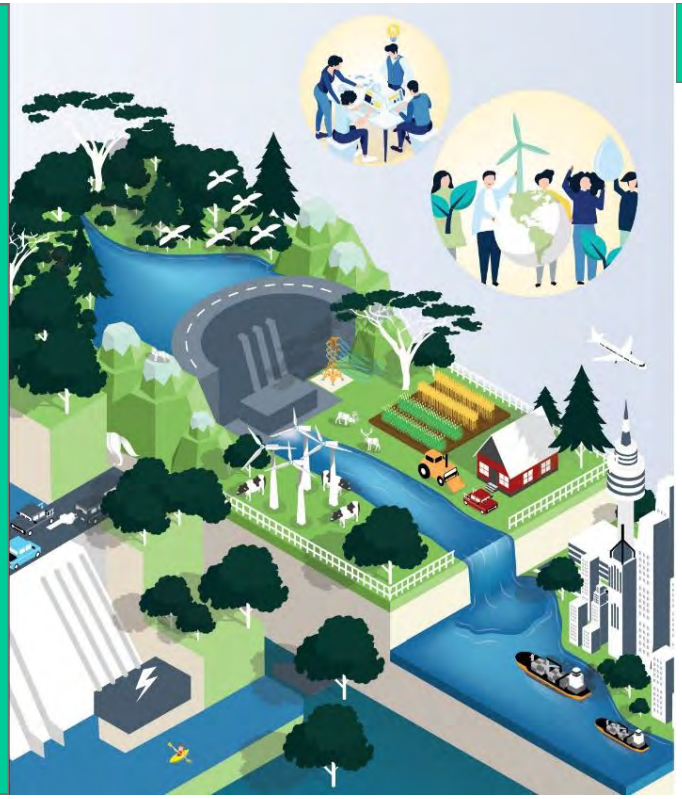
ขอบคุณครับ

2. การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และหลักการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนาด้วย SEA

ดร.วิเทศ ศรีเนตร

ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับ SEA

SEA คืออะไร?

นิยามต่างประเทศ

การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ เป็นระบบ/ กระบวนการที่ใช้ประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนโยบาย แผน และแผนงาน รวมทั้งข้อเสนอทางเลือก โดยเปิดโอกาสให้สาธารณชนมีส่วนร่วมจัดทำเป็นรายงานเสนอผู้บริหารเพื่อประกอบการตัดสินใจ (Therivel et al, 1992)

การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ เป็นกระบวนการเชิงระบบที่ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องในการประเมินคุณภาพสิ่งแวดล้อมและผลที่เกิดขึ้นจากทางเลือกของนโยบาย แผน และแผนงานซึ่งต้องดำเนินการตั้งแต่ขั้นตอนการเริ่มนโยบาย แผน และแผนงาน ทั้งนี้ต้องมีการพิจารณาร่วมกันทั้งด้านชีวะ-กายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง (Partidario and Clark, 2000)

การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ เป็นวิธีการวิเคราะห์และการมีส่วนร่วมที่หลากหลาย มุ่งหมายจะนำไปใช้เพื่อผนวกหรือประยุกต์การพิจารณาด้านสิ่งแวดล้อมเข้ากับการจัดทำนโยบาย แผน และแผนงาน และประเมินความเชื่อมโยงกับมุมมองด้านเศรษฐกิจและสังคม (Organization for Economic Cooperation and Development: OECD, 2006)

SEA คืออะไร?

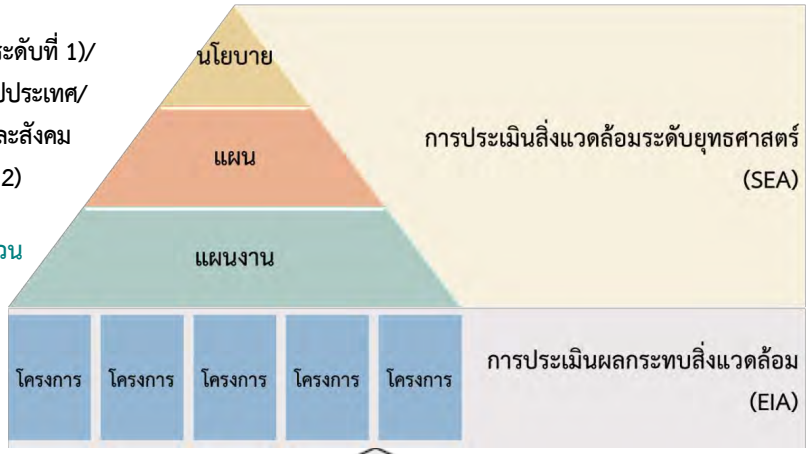
นิยามประเทศไทย

การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ คือการใช้กรอบแนวคิดและกระบวนการในการวิเคราะห์ประเมินศักยภาพและข้อจำกัดของสิ่งแวดล้อมตั้งแต่การพัฒนานโยบาย แผน แผนงานและโครงการขนาดใหญ่ในรายสาขา (Sectoral based) หรือในเชิงพื้นที่ (Area based) ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยบูรณาการมิติเศรษฐกิจ มิติสังคม มิติสิ่งแวดล้อม และมิติเทคโนโลยี และเปรียบเทียบทางเลือกในการตัดสินใจเพื่อให้การตัดสินใจนั้นมีคุณภาพรอบคอบโปร่งใสและมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.), 2554)

กระบวนการที่เป็นระบบ เพื่อใช้สนับสนุนกระบวนการตัดสินใจในการวางแผน โดยคำนึงถึงปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล รวมทั้งให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (สศช., 2564)

SEA ใช้อย่างไร?

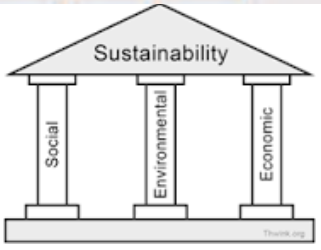
- ยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับที่ 1)/ แผนแม่บท/ แผนปฏิรูปประเทศ/ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (แผนระดับที่ 2)
- แผนพัฒนารายภาคส่วน (แผนระดับที่ 3)

SEA

↓

แผนที่ดี

SEA กับ EIA แตกต่างกันอย่างไร?

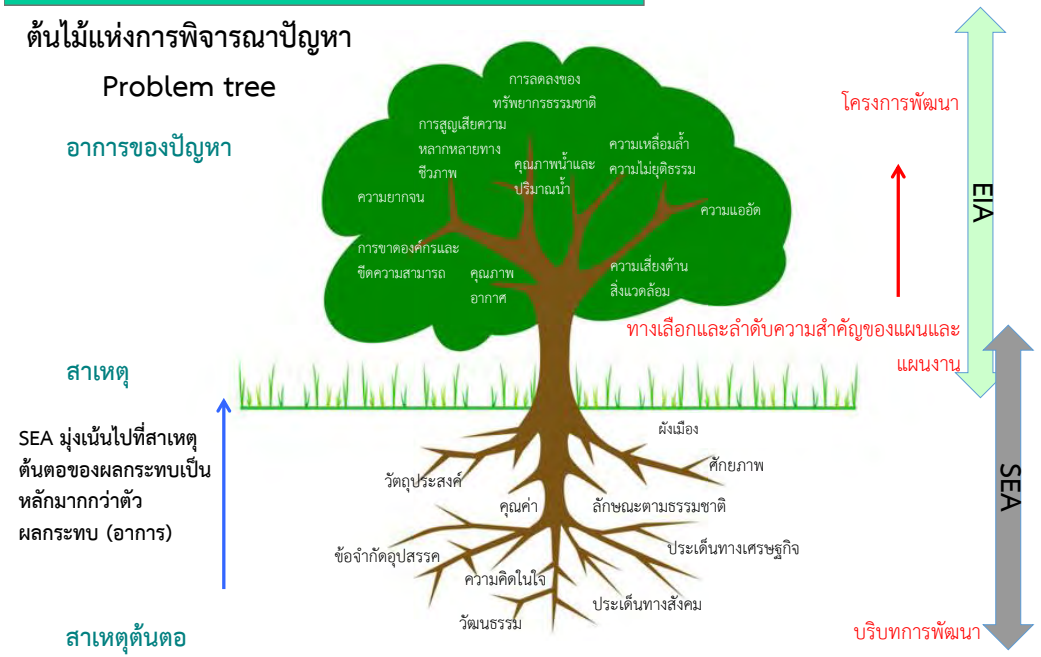
SEA : เรามีความคิดว่าเราต้องการอะไร มีวิสัยทัศน์และความตั้งใจ แต่เราไม่ต้องทราบชัดเจนว่าเราจะทำอะไร

EIA : เราทราบว่าเราต้องการประเมินอะไร อย่างละเอียด มีสิ่งที่ต้องประเมินชัดเจน

SEA กับ EIA แตกต่างกันอย่างไร? (ต่อ)

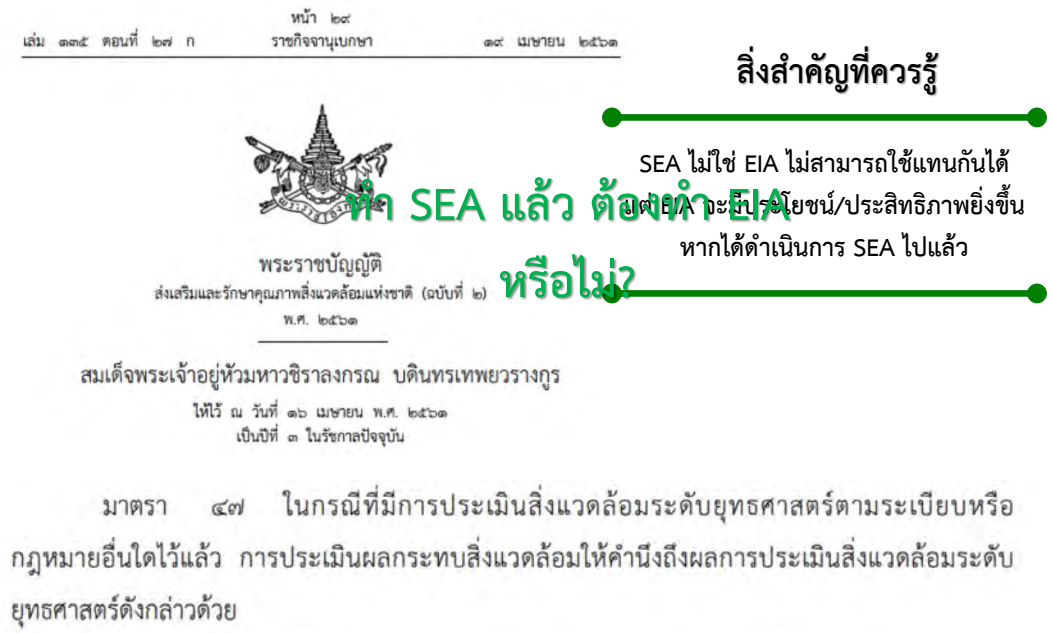
ต้นไม้แห่งการพิจารณาปัญหา

Problem tree

(Partidário, 2012)

SEA กับ EIA แตกต่างกันอย่างไร? (ต่อ)

หน้า ๒๙
เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๒๗ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๙ เมษายน ๒๕๖๓

พระราชบัญญัติ
ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๖๓

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๓
เป็นปีที่ ๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

มาตรา ๔๗ ในกรณีที่มีการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ตามระเบียบหรือกฎหมายอื่นใดไว้แล้ว การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้คำนึงถึงผลการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ดังกล่าวด้วย

ทำ SEA แล้ว ต้องทำ EIA หรือไม่?

สิ่งสำคัญที่ควรรู้

SEA ไม่ใช่ EIA ไม่สามารถใช้แทนกันได้

แต่ EIA จะมีประโยชน์/ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น หากได้ดำเนินการ SEA ไปแล้ว

SEA มีประโยชน์อย่างไร?

- ช่วยบูรณาการการวางแผนพัฒนาครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
- ช่วยให้การวางแผนมีความเชื่อมโยงและพิจารณาไปถึงอนาคตข้างหน้า (Looking forward) มีผลให้แผนที่มีอยู่เดิมและที่จะจัดทำในอนาคตไปสู่วิสัยทัศน์การพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาวร่วมกัน
- ช่วยประสานประโยชน์ระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา โดยเปิดโอกาสให้สาธารณชนมีส่วนร่วมในแผนหรือแผนงานอย่างเหมาะสมและโปร่งใส

- หน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงาน ใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนให้แผนของหน่วยงานได้รับการยอมรับ ลดความขัดแย้ง ใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
- ประชาชนผู้มีส่วนได้เสีย มีโอกาสและช่องทางเสนอความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการพัฒนาตามแผน เกิดกลไกการดำเนินงานร่วมกัน โปร่งใสในการตัดสินใจ สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่
- ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และสถาบันการศึกษาต่างๆ ใช้เสริมสร้างขีดความสามารถ ความรู้ความเข้าใจ และสร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน
- รัฐบาล ใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการตัดสินใจในเชิงนโยบาย และดำเนินการตามแผนที่เหมาะสม

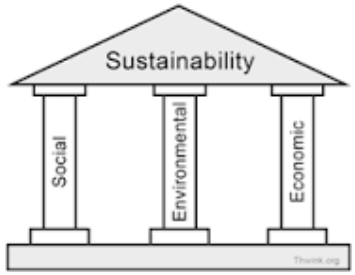
หลักการ SEA ที่ดีคืออะไร?

- มีเป้าหมายในการพัฒนาที่ชัดเจน
- บูรณาการ SEA เข้ากับกระบวนการวางแผนหรือแผนงานพัฒนา
- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียที่สำคัญ
- มีการวิเคราะห์และเปรียบเทียบผลกระทบ ผลกระทบสะสม ความเสี่ยง ของแต่ละทางเลือกพัฒนา
- มีความยืดหยุ่น
- มีความเป็นอิสระ เป็นกลาง
- ดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ของ SEA โดยใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
- มีการควบคุมและประกันคุณภาพอย่างมีประสิทธิผล
- ส่งเสริมการเรียนรู้และความเข้าใจของผู้จัดทำ SEA และผู้มีส่วนได้เสีย

SEA ที่ดีต้องมีลักษณะอย่างไร?

เกณฑ์พิจารณาการดำเนินงาน ของ SEA ที่ดี Performance criteria (IAIA, 2011)

- การบูรณาการ (Integrated)
- นำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable-led)
- มีจุดเน้น (Focused)
- ความรับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้อง (Accountable)
- การมีส่วนร่วม (Participative)
- การดำเนินการซ้ำเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น (Iterative)

SEA มีกี่ประเภท?

- รายสาขา
  - ตามที่ สนร. กำหนด
- เชิงพื้นที่
- เชิงประเด็น

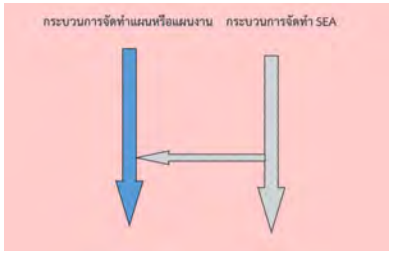

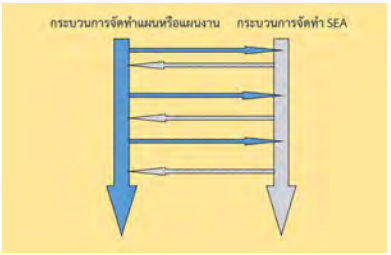
เช่น แผนการจัดการขยะ แผนการจัดการมลพิษ
แผนการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

SEA สามารถเชื่อมโยงกับแผนหรือแผนงานได้อย่างไร?

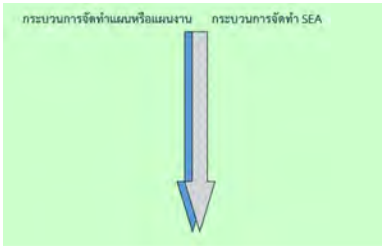
SEA ที่เชื่อมโยงกับกระบวนการจัดทำแผนแบบแยกส่วน (One opportunity model)

SEA ที่เชื่อมโยงกับกระบวนการจัดทำแผนแบบคู่ขนาน (Parallel model)

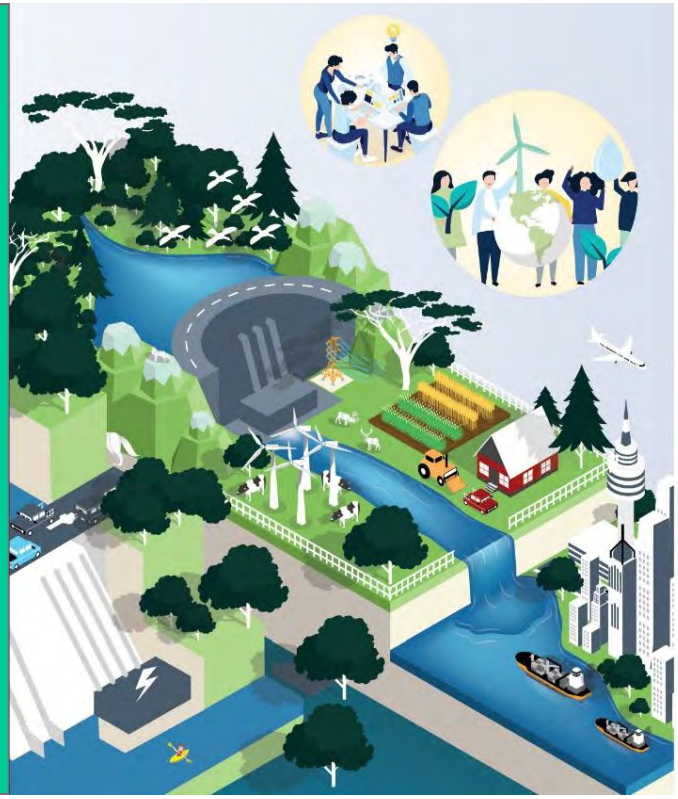
SEA ที่เชื่อมโยงกับกระบวนการจัดทำแผนแบบบูรณาการ (Integrated model)

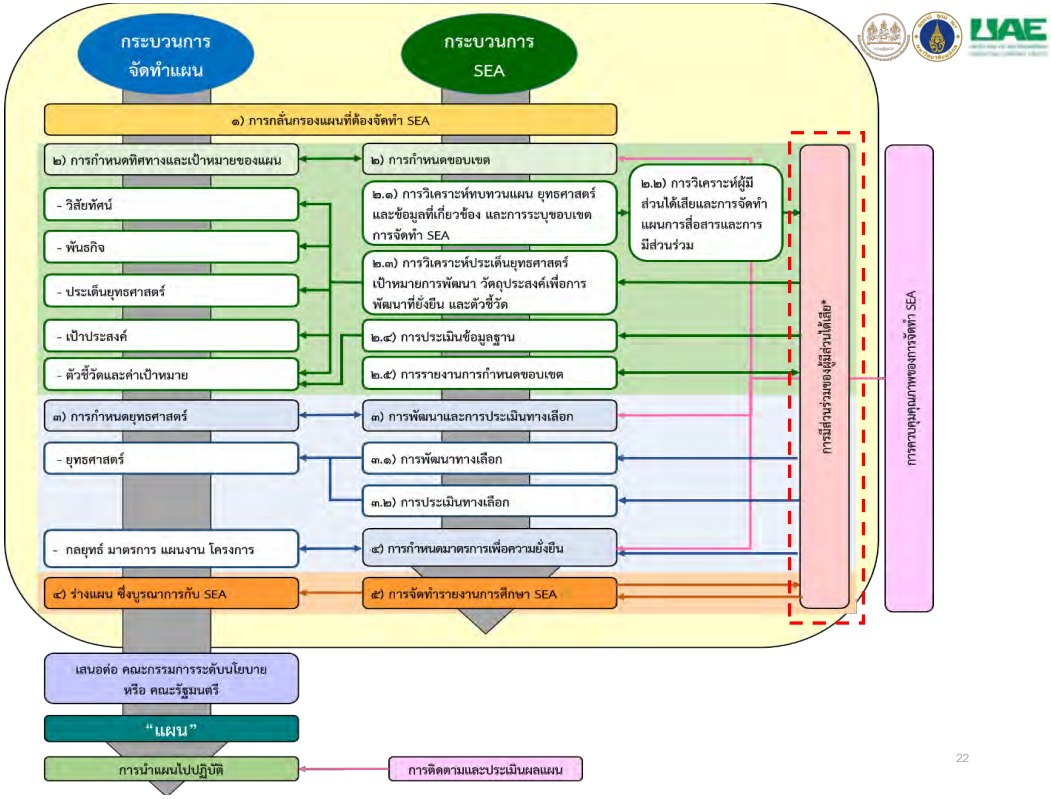

SEA ที่เชื่อมโยงกับกระบวนการจัดทำแผนแบบยึดกระบวนการตัดสินใจเป็นศูนย์กลาง (Decision–centered model)

กระบวนการและขั้นตอน SEA กับการจัดทำแผนและความเชื่อมโยงสู่แผน (สศช., 2564)

SEA มีขั้นตอนอะไรบ้าง?

1) การกลั่นกรอง (Screening)	• จำเป็นต้องทำ SEA หรือไม่
2) การกำหนดขอบเขต (Scoping)	• ประเด็นอะไรที่ต้องได้รับการพัฒนาหรือจัดการ • อยากให้การพัฒนาเป็นอย่างไร
3) การพัฒนาและการประเมินทางเลือก (Alternative development and assessment)	• จะมีแนวทางวิธีการพัฒนาอย่างไร • แนวทางการพัฒนาใดจะเหมาะสมที่สุด
4) การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน (Measures for sustainability)	• จะมีวิธีปฏิบัติอย่างไรให้แนวทางนั้นสำเร็จ
5) การจัดทำรายงาน SEA (SEA report preparation)	• จะนำเสนอผลลัพธ์อย่างไรให้เข้าใจง่ายและครบถ้วน
การมีส่วนร่วม (Participation)	• ใครที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องบ้าง • จะให้เค้าเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างไรวิธีการใดที่เหมาะสม • จะสร้างให้เกิดกระบวนการร่วมกันได้อย่างไร

23

ขอบคุณครับ

3. กำหนดการ รูปแบบ และกิจกรรมการอบรม

ดร.ชญาทัต เนียมแสวง

ระยะเวลาและรูปแบบการอบรม

การฝึกอบรมด้านกระบวนการมีส่วนร่วมในการทำแผนพัฒนาด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) จำนวน 2 วัน

- **วันที่ 9-10 มิถุนายน 2565**
- **ณ โรงแรมปริ้นซ์ พาเลซ กรุงเทพมหานคร**

การฝึกอบรมจะแบ่งผู้เข้าร่วมอบรม ออกเป็น 2 กลุ่ม ในจำนวนเท่าๆ กัน และคละหน่วยงาน ได้แก่

- กลุ่มที่ 1 ผู้เข้าร่วมอบรม รับบทบาทเป็น **กลุ่มผู้ศึกษา SEA**
- กลุ่มที่ 2 ผู้เข้าร่วมอบรม รับบทบาทเป็น **กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย**

บทเรียน

บทเรียนที่ 1 หลักการของการสร้างการมีส่วนร่วมใน SEA :

- สร้างความเข้าใจต่อผู้เข้าร่วมอบรมถึงความสำคัญในการดำเนินกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำ SEA
- แนะนำข้อควรคำนึงสำคัญ ในการดำเนินการมีส่วนร่วม

บทเรียนที่ 2 การเตรียมการจัดทำแผนสนับสนุนการมีส่วนร่วม :

- สร้างความตระหนักต่อผู้เข้าร่วมอบรมให้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการเตรียมการหรือเตรียมความพร้อมก่อนการดำเนินการมีส่วนร่วม
- เรียนรู้การจัดทำแผนการเตรียมความพร้อมด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วม การประชาสัมพันธ์และการสร้างการรับรู้ และแผนการประชุมรับฟังความคิดเห็น

บทเรียน (ต่อ)

บทเรียนที่ 3 เทคนิคและวิธีการที่ใช้ในกระบวนการมีส่วนร่วม :

- แนะนำเทคนิคและวิธีการสำคัญที่ใช้ในกระบวนการมีส่วนร่วม (การระบุและวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย เทคนิคและวิธีการที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการรวบรวมประเด็นจากผู้มีส่วนได้เสีย)
- วิเคราะห์จุดแข็งและข้อควรพิจารณาของแต่ละเทคนิควิธีการ

บทเรียนที่ 4 การดำเนินงานตามแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม :

- สร้างความเข้าใจต่อหลักการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

กิจกรรมการอบรม

วันที่ 1 (วันที่ 9 มิ.ย. 2565)
- กระบวนการมีส่วนร่วม โดยจำลองผ่านขั้นตอนการกำหนดขอบเขต
- การเรียนรู้การดำเนินงานสื่อสาร สร้างการมีส่วนร่วม โดยจำลองผ่านขั้นตอนการกำหนดขอบเขต

สรุปบทเรียน แลกเปลี่ยนบทบาท

วันที่ 2 (วันที่ 10 มิ.ย. 2565)
- กระบวนการมีส่วนร่วม โดยจำลองผ่านขั้นตอนการพัฒนาและประเมินทางเลือก
- กระบวนการมีส่วนร่วม โดยจำลองผ่านขั้นตอนการพัฒนาและประเมินทางเลือก และมาตรการความยั่งยืน

Workshop

- การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย/ การรวบรวมประเด็นจากผู้มีส่วนได้เสีย
- เรียนรู้ทัศนคติ ความแตกต่าง และความหลากหลายของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย / ทำความเข้าใจมุมมอง และความต้องการของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย
- การสื่อสารที่สร้างความเข้าใจต่อกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย
- วิเคราะห์ทำความเข้าใจข้อมูลจากการสื่อสาร

Workshop

4. ข้อมูลพื้นฐานของกรณีศึกษา

“การจัดทำแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ลุ่มน้ำหมัน”

ดร.ชญาทัต เนียมแสวง

ข้อมูลพื้นฐาน

1. รายงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน

2. นโยบาย แผนต่าง ๆ (กรอบกฎหมายและประกาศที่เกี่ยวข้อง แนวทางการบริหารจัดการน้ำของประเทศ)

3. ข้อมูลโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในอนาคต

4. การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) สำหรับการจัดทำแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำหมัน

5. การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน และการจัดทำแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำหมัน

*รายละเอียดเพิ่มเติมในเอกสารกรณีศึกษา

1. รายงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน

- **ข้อมูลพื้นฐานของลุ่มน้ำ สภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ปริมาณน้ำ ความต้องการน้ำ เป็นต้น**

  - รายงานการดำเนินงานด้านการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โครงการพัฒนาระบบคลังข้อมูล 25 ลุ่มน้ำ และแบบจำลองน้ำท่วมน้ำแล้ง
  - รายงานโครงการจัดทำแผนรวมการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำโขง (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)
- **การประเมินสภาพปัญหาทรัพยากรน้ำ (สภาพปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน แผนที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง)**
- **ปัญหาและมาตรการในการแก้ไขในปัจจุบัน**

*รายละเอียดเพิ่มเติมในเอกสารกรณีศึกษา

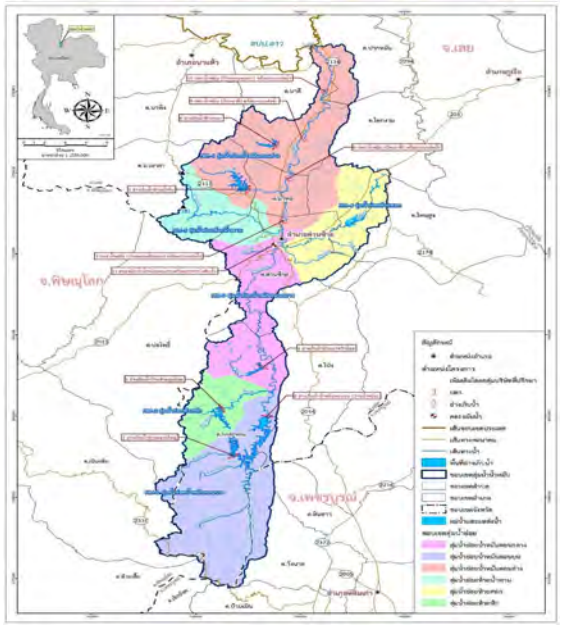
2. นโยบาย และแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

กรอบกฎหมายและประกาศที่เกี่ยวข้อง	พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 พระราชกฤษฎีกากำหนดลุ่มน้ำ พ.ศ. 2564 กฎกระทรวงองค์กรผู้ใช้น้ำ
แนวทางการบริหารจัดการน้ำของประเทศ	ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580X
ยุทธศาสตร์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ยุทธศาสตร์กรมชลประทาน 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. 2560-2564
แผนระดับพื้นที่	แผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด 5 ปี แผนพัฒนาจังหวัดเลย

*รายละเอียดเพิ่มเติมในเอกสารกรณีศึกษา

3. ข้อมูลโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในอนาคต

- โครงการพัฒนาแหล่งน้ำจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- โครงการพัฒนาแหล่งน้ำจากความต้องการของท้องถิ่น
- โครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่เสนอเพิ่มเติม

*รายละเอียดเพิ่มเติมในเอกสารกรณีศึกษา

4. การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)

1. การกำหนดกรอบแนวคิดระดับยุทธศาสตร์
2. การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนโอกาสและอุปสรรค (SWOT) ลุ่มน้ำหมัน
3. การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุเพื่อการพัฒนาลุ่มน้ำหมัน
4. การกำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งน้ำลุ่มน้ำหมัน
5. การสังเคราะห์กลยุทธ์การพัฒนาลุ่มน้ำหมัน
6. การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียในการพัฒนาลุ่มน้ำหมัน
7. การวิเคราะห์แรงขับเคลื่อนการพัฒนาลุ่มน้ำหมัน
8. การสังเคราะห์ความเชื่อมโยงด้านวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ มาตรการและตัวชี้วัด การพัฒนาลุ่มน้ำหมัน
9. การกำหนดเกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัด
10. การประเมินและจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกในการพัฒนาลุ่มน้ำ

*รายละเอียดเพิ่มเติมในเอกสารกรณีศึกษา

5. การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน และการจัดทำแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

มาตรการเพื่อความยั่งยืน

- มาตรการส่งเสริม (Enhance)
- มาตรการหลีกเลี่ยง (Avoid)
- มาตรการลดหรือบรรเทาผลกระทบ (Mitigate/ Reduce)

แผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

- ด้านวิศวกรรม
- ด้านสังคม
- ด้านสิ่งแวดล้อม
- ด้านเศรษฐศาสตร์

*รายละเอียดเพิ่มเติมในเอกสารกรณีศึกษา

ขอบคุณครับ

5. บทบาทของผู้ศึกษา SEA และผู้มีส่วนได้เสีย

ดร.วิเทศ ศรีเนตร

บทบาทของกลุ่มผู้ศึกษา SEA

“ต้องรู้อะไรบ้าง วางแผนอย่างไร และต้องทำอะไรบ้าง”

- ข้อมูลพื้นฐาน บริบท และสถานการณ์ในพื้นที่
- แนวโน้มการพัฒนา นโยบาย และแผนการพัฒนาในพื้นที่
- ผู้มีส่วนได้เสีย ผู้ได้รับผลกระทบทางบวกและลบ
- ปัญหา และความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสีย
- สร้างการมีส่วนร่วมได้อย่างไร
- วางแผนสื่อสาร และรับมือกับ ผู้มีส่วนได้เสีย ผู้ได้รับผลกระทบอย่างไร

บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย

“เป็นใคร คาดหวังอะไร มีทัศนคติอย่างไร”

- เรียนรู้บทบาทของผู้มีส่วนได้เสียจากภาคส่วนต่าง ๆ
- เข้าใจความคาดหวัง และทัศนคติต่อการพัฒนาพื้นที่
- รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียจากภาคส่วนต่าง ๆ

บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย

1. ผู้แทนกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ ปลูกข้าวบนพื้นที่เกษตรที่สูง บริเวณต้นน้ำหมัน
2. ผู้แทนกลุ่มเกษตรกรยางพาราและอ้อย ปลูกบนพื้นที่กลางน้ำหมัน
3. ผู้แทนกลุ่มเกษตรกร เพาะเลี้ยงปลาในกระชังริมพื้นที่กลางและท้ายแม่น้ำหมัน
4. ผู้แทนกลุ่มชาวประมงพื้นบ้าน จับปลาธรรมชาติบริเวณปากแม่น้ำหมัน
5. ผู้ใหญ่บ้าน ตัวแทนชาวบ้านมีบ้านเรือนตั้งอยู่บนเขตที่สูง เคยประสบภัยดินถล่มจากน้ำหลากหลายครั้ง
6. กำนัน ในตำบลที่ชาวบ้านมีบ้านเรือนอยู่ริมน้ำหมัน
7. ผู้แทนองค์กรผู้ใช้น้ำ จากประปาหมู่บ้าน
8. ผู้แทนคณะกรรมการลุ่มน้ำหมัน
9. ครูประจำโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่ตั้งอยู่ในอำเภอบนพื้นที่ต้นน้ำหมัน
10. ผู้แทนเครือข่ายประชาชนรักษ์ลุ่มน้ำ
11. ประธานกลุ่มนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเลย
12. นักอนุรักษ์ต่อต้านการบุกรุกทำลายป่าต้นน้ำ
13. นักธุรกิจประกอบกิจการโรงแรมและการท่องเที่ยว
14. ประธานอาสาสมัคร อสม.ชุมชน ดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของเครือข่ายประชาชน
15. ผู้แทนประชาชนประสบปัญหาการใช้น้ำหมัน ไม่เพียงพอในฤดูทำนา
16. ผู้ใหญ่บ้าน หมู่บ้านได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง ในพื้นที่น้ำหมันตอนล่าง
17. ผู้แทนองค์กร NGO ที่ต่อต้านการสร้างเขื่อนและโรงงานอุตสาหกรรม
18. ผู้แทนกลุ่มธุรกิจการค้าสินค้าเกษตรและการท่องเที่ยวชุมชน
19. นักพัฒนาชุมชน ด้านการดูแลสุขภาพและความเป็นอยู่ของประชาชนในลุ่มน้ำ
20. หัวหน้าสำนักงานจังหวัดเลย
21. หัวหน้าสำนักงานจังหวัดเพชรบูรณ์
22. ผู้แทนสำนักงานชลประทานในพื้นที่
23. ผู้แทนสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภูมิภาค
24. ผู้แทนสภาเกษตรกรจังหวัดในลุ่มน้ำหมัน
25. นักวิชาการอิสระและนักวิจัยในสถาบันการศึกษา

ตัวอย่างบทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย

“เป็นใคร คาดหวังอะไร มีทัศนคติอย่างไร”

“ผู้แทนกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ ปลูกข้าวบนพื้นที่เกษตรที่สูง บริเวณต้นน้ำหมัน”

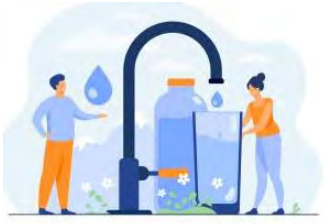
- ใช้พื้นที่บนไหล่เขาที่สูงในการปลูกพืช
- มีน้ำเพียงพอในทุกฤดูกาล
- ไม่ประสบปัญหาการชะล้างพังทลาย ในฤดูฝนที่น้ำหลาก
- ไม่ให้มีการใช้สารเคมีในกิจกรรมเกษตรในพื้นที่ใกล้เคียง
- มีรายได้ดีจากผลผลิตเกษตรอินทรีย์
- อยากช่วยรักษาป่าไม้ต้นน้ำไว้ และอยากให้สร้างฝายชะลอน้ำในหมู่บ้านบนที่สูงทุกแห่ง

ต่อต้านการใช้ประโยชน์พื้นที่สูงเพื่อการสร้างแหล่งท่องเที่ยว และยินดีจะพิจารณาแผนงานและโครงการของภาครัฐที่ส่งเสริมให้พื้นที่สูงคงความสมบูรณ์และสามารถทำการเกษตรอินทรีย์ได้

ตัวอย่างบทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย (ต่อ)

“เป็นใคร คาดหวังอะไร มีทัศนคติอย่างไร”

“ผู้แทนองค์กรผู้ใช้น้ำจากประปาหมู่บ้าน”

- หาแหล่งน้ำใช้ในการผลิตน้ำประปาสำหรับหมู่บ้านในพื้นที่ซึ่งการประปาส่วนภูมิภาคไม่สามารถเข้าไปจัดหาน้ำใช้ในหมู่บ้านได้
- ต้องการใช้แหล่งน้ำบาดาล เพื่อนำมาผลิตน้ำใช้สะอาดและผลิตน้ำดื่มให้ชุมชนในราคาที่สามารถจ่ายได้

กังวลว่าเสียงและความเห็น จะไม่ได้รับการตอบสนอง เนื่องจากยังไม่มั่นใจในกลไกของหน่วยงานสนับสนุนต่าง ๆ ว่าจะช่วยให้ได้สิ่งที่คาดหวังหรือไม่

ตัวอย่างบทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย (ต่อ)

“เป็นใคร คาดหวังอะไร มีทัศนคติอย่างไร”

“ผู้แทนกลุ่มธุรกิจการค้าสินค้าเกษตรและการท่องเที่ยวชุมชน ”

- ต้องการให้ส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน
- อยากให้เกษตรกรมีแหล่งกระจายสินค้าเกษตร เกิดการจ้างงานในพื้นที่มากขึ้น
- ลดการกำหนดราคาของพ่อค้าคนกลาง
- ให้มีโอกาสได้พัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
- ต้องการแผนงานต่าง ๆ ของภาครัฐที่ช่วยสนับสนุนเศรษฐกิจระดับชุมชนในลุ่มน้ำ

มองโอกาส ยินดีร่วมมือ และหวังให้ภาครัฐที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญ มีทัศนคติที่ดีต่อการสร้างโอกาสได้ พึ่งพาตัวเอง และไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคเพื่อให้ชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ขอบคุณครับ

6. เทคนิค วิธีการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย และการสร้างการมีส่วนร่วม

ดร.ชญาทัต เนียมแสวง

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder analysis)

การระบุผู้มีส่วนได้เสีย

ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง (Primary stakeholder)	บุคคลหรือกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบโดยตรงจากแผนพัฒนาตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของแผน รวมทั้งวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์
ผู้มีส่วนได้เสียรอง (Secondary stakeholder)	บุคคลหรือกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบ สถาบัน องค์กร ที่เกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาโดยอาจมีความเกี่ยวข้องในลักษณะเป็นผู้ลงทุนในพื้นที่เป้าหมาย ในลักษณะเป็นหน่วยงานผู้มีหน้าที่ขับเคลื่อนแผนในเชิงปฏิบัติหรือมีความเกี่ยวข้องโดยเป็นหน่วยงาน สถาบันที่มิได้มีหน้าที่โดยตรง แต่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่เป้าหมายของแผนพัฒนา
ผู้มีส่วนได้เสียหลัก (Key stakeholder)	ผู้มีส่วนได้เสียของแผนพัฒนาที่มีความสำคัญหรือมีบทบาทอำนาจที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการขับเคลื่อนแผนพัฒนา

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder analysis)

การวิเคราะห์บทบาทและความเกี่ยวข้องของผู้มีส่วนได้เสีย

มิติผลประโยชน์ (Interest)

มิติบทบาทที่มีอิทธิพลหรือส่งผลต่อความสำเร็จของการขับเคลื่อนแผน (Influence)

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder analysis)

การวิเคราะห์บทบาทและความเกี่ยวข้องของผู้มีส่วนได้เสีย

การจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย

ระดับผลประโยชน์	ระดับของผู้มีส่วนได้เสีย*			
ผลประโยชน์มาก	3	4	5	5
ผลประโยชน์ปานกลาง	3	4	5	5
ผลประโยชน์บางส่วน	2	3	4	5
ผลประโยชน์น้อย	2	3	4	5
ไม่ได้รับผลประโยชน์	1	2	3	4
อิทธิพลของผู้มีส่วนได้เสียต่อความสำเร็จของแผน	มีบทบาทน้อย/ไม่ทราบ	มีบทบาทบ้าง	มีบทบาทปานกลาง	มีบทบาทมาก

หมายเหตุ: ระดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียจำแนกระดับจากน้อย (1) ไปถึง มาก (5)
ที่มา: ปรับปรุงจาก สศช. (2564ข)

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder analysis)

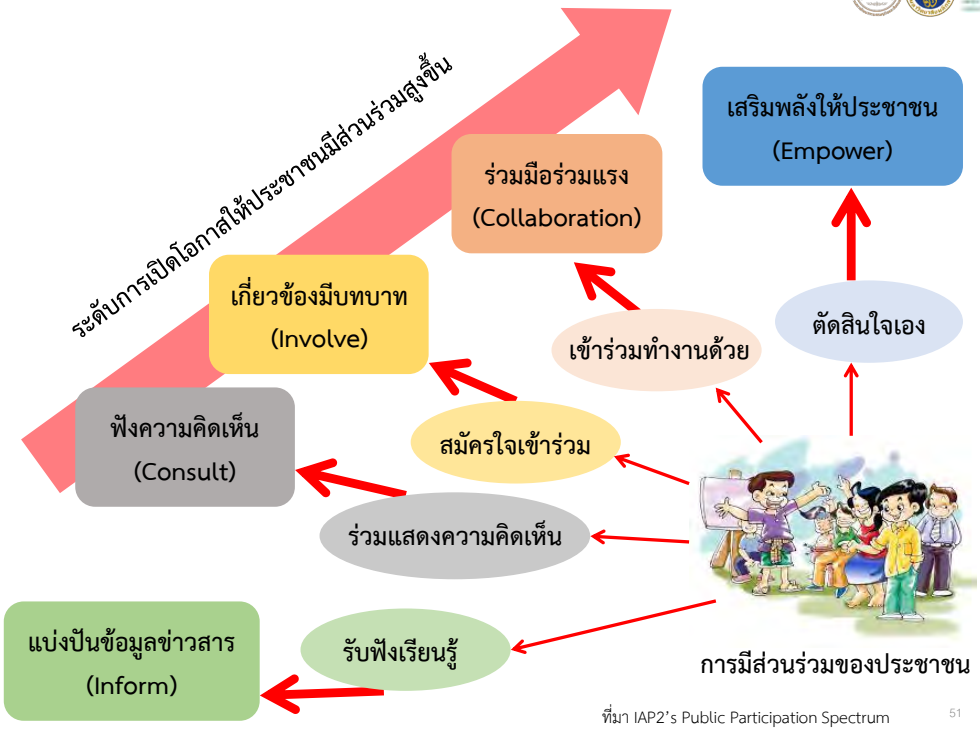
การวิเคราะห์บทบาทและความเกี่ยวข้องของผู้มีส่วนได้เสีย

การจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย

วิธีการประเมินหลายหลักเกณฑ์ (Multi Criteria Analysis: MCA) ในการจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งอาจจะใช้การให้ค่าคะแนนระดับความสำคัญด้วยการจัดระดับ (Rating) การจัดอันดับ (Ranking) หรือวิธีการวิเคราะห์แบบจับคู่เปรียบเทียบระดับความสำคัญ (Pairwise analysis)

$$W = \frac{\sqrt[n]{\prod_{i=1}^{n} C_i}}{\sum_{i=1}^{n} \sqrt[n]{\prod_{i=1}^{n} C_i}}$$

W = ค่าน้ำหนักความสำคัญ
$\prod$ = ผลคูณของค่าสังเกตทั้งหมด
n = จำนวนประชากร
C = เกณฑ์หรือปัจจัยที่นำมาพิจารณา
i = จำนวนค่าสังเกตทุกตัวที่นำมาพิจารณา

การมีส่วนร่วมของประชาชน

ที่มา IAP2's Public Participation Spectrum

เทคนิคการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน

ศาสตร์ (Science) = เรียนรู้เทคนิคเชิงวิชาการได้

- ผู้จัดทำ SEA ต้องมีความเข้าใจในเทคนิควิธีการและสามารถวางแผน กำหนดรูปแบบ และเลือกใช้เทคนิคได้
- พัฒนาปรับปรุงและประยุกต์เทคนิคต่าง ๆ ได้
- สามารถคิดค้นแนวทางใหม่ ๆ ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เช่น การไม่ให้ความร่วมมือ ความขัดแย้ง สถานการณ์ที่เป็นข้อจำกัดต่าง ๆ

ศิลป์ (Art) = พัฒนาทักษะ

- ผู้จัดทำ SEA ต้องมีศิลปะในการสื่อสารและพัฒนาลีลาในการจัดทำกระบวนการ
- ประยุกต์วิธีการให้เหมาะสมกับสถานการณ์อย่างมีศิลปะ
- แสดงออกถึงความจริงใจและจริงจัง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาและความร่วมมือ

ข้อเตือนใจในการเลือกใช้เทคนิคการมีส่วนร่วม

"There are no magic techniques, just magic behaviors"

วิธีการและเทคนิคการมีส่วนร่วมมีหลายระดับซึ่งจะเหมาะสมกับประเด็น แผนพัฒนา โครงการ งาน และสถานการณ์ ที่แตกต่างกัน สิ่งที่สำคัญ คือ

- ต้องเข้าใจว่าเมื่อใด สถานการณ์ใด หรืองานประเภทใดจึงเลือกเทคนิคหรือวิธีการนั้นๆ
- ต้องเข้าใจเทคนิคและขั้นตอนต่าง ๆ ของแต่ละเทคนิค
- ต้องรู้ว่าจะนำเทคนิคที่เลือกไปใช้อย่างไร ควรศึกษาและมีข้อมูลว่าการใช้เทคนิคแต่ละอย่างนั้น จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการมีส่วนร่วมในระดับใดหรือจะช่วยกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมใด
- ต้องสามารถเลือกทีมงาน (ภายนอกหรือภายใน ที่มีความรู้ความสามารถ)

เหตุใดจึงต้องสนใจ เข้าใจ และสามารถเลือกใช้เทคนิคการมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสม

การจัดทำ SEA ต้องการระดับการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน ขึ้นกับขั้นตอนของ SEA ประเด็น ห้วงเวลา หรือ กลุ่มเป้าหมาย เช่น บางกลุ่มเป้าหมายจำเป็นต้อง

- เน้นการให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจ
- รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มต่าง ๆ และ Feedback
- สร้างเวทีสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่จริงใจ/โปร่งใส
- สร้างเวทีสมานฉันท์ มีการทำข้อตกลง
- เปิดเวทีสาธารณะ

การเลือกใช้เทคนิควิธีการที่เหมาะสมทำให้การทำงานและกระบวนการมีส่วนร่วม SEA ประสบความสำเร็จ

กลุ่มของเทคนิคการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม

1. กลุ่มเทคนิคการให้ข้อมูลแก่ประชาชน (Sharing Information)

2. กลุ่มเทคนิคการรับฟังแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Collecting Input and Providing Feedback)

3. กลุ่มเทคนิคนำประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าร่วม (Bringing People Together)

"I cannot participate, if I don't know anything"

1. ตัวอย่างกลุ่มเทคนิคการให้ข้อมูลแก่ประชาชน (Sharing Information)

- เอกสารข้อเท็จจริง (Fact sheet)
- จดหมายข่าว
- รายงานการศึกษา
- การจัดวีดีทัศน์
- เวทีนำเสนอข้อมูล
- ทัศนศึกษา /เยี่ยมชมโครงการเพื่อให้เข้าใจข้อมูล
- การเปิด Website ให้ข้อมูล

2. ตัวอย่างกลุ่มเทคนิคการรับฟังแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Collecting Input and Providing Feedback)

- การสัมภาษณ์รายบุคคล
- การสนทนากลุ่มย่อย
- การแสดงความคิดเห็นผ่าน Website
- การสำรวจความคิดเห็น
- การจัดเวทีเสาวนาประชาชน (Citizens' panel)
- การจัดทำประชาพิจารณ์
- การจัดหาวิทยากรกระบวนการ (Facilitation)

3. ตัวอย่างเทคนิคการนำประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วม (Bringing People Together)

- การประชุมกลุ่มย่อยเพื่อการวางแผน/แลกเปลี่ยนความคิดเห็น
- คณะกรรมการที่ปรึกษา (Advisory committee)
- การจัดเวทีการเสวนาอย่างเป็นระบบโดยมีวิทยากรกระบวนการ
- การจัดเวทีการประชุมเชิงปฏิบัติการผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder workshop)
- การจัดเวทีเพื่อการวางแผนต่าง ๆ (Planning forum) เช่น เทคนิคกระบวนการทำแผนที่ความคิดและสร้างอนาคตร่วมกัน (Mind map and Future search conference)

การประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อแสวงหาอนาคตร่วมกัน

Future Search Conference (FSC)

- ปกติใช้เวลา 2-3 วัน จำนวนคนที่พอเหมาะ ประมาณ 50-60 คน
- ผู้เข้าร่วมประชุมควรมีหลากหลายตั้งแต่ผู้บริหารสูงสุด เจ้าหน้าที่ในทุกระดับและทุกหน่วยในองค์กร
- เน้นความหลากหลายเพื่อค้นหาอนาคต โดยมองย้อนไปในอดีต สำรวจแนวโน้มปัจจุบันและอิทธิพลภายนอก พร้อมๆ กับการสำรวจอนาคตด้วยทัศนะที่เปิดกว้าง
- กระบวนการประชุม จะเริ่มจากการสนับสนุนให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้ย้อนกลับไปตรวจสอบและค้นหาอดีต ปัจจุบัน และอนาคตเพื่อเชื่อมให้เห็นเห็นพลัง และความสัมพันธ์ของการเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่งที่เกี่ยวโยงกัน
- สุดท้ายการประชุมจะมุ่งไปที่แผนยุทธศาสตร์สำหรับอนาคต เป็นข้อมูลที่ใช้เพื่อวางแผนยุทธศาสตร์นั้น

การจัดกลุ่มสนทนา หรือสัมมนาวิเคราะห์ (Focus group Discussion)

- ดำเนินการโดย**ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator)** เป็นผู้จุดประเด็นการสนทนาเพื่อเป็นการชักจูงให้ผู้ร่วมสนทนาได้แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นการสนทนาได้อย่างกว้างขวางลึกซึ้งอย่างเปิดเผยและสบายใจ
- กระตุ้นให้ผู้ร่วมสนทนาได้แสดงความคิดเห็นหรือเกิดมีข้อซักถาม หรือมีการวิพากษ์วิจารณ์ในประเด็นต่าง ๆ

มีขั้นตอนที่สำคัญอยู่ 3 ขั้นตอนคือ

1. การเตรียมจัดกลุ่มสนทนา
2. การจัดกลุ่มสนทนา
3. การเตรียมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์

วิธีเดลฟาย หรือ วิธีเดลฟี (Delphi method)

- เป็นวิธีการคาดการณ์ผลลัพธ์โดยวิธีการออกความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
- เทคนิคเดลฟายเป็นเทคนิคที่มีขั้นตอนและระเบียบแบบแผนที่ชัดเจน โดยผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถามจำนวนสองรอบหรือมากกว่านั้น
- ในแต่ละรอบผู้จัดทำ SEA จะสรุปคำตอบของรอบนั้นเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับตอบคำถามในรอบถัดไป โดยเชื่อว่าคำตอบในแต่ละรอบจะถูกเกลาให้ "ถูกต้อง" มากยิ่งขึ้น
- สุดท้าย การสอบถามจะหยุดลงเมื่อได้ข้อสรุปที่มั่นคง

ลักษณะสำคัญของเทคนิคเดลฟาย

1.การไม่เปิดเผยตน (Anonymity) ได้จากการ**ใช้แบบสอบถาม** เพื่อไม่ให้ผู้ออกความเห็นต้องเผชิญหน้ากัน จะได้**ไม่รู้ว่าใครเป็นเจ้าของความเห็น** ทำให้สามารถพิจารณาคุณค่าของความเห็นโดย**ไม่ถูกเบี่ยงเบน**ด้วยตำแหน่งหรือความสามารถในการโน้มน้าวของเจ้าของความเห็น ผู้ออกความเห็นที่แตกต่างออกไปไม่รู้สึกว่าถูกกดดันจากผู้ที่มีวุฒิสูงกว่าหรือความเห็นของคนส่วนใหญ่

2. การทำซ้ำ (Iteration) ได้จากการ**ส่งแบบสอบถามเดียวกันให้ตอบหลายรอบ** ให้โอกาสผู้ตอบเปลี่ยนใจโดยไม่เสียหน้า จากการพิจารณาความเห็นและเหตุผลของผู้อื่น

ลักษณะสำคัญของเทคนิคเดลฟาย (ต่อ)

3. การป้อนกลับโดยมีการควบคุม (Controlled feedback) มีการกลั่นกรองและ**ป้อนกลับความเห็นของกลุ่มให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ทราบ**ในการส่งแบบสอบถามรอบต่อไป ผู้ตอบจะได้ทราบสถานภาพของความเห็นรวม คำวิจารณ์ ข้อเสนอแนะ และเหตุผลประกอบความคิดเห็นของทั้งผู้เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย

4. การนำเสนอคำตอบด้วยสถิติ (Statistical group response) เป็นส่วนหนึ่งของการ**ป้อนกลับระหว่างการสอบถามแต่ละรอบ** โดยเสนอผลคำตอบของกลุ่มเป็น**ค่ามัธยฐานและระดับความเห็นที่กระจายออกไป**

ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของการทำงานมีส่วนร่วมกับชุมชน

- **มองชุมชนเหมือนภาชนะที่ว่างเปล่า (Empty vessel)**
  มองชุมชนเป็นเหมือนภาชนะว่างเปล่ารอรับการช่วยเหลือการพัฒนาจากราชการหรือองค์กรภายนอก โดยไม่ได้ดูว่าชุมชนมีศักยภาพหรือทุนทางสังคมอะไรอยู่บ้าง
- **มองปัญหาในชุมชนแบบแยกส่วน (Separate capsule)**
  มองชุมชนแบบขาดการเชื่อมโยง เน้นการแก้ปัญหาเฉพาะเรื่องแยกเป็นส่วนๆ โดยไม่มองปัจจัยแวดล้อมที่ส่งผลเชื่อมโยงกัน
- **มองชุมชนเสมือนมีองค์กรเดียว (Single pyramid)**
  มองเห็นแต่องค์กรและผู้นำที่เป็นทางการ ไม่ได้ให้ความสนใจกับองค์กรที่ไม่เป็นทางการ ทำให้เราเห็นศักยภาพของชุมชนอย่างจำกัด
- **มองว่าทุกชุมชนเหมือนกันหมด (Interchangeable face)**
  มองชุมชนแบบเหมารวม ไม่แยกแยะ มองการทำงานที่ถือว่าหากแผนงานหนึ่งทำสำเร็จในที่หนึ่งสามารถขยายผลไปทำในที่อื่น ๆ ได้ทั่วประเทศ

จุดอ่อนของการมีส่วนร่วมกับชุมชน

1. ยิ่งเห็นแต่ปัญหา ไม่เห็นศักยภาพของชุมชน
2. เห็นแต่ตัวเลข เห็นแต่ข้อมูล ไม่เห็นชีวิตคน
3. เน้นผลลัพธ์ของการศึกษามากกว่ากระบวนการเรียนรู้
4. เห็นภาพเล็กแยกย่อย ไม่เชื่อมโยงเป็นภาพใหญ่
4. ทักษะและความรู้เป็นเรื่องของปัจเจก

เครื่องมือการมีส่วนร่วมของชุมชน

1. แผนที่ (ต้อง) เดินดิน (Geo-social mapping)

- การจัดการข้อมูลเชิงพื้นที่ที่เชื่อมโยงกับผู้คน

2. ประวัติศาสตร์ชุมชน (Local history)

- การจัดการข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่

3. โครงสร้างองค์กรชุมชน (Community organization)

- การจัดการข้อมูลผู้มีส่วนได้เสีย

4. ปฏิทินชุมชน (Community calendar)

- การจัดการข้อมูลการใช้พื้นที่เชิงเวลา

1. แผนที่ (ต้อง) เดินดิน

- **มองเห็นพื้นที่ทางกายภาพ ต้องเห็นพื้นที่สังคม**
  - เห็นสิ่งที่อยู่บนพื้นที่จะต้องเห็นความเชื่อมโยงของสังคมได้
- **เป็นแผนที่ที่ทำไม่มีวันจบ**
  - พลวัตของชุมชนทั้งกายภาพและสังคมมีอยู่ตลอด
- **เป็นแผนที่ที่มิใช่แค่ไว้ประดับในรายงานหรือฝาผนัง**
  - คือข้อมูลทางสังคมที่จัดการรวบรวมในเชิงพื้นที่ที่เข้าใจง่าย ไว้ใช้ทำงานและสื่อสารสร้างความเข้าใจร่วมกัน

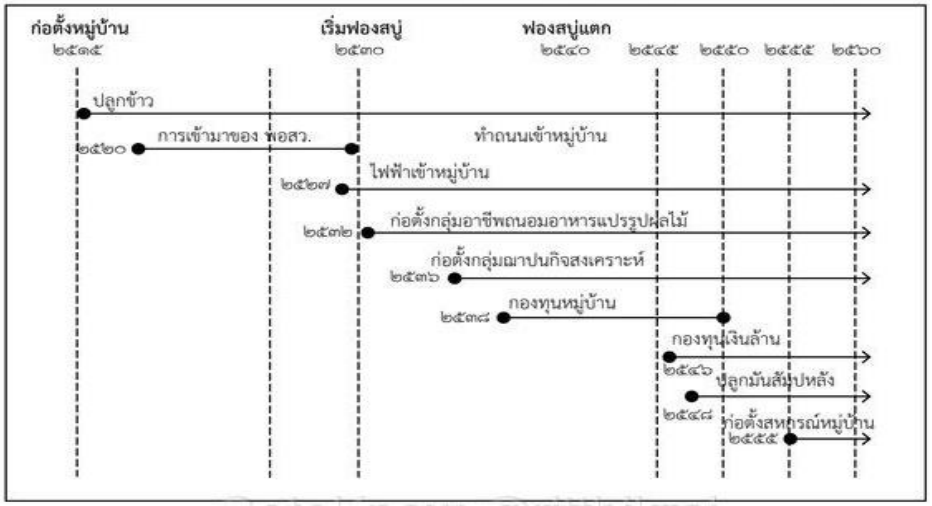
2. ประวัติศาสตร์ชุมชน (Local history)

- เป็นส่วนผสมของข้อเท็จจริง จินตนาการ และการตีความ
- คือการเรียนรู้ผ่านเรื่องราว ประสบการณ์ ความทรงจำ และบทเรียนที่ผ่านมาของชุมชน และของพื้นที่
- ชุมชนเป็นผลผลิตของประวัติศาสตร์ ที่มีผลต่อความรู้สึกนึกคิด ทัศนะ ท่าที และพฤติกรรมทางสังคมของชุมชน
- ลดอคติและเพิ่มความละเอียดอ่อนในการทำงานการมีส่วนร่วมกับชุมชน

2. ประวัติศาสตร์ชุมชน (Local history) (ต่อ)

- **ประวัติศาสตร์สังคมวัฒนธรรม**
  - ความเป็นมาของชุมชนและของพื้นที่ ของสถานที่สำคัญต่าง ๆ กิจกรรมสาธารณะต่างๆ ในชุมชน
- **ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ**
  - การประกอบอาชีพ การผลิต การลงทุน การดำรงชีพ
- **ประวัติศาสตร์การเมือง**
  - ผู้นำชุมชนในพื้นที่ทั้งเป็นทางและไม่เป็นทางการ ประสบการณ์งานพัฒนาในพื้นที่ การเปลี่ยนแปลงด้านการเมืองของพื้นที่
- **ประวัติศาสตร์สิ่งแวดล้อม**
  - สภาพภูมิประเทศ การใช้ที่ดิน การเปลี่ยนแปลงทรัพยากรในพื้นที่ (น้ำ ภัยพิบัติต่าง ๆ
- **ประวัติศาสตร์สุขภาพ**
  - การระบาดของโรคหรือโรคภัยไข้เจ็บในพื้นที่ในอดีต การสาธารณสุขของชุมชน การเข้ามาของการแพทย์สมัยใหม่

ตัวอย่างผังประวัติศาสตร์ชุมชน

ที่มา: นพ.โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์. (2545) อ้างถึงใน ฤทธิไกร ไชยงาม. (2561) เครื่องมือชุมชน จาก https://www.gotoknow.org/posts/653727

3. ปฏิทินชุมชน (Community calendar)

- **การศึกษาปฏิทินนชุมชน = การเรียนรู้วิถีชุมชน**
  - เข้าใจมิติของเวลาในโลกของชุมชนมากขึ้น
  - เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนได้อย่างเหมาะสม
  - นำสู่การสรร้างความคุ้นเคย ความไว้วางใจ และเกิดการยอมรับมากขึ้น
- **นำไปสู่การวางแผนการทำงานที่เหมาะสม**
  - การวางแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วมหรือกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับเวลาของชุมชน ถ้าไม่รู้อาจนำไปสู่ความขัดแย้งกับชุมชน หรือไม่เข้ามามีส่วนร่วม

ตัวอย่างปฏิทินชุมชน

ที่มา: นพ.โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์. (2545) อ้างถึงใน ฤทธิไกร ไชยงาม. (2561) เครื่องมือชุมชน จาก https://www.gotoknow.org/posts/653727

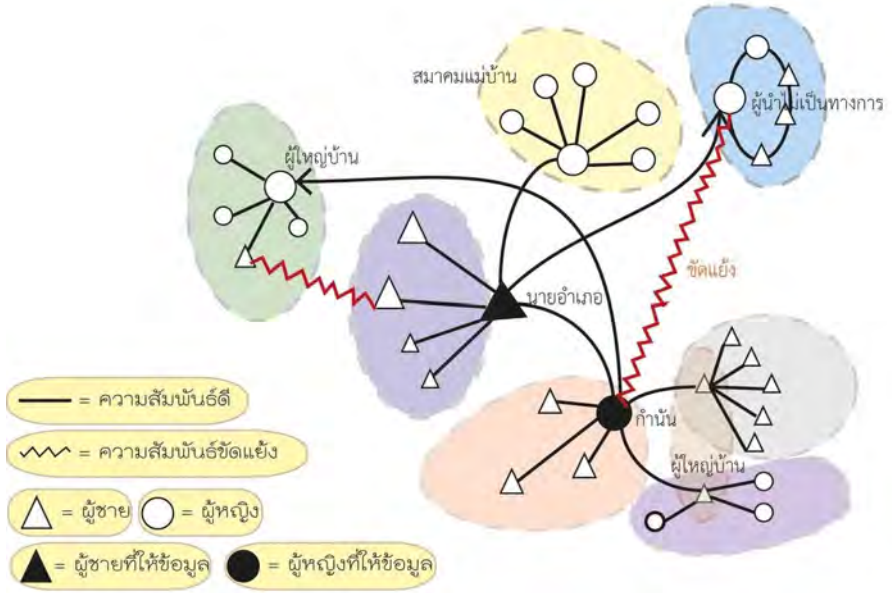
4. โครงสร้างองค์กรชุมชน (Community organization)

- **เห็นความสัมพันธ์ เห็นโครงสร้าง**
  - คือระบบความสัมพันธ์ที่มีอยู่ในชุมชน ทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง
- **รายชื่อองค์กรในกระดาษอาจเป็นแค่ภาพลวงตา**
  - ให้ความสำคัญกับองค์กรที่มีปฏิบัติการหรือกิจกรรม และองค์กรธรรมชาติที่ไม่เป็นทางการด้วย
- **บทบาท หน้าที่ และอำนาจเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้าง**
  - เห็นบทบาท หน้าที่ และอำนาจภายในชุมชน
- **โครงสร้างองค์กรชุมชนคือ ศักยภาพของชุมชน**
  - การขับเคลื่อนในการแก้ปัญหา หรือการพัฒนาไม่สามารถทำได้ในระดับปัจเจกหรือระดับครัวเรือน

ขอบคุณครับ

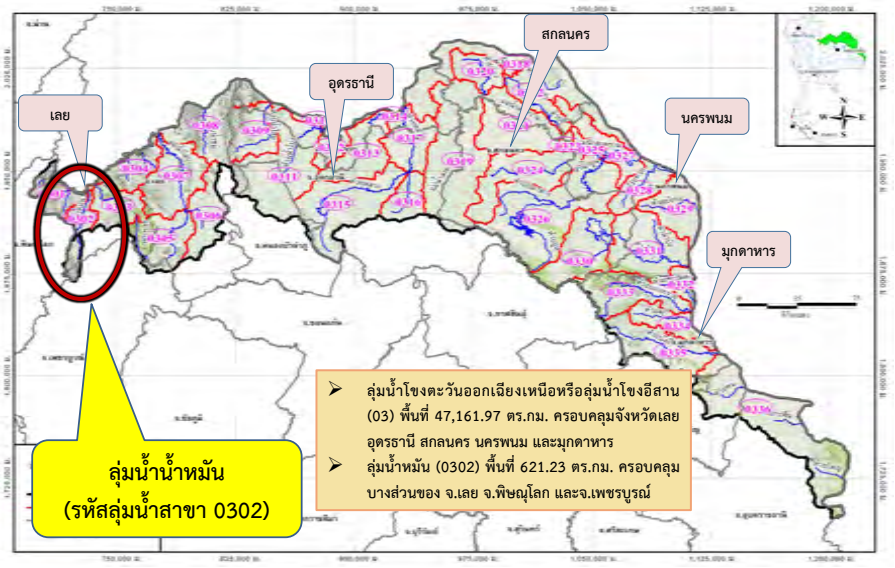
ตัวอย่างโครงสร้างองค์กรชุมชน

ที่มา: นพ.โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์. (2545) อ้างถึงใน อุทธิโกร ไชยงาม. (2561) เครื่องมือชุมชน จาก https://www.gotoknow.org/posts/653727

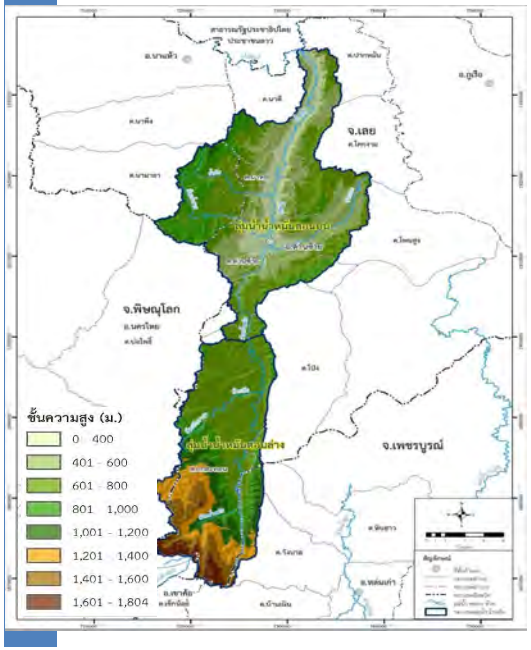
ข้อมูลพื้นฐานกรณีศึกษา “ลุ่มน้ำหมัน”

ลุ่มน้ำโขงตะวันออกเฉียงเหนือ

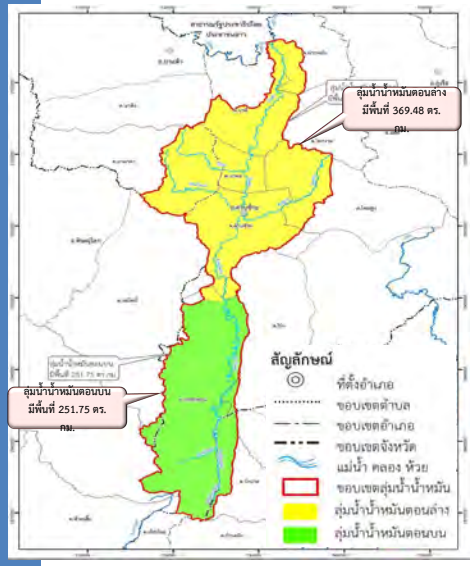
ลักษณะภูมิประเทศลุ่มน้ำหมัน

ลักษณะภูมิประเทศลุ่มน้ำน้ำหมัน

สภาพภูมิประเทศของลุ่มน้ำ ประกอบด้วยแนวเขาสูงเกือบตลอดทั้งพื้นที่ลุ่มน้ำ มีพื้นที่ราบเป็นส่วนน้อยเฉพาะบริเวณลำน้ำน้ำหมันซึ่งอยู่ตอนกลางของพื้นที่มีลักษณะเป็นพื้นที่ราบแคบ ๆ ตามแนวลำน้ำจากช่วงกลางของลุ่มน้ำไปจรดลำน้ำเหือง แนวเขาทางทิศใต้ซึ่งเป็นพื้นที่ลุ่มน้ำตอนบนมีสภาพเป็นภูเขาสูงชัน มีระดับความสูงประมาณ 1,600 ม.รทก. และค่อยๆ ลดหลั่นลงมาทางทิศเหนือ ซึ่งเป็นพื้นที่ลุ่มน้ำตอนล่างและมีระดับความสูงประมาณ 600 ม.รทก.

พื้นที่ลุ่มน้ำน้ำหมัน

พื้นที่ลุ่มน้ำน้ำหมัน ประกอบด้วย พื้นที่ลุ่มน้ำน้ำหมันตอนบน และพื้นที่ลุ่มน้ำน้ำหมันตอนล่าง

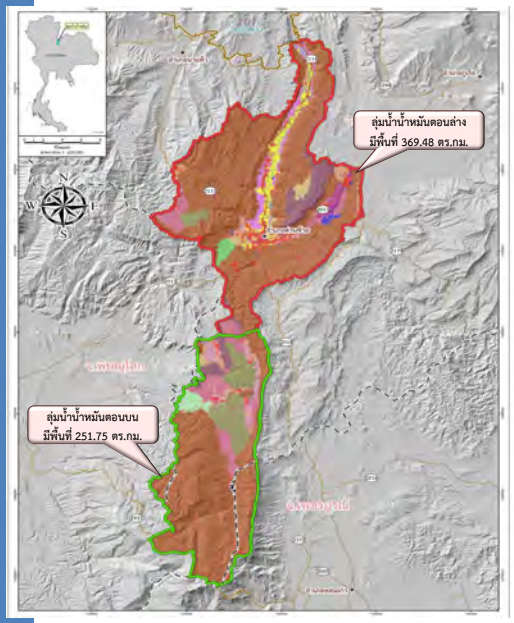
ลุ่มน้ำน้ำหมัน มีพื้นที่รับน้ำฝนประมาณ 621.23 ตร.กม. (388,268.75 ไร่) พื้นที่ครอบคลุม 11 ตำบล ในพื้นที่ 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ อำเภอด่านซ้าย อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย และอำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก

แม่น้ำหมันมีต้นน้ำที่เทือกเขาภูหินร่องกล้า จังหวัดเพชรบูรณ์ จะมีปริมาณน้ำสะสมในลำน้ำไหลผ่านตัวอำเภอด่านซ้ายไหลลงลำน้ำเหืองบริเวณบ้านปากหมัน ตำบลปากหมัน อำเภอด่านซ้าย และไหลลงแม่น้ำโขงที่อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย

ข้อมูลทั่วไปของลุ่มน้ำ

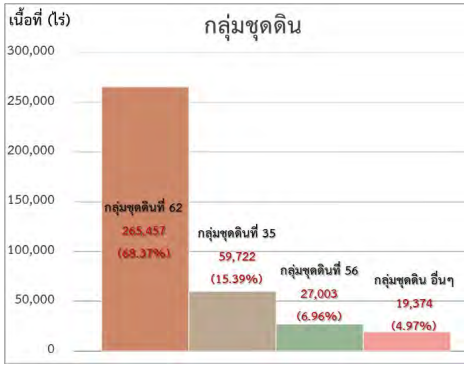
ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย	1,281.60	มม./ปี
ปริมาณน้ำท่า	269.48	ล้าน ลบ.ม./ปี
ความยาวลำน้ำ	120	กิโลเมตร

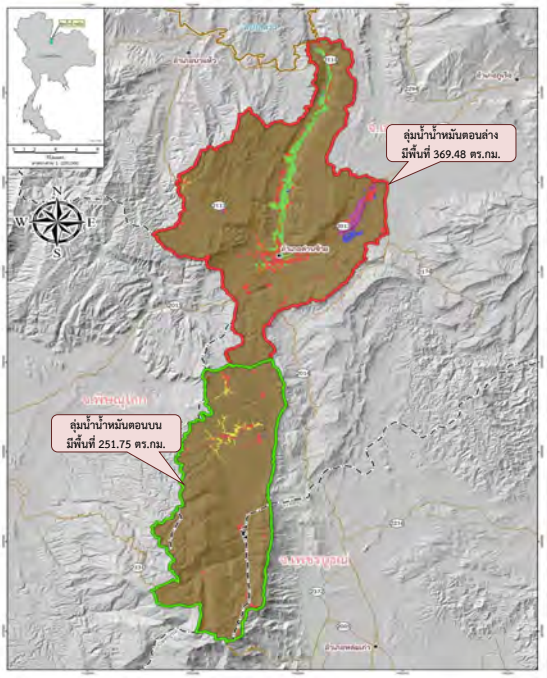
มีการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นพื้นที่เกษตร และพื้นที่ป่าไม้

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, 2556

กลุ่มชุดดินพื้นที่ลุ่มน้ำน้ำหมัน

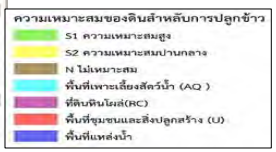

ความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจ

ข้าว

พื้นที่ลุ่มน้ำน้ำหมัน	ระดับความเหมาะสม	ไร่	ร้อยละ
ตอนบน (157,345 ไร่)	ปานกลาง (S2)	1,644	1.04
ตอนล่าง (230,922 ไร่)	สูง (S1)	8,604	3.73
	ปานกลาง (S2)	159	0.06

ดินที่มีความเหมาะสมสูง สำหรับปลูกข้าวอยู่บริเวณพื้นที่ราบริมลำน้ำหมัน ของพื้นที่ลุ่มน้ำน้ำหมันตอนล่าง

ดินมีความเหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ กระจายอยู่ทั้งพื้นที่ลุ่มน้ำน้ำหมันตอนบน และตอนล่าง

ความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจ

พืชไร่

พื้นที่ลุ่มน้ำน้ำหมัน	ระดับความเหมาะสม	ไร่	ร้อยละ
ตอนบน (157,345 ไร่)	ปานกลาง (S2)	7,579	4.83
	เล็กน้อย (S3)	17,220	10.94
ตอนล่าง (230,922 ไร่)	ปานกลาง (S2)	18,186	7.88
	เล็กน้อย (S3)	27,508	11.91

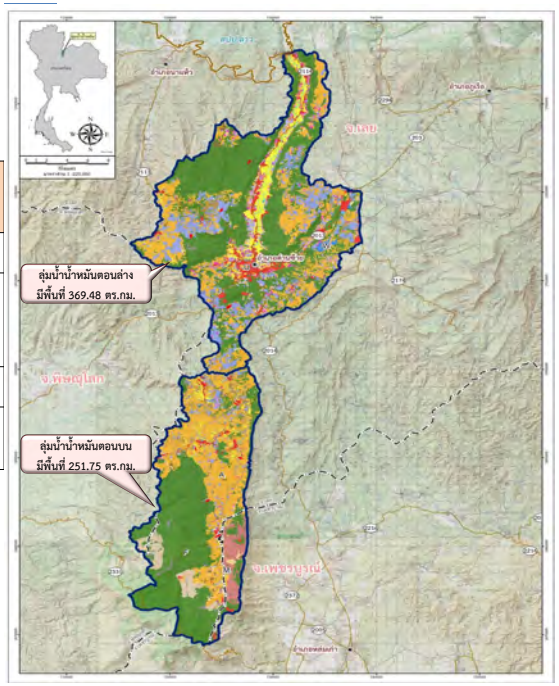
ดินที่มีความเหมาะสมสำหรับไม้ผล/ไม้ยืนต้น ส่วนใหญ่อยู่บริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำน้ำหมันตอนบน

ความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจ

ไม้ผล และไม้ยืนต้น

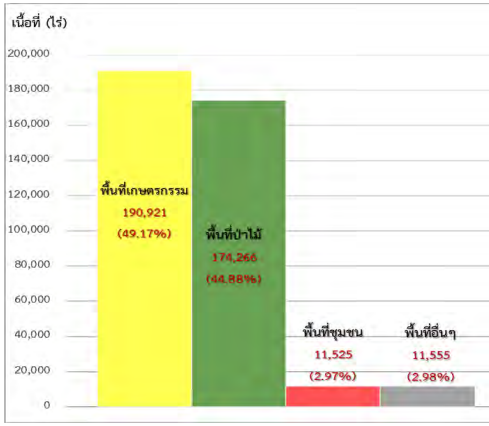
พื้นที่ลุ่มน้ำน้ำหมัน	ระดับความเหมาะสม	ไร่	ร้อยละ
ตอนบน (157,345 ไร่)	ปานกลาง (S2)	18,990	12.08
	เล็กน้อย (S3)	28,296	17.98
ตอนล่าง (230,922 ไร่)	ปานกลาง (S2)	25,703	11.14
	เล็กน้อย (S3)	20,238	8.75

การใช้ประโยชน์ที่ดิน

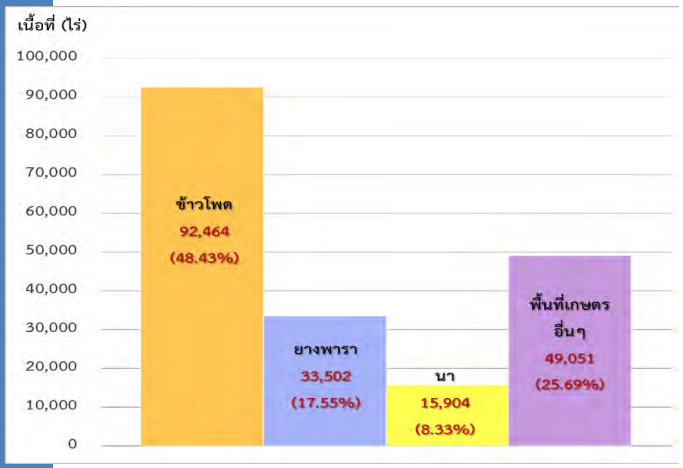
พื้นที่ลุ่มน้ำน้ำหมัน 388,267 ไร่ มีการใช้ประโยชน์ที่ดินดังนี้

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, 2562

การเกษตร

การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตร จำนวน 190,921 ไร่

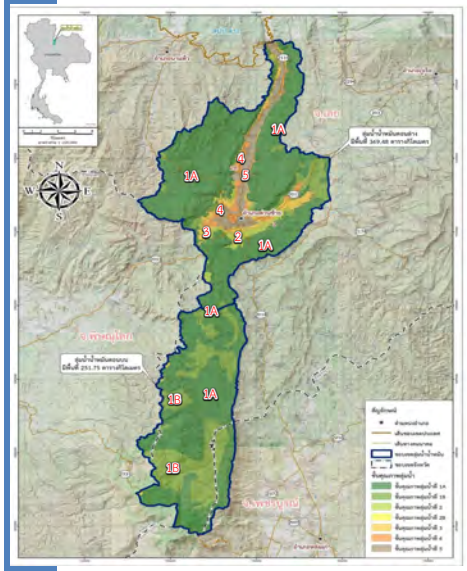

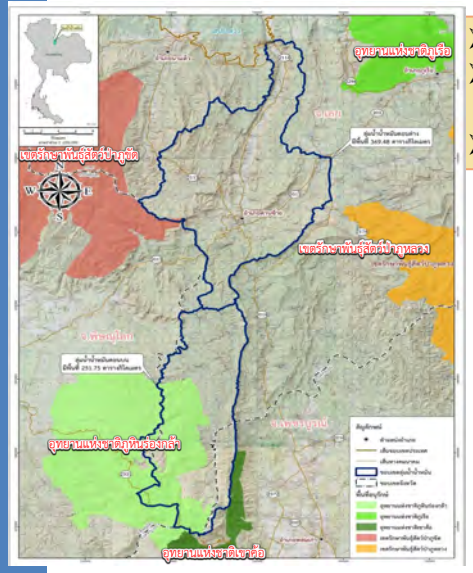
พื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ

- พื้นที่ลุ่มน้ำ 388,267 ไร่
- พื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้น 1 337,378 ไร่ (86.90%)
- พื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้น 2,3,4 และชั้น 5 50,889 ไร่ (13.10%)

ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ
- ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำที่ 1A
- ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำที่ 1B
- ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำที่ 2
- ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำที่ 2B
- ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำที่ 3
- ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำที่ 4
- ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำที่ 5

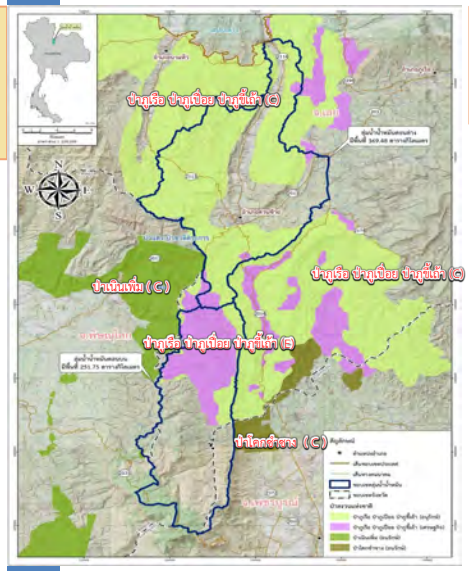
พื้นที่อุทยานแห่งชาติ/เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

- พื้นที่ลุ่มน้ำ 388,267 ไร่
- พื้นที่อุทยานแห่งชาติ/เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า 59,424 ไร่ (15.30%)
- นอกเขตอุทยานฯ 328,843 ไร่ (84.70%)

พื้นที่อนุรักษ์
- อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า
- อุทยานแห่งชาติภูเรือ
- อุทยานแห่งชาติเขาค้อ
- เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูซัด
- เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง

พื้นที่ป่าสงวน

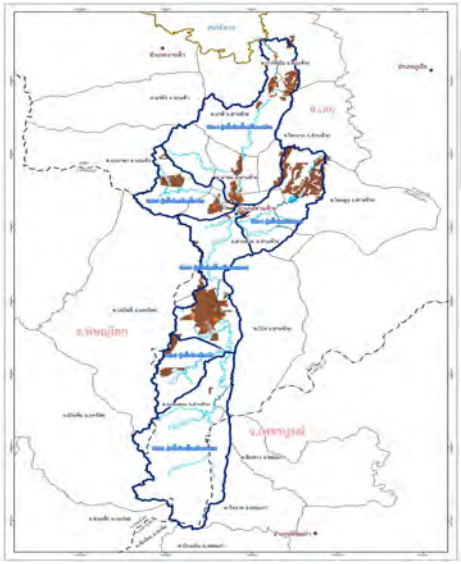

- พื้นที่ลุ่มน้ำ 388,267 ไร่
- พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 221,943 ไร่ (57.16%)
- นอกเขตป่าสงวนแห่งชาติ 166,324 ไร่ (42.84%)

สัญลักษณ์
- ตำแหน่งอำเภอ
- เส้นขอบเขตประเทศ
- เส้นทางคมนาคม
- ขอบเขตลุ่มน้ำน้ำหมัน
- ขอบเขตจังหวัด

ป่าสงวนแห่งชาติ
- ป่าภูเรือ ป่าภูเปือย ป่าภูขี้เถ้า (อนุรักษ์)
- ป่าภูเรือ ป่าภูเปือย ป่าภูขี้เถ้า (เศรษฐกิจ)
- ป่าเนินเพิ่ม (อนุรักษ์)
- ป่าโคกข้าวงาง (อนุรักษ์)

พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งในพื้นที่ลุ่มน้ำน้ำหมัน

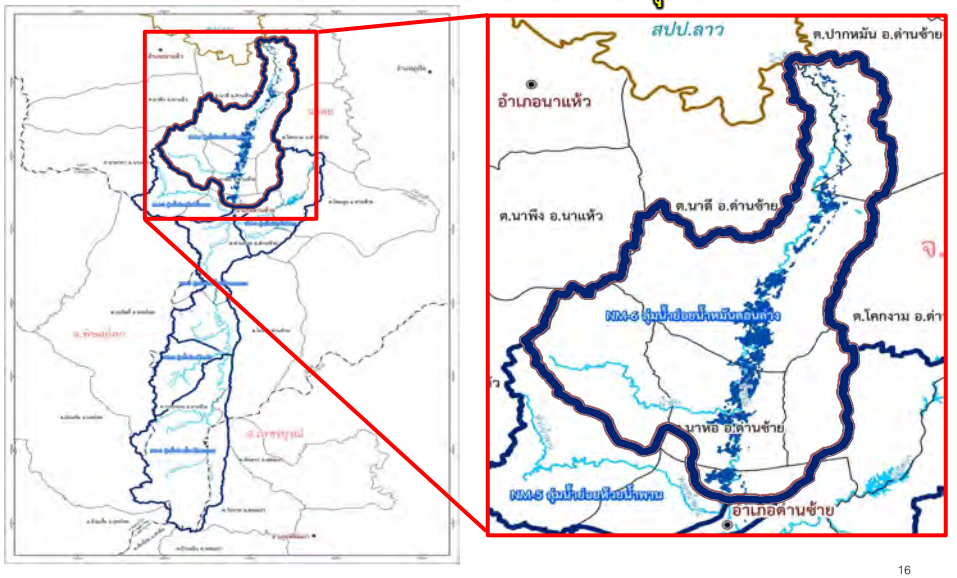

พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง
- พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งซ้ำซาก 4-5 ครั้งในรอบ 10 ปี
- พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งซ้ำซาก ไม่เกิน 3 ครั้งในรอบ 10 ปี

พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมซ้ำซากในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน

สภาพน้ำท่วมอำเภอด่านซ้ายในอดีตที่ผ่านมา

สภาพน้ำท่วมอำเภอด่านซ้าย ปี พ.ศ.2559

สภาพน้ำท่วมอำเภอด่านซ้าย ปี พ.ศ.2560

สภาพน้ำท่วมอำเภอด่านซ้าย ปี พ.ศ.2564 (ข้อมูล ณ วันที่ 28 ก.ค.64)

ปริมาณฝนและปริมาณน้ำท่า

ปริมาณฝน

หน่วย : มม.

เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	ฤดูฝน (พ.ค.-ต.ค.)	ฤดูแล้ง (พ.ย.-เม.ย.)	ทั้งปี
93.51	179.18	154.93	165.24	219.07	246.11	108.84	19.55	3.09	6.19	23.58	46.12	1073.37	192.04	1,265.41

ที่มา : กลุ่มบริษัทที่ปรึกษา, 2564

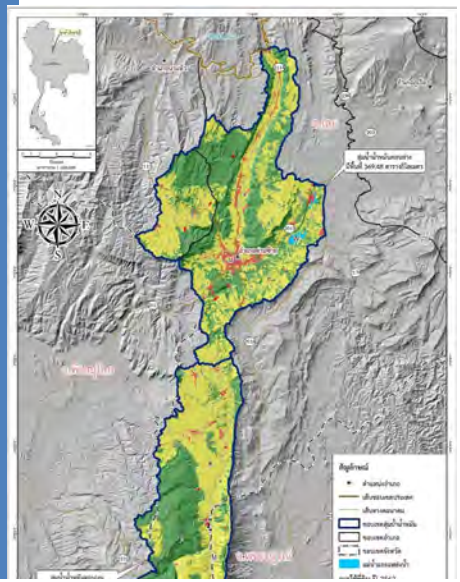
ปริมาณน้ำท่า

หน่วย : ล้าน ลบ.ม.

เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	ฤดูฝน (พ.ค.-ต.ค.)	ฤดูแล้ง (พ.ย.-เม.ย.)	ทั้งปี
2.73	19.34	20.76	22.97	38.67	75.00	54.11	14.92	4.80	2.73	1.95	2.21	230.85	29.33	260.18

ที่มา : กลุ่มบริษัทที่ปรึกษา, 2564

การใช้ประโยชน์ที่ดิน

การใช้ประโยชน์ที่ดิน	จำนวนเนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่เกษตรกรรม	190,921	49.17
พื้นที่ป่าไม้	174,266	44.88
พื้นที่แหล่งน้ำ	2,503	0.65
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	11,525	2.97
พื้นที่อื่นๆ (พื้นที่เบ็ดเตล็ด ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม ไม้ละเมาะ)	9,052	2.33
รวม	388,267	100.00

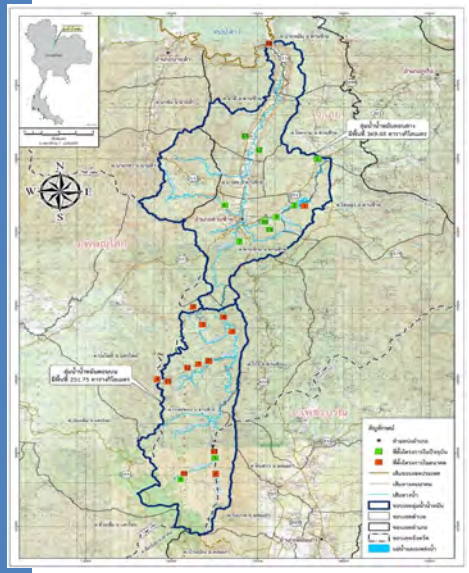
ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, 2562

จำนวนประชากรและจำนวนครัวเรือนในพื้นที่ลุ่มน้ำน้ำหมัน

พื้นที่		การปกครองท้องถิ่น (อปท.)	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนประชากร (คน) ชาย	หญิง	รวม	จำนวนครัวเรือน	สมาชิกต่อครัวเรือน
จังหวัดเพชรบูรณ์								
อำเภอหล่มเก่า								
1.	ตำบลวังบาล	อบต.	17	5,630	6,104	11,734	3,497	3.36
รวม	*1*		*17*	*5,630*	*6,104*	*11,734*	*3,497*	*3.36*
จังหวัดพิษณุโลก								
อำเภอนครไทย								
2.	ตำบลบ่อโพธิ์	อบต.	13	3,469	3,514	6,983	2,320	3.01
รวม	*1*		*13*	*3,469*	*3,514*	*6,983*	*2,320*	*3.01*
จังหวัดเลย								
อำเภอด่านซ้าย								
3.	ตำบลโป่ง	อบต.	11	3,126	3,092	6,218	2,055	3.03
4.	ตำบลกกสะทอน	อบต.	12	4,093	4,022	8,115	2,607	3.11
5.	ตำบลโคกงาม	อบต.	7	2,671	2,441	5,112	2,024	2.53
6.	ตำบลโพนสูง	อบต.	9	2,614	2,543	5,157	1,607	3.21
7.	ตำบลด่านซ้าย [1/]	ทต.	15	4,202	4,202	8,404	4,135	2.03
8.	ตำบลนาดี	อบต.	9	1,943	1,877	3,823	1,162	3.29
9.	ตำบลนาหอ	อบต.	9	1,454	1,507	11,734	3,497	3.36
10.	ตำบลปากหมัน	อบต.	7	1,553	1,480	3,033	906	3.35
อำเภอนาแห้ว								
11.	ตำบลนามาลา	อบต.	8	1,636	1,590	3,226	969	3.33
รวม	*9*		*87*	*23,292*	*22,754*	*54,822*	*18,962*	*2.89*
รวมทั้งลุ่มน้ำ	11		117	32,391	32,372	73,539	24,779	2.97

- จำนวนครัวเรือน อ.ด่านซ้าย 17,993 ครัวเรือน
- ความหนาแน่นครัวเรือนในพื้นที่ลุ่มน้ำ 29 ครัวเรือน/ตร.กม.
- การถือครองพื้นที่เกษตรกรรม 10.61 ไร่/ครัวเรือน

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำน้ำหมัน

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำในปัจจุบัน

ลำดับที่	ชื่ออาคาร	ปริมาณน้ำเก็บกัก (ล้าน ลบ.ม.)	พื้นที่บริการปัจจุบัน (ไร่)	
			พื้นที่ชลประทาน	พื้นที่โครงการ
1	อ่างฯห้วยป่ารวก	0.08	-	300
2	อ่างเก็บน้ำห้วยศอก	9.975	-	4,950
3	ฝายทดน้ำห้วยน้ำหมัน	-	1,250	-
4	ประปาโรงเรียนบ้านหมันขาว	-	-	400
5	อ่างฯศูนย์พันธุ์ไม้ห้วยศอก	0.05	35	-
6	ฝายบ้านหนามแท่ง	-	-	700
7	อ่างฯห้วยโป่ง	0.119	-	200
8	ระบบส่งน้ำห้วยศอก	-	42	958
9	ฝายบ้านเดิ่น	-	-	1,300
10	ขุดสระน้ำสนับสนุนศูนย์พัฒนาปศุสัตว์ด่านซ้าย	0.02	-	143
11	จัดหาแหล่งน้ำป่าโคกดงน้อย	-	200	500
12	สูบน้ำบ้านนาดี	-	1,460	-
13	ฝายห้วยกอก	-	-	400
รวม		10.244	2,987	9,851

ที่มา : กรมชลประทาน

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำน้ำหมัน (ต่อ)

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำโครงการพัฒนาแหล่งน้ำตามแผนของหน่วยงานราชการ

ลำดับที่	ชื่ออาคาร	ผลประโยชน์ที่ได้รับ			หน่วยงานที่รับผิดชอบ
		พื้นที่ชลประทาน (ไร่)	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)	
1	งานจัดระบบน้ำโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยศอก	-	4,950	-	กรมชลประทาน
2	อาคารบังคับน้ำห้วยห้อ บ้านกกจานพร้อมระบบส่งน้ำโครงการรักษ์น้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน พื้นที่รับประโยชน์ 200 ไร่	200	-	0.03	กรมชลประทาน
3	อาคารบังคับน้ำบ้านน้ำเย็น พร้อมระบบส่งน้ำโครงการรักษ์น้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน พื้นที่รับประโยชน์ 150 ไร่	150	-	0.02	กรมชลประทาน
4	อาคารบังคับน้ำบ้านตูบค้อ พร้อมระบบส่งน้ำโครงการรักษ์น้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน พื้นที่รับประโยชน์ 50 ไร่	50	-	0.03	กรมชลประทาน
5	ก่อสร้างฝายหินก่อ พร้อมระบบส่งน้ำบ้านนาหว้าน้อย ม.3	-	400	-	กรมชลประทาน
6	ก่อสร้างฝายหินก่อ พร้อมระบบส่งน้ำบ้านหมากแข้ง ม.4	-	400	-	กรมชลประทาน
7	ก่อสร้างฝายหินก่อ พร้อมระบบส่งน้ำบ้านห้วยมุ่น ม.5	-	400	-	กรมชลประทาน
8	ก่อสร้างฝายหินก่อ พร้อมระบบส่งน้ำบ้านแก่งครก ม.9	400	-	-	กรมชลประทาน
9	ก่อสร้างฝายหินก่อ พร้อมระบบส่งน้ำบ้านหัวนา ม.10	400	-	-	กรมชลประทาน
10	ก่อสร้างฝายหินก่อ พร้อมระบบส่งน้ำบ้านหมันขาว ม.13	400	-	-	กรมชลประทาน
11	ก่อสร้างฝายหินก่อ พร้อมระบบส่งน้ำบ้านตูบค้อ ม.12	-	-	-	กรมชลประทาน
12	ก่อสร้างฝายหินก่อ พร้อมระบบส่งน้ำบ้านห้วยมุ่นน้อย ม.8	-	-	-	กรมชลประทาน
13	ก่อสร้างฝายหินก่อ พร้อมระบบส่งน้ำบ้านน้ำหมัน ม.1	-	-	-	กรมชลประทาน
14	เขื่อนป้องกันริมตลิ่งริมน้ำเหือง บ้านนาข่า หมู่ที่ 4 (ต่อเนื่องเขื่อนเดิม เหนือน้ำและท้ายน้ำ)	-	-	-	กรมโยธาธิการและผังเมือง
รวม		1,600	6,150	0.08	-

ประเด็นการพัฒนาที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำในแผนยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาในระดับต่างๆ

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)	แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ **ยุทธศาสตร์ที่ 2** : การสร้างความสามารถในการแข่งขัน 1) การเกษตรสร้างมูลค่า 2) อุตสาหกรรมและการบริการในอนาคต 3) โครงสร้างพื้นฐานเชื่อมไทย เชื่อมโลก **ยุทธศาสตร์ที่ 5** : การสร้างความเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 1) พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรและอุตสาหกรรม 2) พัฒนาความมั่นคง น้ำ พลังงาน และเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ **ยุทธศาสตร์ที่ 4** : การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน 1) รักษาและฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติ 2) สร้างความมั่นคงด้านน้ำและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ทั้งน้ำผิวดิน และน้ำใต้ดินให้มีประสิทธิภาพ 3) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ ความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินที่เกิดจากสาธารณภัยลดลง	ประเด็นเป้าประสงค์ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ **ด้านที่ 1** : การจัดการน้ำอุปโภค-บริโภค 1) พัฒนาระบบประปาชนบท 2) เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ **ด้านที่ 2** : การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต 1) การจัดการด้านความต้องการ 2) เพิ่มประสิทธิภาพโครงการแหล่งน้ำ/ระบบส่งน้ำเดิม 3) จัดหาน้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝน 4) การพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำ/ระบบส่งน้ำใหม่ 5) พัฒนาระบบผันน้ำและเชื่อมโยงแหล่งน้ำ **ด้านที่ 3** : การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย 1) เพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ 2) ป้องกันน้ำท่วมชุมชนเมือง จัดทำผังน้ำปรับปรุงผังเมือง 3) การจัดการพื้นที่น้ำท่วมและพื้นที่ชะลอน้ำ **ด้านที่ 4** : การจัดการคุณภาพน้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ 1) การลดน้ำเสียจากแหล่งกำเนิด 2) พัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสีย **ด้านที่ 5** : การอนุรักษ์พื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมและป้องกันการพังทลายของดิน 1) อนุรักษ์พื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรม 2) ป้องกันและลดการชะล้างพังทลายในพื้นที่ต้นน้ำ **ด้านที่ 6** : การบริหารจัดการ 1) ประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำ 2) ปรับปรุงโครงสร้างองค์กร ทั้งระดับชาติและระดับลุ่มน้ำ

ประเด็นการพัฒนาที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำในแผนยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาในระดับต่างๆ(ต่อ)

ยุทธศาสตร์แผนพัฒนาลุ่มน้ำกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1	ยุทธศาสตร์จังหวัดเลย	ยุทธศาสตร์อำเภอด่านซ้าย
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง **ยุทธศาสตร์ที่ 1** : การส่งเสริมพัฒนาเศรษฐกิจ การผลิต และการบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม **ยุทธศาสตร์ที่ 2** : ยกระดับท่องเที่ยวเชิงอัตลักษณ์ด้านอารยธรรม ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และประเพณีของภูมิภาคลุ่มน้ำโขง **ยุทธศาสตร์ที่ 3** : เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การเกษตร และสร้างมูลค่าเพิ่มการแข่งขัน	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง **ประเด็นพัฒนาที่ 1** : การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควบคู่กับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม **ประเด็นพัฒนาที่ 2** : ส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง **ยุทธศาสตร์ที่ 6** : พัฒนาส่งเสริมการเกษตร การผลิต การแปรรูป การค้าการลงทุน เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน 1) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร 2) ส่งเสริมการทำการเกษตรแบบผสมผสาน **ยุทธศาสตร์ที่ 7** : พัฒนาการท่องเที่ยว เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน 1) พัฒนาโครงสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว 2) เสริมสร้างศักยภาพคนและชุมชนด้านการท่องเที่ยว 3) ยกระดับและเพิ่มประสิทธิภาพสินค้าและบริการ

ความเชื่อมโยงของแผนพัฒนาในระดับต่างๆ กับแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี

ยุทธศาสตร์	ความเชื่อมโยงกับแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
แผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ **ยุทธศาสตร์ที่ 1** : บริหารจัดการน้ำให้พอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืน • พัฒนาแหล่งน้ำเดิมและแหล่งน้ำธรรมชาติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บกัก • พัฒนาแหล่งน้ำในลุ่มน้ำเลย ลุ่มน้ำชี และลุ่มน้ำมูล • พัฒนาระบบส่งและกระจายน้ำ **ยุทธศาสตร์ที่ 3** : สร้างความแข็งแข็งของฐานเศรษฐกิจภายในควบคู่กับการแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม • สร้างความมั่นคงด้านเกษตร • พัฒนาพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ • ส่งเสริมอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป • พัฒนาธุรกิจ SME/วิสาหกิจชุมชน • ส่งเสริมการท่องเที่ยว • พัฒนาเมืองศูนย์กลางจังหวัดเป็นเมืองน่าอยู่ • ฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ให้มีความอุดมสมบูรณ์และรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ • ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม	**ด้านที่ 2** : การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต • การจัดการด้านความต้องการ • เพิ่มประสิทธิภาพโครงการแหล่งน้ำ/ระบบส่งน้ำเดิม • การจัดการน้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝน • การพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำ/ระบบส่งน้ำใหม่ • พัฒนาระบบผันน้ำและระบบเชื่อมโยงแหล่งน้ำ **ด้านที่ 3** : การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย • เพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ • ป้องกันน้ำท่วมชุมชนเมือง จัดทำผังน้ำ ปรับปรุงผังเมือง • จัดการพื้นที่น้ำท่วมและพื้นที่ชะลอน้ำ **ด้านที่ 5** : การอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมและป้องกันการพังทลายของดิน • การอนุรักษ์ฟื้นฟูป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรม • การป้องกันและลดการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ต้นน้ำ • ฟื้นฟูแม่น้ำ ลำคลอง **ด้านที่ 6** : การบริหารจัดการ • การเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการน้ำในทุกระดับ • งานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรม การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ • พัฒนาฐานข้อมูลทรัพยากรน้ำและข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง • การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำ (พัฒนาระบบเฝ้าระวังและแจ้งเตือน)
แผนพัฒนากลุ่มน้ำจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ศูนย์กลางการพัฒนาเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวเชิงอัตลักษณ์ และการเกษตรปลอดภัยที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง	**ด้านที่ 2** : การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต • การจัดการด้านความต้องการ • เพิ่มประสิทธิภาพโครงการแหล่งน้ำ/ระบบส่งน้ำเดิม • การจัดการน้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝน • การพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำ/ระบบส่งน้ำใหม่ • พัฒนาระบบผันน้ำและระบบเชื่อมโยงแหล่งน้ำ

ความเชื่อมโยงของแผนพัฒนาในระดับต่างๆ กับแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี (ต่อ)

ยุทธศาสตร์	ความเชื่อมโยงกับแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
	ด้านที่ 3 : การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย • เพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ • ป้องกันน้ำท่วมชุมชนเมือง จัดทำผังน้ำ ปรับปรุงผังเมือง • จัดการพื้นที่น้ำท่วมและพื้นที่ชะลอน้ำ **ด้านที่ 5** : การอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมและป้องกันการพังทลายของดิน • การอนุรักษ์ฟื้นฟูป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรม • การป้องกันและลดการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ต้นน้ำ • ฟื้นฟูแม่น้ำ ลำคลอง
แผนพัฒนาจังหวัดเลย • ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควบคู่กับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม • ส่งเสริมพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร	**ด้านที่ 2** : การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต • การจัดการด้านความต้องการ • เพิ่มประสิทธิภาพโครงการแหล่งน้ำ/ระบบส่งน้ำเดิม • การจัดการน้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝน • การพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำ/ระบบส่งน้ำใหม่ • พัฒนาระบบผันน้ำและระบบเชื่อมโยงแหล่งน้ำ **ด้านที่ 3** : การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย • เพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ • ป้องกันน้ำท่วมชุมชนเมือง จัดทำผังน้ำ ปรับปรุงผังเมือง • จัดการพื้นที่น้ำท่วมและพื้นที่ชะลอน้ำ **ด้านที่ 5** : การอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมและป้องกันการพังทลายของดิน • การอนุรักษ์ฟื้นฟูป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรม • การป้องกันและลดการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ต้นน้ำ • ฟื้นฟูแม่น้ำ ลำคลอง

ขอบคุณครับ

กระบวนการมีส่วนร่วมด้วยสันติวิธี

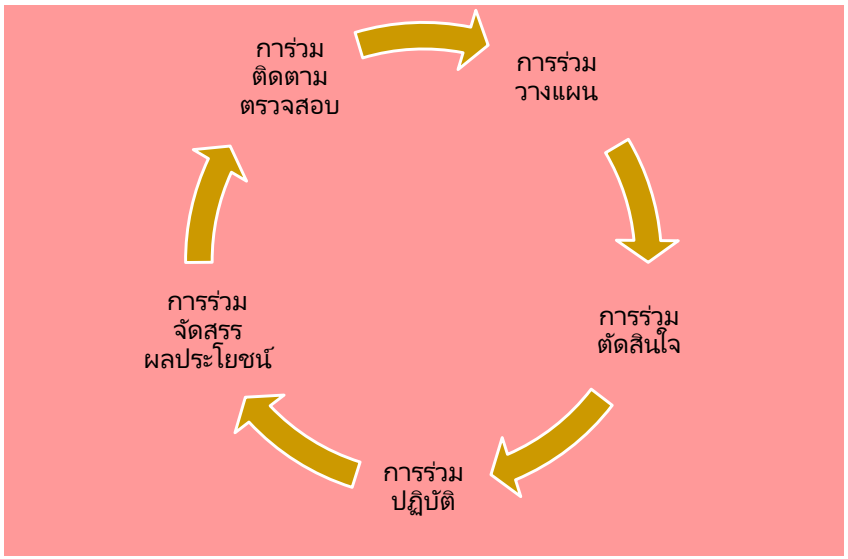
ดร.อภิญญา ดิสสะมาน
สำนักสันติวิธีและธรรมาภิบาล
สถาบันพระปกเกล้า

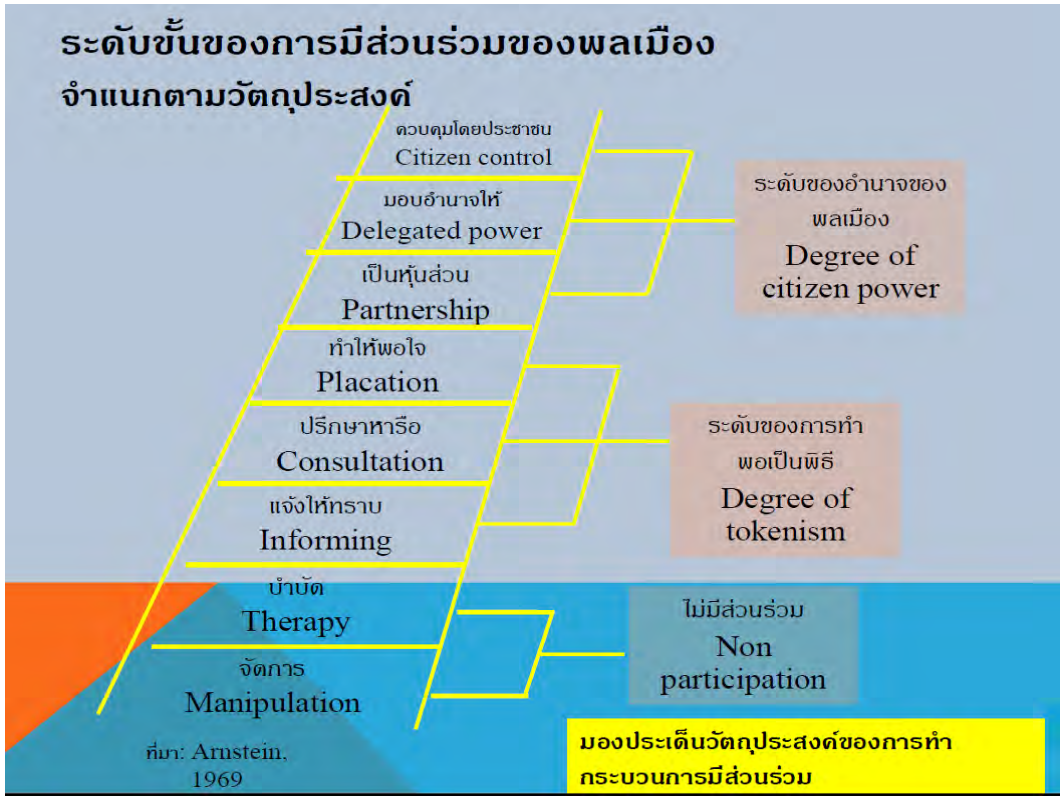
การมีส่วนร่วม

- หมายความว่า การที่หน่วยงานของรัฐได้เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และหรือผู้มีส่วนได้เสียได้เข้ามามีส่วนร่วมเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจที่ดีกว่าโดยกระบวนการต่างๆ

- การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการซึ่งประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะ และความคิดเห็น และความคิดเห็นนี้ได้ถูกใช้ประกอบในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจของรัฐ

กระบวนการประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม

แนวคิดของนักวิชาการและนักคิดด้านการมีส่วนร่วมและสันติวิธี

กระบวนการมีส่วนร่วม (Paticipation)
ทาให้เกิดการพัฒนาที่เป็นธรรม (Equitable Development)
ไม่เลือกข้าง ไม่เลือกฝ่าย (Uvanno,2011)

กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการที่ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือรัฐทาอะไรแล้วแจ้งให้ประชาชนทราบทีหลัง ลาดับถัดมาคือ รัฐรับฟังข้อมูลจากประชาชนแล้วไปตัดสินใจ เรียกประชาพิจารณ์ และการมีส่วนร่วมที่ดีคือการให้ประชาชนร่วมตัดสินใจโดยใช้ฉันทามติในการตัดสินใจที่จะให้รัฐทาโครงการหรือไม่ทำโครงการ (Wattanasapt,2007)

ประเภทผู้เกี่ยวข้อง	*กิจกรรมการมีส่วนร่วม*
กระตือรือร้น ต้องการร่วมตัดสินใจ	*เป็นทีม, เจรจาต่อรอง เสวนาหาทางออก*
ใกล้ชิด แข่งขัน	*Workshop กลุ่มที่ปรึกษา, คณะทำงาน เสวนา*
มีความรู้ทางเทคนิค ช่วยทบทวนทางเทคนิคได้	*ทบทวนโดยผู้เชี่ยวชาญ กรรมการที่ปรึกษาทางเทคนิค รับฟังทางเทคนิค*
วิพากษ์	*ประชาคม เวทีแสดงความเห็น ประชาพิจารณ์*
สังเกต	*จดหมายข่าว web*
เฉื่อยชา	*ใบข่าว, ประเด็นข่าว*

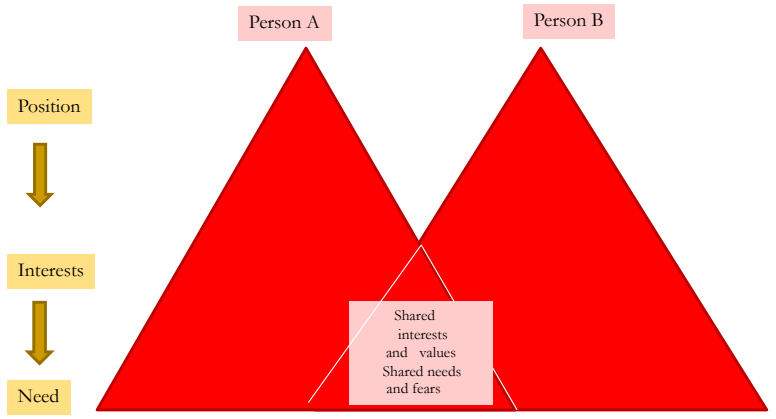
Condition of Participation Process

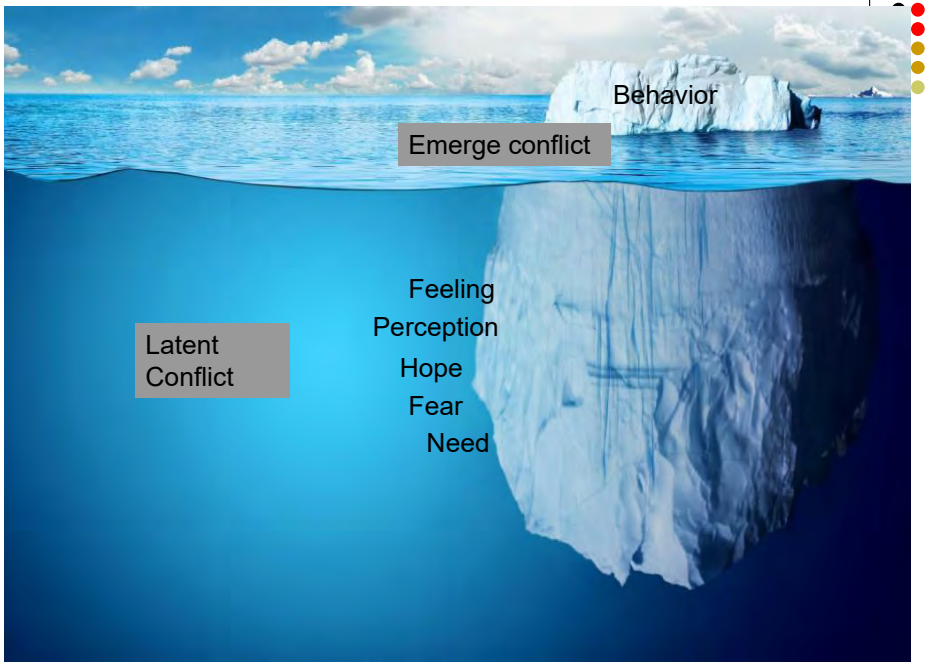
1.การมีอิสรภาพ
2.การมีความเสมอภาค
3.การมีความสามารถ
4.การมีจิตสาธารณะ
5.การเข้าใจสันติวิธี

กระบวนการมีส่วนร่วมต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มีการกำหนดผู้มมีส่วนได้เสียที่ครอบคลุม และมีกระบวนการที่ชอบธรรมและเป็นธรรมในทุกกระบวนการ

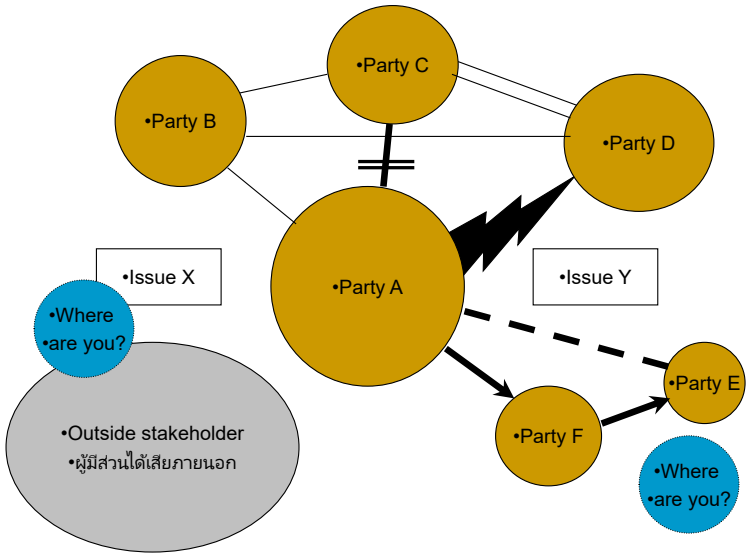
How to find solution of Parties to Conflict

ดัดแปลงจาก Conflict Wheel ของ Simon Mason และ Sandra Rychard

การมีส่วนร่วมในรัฐธรรมนูญ 2560

มาตรา 259 การปฏิรูปประเทศเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยต้องมีวิธีการจัดทำแผน การมีส่วนร่วมของประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กรณีตัวอย่าง

การรับฟังความคิดเห็นใน พ.ร.บ.หลักประกันสุขภาพ

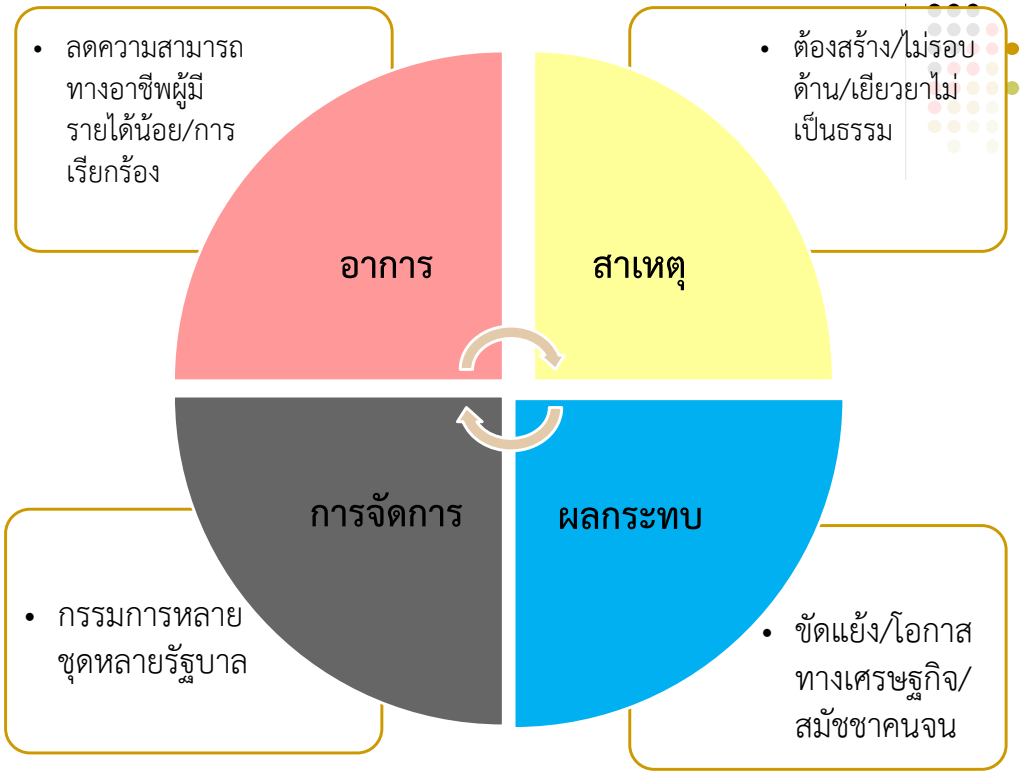

เขื่อนปากมูล: ความเดือดร้อนกว่า 30 ปีที่ยังไม่ถูกแก้

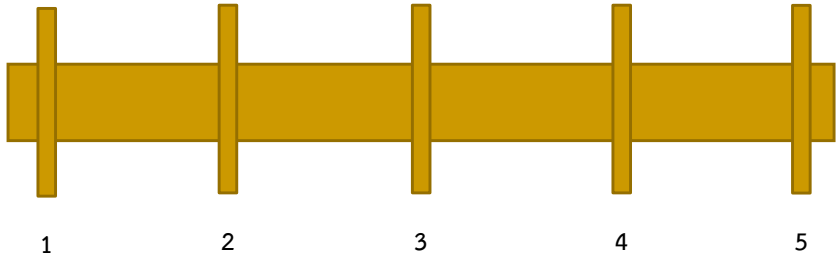

ที่มาภาพ: https://news.thaipbs.or.th/content/285616

ท่านคิดว่า กระบวนการมีส่วนร่วมโดยสันติในการตัดใจโครงการขนาดใหญ่ของรัฐมีมากน้อยเพียงใด

- spectrum

เครื่องมือในการวิเคราะห์ความขัดแย้งอย่างเป็นระบบ(Conflict analysis tools)

กระบวนการสานเสวนา

การสานเสวนาเน้นที่การฟังมากกว่าการพูด ในการสานเสวนาผู้ฟังจะต้องฟังอย่างลึกซึ้ง ฟังด้วยใจเปิดกว้างเมตตา ฟังโดยไม่ด่วนตัดสินหรือตัดสินไว้ก่อน ฟังแบบเอาใจเขามาใส่ใจเรา

สานเสวนาสามารถนำมาใช้ในกรณีการแปลงเปลี่ยนความขัดแย้ง (conflict transformation) จะต้องทำความเข้าใจให้ชัดว่า การสานเสวไม่ใช่การโต้แย้ง (debate) ไม่ใช่การแสวงหาความเห็นพ้องต้องกัน ไม่ใช่การไกล่เกลี่ย (Mediation) ไม่ใช่การเจรจาต่อรอง (Negotiation) ไม่ได้มุ่งที่จะโน้มน้าวหรือเปลี่ยนแปลงความคิดของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ไม่ได้มุ่งที่จะแก้ไขความขัดแย้งในระยะสั้น หากมุ่งที่จะให้เกิดความเคารพต่อความเห็นที่แตกต่าง มุ่งที่จะลดอคติ และมุ่งให้เกิดการเปิดรับความคิดใหม่ ๆ

กระบวนการรับฟังความคิดเห็นแบบมีส่วนร่วม

- การรับฟังความคิดเห็นและข้อห่วงกังวล เพื่อหาฉันทามติ
- การใช้ Dialogue อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดการตกผลึก
- การใช้เครื่องมือในการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง เป็นระบบ และเป็นธรรม
- ปัจจัยในการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมให้ประสบความสำเร็จด้วยสันติวิธี คือ การบูรณาการในการตัดสินใจและข้อห่วงกังวลของผู้มีส่วนได้เสียได้ได้ถูกใช้ในการตัดสินใจ

บทบาทของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย ลุ่มน้ำหมัน

สำหรับ การฝึกอบรม กระบวนการมีส่วนร่วมใน SEA

ที่	เป็นใคร	คาดหวังต้องการอะไร	มีทัศนคติอย่างไร	9 มิ.ย. 2565	10 มิ.ย. 2565
1	ผู้แทนกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ ปลูกข้าวบนพื้นที่เกษตรที่สูง บริเวณต้นน้ำหมัน	ใช้พื้นที่บนไหล่เขาที่สูงในการปลูกพืชไม้เมืองหนาว สร้างผลผลิตทางเกษตร ได้อย่างเหมาะสม มีน้ำเพียงพอในทุกฤดูกาล ไม่ประสบปัญหาการชะล้างพังทลาย ในฤดูฝนที่น้ำหลาก ไม่ให้มีการใช้สารเคมีในกิจกรรมเกษตรในพื้นที่ใกล้เคียง มีรายได้ดีจากผลผลิตเกษตรอินทรีย์ และอยากช่วยรักษาป่าไม้ต้นน้ำไว้ เพื่อให้พื้นที่มีความอุดมสมบูรณ์ และอยากให้สร้างฝายชลอน้ำในหมู่บ้านบนที่สูงทุกแห่ง	ต่อต้านการใช้ประโยชน์พื้นที่สูง ไปเพื่อการสร้างแหล่งท่องเที่ยวโดยนายทุนนอกพื้นที่ และยินดีจะพิจารณาแผนงานและโครงการของภาครัฐที่ส่งเสริมให้พื้นที่สูงคงความสมบูรณ์และสามารถทำการเกษตรอินทรีย์ได้	ชื่อ..... หน่วยงาน	ชื่อ..... หน่วยงาน ....
2	ผู้แทนกลุ่มเกษตรกรยางพาราและอ้อย ปลูกบนพื้นที่กลางน้ำหมัน	ใช้พื้นที่ราบบางส่วน ปลูกยางพาราและอ้อย เพื่อส่งโรงงานในจังหวัดใกล้เคียง อยากให้มีการสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดกลางและขนาดเล็ก เพื่อแน่ใจว่ามีน้ำเพียงพอสำหรับพืชไร่ ต้องการได้รับความเป็นธรรมในเรื่องราคาขายสินค้าจากโรงงาน เนื่องจากเป็นกลุ่มเกษตรกรที่ไม่สามารถปลูกข้าวในพื้นที่ของตนได้ จึงต้องการให้ภาครัฐสนับสนุนแนะนำการสร้างผลผลิตที่สร้างรายได้เพียงพอ และอาจหาแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ	เป็นกลาง ไม่ต่อต้านการพัฒนาพื้นที่ แต่ไม่เห็นด้วยกับกลุ่มเอกชนโรงงาน เนื่องจากเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมในการกำหนดราคาตลาด	ชื่อ..... หน่วยงาน	ชื่อ..... หน่วยงาน ....
3	ผู้แทนกลุ่มเกษตรกรเพาะเลี้ยงปลาในกระชังริมพื้นที่กลางและท้ายแม่น้ำหมัน	อยากใช้พื้นที่ริมและชายแม่น้ำซึ่งเกษตรกรตั้งบ้านเรือน วางกระชังเลี้ยงปลาได้ น้ำในแม่น้ำมีการไหลสม่ำเสมอ หากมีการปล่อยน้ำจากอ่างเก็บน้ำด้านเหนือพื้นที่ ขอให้รักษาปริมาณการไหลและคุณภาพน้ำที่ดี ให้ชุมชนเมืองตลอดริมน้ำไม่ปล่อยน้ำเสียลงแม่น้ำโดยตรง ขอให้รัฐช่วย	กังวล ไม่ต่อต้าน และสามารถให้ความร่วมมือกับภาครัฐ หากก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม แต่ค่อนข้างไม่เห็นด้วยกับการดำเนินงานของบางหน่วยงานของรัฐในการกำกับปริมาณการไหลของน้ำในแม่น้ำ	ชื่อ..... หน่วยงาน	ชื่อ..... หน่วยงาน ....

ที่	เป็นใคร	คาดหวังต้องการอะไร	มีทัศนคติอย่างไร	9 มิ.ย. 2565	10 มิ.ย. 2565
		สนับสนุนและแนะนำการเลี้ยงปลา ที่สร้างผลผลิตสูง ขอให้ควบคุมราคาอาหารสัตว์น้ำ และส่งเสริมตลาดระดับชุมชนในพื้นที่และจังหวัด เพื่อให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำมีรายได้เหมาะสม และไม่เสียค่าใช้จ่ายในการลงทุนสูงเกินไป			
4	ผู้แทนกลุ่มชาวประมงพื้นบ้านจับปลาธรรมชาติ บริเวณปากแม่น้ำหมัน	รักษาวิถีชีวิตของชาวประมงพื้นบ้าน ที่ออกหาปลาในบริเวณปากแม่น้ำและริมน้ำโขง ต้องการให้การหาปลายังชีพ ดำรงต่อไปได้ เนื่องจากเป็นอาชีพที่สืบทอดมาในการพึ่งพิงความอุดมสมบูรณ์ของน้ำหมัน ถึงแม้ว่าปริมาณการจับปลาที่ได้จะน้อยกว่าในอดีตมาก อยากให้ภาครัฐส่งเสริมการทำวังปลาธรรมชาติ รักษาพื้นที่ระบบนิเวศริมตลิ่งไม่ให้ถูกเปลี่ยนไปเป็นสิ่งก่อสร้างทั้งหมด เนื่องจากเป็นแหล่งอาหารตามธรรมชาติของสัตว์น้ำ	สนับสนุนภาครัฐให้เกิดแผนงานโครงการที่จะรักษาประมงพื้นบ้านไว้ให้ได้ ไม่ต่อต้านแต่ต้องการให้ความร่วมมือหากภาครัฐสนับสนุนอย่างจริงจังและใส่ใจปัญหาที่ประสบ	ชื่อ..... หน่วยงาน	ชื่อ..... หน่วยงาน ....
5	ผู้ใหญ่บ้าน ตัวแทนชาวบ้านมีบ้านเรือนตั้งอยู่บนเขตที่สูง เคยประสบภัยดินถล่มจากน้ำหลากหลายครั้ง	ต้องการได้รับความช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนต่อบ้านเรือน เรือกสวนไร่นาที่ใช้ทำมาหากิน ให้ปลอดภัยจากน้ำหลาก ดินชะล้างพังทลาย ขอความช่วยเหลือการแจ้งเตือนภัยล่วงหน้ายากฉุกเฉิน และการได้รับการสนับสนุนการย้ายไปสถานที่พักพิงที่ไม่ไกลจากหมู่บ้าน การซ่อมแซมหลังประสบภัย และเงินเยียวยาประสบภัย การหาอาชีพเสริมที่สร้างรายได้หลังการฟื้นฟูพื้นที่และบ้านเรือน	ไม่ค่อยพอใจกับการช่วยเหลือของภาครัฐ ที่ไม่ทันต่อเหตุการณ์ และบรรเทาความเดือดร้อนและการป้องกันไม่ให้เกิดซ้ำ แต่ยินดีให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่	ชื่อ..... หน่วยงาน	ชื่อ..... หน่วยงาน ....
6	กำนัน ในตำบลที่ชาวบ้านมีบ้านเรือนอยู่ริมน้ำหมัน ประสบภัยน้ำท่วมล้นตลิ่งท่วม	ต้องการให้ชาวนา ไม่ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำ อยู่ในพื้นที่เกษตรน้ำฝน ไม่มีระบบคลองส่งน้ำแจกจ่ายพื้นที่ทำการเกษตรโดยเฉพาะการทำนา	ไม่ต่อต้าน ยินดีรับฟังและให้ความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์และดำเนินงานตามข้อเสนอแนะและ	ชื่อ.....	ชื่อ.....

ที่	เป็นใคร	คาดหวังต้องการอะไร	มีทัศนคติอย่างไร	9 มิ.ย. 2565	10 มิ.ย. 2565
	นาข้าว และน้ำที่ต้องการสูบเข้านา ไม่เพียงพอ	ต้องพึ่งน้ำฝนเท่านั้น อยากให้ช่วยสนับสนุนการหาแหล่งน้ำบาดาลที่ประหยัดต้นทุนการทำการเกษตร และให้มีการสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดเล็กให้ทุกหมู่บ้าน และมีน้ำประปาจากการการประปาส่วนภูมิภาค เนื่องจากการประปาหมู่บ้านไม่เพียงพอกับการขยายชุมชน	แนวทางของหน่วยงานต่างๆ หากจะช่วยแก้ไขปัญหาได้อย่างจริงจัง	หน่วยงาน	หน่วยงาน ....
7	ผู้แทนองค์กรผู้ใช้น้ำ จากประปาหมู่บ้าน	หาแหล่งน้ำใช้ในการผลิตน้ำประปาสำหรับหมู่บ้านในพื้นที่ซึ่งการประปาส่วนภูมิภาคไม่สามารถเข้าไปจัดหาน้ำใช้ในหมู่บ้านได้ เนื่องจากอยู่นอกพื้นที่เป้าหมาย ต้องการใช้แหล่งน้ำบาดาลเพื่อนำมาผลิตน้ำใช้สะอาดและผลิตน้ำดื่มให้ชุมชนในราคาที่สามารถจ่ายได้	กังวลว่าเสียงและความเห็น จะไม่ได้รับการตอบสนอง เนื่องจากยังไม่มั่นใจในกลไกของหน่วยงานสนับสนุนต่างๆ ว่าจะช่วยให้ได้สิ่งที่คาดหวังหรือไม่	ชื่อ..... หน่วยงาน	ชื่อ..... หน่วยงาน ....
8	ผู้แทนคณะกรรมการลุ่มน้ำหมัน	มีแผนงานและโครงการด้านการจัดการทรัพยากรน้ำที่ตอบสนองความต้องการจริงของทุกภาคส่วนในลุ่มน้ำอย่างเท่าเทียมและยุติธรรม มีงบประมาณในการสนับสนุน	เห็นด้วยอย่างยิ่ง ในการทำให้แผนเกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ใช้น้ำทุกคนในลุ่มน้ำ ต้องให้ความร่วมมือในการประสานประโยชน์และแก้ไขปัญหาร่วมกัน	ชื่อ..... หน่วยงาน	ชื่อ..... หน่วยงาน ....
9	ครูประจำโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่ในอำเภอบนพื้นที่ต้นน้ำหมัน	ต้องการให้สังคมและความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่น มีรายได้สูงขึ้น จากการพัฒนาของประชาชนในท้องถิ่น ให้รัฐสนับสนุนให้เด็กเยาวชน มีความตระหนักถึง การศึกษาและพัฒนาท้องถิ่นของตน และสนใจจะถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจการจัดการทรัพยากรแหล่งน้ำ ให้กับชาวบ้าน โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่อาศัยในพื้นที่ และยังรักษาวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของท้องถิ่นไว้ได้	ให้ความร่วมมือ ต้องการแลกเปลี่ยนสองทาง ให้ได้รับทราบกันทั้งภาครัฐและประชาชน ต่อต้านการเข้ามาต่อต้านขัดขวางการพัฒนาของบุคคลภายนอกทั้งนายทุน และองค์กรอิสระนอกพื้นที่	ชื่อ..... หน่วยงาน	ชื่อ..... หน่วยงาน ....

ที่	เป็นใคร	คาดหวังต้องการอะไร	มีทัศนคติอย่างไร	9 มิ.ย. 2565	10 มิ.ย. 2565
10	ผู้แทนเครือข่ายประชาชนรักษ์ลุ่มน้ำ	ส่งเสริมการสร้างความเข้มแข็งของประชาชนในพื้นที่ ให้รักษาทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ แม่น้ำลำคลอง พื้นที่ชุ่มน้ำ และสัตว์น้ำตามธรรมชาติ ตลอดจนการดำรงชีวิตของประชาชนกับสายน้ำ หมัน และต้องการให้ความรู้ความเข้าใจและความตระหนักขยายไป ทำให้ประชาชนในลุ่มน้ำ มีส่วนในการพัฒนาและจัดการน้ำด้วย ร่วมกับภาครัฐและเอกชน	ให้ความร่วมมือ แต่ยังมีทัศนคติในความกังวลว่า หน่วยงานภาครัฐยังไม่ได้ให้ความสำคัญของเครือข่ายประชาชนในการดำเนินงานตามแผน	ชื่อ..... หน่วยงาน	ชื่อ..... หน่วยงาน ....
11	ประธานกลุ่มนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเลย	ต้องการให้แผนการจัดการทรัพยากรน้ำนำไปปฏิบัติได้จริง ในระดับองค์การบริหารส่วนตำบล อบต. สามารถจัดทำแผนฯ ระดับท้องถิ่น และได้รับการสนใจและสนับสนุนอย่างเป็นรูปธรรม ในการสร้างรายได้และก่อให้เกิดประโยชน์จริงกับชุมชนที่ดูแลและสนับสนุน และเห็นว่าการถ่ายโอนภารกิจการจัดการทรัพยากรน้ำต้องไปสู่ท้องถิ่น ได้ตามขีดความสามารถของ อบต.	กังวลภารกิจที่ต้องได้รับการถ่ายโอนจากหน่วยงานส่วนกลางและจังหวัด ไม่แน่ใจว่าจะดำเนินงานได้ในทางปฏิบัติให้ตอบสนองประชาชนในพื้นที่ ต้องการการสนับสนุนและการยอมรับ	ชื่อ..... หน่วยงาน	ชื่อ..... หน่วยงาน ....
12	นักอนุรักษ์ต่อต้านการบุกรุกทำลายป่าต้นน้ำ	ต่อต้านภาคเอกชนและนายทุนที่มีส่วนหรือใช้อำนาจในการนำพื้นที่ป่าต้นน้ำไปใช้ประโยชน์ที่ไม่เหมาะสม และไม่ได้ก่อประโยชน์โดยตรงกับประชาชนในพื้นที่ และก่อนให้เกิดการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าต้นน้ำ และทรัพยากรธรรมชาติที่เกี่ยวข้อง ที่จะสูญหายไป ตลอดจนให้ข้อสังเกตของการกำกับดูแลของภาครัฐที่ขาดประสิทธิภาพ ไม่โปร่งใส และไม่ตรงกับความต้องการของประชาขนในท้องถิ่น	ต่อต้านไม่เห็นด้วยกับภาคเอกชน นายทุนและบางส่วนของภาครัฐ ที่ไม่คำนึงถึงประโยชน์และผลกระทบของผู้ด้อยโอกาสและเปราะบางกว่า	ชื่อ..... หน่วยงาน	ชื่อ..... หน่วยงาน ....
13	นักธุรกิจประกอบกิจการโรงแรมและการท่องเที่ยว	ต้องการใช้และเพิ่มมูลค่าของความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่ลุ่มน้ำ ในการขยายเพื่อการ	มองโอกาส ยินดีให้ความร่วมมือ ยินดีสนับสนุนหากแผนตอบสนองภาคธุรกิจ	ชื่อ.....	ชื่อ.....

ที่	เป็นใคร	คาดหวังต้องการอะไร	มีทัศนคติอย่างไร	9 มิ.ย. 2565	10 มิ.ย. 2565
		ท่องเที่ยวและสันทนาการ สร้างรายได้ให้กับธุรกิจบริการต่างๆ ในพื้นที่ สร้างสิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อรองรับและส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง และทำให้ลุ่มน้ำนี้ เป็นที่รู้จักในสถานท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ดึงดูดนักธุรกิจบริการเข้ามาในพื้นที่เพื่อสร้างเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวและบริการ และใช้ฐานทรัพยากรธรรมชาติให้คุ้มค่า	และทำให้พื้นที่เจริญและมีรายได้มากขึ้น และประชาชนในพื้นที่มีงานทำมากขึ้น	หน่วยงาน	หน่วยงาน ....
14	ประธานอาสาสมัคร อสม. ชุมชน ดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของเครือข่ายประชาชน	ต้องการให้รัฐสนับสนุนกิจกรรมอาสาสมัครของ อสม.ให้มากขึ้น ทั้งด้านการให้มีบทบาทหน้าที่นำแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานภาครัฐ ไปสู่การช่วยเหลือประชาชนในท้องถิ่น ในทุกด้าน ตั้งแต่การดูแลสภาพแวดล้อมของแหล่งน้ำ การดูแลสภาพแวดล้อมที่ดีของชุมชน การจัดการสิ่งแวดล้อม ขยะ น้ำเสีย การดำเนินงานกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าไม้ แหล่งน้ำ และพื้นที่สีเขียว	ไม่เห็นด้วยกับกิจกรรมของภาคเอกชนและธุรกิจ ไม่ต้องการให้ประชาชนเป็นผู้ได้รับความเสี่ยงต่อการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดี และกังวลว่าจะไม่สามารถปรับตัวได้	ชื่อ..... หน่วยงาน	ชื่อ..... หน่วยงาน ....
15	ผู้แทนประชาชนประสบปัญหาการใช้น้ำหมัน ไม่เพียงพอในฤดูทำนา	ต้องการให้ภาครัฐเร่งแก้ไขปัญหาเร่งด่วน สำหรับเกษตรกรในพื้นที่ตอนกลางและล่างของลุ่มน้ำ ที่ไม่มีแหล่งเก็บกักน้ำในชุมชน ไม่สามารถทำนาปรังในฤดูแล้งได้ และในหน้าฝนก็ได้รับน้ำไม่เพียงพอจากแหล่งน้ำธรรมชาติ และต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหาแหล่งน้ำต่างๆ มากขึ้น เนื่องจากประสบภัยแล้ง และฝนไม่ตกตามฤดูกาลต่อเนื่อง และต้องการให้ส่งเสริมทางเลือกอาชีพที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มรายได้นอกฤดูทำการเกษตร	กังวลและผิดหวัง ต่อการแก้ไขปัญหาที่ซ้ำซาก นำไปสู่ความไม่แน่ใจว่าจะสามารถร่วมมือในการแก้ไขปัญหาได้หรือไม่ ต่อต้านผู้ใช้น้ำร่วมกันที่ไม่แบ่งประโยชน์ร่วมกัน	ชื่อ..... หน่วยงาน	ชื่อ..... หน่วยงาน ....

ที่	เป็นใคร	คาดหวังต้องการอะไร	มีทัศนคติอย่างไร	9 มิ.ย. 2565	10 มิ.ย. 2565
16	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่บ้านได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง ในพื้นที่น้ำหมันตอนล่าง	ต้องการให้หน่วยงานราชการที่กำกับดูแลการจัดหาน้ำ พิจารณาแก้ไขปัญหาภัยแล้งอย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากหมู่บ้านหลายแห่ง ไม่มีแหล่งน้ำของตนเอง ไม่สามารถจะทำการเกษตรให้ได้ผลผลิตดี ชาวบ้านต้องย้ายไปทำงานในเมืองและจังหวัดอื่น สังคมครอบครัวตามวิถีเกษตรเดิมหายไป ภัยแล้วรุนแรงจนไม่มีน้ำใช้เพื่อการบริโภค น้ำดื่มสะอาดต้องหาซื้อจากภายนอก ประปาในหมู่บ้านไม่สะอาดและไม่จ่ายน้ำได้สม่ำเสมอ	ยินดีมากและต้องการมีส่วนร่วมกับภาครัฐ และภาคส่วนอื่นๆ ในการแก้ไขปัญหาให้ได้จริง กังวลมากต่อสถานการณ์สังคมที่เปลี่ยนแปลงไปมากและอาจไม่เหมือนเดิมอีกต่อไป	ชื่อ..... หน่วยงาน	ชื่อ..... หน่วยงาน ....
17	ผู้แทนองค์กร NGO ที่ต่อต้านการสร้างเขื่อนและโรงงานอุตสาหกรรม	คาดหวังจะให้สิทธิการใช้น้ำเป็นไปอย่างเท่าเทียมและยุติธรรม ให้ความสำคัญของผู้ด้อยโอกาส ผู้ที่อ่อนไหวเปราะบาง ต่อการพัฒนาของภาคเอกชนและรัฐ ที่ไม่เหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดการกระจายประโยชน์ไปถึงสังคมท้องถิ่น ต้องการต่อต้านการดำเนินงานของนายทุน เอกชนทุกลักษณะในพื้นที่ เพื่อนำทางให้ประชาชนได้รับสิทธิ ความเท่าเทียมและความเป็นธรรม ไม่ถูกแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรน้ำไปสู่ภาคเอกชน นายทุน หรือภาครัฐเองเท่านั้น	ปฏิเสธแผนงานโครงการที่ภาครัฐและเอกชนเสนอในการก่อสร้างเขื่อนและโรงงานที่จะไม่กระจายประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่ ไม่เห็นด้วยกับแผนฯ ที่จะจัดทำ เพราะขาดการมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง และภาครัฐจัดทำเองเท่านั้น	ชื่อ..... หน่วยงาน	ชื่อ..... หน่วยงาน ....
18	ผู้แทนกลุ่มธุรกิจการค้าสินค้าเกษตรและการท่องเที่ยวชุมชน	ต้องการให้ส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน ให้นำสินค้าเกษตรมาสร้างรายได้เสริม ให้เกษตรกรมีแหล่งกระจายสินค้าเกษตรให้ประชาชนในเมืองและนักท่องเที่ยว ทำให้ธุรกิจเกิดการจ้างงานในพื้นที่มากขึ้น เกษตรกรมีโอกาสทั้งการผลิตและการขายสินค้าโดยชุมชนร่วมมือกัน ลดการกำหนดราคาของพ่อค้าคนกลาง และให้มีโอกาสได้พัฒนา	มองโอกาส ยินดีร่วมมือ และหวังให้ภาครัฐที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญ มีทัศนคติที่ดีต่อการสร้างโอกาสได้ พึ่งพาตัวเอง และไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคเพื่อให้ชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น	ชื่อ..... หน่วยงาน	ชื่อ..... หน่วยงาน ....

ที่	เป็นใคร	คาดหวังต้องการอะไร	มีทัศนคติอย่างไร	9 มิ.ย. 2565	10 มิ.ย. 2565
		ท้องถิ่นของตนเอง แผนงานต่างๆ ของภาครัฐต้องช่วยสนับสนุนเศรษฐกิจระดับชุมชนในลุ่มน้ำ			
19	นักพัฒนาชุมชน ด้านการดูแลสุขภาพและความเป็นอยู่ของประชาชนในลุ่มน้ำ	ต้องการให้ประชาชนในท้องถิ่น มีสุขภาพดี ปลอดโรคภัยที่อาจเกิดขึ้นจากน้ำ จากสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับน้ำ ได้รับการสนับสนุนให้สังคมน่าอยู่ มีรายได้เพียงพอ และครอบครัวแข็งแรง แก้ไขปัญหาความยากจน ความมั่นคงให้มีน้ำใช้และอาหารที่ยั่งยืน ชุมชนเติบโตอย่างมีความเหมาะสมกับศักยภาพและวิถีทางสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่น	กังวล แต่ยินดีให้การสนับสนุนช่วยเหลือประชาชน ร่วมกันแก้ไขปัญหาสังคม มองประชาชนเป็นศูนย์กลางการดำเนินงานของแผนพัฒนา มากกว่าภาคเอกชนและนักลงทุน แต่มิได้ต่อต้าน	ชื่อ..... หน่วยงาน	ชื่อ..... หน่วยงาน ....
20	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดเลย	คาดหวังว่าแผนงานการพัฒนาจะได้รับการยอมรับจากประชาชนทุกภาคส่วน มีแผนงานการบริหารจัดการทรัพยากรของจังหวัด ที่ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการฯ ที่เกี่ยวข้อง และทำให้แผนงานฯ ของจังหวัดตอบสนองวิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัด	ประสานทุกภาคส่วนในระดับจังหวัดอย่างดี เพื่อนำทางความสำเร็จของแผน มีความท้าทายที่ต้องเผชิญและรับมือในภารกิจระดับพื้นที่จังหวัด กังวลแนวทางนโยบายและแผนงานที่จะต้องรับไปตัดสินใจต่อไป	ชื่อ..... หน่วยงาน	ชื่อ..... หน่วยงาน ....
21	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดเพชรบูรณ์	คาดหวังว่าแผนงานการพัฒนาจะได้รับการยอมรับจากประชาชนทุกภาคส่วน มีแผนงานการบริหารจัดการทรัพยากรของจังหวัด ที่ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการฯ ที่เกี่ยวข้อง และทำให้แผนงานฯ ของจังหวัดตอบสนองวิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัด	ประสานทุกภาคส่วนในระดับจังหวัดอย่างดี เพื่อนำทางความสำเร็จของแผน มีความท้าทายที่ต้องเผชิญและรับมือในภารกิจระดับพื้นที่จังหวัด กังวลแนวทางนโยบายและแผนงานที่จะต้องรับไปตัดสินใจต่อไป	ชื่อ..... หน่วยงาน	ชื่อ..... หน่วยงาน ....
22	ผู้แทนสำนักงานชลประทานในพื้นที่	แผนที่จัดทำได้รวมแผนงานและโครงการจัดสรรน้ำใช้ในเขตชลประทานให้มากขึ้นในลุ่มน้ำ ในพื้นที่ซึ่งระบบชลประทานยังไปไม่ถึง หรือมี	ยินดีอย่างยิ่งในการให้ความร่วมมือ ตามภารกิจของการจัดสรรและจัดหาน้ำ แต่กังวลในการบริหารและการมีส่วนร่วม	ชื่อ.....	ชื่อ.....

ที่	เป็นใคร	คาดหวังต้องการอะไร	มีทัศนคติอย่างไร	9 มิ.ย. 2565	10 มิ.ย. 2565
		ข้อจำกัดศักยภาพพื้นที่ในการสร้างระบบชลประทาน ไม่สามารถสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ไม่สามารถสร้างระบบส่งกระจายน้ำได้ และการออกแบบทางวิศวกรรมมีข้อจำกัด และต้องการได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานในระดับท้องถิ่นในการจัดสรรและจัดหาน้ำเพิ่มเติม	ของประชาชนผู้ต้องการใช้น้ำ ซึ่งเกินศักยภาพของระบบชลประทาน	หน่วยงาน	หน่วยงาน ....
23	ผู้แทนสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภูมิภาค	สนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูและป้องกันผลกระทบจากกิจกรรมทุกด้านในพื้นที่ลุ่มน้ำ และส่งเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักของประชาชนในท้องถิ่น ผู้ใช้น้ำทุกภาคส่วน ให้เห็นความสำคัญของทรัพยากรน้ำและการรักษาสิ่งแวดล้อม	กังวลกับปัญหาที่ประชาชนในพื้นที่ประสบอยู่ในด้านการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติที่เกี่ยวหนุนความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยกรน้ำ และต้องประสานกำกับดูแลกิจกรรมต้นตอของปัญหา และแก้ไขความเดือนร้อนของประชาชนในด้านสิ่งแวดล้อม	ชื่อ..... หน่วยงาน	ชื่อ..... หน่วยงาน ....
24	ผู้แทนสภาเกษตรกรจังหวัดในลุ่มน้ำหมัน	ต้องการส่งเสริมและสนับสนุนบทบาท หน้าที่และสิทธิของเกษตรกรในการจัดการน้ำอุปโภคและบริโภค ในพื้นที่ การเข้าถึงแหล่งน้ำและประโยชน์ การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในลุ่มน้ำ เพื่อการพัฒนาภาคเกษตร ร่วมแก้ไขปัญหาอุปสรรคร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	ให้ความร่วมมืออย่างดี หากกิจกรรมทำให้บทบาทของเกษตรกรต่อการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในพื้นที่ดีขึ้น	ชื่อ..... หน่วยงาน	ชื่อ..... หน่วยงาน ....
25	นักวิชาการอิสระและนักวิจัยในสถาบันการศึกษาของพื้นที่	ต้องการให้ภาครัฐนำความรู้และผลงานการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาการจัดการทรัพยากรน้ำ ซึ่งสถาบันการศึกษาต่างๆ ได้วิจัยและนำไปต่อยอดในการดำเนินงานแผนงานและโครงการพัฒนาต่างๆ ของภาครัฐ และต้องการช่วยเหลือชุมชนในการถ่ายทอดองค์	เป็นกลาง ต้องการชี้ให้เห็นปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานของทุกภาคส่วน ทั้งรัฐและเอกชน และการดำเนินงานในระดับท้องถิ่น ยินดีสนับสนุนและให้ความร่วมมือเพื่อแนะนำและให้ข้อเสนอแนะไปพิจารณา	ชื่อ..... หน่วยงาน	ชื่อ..... หน่วยงาน ....

ที่	เป็นใคร	คาดหวังต้องการอะไร	มีทัศนคติอย่างไร	9 มิ.ย. 2565	10 มิ.ย. 2565
		ความรู้และข้อมูลต่างๆ ให้แก่ประชาชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาและจัดทำแผนของหน่วยงานภาครัฐด้วย			

รายงานการฝึกอบรมด้านกระบวนการมีส่วนร่วม
ในการจัดทำแผนพัฒนาด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)
ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
ระหว่างวันที่ ๙ – ๑๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕
ณ ห้องพัชราวดี ๑ – ๒ โรงแรมปรินซ์ พาเลซ กรุงเทพมหานคร

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. ที่ปรึกษาโครงการฯ

๑.	รศ. ดร.สุระ พัฒนเกียรติ	หัวหน้าโครงการ
๒.	รศ. ดร.วันเพ็ญ วิโรจนกูฏ	ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
๓.	ดร.วิเทศ ศรีเนตร	ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
๔.	ดร.ชญาทัต เนียมแสวง	ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
๕.	ดร.อรันย์ ศรีรัตนา ทาบูกานอน	ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
๖.	ดร.ภัทรา เสมอวงษ์	ผู้เชี่ยวชาญด้านมนุษย์และสังคม
๗.	นางสินี ช่วงฉ่ำ	ที่ปรึกษาด้านการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาเชิงพื้นที่
๘.	ผศ. ดร.กฤตณะ พฤกษากร	นักวิจัย
๙.	ดร.ธัญภัทร ศาสตระบุรุษ	นักวิจัย
๑๐.	นายศิรสิทธิ์ วงศ์วาสนา	บุคลากรสนับสนุน
๑๑.	นายกิจภาณุวัฒร์ ธนธาราคีรี	บุคลากรสนับสนุน
๑๒.	นางสาวกมลวรรณ ศรีราช	บุคลากรสนับสนุน
๑๓.	นางสาวศิรินภา มิ่งส่วน	บุคลากรสนับสนุน
๑๔.	นายจตุรนต์ คูพัฒนานนท์	บุคลากรสนับสนุน
๑๕.	นางสาวศิริลักษณ์ รัตน์บัวชุม	บุคลากรสนับสนุน
๑๖.	นางสาวธานี แสงอ่อน	บุคลากรสนับสนุน
๑๗.	นางสาวพิมนารา แซ่ชิ่น	บุคลากรสนับสนุน
๑๘.	นางสาวกนกพิชญ์ รสชุ่ม	บุคลากรสนับสนุน
๑๙.	นายภรัญยู รัตนบุรี	บุคลากรสนับสนุน
๒๐.	นางสาวณฐินี ศรีเนตร	บุคลากรสนับสนุน

๒๑.	นางสาวสุรภา แก้วมณี	บุคลากรสนับสนุน

๒. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๑.	นางสาวนุชจรี วงษ์สันต์	รองประธานกรรมการ
๒.	ผศ. ดร.เรวดี โรจนกนันท์	กรรมการ
๓.	นางสาววรรณภา คล้ายสวน	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๔.	นางสาวสุภัทรา เชิดชูไชย	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๕.	นายชาญชัย รุกขวัฒนกุล	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๖.	นายนฤเบศ สิงห์คะนัน	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๗.	นางสาวจารุภา พรหมมงคล	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๘.	นายนภดล เลิศวิลัย	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๙.	นางสาวณัฐริกา กงจันทร์	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๐.	นางสาววิสาขา โภชจะโป๊ะ	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๑.	นางสาวอารียา อุตขาว	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๒.	นายฤชากร ทองฉิม	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๓.	นายภีศเดช พุกจินดา	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่
๑๔.	นางสาววรัทยา เหย้าสุวรรณ	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่
๑๕.	นางสาวศิริเกศ พริ้งพร้อม	กองยุทธศาสตร์และประสานการพัฒนาภาค
๑๖.	นางสาวเมฐติญา วงษ์ภักดี	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๑๗.	นางสาวนภิศ อุดมวงศ์วัฒนา	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๓. หน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงานที่เกี่ยวข้อง

๑.	นางปรีญานุช ดาวเรือง	กรมการขนส่งทางบก
๒.	นาวสาวพรศิริ คณะใหญ่	กรมชลประทาน
๓.	นายเสรีสิทธิ์ ตาใจ	กรมชลประทาน
๔.	นายจุฑา สุพลธวณิชย์	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
๕.	นายนุชิต ศิริทองคำ	กรมทรัพยากรธรณี
๖.	นางสาวธนิตา วิชญานุโรจน์	กรมทางหลวง
๗.	นางสาวกนกอร เจริญศุข	กรมธุรกิจพลังงาน

๘.	นางจรีรัตน์ สาตราวาหะ	กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน
๙.	นางกมลา สุพรรณ	กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน
๑๐.	นางสาวเบญญาภา นนท์ตระกูล	กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่
๑๑.	นายจีระวัฒน์ ใจศีลธรรม	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๑๒.	นางสาวทิพย์ลดา ทองตะเภา	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๑๓.	นางสาวณิชรัตน์ ดาวเรือง	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๑๔.	นางสาวธิดารัตน์ สินธุรัตน์	กรมโยธาธิการและผังเมือง
๑๕.	นายกิตติพันธุ์ เทพารักษ์ษณากร	กรมโรงงานอุตสาหกรรม
๑๖.	นางสาวธันย์ชนก ไกรสวัสดิ์	สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร
๑๗.	นางสาวนันท์นลิน ขันหลวง	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๘.	นายสมิต จิระมงคล	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๙.	นางสาววจี ขวัญทองอินทร์	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๒๐.	นายสมชาย จูเปาะ	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๒๑.	นางสาวศิริลักษณ์ จันทร์โพธิ์	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๒๒.	นายวายุ จินดาพล	สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน
๒๓.	นายศรนรินทร์ จันทร์ผดุง	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
๒๔.	นายอิทธิกร บัวสมบุญ	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
๒๕.	นายธนวิชญ์ ศิริจารี	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
๒๖.	นางสาวกีรติการ นาคีสินธ์	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
๒๗.	นางสาววรวรรณ นาคบรรพต	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

นางสาวนุชจรี วงษ์สันต์: กล่าวเปิดการอบรมด้านกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ โดยได้กล่าวถึงความสำคัญของกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำ SEA ที่สอดแทรกอยู่ในทุกขั้นตอนของกระบวนการ SEA ซึ่งจะนำไปสู่การยอมรับของผู้มีส่วนได้เสีย อีกทั้งกล่าวชี้แจงถึงการจัดการอบรมด้าน SEA ที่ผ่านมาของ สศช. โดยในปีนี้จะเน้นฝึกอบรมด้านการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนด้วย SEA เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีภารกิจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนหรือแผนงานพัฒนาที่กำหนดให้มีการจัดทำ SEA ตามร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. ....

รศ. ดร.สุระ พัฒนเกียรติ: กล่าวชี้แจงวัตถุประสงค์ในการจัดฝึกอบรมด้านกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ และชี้แจงลักษณะกิจกรรมในการอบรม คือ ดำเนินการอบรม แลกเปลี่ยน เรียนรู้ทางวิชาการใน ๒ รูปแบบ คือ การบรรยายจากวิทยากรผู้เชี่ยวชาญและการฝึกปฏิบัติ (Workshop) โดยการจำลองขั้นตอนการจัดทำ SEA ผ่านกรณีศึกษาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมสามารถเข้าใจกระบวนการจัดทำ SEA ได้ง่ายและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง จากนั้นแนะนำผู้เชี่ยวชาญด้าน SEA จำนวน ๒ ท่าน ได้แก่ ดร.วิเทศ ศรีเนตร และ ดร.ชญาทัต เนียมแสวง ซึ่งจะเป็นวิทยากรหลักในการดำเนินกิจกรรมการอบรมในครั้งนี้

ดร.วิเทศ ศรีเนตร: บรรยาย เรื่อง การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และหลักการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ โดยกล่าวถึงนิยามของ SEA แตกต่างกันตามบริบทของแต่ละประเทศ และตามบริบทของประเทศไทย ความสำคัญของ SEA อธิบายความแตกต่าง ระหว่าง SEA และ EIA ในระดับของมุมมองและแนวคิด ประโยชน์ของ SEA ที่จะช่วยบูรณาการวางแผนพัฒนาอย่างครอบคลุมในมิติทั้ง ๓ ด้าน อธิบายหลักการ SEA ที่ดีว่าควรมีลักษณะอย่างไร ประเภทของ SEA มี ๓ ประเภท คือ รายสาขา เชิงพื้นที่ และเชิงประเด็น กระบวนการและขั้นตอน SEA กับการจัดทำแผนและความเชื่อมโยงสู่แผน โดยการฝึกปฏิบัติโดยใช้กรณีศึกษา การจัดทำแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ลุ่มน้ำหมัน วิทยากรให้ข้อมูลพื้นฐานของการจัดทำแผนฯ ได้แก่ ๑) รายงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน ๒) นโยบายแผนต่าง ๆ (กรอบกฎหมายและประกาศที่เกี่ยวข้อง แนวทางการบริหารจัดการน้ำของประเทศ) ๓) ข้อมูลโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในอนาคต ๔) การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) สำหรับการจัดทำแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำหมัน และ ๕) การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน และการจัดทำแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำหมันและอธิบายบทบาทของกลุ่มผู้ศึกษา SEA ว่ามีหลักสำคัญคือ ต้องรู้อะไรบ้าง วางแผนอย่างไร และต้องทำอะไรบ้าง ในขณะที่บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย คือ ต้องทราบว่าตัวเองเป็นใคร คาดหวังอะไร และมีทัศนคติอย่างไร โดยในการอบรมนี้ได้แบ่งผู้มีส่วนได้เสียออกเป็น ๒๕ บทบาท

ดร.ชญาทัต เนียมแสวง: บรรยาย เรื่อง เทคนิค วิธีการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย และการสร้างการมีส่วนร่วมอธิบายถึงการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Analysis) มีขั้นตอนสำคัญ คือ ๑) การระบุผู้มีส่วนได้เสีย โดยแบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง (Primary Stakeholder) ผู้มีส่วนได้เสียรอง (Secondary Stakeholder) และผู้มีส่วนได้เสียหลัก (Key Stakeholder) และ ๒) การวิเคราะห์บทบาทและความเกี่ยวข้องของผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งต้องพิจารณาในแง่มิติผลประโยชน์ (Interest) และมิติบทบาทที่มีอิทธิพลหรือส่งผลต่อความสำเร็จของการขับเคลื่อนแผน (Influence) รวมถึงการจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย เทคนิคการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน จะต้องใช้ทั้งศาสตร์ (Science) และศิลป์ (Art) สามารถ

แบ่งกลุ่มของเทคนิคการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมได้เป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเทคนิคการให้ข้อมูลแก่ประชาชน (Sharing Information) กลุ่มเทคนิคการรับฟังแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Collecting Input and Providing Feedback) และกลุ่มเทคนิคนำประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียเข้าร่วม (Bringing People Together) ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแสวงหาอนาคตร่วมกัน (Future Search Conference: FSC) การจัดกลุ่มสนทนา หรือสัมมนาวิเคราะห์ (Focus Group Discussion) วิธีการเดลฟาย หรือวิธีเดลฟี (Delphi Method) เป็นต้น ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของการทำงานมีส่วนร่วมกับชุมชน และจุดอ่อนของการมีส่วนร่วมกับชุมชน เครื่องมือการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้แก่ แผนที่ (ต้อง) เดินดิน (Geo-Social Mapping) ประวัติศาสตร์ชุมชน (Local History) โครงสร้างองค์กรชุมชน (Community Organization) และปฏิทินชุมชน (Community Calendar)

ดร.อภิญญา ดิสสะมาน: บรรยาย เรื่อง กระบวนการมีส่วนร่วมด้วยสันติวิธี การบรรยายประกอบด้วย นิยามของการมีส่วนร่วม กระบวนการประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ระดับขั้นของการมีส่วนร่วมของพลเมือง จำแนกตามวัตถุประสงค์ แนวคิดของนักวิชาการและนักคิดด้านการมีส่วนร่วมและสันติวิธี เงื่อนไขของกระบวนการมีส่วนร่วม วิธีการหาทางออกสำหรับความขัดแย้ง การมีส่วนร่วมในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๐ และการยกกรณีตัวอย่างของการประชาเสวนาหาทางออกโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม

วิทยากรเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมอบรมแสดงความคิดเห็นว่ากระบวนการมีส่วนร่วมโดยสันติวิธีในการตัดสินใจโครงการขนาดใหญ่ของรัฐมีมากน้อยเพียงใด โดยให้ผู้เข้าอบรมมายืนอยู่ตามสเกลความสำคัญตั้งแต่ระดับ ๑ (น้อยที่สุด) ไปจนถึงระดับ ๕ (มากที่สุด) สรุปข้อคิดเห็นจากตัวแทนแต่ละกลุ่มได้ดังนี้

๑) ระดับ ๕: กระบวนการมีส่วนร่วมมีความสำคัญมากที่สุด เพราะกฎหมายบังคับให้ต้องมีกระบวนการในส่วนของชุมชนที่ต้องเข้ามาเสนอข้อคิดเห็น

๒) ระดับ ๔: กระบวนการมีส่วนร่วมมีความสำคัญมาก แต่ประชาชนมีส่วนระดับน้อยกว่าระดับ ๕ โดยยกตัวอย่างโครงการท่าเรือมาบตาพุด หรือสนามบินสุวรรณภูมิ ที่เปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามาร่วมถกและอภิปรายกัน มีการรับฟังความเห็นประชาชน

๓) ระดับ ๓: กระบวนการมีส่วนร่วมมีความสำคัญปานกลาง โดยตัวแทนกลุ่มยกตัวอย่างจากประสบการณ์ตรงการตัดสินว่าโครงการจะเกิดขึ้นหรือไม่ล้วนเป็นไปตามการตัดสินใจของหน่วยงานหลักอยู่แล้ว แต่อย่างไรก็ตามจะต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น ผลักดันให้เกิดการไกล่เกลี่ย ประนีประนอมกันให้มากขึ้นตามความต้องการของประชาชน รูปแบบโครงการอาจไม่ใช่สิ่งที่ดีที่สุดหรือได้ผลดีต่อโครงการมากที่สุด แต่พยายามจะปรับเพื่อให้ได้ผลดีและลดผลกระทบต่อประชาชนมากที่สุด รวมถึงยังแสดงความคิดเห็นว่าเสียงของประชาชนก็มีผลต่อการดำเนินโครงการด้วยเช่นกัน

๔) ระดับ ๒: กระบวนการมีส่วนร่วมมีความสำคัญน้อย ตัวแทนเสนอความคิดเห็นว่า โครงการขนาดใหญ่ของรัฐส่วนมากมีธงอยู่แล้ว การถามประชาชนเป็นไปตามระเบียบ แต่จริง ๆ แล้วเป็นไปตามความคิดเห็นของผู้บริหาร รวมถึง เป็นความต้องการของภาคเศรษฐกิจ

๕) ระดับ ๑: กระบวนการมีส่วนร่วมมีความสำคัญน้อยที่สุด ให้ความเห็นว่าโครงการขนาดใหญ่เป็นโครงการที่หน่วยงานรัฐคิดมาแล้ว อาจคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมแต่ไม่ได้ถามความคิดเห็นของประชาชนว่าต้องการหรือไม่ และออกมาตรการเยียวยาตามมาในภายหลัง โดยให้ประชาชนไปเรียกร้องตามกฎหมายเอาเอง

ภาครัฐอาจสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อให้เป็นไปตามขั้นตอนกฎหมาย แต่ไม่ได้รับฟังความคิดเห็นของประชาชนจริง ๆ ยกตัวอย่างกรณีที่ชาวบ้านมาประท้วงกันอยู่บ่อย ๆ เพราะไม่ได้รับฟังความเห็นที่แท้จริง รวมทั้งยังเสนอว่าประเทศไทยพยายามมีเครื่องมือมากมายเพื่อมาแก้ไขปัญหา ตัวเครื่องมืออาจจะดี แต่ยังไม่ตอบโจทย์ประชาชน

วิทยากรบรรยายเครื่องมือในการวิเคราะห์ความขัดแย้งอย่างเป็นระบบ (Conflict Analysis Tools) ได้แก่ การทำแผนที่ความขัดแย้ง (Conflict Mapping) การค้นหาจุดยืน ความต้องการลึก ๆ ความจำเป็นพื้นฐาน และความกลัว เพื่อจะช่วยทำให้หาทางออกจากความขัดแย้งได้ และกระบวนการสานเสวนา ซึ่งเป็นกระบวนการรับฟังความคิดเห็นแบบมีส่วนร่วม จากนั้นวิทยากรเปิดโอกาสให้สอบให้ถามคำถามหรือประเด็นข้อสงสัย สามารถสรุปประเด็นข้อคิดเห็นที่สำคัญรายละเอียดดังนี้

๑) ในการระดมความคิดเห็นหรือการมีส่วนร่วมของประชาชน หากมีผู้ที่ไม่เห็นด้วยในการพัฒนาโครงการ ให้เก็บประเด็นทั้งหมดเอาไว้ ไม่ละทิ้งหรือลดทอนความคิดเห็นของใครแม้จะเป็นความคิดเห็นที่แตกต่าง และในครั้งต่อมาของการลงพื้นที่ต้องกลับมาดูว่าคนกลุ่มนั้นมีความคิดเห็นอย่างไรต่อโครงการ ถ้ายังไม่เห็นด้วยต้องถามต่อว่าอะไรคือความกังวลใจ ทุกคนมีความคิดเห็นที่แตกต่าง แต่ต้องทำให้ทุกคนรู้สึกว่าความต้องการของตนได้รับการตอบสนอง จะต้องรวบรวมประเด็นและตกผลึกปัญหาที่แท้จริงให้ได้

๒) ความหมายของธรรมาภิบาลแตกต่างกันไปตามแต่ว่าใครเป็นคนให้นิยาม แต่โดยหลักแล้วหมายถึงการบริหารบ้านเมืองที่มี โดยยึดหลักต่าง ๆ มาประยุกต์ในทุกมิติ เพื่อทำให้เกิดการบริหารบ้านเมืองที่ดีและเต็มประสิทธิภาพ

๑. กระบวนการการฝึกอบรมด้านกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)

รูปแบบการเรียนรู้ผ่านการฝึกปฏิบัติ (Workshop) จำลองผ่านขั้นตอนของ SEA ซึ่งการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติดังกล่าวจะมีการแบ่งผู้เข้าอบรมออกเป็น ๒ กลุ่มย่อย โดยมีผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์เป็นวิทยากรประจำกลุ่ม กลุ่มที่ ๑ รับบทบาทเป็นผู้ศึกษา SEA มีวิทยากรประจำกลุ่ม คือ ดร.ชญาทัต เนียมแสวง และกลุ่มที่ ๒ รับบทบาทเป็นกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย มีวิทยากรประจำกลุ่ม คือ ดร.วิเทศ ศรีเนตร โดยการเรียนรู้ผ่านการฝึกปฏิบัติจะใช้กรณีศึกษาของการจัดทำแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำหมัน

๑.๑ กลุ่มที่ ๑ (ผู้ศึกษา SEA)

๑) กระบวนการมีส่วนร่วม โดยจำลองผ่านขั้นตอนการกำหนดขอบเขต ผู้ศึกษา SEA จะต้องวางแผนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของลุ่มน้ำหมัน

(๑) การระบุผู้เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดทำแผน คณะกรรมการกำกับจะต้องประกอบไปด้วยใครบ้าง ทั้งจากหน่วยงานภายใน และภายนอกของเจ้าของแผน เนื่องจากในการพิจารณาแผนอาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับหน่วยงานอื่น ๆ โดยเฉพาะแผนที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ที่ดินจะเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานและบุคคลใดในพื้นที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผน ทั้งหน่วยงานระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบล โดยเริ่มพิจารณาจากระดับที่ใหญ่กว่า (ระดับจังหวัด) ลงมาหาระดับที่เล็กกว่า (ระดับตำบล) จากนั้นจึงกลับไปดูว่ามีหน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้องที่ใหญ่กว่าระดับจังหวัดหรือไม่ โดยต้องระบุผู้เกี่ยวข้องให้ครบทุกคน โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง แต่งตั้งผู้จัดการโครงการ และทีมที่ปรึกษาต้องประกอบไปด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านใดบ้าง เช่น ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านวิศวกรรมโยธา ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้าน SEA ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านการท่องเที่ยว เป็นต้น โดยจัดผู้เชี่ยวชาญที่รับผิดชอบเรื่องใกล้เคียงกันให้อยู่ในทีมเดียวกัน

(๒) การวิเคราะห์บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย ผู้มีส่วนได้เสียใดบ้างที่เกี่ยวข้องแผนบริหารจัดการทรัพยากรลุ่มน้ำหมัน และผู้มีส่วนได้เสียนั้นอยู่ในพื้นที่บริเวณใดของพื้นที่ศึกษา วิเคราะห์บทบาทของผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องอย่างไรกับแผนการบริหารจัดการฯ เช่น NGOs จะช่วยชุมชนขับเคลื่อนชุมชนในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ รวมถึงการส่งเสริมอาชีพ วิเคราะห์ว่าผู้มีส่วนได้เสียจะได้รับประโยชน์หรือผลกระทบอะไรจากแผนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และผู้ใดเสียกลุ่มใดที่จะเป็นผู้ให้ข้อมูลที่สนับสนุนการจัดทำแผนการขับเคลื่อนในอนาคต

๒) การเรียนรู้การดำเนินงานสื่อสารและการสร้างการมีส่วนร่วม โดยจำลองผ่านขั้นตอนการกำหนดขอบเขต

(๑) การเรียนรู้การดำเนินงานสื่อสารและการสร้างการมีส่วนร่วม โดยให้ผู้ศึกษาลงพื้นที่กับผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อตรวจสอบว่าผู้มีส่วนได้เสียที่ได้ทำการวิเคราะห์ได้ครบถ้วนไหม มีบทบาทเช่นไร มองตัวเองเป็นแบบเดียวกับที่ผู้ศึกษาวิเคราะห์หรือไม่ และสอบถามความคาดหวัง ความต้องการจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียว่าแผนนี้ควรต้องดำเนินการเรื่องอะไร แก้ปัญหาอะไรในพื้นที่ โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์รายบุคคลเชิงลึก (In-Depth Interview) ต้องเข้าไปสัมภาษณ์ด้วยลักษณะที่เป็นมิตร ไม่คุกคามการจะทำกระบวนการมีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้น ต้องทำหนังสือเชิญผู้มีส่วนได้เสียให้มาประชุม ถ้าจะจัดเวทีอย่างเป็นทางการจะต้องเริ่มจากการลงไปทำความรู้จักกับชุมชนก่อน ไปพูดคุยเพื่อหาประเด็น ทำความคุ้นเคย รู้จักสถานการณ์ รู้จักพื้นที่ให้ดีก่อนที่จะวางแผนขั้นตอนต่อไป และทบทวนวิเคราะห์มีส่วนได้เสีย เมื่อลงพื้นที่จะเก็บประเด็นต่าง ๆ ที่สัมภาษณ์จากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียแล้ว ให้วิเคราะห์กรองประเด็นที่เป็นต้นตอของปัญหาและปัญหาหลักที่แท้จริง รวมถึงวิเคราะห์ว่าผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ มีผลต่อแผนหรือเป้าหมายการพัฒนามากน้อยเพียงใด เทคนิคการลงชุมชนที่ดี ได้แก่ ๑) ผู้ศึกษาต้องไม่ขัดแย้งกันเอง ต้องมีการหารือกันก่อนว่าประเด็นใดสามารถพูดได้หรือไม่ได้ ๒) ต้องทำความรู้จัก ทำความเข้าใจชุมชนให้ดีก่อนลงพื้นที่ ๓) นัดคุยนอกรอบกับหน่วยงานในพื้นที่สอบถามคนที่ขัดแย้ง/ เห็นชอบกับโครงการฯ หรือมักมีประเด็นต่างๆหรือต่อต้านการพัฒนา พิจารณาเพิ่มผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องต่อพื้นที่ เนื่องจากแต่ละชุมชนหรือพื้นที่มีความแตกต่างกัน มีความเฉพาะของตัวเอง หากลงชุมชนแล้วไม่พบผู้มีส่วนได้เสียที่เคยวิเคราะห์ไว้ให้นำออก และเพิ่มผู้มีส่วนได้เสียที่พบในพื้นที่ที่ไม่ได้ระบุไว้ และต้องแน่ใจว่าได้ระบุผู้มีส่วนได้เสียครบถ้วนจริง ๆ การรวบรวมประเด็นปัญหา ความต้องการ และความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสีย

(๒) การวิเคราะห์ความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย วิเคราะห์ความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียว่ามีอิทธิพลหรือความสำคัญต่อความสำเร็จของแผนมากแค่ไหน โดยพิจารณาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ในมิติผลประโยชน์และมิติอิทธิพลในรูปแบบของแผนผังของผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Map) กำหนดให้แกนแนวตั้งคือระดับผลประโยชน์ และแกนนอนคือระดับอิทธิพลต่อความสำเร็จของการขับเคลื่อนแผน เมื่อทำการระบุผู้มีส่วนได้เสียในแต่ละกลุ่มแล้ว ให้จัดลำดับความสำคัญของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย โดยต้องระบุให้ได้ว่าผู้มีส่วนได้เสียแต่ละคนอยู่ในกลุ่มย่อยใด มีความสำคัญอย่างไร แบ่งออกเป็น ๔ กลุ่มตามความสำคัญของ

ผู้มีส่วนได้เสีย ได้แก่ ๑) ให้จัดการดูแลตลอดเวลาให้มากที่สุด ๒) ให้สนองและใส่ใจความต้องการ ๓) อย่างน้อยให้ติดต่ออย่างสม่ำเสมอ และ ๔) ให้แจ้งข้อมูลข่าวสารให้ครบถ้วน

(๓) การวิเคราะห์ประเด็นปัญหา และความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสีย ระบุประเด็นปัญหาและความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียในแต่ละพื้นที่ของแผน โดยต้องทำการรวบรวมข้อมูลเสริม เพื่อให้ให้การเข้าถึงประเด็นต่าง ๆ มีน้ำหนัก ควรมีการนำเสนอศักยภาพ อัตลักษณ์ หรือจุดเด่นของพื้นที่ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการต่อยอดพัฒนาการจัดทำแผนในการบริหารจัดการพื้นที่ นำเสนอประเด็นยุทธศาสตร์ ซึ่งมองไปถึงรากของปัญหาที่แท้จริง โดยแบ่งประเด็นยุทธศาสตร์ออกเป็น ๔ ด้าน ได้แก่ การจัดการน้ำเชิงปริมาณ การจัดการน้ำเชิงคุณภาพ การจัดการระบบนิเวศ และการบริหารจัดการ การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแสวงหาอนาคตร่วมกัน (Future Search Conference: FSC) ที่เป็นการวางเทคนิคหรือกลยุทธ์ในการรับฟังความคิดเห็น เป็นเครื่องมือในการทำงานเชิงคุณภาพ ที่เน้นความหลากหลายเพื่อค้นหาอนาคต โดยการมองย้อนไปในอดีต สำรวจแนวโน้มปัจจุบัน และอิทธิพลภายนอก พร้อม ๆ กับการสำรวจภาพอนาคตด้วยทัศนะที่เปิดกว้าง เพื่อเชื่อมให้เห็นพลัง และความสัมพันธ์ของการเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่งที่เกี่ยวโยงกัน โดยผลที่ได้จากการประชุมจะมุ่งไปที่การวางแผนยุทธศาสตร์สำหรับอนาคต

(๔) กระบวนการมีส่วนร่วม โดยจำลองผ่านการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน กลุ่มผู้ศึกษาจัดทำผลกระทบในแต่ละด้าน ทั้งในมิติของผลประโยชน์และผลกระทบ โดยแบ่งออกเป็น ๓ มิติ ได้แก่ มิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม จากนั้นผู้ศึกษาขอให้กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียเสนอแนวคิดประเด็นผลประโยชน์และผลกระทบในแต่ละมิติ โดยแบ่งกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียตามมิติที่เกี่ยวข้อง เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบในเชิงลบมากที่สุด และเกิดผลประโยชน์มากที่สุด จากนั้นช่วยกันระดมความคิดเพื่อเสนอมาตรการด้านต่าง ๆ ว่าควรมีการส่งเสริม ลดผลกระทบ หรือหลีกเลี่ยงประเด็นใด เมื่อร่วมกันกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนใน ๓ มิติแล้วจะทำให้บอกว่าทางเลือกที่ผู้มีส่วนได้เสียเลือกจะเป็นไปได้ในทางปฏิบัติหรือไม่ โดยกลุ่มผู้ศึกษาและกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียจะเป็นผู้กำหนดมาตรการร่วมกับให้ครอบคลุมมิติทั้ง ๓ ด้าน

๑.๒ กลุ่มที่ ๒ (ผู้มีส่วนได้เสีย)

๑) กระบวนการมีส่วนร่วม โดยจำลองผ่านขั้นตอนการกำหนดขอบเขต

เข้าใจทฤษฎีและหลักการในการเชื่อมโยง และผสานระหว่างการกระบวนการจัดทำแผนกับกระบวนการ SEA รวมถึงขั้นตอนและวิธีการในการบูรณาการผลของกระบวนการ SEA เข้ากับการจัดทำแผน นำไปสู่การออกแบบและประเมินทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดเพื่อการพัฒนา โดยฝึกปฏิบัติผ่านการเรียนรู้วิธีการและเทคนิคในการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Analysis) เพื่อเรียนรู้ทัศนคติ ความแตกต่าง และความหลากหลายของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย โดยแบ่งกระบวนการเรียนรู้ออกเป็นขั้นตอน ได้แก่

(๑) การระบุผู้มีส่วนได้เสีย เป็นการพิจารณาว่าใครเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้เสียกับแผนการพัฒนาที่จะเกิดขึ้น โดยจะต้องระบุให้ได้ว่าผู้มีส่วนได้เสียมีบทบาทได้เสียผลประโยชน์อย่างไรและอยู่ในส่วนใดของการพื้นที่ ซึ่งในกรณีศึกษาของลุ่มน้ำหมัน ได้แบ่งผู้มีส่วนได้เสียออกเป็น ๒๕ บทบาท โดยเน้นว่าในการระบุผู้มีส่วนได้เสียควรเลือกบุคคลที่เป็นผู้แทนของคนเหล่านั้น

(๒) การจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- **การวิเคราะห์บทบาทและความเกี่ยวข้องของผู้มีส่วนได้เสีย**

เป็นการดำเนินการเพื่อให้ทราบว่าผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มใดที่มีความสัมพันธ์กับผลจากการเปลี่ยนแปลง ทั้งจากการได้ประโยชน์และเสียประโยชน์ และมีบทบาทต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของแผนอย่างไร โดยทำการวิเคราะห์ว่าผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มมีความเกี่ยวข้องกันอย่างไรใน ๒ มิติ ได้แก่ มิติผลประโยชน์ (Benefit or Interest) และมิติบทบาทที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของแผน (Influence)

- **การจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย**

หลังจากทำการวิเคราะห์บทบาทและความเกี่ยวข้องของผู้มีส่วนได้เสียทั้งในมิติผลประโยชน์และอิทธิพลต่อความสำเร็จของการขับเคลื่อนแผนแล้ว ทำการวิเคราะห์ความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียโดยพิจารณาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ในมิติผลประโยชน์และมิติอิทธิพลในรูปแบบของแผนผังของผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Map) กำหนดให้แกนแนวตั้งคือระดับผลประโยชน์ และแกนนอนคือระดับอิทธิพลต่อความสำเร็จของการขับเคลื่อนแผน โดยทำการพิจารณาระบุตำแหน่งในตารางว่าในแต่ละกลุ่มจะได้รับผลประโยชน์หรือเสียผลประโยชน์อย่างไร รวมถึงมีอิทธิพลมากน้อยเพียงใดต่อความสำเร็จของการขับเคลื่อนแผน เมื่อสามารถระบุระดับความสำคัญได้แล้ว จะทำให้ทราบผลการจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียที่จะถูกนำไปพิจารณาประกอบการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วมของแต่ละขั้นตอนในกระบวนการ SEA

- **การจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม** ในการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม จำเป็นต้องทราบระดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบว่าผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มใดที่ควรเข้าร่วมในแต่ละระดับของการมีส่วนร่วม รวมถึงควรเลือกรูปแบบการสื่อสารหรือเทคนิคใดในกระบวนการมีส่วนร่วม ระบุระดับความสำคัญได้ใน Pyramid of Stakeholder จากนั้นพิจารณาแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม ซึ่งแบ่งออกเป็น ๔ กลุ่มตามความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย ได้แก่ ๑) ให้จัดการดูแลตลอดเวลาให้มากที่สุด ๒) ให้สนองและใส่ใจความต้องการ ๓) อย่างน้อยให้ติดต่ออย่างสม่ำเสมอ และ ๔) ให้แจ้งข้อมูลข่าวสารให้ครบถ้วน

๒) การเรียนรู้การดำเนินงานสื่อสารและการสร้างการมีส่วนร่วม โดยจำลองผ่านขั้นตอนการกำหนดขอบเขต

เทคนิคและวิธีการมีส่วนร่วม ในการอบรมฯ ครั้งนี้ ได้เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมในกลุ่มที่ ๑ ซึ่งรับบทบาทเป็นผู้ศึกษา ได้ประชุมกลุ่มย่อยเพื่อระดมความเห็นกับผู้เข้าร่วมในกลุ่มที่ ๒ (ผู้มีส่วนได้เสีย) เป็นการแลกเปลี่ยนความเห็นและโต้ตอบ หาสาเหตุของปัญหา จากนั้นมีการเปิดโอกาสให้กลุ่มผู้ศึกษา (กลุ่มที่ ๑) เข้ามาทำการสัมภาษณ์รายบุคคลเชิงลึก (In-Depth Interview) โดยการพูดคุยสอบถามความคิดเห็น ความคาดหวัง และการให้ข้อมูลพื้นฐานรวมทั้งปัญหาเชิงพื้นที่ให้แก่ผู้ศึกษา ซึ่งกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย

จะให้ข้อมูลตามบริบทของตัวเอง โดยเน้นย้ำว่าปฏิสัมพันธ์แรกของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียกับผู้ศึกษา คือ จะต้องระบุประเด็นปัญหาอย่างชัดเจนตั้งแต่เริ่มต้น รวมถึงเสริมสร้างความเข้มแข็งในกลุ่มของผู้มีส่วนได้เสีย ถึงแม้ผู้มีส่วนได้เสียแต่ละคนจะมีความต้องการของตนเอง แต่จะต้องทำการไกล่เกลี่ยความต้องการระหว่างกัน (Trade Off) หาวิธีที่ทำให้เกิดประโยชน์ร่วมกันให้ได้มากที่สุด โดยต้องดูลำดับความสำคัญ ได้แก่ ความเร่งด่วนและความจำเป็นในการสนองผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งเน้นไปที่ความต้องการขั้นพื้นฐาน (Basic Need) เป็นหลัก และให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้เสียที่อ่อนไหว เปราะบางก่อน โดยกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียควรให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อผู้ศึกษา ได้แก่ ข้อมูลจากประสบการณ์และความรู้ (Know) จากความรู้สึก (Feel) และจากความคาดหวังหรือความฝัน (Dream) เพื่อที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาแผนการขับเคลื่อนต่อไป

๓) กระบวนการมีส่วนร่วม โดยจำลองผ่านขั้นตอนการพัฒนาและประเมินทางเลือก

ผู้เข้าอบรมฯ ในกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียเรียนรู้การให้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ คือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางพัฒนาหรือเสนอความต้องการ ความคาดหวังต่อการพัฒนาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาทางเลือกที่เหมาะสม โดยฝึกทำความเข้าใจมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียในบริบทต่าง ๆ ว่ามีความต้องการเช่นไร เมื่อแต่ละคนเสนอทางเลือกแล้วให้มองหาทางเลือกที่ใกล้เคียงกันเพื่อนำมารวมเป็นทางเลือกลักษณะต่าง ๆ เพื่อประเมินและศึกษาต่อไป จากนั้นทำการศึกษาผลกระทบของทางเลือก ซึ่งต้องพิจารณาทั้งข้อดีและข้อเสีย โดยกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียจะต้องเป็นผู้เลือกทางเลือกเอง หากมีทางเลือกที่ขัดแย้งกัน จะต้องทำการไกล่เกลี่ยระหว่างประเด็นที่ขัดแย้งกัน (Trade Off) โดยต้องมองหาผลประโยชน์ร่วมของความต้องการ

๔) กระบวนการมีส่วนร่วม โดยจำลองผ่านการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน

ผู้เข้าอบรมฯ เรียนรู้การสื่อสารที่สร้างความเข้าใจต่อกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย โดยกลุ่มผู้ศึกษาได้ขอให้กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียเสนอแนวคิดประเด็นผลกระทบด้านต่าง ๆ ใน ๓ มิติ ได้แก่ มิติสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยแบ่งกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียตามมิติที่เกี่ยวข้อง เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบในเชิงลบมากที่สุด และเกิดผลประโยชน์มากที่สุด จากนั้นช่วยกันระดมความคิดเพื่อเสนอมาตรการด้านต่าง ๆ ว่าควรมีการส่งเสริม ลดผลกระทบ หรือหลีกเลี่ยงประเด็นใด เมื่อร่วมกันกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนใน ๓ มิติแล้ว จะทำให้บอกว่าทางเลือกที่ผู้มีส่วนได้เสียเลือกจะเป็นไปได้ในทางปฏิบัติหรือไม่ โดยกลุ่มผู้ศึกษาและกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียจะเป็นผู้กำหนดมาตรการร่วมกับให้ครอบคลุมมิติทั้ง ๓ ด้าน

ระหว่างการเข้ากิจกรรมแบ่งกลุ่มย่อย วิทยากรทั้ง ๒ กลุ่ม ให้ผู้เข้าร่วมอบรมทั้ง ๒ กลุ่มเสวนากันเพื่อรับฟังรูปแบบทางเลือกที่ผู้ศึกษาเป็นผู้เสนอ โดยกลุ่มผู้ศึกษาได้ระดมความคิด แบ่งประเด็นยุทธศาสตร์ออกเป็น ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) การจัดการน้ำเชิงปริมาณ ๒) การจัดการน้ำเชิงคุณภาพ ๓) การจัดการระบบนิเวศ และ ๔) การบริหารจัดการ และได้เสนอทางเลือกของแผนการบริหารจัดการ ๓ ทางเลือกการพัฒนา

<u>ทางเลือกการพัฒนาที่ ๑</u> การบริหารจัดการน้ำอย่างเหมาะสมบนพื้นฐานศักยภาพและสิ่งแวดล้อมชุมชน ซึ่งเน้นไปที่ชุมชน ศักยภาพพื้นฐานของชุมชน ดูแลพื้นที่ป่า

<u>ทางเลือกการพัฒนาที่ ๒</u> การจัดการน้ำอย่างเป็นระบบและยั่งยืน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตชุมชนลุ่มน้ำหมัน ที่เน้นความมั่งคั่ง สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตที่ดี

<u>ทางเลือกการพัฒนาที่ ๓</u> การพัฒนาลุ่มน้ำตามแนวการอนุรักษ์ทรัพยากรอย่างยั่งยืน เน้นที่การอนุรักษ์ทรัพยากร

หลังจากนำเสนอทางเลือกแล้ว กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียร่วมกันประเมิน และตัดสินใจเลือกทางเลือก เพื่อให้ผู้ศึกษาได้กลับไปพัฒนาทางเลือกต่อ โดยเลือกทางเลือกที่ ๒ การจัดการน้ำอย่างเป็นระบบและยั่งยืน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตชุมชนลุ่มน้ำหมัน

หลังจากผู้เข้าอบรมได้เรียนรู้การฝึกปฏิบัติผ่านการรับบทเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแล้ว ได้มีการสรุปบทเรียนที่ได้ในวันแรก จากนั้นในวันที่ ๒ ได้มีการแลกเปลี่ยนบทบาทระหว่างทั้ง ๒ กลุ่ม โดยผู้ศึกษาสลับมาเป็นผู้มีส่วนได้เสีย และเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติในขั้นตอนการพัฒนาและประเมินทางเลือก และการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน

๒. ข้อสงสัยและเสนอข้อคิดเห็นต่อกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อการจัดทำแผน SEA

๑) ในการระบุผู้มีส่วนได้เสีย ต้องหาผู้มีส่วนได้เสียหลัก (Key Stakeholder) ที่มีอิทธิพลและความสำคัญต่อการขับเคลื่อนแผน

๒) จากการทำกิจกรรมกลุ่มย่อย พบว่า การที่ระบุผู้มีส่วนได้เสียไม่ครบ หรือละทิ้งผู้มีส่วนได้เสียที่คิดว่าไม่สำคัญมาก ไม่ว่าจะด้วยความตั้งใจหรือไม่ อาจส่งผลให้เกิดผลกระทบต่อข้อมูลของผลการศึกษาได้

๓) การเปิดใจรับฟังข้อมูลซึ่งกันและกันมีความสำคัญมาก ควรฟังและวิเคราะห์ให้มากขึ้น เปิดใจรับฟังมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริง และเห็นถึงต้นตอของปัญหา

๔) ในการเสวนาบนเวทีจริง ผู้ศึกษา SEA ต้องมีกระบวนการในการดึงข้อมูลจากผู้มีส่วนได้เสียให้มากกว่านี้

๕) NGOs เป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลมากต่อการแสดงความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย แม้ไม่ได้รับผลประโยชน์โดยตรง แต่เป็นกลุ่มที่ขาดไม่ได้ ดังนั้น จะต้องมีการตรวจสอบข้อเท็จจริงจากประเด็นที่กลุ่ม NGOs พูดหรือหยิบยกขึ้นมาเป็นประเด็นทุกครั้ง

๖) สิ่งที่ได้จากการรับบทบาทเป็นผู้ศึกษา SEA คือ วิธีการคัดเลือกและกรองผู้มีส่วนได้เสีย และในกระบวนการทำ SEA ไม่ว่าจะจ้างที่ปรึกษาหรือทำเอง จะต้องรับประเด็นจากชุมชนมาให้ได้มากที่สุด และก่อนเข้าไปรับฟังความคิดเห็นจะต้องมีการเข้าไปคุยกับคนในพื้นที่ก่อน เพื่อลดทอนความขัดแย้งหรือแรงปะทะ

๗) ผู้ศึกษาต้องเข้าใจข้อมูลในพื้นที่ก่อน รวมถึงขั้นตอนของการทำ SEA เพื่อที่จะได้ให้ข้อมูลแก่ผู้มีส่วนได้เสียได้อย่างถูกต้อง และสามารถตอบประเด็นข้อสงสัยได้ เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียเกิดความสบายใจ

๘) ระยะเวลาในการเข้าไปศึกษาในพื้นที่ที่น้อย จะทำให้ได้รับแต่ข้อมูล แต่ไม่ได้รับความยั่งยืนในพื้นที่ เป็นกระบวนการที่ทำอย่างฉาบฉวย ดังนั้นในการลงพื้นที่ต้องให้เวลา

๙) SEA เป็นกระบวนการที่มีความไม่แน่นอนของข้อมูล เพราะเป็นการคาดการณ์อนาคต มีความเสี่ยงของความไม่แน่นอน และ SEA เป็นกระบวนการที่ต้องใช้ทั้งศาสตร์ (Head) และศิลป์ (Heart) ให้ผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมในกระบวนการให้ได้มากที่สุด เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียเห็นด้วย และคล้อยตามประเด็นที่ผู้ศึกษานำเสนอ สามารถกลับไปดูแลและเกิดการยอมรับในพื้นที่จนเกิดความยั่งยืนได้

๑๐) กระบวนการจัดทำแผนให้ประสบความสำเร็จ ต้องเกิดจากความเข้มแข็งของทั้งกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียและผู้ศึกษา

๑๑) ข้อมูลเป็นเรื่องสำคัญมากในการเข้าใจชุมชนและผู้มีส่วนได้เสีย จะต้องมีข้อมูลที่ชัดเจน และให้เวลาผู้มีส่วนได้เสียได้ศึกษาข้อมูลนั้นก่อน เพื่อให้เกิดความเข้าใจบนพื้นฐานเดียวกัน

๑๒) ในเวทีจริงไม่ควรพูดว่าผู้ศึกษาให้ความสำคัญผู้มีส่วนได้เสียแต่ละคนในระดับไหน ต้องทำให้ทุกคนรู้สึกว่าตัวเองได้รับความสำคัญ

๑๓) ข้อมูลบางอย่างที่ศึกษาก่อนลงชุมชนอาจมีความละเอียดอ่อน ผู้ที่ทำกระบวนการจำเป็นต้องเข้าใจสถานการณ์และรู้ว่าประเด็นอ่อนไหวในพื้นที่คืออะไร เช่น เรื่องของสิทธิต่าง ๆ หรือคำพูดที่ไม่ระวัง ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดปัญหาใหญ่ ไปจนถึงโครงการที่ล่มได้

๑๔) หน่วยงานเจ้าของแผนต้องแจ้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งหมดให้ที่ปรึกษาทราบก่อนลงพื้นที่ เพื่อระมัดระวัง หลีกเลี่ยงประเด็นอ่อนไหวต่าง ๆ

๑๕) จะต้องมีการพัฒนาแผนควบคู่ไปกับกระบวนการ SEA โดยต้องรู้ว่าจะทำ SEA มาเพื่อผนวกเข้ากับแผนอะไร จึงจะสามารถกำหนดมาตรการที่จะใช้กับแผนนั้นได้ ทั้งนี้ SEA เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการพัฒนาแผน

๑๖) หน่วยงานที่ต้องการทำ SEA อาจว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษา และไม่จำเป็นต้องทำ SEA ในทุกขั้นตอน สามารถนำกระบวนการไปปรับใช้ตามความเหมาะสม

๑๗) การใช้ SEA จะช่วยคัดกรอง รวมถึงเป็นต้นทางสำคัญเพื่อให้แผนการพัฒนามีความน่าเชื่อถือและเกิดการยอมรับจากประชาชนหรือผู้มีส่วนได้เสีย

๑๘) ในการจัดทำ SEA ในพื้นที่ที่มีการทับซ้อนกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ จะต้องนำแผนมาบูรณาการโดยทำการทบทวนว่าแผนจากหน่วยงานต่างๆมีความสอดคล้องกันอย่างไรในทุกมิติ

๑๙) คาดหวังว่าในอนาคตจะมีฐานข้อมูลแผน หรือ SEA ที่เคยมีการทำไว้แล้ว เพื่อให้ผู้ศึกษาจากหน่วยงานต่างๆสามารถดึงข้อมูลไปใช้ได้

๒๐) ในพื้นที่เดียวกันอาจมีการทำ SEA หลายครั้งได้ โดยอาจเป็นการแบ่ง SEA ออกเป็นรายสาขา การทำแผน SEA ที่แตกต่างกันเป็นเพราะวัตถุประสงค์ของแผนแตกต่างกัน ทางเลือกจึงแตกต่างกัน ทำให้การพัฒนาทางเลือกแตกต่างกัน

๒๑) ในพื้นที่ทับซ้อน ต้องทบทวนความสอดคล้องของยุทธศาสตร์ในแต่ละแผน ซึ่งทุกแผนล้วนมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาที่นำไปสู่ความยั่งยืน

๒๒) งบประมาณและระยะเวลาในการว่าจ้างที่ปรึกษาเพื่อจัดทำ SEA ขึ้นอยู่กับขนาดพื้นที่และขนาดของงาน

๒๓) หลักการทำ SEA ที่ดีต้องทำให้ยืดหยุ่น ทั้งในเชิงเนื้อหา กระบวนการ และงบประมาณ โดยการศึกษา SEA ควรเป็นงบประมาณผูกพันแบบต่อเนื่อง ควรกำหนดจำนวนขั้นต่ำของผู้เข้าร่วม แต่ไม่ควรกำหนดจำนวนครั้งของการลงพื้นที่

๒๔) คณะกรรมการกำกับมีความสำคัญของการทำ SEA หากมีความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการจะทำให้การทำงานเป็นไปอย่างราบรื่น หัวใจของการทำงานคือการวิเคราะห์ข้อมูลระดับพื้นที่เพื่อให้ได้ประเด็นยุทธศาสตร์ขึ้นมา

๒๕) SEA สามารถชี้ถึงศักยภาพของรายสาขาหรือรายพื้นที่ได้ในภาพรวม และชี้ได้ถึงอ่อนไหวเปราะบางที่ควรให้ความใส่ใจในระดับต่างๆ เพื่อจะนำไปพัฒนาเป็นแผนที่ให้ประชาชนยอมรับ

๒๖) การบูรณาการทั้งระบบจะช่วยลดผลกระทบทางด้านลบ โดยแบ่งแผนเป็นระยะสั้น กลาง ยาว จัดทำเป็นโมเดลนำไปสู่การกำหนดแผนงานและโครงการ

ภาพประกอบการฝึกอบรมด้านกระบวนการมีส่วนร่วม
ในการจัดทำแผนพัฒนาด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)
ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
ระหว่างวันที่ ๙ – ๑๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕
ณ ห้องพัชราวดี ๑ – ๒ โรงแรมปรินซ์ พาเลซ กรุงเทพมหานคร

ภาพประกอบการฝึกอบรมด้านกระบวนการมีส่วนร่วม
ในการจัดทำแผนพัฒนาด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)
ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
ระหว่างวันที่ ๙ – ๑๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕
ณ ห้องพัชราวดี ๑ – ๒ โรงแรมปรินซ์ พาเลซ กรุงเทพมหานคร (ต่อ)

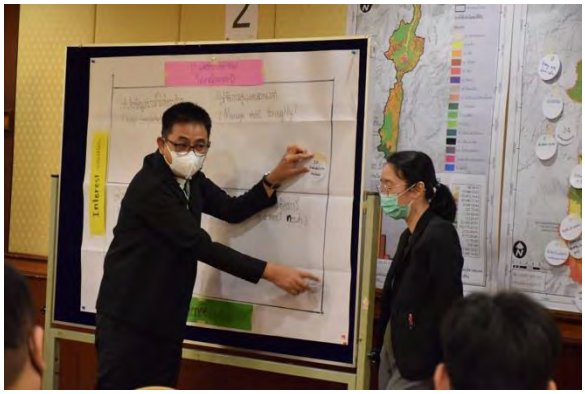

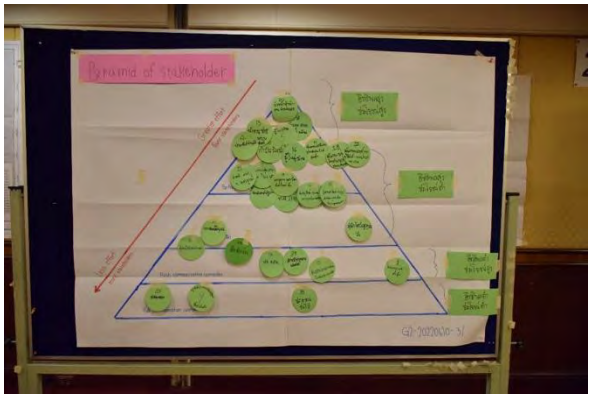
ภาพประกอบการฝึกอบรมด้านกระบวนการมีส่วนร่วม
ในการจัดทำแผนพัฒนาด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)
ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
ระหว่างวันที่ ๙ – ๑๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕
ณ ห้องพัชราวดี ๑ – ๒ โรงแรมปรินซ์ พาเลซ กรุงเทพมหานคร (ต่อ)

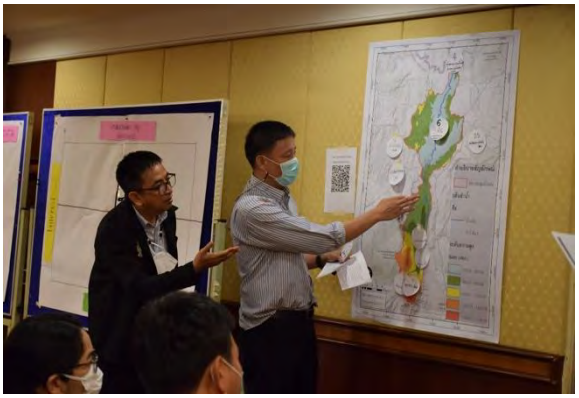

สศช. จัดฝึกอบรมด้านกระบวนการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนาด้วย SEA

ภายใต้โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ 2
ระหว่างวันที่ 9 - 10 มิถุนายน พ.ศ. 2565
ณ ห้องพัชราวดี 1-2 โรงแรมปรึ๊นซ์ พาเลซ กรุงเทพมหานคร

เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2565 เวลา 08.30 - 16.30 น. **นางสาวนุชจรี วงษ์สันต์ ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ** ให้เกียรติเป็นประธานในการกล่าวเปิดการจัดฝึกอบรมด้านกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาด้วย SEA โดยมี**รองศาสตราจารย์ ดร.สุระ พัฒนเกียรติ คณบดีคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล** กล่าวชี้แจงความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของการจัดฝึกอบรม

โดยมีผู้เข้าร่วมอบรมทั้งสิ้น 32 คน ซึ่งเป็นหน่วยงานเจ้าของแผนที่กำหนดให้มีการจัดทำ SEA ตามร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. .... ดำเนินการอบรมควบคู่ไปกับการปฏิบัติจริง โดยการอบรมแบ่งเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ การบรรยายบทเรียนและการเรียนรู้ผ่านการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ซึ่งการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติดังกล่าวจะมีการแบ่งผู้เข้าอบรมออกเป็น 2 กลุ่ม โดยมีผู้เชี่ยวชาญด้าน SEA เป็นวิทยากรประจำกลุ่ม และใช้วิธีการแสดงบทบาทสมมติ (Role-Play) ในการฝึกอบรม โดยกลุ่มที่ 1 รับบทบาทเป็นผู้ศึกษา SEA และกลุ่มที่ 2 รับบทบาทเป็นผู้มีส่วนได้เสีย เรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาของการจัดทำแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

ผลที่ได้จากการอบรม

ผลลัพธ์หลังการฝึกอบรม พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้เพิ่มขึ้นจากการอบรมด้านกระบวนการมีส่วนร่วมของการจัดทำ SEA และได้ถอดบทเรียนจากการฝึกอบรมในการใช้รูปแบบ เครื่องมือ และเทคนิควิธีการที่วิทยากรใช้ในการฝึกอบรมขั้นตอนกระบวนการ SEA ที่หลากหลาย และสรุปรายละเอียดขั้นตอนการอบรม เพื่อใช้ในการปรับปรุงการจัดอบรมในครั้งต่อไป

ติดตามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

การขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ - SEA | sea@nesdc.go.th | SEANESDC | @sea_nesdc

การอบรมด้านกระบวนการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนาด้วย SEA

ภายใต้โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ 2

วัตถุประสงค์การจัดฝึกอบรม

- เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนด้วยกระบวนการ SEA พร้อมทั้งพัฒนาศักยภาพของบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดทำแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- เพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้หลักการ เครื่องมือ และเทคนิคกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนด้วยกระบวนการ SEA ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากภาคส่วน

ช่วงเวลาดำเนินการ

วันที่ 9 - 10 มิถุนายน พ.ศ. 2565
เวลา 08.30-16.30 น.
ณ ห้องพัชราวดี 1-2
โรงแรมปริ๊นซ์ พาเลซ
กรุงเทพมหานคร

กลุ่มเป้าหมาย

หน่วยงานเจ้าของแผนที่กำหนดให้มีการจัดทำ SEA ตามร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. ....

รูปแบบและวิธีการจัดฝึกอบรม

ในการฝึกอบรมด้านกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาด้วย SEA ดำเนินการอบรมควบคู่ไปกับการปฏิบัติจริง ผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิชาการด้วยการใช้กรณีศึกษาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ โดยอิงกรณีศึกษาการจัดทำแผนการบริหารทรัพยากรน้ำ ลุ่มน้ำหมัน เพื่อให้สามารถเข้าใจในเนื้อหาความรู้ได้ง่ายขึ้น การฝึกอบรมแบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือ การบรรยายบทเรียน และการเรียนรู้ผ่านการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

การบรรยายบทเรียน

ประกอบด้วย 4 บทเรียน ได้แก่

1) หลักการของการสร้างการมีส่วนร่วมใน SEA
2) การเตรียมการจัดทำแผนสนับสนุนการมีส่วนร่วม
3) เทคนิคและวิธีการที่ใช้ในกระบวนการมีส่วนร่วม
4) การดำเนินงานตามแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนการฝึกปฏิบัติ ได้แก่

1) กระบวนการมีส่วนร่วม โดยจำลองผ่านขั้นตอนการกำหนดขอบเขต
2) การเรียนรู้การดำเนินงานสื่อสารและการสร้างการมีส่วนร่วม โดยจำลองผ่านขั้นตอนการกำหนดขอบเขต
3) กระบวนการมีส่วนร่วม โดยจำลองผ่านขั้นตอนการพัฒนาและประเมินทางเลือกการพัฒนา
4) กระบวนการมีส่วนร่วม โดยจำลองผ่านการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน

ผลที่ได้จากการอบรม

ผลลัพธ์หลังการฝึกอบรม พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้เพิ่มขึ้นจากการอบรมด้านกระบวนการมีส่วนร่วมของการจัดทำ SEA และได้ถอดบทเรียนจากการฝึกอบรมในการใช้รูปแบบ เครื่องมือ และเทคนิค วิธีการที่วิทยากรใช้ในการฝึกอบรมขั้นตอนกระบวนการ SEA ที่หลากหลาย และสรุปรายละเอียดขั้นตอนการอบรม เพื่อใช้ในการปรับปรุงการจัดอบรมในครั้งต่อไป